This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

A 469329

CHRISTOPHORVS ABBAS LVCCENSIS

880,8
F13
F8

IO ALBERTI
FABRICII
BIBLIOTHECA
GRÆCA
HAMBURGI
Sumptu
CHRISTIANI LIEBEZEIT.

JO. ALBERTI FABRICII

SS. Theol. D. & Prof. Publ.

BIBLIOTHECÆ GRÆCÆ

Volumen Septimum,

qvo præter alios insignes qvarti maxime ac qvinti Sæculi Scriptores, recensentur Grammatici Græci ac Christiani Poëtæ, & Hæresiologi, Catenæq; Patrum Græcorum in Scripturam Sacram.

:cedunt nunc primum edita Grammatica DIONYSII THRACIS; BANII Sophistæ Orationes IV. cum versione, una etiam cum notis V. GODFRIDI OLEARII. Ejusdem Libanii Epistolæ qvædam, EMANUELIS PHILE Poëma de Elephante, aliaqve Poëmatia, ertus præterea Catalogus qvingentorum circiter Scriptorum, qvi Veritatem Religionis Christianæ adversus Atheos, Deistas, Ethnicos, Judæos, & Muhamedanos asseruerunt.

HAMBURGI,
Sumtu CHRISTIANI LIEBEZEIT.

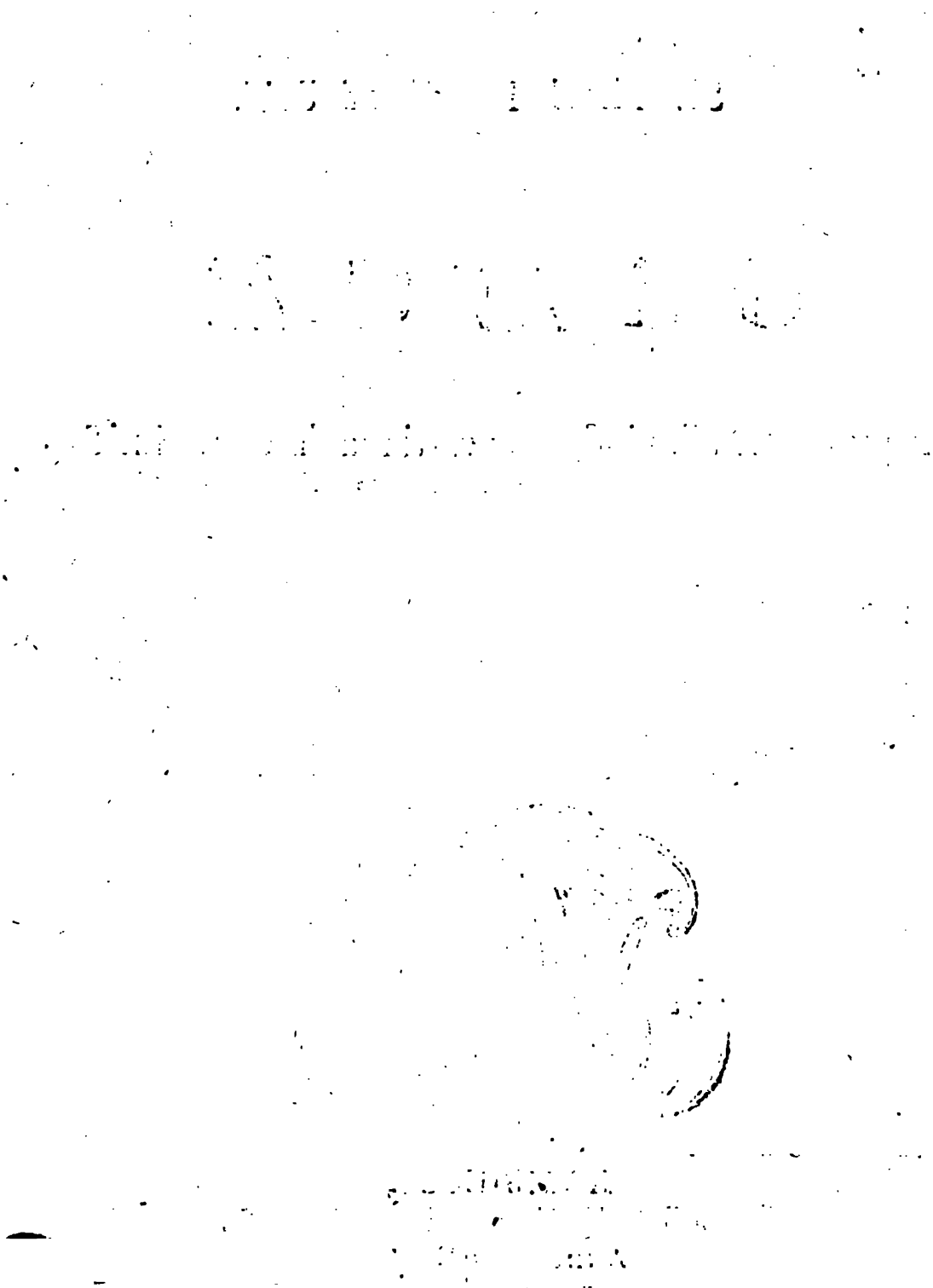

Perilluſtri ac Generoſo Domino

FRIDERICO ROSTGAARD,

Domino de Kraagerop,

POTENTISSIMI DANIÆ ET NORVEGIÆ REGIS CONSILIARIO STATUS ET JUSTITIÆ, ATQVE ARCHIVARIO INTIMO,

S. D.

JO. ALBERTUS FABRICIUS.

FAcit id, qvo litteras Tibi jam pridem obſtringis, ornandi illas ſollers ſtudium, atqve ea qvam non temere de benevolentia Tua concepi, fiducia, ut novum hoc Bibliothecæ meæ Græcæ Volumen illuſtri Nomini Tuo audeam inſcribere, Tibiqve dedicare. Qvanqvam enim publicæ curæ ac negotia tantum non Totum Te vindicant ſibi, ſumme qve

cordi Tibi ſunt qvæ ad ſalutem, decus & gloriam Regni magniqve Regis Tui ſpectant: tamen ut à teneris hæret fixus Tibi in medullis amor incredibilis ſtudiorum omnisq; præclaræ doctrinæ, ita qvam continenti induſtria & ignea ingenii vi Tibi conciliaſti eruditionē, qvam longis per omnē cultiorem Europam obitis itineribus mirifice auxiſti & expoliviſti, hanc necdum ceſſas qvotidie excolere & pulchris locupletare incrementis, monumentaq; illius vel ſtatuere vel moliri qvibus nomen Tuum omni poſteritati commendetur olim atq; conſecretur. Neq; adeo Te vel patriæ aut veteris Theotiſcæ Lingvæ, Antiqvitatumve ſeptentrionalium ſtudium occupat, in qvo pauci ſunt qvi paria Tecum facere poſſunt, pluribusve qvam Tu ſubſidiis inſtructi abundant: vel Orientalium litterarum ſtudium ſingulare, in qvibus qvantum profeceris, luculenter, ut alia jam mittam, teſtari poteſt Borhaneddinianum Enchiridion, qvod ex Arabico, cum Maronitam Joſephum Baneſe freqventares Romæ, in Latinam Lingvam es interpretatus. Non inqvam aut hæ aut aliæ qvæcunq; ita Te occupant literæ, ut abjeceris propter-

ptèrea vel amorem vel ſtudium lingvæ Græcæ Græcorumq; ſcriptorum, qvos evoluiſti aſſidue, & qvorum non modo pulcherrimam & rariſſimarum editionum copiam in longa atq; diligenti peregrinatione Tua Tibi comparaſti atq; in Patriam Tuam redux intuliſti, ſed etiam in adytis Bibliothecarum ſcrutatus inedita monumenta, non paucis deſcribendis impendiſti operam, vel ſi qvi venales Tibi offerrentur antiqvi Codices MSti, lubenter eos ære tuo vel auro redemiſti, Tibiq; vindicaſti. Inprimis Sophiſta Libanius magna pars fuit curioſæ atq; felicis induſtriæ Tuæ, cujus Epiſtolas ineditas longe ſupra millenas, qvæ necdum lucem viderunt, ex omnibus Bibliothecarum Europæ, Italiæ præſertim & Galliæ angulis eruiſti collegiſtiq; in uſus publicos haud dubie, atq; eo inſtituto, ut Græcæ eloqventiæ myſtas diſertiſſimi illius ſcriptoris Attico melle ac ſuaviſſimis monumentis beares. Qvod licet exeqvi Te jã perTemet, alia magis ardua negotia prohibeant, tamen abditum diutius latere hunc theſaurum, eoq; Rem literariam carere ac privari indignum ratus, laudatiſſimo conſilio delegiſti Clariſſimum Virum JO-

HANNEM GRAMMIUM publicum Græcarum literarum in Academia Hafnienſi Doctorem, cui apographa Tua, qvæ vidi diligenter ac nitide deſcripta concrederes, & convertenda in Latinum ſermonem atqve edenda Libaniana offerres. Cum vero tantum eluceat Tuum in Libanium, dignum judicio hoc Tuo ſcriptorem ſtudium, etiam eo nomine haud ingratum futurum Tibi exiſtimani præſens meum volumen, qvod non exigua ejus pars Libanio à me tributa eſt atqve conſecrata. Neq; aliter exiſtimo, qvam Reverendum atqve eruditiſſimum amicum noſtrum D. GODFRIDUM OLEARIUM, cujus beneficio inedita qvæ hoc libro vulgavi Libanii monumenta in acceptis refero, atq; referet poſtera ætas, nulli ea magis vel conſecrata velle, vel probata qvam Tibi, Tuiq; qvi ſunt pauciſſimi, ſimilibus. Ego vero ſummam voti mei conſecutus mihi videbor, ſi hanc obſervantiæ meæ in Te atq; amoris teſtationem, qvam oblata Tibi iſthac Bibliotheca meæ Græcæ parte facere publice volui, benevole accipias, meqve favore Tuo impoſterum qvoqve digneris.
Hamburgi VI. April. Anni Chriſtiani cIↃ IↃ ccXV.

AD

AD LECTOREM.

Nihil eſt qvod in frontiſpicio hujus Libri Te morer, niſi ut veniam petam ſi qva lapſus fuero, à benevolentia Tua; deinde rogem ut ſtudium meum, licet tenue, inſerviendi commodis literarum, boni conſulas: deniq;, ut qvæ Tibi à me in hoc volumine offeruntur, uno conſpectu luſtrare poſſis velut in tabella, ac mea ipſum vineta ſubinde cædentem, erratagve ſive mea ſive typographi emendantem recognoſcere.

Libri V. Cap. VII. De *Apollonio Dyſcolo* Grammatico, ejusq; ſcriptis editis, ineditis ac deperditis pag. 1.

Index Scriptorum in Apollonii Hiſtoria Commentitia & IV. libris Syntaxeos allegatorum pag. 6. In hoc pro Heraclide Cretenſi Κρητικῷ, legendum Κριτικῷ ex acuta emendatione doctiſſimi Viri ad Philoſtratum pag. 525.

De *Herodiani* Grammatici Scriptis editis, ineditis ac deperditis p. 8.

De Herodiano altero, Hiſtoriarum ſcriptore pag. 11. Aliis Herodianis ibidem memoratis addendus, ad qvem Libanii Sophiſtæ Epiſtolæ.

Aldi Manutii collectio qvadruplex Grammaticorum Græcorum. pag. 11.

Hephæſtionis Alexandrini Enchiridion p. 16. Alii Hephæſtiones p. 28. qvibus addendus Hephæſtio, Sophiſtæ Juliani diſcipulus, de qvo Eunapius in Juliano p. 95. & in Proæreſio p. 109.

Index Scriptorum in Hephæſtionis Enchiridio laudatorum p. 29.

De *Dionyſio Thrace*, ejusq; Scholiaſtis p. 24. DIONYSII Thracis Ars Grammatica, nunc primum edita ex Apographo Holſteniano qvod exſtat Hamburgi in Bibl. Johannea p. 26.

De variis Grammaticis Græcis editis, *Tryphone*, *Corintho*, *Em. Moſchopulo*, *Conſtantino Laſcari*, cujus Grammaticæ editio Mediolanenſis A. 1476. 4. rariſſima (vix enim libri ante hanc Græce typis excuſi

 repe-

reperiuntur) exſtat Hafniæ apud illuſtrem Virum Frid. Roſtgaardum. De *Emanuele Chryſolora* aliisqve Grammaticis p. 34. Ex *Beſſarionis Macre* ϛαχυολογίᾳ τεχνολογικῇ (de qva p. 40.) Alexander Helladius qvi eam latine vertit, teſtatur adoleſcentes hodie Grammatica elementa doceri lib. de ſtatu præſenti Eccleſiæ Græcæ pag. 85. De tribus Chryſoloris Manuele, Johanne ac Demetrio addendus inſignis Leonis Allatii locus ex libro adverſus Creyghtonum p. 3 ſeq.

De variis Grammaticis Græcis ineditis *Arcadio*, *Georgio Chœrobſco* aliisqve longe pluribus p. 41-48.

Catalogus Græcorum Grammaticorum deperditorum, cui etiam editorum atqve MStorum nomina inſerta ſunt p. 48-73. Ariſtarchi diſcipulis addendi Hellanicus, Menecrates Nyſæus, Moſchus Syracuſius, Ptolemæus Pindarion & Epithetes.

De *Doſitheo* Magiſtro p. 59.

Recentiores Grammatici ſelecti, qvi latine tradiderunt elementa ſermonis Græci p. 73. vel Græcobari p. 75.

Cap. VIII. De JULIANO Imp. ejusqve ſcriptis editis ac deperditis. pag. 76. Adde: natum eſſe CPoli 6. Nov. A. C. 332. Qvod vero pag. 77. ſcripſi auditum ab eo Nicomediæ Libanium, emendari debet, nam licet id peroptaſſet, tamen jurejurando qvo ſe priori Magiſtro ſuo obligaverat prohibitus id non fecit, ſed ſatis ipſi fuit ex orationum ejus lectione modo proficere. Vide infra p. 230.

Epiſtolæ qvædam in editionibus Juliani hactenus deſideratæ, ex editione Clariſſ. Muratorii p. 48.

Index eorum ad qvos Juliani Epiſtolæ p. 87. in hoc nota qvod Epiſtolam tertiam Codex Baroccianus non ad Libanium ſcriptam præ ſe fert, ut in editis, ſed ad Priſcum.

Alii Juliani amplius ſexaginta pag. 90. qvibus addendi Julianus *Aſcalonita*, cujus meminit Harmenopulus. Julianus *Lariſſæ*, in Syria ſecunda Epiſcopus, & Julianus Epiſcopus *Sardicæ* Dacienſis, ambo inter Orientales illos qvos Cyrillus Alex. & alii non exſpectarunt in Synodo Epheſina. Vide Garnerium auctario operum Theodoreti pag. 556. 560. 567. 658. qvi pag. 92 pro

Julia-

Juliano Ἐδέσσης Episcopo, legendum notat Σαρδικῆς. Julianus *Viennensis* Martyr, de qvo Surius 28. Augusti. Ἰουλιανοῦ infra pag. 486. dicti à Juliano Halicarnassensi. Per Julianum *Pelagianum* intelligitur Eclanensis.

Pag. 94. pro verbis *quem Dacherius* &c. legendum: *quem Dacherius Tom. 13. Spicilegii pag 254. primus putavit se vulgasse, Lugdunenses A. 1639. & in Bibl. Patrum A. 1677. Tom. VIII p. 1677. Parisienses vero in nova Prosperi editione A. 1712. prologo priori, clausula instar adtexuere.*

Ad pag 95. Julianos Theurgos patrem filiumqve innuit Basilius Seleuciensis, lib. 1. de vita Theclæ pag. 167. cum Ostane, Apollonio Tyaneo, & Simone Mago Julianos memorans, falliturqve doctissimus Pantinus, qvi de Imperatore Juliano sermonem illi esse existimavit.

Catalogus scriptorum GCCC amplius, qvi Veritatem Religionis Christianæ qvam Julianus oppugnavit, adversus Atheos, Deistas seu Naturalistas, Idololatras, Judæos & Muhamedanos asseruerunt pag. 96. Centuriam novam qvam hoc loco supplementi vice addere volebam, typographo properante in aliud tempus differre cogor.

Pag. 99. num. 53. pro Basilio, qvi mox recurrit, ponendus *Titus Bostrensis* providentiam DEI propugnans libro secundo contra Manichæos.

Pag. 104. num. 115. pro Basil. 1533. lege 1543. fol. 108. num. 144. pro *Svevice*, lege *Svecice*.

Cap. IX. LIBANII Sophistæ Oratio *de ulciscenda Juliani Imp. nece*, cum versione & notis V. C. GODFRIDI OLEARII, qvi Græca ex Codice Barocciano Bodlejanæ Bibl. descripsit p. 145.

Ejusdem Libanii Oratio. *Ad eos qui molestum eum appellabant*, p. 179. tertiaqve *ad Antiochenos de Imperatoris Ira* pag. 207. & qvarta *Parentalis in Julianum Imp.* pag. 223. cum ejusdem eruditissimi

OLEARII verſione, qvi primus tres nunqvam editas ex MSto Codice deſcripſit vertitqve, qvartam minus integre editam antea à Morello ex MSto Codice emendavit ſupplevitqve & longe accuratiore verſione donavit.

Cap. X. De Libanio Sophiſta, ejusqve ſcriptis editis, ineditis ac deperditis p. 378.

Epiſtolæ qvædam Libanii ineditæ ex trecentis amplius qvos laudatus Olearius olim Græce à ſe deſcriptas mecum benevole communicavit p. 367.

Index eorum ad qvos ſunt editæ ineditæqve Libanii Epiſtolæ. pag. 402.

Cap. XI. De S. EPIPHANIO ejusqve ſcriptis pag. 414. alii Epiphanii pag. 416. De S. THEODORETO pag. 430. pag. 431. *legendum*: damnatusqve eſt cum tribus Capitulis in Synodo V.

Synodicon adverſus Tragœdiam Irenæi pag. 442.

Index eorum ad qvos Epiſtolas ſcripſit *Firmus* Cappadociæ Epiſcopus, pag. 442. & Theodoretus pag. 443. alii duo Theodoreti pag. 449.

De LEONTIO Byz. & aliis Leontiis pag. 451. De EUTHYMIO Zigabeno ejusqve ſcriptis, ſingillatim de ejus Panoplia Græce Tergobyſti in Walachia nuper edita, pag. 460. Index ſcriptorum è qvibus Panoplia collecta eſt pag 464. Alii Euthymii pag. 475. Ex JOSEPHI Chriſtiani Scriptoris inediti Συνοψιστικῶ Capita de Hæreſibus pag 476. Similia ex *Stephano* Diacono CPol. pag. 478. *Anaſtaſio* Sinaita pag. 479. *Sophronio* Hieroſol. p. 483. De TIMOTHEO presbytero p. 491.

Cap. XII. De S. MACARIO utroqve Alex. pag. 492. Alii Macarii ultra qvinqvaginta pag. 459. De AMPHILOCHIO Iconienſi, p. 500. & aliis hoc nomine p. 507.

Cap.

Cap. XIII. De S. GREGORIO NAZIANZENO p. 507. Index eorum ad qvos Epiſtolas dedit pag. 522. Index Alphabeticus carminum Nazianzeni, adſcriptis primis ſingulorum verbis p. 524. De CÆSARIO S. Nazianzeni fratre. p. 542.

Cap. XIV. De S. CYRILLO Hieroſolymitano. 543. NEMESIO p. 549. & Græca Epitome ſcriptorum qvorundam *Jo. Caſſiani* p. 551.

Cap. XV. De S. JOHANNE CHRYSOSTOMO p. 553. Ejus vitæ Scriptores Græci pag. 555. alii pag. 559. Index Alphabeticus Homiliarum & tractatuum Chryſoſtomi, adſcriptis primis ſingulorum verbis, & editionis Ducæanæ ac Savilianæ paginis pag. 560. Index ſimilis Epiſtolarum & eorum ad qvos Chryſoſtomus ſcripſit p. 633. Editones p. 655.

Cap. XVI. De APOLLINARI Alex. & Laodiceno filio pag. 658. alii Apollinares pag 660. qvibus addendus C. Sulpicius Apollinaris, de qvo in Bibl. Latina. Ad pag. 664. nota qvod V. C. Humfredus Hody in Græcorum Bibliorum Hiſtoria pag. 631. non abſurde qvidem negat verſionem novam Græcam librorum ſacrorum V. T. unqvam fuiſſe ab Apollinari compoſitam: ex Hieronymi tamen verbis videtur colligi poſſe, eum in commentariis ſacris loco κοινῆς ſive textus non ſemper verba poſuiſſe ex LXX. interpretibus, ſed modo hanc modo illam, ſæpius Symmachi interpretationem prætuliſſe, atqve adeo novum veluti textus corpus ex pluribus compaginaſſe.

Metaphraſes Poëticæ Pſalmorum Græcæ pag. 652. Latinæ pag. 675. & aliis linguis p. 677. Hoc argumentum qvemadmodum & aliarum Biblicarum Metaphraſium notitiam longe plenius & diligentiore ſtudio expoſitam ſtudioſis hominibus, ut confido, non invidebit accuratæ & exqviſitæ doctrinæ laude commendabilis non minus qvam amœni & elegantis ingenii felicitate florentiſſimus, amicus noſter Michaël Richey. Hic me monuit Hopkinſi & Sternoldi metaphraſes, qvas pag. 670. vidiſſe me nego, Græcas haud eſſe, ſed Anglicas. Eraſmi vero Schmidii metaphraſin cum inſerta paſſim altera non contemnenda *Andreæ Tzſchornatii* Senftenbergenſis Ao. 1602. 20. Febr. Witebergæ noctu in platea gladio confoſſi, ad ſe jam pridem perveniſſe ex dono Venerandi Theologi D. Jo. Diecmanni.

Pag. 675. in Alardo pro 1650. lege 1659. in Bonado pro 1513. lege 1531. in Botta, ſcribe *heroico & elegiaco.* Mox *Chriſtianus Laurentiades Egenolphus*, 1593. 12. In Fuchſio 1574. lege pro 1579. & pro Ganejo *Gagnaus*, atqve in Grasvvinckelio 1643. 4. pro 8.

Pag. 676. in Montano pro *Latina vulgata* lege *ſuccincta auctoris locorum plerorumque expoſitione profaria.* Ibid. pro Sanguino *Sangrinus* & p. 677. *Widebramus* pro Widebrando.

De NONNO Panopolita pag. 682. De JOHANNE GAZÆO pag. 689. De NONNO Monacho qvi in Nazianzeni ſteleteveticas ſcripſit pag. 690. de GEORGIO PISIDE p. 691. De EMANUELE PHILE. pag. 695. Poëma nunc primum editum de Elephante pag. 699. Alia ejus inedita pag. 709. De JOANNE GEOMETRA pag. 715. De JOANNE Mauropo, Metropolita Euchaitenſi. pag. 718. Alii Poëtæ Græci Chriſtiani pag. 722. Corpora Poëtarum Græcorum pag. 723. ſeq.

Cap. XVII. De CATENIS Patrum Græcorum in ſingulos S. Scripturæ libros, atqve indices Scriptorum in ſingulis illis allegatorum pag. 727.

Pag. 746. poſt verba: num Geometra, *adde:* imo Damaſcenus.

Pag. 754. delenda verba: *& in Palæographia Græca pag. 316.*

BI-

BIBLIOTHECÆ GRÆCÆ VOLUMEN SEPTIMUM.

LIBRI V. PARS TERTIA.

CAPUT VII.

De APOLLONIO Dyscolo, ejusqve filio HERODIANO, atq; aliis Grammaticis Græcis.

De Apollonio Dyscolo. 1. *ejus Syntaxeos libri, & inedita quædam.* 2. *Hiſtoria mirabiles.* 3. *Scripta deperdita.* 4. *Index ſcriptorum in Hiſtoria commentitia & quatuor libris ſyntaxeos laudatorum.* 5. *De Herodiano Grammatico ejusq; ſcriptis editis & MSS.* 6. *ac deperditis* 7. *De Herodiano Hiſtoriæ ſcriptore, quem ab Grammatico diverſum fuiſſe demonſtratur.* 8. *De Grammaticis Græcis ab Aldo junctim editis.* 9. *De Hephæſtione Alexandrino.* 10. *Hephæſtiones varii.* 11. *Index ſcriptorum in Hephæſtionis Enchiridio & Græcis ad eum ſcholiis allegatorum.* 12. *De Dionyſio Thrace MS. & ineditis in eum variorum Scholiis.* 13. *Dionyſii Thracis τέχνη γραμματικὴ nunc primum edita è MS. Holſteniano.* 14. *Alii Grammatici Græci editi, inediti ac deperditi, ordine Alphabetico recenſiti.* 15.

1.

APOLLONIUS Mneſithei & Ariadnes F. Alexandrinus, cognomine *dyscolus* ſive difficilis, temporibus Hadriani & Antonini Pii Alexandriæ floruit, magnum inter Gram-

maticos nomen conſecutus, tum ob ſcripta qvæ ipſe compoſuit, tum ob filium qvem inſtituit *Herodianum*. Cognomen dyscoli a) à moribus potius qvam phraſi perplexa & abrupta vel à difficultate qvas propoſuerit qvæſtionum tuliſſe duxerim, nam ut phraſis ejus nihil habet moleſti, ita cum difficilibus moribus pulchre convenit ejus egeſtas, qva compulſum auctor vitæ refert, cum chartas non poſſet emere, b) ſcripſiſſe ἐν ὀςράκῳ ſive in teſta. Vixit & ſepultus eſt in Bruchio ſive Πυρυχείῳ c) Alexandrino, in qvo viros doctos antea Regum Ægyptiorum liberalitate nutritos conſtat. Apollonium hunc & Herodianum omnibus prioribus Grammaticis antefert Priſcianus in præf. lib. 1. judicans eos *quanto ſint juniores, tanto perſpicaciores & ingeniis floruiſſe, & diligentia valuiſſe*, idqve *omnium judicio confirmari eruditiſſimorum. Quid enim Herodiani artibus certius? quid Apollonii ſcrupuloſis qvæſtionibus enucleatius poſſit inveniri?* Idem lib. 2. p. 581. ait Apollonium & Herodianum omnes antiqvorum errores Grammaticorum purgaviſſe. Iisdem maximis auctoribus confiſum audere ſe Grammaticorum aliorum ante ſe errores corrigere, ſcribit præf. libri 6. & maximum auctorem artis Grammaticæ paſſim appellat, ut lib. 8 pag. 833. & in limine libri XI. & pag. 941. *Melius igitur Apollonius, quem nos quantum potuimus ſequi deſtinavimus.* Atqve initio libri XIV. *Græcorum doctiſſimi, & maxime Apollonius, cujus auctoritatem in omnibus ſequendam putavi.*

II. Scripſit teſte Svida περὶ συντάξεως τῶν ϛ λόγου μερῶν *de Syntaxi partium orationis*, ſive ut Priſcianus in libri XVII. exordio inter-

a) Auctor Vitæ: Ἐκλήθη δὲ δύσκολος, ἐπεὶ καὶ δυσχερὴς ἦν κατὰ τὴν φράσιν, δι' ὀλίγων δὲ λέξεων πολλὰ παρισᾶ νοήματα, ἢ ὅτι κακότροπος ἦν, ἢ ὅτι ἐν ταῖς γυμνασίαις δυσλύτως ἀπορίας ἔλεγεν. Ἦθος γὰρ ἦν τοῖς ἀρχαίοις σοφοῖς εἰς ἕνα τόπον συνέρχεσθαι, καὶ γυμνασίας χάριν αἰνιγματώδεις λύσεις καὶ ἀσαφεῖς λέξεις φθέγγεσθαι. De qvæſtionibus hujusmodi Grammaticis confer Joh. Wowerium c. 10. Polymathiæ.

b) Idem auctor vitæ: Τοσοῦτον δὲ ἦν πένης ὁ Ἀπολλώνιος, ὡς ἐν ὀςράκῳ γράφειν τὰ ἑαυτοῦ συγγράμματα, διὰ τὸ μὴ εὐπορεῖν χάρτας πρίασθαι. Mos porro antiqviſſimus ſcribendi in teſta, ut vel ex Athenienſium oſtraciſmo omnibus eſt notiſſimum, qvem Theſeus reperit.

c) De hoc Bruchio viri docti ad Ammianum XXII. 16. & qvi de Muſeo Alexandrino ſcripſere Jo. Fridericus Gronovius & Ludolphus Neocorus T. VIII. Antiqvitatt. Græcarum Jac. Gronovii.

interpretatur, *de ordinatione ſive conſtructione dictionum* libros IV. Idem Priſcianus librum tertium laudat libro XVIII. p. 1134.

Poſt editiones Græcas imperfectas, * ex qvibus unam ad manus habeo luculentis typis impreſſam ab Aldo Venet. 1495. fol. cum Theodori Gazæ Grammatica qvi Apollonium in plerisqve ſecutus eſt, optimam Græcolatinam debemus *Frid. Sylburgio*, cui neſcio cujus docti viri latinam verſionem & commentarium ex Italia obtulerat Jo. Vincentius Pinellus, ſed huic deinde prælata ab editore eſt verſio *Franciſci Porti* Cretenſis, qvi Græca ex MS. codice Michaëlis Sophiani emendaverat & ſuppleverat, ac notas qvoq; addiderat, opusqve ſuum morti vicinus legaverat Theodoro Sebaſtio, à qvo illud Sylburgius deinde nactus eſt. Hic Græca recenſuit ad apographa Porti & Andreæ Dudithii, qvæ ambo ex Sophiani codice deſcripta erant, & qvoad libri I. capita XXI. conveniebant cum codice Palatino, qvem cum Aldina editione in plerisq; conſpirare animadvertit. Præter verſionem ac notas Porti, ſuas etiam addidit notisqve Porti inſperſit, adjunxit qvoqve Photii excerpta, in Hiſpaniis non diu ante publicata ex libris duobus Chreſtomathiæ Procli Grammaticæ, cum verſione & notis Andreæ Schotti, præcipue autem indicibus utiliſſimis & accuratiſſimis hæc Apollonii & Procli ſcripta illuſtravit. Francofurti apud Andreæ Wechelii heredes 1590. 4.

Poſſideo & ipſe MStum Codicem Syntaxeos Apollonianæ trecentorum amplius annorum in charta bombycina, qvem dono mihi dedit vir judicio & doctrina præſtans Jo. Philippus Palthenius, Gryphisvvaldenſis Academiæ cum viveret non inficiandum ornamen-

A 2

* Geſnerus in Bibl. *Apollonii Alexandrei Dyſcoli de conſtructione libri IV. impreſſi Venetiis in 4. apud Aldum, & Florentiæ in 8. A. 1515. & olim Romæ, ſed omnes iſtæ editiones imperfectæ ſunt. Nicolaus Sophianus vir Græcus, & in ea lingua doctiſſimus, oſtendit mihi Venetiis exemplar ſuum impreſſum, cui multa folia, quæ deficiebant, manu adſcripta erant.* Nimirum in editionibus Græcis qvemadmodum & in Codice meo MS. deſunt lib. 2. ſect 18. p. 142. edit. Wech. à verbis πρὸ ἡμῶν usqve ad p. 182 ἔτι τὰ ἐν τοῖς πρώτοις. Et lib. 4. ſect. 10 ſeqq à p. 326. ad 330. ut minores lacunas p. 70. 111. 197. 215. 256. 259. 266. 272. 289. 313. 314 317. 322. qvæ circellis incluſa Sylburgius exhibet, præteream. Nota etiam traiectiones qvod ſect. 1. libri IV. leguntur qvæ Wecheliana editio lib. 1. ſect. 3. habet à p. 18. à verbis τῶν ὑπολειπομένων usqve ad p. 21. init. Nec non lib. 3 ſect 1. mediæ inſerta qvæ in Wecheliana p. 196, conſtituunt ſectionem ſecundam.

mentum. Hunc Codicem video eosdem habere defectus qvos in editione Græca obſervare licet, ut in nota adſcripta expoſui.

In Bibliotheca Regia Pariſienſi exſtant præterea MSS. ejusdem Apollonii opuſcula tria, περὶ συνδέσμων, *de conjunctionibus*: περὶ ἐπιῤῥημάτων, *de adverbiis*: & περὶ ἀντωνυμιῶν, *de pronominibus*, digna profecto, inqvit Clariſſ. Kuſterus ad Svidam T. 1. p. 284. qvæ in lucem edantur, tum propter eruditionem & antiqvitatem auctoris, tum qvia ſæpe in illis veteres ſcriptores deperditi citantur. Ibidem producit initium libri de pronomine, in qvo allegantur *Ariſtarchus, Dionyſodorus Trœzenius & Tyrannio.*

III. A Svida diſerte inter ſcripta Apollonii noſtri memoratur Liber Περὶ κατεψευσμένης ἱστορίας, & idem Meurſio videtur qvi à *Guil. Xylandro* Auguſtano ſub ἱστορικῶν θαυμασίων, *Hiſtoriarum mirabilium* titulo prolatus primum * in lucem eſt donatusqve latina verſione, & cum Antonino Liberali, Phlegonte & Antigoni mirabilibus atqve M. Antonini libris Græce & Latine editus Baſil. 1568. 8. Fuit Apollonius æqvalis Phlegontis, à qvo allegatur c. XI. & XIII. mirabilium, licet illa qvæ Phlegon ex Apollonio Grammatico profert, in hoc qvi exſtat ejusdem argumenti libro non leguntur. Itaqve & Meurſius non integrum Apollonii librum, ſed fragmentum tantum ejus ad nos perveniſſe exiſtimavit, qva in parte libenter ei aſſentior. Ab hoc Meurſio meliorem Apollonii iſtius libelli editionem habemus vulgatam Lugduni Batav. 1620. 4. cum Xylandri verſione, Meurſii notis & de Apolloniis ſyntagmate.

IV. *Scripta Apollonii deperdita.*

Περὶ μερισμῶν τῶν ϛ λόγου μερῶν, *de partitione partium Orationis libri IV.* Svid. & auctor vitæ qvæ Syntaxi præmiſſa legitur, is enim ait Apollonium ſcripſiſſe περὶ τῶν ὅλων μερῶν ϛ λόγου: qvemadmodum & Priſcianus in exordio libri 17. Incertum hujusne partes operis fuerint qvæ ab Apollonio ipſo in Syntaxi memorantur lib. 2.

* Xylander in præf. ad Albertum à Steten: *Quos ad te mitto libellos, eos Græcos ex veteriſſimis membranis, rariſſimo mihique aliàs nunquam viſo literarum genere conſcriptis, liberali permiſſu Illuſtriſſimi optimique Principis ac Domini mei, in cujus Bibliotheca is Codex ab me erat repertus, tranſcriptos ſuperiore anno (1567.) cum ocioſus Auguſtæ eſſem, in Latinum ſermonem transtuli.*

lib. 2. p. 117. περὶ ἄρθρων, *de articulis* lib. 1. p. 77. περὶ προστακτικῶν, *de imperativis* lib. 1. pag. 72. 73. 91. lib. 4. pag. 297. 322. περὶ μετοχῶν, *de participiis.* lib. 3. p. 204. 234. περὶ ἐπιρρημάτων *de adverbiis.* lib. 1. pag. 92. lib. 3. p. 205. 264. lib. 4. p. 313. περὶ τῶν συνδέσμων *de conjunctionibus & earum conſtructione.*

Περὶ ῥήματος, ἤτοι ῥηματικόν, *de Verbo, libri V.* Svid. Scholiaſtes MS. ad Dionyſium Thracem: ὁ δὲ Διονύσιος ὡς φησιν Ἀπολλώνιος ἐν τῷ ῥηματικῷ, ἤτως ἐρίζεται· ῥῆμα ἐστὶ λέξις κατηγόρημα σημαίνουσα. Priſcianus lib. 8. p. 833. *Apollonius ſummus auctor artis Grammaticæ docens in primo libro de verbo.* Definitio ῥήματος in iisdem ſcholiis ad Dionyſium hæc ex Apollonio affertur: ῥῆμα ἐστὶ μέρος λόγου ἐν ἰδίοις μεταχηματισμοῖς διαφόρων χρόνων δεκτικόν, μετ' ἐνεργείας ἢ πάθους προσώπων τε καὶ ἀριθμῶν προσῳδιακὸν ὅτε, καὶ τὰς ψυχῆς διαθέσεις δηλοῖ. Apollonius ipſe lib. 1. Syntax. p. 77. ὡς ἐπεδείκνυμεν ἐν τῷ περὶ ῥημάτων. & lib. 3. p. 208. ἀκριβώσομεν ἐν τῷ περὶ ῥημάτων.

Περὶ τῶν εἰς μι ληγόντων ῥημάτων προσῳδιῶν, *de Verbis derivatis, deſinentibus in μι, liber unus.* Svid.

Περὶ ὀνομάτων, ἤτοι ὀνοματικόν. *De Nominibus, liber unus.* Svid.

Περὶ ὀνομάτων κατὰ διάλεκτον. *De Nominibus ſecundum varias Dialectos.* Svid.

Περὶ τῆς ἐν θηλυκοῖς ὀνόμασιν εὐθείας, *De Nominum fœmininorum caſu recto, liber unus.* Svid.

Περὶ παρωνύμων, *de paronymis liber unus.* Svidas, & Conſtantinus Porphyrog. c. 23. de Imperii adminiſtratione.

Περὶ συγκριτικῶν. *De comparativis.* Svid.

Περὶ διαλέκτων Δωρίδος, Ἰάδος, Αἰολίδος, Ἀττίδος. *De Dialectis Dorica, Jonica, Æolica, Attica.* Svid.

Περὶ σχημάτων Ὁμηρικῶν. *De figuris Homericis.* Svid. Apollonius ipſe lib. 4. p. 324. ὡς δείκνυται ἐν τῷ περὶ σχημάτων.

Εἰσαγωγὴ ἢ περὶ παθῶν. *Iſagoge ſive de paſſionibus, atque de figuris vocum Grammaticis.* Svid. Stephanus in Καρία. Etymologicum magnum in Ἀρίσυλλος, ex qvo diſces hunc Apollonii librum etiam commentario illuſtratum ab Herodiano.

Περὶ τόνων κατηναγκασμένων, *de tonis coactis* libri duo. Svid.

Περὶ τόνων σκολιῶν. *De tonis obliquis, liber unus.* Svid. Apollonius ipſe lib. 2. p. 135. ἐν τῷ περὶ τόνων ἀκριβέστερον τὰ τοιαῦτα ἐπιδείξαμεν.

περὶ προσῳδιῶν. *De accentibus libri quinque.* Svid.
περὶ στοιχείων. *De literis ſive elementis.* Svid.
περὶ ὀρθογραφίας. *De orthographia.* Apollonius ipſe lib. 3. Syntax. pag. 270. τὸ τοιοῦτον ἐντελέστερον ἐπεδείκνυμεν ἐν τῷ περὶ ὀρθογραφίας.
περὶ προθέσεων. *De prepoſitionibus* Svid.
περὶ τῶν Διδύμου πιθανῶν. *De Didymi probabilibus.* Svid.
περὶ συνθέσεως. *De compoſitione.* Svid.
περὶ διαφορουμένων. *De iis quæ duobus modis efferuntur.* Svid.
περὶ ἔ τίς, *De vocula τίς.* Svid.
περὶ γενῶν. *De generibus.* Svid.
περὶ πνευμάτων. *De ſpiritibus.* Svid. Apollonius ipſe lib. 4. pag. 314. ὡσὲ ὧν ἐν τῷ περὶ πνευμάτων ἠκριβώσαμεν.
περὶ κτητικῶν. *De poſſeſſivis.* Svid.
περὶ συζυγίας. *De conjugatione.* Svid.
περὶ γενῶν. *De generibus.* Steph. in Καρία. Apollonius ipſe lib. 1. Syntax. pag. 28. ὡς ἔς ἀντείρηται διὰ πλειόνων ἐν τῷ περὶ γενῶν. & pag. 30. καθότι παρεσήμαμεν καὶ ἐν τῷ περὶ γενῶν. Etiam hunc Apollonii librum commentario Herodianus illuſtraverat, ut ex laudato Stephani loco paret.

Citantur etiam in Scholiis Græcis ad Apollonium Rhodium Apollonii λέξεις, & πρῶτον ὑπομνημάτων, & ab Etymologico M. in κωφός, & σιφνὶς Gloſſæ Herodoti. Sed plures fuere Apollonii etiam Grammatici. Vide ſupra lib. 3. c. 21.

V. Index Scriptorum in Hiſtoria commentitia & in IV. libris Syntaxeos Apollonianæ laudatorum.

numeri paginas edit. Wechelianæ, C. præmiſſum capita Hiſtoriæ commentitiæ indicat.

ABro Grammaticus 66. 116. 124. 130. 181. 219.
ἐν τῷ περὶ ἀντωνυμίας, *de pronomine*, I. 29. p. 66. Ariſtarchum reprehendit, 105.
Alcæi liber primus. 62.

αἰολί-

αἰολίζεται τὰ Ἀλκαίου ποιήματα, δωρίζεται τὰ Ἀλκμᾶνος. 277.
Alcmam. 211.
Anacreon. 237.
Andron ἐν τῇ πεμπτῃ τῶν περὶ Φίλιππον θυσιῶν. C. 8.
Arati verſus, non nominato auctore. 99.
Ariſtarchus Grammaticus ἐξηγησάμενος τὰ ποιήματα ἐθαυμάσθη. 96. allegatur 57. 83. 84. 129. 165. 181. 182.
ejus ἀθετήσεις in Homero 11. ejus ἐκδόσεις 159. reprehenſus ab Abrone. 105. 106.
Ariſtophanes Grammaticus 304.
Ariſtoteles. C. 6. ἐν ταῖς ἐκλογαῖς τῶν ἀνατομῶν. C. 39. ἐν τοῖς ζωικοῖς ſive περὶ ζώων. C 27. 28. 44. ἐν τῷ περὶ ζωῆς καὶ θανάτου C. 26. περὶ μέθης. C. 25. ἐν νομίμοις βαρβαρικοῖς. C. 11. ἐν τοῖς φυσικοῖς προβλήμασι. C. 7. 9. 21. 37. 51.
Ariſtoxenus ἐν τῷ Τελίου βίῳ. C. 17.
Bacchylides Jovem ἀρίσαρχον dixit. 188.
Callimachus 66 219.
Comanus Grammaticus Homerum interpretatus. 149.
Cteſias C. 40. ἐν τῇ δεκάτῃ Περσικῶν. C. 20.
Eudoxus Cnidius ἐν τῷ ἐβδόμῳ Γῆς περιόδου. C. 38.
Eudoxus Rhodius C. 24.
Euripidis Phœniſſæ. 62.
Heraclides Grammaticus 328. ἐν τῷ περὶ καθολικῆς προσῳδίας de accentibus in univerſum IV. 10. p. 326.
Heraclides Cretenſis ἐν τῷ περὶ τῶν ἐν τῇ ἑλλάδι πόλεων. C. 19.
Heſiodus. 58. 209. 324.
Homerus 12. 15. 20. 22. &c. verſus ejus ſingulis fere paginis, licet nomine non ſemper appellato. Ejus ἐκδόσεις variantes 159. locus ex βατραχομυομαχείᾳ ſed nec autore nec poëmate laudato, 303.
Menander Comicus. 154. τὸ παρὰ Μενάνδρῳ, ὦ Λάχης, Λάχης. 51.
Incerti ſcriptoris τὸ κατὰ τόπους μυθικόν. C. 13.
Phylarchus ἐν τῇ ἡ ἱστοριῶν. C. 14. ἐν τῇ κ'. C. 18.
Pindarus 80. 223. 277.
ἰαθμιονῖκαι. 158 locus difficilis ἐπέρραξεν τοῦ ὑπομνηματιστοῦ. ibid.
Poſidonius Grammaticus 331.
Sappho 288.

Scym-

Scymnus Chius. C. 15.
Seleucus Grammaticus Homerum interpretatus 167.
Sophocles Ajace. 51. 213.
Stoici 36. 74. 279. 295. 300. 314.
Tacus ἐν τῷ περὶ λίθων. C. 36.
Theocritus 131. ejus verſus, non nominato auctore 10. 125.
Theophraſtus ἐν τῷ περὶ φυτῶν. C. 16. 29. 31. 32. 33. 34. 41. 43. 47. 50.
ἐν τῇ ε τῶν φυτικῶν αἰτίων. 46. ἐν τῷ περὶ ἐνθυσιασμῶν. C. 49.
Theopompus ἐν τοῖς θαυμασίοις. C. 1. 10.
Trypho Grammaticus 35. 51. 52. 53. 57. 71. 180. 214. 301. 317. ἐν τῷ περὶ ἄρθρων *de articulis*. 301. ἐν τῷ περὶ προθέσεων. 317.
Zenodotus Grammaticus Homerum interpretatus 11. 43. 164. 165.

VI. Apollonii, de qvo hactenus dictum eſt, filius HERODIANUS Alexandrinus, Patre, à qvo edoct⁹ fuit, in Grammatica ſcientia neutiqvam inferior, Romam ſe contulit, & Imperatori Marco Antonino ſe probavit, atqve amore ejus dignus habitus, προσφδίαν ſuam Catholicam ei inſcripſit, teſte auctore vitæ Apollonii. *Artium minutiſſimus ſciſcitator* audit Ammiano Marcellino XXII. 16. & à Priſciano *maximus auctor artis Grammaticæ*, una cum Apollonio patre freqventer laudatur, & pelagus poſt ſe traditur reliqviſſe ſcriptorum, è qvo pauca admodum, veluti tabulæ naufragium longorum temporum evaſerunt, nihil enim Herodiani typis editum exſtat niſi hæc admodum exigua apoſpaſmatia:

1) περὶ τῶν ἀριθμῶν, ad calcem Apollonii Syntaxeos, in edit. Aldina.
2) παραγωγαὶ δυσκλίτων ῥημάτων.
3) Ἐκ τῶν Ἡρωδιανοῦ παρεκβολαὶ μεγάλου Ῥήτορος. Hæc duo apoſpaſmatia exſtant Græce in volumine altero Grammaticorum Aldi, qvod recenſeo infra §. 9.
4) περὶ ἐγκλινομένων καὶ ἐγκλιτικῶν καὶ προεγκλιτικῶν μορίων. Hoc qvoqve in eodem volumine legitur, & præterea ad calcem dictionarii Græcolatini & Latino Græci Venet 1523. fol.

MSS. in Bibl. Regis Galliæ, Ἐπιμερισμοὶ, κατ' ἀλφάβητον.
περὶ σολοικισμοῦ καὶ βαρβαρισμοῦ.
περὶ χρόνων. Laudat Cangius in gloſſario Græco.

VII.

VII. *Scripta Herodiani deperdita.*

Εἰς τὸ ἀνεκφώνητον. Etymolog. M. in δυσωπεῖσθαι.

In Apollonii περὶ γενῶν, Stephanus in καρία. Cæterum Svidas in Λύκερκος tradit *Lupercum* Berytium libris XIII. de generibus multa Herodiani κατευδοκιμῆσαι ſive emendaſſe & rectius tradidiſſe.

In Apollonii περὶ παθῶν. Vide mox infra in παθῶν.

περὶ χάμαι καὶ συμβιώσεως. Etymologicum M. in ἄρσην.

Ἐξήγησις τῶν λέξεων Ἱπποκράτους. Etymolog. M. in ἄμπωτις. Sunt viri docti qvi Herodiani eſſe putant librum de vocibus Hippocratis qvi exſtat ſub *Erotiani* nomine. Sed qvid de illa conjectura mihi videatur, dixi lib. 4. c. 36. §. 5.

Ἐπιμερισμοί (qvorum partem MS. in Bibl. Regis Galliæ exſtare ſupra dixi,) Svid. in καταπροίξεται. Schol. Ariſtophanis ad Eqvites v. 433. ad Aves 877. Etymol. in ἀνδιναίκην, Euſtathius ad Iliad. δ. pag. 445. ubi num Herodianus ſit auctor, videtur addubitare. Et Etymologici Magni autor in ὑπερκύδαντας, τὸ ὀνοματικὸν, inqvit, ᾧ Ἡρωδιανὸς ὁμολόγηται εἶναι, οἱ δὲ ἐπιμερισμοὶ οὐκ εἰσὶν αὐῷ πάντες, ἀλλ' εἰσὶν καὶ ψευδεπίγραφοι.

Magni Ἐπιμερισμοί. Idem autor in ἀβακέως. ἔτως Ἡρωδιανὸς εἰς τὸν μεγάλως ἐπιμερισμόν.

Ζητούμενα τῶν μερῶν τοῦ λόγου. Idem in φιλοπότης. ἔτως Ἡρωδιανὸς εἰς τὰ ζητούμενα τῶν μερῶν τοῦ λόγου.

περὶ κλίσεως ὀνομάτων, cujus operis librum 1. laudat Stephanus in βείγες.

Μονόβιβλος, περὶ κυρίων καὶ ἐθνῶν καὶ τοπογραφικῶν. Schol. Euripidis in Hippolytum coronatum, verſ. 408.

Μονόβιβλος ὅτι τὰ εἰς ὰρ ὑδέτερα ὑπαλληγόμενα τῷ ω ἄκλιτά εἰσι. Etymolog. in Κάρητος.

Ὀνοματικὸν ſive ὀνοματικοὶ κανόνες. Euſtathius in Iliad. δ. pag. 415. Odyſſ. π. p. 1807. Etymolog. M. in ὑπερκύδαντας, ubi male excuſum ὀνομαστικῷ.

περὶ ὀρθογραφίας. Priſcian. lib. 1. p. 567. Stephanus in καρία.

περὶ παθητικῶν. Etymolog. M. in ἀλάλημαι.

περὶ παθῶν in librum Apollonii, ejusdem argumenti. Etymolog. M. in

M. in Δείσυλλος, & paſſim alibi, Stephanus in πνύξ. Schol. Ariſtophanis ad Lyſiſtratam verſ. 994.

Κνώμαλος προσῳδία. Etymologo M. in Δεναῖος.

Ἀτϊκὴ προσῳδία. Schol. Ariſtophanis ad Aves v. 485. & Etymologicum M. in Φωριαμός.

Ὁμηρικὴ προσῳδία. Svidas in μεμνῆτο. Hujus partes Ἰλιακὴν προσῳδίαν citat Etymol. M. in Ἠδός, ubi bis male excuſum προσῴδῳ pro προσῳδίᾳ, Ὀδυσσειακὴν Schol. Ariſtophanis ad Aves, 862.

Μελικὴ προσῳδία. Auctor vitæ Apollonii Dyſcoli, niſi pro μελικὴν προσῳδίαν, legendum ὁμηρικήν.

Προσῳδία καθόλικὴ ſive ἡ καθόλου (ſcil. προσῳδία ſive τέχνη περὶ προσῳδίας) Euſtathio ἡ μεγάλη προσῳδία, libris XX. ad Imp. Marcum Antoninum. Idem auctor de Apollonii vita: καθολικὴ ἣν λέγεται ὅτι ἀπὸ μονοσυλλάβου λέξεως ἕως δισυλλάβου (lege δ' συλλάβου hoc eſt τετρασυλλάβου) προλαμβάνει. Sæpius citatur hoc opus τεχνικῶς à Stephano Byz. qvi librum vigeſimum allegat in ἄβαι. Laudat qvoqve hoc opus freqventer Scholiaſtes Apollonii Rhodii & librum vigeſimum ad lib. 1. v. 1289. Herodianum *primo Catholicorum* laudat Priſcianus lib. 6. p. 723. ut omittam alia veterum loca qvæ notavit Clariſſ. Kuſterus ad Svidam T. 2. p. 78. Hoc opus prolixum in epitomen olim contraxerat *Ariſtodemus* Grammaticus ut Svidas teſtatur. Aliam Epitomen MS. ſervat Bibliotheca Bodlejana, qvam legiſſe ſe teſtantur Bentlejus * Epiſtola ad Millium, aliiqve viri docti. Hæc *Theodoſium* Grammaticum auctorem habet, eundem qvi in Dionyſium Thracem ſcripſit. Titulus eſt: κανόνες τῆς καθολικῆς προσῳδίας, ἣν σοφωτάτῳ Ἡρῳδιανῷ, ὡς περιέτεμε Θεοδόσιος ὁ γραμματικός, φυλάξας τὸν ἀριθμὸν τῶν βιβλίων. *E re literaria foret*, inqvit laudato loco Clariſſ. Necorus, *ſi hæc Epitome Theodoſii & alia nonnulla veterum Technicorum opuſcula, qua in Bibliotheca Oxonienſi latent, in lucem aliquando protraherentur.* De *Conſtantini Lascaris* Epitome MS. libri XVI. dixi infra in Catalogo Grammaticorum.

Συμ-

* Verba Bentleii ſunt p. 37. cum retuliſſet Heſychium Alex. in præf. Lexici ſui referre ſe omnia manu ſua ſcripſiſſe μετὰ πάσης ὀρθότητος καὶ ἀκριβεστάτης γραφῆς κατὰ τὸν γραμματικὸν Ἡρωδιανόν, addit: *Ego vero, qui Theodoſii MStam ἐπιτομὴν τῆς καθόλου Herodiani lectitavi, teſtificor parum huic premiſſo, vel nullo modo ſatisfactum eſſe.*

Συμπόσιον qvod Puteolis ſcripſit. Stephanus in δικαιαρχεία. Euſtathius in Iliad. β. p. 154. Etymologicum M. in ἴδδω.

περὶ συντάξεως στοιχείων. Stephanus in ἀγβάτανα.

περὶ χημάτων. Etymolog. M. in ἐργύφιον.

Τέχναι γραμματικαί. Priſcianus præf. lib. 1. *Quid Herodiani artibus certius?*

Herodianus ἐν τοῖς εἰς λίς, *de nominibus in λίς definentibus* videtur allegari à Stephano in ἄδελις.

VIII. A Grammatico Herodiano haud dubie diverſus * fuit HERODIANUS qvi Hiſtoriam Cæſarum dictione eleganti & perſpicua ſcripſit, nam & ætas qva vixit, & vitæ genus aperte utrosqve diſtingvunt. Grammaticus apud Marcum Antoninum A. C. 180. defunctum gratioſus fuit, Hiſtoriæ ſcriptor longe poſt vixit, ultra annum nempe 238. in qvo ejus tela Hiſtoriæ deſinit, licet in calce libri ſecundi ait ſe LXX. annorum res tradere conſtituiſſe. Alter ille Grammaticam docuit, neqve aliam qvam umbraticam vitam duxit: at ſcriptor Hiſtoriæ lib. 1. c. 2. teſtatur ſe ἐν βασιλικαῖς ἢ δημοσίαις ὑπηρεσίαις γενόμενον ea qvibus ipſe interfuerit, exponere. Laudatur ab Evagrio Scholaſtico lib. V. Hiſt. Eccleſ. cap. ult. & Trebellio Pollione in triginta Tyrannis c. 32, Lampridio in Alex. Severo c. 52. & 57. & in Antonino Diadumeno c. 2. à Julio Capitolino in Maximo & Balbino c. 15. atqve in Albino c. 12, ubi eum *ad fidem pleraque dixiſſe* tradit, & in duobus Maximinis c. 13. qvo loco notat eum *Maximino in odium Alexandri plurimum faviſſe*. Alii Pertinacem nimis ab eo laudatum arguunt, alii temporum & annorum notationem omiſſam, alii ut Tillemontius, † non orationes modo ex ingenio attributas iis qvos loqventes inducit, qvod ipſi eſt cum aliis Hiſtoricis commune, ſed Epiſtolas qvoqve.

Exſtat Herodiani *Hiſtoria Romana* ab exceſſu Marci Antonini usq; ad Gordianum nepotem, qvi Maximino ſucceſſit, deſcripta *libris*

* Confundunt alii, Geſnerum in Bibl. & Sigonium in judicio de Hiſtoricis Romanis ſecuti, à qvibus recte diſſentit Hanckius libro 2. de Rom. rerum ſcriptoribus p. 294. Fuit etiam Herodianus qvidam junior, belli dux ſub Juſtiniano, de qvo multa Procopius. Vide etiam de Herodiani ſtatua Codini Origines CPol. n. 75. Combefiſii faſciculum rerum CPol. p. 7. &c.

† Tillemontius in vitis Imperatorum T. 3. nota 2. in vitam Macrini p. 614. *Tout le caractere de l'Hiſtoire d'Herodien, qui eſt fort orateur, porte à croire, que les lettres & les harangues qu'il raporte ſont de luy même, & non pas de ceux qu'il fait parler.* adde notam 6. in vitam Maximini I. p. 635. ſeq.

VIII. qvos legit etiam Photius, atq; ab judicio ſcriptoris & dictionis amœnitate commendat Codice XCIX.

Prodit *Græce* Venet. apud Aldum 1503. fol. una cum Scholiaſte Thucydidis, & Xenophontis ac Gemiſti Plethonis de rebus Græcorum.

Lovanii 1525. 4. ſeparatim.

Baſileæ 1530. forma minore.

Latine ex verſione præclara *Angeli Politiani* ad Innocentium VIII. qvam incerta & parum credibili fama ajunt qvidam eum *Georgio Tipbernati* ſurripuiſſe. Bononiæ 1493. fol.

Argentorati 1513. 4. exædibus Schurerianis.

Lugd. 1551. 1559. 12.

Antvverp. 1566. 12.

atqve ſæpius inter cætera Politiani opera. Venet. 1498. fol. Pariſ. 1512. fol. Lugd. 1537. 8.

Græce & Latine cum Politiani verſione,

Venet. 1524. 8.

Baſil. 1535. 8. 1543. 8. 1549. 8. 1563. 4.

Cum *H. Stephani* notis in margine & locorum qvorundam verſionis Politiani emendatione. Pariſ. 1581. 4. Lugd. 1611. 8. In Pariſienſi editione à Stephano additi libri duo primores Zoſimi, antea inediti.

Cum H. Stephani notis, *Erici Memmii* & *Andreæ Schotti* emendationibus, notisqve *Frid. Sylburgii*, in tomo tertio ſcriptorum Hiſtoriæ Romanæ minorum, Francof. ex officina Wecheliana 1590. fol.

Francof. 1630. 8. & Lond. 1639. 8. cum *Danielis Parei* monitis & exemplis Ethico politicis.

Argentorat. 1644. 8. prima editio capitibus diſtincta, cum argumentis, notis & indice latino *Joannis Henrici Boecleri*. In altera A. 1662. 1672. 8. accedit *Balth. Scheidii* index Græcus.

Oxoniæ 1678. 8. & 1704. 8. cum notis brevibus Variorum.

Patavii 1685. 8.

Pauli Voëtii in Herodiani Marcum & Commodum notæ. Ultraject. 1645. 12.

Herodianus *Gallice* per *Jo. Colinium*, è latina Politiani verſione. Lugd. 1541. 1546. 8. cum notis. Inter-

Interprete *Jac. Conteſio*, **. Vintemilleo Rhodio, Conſiliario in parlamento Divionenſi. Lugd. 1554. fol. His qvi ejus reprehenderunt dictionem, reſpondit in libello qvi inſcribitur *remonſtrance aux cenſeurs de la langue Franſoiſe.* Recuſa illa verſio Pariſ. A. 1580. apud Fed. Morellum.

Tertia *Boisguilberti*, ex latina Politiani, Pariſ. 1675. 12.

Nova *Mongaulti* è Græco, cum notis. ibid. 1700. 8.

Germanice per *Hieronymum Bonerum.* 1530. Auguſtæ Vindelicorum fol.

Recuſa verſio & recognita Hamburgi 1660. 8.

Belgice interprete *Petro Rabo*, Roterodami 1683. 8.

IX. Aldus Manutius, cui reſtaurati in Europa decoris ſui auſpicia magnam partem Græcæ literæ debent, jam ſub ſæculi decimi ſexti extremum typis luculentis corpus Grammaticorum Græcorum duplici volumine Græcè edidit, qvorum uno, qvod Venetiis Anno MDCXXXXV. fol. prodiit, continentur:

1. *Theodori Gazæ* Γραμματικῆς εἰσαγωγῆς (*introductivæ Grammaticæ*, ut Aldus interpretatur) *libri IV.*
2. *Ejusdem liber* περὶ μηνῶν, *de Menſibus*, ſpeciatim Atticis.
3. *Apollonii Alexandrini* περὶ συντάξεως, *de conſtructione libri IV.*
4. *Herodiani* περὶ τῶν ἀριθμῶν, ſive qvomodo numeri apud Græcos exprimantur, fragmentum.

Alterum Volumen inſcribitur: Θησαυρὸς, κέρας ἀμαλθείας, καὶ κῆποι Ἀδώνιδος, *Cornu Copiæ & Horti Adonidis*, Venetiis in dono Aldi Romani, ſumma cura laboreqve præmagno, menſe Auguſto, MIIIID. fol. In hoc exſtant:

1. Ἀιλίου ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ περὶ ἀκλίτων ῥημάτων.
2. Ἐκ τῆς ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ καὶ ἄλλων ἐνδόξων ἐκλογαὶ πρὸς στοιχεῖον.
3. Σχηματισμοὶ τῶν εἰμὶ καὶ ἔμι ῥημάτων. CHOEROBOSCI.
4. Περὶ τῶν δι' ὑθέος σημαντικῶν.
5. Τὰ διὰ περίττου σημαντικά.
6. Ἐκ τῶν ΗΡΩΔΙΑΝΟΥ παρεκβολαὶ μεγάλου * ῥήματος.

** Vide Ludovicum Jacobum à S. Carolo de ſcriptoribus Cabilonenſibus p. 31.

* Rectius μεγάλης Ῥήτορος legitur in MS. Cæſareo de qvo Lambecius VII. p. 259.

7. Ἐκ τῶν αὐτῦ παραγωγῆ δυσκλίτων ῥημάτων.
8. ΧΟΙΡΟΒΟΣΚΟΥ πρὸς τοῦ ἐν πᾶσι ῥήμασι κανόνας ζητοῦντας καὶ ὁμοιότητας.
9. Τῦ αὐτῦ περὶ ἐφελκυστικῦ ν.
10. Περὶ ἀνωμάλων ῥημάτων, καὶ στοιχεῖον.
11. ΗΡΩΔΙΑΝΟΥ περὶ ἐγκλινομένων καὶ ἐγκλιτικῶν καὶ συνεγκλιτικῶν μορίων.
12. Ἐκ τῶν ΧΟΙΡΟΒΟΣΚΟΥ περὶ ἐγκλινομένων.
13. Ἀνωνύμυ περὶ ἐγκλινομένων.
14. Ἐκ τῶν ΙΩΑΝΝΟΥ καὶ Γραμματικῦ περὶ Ἀλαλήκτων.
15. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ περὶ τῶν παρ' Ὁμήρῳ Ἀλαλήκτων.
16. Περὶ Ἀλαλήκτων τῶν παρὰ ΚΟΡΙΝΘΟΥ παρεκβληθεισῶν.
17. Περὶ τῶν εἰς ὼ θηλυκῶν ὀνομάτων. CHOEROBOSCI.

Primus, inqvit Aldus in præfat. *labor in hoc opere concinnando fuit* Gvarini Camertis, *&* Caroli Antenorei, *Florentini, hominum multi ſtudii ac in Græcarum literarum lectione frequentium. Hi ſimul ex* Euſtathio, Etymologico *& aliis dignis Grammaticis accepere hæc canoniſmata, digeſſereque per ordinem literarum, nec ſine adjumento & conſilio* Angeli Politiani, *viri ſummi ingenio, & ingenioſe docti. Secundus vero labor meus fuit, qui ea omnia recognovi, non parvo labore cum iis conferens, unde excerpta voluminibus fuerant. Multa addidi, plurima immutavi, adjuvante interdum* Urbano, * *divi Franciſci fratre optimo, à quo brevi habebitis quas ſumma cura & doctiſſime compoſuit in Græcam linguam introductiones.*

Non

* Hic eſt Urbanus Bolzanius, Valerianus Bellunenſis, Minorita ſive Franciſcanus, Leonis X. Præceptor defunctus A. C. 1526. ætat 84. qvem in re tenui non parvum felicitatis humanæ exemplum celebrat Pierius Valerianus de infelicitate literatorum libro ſecundo. Videndus etiam de eo Voſſius in Ariſtarcho lib. 1. cap. 4. Lucas Waddingus in ſcriptoribus Ord Minorum p. 331. & auctores Ephemeridum literarium Italiæ (Giornale de letterati d'Italia) T. 3. pag. 43. ſeq. Hujus Grammaticæ Græcæ Inſtitutionum libri duo ex illis qvi latine ſcripſere illa ætate, primas ferunt, atq; imperfectius primum editæ auctore ignaro ſunt ab Aldo 1497. 4. Deinde ab auctore recognitæ & auctæ prodierunt 1512. & Baſileæ 1524. & 1530. 1535. 1539. 4. Recuſæ etiam Pariſ. 1543. & Venetiis 1549. 8. Alius Urbanus Grammaticus, & junior, patria Imolenſis, de qvo Leander Albertus in deſcriptione Italiæ A. 1550. edita p. 288. *Urbano Grammatico dignissimo humaniſta, anche egli queſt' anni paſſati paſsò all' altra vita, poi che in piu luoghi haveva fatto isperientia della ſua dottrina.* Alius etiam Urbanus qvem belluam vocat & graviter perſtringit Franciſcus Philelphus libro IV. Epiſtola ad Petrum Michaëlem, data Mediolani A. 1440.

Non omittendum Volumen tertium ex officina Aldi & Andreæ Aſulani, ſoceri vulgatum Venetiis 1523. fol. in qvo poſt dictionarium Græco Latinum & Latino Græcum pro illa ætate copioſiſſimum, ſubjecta leguntur:

1) Ammonii περὶ ὁμοίων καὶ διαφόρων λέξεων.
2) Τάξις παλαιὰ καὶ ὀνομασία τῶν ἐχόντων, qvalis ad calcem Svidæ exſtat ſub titulo: ἑρμηνεία τῶν ὑπερετευμάτων καὶ πολεμικῶν παρατάξεων φωνῶν, vocabulorum militarium interpretatio.
3.) Ὀρθικὴ ὀνομασία τῶν περὶ τὸ στράτευμα τάξεων καὶ ἡγεμονιῶν.
4.) Τὰ διὰ Η καὶ διὰ ΩΣ σημαντικά.
5.) Περὶ διαλέκτων ἐκ τῶν ΙΩΑΝΝΟΥ Γραμματικῆς τεχνικῶν.
6.) ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ περὶ τῶν παρ' Ὁμήρῳ διαλέκτων.
7.) Περὶ διαλέκτων τῶν παρὰ ΚΟΡΙΝΘΟΥ παρεμβληθεισῶν.
8.) Περὶ ἀνωμάλων ῥημάτων, καὶ στοιχεῖον.
9.) ΗΡΩΔΙΑΝΟΥ περὶ ἐγκλινομένων καὶ ἐγκλιτικῶν καὶ συγκλιτικῶν μορίων.
10. ΙΩΑΝΝΟΥ Γραμματικῆς ΧΑΡΑΚΟΣ περὶ τῶν ἐγκλινομένων.
11.) Περὶ ἐγκλινομένων ἐκ τῶν διὰ ΧΟΙΡΟΒΟΣΚΟΥ.
12.) Anonymi περὶ ἐγκλινομένων.
13.) Thomæ Magiſtri, Phrynichi & Manuelis Moſchopuli de Vocibus Atticis.

Exſtat & qvartum Volumen Grammaticorum Græcorum ex Aldi & Aſulani officina Græce in lucem editum Venet. 1525. 8. in qvo tibi occurrent:

1. *Thomæ Gazæ* libri qvatuor Grammaticæ Græcæ; qvi etiam Græce & Latine prodierunt eodem anno Coloniæ, 8. & Pariſiis 1529. 8. 1540. 8. 1549. 4. Baſil. 1529. 4.
2. Ejusdem de menſibus liber.
3. GEORGII LECAPENI περὶ συντάξεως τῶν ῥημάτων *de conſtructione verborum* ad Lazarum qvendam, pag. 171-216. In limine ſcripti teſtatur ſe uſum præceptis Apollonii Dyſcoli, Herodiani, Apollonii junioris, nec minus eorum qvi de Atticis vocibus ſcripſere, & Arcadii Byzantini. Περὶ τῆς συντάξεως

τάξεως ἓ λόγε διδασκαλία πολλήτε καὶ βαθεῖα καθέςηκε, φιλομαθέςατε ΛΑΖΑΡΕ, καὶ πολλῆ δεομένη χρόνε, καὶ μείζονος ἢ τῆς καθ' ἡμᾶς δυνάμεως. Πολλὰ γὰρ περὶ αὐτῆς τοῖς ἀρχαίοις Δημητρόνηται, ΑΠΟΛΛΩΝΙΩΙ τε τῷ σοφωτάτῳ τὰ θπίκλην δυσκόλῳ, καὶ ΗΡΩΔΙΑΝΩΙ τῷ πολυμαθεςάτῳ, καὶ ΑΠΟΛΛΩΝΙΩΙ τῷ νέῳ, καὶ τοῖς ΑΤΤΙΚΙΣΤΑΙΣ, καὶ ΑΡΚΑΔΙΩΙ τῷ Βυζαντίῳ, ὧν τὰς πραγματείας ἐν ὀλιγοις ἐκτετυχηκὼς, θαυμάσεις αὐτῶν τὸ πολυμαθὲς καὶ ἓ Ἑλληνισμῆ τῇ ὑγιᾶ καὶ κατάλληλον χρῆσιν, καὶ τῇ ἀκριβῆ καὶ πολύτροπον καὶ πολυχήμονα πάσης τῆς Ἑλληνικῆς Δαλέκτε ποικιλίαν. Recuſus eſt hic libellus de conſtructione verborum Græce ſub Lecapeni nomine etiam Florentiæ 1520. 8. apud heredes Philippi Juntæ, licet in MStis quibusdam Codicibus refertur ad *Michaëlem Syngelum*, presbyterum Hieroſolymitanum.

4. EMANUELIS MOSCHOPULI περὶ τῆς ὀνομάτων καὶ ῥημάτων συντάξεως, *de conſtructione nominum ac verborum*.

5. Ejusdem περὶ σχεσσφδιῶν. p. 233-236.

X. HEPHÆSTIO Alexandrinus Grammaticus, inter Imperatoris Veri Præceptores Julio Capitolino a) laudatus, ſcripſit Svida teſte ἐγχειρίδιον περὶ b) μέτρων, qvi libellus eruditus atqve utilis etiamnum exſtat. Prodiit Græce cum ſcholiis Græcis (excerptis è *Longino* atqve aliis ſcriptoribus, auctore Chriſtiano ut ex p. 88. perſpicue apparet) Venetiis apud Aldum 1526. 8. atqve inde emendatius & cum locupletiſſimo indice nitide excuſum Pariſ. 1553. 4. ab Adriano Turnebo. Longini * prolegomena in Hephæſtionis Enchiridion integriora nuper vulgavit Græce Clariſſ. Hudſonus in ſua Longini editione Oxon. 1710. 8. atqve inde depromta dedi ſupra Adria-

a) in Vero c. 2. *Audivit Scaurum Grammaticum Latinum, Scauri F. qui Grammaticus Hadriani fuit: Græcos Telephum, Hephaſtionem, Harpocrationem.* Ubi Iſ. Caſaubonus in notis: *Hephaſtion hic videtur ille eſſe Alexandrinus Grammaticus, cujus exſtat hodieque de re metrica elegans libellus. Auctorem certe illum antiquiſſimum eſſe nullus dubito.*

b) ita legendum, non ἐγχειρίδια διὰ μέτρων, jam monuere viri doctiſſimi.

* In editione Hephæſtionis Pariſienſi p. 25. videtur Longinus ab Hephæſtione citari. Sed verba καὶ Λογγῖνος ibi corrupta ſunt & legendum καὶ λογίᾳ. Nam p. 93. Scholiaſtes teſtatur dramati Epicharmi titulum fuiſſe λόγῳ καὶ λογίᾳ.

lib. 4. c. 31. Eadem cum doctiſſimi viri Jo. Boivini notis & verſione prodiere in editione poſtuma operum Nicolai Boilavii Deſpræi Pariſ. 1712. 4. Amſt. 1713. 12. Reſpicitur hic Hephæſtionis liber à Priſciano lib. de verſibus ſive metris Comicis, à Scholiaſte Euripidis, Ariſtophanisqve & Demetrio Triclinio ad Sophoclem ** variis in locis & ab Hermogenis ſcholiaſte p. 381. 387. Etiam ex hoc libello deſumta qvæ de novem metris Ariſtophani præmittuntur Græcis ſcholiis illuſtrato. Multa qvoqve ex illo recentiores qvi de metris ſcripſere, ut *Jacobus Micyllus* Argentoratenſis, cujus libri III. de re metrica prodiere Francof. 1539. 8.

Narravit mihi vir Nobiliſſimus Frid. Roſtgaardus, Danus, ſe hoc Hephæſtionis monumentum in Italiæ Bibliothecis cum MSS. Codicibus comparaſſe, & emendaſſe non paucis in locis. Fuit etiam in Bibliotheca Renati Moreau Hephæſtionis Enchiridion de Metris, paulo diſſimile ab editis, teſte Labbeo p. 213. Bibl. novæ MSS. Idem p. 196. memorat in Bibl. Caroli de Montchal fuiſſe MS. Græce *Anonymi* de re metrica tractatum, Alterius Anonymi de re metrica, Hephæſtionis Enchiridion, Ejusdem metricam Iſagogen, c) & dilucidiorem explorationem d) de re metrica ſive poëtica. Ab eodem Labbeo p. 110. laudantur alia ſcripta hujus argumenti in Bibliothecis deliteſcentia, *Andreæ* & *Theodoſii* Grammatici de pedibus, *Demetrii Triclinii* de metris e) *Joannis Botaniotæ* ad Iſidorum Diaconum & Tabularium de metris jambicis. *Rhodii Nili* de verſibus Anacreontiis, *Incerti* de metris Pindaricis, f) *Tricbæ* ſynopſis novem metrorum. De verſibus collectio ex multis, incipiens ab ipſis XXIV. elementis, cum *Anonymi* de Poëticis elementis, de ſyllaba communi, de dialectis, nec non *Joannis Tzetzæ* de omni verſuum genere

** Hephæſtionis ſcholia in Sophoclem laudat Calepinus Lexico in *Pelides*.

c) p. 63. edit. Turnebi. περὶ μετρικῆς εἰσαγωγῆς ἢ περὶ ποιήματος.

d) p. 65. εὐφεσίᾳ διδασκαλίαι περὶ μετρικῆς εἰσαγωγῆς, ἢ περὶ ποιήματος.

e) forte non alia qvam qvæ ſcholiis in Sophoclem præmittuntur Δημητρίου τοῦ Τρικλινίου περὶ μέτρων οἷς ἐχρήσατο Σοφοκλῆς.

f) Etiam hæc forte eadem, qvæ Græcis in Pindarum ſcholiis præmittuntur.

περὶ τῶν ἐν στίχοις † μέτρων, & de verſibus Politicis MS. Reg. 84. id. p. 111. & 196. *Aphthonii* fragmentum de carminis appellatione laudat Iſ. Voſſius de viribus rythmi p. 90. Hephæſtionis Enchiridion de metris cum Longini Philoſophi prolegomenis fuit etiam MS. in Bibl. Palatina, ut patet ex Catalogo Frid. Sylburgii p. 94.

Ait præterea Svidas Hephæſtionem ſcripſiſſe,

Μετρικὰ Διάφορα, qvod reddunt *Carmina Varia.* Forte rectius vertas: *Varia de metris*, unde Hephæſtio κατ' ἐξοχὴν veteribus dicitur ὁ μετρικός. Licet & plures de hoc argumento ſcripſerint ut *Heliodorus*, *Aſtyages* & alii qvi interciderunt.

Περὶ τῶν ἐν ποιήμασι ταραχῶν. *De iis qvæ in poëmatibus turbata ſunt.*

Κωμικῶν ἀπορημάτων λύσεις. *Comicorum dubiorum ſolutiones.*

Τραγικῶν λύσεων. *Tragicarum ſolutionum* opus.

Τῶν μέτρων τὰς ποδισμὰς. *Metrorum dimenſiones*, & alia plurima, qvæ non nominat.

XI. *Alii Hephæſtiones.*

Hephæſtio, Alexandro Magno charus, & poſt mortem inter DEos coli juſſus, & oracula reddere ſomniaqve immittere creditus, de qvo Arrianus, Curtius, Lucianus &c.

Hephæſtio Thebanus, Aſtrologus ſcriptor de qvo dixi lib. 3. c. 20. creditur vixiſſe circa Conſtantini M. tempora.

Hephæſtio ſcriptor, Athenæo ſuppar qvem vide lib. XV. 4. p. 673. ubi eum Andranti libros compilaſſe arguit.

Hephæſtio Alexandrinus pater Ptolemæi Chenni Grammatici Trajano & Hadriano imperante clari, qvi & ipſe filius apud Tzetzam Chil. VIII. v. 388. Ptolemæus Hephæſtio appellatur. Novi Jonſio Πτολεμαῖον τὸν Ἡφαιστίωνος exponi Hephæſtionis non filium ſed præceptorem vel patrem, & per Hephæſtionem illum, intelligi hunc ipſum qvi de metris ſcripſit. Sed ſola conjectura, nullo veteris ſcriptoris teſtimonio nititur hæc ejus ſententia, igitur tanqvam minus exploratam omitto.

Hephæ-

† ποιήματα τὰ κατὰ στίχον Hephæſtio p. 63. exponit qvæ eodem verſuum genere abſolvuntur, ut Heroici.

Hephæſtio ſtatuarius cujus mentio in veteri monumento apud Sponium pag. 126. Miſcell. Ἡφαιςίων Μύρωνος, Ἀθηναῖος, ἐποίει. Hic addendus Catalogo Artificum Franciſci Junii.

Avorum noſtrorum memoria doctiſſimum Virum Bonaventuram Vulcanium Græco nomine Hephæſtionis delectatum comperi. Habeo enim libros qvibus uſus eſt, & qvos manu ſua in fronte ſibi aſſeruit hac nota: Ἐκ τῶν Ἡφαιςίωνος.

Prætereo Hephæſtion regionem & civitatem in Lycia, qvæ à flagrante ſubinde & perforato paſſim ignibus ſolo hoc nomen accepit, ut Hephæſtium ſive Vulcani templum diceretur, memoraturqve Scylaci, Senecæ, Plinio, Solino &c.

XII. INDEX Scriptorum in Hephæſtionis Enchiridio laudatorum.

Parentheſi incluſi numeri Græca ſcholia indicant.

ACHæus ἐν Κύκνῳ. pag. 7. edit. Pariſ.
Æolicum metrum. 23. (89) Æoles 37.
Æſchylus ἐν Νιόβῃ 3.
Ajantiades Tragicus, unus ex Plejade (32) (93)
Alcæus 6, 16, 34, 35, 39, 68, 74.
ejus ἄσματα 51, 67. πρώτη καὶ δευτέρα ᾠδὴ ἐν τῷ πρώτῳ 67.
παρ' Ἀλκαίωνι 45. videtur legendum παρ' Ἀλκαίῳ.
Genus Alcaicum decaſyllabum 24. ἑνδεκασύλλαβον, & δωδεκασύλλαβον 46.
Alcman. 22, 28, 39, (89.) integras ſtrophas tetrametris dactylicis compoſuit, qvarum ſpecimen 22. δεκατεσσάρων στροφῶν ἄσματα 74. genus τὸ καλούμενον Ἀλκμᾶνος 44.
Alexander Tragicus, unus ex Plejade. (32) (93)
Ἀμοιβαῖα 88.
Anacreon 3. 19. 30. 40. ter. 56. 57. 68. 70. 74.
ἐν ἐλεγείοις. 4.
ἄσματα 22, 40, 51, 69.
Genus Anacreonticum 16. (59.) (87) ſeq.

Ananias Poëta antiqviſſimus, generis Hipponactei inventor à qvibusdam habitus 16.
Οἱ εἰς Ἀπόλλωνα χοέφοντες pæone pede in carminibus utuntur. (12)
ἐν τοῖς παιᾶσιν ὕμνοις. (83.)
Apollodorus pictor 14.
Οἱ ἀρχαῖοι (87) (94.)
Archebulus Thebanus poëta 27. Genus ἀρχεβούλειον. id.
Archilochus 16. (18) 19. 48. 49. 50. 51. 70. (86) ἰαμβοποιός. 50. ἐν ἐπῳδοῖς. 22. ἐν ἐπῳδῇ. id. ἐν τοῖς τετραμέτροις 27. Genus Archilochium 19. Cratinus οὐκ ἄντικρυς μιμεῖται δ' Ἀρχιλόχου τὴν ἐρασμονίδη 50. ἐν τοῖς εἰς Ἀρχίλοχον Φερομένοις ἰαμβείοις 55. Lycambi filiæ, Archilochi jambis læſæ ſeipſas ſuſpenderunt (87)
Ariſtoxenus (91) Selinuntius Epicharmo antiqvior Poëta 25.
Ariſtarchus Grammaticus. Ἀριστάρχου ἔκδοσις poëmatum Homericorum 74.
Ariſtophanes Comicus. (20) (92)
Ejus Αἰολοσίκων. 29. Ἀμφιάρεω. 30. Γεωργοί. 42. bis. Θεσμοφοριάζουσαι. 42. Σφῆκες 42.
Genus Ἀριστοφάνειον 25.
Ariſtophanes Grammaticus. ἔκδοσις Ἀριστοφάνους poëmatum Homericorum 74.
Aſclepiades, genus Aſclepiadeum (35.)
Bacchylides 44. 70. ejus ᾄσματα 44.
Boeotia dialectus. (62)
Callimachus 6. 19. bis (20) 28. 50. 55. bis 57. (92) Poëma βάκχου 30. poëmation ἡ πρὸς ἡ κατάκλειδος 63.
Comici 20, 57, 71, 74.
Corinna 60. ἐν τῷ πέμπτῳ 9.
Cratinus 48. (91) genus χορεῖον. 56. 61. (62) Ariſtophanio metro uſus. 25. εἰς οὖν Ὀδυσσέας εἰσβάλλων. in exordio dramatis. 26. ἐν Ὀδυσσεῦσι. ibid. ἐν πανόπτῃς 5. 6. ἐν τοῖς χείροσι. 6. ἐν Κλεοβουλίναις. 5. 6. ἐν ὕραις. 6. ἐν Τροφωνίῳ. 41. ἐν Ἀρχιλόχοις. 50. ἐν τοῖς Σειρῆσι. 50.
Critias ἐν τῇ εἰς Ἀλκιβιάδην ἐλεγείᾳ 8. ſeq.
Dactyli Idæi ſive Curetes, à qvibus pedis genus, dactylus nomen accepit, qvia illo metro circa Jovem tenerum canentes ac ſaltantes, Saturnum ab eo averterunt. (82)

Demo-

Demoſthenis verſus in proſa. (76.)
Dionyſius ſive Bacchius pedis genus ὁ πρὸς τὰ Διονυσιακά (82.)
Διονυσιακὴ πομπή. id.
Dionyſiades Tragicus, unus è Plejade (32.)
Dithyrambopœorum hymni in Bacchum pleraqve ex bacchio metro. (82.)
Genus Δοχμιακόν. 33.
οἱ Δραματοποιοί. 75.
Empedocles. 2.
Epicharmus (91) ἐν Μιγάδι. 5.
Φλύακες & χορίαντες, ſcriptæ metro Ariſtophanio 25.
λόγος καὶ λογία. 25. (93.)
Euphorion ἐν χειροσοφιστῇ. 60.
Eupolis 71. ἐν βαπτᾶις. 14. Κόλαξι. 42. ἐν ταῖς πόλεσιν. (52.) αἰχματοφόροις. 57. 61. ἐν χρυσῷ γένει. 60.
Genus Eupolideum. 61.
Euripides 55.
Genus Euripideum (88) ſive λημνίον. 18. (20)
Genus Galliambicum 40. λελυμένον τὸ μέτρον. Οἱ δὲ γάλλοι Ἀμαβάλλουσιν, ὡς ἥλιναν νόσον ἔχοντος, διὸ καὶ σώματα φέρει ἐπίλυτα ἐκμανίας εἰς ἔτος, οἱ τοιοῦτοι δὲ ἱερεῖς εἰσι Δήμητρος. (41.)
Glycon. 33.
Genus Glyconium. ibid. 60. (62.)
Heliodorus (metricus, à Priſciano etiam laudatus) 6. (7.) (93.)
Hermias Poëta. 67.
Hipponax 4. 16. 17. (87.)
Hipponacteum genus 4. 6. 33.
Homerus 4. 63. (76) (91)
ὁ σοφώτατος. (87.)
ejus verſus 2. 3. 8. 14. &c. ῥαψῳδίαι. 66. prima ῥαψῳδία habet μέτρα ſive στίχους χ'. (76.) Μαργίτης ὁ εἰς Ὅμηρον ἀναφερόμενος. 64. 67. Ὁμηρικὰ ἔπη. (89.)
Homerus junior filius Homerûs poëtriæ Byzantinæ (93) Tragicus unus è Plejade (32.)
Hymni jambo ſcribi ſoliti. (17.)
Ἰαμβεῖον. 20. Jambelegi. 51. Jambus dictus à Jambe famula Celei qvæ ſaltans ad hoc metrum ſolata Cererem eſt, cum triſtis ſu-

per raptu Proſerpinæ hoſpitaretur apud Celeum & Nerim ejus conjugem (81) vel à Jambe puella qvæ hoc metro petita conviciis, ſe ipſa ſuffocavit id. & (87) vel ab anu hujus nominis qvæ in ſcapha lanas lavans Hipponactem ſcapham tangentem his verbis repulit: ἄνθρωπ' ἄπιθι, τὴν σκάφην ἀνατρέπεις. (81.) ἰαμβίζειν λοιδορεῖν, ἀπὸ τοῦ ἰβάζειν. id. Jambici carminis qvatuor genera: Comicum, Tragicum, Satyricum & Jambicum ſpecialiter ita dictum, ſingulorumqve proprietates. (87.)

Jones (82.)

Λακωνικὸν μέτρον. 25.

Longinus. (28.)

Lycophron Tragicus, unus è Plejade. (32.) (93.)

Lyrici. 74.

Menandri Comœdiæ. 66. ἡ εἰσβολὴ τῆς Λευκαδίας Μενάνδρου. (73.)

Menon. (90.)

ὁ μετρικός (5) Hephæſtio ipſe intelligitur.

Μητρῳακὸν μέτρον. 40. ἀφ' οὗ τὰ πολλὰ τοῦ νεωτέρους εἰς τὴν μητέρα τῶν θεῶν χρᾶσθαι τούτῳ τῷ μέτρῳ. id.

Moloſſus Pyrrhi & Andromaches F. à qvo dictum pedis genus in carmine, qvod ille hoc metro odas dixit in templo Dodonæ (82.)

Οἱ νεώτεροι. 40. (87)

Nicomachus ὁ περὶ ζωχράφων τὴν ἐλεγείαν πεποιηκώς. 14.

Παροιμιακὸν μέτρον ἀφ' ὃ τὰ παροιμίας τινὰς τούτῳ τῷ μέτρῳ εἶναι. ἀλλὰ παροιμίαι εἰσὶ καὶ ἐπικαὶ καὶ ἰαμβικαὶ, καὶ ὁ τούτῳ δὲ μέτρος μόνον 26. (28.)

Parthenius ἐπικήδειον εἰς Ἀρχελαΐδα χράφων. 4.

Περσικὸν pedis genus, ita dictum ἀφ' οὗ τὰς ἱστορίας περὶ Περσικὰς τούτῳ τῷ μέτρῳ γεγράφθαι (82.)

Phalæcium genus. 33.

Pherecrates ἐν τῇ Κοριανοῖ 57. (59.)

Genus Pherecratium. 33.

Philicus Corcyræus εἷς ὢν τῆς πλειάδος. 30. 31. (32) (93.) ubi male Philiscus. Hexametro Choriambico totum poëma compoſuit. 30. 31.

Phrynichus Tragicus. 39.

Phrynichus Comicus. 39.

Pindarus. 68.

Genus

Genus Pindaricum 51. ἐνδεκασύλλαβον, 46.
Plato Philoſophus. (76.)
Plato Comicus ἐν ξαντείαις. 51.
Pleias Tragicorum ſub Ptolemæo. (32.) (93)
Poëtarum verſus qvi non nominantur. 2. 3. 4. &c.
Politicum carminis genus. (91.)
Praxilla ἐν ἀδυεπέμβοις, ἐν ᾗδῇ ἐπιγραφομένῃ Ἀχιλλεύς. 9.
Genus πραξίλλειον. 24.
Προσόδιοι ὕμνοι. (82.)
Πυθικὸν genus Heroicum ſive Hexametrum, qvod Pythius Apollo uſus illo in oraculis. (22.)
Pyrrhus cui primus epinicius hymnus pyrrhichio metro compoſitus. (81.)
Rhintho
ἐν Ὀρέσῃ δράματι. 4.
Οἱ ῥυθμικοὶ à Metricis ſive Grammaticis diſtingvuntur. (78.)
Sappho 30, 36, 37, 39, 40, 47, 49, 57, 58, 68, 70, 74. Genus Sapphicum ἑπτασύλλαβον 33. ἐνδεκασύλλαβον. 45. 46. ἑξκαιδεκασύλλαβον, qvo tertius liber Sapphonis. 34. παραεξκαιδεκασύλλαβον qvo totus ſecundus liber Sapphonis ſcriptus 23. ſeq. ἄσματα libri ſeptimi. 34. Ejus ſunt verſus p. 55. qvi incipiunt ἔστι μοι καλὰ παῖς. Libri ſecundi & tertii mentio pag. 63. 65. ἐν τοῖς παλαιοῖς ἀντιγράφοις χ' δύο (ὑπὸ δυσιχίας ſive ἐν δυσὶ στίχων) συγγεγραμμένον ἕκαστον ἄσμα. ibid. ſeq. Genus Sapphicum Heroicum. (91.)
Οἱ χολιγράφοι (82.)
Simmias. 35. Rhodius, totum poëma ſcripſit trimetro anapæſtico. 26. ἐν τῷ πτλίκι. 31. (32.) ἐν ταῖς πτέρυξι. 32. ἐν τοῖς ποιήμασι. 43. Ejus σφαῖρα (32.) Θρόνος. ibid. ᾠὸν 65. 68. καὶ ἄλλα παίγνια 65. Genus Σιμμιακόν. 35.
Simonides 68. ejus Epigrammata. 14, 64, 66. (72.)
Sophocles Electrâ (75.)
ἐν ταῖς ἐλεγείαις. 4.
Sophronius Chriſtianus Poëta. (88.) καθὰ τῷ ἁγίῳ Σωφρονίῳ καὶ ἄλλοις ἀρχαιοπρεπὲς δοκεῖ. ὅτιον· χρυσιαῖων μακάρων ἔλθετε παῖδες.
Soſiphanes Tragicus è Plejade. (93.)
Soſitheus Tragicus è Plejade. (32) (93.)

Sota-

Sotades à Ptolemæo Philadelpho occisus qvod conjugium cum sorore reprehendisset (5.)
ejus Ἄδωνις. 3.
Ἰλιάδα ἔγραψε Σωτάδης, μεταθεὶς τὰ ἔ ποιῆ εἰς ἴδιον μέτρον (10.) genus Sotadeum 37.
Stratis λυρικοὶς Anacreonti amatus. 56.
ὁ τεχνικός. (77.) intelligitur ipse Hephæstio.
Telesilla. 36.
Theocritus. 4. Bacchylidis ἐπίφθεγμα· ἢ καλὸς θεόκριτος ὁ μόνος ἀνθρώπων ὁρᾷς. 70.
Theopompus Comicus. 43. genus Theopompeum, qvo ille usus est ἐν Πανσίν. ibid.
Timocreon Siculus, κωμῳδὸς ἀνήρ. 40. ejus ἆσμα. id. Epigrammata. 2.
Timotheus. Ejus νόμοι κιθαρῳδικοί. 66.
Tragici. 20. 74. Vide & supra, Plejas Tragicorum.
Xanthus ἐν τοῖς Λυδιακοῖς. 5.
Ζαχαρίου μεγάλου πύγελυτε κῦρι (88.) versus Christiani Poëtæ ex hymno in S. Johannem Baptistam.

XIII. Fertur in multis Bibliothecis manu exarata DIONYSII Thracis τέχνη γραμματικὴ, sane antiqva & celeberrima pridem, communiqve usu trita, & plurimorum illustrata commentariis, qvi Eustathio plus simplici vice laudantur οἱ τῆς γραμματικῆς ἐξηγηταί. In hac τέχνῃ leguntur qvæ è Dionysio profert Sextus Empiricus adversus Grammaticos. Nomina eorum qvorum commentarii in Dionysii τέχνην una cum ipsa feruntur manu exarati, sunt *Porphyrius*, *Diomedes Scholasticus*, *Melampus*, *Stephanus*, *Georgius Chœroboscus*, & *Theodosius* Alexandrinus. Cæterum in MStis horum Commentariorum Codicibus magna confusio. Nam qvæ in MSto Holsteniano referuntur v.g. ad Melampodem, hæc in Codice Regis Angliæ, qvem evolvit Clariss. Bentleius, exstant sub nomine Diomedis. Non raro eadem iterum iterumqve repetuntur sub diversis nominibus, vel qvoqve in Anonymi ἀδήλου ἐξηγήσεσι ἀκεφάλοις. Non etiam usqve adeo certo constat, qvisnam fuerit Dionysius ille Thrax τέχνης auctor. Svidas qvidem memorat Dionysium qvi à patre Tero Thracis nomen tulerit, licet ipse natus esset Alexandriæ. Hunc ait fuisse discipulum Aristarchi Grammatici, Romæq; docuisse Pompeji Magni tempore, & Tyrannio

rannionis prioris præceptor fuiſſe, plurimaqve ſcripſiſſe γραμματικὰ τε καὶ συνταγματικὰ καὶ ὑπομνηματικά, ubi γραμματικὰ accipio de inſtitutionibus τεχνικαῖς, συνταγματικὰ de libris ſingularis argumenti, & ὑπομνηματικὰ de commentariis in Poëtas vel alios vetuſtiores ſcriptores. Hic idem eſt Dionyſius Thrax qvem Strabo lib. XIV. notat, cum Alexandrinus eſſet, dictum tamen fuiſſe Rhodium, ut nempe donatum Rhodiorum civitate. Qvod vero Etymologici Magni auctor de Dionyſio narrat, idem qvoq; iisdem verbis ſcriptum reperio in ſcholiis ad Dionyſii τέχνην ineditis: Διονύσιος ὁ Θρᾴξ. ἰσέον ὅτι Θρᾴξ ἐλέγετο, ἢ ἀπὸ τὸ τραχὺ τῆς φωνῆς, ἢ ὅτι τῇ ἀληθείᾳ Θρᾴξ ἦν. Οὗτος δὲ ὁ Διονύσιος μαθητὴς ἦν Ἀριστάρχου. Καὶ τὸν ἑαυτοῦ διδάσκαλον ζωγραφήσας, ἐν τῷ ῥήθει αὐτοῦ τῷ Τεχνῳδίαν ἐζωγράφει, ἀπὸ τὸ ὀπτικῶς ἐζωγραφῆσθαι αὐτὸν πᾶσαν (ita legendum in Etymologico pro αὐτοῦ) τὴν Τεχνῳδίαν. At in iisdem ſcholiis alibi: Διονύσιος ὁ Θρᾴξ ὁ τὴν τέχνην συγγραψάμενος τὴν Γραμματικήν, τὸ μὲν γένος ἦν Βυζάντιος, ἐκαλεῖτο δὲ Θρᾴξ, τῷ μείζονι κοσμούμενος τῆς χώρας ὀνόματι. Ἐγένετο δὲ ἄγαν ἀπαιδεύτος καὶ πολυμαθής, ὥστε πάντας ὑπερβάλλεσθαι τοὺς κατ' αὐτόν. Qvod porro incertum ſit, idemne hic τέχνης Grammaticæ ſcriptor cum Dionyſio Thrace Ariſtarchi diſcipulo, his verbis notant eadem ſcholia: Θέλουσιν οὖν τινες μὴ εἶναι γνήσιον τοῦ Θρᾳκὸς τὸ παρὸν σύγγραμμα, ὑπολαμβάνοντες ὅτι, ὅτι οἱ τεχνικοὶ μέμνηνται τοῦ Διονυσίου τοῦ Θρᾳκὸς, καὶ λέγουσιν ὅτι διεχώρισε τὴν ἀποστροφίαν ἀπὸ τοῦ ὀνόματος, καὶ σωπᾷ τὸ ἄρθρον καὶ τὴν ἀντωνυμίαν. Ἄρα οὖν οὐκ ἔστι Διονυσίου τοῦ Θρᾳκὸς τὸ παρὸν σύγγραμμα. Ἔστιν οὖν εἰπεῖν, ὅτι ἄλλος ἦν ἐκεῖνος Διονύσιος ὁ Θρᾴξ, καὶ ἄλλος ὁ περήσας τὸ παρὸν σύγγραμμα. Ἐκεῖνος μὲν μαθητὴς Ἀριστάρχου, ὅτος ἦν τοῦ Πηρεῖ. * Atqve alio in loco: Περὶ τοῦ εἶναι γνήσιον τὸ παρὸν βιβλίον ἀμφισβήτησαν. Ἐπεχείρησαν γάρ τινες ὅτως εἰπόντες, ὡς οἱ τεχνικοὶ &c. Ἔστιν οὖν εἰπεῖν ὡς ἐκεῖνος ὁ Διονύσιος ἄλλος ἦν. Ἐκεῖνος μὲν μαθητὴς ἦν Ἀριστάρχου - - - ὅτος δέ ἐστιν ὁ λεγόμενος ὁ τοῦ Πησεῖ. Ἐλέγετο καὶ ὅτος Θρᾴξ, ἢ ἀπὸ τὸ τραχὺ ἴσως τῆς φωνῆς, ἢ διότι καὶ τῇ ἀληθείᾳ Θρᾴξ ἦν. Εἰκὸς δὲ καὶ κατὰ πλάνην αὐτὸν κληθῆναι Θρᾴκα. Ὅτι δὲ ἄλλος ὅτος, δηλοῖ καὶ ὁ παρ' ἀμφοτέρων ὁρισμὸς τοῦ ῥήματος. Οὗτος μὲν γὰρ τὸ ῥῆμα ὁρίζεται· ῥῆμα ἐστὶ λέξις ἄπτωτος, ὑποδεκτικὴ χρόνων τε καὶ προσώπων

* al. Πησεῖ. Neſcio an huc facit qvod Svidas Dionyſium Thracem ait fuiſſe Τήρεω, nam is eundem illum cum Dionyſio Ariſtarchi diſcipulo facit.

σώπων καὶ ἀριθμῶν, ἐνέργειαν ἢ πάθος παρισῶσα. ὁ δὲ Διονύσιος, ὡς φησιν Ἀπολλώνιος ἐν τῷ ῥηματικῷ, ἅτως ὁρίζεται· ῥῆμα ἐστὶ λέξις, κατηγόρημα σημαίνουσα. Quemcunque autem hæc τέχνη εἰσαγωγικὴ Grammaticum Dionysium ** habet auctorem, certe ob antiqvitatem, perspicuitatem & acumen digna est qvæ lucem videat; & cujus editionem pridem moliti sunt viri docti Mausſacus & Is. Vossius. Igitur non ingratam me rem puto facere Græcarum literarum studiosis, si eximium hoc monumentum præsenti loco cum eis communicem ex apographo Holsteniano, qvod exstat inter MStos Codices Bibliothecæ Johanneæ hujus Urbis Hamburgensis.

DIONYSII THRACIS
Ars Grammatica.

CAP. I. ΠΕΡΙ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ. De Grammatica.

Γραμματική ἐστιν ἐμπειρία τῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ λεγομένων. Μέρη δ' αὐτῆς εἰσιν ἕξ. Πρῶτον, ἀνάγνωσις ἐντριβὴς κατὰ προσῳδίαν. Δεύτερον, ἐξήγησις κατὰ τοὺς ἐνυπαρχοντας ποιητικοὺς τρόπους. Τρίτον, γλωσσῶν τε καὶ ἱστοριῶν πρόχειρος παράδοσις. Τέταρτον, ἐτυμολογίας εὕρεσις. Πέμπτον ἀναλογίας ἐκλογισμός. Ἕκτον, κρίσις ποιημάτων, ὃ δὴ κάλλιστόν ἐστι πάντων τῶν ἐν τῇ τέχνῃ.

2. Περὶ Ἀναγνώσεως. De Lectione.

Ἀνάγνωσίς ἐστι ποιημάτων ἢ συγγραμμάτων ἀδιάπλαστος προφορά. ἀναγνωστέον δὲ καθ' ὑποκρισιν, κατὰ προσῳδίαν, κατὰ διάνοιαν. Ἐκ μὲν γὰρ τῆς ὑποκρίσεως τὴν ἀρετὴν, ἐκ δὲ τῆς προσῳδίας τὸ τέλειον, ἐκ δὲ διανοίας τὸ πρέπον νῦν ὁρῶμεν, ἵνα τὸ μὲν τραγῳδίαν ἡρωϊκῶς ἀναγνῶμεν, τὸ δὲ κωμῳδίαν βιωτικῶς, τὰ δὲ ἐλεγεῖα λιγυρῶς, τὸ δὲ ἔπος ἐντόνως, τὸ δὲ λυρικὴν ποίησιν ἐμμελῶς, οὐ δὲ εἰκτὸς ὑφειμένως καὶ γοερῶς. τὰ γὰρ μὴ ὡς δεῖ τὴν τούτων γινόμενα ὡς ἁμαρτήσιν, καὶ τὰς τῶν ποιητῶν ἀρετὰς καταρεπτεῖ, καὶ τὰς ἕξεις τῶν ἀναγινωσκόντων καταγελάσους παρίστησι.

3. Περὶ Τόνου. De tono.

Τόνος ἐστὶ φωνῆς ἁπλῆ ἐπίτασις ἁρμονίου, ἢ κατὰ ἀνάτασιν ἐν τῇ ὀξείᾳ ἢ κατὰ ὁμαλισμὸν ἐν τῇ βαρείᾳ, ἢ κατὰ περίπλασιν ἐν τῇ περισπωμένῃ.

4. Περὶ

** De pluribus Dionysiis Grammaticis infra hoc capite.

4. Περὶ Στιγμῆς. De interpunctione.

Στιγμαί εἰσι τρεῖς· τελεία, μέση, ὑποστιγμή. Καὶ ἡ μὲν τελεία στιγμή ἐστι διανοίας ἀπηρτισμένης σημεῖον. Μέση δὲ σημεῖον πνεύματος ἔνεκεν ὑποδεχόμενον. Ὑποστιγμὴ δὲ διανοίας μηδέπω ἀπηρτισμένης ἀλλ' ἔτι ἐνδεούσης σημεῖον.

5. Πῇ διαφέρει στιγμὴ ὑποστιγμῆς; Quomodo differt punctum à commate?

χρόνῳ. ἐν μὲν γὰρ τῇ στιγμῇ πολὺ τὸ διάστημα, ἐν δὲ τῇ ὑποστιγμῇ παντελῶς ὀλίγον.

6. Περὶ Ραψῳδίας. De rhapsodia.

Ραψῳδία ἐστὶ μέρος ποιήματος ἐμπεριειλημμένον τινὰ ὑπόθεσιν. Ἔστι δὲ ῥαψῳδία οἱονεὶ ῥάβδῳδία τις οὖσα. ἀπὸ γὰρ δαφνίνης ῥάβδου περιερχομένους ᾄδειν τὰ ἔπη Ὁμήρου ποιήματα.

7. Περὶ Στοιχείου. De elementis sive literis.

Γράμματά ἐστιν εἰκοσιτέσσαρα ἀπὸ τοῦ α μέχρι τοῦ ω μεγάλου. Γράμματα δὲ λέγεται διὰ τὸ γραμμαῖς καὶ ξυσμαῖς τυποῦσθαι. γράψαι γὰρ τὸ ξύσαι παρὰ τοῖς παλαιοῖς, ὡς καὶ παρ' Ὁμήρῳ. * Νῦν δέ μ' ὑπερφίαλος ταρσὸν ποδὸς ἔχεια ἄνωγε. Τὰ δὲ αὐτὰ καὶ στοιχεῖα καλεῖται ἀπὸ τοῦ ἑστοιχίνου τινὰ καὶ τάξιν. Τούτων φωνήεντα μέν εἰσιν ἑπτά, α. ε. η. ι. ο. υ. καὶ ω. Φωνήεντα δὲ λέγεται διότι φωνὴν ἀφ' ἑαυτῶν ἀποτελεῖ. οἷον α. η. Τῶν δὲ φωνηέντων μακρὰ μέν εἰσι δύο. η. καὶ ω. βραχέα δὲ δύο. ε ψιλὸν, καὶ ο μικρόν. Δίχρονα δὲ τρία. α. ι. καὶ ο. δίχρονα δὲ λέγεται, ἐπειδὴ ἐκτείνεται καὶ συλλάβας. Προτακτικὰ φωνήεντα πέντε α. ε. η. ο. ω. προτακτικὰ δὲ λέγεται ὅτι προτασσόμενα τοῦ ι. καὶ τοῦ υ συλλαβὴν ἀποτελεῖ. αι. αυ. Ὑποτακτικὰ δὲ δύο. ι. καὶ υ. Τὸ υ δὲ ἐνίοτε προτακτικόν ἐστι τοῦ ι ὡς ἐν τῷ μῦα καὶ ἄρυμα, ὑὸς καὶ τοῖς ὁμοίοις. Δίφθογγοι δέ εἰσιν ἕξ, αι, αυ, οι, ου, ει, ευ. Σύμφωνα δὲ τὰ λοιπὰ ἑπταικαίδεκα. β. γ. δ. ζ. θ. κ. λ. μ. ν. ξ. π. ρ. σ. τ. φ. χ. ψ. σύμφωνα δὲ λέγεται ὅτι αὐτὰ μὲν καθ' ἑαυτὰ φωνὴν οὐκ ἔχει, προτασσόμενα δὲ μετὰ τῶν φωνηέντων φωνὴν ἀποτελεῖ. τούτων ἡμίφωνα μὲν ἑπτά. ζ. ξ. ψ. λ. μ. ν. ρ. σ. Ἡμίφωνα δὲ λέγεται, ὅτι παρ' ὅσον ἧττον τῶν φωνηέντων εὔφωνα καθέστηκεν, εἰ καὶ τοῖς μυγμοῖς καὶ σιγμοῖς. Ἄφωνα δέ εἰσιν ἐννέα. β. γ. δ. θ. κ. π. τ. φ. χ. ἄφωνα δὲ λέγεται ὅτι μᾶλλον τῶν ἄλλων ἐσὶ κακόφωνα. ὥσπερ ἄφωνοι λέγομεν τραγῳδὸν τὸν κακόφωνον. Τούτων ψιλὰ μέν τρία. κ. π. τ. Δασέα δὲ τρία θ. φ. χ. Μέσα δὲ τούτων τρία β. γ. δ.

* Iliad. λ. 388.

Μέζα ᾗ εἴρηται, ὅτι τ μὲν ψιλῶν ἐστι δασύτερα, Φ ᾗ δασέων ψιλότερα. Καὶ ἔστι τὸ μὲν β μέζον ξ π καὶ ξ φ. τὸ δὲ γ μέσον τ κ καὶ τὸ χ. τὸ ᾗ δ μέζον ξ θ καὶ τὸ τ. Ἀντιστοιχεῖ ᾗ τὰ δασέα τοῖς ψιλοῖς τὸ μὲν φ τῷ π. ὅτως. Ἀλλά μοι εἴφ' ὅπη ἔχεις ἰὼν Ἀιδρείαο νῆα. * Τὸ ᾗ κ τῷ χ. ** Αὐτίχ' ὁ μὲν χλαῖναν τε χιτῶνά τε ἕννυτ' Ὀδυσσεύς. τῷ ᾗ θ τὸ τ. *** Ὡς ἔφαθ' οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ. Ἔτι δὲ Φ συμφώνων διπλᾶ μέν ἐστι τρία. ζ. ξ. ψ. Διπλᾶ δὲ εἴρηται, ὅτι ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐκ δύο συμφώνων σύγκειται. τὸ μὲν ζ ἐκ δ σ καὶ δ. τὸ ᾗ ξ ἐκ τοῦ κ καὶ σ. τὸ δὲ ψ. ἐκ τοῦ π καὶ σ. Ἀμεταβόλα δὲ τέσσαρα λ. μ. ν. ρ. Ἀμετάβολα ᾗ εἴρηται, ὅτι οὐ μεταβάλλεται οὔτε ἐν τοῖς μέλλουσι τῶν ῥημάτων, οὔτε ἐν ταῖς κλίσεσι τῶν ὀνομάτων. τὰ ᾗ αὐτὰ καὶ ὑγρὰ καλεῖται. Τελικὰ δραστικῶν ὀνομάτων ἀνεπεκτάτων κατ' ὀξεῖαν καὶ εὐκοπὴν πῶσιν, στοιχεῖά ἐστι πέντε. ν. ξ. ρ. σ. ψ. οἷον Δίων, Φοῖνιξ, Νέστωρ, Πάρις, Πέλοψ. Θηλυκῶν ᾗ ὀκτώ. α. η. ω. ι. ξ. ρ. σ. ψ. οἷον Μοῦσα, Ἑλένη, Κλειὼ, χελιδών, ἕλιξ, μήτηρ, Θέτις, λαῖλαψ. Οὐδετέρων ᾗ ἕξ. α. ι. ν. ρ. σ. ο. οἷον ἅρμα, μέλι, δένδρον, ὕδωρ, δέπας, δῶρον. τισὶ ᾗ προστίθεσι καὶ τὸ ε. οἷον ἐκεῖνο, τοῦτο, ἄλλο. δηκῶν ᾗ τρία. α. ε. ω. οἷον Ἀτρείδα, Ἕκτορε. Φίλω. Πληθυντικῶν ὑπέσταρα. ι. σ. α. η. οἷον Φίλοι. Ἕκτορες, βιβλία. βέλη.

8. Περὶ Συλλαβῆς. De Syllaba.

Συλλαβὴ δέ ἐστι κυρίως σύλληψις συμφώνου μετ' φωνήεντος, ἢ φωνηέντων. οἷον πᾶς, βοῦς, καταχρηστικῶς ᾗ καὶ ἡ ἐξ ἑνὸς φωνήεντος, οἷον ἃ. ἡ.

9. Περὶ μακρᾶς συλλαβῆς. De Syllaba longa.

Μακρὰ συλλαβὴ γίνεται κατ' τρόπους ὀκτώ. Φύσει μὲν τρεῖς, θέσει δὲ πέντε. Καὶ Φύσει μέν, ἤτοι ὅταν διὰ τῶν μακρῶν στοιχείων ἐκφέρεται, οἷον Ἥρως, ἢ ὅταν ἔχῃ ἐν τι τῶν δίχρονων κατ' ἔκτασιν συλλαμβανόμενον, οἷον Ἄρης. ἢ ὅταν ἔχῃ μίαν Φ διφθόγγων οἷον, Αἴας. Θέσει δὲ, ἤτοι ὅταν εἰς δύο σύμφωνα λήγῃ, ἢ τὴν ἐξῆς ἔχῃ ἀπὸ συμφώνων ἀρχομένην, οἷον ἔργον. ἢ ὅταν διπλοῦν σύμφωνον ἐπιφέρηται, οἷον ἕξω. ἢ ὅταν εἰς διπλοῦν σύμφωνον λήγῃ. οἷον ἅπαξ.

10. Περὶ βραχείας συλλαβῆς. De Syllaba brevi.

Βραχεῖα συλλαβὴ γίνεται κατ' τρόπους δύο. ἤτοι ὅταν ἔχῃ ἓν τι Φύσει βραχέων, οἷον βρέφος· ἢ ὅταν ἔχῃ ἐν τῶν δίχρονων κατ' συνολὴν συλλαμβανόμενον, οἷον Ἄρης.

11. Περὶ Κοινῆς Συλλαβῆς. De Syllaba communi.

Κοινὴ συλλαβὴ γίνεται κατὰ τρόπους τρεῖς, ἤτοι ὅταν εἰς φωνῆεν μακρὸν λήγῃ καὶ τὴν ἑξῆς ἔχῃ ἀπὸ φωνήεντος ἀρχομένην, οἷον· Οὗτοι μοι αἰτίη ἐσσὶ. θεοὶ νύ-

μφαι

* Odyss. ι. 279. ** Odyss. ε. 229. *** Iliad. γ. 95.

μοι αἴτιοί εἰσιν. * ἢ ὅταν βραχεῖ ἢ βραχυνομένῳ ἐπιφέρονται δύο σύμφωνα, ὅπου τὸ μὲν δεύτερον ἀμεταβολον, τὸ δὲ ἡγούμενον, καθ' ἓν ἄφωνόν ἐστιν, οἷον Πάτροκλέμοι δειλῇ πλεῖστον κεχαρισμένε θυμῷ. ** Η ὅταν βραχεῖαι ὅσαι καταπεραιοῦ εἰς μέρος λόγου, καὶ τὴν ἑξῆς ἔχει ἀπὸ φωνήεντος ἀρχομένην, οἷον *** Νέσορα δ' ἐκ ἔλαθεν ἰωχὴ πίσυνόν περ ἔμπης.

12. περὶ Λέξεως. De dictione.

Λέξις ἐστὶ μέρος τῆς κατὰ σύνταξιν λόγου ἐλάχιστον.

13. περὶ Λόγου. De ſermone.

Λόγος δέ ἐστι πεζῆς τε καὶ ἐμμέτρου λέξεως σύνθεσις, διάνοιαν αὐτοτελῆ δηλοῦσα. τοῦ δὲ λόγου μέρη ὀκτώ. ὄνομα, ῥῆμα, μετοχὴ, ἄρθρον, ἀντωνυμία, πρόθεσις, ἐπίῤῥημα καὶ συνδεσμος.

14. περὶ Ονόματος. De nomine.

Ονομά ἐστι μέρος λόγου πτωτικόν, σῶμα καὶ πρᾶγμα σημαῖνον. σῶμα μὲν οἷον λίθος. πρᾶγμα δὲ οἷον παιδεία, κοινῶς τε καὶ ἰδίως λεγόμενον. Κοινῶς μὲν οἷον ἄνθρωπος, ἵππος. ἰδίως δὲ οἷον Σωκράτης. παρέπεται δὲ τῷ ὀνόματι πέντε, γένη, εἴδη, σχήματα, ἀριθμοί, πτώσεις. Γένη μὲν ἔν εἰσι τρία, ἀρσενικὸν, θηλυκὸν καὶ οὐδέτερον. ἔνιοι δὲ προσιθέασι τούτοις καὶ τὸ ἄνθρωπος, ἵππος, ἕτερα δύο, τυτέσι, τὸ κοινόντε καὶ ἐπίκοινον. Καὶ κοινὸν μέν, ὡς εἴρηται τὸ ἄνθρωπος καὶ ἵππος. ἐπίκοινον δὲ οἷον χελιδών, ἀετός. Εἴδη δὲ δύο, πρωτότυπον καὶ παράγωγον. Πρωτότυπον μέν ἔν ἐστι τὸ κατὰ τὴν πρώτην θέσιν λεχθέν, οἷον γῆ. Παράγωγον δὲ τὸ ἀφ' ἑτέρου τὴν γένεσιν ἐσχηκός, οἷον γαιήϊος. Εἴδη παραγώγων ἐστὶν ἑπτά. Πατρωνυμικὸν, κτητικὸν, συγκριτικὸν, ὑποκοριστικὸν, παρώνυμον καὶ ῥηματικόν. Πατρωνυμικὸν μὲν ἔν ἐστι κυρίως τὸ ἀπὸ πατρὸς ἐσχηματισμένον. Καταχρηστικῶς δὲ καὶ ἀπὸ προγόνων. οἷον, Πηλείδης ὁ Αχιλλεύς, καὶ Αιακίδης. Τύποι δὲ τῶν πατρωνυμικῶν ἀρσενικῶν ὀνομάτων τρεῖς, ὁ εἰς δης, ὁ εἰς ων, ὁ εἰς αδιος. οἷον Ατρείδης, Ατρείων, καὶ ὁ τῶν Αιολέων ἴδιος τύπος, Τρῳάδιος. Τρῳὰ γὰρ παῖς ὁ Πιτθακός. Θηλυκῶν δὲ τύποι εἰσὶ τρεῖς. ὁ εἰς ις, οἷον Πριαμίς. ὁ εἰς ας, οἷον Πελιάς. καὶ ὁ εἰς νη, οἷον Αδρασίνη. Ἀπὸ μητέρων δὲ σχηματίζει Πατρωνυμικὸν ὁ Ὅμηρος, ἀλλ' οἱ νεώτεροι. Κτητικὸν δέ ἐστι τὸ ὑπὸ τὴν κτῆσιν πεπλωκὸς, ἐμπεκλημμένου τοῦ κλήτορος, οἷον Νήλειοι ἵπποι, Ἑκτόρειος χιτών, Πλατωνικὸν βιβλίον. Συγκριτικὸν δέ ἐστι τὸ τὴν σύγκρισιν ἔχον πρὸς ἕνα ὁμοιογενῆ. ὡς Αχιλλεὺς ἰσχυρότερος Αιαντος. ἢ ἑνὸς πρὸς πολλοὺς ἑτερογενεῖς, ὡς Αχιλλεὺς ἰσχυρότερος τῶν Τρώων. Τῶν δὲ συγκριτικῶν τύποι εἰσὶ τρεῖς, ὁ εἰς τερος, βραδύτερος, καὶ ὁ εἰς ων καθαρόν, οἷον βελτίων, καλλίων, πρείων· ὁ εἰς σων, οἷον ἥσσων. Υπερθετικὸν δέ ἐστι τὸ κατ' ἐπίτασιν ἑνὸς πρὸς πολλοὺς παραλαμβανόμενον ἐν συγκρίσει. Τύποι δὲ αὐτοῦ εἰσι δύο, ὁ εἰς τατος, οἷον ὀξύτατος, καὶ ὁ εἰς σος, οἷον

* Iliad. γ. 164. ** Iliad. 7. 287. *** Iliad. ξ. 1.

μέγεθος, ἄρρεν. Ὑποκοριστικὸν δέ ἐστι τὸ μείωσιν τῆς πρωτοτύπου δηλοῦν ἀσυγκρίτως. οἷον ἀνθρωπίσκος, λίθαξ, μειρακύλλιον. Παρώνυμον δέ ἐστι τὸ παρ' ὄνομα ἢ ὡς ἐξ ὀνόματος ποιηθέν, οἷον θεῶν, τρύφων. Ῥηματικὸν δέ ἐστι τὸ ἀπὸ ῥήματος παρηγμένον, οἷον φιλήμων, μνήμων. Σχήματα δὲ ὀνομάτων εἰσὶ τρία. ἁπλοῦν, σύνθετον, παρασύνθετον. Ἁπλοῦν μέν, οἷον Μέμνων. σύνθετον δέ, οἷον Ἀγαμέμνων. Παρασύνθετον δὲ οἷον Ἀγαμεμνονίδης, Φιλιππίδης. Τῶν δὲ συνθέτων διαφοραί εἰσι τέσσαρες, αἱ μὲν γὰρ αὐτῶν εἰσιν ἐκ δύο τελείων, ὡς χειρίσοφος. αἱ δὲ ἀπολειπόντων ὡς Σοφοκλῆς. αἱ δὲ ἐξ ἀπολείποντος, καὶ τελείου, ὡς Φιλόδημος. αἱ δὲ ἐκ τελείου καὶ ἀπολείποντος, ὡς Περικλῆς. Ἀριθμοὶ δὲ τρεῖς, ἑνικὸς, δυϊκὸς καὶ πληθυντικός. Ἑνικὸς μέν, οἷον Ὁμηρος. δυϊκὸς δὲ, τὼ Ὁμήρω. πληθυντικὸς, οἱ Ὁμηροι. Εἰσὶ δέ τινες ἑνικοὶ χαρακτῆρες καὶ κατὰ πολλῶν λεγόμενοι, οἷον δῆμος, χορὸς. καὶ πληθυντικὸν κατὰ ἑνικῶν καὶ δυϊκῶν. ἑνικῶν μέν, ὡς αἱ Ἀθῆναι, Θῆβαι. δυϊκῶν δὲ, ὡς ἀμφότεροι. Πτώσεις δέ εἰσιν ὀνομάτων πέντε. ὀρθὴ, γενικὴ, δοτικὴ, αἰτιατικὴ καὶ κλητική. Λέγεται ἡ μὲν ὀρθὴ ὀνομαστικὴ καὶ εὐθεῖα. ἡ δὲ γενικὴ, κτητικὴ καὶ πατρική· ἡ δὲ δοτικὴ, ἐπισταλτική. οἱ δὲ αἰτιατικὴ κατ' αἰτίαν, ἡ δὲ κλητικὴ προσαγορευτική. Ὑποπέπτωκε δὲ τῷ ὀνόματι ταῦτα, ἃ καὶ εἴδη προσαγορεύεται, κύριον, προσηγορικὸν, ἐπίθετον, πρός τι ἔχον, ὁμώνυμον, συνώνυμον, φερώνυμον, διώνυμον, ἐπώνυμον, ἐθνικὸν, ἐρωτηματικὸν, ἀόριστον, ἀναφορικὸν ὃ καὶ ὁμοιοματικὸν καὶ δεικτικὸν καὶ ἀνταποδοτικὸν καλεῖται. περιληπτικὸν, ἐπιμεριζόμενον, περιεκτικὸν, ποσοημένον, γενικὸν, εἰδικὸν, ἀκτικὸν, ἀριθμητικὸν, μεθυσιαστικὸν, ἀπολελυμένον.

Κύριον μὲν οὖν ἐστιν ὃ τὴν ἰδίαν σημαίνει, οἷον Ὅμηρος, Σωκράτης. Προσηγορικὸν δέ ἐστι τὸ κοινὴν οὐσίαν σημαῖνον, οἷον ἄνθρωπος, ἵππος. Ἐπίθετον δὲ ἐστι τὸ ἐπὶ κυρίων ἢ προσηγορικῶν ὁμωνύμως τιθέμενον, καὶ δηλοῦν ἔπαινον ἢ ψόγον. Λαμβάνεται δὲ τριχῶς. ἀπὸ ψυχῆς, ἀπὸ σώματος, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκτός. ἀπὸ ψυχῆς, ὡς τὸ σώφρων ἢ ἀκόλαστος. ἀπὸ δὲ σώματος, ὡς τὸ ταχὺς, βραδύς. ἀπὸ δὲ τῶν ἐκτὸς, ὡς τὸ πλούσιος, πένης.

Πρός τι δὲ ἔχον ἐστὶν, ὡς πατὴρ, υἱὸς, φίλος, δεξιός. Ὡς πρός τι δὲ ἐχόντα ἐστὶν, ὡς νὺξ, ἡμέρα, θάνατος, ζωή. Ὁμώνυμον δέ ἐστιν ὄνομα τὸ κατὰ πολλῶν ὁμωνύμως τιθέμενον, οἷον ἐπὶ μὲν κυρίων, ὡς Αἴας ὁ Τελαμώνιος, καὶ Αἴας ὁ τοῦ Ὀϊλέως. Ἐπὶ δὲ προσηγορικῶν, ὡς μῦς θαλάσσιος, καὶ μῦς γηγενής. Συνώνυμον δέ ἐστι τὸ ἐν διαφόροις εἴδεσι τὸ αὐτὸ δηλοῦν, οἷον ἄορ, ξίφος, μάχαιρα, σπάθη, φάσγανον. Φερώνυμον δέ ἐστι τὸ ἀπό τινος συμβεβηκότος τεθέν, οἷον μεγαπένθης. Διώνυμον δέ ἐστιν ὀνόματα δύο καθ' ἑνὸς κυρίου τεταγμένα. οἷον Ἀλέξανδρος ὁ καὶ Πάρις. ἢν ἀναγέφωτος τοῦ λόγου. ὁ γὰρ αὐτὸς Ἀλέξανδρος, οὗτος καὶ Πάρις. Ἐπώνυμον δέ ἐστι τὸ καὶ Διώνυμον καλεῖται, τὸ μεθ' ἑτέρου κυρίου καθ' ἑνὸς λεγόμενον, ὡς ἐνοσίχθων ὁ Ποσειδῶν, καὶ Φοῖβος ὁ Ἀπόλλων. Ἐθνικὸν δέ ἐστι τὸ ἰδιωτικὸν, ὡς Φρὺξ, Γαλάτης. Ἐρωτηματικὸν δέ ἐστιν ὃ καὶ πευστικὸν, τὸ κατ' ἐρώτησιν λεγόμενον, οἷον τίς, ποῖος, πόσος, πηλίκος. Ἀόριστον δέ ἐστι τὸ τῷ ἐρωτηματικῷ ἐναντίως τιθέμενον.

οἷον

οἷον, ὅσις, ὁποῖος, ὁπόσος, ὁπηλίκος. Ἀναφορικὸν δέ ἐστιν, ὃ ἢ ὁμοιωματικὸν καὶ δεικτικὸν καὶ ἀνταποδοτικὸν καλεῖται, τὸ ὁμοίωσιν σημαῖνον. οἷον τοσοῦτος, τηλικοῦτος, τοιοῦτος. Περιεκτικὸν δέ ἐστι τὸ ἐμφαῖνον ἐν ἑαυτῷ τὸ περιεχόμενον, οἷον δαφνών, παρθενεών. Πεποιημένον δέ ἐστι τὸ παρὰ τὰς τῶν ἤχων ἰδιότητας μιμητικῶς εἰρημένον, οἷον φλοϊσβος, ροῖζος, ὀρυμαγδός. Γενικὸν δέ ἐστι τὸ δυνάμενον εἰς πολλὰ εἴδη διαιρεθῆναι, οἷον ζῷον, φυτόν. Εἰδικὸν δέ ἐστι τὸ ἐκ τοῦ γένους διαιρεθέν, οἷον βοῦς, ἵππος, ἄμπελος, ἐλαία. Τακτικὸν δέ ἐστι τὸ ἀριθμὸν σημαῖνον, οἷον εἷς, δύο, τρεῖς. Μετασιαστικὸν δέ ἐστι τὸ μετέχον οὐσίας τινός, οἷον χρύσεος, ἀργύριος. Ἀπολελυμένον δέ ἐστιν ὃ καθ' ἑαυτὸ καλεῖται· οἷον Θεὸς, λόγος. Τοῦ δὲ ὀνόματος διαθέσεις εἰσὶ δύο, ἐνέργεια καὶ πάθος. ἐνέργεια μέν, ὡς κριτὴς ὁ κρίνων. πάθος δέ, ὡς κριτὸς ὁ κρινόμενος.

15. περὶ Ῥήματος. De verbo.

Ῥῆμα ἐστὶ λέξις ἄπτωτος, ἐπιδεκτικὴ χρόνων τε καὶ προσώπων καὶ ἀριθμῶν, ἐνέργειαν ἢ πάθος παρισῶσα. Παρέπεται δὲ τῷ ῥήματι ὀκτώ· ἐγκλίσεις, διαθέσεις, εἴδη, σχήματα, ἀριθμοὶ, χρόνοι, πρόσωπα, συζυγίαι. Καὶ ἐγκλίσεις μέν εἰσι πέντε. Ὁριστικὴ, προσακτικὴ, ἐκτικὴ, ὑποτακτικὴ, καὶ ἀπαρέμφατος. Διαθέσεις δέ εἰσι τρεῖς· ἐνέργεια, πάθος, μεσότης. Ἐνέργεια μέν, οἷον τύπτω. πάθος οἷον τύπτομαι. Μεσότης ἡ ποτὲ μὲν ἐνέργειαν, ποτὲ δὲ πάθος παρισῶσα οἷον πέποιθα, διέφθορα, ἐποιησάμην, ἐγραψάμην. Εἰδη δὲ δύο, πρωτότυπον, καὶ παράγωγον. Πρωτότυπον μέν, οἷον ἄρδω. παράγωγον δὲ, οἷον ἀρδεύω. Σχήματα δὲ τρία, ἁπλοῦν, σύνθετον, παρασύνθετον. ἁπλοῦν μέν, οἷον φρονῶ, σύνθετον, οἷον καταφρονῶ. παρασύνθετον, οἷον ἀνταγωνίζω, φιλοσοφίζω. Ἀριθμοὶ δὲ τρεῖς, ἑνικὸς, δυϊκὸς καὶ πληθυντικός. Ἑνικὸς μέν, οἷον τύπτω. δυϊκὸς, οἷον τύπτετον. πληθυντικός, οἷον τύπτομεν. Πρόσωπα δὲ τρία, πρῶτον, δεύτερον, καὶ τρίτον. πρῶτον, οἷον τύπτω, δεύτερον, οἷον τύπτεις, τρίτον, οἷον τύπτει. Πρῶτον μέν, ἀφ' οὗ ὁ λόγος. δεύτερον δὲ, πρὸς ὃν ὁ λόγος. τρίτον δὲ, περὶ οὗ ὁ λόγος. χρόνοι δὲ τρεῖς, ἐνεστὼς, παρεληλυθὼς, μέλλων. Τούτων ὁ παρεληλυθὼς ἔχει διαφορὰς τέσσαρας· παραλληλικὸν, παρακείμενον, ὑπερσυντελικὸν, ἀόριστον. ὧν συγγένειαι τρεῖς. ἐνεστὼς πρὸς παρατατικὸν, παρακείμενος πρὸς ὑπερσυντελικὸν, ἀόριστος πρὸς μέλλοντα.

16. περὶ Συζυγίας. De conjugatione.

Συζυγία ἐστὶν ἀκόλουθος ῥημάτων κλίσις. Εἰσὶ δὲ συζυγίαι βαρυτόνων ῥημάτων ἓξ. ὧν ἡ μὲν πρώτη ἐκφέρεται διὰ τοῦ β. ἢ φ. ἢ π. ἢ πλ. οἷον λείβω, γράφω, τέρπω, κόπτω. Ἡ δὲ δευτέρα διὰ τοῦ γ. ἢ κ. ἢ χ. ἢ κλ, οἷον λέγω, πλέκω, τρέχω, τίκτω. Ἡ τρίτη διὰ τοῦ δ. ἢ θ. ἢ δύο τ. οἷον ᾄδω, πλήθω, ἀνύτω. Ἡ δὲ τετάρτη διὰ ξ ζ ἢ τ δύο σσ. οἷον φράζω, νύσσω, ὀρύσσω. Ἡ δὲ πέμπτη διὰ τῶν τεσσάρων ἀμεταβόλων. λ. μ. ν. ρ. οἷον ψάλλω. νέμω, κρίνω, σπεί-

σπείρω. Η ἕκτη διὰ καθαρᾶ τῦ α. οἷον ἱππεύω, πλέω, βασιλεύω, ἀκέω. Τινὲς δὲ καὶ ἑβδόμην συζυγίαν διὰ τῦ ξ. καὶ ψ. οἷον ἀλέξω καὶ ἔψω.

17. περὶ τ̃ περισπωμένων. De verbis qvæ circumflectuntur.

Περισπωμένων δὲ ῥημάτων συζυγίαι τρεῖς. ὧν ἡ μὲν πρώτη ἐκφέρεται ἐπὶ δευτέρᾳ καὶ τρίτῃ προσώπῳ διὰ τῆς ει διφθόγγου, οἷον νοῶ, νοεῖς, νοεῖ. Η δὲ δευτέρα διὰ τῆς α διφθόγγου, προσγραφομένου μὲν τῦ ι, ὑ συνεκφωνουμένου δὴ, οἷον βοῶ, βοᾷς, βοᾷ. Η δὲ τρίτη διὰ τῆς οι διφθόγγου, οἷον χρυσῶ, χρυσοῖς, χρυσοῖ.

18. περὶ τ̃ εἰς μι. De Verbis in μι.

Τῶν δὲ εἰς μι ληγόντων ῥημάτων συζυγίαι εἰσὶ τέσσαρες, ὧν ἡ μὲν πρώτη ἀναφέρεται ἀπὸ τῆς πρώτης τ̃ περισπωμένων, ὡς ἀπὸ τῦ τιθῶ γέγονε τίθημι. Η δὲ δευτέρα ἀπὸ τῆς δευτέρας, ὡς ἀπὸ τῦ ἰσῶ γέγονε ἵστημι. Η δὲ τρίτη ἀπὸ τῆς τρίτης, ὡς ἀπὸ τῦ διδῶ γέγονε δίδωμι. Η δὲ τετάρτη ἀπὸ τῆς ἕκτης τ̃ βαρυτόνων, ὡς ἀπὸ τῦ πηγνύω γέγονε πήγνυμι.

19. περὶ Μετοχῆς. De Participio.

Μετοχή ἐστι λέξις μετέχουσα τῆς τ̃ ῥημάτων καὶ τῆς τ̃ ὀνομάτων ἰδιότητος. Παρέπεται δὲ αὐτῇ ταῦτα ἃ καὶ τῷ ῥήματι καὶ τῷ ὀνόματι, δύο προσώπων τε καὶ ἐγκλίσεων.

20. περὶ Αρθρυ. De articulo.

Αρθρον ἐστὶ μέρος λόγου πλωτικόν, προτασσόμενον καὶ ὑποτασσόμενον τῆς πλίσεως τ̃ ὀνομάτων. καὶ ὑποτασσόμενον μὲν τὸ ὅς. προτασσόμενον δὲ τὸ ὁ. Παρέπεται δὲ αὐτῷ γένη, ἀριθμοὶ, πλώσεις. Γένη μὲν ἓν εἰσι τρία. ὁ ποιητὴς, ἡ ποίησις καὶ τὸ ποίημα. Αριθμοὶ δὲ τρεῖς, ἑνικὸς, δυϊκὸς, καὶ πληθυντικός. Ενικὸς μὲν οἷον τὸ, ὁ, ἡ, τό. δυϊκὸς δὲ τὼ, τὰ. πληθυντικὸς δὲ οἷον οἱ, αἱ, τὰ. Πλώσεις δὲ, ὁ, τῦ, τῷ, τὸν. ὦ. ἡ, τῆς, τῇ, τ̃, ὦ, τὸ, τῦ, τῷ, τὸ, ὦ.

21. περὶ Αντωνυμίας. De pronomine.

Αντωνυμία δέ ἐστι λέξις ἀντὶ ὀνόματος παραλαμβανομένη, προσώπων ὡρισμένων δηλωτική. Παρέπεται δὲ αὐτῇ ἑξ. πρόσωπα, γένη, ἀριθμοὶ, πλώσεις, σχήματα καὶ εἴδη.

22. περὶ πρωτοτύπων. De pronominibus primitivis & derivatis.

Πρόσωπα πρωτότυπων μὲν, ἐγὼ, σύ, ἵ. Παραγώγων δὲ ἐμὸς, σὸς, ὅς. Γένη μὲν πρωτοτύπων διὰ μὲν τῆς φωνῆς ὐ διακρίνεται, διὰ δὲ τῆς ἀπ' αὐτῶν δείξεως,

ξεως, οἷον ἐγώ. Τ δὲ παραγωγὸν, ὁ ἐμὸς, ἡ ἐμὴ, τὸ ἐμόν. Ἀριθμοὶ δὲ πρωτοτύπων ἑνικὸς μὲν, ἐγὼ, σὺ, ἵ. Δυϊκὸς δὲ σφῶϊ, νῶϊ. Πληθυντικὸς δὲ ἡμεῖς, ὑμεῖς, σφεῖς. Παραγωγὸν δὲ ἐμὸς, σὸς, ὅς. Δυϊκὸς ἐμῶ, σῶ, ὦ. Πληθυντικὸς ἐμοὶ, σοὶ, ὅι. Πλώσεις δὲ πρωτοτύπων μὲν ὀρθῆς ἐγὼ, σὺ, ἵ. γενικῆς δὲ ἐμεῦ σεῦ, ἕ. δοτικῆς δὲ ἐμοὶ, σοὶ, ὅι. Αἰτιατικῆς ἐμὲ, σὲ, ἕ. Κλητικῆς δὲ σύ. Παραγώγων δὲ ἐμὸς, σὸς, ὅς. ἐμεῦ, σεῦ, ἕ. ἐμὸν, σὸν, ὅν. Σχήματα δὲ δύο, ἁπλοῦν, σύνθετον. ἁπλοῦν μὲν ἐμεῦ, σεῦ, ἕ. σύνθετον δὲ ἐμαυτοῦ, σαυτοῦ, ἑαυτοῦ. Εἰδη δύο, ὅτι αἱ μέν εἰσι πρωτότυποι, ὡς ἐγὼ, σὺ, ἵ, αἱ δὲ παράγωγοι, ὡς πᾶσαι αἱ κλητικαὶ, αἳ καὶ διπρόσωποι καλοῦνται. Παράγονται δὲ ἔτως, ἀπὸ μὲν κτητικῶν αἱ ἕνα κτήτορα δηλοῦσαι, ὡς ἀπὸ τοῦ ἐμὸς ὁ ἐμός· ἀπὸ δὲ δυϊκῶν αἱ δύο, ὡς ἀπὸ τοῦ νῶϊ νωΐτερος. Ἀπὸ δὲ πληθυντικῶν αἱ πολλοὺς, ὡς ἀπὸ τοῦ ἡμεῖς ἡμέτερος. Τῶν δὲ ἀντωνυμιῶν αἱ μέν εἰσιν ἀσύναρθροι, αἱ δὲ σύναρθροι. ἀσύναρθροι μὲν οἷον ἐγὼ· σύναρθροι δὲ οἷον ὁ ἐμός.

23. Περὶ Προθέσεων. De præpoſitionibus.

Πρόθεσίς ἐστι λέξις προτιθεμένη πάντων Τ τοῦ λόγου μερῶν ἔν τε συνθέσει καὶ συντάξει. Εἰσὶ δὲ πᾶσαι αἱ προθέσεις ἐκτὸς τῶν δέκα. ἐν, εἰς, ἐξ, πρὸ, πρὸς, σὺν, ἀνὰ, κατὰ, διὰ, μετὰπαρὰ, ἀντὶ, ἐπὶ, περὶ, ἀμφὶ, ἀπὸ, ὑπὸ, ὑπέρ.

24. Περὶ Ἐπιῤῥήματος. De adverbio.

Ἐπίῤῥημά ἐστι μέρος λόγου ἄκλιτον, κατὰ ῥῆματος λεγόμενον, ἢ ἐπιλεγόμενον ῥήματι. Τῶν δὲ ἐπιῤῥημάτων τὰ μέν ἐστιν ἁπλᾶ, τὰ δὲ σύνθετα. Ἁπλᾶ μὲν, οἷον πάλαι, σύνθετα δὲ οἷον πρόπαλαι. Τὰ δὲ χρόνου δηλωτικὰ, οἷον νῦν, τότε, αὖθις. τούτοις δὲ ὡς εἴδη ὑπονοητέον τὰ καιρῷ παρασατικὰ, οἷον σήμερον, ἄυριον, τόφρα, τέως, πηνίκα. Τὰ δὲ μεσότητος, οἷον καλῶς, σοφῶς. τὰ δὲ ποιότητος, πυκ, λαξ, βοτρυδὸν, ἀγεληδόν. τὰ δὲ ποσότητος, οἷον πολλάκις, ὀλιγάκις, μυριάκις. τὰ δὲ ἀριθμῷ δηλωτικὰ, οἷον δὶς, τρὶς, τετράκις. τὰ δὲ τοπικὰ, οἷον, ἄνω, κάτω, ὧν σέχσεις εἰσὶ τρεῖς, ἢ ἐν τόπῳ, ἢ εἰς τόπον, ἢ ἐκ τόπου. οἷον οἴκοι, οἴκαδε, οἴκοθεν. τὰ δὲ εὐχῆς σημαντικὰ, οἷον αἴθε, εἴθε, ἀβάλε. τὰ δὲ ἀρνήσεως ἢ ἀποφάσεως, οἷον ὐ, ὐχὶ, ὐ δῆτα, ὐδαμῶς. τὰ δὲ συγκαταθέσεως, οἷον ναὶ, ναίχι. τὰ δὲ ἀπαγορεύσεως, οἷον μὴ, μηδῆτα, μηδαμῶς. τὰ δὲ παραβολῆς ἢ ὁμοιώσεως, οἷον ὡς, ὥσπερ, ἠΰτε, καθὰ, καθάπερ. τὰ δὲ θαυμαστικὰ, οἷον βαβαὶ. τὰ δὲ εἰκασμῷ, οἷον ἴσως, τάχα, τυχόν. τὰ δὲ τάξεως, οἷον ἑξῆς, ἐφεξῆς, χωρίς. τὰ δὲ ἀθροίσεως, οἷον ἅρδην, ἅμα: τὰ δὲ παρακελεύσεως, οἷον εἶα, ἄγε, Φέρε. τὰ δὲ συγκρίσεως, οἷον μᾶλλον, ἥττον. τὰ δὲ ἐρωτήσεως, οἷον πόθεν, πῦ, πηνίκα, πῶς. τὰ δὲ ἐπιτάσεως, οἷον λίαν, σφόδρα, ἄγαν, πάνυ, μάλιστα. τὰ δὲ συλλήψεως, οἷον ἅμα, ὁμῦ, ἅμυδις. τὰ δὲ ἀπομοτικὰ οἷον μά. τὰ δὲ κατομοτικὰ, οἷον νή. τὰ δὲ θελκὰ, οἷον γαμητέον, γραπτέον, πλευτέον. τὰ δὲ θεασμῷ, οἷον ἐνοῖ, ἐνάν.

25. Περὶ Συνδέσμων. De conjunctionibus.

Σύνδεσμός ἐστι λέξις συνδέουσα διάνοιαν μετὰ τάξεως, καὶ τὸ τῆς ἑρμηνείας κεχηνὸς πληροῦσα. Τῶν δὲ συνδέσμων οἱ μέν εἰσι συμπλεκτικοὶ, οἱ δὲ διαζευκτικοὶ, οἱ δὲ συναπτικοὶ, οἱ δὲ παρασυναπτικοὶ, οἱ δὲ αἰτιολογικοὶ, οἱ δὲ παραπληρωματικοί. Καὶ συμπλεκτικοὶ μέν εἰσιν, ὅσοι τὴν ἑρμηνείαν ἐπ' ἄπειρον ἐκφερομένην συνδέουσιν. Εἰσὶ δὲ ὅιδε. μὲν, δὲ, τε, καί, ἀλλὰ. ἠμὲν, ἠδὲ, αὐτὰρ, αὐτὰρ, ἤτοι. Οἱ δὲ διαζευτικοί εἰσιν ὅσοι τὴν μὲν φάσιν ἐπισυνδέουσιν, ἀπὸ δὲ πράγματος εἰς πρᾶγμα δυίσωσιν. Εἰσὶ δὲ ἤτοι, ἤ, ἤτοι, ἠέ. Συναπτικοὶ δέ εἰσιν, ὅσοι ὕπαξιν ἢ δηλοῦσι, σημαίνουσι δὲ ἀκολουθίαν· Εἰσὶ δὲ ὅιδε, ἐπεὶ, εἰ, εἴπερ, εἰ δὴ, εἰδήπερ. Παρασυναπτικοὶ δέ εἰσιν ὅσοι μεθ' ὑπάρξεως καὶ τάξιν δηλοῦσιν. Εἰσὶ δὲ ὅιδε, ἐπεὶ, ἐπείπερ, ἐπειδὴ, ἐπειδήπερ. Αἰτιολογικοὶ δέ εἰσι, ὅσοι ἐπ' ἀποδόσει αἰτίας παραλαμβάνονται. Εἰσὶ δὲ ὅιδε, ἵνα, ὄφρα, ὅπως, ἕνεκα, ὕνεκα, διὸ, διότι, καθὸ, καθότι, καθόσον. Ἀποφηματικοὶ δέ εἰσιν, ὅσοι πρὸς τὰς ἐπιφοράς τε καὶ συλλήψεις τῶν ἀποδείξεων εὖ διάκεινται. Εἰσὶ δὲ ὅιδε, ἄρα, ἀλλὰ, ἀλλαμὴν, τοιγάρτοι, τοιγαροῦν. Παραπληρωματικοὶ δέ εἰσιν, ὅσοι μέτρου ἢ κόσμου ἕνεκεν παραλαμβάνονται. Εἰσὶ δὲ ὅιδε. δὴ, ρα, νυ, πω, τοι, θην, αρ, δῆτα, περ, πω, μὴν, ἄν, κεν, γε. Τινὲς δὲ προσιθέασι καὶ ἐναντιωματικὸς, οἷον ἔμπης, ὅμως.

Hactenus Dionysii Thracis Grammatica.

Seqvuntur ibi plura de prosodia, sed qvæ à juniore addita esse testatur Porphyrius in eodem volumine MStus, cujus hæc sunt verba: ἰσέον ὡς ὁ Διονύσιος ὁ περὶ τὰ ὀκτὼ μερῶν λόγου διδάξας ἡμᾶς καὶ ὅτι περὶ τούτων περὶ στοιχείων καὶ συλλαβῶν καὶ λέξεων, οὐκ ἀπὸ περισπωμένου ἤρξατο, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ὀρθοῦ τῆς Γραμματικῆς. Τὰ δὲ περὶ περισπωμένης ἑτερός τις τούτου μεταγενέστερος ἀφ' οὗ ἄρτι Γραμματικὰς ἐχομένους ἀναγκαίως ἐδίδαξε.

In Bibl. Vindobonensi, ut refert Nesselius, exstant MSta Dionysii Thracis *erotemata Grammatica & Rhetorica.* Vide eum parte IV. pag. 48.

XV. *Alii Grammatici Græce editi.*

I. Ad calcem Grammaticæ Urbani Bellunensis, de qva p. 14. dicere me memini, subjiciuntur Græce 1) ἀποσπασμάτιον ex antiqvissimo Grammatico TRYPHONE, *de vocum passionibus sive figuris,* πάθη τῶν λέξεων, qvod Græce etiam & latine exstat ad calcem Grammaticæ Græcæ Alexandri Scoti Lugd. 1614. 8. pag. 954-956. Occurrit MS. Lipsiæ in Bibl. Paulina & Oxoniæ inter Codd. Barocciaatqve alibi.

II. S.

II. S. BASILII περὶ γραμματικῆς γυμνασίας, *de Grammaticæ exercitatione* exſtat Græce ad calcem Syntaxeos Apollonii Dyſcoli, Florent. 1515. 8. hinc Græce & Latine cum Gvil. Cognati verſione prodiit Baſil. 1533. & in appendice operum Baſilii magni pag. 171-194. *Pariſ.* 1618. fol. & in noviſſima editione Baſilii Pariſ. 1638. Tom. 3. pag. 592. Laudat Homerum, Lucianum & Plutarchi Ἠθικά. Qvod vero inter alia illuſtrat etiam verba τῷ χρυσορρήμονι Ἰωάννῃ, Joannis Chryſoſtomi, inde ſatis ſe prodit ſcriptum eſſe à juniore aliqvo, non à magno illo Baſilio Cæſareenſi. Atqve jam à Martino Cruſio in Turco Græcia p. 44. notatum eſt, verum auctorem eſſe Manuelem Moſchopulum. Hic calami errore in præſtantiſſimi Cavei Hiſtoria literaria, ubi de Baſilii ſcriptis diſſerit, Joannes Moſchopulus appellatur. Certe pleraqve iisdem verbis leguntur in Manuelis Moſchopuli περὶ χειρῶν, ut conferenti patebit.

III. *Henricus Stephanus* in Appendice theſauri Græcæ Lingvæ hæc è veteribus Grammaticis Græcis Latine adjunxit, qvæ deinde ejus exemplo ad calcem Lexici ſui exhibuit qvoqve Stephani epitomator Joannes Scapula:

1) De Græcæ Lingvæ dialectis ex ſcriptis JOANNIS GRAMMATICI qvæ τεχνικὰ fuerunt inſcripta. Hunc Joannem, Gregorius Corinthius *Philoponum* appellat.

2) De Dialectis excerptis à CORINTHO, ſive potius à GEORGIO ſeu GREGORIO PARDO, *Corinthi* deinde Metropolitano * qvi ſæculo XII. ſcripſit & Tryphonis Grammatici ac Johannis Philoponi monumentis uſum ſe fuiſſe profitetur, librumq; ſuum juveni cuidam conſecravit: Ἰδού σοι καὶ τὰς Ἀλκαλίκτους ἐγχαρίζω, νέων μοι παίδων φιλολογώτατε, περὶ ὧν ὁ, τε ΦΙΛΌΠΟΝΟΣ ΙΩΆΝΝΗΣ ἐποίησε, καὶ ΤΡΥΦΩΝ ὁ γραμματικὸς, καὶ ἄλλοι πολλοί, οἷς ἱκανὴ περὶ τὰ βιβλία ἄσκησις γέγονεν, ἔπω δέ τις μέχρι καὶ τήμερον τὸ πᾶν ἱκάστης τῶν Ἀλκαλίκτων ἐγνώκεν. De his, aliisqve qvi Dialectos Græcorum expoſuerunt, dixi lib. 4. c. 34.

3) Ex PLUTARCHO excerpta de Dialectis, tropis & ſchematibus, atq; Homerico eorum uſu. Petita hæc è vita Homeri qvæ ſub Plutarchi nomine fertur, & à viris qvibusdam doctis ** refertur ad

* Vide Allatium de Georgiis p. 420.

** Confer, ſi placet, qvæ de hac vita dixi lib. 2. c. 1. §. 4.

Dionyſium Halicarnaſſeum. Ex eadem petitum eſt Plutarchi de metris in Codice MS. Bibl. Cæſareæ apud Lambecium V. p. 258. & in Codice Barocciano 125.

3) *De ſpiritibus dictionum*, περὶ πνευμάτων libellus, qvi collectus fertur ex neſcio qvo THEODORITO & aliis. Etiam Labbeus in Bibl. nova MSS. memorat p. 105. Theodoretum *de literis* & *de ſpiritibus*, qvem ait manu exaratum ſervari in Codicibus 901. & 29. Et in Codice Barocciano 68. exſtat Theodoretus de ſpiritibus ex Herodiano. Παρεκκλίσεις Θεοδώρητος.

4) De paſſionibus ſive figuris dictionum ex TRYPHONE Grammatico.

5) CYRILLI ſive potius JO. PHILOPONI συναγωγὴ τῶν περὶς διάφορον σημασίαν διαφόρως τονουμένων λέξεων, *collectio vocum qua pro diverſa ſignificatione accentum diverſum accipiunt.* Hunc librum qvibus differentiæ vocum Græcarum qvoad tonum, ſpiritum, genus utili inſtituto explicantur, longe locupletiorem & plus qvintuplo à ſe auctum ſeparatim edidit vir de Græcis literis immortaliter prómeritus Eraſmus Schmidius, Witebergæ 1615. 8. præmiſſa diſſertatione de pronunciatione Græca antiqva contra νεόφυτον ſive novam.

6) AMMONII περὶ ὁμοίων καὶ διαφόρων λέξεων, *de ſimilibus & differentibus vocabulis liber* Græce. De hoc vide ſi placet qvæ dixi l. 4. c. 26.

7) Τάξις παλαιὰ καὶ ὁμαδικὴ τῶν ἀρχόντων.

8) Ὀρβικὴ περὶ τῶν περὶ τὸ σφάγευμα πάξεων.

9) Verborum themata qvæ magna ex parte vel ſunt anomala, vel poëtica, aut certe ejusmodi, ut non obviam cuilibet habeant originem. Hanc collectionem H. Stephanus ipſe ex Heſychio, Euſtathio, Varino & aliis ſcriptoribus congeſſit.

10) HERODIANI περὶ τῶν ἀριθμῶν, *de numeris*, qvomodo apud Græcos notari ſoleant. Græce & Latine, ſubjuncto H. Stephani auctario.

11) GALENI περὶ μέτρων καὶ σταθμῶν, *de menſuris & ponderibus libellus* Galeno adſcriptus & ex iis qvæ apud Paulum Æginetam & Scholiaſtem Nicandri leguntur emendatus, Græce & Latine. In hoc leguntur etiam nonnulla ἐκ τῆς Κλεοπάτρας κοσμητικῶν, ex Reginæ Cleopatræ Coſmeticis ſive de munditie corporis curanda & Dioſcridis de menſuris ac ponderibus.

12) De menſibus & partibus eorum, diatriba Henrici Stephani.

IV.

IV. EMANUELIS MOSCHOPULI *Grammatica Artis Methodus* una cum Gazæ libris duobus prioribus prodiit Græce Basil. apud Jo. Walderum 1540. 4. Incipit: τί ἐστιν σοφία. Præter ἐρωτήματα continet etiam Canones, & περὶ κλίσεως præcepta. Habeo idem Moschopuli opus Grammaticum MStum in charta, exaratum Anno Græcorum ϛψιή hoc est CHristi 1450. qvod olim fuit Jo. Alexandri Brassicani, cujus nomen A. 1525. Budæ inscriptum, in fronte libri apparet, una cum insignibus, in qvibus Jani bifrontis imago, adscripto hoc Græco distícho:

Κερδαλέως δίζεσθε δόμους λητίσορες ἄλλους,
Τοῖς δὲ γάρ ἐστι φύλαξ ἔμπεδος ἡ πειθή.

Atqve his versibus latinis, in qvibus Janus loqvitur:

Ampla quidem merito Lingua Græca atque Latina
Concessa est fidei Bibliotheca meæ.
Parte ab utraque oculos circumfero, possit iniqua
Ne quis forte bonum tollere fraude librum.

Duo fuere Manueles Moschopuli, unus Cretensis, * temporibus Andronici Palæologi senioris clarus circa A. C. 1392. alter hujus ἀνεψιὸς sive patruelis, Byzantinus, qvi post captam CPolin una cum aliis Græcis in Italiam profugus fuit. Priori tribuuntur Erotemata in Codice Barocciano 35. qvemadmodū posteriorem auctorem habet liber *de Vocibus Atticis* in Philostrati † imaginibus & aliis scriptoribus, de qvo dixi lib. IV. c. 14. §. 12. & qvæ *de constructione nominum & verborum* & περὶ συντάξεως edita sunt ab Aldo 1525. 8. recusa vero Paris. 1544. 8. Basil. 1546. 8. Hujus qvoq; Moschopuli putem librum περὶ γραμματικῆς γυμνασίας, qvem inter opera *S. Basilii* †† Cæsareensis editum paulo ante memoravi: Ejusqve plane argumenti σχεδογραφίαν sive praxin περὶ σχεδῶν ** h. e. de partibus orationis, qva exempla analyseos Grammaticæ, & ratio Grammaticè examinandæ orationis traditur. Hic

* Crusius Turco-Græc. p. 44.

† Hic est liber Gesnero memoratus, sub titulo: *Collectanea vocabulorum juxta ordinem Alphabeti ex imaginibus Philostrati.*

†† Hanc intellige *schedam Basilicam*, qvam Moschopulo tribui scribit Jo. Scherpezelius V. C præf. ad paraphrasm librorum primorum Iliadis.

** Vide Cangium glossario Græco & ab Alexiadem pag. 421. & Moschopulum ipsum p. 46. ubi vocabula σχεδογραφεῖν & σχέδος interpretatur.

liber nitidis typis excusus Græcè Paris. 1545. 4. apud Rob. Stephanum, multis reprehenditur ab Henr. Stephano de lingvæ Græcæ studiis pag. 6. seq. Et multa in eo nullius usus, nec pauca falsa esse notavit Vossius lib. 1. Aristarchi. Haud inutilis tamen recte utentibus liber, longe, Cangio teste, auctior editis exstat in Bibliotheca Regis Galliæ. Juniori Moschopulo etiam tribui video *Paraphrasin* sive ἐξήγησιν *Grammaticam in duos primores libros Iliados*, qvæ MS. fuit in Bibl. Palatina, & ex alio codice Bibl. Jesuitarum Antvverpiensi vulgata est à Jo. Scherpezelio, Amstelod. 1702. 8. Nec minus *scholia in Hesiodi Opera & Dies*, de qvibus dictum à me lib. 2. cap. 8. §. 10. At Moschopuli Cretensis sunt Επιμερισμοὶ & scholia interlinearia ac marginalia in *Philostrati Heroicorum librum*, MSta in variis Bibliothecis, ut Vindobonensi: Fuerunt etiam inter Codices Gudianos, qvi jam accesserunt Bibliothecæ Gvelpherbytanæ. Incertum utri amborum tribuenda *Synopsis vitæ Euripidis*, una cum brevi commentatiuncula περὶ τῆς ᾠδῆς, sæpius in fronte Tragici hujus edita, & à Caspare Stiblino latine versa: tum qvæ in eadem Bibliotheca Vindobonensi MSta exstant *scholia in Pindari Olympionicas*, & *scriptum de Dialecto Jonica*, nec non περὶ πνευμάτων *de spiritibus* & *anigma* qvod memorat Lambecius VII. pag. 250. Nesselius I. pag. 302. & qvæ in Cod. Barocciano 68. *de solœcismis* & *paremia vulgares*. & qvæ ipse possideo manu exarata *scholia in antiqua Epigrammata*, tum *Lexicon amplum* & *commentatio de metris* MS. in Bibl. Ambrosiana † & libellus Arithmeticus *de quadratis Magicis*, qvem è Codice MS. Bibl. Regis Christianissimi latine vertit vir acutissimus Philippus de la Hire, teste Jo. Baptista du Hamel in Historia Regiæ scientiarum Academiæ An. 1691. pag. 297. Confer de hoc Moschopuli scripto Memorias Academiæ scientiarum Parisiensis Gallice editas A. 1705. p. 212. seq. & 481. & A. 1710. p. 182. Hoc puto esse qvod *in quadranguli inventionem* servari in Bibl. Diegi Hurtandi Venetiis, scripsit Gesnerus in sua Bibliotheca.

V. EMANUEL CHRYSOLORAS primus recentiorum Grammaticorum Græcorum qvi in Italia Græcas literas docuit: Μανουὴλος ὁ χρυσολωρᾶς ὁ Φυτεύσας καὶ διδάξας ἐν Ιταλίᾳ τὰ ἑλληνικά, ἃ βιβλίον οὐκ οἶδ' ὅπως τινὲς τῶν ἀμαθῶν συσσίλαιτες διέφθειραν, inqvit Constantinus Lascaris lib. 3. Grammaticæ p. 282. Erotemata Chry-

† Montfauconus diar. Ital. p. 17.

Chryſoloræ, hoc eſt Grammaticæ ejus compendium habemus excuſum ſæpius Græce ut Venetiis 1512. apud Aldum 8. & Florentiæ 1516. 8. Argentorati 1516. 4. Venet. 1517. 8. Pariſ. 1547. 4. & Græce ac Latine cum Sylvii verſione ib. apud Wechelum 1539. 8. Secutus eſt hæc erotemata Chryſoloræ, Voſſio notante, Gvarinus Veronenſis.

VI. CONSTANTINUS LASCARIS Byzantinus, Grammatica Meſſanæ & Mediolani ſcripſit A. 1460. ad 1470. vide Laſcarim ipſum in calce libri 3. & Cruſium in Turco Græcia p. 102. Ejus libri tres Grammaticæ *Græcæ*, ut particulas ſeparatim editas omittam, prodiere Græcæ Romæ 1508. 8. & Mediolani 1476. 4. & ex emendatione Joannis Pathuſæ, Athenienſis Hierodidaſcali Venet. 1711. 8. cum Cebetis tabula & encomio Moriæ ſcripto verſibus politicis. Græce & Latine apud Aldum 1512. 4. & Lovanii 1516. 4. & apud Paulum Manutium 1558. 8. & Baſil. 1547. 8. Ad calcem libri tertii teſtatur ſe adhibuiſſe Manuelem Chryſoloram, cujus librum ab imperitis contractum qveritur: & THEODORI GAZÆ * libros qvatuor βιβλία τέτταρα καὶ ἰλλογιμώτατα. Libros qvatuor Apollonii dyscoli, Ἡρωδιανῦ πλείονα, Συγγέλα Ἱεροσολυμίτα ** τὸ περὶ συντάξεως, Μαξίμα ϗ Πλανούδα τὸν Διάλογον καὶ τὸ περὶ συντάξεως, καὶ περὶ μεταβατικῶν καὶ ἀμεταβάτων de verbis tranſitivis & intranſitivis. Τρύφωνος καὶ Θεοδοσίου καὶ χοιροβοσκῦ τὰ ἐυρισκόμενα. Περὶ σωζομένων ῥημάτων, περὶ τρόπων καὶ χημάτων ποιητικῶν, περὶ παθῶν, περὶ πνευμάτων, περὶ ποιότητος ϗ ποσότητος, περὶ ἰδιωμάτων. Τὰ τῦ Μοσχοπούλα πάντα, τὰς ἐκλογὰς Θωμᾶ τῦ Μαγίστρου, τὰς τῦ Φρυνίχου, τῶν τῦ Ἀποκρατίωνος, τὸν Πολυδεύκην αὐτόν. Τὰ περὶ μέτρων Διάφορα, καὶ τὰ τῦ Ἡφαιστίωνος. Τὰ περὶ τόνων Ἡρωδιανῦ καὶ Θεοδοσίου, ὁ συντομος ἐν βραχεῖ. Τὰ λεξικὰ, τὰ Ἐτυμολογικὰ ϗ τἄλλα ὅσα εἰς τὰς λέξεις ἀνήκει ϗ Θεμέλια τῆς Ἑλληνικῆς γλώττης. Laſcaris de veris Græcarum literarum for-

* Præter editiones ſupra pag. 13. & 15. memoratas *Gaza* Grammatica Græca prodiit Græcè Florent. 1520. 8. Venet. 1525. 8. & ſæpius Pariſiis atqve Baſileæ. Græce & Latine cum interpretatione latina ex Eraſmo, Conr. Heresbachio, Jac. Tuſano & Cornelio Croco Baſil. 1522. 4 1529. 4. & cum verſione Eliæ Andreæ Pariſ. 1551. 4.

** *Michaëlis Syncelli*, presbyteri Hieroſolymitani cujus Syntaxis verborum edita Græce eſt ſub *Georgii Lecapeni* nomine, ut dixi ſupra p. 16.

formis Paris. 1536. 8. una cum Adriano Amerotio de dialectis, Ceratino de sono literarum &c. Hujus Constantini Lascaris Epitome libri XVI Herodiani μεγάλης προσῳδίας exstat MS. in variis Bibliothecis, etiam in Johannea hujus Urbis: Κωνσταντῖνος ὁ Λάσκαρις Ἰακώβῳ Ξυμένῃ τῷ Μελίτῃ μυστικῷ λογιωτάτῳ τῷ ἀντιβασιλέως τῆς νήσου Σικελίας. Ὁ πολυμαθὴς ΗΡΩΔΙΑΝΟΣ, ὁ λόγιος πλὴν ὡς γραμματικῆς, υἱὸς γεγονὼς Ἀπολλωνίου ἐκείνου τοῦ Ἀλεξανδρέως, διὰ τὴν πενίαν ἀποδημήσας τῆς πατρίδος, εἰς τὴν πόλιν ἦλθε Ῥώμην, τὴν κοινὴν ἑστίαν ἅπαντος τοῦ Εὐσεβοῦς * Ἀντωνίνου αὐτοκράτορος δικαίου καὶ λογίου ὡς ἑκατέρας τῆς γλώσσης, ὑφ' οὗ Φιλοπόνως ὑποδεχθεὶς, τιμηθείς τε καὶ εὐεργετηθείς, οὐ μόνον τὴν Ἑλλάδα φωνὴν ἤνυσε διδάξαι, ἀλλὰ καὶ πάμπολλα ἠνιάξατο συνέγραψε, τούτῳ βασιλεῖ χαριζόμενος. Μεθ' ὧν καὶ τὸ περὶ τόνων, ΤΗΝ ΜΕΓΑΛΗΝ φημὶ ΠΡΟΣΩΙΔΙΑΝ, ἐκείνῳ ἐπέγραψεν ΕΝ ΒΙΒΛΙΟΙΣ ΕΙΚΟΣΙ, βίβλον πολυστιχον, ἣν μετὰ ταῦτα ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ὁ πατὴρ ἀριθμὸν τῶν βιβλίων, τό, τε μῆκος ἐφύλαξε, διὰ τὸ μὴ οἷόν τε βραχίσην ἅπτεσθαι τῆς βίβλου δέξασθαι, καὶ μάλιστα ἐν τῷ τῆς ὁμοματικῆς τόνῳ, πολυποικιλτάτῳ ὄντι. Ταῦτα τοι καὶ αὐτὸς πολλάκις ἐνθυμηθεὶς, βραχύναι οὐκ ἐποίησε, ἵνα μὴ παθὼν ταυτὸν ἐνίους, οἱ συντεμόντες ἔδοξαν ταχέως Νείλου ἀρύσαι. Τὸ δὲ ΕΚΚΑΙΔΕΚΑΤΟΝ συντεμών τε καὶ συνταίξας τῶν τοῦ δ' συζυγίας τῶν νεωτέρων, ἔπεμψά σοι. Sequitur deinde prosodia verborum, quænam βαρύτονα & quæ περισπώμενα sive circumflexa, definit in his verbis: πλὴν τῶν ἔγρω ἀπὸ τοῦ ἐγείρω καὶ συγκοπήν. Promisit Lascaris similiter in Xymenis sui usum traditurum prosodiam nominum, περὶ τῶν τόνων τῶν ὀνομάτων. Et Grammatica Constantini, & Epitome ejus exstat MS. in Bibl. Vindobonensi.

VII. JANI LASCARIS de veris Græcarum literarum formis ac causis apud antiqvos. Paris. 1536. 8.

VIII. DEMETRII CHALCOCONDYLÆ Erotemata Græca Paris. 1525. 4. & cum Moschopuli Syntaxi Basil. 1546. 8. De formatione temporum ex libro Chalcocondylæ apospasmation excusum semel iterumqve una cum erotematis Chrysoloræ, de qvibus supra.

IX.

* Intellige Marcum Antoninum Philosophum, qvi etiam Pius qvandoqve audit. Vide qvæ de Herodiani prosodia supra p. 10.

IX. ALEXANDRI HELLADII Theſſali σαχυολογία, πχνολογικὴ τῆς Ἑλλάδ@. Φωνῆς, ſive ſpicilegium Grammatices Græcæ per qvæſtiones & reſponſiones, cum præmiſſo dialogo *de pronunciatione Linguæ Græcæ in Europa*, prodiit Græce & Latine, Noribergæ 1712. 8. Hic Helladius, qvi etiamnum ſpirat florente juventa, pleraqve repetiit ex libro recuſo Venetiis apud Nicolaum Sarum 1694. 8. qvi inſcribitur: σαχυολογία πχνολογικὴ κατ' ἐρωτπόκεισιν τῆς Γραμματικῆς πέχνης, ἐκδοθεῖσα ὑπὸ ΒΥΣΣΑΡΙΩΝΟΣ ἱερομονάχυ ΜΑΚΡΗ, τὸ ἐξ Ἰωαννίνων. Recenſuit *Joannes Abramius* Cretenſis, addiditqve 1) Ammonium de differentiis vocum, 2) Τάξιν παλαιὰν καὶ ὀνομασίας τῶν λεχόντων, qvod ſcriptum ad calcem Svidæ & in aliis Lexicis Græcis ſæpius prodiit, 3) Orbicii appellationes ordinum præfectorumqve militarium. 4) Τὰ ξ η σημαντικά. 5) Τὰ ξ ὡς σημαντικά. 6) περὶ ξ ἰφελκυστικοῦ ν΄; ἐν τῷ ΧΟΙΡΟΒΟΣΚΟΥ. 7) Ἐκ ξ αὐτοῦ χοιροβοσκοῦ ποῖς σὺν ἐν πᾶσι τοῖς ῥήμασι καινὰς ζητοῦντας καὶ ὁμοιότητας. 8) Aurea carmina Pythagoræ.

Grammatici Græci adhuc inediti.

Ammonii de acyrologia MS. Cod. Reg. Pariſ. 24.

Andreæ Grammatici de pedibus. Labbe Bibl. nova MSS. p. 110. Forte *Andreæ Doni*, recentis admodum ſcriptoris, cujus Grammatica αὐτόγραφ@. in Codice Barocc. 19. & Moſchopuli ſchedographia manu ejus ſcripta Cod. 53.

Anonymi plures, ut in Bibl. Bodlejana Cod. 14. & 35. Barocc. περὶ ξ πῶς ἐυρέθη ἡ τῶν Ἑλλήνων γραμματικὴ ἕυρεσις, καὶ ἐκ τίνων καὶ ποίων ἀνδρῶν τῶν παρ' Ἕλλησι στοιχείων εἰσαγωγὴ ἐστὶ ξ ἀλήθ γέγονεν Ἑβραϊκοῦ πρώτου στοιχείου. Alia Cod. 45. 46. 50. 52. 57. 68. 71. 76. 116. 119. &c.

Apollonii dyscoli nonnulla, de qvibus ſupra pag. 4. Ejusdem de paſſionibus dictionum in Codice Barocc. 45. incipit: τὰ πάθη τῆς λέξεως. Hujus ſcriptoris editam ſyntaxin, utut parum vulgo tritam Ezechiel Spanhemius à Salmaſio tanqvam optimam Helleniſmi magiſtram commendatam ſibi celebrat pag. 199. b. ad Julianum. De cognomine *dyscoli*, forte veriſſima ratio eſt qvod

sit ita dictus ob egestatem & vitam inopem, qvæ δύσκολος Græcis appellatur, ut apud Aristophanem in Pluto v. 264. ψυχρὸς βίος καὶ δύσκολος.

Mich. Apostolii de figuris Grammaticis edere voluit Allatius. Vide infra, in Herodiano.

Arcadii Grammatica libris XIX. Cod. Reg. Paris. 450. Ἀρκαδίου περὶ τίνων τῶν ὀκτὼ μερῶν ὁ λόγος καὶ περὶ ἐυρέσεως τῶν φωνηέντων ἢ περὶ ἐγκλινόντων, ἐν ᾧ καὶ περὶ πνευμάτων καὶ χρόνων. MS. in Codice Colbertino 3123. Salmasius Epist. V. ad Vossium: *Inter alia vidi Apollonii* τεχνικὰ *& Arcadii Grammatici opera; in quibus, præcipue in Apollonio multa reperiuntur citata testimonia Alcæi, Sapphonis, Corinnæ, Rhintonis, Sophronis & aliorum qui lingua Æolica aut Dorica mera scripsere, ex quibus duabus dialectis non te latet constatam esse Romanam priscam loquelam.*

Aristarchi Grammatici Canonum thesaurus. Cod. 6. Bibl. Regiæ Paris. Labbe p. 104. Bibl. novæ MSS.

Christoduli, vide infra, *Planudæ & Thomæ Magistri.*

Demetrii Anagnostæ Grammatica MS. Florentiæ in Codice XIV. sæculi, in Bibl. monasterii B. Mariæ.

Demetrii Chrysoloræ Erotemata Grammaticæ in Bibl. Vindob. teste Nesselio IV. pag. 163. nisi Demetrium Chrysoloram scripsit pro Emanuele Chrysolora, de cujus erotematis sæpius excusis dixi supra pag. 38. seq. Hujus Demetrii Chrysoloræ Epistolæ centum ad Imp. Manuelem Palæologum, exstant in Codice Barocciano 125.

Diomedes Scholasticus in Dionysium Thracem. Cod. Barocc. 116. & in Bibl. Johannea Hamb.

Dionysii Atticistæ excerpta qvædam ex Codice MS. Henrici Scrimgeri ad Meursium misisse se testatur Patricius Junius Epistola ad eum data, qvæ cum aliis pluribus ad eundem scriptis est apud me.

Georgii Choeroboscí περὶ τρόπων τῶν κατὰ ποιητικὴν καὶ θεολογικὴν χρῆσιν. Citat Meursius glossar. in κύων. MS. Colbert. 1825. Barocc. 36. 68. 71. & Ejusdem περὶ φωνηέντων in Bibl. Johannea hujus urbis & Oxoniæ in Bodlejana Cod. Barocc. 116. incipit: ἴστεον ὅτι τριχῶς λέγεται ἡ φωνηέντα. *De XXVII. tropis & figuris poëticis & de spiritibus atque accentibus* exstat MS. in Bibl. Vindobonensi.

De

De ſpiritibus ſervatur etiam in Vaticana, Cod. 883. Allatio teſte, & incipit: τὸ ἄ περὶ τῦ ἑαυτῦ ψιλὸν πνεῦμα ἀεί, Ἀαρών, ἄσπιλος. *Grammatica* MS. Romæ in Collegio Græcorum incipit: τί ἐστιν γραμματικὴ; τέχνη θεωρητικὴ καὶ πρακτική. In titulo additur, ab aliis tribui (falſo haud dubie) S. Baſilio. Γεωργίε ὁ χοιροβοσκῦ γραμματική. Ἄλλοι λέγουσιν ὅτι ὁ ἁγίε Βασιλείε. Ejusdem Chœroboſci eſt, inqvit Allatius, qvod apud Joannem Suzium fuiſſe tradit Verderius in ſupplemento, Georgii Grammatici *de Syntaxi*. Legunturqve hodie in Bibliotheca Regis Gallorum Georgii Chœroboſci Doctoris Oecumenici *de tropis*, *de dialectis*, *de ſchematibus*. *Ejusdem Orthographia*. *Iterum de tropis poëticis*. *Ejusdem Grammatica*. *Ex Chœroboſco varia regula Grammaticæ*. Vide Labbeum Bibl. nova MSS. pag. 104. & 110. qvi pag. 106. memorat *Canones Grammaticos dictante Georgio Diacono, doctore Oecumenico*. Idem forte ſcriptum qvod apud Allatium p. 321. de Georgiis ex Codice 1385. Regis Chriſtianiſſimi refertur hoc titulo: προλεγόμενα τῶν Θεοδοσίε κανόνων ὑπὸ φωνῆς Γεωργίε Διακόνε, οἰκυμενικῦ διδασκάλε. Incipit: Ἐπειδὴ κανόνων εἰσαγωγικῶν μέλλομεν ἄρχεσθαι, ἐν ὑπομνήματι ἃ τούτοις προδιδόσιν ἡμῖν ὁ Θεοδόσιος, μαθωμεν τί ἐστι κανών. Sed hunc Georgium Diaconum qvi Theodoſii Alexandrini Canones Grammaticos illuſtravit, atqve exſtat etiam in Bibliotheca Segvieriana * & in Bodleiana, Codice Barocc. 76. 116. 119. &c. Chœroboſco juniorem & ab eo diverſum qvidam volunt, licet Chœroboſcum etiam Chriſtianum fuiſſe & Doctoris œcumenici titulo inſignitum conſtat. Alium præterea *Georgium Grammaticum* memorat Allatius pag. 322. Anacreontica ejus carmina, qvæ edere etiam voluit, celebrans. Fuit & Georgius Grammaticus ſæculo XV. qvi ſcripſit Codicem Græcum 3265. in Bibl. Regia Pariſ. ut notat Montfauconus p. 99. Palæographiæ Græcæ. Georgius Chœroboſcus *de ſolœciſmo*, & qvot modis committitur. In Codice Barocc. 71. Ἐπιμερισμοὶ Pſalmorum novem ſub hujus Georgii nomine lecti Allatio, † atqve in Scoriacenſi Bibl. qvondam obvii, qvibus novem Pſalmi Grammatica analyſi evolvuntur,

* Vide Catalogum MSS. Græcorum Segvierianæ Bibl. (qvæ hodie Cosliniana eſt) p. 15.

† pag. 319. de Georgiis.

vuntur, si non alium Grammaticum habeant auctorem, ostendunt Chœroboscum hunc fuisse Christianum, qvi vixit ante Stephanum Byz. ἐθνικῶν scriptorem vel ejus Epitomatorem Hermolaum, qvi Justiniano Imp. opus suum dedicavit, adeoq; floruit sæculo saltem qvinto post CHristum natum. Citat certe Stephanus vel Hermolaus in Ταμίαθις Georgii Chœroboſci ὀνομαστικὸν sive librum de nominibus, uti Etymologici Magni scriptor, ῥηματικὸν ejusdem sive de verbis opus Grammaticum in θεάψας. Chœroboſci cognomen per convicium ei impositum fuisse observat Allatius ex Eustathii Commentariis in carmina Jambica Damasceni de Pentecoste. Freqventer citatur in Etymologico M. qvi *canonum* ejus Grammaticorum & *Orthographiæ* subinde mentionem facit, qvam memorat etiam Eustathius, qvi Georgium τεχνικὸν hoc est πίχνης Grammaticæ scriptorem vocat, uti Varinus qvoqve in Lexico.

Georgius (al. *Gregorius*) Pardus antea dictus, Corinthi Episcopus atqve Metropolita, unde *Corinthus* * vulgo audit, de barbarismo & solœcismo, & de syntaxi, MS. in Bibl. Vindob. aliisqve. Ejus περὶ τρόπων ποιητικῶν, in Bibl. Vaticana. Vide Allatium de Georgiis pag. 416. seq. ubi de ejus commentariis Grammaticis in Odas sacras SS. Cosmæ & Jo. Damasceni.

Georgii Curtesii (Κυρτίου) Scholarii περὶ στοιχείων ἤτοι γραμμάτων, συσσυλλαβῶν καὶ τῶν ὀκτὼ ξ λόγου μερῶν, ἤτοι εἰς γραμματικὴν πρώτη εἰσαγωγή, in gratiam amici composita, MS. Mediolani in Bibl. Ambrosiana & Romæ in sancta Sylvestrina & Vallicellana. Allatius pag. 409. de Georgiis. Dubitat Allatius p. 396. 400. idemne hic sit cum Georgio Scholario, qvi sub Gennadii nomine notissimus est, & de qvo alibi.

Georgius Diaconus. Vide paullo ante in Georgio Chœroboſco.

Georgii Lecapeni Monachi, qvi in Thessalia medio sæculo XIV. vixit, diversa ab edita syntaxi (de qva supra pag. 15.) τεχνολογία περὶ γραμματικῆς, sive περὶ σημασίας ῥημάτων καὶ ὀνομάτων MS. in Codice Regio Paris. 2770. & Vatican. Cod. 883. Incipit: χαίρειν ἐνεργητικὸν σημαίνει πάντε. Ejusdem *de figuris Homericis & Canonismata in Homerum.* Labbeus pag. 104. Bibl. novæ MSS.

De

* Sub *Corinthi* nomine liber de dialectis sæpius editus, ut dixi lib. IV. c. 34. §. 19.

De aliis ejus ſcriptis videndus Allatius de Georgiis pag. 363. ſeq. Schedas ejus ineditas Grammaticas citat Meurſius gloſſario in ϛρώμνα, qvi Laccapenum vocat, ut Geſnerus Logaponum. In Catalogo MSS. Bibl. Bodlej. Codice Barocciano 103. *Lecapena Grammatica Alphabetica*.

Georgii Scholarii, vide ſupra *Georgii Curteſii*.

Georgii Trapezuntii Grammatica Cod. Reg. Pariſ. 1644.

Georgii Zegabeni carmen Politicum de ſeptem vocalibus & literis conſonantibus, ex qvo verſiculi qvidam apud Allatium p. 350. de Georgiis, qvibus egeſtatem ſuam Grammaticus ille deplorat.

Harmenopuli Lexicon verborum ſynonymorum, & de verbis tranſitivis atqve intranſitivis MS. in Codice Barocc. 68. De ſyntaxi verborum. Cod. 159. Vide infra in Planude.

Herodiani qvædam. Vide ſupra p. 8. 9. De tonis adverbiorum in Bibl. Vindobonenſi. Lambec. V. p. 258. Ars Grammatica & de ſchematibus ac figuris nec non Παρεσμοὶ ordine Alphabetico MSS. in eadem Bibl. & in Codice Colbertino 2220. Labbeus in Bibl. nova MSS. pag. 383. *Obſervet Lector*, inqvit, *Grammatica Græca ſtudioſus, operâ Allatii Romæ apud Maſcardum A.* 1643. *prodiiſſe Tiberium Sophiſtam, Herodianum, Lesbonactem Romanum, Mich. Apoſtolium & alios de figuris Grammaticis, Græce & Latine; qua tamen opuſcula nondum mihi videre contigit.* Hæc (typographi forte culpa,) nunqvam puto lucem vidiſſe, uti multa alia qvæ Allatius uſibus publicis laudatiſſimo ſtudio deſtinavit. Περὶ διχρόνων de vocalibus ancipitibus MS. in Bibl. Bodlejana Cod. Barocc 71. 119. De qvæſitis circa omnes nominum declinationes & de conjugatione verborum. Cod. 76. De accentibus adverbiorum Cod. 125.

Joannis Botaniotæ ad Iſidorum Diaconum & Tabularium de metris Jambicis. Labbe p. 110. Bibl. novæ MSS.

Joannis Levitæ de ſpiritibus. in Bibl. Regis Chriſtianiſſimi Codice 901.

Joannis Glycei Patriarchæ Grammatica MS. in Bibl Reg. Pariſ. & in Codice XIV. ſæculi Florentiæ in Bibl. Monaſterii B. Mariæ.

Conſtantini Laſcaris de proſodia verborum. Vide ſupra pag. 39. Ejusdem *de barytonis & circumflexis* una cum Grammatica & Syntaxi MS. p. 104. neſcio an diverſa ab editis.

Lesbonactis Romani (h. e. ex nova Roma CPolitani) περὶ σχημάτων de figuris Grammaticis, de ſpiritibus & dictionibus edere voluit Allatius. Vide ſi placet qvæ dixi lib. IV. c. 30. §. ult.

Libanii & aliorum de Metris. Cod. 71. Barocc.

Manuelis Caleca Grammatica in Codice Regio Pariſ. 1992.

Manuelis Moſchopuli Cretenſis ac Byzantini Varia. vide ſupra p. 37 ſeq.

Maximi Mozari canones περὶ πνευμάτων καὶ ἀντιστοίχων. Labbe p. 134. Bibl. novæ MS.

Melampodis in Dionyſium Thracem. In Johannea Bibl. hujus Urbis, & Cod. 116. Barocc.

Michaëlis Soliardi Grammatica. Labbe p. 105. Bibl. novæ MSS.

Michaëlis Syngeli presbyteri Hieroſol. (cujus ſyntaxis edita exſtat ſub nomine Georgii Lecapeni ut p. 16. dixi) de metris, de partibus orationis, de dialectis, qvantitate ſyllabarum & aliis Grammaticæ partibus. id.

Neophyti Monachi de XXIV. literarum inventione & allegoria, MS. Græcè Romæ. Geſnerus in Bibl.

Excerpta è *Nicanore de interpunctionibus.* Incipit σιγμαί εἰσιν ὀκτώ. MS. Cod. 71. Barocc. Melampus in Scholiis ineditis ad Dionyſium Thracem laudat juniorem Dionyſio Nicanorem, ejusqve Διατύπωσιν περὶ σιγμῶν. Hic eſt Nicanor Grammaticus Alexandrinus, qvi Hadriani temporibus vixit, & per jocum σιγματίας dictus eſt, qvod doctrinam περὶ σιγμῶν paullo ſubtilius excuſſiſſet, διότι ἐπολυλόγησε περὶ σιγμῶν, ut ait Euſtathius: Svida enim teſte ſcripſerat περὶ σιγμῆς τῆς καθόλου, de interpunctione universè libros ſex, horumqve compendium libro uno. Nec non de interpunctione apud Homerum & Callimachum. Ne dicam de ejus κωμῳδεμένοις, & περὶ παυσάθμου, & de voce ὦναξ.

Nicephori Gregoræ de inſtabilitate regularum. Labbeus p. 105.

Niceræ Metropolitæ Heracleenſis libellus Grammaticus. id.

Nicolai Rhabdæ Grammatica. id.

Rhodii *Nili* de verſibus Anacreonticis. id. p. 110.

Niphonis Monachi de octo partibus orationis. id. p. 105.

Orionis περὶ ἐτυμολογίας. Labbe Bibl. nova MSS. p. 107. 385.

Maximi Planudæ Grammatica MS. Florentiæ in Bibl. monaſterii B. Mariæ Benedictionorum ſcripta A.C. 1341, teſte Montfaucono Palæo-

lægraphia Græca pag. 70. Ejusdem Planudis dialogus de qvæstionibus Grammaticis, qvi inscribitur Neophron & Palætimus, in Cod. Barocc. 125. & Bibl. Regia Paris. & Segvieriana. Vide Catalogum MSS. Græcorum illius Bibliothecæ qvæ hodie Cosliniana, pag. 21. & Labbei Bibl. novam MSS. pag. 105. ubi etiam Planudæ syntaxin ex Harmenopulo & Christodulo commemorat. Donati Grammatica parva à Planude Græce versa Cod. 71. Barocc. in Bibl. Bodlejana.

Porphyrius de Grammatica & de regulis spirituum MS. in Codice Colbert. 1212. Ejusdem περὶ προσῳδίας ad Dionysium Thracem, MS. etiam in Bibl. Johannea hujus Urbis Hamburgensis. Περὶ ἓξ πνευβί, χθόπης, φλεγμῶ, δρὸψ ἑρμηνεία, in Codice Barocc. 50. qvod fragmentum edidit V. C. Rich. Bentleius Epist. ad Jo. Millium p. 49.

Michaëlis Pselli de Grammatica, versibus Politicis ad Constantinum Monomachum. MS. in Bibl. Regia Paris. aliaqve de qvibus Allatius libro de Psellis §. 61. editionis à me curatæ. Ex Grammatica versibus politicis scripta subinde aliqvid profert Meursius in glossario Græcobarbaro.

Stephanus Grammaticus in Dionysium Thracem. Cod. Barocc. 116. & in Bibl. Johannea hujus Urbis Hamb.

Theodori Prodromi qvi circa A. C. 1100. claruit, Grammatica, qvæstiones Grammaticæ, σχέδη & brevis enarratio ad qvæsita Sebastocratoriſſæ, MSS. in Variis Bibl. Theodori Prodromi de accentibus, Lexicon, & de mensibus laudat Meursius in glossario. De aliis ejus scriptis dixi lib. V. c. 6. §. 10. 11.

Theodosii Alexandrini Christiani scriptoris in Dionysium Thracem, MS. in Bibl. Johannea hujus urbis & Cod. Barocc. 116. De Dialectis, Cod. Barocc. 71. Epitome magnæ Prosodiæ Herodiani, in Bibl. Bodlej. Cod. Barocc. 179. Erotemata Grammatices memorat Labbeus Bibl. nova MSS. p. 106. de prosodia, de pedibus, Carminum generibus & dialectis, MS. in Bibl. Vindob.

Theognosti Grammatici Canones Orthographiæ ultra mille, ad Leonem Armenum Imp. MS. in Codice Barocciano 50. Incipiunt: τῷ διαστάτῃ μου κῇ στεφανηφόρῳ. De hoc Theognosto vide scriptores post Theophanem p. 51.

Thomæ Magistri Grammatica MS. Florentiæ in Bibl. Monasterii S. Mariæ.

riæ. & in Codice Regio Pariſ. 1288. Chriſtoduli de ſyntaxi per ordinem Alphabeti. Cod. 1538.

Tricha Τρίχα ἁ σοφωτάτου τέχνα περὶ μέτρων in Codice bombycino XIV. ſæculi, Florentiæ in Bibl. monaſterii B. Mariæ, teſte Montfaucono in Diario Italico p. 368.

Tryphonis obſervatio de litera ῥ, πῶς δασύνεται καὶ πῶς ψιλοῦται. in Codice Barocc. 125. & in Bibl. Vindob. Lambec. V. p. 258. De metris. Cod. 71. Barocc. in Bibl. Bodlejana.

Jo. Tzetza Verſus politici de pedibus & metris poëticis. in Bibl. Vindob. & Cod. Barocc. 131.

Zachariæ Calliergi Compendium Grammaticæ Cod. 71. Barocc.

Catalogus Grammaticorum Græcorum deperditorum,

quibus etiam Indicem editorum, & ineditorum, de quibus hactenus dictum eſt, majoribus literis inſerui.

CUm non modo *Aſclepiadis* * Myrleani junioris opus de Grammaticis jam pridem interciderit, conſtans pluribus libris qvorum undecimum laudat vetus auctor vitæ Arati: ſed, qvod mecum dolebis, etiam *Joannis Jonſii* ** commentarius qvem de Grammaticis antiqvis paravit, fatisviri doctiſſimi ſit interceptus, hanc jacturam utcumq; præſenticapite reſarcire, & poſt editos atq; ineditos Grammaticos Græcos etiam unam alteramqve deperditorum hoc loco centuriam referre inſtitui, qvod boni, rogo, Lector conſulas.

Abron Phryx ſive Rhodius, ex ſervo manumiſſus, diſcipulus Tryphonis Grammatici, Romæ Grammaticam & Rhetoricam docuit, ſuppar Auguſti Imp. temporibus. De eo Svidas. Allegatur ab Apollonio in Syntaxi, & ab auctore Etymologici, apud qvem in ὁμοκλήσασκεν, male Ἄμβρων pro Ἄβρων.

Ægialei Grammatici qvi Archelai disputationi cum Manete interfuit, mentio apud Epiphanium T. 1. pag. 627. Sed is in Actis ipſis Archelai à Zaccagnio editis pag. 23. *archiater nobiliſſimus* appellatur.

ÆLIUS.

* Vide qvæ Jonſius lib. 2. de ſcriptoribus Hiſt. Philoſophicæ c. 17.

** Opus de Grammaticis promittit Jonſius p. 210. & alibi.

ÆLIUS DIONYSIUS, & *Ælius Serenus.* Infra in Sereno & Dionyſio.

Agallis ſive *Anagallis* Corcyræa Grammatica de qva præter Athenæum Svidas in ὀρχησις & Ανα γ.

Agallias Corcyræus, Ariſtophanis Grammatici diſcipulus citatus, in ſcholiis minoribus & ab Euſtathio ad Iliad. Σ. 491.

Agathо Samius, de qvo Meurſius in Bibl. Græca.

Agathocles citatus in ſcholiis ad Apollon. Rhodium, Etymologico Magno, Euſtathio &c.

Agrephon qvi de Homonymis ſcriptoribus librum compoſuit Svid. in Απολλώνιος.

Alexander Ætolus ex Plevrone Ætoliæ opido, temporibus Ptolemæi Philadelphi clarus, de qvo dixi lib. 2. c. 19.

Alexander Cotyæus, Polyhiſtor, de qvo lib. 4. cap. 28. ad Orationem XII. Ariſtidis, qvi eum defunctum elogio celebravit.

Cornelius Alexander Mileſius, Polyhiſtor & ipſe cognomento, prior ea antiqvior, Cratetis Grammatici diſcipulus. Vide Svidam & qvæ ſupra lib. 3. c. 8. ubi varios Alexandros recenſeo.

Alexarchus Grammaticus, qvi ſe ipſum ſolis imagine effingi curavit, teſte Ariſtone Salaminio apud Clementem Alex. p. 36. protreptici.

Alexio ſive *Alexander* Myndius, de qvo viri docti ad Laërtii lib. 1. c. 29.

Amarantus Alexandrinus, cujus commentarius ad Theocritum laudatur in Etymologico magno. Liber περὶ σχημῆς ab Athenæo.

Ambryon qvem περὶ θεοκρίτου laudat Laërtius V. c. 11.

Amelesagoras citatus à Schol. Euripidis ad Alceſt. 1.

Amerias Macedo, de qvo Meurſius in Bibl. Græca.

Ammonianus Syriani Philoſophi propinqvus, de qvo Svid. in ὁ Λύρας. & Ἀμμωνιανός. Damaſcius apud Phot.

AMMONIUS præceptor Socratis Scholaſtici, auctor libri περὶ ὁμοίων λέξεων, de qvo dixi lib. 4. c. 26. §. 15.

Ammonius Ammonii F. Alexandrinus, clarus ante Auguſti Imp. tempora, de qvo dictum à me eodem loco. Idem forte Tryphonis Grammatici, de qvo infra, pater.

Andrantus de qvo Athenæus lib. XV. p. 673.

ANDREAS DONUS. Supra p. 41.

Andromachus Philologus, gener Homeri Tragici, maritus Myronis. Svid.

Svid. in Μυρώ. Ejus Ἐτυμολογικά, ſchol. minor. ad Iliad. ν. 130. Alius Andromachus Syrus, Sophiſta de qvo Svid. in Ἀνδρόμ. Ne memorem hoc loco Andromachos Medicos, de qvibus infra, libro VI.

Anteros Alex. infra in Apollonio.

Antimachus Colophonius, Grammaticus & Poëta, de qvo Clariſſ. Kuſterus ad Svidam conſulendus.

Apellico Tejus φιλόβιβλος μᾶλλον ἢ φιλόσοφος, qvem Ariſtotelis & Theophraſti libros ex veteribus exeſis Codicibus transſcripſiſſe in nova exempla, ſed parum feliciter ſubinde ſuppleviſſe arguit Strabo XIII. p. 609. adde Athenæum V. p. 214. Svidam in Ἀπελλικῶν. Et qvæ dixi lib. 3. c. 11.

Aper ex Ariſtarchi ſchola, Romæ docuit, Didymum freqventer perſtrinxit, diſcipulum habuit Heraclidem Ponticum. Svid. in Ἡρακλείδης.

APION Pliſtonices, cognomento μόχθος ſive labor, diſcipulus Didymi, Anterotis Grammatici præceptor. Svid. in Ἀντέρως & Ἀπίων. Vide ſcriptores à me laudatos lib. 2. cap. 5. & lib. 4. c. 6. §. 6. ubi de libris Flavii Joſephi adverſus hunc Apionem. Ejus gloſſæ Homericæ MSS. in Codice Barocc. 119. in Bibl. Bodlejana.

Apollinaris Laodicenus Syrus, de qvo infra inter Poëtas Chriſtianos, Grammaticus dicitur à Svida in Ἀπολλινάριος.

Apollodorus Athenienſis, Aſclepiadis F. diſcipulus Ariſtarchi Grammatici, de qvo ſupra lib. 3. c. 27.

Apollodorus Cumanus, de qvo ibidem, ubi varios Apollodoros recenſeo.

Apollodorus Cyrenæus. Svid. in ἄντικρυς.

Apollonius Alexandrinus *Archebuli* ſive *Archebii* pater an filius, Auguſto imperitante clarus.

Apollonius Alexandrinus alio nomine *Anteros*, qvi Claudii temporibus Romæ docuit; præceptor Apionis Pliſtonicæ. De hoc & ſuperiore dixi lib. 3. cap. 21.

APOLLONIUS Alexandrinus cognomine dyſcolus, clarus temporibus Hadriani & Antonini Pii, de cujus ſyntaxi & libris mirabilium dixi ſupra p. 2. ſeq. de ineditis ſcriptis p. 4. & 41. 42. de deperditis p. 5.

Apollonius Myndius. Stephanus Byz. in Μύνδος.

Apol-

Apollonius Nyſæus, cujus Strabo meminit lib. XIV. p. 650.

APOLLONIUS Rhodius, Grammaticus & Poëta, præceptor Aſclepiadis ſenioris Myrleani, præfectus Bibliothecæ Alexandrinæ, tempore Ptolemæi Philadelphi, qvo in munere ſucceſſorem habuit, teſte Svida, Ariſtonymum. De ejus ſcriptis fuſe dictum à me eſt libro 3. c. 21.

MICH. APOSTOLIUS. ſupra p. 45. & lib. 4. c. 9. §. 9.

ARATUS Poëta, Manecratis Grammatici auditor, Grammaticis & ipſe accenſendus vel propter διόρθωσιν Odyſſeæ Homericæ, de qva dixi lib. 2. c. 2. §. 19. De aliis ejus ſcriptis lib. 3. c. 18.

ARCADIUS Antiochenus, qvi Svida teſte ſcripſit περὶ ὀρθογραφίας, περὶ συνηθείας τῶν ἓξ λόγου μερῶν, & ὀνομαστικόν, qvod ille præclarum & admirandum appellat. Ejus ineditos adhuc libros XIX. memoravi ſupra p. 42. De Orthographia præter Arcadium ſcripſere Apollonius Dyſcolus, Chœroboſcus, Didymus, Draco, Evdæmon, Herodianus, Hyperechius Alexandrinus, Orus, Pamphilus, Soterides, Theognoſtus, Tryphon & Tyrannio. Arcadii librum περὶ τόνων MS. laudat Salmaſius de modo uſurarum p. 256.

Archias Alexandrinus. Svid. in Ἐπαφρόδιτος.

Archibius Apollonii F. vel pater, qvi ἐξήγησιν Epigrammatum Callimachi ſcripſit. Svid.

Archibius Ptolemæi F. Leucadius ſive Alexandrinus, qvi Trajani tempore docuit Romæ. id.

ARISTARCHUS Samothrax, clariſſimus è diſcipulis Ariſtophanis Grammatici, Alexandriæ docuit, inſtitutiqve filium Regis Ptolemæi Philometoris, æmulus Cratetis Grammatici Pergameni cum qvo contendit Pergami. Diſcipulos Grammaticos habuiſſe circa XL., atqve ultra DCCC. ὑπομνήματα ſive commentarios reliqviſſe refert Svidas, qvi teſtatur in Cypro inſula obiiſſe annos natum LXXII. Diſcipuli ſcholæqve ſucceſſores ejus Ariſtarchei appellantur ut Aper, Ariſtis, Ariſtodemus, Demetrius Ixion, Demetrius Scepſius, Dicæarchus Lacedæmonius, Menander, Mnaſeas, Pamphilus, Satyrius &c. filii Ariſtarchus & Ariſtagoras. De ejus emendatione Poëmatum Homeri dixi lib. II. cap. 2. §. 18. De aliis ejus ſcriptis videndi Meurſius in Bibl. Græca, Jonſius &c. Confer etiam de

Ariſtarcho Menagium c. 25. AntiBailleti. Ariſtarchi Grammatici Canonum Theſaurum. MS. memoravi ſupra p. 42. Alii Ariſtarchi fuere 1) Samius, Mathematicus, de qvo lib. III. 5. 2) Tegeates, Tragicus de qvo lib. II. c. 19. 3) Medicus Reginæ Berenices, memoratus Polyæno VIII. 50. 4) Byzantii præfectus apud Xenophontem VII. de expedit. Cyri pag. 398. 5) Alexandrinus Ὀνειροκριτικῶν ſcriptor, Artemidor. IV. 25. 6) Sicyonius qvo ſe uſum Plinius major profitetur libro V. Hiſt. Nat. 7) Ariſtarchus ὁ τῶν Ὀλυμπιάδων ἐξηγητὴς interpres antiqvitatum Olympicarum, qvi mercede conductus Pauſaniam circumduxit, à qvo laudatur in Eliacis prioribus p. 428. 8) Ariſtarchus Chronographus cujus Epiſtolam ad Oneſiphorum primicerium de ſitu Athenarum & geſtis ibidem Apoſtolorum tempore, laudat Hilduinus non maximæ fidei ſcriptor, in Areopagiticis, Epiſtola ad Ludovicum Imp. Puto hanc Epiſtolam à ſutoribus fabularum ſuppoſitam eſſe Ariſtarcho qvi comes Apoſtoli Pauli fuit Actor. XXVII. 2. Coloſſ. IV. 10. à PſeudoDorotheo autem adſcribitur LXX. diſcipulis, & Apameæ Syriæ Epiſcopus fuiſſe traditur, qvem faciunt alii æqve incerta fide Epiſcopum Theſſalonicæ. 9) Ariſtarchus Epheſi tyrannus de qvo Svid. 10) Orator Ambraciotarum qvi Olympiad. CXI. 2. civibus ſuis perſvaſit ut præſidium Philippi Macedonis urbe ejicerent, teſte Diodoro Sic. lib. XVII. p. 488.

Ariſtas, Ariſtodemus, Ariſtocles Grammatici memorantur Varroni libro IX. de lingva Latina.

Ariſtis diſcipulus Ariſtarchi. Svid. in Ἐρατοσθένης.

Ariſtocles Rhodius Auguſti Imp. tempore clarus Grammaticus & Rhetor, cujus περὶ ποιητικῆς laudat Ammonius in Πτικηδι. Vide Meurſium de Rhodo II. 6. qvi alios Ariſtocles recenſet in Bibliotheca Græca & ad Ariſtoxenum p. 145. ſeq. Ariſtoclis Grammatici meminit etiam Varro libro IX. de Lingva Lat.

Ariſtodemi duo Nyſæi, qvorum recentionem facit Strabo lib. XIV. pag. 650. narrans alterum Menecratis Grammatici (de qvo infra) fuiſſe filium, alterum qvi Magni Pompeji libros erudiit, mane rhetoricam, pomeridianis horis Grammaticam docuiſſe. Ex his alterum in teſtimonium videtur vocare Varro loco laudato,

to, & Plutarchus parallelis minoribus, μυθικὴν Ariſtodemi laudans ἀναγωγήν. Etiam apud Parthenium in eroticis c. 8. legendum Ἀριστόδημος ὁ Νυσαεὺς ἐν πρώτῃ ἱστοριῶν, ut recte Voſſius de Hiſt. Græcis, non ut Meurſius in Bibl. Græca, ὁ Νικαεύς. Ab horum priore forte non diverſus *Ariſtodemus Alexandrinus* (ita dictus non à patria ſed qvod Alexandriæ docuit) Ariſtarchi diſcipulus, in ſcholiis ad Pindarum & Athenæo laudatus, qvi in Pindarum ſcripſit.

Ariſtodemus tertius junior, à qvo Epitomen τῆς καθόλου Herodiani ſcriptam teſtatur Svidas in Ἀριστόδ. De aliis Ariſtodemis, Cario, Eleo, & Thebano Meurſius in Bibl. Græca & Voſſius lib. 1. de Hiſt. Græcis cap. 21. De Ariſtodemo Athenienſi tragico dixi lib. II. c. 19. De Ariſtodemo Spartiata viri docti ad Laërtium lib. I. c. 31. Omitto Ariſtodemum Cumanorum tyrannum, de qvo Livius II. 34. Alium iterum regem Meſſeniorum, de qvo Pauſanias in Meſſeniacis, & Ariſtodemum ex Herculis poſteris, Euryſthenis & Proclis geminorum parentem, de qvo Apollodorus in Bibl. Ariſtodemum deniqve pontificem templi Dianæ, cujus meminerunt fabuloſi ſcriptores Jacobus de Voragine ac Petrus de Natalibus.

Ariſtonicus Alexandrinus, qvi ſcripſit de notis Criticis in Homero & Heſiodi Theogonia, & de iis qvæ apud Homerum ἀσύνταχτα, ſive à communi conſtructione abhorrentia occurrunt libros VI. Vide Svidam in Ἀριστόνικος, ibiqve Clariſſ. Kuſteri notas, & Meurſium in Bibl. Græca.

Ariſtophanes Byzantius, Callimachi, Zenodoti Epheſii, Dionyſii Jambi, Euphronidæ Corinthii ſive Sicyonii & Eratoſthenis diſcipulus, Præceptor Grammatici Ariſtarchi, præfecturam geſſit Bibliothecæ Alexandrinæ * regnante Ptolemæo Philadelpho, ut narrat Vitruvius qvem vide præfat. libri VII. De ejus διορθώσει poëmatum Homeri dixi lib. 2. cap. 2. §. 17. qvemadmodum de Ἀττικαῖς λέξεσι & γλώσσαις Λακωνικαῖς lib. IV. cap. 34. de Epitome librorum Ariſtotelis de animalibus lib. 3. c. 6. §. 16. & de animadverſionibus in Callimachi πίνακας lib. 3. c. 19. Alia ejus ſcripta referuntur à Meurſio in Bibl. Græca, Jonſio de ſcriptoribus Hiſt. Philoſophicæ, & Kuſtero ad Svidam.

* Addendus præfectis Bibl. Alex. qvos recenſet Jonſius p. 101.

Ariſtoteles Grammaticus περὶ πλεονασμῶ memoratus Laërtio V. 35.

Artemidorus Pſeudo-Ariſtophanius, de qvo dixi lib. IV. c. 13. ubi varios Artemidoros recenſeo.

Artemidorus Aſcalonita, ibid.

Artemidorus Capito, ſub Hadriano Imp. ibid.

Artemidorus Tarſenſis, cujus meminit Strabo XIV. p. 675.

Aſclepiades Diotimi F. Myrleanus ſive Apameenſis Bithynus, genere Nicæenſis, ex Apollonii Rhodii ſchola Romæ clarus tempore Pompeji magni, de cujus ſcriptis ad Chalcidium Meurſius pag. 25. ſeq. & Jonſius lib. II. de ſcriptoribus Hiſt. Philoſophicæ cap. 10. pag. 167. ſeq. Hic eſt qvi ſcripſit Φιλοσόφων βιβλίων διορθωτικά, teſte Svida. Aſclepiadem qvoqve Myrleanum alium juniorem facit Jonſius II. 17. qvi de Grammatica ſcripſerit poſt Dionyſium Thracem, qvem caſtigaverit teſte Sexto Empiricio. Sed Sextus lib. 1. c. 12. contra Grammaticos, Aſclepiadis qvidem ſententiam de partibus Grammaticæ diverſam à ſententia Dionyſii Thracis & poſt illam refert, ſed Dionyſium ab Aſclepiade memoratum & confutatum non indicat. Itaqve idem forte hic fuerit cum ſuperiore, & qvi opus illud præclarum de Grammaticis ſcripſit, qvod intercidiſſe inprimis dolendum eſt.

Aſtyages Grammaticus, Svida teſte ſcripſit πίνακα γραμματικὸν, περὶ Καλλίκτων, περὶ μέτρων, κανόνας ὀνοματικούς, & commentarium in Callimachum Poëtam.

ATHENÆUS Naucratita, de qvo abunde dixi lib. 4. c. 20.

Autodorus Cumanus. In MS. Theodoſii ad Dionyſium Thracem commentario: Αὐτόδωρος δέ τις Κυμαῖος συγγραφεὺς λέξιν, ἐπέγραψεν· Αὐτοδώρου γραμματικὴ λέξις.

Baſilides cujus ἐξηγητικῶν librum XXIII. citat Clemens Alex. IV. pag. 506. hæreticus fuit, & à Meurſio in Bibl. Græca confunditur cum Grammatico Baſilide, cujus περὶ Ὁμηρικῆς λέξεως allegat Etymolog. Magnum in ἀείζηλος, ubi à Cratino qvodam illud opus in compendium miſſum refert.

S. BASILII nomine editum ſcriptum περὶ γραμματικῆς γυμνασίας, & Grammatica ipſi tributa. Vide ſupra p. 35. & 43.

Cajanus Arabs Sophiſta, cujus libros qvinqve περὶ σωτάξεως Svidas memorat.

MANUEL CALECAS. ſupra p. 46.

ZACHARIAS CALLIERGUS. p. 48.

CAL-

CALLIMACHUS Grammaticus & Poëta de qvo vide ſi lubet qvæ ſupra lib. 3. cap. 19.

Calliſtratus à Svida ſubinde laudatus.

Charis laudatus in ſcholiis ad Pindarum & Ariſtophanem. Diverſi ab hoc Chæris tibicen aliusqve citharœdus de qvibus eadem ad Ariſtophanem ſcholia: & Chæris Corcyræus Poëta antiqviſſimus cujus meminit Demetrius Phalereus apud Tzetzam prolegom. ad Lycophronem.

Chamæleon de qvo Meurſius in Bibl. Græca.

Charon Apollonii Rhodii diſcipulus, cujus librum de hiſtoriis qvas attigit Apollonius memorat Scholiaſtes illius Grammatici ac Poëtæ.

Chryſippus Philoſophus de qvo Lib. III. c. 15. dixi, varia etiam Grammatica ſcripſerat, qvæ memorat Laërtius V. 192. ſeq.

DEMETRIUS CHALCOCONDYLAS, de qvo ſupra p. 40.

GEORGIUS CHOEROBOSCUS cujus inedita retuli ſupra p. 42. ſeq. edita p. 13. 14. 41.

CHRISTODULI, alio nomine Thomæ Magiſtri, ſyntaxis MS. ſupra pag. 47. 48.

DEMETRIUS CHRYSOLORAS, de qvo p. 41.

EMANUEL CHRYSOLORAS de qvo p. 38.

Claudius Didymus, infra in Didymo.

Clemens Etymologo in Ζάλη & Svidæ ſubinde laudatus.

Comanus. Supra pag. 7.

CONON, cujus διηγήσεων argumentum ſervavit Photius Cod. 186. De illo Tho. Galeus in diſſ. ſcriptoribus Hiſt. Poëticæ præmiſſa c. 8.

Cometas Grammaticæ Doctor CPoli ſub Michaële Theophili F. de qvo continuator Theophanis p. 118. hic eſt de cujus interpunctione poëmatum Homeri dixi lib. 2. c. 2. §. 21.

CONSTANTINUS LASCARIS de qvo ſupra p. 39.

CORINTHUS de dialectis. vide ſupra pag. 14. 15. 35. 44. & lib. 4. c. 34. §. 19.

Crates Mallotes Grammaticus Pergamenus, Ariſtarchi æmulus, de qvo lib. 3. c. 15. & de ejus διορθώσει Homerica, à qva Homerici & Critici cognomen tulit, lib. 2. c. 2. §. 20.

Cratinus de qvo paullo ante in Baſilide.

GEORGIUS CURTESIUS, de qvo ſupra p. 44.

CYRIL-

CYRILLI ſive *Jo. Philoponi* Lexicon de qvo ſupra p. 36. Aliud de qvo lib. 4. c. 35. §. 1.

Daphidas Telmiſſenſis Grammaticus, de qvo Svidas & Valerius Max. lib. 1. cap. 8.

Demetrianus Criticus & Mathematicus, pater Aſpaſii Rhetoris, qvi tempore Alexandri Mameæ Imp. Romæ claruit. Svid. in Ἀσπάσιος.

Demetrius Adramyttenus cognomine Ixion, Auguſti ætate floruit, ex Ariſtarchi ſchola. Vide Svidam & de ejus ſcriptis Meurſium in Bibl. Græca. Menagium ad Laërtii V. 84.

DEMETRIUS Anagnoſtes. Supra p. 41.

DEMETRIUS CHRYSOLORAS. ibid.

Demetrius Cyrenæus, cognomento σίμων. Laërt. V. 84.

Demetrius Erythræus. Laërt. ibid. Svid. in Τυραννίων.

Demetrius Ixion, ſupra in Demetrio Adramytteno.

Demetrius Magnes de qvo Meurſius in Bibl. Græca, Voſſius de Hiſt. Græcis & Jonſius.

Demetrius Scepſius Straboni laudatus, de qvo Menagius ad Laërtium pag 224.

DEMETRIUS TRICLINIUS, cujus exſtant in Sophoclem ſcholia, & περὶ μέτρων οἷς ἐχρήσατο Σοφοκλῆς & περὶ σχημάτων. Planude junior eſt, ut dixi lib. 2. c. 17. §. 5.

Demon de qvo Meurſius in Bibl. Græca.

Demoſthenes Bithynus ſive Thrax, de qvo Svidas atqve idem Meurſius.

Dicæarchus Lacedæmonius, Ariſtarchi diſcipulus. Svid.

DIDYMUS Alexandrinus, Grammaticus Ἀδαμάντιος ex Ariſtarchi ſchola Auguſto imperitante clarus, à labore immenſo & ſcriptorum multitudine *chalcenterus* & qvoniam ipſe qvæ vel legiſſet vel ſcripſiſſet ob multitudinem obliviſcebatur βιβλιολάθας à Demetrio Trœzenio dictus, diſcipulos habuit Apionem Pliſtonicem, & Heraclidem Ponticum. Svid. in Δίδυμος, Ἀπίων & Ἡρακλείδης. Ex libris ejus qvos ad 4000. ſcripſiſſe traditur, nullus ad nos pervenit niſi ei tribuendus ſit liber MS. *de marmoribus & lignis omnium generum*, qvem ſub Didymi Alexandrini nomine MS. ſervari Pariſiis in platea S. Jacobi in Bibl. Patrum S. I. num. 40. notat Jonſius p. 221. Nam *ſcholia in Homerum* qvæ ſub Didymi nomine feruntur, à longe juniore aliqvo ex variis ſcriptoribus excer-

excerpta ſunt ut dixi lib. 2. c. 3. Titulos qvosdam librorum Didymi qvi apud veteres celebrantur, memoravi eodem loco. Vide etiam ſis Meurſium in Bibl. Græca, & Kuſterum ad Svidam.

Didymus junior Alexandrinus, cujus πίθανα & ὀρθογραφίαν Svidas memorat, Romæ eum docuiſſe teſtatus. Idem tamen paullo ante πίθανα tribuerat Didymo Atejo Philoſopho Academico.

Claudius Didymus, qvi eodem Svida teſte ſcripſerat Epitomen τῶν Ἡρακλέωνος h. e. commentariorum Heracleonis Grammatici in Homerum & de iis qvæ contra analogiam peccavit Thucydides, περὶ τῶν ἡμαρτημένων παρὰ τὴν ἀναλογίαν Θουκυδίδῃ, & de analogia lingvæ Latinæ περὶ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀναλογίας. Ex Didymi Ἐπιτομῇ fragmentum exſtat apud Stobæum ſerm. 101. qvod de Ἐπιτομῇ τῶν Ἡρακλέωνος accipiendum Meurſius haud dubitat.

Didymus Heraclidæ F. apud Neronem Imp. verſatus & Muſica non minus qvam Grammatica arte conſpicuus, de qvo idem Svidas.

Diocles Grammaticus, cujus ſomnium refert Artemidorus IV. 72.

Diocles è Grammatico eremita Chriſtianus, de qvo Palladius in Lauſiaca.

Diodorus Tarſenſis, Ἀριοφάνους, de qvo dixi lib. 3. c. 31. ubi varios Diodoros recenſeo.

Diodorus ſive *Diodotus* Galeno memoratus Tom. 3. edit. Græcæ Baſil. pag. 302. & T. 4. pag. 15.

Diogenes Rhodius de qvo Svetonius Tiberio c. 32.

Diogenes ſive *Diogenianus* Cyzicenus, de qvo Svidas.

DIOGENIANUS Heracleotes, Hadriani ætate clarus, ſcriptor magni Lexici è qvo proverbiorum συναγωγὴν habemus: vide ſi placet qvæ dixi lib. IV. c. 9.

DIOMEDES Scholaſticus, ſupra p. 42. & 24.

Dionyſius Grammaticus Platonis Magiſter de qvo viri docti ad Laërt. III. 4. Jonſius p. 250.

DIONYSIUS THRAX. Supra p. 24. ſeq.

ÆLIUS DIONYSIUS Halicarnaſſeus ἐν τῷ περὶ συλλαβῶν καὶ στοιχείων λόγῳ allegatur in ſcholiis ineditis ad Dionyſium Thracem.

Clarus fuit temporibus Hadriani. Hujus περὶ ἀκλίτων ῥημάτων edidit Aldus, ut dixi p. 13. Idem forte Dionyſius qvem in articulationibus Græcis laudat Fulgentius in continentia Virgiliana. Alia de hoc Ælio ſupra lib. 3. c. 32. ubi plures Dionyſios recenſeo, & lib. 4. c. 34. §. 4. ubi de Dionyſio Atticiſta, qvi idem cum Ælio eſt, & cujus inedita qvædam memoravi ſupra pag. 42.

Dionyſius Alexandrinus Glauci F. Præceptor Parthenii Grammatici, & ſub Imperatoribus à Nerone usqve ad Trajanum præfectus Bibliothecæ καὶ τῆ βιβλιοθηκῶν πρόσῃ, καὶ τῶν σχολῶν καὶ πρεσβειῶν ἐγένετο καὶ ὑπομνημάτων. Svid.

DIONYSIUS Atticiſta, idem cum Ælio Dionyſio.

DIONYSIUS *Car*, *Halicarnaſſeus*, Criticus Auguſti temporibus celebris, de cujus ſcriptis lib. 3. c. 32.

Dionyſius Jambus Ariſtophanis Grammatici præceptor.

Dionyſius Lindius qvi Pompeji ætate Grammaticam Romæ docuit. Mentio apud Strabonem, Svidam & Iſidorum lib. 1. cap. 15. Origg. ubi male *Linteus*. Apud Tatianum *Olynthius*.

DIONYSIUS LONGINUS Criticus, cujus περὶ μίμησεων dedi ſupra lib. 4. c. 31.

Dionyſius Scytobrachion Alexandriæ paullo ante Ciceronem docuit, de qvo viri docti ad Sveton. de Grammaticis c. 7.

Dionyſius Sidonius de vocum ſimilitudinibus & differentiis laudatus à Varrone lib. IX. de Lingva Lat.

Dionyſius Zopyrus Scholiaſti Ariſtophanis laudatus, niſi legendum Dionyſius & Zopyrus, ut ſane videtur è Laërtio VI. 100.

Dionyſodorus Trœzenius allegatus ab Apollonio Dyſcolo, ut notavi ſupra p. 4. & à Plutarcho. Alius Dionyſodorus Mathematicus, cujus meminit Vitruvius IX. 9. Dionyſodorus Sophiſta, Platoni memoratus in Euthydemo, ſub init. Dionyſodorus tibicen de qvo Heſychius illuſtris.

Dioſcorides Grammaticus. Svid. in Νικόλαος.

Dioſcorius Myræus, qvi Byzantii Grammaticam docuit ſub Leone Imp. Svid. in Διοσκόρος & Θυάτειρα.

Dorion Criticus, Philoſtrato memoratus de vitis Sophiſtarum in vita Dionyſii Mileſii p. 525. ubi Morellus male legit Κρητικόν.

Doro-

Dorotheus Aſcalonita. Etymolog. in ἀμφιγυοῆν. Steph. Ἀσκάλων.

DOSITHEUS Magiſter, incerta ætate ſcriptor, de tota re Grammatica tres libros compoſuit, Goldaſto * qvi MStos in Codice Sangallenſi legit, judice *admodum conquiſite. Primo libro proletaria exſequitur, & paſſiva illa de octo orationis partibus præcepta cum induſtria. Altero ſimplicium vocabulorum ſignificationes tradit in iis quas gloſſas vocamus ſive Lexica. Poſtremus has continet D. Hadriani Imp. ſententias & Epiſtolas cum aliis aliorum dictis & ſcriptis, qua neſcio quorum deſidiâ an injuriâ truncata peritarunt.* Idem Goldaſtus in præfat. *De Doſitheo qui aut avo fuerit, quis ejus meminerit, nihildum ſcire potui. Codicem Monaſterii S. Galli, qui Cujacio viſus, collatus, laudatus, eum ipſi habuimus, conceſſu & beneficio illuſtriſſ. & reverendiſſ. Principis D. Bernardi nunc Abbatis, quem in ædibus Schobingeri deſcripſimus, hominis de re literaria bene meriti, merentis, merituri.* Jacobus Cujacius libro XXI. Obſervationum cap. 5. 6. 7. Hadriani ſententias illuſtrans teſtatur ſe illas cum eſſent in editione H. Stephani imperfectæ & depravatæ, reſtituere ſe ex Bibliotheca S. Galli apud Helvetios, *ubi in calce Grammatices Doſithei Magiſtri ſunt ejusdem Hadriani ſententiæ & Epiſtolæ, hoc eſt reſcripta brevia longeque plura, qua omnia adjus Civile pertinent Græce & Latine conſcripta.* Auctor præfationis ad Gloſſaria utriusqve lingvæ digeſta à Carolo Labbeo · *Præter bina iſta gloſſaria, aliquot alia ex ineditis gloſſariis excerpta Latino Græca ſubdidit* Henricus Stephanus *A. 1573. fol. Ex iis primum in certa capita ac locos communes digeſtum Gloſſarii B. Benedicti Floriacenſis titulum præfert, quod forte ex Monaſterii illius Bibliotheca fuerit. Huic ſubnectuntur Exercitationes aliquot Grammaticales* † *bisque ſententiæ Hadriani Imp. quas ex Codice Doſithei Grammatices Sangallenſi, in quo eas legerat Jacobus Cujacius, auctiores & notis illuſtratas rurſum publicavit*

* In notis ad Hadriani Imp. ἀποφάσεις ſive reſponſiones Epiſtolasqve Græcas cum latina Doſithei verſione ex libro 3. Grammaticæ ejus excerptas, editasqve Græce & Lat. Genevæ 1601. 8. p. 25.

† Exercitationes illæ ſive Colloqvia ex H. Stephani editione Johannes Verwey qvoqve ſubjunxit ſuæ novæ Methodo docendi Græca p. 317. Gaudæ 1702. 8. Exſtant etiam in theſauro utriusqve lingvæ Bonaventuræ Vulcanii qvi Gloſſaria & ſcriptores de proprietate & differentiis vocabulorum utriusqve Lingvæ junctim edidit Lugd. Bat. 1600. fol. p. 281. In eodem theſauro Vulcanii p. 299. habes etiam Hadriani ἀποφάσεις qvales H. Stephanus cum gloſſariis ſuis ediderat.

Melior Hamensveltus Goldaſtus *A.* 1601. *& haud ita pridem V. C.* Nicolaus Catharinus. *Quæ quidem ſententiæ non aliæ ſunt quam Hadriani Imp. Interrogationes, quarum meminit Alcuinus Epiſtolâ* 102. *Incertum vero an is Doſitheus fuerit, ad qvem Epiſtolam XXXIII. ſcripſit Julianus Imperator.* Certe ante Juſtinianum Imp. vixiſſe non dubitat Tho. Reineſius in defenſione Variarum Lectionum pag. 90. qvi de lege in parricidas lata, qvæ inter ſententias Hadriani legitur, differens, *vanum*, inqvit, *fuerit & puerile exiſtimare legem illam ſic perſcriptam, ſive morem ad Adriani tempora pertinere; nam tum parricidas culleo inſutos in mare vel amnem jactari vel beſtiis objici* l. pen. D. de l. Pomp. de parr. *etiam vivos exuri mos erat*, Julius Paulus lib. V. ſentent. tit. 24. *ſubnexaque ea eſt reſponſis Adriani à ſcriptore Magiſtro Grammatico: quem citeriorum ſeculorum aliquo, & quidem ante Juſtinianum vixiſſe, certum eſt: & repetita fortaſſis è lege à Conſtantino, niſi nos fallit Tribonianus, primum promulgata* C. de his qvi par. vel lib. occid. *Ex eodem Doſithei Grammatices libro defloratum eſt* fragmentum de manumiſſionibus & libertis præſertim Latinis Junianis, *quod inter veterum JCtorum reliquias cum Codice Theodoſiano edidit Cujacius latinum.* Lugd. 1566. fol.

Draco Stratonicenſis, de qvo Svidas.

Ebrardus, de qvo Henricus de Gandavo in Catalogo ſcriptorum Eccleſ. c. 60. *Ebrardus Betunia oriundus, ſcripſit librum quem Græciſmum vocant, Grammaticis non ignotum.*

EMANUEL CHRYSOLORAS Supra, pag 38.

EMANUEL MOSCHOPULUS pag. 37. ſeq.

Epaphroditus Chæronenſis, Archiæ Alex. de qvo ſupra, alumnus & diſcipulus, clarus Romæ à Nerone ad Nervam usqve, de cujus ſcriptis Kuſterus ad Svidam videndus. Alius Epaphroditus Neronis libertus, de qvo uti etiam altero qvem Apoſtolus Paulus memorat, dixi lib. III. cap. 7. de Epaphrodito Chæronenſi lib. 2. c. 5.

ERATOSTHENES de qvo dixi lib. III. cap. 18.

Epitherſes Æmiliani Rhetoris pater. Plutarchi civis & in Grammaticis præceptor. Plutarch. de oraculorum defectu p. 419. Ejus λέξεις citat Erotianus in ἄμβην.

Eudæmon, cujus Orthographiam præter Svidam & Etymologicum Magnum laudat Stephanus Byz. in Αἰλία.

Eugenius, Trophimi F. Phryx qvi temporibus Anaſtaſii docuit CPoli & mul-

& multa ſcripſit qvæ apud Svidam videantur. Alius Eugenius è Grammatico & Rhetore Latino, Valentinianiqve Imp. antigrapheo Tyrannus, de qvo Hiſtoria Miſcella XIII. 11. & Zoſimus IV. 54. 55. 58. V. 5. Alius Eugenius Themiſtii Philoſophi Pater, ad qvem Juliani Epiſtola XVIII.

Euphorio ab Etymologo Sæpe citatus.

Euphranor qvem centenario majorem audivit Apio Pliſtonices. Svid. in Ἀπίων.

Euphronides Corinthius vel Sicyonius, Ariſtophanis Grammatici præceptor. Svid. Ἀριστοφ.

Euphronius citatus ab eodem Svida in Διϊππεφής. Etymolog. in ἐπεγμός.

JOHANNES GALENUS, infra in JOHANNE Pediaſimo.

THEODORUS GAZA, Supra p. 39.

GEORGIUS CHOEROBOSCUS. p. 13. 14. 41. 42. ſeq.

GEORGIUS CURTESIUS p. 44.

GEORGIUS DIACONUS. p. 43.

GEORGIUS GRAMMATICUS, à ſuperioribus forte diverſus pag. 43.

GEORGIUS LECAPENUS p. 44. ſeq.

GEORGIUS ſive GREGORIUS PARDUS, Corinthi Metropolita p. 44.

GEORGIUS SCHOLARIUS p. 44.

GEORGIUS TRAPEZUNTIUS p. 45.

GEORGIUS ZEGABENUS p. 45.

JOHANNES GLYCIS ſive GLYCEUS p. 45.

MICHAEL GLYCAS. Infra in Michaële.

Harpocratio Grammaticus Veri Imperatoris præceptor. Capitolinus in ejus vita c. 2. Vide ſi placet qvæ de variis Harpocrationibus, in qvibus tres Grammatici, dixi lib. IV. cap. 36. ubi de Valerio Harpocratione, Rhetore Alex. cujus Lexicon habemus.

Hecataeus Abderites, qvem Criticum & Grammaticum appellatum eſſe Svidas auctor eſt, & de Homeri ac Heſiodi poëſi ſcripſiſſe.

Heliodorus metricus, qvi de metris verſuum multa ſcripſit. Irenæi Grammatici pater. Svid. Εἰρηναῖος. Citatur ab Hephæſtione, Rufino & Priſciano. Ejus diſcipulus Minutius Pacatus.

Helladius Alexandrinus, Theodoſii junioris temporibus clarus, cujus λέξεως παντοίας χρῆσιν καὶ στοιχεῖον etiam Photio Cod. 145. me-

moratum, & alia Svidas commemorat. Hic est Helladius qvem audivit Socrates Scholasticus.

HELLADIUS Besantinous Ægyptius, Licinii & Maximiani temporibus scripsit, ex cujus χρηστομαθειῶν libris qvatuor excerpta leguntur apud Photium Cod. 279. latine versa & notis illustrata à Jo. Meursio, editaqve post ipsum diu defunctum, Trajecti 1686. 4. & recusa T. X. thesauri Antiqvitatum Græcarum Gronoviani.

ALEXANDER HELLADIUS, supra p. 41.

Hellanicus junior, Ptolemæi Grammatici Aristarchei præceptor. Svid. in Ἀνδροκίδης & Πτολεμαῖος.

HEPHÆSTIO Alexandrinus. Supra p. 16.

HERACLEON Tilotensis Ægyptius, de qvo Svidas & ad eum Kusterus. Huic scholia brevia qvæ in Homerum habemus tribuuntur à Josua Barnesio ad Euripidem T. 2. p. 158. *Ita Didymus, sive potius Heracleon Grammaticus, ut doctis visum est.*

Heraclides Ponticus Didymi discipulus & adversus Aprum hyperaspistes, tempore Claudii & Neronis clarus, de cujus λέξεις idem Svidas. Vide etiam qvæ de aliis ejus scriptis viri docti ad Laërtium. Ejus prosodiam laudat Apollonius in syntaxi. Etiam in libro de mirabilibus c. 19. ubi liber de civitatibus Græciæ allegatur, pro Heraclide Κρητικῷ forte legendum Κριτικός, & Grammaticus hic intelligitur ex verisimili conjecturaRev. Olearii ad Philostratum p. 525.

HERACLITUS Grammaticus, cujus allegorias Homericas habemus de qvibus dixi lib. 1. c. 22. n. 3.

Heremius Philo. infra, *Philo Byblius.*

Hermippus Berytius, Philonis Byblii discipulus, qvi Hadriani temporibus vixit & multa scripsit Svida teste. De Hermippo Berytio ac Smyrnæo videndi Vossius & Jonsius, de Athenienſi Comico dictum à me lib. 2. c. 22.

Hermocrates Jasius Callimachi præceptor.

HERMOLAUS Byzantius, cujus compendium ἐθνικῶν Stephani Byz. Justiniano Imp. dicatum habemus, de qvo dixi lib. 4. c. 2.

HERODIANUS de qvo supra p. 8. seq.

Herodorus qvi cum Apione non semel citatur ab Eustathio, & cujus nomen

men Clariſſ. Grævius in præfat. Lexici Heſychiani pro Heliodoro reponi jubet.

Herodotus Grammaticus. Svid. in ζυγομαχεῖν.

HESYCHIUS Alexandrinus, de cujus Lexico ſive gloſſis dixi lib. 4. c. 35. qvas præclaro Lud. Kuſteri ingenio caſtigatas & expolitas propediem cupidius & cum majore fructu evolvent ſtudioſi.

Hiſtiæus Grammaticus, memoratus in Luciani ſympoſio T. 2. p. 636.

Homerus Byzantius Andromachi & Myrus F. de qvo dictum à me lib. 2. c. 19. §. ult.

Homerus Sellius, de qvo lib. 2. c. 22.

HORAPOLLO, cujus libros duos de Hieroglyphicis Ægyptiorum habemus. Vide ſupra lib. 1. c. 13.

Hylas Plutarch. IX. 5. ſympoſ.

Hyperechius Alexandrinus. Svid. in Λέων Μαχίλλης, & in Ὑπερέχιος, ubi eum tempore Marciani Imp. floruiſſe teſtatur, ſcripſiſſeq; τέχνην γραμματικὴν περὶ ὀνομάτων, περὶ ῥήματος καὶ ὀρθογραφίας.

Jaſon Argivus, Plutarcho junior Grammaticus cujus libros qvatuor περὶ τῆς Ἑλλάδος ſive de rebus antiqvis Græciæ usqve ad obitum Alexandri Magni Svidas memorat. De Jaſone Nyſæo Menecratis F. videndi Voſſius de Hiſtoricis Græcis & Jonſius. De Jaſone Tralliano Tragico, cujus etiam apud Polyænum mentio, dixi lib. 2. c. 19. Omitto Phereum Jaſonem, ducem callidiſſimum Græcorum, de qvo viri docti ad Ciceronis lib. 1. de Offic. c. 30. & Jaſonem Theſſalum, fabularum ſcriptoribus expeditionem aurei velleris narrantibus celebratum, de qvo Laur. Begerus in ſpicilegio Antiqvitatis p. 118. ſeq.

IGNATIUS Diaconus, cujus Metaphraſin Jambicam fabularum Æſopiarum habemus. Vide ſupra lib. 2. c. 9. §. 8.

JANUS LASCARIS. Supra p. 40.

JOHANNES BOTANIOTA Cretenſis, Ἰωάννης νομικὸς Κρήτης, Βοτανειάτης περὶς Ἰσόδωρον Διάκονον καὶ Ταβυλάριον τῶν χιωτῶν, σίχοι ἑκατὸν τὸ Ἰαμβικὸν Ἀλφαβητικὸς μέτρον. MS. in Bibl. Regis Galliæ.

JOHANNES CHARAX p. 15.

JOHANNES GALENUS. Mox infra in JOHANNE Pediaſimo.

JOHANNES GLYCEUS p. 45.

JOHAN-

JOHANNES Grammaticus Nicolai Myſtici, Patriarchæ CPol. A.C. 925. defuncti de cujus ſcholiis in Alcinoum dixi lib. 4. c. 23. §. 14.

JOHANNES LEVITA Supra p. 45.

JOHANNES PEDIASIMUS ſive ΓΑΛΗΝΟΣ (*Tranquillus*) primæ Juſtinianæ & totius Bulgariæ chartophylax, atqve ὑπατος φιλοσόφων ſub Andronico Palæologo juniore, ſæculo XIV. clarus, de cujus ſcholiis in Heſiodi Aſpidem & allegoriis in ejusdem Poëtæ Theogoniam dixi lib. 2. c. 8. §. 13. & 16. De ſcholiis in Cleomedem lib. 3. c. 5. §. 22. De expoſitione Syringis Theocriteæ lib. 3. c. 17. §. 3. Ejusdem verſus Jambici de muliere bona & mala, Græce & Latine editæ ſunt à Luca Holſtenio Rom. 1638. 12. una cum Sententiis Demophili, Democratis & Secundi. Præterea in Bibl. Vindob. exſtant MSS. Allegoria anagogica in qvatuor primos verſus libri IV. Iliados, & de triplici modo allegoriæ fabularum poëticarum, Phyſico, Ethico, Theologico: Nec non de duodecim laboribus Herculis, & Compendium Geometriæ.

JOHANNES PHILOPONUS. Ejus de dialectis ſupra p. 14. 15. 35. Collectio vocum qvæ pro diverſa ſignificatione accentum diverſum accipiunt. pag. 36. De aliis illius ſcriptis infra, capite ſingulari.

JOHANNES TZETZES. Supra p. 48. & lib. 2. c. 3. §. 14. & c. 8. §. 10. & lib. 3. c. 16. §. 3. ubi de ejus commentariis in Homerum, Heſiodum, & qvæ ſub fratris Iſaaci nomine vulgavit, in Lycophronem. De ejus Variis Hiſtoriis aliisqve ſcriptis dicetur alibi, capite ſingulari.

Irenæus. Vide infra in *Minucio.*

Iſter Cyrenæus, Callimachi ſervus & diſcipulus, de qvo Voſſius in Hiſt. Græcis.

CONSTANTINUS & JANUS LASCARIS. Supra p. 39. 40.

GEORGIUS LECAPENUS. p. 15. & 44.

LESBONAX Romanus. Supra p. 46.

Lupercus Berytius, Claudii II. temporibus clarus, ſcripſerat Svida teſte περὶ ζ ὰν libros III. Περὶ ζ ταὼ de pavone, περὶ τῆς καρίδος de ſqvilla piſce: περὶ ζ τοῦ παρὰ Πλάτωνι ἀλεκτρύονος, de gallo apud Platonem: κτίζειν ζ ἐν Αἰγύπτῳ Ἀρζινοήτης, origines Arſi-

Arſinoëti in Ægypto. Ἀτθικὰς λεξεις, de Vocibus Atticis. Τέχνη γραμματικήν, Artem Grammaticam. περὶ γενῶν de generibus maſculinis, fœmininis & neutris libros XIII. in qvibus multa accuratius tradiderit qvam Herodianus.

Lynceus Samius, Theophraſti diſcipulus, frater Duridis Hiſtorici, Menandri Comici æqvalis à Svida Grammaticus appellatur. Ejus ὑπομνηματισμάτα, Epiſtolas & alia multa laudat Athenæus.

Lyſanias Berytius, Eratoſthenis præceptor. Svid. Ἐρατοσθένης.

MANUEL CALECAS, ſupra p. 46.

MANUEL CHRYSOLORAS, p. 38.

MANUEL MOSCHOPULUS p. 37. ſeq.

Marcianus Γραμματικὰς λέγει Ἀναστασίαν τὴν ἐπὶ βασιλέως Ἀναστασίου θυγατέρα διδάσκων. Svid.

Marcus Grammaticus. Plutarch. IX. 5. ſympoſ.

Marſyas γραμματοδιδάσκαλος. Svid. Idem de qvo ſupra lib. 3. c. 7.

MAXIMUS MOZARUS. Supra p. 46.

MAXIMUS PLANUDES. p. 46. ſeq. De ejus fabulis vitaqve Æſopi dixi lib. 2. c. 9. §. 11. De aliis ejus ſcriptis diſſerendi (plura enim compoſuit) alibi dabitur locus.

MELAMPUS, ſupra p. 46.

Meliſſus Mæcenatis libertus, de qvo lib. 2. c. 22. Hic eſt qvem Svetonius cap. 3. de Grammaticis Lenæum Meliſſum, Plinius Meliſſum Mæcenatem appellat.

Menander Ariſtarchi diſcipulus. Svid. in Ἐρατοσθένης.

Menecrates Epheſius qvem Aratus audivit. Svid. in Ἄρατος.

Menecrates Nyſæus Ariſtarchi diſcipulus. Strab. XIV. p. 650.

Tertius *Menecrates* junior Grammaticus, cujus mentio apud Artemidorum IV. 82.

MICHAEL APOSTOLIUS. Supra p. 42. & lib. 4. c. 9. §. 9. ubi de ejus proverbiis & Ἰωνιᾷ.

MICHAEL GLYCAS de Syntaxi MS. Bibl. Vindob. vide Neſſelium IV. p. 110.

MICHAEL SOLIARDUS. Supra p. 46.

MICHAEL SYNGELUS, Presbyter Hieroſol. Supra p. 46.

Minutius Pacatus (Græco nomine *Irenæus*) Alexandrinus, Heliodori Metrici diſcipulus, de cujus ſcriptis dixi lib. 4. c. 34. §. 4.

Mithæcus. Plato Gorgiâ, Athenæus, Svid.

Mnaſeas Ariſtarchi diſcipulus, Svid. Ἐρατοσθένης.

MANUEL MOSCHOPULUS. Supra p. 37. ſeq.

MOERIS Atticiſta, de cujus libro de vocibus Atticis tunc adhuc inedito dixi lib. 4. c. 34. §. 6. nunc addo eum ex Jo. Pricæi apographo vulgatum Græce ſtudio C V. Johannis Hudſoni Oxon. 1712. 8. qvi caſtigationes ſuas addidit, Gregoriiqve Martini diſſertationem de pronunciatione lingvæ Græcæ contra Adolphum Mekerkum ſubjunxit.

MOSCHUS Syracuſanus Ariſtarchi diſcipulus, inter Bucolicos poëtas celebris, de qvo lib. 3. c. 17. §. 12.

Munatius Trallianus, Criticus Herodis Attici Magiſter. Philoſtratus in Herode c. 14. & in Polemone c. 7.

MUSÆUS cujus carmen de Herone & Leandro habemus, Grammaticus dicitur in qvibusdam Codd. MSS. ut notare me memini lib. 1. c. 16. §. 6. Idem forte Muſæus ad qvem exſtat Procopii Gazæi Epiſtola qvæ incipit: ὁ λογιώτατος παλλαδὶς χρυσὸν ὁλον ἦκεν ἄγων τὴν ὑμετέραν Ἐπιστολήν. Certe hæc fuit ſententia Salmaſii, cujus manu iſtud annotatum in editione Græcolatina Epiſtolarum Procopii reperi.

MARCUS MUSURUS Cretenſis, A. C. 1518. defunctus, de qvo, uti de Eman Chryſolora, Demetri Chalcondyla, Theod. Gaza, Jano Laſcari & Georgio Trapezuntio Lambecius VI. p. 278. ſeq.

NEOPHYTUS. Supra p. 46.

Neoptolemus Parianus Poëta & Grammaticus, cujus præcepta in Artem ſuam Poëticam transtuliſſe Horatium Porphyrion annotavit.

NICANOR ὁ σιγματίας. Supra p. 46.

NICANDER Grammaticus & Poëta de qvo lib 3. cap. 26.

NICEPHORUS GREGORAS. Supra p. 46.

NICETAS Metropolita Heracleenſis. ibid.

Nicias de qvo viri docti ad Sveton. de Grammaticis c. 14.

Nicocles Laco in Grammaticis Juliani Imperatoris præceptor, teſte Socrate III. 1. Hic videtur Nicocles qvi citatur ab Etymologici magni auctore in σκάλοψ.

NICO-

NICOLAUS RHABDA. Supra p. 46.

Rhodius NILUS. ibid.

NIPHO Monachus. ibid.

ORION. ibid. Hic eſt Orion ſive Orus Grammaticus Thebanus Etymologo ſæpius laudatus, & cujus Anthologium ſive συναγωγὴν ſententiarum ad Eudociam Theodoſii junioris conjugem Svidas memorat, idem mox etiam tribuens Orioni & Oro qvoqvoqve Alexandrino.

Orion Alexandrinus cujus librum περὶ ἐτυμολογίας & Atticarum vocum collectionem & Elogium Hadriani Cæſaris, cujus forte temporibus vixit, Svidas commemorat.

Orion Grammaticus junior, Alexandrinus, præceptor Procli Philoſophi. Marin. in vita Procli c. 8. Diverſus à tribus hiſce Orion ad qvem, ſuum ἐν λόγοις diſcipulum, Epiſtola Procopii Gazæi XLI.

Orion vel ORUS Mileſius, Etymologo laudatus, qvi ὀρθογραφίαν ejus citat in χῶ. Ori Mileſii Etymologicum apud ſe MS. laudat Fulvius Urſinus notis ad Feſtum in *cibus*.

ORUS Alexandrinus Grammaticus qvem Svidas refert CPoli docuiſſe & ſcripſiſſe περὶ διχρόνων de vocalibus ancipitibus. Ἐθνικά (qvæ Stephanus Byz. etiam & Etymologus allegat) λύσεις παθῶν Herodiani. Κατὰ Φρυνίχου χῦ στοιχεῖον Contra Phrynichi voces Atticas, ordine Alphabetico. Περὶ ἐγκλιτικῶν μορίων, περὶ τῆς ει & αι διφθόγγου. Orthographiam & πίνακα τῶν ἑαυτοῦ ſive indicem operum ſuorum. Ori *de polyſemis dictionibus* MS. in Codice Regis Chriſtianiſſimi 604. Ori Ἰλιαδικὴν παρῳδίαν videtur citare Etymologici Magni ſcriptor in κρεῖον. Sed ſi recte inſpicias videbis Orum ibi provocare ad Ἰλιαδικὴν παρῳδίαν Herodiani de qva ſupra p. 10.

Minutius Pacatus. Supra in *Minutio*.

Palaphatus Ægyptius ſive Athenienſis, de qvo lib. 1. c. 21. §. 1.

Palamedes Eleates, cujus commentarium in Pindarum, ὀνοματολόγον & de Comicis ac Tragicis vocibus librum Svidas commemorat. Vide & ſupra lib. 1. c. 23. §. ult. ubi duos Palamedes refero Eleatas, qvorum alter Phyſicus è Pythagoræ ſchola, de qvo plura lib. 2. c. 13.

Pamphila de qva Svidas in Παμφίλη & Σωτηρίδης. Photius Cod. 175. Menagius in Hiſtoria mulierum Philoſopharum & Voſſius de Hiſtoricis Græcis. De alia Pamphila Latoi filia idem Menagius ad Laërtium lib. 1. ſect. 24.

Pamphilus Grammaticus Ariſtarcheus, & *Pamphilus* cognomento Φιλοπάτωρ, cujus τέχνης γραμματικῆς idem Svidas meminit, qvi de utroqve videndus, & Lambecius lib. 2. de Bibl. Vindobonenſi p. 528-542.

Pamprepius Thebanus, qvi Athenis Grammaticam docuit Zenonis temporibus. De illo multa Svidas è Malcho Hiſtorico in Παμπρέπιος. Meminit iterum in Σαλλύσιος, Σαραπίων &c.

Pampus Grammaticus ad qvem Epiſtola ſexta Æneæ Gazæi.

Parmeniſcus Grammaticus ab Etymologico Magno citatur in ἄρτω & in ἀρχαφίης, ubi male editum eſt Παρμένιος. Alius Parmeniſcus Pythagoricus de qvo lib. 2. c. 13. alius Parmeniſcus præfectus Apolloniatarum, in numo apud Laur. Begerum T. 1. theſauri Brandenburg. p. 462.

Parthenius Phocenſis, Dionyſii Grammatici diſcipulus Athenæo, Etymologo, Svidæ, Euſtathio aliisqve memoratus de qvo lib. 3. c. 27. §. 9. ubi & de aliis hoc nomine & de Parthenio Nicæno, cujus narrationes amatorias habemus.

Paxamus de qvo Svidas.

Philemon Atticus Anxonenſis de qvo Meurſius in Bibl. Attica.

Philetas Cous Grammaticus Criticus, Ptolemæi Philadelphi præceptor, de qvo idem Svidas & Voſſius III. inſtitut. Poëtic. p. 52.

Philippus qvem de ſpiritibus dictionum ſcripſiſſe, Herodiani præcepta ſecutum & de ſynalœpha, Svidas auctor eſt.

Philtatius (al. *Philtatius*) Olympiodori Hiſtorici amicus cujus meminit Photius Cod. LXXX. pag. 110. Ζητήματος ἐν τῇς Ἀθήναις ἀνακύψαντος περὶ τῶν κεκολλημένων βιβλίων, μαθεῖν τοῖς ὀπίζηταῖς τὸ μέτρον ἐκ πόλλα, Φιλάτιος ὁ ἐξ ἰσορικῆ ἑταίρος ἐνφυὼς πρὸς γραμματικὴν ἔχων ἀπόδυξε, καὶ ἐνδοκιμήσας, τυγχάνει τῆς πολιτῶν οἰκίου.

Herennius Philo, Byblius Grammaticus, Domitiani temporibus clarus, Hermippi Berytii præceptor de qvo dixi lib. 4. cap. 4. ubi plures Philones retuli.

PHI-

PHILOXENUS de cujus gloſſis dicam infra capite qvod Lexicis Græcis adhuc deſtinavi. Nonnulla de eodem habes lib. 2. cap. 4.

Pinytus. Stephanus Byz. in βιθύνιον.

Pius Ἠιῶν. qvi in Odyſſeam ſcripſit. Vide ſi placet lib. 2. c. 5.

MAXIMUS PLANUDES. Supra p. 46. ſeq.

PORPHYRIUS. Supra p. 47. & lib. 4. c. 27. lib. 2. cap. 5.

MICHAEL PSELLUS. p. 47.

Poſidonius qvem citat Etymolog. in ὀψίς. Idem ni fallor qvem Ariſtarchi anagnoſten laudat Euſtathius. De aliis Poſidoniis præter Jonſium & ea qvæ lib. 3. c. 15. dixi, videndus Begerus T. 1. theſauri Brandenburg. pag. 276. licet numus qvem ibi refert, nulli ex tribus Poſidoniis Svidæ memoratis, convenire videtur ſed potius alicui præfecto vel Magiſtratui hujus nominis in provincia aliqva mari vicina vel inſula.

Proteas Zeugmatites. Steph. Byz. in ζεύγμα, Etymolog.

Protogenes Grammaticus. Plutarch. VIII. 4. & IX. 2. ſympoſ.

PTOLEMÆUS *Aſcalonita* de qvo dixi lib. 4. c. 33. & lib. 2. c. 5.

PTOLEMÆUS Alexandrinus, cognomine *Chennus*, *Hephæſtionis* F. clarus Trajani & Hadriani temporibus. Vide ſupra pag. 28. & Svidam in Πτολεμαῖος & Ἐπαφρόδιτος, Photium Cod. 190. ubi excerpta dat ex ejus ſex libris ad Tertullam eruditam fœminam περὶ τῆς εἰς πολυμάθειαν καινῆς ἱστορίας (παραδόξου ἱστορίαν Svidas appellat,) qvæ Græce & Latine inter ſcriptores Hiſtoriæ Poëticæ cum Dav. Hœſchelii & Andreæ Schotti notis recudi curavit Tho. Galeus. Pariſ. 1675. 8. Tzetzæ *Ptolemæus Hephæſtion* dicitur. Svida teſte ſcripſit etiam Sphingem, drama hiſtoricum, & ἀνθόμηρον poëma Homerici æmulum libris XXIV.

Ptolemæus Ἐπιθέτης ſive ut in Euſtathii codicibus Ἐπίθετος dictus, hoc eſt aſcititius, qvod Ariſtarchum ſectaretur, Hellanicum vero auſcultaret. Scripſit Svida teſte περὶ τῶν παρ' Ὁμήρῳ πληγῶν de plagis ſive vulneribus qvæ inflicta narrat Homerus, & commentarium in Odyſſeam.

Ptolemæus Oroandri F. Alexandrinus cognomine Pindarion, Ariſtarchi diſcipulus, qvi, ut idem Svidas auctor eſt, ſcripſit Homeri-

corum ὑποδειγμάτων ſive exemplorum libros III. De charactere dicendi qvo Homerus uſus eſt. De dictione librum ad Neothalidem. De Utide Iliad. *i.* 366. & Aſteropæo Iliad. *ρ'.* 351. aliaqve.

Ptolemæus cum Ariſtonico Alexandrino Patre ſuo Grammaticam Romæ profeſſus, qvem Svidas ait ſcripſiſſe περὶ ὁμοίως εἰρημένα τοῖς τραγικοῖς, ſive de iis qvæ plures Tragici conſimilia ſibi dixerunt, In Homerum libros qvinqvaginta, De iis qvæ ab Homero ξένως & parum credibiliter narrata ſunt, Et de Muſis ac Nereidibus.

Seleucus Alexandrinus cognomento Homericus, qvi totum Poëtam commentariis illuſtravit. Scripſit etiam de differentiis verborum περὶ τῆς ἐν πανωνύμοις διαφορᾶς, aliaqve de qvibus Svidas & eruditus ejus interpres Kuſterus conſulendus. Citatur ab Apollonio Dyſcolo, Euſtathio &c.

Seleucus Emeſenus Grammaticus, cujus commentarius in Lyricos & alia ſcripta à Svida memorantur.

Semus Eleus qvi de pæanibus ſcripſit, atqve à Deliacorum qvod compoſuit opere Delius aliis appellatur. Vide Svidam & Voſſium de Hiſtoricis Græcis.

Ælius Serenus Athenienſis, cujus Epitomen commentariorum Philoxeni in Homerum libro uno & Philonis de urbibus & claris illarum viris, libris tribus conſtantem Svidas memorat.

Sergius Grammaticus ad qvem ſcripſit Severus Eutychianus. Photii Bibl. Cod. 230. p. 464. ex Eulogii Alex. libro IX.

SIMEON Grammaticus, cujus Etymologicum MS. in Bibl. Vindob.

Socratides. Vide paullo infra in Soteride.

Soſibius Laco. Svid. in διχηλιστῶν, & in Σωσίβιος, ubi ex Athenæo innuit eum ſcripſiſſe λύσεις ſolutiones problematum (ut Hephæſtion, Orus Alex. Zenodotus & alii) adeoq; fuiſſe ex illo Grammaticorum genere qvi à nodis difficilium qvæſtionum ſolvendis λυτικοὶ ſive ἀπολυτικοὶ appellabantur, qvemadmodum contra ἐφετικοὶ, qvibus ut Apollonio Dyscolo jucundum erat propoſitis qvæſtionibus aliorum ingenia fatigare. Vide Wovverii polymathiam p. 95. Jonſium p. 206.

Soſtratus Ariſtodemi F. Nyſæus. Strabo XIV. p. 650.

Sote-

Soteridæ duo à Svida memorantur Grammatici, unus Pamphilæ, de qva ſupra, maritus (ſed qvem alibi * vocat Σωκρατίδην) qvem ait ſcripſiſſe Orthographiam, qvæſtiones Homericas, Commentarium in Menandrum, De metris, De Comœdia & Commentarium in Euripidem. Alter Pamphilæ pater, Epidaurius qvi ſub ejus nomine libros tres Hiſtoriarum vulgaverit.

STEPHANUS MS. in Dionyſium Thracem. Supra p. 47. Alius ut exiſtimo cujus ἐθνικῶν epitomen habemus, de qva lib. 4. c. 2.

MICH. SYNGELUS presbyter Hieroſol. Supra p. 16. 39.

Tauriſcus Cratetis auditor, Sexto Empirico memoratus lib. 1. contra Grammaticos c. 12.

Telephus Pergamenus L. Veri præceptor, de qvo viri docti ad Capitolinum in Vero c. 2. Svidas plura ejus ſcripta memorat qvæ intercidiſſe dolendum eſt. Ποικίλης φιλομαθίας ſive variæ eruditionis libros duos: Vitas Tragicorum & Comicorum. Βιβλιακῆς ἐμπειρίας de notitia librorum libros tres, qvibus docuit τὰ κτήσεως ἄξια βιβλία qvi libri eſſent comparatu digni. De Athenienſium legibus, moribus & dicaſteriis. Περιήγησιν ſive deſcriptionem Pergami, de Pergami Regibus libros V. & de Auguſtali Pergameno περὶ ὧν ἐν Περγάμῳ Σεβασίων. libros duos. Præterea libros V. περὶ συντάξεως λόγων Ἀττικῶν ſive de Attica conſtructione, & de nominibus veſtium aliarumqve rerum qvarum in vita uſus eſt, atq; ὠνυμίκιον ſive collectionem Epithetorum ad expeditam dictionis copiam libris X. Deniqve alia Homerum ſpectantia qvæ retuli lib. 2. c. 5. ubi etiam de altero *Telepho* Coo, Philetæ Grammatici de qvo ſupra, patre.

Theagenes Cnidius, qvem in Critica Magiſtrum habuit Herodes Atticus. Philoſtr. in Herode c. 14.

Theo Grammaticus, cui ſucceſſit Tiberii & Claudii tempore Apio Pliſtonices. Svid. in Ἀπίων. Idem forte Theo cujus commentarius in Odyſſeam ab Euſtathio allegatur.

THEODORETUS de ſpiritibus dictionum. Supra p. 36. Exſtat etiam

* Svidas in Παμφίλη. Itaqve videndum an *Soteridæ* ambo apud Svidam denotent unum eundemqve hominem, & priore loco legendum non ἀνὴρ Παμφίλης ſed πατήρ. Certe etiam priorem illum ſcribit libros Hiſtoriarum Pamphilæ nomine proſcripſiſſe, qvod idem mox etiam de altero affirmat.

etiam ad calcem Grammaticæ Urbani, & Alexandri Scoti, & ad calcem Scapulæ.

THEODORUS GAZA. Supra p. 39.

THEODORUS PRODROMUS. p. 47.

THEODOSIUS Alexandrinus. ibid.

THEOGNOSTUS ſive THEOGNOTUS, ibid.

Theſpeſius Grammaticus, in qvem Greg. Nazianzeni Epigramma dedi lib. 4. c. 32.

THOMAS Magiſter. Supra p. 47. ſeq. & lib. 4. c. 34. §. 10.

Timarchus ſive potius *Timachides* Rhodius. Vide Kuſterum ad Svidam in ἀρχάς.

TIMOTHEUS Grammaticus Gazæus, cujus παρασκεύιον MS. in Codice Barocc. 50.

GEORGIUS TRAPEZUNTIUS. Supra p. 45.

TRICHA. pag. 48.

TRYPHIODORUS de qvo lib. 2. c. 5. & c. 7. §. 8.

TRYPHONIS pauca inedita retuli p 48. & editum de tropis atqve figuris dictionum apoſpaſmation pag. 36. qvod exſtat etiam ad calcem Grammaticæ Græcæ Urbani Bellunenſis, Alexandri item Scoti Lugd. 1614. 8. pag. 954-959. Ejus περὶ ἄρθρων & προθέσεων citat Apollonius Dyſcolus in Syntaxi, alia memorat Svidas & ad Svidam Clariſſ. Kuſterus. Fuit hic Tryphon Ammonii F. Alexandrinus, qvi eodem Svida teſte Auguſti remporibus & antè vixit.

Tyrannio dictus alio nomine *Theophraſtus*, Heſtiæi Amaſeni & Dionyſii Thracis diſcipulus, Romam captivus ductus à Lucullo, ubi dives & Bibliothecæ 30000. amplius librorum poſſeſſor factus eſt. De hoc Heſychius illuſtris & Svidas, Plutarchus Lucullo p. 504. & Syllâ p. 468. Strabo XIII. p. 609. ubi de libris Ariſtotelis ab eo redemtis.

Tyrannio Amaſenus junior, prioris diſcipulus à præceptore nomen conſecutus, alio nomine Diocles qvem audiviſſe ſe teſtatur civis ejus Strabo, XII. p. 548. Hic Terentiæ Ciceronis libertus & liberorum ejus præceptor de qvo Cicero II. 6. Epiſt. ad Attic. & II. 4. ad Qvintum fratrem. De hujus Tyrannionis διορθώσει Homerica aliisqve ſcriptis videndus Svidas.

Jo.

Jo. TZETZA ſive TZETZES. Supra in Johanne.

URBANUS Bellunenſis. ſupra p. 14.

ZACHARIAS CALLIERGUS. p. 48.

Zeno Grammaticus cujus Epigrammata memorat Laërtius VII. 35.

Zeno Myndius. Stephanus Byz. in Μύνδος.

Zenodotus Philetæ diſcipulus, Epheſius, Ptolemæi Lagi tempore præfectus Bibliothecæ Alexandrinæ, de cujus διορθώσεσι poëmatum Homeri dixi lib. 2. c. 2. §. 16.

Zenodotus alter junior, Alexandrinus, qvi Ariſtarchi criticam in Homero audaciam ſubinde caſtigavit. Vide ſi placet qvæ dicta à me ſunt eodem loco.

Zopyrio Grammaticus cujus meminit Plutarchus IX. 2. ſeq. convivalium qvæſtionum.

Zopyrus. Supra in Dionyſio Zopyro.

Recentiores Grammaticos Græcos, qvi latine ſcripſerunt, recenſere univerſos nihil attinet, non magis qvam telas congerere aranearum. Celebriores tamen plerosqve laudare non alienum ab hoc loco exiſtimavi, ut ſunt:

Angeli Caninii, Pariſ. 1555. 4. & ex *Caroli Hamboëſii* recenſione 1578. 8. & cum præfatione Tho. Crenii de claris Angelis, Amſt. 1700. 8.

Nic. Clenardi inſtitutiones Colon. 1541. 8. auctæ & illuſtratæ obſervationibus *Petri Anteſignani* Rapiſtagnenſis, Lugd. Bat. 1594. 4. *Frid. Sylburgii*, Francof. 1587. 8. *Renati Guillonii*, Heidelb. 1607. 8. *Alexandri Scoti* & *Jo. Varennii* Lugd. 1614. 8. *Petri Bertrandi Merigoni* Pariſ. 1618. 8. *Stephano Moſqueti* Pariſ. 1630. 8. *Gerh. Johannis Voſſii.* Amſt. 1650. 8. & *Phil. Labbei* S. I. ibid. 1656. 8.

Martini Cruſii Grammaticæ Græcæ cum latina congruentis partes duæ Baſil. 1560. 1562. 8.

Ludovici Enoci de puerili doctrina Græcarum literarum, Pariſ. 1555. 8. apud Rob. Stephanum.

Theophili Golii Grammatica poſt plures alias editiones recuſa Amſt. hoc anno 1714. 8. cum proſodia Græca Joſephi Langii.

Jac. Gretſeri inſtitutionum Græcæ lingvæ libri IV. è qvibus ſecundus tradit Syntaxin * Ingolſtad. 1602. 8.

Ottonis Gualtperii Lubec. 1612. 8.

Renati Gvillonii de via recta in Græciam, cum ſyntagmatis Canonum & figurarum & de carminum generibus ſyllabarumqve † qvantitate. Pariſ. 1567. 4.

Hermanni ab Hardt nova & brevis methodus Lingvæ Græcæ, in ejus ſtudioſo Græco, Helmſtad. 1699. 8.

Jo. Frid. Kœberi Grammatica Harmonica Golio Welleriana. Lipſ. 1688. 8.

Lanceloti, Benedictini è Portu Regali, Nova Methodus, Nouvelle Methode pour apprendre facilement la langve Grecqve. Eſt mihi ad manus nona editio Pariſ. 1696. 8.

Sigismundi Lauxmin inſtitutiones Lingvæ Græcæ. Vilnæ 1655. 12.

Mich. Neandri erotemata Græcæ Lingvæ, cum prolixa & docta præfatione de notitia librorum Baſil. 1565. 8.

Henrici Opitii, Theologi deinde Kilonienſis Græciſmus reſtitutus. Kil. 1676. 8.

Santis Pagnini Iſagoge ad lingvam Græcam capeſſendam. Pariſ. 1523. 4.

Petri Rami Grammatica Græca. Francof. 1581. 8. 1605. 8.

Jo. Rhenii Grammatica Græca. Lipſ. 1658. 8.

Franciſci Sanctii Grammatica Græca. Salmanticæ 1592. 8.

Henrici Stephan paralipomena Grammaticarum Græcæ lingvæ Inſtitutionum & animadverſiones in Grammaticorum traditiones. Genev. 1581. 8. Ejusdem de bene inſtituendis Græcæ lingvæ ſtudiis, de parum fidis illius Magiſtris, & de cautione in illis adhibenda 1587. 8. De abuſu lingvæ Græcæ in qvibusdam vocibus,

* Syntaxin Græcam ſingulari ſtudio tradidit *Jo. Poſſelius* poſt editionem Witeb. 1561. 8. ſæpius recuſus: etiam noviſſime cum præfat. Schurzfleiſchii, & Hexaſtichis tetraſtichis & diſtichis Græcis in Evangelia, mei qvondam Doctoris Joh. Gothofredi Herrichen, τῦ μακαρίτυ, Lipſ. 1692. 8. *Jo. Caſp. Suiceri* ratio ſyntaxeos apud Græcos, prodiit Tiguri 1651. 8. *Jo. Varennii* Pariſ. 1576. 8. *Tobiæ Eckardti* compendium Græcæ ſyntaxeos Lipſ. 1661. 8.

† Proſodia Græca *Petri Cælemanni* Francof. 1611 & 1651. 8. *Philippi Labbei* S. I. Pariſ. 1663. 8. Ejusdem theſaurus proſodicus Græcolatinus, ibid. 1654. 8. *Jo. Varennii* de accentibus. Pariſ. 1544. 8.

bus qvas Latini uſurpant 1563. 1573. 8. & Gallice de conformitate lingvæ Græcæ cum Gallica 1566. 8.

Franciſci Vergara Grammatices libri V, qvorum ultimus eſt de ** dialectis. Pariſ. 1545. 8.

Jo. Verwey nova methodus docendi Græca. Gaudæ 1702. 8.

Urbani Bellunenſis Grammatica, de qva ſupra p. 14.

Georgii Henrici Urſini Grammatica & electa Græca. Norimb. 1691. 8.

D. Jac. Welleri & Abr. Telleri Grammatica Græca. Lipſ. 1635. 8. atqve deinde ſæpiſſime.

Græcobarbari ſermonis vulgaris, cujus hodie in Græcia uſus eſt, Grammaticam compoſuit *Simon Portius* Pariſ. 1638. 8. qvam Gloſſario ſuo mediæ & infimæ Græcitatis Cangius præfixit, Lugd. 1688. fol. Hinc lingvæ Græcæ vulgaris elementa publicata ſunt à *Joanne Tribechovio*, Jenæ 1705. 8. & à *Jo. Michaële Langio* in Philologiæ Barbaro Græcæ parte priore, Noribergæ 1708. 4. in qva præterea habentur Hiſtoria Lingvæ Græcæ * & gloſſarii Barbaro Græci Compendium: In poſteriore Introductio ad poëſin Barbaro Græcam, & Batrachomyomachia Homerica ex Demetrii Zeni, Zacynthii Græco Barbara ** verſione, cum verſione latina notisqve Martini Cruſii, & Diſſertatio de Verſione Novi Teſt. † Græco Barba, & Exercitatio de differentia lingvæ Græcorum Veteris & Novæ.

** De dialectis Græcorum præterea videndi *Salmaſius* commentariis de lingva Helleniſtica, *Jo. Varennius* Pariſ. 1543. 8. *Merigonus* ibid. 1621. 8. *Martinus Rulandus* Tiguri 1556. 4. *Eraſmus Schmidius* Witeb. 1621 8. & cum *Jo Paſoris* idea dialectorum Novi Teſt Argentorat. 1712. 8. curante præclaro viro *Georgio Friderico Heupelio*, qvi & ipſe ibid. An. 1712. 8. canones perſpicuos Græcarum dialectorum, exemplis auctorum illuſtratos edidit. Adde *Jacobi Zwingeri* hypotypoſin dialectorum Græcarum & alia qvæ de hoc argumento leguntur ad calcem Lexici Jo. Scapulæ & in appendice theſauri H. Stephani, & ad calcem gloſſariorum ab eodem editorum.

* Hiſtoriam lingvæ Græcæ præter Cangium præf. ad gloſſarium Græcum tradidit Gvil. Burtonus, Lond. 1657. 8 & Laurentius Ingewaldus Elingius, Profeſſor Upſalienſis Lipſ. 1691 8. Videndus etiam Meurſius in Fortuna Attica c. ult.

** De hac verſione Batrachomyomachiæ di xi lib. 2. c. 3. §. 16.

† Illam verſionem N. T. Græcobarbaram Maximi Margunii Calliopolitæ poſt editionem Genev. 1638. 4. recenſuit Seraphim, Hieromouachus Mytilenæus Lond. 1703. 12. & poſt hunc Anaſtaſius Michaël Macedo, Halæ Sax. 1710. 12 ex qva editione iterum prodiit in Novo Teſt. qvadrilingvi Chriſtiani Reineccii. Lipſ. 1713. fol.

CAPUT VIII.

De JULIANO Imperatore, Apoſtata.

Juliani Auguſti vita. 1. *Scriptorum ejus junctim editorum recenſio.* 2. *Epiſtolæ à Clariſſ. Muratorio primum vulgatæ ex Codice Ambroſiana Bibl.* 3. *Index eorum ad quos Juliani Epiſtolæ exſtant.* 4. *De opere adverſus Chriſtianos, & aliis ſcriptis ejus deperditis.* 5. *alii Juliani.* 6. *Catalogus quadringentorum amplius ſcriptorum, veterum atque recentium, qui Veritatem Religionis defenſitarunt.* 7.

I.

FL. *Claudius* JULIANUS, Julii Conſtantii a) & Baſilines b) filius, ſub ductu Mardonii Evnuchi, c) præceptorumqve Nicoclis Laconis Grammatici, & Rhetoris Ecebolii cultui Chriſtiano d) innutritus, ab eodem annos natus viginti * occulte deſcivit e) cum ab A. C. 352.

a) Hic Conſtantius Conſtantini Magni frater ex Galla uxore Gallum Cæſarem & inde è Baſilina Julianum genuit, occiſusqve eſt A. C. 338. Vide Tillemontium T. 4. Hiſt. Imperator. b) Valeſius ad Ammian. XXV. 3.

c) Socrates III. 1. Hiſt. (ex qvo emendandus Sarisberienſis VIII. 21. Policratici) Libanius T. 2. p. 263. qvi de Nicocle videtur intelligendus p. 157.

d) Unde Optatus lib. 2. cap. 16. de Juliano: *ex famulo DEI factus eſt miniſter inimici.* Itaqve Libanius panegyrico in Julian. T. 2. Opp. p. 175. σφοδρὸν μῖσος κατὰ τῶν Θεῶν illi tribuit, anteqvam Nicomediam veniſſet, atqve ibi oraculo delinitus & à Philoſophis perſvaſus *feciſſet ſe Chriſtiana profeſſionis exſortem*, ut verbis utar Petri Bleſenſis Epiſt. 42. Nazianzenus Orat. 3. p. 101. πρῶτος γὰρ χριστιανῶν ἐπανάσασιν τῷ δεσπότῃ καθάπερ οἱ δοῦλοί ποτε τοῖς Σκύθαις, ὡς φασιν, ἐπενόησας. Hinc paſſim ut Svidæ ὁ παραβάτης καὶ ἀποστάτης, & Prudentio Apotheoſ. v. 454. *Perfidus ille DEO, quamvis non perfidus orbi.* Idem Nazianzenus Orat. X. p. 166. Ἐλύσσα καθ' ἡμῶν βασιλεὺς ὁ δυσώνυμος, καθ' ἑαυτὸν πρῶτον μανεὶς ἐκ τῆς εἰς χριστὸν ἀθετήσεως. Cyrillus lib. 1. contra Julian. pag. 3. ἦν μὲν γὰρ πρὸ τῶν τῆς βασιλείας καιρῶν τοῖς πιστεύσασι ἀναξιομισος, ἠξιώθη δὲ καὶ ἁγίας βαπτίσματος, ἐνήσκητο δὲ καὶ βίβλοις ταῖς ἱεραῖς. Falluntur certe qvi nunqvam Chriſtianum fuiſſe contendunt, ut Hallenſes III. 9. Obſerv. ſelect.

* Julianus Epiſtola 51. ad Alexandrinos, paullo ante mortem ſcripta: οὐχ ἁμαρτήσεσθε παρὰ ὀρθῆς ὁδὸν πειθόμενοι τῷ πορευθέντι κἀκείνην τὴν ὁδὸν ἄχρις ἐτῶν εἴκοσι, καὶ ταύτην ἰδὲ σὺν Θεοῖς πορευομένῳ δωδέκατον ἔτος.

e) Valeſius ad Ammiani XXI. 2.

352. Maximum Epheſium, Philoſophum f) & Libanium Sophiſtam Nicomediæ audiviſſet. Diu tamen adhuc ſimulavit † CHriſti ſacris ſe adhærere, ut etiam in Memoriis Martyrum freqventer verſatus †† & inter Lectores g) Eccleſiæ, nomen profeſſus ſit ſuum, & jam licet ab A. C. 355. Cæſar, h) publice in Eccleſia ſacris interfuerit. Sed ſimulac adverſus eum, factum jam Auguſtum, patruelis Conſtantius Imp. infeſtum animum prodidiſſet, ac deinde Conſtantio illo 3. Nov. Anni ejusdem 360. mortuo, Julianus ſolus obtinuiſſet Imperium, Idololatram ſe & atrocem Chriſtianiſmi hoſtem & inſectatorem palam ** profeſſus eſt, baptiſmum i) qvo pridem tinctus fuerat, nefando initiationis idololatricæ ſangvine deterſit, CHriſti doctrinam oppugnavit k) ſcriptis, nihilqve intermiſit qvo Chriſtianis ægre facere l) & Idolorum cultum promovere poſſet, licet à nece m) plerumqve (nam interdum etiam

f) Socrates & Libanius locis laudatis. Sozomenus p. 594. ſeq. Eunapius in Maximo, Svid. in Μάξιμος.

† Vide Galli Cæſaris Epiſtolam ad Julianum qvæ Juliani Epiſtolis ſubjicitur, & Tillemontium T. 4. Hiſt. Imperatorum p. 927.

†† Julianus Epiſt. ad Athenienſes p. 277. Libanius T. 2. p. 265. 288. b.

g) Nazianzenus Orat. 3 p. 94. ὁ τῶν θείων ὑπαναγνώσης ποτὲ λογίων, καὶ τῆς τῦ μεγάλυ βήματος ἠξιώμενος τιμῆς, καὶ τὰς μάρτυρας τιμῶν σηκοῖς τε καὶ τεμένεσιν. Adde p. 58. & Socratem lib. 1, Sozom. V. 2. Theodoritum lib. 2.

h) Ammianus Marcellinus XXI. 2.

** Vide Zoſimum lib. 3. & Juliani Epiſt. 38. Libanium T. 2. p. 234. 288.

i) Nazianzenus Orat. 3. ſive στηλιτευτικῶ in Julianum primo pag. 70. ἅτω μισόχρις ος ὁ Χριςῦ μαθητής - - ὥσπερ καὶ τὸ γενέσθαι ποτὲ χριςιανὸς αἰσχυνόμενος - - αἵματι μὲν ἁγ ὁσίῳ τὸ λυτρὸν ἀπορρύπ/ε/αι.

k) Vide infrā inter ſcripta Juliani num. XV.

l) D. Adam Rechenbergius in diſſ. de Juliani apoſtaſia Lipſ. 1684. Conr. Rittershuſius Sacrar. lect. lib. 1. c. 18. 19. De edicto qvo Chriſtianos docere literas prohibuit, qvod exſtat Epiſtola XLII. videndus Baronius ad A. C. 362. n. 275. 297. Valeſius ad excerpta Peireſciana p. 119. & Jac. Gothofredus ad leg. 5. Cod. Theodoſ. de Medicis & Profeſſoribus T. 5. p. 31. Lud. Thomaſinus de ſtudio Poëtarum Chriſtiane inſtituendo lib. 1. c. 1. & 3. Neqve docendi ſolum ſed qvoqve diſcendi uſum Chriſtianis interdixiſſe colligunt Montacutius p. 4. ad Nazianzeni στηλιτευτ. Hermantius in vita Baſilii M. lib. 26. & Pagi ad A. C. 362 n. 39. ſeq. è Nazianzeni Orat. 3. p. 51. Theodorito lib. 4. Hiſt. & Auguſtino XVIII. 52. de Civitate Dei.

m) Vide Libanium T. 2. p. 290. Jac. Gothofredum ad Philoſtorgii librum VII. & in Oratione qvæ *Juliano* inſcribitur. Sam. Baſnage ad A. C. 362. n. 5. 6. 7.

ſub Juliano atrocibus in Chriſtianos ſuppliciis animadverſum, vide Svidam in Μακεδόνιος, Κύριλλος διάκονος & Μάρκος) abſtinuit, qvod priorum perſecutorum exemplo edoctus hoc pacto opprimi Eccleſiam non poſſe, Martyrii qvoqve gloriam Chriſtianis invideret. Princeps præclaris cæteroqvin animi & ingenii dotibus, periit in expeditione adverſus Perſas 26. Jun. A. C. 363. n) ætatis 32. cum poſt Conſtantii mortem haud diutius qvam annum unum & menſes fere octo imperitaſſet. Corpus Tarſum primo delatum ibiqve humatum in ſuburbio, deinde perductum CPolin, o) conditumqve ibi in æde SS. Apoſtolorum. Epitaphio ejus, qvod refert Zoſimus, in ſcriptum inter alia inſigne illud elogium: ἀμφότερον βασιλεὺς τ' ἀγαθὸς, κρατερός τ' αἰχμητής. Mortuo parentavit Libanius Orat. IX. & X. qvi pag. 323. 324. à Chriſtianis interfectum contendit hoc argumento, qvod Rege Perſarum præmium pollicente ei qvi cædem patraſſet, nemo nomen ſuum fuerit profeſſus. Confer qvæ de cæde ejus ſcribit p. 303. ſeq. & p. 258. ubi ab Achæmenide, hoc eſt à ſuorum aliqvo obtruncatum palam affirmat.

II. Scripta Juliani, qvibus ſe Philoſophiæ p) haud imperitum & ab elegantioribus literis & lectione Poëtarum Oratorumqve egregie inſtructum teſtatur, hæc ad nos pervenerunt, in qvibus gravitatem cum comitate incorruptam olim prædicavit Ammianus XVI. 5. & Zoſimus III. 10. ἄκραν τὴν ἐν λόγοις ἀρετήν.

I. Ἐγκώμιον εἰς τὸν αὐτοκράτορα Κωνσάντιον, *in Conſtantii Imperatoris* (Conſtantini Magni F.) *laudem*, edit. Lipſ. p. 1 - 49. In hanc Orationem, qvam vertit Petavius ediditqve primus Flexiæ 1614. 8. exſtant in editione Lipſienſi Operum Juliani, eruditæ & copioſæ *Ez. Spanhemii* obſervationes.

II. Περὶ τῶν Αὐτοκράτορος πράξεων, ἢ περὶ βασιλείας, *de ejusdem Conſtantii Imp. rebus geſtis*, ſive *de regno*. p. 49-101. hanc utramqve orationem circa A. C. 358. compoſitam reſpicit Julianus ipſe Epiſt. 41. & Zoſimus, res Conſtantii ad Niſibim geſtas à Juliano

n) Pagi ad A. C. 363. n. 4. Sam. Baſnage T. 1. p. 881.

o) Vide Bandurii Imperium Orientale p. 814. ſeq.

p) De Philoſophica cognitione Juliani enarratio Hiſtorica Paganini Gaudentii prodiit Piſis 1641. 4 ad calcem ejus libri de Metempſychoſi Pythagorica. vide & Mamertini Panegyricum in Julian. c. 23. & Ez. Spanhemii prolegom. ad Juliani Opera.

liano diſertiſſime deſcriptas memorans libro 3. c. 8. Poſteriorem primus è MS. Bibliothecæ Regis Chriſtianiſſimi vulgavit Græcè *Carolus Cantoclarus*. Pariſ. 1583. 8. profeſſus etiam latinè vertiſſe. Sed qvi tertia parte auctiorem edidit, idem qvoqve latinam verſionem adjunxit Petavius, Flexiæ, ac deinde inter Juliani Opera Pariſiis.

III. Εὐσεβίας τῆς βασιλίδος ἐγκώμιον *Encomium Imperatricis Euſebiæ*, Conſtantii conjugis, cui plurimum Julianus debuit. p. 102-130. Hancqvoqve Orationem primus edidit cum verſione ſua Petavius Flexiæ 1614. 8.

IV. Εἰς τὸν βασιλέα Ἥλιον * *in Solem* qvem ut Regem ac DEum veneratur, laudatio ad Salluſtium † pag. 130-158. Primus Græce è MS. Codice Toleto ex Hiſpania allato edidit cum caſtigationibus ſuis *Theodorus Marcilius* Pariſ. 1583. 8. Anteqvam prodiit, lecta eſt MS. à Jo. Pico & laudatur in Heptaplis ad Geneſin. Pleniorem dedit Petavius. Exſtat etiam ſeparatim excuſa ex verſione & cum notis *Vinc. Marinerii*, Madrit. 1625. 8.

V. Εἰς τὴν μητέρα τῶν Θεῶν, *Matris Deûm laudatio*. pag. 158-180. Primus edidit vertitqve Petavius, Pariſ. 1630. 4. Juliani profectionem ad Matrem Deûm in Phrygiam memorat Libanius Orat. IX. T. 2. p. 254. meminit & Orationis in Deûm Matrem Or. X. pag. 300.

VI. Εἰς τοὺς ἀπαιδεύτους κύνας, *adverſus imperitos Canes* ſive *Cynicos*, ſectam ſuam dedecorantes, invectiva & genuinorum Cynicorum commendatio p. 180-203. Primus idem Petavius vertit, ediditqve. Cynicum aliqvem, falſum Antiſthenis & Diogenis imitatorem (Liban. T. 2. p. 254. 300.) patria Ægyptium (forte Heraclium) perſtringi patet ex pag. 192. Αἰγύπτιος ὢν ἢ ὧν ἁ τῶν ἱερέων ἀλλὰ τῶν παμφάγων, οἷς πάντα ἐσθίειν νόμος ὡς λάχανα χόρτος (Geneſ. IX. 3.) γνωρίζεις εἶναι τῶν Γαλιλαίων ῥήματα. Hoc ſcriptum puto reſpici à Svida qvi inter Juliani monumenta memorat περὶ ὃ πόθεν τὰ κακὰ τοῦ ἀπαιδεύτους.

VII.

* Duo Juliani Encomia in Solem in Strozzæ Bibl. fuiſſe ſcribit in Epitoma Geſneri Simlerus. Soli invicto ſolennes Ludi apud Romanas celebrati XXV Dec. Soli templum à Juliano conditum memorat Libanius T. 2. p 292

† Salluſtium præfectum intellige, de qvo in Epiſtola ad Athenienſes p. 281. ſeq.

VII. Πρὸς Ἡράκλειον Κυνικὸν, περὶ τοῦ, πῶς Κυνιστέον, καὶ εἰ πρέπει τῷ Κυνὶ μύθους πεφάσθαι. *Ad Heraclium Cynicum* de ſecta Cynica, & num Cynicum deceat fabulas effingere p. 204 -- 239. Meminit Socrates III. 23. Hiſt. & Svidas qvi Heraclitum vocat. Primus idem Petavius vertit atqve edidit, qvemadmodum & qvatuor ſeqventes, uſus non modo Codd. MSS. Bibl. Regiæ, ſed etiam apographo Codicis Barocciani, qvem cum eo communicavit Patricius Junius. Vide Seldenum ad Chronicon marmoreum Arundel. p. 185.

VIII. Ἐπὶ τῷ ἐξόδῳ τοῦ ἀγαθωτάτου Σαλλουστίου, προσφθονητικός. *Epiſtola propemptica ad Salluſtium* iter meditantem, qvod ægre qvidem, utpote ab amico optimo invidia Conſtantii divillendum, ferre tamen ſe teſtatur.

IX. *Ad Themiſtium* Philoſophum, præceptorem ** ſuum, longior Epiſtola de difficultate gerendi Imperii p. 253-267. Plures ſuas ad eum Epiſtolas memorat p. 260.

X. Epiſtola ſive Apologia de non depoſito Imperio & ſuscepta adverſus Conſtantium expeditione *ad S. P. Q. Athenienſium*, Ἀθηναίων τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ p. 268-287. ſcripta paullo ante Conſtantii mortem A. C. 260. Gallo fratre pridem extincto, qvem pag. 271. τὸν μαχαιρίτην appellat, ipſe jam Auguſtus pag. 280. 281. & tota in injuriis à Conſtantio in ſe, (beneficio Euſebiæ vix ſervatum pag. 273. 274. ſeq.) fratremqve admiſſis occupata. Hujus Epiſtolæ & Apologiæ, qvalem etiam ad communitatem Græcorum miſiſſe ſe Julianus teſtatur, meminit Libanius Orat. in funus Juliani T. 2. p. 288. & Zoſimus III. 10.

XI. *Fragmentum longius Epiſtolæ* (vide p. 298. c. 304. b.) de humanitate colenda & liberalitate, honorandisqve imaginibus & ſacerdotibus, & qvænam legenda ſint, & qvænam vita ducenda ſacerdoti pag. 288-305. Ubi autem Prophetas Judæorum perſtringit pag. 295. ſeq. opus ſuum adverſus Chriſtianos reſpicit qvando ait pag. 296. ἀλλ' ὑπὲρ μὲν τούτων ἰδίᾳ βέλτιον φροντίσαι, πόσῳ φαυλότερον παρ' ἡμῖν ἅτοι γεγόνασι ποιηταὶ οἱ τὰ ὑπὲρ τῶν θεῶν λόγων διδάσκαλοι.

XII.

** Vide p. 257. d. & 259. a.

XII. Καίσαρες ἢ Συμπόσιον, *Cæſares*, ſive ingenioſa Satira qva Imperatorum ante ſe vitia, qvos Deorum convivio admotos fingit, falſe ridet, p. 306 - 336. Meminit hujus ſcripti Socrates III. 1. Hiſt. & 23. Svidas in Ἰυλ. Zonaras lib. XIII. Annal. p. 10.

Primus è tribus Codd. MSS. vulgavit Græce & Latinam verſionem ſuam addidit *Carolus Cantoclarus*, Pariſ. 1577. 8. & adhibito qvarto Codice è Bibl. Reginæ Catharinæ Mediceæ, ibid. 1583. 8. additis notis. Cum Cantoclari verſione iterum prodiit in tomo tertio Rom. Hiſtoriæ ſcriptorum minorum, curante Frid. Sylburgio, qvi ſuas etiam caſtigationes addidit, Francof. 1590. fol. p. 832. & in editione Operum Juliani Pariſienſi & Lipſienſi, licet Cunæus notat *multa eum perperam dixiſſe, plura non intellexiſſe, & qvæ corrupta erant præteriiſſe, magna alieni judicii ſecuritate.*

Cum verſione eleganti *Petri Cunæi* Lugd. Bat. 1612. & 1632. 12. adjuncta Satira ejusdem Cunæi Menippea, ſive Sardis venalibus: atqve iterum cum interpretatione duplici, Cantoclari & Cunæi in tomo primo Satirarum qvæ variis auctoribus excuſæ ſunt Lugd. Bat. 1655. 12. Prodiit etiam ex verſione Cunæi ſeparatim Latine, ibid. 1627. forma minore, & ad calcem editionis operum Juliani Lipſienſis ſubjecta legitur.

Gallice tranſtulit 1) *Bonaventura Grangier*, Pariſ. 1580. 8. præmiſſa Juliani vita.

2) *Ezechiel Spanhemius*, adjuncto erudito commentario, qvo & ex numis & antiqvis monumentis Julianus ſubinde illuſtratur Heidelberg. 1660. 8. Hic Pariſiis 1683. 4. longe auctior recuſus, raro obvius eſt, at indignis modis laceratur à Gronovio ad Arrianum p. 310. cum Spanhemio ſummo viro & eruditiſſimo nihil fuerit humanius & æqvius.

3) *M. P. Moretus*, † Pariſ. 1682. 12. cum Juliani vita, brevibusqve annotationibus.

Belgice vertit atqve editurum ſe recepit *Antonius Borremanſius* pag. 48. Variarum Lectionum.

XIII. Ἀντιοχικὸς * ἢ Μισοπώγων, *Miſopogon* ſive Satira qva ſe ipſum iro-

Libri 5ti Pars Tertia.

† Acta Erud. A. 1683. p. 311. & A. 1684. p. 164.

* Fallitur Morillonus qvi titulum hujus ſcripti voluit eſſe Ἀντίοχον, non Ἀντιοχικόν. Vide Hadr. Junii animadverſiones IV. 19.

ironice reprehendendo *Antiochenſes*, à qvibus * ob barbam deriſus fuerat, perſtringit. Scripta eſt ſub finem Januarii A. C. 363. p. 337-371. Meminit Ammianus XXII. 14. Libanius X. Oratione funebri in Julian. T. 2. p. 307. (qvi etiam λόγον Διαλλαγῶν ſive reconciliationis pro civitate Antiochena paraſſe ſe ſcribit IX. p. 259.) Nazianzenus Orat. 4. p. 133. Socrates III. 17. Sozomenus V. 19. Theodoritus III. 28. Svidas in Ἰουλ. Zonaras lib. XIII. Annal. p. 26. Nicephorus X. 27. Hiſt. Eccleſ. Elias Cretenſis ſcholiis ad Nazianzenam pag. 482. 483. qvi Julianum in hoc ſcripto elaborando adjutum à Libanio tradit. Prodiit primum è Codice Petri Rami deſcriptus à *Petro Martinio* Morentino Navarro, qvi latinam verſionem addidit, & vitam Juliani præmiſit, apud Wechelum Pariſ. (non Francofurti ut legas in Actis Erud. 1696. p. 489.) A. 1567. 8. & 1583. 8. Verſionem Bonav. Vulcanii qvam è Bibl. Geſnerianæ continuatore memorat illuſtris Spanhemius, editam non eſſe exiſtimo.

XIV. *Epiſtola* Juliani *tres & ſexaginta*, qvibus una *Galli* fratris A. C. 353. ſcripta ſubjungitur, qva Julianum hortatur ne Chriſtiana ſacra deſerat. Ex illis Juliani Epiſtolis (de qvibus jam dixi lib. 2. c. 10. §. 12.) *novem* prodierant inter variorum Epiſtolas apud Aldum Græce excuſas Rom. 1499. 4. & deinde Græce & Latine ** iterum vulgatas Genevæ 1606. fol. *decimam* ſervavit Socrates III. 3. Hiſt. *undecima* & qvæ ſeqvuntur *usque ad duodequinquageſimam* ſimiliter inter variorum Epiſtolas lucem viderant: *undequinquageſima* petita è Sozomeni lib. V. cap. 16. *Quinquageſima, quinquageſima prima & ſecunda* Græce primum vulgatæ ſunt à Petro Martinio una cum Miſopogone cæterisqve Epiſtolis latina etiam verſione illuſtratis Pariſ. 1567. & 1583. 8. Itaqve tres illas Petavius primus vertit, qvemadmodum *quinquageſimam tertiam*, & ſeqventes *usque ad quinquageſimam ſeptimam*, qvas una cum Epiſtola Galli ad Julianum in lucem protulit *Bonav. Vulcanius* Lugd. Bat. 1597. 12. ad calcem Epiſtolarum ac problematum Theophylacti Simocattæ. *Quinquaſimam octavam & nonam* ſed in unam li-

* Ex Libanii oratione inedita πρὸς Ἀντιοχεῖς περὶ τῆς βασιλέως ὀργῆς, qva Antiochenos ad placandam Juliani indignationem adhortatur, conſtat Antiochenos non modo legem qvam de levanda annonæ difficultate Imperator ſanciverat, tuliſſe impatienter, ſed & paſſos eſſe in urbe ſua ab hominibus perditis circumferri impune ᾄσματα ſive cantiunculas in ignominiam Juliani compoſitas.

** Latina illa interpretatio diverſa eſt à verſione Petri Martinii, qvam Petavius & Lipſienſes in editione Juliani ſervarunt.

licet à dubitante confuſam *Nic. Rigaltius*, qvi verſionem etiam addidit, protulit primum ad calcem funeris Paraſitici Pariſ. 1601. 4. Sed in editione Petaviana ipſo Rigaltio monente in duas diviſa eſt, ambas mutilas, & priorem fine, poſteriorem capite truncam. Priorem nuper è MS. demum ſupplevit ingenii & doctrinæ laude præclariſſimus Vir, Lud. Antonius Muratorius, de qvo mox infra. *Sexageſima cum duabus ſequentibus* à Petavio primum acceſſerunt ex apographo Codicis Barocciani qvod cum ipſo Patricius Junius communicavit. *Sexageſima tertia* deniqve, qvam Græce tantum, valdeq; hiulcam & mancam Martinius & Petavius dederunt, *Ez. Spanhemius* emendavit ſupplevitqve ex Allatii Codice, atqve latinam verſionem primus adjunxit. Agmen claudunt Epiſtolarum Juliani fragmenta è Svida in Ἀμφίων, Ἡρόδοτος, Μυσάνης, χρῆμα.

Qvæ hactenus memoravi Juliani Opera, ad Codices Regis Galliæ & Baroccian. recenſita à *Dionyſio Petavio* S. I. & notis ab eo illuſtrata Græce & Latine prodierunt Pariſ. 1630. 4. In editione vero Lipſienſi 1696. fol. vir ſupra laudes *Ezech. Spanhemius* Græca ex præſtantiſſimo Codice Voſſiano, annorum circiter qvingentorum, caſtigavit, Miſopogonem etiam contulit cum Codice Reginæ Chriſtinæ, præterea Obſervationes ſuas præclaras ad primam Orationem, & erudita prolegomena, priorum etiam editorum præfationes & notas adjunxit. Præcipue vero editionem hanc ornavit additis libris decem *Cyrilli* Alexandrini contra Julianum, cum verſione Nic. Borbonii ad librum primum, & in cæteris Joannis Auberti.

A. 1709. Patavii 4. V. C. *Ludovicus Antonius Muratorius* in Anecdotis Græcis p. 326. ſeq. ex MS. Codice Ambroſianæ Bibliothecæ ante annos circiter ſeptingentos ſcripto, (è qvo etiam Epiſtolas XLV. *Firmi* Cæſareæ Epiſcopi, qvi Epheſinæ Synodo A. C. 431. interfuit, primus in eodem Volumine publicavit) Epiſtolam Juliani LVIII. altera majore parte edidit auctiorem, in qva per θεραπεύοντας καὶ συναδύοντας τῇ ὀβελῷ κορυφῇ *therapeutas Obeliſci vertici indormientes* non dubium eſt Monachos Stylitas perſtringi, qvare fortaſſis illa Epiſtolæ pars ſuppreſſa fuit à Chriſtianis qvibusdam librariis. Idem Muratorius alias tres Juliani Epiſtolas ante ineditas ex eodem Codice adjunxit, qvæ cum ſint breves, hoc loco una cum ſupplemento Epiſtolæ 58. à me integræ ſubnectentur.

LVIII. Ἰουλιανὸς Ἀλεξανδρεῦσι.

Ὀβελὸν εἶναι παρ' ὑμῖν ἀκούω λίθινον εἰς ὕψος ἱκανὸν, ἠρμένον δὲ τῆς γῆς, ὥσπερ ἄλλο τι τῶν ἀτιμοτάτων ἐρριμμένον. Ἐπὶ τοῦτο ἀναπήγνυσι σκάφος ὁ μακαρίτης Κωνσταντῖνος, ὡς μεταξὺ αὐτοῦ εἰς τὴν ἐμὴν πατρίδα Κωνσταντίνου πόλιν. Ἐπεὶ δὲ ἐκείνῳ συνέβη, θεῶν ἐθελόντων, ἐνθένδε ἐκεῖσε πορευθῆναι τὴν εἱμαρμένην πορείαν, ἡ πόλις παραιτεῖ παρ' ἐμοῦ τὸ ἀνάθημα, πατρὶς οὖσά μου, καὶ συνήκουσα μᾶλλον ἢ περ ἐκείνῳ. Ὁ μὲν γὰρ αὐτὴν ὡς ἀδελφὴν, ἐγὼ δὲ ὡς μητέρα φιλῶ, καὶ γὰρ ἐγενόμην παρ' αὐτῇ, καὶ ἐτράφην ἐκεῖσε, καὶ ἃ δύναμαι περὶ αὐτὴν ἀγνωμονῆσαι. * Τί οὖν; ἐπειδὴ κἀμοὶ; οὐδὲν ἔλαττον τῆς πατρίδος φιλῶ, δίδωμι καὶ παρ' ὑμῖν ἀναστῆναι τὴν χαλκῆν εἰκόνα. πεποίηται δὲ ἔναγχος ἀνδρὸς τὸ μεγέθει Κολοσσικὸς, ὃν ἀναστήσαντες ἕξετε, αὐτὶ ἀναθήματος λιθίνου χαλκοῦν, ἀνδρὸς ὃ φατε ποθεῖν εἰκόνα καὶ μορφήν, αὐτὶ τριγώνου λίθου χαράγματα ἔχοντος Αἰγύπτια. Καὶ τὸ λεγόμενον δὲ, ὡς τινές εἰσιν οἱ θεραπεύοντες καὶ συσκαθεύδοντες αὐτῷ τῇ κορυφῇ, πάνυ μοι πείθει χρῆναι, τῆς δεισιδαιμονίας ἕνεκα ταύτης, ἀπάγειν αὐτόν. Οἱ γὰρ

LVIII. *Julianus Alexandrinis.*

Obeliſcum apud vos eſſe audio lapideum juſtæ altitudinis, deſpici tamen, & ut qvid vile minimiqve momenti, in litore jacere. Eum Divus Conſtantius, ad hoc conſtructo navigio, CPolin ad Patriam meam, transferendum deſtinarat. Poſtqvam vero illi accidit, ut Diis ita volentibus è terris ad ſupera fatali itinere demigraret, exigit à me Civitas monumentum, qvum ipſa mihi ſit Patria, adeoqve mihi, qvam illi, neceſſitudine majori conjuncta. Ille namqve eam ut ſororem, at ego ut matrem amo; in ejus enim ſolo primum in lucem editus, educatusqve ſum, neqve fieri poteſt ut in illam ingratus unqvam videar. * Qvid igitur? Qvoniam & vos non minus qvam Patriam amo, do ut & apud vos æreum erigatur ſimulacrum. Facta eſt autem nuper ſtatua Coloſſea magnitudine, qvam vos erigentes habebitis, pro lapideo monumento æreum viri cujus ſimulacrum & formam deſiderare dicitis, pro triangulo lapide Ægyptiis notis inſcripto. Et, qvod vulgo fertur, qvosdam eſſe Therapevtas, qvi obeliſci hujus vertici indormiant, valde mihi perſvadet, ob hujusmodi ſuperſtitionem oportere ipſum abduci. Nam qvi inſpiciunt

* His verbis clauditur Epiſtola in edit. Pariſ. & Lipſienſi.

θεώμενοι σὺν καθεύδοντας ἐκεῖ πολλῆ μὲν ῥύπῳ, πολλῆς δὲ ἀσελγείας περὶ τὸν τόπον, ὡς ἔτυχεν, ἔσης, ἔτε πιστεύσιν αὐτὸν θεῖον εἶναι, καὶ διὰ τὸν τῶν προσεχόντων αὐτῷ δεισιδαιμονίαν ἀπιστότεροι περὶ σὺν θεῶν καθίσαντες. Διὰ αὐτὸ δὴ ἐν τούτῳ καὶ μᾶλλον ὑμῖν προσήκει συνεπιλαβέσθαι, καὶ πέμψαι τῇ ἐμῇ πατρίδι, τῇ ξενοδοχούσῃ καλῶς ὑμᾶς, ὅτε εἰς τὸν πόντον εἰσπλεῖτε, καὶ ὥσπερ εἰς τὰς τροφὰς, καὶ εἰς τὸν ἐκτὸς κόσμον συμβάλλεσθαι· πάντως σὺν ἄχαρι καὶ παρ' αὐτοῖς ἐσόμενον τι τῶν ὑμετέρων εἰς ὁ προσπλέοντες τῇ πόλει μετ' εὐφροσύνης ἐμβλέψετε.

ciunt dormientes ibi multasqve ſordes, ac flagitia loco, ut caſus tulit, circumfuſa, illum minime arbitrantur qvid divinum eſſe, & propter eorum, qvi ſaxo eidem immorantur, ſuperſtitionem, minus de Diis credunt. Idcirco igitur magis etiam vobis convenit inceptum adjuvare, ſaxumqve illud ad patriam meam mittere, qvæ vos honeſto excipere ſolet hoſpitio, qvando in pontum navigatis, & qvemadmodum annona deferenda, ita & externo Urbis ornatu augendo opem veſtram conferre. Neqve omnino vobis ingratum erit, apud nos ipſos aliqvid veſtrum exſtare, in qvod, qvum ad Urbem navigatis, cum hilaritate impoſterum reſpiciatis.

LXIV. Τῦ αὐτῦ πρὸς δῆμον ἀφηπάσαντα ἐν τῷ Τυχαίῳ.

Εἰ μὲν εἰς τὸ θέατρον λαθὼν εἰσῆλθον, ἀφηπᾶτε· Εἰ δὲ εἰς τὸ ἱερὸν, ἡσυχίαν ἄγετε, καὶ μετενέγκατε ὑμῶν τὰς ἀφημίας εἰς σὺν θεούς. Μᾶλλον δὲ οἱ θεοὶ τῶν ἀφημιῶν χρήζουσιν.

LXIV. *Ejusdem, ad populum, acclamantem in Tychaeo ſive templo Fortunæ.*

Siqvidem in Theatrum latenter ingrediar, acclamate: ſin autem in Templa me conferam, ſilentium agite, & acclamationes veſtras in Deos transferte. Plauſus & bona verba potiori jure Diis debentur.

LXV. Τῦ αὐτῦ πρὸς ζωγράφον.

Εἰ μὲν μὴ εἶχον, χὴ ἐχαρίσω μοι, συγγνώμης ἦθα ἄξιος. Εἰ δὲ εἶχον μὲν, σὺκ ἐχρησάμην δὲ, σὺν θεοὺς ἔφερον, μᾶλλον δὲ ὑπὸ θεῶν ἐφερό-

LXV. *Ejusdem ad pictorem.*

Siqvidem non haberem, & mihi fuiſſes gratificatus, venia dignus eſſes. Sin autem haberem, neqve uterer, Deos ferrem: imo potius Dii me ferrent. Tu vero qvare

μέν. Σύ μοι ἀλλότριον σχῆμα πῶς ἐδίδυς, ἑταῖρε; οἷόν με εἶδες, τοιοῦτον καὶ γράψον.

alienum mihi habitum dedisti, o amice? Qvalem me vidisti, talem etiam pingito.

LXVI. Τῷ αὐτῷ, Ἀρσάκῃ * Ἀρμενίων Σατράπῃ.

LXVI. *Ejusdem, Arsaci, Armeniorum Satrapæ.*

Ἐπείχθητι πρὸς τὴν παράταξιν, Ἀρσάκιε, θᾶττον ἢ λέγω, τὴν δεξιὰν κατὰ τῆς Περσικῆς μανίας ὁπλίζας. Ἡ γὰρ ἡμετέρα παρασκευή τε καὶ προθυμία δυοῖν θάτερον βεβούλευται, ἢ τὸ χρεὼν ἀποδῦναι ὑπὲρ τῆς Παρθυαίων εὐοδίας † τοὺς μέγιστα ἀδικηκαμένους, καὶ τὸ δεινότατα ἀδικηθέντας σοῦ ἀντιπάλους, ἢ τούτους χειρωσαμένους, πρυτανευόντων ἡμῖν τῶν Θεῶν, καλλινίκους ἐπανελθεῖν ὑπὲρ τὴν ἐνεγκαμένην, τρόπαια κατὰ τῶν πολεμίων ἐγείραντας. Πᾶσαν οὖν ῥᾳστώνην καὶ φενακισμὸν ἀποθέμενος, καὶ τὸν μακαρίτην ἐκεῖνον Κωνσταντῖνον, καὶ τοὺς τῶν εὐγενεστάτων πλούτους, οὓς εἰς σέ τε καὶ σοῦ ὁμοτρόπους σοι βαρβάρους ἐκ τοῦ ἀβροτάτου καὶ πολυετοῦς Κωνσταντίου κενωθείσας, νῦν μὲ ** τὸν Ἰουλιανὸν, τὸν Ἀρχιερέα, τὸν Καίσαρα, τὸν Αὔγουστον, τὸν Θεῶν τε καὶ Ἄρεως θεραπευτὴν †† ἐννόησον, τὸν φθορέα καὶ βαρβάρων ὀλετῆρα, τὸν Γάλλων τε καὶ Ἰταλῶν ἐλευθερωτήν. Εἰ δὲ ἕτερόν τι βουλεύσαιο,

Ad aciem dicto celerius propera, Arsacie, dexteramqve contra Persicum furorem armato. Noster enim bellicus apparatus impetusqve animi alterum è duobus constitutum habet, aut, si Parthis feliciter res successerit, fortiter pugnantes & hostibus omni vi obnitentes mori & naturæ debitum persolvere, aut si nostris rebus adfuerint Dii, Persis subjugatis in patriam reverti victores & trophæa de hostibus statuere. Omnem igitur desidiam atq; tergiversationem abjice, atq; cogita Divum illum Constantinum, & opes nobilium in te tuiq; similes barbaros à mollissimo & annoso Constantio exhaustas, nunc vero me Julianum Pontificem maximum, Cæsarem, Augustum, Deorum ac Martis cultorem, qvi Francorum Barbarorumqve perditos, Gallorum vero atq; Italorum liberator est. Qvod si aliud animo agitaveris, audio enim te versutũ esse, ma-

πυρ-

* Meminit hujus Epistolæ A. C 363. scriptæ Sozomenus Vl. 1. & Nicephorus Callisti X. 34. Vide etiam Libanium T. 2. p. 312.

† MS. ἐυορίας. ** MS. μοι pro qvo Muratorius legit σοι. †† MS. ἐυνόησον. Muratorius ἐυνοίσον. *benevolum facito*, à cujus interpretatione aliqvot locis in hac Epistola recessi.

πυνθάνομαι γὰρ εἶναί σε πανοῦργον, καὶ κακὸν στρατιώτην, καὶ ἀλαζόνα, ὡς τὰ παρόντα μοι πράγματα δείκνυσιν· ἐχθρὸν γάρ τινα τῆς κοινῆς λυσιτελείας λαμβάνοντα ἀποκρύπτειν ἐνδέχεσθαί σοι περᾷς, καὶ πῶς μὲν τοῦτο ὑπερτίθεσθαι λέγε τὴν δὲ πολέμου τύχην, δέχεται γὰρ ἡμῶν ἡ τῶν Θεῶν συμμαχία πρὸς τὴν τῶν πολεμίων καθαίρεσιν. Εἰ δέ τι τὰ τῆς εἱμαρμένης κρίνοιτο, (Θεῶν γὰρ βούλησις ἡ πάντης ἐξουσία) ἀσφαλῶς καὶ γενναίως οὕτω τοῦτο. Ἴσθι δὲ, ὡς σὺ μὲν πάρεργον ἔσῃ τῆς Περσικῆς χαρᾶς, σωφθείσης σοι παγγενεῖ τῆς ἑστίας, καὶ τῆς Ἀρμενίων δέχης, κοινωνήσει δέ σοι τῆς δυσχερείας καὶ ἡ Νησιβίων πόλις, τῶν ἐναρίων Θεῶν τοῦτο πάλαι ἡμῖν προαγορευσάντων.

lumq; militem & ſuperbum, ut res præſentes fidem mihi faciunt, ſiqvidem hoſtem qvendam publicæ utilitatis apud te latitantem abſcondere, atq; hactenus id propter belli fortunam continuare audes: nobis ſatis eſt Deorum auxilium, ut cunctos interuerione deleamus. Sin vero aliud Fatis placuerit, (horum enim poteſtas Deorum voluntas eſt) ſecure & fortiter hoc feram. Scito tamen incenſa tibi funditus domo atqve exciſo Armeniorum imperio, Perſicæ te potentiæ appendicem vero. Communem vero tecum calamitatem ſubibit Neſibiorum Civitas, cœleſtibus Diis hoc olim nobis prænunciantibus.

Notat doctiſſimus Muratorius, in altero Ambroſianæ Bibl antiqviſſimo Codice aliam qvandam brevem Juliani Epiſtolam nondum publici juris factam haberi, *ſed fugientia*, inqvit, *characterum veſtigia omnem mihi legendi ſpem ſuſtulere. Illam tamen à* Friderico Roſtgaardio, *nobili Dano, aliquando edendam ſpero, una cum aliis Apoſtata monumentis. Quum enim Italiam peragraret, & Libanii Epiſtolas è variis Codicibus MSS. colligeret, eas luce donaturus, Ambroſianum etiam Codicem pro ſua ſollertia ſatis intellexiſſe viſus ſibi eſt.*

IV. Index eorum ad qvos LXVI. Juliani Epiſtolæ.

Sine inſcriptione ſunt 1. 35. 42. 46. 47. 48.

Aëtio Epiſcopo. 31. Meminit Sozomenus V. 5.

Alexandrinis, Ἀλεξανδρεῦσι τῷ δήμῳ. 10. 26. (qva Epiſtola Athanaſius * urbe excedere jubetur, qvemadmodum & Epiſt. 6. ad Ecdicium.) 51. 58.

Alypio Cæſarii fratri. 29. 30.

Amerio 37.

Pro Argivis 35.

Ariſto-

* Meminit hujus Epiſtolæ ſive edicti Sozomenus V. 15.

Ariſtomeni Philoſopho 4.
Arſacio Pontifici ἀρχιερεῖ Galatiæ 49.
Arſaci Armeniorum Satrapæ 66.
Artabio 7.
Baſilio 12.
Boſtrenis 52. Meminit Sozomenus V. 15.
Byzantiis. 11. 64.
Callixenæ. 21.
Dionyſio 59.
Doſitheo 33.
Ecdicio Ægypti præfecto 6. 9. (ubi Georgii Cappadocis Bibliothecam ** ab eo ad ſe mitti jubet, de qva etiam ad Porphyrium Epiſt. 36.) 50. 56.
Ecebolo 19. 43.
Elpidio Philoſopho 57.
Eugenio Philoſopho 18.
Eumenio & Phariano 55.
Euſtochio 20.
Georgio καθολικῷ 8. 54.
Gregorio ἡγεμόνι 28.
Hermogeni ἀφιππάρχῳ expræfecto Ægypti 23.
Jamblicho Philoſopho 34. 40. 41. 53. 60. 61.
Ἰουδαίων τῷ κοινῷ. 25. In editione Aldina additur: *εἰ γνήσιον, ſi genuina.* Videtur tamen eſſe. Confer Valeſium ad Sozomenum V. 22.
Juliano τῷ θείῳ, avunculo 13.
Leontio 22.
Libanio 3. 14. 44. Sophiſtæ & Qvæſtori 27.
Luciano Sophiſtæ 32.
Maximo Philoſopho 15. 16. (ubi ſcripta ſua ei cenſenda offert) 38. 39.
Lex de Medicis. poſt 25.
Oribaſio 17.
Eumenio & Phariano 55.
Ad pictorem 65.
Porphyrio Catholico 36. Svid. in Ἐπιστολή.
Proæreſio 2.
Sarapioni τῷ λαμπροτάτῳ 24.
Theodoræ ἀιδεσιμωτάτῃ 5.
Theodoro Pontifici. 63.
Zenoni Archiatro 45.

V. Scripta Juliani deperdita.

XV. *Opus adverſus Chriſtianos*, qvod *ſeptem libris* conſtitiſſe teſtatur Hieronymus Epiſtola 83. ad Magnum Oratorem Romanum. *Julianus Auguſtus ſeptem libros in expeditione Parthica* (A. C. 363.) *adverſum CHriſtum evomuit, & juxta fabulas Poëtarum ſuo ſe enſe laceravit. Sic contra*

** Confer Epiſt 36. & de ſtudio qvo flagravit Julianus ampliſſimos librorum theſauros colligendi, vide Libanium T. 2. p. 234. Bibliothecam Juliani in Trajani fano dedicatam Jovianus cremavit. Svidas in Ἰοβιανός & excerpta Peireſciana pag. 846.

tra hunc ſcriberetentavero, puto interdices mihi, ne rabidum canem Philoſophorum & Stoicorum doctrinis, id eſt Herculis clava percutiam? quanquam Nazarenum noſtrum, & (ut ipſe ſolebat dicere) Galilaeum ſtatim in prælio ſenſerit, & mercedem linguæ putidiſſimæ, conto illa perfoſſus acceperit. Τὰς τῶν χριστιανῶν λόγους nuncupat Socrates III. 1. qvorum tertium allegat III. 23. Libanius threno in funus Juliani T. 2. Orat. IX. p. 255. vocat *βιβλίων συγγραφὰς βοηθούντων θεοῖς, libros Deæ opitulantes.* Ex his *tres* ſacris Evangeliis oppoſitos, decem libris Theodoſio juniori Imp. dicatis confutavit *Cyrillus* Alexandrinus. Ἔχων, inqvit, ἐνφυᾶ τὴν γλῶτταν ὁ κράβατος. Ἰουλιανὸς κατέθηξεν αὐτὴν κατὰ τοῦ πάντων ἡμῶν Σωτῆρος ΧΡΙΣΤΟΥ, καὶ δὴ τρία συγγέγραφε βιβλία κατὰ τῶν ἁγίων Εὐαγγελίων καὶ κατὰ τῆς εὐαγοῦς τῶν χριστιανῶν θρησκείας. Κατασκεὶς δὲ δι' αὐτῶν πολλὰς, καὶ ἠδίκησεν ὐ μετρίως. Hæc eſt Juliani ἀνατροπὴ τῶν Εὐαγγελίων qvam una cum Cyrilli Alex. opere contrario memorat Theophanes in Chronographia pag. 44. In aliis autem qvatuor libris alia ſacra volumina videtur Julianus calumniatus eſſe, unde Cedrenus pag. 407. ἔτος ὁ ἀσεβὴς καὶ τλὴ τῶν θείων Εὐαγγελίων ἀνατροπὴν ἐγεγράφει, ἣν ὁ μέγας Κύριλλος Ἀλεξανδρείας, καὶ ἄλλοι φιλόχριστοι ἐπανορθώσαντο. Καὶ πᾶσαν δὴ ἄλλην γραφὴν αὐτός τε καὶ οἱ ὁμοιοι αὐτῷ διέβαλον, ὧν τῶν ἐρθοδόξων ἐξεβλήθησαν τὰ τούτων νοθεύματα. *Impius ille ſcripſit etiam Evangeliorum everſionem, quam magnus Cyrillus Alexandriæ Epiſcopus aliique Chriſtiani confutarunt. Omnes præterea alias ſacras literas Julianus ejusque ſimiles ſunt calumniati, quorum commenta à recte ſentientibus exploſa fuerunt.* His qvi Julianum oppugnarunt accenſendus etiam eſt *Photius* qvi Epiſt. 187. ad Chriſtophorum Protoſpatharium Parabatæ cavillationem adverſus dictum CHriſti Matth. XIX. 21. refert & confutat, τὸ σὴν ἀσπρείαν & πικρότερον καὶ δριμύτερον εἶδα ποτὲ Ἰουλιανὸν τῷ βαπτιστῇ διατεινασμένον. Ἃ γὰρ ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΡΟΣ ΕΚΕΙΝΟΝ εἶπον, καὶ ὧν ἡ μνήμη τὸ σωτηρίου ἔχει, ταῦτα δή σοι ἄρα χράφων ἀποχρῶσαν εἶμαι τλὴ λύσιν παρισχηκέναι. Idem Epiſtola 111. ὁ τῆς ἀσεβείας Ἰουλιανὸς καὶ τῆς ἀσεβείας χράφων, ἀλλόκοτα μὲν καὶ μωρὰ χράφων ἅμως ἔδοξέ τι σοφὸν καὶ δυσεπίμητον αἰτιᾶσθαι χριστιανούς, ὅτι μὴ ζωοθυσίαις τὸ θεῖον γεραίρουσιν. Jo. Cuſpinianus in vita Juliani p. 130. ſcribit ſeptem ejus libris contra CHriſtum petulantiſſime effuſis, reſpondiſſe fortiſſime Methodium, Euſebium atqve Apollinarem, idqve Hieronymum teſtari. Sed Porphyrio non Juliano

liano triumviri illi reſponderunt, & reſpondiſſe Hieronymus auctor eſt. De ſolo *Apollinari* Syro conſtat qvod librum ὑπὲρ ἀληθείας Philoſophis Græcis & Imperatori Juliano oppoſuit, teſte Sozomeno V. 18. *Philippus* qvoq; *Sidetes* Juliani libros confutavit, teſte Socrate VII. 27. E recentioribus adeundus Dominicus Mellinius in veteres qvosdam nominis Chriſtiani obtrectatores, Celſum, Porphyrium, Julianum, libris IV. Florent. 1577. fol.

Cætera deperdita Imperatoris ſcripta memorantur

Κρόνια cum Cæſaribus Juliani neutiqvam confundenda. Svid. in Ἰουλιανὸς & Ἐμπεδότιμος.

Περὶ τῶν τριῶν χημάτων. Svid. in Ἰουλ.

Epiſtolæ complures.

Videtur etiam Julianus aliqvid ſcripſiſſe de arte militari, ut colligas ex his Theophylacti Epiſt. 71. πῶς δ' ἂν στρατιωτικὴν καὶ γεωμετρικὴν εἰς ταὐτὸ συνήγαγε καὶ συνῆψε, τὰ μακροῖς θεωρήμασι ἔκπαλαι διειργόμενα, μετ' Ἀρχύταν, μετὰ Φιλόλαον, μετὰ τὸν Αἴλιον Ἀδριανόν, μετὰ τὸν ἔκπαγλον ἡμῖν Ἰουλιανόν.

Juliani χαραγὰς Combefiſius in Origg. CPol. pag. 23. & Bandurius lib. V. Antiqv. CPol. p. 96. vertunt *Juliano cuſam monetam*, & mox μεθ' ὧν καὶ τοῦ τύπου φήλου ἔξω τῆς χαραγῆς Combefiſius *ejus ſtatuam non numo inciſam*, Bandurius *ac poſtea ejus ſtatuam extra monetariam officinam ſtantem*, qvæ utraq; mihi non arridet interpretatio. Videndum num χαραγαὶ ſint ſculptæ imagines ſive ſtatuæ notatæ nominibus eorum qvos referebant, qvibus deinde infra opponuntur χαραγαὶ νεωτέρων, uti μεθ' ὧν non reddendum eſt *poſtea* ſed *inter quas* etiam Juliani ſtatua poſita ἔξω τῆς χαραγῆς, ſine expreſſo Juliani nomine.

De libro Johnſoni Anglice edito qvi Julianus Apoſtata inſcribitur & cui A. 1683. reſponſio eadem lingva Londini oppoſita, ipſe autem liber A. 1688. Gallice etiam verſus in Belgio prodiit, videnda Petri Bælii reſponſa ad qvæſtiones hominis è Provincia T. 1. p. 636.

VI. *Alii Juliani amplius ſexaginta.*

Julianus *Ægyptius* ὁ καὶ ὑπάρχων, ſub Juſtino Imp. Ejus Epigrammata exſtant in Anthologia Epigrammatum Græcorum. Alius Julianus præfectus Ægypti ſub Theodoſio Magno, de qvo Jac. Gothofredus ad Codicem Theodoſ. T. 6. p. 369. ubi etiam de Juli-

Julianis qvi ſub Valentiniano præfecturam annonæ & proconſulatum Aſiæ nec non Africæ geſſerunt. Alius Tiberius Julius Julianus Alexander, præfectus Ægypti ſub Veſpaſiano Imp. cujus mentio apud Joſephum XX. 5. Antiqv. Svetonium Veſp. c. 6. & in inſcriptione Veteri apud Gruterum pag. CXXIV. 1.

Julianus Epiſcopus *Alexandrinus*, cui circa A. C. 187. Demetrius ſucceſſit. Euſeb. Hiſt. Eccleſ. p. 174. 190. 202.

Julianus *Anazarbenſis* Cilix, Martyr, de qvo S. Chryſoſtomi Homilia XLVII. ad populum Antiochenum, Henſchenius ad 16. Martii T. 2. Act. Sanctor. illius menſis p. 421. ſeq. Omitto plures Julianos Martyres, ut duos Euſebio memoratos, aliosqve de qvibus Bollandus T. 1. Januarii pag. 571. Cangius in CPoli Chriſtiana lib. 4. p. 127. &c.

Julianus *Antiochenus* Epiſcopus poſt Petrum Fullonem ſub Zenone Imp. ab A. C. 471-476.

Julianus *Apbthartodoceta.* Infra in Halicarnaſſenſi.

Antonius Julianus hiſtoricus, qvi de Judæis ſcripſit, citatus à Minucio Felice p. 37. neſcio idemne cum Antonio Juliano qvem virum bonum & facundiæ florentis vocat Gellius XVIII. 5.

Julianus *Apameenſis* Epiſcopus tempore Commodi Imp. Euſeb. V. 16. Hiſt Eccleſ. p. 182.

Julianus *Apſilarum* Dynaſta, qvem ab Adriani Patre regnum accepiſſe ſcribit Arrianus periplo ponti Euxini.

Julianus Abbas cœcus, gente *Arabs*, de qvo Sophronius in prato ſpirituali, Baronius ad A. C. 547. n. ult.

Julianus Petri, *Archipresbyter* S Juſtæ, Toletanæ urbis, cujus nomine ſuppoſitum ab Hiſpanis Chronicon una cum Adverſariis, deſcriptione eremitoriorum Hiſpanorum & carminum variorum collectione fertur, ejusdem cum Pſeudo-Dextro furfuris. Editorem Laur. Ramireſium qvi Pariſ. 1628. typis excudi curavit, Sirmondus honorificum ab eo teſtimonium operi præfigendum rogatus, bello eluſit reſponſo, negavit enim aliud dare ſe poſſe, qvam eſſe auctorem de theſauro ſuo proferentem nova & vetera. Vide D. Antonii Reiſeri Launojum confeſſorem pag. 783. & Nic. Antonium lib. 7. Bibl. Veteris Hiſpanæ c. 8. qvi paſſim alibi in illo opere Juliani hujus commenta explodit.

Julianus *Arelatenſis*, infra in Pomerio.

Julianus *Boſtrorum* Epiſcopus, de qvo Evagrius III. 33.

Julianus Domni F. *Caſarienſis*, Cappadox Sophiſta, qvi tempore Conſtantini M. Imp. Athenis docuit, de qvo paucis Svidas, pluribus Eunapius. Idem Julianus cujus Lexicon πολύστιχον in decem Rhetoras laudat Photius Cod. 150.

Julianus *Caſarinus*, qvi Concilio Baſileenſi interfuit, de qvo H. Warthon in appendice ad Hiſtoriam literariam Eccleſiaſticorum ſcriptorum Cavei ad A. C. 1426.

Julianus *Cardinalis* legatus Nicolai V. Pontificis, auctor tractatus de translatione Imperii, qvi MS. exſtat in Bibl. Auguſtæ Vindel.

Julianus *Carpentoratenſis* Epiſcopus, qvi interfuit Concilio Epaonenſi A. C. 517.

Julianus *Celanenſis*. Infra in Eclanenſi.

Julianus *Chaldæus*. Infra in Theurgo.

Julianus *Cilix*. Supra in Anazarbenſi.

Julianus *Cingulanus* Epiſcopus, cujus mentio in Epiſtolis Vigilii Papæ A. C. 550. & 553.

Claudius Julianus præfectus Urbis, A. C. 201. in veteri inſcriptione apud Gruterum p. XXXII. 6.

Julianus *Coënſis* Epiſcopus Leoni I. Pontifici charus, cujus vice Synodo Epheſinæ A. C. 431. interfuit. Vide Paſchaſium Qveſnellum ad Leonem M. p. 844. ſq. edit. primæ. Exſtat ejus Epiſtola ad Leonem Imp. adverſus Timotheum Ælurum & pro Synodi Chalcedonenſis confirmatione, ſcripta A. C. 457.

Julianus *Comes* Orientis, Juliani Imp. θεῖος ſive avunculus, Chriſtianorum perſecutor etiam contra avunculi ſententiam crudeliſſimus de qvo Philoſtorgius VII. 10. Valeſius ad Sozom. V. 8. Jac. Gothofredus ad Cod. Theodoſ. T. 6. p. 368.

Conſules Romani Anicius Julianus A. C. 322. M. Aqvilius Julianus 38. P. Cæjonius Julianus Camoenius 325. Claudius Julianus 224. T. Vinicius Julianus, ſuffectus A. 363. Vide & infra in Salvio Juliano.

Julianus *Diaconus*, cujus antidotum æqvalis ſui laudat Aëtius III. 3. cap. 12. Alius *Julianus Lucas* natione Græcus, Diaconus Toletanus, qvi Hiſpanicam Hiſtoriam & de geſtis Ildefonſi, qvod Archi Epi-

Epiſcopo alii tribuunt, ſcripſit. Baron ad A.C.657.n.43. Voſſius Hiſt. latin. p 753.

Didius Julianus Imperator A. C. 193.

Julianus *Eborenſis* Epiſcopus, in veteri inſcriptione apud Gruterum pag. MLIII. 9.

Julianus Pelagii & Cæleſtii diſcipulus, Epiſcopus *Eclanenſis*, contra qvem S. Auguſtinus ſcripſit. De eo multa, Annales & Pelagianæ ſcriptores Hiſtoriæ, Uſſerius, Voſſius, Noriſius: Garnerius qvoqve ad Marium Mercatorem Tomo I. & ad librum diurnum Pontificum Rom. p.43. Idem Garnerius Juliani hujus libellum miſſum ad ſedem Apoſtolicam vulgavit cum notis Pariſ. 1668. 8.

Julianus *Edeſſenus* Monachus & Anachoreta, cujus vitam Ephraimus Syrus ſcripſit. De eo Acta Sanctorum IX. Junii, Tomo 2. pag. 175. ſeq.

Julianus *Epiſcopus*, qvem in libris octo de anima colloqventem induxit & cui libros de vita contemplativa dicavit Julianus Pomerius. Forte Julianus Epiſcopus *Forojulienſis*, cujus mentio in vita S. Honorati, de qvo vide admonitionem libris de vita contemplativa aberudito viro in nova Proſperi editione præmiſſam. Fuit & Julianus qvi cum aliis Epiſcopis Gallis Epiſtolam Synodicam ad Leonem M. ſcripſit A. C. 451.

Julianus *Halicarnaſſenſis*, Aphthartodoceta, contra qvem ſcripſit Euſebius Theſſalonicenſis teſte Photio Cod. 162. De eodem Juliano Svidas. Fragmenta ejus qvædam in Catenis Græcis.

Juliani duo Epiſcopi *Hieroſolymitani* ſæculo poſt natum CHriſtum ſecundo. Euſeb. V. 12. Hiſt. Eccleſ. Fuit & Julianus Monachus Hieroſolymitanus monaſterii B. Theodoſii, qvi in Concilio CPolitano ſub Menna A. C. 536. ſubſcripſit libello contra Severum.

Julianus *Lebedi* poſtea Epiſcopus, notarius Stephani Epiſcopi Epheſini in Synodo Epheſina λῃςεικῇ A. C. 449. Evagr. II. ult. p. 311.

Julianus *Lucas*, ſupra in Diacono.

Julianus *Maſcellio*, in veteri inſcriptione apud Gruterum p. LI. 2. Ne dicam de aliis Julianis per veteres inſcriptiones obviis, qvos in indice Gruteriano licet videre.

Julianus *Medicus* Methodicus, Apollonii Cyprii & Olympiani diſcipulus qvem audivit Alexandriæ & ſubinde confutat Galenus. Scripſit

pſit libros XLVIII. contra Aphoriſmos Hippocratis, Philonem ſive librum de Methodo, nec non de animi & corporis morbis περὶ ψυχικῶν καὶ σωματικῶν παθῶν, atqve εἰσαγωγάς. Vide indicem ſcriptorum à Galeno laudatorum ſupra lib. 4. c. 17.

Julianus *Melitenſis* Epiſcopus qvi cum Cingulano ſubſcripſit conſtitutioni Vigilii Papæ A. C. 553.

Julianus *Memoris* Epiſcopi filius, cujus & Jûs clariſſimæ fœminæ Epithalamium à Paullino ſcriptum videre exoptat Barthius lib. 2. c. 1. Adverſariorum.

Julianus *mercator* opulentus ac liberalis, cujus tumulum epitaphio decoravit Venantius Forrunatus lib. 4. carm. 23.

Julianus *Patricius* & Exconſul qvi non diu poſt Juſtiniani tempora ſcripſit libris duobus Epitomen Novellarum, qvæ exſtat & de qva dixi in Bibl. Latina. Idem forte cui Priſcianus Cæſarienſis Grammaticus libros ſuos dedicavit.

Julianus *Pomerius* Mauritanus, presbyter Arelatenſis ſub extremum Sæculi V. clarus, cujus libri tres de vita contemplativa exſtant inter Proſperi opera, cujus nomine jam olim citati ſunt à Chrodogango in regula Canonicorum & Jona Aurelianenſi lib. 1. c. 1. & 10. de inſtitutione Laicali. De ſcriptis ejus deperditis videndus Gennadius cap. 98. de S. E. qvi ipſo adhuc ſuperſtite ſcripſiſſe ſe innuit, & Iſidorus c. 12. Ad hunc Pomerium eſt Epiſtola Ennodii ſexta libri ſecundi, & una alteraqve Ruricii Lemovicenſis, à qvo etiam Abbas appellatur. De eodem Cyprianus junior in vita S. Cæſarii Epiſcopi Arelatenſis: *Erat autem illis admodum familiaris Pomerius quidam profeſſione Rhetor, Afer genere, quem ipſis ſingulariter earum Grammaticæ artis doctrina reddebat.* Prologum alterum librorum de vita contemplativa qvem Dacherius T. 13. ſpicilegii primus edidit, in nova Proſperi editione omiſſum miror.

Julianus *Prætorianus* ſub Rege Gothorum Vitige. Liberatus in breviario c. 22.

Julianus Epiſcopus *Puteolanus*. Rectius Julius. Vide Qveſnelli notam 39. ad Epiſtolam 24. Leonis Magni.

Julia-

Julianus *Sabas* five πρεσβύτης, eremita. Theodorit. Hiſt. religioſ. c. 3. & Hiſt. Eccleſ. III. 24. IV. 27.

M. *Salvius* Julianus Afer Hadrumetinus, proavus Didii Juliani Imperatoris JCtus, qvi Conſul Romæ fuit Anno CHriſti 148. & juſſu Hadriani Imp. Edictum perpetuum condidit. De eo dixi in Bibl. Latina. Alius M. Salvius Julianus junior, qvi conſulatum geſſit A. C. 175.

Julianus *Samaritanorum* adverſus Juſtinianum rebellantium & mox oppreſſorum Rex. Cyrillus in vita S. Sabæ, Baronius ad A. C. 530. n. 19. Alius Juſtiniani ejusdem à ſecretis & ad Æthiopas Homeritasqve legatus, cujus mentio apud Procopium lib. 1. & 2. de bello Perſico.

Julianus *Scribo* de qvo Baronius ad A. 600. n. 3.

Julianus *Signinus* Epiſcopus, cujus meminit Vigilius Papa Epiſtola contra Theodorum Cæſarienſem ſcripta A. C. 551.

Julianus Chaldæus, ejusqve filius Julianus *Theurgus*, M. Antonini Philoſophi temporibus clarus, de qvorum Theurgicis ſcriptis & τελεστικοῖς ſive Magica ſacra ac τελέσματα explicantibus videndus Svidas. De oraculis Juliani Theurgi dixi lib. 1. c. ult. ubi de oraculis tributis Zoroaſtri, Mago Perſæ.

Julianus *Toletanus* Epiſcopus, ἀντιχειμένων & prognoſticorum, aliorumqve variorum ſcriptorum latinorum auctor, de cujus vita & monumentis videndi Nic. Antonius lib. 5. Bibl. Veteris Hiſpaniæ c. 7. Caveus in Hiſtoria literaria ſcriptor. Eccleſ. ad A. C. 680. & Henſchenius in Actis Sanctorum ad 8. Martii T. 1. p. 782. ſeq. Hunc cum Pomerio multi perperam confundunt.

Julianus *Tyrannus* ſub Diocletiano, à Carino interfectus. Aur. Victor de Cæſaribus c. 39. Alius Julianus Nobiliſſimus, filius Conſtantini Tyranni, una cum patre juſſu Honorii occiſus A. C. 411. Sozom. IX. 15. Olympiodor. apud Photium Cod. 80. p. 105. ſq.

Juliani nomen, propter Apoſtatam, Chriſtianis exoſum, adeoq; rarius uſurpatum, Hiſpanis vero imprimis ob Julianum Ceutæ ſive Septæ Comitem, qvi A. C. 714. Mauros in Hiſpaniam adduxit, inviſum notavit Johannes Mollerus in Homonymoſcopia pag. 121. 122. & Jo. Schmidius diſſ. de fatalitate nominum propriorum humanorum edita Lipſiæ A. 1683.

VII.

VII. Catalogus Scriptorum CCCC amplius, qvi veram Religionem adversus Atheos, Deistas seu Naturalistas, Idololatras, Judæos & Muhamedanos asseruerunt.

Veteres Græci deperditi.

1 *Jasonis* Christiani cum *Papisco* Judæo Alexandrino Διάλεξις qvam S. *Lucæ* tribuit Clemens Alex. alii referunt ad *Aristonem Pellæum.* Vide qvæ dixi lib. V. cap. 1. pag. 187. seq. Proœmium sub titulo *Celsi de Judaica incredulitate ad Vigilium* legitur latine inter opera Cypriano adscripta. Confer Jo. Spencerum ad Origenem contra Celsum pag 57.

2 Ejusdem *Aristonis* Apologia pro Christianis ad Imperatorem Hadrianum, de qva in Chronico Paschali p. 255. ubi male legitur Ἀπελλῆς καὶ Ἀρίστων, pro ὁ Πελλαῖος Ἀρίστων.

3 *Quadrati* Apologeticus pro Christianis, ad Imp. Hadrianum.

4 *Aristidis* ad eundem Hadrianum Apologia pro Christianis.

5 *Justini* Martyris liber de resurrectione, & de fide ac Providentia ad Euphrasium Sophistam.

6 *Irenæi* contra gentes volumen, Eusebio memoratum atqve Hieronymo.

7 *Tatiani* πρὸς οὓς ἀποφηναμένους τὰ περὶ θεοῦ.

8 *Clementis* Alexandrini de Providentia. Ejusdem de resurrectione mortuorum.

9 *Claudii Apollinaris* Hierapolitani in Phrygia Episcopi Volumen pro fide Christianorum, ad M. Antoninum Verum, & de Veritate libri duo, adversus gentes libri V. Contra Judæos libri II. Vide qvæ dixi lib. V. cap. 1. p. 189.

10 *Melitonis* Episcopi Sardensis Apologeticus pro Christianis ad M. Aurelium Antoninum.

11 *Apollonii* Romani Apologia pro Christianis latine dicta sed ab Eusebio Græce inserta Actis Martyrum.

12 *Miltiadis* Apologia pro Christianis ad Marcum & Commodum, ac Volumen adversus Gentes, & adversus Judæos aliud.

13 *Sexti* de resurrectione liber ab Eusebio V. 27. Hist. laudatus.

14 *Hip-*

14 *Hippolyti* Protrepticus ad Severam, Philippi Arabis Conjugem, Et de CHriſto ac reſurrectione.

15 *Methodii* adverſus Porphyrium libri, & de reſurrectione.

16 *Luciani* Martyris Apologia, cujus meminit Euſebius IX. 6. Hiſt. & Rufinus breve argumentum ex Actis Martyrii Hiſtoriæ ſuæ inſeruit.

17 *Ammonius* Alexandrinus de Moyſi & JEſu conſonantia.

18 *Euſebii* adverſus Porphyrium libri XXV.

19 Ejusdem Demonſtrationis Evangelicæ libri X. poſteriores.

20 Ejusdem Eccleſiaſtica Præparatio, & ἀπόδειξις allegata in Jure GræcoRom. lib. IV. p. 295.

21 *Cæſarii*, fratris Gregorii Naz. κατ' Ἑλλήνων. Svid.

22 *Apollinaris* Laodiceni libri XXX. adverſus Porphyrium. Svid. vide qvæ dixi lib. IV. c. 27. n. 41.

23 Apollinaris ejusdem Syri contra Julianum & Philoſophos pro Veritate, laudat Sozomenus lib. 5. cap. 18. incertum an idem opus cum priore.

24 *Philoſtorgii* adverſus Porphyrium opus, cujus meminit ipſe in Hiſt. Eccleſ. X. 10.

25 *Diodori* Tarſenſis contra Judæos, & libri VIII. contra aſſertores fati, qvibus varios Ethnicorum Philoſophorum Platonis, Ariſtotelis, Porphyrii errores confutavit. Svid. in Διόδωρος.

26 *Theodori* Mopſveſteni libri III. contra Magiam Perſarum, de qvo opere Photius Cod. 81.

27 *Cyrilli* Alex. libri de Synagogæ defectu. Gennad. c. 57. de S. E.

28 *Philippi Sidetæ* contra Julianum Imp.

29 *Evagrii* altercatio Simonis Judæi & Theophili Chriſtiani. Gennad. c. 50. de S. E.

30 *Joannis Philoponi* contra Jamblichum de imaginibus. Vide Photium Cod. 215.

31 Auctoris incerti Opus XV. librorum, in τεῦχη qvinq; diſtinctum, qvo teſtimonia Ethnicorum Chriſtianis dogmatis ſuffragantia collecta fuiſſe refert Photius, qvem vide Codice CLXX.

32 *Evodius* Monachus adverſus Saracenos, qvi citatur ab Euthymio titulo panopliæ XXIV.

Syri.

33 *Jacobi* Niſibeni adverſus Gentes, de gentium converſione, de perſecutione Chriſtianorum, de reſurrectione &c. Vide Gennadium cap. 1.

Veteres Latini deperditi.

34 *Tertulliani* de ſuperſtitione ſæculi.
35 *Aſclepiadis* liber de providentia ſummi DEI, ad Lactantium qvi ejus operis meminit VII. 4.
36 *Lactantii* adverſus Judæos; qvod opus promittit VII. 1. inſtitutionum.
37 *Auguſtini* contra Paganos libri III. & exhortatio ad eosdem.
38 *Niceæ* ſubdiaconi Aqvilejenſis, inſtructionis ad Neophytos libri VI. de qvibus Gennadius c. 22.

Scriptores Græci qui exſtant.

39 *Flavii Joſephi* contra Apionem & Manethonem libri duo.
Liber περὶ παντὸς contra Platonem, Joſepho à qvibusdam tributus cujus fragmentum ſaltem habemus.
40 Petri Apoſtoli cum Appione diſputatio in Clementinis & recognitionibus ſub Clementis nomine editis.
41 *Juſtini* Martyris Ἐλεγχῳ πρὸς Ἕλληνας, itemqve λόγῳ πρὸς Ἕλληνας, nec non Apologia duplex pro Chriſtianis, Liber de Monarchia, Everſio dogmatum Ariſtotelicorum, & Dialogus cum Tryphone, de qvibus uti de qvæſtionibus qvoqve qvæ ſub ejus nomine feruntur dixi lib. V. cap. 1. p. 53. ſeq.
42 *Tatiani* liber adverſus Gentes.
43 *Athenagoræ* Apologia pro Chriſtianis, & liber de reſurrectione mortuorum.
44 *Theophili* Antiocheni libri III. ad Avtolycum pro fide Chriſtiana.
45 *Clementis* Alexandrini Protrepticus ad Gentes, cui etiam addi debent multa ex libris ejus Stromatum.
46 *Origenis* contra Celſum Epicureum libri VIII. qvorum primo & ſecundo etiam refellit objectiones qvas Judæi nomine Celſus adverſus Chriſtianos produxerat.
47 *Macarii Magnetis*, ἱεραρχικὰ Apologia Evangelica ſive libri ἀποκριτικῶν (reſponſionum) ad Theoſthenem adverſus Gentiles Evangelii

gelii calumniatores. Opus hactenus ineditum & ab Albertino pag. 487. de S. Evchariſtia magis forte qvam meretur contemtum ac depreſſum. Vide qvæ de eo dixi lib. V. c. 1. p. 276. & qvæ ex illo ſervavit Nicephorus CPol. in antirrheticis MSS. unde protulit nonnulla Tillemontius in Hiſtoria Imperatorum T. IV. in vita Conſtantini M. c. 93.

48 *Euſebii* libri XV. Præparationis & libri X. priores Demonſtrationis Evangelicæ, & adverſus Hieroclem, qvi Apollonium Tyanenſem cum CHriſto contulit, liber.

49 *Athanaſii* adverſus Gentes libri II. ad Macarium.

50 *Greg. Nazianzeni* ſtelitevticæ binæ in Julianum.

51 *Gregorii Nyſſeni* πρὸς Ἕλληνας, adverſus Græcos ex communibus notionibus. T. 1. Opp. p. 914. Ejusdem contra fatum. id. p. 894.

52 *Jo. Chryſoſtomi* adverſus Judæos & Ethnicos ἀπόδειξις de CHriſto T. V. edit. Græcolat. p. 735.

Ejusd. adverſus eos qvi providentiam in dubium vocant offenſi calamitatibus piorum. id. p. 766.

De Babyla & adverſus Julianum atqve Gentiles. id. T. 1. pag. 645.

Adverſus Judæos Homiliæ VI. T. 1. p. 383.

53 *Baſilii* Seleucienſis demonſtratio adverſus Judæos.

54 *Hermiæ* irriſio gentilium.

55 *Baſilii* Seleucienſis demonſtratio contra Judæos de Adventu CHriſti T. 8. Bibl. Patrum Lugd. p. 495.

56 *Cyrilli* Alex. adverſus Julianum libri X. & liber adverſus Judæos, cum qvæſtionibus.

57 *Philippi* Sidetæ Acta diſputationis in Perſide habitæ Chriſtianos inter, Gentiles ac Judæos. MS. in Bibl. Cæſarea teſte Lambecio lib. V. p. 137.

58 *Theodoreti* de curatione Græcarum affectionum, contra Julianum libri XII. & de Providentia Homiliæ X. & in Danielem ubi adverſus Judæos disputat.

59 *Gregentii* Archi Epiſcopi Tephrenſis diſputatio cum Herbano Judæo.

59 b. Æneæ Gazæi Theophraſtus, ſive de animæ immortalitate.

59 c. Zachariæ Mytilenæi Ammonius, ſive Mundum non eſſe æternum.

60 Auctor teſtimoniorum de Trinitate adverſus Judæos qvi latine legitur inter Gregorii Nyſſeni opera T. 1. pag. 993. Chryſoſtomo junior.

61 *Joannes Philoponus* contra Proclum de æternitate mundi.

62 *Jo. Damaſceni* diſputatio Chriſtiani & Saraceni, duplex T. 1. edit. Mich. le Qvien p. 466. & 470.

63 *Euthymii* Zigabeni confutatio Iſmaëlitarum, ſine nomine auctoris edita in Saracenicis Frid. Sylburgii. Confer qvæ idem Euthymius in panoplia adverſus Judæos tit. VIII.

64 *Jo. Cantacuzeni* Imp. libri adverſus Judæos & Muhamedanos, de qvo opere dixi lib. V. c. 5. p. 473.

65 *Bartholomæi* Edeſſeni elenchus & confutatio Hagareni in Steph. le Moyne Variis ſacris T. 1. p. 302-428.

66 Anonymus contra Mahomedem, in iisdem Variis ſacris pag. 429-451.

67 *Theophanis* Nicæni contra Judæos libri VI. MSS. in Bibl. Regis Galliæ cod. 2951.

69 *Nicolai* Hydruntini dialogus cum Judæo. MS. in Bibl. Regis Galliæ Cod. 2813.

68 *Matthæi* Hieromonachi libri V. in Judæos. MS. in eadem Bibl. & in Bodlejana Cod. Barocc. 33.

70 *Thaddæus* Peluſiota contra Judæos.

71 *Demetrii* Cydonii verſio Græca confutationis Alcorani ſcriptæ à Ricoldo ſive Richardo Florentino A.C. 1300. de qva dixi lib. V. c. 5. p. 691.

72 *Gennadii* CPol. dialogus cum Amurathe, de qvo ibid. pag. 697. Dialogus contra Judæos MStus in variis Bibliothecis.

73 *Theodori Abucaræ* diſſertatio cum Judæo, & contra Saracenos.

74 *Samonæ* ArchiEpiſcopi Gazenſis circa A. 1072. diſceptatio cum Achmede Saraceno. Confer Michaelem le Qvien ad Damaſcenum T. 1. p. 655.

75 *Andronici Comneni* dialogus contra Judæos.

76 *Anaſtaſii* Abbatis ſæculo nono clari contra Judæos liber, initio & fine mutilus. Latine ex Turriani verſione in T. 3. Lect. Antiqvar. Henrici Caniſii, & in Bibliotheca Patrum edit. Lugd. T. 13. p. 334 - - 349.

Syri.

Syri.

77 *Euſebii* Edeſſeni contra Judæos MS. memorat Hebed JEſu in ſuo Catalogo.

78 *Ephræmi* Syri diſputationes cum Judæis, & diſſolutio impietatis Juliani. id.

79 *Diodori* Tarſenſis de providentia, ita enim reddendus titulus illius operis, non *liber Politicorum*, ut Hebed Jeſu. Vide Rich. Simonis Epiſtolas ſelectas T. 3. Epiſt. 19. p. 111.

Latini Veteres qui exſtant.

80 *Tertulliani* Apologeticus, & libri duo adverſus nationes, à Jacobo Gothofredo primum in lucem editi. Ejusdem de teſtimonio animæ, & ad Scapulam: tum adverſus Judæos, & de Carnis reſurrectione. Carmen ad Senatorem Apoſtatam qvod pleriqve Tertulliano abjudicant.

81 *Minucii Felicis* Octavius ſive dialogus Cæcilii Natalis, Ethnici cum Octavio Chriſtiano, in primis editionibus male pro octavo Arnobii libro venditatus. Hunc in theſes ſive Aphoriſmos reſolvit B. Chriſtianus Kortholtus in diatriba edita Kil 1685. 4.

82 *Cypriani* libellus ad Donatum & alter de idolorum vanitate. Ejusdem ad Demetrianum. Et Teſtimoniorum ad Qvirinum adverſus Judæos libri III.

83 *Arnobii* adverſus Gentes libri VII. Jo. Maire typographus præf. ad Arnobium teſtatus eſt ſe conſtituiſſe duobus Voluminibus omnes Patres Eccleſiæ tam Græcos qvam Latinos, qvi contra Gentes ſcripſerunt, cum integris omnium Commentariis vulgare. Sed nec ille, nec alius poſt eum hactenus id fuit executus.

84 *Lactantii* Divinarum Inſtitutionum libri VII. horumqve Epitome integrior nuper edita à Clariſſ. Pfaffio, & liber de mortibus perſecutorum ad Donatum Confeſſorem.

85 *Commodiani* Inſtructiones à Nic. Rigaltio primum editæ.

86 *Julii Firmici* liber de errore profanarum religionum.

87 *Ambroſii* de fide reſurrectionis & Epiſt. 30. & 31. contra Symmachi relationem de Ara Victoriæ T. 2. edit. Benedictin. p. 825. ſq.

88 *Paulini* Nolani poëma adverſus Gentiles, editum & illuſtratum à præſtantiſſ. Viro Lud. Antonio Muratorio T. 1. anecdoton Ambro-

broſianæ Bibliothecæ, Mediolan. 1697. 4. In hoc inter alia teſtatur qvod libenter ego etiam & toto pectore verbis illius profiteor:

Diſcuſſi, fateor, ſectas quantum potui omnes,
Plurima quæſivi, per ſingula quæque cucurri,
Sed nihil inveni melius, quam credere CHriſto.

89 *Auguſtini* de Civitate DEi contra Gentes ad Marcellinum libri XXII. Ejusdem de vera Religione liber, & adverſus Judæos.

90 *Pauli Oroſii* adverſus Paganos Hiſtoriarum libri VII.

91 *Aurelii Prudentii* libri duo adverſus Symmachum ac veterem Deorum Gentilium cultum. Ejusdem Apotheoſis, in qva hymnus contra infideles, aliusqve contra Judæos.

92 *Apollonii* Philoſophi altercatio cum *Zaccbæo* Chriſtiano, libris III. in ſpicilegio Dacheriano T. X.

93 *Junilius Afer* parte 2. de partibus Divinæ Legis cap. 29. Unde libri religionis Chriſtianæ aſſerantur T. X. Bibl. Patrum Lugd. pag. 350.

94 Incerti adverſus Judæos qvi inſecuti ſunt Dominum noſtrum JEſum CHriſtum. Inter S. Cypriani Opera.

95 Incerti contra Judæos, Paganos & Arianos ſermo de ſymbolo, & de altercatione Eccleſiæ & Synagogæ, inter opera Auguſtini, appendice Tomi VIII. edit. Benedictinorum.

96 Varia Collectanea adverſus Judæos, in Auctario Stevartiano, atqve inde T. 27. Bibl. Patrum edit. Lugd. p. 619-623.

97 *Julianus Pomerius* Toletanus Sæculi VII. ſcriptor libris tribus de demonſtratione ætatis ſextæ contra Judæos ad Ervigium Regem.

98 *Iſidorus Hiſpal.* contra neqvitias Judæorum.

99 *Rabani* Mauri, ſive *Amulonis* potius, contra Judæos liber ad Carolum Regem Lotharii Imp. fratrem.

100 *Agobardus* de inſolentia Judæorum, de Judaicis ſuperſtitionibus ad Ludovicum Pium &c.

101 *Guil. Diaconi* prologus contra Judæos, editus à Jacobo Hommey in ſupplemento Patrum.

102 *Goiberti* Abbatis Novigentini de incarnatione, adverſus Judæos.

103 *Odonis* Cantuarienſis Abbatis contra Judæos.

104 *Petri Blaſenſis* contra perfidiam Judæorum T. XXIV. Bibl. Patrum Lugd. p. 1189.

105 *Petri Damiani* Antilogus contra Judæos, T. 3. Opusc. 2.

106 *Fulberti* Carnotenſis ſermo contra Judæos.

107 *Gilberti Criſpini* Abbatis Weſtmonaſterienſis ad Anſelmum altercatio Chriſtiani cum Judæo T. XX. Bibliothecæ Patrum Lugd. pag. 1884.

108 *Petrus* Cluniacenſis contra Judæorum duritiem.

109 *Gualteri de Caſtellione* Inſulani, Tornacenſium Canonicorum præpoſiti, qvi Sec. XII. exeunte claruit & poëmate de rebus Alexandri M. notior eſt, contra Judæos libri III. editi à Caſimiro Oudino. Lugd. Bat. 1692. 8.

110 *Thomæ Aquinatis* ſumma Catholicæ fidei contra Gentiles, in libros IV. diſtributa. Rom. 2467. Venet 1480. fol. Colon. 1500. fol. & cum commentariis Franciſci de Sylveſtris, Ferrarienſis Lugd. 1566. fol. Occurrit etiam cum iisdem commentariis inter opera Thomæ junctim excuſa Rom. 1570. Venet. 1594. Antvverp. 1612. fol. tomo nono. Græce ex Demetrii Cydonii verſione extat MS. in Bibl. Regis Galliæ.

Scriptores recentiores de Veritate Religionis Chriſtianæ.

111 *Raimundi Sebundi* Hiſpani Theologia Naturalis de Homine & Creaturis, ſive liber Creaturarum & theſaurus divinarum Conſiderationum, ad umbilicum perductus Toloſæ A.C. 1436. Prodiit poſt Daventrienſem editionem (cujus meminit Warthonus) Argentinæ 1496. fol. Pariſ. 1509. 8. Lugd. 1540. 8. Venet. 1581. 8. Francof. 1631. 8. Lugd. 1648. Amſt. 1661. Fallitur Nic. Antonius qvi Pariſienſem pro prima editione habet Bibl. vet. Hiſpana T. 2. pag. 141.

Ejusdem Viola animæ, liber ejusdem argumenti, dialogi more diſputatus. Toleti 1500, 4. Lugd. 1568. 12. Non contemnendus

dus hic ſcriptor viſus eſt Michaëli Montano, qvi Theologiam naturalem Gallice vertit Rothomag. 1603. & 1641. 8. Apologiamqve ejus compoſuit lib. 2. conatuum * cap. 12. licet ſecius de ipſo cenſent alii, ut Mericus Caſaubonus libro de credulitate & incredulitate p. 16.

112 *Marſilii Ficini* Florentini de religione Chriſtiana & fidei pietate opuſculum ad Laurentium Medicem, ſcriptum A. 1474. & ſæpius editum ſeparatim, atqve inter Ficini Opera junctim excuſa primo loco poſitum Tomo I. Pariſ. 1641. fol. Prodiit etiam cum notis Lud. Crocii, Brem. 1617.

113 *Hieronymi Savanarolæ*, † Ferrarienſis, Triumphus Crucis contra ſæculi ſapientes, ſive de Veritate fidei, libri IV. Lugd. Bat. 1633. 12. ut antiqviores editiones omittam.

114 *Jo Franciſci Pici, Mirandulani* ſive Mirandulæ Domini & Concordiæ Comitis examen Vanitatis Doctrinæ Gentium & Veritatis Chriſtianæ diſciplinæ, libris VI. Mirandulæ 1520. atqve inter Auctoris opera excuſa junctim Baſil. 1601. fol. p. 467.

115 *Theodori Bibliandri* Chriſtianiſmus ſempiternus, verus, certus, in qvo ſolo homines poſſunt ſalvari, libris III. contra falſam ac deceptricem ſapientiam. Baſil. 1553.

Idem Alcoranum edidit cum Richardi Florentini & variorum confutatione. Baſil. 1543. fol.

116 *Ludovici Vivis* de veritate fidei Chriſtianæ libri qvinqve dialogorum more compoſiti Baſil. 1543. Lugd. 1551. & inter Opera junctim edita T. 1. p. 286. Baſil. 1555 fol.

Carolus Arndius V. C. in Syſtemate literario pag. 123. memorat Eraſmi libellum de religionis Chriſtianæ Veritate & ſeorſim excuſum & conjunctim cum reliqvis ejus operibus. Sed fefellit eum memoria.

117 *Dominici Mellini* in veteres Chriſtiani Nominis obtrectatores Celſum, Porphyrium Julianum libri IV Florentiæ 1577. fol.

118 *Auguſtini Steuchi* Eugubini de perenni Philoſophia libri X. ad Paulum III. Pontificem Max. Lugd. 1540. fol. Baſil. 1542. 4. & inter Opera junctim edita, Venet. 1591. fol. tomo tertio.

119

* Eſſais de Michaël Montagne.

† Vide Crenii præf. ad Helvici elenchos Judaicos p. 11. ſeq.

119 *Hieronymi Oſorii* de vera ſapientia libri V. Ulyſſipone 1578. Colon. 1579. 8. & inter opera Rom. 1592. fol.

120 *Guil. Budæi* de tranſitu Helleniſmi ad Chriſtianiſmum libri III. Pariſ. 1556. fol.

121 *Mutii Panſæ* Pinnenſis de oſculo ſeu conſenſu Ethnicæ & Chriſtianæ Philoſophiæ, ubi Chaldæorum, Ægyptiorum, Perſarum, Arabum, Græcorum & Latinorum Myſteria, tanqvam ab Hebræis deſumta, fidei noſtræ conſona de DEo deducuntur. Marpurg. 1605. 8. ſecundus liber qvem pag. 115. & alii tomi qvos promittit p. 291. & 485. nunqvam viderunt lucem.

122 *Livii Galantis*, Ord. minorum, libri XX. de Chriſtianæ Theologiæ cum Platonica comparatione, Bononiæ 1627. fol.

123 *Petrus Calanna* in Philoſophia ſeniorum, ſacerdotia & Platonica. Panormi, 1599. 4.

124 *Jo. Baptiſta Criſpus*, Gallipolitanus de Philoſophis caute legendis & Platonicorum dogmatum Chriſtianæ religioni adverſorum cenſura ac confutatio. Rom. 1594. fol. Confer ſcriptores de conſenſu vel diſſenſu Platonicæ Philoſophiæ cum Chriſtiana religione, laudatos à me ſupra lib. 3. c. 1. & *Franciſci Baltus* S. I. Apologiam Gallice editam pro SS. Patribus Platoniſmi accuſatis, Pariſ. 1711. 4.

125 *Ludovici Granatenſis* Introductio ad Symbolum fidei. Hiſpanice Salmanticæ 1582. fol. Italice Venet. 1587. 4. & latine eodem anno Jo. Paulo Gallutio interprete, & Gallice per Nicolaum Colinum.

126 *Petri Rami* Commentarius de religione Chriſtiana IV. libris. Francof. 1576. 8.

127 *Guil. Poſtelli* * de Orbis terræ Concordia libri IV. ſine temporis nota fol. & 8. & Baſil. 1544. fol. Primo religionis Chriſtianæ placita rationibus Philoſophicis docentur. Secundus eſt de Muhamede, & Alcorani confutatio. Tertius, qvid commune totus orbis tam jure humano qvam divino habeat. Qvartus, qva arte ſine ſeditione falſæ de DEo perſvaſiones ad veram pertrahi poſſint. Supplementum hujus operis eſt Alcorani & Evangeliſtarum Concordiæ liber Pariſ. 1543.

* Vide Obſ. Hallenſ. T. 1. p. 335. & B. Tho. Ittigii diſſ. de Poſtello §. XI. & XVII. & XXX.

Ejusdem Pantheonosia, sive de compositione omnium dissidiorum circa æternitatem &c. ibid.

128 *Josephi Acosta* S. I. de natura novi orbis libri II. & de promulgatione Evangelii apud Barbaros, sive de procuranda Indorum salute libri VI. Colon. 1596. 8. Ejusdem de CHristo revelato libri IX. Rom. 1590. 4. Lugd. 1592. 8.

129 *Philippi Mornæi*, * Plessiaci Domini de Veritate Religionis Christianæ liber adversus Atheos, Epicureos, Ethnicos, Judæos, Mahumedistas, & cæteros infideles Gallicè Antvverp. 1581. 4. Latine Antvverp. 1583. 8. Lugd. Bat. 1587. 8. Sigenæ Nassoviorum 1597. 8. Herborn. 1602. 1609. 8. & cum notis Jo. Friderici Breithauptii, Consiliarii Gothani Anno 1713. denati 1697. 4.

Ejusdem Mornæi ad Judæos Paræneses. Salmur. 1607. 4. Gallice.

130 *Eilhardi Lubini* diss. de veritate Religionis Christianæ, è libro Philippi Mornæi. Rostoch.

131 *Antonii Possevini* Bibliothecæ selectæ liber IX. X. XI. de juvandis Judæis, Mahometanis & Gentibus.

132 *Hugonis Grotii* de Veritate Religionis Christianæ libri VI. carmine Belgico, ** in usum navigantium & ad barbaras terras excurrentium. Hoc opus A. 1620. in carcere *** scriptum & A. 1622. cum jam libertati restitutus esset editum, deinde *Latine* auctor vertit & dicavit Hieronymo Bignonio, primumqve A. 1627. vulgavit sine notis, cujusmodi jam tertia editio prodiit Lugd. Bat. 1633. 12. Deinde addidit *notas*, cum qvibus post editionem primam Paris. 1640. 12. sæpissime vidit lucem, & separatim, & inter Criticos sacros, atqve inter Theologica Grotii Opera junctim excusa. Noviss. Amstelodami *Joh. Clericus* recudi curavit 1709. 8. addito præter breves notas libro de eligenda inter Christianos dissentientes sententia. Eodem anno prodiit Lipsiæ 8. cum analectis *Ernesti Salomonis Cypriani*.

Græca versionis à Pastore legati Anglicani Parisiis concinnatæ meminit Grotius Epist. 883. scripta ad Vossium A. 1638. additqve: *Pontificii*

* Crenius T. 3. Methodor. p. 350. seq. & T. 8. animadvers. Tho. Ittigii Opuscula Varia p. 252.

** Laudat Voëtius T. 1. select. p. 171. &, Hoornbeckius de Ethnicis convertendis p. 99.

*** Vide Tentzelii Monatl. Unterredungen A. 1693. p. 232. 248. sq. Jo. Christoph. Wolfii carcerem, eruditorum Museum p. 28.

tificii autem, nunc Perſice *vertunt, ut Mahumetiſtas, ſi DEus adſpiret, faciant Chriſtianos.*

Arabicam verſionem à Pocockio concinnari curavit Rob. Boyle, unde lepidus error Sponii & Wheleri qvi ex Arabico illo Grotium plagii * reum agunt, in itinerariis ſuis lectu alioqve dignis & amoenis.

Gallica Jo. Cordeſii, nec minus altera qvæ notatur in libro Hexameron ruſtiqve pag. 31. itemqve nova tertia auctore P. le Jeune. Ultrajecti 1692. 12.

Germanica Valentini Muſculi, qvi notas etiam transtulit dicavitqve Comiti Jacobo de la Gardie. Holmiæ, 1656. 12. Altera Martini Opitii, qvi reddidit Germanico carmine

Anglica Coventrii

Altera Simonis Patricii, Epiſcopi poſtea Elienſis, qvi ſeptimum librum addidit, Pontificiis oppoſitum.

Malaice etiam transferri fecit Rob. Boyle, (1637.

Suecica verſio memoratur à Grotio Epiſtola ad fratrem 413. data A. C.

133 *Jo. Henichii*, Theologi Rinthelenſis de veritate Relig. Chriſtianæ tractatus, qvo ea, qvæ Hugo Grotius de hac materia commentatus eſt, aliqvanto uberius exponuntur. Rinthelii 1667. 12.

134 *Jo. Canuti Lenæi* Theologi Upſalienſis de Veritate & excellentia Chriſtianæ Religionis brevis informatio ad Carolum Guſtavum, Comitem Palatinum Rheni, & poſtea Sveciæ Regem. Upſaliæ primum, deinde Stetin. 1642. 12. Prodiit etiam Coburgi atqve A. 1702. 12. Schleuſingæ.

135 *Simon Patrik* Witneſſes to Chriſtianity.

136 *Robert Jenkin* reaſonableneſs and certainty of the Chriſtian religion. Lond. 1698. 1700. 8. 2. Volum.

137 *Joannis Locke* reaſonableneſs of Chriſtianity Lond. 1695. & ex Anglico Gallice, Jo. Clerico interprete Amſt. 1696. 8. *que la religion Chretienne eſt treſ-raiſonnable, telle qu'elle nous eſt repreſentée dans l'Ecriture ſainte.* Prodiit etiam Gallice altera pars ibid. 1703. 8. in qva leguntur reſponſa ad objectiones Stillingfleeti, Eduardi aliorumqve ſeparatim Anglice à Lockio Londini edita.

* Confer ſi placet qvæ olim ſcripſi in Decade Decadum cap. 43. Verſionis illius Arabicæ meminit Pocockius Epiſt. ad Voſſium 336. data A. 1642. & Hottingerus Hiſt. Eccleſ. T. 1. 515.

138 *Johannis Clerici* de l'incredulité, ou l'on examine les motifs & les raiſons generales qvi portent les incredules à rejetter la religion Chrétienne, avec deux lettres ou l'on en prouve directement la Verité. Amſt. 1696. 1714. 8. & ex Gallico Anglice Lond. 1697. 8.

139 *Caroli Leslie* truth of Chriſtianity demonſtrated. Lond. 1711. 8. Memoires de Trevoux 1712. p. 183.

Ejusdem courte methode. ibid. 1697. 8. Mem. de Trevoux 1712. Mars.

140 *Joachimi Stegmanni* junioris, brevis demonſtratio Religionis Chriſtianæ Veritatis, inſerta operibus Danielis Brenii. Amſt. 1664. fol.

141 *Jordani Nicolai Edenii* Theologi Upſalienſis diſſertatio de Religionis Chriſtianæ veritate. Upſal. 1661. 8.

142 *Michaëlis Mourgves* S. I. plan Theologiqve du Pythagoriſme & des autres ſectes ſavantes de la Grece, pour ſervir d'eclairciſſement aux ouvrages polemiqves des Peres contre le Paiens. Toloſæ 1712. 8. duobus Vol.

143 *Anonymi* Chriſtianity the great ornement of humane life. Lond. 1701. Nouvell. de la Rep. des lettres 1701. Sept. p. 349.

144 *Richardi Steele* Chriſtian Heros, libellus Anglice plus ſimplici vice editus in 8. & 12. & Svevice etiam verſus à nobiliſſ. Viro S. Trievvaldo, qvo probatur Chriſtianæ religionis obſervantem Principem digniſſimum eſſe Herois nomine. Ad idem argumentum ſpectat Oratio *Hurtadi de la Motte*, volumini tertio ejus poëmatum præmiſſa, qva oſtenditur neminem vere mereri nominem Magni, niſi pium cultorem Numinis.

145 *Jacobi Bernardi* Profeſſoris Math. & Eccleſiaſtæ Leidenſis, de l'Excellence de la Religion Chrétienne. Lugd. Bat. 1714. 8.

146 *Eduardi Stillingfleet*, Epiſcopi Vigornienſis Origines ſacræ, or rational account of the Grounds of the Chriſtian faith, as to the truth and divine auctority of the Scriptures, and the matters therein contained, libri III. Lond. 1666. 4. Germanice Brem. 1695. 8. Melior editio ſeptima Cantabrig. 1702. fol. cui acceſſere ex auctoris MSto capita duo libri primi operis alterius qvod para-

parabat auctor qvinqve libris abſolvendum hoc titulo: Origines ſacræ or a rational account of the grounds of natural and reveal'd religion, vvherein the foundations of religion and the authority of the Scriptures are aſſerted and clear'd, vvith an anſvver to the Modern objections of Atheiſts and Deiſts.

Ejusdem letter to a Deiſt, in anſvver to ſeveral objections againſt the truth and authority of the Scriptures Lond. 8. & Latine D. Andrea Adamo Hochſtetero interprete. Ulm. 1695. 8. cum mantiſſa de divinitate Scripturarum V. & N. T. ex libello Gallico Anonymi contra indifferentiſmum religionum A. 1692. Amſt. impreſſo.

147 *Jo. Witty* eſſay tovvards a vindication of the Moſaic Hiſtory of creation of the vvorld, in ſeveral lettres. Lond. 1705. 8. Act. Er. 1707. pag. 161.

148 *Jac. Abbadie* traité de la Verité de la religion Chrétienne. Roterd. 1684. 2. Vol. 8. Germanice cum notis Francof. 1713. 4.

Ejusd. de la Divinité de Jeſus Chriſt. Roterd. 1689. 8.

149 *Godfridi Olearii* Theologi Lipſienſis JEſus der wahre Meſſias, ein köſtlicher Eckſtein. Lipſ. 1714. 8.

150 *Edward Fowler*, Epiſcopi deinde Gloceſtrienſis, deſign of Chriſtianity, or a plain demonſtration and improvement, that the enduing men vvith invvard real righteouſneſs or true holineſs, vvas the ultimate end of our Saviours coming into the vvorld, and is the great intendment of his bleſſed Goſpel. Lond. 1699. 8. tertia editio.

Ejusdem Libertas Evangelica, or a diſcourſe of Chriſtian liberty, being a farther purſuance of the argument of the deſign of Chriſtianity. ibid. 1680. 8.

151 *Marchionis de Pianezza* demonſtratio Evangelica, qvam ex Italico vertit Dominicus Bohrurius S. I. Pariſ. 1672. 12, recuſ. 1678.

152 *Joh. Englerti*, Svvinfurtenſis, Gentilis teſtis veritatis, duabus diſſertationibus expoſitus. Lipſ. 1710. 4.

153 *Petri Zornii* erſtes Chriſtenthum / ſo wohl in reiner Lehre als heiligen Leben aus den Feinden Chriſtliches Namens den Heyden entworffen Kiel 1711. 4. Sciagraphia majoris operis promiſſi necdum editi.

154 *Tobiæ Eckhardi*, Rectoris hodie Gymnaſii Qvedlimburgenſis, ſelecta non Chriſtianorum de CHriſto teſtimonia. Stadæ & Qvedlimb.

155 *Pet. Dan. Huetii* Demonſtratio Evangelica, Pariſ. 1679. fol. Amſt. 1680. 8. & auctior Pariſ. 1690. fol. Lipſ. 1694. 4 & 1704. 4. In his tribus poſterioribus, licet alioqvi longe melioribus ſunt qvædam loca omiſſa qvæ in primis duabus exſtant. Vide notas ad Petri Bælii Epiſtolas pag. 115.

Ejusdem Alnetanæ qvæſtiones ſive de concordia rationis & fidei libri III. qvorum primo lex concordiæ, ſecundo dogmatum & tertio præceptorum Chriſtianorum Ethnicorumqve comparatio continetur. Cadomi 1691. Lipſ. 1692. 4.

156 *Sam. Bocharti* ſermons de la divinité, neceſſité & certitude de l'Ecriture ſainte. De l'autorité & de l'utilité du vieux Teſtament &c. dans ſes ſermons ſur divers textes, Tom. I. Amſt. 1714. 12.

157 *Matthiæ Flacii* demonſtratio certitudinis ſacrarum literarum in Clavi S. Scripturæ T. 2. p. 441. ſeq.

158 *Ægidii Hunnii* Theologi Witebergenſis liber de Sancta Majeſtate, auctoritate, fide ac certitudine ſacræ Scripturæ Propheticæ & Apoſtolicæ V. & N. T. Francof. 1591. 8. & inter Opera ejus junctim edita in fol. & ante commentarios ejus in Nov. Teſt. recuſos Witeb. 1706. fol. curante B. D. Jo. Henr. Feuſtkingio. Etiam Germanice vertit Iſaacus Foecklerus Francof. 1596. qvæ verſio emendata à B. D. Elia Veilio, Theologo Ulmenſi, cum ejus præfatione prodiit Ulmæ 1696. 12.

159 *Dr. Williams* ſermons concerning Divine revelation, preached at the lecture founded by the honorable Rob. Boyle Eſqve Lond. 1695.

159 b. *Jo. Henr. Biſterfeldius* de Divina Scripturæ ſacræ eminentia.

160 *Petri Dinant* Eccleſiaſtæ Roterodamenſis achbaarheit van Godts Woort, ſive de dignitate Verbi Divini Roterd. 1709. 4. Belgice. Act. Er. 1711. p 69.

161 *Chriſtiani Dreieri* Theologi Regiomontani, de principiis fidei Chriſtianæ, ſive de credendi regula contra Gentiles & Judæos libri duo. Regiomonte 1689. 4.

162

162 *Jo. Henrici Alſtedii* triumphus Biblicus Herb. 1624. 8.

163 *Lud. Ferrandi* reflexiones ſur la religion Chrétienne. Pariſ. 1696. 12. duobus vol.

163 b. Preſervatif contra l'irreligion, ou demonſtrations des veritez fondamentales de la religion Chrétienne, avec une preface ou l'on fait voir les principaux motifs de l'incredulité, ſes pernicieux effets, & les moyens d'en empecher le progres, par *Mr. de la Touche Boesnier*, à Londres. Hagæ Com. 1707. 8. Vide Acta Er. 1708. p. 451.

164 *Pauli Segnerii* S. I. incredulo ſenza escuſa.

165 *Anonymi* la veritable religion cherchée & trouvée, en IX. discours Pariſ. 1708. 12. Memoires de Trevoux 1708. Jun. p. 1011.

166 *Gvilelmi Nichols* Conference vvith à Theiſt, qvinqve voluminibus. Lond. 1696. 97. 98. 99. 1703. 8. Act. Er. 1705. p. 91.

167 De la veritable religion par *Mr. le Vaſſor*. Paris 1688. 4.

168 *Petri Allix* vernünfftige Betrachtungen über die Bücher der Heil. Schrifft / die Warheit der Chriſtl. Religion dadurch zu behaupten. Nürnb. 1702. 8. è Gallico vertit Andreas Chriſtian Eſchenbach, Eccleſiaſtes Norimbergenſis.

169 *Mr. Dirois* preuves & prejugés pour la religion Chriſtienne & Catholiqve, contre les fauſſes religions & l'Atheiſme. Pariſ. 1683. 4.

170 The Atheiſt turn'd Deiſt, and the Deiſt turn'd Chriſtian, or the reaſonableneſs and Union of Natural and the true Chriſtian Religion, by *Tho. Emes*, Chirurgo Medicus. Lond. 1698. 8.

171 The reaſonableſs of Scripture belief, by *Charles Wolſeley*, *Baron*, Lond. 1672. 8.

Ejusd. Unreſonableneſs of Altheiſm. Lond. 1669. 1675. 8.

172 *Rich. Baxters* unreaſonableneſs of infidelity. Lond. 1655. 8.

173 *Gilberti Burnet* Epiſcopi Salisburienſis four discourſes delivered to the Clergy of the dioces of Sarum, 1) the truth of the Chriſtian religion, 2) the Divinity and death of CHriſt. 3) the authority of the Church, 4) the obligations to continue in the Communion of the Church. 1694.

174 *Georgii Calixti* de veritate unicæ Religionis Chriſtianæ diſſertatio Helmſt. 1633. 4. & Germanice Brunſvv. 1708. 8.

175 *Jo. Fabritii* Theologi Helmſt. de veritate Religionis Chriſtianæ Helmſt. 1708. 4.

176 *Jo. Franciſci Buddei* Veritas Chriſtianæ religionis, Philoſophorum Gentilium obtrectationibus confirmata. Jen. 1711.

Ejusdem de Concordia religionis Chriſtianæ ſtatusqve civilis. Halæ 1712. 8. Confer *Sam. Pufendorfii* librum ſæpius editum de habitu religionis Chriſtianæ ad vitam civilem.

177 *Chriſtiani Kortholti* Paganus obtrectator, ſive de calumniis Gentilium in veteres Chriſtianos libri III. Kil. 1698. 4. Confer Gvil. Caveum primis Chriſtianiſmi primitivi capitibus, Jo. Jacobum Schudt lib. 1. Hiſt. Judaicæ cap. 17-24. D. Adami Rechembergii diſſ. ad Hiſt. Eccleſ. p. 287. ſeq.

Ejusdem B. Kortholti diſſ. de religione Ethnica, Judaica & Muhamedana Kil. 1666. 4.

178 The certainty of Chriſtian faith in general, and of the reſurrection in particular, by *Dan. Withbie.* Oxon. 1671. 8.

Ejusdem Neceſſity of the Chriſtian revelation. Lond. 1705. 8.

179 *Jeremiæ Taylori* Moral demonſtration or diſcourſe proving that the religion of JEſus CHriſt is from God Lond. 1678. 12. cum alius ejus opuſculis.

180 *Johannis Coleri* verité de la reſurrection de JEſus CHriſt, defendüe contre B. de Spinoſa Hagæ Com. 1706. 8. cum Spinoſæ vita.

181 *Chriſtiani Wolfii* Mathematici Hallenſis, Methodus demonſtrandæ Veritatis Relig. Chriſtianæ. Act. Er. 1707. p. 166. ſeq.

182 *Jacobi Fayi*, Eccleſiaſtæ Ultrajectini, defenſio religionis, nec non Moſis & gentis Judaicæ, contra duas diſſertationes Jo. Tolandi, qvarum una inſcribitur *ἀδεισιδαίμων*, altera Antiqvitates Judaicæ. Ultraject. 1709. 8.

183 *Elia Benoiſt* Paſtoris Eccleſiæ Gallicæ apud Delphenſes, Melange de remarqves Critiqves, Hiſtoriqves, Philoſophiqves, Theologiqves, ſur les deux diſſertations de Mr. Toland, avec une diſſertation ſur l' argument tiré du conſentement de tous les peuples pour prouver l' exiſtence de Dieu. Delphis 1712. 8.

184 Defenſe de la religion Chrétienne & de l' Ecriture Sainte contre les Deiſtes, par *Jean Baptiſte de Roſemond* Pariſ. 1681. 12.

185

185 Penſées de *Mr. Paſchal* ſur la religion & ſur qvelqves autres ſujets. Amſt 1699. 12. Omitto alias editiones, ſæpius enim hic liber poſtumus Blaſii Paſchalis ſummi viri prodiit.

186 *Georgii Nitſchii* Eccleſiaſtæ Gvelpherbytani Axiomata ſacra, das iſt kurtze und merckwürdige Reden von allerhand Geiſtlichen Sachen. Wolfenbüttel 1709. 12.

187 *Guilelmi Bonjour* Toloſani triduana de canone librorum ſacrorum concertatio, acta in ſeminario Montis Faliſci Rom. 1704. 4. interloqvuntur Catholicus, Judæus, Ethnicus, Hæreticus, Samaritanus atqve Politicus. Vide Acta Er. A. 1706. p. 497.

Ejusdem diſſertatio in Hiſtoriam ſacram primæ Mundi ætatis, habita per Dialogos in Academia ejusdem ſeminarii, ibid. 1705. 4. id. pag. 504.

188 *Anonymi* Hiſtoire du Chriſtianiſme, ou l' on fait voir l'Origine & l' Antiqvité de ſes Veritez. Pariſ. 1701. 12. duobus Vol. Journal des Savans 1702. p. 386.

189 *Johannis le Maire*, Eccleſiaſtæ Amſtelodamenſis aſtrum Gentiliſmi ad claram lucem Evangelii. Amſt. 1642. Belgice.

190 *Benedicti Pictoti* Examen des Religions, huit ſermons ſur 1. Theſſal. V. 21. Genev. 1698. Nouvell. de la Rep. des lettres 1702. Novembr. p. 508. ſeq.

190 b. Veritas religionis Chriſtianæ Reformatæ aſſerta ex ratione, ve-relatione & antiqvitate amica & inimica, à *Gerhardo* van der *Meulen*. Lugd. Bat. 1667. 4.

191 *Viti Ludovici à Seckendorf* Chriſtenſtaat in drey Bücher abgetheilet/ im erſten wird von dem Chriſtenthum an ſich ſelbſt und deſſen Behauptung wieder die Atheiſten und dergleichen Leute: im andern von Verbeſſerung des Weltlichen / und im dritten des Geiſtlichen Standes nach dem Zweck des Chriſtenthums gehandelt. Lipſ. 1685. 8. Acta Er. illius anni pag. 343.

192 *Joſephi Hall* Decad. 3. Epiſt. 3. ſeq. p. 319. ſeqq. Operum.

193 Kurtze und leichte *Methode* oder Lehr-Vortrag/ denen Deiſten die Warheit der Chriſtl. Religion zu beweiſen aus vier Reguln. Ex Anglico vertit Chriſtophorus Matthias Seidel, Paſtor & inſpector Tangermundanus Lipſ. 1710. 12. Qvatuor illæ regulæ ſunt, 1) ut

res gesta sit ita ut externis sensibus, auribus & oculis potuerit percipi. 2) ut facta sit publice. 3) ut monumenta & consvetudines supersint publicæ, rem illam recolentes. 4) ut monumenta illa & consvetudines derivatæ sint ab eodem tempore qvo ea res gesta est.

194 *Fausti Socini* libellus de auctoritate S. Scripturæ Italice primum scriptus & inde editus latine Racov. 1611. 8. & sub * Dominici Lopez S.I. nomine, Hispali 1588. 12. & edente Conrado Vorstio, Steinfurti 1611. 8. & sine auctoris nomine Gallice Basil 1588. & inter Socini opera. Idem Socinus in Epistolis meminit operis qvod contra Atheismum meditatus est *Andreas Dudithius.*

195 *Francisci Gastrel*, certainty and necessity of Religion in general, or the first grounds and principles of humaine duty establish'd. Lond. 1697. 8.

Ejusdem certainty of the Christian revelation, and necessity of believing it. Lond. 1699. 8. Nouvell. Rep. lett. 1700. I. pag. 511. seqq.

196 *Isaaci Jaquelot* Dissertations sur l'existence de Dieu, ou l'on demontre cette verité par l'Histoire universelle de la premiere antiqvité du Monde, par la refutation du systeme d'Epicure & de Spinosa, par les caracteres de Divinité qvi se remarqvent dans la religion des Juifs & dans l'établissement du Christianisme. Hagæ Comitis 1697. 4. Confer Acta Er. illius anni p. 165.

Ejusdem dissertations sur le Messie, on l'ou prouve aux Juifs qve JEsus CHrist est le Messie, promis & predit dans l'ancien Testament. ibid. 1699. 8.

Ejusdem qvatre sermons de JEsus CHrist, qv'il est le Messie, & le vray Dieu. ibid. 1692. 8.

Ejusdem Conformité de la foy avec la raison, ou defense de la religion, contre les principales difficultez repandües dans le Dictionaire Historiqve & Critiqve de Mr. Bayle. Amst. 1705. 8. Vide Novellas Reip. literariæ illius anni T. 1. p. 330. seq.

Ejusdem Examen de la Theologie de Mr. Bayle. Amst. 1706. 12.

197

* Vide Rich. Simonis Bibliothecam selectam editam post ejus fata Gallice Amst. 1714. 12. Tom. 2. pag. 264. seqq.

197 *Stephani New* discourſe concerning natural and revealed religion, evidenting the truth and certainty of both, by conſiderations for the moſt part not yet touched by any. Lond. 1696. 8.

198 *Nehemiæ Grew* Coſmologia ſacra, or a discourſe of the Univerſe, as it is the Creature and Kingdom of God. Lond. 1701. fol. In hujus præclari operis libro qvarto probatur veritas religionis veteris Judaicæ, qvinto Chriſtianæ.

199 *Adami Tribechovii* Veritas creationis Mundi, prout à Moſe deſcripta eſt, oſtenſa in traditionibus Gentium ac vetuſtiſſimis Antiqvitatis profanæ monumentis. Recuſa hæc diſſ. tomo primo faſciculorum Tho. Crenii Roterod. 1691. 8.

200 *Frid. Spanhemii* filii Oratio de Divina Scripturarum origine & auctoritate contra profanos, T. 2. Opp. p. 1333. ſeq.

Scriptores recentiores adverſus Atheos.

201 Wiederlegung der Atheiſten, Deiſten und neuen Zweifeler. Francof. 1713. 8.

202 *Guilelmi ab Aſſonleville* Atheo maſtix. Antvverp. 1598. 8.

203 *Franciſci Ridderi* Theologiſch, Philoſophiſch en Hiſtoriſch proceſs voor God, tegen allerley Atheiſten. Roterd. 1678. 8. Belgice.

204 A conference betvven an Atheiſt and his friend. Lond. 1693.

205 *Thomæ Campanellæ* Atheiſmus triumphatus Rom. 1631. & Pariſ. 1636. 4. ubi tractatus de Gentilismo (Ariſtotelis) non retinendo ſubjicitur. Non aſſentior iis qvi Atheiſmi Patronis Campanellam ob hoc opus accenſent. Titulum Campanella de libris propriis c. 4. teſtatur operi impoſitum non à ſe ſed à Papa Paulo V. *quem ego*, inqvit, *vocarem Recognitio Religionis ſecundum omnes ſcientias, contra Anti Chriſtianiſmum Machiavelliſticum.*

206 Jac. Spenceri aut DEUS, aut nihil. Lond. 8.

207 *Alexandri Capelli* Atheiſme convaincu. Salmurii.

208 *Eduard Pelling* diſcourſe concerning the exiſtence of God. Lond. 1705. 8.

209 *Theophili Grosgebauer* præſervativ wieder die Peſt der heutigen Atheiſten. Erfurt 1662. 8. & Roſtoch. 1667. & cum aliis ejus ſcriptis. 4.

210 *Theodori Untereyk* närriſcher Atheiſt.

211 *Marthini Fotherby*, Atheomaſtix. Lond. 1622.

212 *Waltheri Charleton* darknes of Atheiſm expelled by the Light of Nature. Lond. 1652. 4.

213 *D. Jo. Franciſci Buddei* diſſ. de pietate Philoſophica, de Spinoſa ante Spinoſam. &c. *D. Jo. Frid. Mayeri* diſſ. de Spinoſiſmo poſt Spinoſam.

214 *Erh. Weigelii* de ſupputatione multitudinis ad DEum reflexa Jen. 1679. Confer ejus Areotologiſticam p. 164. & tractatum Grund aller Tugenden/nec non Philoſophiam Mathematicam & Theologiam naturalem ſolidam. Jen. 1693. 8.

215 *D. Jo. Mulleri*, Atheiſmus devictus ſive ausführlicher Bericht von Atheiſten, Gottesverächtern/ Schrifftſchändern/ Religions-Spöttern/ Epicurern, Kirchen und Prediger Feinden / Gewiſſensloſen Eydbrüchigen Leuten und Verfolgern der Rechtgläubigen Chriſten/ mit gründlicher Wiederlegung ihrer erſchrecklichen und verdammlichen Irrthümer. Hamb. 1672. 4.

216 *Jo. Ulrici Frommanni* Theologi Tubingenſis, Atheus ſtultus ſive de ſtultitia Atheiſmi diſſertationes II. ad Pſal. XIV. 1. Tubing. 1713. 4.

217 *Jo. Laſſenii* beſiegte Atheiſterey. Hamb. 1673. 8. Ejusdem Arcana politico Atheiſtica. 12. &c.

218 *Stephani Ezekii* prima veritas defenſa.

219 *Petri Charron*, Pariſini, trois * veritez contre tous Athées, Idololatres, Juifs, Mahumetans, Heretiqves, & Schiſmatiqves. Pariſ. 1595. 1611. 4. 1625. 8.

220 *Benedictus Vaillant* trois veritez contre les Athées, Juifs, Idololatres, Bruxellis 1595. 8.

221 Demonſtration del' exiſtence de Dieu, tirée de la Nature, & proportionnée à la foible intelligence des plus ſimples, par Meſſire *François de Salignac de la Mothe-Fenelon*, Archeveqve de Cambrai. Pariſ. 1712. atqve iterum 1713. cum præfatione Tourneminii Jeſuitæ (de qva Journal de Savans 1713. Auguſto pag. 159. & Journal literaire T. I. p. 15.) & ſine illa Amſterd. 1713. 12. & Anglice, Boyero interprete, Lond. 1713. 8. & Germanice, qvam

* Tres illæ veritates ipſi ſunt, unum DEum colendum, inter religiones Chriſtianam unam præſtare, inter Chriſtianas Romanam unam veram eſſe. Tertiam oppugnavit Franciſcus Junius in libro: amiable confrontation de la ſimple verité de Dieu compriſe es Eſcritures Saintes avec les livres de Mr. Pierre le Charron. Lugd. Bat. 1600. 4.

qvam verſionem ego cum nova præfatione argumenta præcipua adverſus Atheos ac Deiſtas tangentes edidi, Hamb. 1714. 8.

222 D. Philippi Jacobi Speneri geminum de Athei converſione judicium, ex reſponſis ejus Theologicis part. 1. c. 1. ſect. 11. & 12. Latine è Germanico verſum à Joach. Langio. Halæ Sav. 1703. 4.

223 D. Jo. Wilhelm Peterſen der in allen Seelen ſich offenbahrende und ſich ſelbſt rechtfertigende GOtt / daß iſt Beweiß aus dem Licht der Natur / daß ein GOtt ſey / und daß die Seele unſterblich / und die heilige Schrifft Göttlich ſey. A. 1714. 4.

224 *Iſaaci Barrow* ſermons againſt Atheiſts 13. 20. Tomo II. Operam.

225 *Rich. Bentley* folly of Atheism. Lond. 1693. 4. ſtultitia & irrationabilitas Atheiſmi, ex Anglico Latine à Dan. Erneſto Jablonski, Berolin. 1696. 8.

Ejusdem Remarks upon a late diſcourſe of free-thinking. Lond. 1713. 8. ſub Philelevtheri Lipſienſis nomine.

226 *Georg Cheyne* Philoſophical principles of natural religion. Lond. 1704. 8. Hiſt. des Ouvrages des Savans p. 506.

227 *Samuel Clark* demonſtration of the being and attributes of God, more particularly in anſvver to Mr. Hobbes, Spinoza and their followvers, vvherein the notion of Liberty is ſtated, and the poſſibility and certainty of id proved. Lond. 1706. 8. Confer Jo. Clerici Bibl. ſelectam T. 26. p. 279. ſeq. Hunc librum latine vertit & præmiſſa Atheiſmi Hiſtoria edidit Jenkinus Thomaſius. Altdorf 1713. 8. cum præfat. Chriſtiani Gotlieb Svvartii.

Ejusdem diſcourſe concerning the unchangeable obligations of Natural religion, and the truth and certainty of the Chriſtian revelation. ibid. 1708. 8. Vide eundem Clericum p. 335. ſeq.

228 *Guil. Derham* Phyſico Theology, or a Demonſtration of the being and attributes of God, from his vvorks of Creation. Lond. 1714. 8. Journal literaire T. 3. p. 364.

229 *Jo. Raji* l'exiſtence & la ſageſſe de Dieu, manifeſtées dans les oeuvres de la creation. Ultraject. 1714. 8. ex Anglico.

Ejusdem diſſertationes tres de Chao & creatione Mundi, diluvio & futura conflagratione. Anglice Lond. 1693. 8. & 1697. 8. ex qva editione verſus Germanice hic liber prodiit Hamb. 1698. 8. Ab eo tempore longe auctior poſt Auctoris mortem lucem vidit Anglice Lond. 1713. 8.

230 *Mathæi Hale* primitive origination of Mankind, conſidered

and examined according to the light of nature. Lond. fol. & ex Anglico Germanice juſſu Frid. Wilhelmi Electoris Brandenb. Henrico Schmettavv interprete, Berlin 1683. fol. & Uratislav. 1685. 8. Der erſte Anfang oder das Urſpringliche Herkommen des Menſchlichen Geſchlechts/ wie daſſelbe aus dem Liche der Natur erforſchet &c. cum præf. interpretis de Atheiſmo.

Ejusdem Magnetiſmus magnus. Lond.

231 *John Edwards* demonſtration of the exiſtence and providence of God, from the contemplation of the viſible ſtructure of the greater and the leſſer vvorld. Lond. 1696. 8. duobus voluminibus

Ejusdem ſome thougts concerning the ſeveral cauſes and occaſions of Atheiſm, eſpecially in the preſent age &c. Lond. 1698. 8.

232 *Anonymi* diſcourſe of natural and revealed religion in ſeveral eſſays, or the light of nature, a gvide to Divine truth. Lond. 1691. 8. Vide Acta Erud. T. 2. ſupplementi p. 62.

233 *Laurentii Magalotti* lettere familiari in materia di religione contra li Atei.

234 *Philippi Mariæ Boninii* Genuenſis, Ateo convicto. Venet. 1665. 12.

235 *Caroli de Bourgveville* Atheomachie. Pariſ. 1564. 4.

236 *Baruchi Canephii* Atheomachie, ou refutation des erreurs & impietez des Atheiſtes, Libertins &c. Genev. 1581.

237 *Ruardi ab Andala* diſſ. Philoſophica qva exiſtentia DEI non modo à poſteriori ſed & à priori per ipſam ejus naturam demonſtratur. Franeqv. 1705. 4.

238 *Mich. Cobabi* Atheus proprio gladio jugulatus. Diſſ. ad Sap. III. 18-21. Roſtoch. 1683. 8.

239 *Jo. Ludovici Fabricii* Apologeticum pro genere humano contra Atheiſmi calumniam, ſive non dari gentes Atheas. Heidelb. 1682. 4. & p. 119. ſeqq. Operum, Tiguri 1698. 4. junctim excuſorum.

240 *Sebaſt. Niemanni* diſſ. de Atheis eorumqve ſectis variis. Jen. 1668. 4.

241 *Jo. Petri Grünenbergii* Theologi Roſtoch. de Atheorum religione prudentum. *D. Frid. Erneſti Kettneri* Religio prudentum &c.

241 b. *Georgii Hackewill* apology or declaration of the Povver and Providence of God, in the government of the World. Lond. 1635. fol.

242

242 *Maturini Veiſſierii la Croſe* Entretiens ſur divers ſujets de literature de religion & de Critiqve, à Cologne (Amſtelod.) 1711. 12. entre un Chrétien & un Juif p. 1. Diſſertation ſur l'Atheiſme & ſur les Athées modernes p. 250.

243 L'Athée convaincu par *Frid. Spanheim*, Lugd. Bat. 1676. 8. & Belgice Amſt. 1677. 8. IV. Homiliæ in Pſal. XIV. 1.

244 *Mich. le Vaſſeur* Presbyteri Blæſenſis, entretiens de la religion contre les Atheés, les Deiſtes & tous les autres ennemis de la foi Catholiqve. Bleſis 1705. 12. Mem. de Trevoux 1706. p. 1729.

245 *Guil. Towers* Atheiſmus vapulans. Lond. 1654. 8. Anglicè.

246 *Jo. Weemſe* treatiſe of the four degenerate ſons, the Atheiſt, Idololater, Magician and Jevv. Lond. 1636.

247 The Atheiſt ſilenced, by *J. M.* Lond. 1672. 8.

248 *Des Marets* delices de l'Eſprit, ou Entretiens ſur la Divinité & ſur la Religion. Pariſ. 1687.

249 *Franciſci Boria*, aliàs *Agverra*, Hiſpani antiatheon, qvo adverſus atheos & impios rationibus Phyſicis probatur Deum unum eſſe, æternum, omnipotentem, pleniſſimum miſericordiæ & bonitatis infinitæ, noſtriqve ſollicitum. Toloſæ 1561. 4.

250 *D. Val. Erneſti Læſcheri* prænotiones Theologicæ contra Naturaliſtarum & fanaticorum omne genus, Atheos, Deiſtas, Indifferentiſtas, Antiſcripturarios craſſos æqve ac ſubtiles cuſtodiendæ. Witemb. 1708. 4.

251 Three Dialogves betvven Hylas and Philonous, to demonſtrate the reality and perfection of humane knovvledge, the incorporeal nature of the ſoul, and the immediat providence of a Deity, by *George Berkeley*. Dublin. 1714. 8.

252 *Nicolai Malebranche* entretien d'un Philoſophe Chrétien & d'un Philoſophe Chinois, ſur l'exiſtence & la nature de Dieu. Paris 1708. 12. Mem. de Trevoux 1708. Jul. p. 1134.

Ejusdem converſations &c.

253 *Franciſci Lamy* congregat. S. Mauri, nouvel Atheiſme renverſé.

254 Traité ſur l'Homme, en qvatre Propoſitions importantes, avec leurs dependances. Paris 1714 4. *par A. D. L. R.* qvatuor illæ propoſitiones ſunt: Homo eſt amplius aliqvid qvàm Corpus.

Illud

Illud amplius aliqvid, eſſentialiter differt à corpore. Homo & mundus habuere initium. Homo corpore mortalis, anima immortalis eſt. Vide Ephemerides Pariſ. 1714. p. 459. 516.

255 *Joannis Tillotſon* ArchiEp. Cantuarienſis ſermones qvidam ut in Job. XXVIII. 28. in 1. Petr. III. 3. &c. ex Anglico Gallice & Germanice.

255 b. *Chriſtoph. Wittichii* Exerc. Theologica 1. DEUS Mundi Rector.

256 *Jo. Wolfgangus Jagerus* Cancellarius Tubingenſis diſſ. de Spinoſiſmo, Spinoſæ vitam & doctrinalia ad examen revocans. Tubing. 1710.

257 *Gerhardi de Vries* exercitationes rationales de DEO.

258 *Regneri à Mansfelt* adverſus Anonymum Theologicopoliticum. Amſt. 1674. 4.

259 *Johannis Muſæi* examen tractatus Theologico Politici. Jen. 1674. 4. (Confer Jo. Colerum in vita Spinoſæ p. 142.)

260 *Henrici Mori* confutatio tractatus Theologico Politici. Tom. 1. Opp. Philoſoph. p. 565. ſeq. & 615. ſeq. ubi duarum fundamentalium Spinoſæ propoſitionum confutatio. Lond. 1679. fol.

Ejusdem Magni Myſterii Pietatis explanatio. in Operibus Theolog. Lond. 1674. fol. ſpeciatim de Chriſtianæ religionis congruentia cum recta ratione vide lib. VII. c. 9. ſqq.

261 *Jo. Bredenburgii* enervatio tractatus Theologico Politici, una cum demonſtratione Geometrico ordine diſpoſita, Naturam non eſſe DEum. Roterd. 1675. 4. (adde Bælii Lexicon T. 3. pag. 2774. Colerum in Spinoſæ vita p. 135. ſeq.)

262 *Guil. van Blyenburg* Kenniſſe Godes. Lugd. Bat. 1663. Amſt. 1671.

Ejusd. van de vvaerheyt der Chriſtl. Religion Lugd. Bat. 1674. 4.

Ejusdem Wederlyging de ZedeKunſt van Spinoſa. Dordraci 1682. 4.

263 *Franciſci Cuperi* Arcana Atheiſmi revelata Philoſophice & paradoxe refutata. Roterd. 1676. 4. ſuspecta merito videtur Henrico Moro T. 1. Opp Philoſoph. p. 596. ſeq. & D. Jo. Wolfgango Jægero in diſſ. de Cupero Atheiſmum Spinoſæ oppugnante, Tubing. 1710. Sic etiam Apologiam pro religione Chriſtiana atqve Moſaica & Amphitheatrum Providentiæ librum ſuum in ſcripſit Julius Cæſar Vaninus.

264 *Petri Poiret* Cogitationum rationalium de DEO, anima, & malo libri IV. editio ſecunda longe auctior. Accedunt reſponſio ad obje-

objectiones, & fundamenta Atheiſmi Spinoſæ everſa. Amſt. 1685. 4. (Prima editio prodierat A. 1675.) Adde ejus methodum inveniendi verum p. 137. ſq. & Oeconomiæ Divinæ lib. 1. cap. 1. ſeq.

265 *Lamberti Velthuyſen* de naturali pudore & dignitate hominis, A. 1676.

Ejusdem de cultu naturali, & origine moralitatis. A. 1680. & T. 2. Operum.

266 *Johannem How* Paſtorem Londinenſem, in libro cui titulus *the living temple*, impietatem Spinoſæ acutiſſime confutaſſe ſcribit Jenkinus Thomaſius in Hiſtoria Atheiſmi p. 234.

267 *Aubert de Verſé* impie convaincu, ou diſſertation contre Spinoſa, dans laqvelle on refute les fondemens de ſon Atheiſme. Amſt. 1684. 8.

268 *Chriſtoph. Wittichii* antiSpinoſa, ſive examen Ethices Spinoſæ, & commentarius de DEO atqve ejus attributis. Amſt. 1690. 4. (Vide Acta Erud. ejus anni pag. 345. Hiſt. des Ouvrag. 1689. Decembr. p. 165. Colerus in Spinoſæ vita p. 149. ſeq.)

Exſtat etiam Belgice hic liber è latino verſus.

269 *Henrici Horchii* inveſtigationes Theologicæ VIII. circa origines rerum ex DEO, contra Spinoſam. Herborn. 1692. 4. (Boeksaal 1693. Decembr. p. 525.)

270 *Iſaaci Orobii* certamen Philoſophicum propugnatæ veritatis divinæ ac naturalis. Amſt. 1703. 12. (Hiſt. Ouvrag. des Sav. p. 236.)

271 *Moſis Germani* ſive *Jo. Petri Specht* ex Chriſtiano Judæi libellus adverſus tractatum Theologico Politicum memoratur in *Jo. Georgii Wechteri* Spinoſiſmo in Jüdenthum (Amſt. 1699. 8.) p. 49.

272 *Petri Yvon* impieté convaincüe.

273 *Theophili Galei* Philoſophia generalis Lond. 1676. 8.

Ejusd. Court of the Gentiles or a diſcourſe touching the original of humain literature both Philologie and Philoſophie from the Scriptures and Jevviſch Church. Oxon. 1672. 4.

274 *Jo. Hoornbeckii* Theologi Ultrajectini de converſione Indorum & Gentilium libri II. poſtumi. Amſt. 1669. 4.

275 *Samuelis Parkeri* tentamina Phyſico Theologica de DEO, Lond. 1665. 4.

Ejusdem Cogitationes de DEO & providentia, variis disputationibus comprehensæ. 4.

Ejusdem unreasonablenesſ of Atheiſm.

Ejusdem demonſtration of the divine Autority of the lavv of Nature, and of the Chriſtian religion. Lond. 1681. 4.

276 *Radulphi Cudworth* true intellectual ſyſtem of the Univerſe, vvherein all the reaſon and Philoſophy of Atheiſm is confuted and its impoſſibility demonſtrated. Lond. 1678. fol. Uberiora ex hoc erudito ac præclaro libro excerpta dedit Jo. Clericus in primoribus tomis Bibliothecæ ſuæ ſelectæ.

277 *Jo. Micrælii*, Theologi Stetinenſis Ethnophronius, tribus dialogorum libris contra Gentilium de principiis Chriſtianæ Religionis dubitationes, qvorum 1) de animæ humanæ immortalite, 2) de DEO animæ immortalis beatitudine, & 3) de religione animam immortalem ad DEUM æternamqve beatitudinem perducente. Stetin 1647. 4.

Ejusdem Judas ſive Ethnophronii continuatio contra Judaicas cœleſtis Veritatis depravationes libris qvinqve: 1) de Meſſia in Pentateucho promiſſo, 2) de Meſſia promiſſo Patriarchis & 3) Prophetis: 4) de Meſſia juxta Prophetas exhibito & 5) de cultu DEI in Judaica religione impio. ibid. 4.

278 *Adami Rechenbergii* fundamenta veræ religionis Prudentum, adverſus Atheos, Deiſtas, & profanos homines aſſerta & vindicata. Lipſiæ 1708. 12.

279 *Anonymi* Qvatre dialogves, ſur l'immortalité de l'ame, ſur l'exiſtence de Dieu, ſur la providence & ſur la religion. Pariſ. 1684. 12.

280 *B. M. Jo. Vake* kurtzer doch gründlicher Beweißthum aus dem Licht der Natur daß ein GOtt ſey der die Welt regieret / dem die Menſchen zu dienen ſchuldig ſind / von welchen ſie eine Auferweckung zu erwarten haben: ſampt ein Vorbericht von der Præadamiterey. Hamb. 1696. 4.

281 *Jo. Claubergius* in Operibus Philoſophicis Amſt. 1691. 4.

282 *Jo. de la Serre* ſepulchrum Atheiſtarum.

283 Dialogves concerning the attributes and providence of God by *Franciſcus Palæopolitanus*. Lond. 1668. 8. 2. Volum.

284

284 Traité de la religion naturelle, par *Mr. Martin*, Paſteur de l'Egliſe d'Utrecht. Amſt. 1713. 8.

285 *Frid. Weiſii* lumini Gratiæ prælucens lumen Naturæ.

286 *Theophili Spizelii* ſcrutinium Atheiſmi Hiſtorico Theologicum. Auguſtæ Vindel. 1663. 8.

Ejusdem Epiſtola ad Henricum Meibomium de Atheiſmi radice. ibid. 1666. 8.

Ejusdem ad Antonium Reiſerum Epiſtola de Atheiſmo eradicando, ibid. 1669 8.

287 *Antonii Reiſeri* Theologi & Paſtoris poſtea Hamb. de origine progreſſu & incremento Atheiſmi, ad Spizelium ibid. 1669. 8.

288 *Joannis Muſæi* Vindiciæ S. Codicis contra Matthiam Knutzen Atheum adjunctæ in ſecunda editione Jen. 1675. 4. ſcripto ejus A. 1674. primum vulgato cui titulus : Ableinung der abſcheulichen Verläumbdung / als wenn in der Univerſität Jena eine neue Secte der Gewiſſener wäre entſtanden.

Ejusdem introductio in Theologiam Naturalem. Cui addendi alii *Theologiæ naturalis* ſcriptores Theophilus Raynaudus Lugd. 1622. 4. & T. 5. Opp. Paulus Voëtius Traject. 1656. 4. Daniel Claſenius Magdeb. 1653. 4. Jo. Adamus Oſiander, Jo. Paul Hebenſtreit, Henricus Julius Scheurl, Jo. Chriſtophorus Hundshagen, Udalricus Heinſius, Kilianus Rudrauf, Steph. Klotzius, Jo. Wolfg. Jægerus, Jo. Henr. Alſtedius, Nic. Bonnetus, Jo. Claubergius, Jo. Meiſnerus diſſ. tribus de cognitione DEI naturali, Jo. Zeiſoldus de notitiis naturalibus Jen. 1654. 8. Fridericus Gentzken introductione in Theologiam naturalem. Kil. 1712. 4. Scriptoresqve *Pnevmaticæ* ſive Pnevmatologiæ, Chriſtianus Donati, Jo. Clericus &c. Scriptores item *juris Naturalis*, ut Sam. Pufendorfius & ſcriptores Controverſiarum & *Locorum* ſive *Syſtematum Theologicorum* Loco de DEO. ut Jo. Gerhardus, Jo. Calvinus, Dionyſius Petavius, Conr. Vorſtius diſſ. 1. de DEO, Jo. Crellius lib. de DEO, & ejus attributis, Simon Epiſcopius, Philippus à Limborch, &c. Scholaſtici in Magiſtrum ſententiar. lib. 1. diſt. 3. in primam Thomæ qvæſt. 2. &c.

289 *Tobiæ Pfanneri* Syſtema Theologiæ gentilis purioris, qvâ qvàm prope ad veram religionem Gentiles acceſſerint, per cuncta

fere ejus capita, ex ipsis præcipue illorum scriptis ostenditur Basil. 1679. 4.

290 *Raymundi Breganii* Theologia Gentium. Venet. 1621. 4.

291 *Lud. Thomassini* Methodus literas humaniores Christiane docendi & discendi, Paris. 1681. 8. Gallice 3. Vol. de studio Poëtarum, ex Poëtis Theologiæ naturalis testimonia collegit.

292 L'Impieté des Deistes, Atheés & Libertins de ce temps combattuë, avec la refutation des opinions de Charron, de Cardan, de Jordan Brun, & des Qvatrains du Deiste, par le Pere *Marin Mersenne*. Paris. 1624. 8. Videndusidem Mersennus commentario ad sex prima Geneseos capita, ad cap. I. 1. Paris. 1623. fol. & in libro sine nomine edito ibid. 1630. 8. qvestions rares & curieuses theologiqves, naturelles, morales, politiqves, cujus auctorem se prodit p. 112. 146.

293 Livro da Providencia Divina, composto pello *Haham Yshaq Yesurun*. A. 5423. (CHristi 1663.) 4.

294 *Jo. Baptista Morinus* de vera cognitione DEI ex solo naturæ lumine per theoremata demonstrata. Paris. 1657. 12.

295 *Jo. Raphson*, Angli demonstratio de DEO, sive Methodus ad Cognitionem DEI naturalem brevis ac demonstrativa, cui accedunt Epistolæ de animæ natura & immortalitate, de veritate religionis Christianæ, de universo. Lond. 1710. 4. & Lipsiæ 1712. 8.

296 *Christophori Franckii*, Theologi Kilonienſis Atheus convictus. Kil. 1672. 4.

297 *Conradi Schwartz*, Professoris Coburgensis, Demonstrationes DEI, qvem ratio docet ac Scriptura sacra. Lipſ. 1708. 8.

298 *Gisbertus Voëtius* in disp. de Atheismo Tomo I. disp. selectarum p. 114. seq. Ejusdem de Gentilismo T. 2. select. p. 579. sq. & de Muhamedismo p. 656. seq.

299 *Zachariæ Grapii* diss. an Atheismus necessario ducat ad corruptionem morum. Rostoch. 1697. 4.

300 *Kiliani Rudrauf* Theologi Giessensis, diss. de Atheismo.

301 *Jo. Georgii Pritii* de Atheismo & in se fœdo, & humano generi noxio. Lipſ. 1695.

302

302 *Burcheri de Volder* diſputationes Philoſophicæ contra Atheos. Medioburg. 1685. 8.

303 *Abrahami Hinckelmanni* diſſ. de Atheiſmo & programma ad certamen Oratorium de ſcelerum maximo Atheiſmo. Stendal. 1673. 4.

304 *Tobiæ Wagneri* examen elenchticum atheiſmi ſpeculativi, Tubing. 1677. 8. D. Jo. Mulleri fere veſtigiis inſiſtit.

305 *Immanuelis Weberi* Beurtheilung der Atheiſterey. 8.

306 *Antonius le Grand* in apologia pro Carteſio contra Sam. Parckerum & præmiſſa ei præfatione ad Atheos.

307 *D. Auguſti Pfeiferi* ad Lectiones anti Atheiſticas invitatio, cum recenſu methodico controverſiarum qvæ nobis cum Atheis, Scepticis & infidelibus atq; hæreticis, qvatenus illis ſuppetiantur, per univerſum Theologiæ ſyſtema intercedunt. Lipſ. 1689. 8.

308 *Jo. Adami Oſiandri* Exerc. de notitia DEI contra Atheos. Et DEus in lumine Naturæ repræſentatus. Tubing. 1665. 4.

309 *Chriſtiani Donati* Prof. Witeberg. diſſ. de exiſtentia Athei 1682. Demonſtratio DEI ex manu humana 1686. Conferendus Galenus in opere præclaro de uſu partium.

310 *D. Gerh. Meieri* Prof. Hamburg. poſtea Superintendentis Bremenſis aranea exiſtentiæ DEI teſtis. Hamb. 1686. Pluvia exiſtentiæ DEI teſtis. ibid.

311 *Valentini Greiſſingii*, Corona Tranſylvani, Exercitationes II. de Atheiſmo Witeb. 1677. contra Carteſium & Matthiam Knutzen &c.

Scriptores adverſus Judæos ex Judæis.

312 *Samuelis Marocchiani* ad R. Iſaacum de adventu Meſſiæ qvem Judæi fruſtra expectant libellus ſcriptus Arabice circa A. C. 1070. & ab *Alfonſo* Hiſpano Dominicano verſus Latine ſæpiusqve editus, etiam in Bibliotheca Patrum Lugd. T. XVIII. p. 519. Confer Caveum ad A. C. 1070. Hottingeri Bibliothecarium qvadripartit. pag. 412. unſchuldige Nachrichten A. 1711. pag. 959. Prodiit

etiam Germanice Marpurg. 1524. 4. interprete Wenceslao Linckio.

313 *Petri Alfonſi* ſæculo XII. clari contra Judæos dialogus. Tom. XXI. Bibliothecæ Patrum Lugd.

313 b. *Hermannii* Colonienſis (ſec. XII.) de ſua converſione. Vide infra num. 340. Raymundum Martini.

314 *Hieronymi de ſancta fide* (qvi antea dictus Joſua Lurki) libri duo contra Judæos, recitati Romæ * A. C. MCCCCXII. prior de Meſſia, alter de erroribus Talmudis, Francof. 1601. ſub Hebræo maſtigis titulo. Poſterior liber prodierat Tiguri 1552. 8. & Hamb. 8. In Bibliothecis Patrum qvoqve leguntur, ſed expunctis prius, ut profitetur Margarinus de la Bigne, Judæorum blasphemiis. In editione noviſſima Lugdunenſi T. XXVI. pag. 529.

315 *Petri Galatini* Ord. minorum de arcanis Catholicæ veritatis libri XII. qvibus pleraqve Religionis Chriſtianæ capita contra Judæos, ex Scripturis avthenticis V. T. & ex Talmudicorum commentariis confirmantur & illuſtrantur. Primam editionem A. 1516. ſecutæ ſunnt plures, ut Baſil. 1591 Francof. 1603. 1612. & 1672. fol. cum Jo. Reuchlini libris III. de Cabbala &c. De hoc Galatino qvi multa Raymundo debet ſed plura etiam adjunxit, vide B. Carpzovii prolegomena ad Raymundum, Caſaubonina p. 39. Hottingeri Hiſt. Eccleſ. T. 5. p. 98. ſeq. Imbonatum Bibliothecæ Latino Hebraicæ pag. 193. ſeq. Leonardi Nicodemi additiones ad Bibl. Neepolitanam Nic. Toppi pag. 281. ſeq Lucam Waddingum in Annalibus Ordinis minorum &c.

316 *Joh Philippi* Bleibtreu erleuchteter Meir. Francof. 1687. 12.

317 *Erneſti Ferdinandi* Heſſi flagellum Judaicum oder Juden Geiſſel. Argentorat. 1606. Ejusdem Juden-Spiegel. Erfurft. 1602. 8.

318 *Jo. Salomonis* Demonſtrationes XXXVII. contra Judæos. Francof. 1660. 4.

319 *Friderich Samuel Brenzen* Jüdiſcher abgeſtreiffter Schlangen-Balg. Nürnberg 1614. 8. contra hunc Judæus Salomo Zevi edidit librum qvi inſcribitur Jüdiſcher theriac, confutatum à Jo. Wulfero Norimb. 1681. 4. 320

* Vide qvæ dixi in Codice Pſeudepigrapho Vet. Teſt. pag. 1080. ſeq.

320 *Julii Conradi Ottonis* Prof. Altdorfini, ſed poſtea † ad Judæos reverſi Gali Razia ſive detectio occultorum. Stetin. 1613. 4. Latine & Germanice.

321 Pauli Riccii ex Judaica familia libri IV. de cœleſti agricultura. Exſtant in Jo. Piſtorii ſcriptoribus Cabbaliſticis T. 1. Baſil. 1587. fol. Confer Bælii Lexicon edit. 2. ubi de Riccio diſſerit, & Rich. Simonis Bibliothecam ſelectam Gallice editam T. 1. c. 42.

322 *Pauli de S. Maria*, Burgenſis ſcrutinium Scripturarum contra Judæos, compoſitum ab eo jam nato annos LXXXI. vide Hornbeckium de convicnendis Judæis p. 8.

323 *Victoris à Carbe* propugnaculum fidei Chriſtianæ. A. 1518. Judæorum errores & mores. Colon. 1509. 8. Dialogus de religione inter Judæum & Chriſtianum. ibid. Juden-Büchlein. 1550. 8. ſine loci notatione.

324 *Jo. Andreæ* Epiſtola paræneticaad congregationem Judæorum. Pariſ. 1552. 8. Hebraice & Latine.

325 *Antonii Margaritæ* Jüdiſcher Glaube. Lipſ. 1531. 8. Francof. 1689. 8.

326 *Jo. Pfefferkornii* (qvi deinde ad Judæos rediit) ſpeculum exhortationis Judaicæ. Lipſ. 1495. 4. Ejusd Hoſtis Judæorum &c.

327 *Pauli Weidneri* * A. C. 1560. Philoſophi & Medici Loca præcipua fidei Chriſtianæ collecta & explicata Viennæ. A. 1559.

328 *Ludovici Carreti* Epiſtola ſeu liber viſorum divinorum ad liberos ſuos, reliqvosqve Judæos. Pariſ. A. 1553. 4. Hebraice & Latine.

329 Chriſtiani Lebrecht Felß / Wegweiſer der Juden. Francof. 1703. 8.

330 *Dieterici Schwabii* Detectum velum Moſaicum Judæorum noſtri temporis, oder Jüdiſcher Deckmantel des Moſaiſchen Geſetzes/ Paderborn 1615. 4.

331 *Elchanon Pauli* Myſterium novum, Beweiß aus der Cabbala daß JESUS ſey der Meſſias. Helmſt. 1580

332 *David Hieronymi* Glaubens-Grund. Hamb. 4.

333 *Jo. Adriani* von Embden Send- und Warnungs-Schreiben an alle hartnäckige und halsſtarrige Juden. Witteb. 1610. 4.

334

† Vide Wagenſeilii tela ignea Satanæ p. 119. & in Sota p. 705. Bangium in Cœlo Orientis p. 53. Jo. Wulferi thericam Judaicam p. 382. 389.

* Crenii præf. in Helvici elenchos Judaicos p. 48.

334 *Chriſtiani Gerſon* Recklichuſani der Juden Thalmud fürnehmſter Innhalt und Wiederlegung/in zwey Bücher verfaſſet. Erfurt 1659. 8. editio qvarta. Confer Rich. Simonis Epiſtolas ſelectas Tom. 1. pag. 67. ſeq.

335 *Chriſtiani Meyers* Licht zu erleuchten die Juden. Lipſ. 1711. 4.

336 *Jo. Stephani Rittangelii* * Veritas Religionis Chriſtianæ in Articulis de Trinitate & CHriſto, ex Scriptura, Rabbinis & Cabbala. Franeq. 1699. 8.

Recentiores Scriptores adverſus Judæos ** *Chriſtiani.*

337 *Nicolai Lyra* de Meſſia ejusqve Adventu præterito contra Judæos, una cum reſponſione ad Judæi argumenta qvatuordecim contra veritatem Evangeliorum: ad calcem Hieronymi de ſancta fide Francof. 1601.

338 *Gilberti Genebrardi* reſponſio ad argumenta Joſephi Albo, Davidis Kimchi &c.

339 *D. Wolfgangi Franzii* Colloqvium cum Judæo, in ejus Schola Sacrificiorum, diſſ. X. & XI.

340 *Raymundi Martini* Ord Prædicatorum Pugio fidei adverſus Mauros & Judæos, ſcriptus A. C. 1278. & tribus partibus diviſus: recenſitus ex MSS. qvatuor & notis illuſtratus à Joſepho de Voiſin, editusq; à Philippo Jacobo Mauſſaco Pariſ. 1651. fol. atq; à B. D. Jo. Benedicto Carpzovio, Theologo Lipſienſi, qvi præmiſit introductionem in Theologiam Judaicam, & *Hermanni* Colonienſis (Judæ qvondam dicti) opuſculum de ſua converſione circa A. C. 1140. ſcriptum ex MS. Bibl. Paulinæ Lipſienſis ſubjunxit. Lipſ. 1637. fol. In hoc opuſculo inſertum eſt colloqvium qvod Hermannus habuit cum Ruperto Abbate Tuicienſi.

Ejus-

* Conſule Hartknochii Preuſſiſche Kirchen-Hiſtorien p. 641. Gvil. Vorſtii bilibram Veritatis p. 69. & Joannis van der Weyen præf. ad libram Veritatis Rittangelii. Eqvidem Judæum fuiſſe dubitat Bælius in Lexico additt. ad Tomum 3. Vide tamen Novellas Reip. literariæ A. 1702. p. 679.

** Confer Stevartii auctarium pag. 399. ſq. Hottingeri Bibliothecar. qvadripartit. p. 412. Lipenii Bibl. Theolog. Hoornbeckii de convincendis Judæis p. 7. ſeq. Tho. Crenii præf. ad Helvici elenchos Judaicos, Imbonati Bibliothecam Latino Hebraicam &c.

Ejusdem Raymundi capiſtrum Judæorum laudatur ab Hornbeckio prolegom. de convincendis Judæis pag. 7.

341 *Porcheti de Salvaticis*, Genuenſis, Monachi Carthuſiani victoria contra Judæos, cum præfat. Auguſtini Juſtiniani, Ord. Prædicat. Epiſcopi Nebienſis A. 1520. Pariſ. fol.

342 *D. Martini Lutheri* de Judæis & eorum mendaciis T. VIII. Altenburg. p. 208. ſq. De Schemhamphoras T. eod. p. 277. contra Sabbatarios T. VII. p. 32. ſqq. &c.

343 *Urbani Regii* Epiſtola ad Synagogam Judæorum Brunſvicenſem de vero Meſſia, part. 3. p. 92. & Dialogus qvo Prophetiæ Vet. Teſt. de CHriſto explicantur. part. 1. p. 167. Inter ejus Opera, Norib. 1562. fol.

344 *Antonini* ArchiEpiſcopi Florentini Ord. Præd. dialogus diſcipulorum Emaunticorum cum peregrino (JESU.) Florent. 1680. 4.

345 *Petri de Cevalleria*, Cæſarauguſta Hiſpani clari circa A. C. 1450. Zelus CHriſti contra Judæos, Saracenos & Gentiles, cum ſcholiis Martini Alphonſi Vibaldi, Toletani. Venet. 1592. 4.

346 *Antonii Marinarii* Carmelitæ, Conſonantia JESU & Prophetarum 1561.

346 b. *Caroli Bovilli* Dialogi duo de Trinitate, Chriſtiano & Judæo diſceptantibus ad Jacobum Fabrum, rectarum literarum decus. Pariſ. 1513. fol.

347 *Marquardi de Suſannis* Utinenſis, de Judæis & aliis infidelibus A. 1558.

348 Inter *Bernardini Ochini*, Senenſis ſermones Italicè editos nonnulli ſunt adverſus Judæos. Idem libro 1. dialogorum qvi latine etiam ex Italico verſi à Seb. Caſtellione extant Baſil. 1563. 8. ſubtiliter adverſus Judæos diſputat. Ejus dialogos. XVIII. de Meſſia exſtare MStos in Bibl. Vaticana ſcribit Imbonatus p. 13. Bibl. Latino Ebraicæ.

349 *Chriſtophori Helvici* Theologi Gieſſenſis elenchi Judaici T. IV. diſſ. Theolog. Gieſſenſ. & cum præfatione Tho. Crenii. Lugd. Bat. 1702. 8.

350 *Jacobi Martini* decas diſpp. de Meſſia, contra blaſphemias Judæorum. Witeb. 1616. 4. & in ejus libro tertio de tribus Elohim. ibid. 1619. 8.

351 *Davidis Chriſtiani* diſpp. IV. de Meſſia, Gieſſæ 1657. 4. cum ejus tractatu de Paradiſo.

352 *Petri Haberkornii* Divinitas Meſſiæ, contra Judæorum depravationes Gieſſ. 1676. 4.

353 *Chriſtiani Matthiæ* diſpp. de divinitate & officio Meſſiæ contra Judæos. Altdorf.

354 *Mich. Havemanni* Theognoſia Moſaica, Prophetica, Rabbinica. Freiberg. 1651. 12.

Ejusdem Wege-Leuchte. 8.

355 *Philippi à Limborch* de veritate religionis Chriſtianæ amica collatio cum erudito Judæo, Iſaaco Orobio * Hiſpano (qvi A.C. 1687. Amſtelodami obiit) Goudæ 1687. 4. addita brevi refutatione argumentorum qvibus Uriel Acoſta omnem religionem revelatam impugnavit in ſuo exemplari vitæ humanæ.

Ejusdem Commentarius in Acta Apoſtolorum, Epiſtolasqve ad Romanos & Hebræos, Roterd. 1711 fol. editus, egregia continet pro veritate religionis Chriſtianæ argumenta, qvibus Judæorum objectiones refelluntur, atqve confutatur etiam Judæ Lumbroſo, Judæi Doctoris Medici, qvi ſæculo proxime elapſo Venetiis vixit propugnaculum Judaiſmi hactenus ineditum, oppoſitumq; libro qvinto Grotii de veritate Relig. Chriſtianæ.

356 *Simonis Epiſcopii* Conciones duæ de cauſis incredulitatis Judæorum, T. 1. Opp. p. 431. ſqq. Idem adverſus Atheos religionem naturalem, & adverſus Judæos & Ethnicos veritatem religionis Chriſtianæ probat libro primo & lib. 3. ſect. 4. Inſtitutionum Theologicarum.

357 *Jo. Hoornbeckii* pro convincendis & convertendis Judæis libri VIII. Lugd. Bat. 1655. 4.

358 *Jo. Chriſtophori Wagenſeilii* tela ignea Satanæ ſive blasphemi Judæorum libelli cum latina verſione & duplici confutatione. Altdorf. 1681. 4.

Ejusdem der bey denen Juden erregte Zweifel wegen Warheit ihrer Glaubens-Lehre/oder wie ein Chriſt in zufälliger Unterredung mit einem Juden ſich zu verhalten hat / damit ihm ein Zweifel wegen der Warheit ſeiner Jüdiſchen Glaubens-Lehre erreget wrde.

361

* Vide Bælii Dictionar. & Jo. Clerici Bibl. Univerſal T. VII. p. 249. ſeq.

Denunciatio Christiana wegen der Lästerungen &c. in ejus libro cui titulus Hoffnung der Erlösung Israëlis. Altdorf 1707. 4.

359 *Stëph. Gorlovii*, disp. inauguralis contra R. Lipmanni Nizzachon. Regiomont. 1647.

360 *Jo. Conradi Waackii* Ratisponensis recriminatio actionis in nuperos CHristi accusatores, sive dissertationes duæ contra librum Nizachon, Jenæ editæ.

361 Liber blasphemus *Tholedoth JEsu* cum versione & confutatione à *Jo. Jacobo Huldrico*, Tigurino. Lugd. Bat 1705. 8.

362 *Jo. Wulferi* Theriaca Judaica ad examen revocata contra Salomonem Zevi. Norimb. 1681. 4.

363 *D. Jo. Mulleri* Judaismus oder Jüdenthum / das ist ausführlicher Bericht von des Jüdischen Volcks Unglauben/ nebst ihrer Irrthümer Widerlegung. Hamb. 1634. 4. Rabbi Lusitanus cujus colloqvium Middelburgi habitum passim allegatur & refutatur in hoc opere, videtur intelligi Menasseh ben Israël.

364 *Georgius Eliezer Edzardus* Professor in Gymnasio Hamb. & Collega meus honoratiss. in prolegomenis & animadversionibus ad Codices Talmudicos Avoda Sara & Berachot.

365 *Hugonis Broughtoni* responsum ad Epistolam Judæi Byzantini expetentis cognitionem fidei Christianorum A. 1606. 4.

366 *Johannis Philippi Storr*, Pastoris Heilbrunnensis Evangelische Glaubens-Krafft wieder R. Isaac ben Abraham חזוק אמונה Heilbrunn. 1703. 8.

367 *Jac. Gousset* controversiarum adversus Judæos ternio, oppositus eidem R. Isaaci libro, ChizzuckEmunah. Dordraci 1688. 8.

368 *Sebaldi Schnell* disputatio qva expenduntur qvæ Isaacus Abravanel ad Esaiæ XXXIV. & in Obadiam contra fidem Christianam scripsit. Altdorf. 1647. 4. Idem Snellius qvi vertit latine magnam partem libri Nizachon.

369 *Constantini l'Empereur* contra ejusdem Abrabanielis & R. Mosis Alschechi commentarium in Esaiæ XXX. Franeqv. 1685. 8.

370 *Jo. Andreæ Eisenmenger* Prof. lingvar. Oriental. in Academia Heidelberg. entdecktes Judenthum/oder warhaffter Bericht von den Lästerungen / Irrthümern und Fabeln der Juden. Regiomont 1711. 4. duobus Volum. Liber pro veritate Religionis Christianæ

qvem ex Judæorum ſcriptis promittit T. 1. p. 147. atqve alibi, auctore jam defuncto non vidit lucem.

371 *Jean d' Eſpagne* examen de XVII. maximes Judaiqves. Lond. 1657. 8. Ejusdem colloqvium cum Menaſſch ben Iſraël, 2. Maj. 1656.

372 *Rudolphi Martini Meelfabreri* conſenſus Veterum Hebræorum cum Eccleſia Chriſtiana. Francof. 1701. 4. Ejusdem cauſæ Synagogæ errantis. ibid. 1702.

373 A short and eaſie method &c. brevis methodus convincendi Judæos Lond. 1704. 12. Mem. de Trevoux 1705. Octobre. Auctor Carolus Leslie de qvo ſupra n. 139. 193.

374 *Joſua Arndii* diatriba de Myſterio SS. Trinitatis ex ſcriptis Rabbinorum veterum. Witeb. 1650. 4.

375 *Jo. Meyeri* Theologi Harderoviciani Diſſ. Theologica de Myſterio SS. Trinitatis ex ſolis V. T. libris demonſtrato atqve ex Veterum ac recentiorum Rabbinorum, præſertim Cabbaliſtarum rariſſimis monumentis illuſtrato. Harderovic. 1712. 4. Confer de eodem argumento Jo. Braunii ſelecta ſacra p 360. ſeqq.

Ejusdem Meyeri Oratio, unde Moſes res, in Geneſi & prioribus Exodi Capp. deſcriptas didicerit, qvibusqve de cauſis eas Legi præfixerit. ibid. 1714. 4.

376 *Petri Allixii* judgment of the ancient Jevvish Church againſt Unitarians in the Controverſy upon the Holy Trinity, and the Divinity of our Bleſſed Saviour Lond. 1699. 8. & Germanice interprete Chriſtophoro Matthæo Seidelio, Inſpectore Tangermundano Berolin. 1707. 4.

Ejusdem Allixii de duplici Meſſiæ adventu ad Judæos diſſertationes duæ. Lond. 1701. 8.

377 Conſenſus Antiqvitatis Judaicæ cum explicatione Chriſtianorum ſuper locum Jeremiæ cap. XXIII. 5. 6. editus εἰς τὸ Φιλαληθοῦς τοῦ Ἰουδαίους opera & ſtudio B. *Eſdræ Edzardi* S. Theol. Lic. Hamb. 1670. fol.

Ejusdem theſes contra Judæos & Photinianos. Roſtoch. 1656. 4.

Ejusdem Conſilium de convincendis Judæis in B. D. Jo. Frid. Mayeri Muſeo miniſtri Eccleſiæ parte 3. p. 46. ſeqq. & in Rich. Kidderi demonſtratione adverſus Judæos Anglice edita parte 3. pag. 473. ſeq.

378

378 *Stephani le Moyne* Diſſ. Theologica ad lpcum Jerem. XXIII. 6. de Jehovah Juſtitia noſtra, Dordraci 1700. 8. Judæorum cum Chriſtianis conſenſum exponit p. 16. ſeq. p. 80. ſeq.

379 *Richardi Kidder*, Epiſcopi Bathonienſis & Wellenſis demonſtration of the Meſſias. Lond. 1684-1700. 8. III. Volum. Act. Er. A. 1699. p. 241. & A. 1700. p. 539.

380 *Dan. Brenii* diſputatio contra Judæos & dialogus de Veritate Relig. Chriſtianæ Amſt. 1664. fol. cum ejus commentario in S. Scripturam.

381 *Jacobi Peretz de Valentia* qvæſtiones & reſolutiones contra Judæos fidei Chriſtianæ adverſarios.

382 *Vincentii di Coſta Matos* de hæretica perfidia Judæorum, Luſitanice, Ulyſſipone 1622. 4. & Hiſpanice interprete Didaco Gavilano Vela, Salmanticæ 1631. 4.

383 *Didaci Gatica* Epiſcopi Uticenſis de adventu Meſſiæ adverſus Judæos à fide CHriſti lapſos. Madrit. fol.

384 *Raphaël Aquitanus* contra Judæos, Italice.

385 *Dominici Garcia* Propugnaculum Religionis Chriſtianæ contra obſtinatam perfidiam Judæorum, adhuc exſpectantium primum adventum Meſſiæ. Cæſarauguſtæ 1606. 4.

386 Ad qvæſtiones & objecta Judæi, reſponſa Chriſtiani qvæ ad calcem Synagogæ Judaicæ Joannis Buxtorfii leguntur, petita ſunt ex *Jo. Calvini* Epiſtola 358.

387 *Petri de Fonte* Epiſtre aux Juifs qve JEſus eſt le CHriſt, Prince & Paſteur éternel. Charentone 1648. 8.

388 *Petri Nigri* ſtella Meſſiæ, & de Judæorum perfidia. Esling 1475.

389 *Petri Bruti* Veneti Epiſcopi Catharenſis, adverſus Judæos pro Chriſtiana fide. Vincentiæ 1489. fol.

390 *Hadriani Fini* Ferrarienſis flagellum in Judæos libris IX. ex ſacris Scripturis excerptum. Ferrariæ 1573. 4. Venet. 1538. 1569. 4.

391 *Hannibal Roſellus* in Pœmandrum Hermetis Trismegiſti libro IV. comment. 9.

392 *Jo. Baptiſta Mantuani* colloqvium cum Georgio Novarienſi, libro III. de patientia c. 13.

392 b. *Georgius Draudius* in ſupplemento ad Sim. Majoli dies caniculares T. 3. cap. 1. pag. 611 - - 684. editionis in fol.

393 *Caſparis Calvœri* Gloria CHriſti, Beweiß der Chriſtlichen Religion wieder die Juden. Lipſ. 1710. 4. Germanice Germanicis & Hebraicis literis. Judæi cujusdam de hoc opere iniqvior cenſura, cum reſponſione legitur in Ephemeridibus literariis qvibus titulus Neuer Bücher-Saal/ ſectione XVI. p. 247. ſeq.

394 *Ludovici Baſtide* l'incredulité des Deiſtes confonduë par JEſus CHriſt. Pariſ. 1706. 12.

395 *Sam. Brettii* Acta Concilii Judæorum A. 1650. *Agedæ* in Hungaria celebrati pro examinandis Veteris Teſt. de CHriſto locis. Vide Acta Erud. A. 1709. p. 104.

396 *Martini Diefenbachii* Judæus Convertendus, oder verſchiedene Urtheile und Vorſchläge fürnehmer Theologen und anderer Gelahrten/ wie die Bekehrung eines Juden durch GOttes Gnade zu ſuchen und zu befodern ſey. Francof. 1696. 4. Ejusdem Judæus Converſus, ſamt fernerer Erläuterung des Judæi Convertendi. ibid. 1709. 4.

397 *D. Phil. Henrici Fridlibii* die den verſtockten Juden zugedeckte Göttliche Klarheit/in einem Geſpräch eines Chriſten mit einem Juden. Stralſund 1645. 12.

398 *D. Abrahami Calovii* Veritas Religionis Chriſtianæ probata adverſus Judæos. Witeb. 1679. Reſpondente *Jo. Henrico Majo.*

399 *Jo. Cocceji* Oratio inauguralis de cauſis incredulitatis Judæorum: T. 6. Opp.

Ejusdem conſideratio Judaicarum qvæſtionum & reſponſionum, cum præfatione de fide Hebræorum T. 7.

400 *Jo. Owenus* Exercitationibus de Meſſia, contra Judæos, præmiſſis Tomo I. Commentariorum ejus in Epiſtolam ad Hebræos, Anglice editorum Lond. 1668. in fol.

401 *Antonii Hulſii* diſp. Epiſtolaris Hebraica cum Jacobo Abendanah, Rabbino Amſtelodamenſi ſuper loco Hagg. II. 9. Lugd. Bat. 1669. 4.

Ejusdem Theologia Judaica, cujus liber primus tantum prodiit de Meſſia. Bredæ 1653. 4.

402 *Hermanni Witſii* Judæus Chriſtianizans circa principia fidei & SS. Trinitatem. Ultraject. 1661. 12.

403 *Joannis Martianay*, Monachi Benedictini Colloqvium cum Judæo in libro cui titulus: traitez de la verité & de la connoiſſance des livres de la Sainte Ecriture. Pariſ. 1697. 12. Journal des Sav. 1693.

1693. p. 151. Jacobi Enfant animadverſiones qvædam in hunc librum exſtant in Novellis Reip. literariæ A. 1709. p. 479. ſeq.

404 *Johannis à Lent* ſchediaſma de Judæorum PſeudoMeſſiis. Herborn. 1697. 4. Majus opus de eodem argumento meditari ſe teſtatur p. 83.

Ejusdem Theologia Judaica Herborn. 1694. 8.

405 *D. Auguſti Pfeifferi* Mataeologiæ Judaicæ atq; Mahommedanæ ſeu TurcoPerſicæ principia ſubleſta & fructus peſtilens. Inter Opera ejus Philologica junctim edita Ultraj. 1704. 4.

Ejusdem obtrectator Apella. ibid.

406 *Sebaſt. Munſteri* diſputatio inter Judæum & Chriſtianum de Meſſia. Baſil. 1539. 8. Idem Munſterus in notis ſuis ad Evangelium Matthæi Hebraicum paſſim refellit objectiones Judæorum.

407 *Jo. Henrici Maji* Synopſis Theologiæ Judaicæ Veteris & novæ, in qva illius veritas, hujusqve falſitas ex S. Hebræo Codice & ipſis Judaicæ Gentis ſcriptoribus per omnes Locos Theologicos oſtenditur. Gieſſæ 1698. 4.

408 *Alexandri Soſtmanni* de LXX. hebdomadibus, JEſum eſſe verum Meſſiam, & de veris cauſis incredulitatis Judæorum. Lugd. Bat. 1710. 4.

409 *Abdiæ Widmari* diſputationes adverſus Judæos de vero Meſſia. Marpurg. 1617.

410 *Frid. Spanhemius* de cauſis incredulitatis Judæorum & de converſionis mediis Lugd. Bat. 1678. 8.

Conſulendus etiam Spanhemii jun. elenchus controverſiarum edit. novæ, in qvo diligenter diſputat adverſus Judæos.

411 *Daniel Springers* Religions-Geſpräch / zwiſchen einem Chriſten und Juden. Breslau 1705. 8.

412 *D. Joachimi Weickmanni* Paſtoris & Superintendentis tunc Serveſtani hodie Senioris Rev. Miniſterii Gedanenſis, dreyfaches Juden-Bekändniß. Lipſ. 1703. 4.

413 *Gottfried Bertholdi* Paſtoris Serveſtani dreyfaches Juden-Bekändniß Zerbſt 1708. 4.

414 An account of the converſion of *Theodore John*, à late teacher of the Jevvs. Lond. 1693.

415 *Franciſci Henrici Schoenemanni* ad templum S. Pauli in clivo Hamburgenſi Paſtoris, das durch GOttes Gnade gewonnene Juden-Hertz. Hamb. 1711. 4.

416

416 *Jo. Xeres*, Judæi converſi addreſſtho the Jevvs. Lond. 1711. 8. Acta Erud. A. 1712. pag. 270.

417 *Matthiæ Waſmuthi* beſte Mittel zu Bekehrung der Juden. Kiel 1685. 4. Ejusdem & *Chriſtiani Ravii* circular Brieſe die Bekehrung der Juden zu befodern. ibid. 1670. 4.

418 *Joh. Moltheri* malleus obſtinationis Judaicæ Francof. 1600. 8.

419 *Franciſci Henrici Hoyeri* bekehrter Jude. Helmſtadii 1679.

420 *Franciſci Torrenſis* ſive *Turriani*, S. I. de exponenda Lege per omne ſabbatum Judæis, ſeu de ſola Lectione Legis & Prophetarum Judæis permittenda. Rom. 1555. 4.

421 Formulam renunciandi Judaicæ ſuperſtitioni in Græca Eccleſia receptam vide ſis in Evchologio Goari pag. 344. & ampliorem in Cotelerii notis ad Patres Apoſtolicos T. 1. p. 499. ſqq.

S. Theodardi diſputatio cum Judæo, in Actis Sanctorum Maji T. 1. pag. 144. ſeqq.

Scriptores contra Muhamedanos.

422 Anonymi diſputatio contra Mahumedem, inſerta libro XXIV. ſpeculi Hiſtorialis Vincentii Bellovacenſis.

422 b. *Richardi Florentini* Ord. Prædicator. confutatio Alcorani, Germanice verſa à B. Luthero T. VIII. Altenburg. p. 12. ſqq.

423 *Pius II.* Pontifex Epiſtolâ 396. ad Mahometem Turcarum Principem qvæ exſtat etiam apud Bzovium ad A. C. 1464.

423 b. *Hieron. Savanarola* Mahumedanorum ſectam omni ratione carere.

424 *Nicolai Cuſani* Cribratio Alcorani libris III. Baſil. 1543. fol. una cum ſuperioribus ſcriptis, aliisqve adverſus Muhamedanos, collectis ſtudio Theodori Bibliandri, qvæ recenſet Labbeus T. 2. de ſcriptoribus Eccleſ. p. 195. ſeq.

425 *Jo. Andreæ Abdallæ*, Mauri Confuſio ſectæ Muhamedanæ. Hiſpanice, Italice, Latine & Germanice plus ſimplici vice edita. Latine etiam transtulit Jacobus Golius, cujus verſionem MS. habere ſe teſtatur V. C. Hadrianus Relandus libro 2. de religione Mohammedica p. 155.

426 *Philippi Guadagnoli* apologia pro Chriſtiana Religione Arabice & Latine, adverſus objectiones Ahmed F. Zin Alabedini Aſaphenſis

ſis Perſæ contentas in libro, *politius ſpeculum*, qvod aureis ſcriptum literis miſit ad Urbanum VIII. ut ei reſponderi curaret. Rom. 1631. 4.

426 b. *Bonaventura Malvaſia* dilucidatio ſpeculi verum monſtrantis, in qvo Hamet ſive Ahmed F. Zin in fide Chriſtiana inſtruitur. Rom. 1628. 4.

427 *Michaëlis Nau* Eccleſiæ Romanæ Græcæque vera effigies, & conſenſus, & Religio Chriſtiana contra Alcoranum ex Alcorano defenſa & probata. Pariſ. 1680. 4.

428 *Joſephi Martellini* triumphus Catholicæ fidei contra ſectam Muhamedanam.

429 *Zacharia Grapii* Profeſſoris Roſtoch. animadverſiones ad Ahmet ben Abdalla Epiſtolam de articulis qvibusdam fidei. Roſtoch. 1705. 4. Ejusdem ad Abdallæ Epiſtolam de libero arbitrio. ibid. 1706. 4.

430 *Cornelii Hazart* triumphus de Atheis, Muhamedanis, Ethnicis ac Judæis. Germanicè & Belgice.

431 *Johannis de Turrecremata* contra principales errores Muhamedanorum. Pariſ. 1495. 8.

432 *Antonii Geropoldi* Arcana Muhamedaniſmi. Venet. 1586.

433 La Vie de Mahomet, ou l'on decouvre amplement la verité de l'impoſture, par Mr. *Prideaux* D. en Theologie. Amſt. 1698. 8. ex Anglico. Exſtat etiam Germanice ac Belgice.

434 *Guil. Totani* ſive *Bartholomæi de Spina*, Ord. Minorum fortalitium fidei adverſus Judæos, Saracenos aliosqve Chriſtianæ fidei inimicos A. 1459. ſcriptum. Vide M. V. la Croſe entretiens p. 330. Rich. Simonis Bibl. Critiqve T. 3. cap. 30. Colomeſiana p. 250. Hallervordi Bibl. curioſa p. 78. ſeq.

435 *Thomæ à JEſu* de procuranda ſalute omnium gentium, ſchiſmaticorum, hæreticorum, Judæorum, Saracenorum, cæterorumqve infidelium libri XII. Antvverp. 1613. 4. & inter ejus Opera Colon. 1684. fol. Vide Rich. Simonis Bibl. ſelectam T. 1. cap. 41. p. 297. ſeq.

436 *Jo. Henricus Hottingerus* in Hiſtoria Orientali & in Hiſtoria Eccleſ. Seculo VII. & ſeqq. Sec. XVI. p. 63. ſqq. &c.

437 *Martini Figverola* lumbre de fè, ſive lumen fidei contra Alcoranum.

437 b. *Jo. Conradi Schwartzii* de furtis Muhamedicis Lipſ. 1711. 8.

438 *Ludovici Maraccii* è congregatione Clericorum Regularium Matris Dei, prodromus refutationis Alcorani, in qvo per qvatuor præcipuas veræ Religionis notas Mahumedanæ ſectæ falſitas oſtenditur, Chriſtianæ Religionis veritas comprobatur. Rom. 1691. 8. qvatuor Voluminibus: & ante Alcoranum Arabice & Latine editum. Patav. 1690. fol.

438 b. David Nerreters Neueröfnete Moſchea, darin nebſt Nachricht von der Mahometaniſchen Religion, der Alcoran aus des Maraccii edition verdeutſcht und kürtzlich wiederlegt. Nürnberg 1703. 8.

439 *Chriſtoph. Beſoldi* (ſine nomine auctoris edita) conſideratio Legis & ſectæ Saracenorum. Tubing. 1619. 4.

440 *Jo. Friſchmuthi* de dictis S. Scripturæ de Muhamede agere creditis. Jen. 1685. Confer Theod. Hackſpanum ad librum Nizachon p. 400. ſeq. Alex. Morum ad Joh. XIV. 16.

441 *Matthiæ Waſmuthi* Hodomoria Muhamedana. Kil. 1683. 4.

441 b. D. *Georgii Mœbii* de cauſis & mediis introducti & conſervati Muhamediſmi, in ejus diſſ. Theol. p. 991. ſeqq.

Anathematiſmi à Muhamedanis ad Chriſtianos accedentium T. 25. Bibliothecæ Patrum edit. Lugd. p. 186. ſeq. ex Nicetæ theſauro Orthodoxæ Fidei libro XX. Et in Saracenicis Frid. Sylburgii.

442 *Dionyſii* Carthuſiani contra Alcoranum & ſectam Mahomedicam libri V. Colon. 1533. 8.

INDEX Scriptorum de Veritate Relig.

JAc. Abbadie, num. 148.
Jo. Andreas Abdalla 423.
Theodorus Abucara 73.
Joſephus Acoſta 128.
Jo. Adrianus von Embden 333.
Æneas Gazæus 59. b.
Agobardus 100.
Petrus Allix 168. 376.
Alfonſus Hiſpanus 312.
Petrus Alfonſus 313.
Jo. Henr. Alſtedius 162, 288.
S. Ambroſius 87.
Ammonius Alex. 17.
Anaſtaſius Abbas 76.
Ruardus Andala 237.
Jo. Andreæ 324.
Andronicus Comnenus 75.
Anonymi 31. 60. 66. 94. 95. 96. 143.

143. 165. 188. 201. 204. 232. 279. 422.
Antoninus ArchiEp. Florentinus 344.
Claud. Apollinaris 9.
Apollinaris Laodicenus 22. 23.
Apollonius Philoſ. 92.
Apollonius Romanus 11.
S. Ariſtides 4.
Ariſto Pellæus 1. 2.
Joſua Arndius 374.
Arnobius 83.
Aſclepiades 35.
Gvil. ab Aſſonlevilla 202.
S. Athanaſius 49.
Athenagoras 43.
S. Auguſtinus 37. 89. 94.
Iſaacus Barrovv 224.
Barthol. Edeſſenus 65.
Baſilius Seleuc. 55.
Ludovicus Baſtide 394.
Rich. Baxter 172.
Elias Benoiſt 183.
Rich. Bentlei 225.
Georg Berkeley 251.
Jacobus Bernard 145.
Gotfrid Berthold. 413.
Chriſtoph. Beſoldus 439.
Theod. Bibliander 115.
Jo. Henrich Biſterfeld 159 b.
Jo. Philipp Bleibtrevv 316.
Gvil. van Blyenburg 262.
Samuel Bochartus 156.
Phil. Maria Boninius 234.
Gvil. Bonjour 187.
Nic. Bonnetus 288.
Franciſcus Boria 249.
Carolus Bovillus 346. b.
Car. de Bourgveville 235.
Jo. Braunius 375.
Jo. Bredenburg 261.
Raymundus Breganius 290.
Dan. Brenius 380.
Ftid. Samuel Brentze 319.
Samuel Brettius 395.
Hugo Broughtonus 365.
Petrus Brutus 389.
Gvil. Budæus 120.
Jo. Franciſcus Buddeus 176. 213.
Gvil. Burnet. 173.
Cæſarius 21.
Petrus Calanna 123.
Georg. Calixtus 174.
Abraham Calovius 398.
Jo. Calvinus 288. 386.
Caſpar Calvoer 393.
Tho. Campanella 205.
Baruch Canephius 236.
Jo. Cantacuzenus 64.
Alex. Capellus 207.
Victor à Carbe 323.
Ludovicus Carretus 328.
Celſus de Judaica incredulitate 1.
Petrus de Cevalleria 345.
Walther Charleton 112.
Petrus Charron 219.
Georg Cheyne 226.
David Chriſtianus 351.
S. Jo. Chryſoſtomus 52.
Dan. Claſſenius 288.
Sam. Clark 227.
Jo. Claubergius 281. 288.
Clemens Alex. 8. 45.
Clementina 40.

Jo. Clericus 132. 137. 138. 288.
Mich. Cobabus 238.
Jo. Coccejus 399.
Jo. Colerus 180.
Commodianus 86.
Andronicus Comnenus 75.
Jo. Crellius 288.
Gilbertus Criſpinus 107.
Mat. Veiſſierius la Croſe 242.
Radulphus Cudvvorth 276.
Franciſcus Cuperus 263.
Nic. Cuſanus 424.
S. Cyprianus 82. 95.
Ern. Salomo Cyprianus 132.
S. Cyrillus Alex. 27. 56.
Jo. Damaſcenus 62.
Petrus Damianus 105.
Demetrius Cydonius 71.
Gvil. Derham 228.
Martin Diefenbach 396.
Petrus Dinant 160.
Diodorus Tarſenſis 25. 79.
Dionyſius Carthuſ. 442.
Mr. Dirois 169.
Chriſtianus Donati 309. 288.
Georgius Draudius 392.
Chriſtianus Dreier 161.
Tobias Eckard 154.
Jordanus Nic. Edenius 141.
Jo. Eduard 231.
Eſdras Edzardi 377.
Georgius Elieſer Edzardi 364.
Jo. Andreas Eiſenmenger 364.
Tho. Emes 170.
Conſtantinus l'Empereur 369.
Jo. Englertus 152.
Ephraim Syrus 78.
Simon Epiſcopius 356. 288.
Jo. d'Eſpagne 371.
Evagrius 29.
Evodius Monachus 32.
Euſebius Cæſarienſis 18. 19. 20. 48.
Euſebius Edeſſenus 77.
Euthymius Zigabenus 63.
Steph. Ezekius 218.
Jac. Fayus 182.
Jo. Fabricius 175.
Jo. Ludovicus Fabricius 239.
Chriſtian Lebrecht Fels 329.
F. S. de la Mothe Fenelon 221.
Lud. Ferrandus 163.
Marſilius Ficinus 112.
Martinus Figverola 437.
Hadrianus Finus 390.
Julius Firmicus 86.
Matthias Flacius 157.
Petrus de Fonte 387.
Martin. Fotherby 211.
Eduard Fovvler 150.
Chriſtophorus Franckius 296.
Wolfgangus Frantzius 339.
Phil. Henr. Friedlieb 397.
Jo. Friſchmuth 440.
Jo. Ulricus Frommann. 216.
Fulbertus Carnot. 106.
Livius Galantes 122.
Petrus Galatinus 315.
Theophilus Galeus 273.
Dominicus Garcia 385.
Didacus Gatica 383.
Franciſcus Gaſtrel. 195.
Gilbertus Genebrardus 338.
Gennadius CPol. 72.
Frid. Gentzken 288.

Jo.

Jo. Gerhardus 288.
Moſes Germanus 271.
Antonius Geropoldus 432.
Stephanus Gorlevius 359.
Jac. Gouſſet 367.
Ludovicus Granatenſis 125.
Antonius le Grand 306.
Zach. Grapius 299. 429.
Gregentius 59.
S. Gregorius Naz. 50.
S. Gregorius Nyſſ. 51.
Val. Greiſſing 311.
Jo. Petrus Grunenbergius 241.
Nehem. Grevv 198.
Theoph. Groſgebavver 209.
Hugo Grotius 132.
Philippus Gvadagnolus 426.
Gvalterus de Caſtellione 109.
Gvibertus Abbas 102.
Gvilelmus Diaconus 101.
Petrus Haberkornius 352.
Georgius Hackevvill 241. b.
Matthæus Hale 230.
Joſephus Hall 192.
Mich. Havemannus 354.
Cornelius Hazart. 430.
Jo. Paul Hebenſtreit 288.
Udalricus Heinſius 288.
Chriſtoph. Helvicus 349.
Jo. Henichius 133.
Hermannus Colonienſis. 340.
Hermias 54. (313. b.
Erneſtus Ferdinandus Heſſus 317.
Hieronymus de ſancta fide 314.
David Hieronymi 332.
Abr. Hinckelmann. 303.
S. Hippolytus 14.
Andreas Adam Hochſteter 146
Jo. Hoornbeeckius 274. 357.
Henr. Horchius 269.
Jo. Henr. Hottingerus 436.
Jo. Hovv 266.
Franc. Henr. Hoyer 419.
Petrus Dan. Huetius 155.
Jo. Jac. Huldricus 361.
Antonius Hulſius 401.
Jo. Chriſtoph Hundshagen 288.
Ægidius Hunnius 158.
Jacobus Niſibenus 33.
Jo. Wolfgang Jægerus 256. 288.
Iſaacus Jaqvelot 196.
Jaſonis & Papiſci dialogus 1.
Rob. Jenkin 136.
Tho. à Jeſu 435.
Jo. Cantacuzenus 64.
S. Joannes Chryſoſt. 52.
S. Jo. Damaſcenus 62.
Theodorus John 414.
Johannes Philoponus 30.
Flav. Joſephus 39.
S Irenæus 6.
Iſidorus Hiſp. 98.
Junilius Afer 93.
S. Juſtinus Martyr 5, 41.
Frid. Erneſtus Ketnerus 241.
Rich. Kidder 379.
Steph. Klotzius 288.
Chriſtianus Kortholt 177.
Lactantius 36, 84.
Franciſcus Lamy 203.
Jo. Canutus Lenæus 134.
Jo. Laſſenius 217.
Jo. à Lent 404.
Car. Leslie 139, 193, 373.

Philippus à Limborch 355.
Jo. Locke 137.
Val. Erneſtus Loeſcherus 250.
Lombardus, Magiſter ſententiarū
Dominicus Lopez 194. (288.
Eilhardus Lubinus 130.
J. M. 247.
Lucianus Martyr 16.
Martinus Lutherus 342. 422. b.
Nicolaus Lyra 337.
Macarius Magnes 47.
Laur. Magalottus 233.
Jo. le Maire 189.
Jo. Henricus Majus 407.
Nic. Malebranche 252.
Bonaventura Malvaſia 426. b.
Regnerus à Mansfelt 258.
Jo. Baptiſta Mantuanus 392.
Ludov. Maraccius 438.
Jo. Marcianæus 403.
Des Marets 248.
Antonius Margarita 325.
Antonius Marinarius 345.
Joſephus Martellinus 428.
Jacobus Martini 350.
Mr. Martin. 284.
Matthæus Hieromonachus 68.
Vincentius de Coſta Matos 382.
Chriſtianus Matthiæ 353.
Jo. Frid. Mayerus 213. 377.
Gerh. Meierus 310.
Jo. Meiſnerus 288.
Melito Sard. 10.
Rud. Martin Melfuhrerus 372.
Dominicus Mellinus 117.
Marinus Merſennus 292.
S. Methodius 15.
Chriſtian Meyer 335.
Joann. Meyer 375.
Jo. Micrælius 277.
S. Miltiades 12.
Minutius Felix 81.
Georg. Mœbius 441. b.
Jo. Moltherus 428.
Mich. Montanus 111.
Jo. Baptiſta Morinus 294.
Philippus Mornæus 129.
Henr. Morus 260.
Hurtadus de la Motte 144.
Mich. Mourgves 142.
Steph. le Moyne 378.
Jo. Mullerus 215, 363.
Sebaſt. Munſterus 406.
Jo. Muſæus 259, 288.
Michaël Nau 427.
David Nerreter 438. b.
Steph. Nevv 197.
Niceas Aqvilej. 38.
Gvil. Nichols 166.
Nicolaus Hydruntinus 69.
Sebaſt. Niemannus 240.
Petrus Niger 388.
Georg. Nitſchius 186.
Bernardinus Ochinus 348.
Odo Cantuarienſis 103.
Godfrid Olearius 149.
Origenes 46.
Iſaacus Orobius 270.
Paulus Oroſius 90.
Jo. Adamus Oſiander 308, 288.
Hieron. Oſorius 119.
Julius Conradus Otto 320.
Joannes Ovvenus 401.
Franciſcus Palæopolitanus 283.

Mutius

Mutius Panſa 121.
Jaſonis & Papiſci dialogus 1.
Sam. Parkerus 275.
Blaſius Paſchalis 185.
Simon Patricius 132, 135.
Elcanon Pauli 331.
S. Paulinus Nolanus 88.
Paulus de S. Maria 322.
Jacobus Peretz 381.
Eduard Pelling 208.
Dionyſ. Petavius 288.
Jo. Wilhelm Peterſen 223.
Petrus Alfonſus 313.
Petrus Blæſenſis 104.
Petrus Cluniacenſis 108.
Petrus Damianus 105.
Tobias Pfannerus 289.
Jo. Pfefferkorn 326.
Auguſtus Pfeiferus 307, 405.
Philippus Sidetes 28, 57.
Jo. Philoponus 30, 61.
Philoſtorgius 24.
March. de Pianeza 151.
Benedictus Pictetus 190.
Jo. Franciſcus Picus Mirandul. 114.
Pius II. Papa 423.
Petrus Poiret 264.
Julianus Pomerius 97.
Porchetus de Salvaticis 341.
Antonius Poſſevinus 131.
Gvil. Poſtellus 127.
Mr. Prideaux 433.
Jo. Georgius Pritius 301.
Aurelius Prudentius 91.
Sam. Pufendorfius 176. 286.
S. Qvadratus 3.
A. D. L. R. 254.
Rabanus Maurus 99.
Raimundus Martini 340.
Raimundus Sebundus 111.
Jo. Rajus 229.
Petrus Ramus 126.
Chriſtianus Ravius 417.
Raphaël Aqvitanus 384.
Jo. Raphſon 295.
Adam Rechenberg 278.
Urbanus Regius 343.
Paulus Riccius 321.
Richardus Florentinus 422.
Franciſcus Ridderus 203.
Jo. Stephanus Rittangel. 336.
Jo. Baptiſta de Roſemond 184.
Hannibal Roſellus 393.
Kilian Rudrauf 288, 300.
Joannes Salomo 318.
Porchetus de Salvaticis 341.
Samonas Gazæus 74.
Samuel Marocchianus 312.
Hieron. Savonarola 113. 423. b.
Henr. Julius Scheurl. 288.
Sebald Schnel 368.
Franciſcus Henr. Schonemannus 415.
Dietericus Schvvabe 330.
Conradus Schvvartz 297. 437. b.
Sextus 13.
Fauſtus Socinus 194.
Alex. Soſtmannus 408.
Barthol. de Spina 434.
Theoph. Spizelius 286.
Frid. Spanhemius 200, 243, 410.
Jo. Petrus Specht 271.
Phil. Jac. Spenerus 282.

Jac.

Jac. Spenſerus 206.
Dan. Springer 411.
Joach. Stegmannus 140.
Rich. Steele 144.
Auguſtinus Steuchus Eugubinus, 118.
Ed. Stillingfleet 146.
Jo Philipp Storr 366.
Marqvardus de Suſannis 347.
Jerem. Taylor 179.
Tatianus 7. 42.
Tertullianus 34. 80.
Thaddæus Peluſiota 70.
Theodardus 421.
Theodoritus 58.
Theodorus Abucara 73.
Theodorus Mopſveſtenus 26.
Theophanes Nicænus 67.
Theophilus Antioch. 44.
Thomas Aqvinas 110, 288.
Lud. Thomaſinus 291.
Jenkinus Thomaſius 227.
Jo. Tillotſon 255.
Mr. de la Touche Bœſnier, 163. b.
Gvil. Tovver 245.
Adamus Tribechovius 199.
Jo. de Turrecremata 431.
Franciſcus Turrianus 420.
Benedictus Vaillant 220.
Jo. Vake 280.
Mich. le Vaſſeur 244.
Mr. le Vaſſor 167.
Lamb. Velthuyſen 265.
Aubert de Verſé 267.
Lud. Vives 116.
Theodorus Untereyk 210.
Gisb. Voëtius 298.
Paulus Voëtius 288.
Burcherus de Volder 302.
Conradus Vorſtius 288.
Gerh. de Vries 257.
Jo. Georgius Wæchter 271, 441.
Jo. Chriſtoph. Wagenſeil 358.
Tob. Wagner 304.
Jo Conrad Wanckius 360.
Matthias Wasmuth 417.
Imman. Weber 304.
Jo. Weemſe 246.
Joachim Weickmann 412.
Paulus Weidner 327.
Abdias Widmar 409.
Erhard Weigelius 214.
Frid. Weiſius 285.
Dr. Williams 159.
Dan. Withbie 178.
Hermannus Witſius 402.
Chriſtophor. Wittichius 255. b. 268.
Jo. Witty 147.
Chriſtianus Wolfius 181.
Car. Wolſeley 171, 193.
Jo. Wulferus 362.
Jo. Xeres 416.
Haham Yshay Yeſurun 293.
Petrus Yvon 272.
Zacharias Mytilenæus 59. c.
Jo. Zeiſoldus 288.
Petrus Zorn 153.

CA-

CAPUT IX.

ΤΟΥ ΛΙΒΑΝΙΟΥ ὑπὲρ τῆς Ἰουλιανοῦ τιμωρίας.

LIBANII ORATIO *De ulciſcenda Juliani nece.*

GODFRIDO OLEARIO Interprete.

Οὐκ ἀρκεῖ τοῦτο τοῖς πράγμασι, ὦ Βασιλεῦ, a) λύπη καὶ ὀδυρμὸς, καὶ ἀγρυπνία μάτην ἀναλισκομένη. Εἰ γάρ τι τούτων οἷόν τ' ἦν ἐπανορθῶσαί τι τῶν συμβεβηκότων! πάλαι ἂν ἅπαντα εἶχε καλῶς ἐπικάγε τῆς σῆς καὶ τῶν ἄλλων ἡμῶν ἀθυμίας. δεῖ

Non ſic, Auguſte Imperator, rebus (noſtris) conſulimus, dolore & ejulatu & noctibus fruſtra vigilatis. Si enim horum qvicqvam, ea qvæ nobis acciderunt, poſſet corrigere, optime cuncta ſe dudum haberent, tum propter tuam tum propter omniū noſtrorum animi ægritudinem.

Iſtis

Libri ſti Pars Tertia.

a) Ad Imperatorem Theodoſium ſcripta hæc videtur oratio, inter alias πολλὰς συμβολὰς referenda, qvas ad illum à ſe habitas Libanius teſtatur ſub initium orationis περὶ ἱερῶν. Scripta autem videtur ſtatim poſtqvam ex Hiſpania à Gratiano accitus Theodoſius, in imperii communionem eſſet aſſumtus, recenſqve adhuc eſſet terror ob Valentem juna cum legionibus à Barbaris Thraciam & Illyricum vaſtantibus cæſum, qva de re mox plura dicet Sophiſta. Cum vero anno CHriſti 379. factus Imperator Theodoſius fuerit, XIV. Kalend Februarii, ut recte contra Socratem & Baronium doctiſſ. Pagius probavit, eo ipſo anno ſcriptam eſſe hanc Orationem ſtatuo. Seqventi enim anno de Barbaris inſignem victoriam reportavit Theodoſius, ut recte à Zoſimo Lib. IV. p. 751. & Victore in Epitome proditum (perperam enim facere Theodoretum Lib. V. cap. 5. H. E. & auctorem Miſcellæ L. XII. c. 19. imo & Zonaram Annal. XIII. n. 15. qvi anno 378. à Theodoſio adhuc privato victoriam hanc expugnatam ſtatuunt, evincit ſilentium de illa Auſonii in Idyllio VIII. ſub finem illius anni ſcripto, & hæc ipſa qvoqve Libanii oratio.) Ante victoriam autem illam ſcripta hæc oratio ſit oportet, in qva λύπης καὶ ὀδυρμοῦ καὶ μάτην ἀναλισκομένης ἀγρυπνίας ob infrunitos hoſtium furores mentio, qvibus ſane non locus, ſi cum iſta ſcriberentur vindicta à Barbaris jam ſumta fuiſſet. Imò βουλεύσασθαί τι μέγα καὶ ὅθεν ἂν δράσαιμεν τὰς πολεμίους ἃ νῦν ἡμᾶς ἐκεῖνοι jubet, ut adeo nondum afflictæ tum fuerint Barbarorum res, ſed de afflictione illis inferenda conſilium fuerit ineundum, qvamobrem etiam de ζεναγμοῖς tanqvam de re præſenti, aſt tanqvam de re futura περὶ τῶν ἀπὸ τοῦ πράττειν ἡδονῶν loqvitur. Conſidera totum hujus orationis exordium, ex qvo non tantum de ejus tibi conſtare poterit ætate, ſed & de ſupra memorato Theodoreti & Autoris Miſcellæ errore, qvi in A.C. 378. victoriam Theodoſii contra Barbaros rejiciunt.

Iſtis itaqve poſthabitis magnum aliqvod atq; egregium conſilium decet inire; qvo ſcilicet eadem à nobis hoſtes, qvæ nos ab illis hactenus, patiantur. Sic enim ceſſante gemitu res (bene) geſtæ (ſumma) nos afficient voluptate.

II. Eqvidē Oracula ea, qvæ prius egerūt nunc fas eſſet agere, ut ſcilicet inſtrui cupientibus, qvid, ut melius res eorum procedant, faciendum ſit, dicant & indicent. Conſilio enim & conſiliariis humanis nunc qvidem tibi opus haud eſſet, ſi ab ipſis Diis ſententia de illis qvæ prodeſſe poſſint ferrentur. Qvoniam vero iſta obmutuere, magisq; infortunatam reddiderunt terram, ita ut ad humanas conſultationes pervenerit rerum conducibilium inventio, feras (rogo) me de præſenti rerū conditione triſtiſſimâ dicentem. Siq; aliqvid, qvod ex re ſit, proferre viſus fuero, animum attende, ſi vero præter rem dixero, bonam voluntatem meam acceptam habens, ad aliud qvoddam conſilium qvod profuturum eſſe videatur convertere.

III. Sunt qvidem qvi Imperatores, & alii qvi milites ac-

τοίνυν τούτων ἀπαλλαγέντας βουλεύσασθαί τι μέγα καὶ καλόν, καὶ ὅθεν ἂν δράσαιμεν οὓς πολεμίους ἃ νῦν ἡμᾶς ἐκεῖνοι. οὕτω γὰρ ἂν τὶ ἐτέκνων ἐν τοῖς ἐπὶ τῷ πράξειν ἡδονὰς εἴημεν ἄν.

II. εἶδε μὲν ἂν τὰ μαντεῖα ποιεῖν ἔτι νῦν ἃ πρότερον, καὶ τοῖς δεομένοις ἀκούσαι, τί ποιοῦντες ἄμεινον ἂν πράξαιεν λέγειν τε καὶ μηνύειν. νῦν γὰρ ἔδει σε νῦν βουλῆς ἢ συμβόλων ἀνθρώπων, παρ' αὐτῶν τῶν Θεῶν τῆς περὶ τῶν συμφερόντων γνώμης ἀφικνουμένης. ἐπεὶ δὲ τὰ μὲν σεσίγηκε καὶ πεποίηκεν ἀτυχεστέραν τὴν γῆν, εἰς δὲ ἀνθρωπίνους ἦκε λογισμοὺς ἡ τῶν συμφερόντων ἔυρεσις, ἀνάσχου μοι περὶ τῆς παρούσης κακοπραγίας λέγοντος, καὶ δοκοῦντί μήν τι λέγειν πρόσεχε, ληροῦντα δὲ τῆς μὲν προαιρέσεως ἀποδέχου, τρέπε δὲ ἐπ' ἄλλο τι τῶν συνοίσειν μελλόντων.

III. Εἰσὶ b) μὲν οὖν οἱ κατηγοροῦσι τῶν στρατηγῶν, ἕτεροι δὲ

b) Ἐσὶ μὲν οὖν &c.) Ipſum quidem Imperatorem Valentem bellicas artes non calluiſſe Ammianus indicat L. XXXI c. 14. ubi virtutes ejus vitiaqve deſcribens *Laborum impatientem, ſubagreſtis ingenii, nec bellicis nec liberalibus ſtudiis eruditum* fuiſſe inter alia dicit. Propius vero ad præſens negotium facit Zoſimus IV. 24. qvi ad hoc ipſum prælium eductum à Valente ait exercitum σὺν ὀδενὶ κόσμῳ. Qvam corrupta

δὲ τῶν ϛρατιωτῶν, οἱ μὲν ἐκεί-
•νων ὡς ὑ πεπαῤῥευκότων σὺν ὑπ'
αὐτοῖς, οἱ δὲ τύτων ὡς φύσει δει-
λῶν. ἐγὼ δὲ αἰσχύνομαι μὲν τὰς
πολλὰς αὐτῶν μάχας, αἰσχύνομαι
δὲ τὸν θάνατον, ὃν τηρήντες τὴν
τάξιν ἐδέξαντο, αἰσχύνομαι δὲ τῷ
αἵματι χρωθῆναι θρᾴκην, καὶ
Μακεδονίας ὑ μικρὸν, καὶ τῆς Ἰλ-
λυρικῶν τὴν πολλήν. ἀλλὰ τῦτο μὲν
ἀνεῖλον ἔμβροι καὶ χρόνϖ, σώ-
ζονται δὲ οἱ τῶν ὀϛῶν κολωνοὶ, ἐν δὲ
τοῖς ὀϛοῖς τύτοις ἐνεῖναί φαϛι καὶ
ταξιαρχῶν καὶ λοχαγῶν καὶ τῶν ἐν
τοῖς ἄλλοις c) ϗχήμαϛιν. Ἐν μέϛοις
δὲ αὐτοῖς ὁ Βαϛιλεὺς μαχόμϵν-

cuſent, illi qvidem iſtos qvod ſuos non inſtituerint ſatis, hos autem alteri, timidæ qvaſi indolis fuerint. Me vero reverētia habet tot præliorum ab ipſis depugnatorū, reverentia mortis qvam ordines ſervantes occubuere, reverentia Thraciæ, & haud exiguæ Macedoniæ, imo & Illyrici magnæ partis, ſangvine eorum pollutæ. Sed iſtum qvidem tempus & imbres delevere, oſſium vero ſuperſtites ſunt tumuli, in qvibus eſſe dicunt eorum oſſa qvi ordines duxerunt, & centurionum, aliarumve dignitatum virorum. Medius autem inter iſtos Imperator pu-

T 2 gnans

pta vero diſciplina militaris eo tempore fuerit, quamve parum de inſtituendis militibus ſoliciti fuerint ordinum duces & alii militum magiſtri, ex eodem diſcas, capite proxime præcedente. Ubi & milites qvos φύσει δειλὰς noſter hic dicit, ἐντεθραμμένας δειλίᾳ καὶ πρὸς τὸ φεύγειν γεγυμνασμένας vocat. Equites autem in primis proditionis & fugæ reos peragit Socrates H. E. IV. 38. & Hieron. in Chron p. 188. Alia tamen omnia noſter tradit, cauſæ ſcilicet inſerviens.

c) σχήμασιν) varios vocis σχῆμα ſignificatus Lexicographi tradunt: non adeo ubiqve obvius qvo hic occurrit pro *dignitate*, uſurpata. Hoc quoque ſenſu eam exponi velim apud Panlum in Epiſtola ad Philipp. c. II. comm. 6 καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, ſi enim communem interpretum ſententiam ſequamur nihil aliud hæc ſignificabunt qvam id qvod præcedit ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος, adeoqve bis idem dicetur.

• ἀντὶ ταΦὴ τὸ πλῆθος &c.) Noſter in prælio cecidiſſe Valentem & inter cæſorum cadavera ſepultum ait, aliter tamen qui illam Hiſtoriæ ejus partem attigerunt fere omnes, Socrates IV, 38 Sozomen. VI, 40. Theodoretus IV, 31. Zoſimus IV, 24. Hieronymus in Ep. ad Præſidium. Jordanes in Hiſt. Goth. hi enim ajunt eum in turrim qvandam (vel ut Jornandes habet) ad prædium qvoddam prope Adrianopolin fugiſſe, qvo à Barbaris Imperatorem ibi latere ignorantibus igne accenſo, una crematus ſit Ubi poſtmodum cum cadaver ejus quærerent, Mimæ Macedonum ducis cujusdam ſaxeum monumentum inventum tradunt Ammianus L. XXXI, 13. Zonarasq; & Cedrenus ubi de Valente agunt. Idem Ammianus autem ejus quoque ſententiæ de morte Valentis meminit, qvam hic Libanius profert, qvi etiam non mirari nos ſinit, qvod miratus fuiſſe videtur Eunapius

gnans cecidit, paratis qvidem (qvibus effugere poſſet) regiis eqvis, qvi qvantum celeritate polleant non ignoramus. Cum vero eos admoverent, qvibus cura erat eorum, peterentq; ut (aliqvem ex illis) conſcendens ſe ipſum (publicæ) rei ſervaret, ipſe vero tot (jamjam) proſtratis ſupervivere indignum eſſe diceret, pro ſepulchro inmorientium ipſi multitudinem nactus eſt.

IV. Ne itaqve qvisqvam timiditatem molſitiemve aut incuriam accuſet, neqve iſta in cauſa fuiſſe dicat cur ſuperiores Barbari diſceſſerint. Indoles enim militum & eorum qvi imperio iis præerant, veterum (indoli) tam qvoad artem qvam qvoad diſciplinam (prorſus) erat ſimilis. Neq; hi iſtis qvicqvam (putandi ſunt) deteriores, tanto enim in gloriam accendebantur amore, ut cum æſtu ſimul, & ſiti, & igne & ferro pugnantes, mortem fuga magis appetendam eſſe putaverint. Qvod itaqve ſuperiores (hoſtes) fuerunt, à Deorum qvodam eſſe mihi videtur, qvi

ἔπεσε, παρόντων μὲν ἵππων τῶν βασιλείων, οἷς ὅζον μέτεσι τάχους οὐκ ἀγνοοῦμεν. παρεχόντων δὲ αὐτῷ τῶν ἱππαζομένων καὶ δεομένων ἀναβάντα φυλάξαι τοῖς πράγμασιν ἑαυτὸν, ὁ δ' εἰπὼν ὡς οὐκ ἀξιοῖ ζῆν ἐπὶ τοσούτοις κειμένοις, αὐτὶ ταφῆς * τὸ πλῆθος τῶν ἐπ' αὐτῷ κατενεχθέντων ἔσχε.

IV. μὴ ἔν μοι λεγέτω τις δειλίαν, ἢ μαλακίαν, ἢ ἀμελετησίαν, μηδὲ τὸ χρείττους γεγενῆσθαι τοὺς βαρβάρους εἰς ταῦτα ἀναφερέτω. Ἀλλ' αἱ μὲν φύσεις τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν τότοις ἐπισατόντων πῆς τῶν ἔμπροσθεν εὐδαιμονίας, κατά τι πλῆ τύχιλον καὶ πλῆ ἐπιμέλειαν. οἱ δ' ἐκείνων ἐχ ὕστεροι, δόξης ἦ τοσοῦτος αὐτοῖς ἔρως, ὥστε ὁμῶ καύματι, καὶ δίψει, καὶ πυρὶ, καὶ σιδήρῳ μαχόμενοι πλῆ πλευτὴν ἡδίω τῆς φυγῆς ἐνόμισαν. τῷ ποτ' ἂν ἡμῶν πεπλεονεκτήκασι, δοκεῖ μοι θεῶν τις ὀργιζόμενος ἐκείνοις συμπολεμεῖν.

napius in Maximo, Valentem ξένον τινα ἀφνιοθῆναι τρόπον inqviens, ὥστε οὐδὲ ὀφέον εἰς ἀναίρεσιν εὑρεθῆναι, ait enim neminem eo ut Valentis cadaver quæreret metu hoſtium acceſſiſſe. Cæterum ad conciliandam utramqve de morte hujus Imperatoris ſententiam aliqvid faciet forte Hieronymus in Chron. pag. 189. qui telo ſauciatum primum Valentem, ad turrim illam fugam capeſſiviſſe atque in ea crematum eſſe dicit. Verum ut quod res eſt deniqve dicam, nihil plane certi hac de re aſſeverare licet, ſive ſic enim ſive aliter ſtatuas, Ammianus addet: *ut opinari datur, neque enim vidiſſe ſe quisquam vel præſto fuiſſe adſeveravit.*

μὲν. τὴν δὲ ὀργὴν ὅ μοι μάλιστα δοκεῖ πεποιηκέναι, φράσω.

V. Ἐδέξατο d) μὲν ὑπὸ τῇ πλευρᾷ τὴν πληγὴν Ἰουλιανὸς ἐκεῖνος, πειρώμενος τῆς ἑαυτοῦ φάλαγγος σωλῆναι τὸ διαπαυθὲν, καὶ τὸν ἵππον ἅμα βοῇ καὶ ἀπειλαῖς ἐπὶ τοῦτο ἐλαύνων. ὁ δὲ τραπησόμενος e) καὶ τρώσας . . . . ὅς τις ἐστολὴν πληρῶν τῶν σφῶν αὐτῶν f) ἄρχοντι, τῷ δὲ ἄρα τοῦτο μισθὸν εἶσειν ἔμελλε παρ' ἐκείνων g) οἷς ἦν ἐν αὐδῇ τὸν ἄνδρα ἀποθανεῖν. χρὴ-

iratus ab eorum partibus ſteterit. Qvid autem iram ejus maxime provocaſſe mihi veroſimile ſit (nunc) exponam.

V. Accepit magnus ille Julianus in latere vulnus, cum operam daret ut perruptos aciei ſuæ ordines reſtitueret, eqvitesve minis atq; clamore in illos redigeret. Ille autem qvi eum invadens vulnere afflixit ex Chriſtianis erat, implens acceptum ab eo qvi præeſt illis mandatum. Iſti igitur præmium (facinꝰ) hoc paraturũ fuit apud illos, qvorũ intererat virũ iſtum

T 3

d) ἐδέξατο μὲν ὑπὸ τῇ πλευρᾷ) Ammianus XXV, 3. *Subita equeſtris haſta cute brachii ejus praſtricta, coſtis perfoſſis haſit in ima jecoris fibra.* quæ verbum verbo reddens ita effert Libanius Orat. Nece Juliani: δόρυ δ' ἱππέως ἐπ' αὐτὸν ἐνεχθὲν ἄοπλον διὰ τῆς βραχίονος δραμεῖν εἰς τὴν πλευρὰν εἰσέδυ, à quo ipſiſſima illa verba dubio procul accepit Socrates H. E. III 21. additqve Philoſtorg. l. VIII. p. 510. & Nicephorus X, 34. peritonæum haſta fuiſſe diſruptum.

e) καὶ τρώσας . . . . ὅς τις) obſcuras & fugientes, inveni Codicis MS. hoc loco literas, an itaqve χοιρισκός an aliud qviddam ſupplendum ſit, alius dicat. Certe Chriſtianis cædem illam Juliani tribuit tum alibi paſſim, tum in hac oratione Libanius, nec multum negat Sozomenus H. E. VI. 2. qvamvis nec Zoſimus nec Eutropius, Chriſtiani nominis pariter ac ille hoſtes, id facere audeant, nec deniqve Ammianus. Imo nec ipſi Libanio cum Monodiam caneret, de Chriſtianis qvioqvam in mentem venit. Qvam varie autem de cæde Juliani ejusve autore relatum fuerit, ſtudioſe imprimis annotavit Greg. Naz. Or. II. in Julianum p. 116. & Zonaras Annal. XIII. n. 13. Chryſoſtomum enim in Orat. II. de Babyla, Socratem, Theodoretum, Nicephorum, Amphilochium, Auguſtinum aliosve non multum neceſſe eſt ut prolixe allegemus. Vide Jacobum Gothofredum diſſ. in Philoſtorgii VII. 15. qvi neglexit referre qvod lanceâ inter dormiendum transfixum divinitus à S Mercurio Martyre Julianum ſcribunt ex Eutychiano Chronographo Joannes Malela & Chronici Alex. ſcriptor, Auctorqve Vitæ Baſilii Cæſar. qvæ Amphilochio tribuitur.

f) ἄρχοντι) qvem per ἄρχοντα intelligat, mihi non ſatis liqvet. An forte Epiſcopum aliqvem? Baſilio ſane M. & Gregorio ita infenſum fuiſſe Julianum ut propter eos exitium Cæſarienſibus minatus fuerit, ubi à Perſica expeditione rediiſſet, memorat Niceph. X. 24. an eorum itaqve alterum percuſſorem Juliani ad facinus iſtud inſtigaſſe noſter ſuſpicatur?

g) οἷς ἦν ἐν αὐδῇ) Chriſtianorum autem vel maxime interfuiſſe eo tempore, ut Julianus è medio tolleretur, Libanius procul dubio vel ideo exiſtimat, qvod ut modo è Nicephoro monuimus exitium iis minitatus eſſet ſi ex Perſia ſoſpes rediret, qvod confirmat etiam Orat. II. in Babylam Chryſoſt. T. V. Opp. p. 471. edit. Savil. & Gregorius Nazianz. Orat. II. adv. Julian. p. 114. adde & Sozomen. H. E. VI. 2.

ſtum interire. Opportunitate vero terroris illo tempore exorti, ventorumq; & pulveris excitati uſus, poſt qvam vulnus inflixiſſet diſceſſit. Ille autem ſubito qvidem corruit, mox tamen eqvum denuo conſcendens, eorum qvæ ad aciem pertinebant curam geſſit: & qvamvis ſangvinem manare videret, prius tamen curis ſe non exſolvit, qvam animi deliqvium pateretur. Cum vero ita ad tentorium eſſet delatus, & in medio circumſtantium lacrymantiumve omnium (amicorum ponderetur,) neutiqvam iſtam incuſavit expeditionem, nec ideo ſe mœrore affici dixit qvod moriendum eſſet, ſed qvod exercitum relinqveret tutela ſua deſtitutum, Deosve ad qvos abiturus erat (jam) intuens, animam ita emiſit.

σάλπιγγος ἦν καιρῷ h) τῇ τότε συμβάσῃ ταραχῇ, καὶ τοῖς ἀνέμοις, καὶ τῇ πολλῇ κόνει ωλήξας ἀπῆλθεν. ὁ δὲ Ἰουθὺς * μὲν κατέπεσεν, ἔπειτ' αὖθις ἐπὶ τὸν ἵππον ἀναβὰς ἐπεμελεῖτο τῶν συμφερόντων τῇ φάλαγγι, καὶ τὸ αἷμα ῥέον ὁρῶν, ὃ ωεσκαπάλυσε τὰς φροντίδας ἕως ἐλειποψύχησεν. ὕτω δὲ ὑπὸ τῆς σκηνὴν κομισθεὶς, καὶ μόνος ἐν δακρύοις ἅπασι τοῖς ωεισηκόσι, i) τοῦτο δ' ἀπαθὼν, k) οὐκ ἐμέμψατο τῇ στρατείαν, ἀλλὰ ταύτης τε ἑαυτὸν ἐπαινέσας καὶ λυπεῖσθαι φήσας οὐκ εἰ δέοι θνήσκειν, l) ἀλλ' ἐπὶ τῇ τῶ στρατεύματος ὀρφανίᾳ, m) σὺν θεὸς ὁρῶν ἤδη παρ' ὃς ἔμελλε ἥξειν, ἀφῆκε τῇ ψυχήν.

IV.

h) τῇ τότε συμβάσῃ ταραχῇ &c.) eadem de vento exorto, & concitato ab illo pulvere nubibusve obducto cœlo habet Libanius in Orat. de nece Juliani p. 303. ex qva iſta qvoqve accepiſſe videtur Sozom. H. E. VI, 1. & ex eo Nicephorus X, 24. item Zonaras lib. 13. Annal. n. 13.

i) εὐθὺς κατέπεσε) eodem modo rem narrat Libanius Orat. in necem Juliani p. 303. Zoſimus autem conatum qvidem fuiſſe eqvum denuo conſcendere, ſed ſangvinis fluxum id prohibuiſſe ait. Ammianus qvoqve ſimulac eqvo delapſus eſſet *in caſtra relatum dicit*, ibi autem eqvum denuo poſtulaſſe, qvamvis vires voluntati non ſuffecerint.

i) τοῦτο δ' ἀπαθὼν) Sic & Libanius Orat. περὶ ἱερῶν p. 24. de Juliano jam morti propinqvo: ἠσπάζετό τε τὸ τραῦμα, καὶ βλέπων ἠγάλλετο, καὶ μὴ δακρύων αὐτὸς, τοῖς τοῦτο δρῶσιν ἐπετίμα &c. confer & orat. in necem Juliani p. 323. & Ammianum lib. XXV. c. 3.

k) οὐκ ἐμέμψατο τὴν στρατείαν) hinc apud Ammianum inter alia ait: *nec me geſtorum pœniteat.*

l) Ἐπὶ τῇ τῶ στρατεύματος ὀρφανίᾳ) qvem ſcilicet exercitum in periculoſiſſima loca fraude hoſtium deceptus perduxerat, & nunc qvoqve de ſucceſſore incertum relinqvebat.

m) τὰς θεὰς ὁρῶν πρὸς ἃς &c.) hinc apud Ammianum exercitus lacrymas increpans ait: *humile eſſe cælo ſideribusque conciliatum Iugeri principem.*

VI. Ἐγένετο n) βασιλεὺς ἕτερος, τοῦτον ἁθῦς ἔχρην ἀμῦναι τῷ τετελευτηκότι, καὶ πρόοιμιον τῆς βασιλείας τιμωρίαν ποιήσασθαι, ο) τοῦτο δὲ τούτῳ φθιτόν τε καὶ μάταιον ἔδοξε. καὶ ὁ μὲν νεκρὸς ἐκομίζετο, p) οἱ δὲ κακὸν τοσοῦτον κατεσκευακότες ἐγέλων. ὀλιγιζῶν δὲ πολλῶν ὕστερ εἰρήνης πρὸς τοὺς Πέρσας γιγνομένων, ἦν ἀκοῦσαι ὡς οὐδεὶς ἐκείνων ἐπὶ τῷ φόνῳ τετίμητο, q) καὶ ταῦτα τιμῆς ἐλπιζομένης. φασὶς ἐκεῖνον τοίνυν ἡγεῖσθαι χαλεπῆναι τοὺς θεούς, r) καὶ διὰ τοῦτο καταναγκασθῆναι τοιαύτῃ εἰρήνῃ

VI. Alius conſtituebatur Imperator, eum ulciſci defunctum decuiſſet, ipſaqve Imperii exordia ab ejus vindicta ſumere, ſed iſtud ſtultum & ſuperforaneum viſum ipſi fuit. Et ille qvidem mortuus aufferebatur, qvi autem tantum machinati fuerunt malum, exultabant. Cum vero (poſtea) multum commercii (nobis) cum Perſis ob pacem (ineundam) intercederet, delatum ad nos eſt neminem eorum ob cædem iſtam præmio honoratum fuiſſe, cum tamen ejus ſpes fuiſſet propoſita. Illi igitur iratos Deos fuiſſe puto, proptereave talis ineundæ pacis impo-

n) βασιλεὺς ἕτερος) Jovianus nimirum.

o) τοῦτο τούτῳ περιτλόν &c.) Chriſtiano ſcilicet, qvibus ſupra ἐν σπουδῇ fuiſſe dixit ut Julianus morereturi.

p) οἱ δὲ κακὸν τοσοῦτον κατεσκευακότες ἐγέλων) Chriſtiani nimirum, qvod non diſſimulat Socrates H. E. III. 22. Præcipue autem Antiocheni, qvi ut fatetur Theodoretus H. E. III. 28. morte ejus audita δημοθοινίας ἐπετέλουν καὶ πανηγύρεις, καὶ ὁ μόνον ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἐχόρευον καὶ τοῖς μαρτύρων σηκοῖς, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς θεάτροις τὸ σωρὸν τὴν νίκην ἐκήρυττον.

q) καὶ ταῦτα τιμῆς ἐλπιζομένης) eo niſi fallor Libanius hic reſpicit, qvod per præconem licet (ut ipſe Libanius refert Orat. in necem Juliani & ex eo Sozomenus H. E. lib. VI. c. 1.) ad præmium vocaretur cædis Juliani Autor, nemo tamen Perſarum iſtam perpetraſſe gloriari potuerit.

r) καὶ διὰ τοῦτο καταναγκασθῆναι &c.) invidiam turpiſſimæ illius cum Perſis pacis in Jovianum derivare Sophiſta hic nititur, qvam ut augeant Ammianus lib. XXV. c. 9. item Eutropius in Epitome & Rufus Feſtus, nunqvam ab Urbe condita Ducem ullum pacem feciſſe qva provincias Romanas concederent hoſtibus, obſervant Qvi tamen ob id vapulant Caſaubono in notis ad Spartiani Hadrianum, Lindebrogio ad Ammiani l. c. & Leonh. Coqveo in notis ad Auguſtini l. IV. de C. D. cap. 29. Hadrianum, Aurelianum, & Diocletianum Romanas Provincias hoſtibus tradidiſſe docentibus. Indeqve rectius facere ipſis viſus fuit Zoſimus, qvi lib. III. c. 33. ad Provincias Perſiæ finitimas illam obſervationem reſtringit. Partes tamen. Ammiani ſui Eutropii ve & Rufi ſumit Valeſius, iſtorum principum & Joviani plane diverſam rationem eſſe exiſtimans. Illos enim ſapienti conſilio ait regiones qvasdam qvas ſine

impoſuiſſe neceſſitatem, per qvã majora, qvam optare poterant, hoſtibus ceſſerunt: Tota (ſcilicet) Armenia, & urbs in finib⁹ ſita, (in qva) magnum (certe rerum poſitum eſt) momentum, caſtraqve qvamplurima eaq; munitiſſima.

VII. Verũ in iſta forſam inqvirere ei non licebat. Non obſcurũ qvid mihi velim, eſſe exiſtimo. At vero celerrimus iſti (Imperatori) cum ſuperveniſſet exitus, fratresqve duo ad Sceptra accederent, eadem in ulciſcendo (Juliano obtinuit) Ignavia. Eqvidem ſepulchri cura (ipſis) haud exigua erat, impenſis qvoqve (in illud) factis (haud exiguis,) qvin etiam qvi (operi) intenderent, miſerunt,

ποιήσασθαι, δι' ἧς μείζονα ἂν ἤυξαντο ἂν ὑπῆρξε τοῖς πολεμίοις. ε) Ἀρμενία πᾶσα, ζ) πόλις ἡ ἐπὶ τοῖς ὁρίοις πλεονέκτημα μέγα, η) φρούρια πολλὰ καὶ καρτερά.

VII. ἀλλὰ τούτῳ μὲν ἴσως οὐκ ἐξῆν τὰ τοιαῦτα ζητεῖν. οἶμαι δὲ εἶναι δῆλον ὃ λέγω. θ) Τελευτῆς δὲ αὐτῷ ταχείας συμβάσης, καὶ ι) τῶν ἀδελφοῖν ἐπὶ τὰ σκῆπτρα παρελθόντων ἡ αὐτὴ τοῖς τιμωρίαν ἀργία. ια) καί τοι ἥ γε μνήματος ἀμικρά τις ἡ πρόνοια, καὶ ταῦτα δαπάνης γιγνομένης, ἀλλ' ὅμως ἐσπίεντο καὶ σὺν σκεψομένους ἔπεμπον, καὶ ἠρώτων ἐπανήκοντας,

fine magno ſumtu tueri non poterant; citra fœdus ullum dimiſiſſe, hunc vero turpi pactione qvaſi victum redemtionis loco provincias Populi Rom. Perſis tradidiſſe. Sit itaqve turpis illa pax qvemadmodum pro tali Socrates H. E. III. 22. Zonaras qvoq; Annal. lib. XIII. n. 14. & Agathias lib. IV. eam agnoſcunt, ſit etiam hoc nomine turpis qvod ſimile ante Jovianum pacis non extet ullum exemplum. At ea ſaltem ex parte recte excuſaſſe Jovianum Patres Chriſtianos, Gregorium ſcilicet Nazianz. Or. II. in Julian. & Auguſtinum de C. D. IV. 29. V, 21. dicere liceat, qva Julianum potius in cauſa fuiſſe dicunt, qvi in tantum periculum totum exercitum Romanum perduxerat, ut pax iſta firmaretur. Et ſane plures forte Provinciæ Romanæ, deleto integro exercitu, Perſarum furoribus fuiſſent expoſitæ, ille autem aliter qvam pace inita ſervari ægre poſſe videbatur.

ε) Ἀρμενία πᾶσα) Zoſimus lib. III. c. 31. magnam ſaltem Armeniæ partem Perſas Romanis ademiſſe dicit βραχύ τι ταύτης Ῥωμαίοις ἔχειν ἐνδόντας.

ζ) πόλις ἡ ἐπὶ τοῖς ὁρίοις) duas urbes in finibus ſitas, *Singaram* nimirum & *Niſibin* ea pace Perſis fuiſſe conceſſas, ea conditione ut ſine incolis tranſirent in jura Perſarum memorat Ammianus lib. XXV. c. 7. & Zonaras Annal. lib. XIII. n. 14. Solam *Niſibin* ut potiorem nominat Zoſimus lib. III. c. 31. eamqve à Libanio hic qvoq; potiſſimum reſpici exiſtimo: μέγα enim πλεονέκτημα eam vocat. Qvantum autem momentum in *Niſibi* poſitum fuerit, vel inde conjicias licet, qvod terante tempus iſtud à Perſis, fruſtra tamen, tentata fuerit. Qva de re vide ſi placet Illuſtrem Spanhemium in notis ad Juliani Orationem I. pag. 168. & 186.

τας, καὶ ὅλως ἐβάλοντο δοκεῖν ἐπιμελεῖσθαι τοῦ ἐπιτηδείου κόσμου.

ablegarunt eos & redeuntes (de eo) interrogarunt, & omnem operam impendiſſe videri voluerunt, ut ſplendide illud adornaretur.

u) φρούρια πολλά) qvindecim caſtella in regionibus Tranſtigritanis, Perſis tradita numerant Ammianus lib. IV. cap. 7. & Zoſimus lib. III. cap. 31. Qvid autem faciendum Socrati qvi Syriam à Joviano Perſis conceſſam eſſe ait H. E. lib. III. c. 22. Sane ab Hiſtorica veritate plane id alienum eſt, indeqve Valeſius ad illum locum calami errorem id eſſe judicat, proqve ζημιωθεὶς γὰρ τὰς Σύρους τῆς ἀρχῆς, legit ζημιωθεὶς γὰρ τὰς ὅρους τῆς ἀρχῆς, finibus enim imperii rectius mulctatus Jovianus dicetur. Antiqvus tamen error ille ſit oportet, cum eundem ex Socrate hauſerint Epiphanius Scholaſticus & Nicephorus, neſcio proinde an non rectius ſuum Σύρους Socrati relinqvamus, eove utpote generaliori nomine Armenios & Tranſtigritanos comprehendamus, ſane Stephano teſte ἀπὸ Βαβυλωνίας τῶν Σύρων τὸ ὄνομα διατείνει μέχρι τῆς ἰσσικῆς κάλπης, ἀπὸ δὲ τούτου μέχρι τῆς Εὐξείνου κόλπου, qvam in rem confer etiam ſi placet Scaligerum in notis ad Euſebii Chronicon n. CCCXCIX.

x) τελευτῆς δὲ αὐτῷ ταχείας) Tam ad brevitatem imperii videtur reſpicere, cum octavo ejus menſe interierit Jovianus, (unde Ammianus lib. XXVI. c. 1. de Juliani & Joviani breviſſimo imperio loqvens *volubilium caſuum diritatem* accuſat, & *obitus* dicit *intervallatos brevi tempore principum*;) qvam ad ſubitum morbi impetum qvi præter omnium opinionem eum extinxit, hinc enim Zoſimus lib. III. cap. 35. νόσον αἰφνιδίως ἐνσκήψασαν dicit. Ammianus vero ne memorato qvidem morbo *Jovianum* inqvit *celeri gradu præſcriptos finienda vitæ dies exegit, cum enim veniſſet Dadaſtanam, exanimatus inventus eſt nocte.* Lib. XXV. cap. 10.

y) καὶ τοῖν ἀδελφοῖν) Valentem & Valentinianum intelligit. Simili modo eos ſignificat in oratione περὶ ἱερῶν p. 10. Νεωτέρων δέ τινων συμβάντων ἐκωλύθη παρὰ τοῖν ἀδελφοῖν, & alibi paſſim.

z) καί τοι τῷ μνήματι ὀλίγα τις ἡ πρόνοια) ſepulcrum qvidem Juliani à Joviano jam exornatum fuiſſe meminerunt Ammianus lib. XXV. cap. 9. & 10. Socrates lib. III. cap. 22. Sozom. lib. VI. c. 3. Theodoretus lib IV. c. 4. Philoſtorg. lib. VIII. cap. 1. Inſcriptionem qvoqve in ſepulcro poſitam ſatis ſplendidam memorat Zoſimus lib. III. cap. 34. qvam tamen haud paulo aliter ac Zoſimus repræſentant Zonaras Annal. lib. XIII. n. 13. & Cedrenus. In προαστείῳ autem vel ut Ammianus latine effert *ſuburbano* ſive *pomærio* Tarſi Ciliciæ oppidi ſepulcrum illud conditum fuiſſe (ibi enim ſepeliri ipſe dum viveret teſte eodem ſe juſſerat) maxima pars citatorum Autorum tradit, qvibus adde Libanium in orat. in necem Juliani p. 331. & Chryſoſtomum orat. II. in Babylam T. V. opp. p. 471. (edit. Savil.) Qvod autem Gregorius Nazianz. in orat. II. adv. Julianum cadaver ejus præeuntibus mimis & ludionibus, ſcurriliter mortuum deridentibus, Tarſum delatum eſſe ait, id non ita accipiendum eſſe, qvaſi per contumeliam factum ſit, ſed ex more

VIII. Et hæc qvidem ſatis bene, male autem illud (ſe habet.) Non enim plus lætitiæ attulerunt iis qvæ fecerunt, qvam iis qvæ omiſerunt mœroris. Et præſtitiſſet certe ut ea qvæ neglexerunt facientes, neglexiſſent illa qvæ curæ ipſis fuerunt, qvam iſta qvæ nunc fecerunt (facere.) Nemo enim tantam voluptatem ex pulchris eorum qvi injuſte perierunt monumentis facile capiet, qvāta capereturex vindicta ab oppreſſore exacta. Cum itaq; multo ſermo ferretur noſtrorū aliqvem eſſe (Juliani) percuſſorem, qvamve iniqvum ſit ſi nemo ulciſcatur, nihil tamen illi, ad qvos ea pertinebant, hiſce moti ſunt, neq; con-

VIII. Τυτὶ μὲν ὖν καλῶς, ἐκεῖνο δὲ ϗ καλῶς. ὁ γὸ οἷς ἐποίων ἐχαρίζοντο μᾶλλον, ἢ οἷς ϖϵ ἐποίων ἐλύπων. καὶ βϵλτίως γ' ἂν ἦσαν ποιοῦντες μὴ ὧν ὠλιγώρων, ὀλιγωροῦντες δὲ ὧν ἐπϵμϵλοῦντο, ἢ ὡς νῦν ἐποίησαν. ὑδϵὶς γὸ ἂν ὕτως ἠθϵίη τῶν ἀδίκως ἀποθανόντων κάλλϵι μνήματος, ὡς τῇ ἔ κτϵίναντι δίκη. ἔντ@ τοίνων πολλῆ τῦ λόγ ϗ τῦδε ὡς ἐξ ἡμῶν ὁ ἀπϵκτοιὼς εἴη, καὶ ὡς δϵινὸν ϵἰ μήτις ἐπέξϵιζιν, ὑδὲν μᾶλλον ἢς ἐχρὴν ἐκινοῦντο, ὑδὲ σωηγον ϖῦ τῶν βϵλϵνμάτων κοινωνὸς ἐπὶ ζη-

τήσϵι

more veteri, jam monuit Valeſius ad Ammiani lib. XXV. c 9. Deniqve Philoſtorgii prætereunda non eſt obſervatio, qvi non conſulto qvidem, caſu tamen aliqvo, è regione ſepulcri qvo Maximiani oſſa continebantur, ſepultum Julianum dicit, ſemita ſola loculos ab invicem ſeparante lib. VIII. c. 2, ita ſcilicet qvi tot in rebus inter ſe conveniebant, ſepulcri qvoqve vicinitate jungebantur. Verum hoc ſepulcrum Tarſi Juliano extructum, ejusve cura nihil ad Valentinianum & fratrem Valentem pertinet, ſed ut diximus ad Jovianum. Alio igitur hic reſpiciat Libanius oportet. Scilicet dicente Ammiano lib. XXV. cap. 10. Juliani *ſupremа & cineres, ſi qui tunc juſte conſuleret, non Cydnus videre debebat, quamvis gratiſſimus amnis & liquidus, ſed ad perpetuandam gloriam rectè factorum præter Lumbere Tiberis interſecans urbem æternam* &c. Ideoqve translatum poſtea Juliani corpus εἰς τὴν βασιλίδα πόλϵων teſte Zonara lib XIII. Annal. n. 13. per qvam tamen non veterem Romam, qvo eum transferri volebat Ammianus, ſed novam intelligendam eſſe, docet Chronicon MS. ab Adamo ad Leonem, à Cangio ad illum Zonaræ locum allegatum, ſic enim illud: ἀπϵκομίσθη δὲ αὖθις εἰς Κωνσαντινούπολιν, καὶ ἐτέθη ἔνθα καὶ τῦ ἰοβιανῦ ἐν λάρνακι πορφυρέῳ κυλινδροειδεῖ μετὰ ἑλένης τῆς θυγατρὸς τῦ Κωνσαντίνϗ ϗ γυναικὸς αὐτῦ. Nec non Cedrenus p. 304. qvi omiſſa Tarſenſis ſepulcri mentione Conſtantinopolitani tantum meminit. Istam vero translationem Juliani à Valente & Valentiniano inſtitutam eſſe, ex hac ipſa Oratione Libanii colligo.

τήσει ἓ αἵματος, καὶ πῶτα τῶν ζυμφορῶν εἰς ἔννοιαν ἓ πράγματος ἀγαγόσων.

IX. Διέβησαν a) τὸν ἴστρον Σαυρομάταις b) τῶ ἀῤῥήκτον στρατιὰν ἓ πρεσβυτέρᾳ μὴ δείσαντες. κατέσυραν αὐθὶς τοῖς ἅπασιν ἔθνος τὸ Ἰλλυρῶν. c) μετήνεγκαν, εἰς τῶ αὐτῶν μεγάλω εὐδαιμονίαν d) ἔργον χρόνᾳ μακρῷ. e) καὶ τῶ μὲν ἓ ταύτης τῆς χώρας ἄρχοντος θαυμάσαι τις λύπην, εἰ μὴν δακρύον f) ὐχ

siliorum participes, ut de Sangvine qvæſtionem inſtituerent, convocarunt, licet (tot) caſus rem iſtam in mentem ipſis revocarent.

IX. Superavere Iſtrum Sauromatæ, inſuperabilē majoris natu aciem nihil veriti: florentem rebus omnibus Illyriorum gentem lacerarunt: ſolum mutare(eam) coēgerunt, qvæ magna ipſorum fuit felicitas, longiſſimi temporis opus. Et hujus qvidem provinciæ præfecti (merito) aliqvis miretur trepidationem, ob qvam ne lacrymas qvidem tenens præfecti

U 2

a) διέβησαν τὸν ἴστρον Σαυρομάταις) Sauromatæ Qvadis juncti, Danubiumqve transgreſſi maximas clades in regionibus ei adjacentibus edidere, exacerbati injuſta Regis cujusdam ſui Gabinii cæde. Rem totam narrat Ammianus lib. XXIX c. 6.

b) τὴν ἀῤῥηκτον στρατιὰν τῆ πρεσβυτέρᾳ) non enim tantum in iſtis regionibus alebat Pannonicam & Mœſiacam legionem Valentinianus, qvæ etiam fuſæ à Sauromatis fuerunt, ut l. c. Ammianus refert; ſed ipſe qvoqve πλήσην παρασκευὴν *ingentes copias* ſecum habebat, qvibus contra Barbaros eductis eorum qvoqve tandem repreſſit furores, & ad pacem petendam eos adegit.

c) μετήνεγκαν) reſpicere hoc verbo mihi videtur Libanius ad eos, qvos captivos ſecum abduxerant Barbari, qvorum haud exiguum numerum fuiſſe l. c. Ammianus docet.

d) ἔργον χρόνᾳ μακρῷ) Verborum iſtorum hic niſi fallor eſt ſenſus: tot tantaqve excurſionibus iſtis ſuis Barbari perpetrarunt, ut longiſſimo tempore plura efficere vix potuiſſent. Hinc nimirum qvam felix ea illis fuerit expeditio, magis patet.

e) καὶ τὴν μὲν τῆ ταύτης τῆς χώρας ἄρχοντος) Probum dubio procul intelligit Præfectum Prætorio, apud Sirmium eo tempore degentem. Qvanto enim terrore eum perculerint editæ à Barbaris ſtrages, pro me dicat Ammianus lib. XXIX. c. 6. *Præfectus Prætorio agens tum apud Sirmium Probus nullis bellorum terroribus aſſuetus, rerum novarum lugubri viſu præſtrictus, oculosque vix attollens, harebat diu quid rapeſſeret ambigens, & cum paratis velocibus equis noctem proximam deſtinaſſet in fugam, monitus tutiore conſilio manſit immobilis.*

f) ὐχ' ὑπάτῳ ϛολὴν ἠγήσατο) Conſul fuit Sextus Petronius Probus anno C. 371. At iſtam Sauromatarum irruptionem ad annum 374. referre ſolent. Nec Ammianus

cti prætorio ſtationem ſe eo anno tenere vix exiſtimavit. Unde vero exiſtimare nos decet illam imbecillioribus natam eſſe audaciam? Ego qvidem iſthinc exiſtimo. Deinde vero etiam Tyranni rebellionem, urbes plane peſſundantem, ob qvam junior natu, multa fecit, multaq;

ὑπάτῳ σολλῷ ἡγήσατο εἶναι τὸν ἑνιαυτὸν αὐτῷ. g) τῷ τόλμαν δὲ τῶν ἀσθενεσέρων πόθεν χρὴ νομίσαι μεγάλην οὖσαν; h) ἐγὼ γὰρ ἐντεῦθεν ἡγοῦμαι. i) ἐπεὶ καὶ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ τυράννου τῷ εἰς ἅπασαν φθορὰν ἀγαγοῦσαν k) τὰς πόλεις, δι' ἣν l) ὁ νεώτερος

mianus qvidqvam ubi de Probo hoc agit de conſulatu ejus addidit, ſed præfectum prætorio vocat: nec Conſuli hic locus. Igitur ne pro ὑπάτῳ apud Libanium legendum eſt ὑπάρχῳ? Imo de eo etiam dubito, an is qvi Conſul anno 371. fuit Probus, prætorio præfectus eſſe anno 374. potuerit. Qvod autem dubitem Libanius facit Or. Paneg. in Julianum Conſulem pag. 230. ubi de utraqve illa dignitate loqvens ita ait: πολλὴν δὴ συγγνώμην ἔχω τοῖς ἐρῶσι τοῦ πράγματος (loqvitur autem de Conſulatu) καὶ παρὰ τῶν θεῶν αἰτοῦσι πρὸ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν ἐπὶ τοῦτο τοῦ δίφρου καμιοθῆναι. ἐπεὶ καὶ οἷς ὑπῆρξεν εἰς ὑπάρχους τελέσαι, πρὸς τοῦτο βλέπουσιν, ὡς τοῦτο ἂν ἄθλον ἐκείνου· οἷς τε συνέβη τοῦδε πρὶν ἐκείνου τυχεῖν, ἥκιστα προσέχουσιν ἐκείνῳ, νομίζοντες ὅ, τι ἂν ἐπὶ τῷδε λάβωσιν, ἔλαττον εἰληφότες ἔσεσθαι.

g) τὴν τόλμαν δὲ τῶν ἀσθενεσέρων) adeo nimirum Sauromatæ imbecilles erant & viles ſi cum Romanis contenderentur, ut ipſe Valentinianus conſpectis eorum Legatis οὐδὲν ἀξιοπρεπὲς habentibus exclamaverit: καλῶς πράττειν τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν περιελθοῦσαν εἰς αὐτὸν, ὅπου τοιοῦτο γένος τῶν Βαρβάρων ἐντελὲς, οὐκ ἀγαπᾷ παρ' ἑαυτῷ μένειν σωζόμενον, ἀλλ' ὅπλα αἴρεται καὶ Ῥωμαίων ὄρους πατεῖ, καὶ εἰς πόλεμον θρασύνεται vid. Sozom. H. E. lib. 4. cap. 31. ubi præ indignatione hujus rei mortuum eſſe Valentinianum tradit.

h) ἐγὼ γὰρ ἐντεῦθεν) ſcilicet divinitus iſtam audaciam Barbaris inſpiratam putat, qvod ægre ferrent Dii mortem Juliani neminem ulciſci.

i) ἐπεὶ καὶ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Τυράννου) Tyranni qvoqve ſeditionem non vindicatæ Juliani morti tribuit. Per Tyrannum autem intelligit Procopium, cujus rebellionem ejusve exitum deſcripta vide apud Zoſimum lib. IV. c. 5. Socratem H. E. lib. IV. c. 3. & 5. Sozomenum lib. VI. c. 8. & fuſiſſime apud Ammianum, lib. XXVI. c. 6. ſeqq.

k) τὰς πόλεις) fortaſſis potiſſimum ad Chalcedoniorum urbem reſpicit, cujus muri à Valente diruti fuerunt, qvod à Procopio ad illam ſeditionem ſe qvoqve paſſa fuiſſet ſeduci vid. Socrat. H. E. lib. IV. c. 8.

l) δι' ἣν ὁ νεώτερος πολλὰ μὲν ἔδρασε &c.) multum iſta rebellione commotum fuiſſe Valentem Zoſimus qvoqve teſtatur: κατεπλάγη μὲν ἅμα ἀηδίᾳ καὶ ἐπιμίπλατο ταραχῆς lib. IV. c. 7. imo Ammianus lib. XXVI. c. 7. nuntio illo perculſum, adeo trepide iter eum feciſſe ait, ut de abjiciendis imperii ſignis cogitaverit.

τερῷ πολλὰ μὲν ἔδρασε, πολλὰ δὲ ἔπαθεν, ἐντεῦθεν ἡγοῦμαι γεγενῆσθαι. καὶ πολύγε πλέον τῷ δευτέρᾳ. Ὁ μέν γε εἰ μηδὲν ἕτερον m) οἰκείας τε ὢν ἐτύγχανεν Ἰουλιανῷ, n) καὶ δεδιὼς, καὶ κρυπτόμενος, καὶ ἀεὶ ληφθήσεσθαι προσδοκῶν, καὶ φεύγων ἐλπιζόμενος θάνατον, ἄτως ἀνέῤῥιψε τὸν κύβον. o) τὸ δὲ ἄνδρας εὖ πεπονθότας, τιμῶν τετυχηκότας, tulit, isthinc originem habere statuo. Imo hanc multo magis qvam illam. Hic enim, si nihil aliud (persvadere illud posset) propinqvitate Julianum contingebat, & timens (licet,) seq; ipsum occultans, semperve ut comprehenderetur expectans, fugiensqve utpote qvi mortem præstolabatur, aleam tamen jacere (ausus est.) Qvod autem vir beneficiis affectus, honoribus

U 3

m) οἰκείας) non Protectorem domesticum, vocabulum istud hoc loco notat, qvo significatu alias passim in hujus ævi historia illud occurrere notat Valesius ad Ammian. lib. 14 & ad Socrat. H. E. p. 43 sed γένει συναπτόμενον, sic enim Procopium, de qvo hic sermo, vocat Zosimus lib. IV. c. 4. eumve qvi *propinquitate Julianum contingeret* ut loqvitur Ammianus lib. XXVI. c. 6. ἀνεψιὸν Juliani Zonaras eum vocat lib. XIII. n. 13.

n) καὶ δεδιὼς καὶ κρυπτόμενος &c.) causam metus & occultationis illius Procopii prolixius exponit Ammianus l. c. Scilicet verebatur ne sibi periculum crearet ortus rumor, qvasi Julianus jam morti propinqvus ipsi clavos summæ rei commisisset, præcipue cum ad mortem raptum esse primum Notariorum ideo tantum resciscceret, qvod imperio dignus esset judicatus. Indeqve statim post curatum Juliani funus, cujus curam Jovianus ipsi dederat, disparuit, conf. Ammianus lib. XXV. c. 9. & ab eo usq; tempore in agro Chalcedonensi apud amicorum non neminem Strategium, delituit, usqve dum res innovandi occasionem captaret. Aliter vero rem narrat Zosimus lib. IV. c. 4. seq. ille enim Procopium Juliano mortuo ad Jovianum venisse ait, eiqve chlamydem purpuream, qvam à Juliano acceperat, tradidisse, acrogasse ut militiæ Sacramento soluto domum redire liceret. Qvo impetrato Cæsaream Cappadociæ cum uxore & liberis se contulit. Post cum Valentinianus & Valens, qvibus suspectus erat, eum comprehendi jussissent, in Euxinum Pontum aufugit, & ibi consensa nave ad Tauricam Chersonesum delatus est. Sed cum incolas suspectos haberet, inde Byzantium nocte profectus, divertit apud qvendam amicum, tandemqve imperium arripuit.

o) τὸ δὲ ἄνδρας εὖ πεπονθότας &c.) per illum nisi fallor Eugenius intelligitur, cum qvo consilia communicasse Procopium l. c. Zosimus ait. Fuerat autem Eugenius Eunuchus in Aula Imperatorum, qvod hominum genus qvantum gratia istis temporibus in aula C'politana valuerit, ex Scriptoribus historiæ illius ævi satis notum. In hunc igitur optime qvadrare videntur qvæ Libanius in medium hic attulit.

ribus auctus, inter amicos numeratus, imo etiam ad menſæ conſortium admiſſus; tantas inſidias ſtruxerit, an inde, unde dixi, non provenit?

X. Sed & cædes freqventes tum hic tum Romæ (perpetratæ) Deorum iram ſignificant, propter qvam alii interiere qvidem, alii vero ſunt interituri. Trepidatio & terram concuſſit &

ἐν φίλοις ἀριθμηθέντας, ὁμοῦ τε κοινωνοὺς τραπέζης καὶ τοιαῦτα βουλεύειν, πῶς οὐχ' ὅθεν ἔφλυε ὤρμηται.

X. ὁ πολὺς δὲ φόνος p), ὅτε τῇδε, ἅτε ἐν Ῥώμῃ, Δαμασίων ὀργιὰ μηνίει, δι' ἣν οἱ μὲν ἀπέθανον, οἱ δὲ ἔμελλον. q) ὁ φόβος γῆν τε ἔσεισε καὶ θάλατταν.

p) ὁ πολὺς δὲ φόνος ὅτε τῇδε ὅτε ἐν Ῥώμῃ) Cædes Antiochiæ (illam nimirum urbem ſignificat vox τῇδε, ibi enim Libanius hanc orationem ſcripſit) atqve Romæ perpetratas, alias qvæ intelligi hic poſſint neſcio, niſi illas qvas Antiochiæ qvidem ipſe Valens, orthodoxos hoſtili furore perſecutus, fieri juſſit, vide ea de re Socratem H. E. lib. IV. cap. 17. Romæ vero orta ob Damaſum atqve Urſinum, qvorum uteqve cathedram illius Eccleſiæ ambiebat, ſeditio qvamplurimis vitam ademit, qvi partim in ſeditioſis conflictibus, partim Maximino Urbis Præfecto ſupplicium ab iis ſumente interierunt. Videatur idem lib. IV. cap 29.

q) ὁ φόβος γῆν τε ἔσεισε καὶ θάλατταν) pro φόβος qvod Codex MS. habebat φόνος legendum eſſe putarem, melior enim hac ratione procul dubio emerget ſenſus & ſcopo Sophiſtæ convenientior, qvi cædem Juliani Deorumq; iram, qvod ea inulta oblivione ſepeliatur, in cauſa eſſe ait, qvod terribili iſto terræ motu aliqvot imperiii Romani partes afflictæ fuerint. Intelligit autem horrendam illam terræ concuſſionem, qvæ Conſule Valentiniano primum cum fratre die XII. ante Kalend. Auguſtas contigit, *ubi horrendi terrores per omnem orbis ambitum graſſati ſunt ſubito, quales nec fabulæ nec veridica nobis antiquitates exponunt*, verba ſunt Ammiani lib. XXVI. extremo, qvem vide omnino ita iſtos terrores deſcribentem, ut vel legenti metum incutiat. Imprimis ad illuſtrandum Libanium noſtrum iſta faciunt verba Ammiani: *denſitate prævia fulgurum acrius vibratorum tremefacta concutitur omnis terreni ſtabilitas ponderis, mareque diſpulſum retro fluctibus evolutis abſceſſit.* Adi præterea Zoſimum lib. IV. cap. 18. & Hieronymum in Chronico. Socratem lib. IV. H. E. cap. 3. Alexandrinis, imprimis grave iſtud malum fuit, utpote apud qvos πέντε μυριάδας ἀνθρώπων eo periiſſe refert Cedrenus, propterea qve die qva iſta contigerunt feſtum qvotannis eos celebraſſe, qvod γενέσια τῆς σεισμῆς appellarent, Sozomenus autor eſt lib. VI. cap. 2, qvi tamen in eo errat, qvod Juliano vel Cæſare adhuc, vel imperium jam adepto, illum terræ motum contigiſſe arbitratur. Rectius enim Ammianum tempus annotaſſe non ſupra tantum allati confirmant autores, ſed Idatius qvoqve in Faſtis & Autor Chronici Alexandrini, qvi ne in die qvidem aſſignanda ab illo diſſentiunt. Meminit qvoqve hujus terræ motus Libanius Orat. in necem Juliani p. 328.

ἦαν. καὶ οὐκ ἀπολαμβάνομαι τοῖν βασιλέοιν ὡς ὐ δίκαια ἔδρων τοῖς ἐξελεγχομένοις τὰ ἐκ τῶν νόμων ἐπιτιθέντες δίκαι. αὐτὸ δὲ τὸ τῆς ἐσχάτης δίκης ἀξίους πεφηνέναι μυρίους, ὧν οἱ πολλοὶ οἰκιῶν ὀνομαστῶν, βεβαιοῖ μου τὸν λόγον, τὸν ὑπὸ δαιμονίας τινὸς ἐλαύνεσθαι λέγοντα τὰ γῆν.

XI. τὰ δὲ τελευταῖα ταῦτα γ) πῶς ὐ σαφῶς κακοδαιμονούντων; ε) ἀπόλωλεν ἡμῖν ἔθνη πέντε καὶ εἴκοσι, τῶν μὲν ἔξω τειχῶν ἁρπασθέντων, τῶν δὲ ἔσω πάντη φευγόντων, οἷς ὐδὲ ταφῆναι τῷ λιμῷ τεθνεῶσιν ὑπῆρξεν· ἀλλ' ἀναγόντες αὐτοῦ οἱ περιόντες ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀφίεσαν γυμνὰς φέρεσθαι σὺν πολλαπλασίοις κάτω. τοιμare. Nec (vero) ego Imperatores accuſo, qvaſi Juſtitiam non adminiſtraverint, qvi convictos pœna qvam leges jubent affecerunt. Ipſum vero illud, qvod extremo ſupplicio digni viſi fuerint adeo multi, qvorū plerorumq; illuſtres ſunt familiæ, ſermonem meum confirmat, qvo à Deorum nonnemine terram motam fuiſſe dico.

XI. Ultima vero iſta nonne manifeſte Deorū ira nobis obveniūt. Viginti & qvinqve periere nobis gentes, aliis qvidem extra mœnia abreptis, aliis vero intra illa prorſus ſeſe recipientibus, qvibus, ubi fame periiſſent, ne ſepultura qvidem obtigit: ſed in mœnia, ab illis qvibus datum id erat negotii educti, nudi inde miſeri illi præcipites dati fuerunt. Et illa qvidem

ε) πῶς ὐ σαφῶς κακοδαιμονούντων;) vertendum putavi: *nonne manifeſte Deorum ira nobis obveniunt*, vel ſi magis ad verbum cupis: *nonne manifeſte eorum ſunt qvibus Dii ſunt infeſti*. κακοδαίμων enim Heſychio, Svidæ & Etymologo eſt ὁ θεῷ ἐπαχθής.

ε) ἀπόλωλεν ἡμῖν &c.) Seqventia ad Hunnorum, Alanorum, aliorumqve Scythiæ Aſiaticæ populorum in Thraciam & vicina loca excurſiones, eſſe referenda tum inde patet, qvod τελευταῖα mala iſta vocentur, ſunt enim iſti ipſi tumultus inter qvos vitam Valens amiſit, poſt cujus exceſſum parvo tempore ſcriptam hanc eſſe orationem ſupra diximus; tum qvod paulo poſt omnia iſta Σκύθαις κωμάζουσι tribuantur. Qvod vero ἔθνη πέντε καὶ εἴκοσι illis tumultibus interiiſſe dicit; accipiendum puto de provinciis, qvo ſenſu voce ἔθνη etiam Euſebius uſus eſt lib. 1. de vita Conſtantini cap. 25. imo & Dio ap. Zonaram in Antonino: ἐνομοθέτει τότε μηδένα τῶν ἐθνῶν ἄρχειν ὅθεν ἐγένετο. In ſex autem Provincias ſola Thraciæ diviſa erat, teſte Ammiano lib. 25. c. 4. Cæterum qvam rapuerint atq; in captivitatem abduxerint multos Scythæ tumultuantes, alios vero in urbes compulerint, ubi, agris qvippe circumjacentibus evaſtatis, fame plerisq; fuit moriendum, fuſe deſcribit Ammianus lib. XXVI. cui adde Zoſimum lib. IV. cap. 20. ſqq.

dem Scytharum fuit petulantia, trementium (antea) ſemper qvoties de bellica Romanorum arte audirent. Hactenus autem qvoties manus conſeruere, toties ab eorum partibus ſtetit victoria: nobis qvidem fortiter & ſicuti decet viros bonos morientibus, (fruſtra) tamen pereuntibus. Aſt ad agricolas nunc devenimus, poſtqvam de iis qvi in armis vitam degunt dictum eſt, (horum) vero etiam expectationes haud bonæ ſunt, nec fauſti qvicqvam ſperare licet, niſi mihi, Imperator, obſeqventem te præbeas, illudve qvod cauſam eſſe dixi malorum, aboleas.

XII. Atqvi dicent nonnulli me fingere cædem ubi nulla ſit, hoſtium enim aliqvem eſſe qvi (Julianum) interfecerit. Ego autem (ſtatuo) neminem Perſarum audere potuiſſe mediæ aciei ſeſe immittere ſine vitæ diſcrimine. Si autem plures eorum fuiſſent, plures qvoq; interfeciſſent. Jam ve-

αὐτοὶ ἐκώμαζον οἱ Σκῦθαι, φρίττοντες ἀεὶ πρὸς τὸ ἀκοῦὶν τῆς Ρωμαίων περὶ τὸν πόλεμον τέχνης. t) ἀλλὰ νῦν ὅσα ἐμαχέσαντο, τοσαῦτα νενικήκασι· καλῶς μὲν ἡμῶν καὶ ὡς προσῆκεν ἀνδρας ἀγαθοὺς ἀποθνησκόντων, ἀναλωμένων δ' ὅμως. u) καὶ νῦν ἤδη τοῦ γεωργοὺς ἥκομεν, τῶν ἐν τοῖς ὅπλοις βεβιωκότων οἰχομένων, αἱ προσδοκίαι δὲ δειναί, καὶ χρηστὸν οὐδὲν ἐν ἐλπίσι, πλὴν εἰ πειθοίης μοι βασιλεῦ, καὶ λύσαις ὃ φημι τοῦ αἴτιον ἔχειν τῶν κακῶν.

XII. φήσουσι τοίνυν με πλάττειν οὐκ ὄντα φονέα τινὸς, τῶν δὲ ἐναντίων ἕνα εἶναι τὸν ἀπεκτονότα. ἐγὼ δὲ, ὅτι μὲν οὐκ ἂν εἷς μέσην τὴν φρατιὰν ἐτόλμησεν ἀνὴρ πέρσης ἐλθεῖν, μὴ θανατῶν. καὶ ὡς εἰ πλείους ἦσαν, πλείους ἂν καὶ διέφθειραν. νῦν δὲ ἀποθνήσκει μόνος ὁ δε-

t) ἀλλὰ νῦν ὅσα ἐμαχέσαντο &c.) Hinc qvoqve patet, qvod ſupra ſub initium diximus, Scythas à Theodoſio nondum pulſos fuiſſe cum hæc Oratio ſcriberetur, falſosqve adeo eſſe eos, qvi ab eo nondum Imperatore devictos illos eſſe arbitrantur.

u) καὶ νῦν ἐπὶ τοὺς γεωργοὺς &c.) annonæ caritatem qvæ poſt Juliani interitum orbis Romani partes nonnullas afflixit, memorat qvoqve Libanius Orat. in necem Juliani pag. 328. nota etiam fames in Phrygia qvam memorat Socrates H. E. lib. IV. cap. 17. & Hieron. in Chron. qvamqve Valentiniano & Valente III. COSS. contigiſſe ait Idatius in Faſtis.

x) μελήσαντος) vertere auſus ſum ac ſi legerem μεληθέντος, ſic enim optimum verba ſenſum efficient, nimirum ſolum Julianum cecidiſſe, qvod nemo alius magni fieret vel curæ eſſet percuſſori, qvi ad ſolum Julianum interficiendum miſſus fuerat.

ἀδεινὸς τῶν ἐγγυτάτω καὶ ὑφ' ὧν ἐφερρεῖτο παθόντος ἀδεῶς, ἀλλ' ἀδὲ μελήσαντος, ὁ γὰρ ἀθλος ἦν y) καὶ ἐφ' ὃν ἀπέστελτο.

ro ſolus ille mortuus eſt, nemine ex propinqvis & cuſtodibus mali qvicqvam patiente, nimirum qvod nec curæ illi (oppreſſori Juliani) eſſent, de hoc enim (ſolo) laborandum erat, utpote cui (percutiendo) fuerat immiſſus.

XIII. Τυτὶ z) μὲν ἐάσω. Ἀλλὰ μεγάλωται δήπου πεισβεῖαι πολλαὶ μετ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ὡς τὸν πέρσην, πάλιν γὰρ ἐρῶ ταὐτό. καὶ εἰώθασί γε πέρσαι φιλοτιμεῖσθαι τῇ μνήμῃ τῶν κατορθωμένων, καὶ διηγοῦντο δὴ πολλάκις ἃ Ῥωμαίους ἔπαθον, καὶ εἴ τινα τῶν βασιλευόντων κατήνεγκαν. ἀλλ' ὅμως οὔτ' αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ἐκείνων, οὔτ' ἄλλος ἀδεὶς τῶν ἐν τῇ πόλει, ἀλλ' οὐδὲ ἰδιώτης τοῦτό γε εἰπὼν φανείη, τὸ τὸν θά-

XIII. Hoc tamen omittam. Verum poſt tempus illud qvamplurimæ ad Perſam legationes abierunt, idem enim nunc repetam. Solent autem Perſæ rerum bene geſtarum memoria gloriari, ſæpiusq; narrabant qvas clades ab illis Romani acceperint, qvosve Imperatorum interfecerint. Sed neqve ipſemet eorum rex, neqve alius qvispiam dignitate conſpicuus, neqve ex plebe aliqvis dicere hoc deprehenſus fuit, qvaſi cædem

y) Καὶ ἐφ' ἓν) levis hic admiſſa videtur, forte librarii culpa, tranſpoſitio, legendum enim: ἐφ' ὃν καί.

z) τυτὶ μὲν ἐάσω) Recte facis Libani qvod argumentum illud non magnopere urges, unde enim noſti in media acie Julianum occiſum fuiſſe? Sane aliter rem ipſe expoſuiſti in ἐπιτάφιῳ λόγῳ pag. 256. ubi eum interiiſſe ais προθυμίᾳ σφοδρᾷ καταναγκαζόντι αὐτὸν περιτρέχειν στρατιάν. Qvod etiam Ammianus lib. XXV. 3. confirmat, qvi cum *immemorem diffluxiſſe* jam ſuos *trepidos, ardenter effudiſſe ſemet in pugnam* dicit. Sed nec melius eſt alterum Libanii argumentum à Perſarum ſilentio, poterant enim ipſi ignorare à ſuorum qvodam hoc facinus eſſe admiſſum, namqve tenebræ durante pugna obortæ, de qvibus ſupra in hac ipſa orat. Libanius, facile impedire poterant qvo minus à percuſſore Imperator agnitus fuerit, præcipue cum in fuga fuerit juxta Victorem & Rufum Feſtum, qvi eum vulneravit hoſtium eqves, imo ab aliqvo Protectorum Imperatoris ſecundum Philoſtorgium, ſimul ac facinus hoc perpetraſſet, capite fuerit multatus, ut adeo multum jactare illo ſe haudqvaqvam potuerit.

dem illam Perſarum qvisqvam perpetraverit. Neqve vero imagine aliqva id repræſentari ajunt, qvod tamen pingi omnino curaſſent, ſi factum eſſet, cum tantum ad gloriam (eorum) faciat: Verum Leonis figura ignem ſpirantis eum repræſentarunt: pingentes nimirum ea qvæ paſſi ſunt, non addiderunt ea qvæ à ſe geſta eſſe conſcii ſibi haud erant, neqve ſe ipſos iis qvæ facta non ſunt ornarunt. Qvod vero omnium maximum eſt, Victorem, Saluſtium & reliqvos qvi pacis cauſa legationem obierunt, rogavit Sapores

νατον ἐκεῖνον ἄνδρα πέρσαι εἰργάσθη. a) ἀλλ' ὅδε ἐν εἰκόνι τοῦτο δεικνυσθαί φασι, μᾶλις' ἂν γραφεὶς εἰ ἐπέπρακτο, τοσοῦτόν γε ὂν εἰς δόξαν. ἀλλ' ἐν εἴδει μὲν λέοντος πεποίηται πῦρ ἀποπνέοντος, b) ἃ δὲ ἔπαθον γράψαντες ἃ μὴ σωηδεισαν αὐτοῖς δεδρακόσιν ὅ πεπόνθησαν, ὅδε ἐκαλλωπίσαντο τοῖς ὑ γεγενημένοις. τὸ δὲ μέγιστον ἁπάντων c) Βίκτωρα καὶ Σαλούστιον καὶ τοὺς ἄλλους ὑπὲρ τῆς εἰρήνης πεσσβεύοντας d) ἤρετο Σαπώρης εἰ μὴ αἰσχύ-

a) ἀλλ' ὅδε ἐν εἰκόνι &c.) apparet ex hoc Libanii loco Perſas rerum geſtarum memoriam Hieroglyphicis imaginibus mandaſſe, qvod alibi me legiſſe non memini, niſi qvod idem in oratione in necem Juliani ſimile qvid dicat, in ea enim ait Perſas eundem Imperatorem igne fulminis, adſcripto nomine ejus, repræſentaſſe, ut ſcilicet ſignificarent ὡς μείζω φύσεως ἀνθρωπίνης ἀφῆκεν εἰς αὐτὸν κακά.

b) ἃ δὲ ἔπαθον γράψαντες) nimirum hæc qvoqve pictura, pariter ac ea qvam modo memoravimus, Perſas potius qvæ ipſi à Juliano fuerant paſſi ſignificaſſe ait, qvam de aliqvo malo ipſi illato fuiſſe gloriatos. Qvod argumento Sophiſtæ eſt nihil eos qvo gloriarentur habuiſſe. De malis vero qvibus Julianus Perſas afflixerit plura dicentur infra, ubi nullum Imperatorem tantis ac Julianum cladibus eos affeciſſe gloriatur.

c) Βίκτωρα καὶ Σαλούστιον) non Victorem ſed Arinthæum cum Saluſtio miſſum ut de pace cum Perſis agerent, præter Chronici Alex. Autorem teſtatur Ammianus lib. XXV, cap 6 qvi poſtea cap 7. Victorem cum Remora & Bellovædio obſides à parte Romanorum apud Perſas firmandæ pacis cauſa fuiſſe ait. Cæterum Saporis illa ad legatos Romanos verba Libanius ab ipſo dubio procul Saluſtio accepit. Hoc enim familiariter valde uſum eum fuiſſe, ſatis teſtantur qvatuor ejus ad Saluſtium epiſtolæ, qvas inter alias ejus ineditas plusqvam trecentas aſſervo.

d) ἤρετο Σαπώρης) nimirum Perſæ qvoqve audiverant Julianum telo cecidiſſe Romano, unde etiam vulgus militum anteqvam pax à Joviano cum illis iniretur, verbis turpibus Romanos inceſſebant, ut perfidos & lectiſſimi Principis peremptores, teſte Ammiano lib. XXV. cap. 6.

αἰσχύνεσθαι Ῥωμαίους μηδεμίαν ὥραν τῆς ὑπὲρ Ἰουλιανοῦ δίκης πεποιημένους, μόνοις πεσόντος; ἆρα μάλιστα δὴ βοᾷ τί ποτέ ἐστι τὸ πρᾶγμα. ἐγὼ δέ, ἔφη, τινὸς μόνου τῶν ἡγεμόνων οὗ ἂν πεσόντας ἐπὶ αὐτὸν * ἔδησα, καὶ οὗ δὴ καὶ παλαιστηκότος οἰκείοις περὶ ἐκείνων παρεμυθησάμην κεφαλαῖς πέμψας αὐτὰς εἰς χεῖρας αὐτοῖς. ταῦτα οὐκ ἂν εἶπεν ὁ Σαπώρης, εἴτε ἐπετίμησεν εἰ τὸ ἔργον ἐνὸς ὧν τῶν πολεμίων, πῶς οὐκ ἂν ἂν οὐκ εἶχον ὑφ' αὐτοῖς, ἐτιμωρεῖντο; e) εἰ τοίνυν ὑπὸ μὲν αἰχμῆς ἀπέθανε, χειρὶ δὲ πέρσου δή που πέπρακται, τί λοιπὸν ἢ ἐν τοῖς ἡμετέροις εἶναι τὸν φονέα; f) ἢ χαριζομένοις τινὶ τὸ μηannon pudeat Romanos, qvod nullam curam ulciſcendi Juliani geſſerint, cum tamen ſolus ceciderit? qvod maxime ſane clamat qvid reſ ſit. Ego vero, inqvit, ubi aliqvis ex Ducibus meis cecidiſſet, eos qvi proximi illi erant nec una ceciderunt, in vincula conjeci, illiusqve propinqvos capitibus eorum ſolatus ſum, ad manus eorum illis pervenire juſſis. Hæc (certe) non dixiſſet Sapores neqve increpaſſet (Romanos) ſi hoſtium cujusdam opus (cædes illa) fuiſſet: qvomodo enim eum qvem ſub poteſtate ſua non habebant, punire potuiſſent? Si haſta itaqve interfectus eſt, nec tamen Perſæ manu illud fuit patratum, qvid inde ſeqvetur, qvam ex noſtris eſſe parricidam illum? ſive gratiæ id alicujus dantibus, ut non amplius ille

* MS. ἔδειρα.

e) εἰ τοίνυν ὑπὸ μὲν αἰχμῆς) αἰχμὴν etiam vocat telum qvo vulneratus Julianus fuit, Zonaras & Libanius orat. in necem Juliani. Cedrenus & Sozomenus δόρυ ἱππέως appellant, qvi Ammianum transtuliſſe videntur *equeſtrem haſtam* dicentem, Sextus Rufus & Victoris Epitome contum vocant. Philoſtorgius δόρυ ἱππέως κοντοφόρου. Qvomodocunq; dixeris, genus armorum fuiſſe patet, qvo nonniſi cominus aliqvis feriri poteſt. Indeqve clarum evadit Libanii argumentum: Si, inqvit, non eminus ſed cominus vulneratus Julianus fuit, Perſarum vero nemo vulnus id ei inflixiſſe ſibi conſcius eſt, à noſtrorum nonnemine illud profectum ut ſit, omnino ſtatuamus oportet.

f) ἢ χαριζομένοις τινὶ τὸ μηκέτι &c.) duas cauſas qvæ ad cædem illam impellere potuerit ejus Autorem, malitioſe Libanius affert. Primam qvod gratificari forte voluerint alicui qvi imperio inhiaverit, qvo Jovianum pungere videtur, licet obſcuriſſime hæc dicat, qvod periculo non carere iſtam accuſationem videret. Alteram qvod Chriſtiani, qvos ut cædis illius ἀρχιτέκτονας ſatis manifeſte accuſat, ferre amplius non poſſent ſuperſtioſum Deorum cultum, cujus egregium vindicem Julianum fuiſſe & infra Libanius jactat, & alias ſatis notum eſt.

exiſteret, ſive ſibi ipſis (inſervientibus,) ut nimirum illa qvæ ad Deos pertinent in honore amplius non ſint, qvibus qvamdiu pretium aliqvod ſtabat, ilia eorum rumpi (videbantur.)

XIV. Sed (objiciat aliqvis) nullus qvi actoris partes ſuscipiat exſurrexit, neqve teſtes ſuppetunt). Verum vel ſic etiam in rem iſtam nos inqvirere decet, per dies qvamplurimas ob illam judicium exercendo, nec manus remittendo, eosve qvi habent qvidem qvo (fontes) convincant, cunctantur tamen, excitando, animum iis addendo, adhortando, præmia proponendo, dona promittendo, & deniqve per Jovem minarum neceſſitate ut rumpant ſilentium adigendo. Hæc ſi à nobis fierent, multos certe videretis clamantes, dicentes, edocentes qvis cædem illam ſtruxerit, qvis primus de ea aliqvid inaudiverit, qvibus argumentis oppreſſor fuerit perſvaſus, qva mercede, qvi (ſceleris)

κατ' ἐκεῖνον εἶναι, ἢ καὶ σφίσιν αὐτοῖς, ὅπως ἐν ἀτιμίᾳ τὰ τῶν θεῶν εἴη, ὧν τιμωμένων ἀπεπήγοντο.

XIV. Ἀλλ' οὐδεὶς ἐφεστήκει κατήγορος, οὐδ' οἱ καταμαρτυρήσοντες. ἀλλ' ἡμᾶς γε χρὴ καὶ ὅτως ἀνιχνεύσαι τὸ πρᾶγμα πολλάς τε ἡμέρας ἐπ' αὐτῷ g) καθημένους, καὶ οὐκ ἀνιέντας, καὶ οὐκ ἔχοντας μὲν ἐλέγχειν, ἐκιέντας δὲ ἐπεγείροντας, θαρρύνοντας, προτρέποντας, ἆθλα τιθέντας, δωρεὰς καλοῦντας, καὶ μὴ Δία γε καὶ ταῖς δι' ἀπειλῶν ἀνάγκαις μὴ ἐᾶν σιωπᾶν. εἰ ταῦτα παρ' ἡμῶν ἐγίγνετο, πολλοὺς ἂν εἴδετε οὐ βοῶντας, οὐκ λέγοντας, οὐ διδάσκοντας τίς ὁ δεχιτέκτων ἦν φόνου, h) τίς ὁ πρῶτος ἀκούσας ἦν, τίνι ὁ κτείνας ἀνεπείσθη λόγοις, ἢ τίσι μισθῷ, τίνες οἱ συνεδάπις, ποῖ πρώζας ἀπ-

g) καθημένους) verbum hoc & alia ejus ſimilia abſolute de ſeſſione in judicio poni ſatis notum, ſic in Sacris qvoqve literis καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου Apoc IV 2. & Matth. XIX, 28. καθίζειν ἐπὶ θρόνου. Hinc etiam συνέδριον dici & πρόεδρον, & πάρεδρον & alia ſimilia cui ignotum?

h) τίς ὁ πρῶτος ἀκούσας τοῦτο) Primus qvi de cæde Juliani aliqvid audivit eſt aliqvis ἐπιτηδείων Juliani, cui, dum itinere ad eum contenderet, in viſione ea revelata fuit, ut narrat Sozomenus H. E. IV. c. 2. forte ille ipſe eſt, qvem propterea ſuſpectum tenet Libanius, ſane aliqvid myſterii hic ſubeſſe videtur. Cæterum Alexandriæ qvoqve Didymo Eccleſiaſtico Philoſopho eam revelatam, ab hoc vero Athanaſio ſignificatam fuiſſe idem memoriæ tradidit.

ἀπεχώρησε, τίνος αὐτῷ συνέπιον καὶ συνεπαμύνοντος.

XV. Ἡμῶν μὲν γὰρ ἡσυχαζόντων, καὶ τοῖς δυναμένοις δικάσειν ἀσφαλὲς ἐφαίνετο τὸ μηδὲν λέγειν. κεκινημένων δὲ τῶν βασιλέων, καὶ τῶν ἐρχόντων δηλούντων ὡς ἐκφήσονται ζητοῦντες μέχρις ἂν εἰς φῶς ἔλθῃ τὰ κεκρυμμένα, ταχέως εἰς φῶς ἔμελλεν ἥξειν. Ἐπεὶ καὶ νῦν ἦσαν οἱ ἐν γωνίαις λέγοντες ὅπως ἂν ἅπαν τὸ δρᾶμα συντεθῇ, οἱ πλείω ἐνόμιζον εἶναι μανίαν οἷς μάλιστα προσῆκεν ἀχθεσθεῖν, ἤκιστα δὲ τοῖς πολλοῖς, ἑτέρας σφᾶς αὐτοῦ εἰς πράγματα ἐμβάλλειν, οὐκ εἰδότας μὴ εἴ τινι χαρίσονται, δεδιότας δὲ μὴ ζημία προσγένηται. Ἤδη τις ὁδοιπόρων αὐτὸς μὲν ἔκειτο κατακοπείς· ὁ δ' ὑποφάξας ἀπελθὼν οἷς ἀφείλετο ἐτρύφα, καὶ ὁ τοῖς νόμοις αὐτὸν ἀποδιδώσων οὐκ ἦν. ὁ δικάζων δὲ οὐκ ἐπεὶ μηδεὶς ἐδίωκεν ἀνεξέταστον ἀφεὶς τὸ πεπλημμεῖον ἐκάθευδεν, ἀλλὰ πάντα κινῶν καὶ παρεὶς οὐδὲν τὸ ζ' ἰ) Λυγκέως ἔδοξε τῷ νῷ πεποιηκέναι,

XV. Nobis enim qviete agentibus, illis qvoq; qvi premere (autores hujus cædis) poterant, tutius visum nihil dicere. Si vero Imperatores commoverentur, præfectiq; ostenderent se finem perqvirendi non facturos, donec in lucem protrahantur occulta, subito in lucem (certe) prodirent. Siqvidem & hactenus fuerunt, qvi in angulis murmurarent, qvomodo totum istud Drama compositum fuerit: qvi tamen summæ stultitiæ esse arbitrati sunt, iis, qvorum maxime erat indignari, minime omnium id facientibus, se, ad qvos ista non pertinerent, huic negotio committere, an cuiqvam rem gratam eo facturi sint nescios, (contra) vero timentes ne aliqvid detrimenti (sibi inde nasceretur. Jam viator aliqvis jacuit obtruncatus: abivit vero ille à qvo interfectus est, & iis qvæ abstulerat ille gaudebat, neqve erat qvi legibus eum traderet. Non tamen Judex, propterea qvod nemo perseqveretur (latronem), inexploratum facinus relinqvens qvievit: sed omnia mo-

i) Lynceus Idæ frater omnium mortalium ὀξυδερκέστατος, qvi è Taygeto totam insulam oculis perlustrans Pollucem in caudice qvercus sedentem vidit. De eo adi Pin-

vens, nihilve omittens, Lynceï mente rem omnem geſſiſſe viſus fuit, captusqve eſt qvi manu ſua (cædem) patraverat, plane perſvaſum habens, ſe ita peccaſſe, ut nullo convictionis genere revinci poſſit. Multa hujusmodi in locis deſertis multa in urbibus patrata, non latuerunt. Neqve contenti ſunt qvi curam gerunt amicorum, terræ mandaſſe obtruncatum, ſed præfectum adeunt, rem omnem indicant, exponunt. Ille vero ſuarum partium eſſe arbitratur, ne ignoretur qvi (facinus) commiſit (efficere.)

XVI. Num vero propter vulgaris ſortis homines omni ſtudio agemus, Virorum autem optimo vindictam non perſolvemus? Atqve populorum Præfectis vires qvidem ſuppetant qvibus talia propatula reddant, veſtræ vero Imperatorū infirmiores ſint, qvā ut huic venationi ſufficiant? apage. Oſtendas ſaltem te ut capias iſtos homines cupere, mox enim comparebunt qvi beſtias illas tibi

χῇ k) ὁ αὐτόχειρ ἤρητω * πάνυ δὴ πιστεύων ἀνωτέρω πάσης ἰδέας ἐλέγχων ἠδικηκέναι. πολλὰ τοιαῦτα ἐν ταῖς ἐρημίαις περαχθέντα οὐκ ἔλαθε, πολλὰ τοιαῦτα ἐν ἄστεσιν. καὶ οὐκ ἀπόχρη τοῖς τῶν φίλων ἀμελητοῖς τῇ γῇ φῆναι τὸν ἀπεσφαγμένον, ἀλλ' ἦκον πρὸς τὸν ἄρχοντα, ἐμήνυσαν, ἔφρασαν. ὁ δ' αὐτῷ νομίζει τὸ μὴ τὸν δεδρακότα ἀγνοηθῆναι.

* MS. ἤρετο.

XVI. εἰ θ' ὑπὲρ μὲν τῶν τυχόντων σπουδασόμεθα, τῷ δ' ἀρίστῳ τῶν ἀνδρῶν οὐ τιμωρήσομαι; καὶ τοῖς μὲν ἔθνεσι ἄρχουσίν ἐστιν εἰς τὰ τοιαῦτα ἐκκαλύπτειν δύναμις, ἡ δ' ὑμῶν τῶν βασιλέων ἀσθενεστέρα τῆς θήρας; οὐκ ἔστι. δεῖξον ὡς ἥδιστ' ἂν σοῦ ἀνθρώπους ἕλοις, καὶ οἱ φονεύσαντές σοι l) τὰ θηρία φανῶσι,

Pindarum Νεμέων I. Theocritum Idyllio 27. Apollonium in Argonauticis eorumve Scholiaſtas. Ab eo Proverbium Λυγκέως ὀξυωπέστερον βλέπεις. Svidas in Λυγκ.

k) ὁ αὐτόχειρ) ita nimirum non tantum dicitur qvi mortem propria dextera & ictu ſuo invenit, ſed qvilibet homicida. Heſych. Αὐτόχειρ φονεύς. & αὐτόχειρες οἱ ταῖς ἰδίαις χερσὶ φονεύοντες.

l) τὰ θηρία) ita apud Græcos qvoqve homines efferatos vocari notum. Nil tritius iſto Epimenidis verſu apud Apoſtolum: Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί.

πω, ἢν αὐτοῖς ἀφέλοις μόνον τὸν φόβον, ὡς οὐδὲν δεινὸν αὐτοῖς ὁ ἐκείνων πλοῦτος, ὃν ἀπὸ τῶν ἀρχῶν ἔχουσι. τοῦτο γὰρ τοῦτο οὐκ ἔχον ἐστὶν ὑπερβαλεῖν, φέρε τοιούτῳ δίκῃ ὀφείλοντες, ὥσπερ τὸν Πέρσῃ ἀπεκτονότες ἀρχὰς ἐκαρπώσαντο.

XVII. Μάλιστα μὲν οὖν εἰ καὶ μὴ τοσαύτῃ, ὅσῃ ἐδείκνυον ἄρτι, βλάβῃ εἶχεν * ἡ περὶ τὴν δίκην νωθρία, καὶ οὕτω χρὴ ὑπηρεφῆναί τε m) καὶ φυλακήν τινα ταυτηνὶ τοῖς ὑπὲρ τὰ σκῆπτρα καλουμένοις παρασχεῖν. ἐν μὲν γὰρ τῷ πεδίῳ πλουτίαν πάντα σοῦ τὰ τοιαῦτα ἀδικοῦντας. ποιήσαντες δὲ ἄδειαν n) ἐφ' ὑμᾶς αὐτοῦ, ſant traditurі, modo illo timore libereseos, qvod nihil moleſtiæ divitiæ eorum illis ſint allaturæ, qvas Præfecturis acqviſiverunt. Hoc enim, hoc (inqvam) eſt qvo majus qvidqvam excogitari non poteſt, (nimirum) cum pœnas illius cædis deberent perſolvere, tanqvam Perſarum Regem occidiſſent, præfecturis frui ipſis licuit.

XVII. Licet vero etiam tantam, qvantam oſtendi, noxam non habeat iſta vindictæ ſegnities, vel ſic tamen qvam maxime (ejus) curam gerere decet, eamve tanqvam ſatellitium aliqvod iis qvi ad ſceptra vocantur præſtare. Vindictam enim exercendo, ut deſinant qvi talia peccant facietis. Si vero licentiam (illis) faciatis, in vos ipſos, verum non pro-

* MS. εἶλεν.

ἀρχαί. Cujus initium à Medea accepiſſe videri qveat Poëta, illa enim cum Thetide de formæ præſtantia contendens, eiqve ab Idomeneo Cretenſi, qvem Judicem ambæ elegerant, poſtpoſita, irata dixit Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσαι, eumve execrata, ne unqvam verum diceret, qvi in hoc judicio mentitus eſſet, juſſit: à qvo tempore ψεῦσαι habiti ſunt Cretenſes. Autor hujus rei eſt Athenodorus Eretrienſis à Ptolemæo Hephæſtione allegatus apud Photium Cod. 190.

m) καὶ φυλακήν τινα ταυτηνὶ) Ulciſcendam ait Juliani mortem, ne alius facile ſimile qvid attentet, ſane enim *Regum exitus ſi reputaverimus, plures à ſuis quam ab hoſtibus interemtos reperiemus* ut Curtius obſervat, IX, 6, 25. Plus autem ad coercendos hujusmodi regicidarum furores faciet vindictæ ſeveritas, qvam firmiſſima præſidia & ſatellitia. *Quid enim proderunt cohortes alaque, ſi unus alterve præſenti facinore paratum ex diverſo præmium petant?* Inqvit Tacitus Hiſtor. II, 51. iſtam igitur firmiſſimam eſſe Principum φυλακὴν Sophiſta recte hoc loco ſtatuit.

n) ἐφ' ὑμᾶς αὐτοὺς ἀλλ' οὐκ ἐφ' ἐμὲ γε &c.) vult dicere Sophiſta in ſe ipſos hujusmodi perculſores incitaturos eſſe Imperatores, niſi ſevere puniant tales ſceleratos. *Maxima*

proferam blasphemiam. Ut adeo Juliano auxilium laturus hodie processisse qvidem videar, reipsa vero vobis viventibus. Illi enim, ulciscisendo (eum,) vitam non reddere, vobis tamen eam conservare licet. Facite itaqve ut pro Imperatoribus suis discrimina subeant milites, aut si istud facere recusent, ut saltem hostium instar contra eos non insurgant.

XVIII. Ego qvidem si tale qvid passus fuisset qvi exercitui summa potestate præest, vel alius qvidam ex militum præfectis, existimarem te in percussores ejus conversum iri, hujusmodi rerum initia, ne à minoribus ad summa progressio fiat, veritum. Jam vero ad caput rerum eqves ille & ferrum penetravit, cum maxime pugna ferveret, ex improba (aliqva) officina, e tentorio impuro, exitiali consilio emissum. Alii forte etiam sunt, Imperator, scelerati non minus, qvive clanculum in tentorio qvodam conveniunt, imperanti-

ἀλλ' οὐκ ἐρῶ γε τὸ βλάσφημον. ὥστε τήμερον τῷ μὲν δοκεῖν Ἰουλιανῷ βοηθήσων ἀφῖγμαι, τῇ δ' ἀληθείᾳ τοῖς ζῶσιν ὑμῖν. τῷ μὲν γὰρ οὐκ ἔστιν ἀποδοῦναι τὼ ψυχὼ ἀφ' ἧς δίκης, ὑμῖν δὲ ἀφαιρῆσαι. ποιήσατε τοίνυν οὗ τραπιώτας τῶν ἀρχόντων ἐπιχειρῆσαι, ἢ εἰ μὴ τοῦτο βούλοιντο, μήτοιγε ἀντὶ τῶν πολεμίων αὐτοῖς καθίστασθε.

XVIII. Ἐγὼ μὲν εἰ καὶ στρατηγὸς ἐπιπέσθει τι τοιοῦτων, ἢ καί τις τῶν στρατιᾶς ἐφεστηκότων, ἠξίουν ἄν σε χωρεῖν ἐπὶ τοὺς ἐκείνων σφαγέας, δείσαντα τὼ τοῦ πράγματος ὀ) μελέτῃ, μὴ καὶ ἐπὶ τὸ μέγιστον ἀπὸ τῶν ἐλαττόνων βαδίσῃ. Νῦν δ' ἐπὶ τὸ κεφάλαιον τῶν πραγμάτων ὁ ἱππεὺς ἐκεῖνος καὶ ὁ σίδηρος ἦκεν, ἐν ἀκμῇ τῆς μάχης ἀπ' ἐργαστηρίου πονηροῦ πεμφθεὶς, ἀπὸ σκηνῆς μιαιφόνου καὶ βουλευμάτων ὀλεθρίων. γένοιντ' ἂν καὶ ἄλλοι τινες ἴσως πονηροὶ, βασιλεῦ, μίαν σκηνὴν ὑπαίοντες ἐχθροὶ τοῖς ἄρ-

χου-

xima nimirum illecebra petendi impunitatis spes est. Cic. pro Milone c. 16. Per εὐφημισμὸν tamen sermonem istum abrumpit Libanius, blasphemum & impium putans etiam loqvi de scelere hoc, tali, in sacratas principum personas admittendo.

o) μελέτην) transfert ad præsentem usum Libanius vocem ex Scholis Rhetorum desumtam, apud qvos μελέται qvid sint satis notum. Scilicet ita dicuntur ἀσκήσεις illæ qvibus exercentur in eloqventiæ studiis, anteqvam in forum prodeant, hujus disciplinæ candidati; extantqve hodienum ipsius Libanii hujusmodi haud paucæ μελέται. Et hæ qvidem μελέται λόγων, hic vero de μελέταις πραγμάτων Sophista, hoc est de minoribus sceleribus, qvibus ad majora sensim sensimqve homines scelerati seipsos assvefaciunt.

ἄρχωσι p) τούτους ἡ μὲν φύσις οὐκ αὖ ποτε ποιήσειε βελτίους, καταπλάττοι δ' αὖ ἴσως ὁ φόβος.

XIX. ἀλλ' ἐκεῖσε ἐπανειμι· ὅτι ἐμοὶ μὲν, εἰ καὶ μηδεὶς ἐπὴν ἐκ τῶν ὅλων κίνδυνος, καὶ δίκαιον ἦν καὶ λυσιτελὲς ὑμῖν πᾶσαν τὴν θεράπαιναν ἀφ' ἧς ἅπαντα τοῖς πεπραγμένοις ἐργάζεται νῦν δ' ἐμοῦ βουλομένου σοι μὴ ταῦτα ποιεῖν ἔνι. q) οἱ γὰρ βάρβαροι εἴτοι καὶ τοῖς νῦν Ῥώμην οἰκοῦσιν αὐτοῖς ἀπισήσαντες φόβους, καὶ ταῦτα ἔτω πολλῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἀπέχοντες r) σύμβουλοι καθίστανταί σοι τῆς ἐπὶ τοὺς τιμωρίαν ἐπιμελείας, ἧς γενομένης ἀκίδ' ὑβρίσουσιν οἱ Σκύθαι.

bus infesti: Hos qvidem natura meliores certe non reddet, metus tamen forte cõercebit.

XIX. Sed eo redeo (unde digressa Oratio fuit.) Nimirum, licet nullum plane in Rempublicam periculum (inde) redundet, justum tamen vobisqve ipsis utile erat futurum, istam audaciam severa animadversione in ea qvæ perpetrata sunt, sistere. Nunc vero etiam, licet facere ista nolis, non potes tamen (non facere.) Molesti enim illi (Barbari,) ipsisqve Romæ incolis, licet multarũ dierum itinere ab iis sejuncti, metum incutientes, ut de ulciscendo (Juliano) cogites autores tibi evadunt: qvod si fiat, non amplius nobis Scythæ illudent.

p) τούτους ἡ μὲν φύσις) Raro nimirum evenire videmus ut homines perditi naturæ qvadam bonitate, & honesti amore ad bonam frugem redeant, exemplis itaqve terrendi sunt, ut hic svadet Noster. Scilicet *oderunt peccare mali formidine pœnæ.* Idem statuit Philosophus lib. 10. Ethic. c. ult. ὁ γὰρ πεφύκασιν αἰδοῖ πειθάρχειν, ἀλλὰ φόβῳ· ἀδ' ἀπέχεσθαι τῶν φαύλων διὰ τὸ αἰσχρὸν, ἀλλὰ διὰ τὰς τιμωρίας.

q) οἱ γὰρ βάρβαροι εἴτοι) Scythas intelligit, qvi eo usqve progressi sunt, ut Constantinopolin tentarent, qvo ipso Romam ipsam terruisse dici possunt. Nisi tamen forte h. l. per Ῥώμην intelligenda veniat δευτέρα sive νέα Ῥώμη, qvo nomine Constantinopolin passim appellant illius ævi scriptores.

r) σύμβουλοι καθίστανται) dicuntur Barbari illi svadere vindictam Juliani, qvod felices eorum successus argumentum essent iræ divinæ, aliter non avertendæ, qvam placatis illius Imperatoris manibus.

XX. Tantine vero, aliqvis dicet, habitus Diis fuit defunctus? Omnino. Antiqva enim eorum iſta lex eſt, ut indignentur ſi aliqvi patiantur (injuſte.) Sæpe vero etiam vindicta eorum qvæ à paucis peccantur ad totam urbem extenditur. Morbo laborarunt Athenienſes propter Androgei necem, mortuiq; parenti tributum penderunt bis ſeptem (puerorum & puellarum,) cum tamen pauci fuerint qvi facinus iſtud ſunt auſi. Thebanorum autem urbs peſte laboravit propter Laſi cædem, aſt vero ſolius Oedipi manus mors iſta opus erat. Delphos fames afligebat, qvod Æſopum ob dicta

XX. Τοσούτῳ δὲ ἀξιοῦ τοῖς θεοῖς ὁ πάθος; ἐρεῖ τις, πάνυ μὲν οὖν καὶ παλαιὸς ἔστω αὐτῶν νόμος ὥσπερ τῶν πεπονθότων ἀγανακτεῖν. ἡ δίκη δὲ ὧν τινες ἀδικοῦσι πολλάκις τείνεται καὶ ἐφ' ἅπασαν πόλιν. s) Ἐνόσησαν μὲν Ἀθηναῖοι διὰ τὸν Ἀνδρόγεω θάνατον, t) καὶ τῷ πατρὶ δὲ πεπλῶτηκότος τὸν δασμὸν οὗτοι δὶς ἑπτὰ ἤνεγκαν, ὀλίγων ὄντων οἷς ἐτολμήθη τὸ ἔργον. u) Ἐνόσησε δὲ καὶ ἡ τῶν Θηβαίων πόλις διὰ τὸν Λαΐου φόνον, ἔστω δὴ καὶ ὁ θάνατος ἔργον τῆς Οἰδίπου χειρὸς μόνης. λιμὸς ἐν Δελφοῖς ἦν Αἰσώπου παρ' αὐτοῖς

s) ἐνόσησαν μὲν Ἀθηναῖοι) res omnis ex Plutarcho in Theſeo p. 6. & aliis nota, qvi non νόσον ſolum ſed ἀφορίαν qvoqve propter Androgei Minois F. mortem Atticæ incubuiſſe ait, & fluvios qvoqve exundaſſe.

t) καὶ τῷ πατρὶ) nimirum Minoi qvi ob mortem filii vaſtabat Atticam, qvomodo vero ab hoc tributo pendendo immunes Athenienſes fecerit Theſeus, vide ap. Plutarch l. c. conf. etiam de hac re Pauſan. in Atticis. Præter illa vero qvæ hic placandis Androgei manibus facta eſſe narrantur, Altare qvoqve ei extructum eſſe ait in Phalero qvod ἡρῷον appellatum ſit, ait Pauſanias, & hinc de Androgeo intelligendum eſſe puto locum Clementis Alexandrini in Protrept. pag. 26. τιμᾶται δέ τις καὶ Φαληροῖ κατὰ πρύμναν ἥρως. Certamen vero funebre Androgeo etiam in Ceramico celebratum eſſe autor eſt Heſychius in ἐπ' ἐυρωγύῃ ἀγών.

u) ἐνόσησε δὲ ἡ τῶν Θηβαίων) de Oedipi parricidio & malis qvæ propterea Thebanis obtigerunt dicere nil opus, qvis enim veterum Tragicorum illud argumentum non tractavit?

x) λιμὸς ἐν Δελφοῖς ἦν) Illam de Æſopo Hiſtoriam deſcribit Plutarchus de Sera numinis vindicta p. 556 ſq. conf. Kuhnium ad Ælian. p. 527. ab eo Αἰσώπειον αἷμα dictum ἐπὶ τῶν ἀδίκως ἀναιρεθέντων teſte Svida. Idem Olympiade LIV. Æſopum ἀπὸ τῶν Φαιδριάδων πετρῶν (vel ut Plutarchus l. c. vocat ἀπὸ τῆς ναυπείας) præcipitem datum teſtatur, ad qvod tempus hæc etiam refert Hieronymus

αὐτοῖς ἐπὶ σκώμματι πληγέντα, καίτοι πόσας εἰκὸς τὸ ἀπεκτονέναι τὸν ἄνθρωπον; ἀλλ' ὅμως ἡ πόλις ἐλίμωττε, καὶ μία λύσις εἰ δοῖεν δίκλω. Τί λέγοις, οὐκ ἐποίησε χαλεπὸς Ῥωμαίοις; οὐ Θεὸς οὕτω μὴ πόσων Ἰουλιανὸς, οὕτω ἢ ἀμεληθείς; οὕτω μὴ χαλεπήνας τοῖς Ἀχαιοῖς ὁ Ἀπόλλων, μὴ τὸ μὴ ἀποδῦναι τῇ χρύσῃ τὴν θυγατέρα a) τὸν δεῖνα, b) οὕτω δὲ βοῶντός τινων εἵνεκα ἡλίῳ ὥστε τοιαῦτα ἀπειλῆσαι τοῖς ἄλλοις Θεοῖς εἰ μὴ λάβοι δίκλω. Καίτοι πεινώντων τὸ ἔργον λύ, ἀλλ' ὅμως ἡ ναῦς αὐτοῖς κεραυνῷ διεσκέδασε, ὁ τὰ βέλτιστα σφάλλων μὴ τῶν ἐπιπλεόντων ἐξέπιπτε. Τί οὖν σοὶ Ἀγαμέμνονι ἐλόντας τὴν Τροίαν ἀπώλεσεν; ὁ χειμών. τὴν θάλατταν

liberi?, interfeciſſent, qvam multos autem qvæſo probabile eſt homini illi interficiendo manus admoviſſe? Attamen & fame urbs laboravit, & ſolvi (illa) non poterat aliter, qvam ſi vindictam exerceret. Qvid dicis? an iniqvos Romanis non fecerit Deos Julianus ita occumbens, itave neglectus? cum tamen Græcis adeo iraſceretur Apollo, qvod Chryſæ filiam non redderet Agamemnon, cumve adeo propter (paucos) qvosdam vociferat? ſit Phœbus, ut tanta reliqvis Diis qvoqve fuerit minatus, niſi vindicta placetur. Et eſurientium qvidem facinus erat, attamen & navis fulmine diſcutiebatur, & ille qvi optima ſvaſerat una cum illis qvi parere (conſilio) noluerant (nave) excidit. Qvid una cum Agamemnone eos qvi Trojam ceperant peſſum dedit? tempeſtas. Maris autem furores qvis exeita-

nymus in Chron. qvod tamen verum eſſe non poteſt ſi Olympiade XL. deſcripſit omnia Æſopus qvæ ſibi Delphis contigerant id qvod idem Svidas teſtatur. Nugæ enim Græculorum ſunt qvæ refert Alexander apud Photium Cod 252 de Æſopi ἀναβιώσει obſervante Scaligero ad Hieronymi l. c. qvid igitur reſtat qvam ut vel Metachroniſmum commiſiſſe Svidam dicamus, (qvamvis ne Svidæ qvidem ille error ſit, ipſe enim clare ſatis indicat, hac ipſa temporum ratione motos nonnullos ſolum ἀποχρημάτων librum Æſopo, altero de rebus apud Delphos geſtis excluſo, tribuere) vel bis Delphis Æſopum fuiſſe dicamus, eaqve ſaltem libro illo eum deſcripſiſſe ſtatuamus, qvæ cum prima vice ibi eſſet ei obtigerunt.

a) τὸν δεῖνα) ita Græci ſignificare ſolent qvos nomine appellare nolunt, Agamemnonem autem intelligit.

b) Fabulam habes apud Homerum Odyſſ. XII. circa finem.

vit? Pallas. Qvam ob cauſam? Qvod ultus exercitus ea non fuiſſet qvæ in Caſſandram Ajax admiſerat, qvemadmodum & nos cædem (Juliani ulti non ſumus.) Deinde vero an qvisqvam ſibi perſvadere poteſt, magis in pretio Palladi olim fuiſſe Priami filiam, qvam nunc omnibus Diis hic (eſt)? Leuctricæ vero cladis tam inſperatæ, poſt qvam depreſſa manſit Lacedæmoniorum urbs, principium qvis neſcit & argumentum?

XXI. Curant ſane, curant mortuos qvoqve homines, o Imperator, Dii, eorumqve etiam curam ſuperſtites adhuc homines gerere vellent. Hæc vero ſi ita ſe non haberent, nec in Beatorum inſulas deducerent eos qvos magni faciunt, nec oſſa eorum oraculis honorarent, qvemadmodum ἢ τίς ἐξέμηνεν; Ἀθηνᾶ. Διά τί; c) ὅτι τῶν περὶ Κασσάνδρας Αἴαντι πεπραγμένων οὐκ ἔλαβε τὸ σφετέρεδον δίκλω, ὥσπερ καὶ νῦν ὑμεῖς ἐκ φόνου. Εἶτ' εἰκὸς τις τὴν Πριάμου κόρην τιμιωτέραν τῇ Ἀθηνᾷ γενέσθαι πρότερον ἢ νῦν ἅπασι τοῖς θεοῖς τεθνᾶναι; d) τῆς δὲ ἐν Λευκτροις ἥττης τῆς ἀνελπίστου μεθ' ὕβρεως ἔμεινε κειμένη ἡ Λακεδαιμονίων ἡ πόλις, τίς οὐκ οἶδε τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν ἀποθέσιν;

XXI. Μέλει, μέλει καὶ τεθνεώτων ἀνθρώπων τοῖς θεοῖς ὦ βασιλεῦ, ὧν καὶ τοῖς ζῶσιν ἔτι ἀνθρώποις μέλειν βέλτιστ' ἂν εἰ δὲ μὴ ἐκ τούτου λύω, ὅτ' ἂν εἰς μακάρων νήσους ἤγαγεν ὡς ἐθαυμάσαμεν, ὅτ' ἂν ὀστᾶ λογίοις ἐπέμψαμεν ὥσπερ e) τότε Ὀρέ-

c) ὅτι τῶν περὶ Κασσάνδρας) nota fabula ex Homero eſt. Virgilio item Æneid. I. Ovidio in Ib. Hygino fab. 116. & aliis. Nimirum à ſigno Palladio abreptam Caſſandram in Trojæ expugnatione Ajax ſtupraverat, qvapropter tempeſtas à Pallade abeunti Græcorum claſſi immiſſa, ipſeqve Ajax fulmine ſcopulo affixus fuit.

d) τῆς δὲ ἐν Λευκτροις &c.) ſcilicet cauſam illius cladis referunt veteres ad Leuctridas (ſic nimirum dicebantur Leuctri & Scedaſi cujusdam filiæ) à Lacedæmoniis qvibusdam hoſpitibus ſtupratas, qvam injuriam tamen ulſciſci Lacedæmoniorum populus recuſabat. Rem omnem exponit Diodorus Sic. Bibl. lib. XV. p 369. & Plutarchus in Pelopida pag. 288. ſeq. Cæterum illa clade tam graviter afflictas fuiſſe Lacedæmoniorum res, ut nunqvam priſtino flori reſtitui potuerint, paſſim tradunt Autores. vid. Pauſanias in Atticis & Bœoticis, Strabo lib. IX. p. 414. Æmilius Probus in Vita Epaminondæ.

e) τότε Ὀρέστου) Nimirum Lacedæmonii oraculo juſſi ſunt ut Oreſtis oſſa componerent, ſi res ſuas melius contra Tegeates procedere vellent. Ipſius oraculi effatum habes apud Herodotum in Clio p. 83.

f) τότε Θησέως) Theſei qvoqve reliqvias ut colligerent Athenienſes juſſit oraculum, qvæ

ρεσι f) πάπ Θησέως. Καὶ νῦν οἶμαι Θεὸς πολλάκις ἐν ταῖς αὐτῶν ἀγοραῖς πεπεῖσθαι λόγον ἄν τι ἔπαθεν ἔτερος, ὧντι ἠτύχησε πθικῶς, μεμφομένους τε καὶ παρακαλοῦντας ἀλλήλους ἐπὶ τὴν δίκην.

XXII. Εἰ γὰρ θρῆνος μὲν ἄξιος Ἕκτωρ τῷ Διὶ g) διὰ τὸ πλῆθος τῶν θυσιῶν, h) ἐγκαλεῖται δὴ ὁ Ζεὺς ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἐν ταῖς Ὀδυσσείαις ὡς ἀμελῶν ἀνθρώπου τεθυκότος, πῶς εἰκὸς εἰρῆσθαι περὶ τούτου; τίς ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων i) ἐν ταῖς δέκα ἔτεσι παρελθόντος θυσίας; ἔστος γάρ ὅστις ὁ μερίσας αὐτὸς τὸν βίον εἴς τε τὰς ὑπὲρ τῶν ὅλων βελὰς, εἴς τε τὰς περὶ βω-

dum Theſei & Oreſtis (oſſa). Et ego qvidem exiſtimo ſæpiſſime Deos hoc tempore in concionibus ſuis ſermonis argumentum facere ea qvæ paſſus ille fuit, qvamve infelix ejus fuerit exitus, ſeipſos invicem increpantes & ad vindictam cohortantes.

XXII. Si leſſo enim dignus Hector viſus eſt Jovi ob ſacrificiorum multitudinem, idemqve Jupiter à Pallade ob errores Ulyſſis accuſatur qvaſi nullam hominis ſacrificiis bene meriti curam gereret; qvid de eo inter illos (non) dicetur, qvi decem annorum ſpatio omnia cunctorum Græcorum ſacra obivit? Hic enim eſt qvi vitam ſuam in publicas curas, atqve altarium obſervationē diviſit: Hic qvi per

qvæ Scyro inſula occupata demum Athenas deportavit Cimon. vid. Plutarchus vitæ Theſei extr. & in Vita Cimonis p. 483. Pauſanias in Laconic. p. 84.

g) διὰ τὸ πλῆθος τῶν θυσιῶν) ſcilicet Hectorem ob ſuam in ſacrificiis diligentiam præcipue laudat Jupiter apud Homerum Iliad. ω. v. 68. ſeq. imo & Apollo ibid.

h) Homerus Odyſſ. α. v. 61.

i) ἐν τοῖς δέκα ἔτεσι) Ipſe Julianus ad Alexandrinos ſcribit (opp. p. 434.) ſe ad annum ætatis usqve XX. Chriſtianam Religionem ſecutum fuiſſe, gentilium autem viam XIImum jam inſiſtere annum. Vel itaqve dicendum eſt Libanium non omne qvo Gentilium ritibus Julianus adhæſit tempus h. l. ſignificare, ſed illud tantum qvod ipſi elapſum eſt ab apoſtaſiæ ſuæ tempore, usqvedum omnes Græcorum ſuperſtitioſas religiones ſuscepiſſet: vel qvod magis probabile eſt, eum numero rotundo omne id tempus deſignare tantum voluiſſe.

k) ἔστος ὁ ἐν τελεταῖς μυσίαις) nimirum plerisqve Gentilium myſteriis initiatus fuit, de Mithriacis conſtat ex oratione in Regem Solem, cujus Sacerdotem qvoqve ſe paſſim nominat, de Eleuſiniis ex oratione in matrem Deorum, ut de aliis nunc taceam. Ad ſuperſtitionem enim usqve, Sacris hujusmodi deditum eum fuiſſe ipſe Gentilis Ammianus obſervavit lib. XXII. c. 12.

myſteria qvamplurima Dæmonum ſibi conciliavit conſvetudinem: Hic qvi templis contemptim habitis ingemuit, qvousqve iſtud ſolum in poteſtate haberet, arma vero etiam, ubi tempus appeteret pro illis arripuit: Hic qvi (templa) everſa Diis penatibus reſtituit, unave cultum his & reliqvis omnibus reddidit: Hic eſt μὺς † Διατριβάς· k) ἔτ⟨ι⟩ ὁ ἐν τελεταῖς μυείαις l) ὁμιλήσας Δαίμοσιν· ἔτ⟨ι⟩ ὁ ὑπὲρ τῶν ὑβρισμένων ἱερῶν m) στενάξας μὴ ἕως τότ' ἐξὸν μόνον, ὕστερον δὲ ἀψάμενος n) ἐπειδὴ καιρὸς ἦν· ἔτ⟨ι⟩ ὁ τὰ κατεσκαμμένα ἀποδοὺς o) τοῖς χωρίοις, τὰς πύλας δὲ τούτοις καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι. p) ἔτ⟨ι⟩

† Titulum Pontif. Max. æqvalem Imperatoris titulo exiſtimans. Liban. Or. VIII. p. 245.

l) ὁμιλήσας Δαίμοσι) nimirum myſteriis hujusmodi & Sacrificiis credebant hujus ævi gentiles arctiſſime ſeſe uniri cum Diis, qvibus ea inſtituebantur, ita ut ipſis qvoqve eorum qvi ea faciebant corporibus Dii miſcerentur Vid. in hanc rem Porphyrium de abſtinentia lib. 2. ſect. 42. Hincqve explicandum illud Apoſtoli in Ep. 1. ad Cor. c X. v. 20. οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς δαιμονίων γίνεσθαι &c. Nam ſicut nos in φρικτοῖς iſtis μυστηρίοις noſtris & ἀναμάκτῳ θυσίᾳ noſtrum Deum & Salvatorem intime nobis uniri pie credimus, ita Dæmoniaci qvoqve illi κακίζηλοι ſuorum Dæmonum participes & κοινωνοὺς hujusmodi ſacrificiis ſe fieri opinabantur.

m) στενάξας μὲν ἕως τότ' ἐξὸν μόνον) ſcilicet anteqvam imperii gubernacula capeſſeret, tum enim ne prodere qvidem animi ſui ſenſa auſus, clam diis faciebat ut ipſe ſcribit ad S. P. Q. Athenienſium pag. 277. conf. & Liban. Epitaph. in Julian. pag. 266.

n) Si fides Libanio in Ἐπιτάφ. pag. 266. Religionis Zelo potius qvàm Imperii cupiditate armis Imperium occuparit.

o) χωρίοις) per eos intelligo Angelos illos ἐθνάρχας ut Patres paſſim appellant, ſive *Deos penates* ut Romanis Scriptoribus audiunt, qvi nationibus his vel illis ſpeciatim præerant. Unde & qvi ſacris eorum initiari cupiebant civitatis jus ut prius acqvirerent obſtringebantur, ut Eleuſiniis ſacris factum novimus.

p) ἔτ⟨ι⟩ ὁ τοὺς ἐπὶ τῇ θεραπείᾳ τῶν κρειττόνων κινδύνους ἀνελών) intelligit vaticinia, aruſpicinas, Aſtrologicas ſuperſtitiones & alias hiſce ſimiles artes, qvibus non ipſum deditum modo Julianum fuiſſe ex reliqvis Libanii ſcriptis paſſim diſcimus, (alios etiam hujus rei autores nominare nil attinet) ſed aliis qvoqve eas exercendi licentiam ab eo factam eſſe novimus. Cum enim ſub Conſtantio capitales hujusmodi artes fuiſſent, ut ex Libanio in Orat. de vita ſua pag. 11. conſtat, ut & ex qvamplurimis Ammiani locis, legibusqve Conſtantii de Maleficis & Mathematicis in Codice relatis; Julianus μάντεις ἐλευθέρους φόβῳ ἐποίησε ut Libanius in vita ſua pag. 41. & in ἐπιταφίῳ Juliani pag. 291. prædicat. Indeqve etiam Mamertinus in Gratiarum actione ad Julianum hujus rei non ſine inſigni elogio meminit.

ἔστ⟨ω⟩ ὁ τὰ θύειν καὶ ἀπένδειν ὥσπερ ἐκ φυγῆς καταγαγών· ἔστ⟨ω⟩ ὁ τὰς πεπαυμένας ἑορτὰς ἀνανεωσάμενος. ἔστ⟨ω⟩ ὁ σοῦ θᾶττον τῇ θεραπείᾳ τῶν κρειττόνων κινδύνους ἀνελών· ἔστ⟨ω⟩ ὁ μηδαμοῦ τοῦ διαίσιαν ἀποσήσας τῆς περὶ θεῶν ἐννοίας· ἔστ⟨ω⟩ ὁ πολλῶν ἐξελάσας τοῦ ἀχλὺν, q) καὶ πάντων δ' ἂν εἰ μὴ προαπῆλθε.

qvi ſacrificia atqve libationes velut è fuga reduxit: Hic qvi feſta dudum exolita renovavit: Hic qvi pericula Deorum cultibus intentata removit: Hic qvi nunqvam mentem à recta de Diis ſententia evertit: Hic qvi tenebras qvamplurimorum diſpulit, omniumve (expuliſſet) niſi ante (qvam præſtare id poſſet) abiiſſet.

XXIII. Τούτῳ Διὶ μὲν μέλει βασιλεῖ βασιλέων r) ὡς ὁμοτέχνῳ· Ἀθηνᾷ † δὲ τῇ ὑπὲρ Διὸς θυγατρὶ διὰ τοῦ φρονίζειν. Ἑρμῇ †† δὲ λόγου σοῦ s) ἐν πᾶσιν εἴδεσι λόγους. Μούσαις δὲ διὰ τὰ ἔπη· τῇ δὲ Ἀρτέμιδι t) διὰ τοῦ σωφρονεῖν· Ἄρει δὲ διὰ τοῦ ἐν πολέμοις ἀρετήν. ὃς ἅπαν γένος ὅτως ἐταπείνωσε βαρβάρων u) ὑπ' ἄλλῳ τε ἄρχων

XXIII. Hic Jovi Regum Regi curæ eſt, utpote ejusdem cum eo profeſſionis: Palladi vero Jovis filiæ propter prudentiam: Mercurio ob omnis generis ſermones: Muſis propter carmina: Dianæ ob caſtitatem: Marti vero ob bellicas virtutes. Qvi omne Barbarorum genus tam cum Cæſar adhuc eſſet, qvam cum ſolus impera-

q) καὶ πάντων δ' ἂν εἰ μὴ προαπῆλθε) gemina plane habet Hieronymus in Chron. ad annum 2378. qva vero via Julianus ad obtinendum id inceſſerit fuſe docet Libanius Orat. in necem Juliani p. 290. ſeqq.

r) ὡς ὁμοτέχνῳ) ſic fere Ovidius: *diviſum imperium cum Jove Cæſar habet.*

† Cujus, vocatus in Imperii conſortium, tutelæ ſe peculiari Athenis commendavit vid. Epiſtol. Julian. ad Athen. Liban. Epitaph. in Juliani nec. pag. 268.

†† Cui furtiva noctu in Galliis ſacra facere ſolebat, vid. Ammian. lib. 21.

s) ἐν πᾶσιν εἴδεσι λόγους) qvos λόγους ἀδελφοὺς paſſim alibi Libanius appellat.

t) διὰ τὴν σωφροσύνην) caſtitas Juliani & ab aliis Autoribus paſſim commendatur & à Libanio noſtro in Orat de nece Juliani, ibi enim inter alia ita: νῦν δὲ τὴν μὲν γυναῖκα ἐπένθησεν, ἑτέρας δὲ ἔτε πρότερον ἔτε ὕστερον ἥψατο, φύσει τε δυναμένου σωφρονεῖν.

u) ὑπ' ἄλλῳ τε ἄρχων &c.) nimirum cum Cæſar adhuc eſſet Celticas nationes ſubjugavit, cum ipſe autem factus eſſet Imperator, contra Perſas expeditionem ſuſcepit.

x) ὥστε τὴν περσῶν μὲν &c.) qvam parum abfuerit, ut ad extrema redegerit Perſas Libanius alibi etiam noſter gloriatur, vide eum de vita ſua pag. 45. & in Orat. περὶ ἱερῶν

peraret, ita compeſcuit, ut Perſarum etiam regiones, bellum illis inferens, plane evaſtaverit. Nationes autem qvæ ipſo præſente qvietè agebant, idem qvoqve faciebant eo abſente. Ipſe enim prope Babylonem deſultoribus præmia propoſuit. Imperator vero Romanorum in orbe Romano haud degebat, omnia tamen qvieta erant, timore præſentiæ defectum ſupplente, qvod ipſum etiam ut contra Perſas (exercitum) duceret (eum) incitavit.

XXIV. Qvisqvis igitur ei ſuccedit Imperator gratias illi ſe debere agnoſcat. Hoc enim vel ipſæ mulieres dicent, illi ſoli in acce-

χων, καὶ τὸ πᾶν κῆπεύμα, x) ὥστε τῷ Περσῶν μὲν στρατεύσας ἀνάστατον ἐποίει. τὰ δ' ἐφεσπότα καὶ παρόντα ἠρεμοῦντα ἔθνη, ταυτὸν ἐποίει καὶ ἀφεσπότα. y) Καὶ ὁ μὲν ἐγγὺς Βαβυλῶνος κέλησιν ἠγωνοθέτει. Βασιλεὺς δὲ Ῥωμαίων ἐν γῇ Ῥωμαίων οὐκ ἦν, z) πάντα δὲ ἡσύχαζεν ἀντὶ τῆς παρουσίας ἀρκοῦντος δέους, ὃ καὶ νῦν Πέρσας ἐλαύνειν ἐνεποίει.

XXIV. Πᾶς ἂν ὁ μετ' ἐκεῖνον βασιλεὺς ἴσω χάριν ὀφείλων ἐκείνῳ. τοῦτο γὰρ δὴ καὶ αἱ γυναῖκες ἐροῦσιν αὐ a) ὅτι δι' ἣν μὴ πάντα παῦ-

ἱερῶν pag. 24. ſic etiam Zoſimus lib. III. cap. 29. de Juliano: ἀπέθανεν δ' πόρρω τὴν περσῶν ἡγεμονίαν ἀπωλείας καταςήσας ἐσχάτης. Similia habent Socrates H. E. III. 21. Eutropius lib. X. cap 8. Victor, Ammianus, & alii: vide tamen etiam Zonaram Annal. XIII. n 14. & Joan. Antiochenum in Chron.

y) καὶ ὁ μὲν ἐγγὺς Βαβυλῶνος) Ait Libanius Julianum, præſens licet non fuerit, metu tamen in obedientia gentes continuiſſe. Hujus rei mox exemplum ſubjicit qvod prope Babylonem vel potius Cteſiphontem, qvæ non longe à Babylone diſtabat, ludicra ſpectacula ediderit, omnibus tamen Romani orbis nationibus qviete interea agentibus, longis licet intervallis ab Imperatore Romano remotis. Cæterum κέλησιν ἆθλα propoſita à Juliano prope Cteſiphontem fuiſſe, memorat qvoqve Sozomen. H. E. VI. 1. & ex eo Nicephorus. At vero qvid κέλητες ſint & qvale ſpectaculum à Juliano prope Cteſiphontem editum, prolixè exponentem vide Valeſium ad Socratis l. c.

z) πάντα δὲ ἡσύχαζεν &c.) plane gemina his habet Libanius de nece Juliani pag. 329. ſeq. & Ammianus lib. XXV. c. 4.

a) ὅτι τὴν μὴ πάντα ταῦτα) qvantum enim metum Perſæ Juliani Anteceſſori Conſtantino incuſſerint, Libanius in Orat. περὶ ἱερῶν pag. 23. docet his verbis: ὁ μὲν γὰρ ἐν τῷ τρέμειν καὶ δεδιέναι πέρσας ἅπαντα τὸν βίον ἐβίω φοβούμενος, οὐδ' ἔκφυσιν ἔξοδον ἔχων ὥσπερ τὰ παιδία τὰς μορμόνας.

ταῦτα εἶναι Περσῶν ἐκείνῳ ἀπ- b) καὶ ὅτε τειχίζομεν, ὅτι σῖτον εἰσκομιζόμεθα, ὅτε ποῖ δὴ τελέυσαντας σωθῆναι σκοπεῖμεν, ὅτε φόβῳ συνοικεῖμεν. c) ὅτε μή τι συμβῇ τοιοῦτον οἷον καὶ ἐπὶ τῶν προγόνων δεδοίκαμεν, οἷς ἐν τῷ θεάτρῳ συγκαθημένοις ἐφεσήκεσαν οἱ τοξόται τὸ ὄρ- κατειληφότες. d) ἀλλ' οὐδὲ τοῖς τῶν ἐπὶ τῶν ὅρων στρατιώταις ἱδρυμένοις θαρρεῖμεν, ὧν ὅσον ἄρτιον ἐπὶ τὸν τῶν Σκυθῶν μετενήνεκται πόλεμον. Ταῦθ' ἡμῖν δῶρα Ἰουλιανῷ, ταῦτα ἐκείνων τῶν πόνων, ταῦτα ἐκείνης τῆς στρατείας ὃς ἀνθρώπους ὀρχεμένους e) ἐπὶ τῆς ἠμετέρας, ἐδίδαξεν ὑπὲρ τῆς αὐτῶν τρέμειν.

ptis esse referendum qvod omnia hæc Persarum potestati non cesserint. Neqve etiam mœniis nos (amplius) circumvallamus, neqve frumenta congerimus, neqve locum qvo nagivantes salvi simus circumspicimus, neqve metus inter nos habitat. Neq; ut simile aliqvid ac majorum nostrorum ævo eveniat veremur, qvibus in theatro considentibus Sagittarii qvi montem occupaverant supervenerunt. Sed neq; amplius in militibus qvi fines tuebantur, fiduciam nostram ponimus; qvorum optima pars ut contra Scythas militarent abducta fuit. Hæc nos à Juliano habemus, hæc à laboribus istis, hæc ab ista expeditione: adeo ut homines nostræ fortunæ insultantes, propriam tremere docuerit.

b) καὶ ὅτε τειχίζομεν) hæc omnia Antiochenos non facere amplius dicit, qvod metus à Persis porro nullus sit, ita nimirum à Juliano castigatis.

c) ὅτε μή τι συμβῇ τοιοῦτον &c.) totum negotium luculente exponit Ammianus lib. XXIII, c. 5. *Namq;*, inqvit, *cum Antiochiæ in alto silentio scenicis ludis, mimus cum uxore immissus, in medio sumta quadam imitaretur, populo venustate attonito,* Conjux nisi somnus est, *inquit*, en Persæ: *& retortis plebis universa cervicibus, exacervantia in se tela declinans, dispergitur passim. Ita civitate incensa & obtruncatis pluribus onusti præda hostes ad sua remearunt. Et hæc quidem Gallieni temporibus evenerunt.* Eadem fere iisdem verbis leguntur apud Hegesippum lib. III. de excidio Hierosol cap. 5.

d) ἀλλ' οὐδὲ τοῖς τῶν ἐπὶ τῶν ὅρων στρατιώταις) dicit Libanius militibus qvi in præsidiis collocati erant ut tuerentur regiones Persiæ, finitimis non amplius opus esse, attritis Juliani fortitudine eorum viribus, indeqve partem earum ut contra Scythas pugnarent abductam. Nimirum Ammianus etiam lib. XXXI. cap. 7. Legiones ab Armenia ductas & Barbarorum istorum furoribus oppositas meminit.

e) ἐπὶ τῆς ἠμετέρας) subintelligendum γῆς.

XXV. Propter hæc itaqve aliave qvamplurima, qvæ ſermone perſeqvi aliqvis poſſet, nonne auxilium feres? nonne inveſtigabis? nonne punies eos qvi Virum interfecerunt, die altera à legatis adeundum, dona ferentibus, ut ab ipſis qvidem (hoſtibus) relatum fuit? Experimentum cape o Imperator (mei) conſilii, auxilium para, & fortuna non deerit. Hoc tibi Thraciam ab agricolis cultam, hoc Thermopylas præſtabit apertas, hoc in captivitatem abductos reducet, hoc præſentibus aliam faciem reddet, fugis nimirum &

XXV. *ἀντὶ τούτων ἓν καὶ πολλῶν ἄλλων ἃ τις ἂν δύναιτο διελθεῖν ἀ βοηθήσεις ; ἀ ζητήσεις ; ἀ κολάσεις οὓς ἀπεκτείναντας ἄνθρωπον*, f) *ὃς τῆς ὑσεραίας ἐδέξατ' ἂν πρεσβείαν*, g) *δῶρα ὠνδρὶ Περσῶν ἄγουσαν, ὡς αὐτῶν λῳ̃ ἀκούειν ἐκείνων ; λάβε πεῖραν ὦ Βασιλεῦ τῆς γνώμης, ἄψαι τῆς βοηθείας καὶ κεκτήσῃ τλῳ̃ τύχλῳ. Τοῦτό σοι δείξει γεωργουμένῳ* h) *τλῳ̃ Θρᾴκλῳ, τοῦτο σοι Θερμοπύλας ἀνοιγομένας, ἵππ οὓς ἀλωμένους ἱππαγέξει, ἵστο μεταποιήσει τὰ νῦν, τὰς φυγὰς καὶ*

f) *ὃς τῆς ὑσεραίας ἐδέξατ' ἂν* &c.) ſcilicet ad eas anguſtias redacti jam Perſæ fuerant, ut per legatos pacem altera die denuo petere conſtituerint, qvod Libanius etiam in Orat. *περὶ ἱερῶν* p. 24. & de vita ſua p. 45. dixit. Nec non in Epitaph. Jul. p. 303. nam ſemel qvidem eos pacem jam antea petiiſſe & Libanius teſtatur de Nece Juliani p. 322. & Socrates H. E. III. 21. *τοσοῦτον* inqvit (Ἰουλιανὸς) *ἐπολιόρκει τὸν βασιλέα ὥστε ἐκεῖνον πρεσβείαις χρήσασθαι συχναῖς ἱκετεύειν τε ζημιωθῆναι μέρος τι τῆς αὐτῷ πατρῴδος εἰ καταλύσας τὸν πόλεμον ἀποχωρήσῃ.* Verum ſpretas eſſe has Perſarum preces addit ab Imperatore, partim Maximi divinationibus decepto, partim qvod Alexandri M. Gloriam æmularetur, cujus animam ſe habere putabat. De poſteriore legatione, qvam h. l. Libanius deſtinatam ad Julianum ſaltem fuiſſe ait, accipiendus eſſe videtur Autor Chronici Alexandrini qvi ſcribit Regem Perſarum Sabuarſacium (ſic enim Saporem vocat) nondum comperto Juliani interitu, perculſum gravi timore legatum ex Armenia miſiſſe Surenam, qvi pacem poſceret, qvam petitionem cum Jovianus lubentiſſime eſſet amplexus, Arinthæum miſit qvi de ea cum Perſis ageret. Rem ipſam confirmat, in circumſtantiis diſſentit, Libanii tamen potiorem eſſe fidem, omnia accuratius expendenti facile, niſi fallor, apparebit.

g) *δῶρα ἄγουσαν*) dona iſta Perſarum Rex audita morte Juliani *Θεοῖς σωτῆρσι ἀνέθηκε* teſte Libanio de nece Juliani p. 325.

h) *τὴν Θρᾴκην* &c.) iſtas nimirum Regiones Barbarorum incurſionibus maxime tum patuiſſe ſæpius allegati autores teſtantur.

καὶ τὰς διώξεις. ὄψῃ i) σὺ αὐτοὺς στρατιώτας ἐρευνωμένους τὴν ὕλην καὶ τὰ ἄντρα, καὶ σὺ μὲν σφάττοντας, σὺ δὲ ζῶντας ἕλκοντας, δῆναι τοῖς βουλομένοις ὠνεῖσθαι. Τούτων συμφάψεται Ἰουλιανὸς πάντα καθιστὰς ῥᾴδια, σὺ μὲν ὀφθαλμοὺς στρατιωτῶν διαφεύγων, τοῖς δὲ ἔργοις γνωριζόμενος.

persecutionibus. Videbis milites tuos sylvas atqve antra scrutari, aliosve mactare alios autem trahere vivos, venumve eos exponere volentibus. Ad ista omnia auxilium feret Julianus, omnia facilia reddens, & conspectum qvidem militum fugiens, operibus tamen seipsum manifestans.

XXVI. Καλὸν δέ σοι κατ' ἄμφω συμβάσῃ πρὸς τὸ τιμωρίαν. ἢ γὰρ ἐπ' ἐλέγχῳ λήψῃ τὴν δίκην, ἔστι τί γένοιτ' ἂν δικαιότερον; ἢ δυνηθέντων, ὃ μὴ γένοιτο, τῶν διαφθορότων διαδῦναι, σὺ τὴν προαίρεσιν ἀποδεξάμενος καὶ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, καὶ παρ' ἐκείνῳ καὶ παρὰ τοῖς θεοῖς, ὥσθ' ἅπερ ἤδη σοι πεπωρημένῳ, ταῦτα ἔσται ἑθελήσαντι.

XXVI. Utcunqve autem res ceciderit, feliciter tibi cedet ulciscendi (illum) studium. Aut enim à convictis pœnam sumes, qvo qvid justius esse posset? Vel si elabi qvi hoc facinus admiserunt noverint, qvod tamen ne fiat (precamur); propter animi tamen tui propositum bene audies & apud homines, & apud illum, & apud Deos, adeo ut eadem, qvæ si pœnam sumsisses te manebant, tibi (sumere eam) volenti sint obventura.

i) τὰς αὐτὰς) Eqvidem ut aliqvid hoc loco mutemus summa aliqva necessitas haud urget, sensus enim erit eosdem milites alios qvidem ex hostibus interfecturos, alios vero vivos capturos. Commodior tamen mihi sensus emergere videtur si τὰς σαυτῶ legam, ita ut Imperatoris milites intelligantur.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΛΙΒΑΝΙΟΥ Πρὸς τοὺς βαρὺν αὐτὸν καλέσαντας.

LIBANII Oratio *Ad eos qui molestum eum appellabant.*

Eodem GODFRIDO OLEARIO Interprete.

Ὡς ἡδὺς, ὡς ἐπαχθὴς, ἄρτι τισὶ παρ' ἡμῶν. ὁ δὲ

Qvam vero molestus est, qvamqve morosus, de nobis inqviunt nonnulli. Qvi autem id nun-

tiavit nobis, Andromachus erat, juramento (qvod dicebat) confirmans. Fidem tamen etiam absq; juramento consecutus fuisset, utpote qvi Vir bonus est atq; honestus, nobisq; etiam amicus, taliaq; audire neutiqvam amans. Adeoq; multum abfuit ut ipse, qvæ non dicerentur, contra me forsan fingeret. Ipsos itaq; (qvi talia verbis jactant) ut probent luculente provoco, rogoq; ut veritatis aliqvid inesse dictis suis ostendant, sed nihil omnino habebunt (qvod afferant.)

II. Primo autem illud qvidem merito aliqvis miretur, cur præteriti temporis spatio tam prolixo hac via accusationes non processerint. Alia enim qvidem complura sermonib⁹ agitata fuerunt, multum qvidem & illa à veritate aliena, & ab inimicis hominibus (conficta,) qvibus tamen pudore postea suffundi, & in genua tantum non provolutis cōmissæ stultitiæ postulare veniam obtigit, qvam consecuti etiam fuerunt. Hæc vero (criminatio) nunc demum in medium prodiit, septimo nimirum anni ætatis nostræ sexagesimi mense. Eam enim dicere non licet, ante qvidem etiam in hominum ore versatam ad notitiam meam non perveniisse, cum talia ad eam pervenerint. Etenim

ἀπαγγέλλων Ἀνδρόμαχος λῶ ὀμνύς. ὅπισεύετο δ' αὐ καὶ οὐκ ὀμνύων καλὸς ἂν κἀγαθὸς, καὶ ἡμῖν ἑταῖρος, καὶ ἅχ ἡδέως τι τοιαῦτα ἀκούσας, ἅτε πλεῖστον ἀπεῖχε ἃ τὰ οὐκ εἰρημένα πλάσαι ἂν ποτε κατ' ἐμοῦ. προκαλοῦμαι τοίνυν αὐτοὺς εἰς ἔλεγχον, καὶ ἀξιῶ δεῖξαι τοῖς εἰρημένοις ἀληθείας τι μεῖον, ἀλλ' ἅχ' ἕξουσι.

II. καὶ πρῶτον μὲν ἐκεῖνο θαυμάζαι τις ἂν δικαίως, πῶς εἰς τὸν παρελθόντα χρόνον ὕτως ὄντα μακρὸν οὐκ ἦλθε ταύτῃ τὰ ἐγκλήματα. Ἕτερα μὲν γὰρ εἴρηται πολλὰ, ψευδῆ μὲν καὶ αὐτὰ, καὶ παρ' ἀνθρώποις ἐχθροῖς, οἷς αἰσχύνεσθαι δὲ ὕστερον συμβῆ, καὶ μόνον, οὐκ εἰς γόνυ κατενεχθεῖσιν ἱκετεύειν συγγνώμην ἔχειν αὐτοῖς μωράναζι. καὶ ἔχον. τυτὶ δὲ νυνὶ εἰσῆλθεν ἀνὰ μῆνα ἕβδομον καὶ ἑξηκοστὸν ἔτος. ἃ γὰρ ἔστιν εἰπεῖν ὡς λεγόμενον ἐλάνθανεν, ὥσπερ οὐδὲ τἄλλα τῆς π γὰρ τῶν λεγόν-

γόντων ἀσελγείας ἰῶ μὴ κρύπτειν, ἔνιοι δὲ ἡμῖν πολλοὶ παρ' ὧν ἂν ἐπυνθανόμην. Τί οὖν χρὴ νομίζειν; ὅτι νεώτερος μὲν ὢν ἡπιώτερον σωφρονεῖν, προϊόντος δὲ τῆς ἡλικίας διεφθάρθαι; ἀλλὰ τοὐναντίον εἰκὸς ἰῶ, λῆξαί με νῦν εἰ καὶ πρότερον ἐπαχθὴς ἰών, δεινὸς γὰρ παιδεύειν καὶ ἐπανορθοῦν ὁ χρόνος.

III. ἀλλ' οἶμαι τοιοῦτόν ἐστιν· ἅπαντα τἄλλα διεξεληλυθότες, ἃ καθ' ἕκαστον αὐτῶν ἐρυθριάζοντες ἐπειδὴ ζημίαν οὐ δύνανται, φροντίσαντες οὐδὲν εἰ μηδὲν ἐοικὸς πιθανὸν, ἐπὶ τοῦτο ἐξηνέχθησαν, ὅπως αὐτοῖς φεύγωσι τὰς ἐμὰς σωφρονίσεις εἴη λόγος. Βαρὺς ἐγώ; τί οὖν ἐστιν ἀκούειν ἢ ἐπὶ ἢ ἐργαστηρίων ὁπότε παρίοιμι λεγόντων, οὐχ ὁ μέτριος, οὐχ ὁ κοινὸς, οὐχ ὁ καὶ τοὺς πενεστέρων προσρήσεις ἀμειβόμενος τοῖς ἴσοις; ἔστιν οὖν ὅστις ἂν ἐκείνοις αὐτὸν ἴσον τε οἷς ἔξεστι πιὼν, τ' ἐν πόλει καὶ δωρεῶν κρείττων ἄν, ἀξιώσειν εἶναι; εἰ φιλῶσί μέν πως καὶ ὀφθαλμοὺς, καὶ κεφαλὴν,

eorum qvi iſta loqvebantur lingvæ intemperantia non ſinebat eos occulte iſta habere: mihi vero amici complures ſunt à qvibus ea poſſem reſciſcere. Qvid itaq; ſtatuendum? An me ætate minus provectum modeſte agere potuiſſe, annis autem procedentibus corruptos mores adſciviſſe? Imo vero contrarium magis erat veroſimile, ut ſcilicet ſi antea forte fuerim moroſior, talis nunc eſſe deſierim: rectius enim inſtituere atq; emendare nos tempus valet.

III. Sed ita rem omnem ſe habere puto: cum omnia alia (in me traducendo) jam tentaverint, & in ſingulis pudorem ſuum prodere fuerint coacti, ſilentium tamen à ſe obtinere neqveant; huc demum delati ſunt, parum curæ habentes an qvod dicunt cuiqvam probabile fiat, ut ſcilicet meam converſationem fugientes ratione aliqva niti videantur. Moleſtusne ego ſim? Qvid itaq; eſt qvod opifices me forte (tabernas eorum) prætereunte audiam dicere, nonne hic eſt vir ille modeſtus? nonne hic popularis ille? nonne hic qvi infimorum etiam ſalutationibus paria refert? Num qvæſo itaq; is, qvi talibus qvantum licet ſeſe exæqvat, Honoratis opibusq; conſpicuis anteferri ſe velit? qvi oculos qvidem ejus & caput manusq; oſculantur, ipſum licet non

admodum ament, non minora vero (honoris ſigna) referentes ab eo dimittuntur.

IV. Ubi itaq; ſuperbus? An forte erga magiſtratus (& principes viros?) Atqvi norunt omnes qvalem locum ego occupare ſoleam ſi qvando ſolenniori cuidam (ſive ſpectaculo ſive alii publico actui) interſim; cum qvibus item adveniam: qvos diſcedentes comitari ſveverim: qvibus porro remotiori loco ab iis ſejunctus, & me ſæpe ad ſe pertrahentibus, ne ſic tamen qvidem obſeqvi videar. At qvid iſta refero, cum dicere poſſim de publicis litteris, qvas repudiavi ne nimis viderer honoribus cumulatus? Enimvero in poteſtate mea erat iis acceptis de injuria mihi facta verba facere, ſi ii qvi magiſtratibus inſignes ſunt ad me non accederent, & magiſtratuum, ſi qvando ad eos accederem clamoribus implere domos. Neutrum tamen facere placuit, neq; enim præclarum id eſſe duxi, neqve honoribus qvos mea mihi vivendi ratio parat, eos addere dignatus fui, qvos litteræ illæ mihi conferebant. Certe voluit Archelaus venerabilis Senex venire ad me, ſed impedivi: voluit poſt eum Domninus, id qvoq; ſubodoratus impedivi. Venit Archelaus Archelai ex fratre nepos, inſcio qvidem

καὶ χεῖρας, εἰ καὶ μὴ σφόδρα φιλεῖζιν αὐτὸν, ἔχοντες δ' ὑδὲν ἔλαττον ἀπέρχονται.

IV. πῦ τοίνυν ὁ βαρύς; ἐν τοῖς σεσὶς οὗ ἄρχοντας; ἀλλ' ἵζαζιν ἅπαντες οἵος τι εἰσιὼν καθιζάνω παρὼν εἴς τι κάλλιον, καὶ μεθ' ὧν ἅπαντῶ καὶ σεσπέμπω, καὶ τίνων ὑποχιζόμῳ ἑλκόντων με παρ' ἑαυτοῦ πολλάκις, ὑδὲν μᾶλλον ὑπακύσας φαίνομαι. καὶ τί ταῦτα λέγω λέγων ἔχων τὸ γραμματεῖον ἐκεῖνο, ὃ διεσσάμην ὅπως μὴ σεμνότερος γενηθῶ δόξαιμι; καίτοι ὑπῆρχε λαβόντι δεινὰ πάσχειν λέγειν, ἀλλὰ βαδιζόντων παρ' ἐμὲ τῶν τὰς ἀρχὰς ἐχόντων, καὶ θορύβῳ γε ἐμπιπλάναι τὰς τῶν ἀρχόντων καταγωγὰς ἐπότε παρ' αὐτοῦ ἔρχοιμι· ἀλλ' ὑδέτερον ἐβουλήθην· ὑδέν γε ἡγησάμην μέγα· ὑδὲ τῆς ἀφ' ἑσπέρων μοι τιμαῖς ἠξίωσα σεσθεῖναι τὰς ἀπ' ἐκείνων γραμμάτων. ἠθέλησεν Ἀρχέλαος ὁ γέρων ἐλθεῖν ὡς ἐμὲ, διεκώλυσα. Δομνίνῳ μετ' ἐκεῖνον, καὶ τοῦτο ἐκώλυσα σεσαθόμενος. Ἦλθεν Ἀρχέλαος ὁ ἀδελφιδοῦς Ἀρχελάου λαθών γε, καὶ ἐλύπησεν

σειν ἐλθών, καὶ τοῦτ' ἤκουσεν αὐτὸς καὶ εἶξε. Σαπῶραι δ' καὶ Ἰούλιοι καὶ Βίκτωρες ἀρρωστοῦντος, οὐκ ἔχοντος φυγεῖν ἥκον, ἐγὼ δὲ εἰς γῆν ὑπ' αἰσχύνης ἔβλεπον, ἔργῳ δῆλον ποιῶν ὅτι τῇ τιμῇ βαρυνόμενος.

V. Ἀλλὰ βαρύς εἰμι καὶ γένους μεμνημένος. Ἐμοὶ δ' ὑπῆρχε μὲν πολὺ ὀλίγων κομιδῇ λέγειν πρὸς ἅπαντας ὡς ἕνεκα γένους οὐδ' ἀντιβλέπειν ἔχοιεν ἂν πρός με. Εἶπον δ' οὐδὲ πώποτε, οὐδὲ ἐπῆρθην τοῖς εἰκόσιν αὐτῶν, οὐδὲ τοῖς λειτουργίαις, ἀλλ' ἀρκεῖν ἡγησάμην τὰ τοῦτο ἡμῖν συνειδέναι τὴν πόλιν, τοῖς δ' ἄλλοις ὡς ἥδιον φαυλοτέροις εἰς γένους λόγον ὁμιλῶν διατελῶ. Πάππων δ' καὶ ἐπιπάππων μνησθῆναι μὲν ὁμολογῶ, καὶ πολλάκις, μνησθῆναι δ' οὐκ ἐπὶ τούτοις, ἀλλ' ὅτι τῷ μὲν καὶ μαντικὴ γένοιτο πρόνοια πρὸς ἑτέροις ἀγαθοῖς, παρ' ἧς προμάθοιτο βιαίως αὐτῷ σοῦ μὲν ἀποθανεῖσθαι σοῦ καλοῦς. Θατέρου δ' τὴν περὶ σοῦ παῖδας ἐπιμέλειαν πολλάκις διηγούμην, ὅ' ἦν ἦλθεν μὲν εἰς Ἀπάμειαν αὐτὸς, ἤγαγε δ' πείσας πολλοῖς χρήμασι σοφιστὴν ὄντα. ἀπέφηνε δ' θανμα-

me, suoqve adventu tristem me fecit, atqve id audiens (desideriis meis) cessit. Saporæ vero Juliiq; & Victores, me infirma utente valetudine venerunt, atq; adeo effugere eos non valente: ego tamen in terram, pudore tactꝰ oculos dejeci, reipsa ostendens ægre mihi fieri honoribus.

V. Attamen molestꝰ sum & tædiosꝰ generis mentione (crebriꝰ) facta. Et certe liceret mihi qvidem omnibus fere, paucis admodum exceptis, dicere, eos, qvantum ad genus nulla ratione mecum contendere posse. Nunqvam tamen id dixi, neqve imaginibus unqvam nec cultu earum, me extuli: verum satis esse putavi ejus rei universam civitatem habere consciam: cum aliis autem ac si generis ratione nihil essent inferiores, versari soleo. Avi tamen & proavi mentionem me feciſſe fateor, & sæpius qvidem: ast non eo fine, sed ideo qvod alter præter cetera bona vaticinandi divinandiq; artem etiam possideret, cujus ope optimæ indolis filios violenta morte sibi eripiendos esse prænovit. Alterius autem curam circa liberos sæpe exposui, qva motus Apameam ipsemet se contulit, atqve maximis largitionibus persvasum Sophistam adduxit. Filios autem suos avunculos meos ita insti-

inſtituit ut admirationi omnibus eſſent. Atq; iſta non ideo tantum ut laudes ejus celebrarem expoſui, ſed ut imitaretur ſi qvis audiret pater.

ς᾽ὲς ὃς ἐγέννησε σοῦ τῆς ἐμῆς μητρὸς ἀδελφός. καὶ ταῦτα διεξιέναι ὑ ψιλῆς χάριν ὀφημίας, ἀλλ᾽ ὅπως πατὴρ τις ἀκούσας ζηλώσειεν.

VI. In juventute itaq; ea qvæ vitare facile non eſt vitavimus, ejusq; rei præter Deos omnium rerum conſcios, æqvales nobis teſtes ſunt, qvi in vivis adhuc verſantur. Nunc itaq; putidi evaſim⁹ atqve inutiles, tum vero in flore (ſummo) conſtituebamur. Num itaqve ego temperantiam meam cõmemorans moleſtus cuiqvam fui; an eo nomine honores mihi dixi deberi? an eos qvos poteram ejus rei teſtes advocavi? Et ſi hoc non feci, an forte ex antlatorum in dicendo laborum, ſive in hoc, ſive in aliis locis, mentionem feci? An qva ratione, Athenis à magiſtratu ad thronum Sophiſticum provectus illum honorem declinaverim cõmemoravi? Horum inqvam omnium an ſine ulla neceſſitate, ideo tantum ut apud alios me jactarem mentionem feci? Certe non feci. Juvenib⁹ qvidem ſæpius talia expoſui ut hoc ipſo eos incitarem, ut illa re moleſti nomen minime ſane merear.

VI. Ἐν τοίνυν τῇ νεότητι διεφύγομεν ἃ μὴ πάνυ ῥᾴδιον, καὶ τούτων μάρτυρες πρὸς πᾶς πάντα ἑωρακόσιν θεοῖς εἰσί μοι τῶν ἡλικιωτῶν οἱ ζῶντες ἔτι. ἐγὼ μὲν ζαπρὸς, τότε δὲ ἐδόκουμεν. Ἡνόχλητα ἔν ἐγὼ τῇ μνήμῃ τῆς σωφροσύνης; εἶπον ἄξιος εἶναι λέγε τοῦτο παρών; ἢ οὐς ἐξῆν μάρτυρας καλεῖν ἐκάλεσα; Εἰ δὲ μή γε, ἢ ὡδὶ τοὺς λόγους ἐμνημόνευσα τίνων, ἢ τῶν ἐνταῦθα ἢ ἢ ἐπέρωθι; ἢ ὡς ἀγόμενος Ἀθήνῃζε ὑπὸ τῆς ἀρχῆς ἐπὶ τὸν θρόνον ἔφυγον; τούτων οὐκ ὄσης ἀναγκης ἐμνημόνευσα λαμπρύνων ἄλλοις ἐμαυτόν; οὐκ ἔστι, ἐπιδεικνύμενος ἕνεκα τοῖς νέοις πολλάκις, ᾧ τοῦ νομα τοῦτο ὁ βαρὺς ἤκιστα ἂν προσήκοι.

VII. Verum an ego aliorum orationes ſive ſint alicujus pretii ſive minus, contemno, me ipſum

VII. ἀλλὰ τοὺς παρ᾽ ἑτέρων λόγους ὄντας ἢ ἀπαιδεύτους ἢ ὑ τοιούτους ἐκβάλλω πᾶς εἰς ἐμαυτὸν ὀφθαλ-

Φημίαις ; Ἐγὼ τ δεῖνα σοφιςὴν ἐνίκησα , ⸂ τὸν δεῖνα ἔπισόμισα , ⸂ τὸν δεῖνα κατέβαλον , ⸂ τὸν δεῖνα καπεπάλαιζα , ⸂ τ δεῖνα φεύγειν ἠνάγκασα , καὶ σοῦ ἐν Αἰγύπτῳ τὰς πολλὰς καὶ τὰς Ἀθήνησι τὰς τρεῖς εἰς φόβον κατέςησα , καλέμενος ὑπὸ τῆς ἐν ἑκατέρᾳ βελῆς ; ἠχ' ἑτέρων ταῦτα ἀπαγγελλόντων μεμαθήκατε ; εἰ δ' οὐκ ἀπήγγελλον , ἠγνοεῖτ' ἂν ἔνεκά γ' ἐμᾶ τὰς νίκας. Ἐπεὶ καὶ περὶ τ εἰκόνων , καὶ ὧν ὑπὲρ αὐτῶν ἔγνωσαν ὀ μικραί τινες καὶ ὀλίγαι πόλεις , ἵνα μὴ ἀκηκόατε, πεύσεσθε δ' ἴσως , ἃ μὴν ἐμοῦγε λέγοιτ⸂. Καίτοι τοῦτό γε , οἷονπερ ὅιδε φασὶν ἀνθρώπω τί τοι λῶ πάντα τόπον καὶ καιρὸν ἐμπιπλάναι τ τοιούτων ῥημάτων , καὶ ἡμέρας γε ἑκάςης τό τε πρὸ μεσημβρίας τό τε μετ' ἐκεῖνο.

VIII. Καὶ μὴν καὶ ἴσις γε ὁ ποιήσας πολλάκις μνημονεύει τῆς χάριτ⸂ , βαρὺς , εἴπερ ἐγγὺς μοὶ ἔτο ὀνειδίζειν , λυπηρὸν ὂν ἐκεῖνο. σκοπῶμεν οὖν εἰ μὴ ὁ πεπίηκα τὸν ἐμαυτοῦ δεσμὸν μοι ἰσχυρὸν ὀπορρήξας , ᾧ με κατέδησε βαςιλέως ψῆφ⸂ ὂν πάντες ſolummodo laudibus extollens? (an unqvam à me audiſtis). Ego hunc vel illum Sophiſtam vici, iſti vero os obturavi, illum proſtravi, illum pugnis qvaſi confeci, iſtum ut fugam arriperet adegi, atq; in Ægypto qvampluribus tribusq; apud Athenas metum injeci, à curia utrobiq; conſtituta advocatus? Nonne iſta omnia aliis nuntiantibus ad notitiam veſtram pervenerunt? namqve iſti niſi vobis illa nuntiaſſent, victoriarum mearum ſi per me ſtaret eſſetis ignari. Siqvidem nec de imaginibus, iisq; qvæ de illis à civitatibus nec paucis nec exigvis decreta fuerunt, aliqvid inaudiviſtis: Sed audietis fortaſſis, me tamen ea haudqvaqvā dicente. Atqvi hoc talis qvalem iſti deſcribunt hominis erat, omne nimirum temp⁹ omnemq; locum iſtiusmodi dictis implere, idqve omni die antemeridianis pomeridianisq; facere horis.

VIII. Præterea ille qvoq; moleſti nomen meretur, qvi ſi aliqvod beneficium in alium contulerit, freqventiorem ejus facit mentionem, ſiqvidem hoc opprobrio perqvam vicinum, iſtud vero grave eſt & tædio plenum. Conſideremus itaq; an beneficio vos haud affecerim, gravi iſto disrupto vinculo, qvo Imperatoris me con-

ſtrinxerat decretum, qvod notum nemini non ex vobis eſt: atq; ad vos arrepto aleæ pleno itinere, itinere Imperatoris voluntati adverſo: & ſplendidiſſimis incrementis arti dicendi comparatis? Hoc itaq; beneficium an civitati ſine ulla intermiſſione objeci? qvis adeo qvæſo impudens eſt qvi id audeat dicere?

IX. Aſt ipſe (inqviunt) greſſus arrogans eſt atq; ſuperbus. Qvinam qvæſo greſſus? niſi aliqvis greſſum à morbo (deformatum) intelligat. Sed & oculorum obtutus, ſed & ſupercilium, ſed & vox (faſtum arguit.) Nonne vero venuſtum atq; jucundum me dicere eſtis ſoliti? hæccine itaq; nomina inter ſe conciliari poſſunt, ita ut unus idemq; ille moleſtus qvoq; merito appellari qveat? At ſunt nonnulli qvi eo qvod riſum penitus evitandum ſibi ducerent, iſtud cognomen tulerunt. Qvando igitur ego vel ridentes cohibui, vel nubem lætitiæ obduxi? Imo qvoties ipſemet ad riſum aliis præivi, cum tempus iſtud permitteret? Etenim ſerio aliqvo & cum cura agendo negotio ut in illud intenti ſimus poſtulante, indecens eſſet ſi qvis in riſum & ipſe effunderetur & ad eum alios provocaret. Ab iſto autem crimine tantum ego abſum, ut ne erga di-

ἴστε, δραμὼν ὑμᾶς σὺν ἀκινδύνῳ δρόμῳ, δρόμον ἐναυπόρῳ τῇ τοῦ βασιλέως ἐπιθυμίᾳ, ἐπίδοσιν δὲ λαμπρὰν τοῖς λόγοις ἐνεργασάμενος. πότερον οὖν ἀφέρων τῇ πόλει τὴν ἀνεργεσίαν ἐδ' ὁτιοῦν αἰνήσω; καὶ τίς οὕτως ἀναιδὴς ὅστις εἰπεῖν τολμήσειεν ἄν;

IX. Ἀλλ' ἡ βάδισις φορτική. πόθεν; τοῦτο γὰρ ἐκ νοσήματος λέγοι τις. ἀλλὰ τὸ βλέμμα, ἀλλ' ὀφρύς, ἀλλ' ἡ φωνή. ἃ τὸν ἐπίχαρίν με καλεῖν εἰώθατε; ταῦτ' οὖν οἷόν τε τὰ ὀνόματα συνελθεῖν ὥστε τὸν αὐτὸν τόπον καὶ βαρὺ ἐν δίκῃ καλεῖσθαι; Εἰσὶ γοῦν οἳ τῷ τὸν γέλωτα καθάπαξ φυγεῖν τοῦτο ἠνέγκαντο σωφροσύνην. πότ' οὖν ἢ διακωλύσας γελῶντας ἢ νέφος ἐπήγαγον ἀφροσύνης; ποσάκις δὲ αὐτὸς ἡμῶν ἐγενόμην γέλωτος ἐν οἷς ἐξῆν; ἐπεὶ σπουδῆς γε καὶ σωφροσύνης πραγμάτων ἐπιστρεφόσης πρὸς ἑαυτὸν, πονηρὸν ἂν δὸ γελᾶν τι αὐτὸν καὶ γελᾶν ἑτέρους ποιεῖν. Τοσοῦτον ἀπέχω τοῦτης τῆς αἰτίας, ὡς

οὐδὲ

ἐδὲ πρὸς σοῦ φοιτῶντας τοιοῦτος γιγάνημαι, ἀλλὰ ἡδονῇ τινα τῷ ἀπὸ τῆς ἡμερότητος καταμιγνύω τῷ πράγματι, δι' ὧν οὐδὲν δέομαι παληγῶν, ἑκόντων ἅπαντα ποιούντων. Ἑτέρους δὲ ἴσμεν μυελίας ῥαβδους ἀνηλωκότας, οἳ οὔτε τοσοῦτο ἐδυνήθησαν, ὥστ' ἐκλήθησαν ὑπ' ἐμοῦ ἐγώ.

X. Τί δ' ἐν τῇ ἀῤῥωστίᾳ ἐστὶν εἰπεῖν; ἃς σοῦ μὲν ἄλλους δι' ἑκάστης ἡμέρας ἥξειν παρ' ἐμὲ βαδίζειν, τὰς δὲ καὶ νυκτὸς, ἐνίους δὲ μηδ' ἀπαλλάττεσθαι τῆς κλίνης, αὐτὸς δὲ τούτων ἐλλείπων τοῦ φόρου, εἰκός τι ποιεῖν, ἐνόμιζον, τοῖς μὲν γὰρ πρέπειν τὴν λειτουργίαν, ἐμαυτῷ δὲ τὴν περὶ ταῦτα ἀτέλειαν. καὶ μὴν πάλαι μὲν ἐωρώμην θέαν ἐπὶ ταῖς θύραις τῶν ἀσθενούντων καὶ κλίμακας, νῦν δὲ φερόμενος τὰ μὲν ἵππῳ πάνδε χερσὶν οἰκετῶν. Καίτοι τίς οὐκ ἂν ἱκανὴν ἔχειν ἀπολογίαν ἡγησάμενος τότ' ἐν τοῖς ποσὶ κακὸν, τό τε γῆρας παύσης αὐτὸν ἀφῆκε τῆς παλαιπωρίας. ἀλλ' ὅτε τοῖς οὐκ ἐπισκεψαμένοις με κάμνοντα ἔστι ποτὲ ἐμεμψάμην, αὐτὸς δὲ καὶ δυνάμενον πολλάκις ἦλθον ἐπισκεψόμενος.

scipulos qvidem meos talem me geſſerim, ſed rebus ſeriis aliqvid ſemper amœni, qva ſum morum manſvetudine, admiſcere ſoleo: qvamobrem verberibꝰ etiam nihil habeo opus, ſponte ſua cuncta illis facientibus. Alios contra innumeros baculos novimus confregiſſe, qvi tamen neq; conſecuti ſunt tantum, neqve nomen qvod ego ſortiti ſunt.

X. Qvid autem de me morbo aliqvo afflicto dicendum eſt? Nimirum qvod alios qvotidie ad me accedere velim, alios etiam noctu mihi adeſſe, qvosdam ne diſcedere qvidem à lecto patiar: ipſe vero nemini iſtud pendens vectigal, id qvod fas eſt me facere exiſtimem, illos enim iſtam ſervitutem, me autem immunitatem ab hujusmodi rebus decere. Atqvi & olim qvidem ego ægrotantium oſtia & ſcalas pedes freqventare viſus ſum, & nunc qvoq; partim eqvo partim ſervorum meorum manibus vectus (id facio.) Aſt enimvero qvis qvæſo eſt, qvi excuſando ſibi & pedum malum & ſenectutem omnino ſufficere exiſtimans, ſibi ipſi ab iſta (viſitandi alios) moleſtia vacationem non indulſerit? Præterea ego iis qvi me ægrotantem non viſitarunt nunqvam id exprobravi, ipſe vero etiam præter vires haud raro alios viſitaturus acceſſi.

XI. Qvid ſupereſt? Scilicet inter declamandum (puto) moleſtus ſum atq; moroſus, plauſum qvo me nunqvam non (auditores) proſeqvuntur, ingens licet ſit atq; egregius, tanqvam minorem qvam par ſit reprehendens, vocibusq; conſvetis novam qvandam addi cupiens, imo non magis ac ſi lapis eſſem laudibus in me profuſis moveri ſolitus, atq; nec oculis nec manu nec ſvavi aliqvo riſu laudatoribus meis honorem referens. Aſt ego mihi conſcius ſum verbis qvoq; illos à me eſſe cohibitos, rogante eos ne adeo ſeipſos ferirent, neq; dum me cuperent ornatum, ſibi ipſis ægre facerent. Qvæ autem Platonis atq; Demoſthenis cauſa indignabundus ſæpe protulerim, qvandoqvidem ab auditorib⁹ injuria affecti fuerint, clamoribus qvippe ſuis efficientibus, ut multum à ſe diſtantes (orationis) partes cohærere viderentur, omnes noſſe arbitror. Etenim præfamine etiam qvodam (plauſibus) iſtis finem impoſui, aut potius imponere volui, attamen hodienum idem adhuc facere ſuſtinent.

XII. Et ipſam qvidem declamationũ freqventiam poſtqvam tædioſam nonnullis eſſe comperi, (exiſtimaveram namqve ſtolidus ego, gratiam apud eos me initu-

XI. Τί λοιπόν; ἐν τοῖς ἐπιδείξεσίν εἰμι βαρὺς, τὸν μὲν ἀεὶ γιγνόμενον κρότον καὶν ᾖ πολὺς ὡς ἐλάττω ἢ δέοντος αἰτιώμενος, ταῖς δ' εἰωθυίαις φωναῖς προστίθεναι καινὰ ἀξιῶν, τὰς ὑφ' ἡμίας ὥσπερ λίθους ἀνέχομεν, καὶ ὑπ' ὀφθαλμοῖς ὑπ' μειδιάμασι τιμῶν. Ἐγὼ δὲ αὐτὸς οἶδα καὶ ῥήμασιν ἐπιχών, δεόμενος μὴ ὕτως λίαν κόπτειν αὐτοὺς, μηδ' ἐν εἰς ἐμὲ κοσμοῦσι παλαιπωρεῖν, ἀλλ' ἠγανάκτησα πολλάκις ὑπὲρ Πλάτωνος καὶ Δημοσθένους ὁπότε ἀδικοῖντο ὑπὸ θεάτρου τὸ πολὺ διεσκότα σαναγόντων τὰς βοάς, οἶμαι πάντας εἰδέναι. Καὶ γὰρ δὴ καὶ προλόγῳ ταῦτα ἔπαυσα, μᾶλλον δὲ ἐβυλήθην μὲν, ἔτι δ' τ'αυτὸν ἔχειν ὁ τολμᾶτε.

XII. αὐτὸ τοίνυν τὸ πλῆθος τῶν ἐπιδείξεων ἐπειδή τινας ἠθόμην δυσχεραίνοντας, ἔμελλον δέχε αὐτοῖς ὁ ἡλίθιος χαρίζεσθαι τῷ πυκνό-

κνόπτη, κατέλυσα· καὶ ἃ πρότερον ἐν πολλοῖς, ταῦτα νῦν ἐν τοῖς φοιτῶσι δεικνύω· ὥστε πάνυ δέδοικα τὸ δοκεῖν εἶναι βαρύς. νὴ Δί' ἀλλὰ τούτων μὲν οὐδεὶς αἰτιᾶται, ἐκεῖνο δ', τὸ τὰς πάλαι μὲν ὄντας ποθεῖν τε καὶ ἐπαινεῖν, τῶν παρόντων δὲ κατηγορεῖν, καὶ ποτὲ μὲν φάσκειν εὐδαίμονας εἶναι τὰς πόλεις νυνὶ δὲ δυσυχεῖν, καὶ ζῆτον ἀεί τι καὶ πανταχοῦ λέγεσθαί μοι καθ' ἡμέραν τὸν λόγον. Εἰσὶ δ' οἱ ταῦτα μεμφόμενοι καὶ οἱ τοῖς λόγοις ἀνιώμενοι τούτοις, οἷς τὰ παρόντα συνήνεγκε, οἷς δ' ἐλυμήνατο, τῶν ἐπαινουμένων. γεγόνασι δὲ οὗτοι μὲν ἐξ ἐνδόξων ἄδοξοι καὶ ἐξ εὐπόρων ἄποροι, ἐκεῖνοι δὲ τοὐναντίον ἔνδοξοι καὶ πλούτῳ καὶ δυνάμει, ὧν τοσοῦτον ἀπέχω τῇ ἐλπίζειν, ὅσον περ καὶ ζῆν πέφυκα. ἐκεῖνοι μὲν οὖν πρὸς τὴν ἀξίαν ἀηδὴς εἰμι καὶ βαρὺς ταῦτα λέγων, τοῖς δ' ἐξ εὐδαιμόνων κατενεχθεῖσι κεχαρισμένος, οἷα δὴ συναχθόμενός τε καὶ πεπληγμένος τῇ ἐκείνων συμφορᾷ.

rum, ſi in declamando crebrior eſſem) abolui: atq; ea qvæ coram pluribus antea, nunc diſcipulis tantum præſentibus exhibeo. Ita omnino cavi ſemper ne gravis atqve moleſtus cuiqvam viderer! At enimvero ob iſta qvidem nemo me accuſat, ſed ideo, qvod eorum qvi olim exſtiterunt præ me feram deſiderium, eosqve laudibus ornem, præſentes autem reprehendam, atq; tum qvidem felices civitates fuiſſe, nunc vero eſſe miſeras dicam, qvodq; tales ſermones ſemper & ubiq; nullo non die in ore habeam. Qvi autem iſta taxant, & ægre ſermones hujusmodi ferunt, ii ſunt, qvorum res præſenti rerum ſtatu creverunt; contra qvi detrimentum ex eo paſſi ſunt, inter laudantes nomen profitentur. Atq; hi qvidem ex nobilibus ignobiles, ex opulentis, egeni facti ſunt: illi autem contra opibus facultatibusq; evaſere illuſtres, à qvibus tam longe qvam à volandi facultate ſpes eorum antea erant remotæ. Illis itaq; qvi præter merita proſperis rebus utuntur, gravis ſum atq; parum jucundus hujusmodi ſermonibus utens: Iis vero qvi à felici ſtatu fuerunt dejecti, acceptus ſum atqve pergratus, utpote qvi eorum fatis indoleam iisqve graviſſime afficiar.

XIII. Cur itaqve moleſtum & gravem me appellantes cum diſcrimine non loqvuntur, perexigua addita vocula, qvod ipſis (nimirum moleſtus ſim.) Sane enim omnibus ego non ſum moleſtus, verum iis, qvorum commodis aliorum mala inſerviunt. Si omnibus itaq; eſſem moleſtus, puderet me certe illorum de me ſermonum: ſi autem iis tantum (gravis ſum) qvorum talibus rebus nititur felicitas, gloriæ omnino id mihi duco. Atq; ex his qvidem qværere percuperem, an me in laudibus & reprehenſionibus iſtis verſantem mentiri dicant, an non? Si enim mentiri me ajunt, oſtendant qvæſo meliori antea civitates haud fuiſſe conditione. Si vera autem me loqvi (fatentur) cur indignantur? imo cur non veritatem gravem & moleſtam, moleſtum vero eam ſecutum appellant? Non enim ſermones mei res ut tales ſint effecerunt, ſed res qvod tales exiſterent, hujusmodi ſermones pepererunt.

XIV. Dixi magnum olim ſacrificiorum numerum, templaq; ſacra facientibus oppleta, ſolennes item epulas, tibias, cantiones, atq; coronas fuiſſe: in ſingulis autem templis exſtitiſſe opes, qvibꝰ cunctis omnino egenis ſubveniri poſſet. Qvid igitur locutus ſum à ve-

XIII. Διὰ τί ἂν, ὅταν με βαρεῖ καλῶσιν, ἀ συσσοβεί ζουσι, μικρόν τι προστιθέντες τὸ, σφίζιν. ἀ γὰρ ἅπασί γε ἐγὼ βαρὺς, ἀλλ' οἷς κακὰ τῶν πολλῶν ἀγαθά. πᾶσι μὲν ἂν βαρὺς ὢν ἠχθόμην ἂν τοῖς λεγομένοις, εἰ δὲ τοῖς ἄντως ἠτυχηκόσι, σεμύνομαι, ὡς ἡδέως ἂν ἐροίμην, πότερά με ψεύδεσθαί φασι τοῖς ἐπαίνοις τούτοις ἢ τοῖς ψόγοις, ἢ ἀ; εἰ μὲν γὰρ ψεύδεσθαι, δειξάτωσαν ὡς οὐκ ἀμείνω ταῖς πόλεσι τὰ πρόσθεν. εἰ δ' ἀληθεύειν, τί χαλεπαίνουσι; τί δ' οὐχὶ πρὸ ἀληθειαν βαρεῖαν καλοῦσι, ἀλλὰ τὴν ἐπόμενον ἐκείνῃ βαρύν; οὐ γὰρ ὁ ἐμὸς λόγος τὰ πράγματα πεποίηκεν, ἀλλ' οὗτοι τὰ πράγματα τῶν λόγων οἱ τοιοῦτοι γεγένηται.

XIV. Εἶπον ὅτι πάλαι πολλαὶ θυσίαι, καὶ μετὰ τῶν θυόντων τὰ ἱερὰ, καὶ θαλίαι καὶ αὐλοὶ, καὶ ᾠδαὶ, καὶ στέφανοι, καὶ πολὺς ἐν ἑκάστῳ, κοινή τις ἕστως τοῖς δεομένοις ἅπασι πλοῦτος. Τί ἂν ἐψευσάμην; καὶ νῦν σὺ νεὼς

νεὼς ἴδοι τις ἂν τοιάτας; μᾶλλον δὲ ἴδοι τις ἂν πενίαν ἐπέρωθι γε σαύτῳ; Εἰσὶ μὲν οἱ ὡς ἥδιστ' ἂν θεὸς ἀναθήμασι τιμήσαιεν. Ἴσασι δ' ὡς εἰ κομίσαιεν ἐκεῖσε ταῦτα ἑτέρων ἐσίν, ὅπῃ καὶ τῷ πολλῷ ἑκάστῳ τῶν θεῶν γῆν ἕτεροι γεωργῶσι, καὶ τῆς ταχίστης μέτεστι τοῖς βωμοῖς ἡδοτιῶν.

XV. Εἶπον ὅτι τοῖς περὶ τὸν γεων πονοῦσιν ὦ κιβώτια πάλαι καὶ ἐσθὴς καὶ στρῶμα, καὶ μὴ ταχὺ γαμικοὶ οἱ γάμοι. νῦν δ' ἀφ' ὧν πολλῶν μὲν ἐρήμων ἤξεις ἀγρῶν, ὃς τὸ πλῆθος τῆς εἰσφορᾶς ἐκείνοις, προστεθέντος ἑτέρου κακοῦ μείζονος τὰ ἄντικα σφῶν αὐτῶν ἐμπεπληκότων, μέχρι τῶν ἱματίων σωφρόνων. Ὅσοι δὲ καὶ μένουσιν ἐν ἀγροῖς, ἡδὲν δέονται κλεῖσαι θύρας, ἡδεῖς γὰρ φόβου ἀπὸ λῃστῶν τῷ γε ἡδὲν ἔχοντι.

XVI. ἀλλὰ τὰς βυλὰς ἐρεῖς; ἀλλ' εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο διέκειτο κακῶς, ἔστο γ' ἂν ἔπαθε μόνον

ritate alienum? An hodienum in iſto ſtatu templa qvis eſſe videat? Imo vero an qvopiam alio in loco tantam qvis videat penuriam? Eqvidem minime deſunt qvi Deos qvam lubentiſſime donariis honorent. Aſt vero norunt, qvod, ſi allata ad eos illa fuerint, in aliorum ſint perventura poteſtatem; qvousqve nimirum ampliſſimos etiam ſingulorum Deorum agros alii colunt, neq; ad aras eorum reditus ullo modo perveniunt.

XV. Dixi iis qvi in ruſticis operibus verſabantur olim fuiſſe Ægyptia pocula, veſtimenta item & pecunias, nec ſine dote nuptias eos feciſſe. Hodie vero multos peragrabis agros deſertos, qvos ideo inanes deſeri contigit qvod exactionib⁹ opprimerentur, alio adhuc eoq; graviore accedente malo, eorum nimirum (avaritia) qvi ſuas arcas implere fategerunt, qviqve nulla alia re qvam veſtitu temperentiam præ ſe ferebant. Qvotqvot autem in agris adhuc ſunt reſidui, ut fores claudant op⁹ non habent, nihil enim habenti à latronibus qvidqvam metuendum non eſt.

XV. Verum qvid, inqvies, de curiis? Sane ſi nihil aliud male eſſe haberet, vel ea qvæ ad has pertinent ſola nobis perſvaderent ut

ea

ea qvæ dico dicamus. Sexcentorũ enim qvi olim erant (decurionũ) loco, ne Sexaginta qvidem hodie, imo qvid Sexaginta dico, ne Sex qvidem nonnullis in locis habentur. Sed dantur civitates in qvib⁹ unus idemq; operum est exactor, & lavat, rursumq; lavat. Qvid hoc est ænigmatis? Ita nempe lavat, ut ligna idem qvoq; bajulet: fitq; amphorā arripiens balneator servus mediastinus. Inde, hoc qvidem calidam, altero vero frigidā poscente, ille, cum dividi (omniaqve una obire munia) non possit, alterutrius iram ferre cogitur. Attamen apud nos in eo statu res neutiqvam sunt: atq; ne etiam sint unqvam deinceps, faciat Jupiter. Verum non id nunc spectandum ubi eo statu res non sint, sed hoc, qvod, ubi in hoc statu sunt, ibi sint.

XVII. Atq; illis qvidem curiis, qvibus terra est, vectigalium magnitudine ad pessimum statum deducta, pereundum fuit, cum nemo hujusmodi terram magnopere appeteret, neq; emere vellet. Qvæ vero meliorem habebant, illi loco eorum qvi hæreditatis jure eam obtinerent, illos possessores nanciscebātur, qvi opibus qvib⁹ emere possent pollerent. Deinde Decuriones perqvam tenuis sunt conditionis & numero exigui, nec pauperes tantum, sed ad men-

λέγειν οἷα περ λέγω. ἀντὶ μὲν ἑξακοσίων τότε, ὧδε ἑξήκοντα νῦν· ἑξήκοντα εἶπον· ὧδε μὲν οὐδὲ ἓν ἐξ ἁπάντων ἐνίοις· ἀλλ' εἰσὶ τῶν πόλεων ἐν αἷς ὁ αὐτὸς εἰσπράττει, λύει, καὶ πάλιν λύει. Τί ποτ' ἐστὶ τὸ αἴνιγμα, λύει τι τῇ χορηγίᾳ τῶν ξύλων, καὶ τὸν ἀμφορέα τὸν λαβὼν ὁ βαλανεὺς λειτουργῶν γίγνεται. Εἶθ' ὁ μὲν θερμὸν ὁ δὲ ψυχρὸν ὕδωρ ἐξήτησε, τῷ δὲ, οὐκ ἔνι γὰρ μεμοιχῆναι, τὸν πατέρα φέρειν ὀργὴν ἀνάγκη. ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν ταῦτα, μηδέποτε ἃ Ζεῦ γένοιτο. ἀλλ' ὑπὲρ ἔτι δὲ σκοπεῖν ὑπὲρ ταῦτα οὐκ ἔστι, ἀλλ' ὅτι περ ταῦτά ἐστιν ἔνι.

XVII. καὶ μὴν αἷς μὲν τῶν βυβλῶν ἡ γῆ πονηρὰ τὸ μεγέθει τῶν φορτίων ἀπολωλάζειν, ἀδίκως τῆς τοιαύτης ἐρῶντος γῆς, ὧδε ὠνουμένης. παρ' αἷς δὲ βελτίων, ἀντὶ τῶν κεκληρονομηκότων ἔχουσι τοῦτ' πείθεσθαι δυναμένους δεσπότας. Εἶθ' οἱ πολιτευόμενοι ταπεινοὶ καὶ ὀλίγοι, καὶ πένητες μόνον, ἀλλ'

ἤδη

ἤδη καὶ πλωχοί. οἱ δὲ οὐκ οἶδ' ὁπόθεν εἰσπεσόντες ἦντες πλοῦ, τὸ δὲ ἀληθὲς εἰρήσεται, πεφῶζιν ἐν τοῖς ἐκείνων, οἱ μὲν οἰκίας, οἱ δὲ ἀγροὺς, οἱ δὲ ἀμφότερα κεκτημένοι. καὶ τὸ μὲν τῆς βουλῆς ἀξίωμα ὑβαμεῖ. σοβοῦσι γὰρ οἱ ξένοι, καὶ γαμοῦσι, ἡμεῖς δὲ ὁρῶμεν καὶ συνδειπνοῦμεν, καὶ συνευχόμεθα γῆρας. βουλεύοντι δὲ ὑδεὶς ἂν δοίη κόρον, οὐχ ὕτω μισεῖ τῆς ἑαυτοῦ. μηνὸς ἂν δέοι τῷ δι' ἀκριβείαν εἰπεῖν βουλομένῳ τὰς τῶν ἐν τοῖς βουλαῖς συμφοράς.

dicitatis ſtatum penitus redacti. Alii vero neſcio unde allapſi, pecunia data, verum enim erit fatendum, in bonis eorum deliciantur, alii qvidem domos, alii agros, alii & hos & illas poſſidentes. Atq; curiæ qvidem nuſpiam obvia dignitas eſt. Peregrini vero ſuperbe de via ſibi cedi jubent, nuptiasq; celebrant: nosq; oculis noſtris id intuemur, & convivia cum iis inimus, & vitam iis una cum aliis apprecamur longævam. Decurioni autem nemo eſt qvi filiam ſuam collocet, ita enim nemo ſuam odio habet. Integro menſe opus habeat, qvi accurato ſermone perſeqvi triſtia curialium fata cupiat.

XVIII. Οἶδα καὶ ὑπὲρ τῶν στρατιωτῶν ὡς πολὺ τοὺς βουλόντων στενάζας, ὑδὲ πολὺ τούτων ἴσως ἀδίκως, πεινώντων καὶ ῥιγώντων ὑδ' ὄβολον ἐχόντων, διὰ τὴν τῶν λοχαγῶν καὶ στρατηγῶν δικαιοσύνην, οἳ οὐ μὲν ἀθλιωτάτους ποιοῦσιν, αὐτοὺς δὲ πλουσιωτάτους. πεινῶσι δὲ καὶ οἱ τῶν ἱππέων ἵπποι, ὁ δὲ λιμὸς αὐτοῖς χρυσὸς ἐκείνοις πρὸς τῷ παρὰ βασιλέως, ὃς διὰ τῶν χειρῶν τῶν στρατιωτῶν εἰς τὰς ἐκείνων ἔρχεται. Καὶ καλὸν μὲν ἐμέσαι καὶ μεθυ-

XVIII. Aſt ob milites etiam, pariter ac ob curiales ingemiſcere ſoleo: neq; ob illos forte injuria, fame & frigore laborantes, neq; obolum habentes, propter egregiam ſcilicet ordines ducentium & Imperatorum juſtitiam: qvi iſtos qvidem qvam miſerrimos, ipſos vero ſeſe qvam opulentiſſimos faciunt. Fame autem etiam eqvi conficiuntur eqvitū: atq; iſta fames aurum illis affert, præter id qvod ab Imperatore accipiunt: qvod nimirum per manus militum ad eorum manū pervenit. Et inebriari qvidem turpiterq; id qvo ſeſe ingurgitaverant

egerere, hisq; factis ad nova fercula cyathosq; subito iterum proruere (apud hos) virtus est. Contra turpe habetur corporis vacare exercitiis, decentibusq; laboribus in campo sese exercere. Indeq; in præliis nihil aliud facere opus habent hostes, qvam ut clamorem edant, tum enim alii metu correpti auffugiunt, qvisqvis autem substiterit (ab hoste qvicqvid voluerit) passurus subsistit. Atq; animæ qvidem ipsis sunt pavore correptæ, corpora vero umbris non multum dissimilia. Qvin ipsis etiam pedib⁹ terra est acerba, calceis destitutis. Namq; omnino & in uxorem & in liberos impensæ sunt faciendæ, null⁹ enim eorum est cui & isti & illa non sint. (Imperatores) autem neq; qvo minus matrimonia ineant impediunt, neq; an victus suppetat sive parentibus sive liberis curant. Cum itaqve in tot portiones dividendus sit militi commeatus, unde qvæso qvod sibi exsatiando sufficiat sumet? Qvod vero inde nascitur damnum, in militiam omnino redundat.

XIX. Illis autem temporibus qvæ laudibus ego prosequor, isto loco neutiqvam res erant. Sed imperatores non tam opum qvam gloriæ erant

ἀθῆναι, καὶ σωάψαι τούτοις ἀθυὺς ἐδωδὴν ἑτέραν καὶ πάλιν. αἰσχρὸν δὲ αἱ μελέται, καὶ τὸ ἐν τῷ πεδίῳ πρέπειν πόνοις αὐτὸν γυμνάσαι. Τοιγαροῦν ἐν ταῖς μάχαις ἀρκεῖ βοῆσαι τοῖς πολεμίοις, καὶ οἱ μὲν ἔφυγον ἀπιόντες, ὁ δὲ μένων πεισόμενος ἔμεινε. καὶ ψυχαὶ μὲν αὐτοῖς αἱ ψυχαὶ, σκιῶν δὲ οὐ πολὺ διαφέροντα τὰ σώματα. πικρὰ δὲ καὶ ἡ γῆ τοῖς ποσὶν ὑποδημάτων ἄπορία. δεῖ γὰρ δὴ καὶ εἰς γύναιον ἀναλίσκειν καὶ παῖδας, ἔστι γὰρ ἑκάτερον ἑκάστῳ. καὶ ὅτε οὐ γάμους κωλύσει, ὅτι εἴτις ἂν γένοιτο τροφὴ καὶ τοῖς τικτούσαις, καὶ τοῖς τικτομένοις σκοπεῖσι. τεμνομένην τοίνυν εἰς τοσαύτας τομὰς ἕξειν τὴν στρατιὰν, πόθεν ἐκείνῳ κόρος; ἡ δὲ ἀπὸ τούτου βλάβη ζημία τῷ πολέμῳ καθίστατο.

XIX. Ἀλλ' οὐκ ἐν ἐκείνοις τοῖς καιροῖς ὧν ἐπαινῶ ταῦτα λῶ, ἀλλ' ἀδοξίαν μὲν ἀντὶ χρημάτων ἤρων οἱ ἡγεμόνες, τὰ δὲ τῶν στρατιω-

τῶν

τῶν ἡδέως λῃ ἀφαιρησόμενον. οἱ δ' αὐτοὶ καὶ ἰσχυροὶ καὶ ἀνδρεῖοι, καὶ τεχνῖται πολέμων, καὶ οὐκ ἐγάμουν, ἀλλ' ὅπως μηδὲ δήσονται γάμων ἔυρητο. οἱ δέ γε ἵπποι φέροντες οὐ ἱπωτὰς, ἥδιστον μὲν οἰκείοις θέαμα, φοβερὸν δὲ τοῖς ἀντιπάλοις, καὶ λῃ εἰρήνη παραινέντων ἑαυτοῖς ἢ βαρβάρων τὴν ἡσυχίαν ἄγειν.

cupidi, nec qvisqvam erat qvi milites ſuis defraudaret. Ipſi autem & corpore valebant, & animo, belliq; artes exacte callebant, nec uxores ducebant: verum ut ne opus qvidem iis haberent, via tum inventa fuit. Eqvi præterea eqvites geſtantes jucundiſſimum ſuis, hoſtibus contra terribile exhibebant ſpectaculum. Paxq; adeo vigebat ſibi ipſis perſvadentibus Barbaris ut qviete ſe gererent.

XX. Εἰ δὲ δεῖ καὶ περὶ τῶν τὰ ἔθνη διοικούντων ἀρχόντων εἰπεῖν, ἦρχον μὲν οἱ βέλτιστοι κριθέντες. τούτων οἱ μὲν ἐμμείναντες τῷ τρόπῳ κατεγήρων ἐν τοῖς θρόνοις, οἱ δὲ ἐκπεσόντες ἑαυτῶν, ἀπέθνησκον, καὶ οὐκ λῃ φυγάτησις. τοῦτ' ἦν ἐποίει οὐ νόμος κρατεῖν. ἀλλὰ νῦν τρέχει μὲν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ὁ πρίαμαι διωκθεὶς, μεταστρέφεται δὲ περισκοπῶν, μὴ ἀ πολλὰς ἀπέχει σταδίους ὁ διαδεξόμενος. ὁμολογεῖ δὲ ἅθυς ὡς ἦκε ληψόμενος, καὶ ἔστο τῆς ἀρχῆς τὸ πρόσιμον. ἐν δὲ τοῖς ἁπάντων ὀφθαλμοῖς τὰ πρότερον ἐν σκότει γιγνόμενα τολμᾶται. Καὶ ἐξέλθῃ τῆς

XX. Si autem de Præſidibus etiam dicendum eſt, qvi populis & gentibus præſunt, olim qvidem ii iſtum honorem conſeqvebantur, qvi optimi omnium judicio erant. Ex his autem qvotqvot mores iſtos ſervabant, in thronis ſuis conſeneſcebant: qvi vero à ſe ipſis diſcedebant morte mulctabantur, qvam nulla ratione effugere dabatur: atq; hac ratione efficiebatur ut leges obſervarentur. Hodie vero Prætoris officium involat qvisqvis emendo illi par eſt, atq; caput hinc inde verſat, circumſpiciens an multis adhuc ſtadiis abſit (qvi eum loco ſuo dejiciat) ſucceſſor. Simul ac vero iſte venerit, locum ejus occupaturus, cedit; atqve iſtud magiſtratus initium eſt. In omnium autem conſpectu geruntur audaciſſime, qvæ non niſi in tenebris olim fiebant. Siq; ab-

rogatus cuiqvam magiſtratus fuerit, exiguam aliqvam partem eorũ (qvæ injuſte atq; avare deglutivit) evomens, longe majorem, decoqvit. Moleſtusne itaq; & morosus ſit qvi partim odio partim admiratione iſta proſeqvitur?

ἀρχῆς μικρόν τι ἓξ πάντες ἐξεμέσας τὸ πλέον κατέπιψε. βαρὺς γὰρ ὁ τὰ μὲν μισῶν, τὰ δὲ θαυμάζων ἑαυτόν.

XXI. Verum licet etiam reliqva omnia ita comparata eſſent, ut contentus eſſe rebus præſentibus poſſem, nonne merito vel ea ſola qvæ ad rhetoricam facultatem & eloqventiæ ſtudia ſpectant me graviſſime exacerbarent? Olim enim qvidem (recitatæ orationes) fulminis inſtar effulgebant, hodie autem tenebris qvaſi ſunt involutæ: olim undiqvaq; confluentes juvenes trahebant, hodie vero contemnuntur. Atqvi ſaxis iſti ſimiles eſſe videntur, in qvæ conjiciens ſemen furere merito dicatur, (& operam) & ſemen perdens. Aliunde autem nunc (expectantur) fructus à Romana nimirum, o alma Minerva, lingva, legibusq;, qvas olim earum peritos afferre oportebat, ſtantesqve & in oratorem intuentes expectare iſtud (mandatum ejus) *bene recita.* Imo & amanuenſes maximos hodie magiſtratus obtinent, ille autem qvi dicendi facultatem iſtorum loco ſibi comparavit deridetur ab iſtis, ipſe vero animi ægritudine conficitur.

XXI. Εἰ δὲ καὶ τἆλλα μὲ πάντα φίλον ἐποίει τῆς παρῆζιν, οὐκ ἄν με καὶ μόνα τὰ περὶ λόγους εἰκότως ἐξεπολέμωσεν; οἱ πάλαι μὲν ἤστραπον, νῦν δ' εἰσὶ σκοτεινοί. καὶ πάλαι μὲν ἔλκον πᾶν πανταχόθεν νεότητα, νῦν δ' ὑδὲν εἶναι κέκρινται. ἀλλ' οἱ μὲν ἐοικέναι δοκοῦσι πέτραις, εἰς ἃς ὁ σπείρων μαίνεται σφοδροπολλὰς πᾶν σποράν. Καιροὶ δ' ἑτέρωθεν ἀπὸ τῆς Ἰταλῶν φωνῆς, ὦ δέσποινα Ἀθηνᾶ, καὶ τῶν νόμων, οὓς ἔδει πρότερον φέροντας σοὶ ἑστάναι πρὸς τὸν ῥήτορα βλέποντας, ἀναμένοντας τὸ, ὦ ξένε ἀναγίνωσκε. Ἤδη δὲ καὶ ὑπερφεῖς ἐν ταῖς μεγίσταις ἀρχαῖς, ὁ δὲ τὸ λέγειν αὐτὲ ἐκείνης μαθὼν ὑπ' ἐκείνων καταγελᾶται, καὶ αὐτὸς ὀδύρεται.

πολ-

πολλοὶ δὲ, πολλῶ ὑσίαν ἐκ σωτηρίων σεσωκότες, ἐκπηδήσαντες ἐκ τ δικασηρίων ἐπλίται, γενέλωτας δ' τῆς ἐκ τῶν χειρῶν δόξης ἐπιθυμοῦντες, ἀλλ' εἰδότες ὅτι δορυλέγχιν ἀθὺς ὑπάρξει γαμεῖν, καὶ τὰ τῆς γυναικὸς ἐδίεν. πολεμίω δὲ ἐπιθόντω ἐν ἀκμῆ μάχης, ῥᾴσον ἀντὶ τῶν χειρῶν χρήσαθαι τοῖς ποσὶν, ὅκ ὡς ἐσομένων ἀθυτῶν.

XXII. Τῶν τοίνω καλυμένων σημείων τρεψαμένων μὲν τ Ἑρμῆν, τρεψαμένων δὲ τὰς Μύσας, ἢ δ' ὕσω τοῖς ωρὶ ἐκείνας ἀδαιμονίαν εἰς ἀυτὰ μεταθέντων, καὶ τῶν μὲν τεταπεινωμένων, τῶν ἢ δεῦ γνάθυς φυσώντων, ἀγανακτεῖ τις εἰ τῆς τέχνης ἀχρήστω μοι γεγενημένης ἀλγῶ; ἀλλ' ὑχ' ὑπὲρ τούτης φασὶ μόνον ἀλγεῖς, ἀλλ' ὅλως ἐπιλαμβάνη μὲν τῶν νῦν, ὑμνεῖς ἢ τὰ ωρότερα καὶ ωερεργάζη. Τίνα ἂν βέλτιςοι ωαραβαίνων νομον, τίνας ὑπερβαίνων ὅρυς τῇ ωρὶ ταῦτα λύπῃ; πῶς ἀδίκημα γίγνεται τὸ τοῖς ωράγμασι κακοῖς ωυάχθεσθαι;

Præterea multi cauſis defendendis qvamplurimis opibus ſervatis, è curia atq; judiciis ſe qvaſi proripientes ad arma ſe contulerunt, non qvod gloriæ manu ſtrenua ſibi parandæ eſſent cupidi, ſed qvod noverunt militibus matrimonia contrahere & uxorum ſuſtentari bonis ſtatim licere. Si autem bellum aliqvod ſupervenerit, in ſummo prælii fervore facillimum eſt pedibus uti, ubi manibus utendum erat, cum nulla omnino ejus rei metuenda ſit pœna.

XXII. Cum itaq; iſta qvæ dicere ſolemus ſigna in fugam Mercurium, in fugam Muſas qvoq; verterint, earumq; felicitatem ad ſe transtulerint: atq; adeo hæ qvidem abjectæ jaceant, illa autem ſuperbe malas inflent; an qvisqvam qvæſo ægre ferre poteſt, me graviſſimum dolorem inde perſentiſcere qvod ars mea inutilis mihi fuerit reddita? Aſt inqviunt non ejus ſolummodo cauſa doles, ſed omnia univerſim præſentia reprehendis, eum vero qvi olim obtinuit rerum ſtatum celebras, eumq; curioſe atq; inaniter obſervas. Contra qvam itaq; o mei, hoc faciens legem impingo? aut qvos limites meo ob iſta mœrore tranſilio? An injuſtum qvæſo dicetis qvod rebus peſſime ſeſe habentibus aliqvis indoleat? Ego enim

qvidem humanitatem id interpretor, ſi non modo ea qvæ ſibi ipſi obtingunt mala graviter aliqvis ferat, ſed idem etiam faciat ſi alii cuipiam illa obveniant. Multosq; novi non ſuam tantummodo conditionem, ſi aliqvid ſecus ipſis obtingat, plangentes, ſed in tragœdiarum etiam recitationibus lacrymis libros humectantes, tales itaq; cur pari modo non traducitis?

XXIII. Sane magis obvium eſt iis dicere, qvid vero vobis cum Niobes liberis rei eſt? aut qvid ad vos ſi ex Cadmi filiabus aliqva natum ſuum interemit? Anne vero Laium parentem habetis, aut fratrem Oedipum? An mater vobis Hecuba, aut avunculus Corinthi? Creon, aut conſobrina Glauca eſt? Nonne haud ita pridem Hippolytum tam acerbis proſecutus ſum lacrymis, ac ſi ipſe præſens adeſſet, dirumq; ejus caſum oculis meis intuerer? Qvid itaq; eſt qvod vitio mihi non vertatur, ſi triſtibus qvæ ante Trojæ fata evenere rebus percelli me ſentiam? Imo vos ipſi per Jovem, ſi qvando juvenis alicujus ducitur funus, parentibus ejus id ſeqventibus, illud una cum ipſis efferentes nonne in lacrymas vos effunditis, cum tamen nulla id cogat cognationis ratio? Num autem reprehenſores ea-

Ἐγὼ μὲν γὰρ χρηστότητος εἶναι νομίζω τὸ μὴ μόνον ὑπὲρ τῶν οἰκείων ἀνιᾶσθαι κακῶν, ἀλλὰ κἂν τοῖς ἑτέροις συμβαίνωσι ταὐτὸ ποιεῖν. καὶ οἶδα πολλοὺς ἔγωγε μόνον τὰ καθ' αὑτοὺς οὐ δυσχεραίνειν ἐλεύντας, ἀλλὰ κἂν ταῖς τῶν τραγῳδιῶν ἀναγνώσεσι δάκρυα καὶ τῶν βιβλίων ἀφιέντας, πῶς ἂν ἔχοι καὶ τούτους κακίζετε;

XXIII. Ῥᾴδιον γέ τοι πρὸς αὐτοὺς λέγειν· Τί ὑμῖν μέλει τῆς Νιόβης τέκνων; ἢ εἴ τις Κάδμου θυγάτηρ τὸν αὑτῆς ἀπέκτεινε; Λάϊος δὲ ὑμῖν πατὴρ, Οἰδίπους δὲ ἀδελφός; Ἑκάβη δὲ μήτηρ, Κρέων δὲ ὁ Κορίνθιος θεῖος, Γλαύκη δὲ ἀνεψιά; πρώην Ἱππόλυτον τὸν Εὐριπίδου θρήνων οὐκ ἠξίωσα τοσούτων, ὅσων περ ἂν εἶπερ ἐμοὶ καὶ ἑώρων τὸ πάθος; τί δ' οὐκ ἐγκαλέσαι τοῖς πρὸ τῶν τροϊκῶν συμφορῶν ἀληθόμοι; ὑμεῖς δέ, ὦ πρὸς Διός, νέων ἐκφερομένων καὶ πατέρων ἀκολουθούντων συνεκφέροντες δ' οὐ θρηνεῖτε, καὶ ταῦτα οὐδεμιᾶς ἀναγκαζούσης συγγενείας; Τοὺς ἐπιτιμῶντας δ' ἂν εἰκότως

πότως ἂν ἔχοιτε, καὶ μὴν ὑπ' ἀμελείας οἷς ταῦτα εἰσενηνόχατε γονεῦσιν ἠρίθμησθε. Εἰ δ' ὑδὲν δεινὸν τὸν μὴ προσήκοντα ἀποθανόντα δακρύειν, πῶς δεινὸν οὐ ζῶντας ἐν ὀδύναις, ὃ πολὺ βαρύτερον θανάτου πικρότερον;

propter vosmet mereri existimatis? Imo potius beneficio parentes, qvibus hoc præstitum à vobis est, affecisse putamini. Si absonum autem non est eum qvi nihil ad nos pertinet fatis concedentem lacrymis proseqvi; cur parum conveniens sit miseram vitam, qvæ morte multo est gravior, ducentibus (illacrymari)?

XXIV. Εἰ δ' ἄξιον ἀθυμεῖν κακῶς φερομένης πόλεως, ἆρά τι μὴ καὶ ἔθνους; Εἰ δὲ ἑνός, ἆρά τι μὴ καὶ πλειόνων; ἀλλ' ἐμοὶ μὲν οὐ συναχθομένοις, εἰ καὶ πλεῖστον ἀπέχοιεν τῶν περὶ λόγους φιλῶ. Τοὺς δ' ἐν ἑτέροις ζῶντας εἰ μὴ τῶν αὐτῶν ἀξιοίην οὐκ ἀδικήσω; οὐκ ἐσμὲν Κύπριοι, σὺ δ' Ἀθρασέα δ' ἐρήσεται, τῷ σεισμῷ κατενεχθεῖσαν οὐκ ἴδομεν πάλιν; ἀλλ' ὅμως ὀιμωγαὶ καὶ ὀδυρμοί, καὶ ὦ πόλεις πᾶσ' ὅτε ἄρα ἐστέ, πολλῶν ἐμοὶ ἀκούειν λεγόντων. καὶ ὑδεὶς ἐπιπλήξει εἰ προ-

XXIV. Si autem urbe aliqva graviſſimis malis oppreſſa dolere bono viro indignum non eſt, cur integra aliqva gente (in talem deveniente conditionem) facere id non liceat? Et ſi ob unam gentem, cur non ob plures etiam (ut id faciamus nobis concedatur)? Sane ego qvidem eos qvi meis afficiuntur calamitatibus non amare non poſſum, licet à dicendi (qvod ego profiteor) ſtudio longiſſime ſint remoti. Nonne autem injuſtus ſim, ſi vel locorum intervallis vel vitæ genere à me ſejunctis idem præſtare nolim? Cyprii non ſumus, abſit verbo invidia, an propterea terræ motu everſam non reſpiciem⁹ (eorum) urbem? Imo potius graviſſimos gemitus planctusq; (iſtæ apud nos excitarunt ruinæ) multorumq; auditæ ſunt voces, o urbes, clamantium, ubinam igitur eſtis? nec qvisqvam eſt qvi reprehendere nos audeat, qvod tanta inſula à

mari

mari tantum non diſſipata, noſtras qvoq; eſſe aliqvas in illo caſu partes exiſtimaverimus. Qvid itaq; ſibi volunt rerum qvæ ad nos haud pertineant ſtudium nobis objicientes?

XXV. Eqvidem non copiarum Dux ego ſum, neq; in Thracia commiſſis præliis ſive Imperatoris ſive militis partes ſuſtinui: Neq; in excelſa arbore qvadam conſtitutus magnæ illius pugnæ fui ſpectator. Nihilominus tamen conflictus illius ubi audiviſſem eventum, & faciem tundens, & pilos vellens, tantorum malorum cauſas mecum ipſe ſcrutatus ſum, qvas inſeqventi die aliis qvoqve expoſui. Anne itaq; ſecus aliqvid iſtis commiſſum à me fuit? At qvis eſt qvi hoc dicere audeat?

XXVI. Eqvidem curialis non ſum, ſed dicendi arti curas meas ſinor impendere. Licet tamen nihilominus mihi & curialium dolere paupertatem, & eorum qvi magiſtratibus imminent apparitorum ingentes opes. Qvorum nonnulli cum carnibus, alii vero panibus oleribusq; vendendis antea operam ſuam locaverint, jam illorum creverunt opibus, nihil honoribus iis inferiores, tanta nimirum auri qvod poſ-

σώτης τῆς νήσου διεργομένης τῇ θαλάττῃ μετέχειν τῆς ζυμφορᾶς ἠνθμίζομεν. Τί γὰρ αὐτοῖς ἡ βουλεργία βέλεται;

XXV. Οὐκ εἰμὶ μὲν τῶν δυνάμεων ἡγεμών, οὐδὲ ἐκοινώνησα τῆς ἐν Θράκῃ παρατάξεως οὔτε ὡς στρατηγὸς οὔτε ὡς στρατιώτης. ἀλλ' οὐδὲ ἀπὸ δένδρου ποθὲν ὑψηλοῦ τῷ θέαν ἤνεγκα ἐν τῆς μεγάλης ἐκείνης μάχης. ἀλλ' ὅμως ἀκούσας τῆς συμβολῆς τὸ πέρας, τότε μέτωπον ἔπληξα καὶ τῶν τριχῶν ἔτιλα, καὶ τὰς αἰτίας παρ' ἐμαυτὸν ἐζήτησα τῶν κακῶν, ὧν τῆς ὑστεραίας καὶ πρὸς ἄλλους ἐμνήσθην. Ἡμάρτανον γὰρ τούτοις; καὶ τίς ὁ τοῦτο φήσων;

XXVI. Οὐ βουλεύω μὲν, ἀλλ' ἀφεῖμαι τῆς περὶ τοῦ λόγους φροντίζειν. ἄχθεσθαι δὲ ἔξεστί μοι καὶ τῇ τῶν βουλευόντων πενίᾳ, καὶ τῷ τῶν τοῖς ἄρχουσι ὑπηρετούντων πλούτῳ. ὧν ἔνιοι μέν σαρκὸς κρέα πωλοῦντες, οἱ δὲ ἄρτους, οἱ δὲ λάχανα, τῆς ἐκείνων οὐσίας μεγάλοι γεγένηνται, περὶ τιμῆς οὐδὲν διενεχθέντες, ποσοῦτῳ αὐτοῖς

ἐστιν

ἐστιν ὁ χρυσός. οἱ δὲ καὶ τῷ μεγέθει τῶν οἰκειῶν λυπεῖσι σοῦ γείτονας, σὺκ ἐῶντες τῆς ἡμέρας ὑπολαύειν καθαρῶς. Εἶτ' ἐκεῖνοι μὲν ὑδὲν ἀδικεῖν δοκοῦσι τῇ μεταβολῇ καὶ τῇς τῶν πραγμάτων διορυχαῖς; Εἰ δέ τις ὅλως τούτοις κ' δύναται σιωπᾶν, φορτικὸς τοῦτός ἐστι καὶ βαρύς.

XXVII. Ἀλλὰ σὺ μὲν, ἵν σοί τις τῶν συγγενῶν ἴσος γένοιτο χρημάτων πλοῦτον, ἀποπνίγῃ καὶ τὸ πρᾶγμα σὺκ ἀνεκτόν, καὶ ἤδης ἂν δίκλω ἔλαχες τῇ τύχῃ. Ἐμὲ ἢ αὐτὸν ὡς δίκαια ποιοῦντα ἐπαινεῖν ἠξιοῖ, ὕτω πολλῇ σοὶ σοῦ ἀνθρώπους ἀδικίᾳ κεχρημένῳ καθ' ἑκάτερον, καθελεῖσθαι μὲν ἅπαντα ποιεῖν ἐχρῆν, δοῦναι δὲ τὰ παρ' αὐτοῖς τοῖς καθάρμασι. ἢ καὶ τὸν τῶν ἡνιόχων πλοῦτον ἐπαινεῖν με προσήκει, ὃς ὅσιν ἑτέροις ποσὶν ὄφελός τι γέλωτι; ἢ τὸ προσχαρὲς εἶναι ζώνης τυχεῖν; καὶ τὸ σοῦ νεανίσκως ἀναισχυντεῖν, καὶ τὸ σοῦ πατέρας ταῦτα ὁρῶντας ἀνέχεσθαι; καὶ τὸ τῆς μὲν ἡμέρας τὸ πλέον καθεύδειν, τῆς τε νυκτὸς ἐν τῷ μέλλειν λοῦσθαι δαπανᾶν; ἐν ᾧ δὲ μέλλουσιν ὁ, τι καὶ ὅπως δρῶσιν κ' λέγω.

sident vis est. Imo sunt nonnulli eorum ingentibus domorum substructionibus graves vicinis, qvo libera luce frui possint impedientes. Jam vero isti nihilne vobis perperam facere videntur rerum statum mutantes atq; evertentes? Et tamen si qvis istis de rebus silere non potest, gravis audit atq; molestus.

XXVII. Atqvi tu qvidem si æqvalium aliqvis opulentia par tibi evadat, rumperis, nec toleranda tibi res illa videtur, qvin etiam dicam propterea fortunæ scribere cuperes. Me vero eam tanqvam justitiæ observantissimam prædicare jubes, cum tam injuste erga homines utrinq; se gerat, atq; evertat qvidem qvibus bene facere fas erat, opes autem eorum sceleſtissimis atq; impurissimis qvibusq; indulgeat. Nonne etiam (si illud à me postules) agitatorum mihi laudandæ divitiæ erunt, & eorum qvi aliorum risui atq; hilaritati inserviunt? Ars item eorum qvi crumenam aliis apte suffurari norunt? qvin & qvod impudice juvenes se gerant, patresq; id videntes conniveant? qvod totas fere dies stertant, noctem vero balneationum expectatione terant? qvid autem & qva ratione dum præstolantur agant, dicere supersedeo.

XXVIII. Qvatuor erant illi, cujus res præclaras nunqvam ſine animi dolore poſſum commemorare notarii, & ſeptemdecim Agentes in rebus. Qvi autem hiſce præerat, multorum annorum mercedem, metallorum Comitivam reportabat, reliqvi vero urbibus ornandis adhibebantur. Hodie contra illorum viginti ſupra qvingentos, iſtorum plus qvam decem millia aluntur. Atqve ei qvi illis præeſt qvandocunqve in mentem venerit, præfecto prætorii fieri licet. Hæc ſunt qvæ pungunt animam meam: de his qvo minus ea qvæ fas eſt dicam cohibere me neqveo. Et habeo egò qvoq; approbatores meos, qvemadmodum & vos in egregiis iſtis conviviis veſtris invicem vobis (aſſentamini,) in qvibus nimirum multa nivis copia eſt, multaqve inſolentia, & turpes contentiones, victoriæq; parum jucundæ, Deorum autem loco celebrantur hymnis ii qvi præſentium malorum nobis cauſa ſunt.

XXIX. Aſt, inqviunt, ideo moleſtus es, qvod ſæpe adeo hoc facias. Anne vero ea qvæ recte dicuntur, ſi dicantur ſæpius, juſtæ contra eum, qvi dicit, criminationi locum poſſunt facere? id qvæſo qvî fieri qveat? Non juſta

XXVIII. Τέτταρες ἦσαν ὑπογραφῆς ἐκείνῳ περὶ τῶν λέγων τὰ καλὰ οἶδα λυπῶν, καὶ τὰς ἀγγελίας οἱ φέροντες ἑπτακαίδεκα, καὶ ὁ τούτοις ἐφεστηκὼς ἄθλον εἶχε πολλῶν ἐτῶν, τὸν περὶ τὸν χαλκὸν ἀρχήν, οἱ δ' ἄλλοι τὰς πόλεις ἐποίουν λαμπράς. τὰ δ' νῦν οἱ μὲν εἴζιν εἴκοσι καὶ πεντακίσχιοι, οἱ δὲ τῶν μυρίων πλείους. ᾧ δὲ μέλει τούτων ἐπ' αὐτῷ δόξειεν, ὑπαρχῷ· ἀνεφάτη. Τούτοις κεντοῦμαι τὴν ψυχὴν· περὶ τούτων δ' οὐ δύναμαι μὴ τὰ δίκαια λέγειν, καὶ ἔχω γε οὐ δοκοῦσαν ἀποδεχομένους ὥσπερ ὑμεῖς ἀλλήλους ἐν ταῖς καλαῖς συμποσίοις, ἐν οἷς πολλὴ μὲν ἡ χιὼν, πολλὴ δ' ὕβρις, αἰσχραὶ δὲ ἅμιλλαι, πονηραὶ δ' νῖκαι, ὑμνοῦνται δὲ αὖπὶ τῶν θεῶν οἱ τῶν κακῶν τῶν παρόντων αἴτιοι.

XXIX. Τῷ πολλάκις δ' φασὶ ξπ ποιεῖν βαρὺς εἶ. Τὸ πολλάκις δ' λέγειν, ἃ καλῶς ἔχει λέγειν, τῷ λέγοντι μέμψιν ἂν ἐνεγκεῖν δίκαιον; καὶ πῶς; καὶ

δὴ

γὰρ ἂν δίκαια ἃ μὴ ἐχρῆν. ἢ καὶ πολλάκις ἃ προσῆκεν ; ἐρᾷς ὡς τοῖς αὐτοῖς κατὰ τὴν ἡμέραν ἑκάστῳ ἀλλήλους προσαγορεύομεν, & οὐκ ἐσμὲν βαρεῖς, οὐδὲ λυποῦμεν τοῖς ῥήμασιν, ἀλλ' ἡδίους ποιοῦμεν, ὁ δ' ἂν προσεπῶν ἠτίμασεν. οἱ γὰρ περὶ τὰς τραπέζας ὑμῶν ᾄδοντες νέοι, καὶ ὑφ' ὧν τοῖς ᾄσμασι πίνετε, ἂν τοῖς αὐτοῖς ὑμῖν προσπέμπωσι τὰς κύλικας, καὶ οἴζυν ἡδίους αὐτῷ τῷ πίνοντι ; πῶς οὖν ἐκεῖνο μὲν ἂν βαρύ, τοῦτο δέ ; Εἰ γὰρ ἐκεῖνο τοῖς πολλοῖς πρέπει, & τοῦτο τοῖς συμφοραῖς.

namq; ea ſunt, qvæ facere non decet. Niſi forte ea qvoq; qvæ fieri decet injuſta ſæpe eſſe qvis dixerit. Vides qvam iisdem qvotidie nos invicem verbis ſalutem⁹, nec moleſti propterea audimus, nec qvenqvam verbis noſtris offendimus: qvin potius ut hilarem magis faciem induant efficimus: contra ſi aliqvem ſalutare neglexeris, contumelia eum affeciſſe videris. Imo & Juvenes qvi menſis adſtantes canunt, qvorumq; cantu vos demulcente bibitis, nonne iisdem ſemper uſi cantilenis calices vobis tradunt, & ſuaviores tamen ipſa potione vobis videntur? Qvi itaq; fit, ut hoc (qvod ego facio,) non vero illud moleſtum videatur? Sane enim ſi compotationibus hoc eſſe dicas conveniens, illud qvoq; calamitatibus noſtris conveniens eſſe defendam.

XXX. Οἶδα δὲ ἔγωγε πολλούς. ἐπὶ δεινοῖς τισι ἐν θρήνοις ἀποθανόντας, ὧν οὐδεὶς κατηγόρησεν ὅτι μὴ προεπαύσαντο. ἀλλὰ καὶ καλῶς ἔδοξαν ἡσθῆσθαι τῶν κακῶν αὐτῷ τῷ συμβεβιωκέναι τῇ λύπῃ. σῆσον τὴν λύμην τὴν περὶ ἕκαστον, καὶ

XXX. Sed & complures ego novi qvi ob graviora qvæ ipſis evenerant, inter medias lacrymas è vita exitum invenerunt, qvibus nemo tamen unqvam dicam ſcripſit, qvod anteqvam id fieret flendi finem non fecerint. Qvin potius eo qvo decet malorum ſenſu affecti fuiſſe videntur, eo qvod non niſi cum vita luctus eos deſeruerit. Fac modo ut finem ſortiatur qvæ ſingulis rebus nunc inhæ-

ret labes, moxqve videbis meis etiam ea de re ſermonibus te finem impoſuiſſe. Ea autem ſi ſemper procedit, cur lingvam meam pergere vetas? Ipſa enim rerum conditio ad verba (ejusmodi) me impellit: Tu autem idem fere facis qvod medicus, qvi ſi ſanare non valeret ulcus, prohibere tamen ei qvi graviter eo afficitur, vellet, ne gemitum ullum emitteret. Redde veterem urbibus vigorem & pulchritudinem, moxqve palinodiam à me audies. Reſtitue priori ſuæ dignitati, eloqventiæ ſtudia, & tunc abea ut tempora hæcce commendet poſtula. Si vero altius ſerpit morbus, majoraq; ſemper incrementa malum capit, & exigua videntur ſi cum præſentibus comparentur præterita, & in honore deteriora ſunt, meliora contra contemta jacent, cur laudare me (tantam) corruptionem cogis?

σήσεις μοι τὰς περὶ αὐτῆς λόγους. Εἰ δὲ ἐκείνη χωρεῖ, τί μοι τὴν γλῶτταν ἀποτρέφεις; αὐτὰ γάρ με κινεῖ τὰ πράγματα πρὸς τὰ ῥήματα. σὺ δὲ ὅμοιόν τι ποιεῖς, ὥσπερ ἂν εἴ τις ἰατρὸς ὢν ἔχων ἕλκος ἰάσασθαι, τὸν ὀδυνώμενον ἐκέλευε μὴ στένειν. ἀπόδος τὴν παλαιὰν ἰσχύν τε καὶ ὥραν ταῖς πόλεσι, καὶ τῆς παλινῳδίας ἀκούσῃ. Κατάστησον εἰς τὴν ἔμπροσθεν τάξιν τοὺς λόγους, καὶ τότε αὐτοὺς ἀπαίτει τὸν καιρὸν τὴν εὐλογίαν. Εἰ δὲ ἡ νόσος βαδίζει καὶ τὰ κακὸν ἀεὶ γίγνεται (μεῖζον), καὶ μικρὰ τὰ πρὸ τοῦ πρὸς τὰ νῦν, καὶ τιμιώτερα τὰ φαυλότερα, καὶ ἀτιμότερα τὰ κρείττω, τί με τὴν φθορὰν ἀναγκάζεις ἐγκωμιάζειν;

XXXI. Omnino itaq; ea qvæ universum qva habitatur orbem afficiunt bona atq; mala, ad me ſpectare arbitratus ſum, atq; talis ſum qvalem illius me fata eſſe jubent. Odium autem non meretur qvi orbem universum amore complectitur. Licet autem vel maxime iis qvibus patriam limitibus, curam meam aliqvis gir-

XXXI. Μάλιστα μὲν οὖν τὰ τῆς οἰκουμένης ἁπάσης ἐμαυτοῦ νομίζω βελτίω τε καὶ χείρω, καὶ γίγνομαι τοιοῦτος οἷον ἂν με ποιῶσιν αἱ ἐκείνης τύχαι. μισεῖσθαι δὲ ὁ φιλῶν τὴν οἰκουμένην οὐκ ἄξιος. Εἰ δ' οὖν καὶ καταγελάσει μέ τις

εἰς

εἰς τὰ ὑπὲρ τῆς ἐνεγκάσης συμφοράν, ἀτυχεῖν μοι δοκεῖ ταῖς ἀτυχίαις αὐτῆ πολλῶν τινῶν, οἱ τὰς αὐτῶν καταλιπόντες πόλεις, καὶ οἴκους, εἰ δὴ καὶ οἴκους, καὶ ὅσ' ἂν ὄναρ ἡδὺ ἰδόντες ὑπερ ἔφυσαν, ξένοι πολιτῶν κρατεῖν οἴονται δεῖν· ὑ τρέμοντες μὴ νόμεν θῇ βασιλεὺς εἶναι τῶν ὧδε δέξων πλούτων ἀθύρας. οἷς οὐκ ἐξαρκεῖ τὰ ἡμέτερα ἔχειν, ἀλλ' κἂν αἰτιάσηταί τις τὰ τύχα, θυμοῦνται, καὶ βαρὺς ὁ μεμψάμενος· τὸ δ' εἰς τοῦθ' ὑμᾶς ἦκειν παῤῥησίας, ὄντας οἷοι πέρ ἐστε, πῶς ὑ πάνδεινον;

XXXII. Εἰ δέ τις γεωργὸς ὢν ἀεὶ σπείρων ἔδειν κομιζόμενος, καταβόα τῶν ἐτῶν, τῶν τὸ μὲν λαβόντων, τὸ δὲ ὑ δεδωκότων, ὀχληρὸς ἂν εἶ τοῖς πᾶσι κατ' ἔτος ἀκούσαι; καὶ πῶς εἰκὸς μὴ θρηνεῖν ἐν αὐχμοῖς καὶ ἐπομβρίαις καὶ νοσήμασιν ἄλλοις, καὶ τῇ σπορᾷ τὰ σπαρέν ζημίᾳ; ἀλλὰ μητρὸς μὲν τεκούσης μήκετι νόσων ὄφελε κλαίειν,

cumſcribat, hæc tamen etiam parum feliciter agere mihi videtur, infelicitatis ejꝰ autoribꝰ plurimis illis, qvi poſtqvã proprias ſuas urbes, & domos, ſi tamẽ domos illas appellare fas eſt, deſeruerũt, & ne per ſomnium qvidẽ ſvave qviddã atq; amœnum in natali ſolo ſuo obvenire ſibi viderunt, in cives ſe peregrinos imperium tenere fas eſſe exiſtimant: parum veriti ne Imperator de opibus cum omnium ſtupore congeſtis inqviſitionem inſtituat. Qvibus non ſufficit noſtra poſſidere bona, ſed & ſi de fortuna aliqvis qverulam vocem edat, indignantur, moleſtusq; illis qvi animadverſione uti velit videtur. At enimvero, eousqve vos, iſtius conditionis homines, proceſſiſſe audaciæ, nonne omnium longe graviſſimum eſt?

XXXII. Si vero aliqvis qvi agris colendis operam navat, ſementem ſemper faciens, nihilq; inde ad horrea ſua ſentiens pervenire, de annis qvereretur, qvi hoc qvidem (qvod ſementi impenditur) aufferant, fructus autem nullos reddant, an importunus qvæſo iis dicatur, qvi iſta qvotannis ab eo audiunt? Cur itaq; alias ſiccitates, & inundationes morbosqve, admiſſaq; in ſemente damna lugere non liceat? Sed & matre diuturnis contabeſcente morbis

lacrymas fundere fas est: patria vero, qvæ matre etiam potior esse debet, male sese habente, festivis gaudiis est indulgendum? Noveram ego iis (qvæ feci) rem gratam me Diis illius præsidibus me facere. Hoc vero justum esse scivi. Justa igitur faciens perperam certe non egi.

XXXIII. Unum qvidem hoc, satis magnum, oratione lenire dolorem: speravi tamen aliud qvoq; non minus me sermonibus meis consecuturum, ut nimirum medelam qvandam illi afferant atq; emendationem, aliis nimirum ad alios eos deferentibus, usqve dum ad Imperatorum aures pervenirent. Verum hæc qvoq; reliqvis accessit infelicitas, ut frustra istud speraverim: De qvacunqve enim alia re potius cum Imperatoribus sermocinantur, qvibus id faciendi facultas est, atqve res utiles silentio prætereuntes, ea dicunt qvibus ad gratiam eorum se insinuent. Verum qvid alios reprehendere opus? ne ipsum qvidem prætorio præfectum movere potui, ut curiarum gereret curam, cum tamen dixerim, (qvod qvemnam qvæso non permoveret?) penitus defecturum istud hominum genus, cum nulli futuri sint decurionibus liberi, utpote cum qvibus nullæ contra-

πατρίδος δὲ, ἢ καὶ πρὸ τῆς μητρὸς ἂν εἴη, κακῶς διακειμένης ἑορτάζειν ἡδέως; ἤδειν δρῶντα τοιῶν τοῖς λαχοῦσιν αὐτῶν δαίμοσι. τοῦτο δ' ἠπιστάμην δίκαιον ὄν. δίκαια τοίνυν ποιῶν οὐκ ἠδίκουν.

XXXIII. Ἓν μὲν τοῦτο τοσοῦτον ἔπρα θέλγειν, ἕτερον δὲ οὐκ ἔλαττον ἤλπιζον δράσειν τι τὸν λόγον; καὶ ἰάσεσθαι καὶ ἐπανορθώσειν, ἑτέρων πρὸς ἑτέρους αὐτὸν φερόντων, ἕως εἰς ὦτα τοῖς βασιλεῦσιν ἀφίκοιτο. δεδυσχήνηται δέ μοι καὶ ἔστι, τὸ μάτην μὲ ταῦτα ἐλπίσαι, ὡς οἱ πάντες μᾶλλον διαλέγονται τοῖς βασιλεῦσιν, οἷς τοῦτο μέπεστιν, ἢ τῶν πλικιωτῶν, καὶ τὰ συμφέροντα ὑπερβαίνοντες, ἀφ' ὧν χαρίζονται λέγουσι. Καὶ τί δεῖ τοῖς ἄλλοις ἐπιτιμᾶν; ἐμὲ αὐτὸν ἐκίνησα τὸν ὕπαρχον εἰς φροντίδα τῶν βουλῶν, εἰπὼν, ὃ τινα οὐκ ἐπαπορίζατο; ὅτι τὸ γένος ἔστ' ἐκλείψει, παίδων βουλευτῶν οὐκ ἐσομένων, γάμων αὐτοῖς δ' ἀγορευόντων, ἃ βουλεύειν κακῶ ἀν-

ναι

ναι δοκοῦντος ἑκάστου. Ὁ δ' ἐλέγχειν μὲν οὐκ εἶχε τὸν λόγον, εἰπὼν δὲ κακῶς τρεῖς ἢ τέτταρας τῶν πολιτευομένων σὺν ὀργῇ μεγάλῃ, πᾶν ὃ ἐφοβήκει φέρετο πεπληρωκέναι, καὶ τῷ γράφειν πάλιν αὐτὸν ἔδωκε. Τί οὖν λοιπόν; εὔχεσθαι τοῖς θεοῖς χεῖρας ὀρέξαι καὶ τοῖς ἱεροῖς, καὶ τοῖς γεωργοῖς, καὶ τοῖς στρατιώταις, καὶ ταῖς βυλαῖς, καὶ τῇ τῶν Ἑλλήνων φωνῇ, καὶ τὰ μὲν ὑ' δικαίως ἠυξημένα μικρὰ ποιῆσαι, τὰ δὲ ἀδίκως καταφρονούμενα τὰ αὐτῶν κομίσασθαι. δοῦναι δὲ ἀφορμὰς ἐμοὶ χαρᾶς, ἀντὶ τῆς νῦν αἰτίας.

hantur nuptiæ, eo qvod omnium malorum extremum esse videatur decurionis munere fungi. Et ille qvidem qvo refutaret istam orationem non habebat, sed in tres aut qvatuor eorum qvi magistratibus funguntur maxima ira invectus, satisfeciſſe officio sibi visus est, atq; scribere rursum incepit. Qvid itaq; faciendum? Orandi Dii ut manus templis suis, & agrorum cultoribus, militibusqve & curiæ, qvin & Græcorum lingvæ porrigant, atqve eos qvi præter jus & fas incrementa ceperunt exiguos faciant, eos autem qvi injuste opprimuntur sua recuperare concedant: mihi vero loco præsentis tristitiæ lætandi causas suppeditent.

ΤΟΥ̃ ΑΥΤΟΥ̃ ΛΙΒΑΝΙΟΥ

Λόγος πρὸς Ἀντιοχεῖς, περὶ τῆς τοῦ Βασιλέως ὀργῆς.

LIBANII ORATIO

*Ad Antiochenos de Imperatoris * ira.*

GODFRIDO OLEARIO Interprete.

I. Ἃ μὲν ὑπὲρ τῆς πόλεως, ὦ ἄνδρες Ἀντιοχεῖς, πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα διέλεγμαι, καὶ ὡς ὑπ' ἀγῶνος, ὑφ' ἱκετιῶν ὑθοτιοῦν παρελέλοιπα, μεμαθήκατε τὰ μὲν αὐτῷ μοι διηγημένοι πρὸς ὑμᾶς, ὑχ' ὡς ἂν τινος σεμνυ-

I. Qvæ ego, Viri Antiochenſi, pro urbe vestra apud Imperatorem dixerim, qvamqve nec contendendo nec supplicando prætermiserim qvicqvam, partim à me ipso audiviſtis, non ut apud vos me jactarem, sed ut placide vos admonerem, ea commemoran-

* Juliani, ad qvem Oratio Libanii pro Antiochenis legitur T. 2. edit. Morell. p. 151. ſq.

rante: partim, & magis qvidem luculente, Imperatoris indicio didiciſtis, qvi & hac ipſa in urbe Sacerdoti faſſus eſt interpellatum turbatumqve ſe à me fuiſſe, rurſumq; idem in manſione ad Commune noſtrum dixit. Jam itaq; qvæ vos audire fas eſt de iis qvibus conſtringimur adverſitatib⁹, deq; accenſa in vos Imperatoris ira: & qvo modo extingvere illam debeamus, qvæq; via ut meliores facti eſſe videamur ſit ineunda, oratione perſeqvi nitar. Etenim coram eo qvidem danda opera erat ut culpa vos liberarem, nunc vero ut ne qvidqvam latere vos ſinam, de qvo merito aliqvis vobiscum expoſtulet. Illud enim veniam invenit, & optato ſucceſſu non caruit: hoc autem (qvod attinet,) vel maximam incurremus offenſionem, ſi qvaſi nihil peccatum à nobis fuiſſet, eandem animi ſententiam teneremus.

II. Eqvidem non ignoro, vel omnes, vel ſaltem plerosq; mea dicendi libertate, offenſurum me eſſe. Verum præſtat oratione offenſos, ex rebus qvæ ab iſta pendent commoda percipere; qvam ea qvæ placeant nunc audientes pro exigua voluptate maximum graviſſimumqve ſubire damnum. Certe ſi fieri id poſſet, ut ſimul & laudibus vos proſeqverer, & qva

νομένης μᾶλλον ἢ παρεσμωθυμένης, τὰ πολέμια δὲ ἔ βασιλέως μεμηνυκότος, ἐνταῦθα τι πρὸς τὸν ἱερέα λέγοντος ἠνωχλῆσθαι παρ' ἐμοῦ, καὶ πάλιν ἐν τῷ συλλόγῳ πρὸς τὸ κοινὸν τὸ ἡμέτερον. ἃ δὴ καὶ ὑμᾶς ἀκούσαι δεῖ περί τε τῶν παρόντων δυσχερῶν, καὶ περὶ τῆς ἔ βασιλέως ὀργῆς, καὶ πῶς ἂν ἐκείνῳ τι παύσαιμι, καὶ δόξωμεν γεγονέναι βελτίους, ταῦτα πειράσομαι διελθεῖν. Ἔδει μὲν ἐκεῖ μὲν ὑμᾶς ἐξαιρεῖσθαι αἰτίας ἀπηχθημένων, ἐνταῦθα δὲ μὴ κρύπτειν ἃ τις ἂν ὑμᾶς αἰτιάσαιτο δικαίως. τὸ μὲν οὖν εἶχε συγγνώμης καὶ τετύχηκε καλῶς ποιεῖν, τῷ δ' ἂν τὰ μέγιστα βλαβοίημεν, εἰ μείναιμεν ἐπὶ τῶν αὐτῶν ὡς ἴσθι ἡμαρτηκότες.

II. Καὶ ὅτι μὲν ἢ πάντας ἢ σὺν πολλοῖς αἰνιάσω διὰ τῆς παῤῥησίας, οὐκ ἀγνοῶ. πολὺ δὲ βέλτιον λυπηθέντας τοῖς λόγοις ἡδῆναι τοῖς ἀπ' αὐτῶν ἔργοις, ἢ νῦν τὰ τέρποντα ἀκούσαντας, ἀντὶ μικρᾶς ἡδονῆς πολλῷ καὶ μεγάλῳ συμφορᾶν ζημίαν. Εἰ μὲν οὖν ἐῶν ἐπαινεῖν τι ὑμᾶς ἐμὲ, καὶ δι' ὧν

ὥστ' αὐτὸν κίνδυνον ἐκφεύγοιμεν δεικνύειν, μανίας ἂν εἰ δήπου μὴ τούτων αἱρεῖσθαι τῶν λόγων τὸν τρόπον. Ἐπειδὴ δὲ ἀφ' ἧς ἐν τῷ λέγειν χάριτος ἀνάγκη τὸ συμφέρον ἀπολωλέναι, σωφρονοῦντων ἂν εἴη τὰ φέροντα τὴν σωτηρίαν πρὸ τῶν κολακευόντων ποιήσασθαι.

ratione periculum evitare valeamus, exponerem, ſtultum eſſet iſtam in dicendo rationem non ſequi. Verum cum aliter evenire neqveat, qvam ut gratiam dicendo ſectantes, id qvod rebus noſtris conducit perdamus, prudentia omnino reqvirit, ea qvæ ſalutem nobis parant anteferre iis qvæ aures animosq; titillare valeant.

III. Δημοσθένης μὲν οὖν τοῖς αὐτοῦ πολίταις παρηνῶν ἀθυμοῦσι, μὴ οὕτως ἔχειν ἠξίου, μηδ' ὡς οὐκ ὄντος χρηστῆς ἐλπίδος ἀφαιρεῖσθαι τὰς γνώμας. Ἐγὼ δ' τοσοῦτον ἀπέχω τοῦ συμβουλεύειν ὑμῖν ἀποθέσθαι τὴν ἀθυμίαν, ὥστ' οὐδ' ἂν ἄλλως ἡγοῦμαι σωθῆναι τὴν πόλιν, εἰ μὴ προσθείημεν τῇ παρούσῃ, καὶ σοὶ ποτε δόξαντας μετ' ὑπερβολῆς πεπενθηκέναι, παρέλθοιμεν τὴν λύπην. ὥσθ' οὕτως ἔχει, εἰ μὲν ὡς περὶ κύφων τῶν παρόντων καιρῶν ἀφανοῦς θείημεν, μεῖζον ποιήσομεν τὸ κακόν, ἐνδείξαμενοι πᾶσιν, ὡς οὐδὲν ἔσται τοσοῦτον ἀπ' οὐδενός, ὃ ταράξει τὴν πόλιν. ἂν δ' ἀπογνῶμεν τὰ βελτίω, καὶ λάβωμεν φόβον ἐν εἰκὸς

III. Eqvidem Demoſthenes Cives ſuos graviter affectos animo, affatus, ne tales eſſent hortatus fuit, nec ita eos apud ſe ſtatuere juſſit, ac ſi ſpes luculenta iis non ſupereſſet. Ego autem tantum ab eo abſum, ut vobis ſvadeam animi deponere ægritudinem, ut alia ratione ſalvam urbem eſſe haud poſſe putem, qvam ſi plus adhuc ægritudinis ei qva nunc affligimur addamus, atq; omnes eos qvi unqvam ſupra modum luctui indulſere, noſtra ſuperem⁹ triſtitia. Ita nimirum ſe res habet: Si præſens tempus tanqvam nihil admodum grave habens conſideraverimus, ut maj⁹ malum noſtrum evadat faciemus: dum ſcilicet omnibus manifeſtum reddimus, nihil à qooqvam proficiſci poſſe tam acerbum, qvod urbem noſtram valeat commovere. Si autem de meliori conditione deſperantes iſtum induamus metum,

tum, qvem ſentire animo eos par eſt, qvi de ipſo ſolo (patriæ) periclitantur; primo qvidem rectius conſulere de reliqvis rebus iſto timore in conſilium ſimul adhibito poterimus: deinde id ſatisfacere forſan ſibi patietur Imperator, urbem, qvæ nullo non tempore altum viſa eſt ſapere, perculſam eſſe animoqve dejectam, & ſuum exitium expectare.

IV. Certe qvamplurimis qvidem ſemper maximisq; cladibus miſera hæcce urbs involuta fuit: Et forte bonis auſpiciis condita ea à Seleuco non fuit, qvamobrem Perſarum copiis nunqvam non triumphare de noſtris malis licuit, non ſecus ac luctatori eundem ſæpius adverſarium proſternenti. Qvod enim qvæſo tempus abiit, qvo incurſionibus regionem hancce non afflixerunt? aut qvando facta incurſione eam non evaſtarunt, ea qvidem qvæ potuerunt demolientes, reliqva vero igne deſtruentes? Et tamen utiqve pervicaces majores noſtri fuere, nec agnoverunt à Diis ſedibus iſtis ſeſe expelli: qvos omnino ſecum reputantes, invidum aliqvod fatum regioni huic graviter incumbere, poſt primam ſtatim, aut ſaltem poſt ſecundam ruinam, ſolum mutare, Phocæenſium iſtoσὺ ὑπὲρ αὐτῶν τῶν ἐδάφων εἰς κίνδυνον ἥκοντας, πρῶτον μὲν ἄμεινον ἂν περὶ τῶν λοιπῶν μὴ τότε βουλευσόμεθα ἢ δέος· ἔπειτα καὶ τοῦτ' ἂν ἴσως δέξαιτο τῷ βασιλεῖ, πάλιν, δοκοῦσαν ἐπὶ μεγάλῃ φρονήματος εἶναι πρόξει πάντα τὸν χρόνον, ἐκπεπληχθαι καὶ πεπονθυῖαν γεγονέναι, καὶ πιστεύειν ὡς ἀπολεῖται.

IV. πολλαὶ μὲν ἦν αἰεὶ καὶ μεγάλαι ξυμφοραὶ τῇδε παλαίπωρον πάντηι περιέχουσαν, καὶ ἴσως ἀ μὴ δεξιῶν ξυμβόλων ὁ Σέλευκος αὐτῇ ἐποίει. τῇ γῆν δυνάμει τῶν Περσῶν ἀπὸ τῶν ἡμετέρων κακῶν ἀδοκιμεῖν ὑπῆρξε, ὥσπερ παλαιστὴν τὸν αὐτὸν ἀντίπαλον πολλάκις καταβαλόντι. πότε γὰρ οὐκ ἐστράτευσαν ἐπὶ τήνδε τὴν γῆν; ἢ πότε ἐπελθόντες οὐκ ἀνῃρήκασι, ἃ μὲν ἠδύναντο κατασκάπτοντες, τῷ δὲ λοιπῶν τῷ πυρὶ χρώμενοι; Φιλόνεικοι δὲ ἄρα ἦσαν οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι, καὶ οὐκ εἰδότες Δαίμοσιν ἐξίστασθαι τόπων. ὃς ἐχρῆν ἐνθυμηθέντας ὅτι τις ἄρα φθόνος πολεμεῖ τῷ χωρίῳ, μὴ τὸ πρῶτον ἀθὺς, εἰ δὲ μή, τόγε δεύτερον πῆμα, ζητῆσαι γῆν ἐπέραν, ὥσπερ οἱ Φωκαεῖς ἐκεῖ-

κεῖνοι. νυὶ δὲ ἀνέςασαν, καὶ πάλιν ἐδείκνυσαν πόλιν, οὐκ εἰδότες ὅτι κακοῖς ἑτέροις ἑτοιμάζουσι τὸ ἄςυ.

V. Πολλῶν δὲ καὶ δεινῶν κατασεισαόντων, ὦ ἄνδρες πολῖται, ςερέτερον τὴν ἡμετέραν, ὑδεμίαν ἔγωγ' ἂν τῇ παρούσῃ συμφορᾷ ἐξισῶσαι φαίην ἄν. πρῶτον μὲν γὰρ ὅμοιον ὑπὸ τῶν φύσει πολεμίων πάσχειν κακῶς, ἢ ὑπὸ τῶν οἰκείων, καὶ ὧν εἰκὸς ἦν τῆς προνοίας ἀπολαύειν, μισεῖσθαι· ἀλλ' ὥσπερ πολλῷ δεινότερον ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἐλαύνεσθαι, καὶ κατήγορον ἔχειν αὐτὸν τὸν γεγεννηκότα, ἢ ὑπὸ τῶν ἔξω τοῦ γένους ἐπιβουλεύεσθαι. οὕτω μεῖζον κακὸν τῷ Ῥωμαίων βασιλεῖ δοκεῖν ἀξίαν ἀναςάσεως εἶναι τὴν πόλιν, ἢ παρὰ τῶν βαρβάρων ἔργῳ τοῦτο παθεῖν. τὸ μὲν γὰρ ὁ τοῦ πολέμου νόμος οἶδε, καὶ τῶν εἰωθότων τὸ πλῆθος, τοῦδε δὲ πολλὰ μὲν παραδείγματα. καὶ εἰ μὲν ἄν τις αἰτιάσαιτο τὴν τύχην, τὸ ἧς τῆς γνώμης ἔλεγχον ἔχειν δοκεῖ. καὶ τὸ μὲν ἐλεεῖσθαι ὑπὸ τῶν ὁμοφύ-

rum exemplo oportuiſſet. At iſti denuo excitarunt atq; reſtauraverunt urbem, novis malis affligendam ſeſe parare civitatem neſcii.

V. Cum autem multæ, o Cives, graviſſimæqve urbem hanc noſtram clades afflixerint, nullam tamen ego cum præſente comparandam eſſe dixerim. Primo enim plane aliud eſt, ſi qvis ab iis, qvi natura qvaſi hoſtes ejus ſunt, grave aliqvid patiatur, qvam ſi amici & familiares ejus, qvorumq; curæ commendatus eſſe videbatur debere, odio eum proſeqvantur. Nempe qvemadmodum gravius multo eſt, ſi parentem aliqvis adverſarium in judicio nanciſcatur, atq; eum à qvo genitus eſt habeat accuſatorem, qvam ſi alii ſangvine ei non conjuncti perdere eum cupiant; ita & majus multo malum eſt videri Romanorum Imperatori urbem everſione dignam, qvam ſi à barbaris reipſa evertatur. Hoc enim jure belli fieri ſolet, multotieſq; ita factum eſt, illi⁹ vero pauca o[illegible]pido exempla habemus. Atq; illud qvidem fortunæ imputare aliqvis poſſit, hoc autem pravæ voluntatis eſſe videtur argumentum. Præterea illud miſericordiam congenerum (eidemq; nobiscum imperio parentium hominum) provocat,

ſuntq; illi afflictis ſubvenire parati: horum autem amicitiam nemo eſt qvi non fugiat, odio tanqvam ſigno qvodam manifeſtum faciens, qvantum animo à conſiliis eorum diſſentiant.

VI. Neutiqvam igitur eo, qvod exitium illatum urbi noſtræ non fuit, gaudio efferri debemus, aut leviter (Imperatoris) affici ira: ſed qvod priori amiſſa gloria, in peſſimarum urbium cenſum relata fuerit, nobis dolendum eſt magis, qvam ſi è muris noſtris hoſtem cerneremus appetere. Mihi enim qvidem & ſalvo eſſe, & boni viri officium tueri liceat. Si tamen aliqvid ſibi mala fortuna vindicet, tolerabilior, o Cives, mors qvam vita improba mihi futura eſt. Atqve adeo ſi vel maxime de futuris nobis ſecuris eſſe liceret, ob præſentem tamen, qvæ jam nobis adhæret, turpitudinem oculos dejicere, graviterqve ingemiſcere fas eſſet, planeqve exiſtimare eandem nunc faciem urbem decere, qvam luctus tempore domus privatæ ſolent aſſumere. Jam vero cum tanta ſit noſtra ignominia, nemo qvoq; præterea eſt, qvi inſanabile malum nullum nobis obventurum eſſe præſtare audelæ-

λων, καὶ βοηθεῖν εἰσιν ἕτοιμοι τοῖς πεπληγμένοις, τὸ δ' ἅπας τις ἂν τὴν φιλίαν φύγοι, ἅτε πολὺ τῇ γνώμῃ διεστάναι σημεῖον ἐκφέρων τὸ μισεῖν.

VI. ἔχειν εἰ μὴ πέπτωκεν ἡμῶν ἡ πόλις, πεφύκει χαίρειν, ἢ μετρίως τὴν δυσκολίαν φέρειν· ἀλλ' εἰ τὴν πρὶν ὑπερβαλοῦσα δόξαν ἐν ταῖς μοχθηροτάταις τέτακται, μᾶλλον ἀλγεῖν, ἢ εἰ σοῦ πολεμίους ὁρῶ τὸ τειχῶν ἐφιεμένους. Ἐμοὶ γὰρ εἴη μάλιστα μὲν καὶ σώζεσθαι καὶ ἀσφαλῶς δοκεῖν. Εἰ δ' ἕλκος πρὸς ἑαυτῷ ἡ κακία, μετριώτερον, ὦ ἄνδρες πολῖται, πλευτὴ πονηρίας. ἀτασθαλία μὲν ἦν, εἰ καὶ θαρρεῖν ὑπῆρχε πρὸς τὰ μέλλοντα, νῦν γε τὸν παρόντων αἰσχύνην ἔδει καταδύεσθαι καὶ στένειν, καὶ νομίζειν τῇ πόλει σχῆμα πρέπειν, οἷον ἐν ταῖς κήδεσιν οἶκον ἕκαστον καταλαμβάνει. νῦν δ' ὕσης τῆς ἀδοξίας τοσαύτης, ὑπὸ μηδὲν ἡμᾶς πείσεσθαι τῶν ἀνηκέστων ἐγγυώμενός ὅτι, εἰ μή με λελή-

λελήθατε χρησμὸς ἐκ Δελφῶν δεξάμενοι.

at, niſi forte inſcio me Delphis ad vos perlata fuerint oracula.

VII. Ἕως ἂν ἀκμάζει τῆς ὀργῆς ταύτης ἡ φλόξ, τίς οὕτως ἀνδρεῖος ὅστις οὐκ ἀξιώσει τρέμειν; οὐκ ἴσε ὡς ὅσα οἱ σεισμοὶ δύνανται, καὶ οἱ σκηπτοὶ, καὶ αἱ τῆς θαλάττης ἐκβροχαὶ, ταυτὰ καὶ ἡδὲν ἐλάττω βασιλέως θυμός. ἰσχύει γέτοι τοῖς στρατεύμασι καὶ τῶν ὅπλα οὐκ ἐχόντων· καὶ ἁρπάσαι νεύσῃ πόλιν, οἰκέταις ἡ μεγίστη τῶν ἁπασῶν ἐν ἡμέρας σμικρῷ μέρει χερσὶ, ξιδήρῳ, πυρὶ, τοῖς ἄλλοις. ὁ δὲ ταύτῃ ἐκείνων τῇ ὑπερβολῇ, ἀφελὼν ἀ πόλεώς ὅτι γνωρίσματα, κώμης σχῆμα πεφιέθηκε. βλέψατε δὲ εἰς τὴν Καππαδοκίαν ἐκείνην, ἐκεῖ πόλις δαίμων καὶ λαμπρὰ, καὶ τῇ δυνάμει λέγειν ἐπιμελουμένη, καὶ χειμάδιον βασιλεῖ γεγενημένη πολλάκις, ἐξώθη τοῦ τῶν πόλεων καταλόγου, δόξασά τι θρασύτερον ποιῆσαι τῆς ἐξουσίας. Τί ἂν οὖν φρονούντων ὅσι; πρεπεῖ καὶ δακρύειν, σκοπεῖν ὅπως τι τῶν ἡμαρτημένων ἀναλύσωμεν.

VII. Qvamdiu itaq; iræ iſtius flamma furit, qvis imperterriti adeo animi eſt, ut tremendum eſſe non cenſeat? An latet vos eadem qvæ terræ motus, fulminaqve, & maris eruptiones, Imperatoris qvoq; iram, nec minora, poſſe efficere. Certe qvidem armatos exercitus inermibus nobis immittere poteſt: & ſi vel nutu diripi urbem jubeat, illa, tanta magnitudine conſpicua, exiguæ partis diei ſpatio, manu, ferro, igne, aliisqve rebus funditus evertitur. Ille tamen atrocem adeo pœnam (urbi cuiqvam) inferre veritus, eis qvæ urbem conſtituunt ablatis, ad vici conditionem (noſtræ ſimiles) redegit. Oculos in Cappadociam vertite: feliciſſima ibi ſplendidiſſimaq; habetur urbs, dicendi facultatis cumprimis ſtudioſa; & in qva vice plus una Imperator hibernavit: ea urbium cenſui exempta fuit, qvod audacius aliqvid eſſet aggreſſa, qvod ipſi faciendi jus non erat. Qvid itaqve illi qvi ſapuerint faciant? ſummo terrore corripiantur, in lacrymas diffluant, etiam atqve etiam cogitent, qva ratione pro iis qvæ admiſimus, aliqva ex parte ſatisfaciamus.

VIII. Si autem nunc aliqvis exſurgens ſciſcitetur, qvid vero peccatum à nobis eſt, cum non dederint qvod dare debebant agri, commercia vero, iis qvæ circa pretia mercium innovata ſunt, fuerint impedita? Iſta omnino oratio fortuna nos laborare oſtendit, ſiqvidem ſine culpa noſtra offenſionem incurrimus. Ut adeo utraq; de cauſa dolori lacrymisq; indulgere prudentum ſit, ſive deliberato conſilio optimus à nobis Princeps fuerit offenſus, ſive nihil nobis peccantibus, Deus aliqvis nobis inviſus, ut offendiſſe videremur, effecerit. Qvoniam autem vos qvidem multum in ore habetis nihil à vobis eſſe peccatum, ille contra graviter ſe offenſum à vobis eſſe, ego qvidem iſtas lites componere nolim. Amo enim utrosqve, eſtq; mihi & patria chara, & Imperator venerabilis, atq; ut ipſe loqvi amat amicus, & maxime qvidem eloqventiæ fœtuum reſpectu, qvos fratres ipſe egoq; parere ſolemus. Certe igitur nolim.

IX. Qvoniam tamen veritati nihil non cedere debet, atq; jam antea ego fui pollicitus, me nihil reformidantem ex animi ſententia locuturum eſſe, mihiq; ſemel conſulendi in medium onus im-

VIII. Εἰ δ' ἀναξές τις ἐνταῦθα ἐρήσεται· καὶ τί τοῦτο ἀδίκημα ἡμέτερον, οἱ μήτε ἔδωκεν ὅσα ὤφειλεν ἡ γῆ, πρὸς τὰ ἐμπορείας ἔπαυσε τὰ περὶ τὰς τιμὰς τῶν ὠνίων νεωτερισθέντα; ὁ δὲ τοσοῦτος λόγος ἀτυχοῦντας δείκνυσιν, εἰ μηδὲν ἀδικοῦντες μισούμεθα. ὡς ἐξ ἀμφοτέρων σωφρονίζεσθαι καὶ θρηνεῖν νῦν ἐχόντων ἐστὶν, εἴ τ' ἐξεπίτηδες ἄρχοντα χρηστὸν ἠδικήσαμεν, εἴ τ' ἀδὲν ἡμαρτηκότας, δαίμων τις ἐχθρὸς πρὸς ἡμᾶς ἐβεβλήκει τῇ δόξῃ. ἀλλ' ἐπειδὴ παρ' ὑμῶν μὲν τὸ μηδὲν ἠδικηκέναι πολὺ, παρ' ἐκείνῳ δὲ τὸ μέγιστα ἠδικῆσθαι, τοιαύτῃ σὺν αὐ δυσχερείᾳ ἔγωγε διαιρεῖσθαι δίκην. ἀμφὼ δὲ φιλῶ, καὶ ἥτε πατρὶς τίμιον, ὅ τε βασιλεὺς αἰδέσιμος, καὶ κεῖ τὴν αὐτὸν φωνὴν ἐπαίρος, καὶ τὸ μέγιστον ἀπὸ τῶν λόγων, ὡς ἀδελφὰς ἔγωγέ τι καὶ κεῖνο τίκτομεν. ἀλλὰ μήν.

IX. Ἀλλ' ἐπειδὴ δεῖ πάντα ὕστερα τῆς ἀληθείας εἶναι, ἐρῶ πρότερον ὡς ἀδὲν ὑποψιλάμενος ἃ φρονῶ λέξω, καὶ καταρξάμενος ἅπαξ ἐν τῷ

τῷ συμβαλεῖν ἐμαυτὸν, εἰς ἀνάγκην κατακέκλημαι τὴν τὴν ψῆφον ἐνεγκεῖν, λεκτέον ἄρα φαίνεται. ἀλλ' εἰ πάνυ πολλάκις, ὦ ἄνδρες Ἀντιοχεῖς, φαίην πάντως ὑμῖν ἐγκαλεῖν τὸν βασιλέα, δυσαίμενος ἂν πολλοὺ ὑμῶν πεῖσαί τινα. ἥτε γὰρ τοσὴ θεοὺς ὁσιότης, τί τε τοσὸς ἀρχομένους ἥμερον, ἥτε φύσις φιλοσοφίᾳ τοσοῦτον, πάντα μαθήματα συνηγωνισμένα τῇ φύσει, πάντα ταῦτα καθ' ὑμῶν γίγνεται, καὶ μαρτυρεῖ, καὶ μονονυχὶ βοᾷ, ὅτι μᾶλλον ἡ πόλις εἰς ἐκεῖνον ἥμαρτεν, ἢ παρ' ἐκείνου τι τοσὶ ἡμᾶς πεπλημμέληται. ὁ γὰρ ἄνθρωπος μίαν ταύτην ἡδονὴν ἥδεται, τὴν ἀπὸ τοῦ μηδὲν ἑαυτῷ συνειδέναι πονηρόν. καὶ τῶν θεῶν τῷ μὲν σῖτον ἐοῦσιν διέσηκεν, ἐν δὲ τῇ τῆς ἀρετῆς ἀσκήσει, καὶ τῇ τῆς ψυχῆς ἐπιμελείᾳ πολλοῦ αὐτῶν δεῖ. τῶν μὲν αἰσχρῶν ὑπερθυμιῶν πολλῶν κρατῶν ἢ ὧν ἄρχει πόλεων. τῶν δ' ἤδη τὴν αὐτὴν βασιλείαν ἐσχηκότων οὐ μὴν οὐδὲ μηδενὸς ἀξίους ἀποφήνας, οὐδ' ἦ ἔχ' ὅσα περ ἔστερον, οὐδ' ἦ τοῖς μὲν μιμησάμενος, ἔστι δ' οἷς νικήσας.

X. Ἵνα τοίνυν ἔχοντες τὸν κατήγορον, καὶ τῶν ἐκ τῆς

posui; eo neceſſitate compulſum me eſſe video, ut feram ſententiam, dicendumq; omnino eſt qvid tandem mihi videatur. Nec enim, Viri Antiocheni, licet iterum iterumq; dicerem, ſine cauſa Imperatorem vos incuſare, alii cuiqvam præterqvam vobis poſſem id perſvadere. Tanta enim ejus in Deos pietas, tanta in ſubditos clementia eſt, tam congrua ei Philoſophiæ eſt indoles, tam promoventia indolem ſtudia! Omnia iſta contra vos ſunt, atq; teſtantur, & tantum non clamant, in ipſum potius peccaſſe urbem, qvam ab ipſo in urbem ſecus aliqvid fuiſſe admiſſum. Unica enim Vir iſte delectatur voluptate, qvod nullius ſibi culpæ ſit conſcius. Atq; eo qvidem differt à Diis, qvod cibis paſci debeat, virtutis vero exercitio, & animæ cultura propius ad eos accedit; perfectius in turpes concupiſcentias, qvam in urbes ſibi ſubjectas imperium exercens: Atq; eos qvidem qvi idem ante eum imperium tenuerunt, partim nihili omnino æſtimandos eſſe oſtendens, partim non tanti, qvanti antea æſtimabantur: & hos qvidem in qvibusdam imitatus, in aliis vero longiſſime etiam ſuperans.

X. Adverſarium itaq; nacti adeo ab omni labe immunem, ipſisqve

qve Jovis ex Europa ſuſceptis filiis magis juſtum, an ea de qvibus accuſamur negantes, ad noſtras partes nos pertracturos eſſe auditorum qvenqvam exiſtimamus? neutiqvam certe id facere integrum nobis erit. Cedo enim, qvid probabiliter cauſæ noſtræ obtendemus? an rebus parum penſitatis, qvicqvid in mentem venerit, eum facere dicemus? At qvis ita eorum, qvæ in foro geruntur, qvæq; aguntur qvotidie, ac ille peritus eſt? An forſan majori eum, qvam rationi conſentaneum ſit, ira excandeſcere? qvi eos qvoq; qvi in ipſum ſuos acuerant gladios, vita frui permittit. An nova eum crimina comminiſci, ut fiſco ſuo addicere reorum bona poſſit? cum & qvæ olim in uſu erat auri conlationem curiis remiſerit. An ferocem eſſe hominem atq; immitem? qvi templa ingreditur, ſubditisq; ſe ſuis miſcet, & maxima cum lenitate judicia exercet, & de liberis veſtris qværit, gaudetqve ſi pulchrum aliqvid atqve præclarum efficere poſſit.

XI. Multi, o Viri Antiocheni, venient teſtes à partibus ejus ſtaturi, urbes innumeræ, maximæ nationes, terra mareq; omnes deniq;, qvi qvicqvid inter Rhenum noſtramq; hanc urbem jacet terræ habitant: ab omnibus hiſce a-

Εὐρώπης γιγνομένων τῷ Διὶ δικαιότερον, ὀιόμεθα ἢ ἐν ἐγκεκλήμεθα ἐξαρνούμενοι μεθ' ἡμῶν τινας τῶν ἀκροωμένων ποιήσειν. ἔστ' οὖν. Εἰπὲ γὰρ τίνα πιθὼ ἐρεῖμεν πρόφασιν, ὡς ἀβασανίστως ὁ, τι ἂν τύχοι, πράττει; καὶ τίς ἔστιν τῶν ἐπ' ἀγορᾷ τρεφομένων ἔμπειρος, τῶν καθ' ἡμέραν πραττομένων; ἀλλ' ὡς ἰσχυρότερον λογισμὸν τρέφει θυμός; ὁ οὐκ ἀνοησίστους ἐφ' αὐτὸν τὰ ξίφη ζῆν ἀφείς. ἀλλ' ὅπως δημεύσειεν, φύσας καλάσει καινάς; ὁ τὴν δεχαίαν ἐκ χρυσοῦ φορὰν τοῖς δήμοις ἀνείς. ἀλλὰ θηριώδης ἀνθρωπος; ὁ βαδίζων εἰς ἱερὰ, καὶ τοῖς ἐρχομένοις ἀναμιγνὺς ἑαυτὸν, καὶ δικάζων πράως, καὶ μὴ τῶν ὑμετέρων τέκνων ἀνερωτῶν, καὶ χαίρων εἴ τι ἐκ καλῶν ἐπιτηδεύοι.

XI. Πολλοὶ μάρτυρες ἥξουσιν, ὦ ἄνδρες Ἀντιοχεῖς, ἐκείνῳ βοηθοῦντες, πόλεις μυρίαι, ἔθνη μεγάλα, γῆ καὶ θάλαττα, πάντες οἱ νεμόμενοι τὴν μέχρι τῆς ἡμετέρας ἀπὸ τῶν Ῥηνῶν ῥευμά-

μάτων, ὑφ' ὧν ἀπαύστων αἰγα-πώμεθα, εἰς πυτλὼ ἀσπεμ-πόμενος ἦκεν. ὅταν γὰρ ἀπαρέσκω-μαι μόνοις, καὶ μόνους ἐγκαλῶ τοῦ ἄλλους ἐπαινῶν, οὐκ ἐκεῖνον εἰκὸς μεταβεβληκέναι τοὺς τρόπους, ἀλλ' ἡμᾶς οὐκ ἀνῆνον ἀνδραχθῆναι τὴν πόλιν.

XII. ὕτως ἐξετάζων, ὦ ἄνδρες πολῖται, τὰ πεπραγμένα, μᾶλλον ὑμᾶς αἰτίους ἐχομένους ἢ συκοφαντουμένους εὑρίσκω. Εἰ δὲ δεῖ καὶ σαφέστερον ἐγκλημάτων ἅψασθαι, καὶ δακεῖν μὴ ὑμᾶς, ὠφελῆσαι δ', τὸ μὲν ὡς κατε-κρύψατε τὰ ἀνδρὶ ἐκ ἀγρῶν, καὶ δυσὶ μόνοις κατασῆσαι λαμπρὰν τὴν ἀγορὰν, ὅπως οἷς ἐστιν ἦν διε-περάσασθε, καὶ πόλεμον ἤρασθε πρὸς τὴν ἐμὴν βασιλέως Παθυμίαν, οὐκ ἐρῶ. ψυδοίμην γὰρ ἄν, εἰ-δὼς, ὅτι πολλοὶ τῶν πολλὴν γλῶ ἐχόντων, πενῶντας ὁρῶντες ἐκ ὑμῶν αὐ-τῶν οἰκέτας ὁρῶντες ἐπαρκεῖν αὐτοῖς οὐ δύνασθε. ἀλλ' ἐκεῖνο γε ἡδέως ἂν μεμψαίμην, ὅτι μὴ τὴν γνώμην τῆς δυνάμεως παρεχόμεθα καλλίω.

XIII. Τί δέ ἐστιν ὃ φημι; ἔστιν ὦ ἄνδρες Ἀντιοχῆς ἀδυναμίαν καὶ πενθυμίαν συναλθεῖν, καὶ τὸν

matus obſervatuſq; , ad haſce regiones dimiſſus advolavit. Soli itaq; cum displiceamus nos, ſolos nos cum accuſandos putet, laudibus alios ornans, non illum mores mutaſſe, ſed nos immorigeram & fræna qvaſi mordentem urbem ei præſtitiſſe fit veroſimile.

XII. Sic itaq; o Cives, ea qvæ geſta ſunt examinans, reos potius vos teneri, qvam perperam accuſari deprehendo. Siq; luculente magis ea de qvibus accuſamini attingere fas eſt, vosq; mordere qvidem, eoipſo tamen vobis prodeſſe; id qvidem non dicam, occultaſſe vos ea qvæ ex agris allata fuerunt, & annonæ difficultatem invexiſſe, cum levare eam potuiſſetis, Imperatorisqve adeo voluntati omni ſtudio vos oppoſuiſſe. Certe enim mentirer, cum noverim multos ex vobis qvi ampliſſimos agros poſſident, ſervos ſuos fame laborare videntes, victum eis ſuppeditare non potuiſſe. Id autem reprehendere vellem, qvod voluntatem facultate meliorem nobis eſſe non monſtraverimus.

XIII. Sed qvid iſta ſibi verba volunt? Fieri, o Antiocheni, poteſt ut cum impotentia faciendi

Ee ta-

tamen voluntas conjuncta ſit, utqve idem homo reipſa qvidem gratificari jubenti neqveat, poſſit tamen animo, & ſuæ cum illius voluntate conjunctione, gaudioqve ſi ſpes aliqva (eam implendi) affulgeat, imo & indignatione adverſus id qvod rei qvo minus actu effici qveat, impedimento eſt. Qvorum qvidem omnium nihil nos fecimus, ſed ægre nos ferre legem aperte præ nobis tulimus: id qvidem qvod poteramus facientes, ſed inviti, atq; labores qvidem qvos in ipſo opere exantlavimus ferentes, totum tamen iſtud negotium improbantes. Ego autem vos non minus ac Imperatorem probaſſe iſtam conſtitutionem, ejusq; voluntatem, licet difficultate non caruerit, admiratione excepiſſe vellem, utpote qvæ animam ſumma humanitate imbutam, & indigentibus ſubvenire ſatagentem arguat. Qvæ grave nimirum atqve indignum exiſtimet, ſi alii qvidem luxuriæ qvam maxime indulgerent, alii vero rebus plane neceſſariis deſtitutam vitam degerent: ſiq; annona florente pauperioribus ditiorum intueri tantum liceret commoda.

XIV. Hæc vobiscum ſtatuere debuiſſetis, atq; palam omnibus facere, non pretia rerum temperantem (Imperatorem), ſed proαὐτὸν ἀνθρωπεν ἔργῳ μὴ τῷ κελεύοντι μὴ δυνηθῆναι χαρίσασθαι, γνώμῃ ϑ' καὶ τῷ σφόδρα συμβουλῆσαι, καὶ τῷ φαινομένης ἐλπίδος ἡδῆναι, καὶ τῷ τῆς ϑ' πράγματος φύσεως ἐναντιωμένῳ ἀϑυμῆσαι. ὧν ἡμεῖς ὐδὲν ἐδείσαμεν, ἀλλ' ἡμῖν ἔκδηλοι βαρυνόμενοι τῷ νόμῳ, καὶ ποιοῦντες μὲν ὅσα ἐνῆν, ἀηδῶς δ' ὑπουργοῦντες, καὶ σοῦ μὲν ἐν αὐτοῖς τοῖς ἔργοις ὑποφέροντος πόνους, τὸ πραττόμενον δὲ σὺν ἐπαινοῦντες. Ἐγὼ ϑ' ἥδιον ὑμᾶς σωφρονοῦντας τῷ βασιλεῖ τῆς καταστάσεως ταύτης, ϑαυμάσαι ϑ' ἅπαν ἐμοὶ, εἰ καὶ τὸ ῥᾴδιον ἀσκῆν, ὡς ψυχήν τε φιλανϑρώπου ἐμφανίζοντας καὶ τὴν πενίαν βοηϑοῦντας. δεινὸν ἡγουμένῳ εἰ οἱ μὲν ὡς μάλιστα τρυφῶεν, οἱ δὲ τῶν ἀναγκαίων ἐνδεεῖς διαπλοῦν, καὶ τῆς ἀγορᾶς ἀνϑούσης ὁρᾶν μόνον ἐξεῖη τοῖς πενεστέροις τὰς τῶν ὑπαρχόντων ὑπολαύσεις.

XVI. Ταῦτα ἔδει φρονεῖν, καὶ γνώσθ' φανερὸς ἀ τῷ κολάσαντι τὰς τιμὰς μεμφομένους, ἀλλὰ

polas

τῆς σὺν ἀναχωμένοις σωφρονῆσαι καπήλοις. Καὶ γὰρ εἰ τὸ πρᾶγμα μηδὲν μᾶλλον ἠκολούθει τοῖς βουλεύμασιν, ἀλλ' ὑμεῖς γε ἐν τοῖς ἀζαμένοις ἐδοκεῖτ' ἂν εἶναι μηδὲν ἀντιπίπτειν τῇ βασιλέως γνώμῃ. Οὕτω καὶ στρατιῶται ἀφεύγουσιν αἰτίαν, ὅταν ἐς τὸ δοκεῖν ἄπορον ἡγεμόνα, τὸ αὐτὸ ἐκκαλοῦντος μιμησάμενοι τόλμαν, ὅσοντιν μὲν δεῖν χωρῆσαι ἀφ' ἁπάντων, ἀποκρουσθέντες δέ, τῷ μὴ τυχεῖν ἐς τέλος ἀλγῶσι. Ἡμεῖς δὲ τοιοῦτον λόγον ἡμῖν αὐτοχωρήσαμεν, ὡς ἐν μὲν τῇς φερούσης ἀφθονίαν ἡμέρας ἀθυμοῦμεν, τῇ σπάνει δ' ἐπ' ὠνίων ἑορτάζομεν, ὡς ἐλεγχόμενοι μὲν ἐκείνῳ, νικῶντες δ' τούτῳ. χρῆν δ' ἐκεῖνον γνῶναι τὸν λόγον, ὡς τὸ τοῦ βασιλέως ὑπερβάλλομεν λύπῃ, ὅτι μὴ ὅπλα τοῦτον τῶν τιμῶν μέτρα μένει τὸ χρῆμα τῆς ἀγορᾶς.

XV. Ἐμοὶ ταῦτα σύνοιδα; φήσειεν ἂν τις ἀναπηδήσας, καὶ ὁ μετ' ἐκεῖνον, καὶ ὁ τρίτος, καὶ ὁ τέταρτος, καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστος. Ἐγὼ δὲ οὐκ ἐμαυτῷ μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑμῖν ἅπασιν ἐπίσταμαι. Καὶ γὰρ εἰ τὸ πρᾶγμα μηδὲν μᾶλλον ἠκολούθει τοῖς βουλεύμασιν, ἀλλ' ὑμεῖς γε ἐν τοῖς ἀζαμένοις ἐδοκεῖτ' ἂν εἶναι μηδὲν ἀντιπίπτειν τῇ βασιλέως γνώμῃ. Οὕτω καὶ στρατιῶται ἀφεύγουσιν αἰτίαν, ὅταν ἐς τὸ δοκεῖν ἄπορον ἡγεμόνα, τὸ αὐτὸ ἐκκαλοῦντος μιμησάμενοι τόλμαν, ὅσοντιν μὲν δεῖν χωρῆσαι ἀφ' ἁπάντων, ἀποκρουσθέντες δέ, τῷ μὴ τυχεῖν ἐς τέλος ἀλγῶσι. Ἡμεῖς δὲ τοιοῦτον λόγον ἡμῖν αὐτοχωρήσαμεν, ὡς ἐν μὲν τῇς φερούσης ἀφθονίαν ἡμέρας ἀθυμοῦμεν, τῇ σπάνει δ' ἐπ' ὠνίων ἑορτάζομεν, ὡς ἐλεγχόμενοι μὲν ἐκείνῳ, νικῶντες δ' τούτῳ. χρῆν δ' ἐκεῖνον γνῶναι τὸν λόγον, ὡς τὸ τοῦ βασιλέως ὑπερβάλλομεν λύπῃ, ὅτι μὴ ὅπλα τοῦτον τῶν τιμῶν μέτρα μένει τὸ χρῆμα τῆς ἀγορᾶς.

polas & inſtitores modos ſibi & limites præſcribi nolentes reprehendere. Hac enim ratione ſi nihilominus res illa inſecuta conſilia iſta fuiſſet, vos ſaltem inter eos eſſe viſi fuiſſetis, qui ne qvid Imperatoris ſententiæ impedimento eſſet optaverunt. Atq; ita milites qvoq; ut crimine careant, conſeqvuntur, qvando nimirum Imperatore ſuo ad facinus qvod alea plenum videatur eos deducente, ipſi incitantis & exhortantis audaciam imitati, nulla qvidem non loca ſibi adeunda putant: ſi vero eos repelli contingat, dolorem ſentiunt, eo qvod ſcopū præfixū attingere non potuerint. Nos autem ſermonib de nobis locum fecimus, ac ſi iis diebus in qvibus rerum omnium copia ſuppetit, triſtes eſſemus, rarius autem advectis mercibus, lætemur, cum nimirum illud nos redarguat, hoc vero ut viciſſe cauſam videamur efficiat. At vero ille de nobis divulgandus erat ſermo, gravius nos qvam Imperatorem affici, qvod annonæ ratio intra ejus qvod nunc conſtitutum eſt pretii modum ſubſiſtere neqveat.

XV. Dixerit forſan conſultorum aliqvis, loco ſuo exſiliens, an me tale qvid feciſſe noſti? idemq; qvi ſecundum ab eo locum tenet, tertiusqve & qvartus & reliqvi omnes

mnes (idem dixerint.) Non ſane novi ego, dudū enim inimico plane in vos animo exarſiſſem, ſi tale aliqvid noſſem. Attamen id mihi ut perſvadeatur pati non poſſum, hinc natam non eſſe occaſionem qvæ odium iſtud excitavit: penes qvos vero iſtius rei culpa ſit, ego ignoro. Hæc autem opinio paſſim vulgata, meâ (ut credunt nonnulli) aucta eſt opera. At ita ſolent Sycophantæ facere. Et prætera hoc qvoq; effugium Imperatoris vobis præſcindit virtus. Alii enim licet decipi fraudibusq; circumveniri poſſint, ipſum tamen judicia etiam exercentem à mentientibus inclinari non poſſe, ſed omnem fraudulentiam proculcare & comminuere, & denſæ inſtar aciei omnes decipiendi artes perrumpere videmus, usqve dum ad ipſam veritatem penetret.

XVI. Verum ſi placet vobis, miſſam annonam faciemus, atq; de agris eximinationes. Illi autem qvi male veſtes deponunt, pejusq; adhuc in curſu ſe gerunt, ſibiq; ipſi licentiam faciunt qvemcunq; libuerit maledictis excipiendi, atq; ea qvæ ne contra ſeipſos qvidem invicē impune deblaterare poſſent, cōtra moderatiſſimū ſapientiſſimūq; & juſtiſſimū principem evomentes, an qvæſo fecerunt & nullam reprehenſionem

καὶ, οὐκ ἔγωγε. πάλαι γὰρ ἂν ὑμῖν ἐχθρὸς ἦν, εἴ τι τοιοῦτο ᾔδειν. ἀλλ' ὅμως ἂν ἐκεῖνο παθεῖν, ὡς οὐκ ἐξεφοίτησεν ἐντεῦθεν ἀφορμὴ τὸ μῖσος ὑπαχθεῖσα, καὶ παρ' ὅτων μὲν ἀνθρώπων ἀγνοῶ, συνεργάσατο δὲ τῷ τοιούτῳ δόξαν ἐγὼ λέγω. Συκοφάνται γὰρ τὸ ἔργον· πάλιν βασιλέως ἀρετὴ ταύτην ὑμῖν ἀποκλείει τὴν καταφυγήν. ἄλλος μὲν γὰρ κἂν ὑπαχθῇ καὶ ἐξαπατήθῃ. τοῦτον δ' οὐκ ἂν τῆς δίκαιος ἐρῶμεν ἔχειν ἁλόντα ὑπὸ τῶν ψευδομένων, ἀλλὰ πάντα πατοῦντα καὶ καταχλῶντα φαινακισμὸν, καὶ καθάπερ φάλαγγα ῥηγνύντα τὰς συλλογισμούς, ἕως ἂν ἐπ' αὐτὸ τἀληθὲς πρεύσωμεν ἀφίκηται.

XVI. Ἀλλ' εἰ δοκεῖ τῷ ἀγορανόμῳ ἐμοὶ δὲ παρὰ τῶν ἀγρῶν τὰ ἐγκλήματα. Οἱ δὲ κακῶς ἔχοντι γυμνούμενοι καὶ κάκιον τρέχοντες, καὶ δεδωκότες αὐτοῖς ἄδειαν δὲ κακῶς λέγειν ὃν ἂν θέλωσι, καὶ ἃ μηδ' ἂν κατ' ἀλλήλων φθεγγόμενοι, ἀθῷοι, ταῦτα καταχέαντες δὲ σωφρονεστάτῳ, καὶ φρονιμοτάτῳ, καὶ δικαιοτάτῳ, πῶς ἔμεμπτον ἡμῖν ἐποίουν τὸν πάλιν,

λιν, ἢ τούτων οἷς πάσχετε νῦν ἀξίων; καὶ μὴ νομίζετε περὶ τῆς ἑαυτοῦ δόξης τὸν βασιλέα δεδοικότα χαλεπῶς ἔχειν τοῖς εἰρημένοις, μήποτε πολίτων ἀνηθείη τοιαῦτα καθάρματα. ἀλλὰ τό τινας τῶν ὑπηκόων τοσαύτης γέμειν ἀσελγείας, καὶ μήτε φοβεῖσθαι, τολμᾶν δὲ ἐν τῇ βασιλείᾳ ῥᾳδίως, ὃ μηδ' ἂν ἐν δημοκρατίᾳ, καὶ ταύτῃ πολλοῖς ξυμφέροντος ἐξουσίαν χορηγούσῃ, τοῦτ' ἐστιν ὃ τὴν ἀθυμίαν ἐμποιήσει.

XVII. Τοιούτων οὖν ᾀσμάτων διὰ τῆς πόλεως φερομένων, τίς ἀνεβόησεν ὡς ἐπ' ἀσεβείᾳ; τίς προσελθὼν ἐπάταξε; τίς τὴν καρδίαν ἐπλήγη; τίς εἶπε πρὸς τὸν πλησίον· κωλύσομεν; συλλήψόμεθα; δήσομεν; οὐκ ἀποκτενοῦμεν; ἔπειτα δὲ οἶμαι τὸν μὲν ἡσυχάζειν, ἡμᾶς δὲ εἶναι δεῖ ἀπαγαγόντας δίκην, καὶ πρὶν ἐκεῖνον ἥτις ἐστὶν ἡ βλασφημία μαθεῖν, δεῖ ὕβρεως ἀπολωλέναι.

urbs mereatur, an, ut merito ea, qvibus nunc premitur, patiatur? Minime autem exiſtimare vos velim, de fama ſua ſolicitum Imperatorem, ægre prolata ab iſtis ferre: haudqvaqvam tantum ſceleſtiſſimis illis hominibus erit virium. Sed hoc indignationem ejus provocavit, tanta abundare ſubditorum ſuorum qvosdam intemperantia, nec ullum metum eos continere qvo minus in hac monarchica Reipublicæ conſtitutione ea audeant, qvæ ne in Democratia qvidem, ea qvoq; qvæ plus qvam par ſit licentiæ indulgeat, (qvisqvam faceret).

XVII. Cantiunculæ certe iſtæ cum per urbem circumferuntur, qvis (indignabundus) clamorem propterea edidit, tanqvam ob impium aliqvod facinus? qvis accurrens (recitantes eas) verberibus mulctavit? Qvis pectus tudit? qvis ad proximum ſuum dixit nonne (eos) impediemus? nonne abripiemus? nonne vinculis conſtringemus? nonne morte puniemus? ut ego enim qvidem exiſtimo, nulla iſtius rei cura Imperatori erat relinqvenda, vos autem pœnam poſcere, & anteqvam vel reſciſceret ille qvæ maledicta in ipſum effunderentur, maledicos perire par erat.

XVIII. Sed inqviunt, pauci qvidam erant. Atqvi eam ipſam ob cauſam tanto magis erant puniendi, cum nimirum ea, qvæ ne tum qvidem audenda fuiſſent, ſi majorem populi partem conſtituiſſent, vix viginti vinolenti homines facere non dubitaverint. Verum, ajunt, nullius dignationis homines erant, malarum artium ſtudioſi & crumeniſecæ. Secundũ igitur argumentum, cur vel lacerandi fuerint, cum maxima eorum graviſſimaqve imo & manifeſtiſſima ſint crimina, neutiqvam vero excuſationem ſuppeditas. Porro excipiunt, peregrini erant, qvi ita diſcurſitabant. Culpam igitur illi maledicta proferendo, nos vero connivendo contraximus. Eadem enim & facientis, & ejus, qvi cum poſſit, non impedire vult ratio eſt. Et dum iis qvi admittunt crimen non indignatur aliqvis, criminis laudator evadit (& particeps). Heus Homo, Phœnix tu es, licet tibi in urbe verſari, omnium itaqve primum ducas ut modeſte in ea te geras. Si vero non potes, morbo tuo indulgens tuamq; proterviam feſtivæ lætitiæ nomine cohoneſtans domi conſideas: Nos autem nec canere nec audire talia qvenqvam ſinimus. At proterve apud nos agere cupis? mortem itaq; ſu-

XVIII. Ὀλίγοι φασὶν ἦσάν τινες. Ἀκῆν καὶ διὰ τοῦτο κεκολάσθαι χρῆν, ὅτι, ἃ πλείονες ὄντες τῶν λοιπῶν ἅπας ἂν εἰκότως ἐτόλμων, ταῦτ' ὄντες ὀλίγοι οὐδὲ εἴκοσι παραινοῦντες οὐκ ὤκνουν. ἀλλὰ φαῦλοί τινες ἦσαν ἄποροι, καὶ κακοῦργοι, βαλαντιοτόμοι. δίκη γὰρ ἀνάγκλων εἰρηκας ξ δεῖναι αὐτοὺς διασπάσαι, εἰ τὰ μὲν ἀδικήματα μεγάλα καὶ δεινὰ καὶ περιφανῆ, ἡ δ' αἰτία δὲ ἀδαμόθεν. ξένοι φασὶν ἦσαν οἱ θέοντες. Ἀκῆν οἱ μὲν οἷς ἔλεγον ἠδίκουν, ἡμεῖς δὲ οἷς ἐπετρέπομεν; ἴσον ἢ γίνεται τῷ ὁρᾶν τὸ παρεῖν κωλῦσαι δ' βελτίω. καὶ δι' ὧν τις οὐκ ὀργιζόμενος τοῖς ἠδικηκόσι φαίνεται, τῆς ἀδικίας ἐπαινέτης γίγνεται. ἄνθρωπε φοῖνιξ εἶ, καὶ πόλις ἔστι σοι, μάλιστα μὲν καλεῖ σωφρόνει. εἰ δὲ δ' δύνασαι, παῦσαι νοσῶν οἶκοι, καὶ τὴν ἀσέλγειαν ὀνομάζων ἑορτὴν, ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐῶμεν τοιαῦτα ἄκουε τε ἆδειν· ἔτε ἀκούειν. ἀλλ' ἐπιθυμεῖς παρ' ἡμῖν κορδακίζειν; ἀπόθησαι,

σκι, καὶ μὴ τὸ σαυτῆ κακὸν τῷ κοινῷ τῆς πόλεως περιτίθει.

XIX. Τί ἐροῦμεν ἢ τί φήσομεν αὖ διότι τούτων οὐδὲν πεποιήκαμεν ἐρεῖ τις; ἐδείσαμεν φησὶ μὴ τὰ δοκοῦντα νόμοις ἱεροῖς γίγνεσθαι κωλύοντες, εἰς αἰτίαν ὑβρεως τὰς ἑορτὰς ἀναιρεῖν ἐμπίσωμεν. ἔδει γὰρ ἡμᾶς πεισθῆναι ταῦτα ἑορτὴν εἶναι, κῶμον ὕτω τολμηρὸν ἐπὶ τῷ θειοτάτῳ χωροῦντα κεφαλήν; ἀναμεμίχθαι σκώμματά τινα πισὶ, ἑορτῆς ὁμολογῶ. ἀλλὰ πρῶτον μὲν κοῦφα καὶ φορητά· καὶ οὐκ ἀπὸ γλώττης ἀναπεπλαμένης, ἃ δὲ εἰς ὁμοίους ἀποῤῥιπτούμενα· καὶ ταύτῃ τῷ τραχύτητι χαίνοντα; οἱ δὲ ἐξῆν τοῖς ἐμοῖς δούλοις ταῖς ἀνθρώπων ὀνείδη συμφορήσασι τῷ ἑορτῷ προσηκαμένοις ἐμὲ χοιδορεῖν, ἔγωγ' ἂν οὐκ αὐ ἀπεσείξάμην σὺν ταύτῃ τῇ θεραπείᾳ χαίροντας θεούς. Ἦν μὲν ἂν φρονιζόντων * * *.

bi, nec ut tua malitia urbis Communi imputetur effice.

XIX. Qvid dicemus, qvidve respondebimus, si cur horum nihil fecerimus aliqvis nos interroget. Veriti, forte aliqvis dicet, sumus, he, si ea qvæ sacrorum leges fieri jubent prohibeamus, in turbatarum religionum crimen incidamus. At anne vos festum id exigere vobis persvaderi pati fas erat, petulantiam inqvam tam impudentem in sacratissimũ istud caput redundantem? Sales festorum hilaritati admisceri solere non diffiteor: sed tolerabiles primum nec acerbos nimis eos esse oportet, nec à lingva nimis libera proficisci. (Deinde) nonne in pares solummodo conjiciuntur, atqve ea ipsa ratione aliqvid ex acerbitate sua omittunt? Si vero servis meis, festivæ solennitatis prætextu, ea qvæ ex hominum colluvie congesserunt scommata mihi ingerere liceret, non sane ego istos colerem Deos, qvi isto cultus genere delectarentur.

Desunt nonnulla.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΙΟΥΛΙΑΝΟΥ, Ἐπιτάφιος ἐπὶ τῷ Ἰουλιανῷ.

LIBANII *Parentalia in Julianum Imp.*

I. Ἔδει μὲν, ὦ παρόντες, ἅπερ ἤλπιζον ἐγώ τε καὶ πάντες ἄνθρωποι, τὸ τέλος εἰληφέναι· καὶ

I. Fas equidem, Auditores, fuisset, successu suo non destitui, qvas & ego, & nemo non mortalium conceperamus spes: atqve adeo

adeo Perſarum Imperio diſſipato, Provincias eorum à Romanis Præſidibus, in Satraparum ſuccedentibus locum, noſtris legibus gubernari: fana noſtra detractis illis ſpoliis ornari: Victoriæq; iſtius Autorem, in Imperatorio ſolio collocatum, noſtras de partis triumphis gratulationes accipere. Id enim & juſtum, & decens, & tot ab eo oblatis ſacrificiis dignum omnino eſſet. Poſtqvam autem plus valuit invidum fatum optima ratione ſubnixa ſpe, mortuusqve ad nos ex Babylonicis oris allatus eſt ille, qvi in eo jam erat ut ſuscepta à ſe opera conſummaret: & tantum, qvantum par erat, lacrymarum ab omnium effuſum eſt oculis: impedire autem & revocare qvod ei obtigit fatum non licet; id qvod unice nobis integrum eſt, ipſi vero omnium acceptiſſimum, faciemus: apud alios auditores res ejus celebraturi, cum ipſi datum non fuerit res à ſe geſtas meritis laudibus exornatas audire. Primo enim parum memores officii debitiq; eſſe arguemur, ſi illum, nihil non ut gloriam conſeqveretur audentem, præmio iſto defraudaverimus. Deinde turpe atq; indignum plane eſt mortuo denegare ea, qvibus viventis honoribus eramus inſervituri. Præterqvam enim

τῳ τῶν Περσῶν ἀρχῷ νυνὶ καταλελῦσθαι, τῆς δὲ ἐκείνων γῆς Ῥωμαίους ἄρχοντας ἀντὶ σατραπῶν Ἡμελεῖσθαι νόμοις ἡμετέροις· καὶ τὰ μὲν ἱερὰ κεκοσμῆσθαι τὰ παρ' ἡμῖν τοῖς ἐκεῖθεν λαφύροις· τὸν δὲ τούτῳ ἀνηρημένον τῷ νίκῃ, καθήμενον ἐπὶ ξ βασιλείᾳ θρόνῳ δέχεσθαι σὺν Ἡνιοχίῳ. ταυτὶ γὰρ οὐ οἴμαι καὶ δίκαια καὶ πρεσήκοντα, καὶ τῶν πολλῶν θυσιῶν, ἃς ἐκεῖνος ἔθυσεν, ἄξια. Ἐπεὶ δὲ μεῖζον μὲν ἴσχυσεν ὁ φθονερὸς δαίμων τῶν ἀλόγων ἐλπίδων, κεκόμισται δὲ νεκρὸς ἀπὸ τῶν Βαβυλῶνος ὅρων, ὁ μικρὸν ξ τῶν ἔργων ἀπέχων τέλους, καὶ δάκρυα μὲν ἐπίσης εἰκὸς ἀπὸ πάντων ὀμμάτων ἐρρύη, κωλῦσαι ὃ οὐκ ἔνι τῷ τελευτήν. ὃ λοιπὸν μέν ἐστιν, ἐκείνῳ δὲ μάλιστα κεχαρισμένον, ποιῶμεν, ἐν ἄλλοις ἀκροατῆς ὢν τῶν ἐκείνου λέγοντες, ἐπειδήπερ αὐτὸς ἐκωλύθη τὸν ἔπαινον ὧν ἔπραξεν αὐτῷ. πρῶτον μὲν γὰρ ἀδικοῖμεν ἄν, εἰ ὁ μὲν ὅπως ἂν ἐπαινεθείη πάντα ἐπάλμησεν, ἡμεῖς δ' αὐτὸν ἀποστερήσαιμεν ἅπαντες. Ἔπειτα πάντων αἴσχιστον, οἷς ζῶντα ἂν ἐτιμῶμεν, ταῦτα τεθνεῶτι μὴ φέρειν, ἄνευ γὰρ ξ τῆς ἐχά-

ἐχάτης κολακείας εἶναι τεθνῶτας μὲν θεραπεύειν, ἀπελθόντων δὲ ἀμνημονεῖν· τοῖς μὲν ζῶσιν εἰ μὴ λόγῳ τις χαρίζοιτο, καὶ πολλὰς ἂν ἑτέρας δύναιτο τρόπους· ὡς ἂν οὖν οἰχομένους ἂν ἡμῖν ὑπάρχοι μόνον ἀφημίαι τι καὶ λόγοι τὰ πεπραγμένα μετ' ἀρετῆς εἰς ἅπαντα ἀθανατίμποντα τὸν χρόνον.

II. ἀεὶ μὲν οὖν ἐγωγε τὸν ἄνδρα τοῦτον ἐγκωμιάζειν, ἐλαττους εὗρον οὔσ' ἐμοὶ λόγους ἢ μεγέθους τῶν ἔργων. καὶ μὰ οὔσ' θεοὺς ὡδὲ πώποτε ἠχθέσθην ἐμαυτῷ φίλτατε βασιλέως ἀρετὴ νικῶσῃ τὸν ἐμὸν φιλοῦντος σοφιστὴν δύναμιν. κοινὸν γὰρ ἔπι γε τῆ πόλεων κέρδος ἡγούμην, τὸ τὴν ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν ὅλων παρειληφότα τὸν ἀρχὴν, μηδενὶ καταλιπεῖν λόγῳ τοῖς ἔργοις ἐξισωθῆναι τοῖς ἑαυτοῦ. ὁ γὰρ ὡδὲ τοὺς ἐσχάτους Ὠκεανῷ δεδειγμένους ἀνδραγαθίας οἵός τ' ὢν κοσμῆσαι καὶ τὸν ἀξίαν μόνας, τίς ἂν εἶλω τήμερον, ἀνάγκην ἔ-

qvod ſummæ adulationis eſt ſuperſtites colere, mortuos vero oblivione ſepelire ſtatim; viventes qvidem, licet oratione & laudibus non proſeqvamur, aliis tamen rebus qvamplurimis poſſumus demereri: Morte vero abreptis nihil aliud præſtare poſſumus, qvam ut præconiis & litterariis monumentis præclare ab iis geſta ætrrnitati conſecremus.

II. Qvamobrem etiam ego omni hoc tempore de ornando debitis laudibus magno illo Viro cogitavi, ſed verba mea geſtorum ejus amplitudine multum eſſe deprehendi inferiora. Et ſane nunqvam, cujus rei teſtes Deos mihi eſſe velim, male animum meum habuit, qvod amantiſſimi Imperatoris virtus, Oratoris eum amantis facultatem dicendi fuerit ſupergreſſa: Id enim communi civitatum (orbis Romani) commodo fieri putavi, qvod is qvi ſummum imperium publicæ ſalutis cauſa ſusceperat, nulli eloqventiæ facta ſua verbis aſſeqvendi facultatem relinqveret? At vero ego, cui ne vires qvidem fuerunt deprædicandis ſolummodo iis, qvæ prope Oceanum edidit, facinoribus pares; qvalem hac demum die me præſtabo? qva & illa, & ſuſceptam contra Perſas

expeditionem una eademq; oratione complecti neceſſe eſt. Certo enim perſvaſus ſum, ſi vel maxime ipſe, impetrata ab inferis redeundi venia, ut meos in hacce Oratione concinnanda juvaret labores, nemine alio id ſentiente in hujus ſtudii mei partes veniret; ne ſic tamen qvidem verba rebus exacte reſponſura: ſed meliora qvidem qvam nunc, omnia autem qvæ par erat, nec hac ratione orationem complexuram fuiſſe.

III. Qvos ergo (rebus ita comparatis) ſucceſſus mihi augurari liceat, qvi ſine tanto auxilio tantum nunc aggrediar opus? Veruntamen, ſi jam olim (verba apud vos faciens) non perſenſiſſem, vos, non ignaros licet majora (verbis noſtris) opera (illius) eſſe, oratione tamen noſtra eſſe delectatos, non immerito nunc à dicendo abſtinerem. Cum autem & tum ſtatim laudibus dicentem me fueritis proſecuti, & deinceps qvoqve in benevolo de Orationibus meis judicio perſtiteritis; juſtam ſilentii cauſam nullam mihi ſupereſſe arbitratus, id qvod debeo perſolvere Imperatori, eiqve mihi amiciſſimo, aggrediar.

IV. Multi itaq; fuere Imperatores, animo qvidem non igno-

χων ἐκεῖνά τι καὶ τὸν ἐπὶ σοῦ Πέρσας δρόμον ἐν ᾠδῇ δεῖναι λόγῳ; οἶμαι γὰρ εἰ καὶ ᾐδᾶ τ' κάτω θεῶν ἀνάσαζιν ἐκεῖνος εὐρεῖμην ἂν τὸ τοῦτό μοι συμπονῆσαι τὸν λόγον, λαιθάνων σοῦ ἄλλους ἅπαντας ἐκοινώνει μοι τῆς ἀῳδῆς, μηδ' αὖ οὕτω τὸ μέτρον ἀκριβῶς γενέσθαι τοῖς πράγμαζιν· ἀλλὰ καλλίω μὲν ἂν ἡ νῦν ῥηθῆναι, πᾶν γ' ὅσον εἰκὸς ἦδε οὕτω.

III. Τί ἂν χρή με πείσεσθαι νομίζειν ἄνευ συμμαχίας τοιαύτης πρᾶττον δρᾶμον; ἀλλ' εἰ μὲν μή τι καὶ πρόπερον ὑμᾶς ἡδόμην σοὶ ἀγωνίζεσθαι μὲν ὡς ἡ νίκη τ' ἔργων, ὅμως γ' ἠδομένους τοῖς λόγοις, καλῶς ἂν εἶχέ μοι σιωπᾶν. ἐπεὶ δὲ καὶ τότ' ὀρθῶς ἐπηνεῖτε, καὶ ἐμείνετε σοὶ λόγους ἀγαπῶντες, σὺκ εἶναι πρόφαζιν ἡγοῦμαι τῇ σιωπῇ δικαίαν, περᾴζομαι τὰ δίκαια ποιεῖν πρὸς τὸν Βασιλέα καὶ Φίλον.

IV. Ἐγένοντο μὲν ἂν σὺκ ὀλίγοι βασιλεῖς γνώμῃ μὲν ἀ κακοὶ, γένει γ' ἂ

ἢ ϰ' λαμπροί. ϰαὶ τὴν ἀρχὴν μὲν βασιλεύμενοι σώζειν, αἰσχυνόμενοι δὲ εἰπεῖν ἐξ ὧν ἐγένοντο. ὥστε ϰαὶ τοῖς ἐγκωμιάζουσιν αὐτὸς ἔργον εἶναι θεραπεῦσαι τὸ τραῦμα. Τούτῳ δὲ ἡδὺ ὅτιν' ὁ μὴ χορηγοῖ πρὸς ἔπαινον. αὐτίκα τὸ γένος αὐτῷ πάππος μὲν βασιλεὺς, ὃς μάλιστα δὴ χρημάτων ὑπερεῖδεν, μάλιστα δὴ τὰς τῶν ἀρχομένων οὐσίας ἐκτήσατο. πατὴρ δὲ, βασιλέως μὲν υἱὸς, βασιλέως ἢ ἀδελφὸς, δικαιότερος ἢ ἔχοντος βασιλείαν ἔχων: ἀλλ' ὅμως ἠσύχαζε ϰαὶ συνήυχετο τῷ λαβόντι, ϰαὶ συζῶν ἀδόλως ϰαὶ φιλῶν διεπέλει. γήμας δὲ ὑπάρχου θυγατέρα χρηστὴ τὰ ϰαὶ νῦν ἔχοντος, ὃν ὁ πολέμιος νενικηϰὼς ἠδέσθη, ϰαὶ σὺν αὐτῇ παρεϰάλεσεν εἰς ἐϰεῖνον βλέποντας ἄρχειν· ποιεῖ τὰ τοιαῦτα τὸν ἄριστον, ϰαὶ τιμᾷ τὸν ϰηδεστὴν τῇ σωφροσύνῃ ἢ παιδός.

bili, ſed nullo natalium ſplendore inſignes: atq; ad imperii tuendam dignitatem non qvidem inepti, ſed qvos parentum majorumqve ſuorum puderet: adeo ut iis, qvos laudum ſuarum nacti præcones ſunt, haud parum vulneris iſtius ſanatio negotii faceſſeret. Hujus autem noſtri laudibus qvod non inſerviat, nihil plane eſt. Atq; ut inde ordiar, qvantum ad genus ejus, avum habuit Imperatorem, qvi cum maximus eſſet opū contemtor, maxime ſibi ſubditorum conciliavit animos. Pater autem Imperatoris filius, fraterqve erat Imperatoris, meliori jure Imperio, qvam is qvi illud uſurpabat, admovendus. Æqvo tamen animo illum ferebat, atq; arripienti iſtud haud ſecus ac alii bene precabatur, & ſine fraude cum eo verſatus, amoremq; in eum ſervans conſtantem, vitam transegit. Hic prætorio Præfecti, boni viri atq; Sapientis, duxit filiam, qvem ipſe, à qvo victus fuerat, hoſtis ejus reverentia eſt proſecutus, ſuosq; ut ejus ob oculos habentes exemplum rebus præeſſent monuit; atqve ille optimis artibus eum inſtruxit, generumq; filii nomine honorandum duxit.

V. Κωνσαντῖνος μὲν ὢν ἐπελευτήϰει νόσῳ· τὸ ξίφος ἢ μικρὸν ἀεὶ πάσης ἐχώρει ἢ γένους

V. Conſtantinum interea morbo perire contigit, gladius autem per univerſam fere ejꝰ furebat fa-

miliam, in parentes æq; ac in liberos. Noſter tamen una cum fratre, ætate ipſum antecedente, ceterum ex eodem patre genito, latiſſime vagatam cædem evitavit: iſtum qvidem morbo qvi in mortem deſiturus eſſe videbatur, illum vero ætate, vix enim à maternis fuerat ablatus uberibus, iſti periculo eripiente. Atq; ille qvidem ad alia potius omnia qvam ad litteras animum applicabat, hac ratione ut invidiæ inſultibus minus pateret fore ratus: hunc vero ad litterarum amorem incitabat, cui cura ejus obtigerat, genius: Hisce proinde in maxima poſt Romam urbe operam navabat, ſcholam aſſidue freqventans: & Imperatoris licet eſſet agnatus, neminem tamen via ſibi cedere jubens, nec pediſſeqvorum multitudine & excitato ab illis ſtrepitu aliorum oculos in ſe convertens. Sed erat illi Evnuchus, optimus pudoris cuſtos, aliusq; magiſter qva pueri inſtituendi ſint ratione ſatis doctus: veſtis vero perqvam mediocris, & ſupercilium non mage qvam aliis elatum: ipſe autem prior alios alloqvebatur, neminem tenuioris fortunæ repellabat, invitatus venire non detrectabat, imo & anteqvam invitaretur manebat, ibi ubi aliis fas erat ipſe qvoq; conſiſtebat, eadem audiebat cum aliis, ὁμοίως πατέρων τε καὶ παίδων. Ἦν τῷ ἢ καὶ πρεσβύτερος ἀδελφὸς ὁμοπάτριος τὸν πολὺν διαφεύγει φόνον. τὸν μὲν νόσῳ ῥυσαμένης ἢ θεὸς θανάτου ἀποχρήζειν ἐδόκει, τὸν δὲ τῆς ἡλικίας, ἄρτι γὰρ ἀπήλλακτο γάλακτος. Ἐκεῖνος μὲν ἂν πρὸς ἄλλοις μᾶλλον ἦν ἢ λόγοις, νομίζων ἥδιόν γε ταύτῃ περᾴζειν ἢ φθόνῳ: τοῦτον δὲ ὁ λαχὼν δαίμων ἐκίνει πρὸς ἔρωτα λόγων. καὶ διέτριβε δὴ αὐτὸς ἐν τῇ μεγίστῃ μετὰ τὴν Ῥώμην πόλει, φοιτᾶν εἰς διδασκαλεῖον, βασιλέως δὲ ἀνεψιὸς ὢν σοβᾶν, ἀδὲ λυπῶν, ἀδὲ ἀξιῶν ἀποβλέπειν ἀφ' ἑαυτοῦ πλῆθος ἀκολούθων καὶ τὸν ἀπ' ἐκείνων θόρυβον, ἀλλ' εὐνοῦχός τε βέλτιστος τῆς σωφροσύνης φύλαξ, καὶ παιδαγωγὸς ἕτερος οὐκ ἄμοιρος παιδείας. ἐσθὴς τε μετρία καὶ ὀφρὺς οὐχ ὑπὲρ τοὺς ἄλλους, καὶ τὸ φθέγγεσθαι προσεικῆν, τὸ μὴ παρῶσαι τὸν πίνητα, καὶ τὸ καλούμενον εἰσελθεῖν, καὶ τὸ πρὶν ἢ κληθῆναι μένειν, καὶ τὸ σῆναι μὲν ἔν τοῖς ἄλλοις νόμος, ἀνοῦσαι ταὐτὰ τοῖς ἄλλοις, καὶ μὴ

μὴ τῶν ἄλλων ἀπελθεῖν, καὶ μηδαμῆ ζητῆσαι πλέον. ὥστε ἔξωθέν τις ἐπελθὼν καὶ βλέψας εἰς τὸν χορὸν, οὐκ εἰδὼς οἵ τινες ἀφ' ὧν τινων, οὐκ ἂν εὗρεν ἐν ζυμβόλοις τισὶ τὸ ὑστεροχὴν τῆς τύχης.

cum aliis qvoq; discedebat, nec ulla in re iis se postulabat anteferri. Adeo ut si qvis aliunde accedens, juvenumq; cœtum oculis lustrans, qvinam qvalesve essent ignarus, nullum plane signum fuerit inventurus qvo sublimiorem ejus fortunam discerneret.

VI. Ἀ μὴν πάντα ἐκείνοις ἴσα ἦν· ἐπεὶ ἔνγε τῷ συνιέναι καὶ δέξασθαι τὸ ῥηθὲν, καὶ φυλάξαι λαβὼν, καὶ μὴ ποιῶν ἀπιπτεῖν, πολὺ τοῖς ἄλλοις πρὸς αὐτὸν ἐποίει τὸ μέσον. ὃ ἐγὼ καθορῶν ἤλγυν ἀ' ἀπείρων εἰς τὰ τοιαύτα ψυχήν. σοφιστὴς γάρ τις πονηρὸς ἢ κακῶς ἀγορεύειν οὖν θεὸς μισθὸν εἶχε τὸν νέον, ἐν τοιαύτῃ καὶ αὐτὸν τῇ περὶ τῶν θεῶν τροφόμενον δέξῃ, καὶ φέροντα τὰ φαυλότητα τῶν λόγων, ἀλλὰ τὸν πρὸς σοῦ βωμὸς τῶν διδασκάλων πόλεμον.

VI. Attamen in omnibus æqvalis haud erat reliqvis: siqvidem eo, qvod facile illa qvæ dicebantur intelligeret apprehenderetqve, postqvam autem apprehendisset, memoria firmiter teneret, nec ob laborum difficultatem animum statim desponderet, longo alios omnes post se intervallo reliqverit. Id qvod ego videns graviter indolui, qvod in tali anima (tanqvam in agro fœcundo) sementem mihi facere non liceret. Pessimo enim cuidam Rhetori, mercedis qvasi loco, pro eo qvod deos maledictis assidue prosequeretur, Juvenis cesserat: ipse qvoq; ejusmodi de diis opinione innutritus, magistrorumq; in dicendo imperitiam ob indictum ab iis altaribus bellum ferre non recusans.

VII. Ἤδη δὲ πρόσηβος ὢν, καὶ τὸ τῆς φύσεως βασιλικὸν πολλοῖς καὶ μεγάλοις τεκμηρίοις ἐμηνύετο. καὶ ταῦτα οὐκ ἔτι καθεύδειν

VII. Verum ad pubertatis annos jam provehebatur, indolemqve ad summa natam plurimis maximisqve argumentis prodebat. Ista itaqve haudqvaqvam qviescere patiebantur Constan-

tium. Veritus enim ne magna, plurimumqve ſuffragio valente, rebusqve omnibus Romæ ſimili urbe, virtute Juvenis hujus delinita, earum rerum fieret aliqvid, qvæ ægre ipſi eſſent facturæ, ad Nicomedis eum ablegavit urbem, utpote à qva non æqve metuendum ſibi eſſe putaret, liberalibus tamen artibus incumbendi facultate ei conceſſa. At iſte ad me qvidem haudqvaqvam acceſſit, cœtus ibi jam tum licet habentem, utpote qvi urbem tranqvillam atqve pacatam præ altera periculis plena mihi ſedem delegeram: comparatis tamen ſibi Orationibus meis, vel hac ratione mecum verſari non intermiſit. Cauſa autem cur Orationibus meis licet delectatus, me tamen Autorem earum averſaretur, iſta erat: qvod multis maximisq; ab egregio iſto (cujus antea facta fuit mentio) Rhetore conſtrictus fuerit ſacramentis, ne vel eſſe, vel appellari ſe ſuſtineret diſcipulum meum, nec in eorum qvi cœtibus meis interſunt cenſum unqvam ſe referri pateretur. Qvamobrem ejus qvi ſacramentum ab eo exegerat improbato conſilio, jusjurandum ſervare cupiens, & mei tactus deſiderio, viam adinvenit, qva & perjurium evitare, meorumqve ſermonum compos fieri poſſet: ampliſſimis donis, eorum

Κωνσάντιον. δείσας ὴ μὴ πόλις μεγάλη τε ὲ μεγάλῳ ψῆφον ἔχυσα, ὲ πρὸς τὴν Ῥώμην εἰκασμένη τοῖς ἔλοις, ἅπτασθῆ πρὸς τὴν ἀρετὴν ὲ νέε, κὴ γένηταί τι τῶν ἐκείνῳ λυπηρῶν, πέμπει μὲ αὐτὸν εἰς τὴν Νικομήδες πόλιν, ὡς ὲ φοβήσεσαν ἴσα, παιδεύσαν δὲ. δίδωσιν ἐξεσίαν. ὁ δὲ ὲ φοιτᾷ μὲν παρ' ἐμὲ, ποιέμενον αὐτῦ τὰς σωσσίας ἤδη, ἠρημέον τὴν γαλήνην ἔχεσαν αὐτὶ τῆς κινδύνων γεμέσης. σὺν λόγες ὴ ὠνέμενος ὁμιλῶν σὐκ αἰνίει. τὸ ὴ αἴτιον ὲ τὸ τοῖς λόγοις χαίρειν, φεύγειν δὲ τὸν ἐκείνων πατέρα, πολλοῖς κὴ μεγάλοις αὐτὸν ὅρκοις ὁ θαυμασὸς ἐκεῖνος κατείληφε σοφισὴς, ἢ μὴν ἐμὸν μήτε γνῆσν μήτε κληθῆναι φοιτητὴν, μήτ' εἰς τὸν καπίλεγον ἐγγραφῆναι τῶν ἐμῶν ὁμιλητῶν. ὁ δὲ τῷ μὲ ἐξορκίσαντι μεμφόμενος, σὺν ὅρκυς δὲ ὲ ὠφελβαίνων, ἐμὲ δὲ ἐπιθυμᾶν, εὑρεῖν ὅπως μήτε ἐπιορκήσει κὴ μεταχήσει τῶν λόγων, πορθμέα πνὰ τῶν κατ' ἠμέραν λεγομένων δω-

δωρεαῖς μεγάλαις κτησάμενος. ὃ δὲ καὶ τὸ μᾶλιστα τῆς φύσεως ἐπέδειξε τῷ ἰσχύν: αὐτῷ γὰρ ἥκιστά μοι σφῶν, τῶν συνεχῶς συνόντων ἁμίλλων εἰς μίμησιν ἰὼν, καὶ δι' ἀμυδροτέρας ἰδὲ τῷ εἰλικρινῆ τῷ ἐκείνων τῆ τῶν καιρῶν παρῆκε φορᾷ. ὅθεν οἶμαι καὶ τοῖς ὕστερον ὑφ' αὐτοῦ πεποιημένοις λόγοις ἔνι τι πρὸς ἡμᾶς συγγενὲς, καὶ ἔδοξεν εἷς εἶναι τῶν πελησιακότων.

VIII. ἐκείνῳ μὲν οὖν περὶ πολλοῦ ἡ σπουδὴ, τῷ δ' ἀδελφῷ γενέσθαι μετουσία τῆς βασιλείας καὶ τὸ δεύτερον σχῆμα. διπλοῦ γὰρ ἐγηγερμένου τοῦ Κωνσταντίου πολέμου, τοῦ μὲν πρώτου Περσικοῦ, τοῦ δὲ ἐπ' ἐκείνῳ τοῦ πρὸς τὸν τύραννον, ἔδει δήπου καὶ συμπαρεῖναι. καὶ πέμπεται Γάλλος ἐξ Ἰταλίας τῷ πρὸς ἕω φερομένων, καὶ ὅπερ τῷ τοῦδε πατρὶ πρότερον, τοῦθ' ὑπῆρχε καὶ τοῦδε, (βασιλέως ἰὼ ἀδελφός). Ἐκεῖθεν μὲν οὖν καὶ διὰ τῆς Βιθυνίας δορυφορούμενος ἐχώρει, καὶ εἶδον ἀλλήλους· τοῦτο δὲ τῷ γνώ-

qvæ à me dicebantur qvotidie, aliqvem nactus qvaſi portitorem. Atq; hic etiam qvam maxime naturæ ſuæ atqve indolis vim declaravit: omnium enim minime mecum ipſo verſatus, mei imitatione eos qvi nunqvam non mihi aſſidebant longiſſime antecelluit, perqve viam obſcuriorem, apertiſſimam iſtam largo fructuum proventu plurimum antevertit. Inde autem eſſe exiſtimo, qvod in iis qvas poſtremis temporibus concinnavit orationibus aliqvid inveniatur, qvandam cum noſtris qvaſi ſpirans cognationem: viſusqve adeo ex iis eſt unus qvi noſtra inſtitutione fuerunt uſi.

VIII. Atq; iſta qvidem ejus occupaverant ſtudium: frater vero interea Imperii particeps factus eſt, Cæſaris ei collata poteſtate. Cum enim geminum motum Conſtantio eſſet bellum, primo nimirum Perſicum, deinde qvod proxime inſecutum illud fuit contra Imperii invaſorem, neceſſe omnino habuit ſocium ſibi in Imperio adſciſcere. Ex Italia proinde ad Orientis tutelam mittebatur Gallus, eademq; ipſi, qvæ olim Parenti ejus, provincia ceſſit. Per Bithyniam itaqve etiam ingenti ſatellitum numero ſtipatus iter fecit, videruntqve ſe invicem fratres. Attamen qvod noſter

ſter ceperat animi propoſitum, illius fortuna haudqvaqvam immutavit: neqve ut qvidqvam ex ſtudio ſuo remitteret, imperii in qvo collocatus frater fuerat faſtigium, impetum ei dedit. Sed potius vehementius ejus, qva in litteras ferebatur, accenſa fuit cupiditas: imo & labores qvibus eas aſſeqveretur magis redditi fuere intenſi: eo nimirum exiſtimante, ſe, ſi privato ſibi vita fuerit degenda, Sapientiam tamen, divinius longe bonum, pro Imperio eſſe poſſeſſurum: Si autem ipſe qvoqve ſceptro ſit admovendus, ſapientia ſummum iſtud ſeſe ornaturum eſſe faſtigium. Hinc non ſolis tantum luce ad ſtudia ſua uſus eſt, ſed & ignis, nocte ſcilicet ſuperveniente. Nec, qvod facile ipſi fuiſſet, rem familiarem amplificavit, ſed animum meliorem effecit.

μὲν οὐκ ἠλλοίωζεν ἡ περὶ ἐκεῖνον τύχη, οὐδὲ τὸ βασιλεύειν τὴν ἀδελφὴν ἀφεῖλεν εἰς ῥᾳθυμίαν ἔλαβεν, ἀλλ' ἐπήυξησε μᾶλλον τὴν φιλομάθειαν ἡ ἔσχε περὶ σοῦ λόγους. ἐπήυξησε δὴ σοῦ πόνους οἷς ἐχρῆτο περὶ τὰ τούτων θηρεύειν, νομίζων, εἰ μὴ ἐν ἰδιώτου μέρει μείνοιεν, ἕξειν ἀντὶ τῆς βασιλείας τὴν σοφίαν, κτῆμα θειότερον. Εἰ δὲ δεῖ σκηπτρου ἅπτοιτο, κοσμήσειν τῇ ζοφίᾳ τὴν βασιλείαν. Διὰ τοῦτο ἡλίου τι ἐχρῆτο πρὸς τὰς μαθήσεις, καὶ νυκτὸς ἐπελθούσης πυρί. καὶ τὴν μὲν οὐσίαν οὐκ ἐποίει μείζω, ῥᾴδιον ὄν, τὴν γνώμην καλλίω.

IX. Cumqve aliqvando in eorum perveniſſet cœtum, qvi pleni qvaſi toti Platone ſunt, atqve de Diis geniisqve, à qvibus univerſa hæc, & condita certiſſime ſint, & conſerventur, diſſerentes eos audiviſſet: de anima item, qvid ſit? unde originem ducat? qvo poſt hanc vitam abeat? qvibus rebus deprimatur & qvibus elevetur? qvibus deorſum trahatur, & qvibus ſubnixa ad ſuperiora evolet?

IX. καὶ ποτὲ τοῖς τῶν Πλάτωνος γέμουσιν εἰς ταὐτὸν ἐλθὼν, ἀκούσας ὑπέρ τε θεῶν καὶ δαιμόνων, τῶν ὡς ἀληθῶς τὸ πᾶν ἔστο καὶ πεποιηκότων καὶ σωζόντων· καὶ τί τε ἡ ψυχὴ, καὶ πόθεν ἥκει, καὶ ποῖ πορεύεται, καὶ τίσι βαπτίζεται, ἐ τίσιν αἴρεται, ἐ τίσι καθέλκεται, καὶ τίσι μετεωρίζεται· καὶ τί μὲν αὐτῇ δεσμὸς, τί δὲ ἐλευθερία, καὶ πῶς

ἂν

ἂν γένοιτο τὸ μὲν φυγεῖν, τῷ δὲ τυχεῖν, ἀλμυρᾶν ἀκοὴν ἐπικλύσατο πτίμῳ λόγῳ, καὶ πάντα τὸν ἔμπροσθεν ἐκβαλὼν ὕθλον, ἀντεισήγαγεν εἰς τὴν ψυχὴν τὸ τῆς ἀληθείας κάλλος, ὥσπερ εἴς τινα μέγαν νεὼν ἀγάλματα θεῶν πρότερον ὑβρισμένα βορβόρῳ. καὶ ἦν μὲν ταῦτα ἕτερα, ἐσχημάτιζετο δὲ τὸ πρόσθεν, ὡ γὰρ ἐξῆν φανῆναι, (Αἴσωπος δὲ ἐκεῖνος μῦθον ἂν εἴποι) οὐκ ὄνον λεοντῆ κρύπτων, ἀλλ' ὄνε δορᾷ τὸν λέοντα. Κρείττων μὲν ἦδει ἃ εἰδέναι κρεῖττον, ἐδόκει δὲ τὰ ἀσφαλέστερα.

X. Τῆς φήμης δὲ πανταχοῦ φερομένης, πάντες οἱ τὰς μούσας καὶ οὗ ἄλλως γε θεὸς οἱ μὲν ὠδοιπόρουν, οἱ δὲ ἔπλεον, σπεύδοντες ἰδεῖν τε ἐκεῖνον καὶ συγγένεσθαι, καὶ εἰπεῖν αὐτοί τι, καὶ ἀκοῦσαι λέγοντος. Ἦν δὲ ἐλθεῖν ὡ ῥᾴδιον ἀπελθεῖν, κατεῖχε γὰ

qvæ porro vincula & carceres, qvæ contra ejus ſit libertas? & qvomodo illa effugere, hanc vero aſſeqvi liceat; doctrinam (qva antea fuerat imbutus) ſalſæ, (potuiq; adeo non inſervienti) aqvæ ſimilem, dulciori, potabilisqve aqvæ inſtar habente diſciplina ſubmerſit atqve abolevit: omnibusq; qvas antea imbiberat egeſtis nugis, veritatis pulchritudinē in anima ſua, velut in magnifico aliqvo templo, Deorum ſtatuas, ſtercore antea profanatas, earum loco collocavit. Atqve adeo animum qvidem qvoad iſta mutaverat, ſimulabat tamen eundem ſeſe atqve antea eſſe, cum animi ſenſa prodere haudqvaqvam liceret, non aſinum leonina, ſed aſinina pelle leonem occultans: atq; ea qvorum melior eſt ſcientia qvidem tenebat, deterioribus tamen minusqve firmis adhærere videbatur.

X. Cum autem latiſſime fama ejꝰ ſpargeretur, omnes qvi Muſarum aliorūq; Deorū cultui erant addicti, terra alii, alii mari iter ad eum faciebant, videre illum, cumq; eo verſari, & verba coram eo facere, ipſumqve rurſus audire loqventem certatim properantes. Qvi autem ad eum acceſſerant, non niſi ægerrime, ut diſce-

derent, à ſeipſis poterant impetrare: non enim orationis tantum ſvavitate Siren illa eos detinebat, ſed eo etiam qvod ab ipſa natura ad devinciendos ſibi hominum animos eſſet comparatus: atqve hoc ipſo, qvod impenſe amare ipſemet noſſet, alios qvoqve ad idem recte faciendum inſtituit: adeo, ut qvi intimius cum eo eſſent converſati, non ſine difficultate & ægritudine qvadam ab eo divelli potuerint. Omnis itaq; generis animo complectebatur, eandemqve ſatis etiam declaraverat, ſapientiam: Poëtas, Rhetores, Philoſophorum ſectas tenebat: Græcæ lingvæ maxima, nec minori Latinæ gaudebat peritia, utramqve enim familiarem ſibi reddere ſtudebat. Nemo autem bene ſentientium erat, qvi aſſidue preces ore non funderet, ut rerum ſummæ Juvenis ille aliqvando præficeretur, orbisqve ſiſteretur ruina, ægris autem feſſisqve rebus præficeretur ille, qvi medelam talibus noſſet afferre. Non dixerim iſtiusmodi eum improbaſſe vota, neqve vanæ laudis materiam iſta in re pro eo qværam: ſed idem ipſum qvoqve optaſſe fatebor. Optaſſe tamen non luxus potentiæve aut purpuræ inductum amore, ſed ideo potius, ut ſua induſtria atqve laboribus tum alia multa qvæ perdide-

ἡ σειρὴν ἐ λόγοις μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ πρὸς φίλτρον ἕλκειν πεφυκέναι· τῷ δὲ ἄγαν φιλεῖν εἰδέναι, καὶ οὓς ἄλλους ἐπαΐδειν καλῶς τοῦτο ποιεῖν· ὥστε συγκεραννύμενοι γνησίως οὐκ ἀπίνως ἀπηλλάττοντο. Ἦν ἂν ἐκείνῳ παντοδαπὴ σοφία συνειλεγμένη καὶ δεικνυμένη. ποιητὰς, ῥήτορας, γένη φιλοσόφων. πολλὴ μὲν Ἑλλὰς φωνὴ, οὐκ ὀλίγη δὲ ἀλλοτρία, τῷ δὲ ἑᾷ φρονεῖν ἀμφοτέρων. Ἀρχή τε ὑπὸ παντὸς ἕλκειν φρονήτων σώματος ἡδέως τῶν πραγμάτων τὸν νεανίσκον κύρειν, καὶ σῆναι μὲν τὴν φθορὰν τῆς οἰκουμένης, σῆναι δὲ, ὅσοι τὸν ἐπιτρέμουσι πταῦτα ἰᾶσθαι. ἐ μὴν φαίην ἂν ἐκεῖνον ἐπιμᾶν τοῖς ἀρχαῖς, ἐδ' ἀλαζονεύομαι τοῦτό γε ὑπὲρ αὐτοῦ, ἀλλὰ βέλεσθαι μὲν ἂν αὐτὸν, βέλεσθαι ἂν ἐ τρυφῆς, ἐδὲ δωμασίας, ἐδὲ πορφύρας ἔρωτι, τὸ δὲ τοῖς αὐτοῦ πόνοις ἐπιδοῦναι τοῖς ἔθνεσιν ὧν ἐ-

ξέπε-

ξεπεπλώκεσαν, πάτε ἄλλα καὶ μάλιστα δὴ τὰς τῶν θεῶν λατρείας. ᾧ δὴ καὶ διαφερόντως ἐπαλήθετο τὴν καρδίαν, νεώς τε ὁρῶν κειμένους, καὶ τελετὰς πεπαυμένας, καὶ βωμοὺς ἀνατεταραμμένους, καὶ θυσίας ἀνηρημένας, καὶ ἱερεῖς ἐλαυνομένους, καὶ τὸν τῶν ἱερῶν πλοῦτον εἰς σοῦ ἀσελγεστάτους μεμερισμένον. ὡς εἴ τις αὐτῷ θεῶν ὑπαχνεῖτο τὸ τούτων ἐπανόρθωσιν δι' ἑτέρων ἕξεσθαι, σφόδρα ἄν μοι δοκεῖ τὴν βασιλείαν φυγεῖν· ἅτως ὑ ἔ κρατεῖν τε δὲ ἅ πρᾶξαι τὰς πόλεις ὠρέγετο.

XI. Ταύτης τοίνυν τῆς ἐπιθυμίας ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν πεπαιδευμένων ἀκμαζούσης, τὸ τῇ τύδε γνώμῃ θεραπευθῆναι τὴν γῆν ἦλθεν ἐπὶ τὴν Γάλλου συκοφαντία, καὶ γράμματα τὴν ἐπιβουλὴν ἔχοντα τὴν ἑαυτῆν εὑρητο. δόντων δὲ δίκην τῶν ἀδικούντων, ὑ ὃν ἔμελλεν αὐτὸς σεφανώσειν ὁ τὰ τοιαῦτα ἠδικημένων, ἔδοξεν ἧς εἰλήφει δίκης ὀφείλειν δίκην ὁ λαβὼν, καὶ ἀπέθνησκεν ἄφωνος, φθάσαντος τὴν ἀπολογίαν τὰ ξί-

rant, tum maxime Deorum cultum atq; religionem populis redderet. Hoc enim ipſum erat, qvo vel imprimis pectus ejus percellebatur, dum templa videret ſolo æqvata, myſteria interrupta, aras everſas, abolitam ſacrificiorum religionem, ſacerdotes exilio mulctatos, ſacros deniqve theſauros in impuriſſimos homines diviſos. Adeo, ut ſi qvis ſpem ei facere potuiſſet, fore, ut aliorum ope ad meliorem ſtatum iſta perducerentur, null⁹ dubitem omnibus modis Imperium recuſaturum eum fuiſſe: Ita nimirum non Imperii, ſed publicæ felicitatis ardebat cupiditate.

XI. Hocce igitur deſiderium dum in animis eorum invaleſcebat, qvi orbem Conſiliis hujus ad ſanitatem revocatum iri erant perſvaſi; pernicioſa Gallum invaſit calumnia, litteræqve fuerunt repertæ, exitium ei mînantes inſidias complexæ. Cum autem promeritas ii, qvi tantum adverſus eum cogitaverant nefas, pœnas dediſſent, (ſane enim præmiis eos non poterat afficere, gravi adeo injuria ab illis provocatus:) ob ipſas illas qvas ab iſtis ſumſerat pœnas, ipſemet qvi eas exegerat ſupplicium meruiſſe viſus eſt, atqve adeo non auditus occubuit, gladio defenſionem ejus an-

tevertente. Qvo facto, ſubito noſter qvoq; fuit arreptus, armatisqve circumdatus cuſtodibus, torvum tuentibus, vocesqve edentibus aſperas, & ita adverſus illum ſeſe gerentibus, ut parum gravis illi carcer (cum factis ei ab illis moleſtiis comparatus) videretur. At hoc qvoqve inſuper accedebat incommodi, qvod in uno eodemqve loco ſubſiſtere ei non concederetur, ſed qvod locum loco miſeriæ augendæ cauſa cogeretur mutare.

XII. Atqve ea qvidem ferenda ipſi fuerunt, cum tamen nemo criminis cujusqvam, ſive majoris, ſive minoris, eum inſimularet. Qvod enim ejus qvæſo fuerit crimen, qvi plusqvam trecentarum manſionum itinere à fratre fuerat divulſus? Sed per litteras forte cum eo egerat: verum ne has qvidem admodum miſit freqventes, & intra nudæ ſalutationis terminos ſeſe nunqvam non continentes. Qvamobrem etiam nemo, qvi vel calumniis adverſus eum cuperet agere inventus eſt. Nihilominus tamen iis qvas dixi afflictus fuit calamitatibus, ob cauſam qvidem aliam nullam, qvam qvod eodem utrumqve naſci parente contigiſſet.

XIII. At hic qvoqve rurſus merito aliqvis eum admiretur, qvi

φυς. καὶ αὐτίκα ὑπὸ ἀνίατα σό τι, καὶ ὧν ἐν μέσῳ φυλάκων ὠπλισμένων, ἄγριον μὲν βλεπόντων, τραχὺ δὲ φθεγγομένων, κῦφον δὲ ἀποφαινόντων οἷς ἐποίουν τὸ δεσμωτήριον. καὶ οὐδὲν ἦν τὸ μηδὲ ἐφ ἑνὸς ἱδρύεσθαι χωρίου, τόπους δὲ ἐκ τόπων ἀμείβειν ἐπὶ ταλαιπωρίᾳ.

XII. καὶ ταῦτα ἔπαθεν ἐγκαλέσαντος μὲν οὐδενὸς, ὅτε μεῖζον, ὅτε ἔλαττον. πῶς γὰρ, ὅς γε διεστήκει μὲν τἀδελφῷ σταθμοῖς πλείοσιν ἢ τριακοσίοις; γράμματα δὲ ἔπεμπεν· οὐδὲ ταῦτα πολλάκις, καὶ οὐσυρήσειν ὀλιζόμενα μόναις. διόπερ οὐδ' ὁ συκοφαντήσων. ἀλλ' ὅμως οἷς ἔφλω ὑπιέζετο, κατ' ἄλλο μὲν οὐδὲν, ὅτι δὲ εἷς ἀμφοτέροις πατὴρ γένοιτο.

XIII. Πάλιν τοίνυν ἐνταῦθα ἄν τις αὐτὸν θαυμάσειε τὸ μήτε τῆς

κατα

κατὰ τὸ πθιεῶτ@ λόγοις κολακεῦσαι τὸν ἀπεκτονότα, μήτε τοῖς ὑπὲρ ἐκείνου παροξύναι ζῶντα· ἀλλὰ τὸν μὲν ἀφανεῖ λύπῃ πεμᾶν, τῷ δὲ μὴ δοῦναι τοῖς φόνου ἀφορμὴν δ· ὕτω γὰρ ἂν καὶ καλῶς ἐκρέπτετο τῆς γλώττης, καὶ ταῦτα τῶν πεμεσηκότων ἀνιαρῶν ἅ σφεδρῶς ἐπιπρόντων, ὥστε ἐπέφραξε τῇ καρπερίᾳ τοῖς πονηροπάτοις τὰ στόματα. Ἀλλ' οὐδὲ ταῦτα ἤρκει τοῖς σωτηρίαν, οὐδὲ ἴσχε τῷ μάτην πεμωμένῳ τὸν ὀργόν. τὸν δὲ εἶδε Κάδμου θυγάτηρ Ἰνὼ χειμαζόμενον ἡ Κωνσταντίου γυνή· καὶ τὸν μὲν ἠλέησε τὸν δὲ ἐμάλαξε, καὶ πολλαῖς ταῖς ἱκεσίαις ἔλυσεν ἐρῶντα τῆς Ἑλλάδ@, καὶ μάλιστα δὴ τὸ τῆς Ἑλλάδ@ ὀφθαλμὸ τῶν Ἀθηνῶν, εἰς γῆν ἐρωμένην πέμψασα.

XIV. Τοῦτο τοίνυν αὐτὸ πᾶς οὐκ ἀτεχνῶς ψυχῆς ἐκ θεῶν ἀφικμένης· τὸ κατασῆσαι εἰς αἵρεζιν χωρίου, μήτε κήπων, μήτε οἰκιῶν, μήτε αὐλῶν, μήτε ἐπ' αἰγιαλοῖς ἀγρῶν, μήτε τῆς ὅλ@ neq; defunctum accuſando, adulatus vivo fuerit, neqve intempeſtiva illi⁹ defenſione iſtum offenderit: ſed illi qvidem luctu ſecreto juſta perſolverit, huic autem novæ, cui avide inhiabat, cædis non dederit occaſionem. Tanta enim cum arte lingvam moderatus eſt, & quidem eo tempore, qvo imminentes undiqvaqve calamitates parum ſereno animo eum eſſe patiebantur, ut peſſimis qvoqve hominibus moderatione ſua os obturaverit. Attamen ne hoc qvidem ad parandam ei ſalutem fuit ſatis, nec iram ejus, qvem fruſtra omni colebat obſeqvio, ſiſtere potuit. Verum vidit eum Cadmi filia Ino, Conſtantii inqvam uxor, iſta tempeſtate jactatum: & illius qvidem tacta miſericordia eſt, iſtum vero placare ſuſcepit; multisqve precibus Græciæ langventem deſiderio, maxime autem Athenarum univerſæ Græciæ ocelli, liberavit, ad eas qvas tantopere anhelabat regiones eum dimittens.

XIV. Jam vero hoc ipſum nonne planiſſimo divinam habentis originem animæ argumentum eſt qvod cum penes ipſum fuerit, locum ubi habitaret ſibi deligere, non hortorum, domorumve, aut ad maris littora extenſorum agrorum, vel ab aliis rebus haud

ſane paucis profectarum voluptatum fuerit cupidus, (omnia enim iſta in Jonia ipſi copioſe ſuppetebant:)Sed illa,qvæ magna certe eſſe videbantur, pro exiguis reputaverit, cum Athenienſium urbe comparata, Platonis ſcilicet & Demoſthenis, nec non reliqvæ multivariæ ſapientiæ fœcundiſſima matre? Et iſthac qvidem acclerato qvam maxime itinere venit, iis qvæ animo jam fuerat complexus plura adjiciendi propoſito,magiſtrosq;aditurus,qvi aliqvid iis qvæ jam tenebat addere poſſent amplius. At cum jam propi⁹ cum iis eſſet congreſſus, ſuæq; dediſſet,rurſusqve accepiſſet illorũ virtutis experimenta, ipſos in admirationem rapuit magis,|qvã ab illis in admirationem fuit raptus:ſolusq; ex omnib⁹ qvi Athenas proficiſcuntur adoleſcentib⁹, aliis potius ſua cõmunicata qvam accepta aliorum doctrina inde diſceſſit. Hinc qvædam ſemper juvenum, ſeniorum, Philoſophorũ, Rhetorum conſpecta fuere examina. Ipſorumqve etiam Dæmonum (illius urbis) oculos in ſe convertit,utpote qvibus probe eſſet perſpectum, hunc eos, qvibus patrum ævo cocolebantur honores, ipſis aliqvando eſſe redditurum. Inter dicendum autem ſimul admiratione alii, ipſe vero pudore perfundebatur, nihil enim erat qvod ſine decenti qvo-

τῶν ἄλλων ὄντων οὐκ ὀλίγων θλιθ-
θυμῆσαι τρυφῆς, ἃ πάντα ἐν-
πὶ τῆς Ἰωνίας αὐτῷ. ἀλλ' ἡγήσ-
σατο μικρὰ τὰ δοκοῦντα μεγάλα
πρὸς τὴν τῆς Ἀθηνᾶς πόλιν,
τὴν μητέρα τε Πλάτωνος καὶ Δη-
μοσθένους, καὶ τῆς ἄλλης τῆς πο-
λυειδοῦς σοφίας; ἦκεν μὲν ἐκεῖ-
σε θέων ὡς προθήσων οἷς ἠπίσατο
τε, καὶ διδασκάλοις ἐντευξόμε-
νος δεινοῖ τι δυναμένοις ὧν εἶχε
πλέον. συγγινόμενος δὲ καὶ πεῖ-
ραν αὐτοῦ τε παρέχων καὶ λαμβά-
νων ἐκείνων, ἐξέπληττε μᾶλλον,
ἢ τοῦτο ἔπαχε, καὶ μόνος ἐκεῖ-
νος νέων τῶν Ἀθήναζε ἡκόντων δι-
δάξας τι μᾶλλον ἢ μαθὼν ἀπῆλ-
θε. τοιγαροῦν ἀεί τινα σμήνη
περὶ αὐτὸν ἐρῶντα νέων, πρεσ-
βυτέρων, φιλοσόφων, ῥητόρων.
ἔβλεπον δὲ ἐς αὐτὸν καὶ οἱ
δαίμονες, ὃν εἰδότες ὡς ἔτι
αὐτοῖς ἐπανάξει τὰ πάτρια. ὁ δὲ
λέγων τε ἐμοὶ ὁμοίως θαυμαστὸς καὶ
αἰδέμων, ἐπειδὴ ἐμοί, τι χωλὸς
ἐρυθήματος ἐφθέγγετο. τῆς μὲν
ἐν πραότητος ἅπαντες ἀπέλαυον,

ἕ

ξ πιστεύεσθ δὲ οἱ βέλτιστοι. κἂν τούτοις αὐτοῖς πρῶτος ἦν παρ' ἡμῶν ὁ μόνος ἐν ἀνθρώποις ἄμεμπτος ὁ τὸν μῶμον ἀρετῇ νενικηκώς.

dam rubore proferret. Svaviſſimy igitur moribus ejus optimo tantum cuisqve datum fuit: atqve inter hos ipſos primum locum tenuit noſter ille, ſolus omnium mortalium ab omni labe immunis, omniqve vitio virtute ſua ſuperior redditus.

XV. Ἦν μὲν γὰρ γνώμη τῷ νεανίσκῳ τοῖς Ἀθήναις ἐμβιῶναί τε καὶ ἐντελευτῆσαι, καὶ τοῦτο κέκριτο πέρας εὐδαιμονίας. τῶν πραγμάτων δὲ ἀπαιτούντων βασιλέα δεύτερον, ἐφθαρμένων μὲν τῶν πρὸς τὸν Ῥῆνον πόλεων, τῶν δὲ ἐκεῖσε πεμπομένων στρατιῶν μείζονα ἢ ἐξὸν ζητούντων, καλεῖται πρὸς ἀρχὴν ὁ φιλοσοφῶν Ἀθήνησιν, ἐξ αὐτῆς δὴ φιλοσοφίαν παρέχων θαρρεῖν τῷ πλεῖστα ἠδικηκότι. καὶ γὰρ φονεὺς γέγονε πατρός τε καὶ ἀδελφῶν, τῶν μὲν πάλαι, τοῦ δὲ ἔναγχος. ἀλλ' ἤλπιζέ γε πᾶς πίστεως ἐν βεβαίῳ κεῖσθαι, καὶ τὸν ἐκείνου τρόπον κρείττω τῶν ἐγκλημάτων ἔσεσθαι. ὁ μὲν Ἦν καλῶν ἢ κακῶς ἤλπιζε-

XV. At enim conſtitutum erat noſtro adoleſcenti & vivere Athenis, & mortem ibi tandem oppetere, idq; ipſum ſuæ felicitatis ſummum ſibi perſvaſerat eſſe cacumen. Verum cum publicarum rerum conditio Cæſarem conſtitui poſceret, urbibus nimirum prope Rhenum evaſtatis, iisqve qvi cum excercitu eo mittebantur majora qvam par erat molientibus; ad imperium evocatus eſt, philoſophiæ apud Athenienſes operam navans, eoq; ipſo qvod philoſophicis ſtudiis incumberet, ut confidentior eſſet is, qvi maximis eum irritaverat offenſionibus, efficiens. Ille enim & patrem, & fratres ejus, jam olim qvidem ceteros, unum vero ex illis nuper admodum peremerat. Speravit tamen nihilominus firmo ſatis ſpem ſuam ſubnixam eſſe fundamento, moresqve ejus plus qvam ſua crimina eſſe valituros. Atqve illius qvidem, qvi evocabat eum, ſpes ratione non deſtituebatur: Huic vero qvod per-

perſvaderet, fidem vocanti tuto poſſe haberi, & ad inſidias iſtos non ſpectare honores, erat nihil: id ipſum enim augurari ſangvinis fluxus jubebat. Cum tamen nulla effugiendi pateret via, non ſine lacrimis invocavit Deos, iisq; ut præſto ſibi eſſent exoratis iter fuit ingreſſus.

XVI. Cæſar itaqve nuncupatus ad labores ſtatim ablegatur, Herculeis opus habentes lacertis. Ceſſit enim ei Belli adverſus Gallos gerendi provincia, qvorum ultimi Oceani littora accolunt. Conſtantius namqve bello conſtrictus contra Magnentium qvi alienum qvidem invaſerat imperium, verum cum legum obſervatione, imperabat, nihil non movendum eſſe exiſtimavit, ut virum iſtum è medio tolleret. Indeqve per litteras Romani Imperii fines Barbaris patere juſſit, permiſſurum ſeſe eſſe pollicitus, ut qvantum poſſent terrarum in ſuam poteſtatem redigerent. Illi itaqve facta ſibi licentia, fœderibusqve per litteras exſoluti, freti inſuper maxima ejus qvi repellere eos debuiſſet impotentia, in Italia enim Magnentius ſuos continebat exercitus; florentiſſimas urbes impune deprædabantur: atqve adeo vici evaſtabantur, qvatiebantur mœnia, opes vero cum

τὸν δὲ ἁδὲν ἰὼ ὁ πιςεύειν ἔπειθεν, ὡς οὐκ εἰς ἅπιβελὴν ἡ πμὴ πλευτήσει. ταυτὶ γὰ ἐδίδε τὸ ῥυὲν αἷμα μαντεύεαζ. Δ|αδύσεως ᾗ οὐκ ἔσης καλεῖ σω δάκρυζι τὸν θεὸν, κὰ δεηθεὶς ἀμύνειν ἐπορεύετο.

XVI. Μεταχὼν δὲ τῆς βαζιλείας ἐπ' ἆθλον ὑθὺς ἀποτέλεσ τὰ τῶν Ἡρακλέες χειρῶν δεόμθνον. Εἶχε γὰ ὧδε τὰ πρὸ τοῦ Γαλάτας, ὧν οἱ πλευτᾷοι πρόσοικοῦσι τὸν Ὠκεανόν. Μαγνεντίῳ κωνςάντι πολεμῶν, ἀφελομένῳ μὲ ἀλλοτρίαν ἀρχὴν, ἄρχοντι δὲ αὐτῷ μετὰ φυλακῆς τῶν νόμων, πάντ' ἦετο δεῖν κινεῖν ἅπὶ τῷ τὸν ἄνδρα ἑλεῖν. κὰ ἀνοίγει δὴ τοῖς βαρβάροις Δ|ὰ γραμμάτων τοῦ Ῥωμαίων ὅρες, ἐξεῖναι φήζας αὐτοῖς ὁπόσην δύναντο κτᾶαζ. δοθείσης δὲ ἐκείνοις τῆς ἀδείας, κὰ τῶν σωθέντων λελυμένων τᾶς ἅπιζολαὶς, ἰσχυθέντες ἅπὶ πολλῆς ἔ κωλύοντι ἐρημίας. ὁ γὰ δὴ Μαγνέντι ἐν Ἰταλίᾳ τὰς δυνάμεις εἶχε, Μυσῶν λείαν ἐργάζονται τὰς Ἀδαί-

μονας

μονας πόλεις, καὶ κατεσύροντο μὲν κῶμαι, κατεσείετο δὲ τείχη, χρήματα δὲ ἤγετο, καὶ γυναῖκες, καὶ παῖδες, καὶ οἱ δουλευόντες ἠκολούθουν· τὸν αὐτῶν πλοῦτον οἱ δύσυχεῖς ἐπὶ τῶν ὤμων φέροντες. ὁ δὲ ἐν δωσάμῳ δουλεύειν, καὶ γυναῖκα καὶ θυγατέρα ὁρᾶν ἐν ὕβρει κλαίων ἀπεσφάττετο. μετενηνεγμένων δὲ ἐκεῖσε τῶν παρ' ἡμῖν ἀγαθῶν, ἐγεώργουν οἱ κεκρατηκότες τῇ ἡμετέραν μὲν τοῖς αὐτῶν χερσὶ, τὴν δ' αὐτῶν ταῖς τῶν εἰλημένων. αἱ δ' αὖ διαφυγοῦσαι τὴν ἄλωσιν ἰσχυί τειχῶν, γῆν μὲν οὐκ εἶχον πολὴν ὀλίγῃ κομιδῇ, λιμῷ δὲ ἀπηλίσκοντο, παντὸς ἀπόμενοι τοῦ δυναμένου τρέφειν. Ἕως εἰς τοσοῦτον κατέστησαν ἀριθμὸν, ὥστε τὰς πόλεις αὐτὰς ἀγρούς τε εἶναι καὶ πόλεις, καὶ τὸ ἔσω περιβόλων ἀοίκητον δρκεῖσαι γεωργίαν. καὶ βοῦς συνεζεύγνυτο, καὶ ἄροτρον εἵλκετο, καὶ σπέρμα κατεβάλλετο, καὶ αἰήρει στάχυς, καὶ θερισμὸς, καὶ ἅλως, καὶ πάντα ταῦτα ἔσω

fæminis liberisq; abducebantur, qvos ſeqvebantur in ſervitutem redacti (parentes atq; mariti) proprias opes ſuas miſeri humeris ſuis geſtantes. Servili autem conditioni qvisqvis accomodare ſeſe uxoremqve aut filiam hoſtium petulantiæ obnoxiam videre non poterat, lacrymas profundens mactatus fuit. Cumq; hac ratione eorum, qvæ apud nos erant, optima qvæqve ad hoſtium regiones fuiſſent translata; noſtros, qvi eos occupaverant, ſuis manibus colebant agros, ſuos vero manibus eorum qvos in captivitatem abduxerant. Illæ porro urbes, qvæ mœniorum robore qvo minus expugnarentur fuerant conſecutæ, agrorum paucitate laborabant, fameq; adeo enecabantur; à nulla omnino re manus abſtinentes, qva modo vitam ſuſtentari poſſe ducerent, donec ad eam paucitatem cives redigerentur, ut ipſæ urbes agros ſimul urbesqve repræſentarent, earumqve pars incolis deſtituta, intra ipſa mœnia agriculturæ, qvantum opus eſſet, locum faceret. Namq; & boves jungebantur aratro, & ſementis inſtituebatur, & ariſtæ prodibant, & meſſor, & area, omniaqve ad agrorum culturam ſpectantia occurrebant intra portas: ita ut

non facile aliqvis eos qvi in captivitatem fuerant abducti, illis magis miseros pronunciare ausus fuerit, qvibus domi manere fuerat integrum.

XVII. Atqve ille qvidem qvi tanta mercede victoriam fuerat mercat⁹, initio qvidem lætabundus exsultabat. Cum autem prostratus tandem victusqve hostis fuisset, ipsius autem proditio in apertam lucem fuisset protracta, Romaq; tantum non publice mutilatam se laceratamqve pessime esse exclamaret; sui qvidem captis periculo depellere petulantissime sese gerentes Barbaros ausus non fuit, sed illum istam expeditionem suscipere voluit, qvi modo ex Philosophorum scholis ad arma gerenda fuerat protractus. Maxime vero insolitum id erat, qvod eundem & superare hostes; & iis inferiorem discedere simul optaret: istud qvidem qvod fines amplificari, hoc vero qvod invidiæ suæ satisfieri cuperet. Qvod enim non minus ad exitium qvam ad victoriam eum ablegaverit, paulo post declaravit. Cum enim ei essent legiones, qvæ trib⁹ olim imperiis tuendis sufficerant, multiq; pedites multi itidē eqvites ei suppeterēt: in qvib⁹ maxime id fuisse terribile puto, qvod nullis vulnerib⁹ locum armatura eorū concederet; trecentos, eosq;

πυλῶν· ὡς οὐκ ἂν τις ἔφηζεν ἀθλιωτέρας εἶναι σοῦ κλόντας τῶν οἴκοι μενόντων.

XVII. καὶ ὁ μὲν τοσούτῳ μισθῷ τὴν νίκην περιάμενος. εὐθὺς μὲν ἥδετο καὶ ἐγαυρία. τὸ πολεμίων δὲ ἡττημένων καὶ τῆς θεοδοσίας ἐκφανείσης, μονονυχὶ βοώσης τῆς Ρωμης ὡς ἡκρωτηριάσαι, τοῖς μὲν αὐτὸ κινδύνοις ἐξελάσαι σοῦ κωμάζοντας οὐκ ἐτόλμα, στρατεύειν δὲ τὸν ἐκ Μυσίων ἄρτι πρὸς ὅπλα εἰλκυσμένον ἠξίου. καὶ τὸ δὴ καινότατον τὸν αὐτὸν ἐμοὶ κρείττω τε φανῆναι καὶ χείρω τῶν πολεμίων ἤνχετο, τῷ μὲν τῆς γῆς ἐπιθυμεῖν ἐκείνο ποιᾶν, φθόνῳ δὲ τοῦτο. καὶ ὅτι γε ἀπολέμυον ἦχ' ἧττον ἢ κρατήσοντα ἐξέπεμψεν, ὑθὺς ἔδειξεν. ὅσης γὰ αὐτῷ στρατιᾶς, ὅση πρότερον τρεῖς βασιλείας σωεῖχε, καὶ πολλῶν μὲν ὁπλιτῶν, πολλῶν δὲ ἱππέων ὄντων, ὧν οἶμαι φοβερώτατον τὸ τῆς θωρακευῆς ἄτρωτον, τριακοσίους αὐτῷ σοῦ Φαυλοτά-

λοτάτους τῶν ὁπλιτῶν ἐκέλευεν ἕπεσθαι, οὗ γὰρ ἱδρυμένους αὐτὸν ἐκεῖ στρατιώτας εὑρήσειν. τοῦτοι δὲ ἦσαν οἱ μεμαθηκότες ἡττᾶσθαι, καὶ ὃς ἔργον ἓν πάλαι πολιορκεῖσθαι.

XVIII. Τὸν δὲ ὑδὲν ἄρα τούτων ἐτάραξεν, οὐδὲ ἔδειξε φεύφοβον. ἀλλὰ τότε πρῶτον ὅπλων τε καὶ πολέμου γυμνοῦ καὶ μέλλων ἐπὶ οὓς ἀεὶ νενικηκότας ἐξάγειν στρατιώτας τρέμοντας, ὅτω μὲν ἤνεγκε τὴν σκευὴν, ὥσπερ ἀντὶ βιβλίων ἐξ ὀρχῆς ἀσπίδα μεταχειριζόμενον. ὅτω δὲ ἐχώρει θαρρῶν, ὥσπερ μυρίων Αἰακιδῶν ἡγούμενον. δύο δὲ ἄρα αὐτὸν ἐποίει τοιοῦτον, ἓν μὲν ἡ σοφία, καὶ τὰ τὰ βουλεύματα εἰδέναι χειρῶν ὄντα δυνατώτερα. ἕτερον δὲ τὸ πιστεύειν αὐτῷ συστρατεύειν οὓς θεούς. ἤδει δὲ καὶ τὸν Ἡρακλέα τὴν φυγὼν τῆς Ἀθηνᾶς: τῆς δὲ τῶν θεῶν εὐνοίας αὐτὸν ἀθυς ὑπὸ γραμμῆς ἐναργὲς τὸ σύμβολον. κινηθεὶς γὰρ ἐξ Ἰταλίας ἔ

pessimæ notæ sequi illum jussit, eo usus prætextu, quod in istis (ad quas abeundum illi erat) regionibus inventurus esset milites in iis collocatos. At vero isti erant fugæ assueti, & qui dudum aliud fecerant nihil, quam ut obsideri se paterentur.

XVIII. Sed nihil tamen horum omnium Nostrum exterruit, nec ut perculsus metu videretur effecit. Quin potius, licet tum primum arma bellaque attingeret, militesq; educturus esset timidos atque trementes, contra eos qui nunquam non hactenus vicerant; ita tamen arma tractavit, ac si per omnem ætatem non libros sed clypeum gestasset: itaque processit intrepidus ac si ingentem exercitum militum, Ajace fortitudine non inferiorum duceret. Duo autem fuerunt, quæ ut eo animo esset effecerunt; alterum sapientia erat, quodque nosset consilia plus quam manus plerumque valere: alterum quod Deos stare à partibus suis firmiter sibi haberet persuasum. Jam vero noverat, Herculem vel ex stygiis undis emersisse Palladis adjutum auxilio: Deorumque in se benevolentiæ statim ab ipsis carceribus luculentum signum acceperat. Cum enim adulta hyeme ex Italia proficisci jussus esset, quo tempore nil

expeditius erat qvam frigore nivibusqve enecare eum, tecto ab aeris injuriis nullo defensum; adeo jucundis usus solis radiis iter fecit, ut ver esse dicentes istud anni tempus, (qvi cum eo proficiscebantur) processerint: sicqve anteqvam hostes prosterneret, de frigore reportata victoria est.

XIX. Qvin illud etiam melioris fortunæ argumentum erat. Scilicet cum per primum ejus, qvam nactus fuerat, provinciæ, iter faceret oppidum, corona ex teneris ramis plexa, complures namqve funibus ex columnis suspensas, in mœniis sublimes statuere solent decuriones. Harum inqvam coronarum, qvibus urbes ornare solemus aliqva, vinculo qvo suspendebatur soluta, in Cæsaris decidebat caput: subitoqve clamor undiqvaqve fuit exortus. Hac ipsa enim, ut ego qvidem arbitror corona portendebatur, trophæa ab eo paranda, & qvod victor ab hostibus esset rediturus.

XX. Qvod si itaqve ille à qvo missus fuerat, copiam ipsi fecisset statim aggrediendi opus, suisq; utendi consiliis, ad alium statum res isthic statim visurus fuisset perductas. Jam vero omnibus ad agendum rebus præterqvam purpura destitutus erat: vivebantqve

χειμῶνος μεσοῦντος, ἡνίκα τὸν μὴ σὺν ᾗ σώζόμενον ἕτοιμον ἦν ἀπολωλέναι κρυμῷ τε καὶ νιφάδι, ἕτω φαιδρᾶς ἀπολαύων ἐπορεύετο τῆς ἀκτῖνος, ὡς ἔαρ ὀνομάζοντες τὴν ὥραν ἐχώρουν, καὶ πρὸ τῶν πολεμίων τὸ ψύχος ἥττητο.

XIX. καὶ μὴν καὶκεῖνό γε σημεῖον τῆς βελτίονος τύχης. διεξιὼν δὲ πολίχνιον τὸ πρῶτον ἧς παρελάμβανε γῆς, στέφανόν τινα κλάδων, πολλὰς δ' ἐκ καλωδίων τεταγμένων εἰς κίονας ἐκ τοίχων ἐξαρτῶσιν οἱ δῆμοι μετεώρους. τούτων εἰς τῶν στεφάνων ᾧ καλλωπίζομεν τὰς πόλεις, ἐκλυθεὶς τὸ δεσμὸ, καταβαίνων ἐπὶ τῇ τοῦ βασιλέως κορυφῇ· καὶ βοὴ πανταχόθεν. ἐδηλοῦτο δὲ οἰμωγὴ τῷ στεφάνῳ τὰ μέλλοντα τρόπαια, καὶ ὅτι νικήσων ἔρχεται.

XX. Εἰ μὲν οὖν ὁ πέμψας ἐπέτρεψεν ὀρθῶς ἐν ἔργοις τι εἶναι καὶ χρῆσθαι τοῖς λογισμοῖς, ὀρθῶς εἰδέχετο τὴν ἐκεῖ μεταβολήν, νῦν δ' ὁ μὲν πάντων ἦν ἄπορος πλὴν τῆς χλαμύδος. οἱ στρατηγοὶ

γοὶ ὃ κυρίει. παῦτα γὰρ ἐδέδοκτο τῷ πεμφθέντι, τοῦ μὲν ἡγεμονεύειν, τῶν δὲ ὑπηρετεῖν. ὁ δὲ Ὀδυσσέως τε καὶ τῶν Ὀδυσσέως μεμνημένος ἠνείχετο. τοῖς στρατηγοῖς δὲ ἄρα ἤρεσκε καθεύδειν, τυπτὸν δὲ ἠποίει τοῦ ἰσχύος, εἰ βασιλέως ἥκοντος ἔχοιεν ἃ πρότερον. ἀλλ' ὅμως, καὶ κεκωλυμένων πράττειν, θεωμένοις δὲ μόνον τοῖς θεαταῖς τὰ ἔθνη, τυπτὸν γὰρ ἐδέδοκτο μόνον, ὅσσον ἴσχυσε τὸ νομά τε καὶ τὸ πρόσωπον, ὡς ἤδη τις τῶν κατακεκλεισμένων πολύν τινα χρόνον καὶ πεπειρκειμένων ἐκπηδήσας, εἵλε βάρβαρον πρὸς τῷ τείχει γεωργοῦντα, καὶ ἄλλος ἄλλον, καὶ ἕτερος ἕτερον. καί τινα καὶ νυκτερινὴν ἐπιχείρησιν νεανίσκων ἀπεκρούσαντο πολλῶν γέροντες ὀλίγοι, γήρᾳ τῶν ὅπλων ἀφειμένοι. οἱ μὲν γὰρ κλίμακας φέροντες καὶ πύλας ἐρήμους ἐφεύρεσαν· ᾧ δὴ τρόπῳ τῶν πόλεων τὰς πλείστας ἠμήκεσαν. οἱ δὲ, ὡς ἤσθοντο, πᾶν τὸ φανὲν ὅπλον ποιησάμενοι, παρῆλθη-

ſuo arbitrio qvi cum exercitu miſſi fuerant. Sic enim is, à qvo miſſus erat noſter, ordinaverat, ut illi imperarent, huic ſola obſeqvendi facultate relicta: Id qvod tamen ille Ulyſſis, ſociorumqve Ulyſſis memor, æqvo ferebat animo. Placuit itaq; illis qvorum ſumma in exercitu erat poteſtas qvietem agere, id qvod hoſtibus erat percommodum, cum nimirum, Cæſare licet adventante, eadem tamen qvæ antea ipſis tenere liceret. Nihilominus, qvamvis nihil agere permitteretur, ſed populos ſpectandi tantum cauſa circuiret; id enim ut faceret ſolum fuerat decretum; tantum tamen nomen ejus atqve aſpectus valuit, ut eorum, qvi longo ſatis tempore obſeſſi & macerati fuerant, aliqvis proſiliens Barbarum ſub urbis mœniis agriculturam facientem captivum traxerit, qvem ſecutus alius alium, & tertius tertium cepit. Imo & nocturnam qvandam invaſionem à qvam plurimis juventute valentibus tentatam, pauci qvidam ſenes, qvibus ob ætatem dudum fuerat indulta vacatio, fortiter depulerunt. Illi namq; ſcalis allatis, portis omni præſidio deſtitutis eas applicaverant, qva arte maximam urbium partem ceperant antea: Hi vero re illa percepta, qvicqvid ſe illis offerebat in armorum uſum con-

vertentes, pedibus accurrebant ſenilibus, Cæſaris altum inclamantes nomen: viceruntq; ſenes, non aliter ac Myronidis milites, aliis qvidem illorum manu interfectis, aliis vero ſeipſos deorſum præcipitantibus, atq; ita vitæ ſuæ invenientibus exitum.

XXI. Facta qvoq; eſt qvorundam juvenum in Barbarorum agros irruptio, qvi antea ſimilibus auſis aſſveti non fuerant: fueruntqve iſti in fugam converſi, illi vero cædibus indulgebant, non videntes qvidem Cæſarem, vel inde tamen qvod non longe eum noſſent abeſſe, animos ſumentes. Alii qvi de ſedibus mutandis jam cogitaverant, diſſipato qvi animas eorum occupaverat metu, manſerunt. Cumq; Barbari ex denſiſſima ſylva proruentes poſtrema exercitus iter facientis cæderent, adeo rerum faciem immutavit, ut ii qvi ægre facere noſtris ſperaverant, ad internecionem cæderentur, & eorum qvi aliqvem interemerant, qvilibet cædis perpetratæ argumentum caput interemti ferebat, ſtatutumq; erat cuivis capiti abſciſſo pretium. Qvamobrem omni ſtudio in capita hoſtibus præſecanda incumbebant omnes: Lucri enim cupiditate ſapientiſſimus Cæſar à metu militum animas qvaſi expurgabat, utq; auderent aliqvid, eis perſvaſit, ali-

κόζι πσὶν ἔτρεχον βοῶντες τὸ τοῦ βαζιλέως ὄνομα, καὶ ἐνίκων οἱ γέροντες, ὥσπερ οἱ Μυρωνίδου, τοὺς μὲν αὐτοὶ κτείνοντες, οἱ δὲ καὶ σφᾶς αὐτοὺς ἄνωθεν ῥιπτοῦντες ἀπέθνησκον.

XXI. Ἐγένετο δὲ καὶ νέων ἐκδρομή τις ἐπὶ τοὺς βαρβάρους, ὐ πρότερον εἰωθότων· καὶ οἱ μὲν τραπέντες ἔφευγον, οἱ δὲ ἐτύφων ἐν ταῖς σφαγαῖς, οὐχ' ὁρῶντες μὲν τὸν βαζιλέα, τῷ δὲ πλησίον αὐτὸν εἶναι τεθαρρηκότες. ἕτεροι μετανίστασθαι μέλλοντες, ἐκβαλόντες τῶν ψυχῶν τὸν φόβον, ἔμενον. Βαρβάρων δὲ ἐκ δασείας ὕλης ἐπιπταμένων τοῖς ἐσχάτοις ἐν τῇ πορείᾳ τῆς στρατιᾶς, πρὸς τοσοῦτον τὸ πρᾶγμα μετέπιζεν, ὥστ' οἱ λυπήσειν ἐλπίσαντες ἀπεσφάττοντο, καὶ ὁ κτείνας μάρτυρα ἔδει φόνου τοῦ τεθνεῶτος ἐκόμιζε κεφαλὴν, καὶ ἦν τις μισθὸς ἐπὶ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἡ πολλὴ σπουδὴ κεφαλὴν τεμεῖν, τῇ γὰρ ἐπιθυμίᾳ τοῦ κέρδους ὁ σοφώτατος ἐκεῖνος ἐκάθηρε τὰς ψυχὰς τῆς δειλίας, καὶ τὸ λαβεῖν

βεῖν ἐθέλειν, τολμᾶν ἔπειθεν. Οἱ δ' εἰς τὰς νήσους ἃς ὁ Ῥῆνος ποιεῖ τῶν βαρβάρων καταφεύγοντες, θήρα τοῖς νέοισί τε καὶ πολέμοις τῶν ἡμετέρων ἦσαν. καὶ τοῖς ἐκείνων βοσκήμασιν αἱ πόλεις εἰσιῶντο.

qvid accipiendi desiderium. Barbarorum autem qvotqvot in eas qvas Rhenus facit confugere Insulas, nostris, qvi navigiis vecti, vel natantes ad eos penetrabant, in prædam cesserunt: eorumqve gregibus civitates lautissime pascebantur.

XXII. Καὶ μιᾶ δυοῖν πόλεων τῶν μεγίστων, τὴν μὲν εὐρὼν μυρίαις περιβολαῖς κεκακωμένην, τὴν δὲ ἔναγχος ἐφόδῳ μιᾷ κεκενωμένην τε καὶ κειμένην τῇ μὲν χεῖρα ὤρεξεν εἰς ἀνάσχεσιν, καὶ φρουρὰς ἐγκατέστησε· τὴν δ' ἀπειρηκυῖαν τοῖς ἅπασι, ὥστε καὶ ὅθεν ἐν νόμῳ ἀναγκαθῆναι τραφῆναι, παρεμυθήσατο τῇς ἀμείνοσι τῶν ἐλπίδων. ταῦτα ὁρῶν τις βασιλεὺς μοίρας ἐσμικρᾶς βαρβαρικῆς, ἦκεν ἀπολογίαν τε κομίζων, ὡς ἐν μεγάλα ἠδίκηκε, καὶ σπονδὰς αὐτῶν, καὶ ξυμμαχήσειν λέγων. ὡς ἦ ἐδόκει τε λέγειν, σπένδεται, βραχύν τινα χρόνον πιῶν αὐτὸν ὑπεικέστερον τῷ φόβῳ τῶν δευτέρων.

XXII. Cum porro duarum ampliſſimarum urbium, alteram innumeris afflictam irruptionibus, alteram vero uno impetu pene evaſtatam proſtratamq; inveniret; alteri qvidem manus ut reſurgere qvaſi poſſet porrexit, præſidiisqve eam munivit: alteram vero ita rebus omnibus deſtitutam, ut etiam modo parum licito victum qværere cogeretur, meliora deinceps ſperare juſſit. Qvæ omnia Rex qvidam, qvi haud exiguo Barbaræ terræ imperabat tractui, videns, venit, ſeq; ipſum excuſavit, non adeo multis ſeſe noſtros offendiſſe inqviens, fœdusq; cum iis ambiens, ſuumq; pollicitus auxilium. Cumq; ea dicere, qvæ non nihili erant, videretur, in fœdus receptus eſt, exiguo temporis ſpatio frugis bonæ ſe eſſe oſtendens eo, qvod ſe inferioribus metum incuteret.

XXIII. Ταυτὶ μὲν δὴ καὶ ἔτι πλείω τούτων τὴν χώραν ἐπιὼν

XXIII. Atq; hæc qvidem, imo longe plura obtinuit, cum ſaltem itineribus obire provinciam ei liceret,

ceret, nec data adhuc eſſet facultas, ea qvæ animo ipſe agitabat perficiendi. Cum vero avocatus tandem fuiſſet Militum magiſter, qvi hoſtes turpiter metuens, ſuis ſuperbe imperare ſolebat, atq; in locum ejus ſurrogatus eſſet Vir tum cetera optimus, tum militaris peritiæ neutiqvam expers, plurimaq; illa impedimenta tandem eſſent amota, tum demum, tum inqvam appetebat tempus, qvo qvid valeret Cæſar, tandem poſſet oſtendere. At vero ut iſtis attendat aliqvis velim. Nimirum cum conſtitutum eſſet Conſtantio ut Barbari in ſuis terris invaderentur, ejusq; rei jam olim deſiderio non minori flagraſſet Cæſar, qvam curſorius eqvus, iisq; intra qvos continebatur carceribus, tanqvam anguſtis nimium, dudum eſſet indignatus; Conſtantius deniqve ejus conſiderans copias, easqve tantis auſis impares eſſe animadvertens, duplo majores qvam hactenus habuerat, ſubmiſit; triginta nimirum armatorum millia, qvibus Magiſtrum præfecerat, Imperatoriis uti videbatur artibus inſtructum.

XXIV. Atq; jungi qvidem utrumq; illum exercitum oportuiſſet. Verum cum non adeo longis terrarum ſpatiis à ſe invicem uterqve diſtaret, veritus Conſtantius

ἴσχυσε, ὅπως δὴ πᾶν ὁ διανοηθεὶς πράξειεν εἰς ἐξουσίαν ἥκων. ὡς δὲ ἀπήλλακτο μὲν ὁ τοῦ πολεμίους δεδιὼς στρατηγὸς, εἰς ὃν τοῦ οἰκείους ὑβρίζων, ἦκε δὲ Μαξιμος ἀνὴρ πάνθ' ἅμα βέλτιστος, καὶ πολέμων οὐκ ἄπειρος, καὶ τῶν κωλυμάτων τὰ πολλὰ ἐπεπαυτο, τότε δὴ τότε τῷ βασιλεῖ καιρὸς ἐπιδείξεως ἀκριβοῦς παρῆν. σκοπείτω δέ τις. ὡς γὰρ ἐδόκει τῷ πρεσβυτέρῳ δεῖν χωρὶς Μαξιμιανὸν ἐπὶ τοῦ βαρβάρους, τοῦτο δὲ ὁ νεώτερος πάλαι, καθάπερ ἵππος δρόμου, καὶ πρὸς τὸν ἀνάγκην κατείχετο, ἠχθετο μικρὸν ὅσον· ὁ Κωνστάντιος ὁρῶν τὸν ἐκείνου δύναμιν, καὶ δὴ πλήθους ἤδονα, πέμπει δὲ αὐτὸν διάλασίαν, τρισμυρίους ὁπλίτας, ἱππέας ἡγεμόνα, δοκοῦντα ἱππάζειν δυνάμει χρῆναι.

XXIV. Καὶ ἔδει δὴ στρατεύματα ἓν ταῦτα ἀμφότερα χωρίς. καὶ ὡς μὲν οὐ πολὺ τὸ σωμάτων μέσον, δείσας ὁ πρεσβύτερος μὴ μετά-

μεταίχμη τῆς εἴκης ἄτερθε, καὶ ἅμα ἡγέμονι δεχέσθαι σὺν αὐτῷ, κελεύσαι τῷ μὲν μηκέτι συμμίξαι, διαβῆναι δὲ μόνον. γεφυρῶντι δὲ αὐτῷ τοὺς ποταμὸν, τεμόντες τῆς ὕλης ἀφιᾶσιν ἄνω οἱ βάρβαροι καὶ ῥᾳδίαν πάχη ξύλων, ἃ ἐμπεσόντα τοῖς ναυσὶ, τὰς μὲν διέφθασε, τὰς δὲ καὶ κατέδυσε. διαλελυμένης δὲ τῆς πρώτης πείρας ὁ μὲν ἔφυγε φεύγων, καὶ αἱ τριῶν μυριάδες. τοῖς βαρβάροις δὲ οὐκ ἤρκει τὸ μὴ παθεῖν, ἀλλ' αὐτῶν ἤδη νομίσαντες εἶναι τὸ καὶ δρᾶσαί τι, διαβάντες ἐδίωκον, καὶ καταλαβόντες ἔκτεινον, καὶ παιανίζοντες ἀνεχώρουν· καὶ σκῆπτον ἔργον ἔργῳ, μᾶλλον δὲ ἀπὸ λόγων ἤρχοντο τῶν δευτέρων. ὡς δὲ ἦσαν οἴκοι πάλιν, ὁ βασιλεὺς δὲ ἐνεπίμπλει πυρῶν καὶ φρυάγια καὶ πόλεις ἀπὸ τῶν ἐκείνοις εἰργασμένων λημίων, τοῖς τῶν στρατιωτῶν χερσὶ, ὅπως οἷόν τε ἦν, ἐπὶ τοῦτο χρώμενος. καὶ τὸ κείμενον ἀνίει, καὶ πόρρω δὴ Ῥήνου χειμάζοντι βασιλεῖ τοὺς πάντας

ne in victoriæ partem Cæſar veniret, ſimulqve pares fore ſuſtinendæ hoſtium multitudini ſuos confiſus, Magiſtro militum, juſſit ne Cæſari jungeret copias, ſed ſolus Rhenum trajiceret. Cumq; ille fluvium navibus junxiſſet, barbari cæſis arboribus ingentes ſtipites ſecundo amne dimiſerunt: qvi incidentes in naves, alias diſſiparunt, alias confregerunt, nonnullas etiam ſubmerſerunt. Igitur cum primus conatus male ceſſiſſet, hic qvidem, cumq; eo triginta illa militum millia fugam capeſſiverunt: Barbaris vero ſatis non fuit, qvod paſſi fuerint nihil, ſed ſuarum etiam partium eſſe exiſtimantes aliqvid facere, fluvium transgreſſi, perſecuti ſunt noſtros, eosq; aſſecuti, ſtrage ingente edita, triumphum canentes diſceſſerunt. At noſtri facinori oppoſuerunt facinus, imo potius Rhetorum more ſecundam actionem obiverunt. Cum enim domum verſus ſe recepiſſent, Cæſar caſtra & urbes frumento ex Barbaricis meſſibus rapto implebat: qvam ad rem militum opera, qvantum fieri poterat, utebatur. Præterea loca evaſtata reſtaurabat, conſtitutumqve fuit ut Cæſari paulo longius à Rheni littoribus hyemem tranſigenti, omnes

hoſtium motus celerrime nuntiarentur, aliis ab aliis nuntium accipientibus: vaſtum enim regionum incolis deſtitutarum ſpatium antea effecerat, qvo minus præſentire inſidias eorum liceret.

XXV. Iſta itaq; ubi Barbari reſciviſſent, Romanos in terra Romanorum meſſi ſuæ falcem immittere indignati, qvaſi hæreditario jure ad ſe ſpectantia demeterentur, Legatum ad Cæſarem miſerunt. Cui ut litteras, qvibus tractus ille ipſis fuerat conceſſus, produceret, cum in mandatis dediſſent, Conſtantii voluntati Cæſarem adverſari dixerunt: atq; vel iſtud ei jactabant eſſe fatendum, vel obſervanda eſſe ea qvæ ſcripta videret, vel ſi neutrum vellet, bellum ei eſſe expectandum. Cæſar autem Legatum iſtum exploratoris animo adventaſſe inqviens, qvod ſibi probabile non fieri diceret, eo audaciæ proceſſurum fuiſſe Barbarorum illorum Regem, apud ſe manere juſſit. Ipſe tamen probe memor erat earum qvas è litteris illis recitare audiverat inſtigationum, utpote qvæ à veteribus militum magiſtris ipſi fuerant expoſitæ. Satisq; gnarus rem iſtam omnibus motibus illis dediſſe originem, milites animo geſtientes ad pugnam eduxit;

ἐχθρῶν βπιχειρήσεις ὀξέως μηνύσειν ἔμελλεν, ἄλλων παρ' ἄλλων δεχομένων τὸν λόγον, πότερον ἢ τὸ μῆκος τῆς ἐρήμης ἀφῃρεῖτο τὸ βπιβυλῶν αὐθηζειν.

XXV. Ταῦτα δὴ πυνθανόμενοι, Ῥωμαίους ἐν γῇ Ῥωμαίων τὰ ἐκείνων ἀμᾶντας, ἀγανακτήσαντες, ὥσπερ τῶν πατρώων αὐτοῖς κειρομένων, πέμψαντες κήρυκα, καὶ δι' ἐκείνου δεικνύντες τὰς βπιζολὰς αἷ τῷ γλῶ αὐτῶν ἔφασκον τοῖς τῷ πρεσβυτέρῳ δόξασι· καὶ δεῖν τοῦτο ὁμολογεῖν, ἢ τοῖς γεγραμμένοις ἐμμένειν, ἢ μηδέτερον βυλόμενον ἐλπίζειν μάχλω. Ὁ δὴ τὸν μὲν βπὶ κατασκοπῇ ἥκειν εἰπών, μὴ δὲ ἂν ἄτα γλυεῖ θεᾶσθαι τὸν ἐκείνων ἄρχοντα, κατεῖχεν. αὐτὸς δὲ μεμνημένος τῶν βπαγγελεύσεων ὧν ἤκουσεν ἐν ταῖς συγγραφαῖς, τῶν παλαιῶν ἐκείνων διεξιόντων στρατηγῶν, καὶ καλῶς εἰδὼς ὅτι λόγου τοιούτου ἔργων ἡγέμονος, εὐψυχον ἐπὶ τῷ συμπλοκὴν παρασκέπτει τὸν στρατιώτην, καὶ εἶπε λόγον, ὃν ἥδιστα μὲν αὖ εἰς

τὸν

τὸν παρόντα λόγον ἐνέθηκα. τῷ νόμῳ δὲ ἔτι καὶ ταῦτα, οὐκ ἐῶντι, τοσοῦτον εἴποιμ' ἄν· ὅτι τοῖσι δ' ἄφαρ πόλεμος γλυκίων ἐγένετο, πρότερον τὸ μηδὲν ποιεῖν.

oratione præmiſſa, qvam lubens volensq; huic ipſi ſermoni inſeruiſſem, verum cum leges nobis circa iſta propoſitæ minime id patiantur, hoc ſaltem erit dicendum: dulcius tum qvidem fuiſſe militibus bellum & prælia, qvam otium antea ipſis fuerat.

XXVI. καὶ ἐδόκει δεῖν κέρας μὲν ἑκάτερον οὖν ἱππέας ἔχειν, τὸ μέσον δὲ εἶναι τῶν ὁπλιτῶν, οὖν δὲ ἀμείνους ἑκατέρων τούτων ἐν τῷ δεξιῷ περὶ τὸν βασιλέα. καὶ τοῦτο ἔδει μὲν οὖν πολεμίους λανθάνειν, λαθεῖν δὲ οὐκ ἐάσειν αὐτομόλων τινῶν κακία. γιγνομένης δὲ τῆς ἐκείνων διαβάσεως, κωλύσαι μὲν ἔξὸν, ὁ δὲ βασιλεὺς οὐκ ἐβουλήθη, ἀλλ' ἅδε μέρει μικρῷ περαιουμένων μαχέσασθαι. ἤδη δὲ ὄντων τρισμυρίων κατέβαινε, πρὶν ἅπαξ πολλάκις τοσούτους ἐγνώκεσαν δὲ ὡς οἷόν ἀκούειν ὕστερον, μηδένα τῶν μαχίμων οἴκοι μένειν. ἄμφω τοίνυν ἄξια θαυμάσαι, τὸ μήτε τοῖς πρώτοις ἀπαυτῆσαι, μήτε πᾶν τὸ κεκινημένον δέξασθαι. τὸ μὲν οὖν οἷόν ὐ μέγα, τὸ δὲ τοῦ μεγίστου κινδύνου· καὶ τὸ μὲν μικρὸν

XXVI. Atq; viſum qvidem fuit eqvites in utroq; cornu, in media autem acie pedites eſſe collocandos: optimum vero qvemq; ex iis in dextro cornu circa ipſum Cæſarem. Atq; id qvidem latere hoſtes debuiſſet: verum latere non paſſa eſt transfugarum qvorundam perfidia. Cum itaq; fluvium trajicerent Barbari, impediri qvidem id facile poterat, hoc tamen noluit fieri Cæſar, imo ne qvidem cum exigua nimis eorum manu prælium voluit committere. Poſtqvam vero triginta millia eorum illum ſuperaſſent, in eos irruit, priusqvam plures multo ipſis ſubvenire poſſent: fecerant enim, ut poſtea nunciatum fuit, decretum, ne cuiqvam bello idoneo domi conſidere liceret. Utrumqve itaq; laudem & admirationem meretur, tum illud qvod in primos ſtatim non fuerit facta irruptio, tum hoc, qvod omnibus qvæ ad pugnam illam adducebantur copiis fluvium transmittere non fuerit datum. Illud enim ma-

gnum non erat atqve egregium, hoc vero maximo non caruiſſet periculo : & illud qvidem animi parum generoſi, hoc vero imprudentis fuiſſet atq; temerarii. Atq; proinde plures qvam ipſe ducebat, & qvidem multo plures, tranſitu non prohibuit, at impetu in eos tempeſtive facto, ne plures ad eos affluerent effecit.

τῷ γνώμῳ, τὸ δὲ ἀλογίστῳ. Διὰ τοῦτο πολλοὺς μὲν ὧν ἦγε, καὶ πολλῷ τινι, περαιωμένους οὐκ ἐᾶγε, τῇ δὲ ἐφόδῳ τὸ τούτοις θαρρεῖον ἔσησε.

XXVII. Barbari autem, qvibus cuncta fuerant prodita, robur omne exercitus, illi adverſæ aciei parti, qvæ maxime valebat, oppoſuerunt. Dextroq; cornu ſuo ſubſidiariam deſtinarunt turmam, qvam ſub aqvæductu qvodam edito occultabant, arundinibus denſis (uliginoſus enim erat ille locus) eos, ſi ſubſiderent, abſcondentibus. Non potuerunt tamen fugere oculos Romanorum, qvi editum qvendam à parte ſiniſtra occupaverant locum : qvi ſimul ac eos viderunt, clamore ſublato accurrentes, hos qvidem ſurgere coactos inſecuti ſunt, in mediam autem aciem intulerunt terrorem, fuga fugam pariente, prioribus nempe ultimos trahentibus. Factum autem ſimile qvid in ea pugna fuit illis, qvæ in navali Corinthiorum contra Corcyræos prælio evenerunt : in hac enim etiam & vincere & vinci utriq; parti contigit. Vicit namq;

XXVII. Τοῖς βαρβάροις δὲ πάντα πεπυσμένοις, τὸ μὲν ἀνδρειότερον τῆς φρατιᾶς πρὸς τὸ κρεῖττον ἀντιπάταξτο. τῷ δεξιῷ δὴ κέρᾳ σύμμαχον ἔδωκαν λόχον, ὃν ἔκρυψαν ὑπὸ ὀχετῷ μετεώρῳ, καλάμων πυκνῶν, καὶ γὰρ ὦν ὑδρηλὸν τὸ χωρίον, οὗτοι καθημένους ἀφανιζόντων. Ἀ μὲν τὰς γε ὀφθαλμὰς τῶν ἐπ' ἄκρῳ τῷ εὐωνύμῳ Ῥωμαίων ἐλάνθανον. ἀλλ' ὡς εἶδον ἅμα βοῇ δραμόντες, οὗτοι μὲν ἀναστήσαντες ἐδίωκον, τῆς φραπὰς δὲ εἰς ἧμισυ δι' ἐκείνων διεπέρασαν, φυγῆς φυγὴν πικύσης, τῆς τῶν πρώτων τὴν τῶν δευτέρων. γίγνεται δέ τι παθαπλήσιον ἐν τῇ μάχῃ τῇ περὶ τὴν τῶν Κορινθίων πρὸς Κερκυραίους ναυμαχίαν· καὶ γὰρ ἐν τού-

πωτη νικᾶσθαι καὶ νικᾶν ἑκατέροις σωίβη. τὸ γὰρ εὐώνυμον ἑκατέρων ἐκράτει, ὥς γε ἐπίζετο τὸ περὶ τὸν βασιλέα Ῥωμαίων δεξιὸν, λογάδες ὑπὸ λογάδων. καὶ ἤδη τοῖς τὰ σημεῖα φέρουσιν, οἳ φυλάττειν δὴ μάλιστα μεμελημένοι τάξιν, ὁ νόμος ἐσώζετο.

XXVIII. ὡς δὲ ἀνέκλινεν μέγα βοήσας ὁ βασιλεὺς, καὶ σὺν τῷ τελαμωνίῳ μιμησάμενος λόγους, ὁ μὲν γὰρ εἶπεν οὐκ εἶναι τοῖς Ἕλλησι διαφθαρεισῶν τῶν νεῶν ἐπάνοδον, ὁ δὲ ἐπῄνησεν τούτοις κεκλεισθαι τὰς πόλεις, καὶ προφὴν δώσειν ἥδεσθαι, καὶ ἐπέθηκε δὴ τελευτῶν, ὡς εἰ δέοι ποτὲ φεύγειν, αὐτὸν δείσειν κτείναντας τότ' ἤδη δραπετεύειν, ὡς ζῶντά γε οὐκ ἐπιτρέψειν. Καὶ δείκνυσι δὴ τῶν βαρβάρων σὺν ἐλαυνομένους ὑπὸ τῶν τρεψαμένων. ὡς δὴ τὰ μὲν ἤκουσαν τὰ δὲ εἶδον, καὶ τὰ μὲν ἠχύνθησαν τὰ δὲ ἥσθησαν, ἀνέστρεφόν τε καὶ συνέμισγον. καὶ τὸ αἰσχρὸν λέλυτο, καὶ πᾶς ἦν ἐν τῷ διώκειν, ὥστε καὶ οἱ τὸν σκευοφόρων τὸν ἐν τῇ κορυφῇ φύλακες ἠρέθησαν τῶν γιγνομένων μεταλαχεῖν. ὡς

finiſtrum utriuſqve partis cornu, adeo ut proſtratum victumqve fuerit cornu dextrum, qvod Cæſarem ambiebat: delecti nimirum milites à delectis. Et ne ſigniferis qvidem, qvibus vel maxime aciem ſervare alias curæ eſt, pro more ſuo hic agere integrum fuit.

XXVIII. Cum vero tam inclinaretur acies, altum inclamans Cæſar, & Telamonii ſermones imitatus (Græcis enim navibus amiſſis reditum eſſe præcluſum, iſte, ille vero, victis urbes occludendas eſſe, nec fore qvi victum ſuppeditet, monuit) poſtremo addidit, qvod ſi fugam arripere fuerit conſtitutum, ſe primum ab iis eſſe interficiendum, & tum demum terga hoſtibus obvertenda, vivum enim ſe neutiqvam illud eſſe permiſſurum, ſimul vero Barbarorum manu monſtrabat catervas, qvæ alia ex parte ab urgentibus eas Romanis fortiter profligabantur. Cum igitur illa qvidem audirent, hæc vero oculis etiam cernerent ſuis, & partim qvidem pudore, partim voluptate afficerentur, in aciem reverſi pugnam redintegrarunt. Sicq; turpitudo illa fuit ablata, omneſq; in perſeqvendo hoſte occupabantur, adeo ut ii qvoqve qvi ſarcinis in loco ſublimiori appoſiti erant cuſtodes, in eorum qvæ gerebantur

partem venire cuperent. Illi itaq; cum festinato gradu appropinqvarent, omnibusq; eos accurrere fieret evidens, majoris exercitus speciem Barbaris præbuerunt, nec qvisqvam eorum erat, qvi in acie ulterius subsistere cuperet. Atq; adeo campus qvidem interemtis fuit obtectus, Rhenum autem eorum corpora, qvi nandi imperitia suffocati fuerant, absconderunt: erantq; Insulæ fluvii cadaveribus obtruncatorū refertæ, victoribꝰ in eos qvoq; qvi in sylvis sese occultaverant, irruentibus.

ἢ ἐπείγοντο, καὶ ὁ δρόμος δῆλος ἦν, δόξαν πολεμίοις δυνάμεως παρέχον τοῖς βαρβάροις, καὶ οὐκ ἦν ὁ μένειν ἔτι βουλόμενος. ὥστε ἐκεκάλυπτο μὲν τὸ πεδίον νεκροῖς, ἐκρύπτετο δὲ ὁ ῥῆνος τοῖς ἀπειρίᾳ τε νεῖν ἀποπνιγεῖσι, μεσαὶ δὲ ἦσαν τῶν νενικηκότων ἅμα οὗ ἐν ταῖς ὕλαις ἐπηχότας ἰόντων.

XXIX. Longisime vero remotis Barbaris, interemtorum cadavera, & arma secundo fluvio delata, comissi prælii nuntii fuerunt. Maximum autem victoriæ huic afferebat momentum, qvod dum in Insulis, propemodum ut feras, retibus Barbaros qvasi nostri venarentur, Regem qvoq; cum subditis in illa venatione nacti fuerint. Qvem manibus apprehensum, arma haudqvaqvam jussum deponere adducebant: Virum proceritate formæq; præstantia maxime conspicuum, omniumq; tam ob corporis concinnitatem, qvam ob armorum speciem in se oculos convertentem. Atq; sol qvidem postqvam præclari adeo facinoris fuisset spectator occidit. Virum autem istum Cæsar, cum

XXIX. Τοῖς δὲ πορρωτάτω βαρβάροις νεκροὶ καὶ ὅπλα τὼ μάχην ἐμήνυον ὑπὸ ῥεύματος φερόμενοι. τὸ δὲ μέγιστον, συμπνεύοντες γὰρ οὗ ἐν ταῖς νήσοις ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ τὸν ἄρχοντα μετὰ τῶν ἑπομένων εἶχον. οὓς ἦγον ἐχόμενοι τῶν χειρῶν, ὑ γυμνώσαντες τῶν ὅπλων· ἄνδρα μέγιστόν τε καὶ κάλλιστον, καὶ οὗ ἁπάντων ὀφθαλμοὺς ἁρπάζοντα καὶ σώματι καὶ σκευῇ. καὶ ὁ μὲν ἥλιος τοιοῦτον ἔργον ἁρπάσας ἔδυ. τὸν ἄνδρα δὲ τοῦτον ὁ βασιλεὺς

λεὺς εἰς ὀδύνας· ὧν ἐπέλμησε κατασήσας, μέχρι μὲν ἐχρῆτο λόγοις φρένημα ἔχουσιν, ἐθαύμαζε. ταπεινὰ δὲ τὰ τελευταῖα, ψυχαίοις τοῖς πρώτοις ἐπιθέντα, καὶ δείσαντα περὶ τῇ ψυχῇ, καὶ μνηθέντα τῆς σωτηρίας ὥσπερ ἐμίσησεν. ἀ μὴν ἔδρασέ γε δεινὸν οὐδὲν, οὐδὲ ἔδησεν, αἰδεσθεὶς τὴν ἄρτι τύχην, καὶ λογιζόμενος ὅσον ἴσχυσεν ἡμέρα μία. Τίνα τῶν παρ' ἕλλησιν ἑορτῶν παρέβαλλεν ἄν τις τὴν τότε ἑσπέραν; συμπινόντων μὲν ἀλλήλοις τῶν ἠγωνισμένων, ἀριθμούντων δ' ὡς ἀλλήλους ὃς ἐν τῇ μάχῃ κατήνεγκαν, καὶ τοῖς μὲν γελώντων, τοῖς δὲ ᾀδόντων, τῶν δὲ ἀπειλούντων. ὁ δὲ εἰργόμενος ζητίων τοῖς τραύμασι, δρκῶν εἶχέ γε θυμούμενον αὐτὰ τὰ τραύματα, ἤπερ καὶ τοῖς ὀνείρασιν ἐκεῖνοι δὴ βαρβάρους ἐνίκων, καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ ἐν ἡμέρᾳ πεπονημένων ἡδονὴν ἐξ ἀρχῆς τῆς νυκτὸς ἐκαρπώντο. χρόνιοι δὴ μάλα χρόνιοι τρόπαιον στήσαντες βαρβάρων, καὶ τῷ παρ' ἐλπὶ-

ob ea qvæ auſus fuerat rationem reddere juberet, tam diu qvidem magni fecit, qvamdiu prudenti atqve decente ille utebatur oratione. Cum autem poſtremo abjecta qvædam atqve humilia prioribus ſermonibus ſuis, generoſam mentem ſpirantibus, adjiceret, ſeqve de capite metuere proderet, ſuæq; ſalutis (ſupplex) mentionem faceret, odio qvaſi illum fuit proſecutus. Gravius tamen nihil in eum ſtatuit, nec in vincula illum conjecit, verecunde ſecunda ſua, qva tum utebatur, fortuna uſus, & ſecum probe conſiderans qvantum unica dies potuerit efficere. At qvod qvæſo feſtorum, apud Græcos celebrari ſolitorum, cum illa contendere qvis auſit veſpera? qva compotationes ii qvi prælio interfuerant inſtituebant, ſibiq; exponebant invicem qvoſnam in pugna manu ſua interemerint: aliiq; ridebant, alii vero canebant, minas ſpargebant alii. Vulneribus autem qvotqvot conviviis intereſſe prohibebantur, iis in ſolamen vel ipſa vulnera ſufficiebant; vel in ipſis enim ſomniis barbaros illi vincebant, atq; ob eos qvos interdiu exantlaverant labores, noctu qvoq; voluptatem tanqvam fructum illorum percipiebant: ſerius qvidem, imo ſerius trophæa ex Barbarorum ſpoliis e-

ri-

rigentes, majori tamen cum gaudio, eo qvod præter ſpem ita illis eveniſſet. At ſive Julianum dicas peſſimæ antea indolis milites meliores feciſſe, Dei cujuſdam inſtar animas viresq; illis largitum: qvid majus qvæſo poteſt cogitari, qvam ea qvæ hominis ſuperent vires poſſe efficere? Sive bonum militum indolem ab eorum qvi olim iis præfuerant inertia, multum detrimenti cepiſſe ſtatuas: qvid glorioſus erit, qvam bonos fortesqve viros ut virtutis ſuæ dent experimenta, excitare? Sive Deum aliqvem occulta qvadam vi meliores eos reddidiſſe dicas: qvid magis cenſebimus honorificum, qvam illos habere pugnarum ſocios? qvandoqvidem Athenienſibus qvoq; multo magis fuiſſe puto glorioſum, qvod cum Hercule & Pane apud Marathonem geſſerint, qvæ omnium ore celebrantur, qvam ſi absq; Deorum auxilio iſta potuiſſent efficere.

XXX. At enim alius qvidem poſt tantam victoriam dimiſſo exercitu, ad urbem accedens, eqvorum certaminibus, & ſpectaculorum jucunditate oculos oblectaſſet, animumq; remiſiſſet: verum non ita ſe geſſit ille, ſed à ſigniferis, ut ordines deinceps diſcerent ſervare, pœnam ſumſit, vita tamen iis conceſſa, victoriæ

δὲ μειζόνως ὠφεληθέντι. καίτοι πρότερον φύσει κακοὺς ὄντας Ἰουλιανὸς ἐποίησε βελτίους, ὥσπερ τις θεὸς μέν τῳ ἐμβαλὼν καὶ τί μεῖζον ἢ μεῖζον ἀνθρώπῳ δύναθαι; ἀλλὰ χρησὰς φύσεις ἔβλαπτεν ἡμελημένων κακία· καὶ τί κάλλιον ἢ σοῦ ἀγαθὸς εἰς ἔνδειξιν ὧν ἴσχυον ἀγαγεῖν; ἀλλὰ θεῶν τις ἐξ ἀφανοῦς τὰ τούτων ἐποίει βελτίω· καὶ τίνῳ ἂ σεμνότερον μᾶ τοιούτων ἀγωνίζεσθαι συμμάχων; Ἐπεὶ καὶ τοῖς Ἀθηναίοις μεῖζον εἰς δόξαν οἶμαι τὸ μεθ' Ἡρακλέους καὶ Πανὸς πρᾶξαι τὰ λεγόμενα Μαραθῶνι, ἢ εἰ τῶν θεῶν χωρὶς ταῦτα ἐδυνήθητο.

XXX. ἄλλος μὲν ἂν ἐπὶ τοσαύτῃ νίκῃ στρατιὰν λαφεὶς, αὐτὸς ἂν ἦκων εἰς πόλιν ἵππων ἀμίλλαις καὶ θεάτρων ἡδοναῖς εἰσίαζεν ὀφθαλμοὺς, ἀνέπαυζε τὴν γνώμην. ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνος, ἀλλὰ τοῖς μὲν τὰ σημεῖα φέρουσι ἵπως

ἵπως

ὅπως εἰδεῖεν τηρεῖν τὴν τάξιν, δίκην ἐπέθηκε ζῶσι, τὸ μὴ καὶ ἀποκτεῖναι τῇ νίκῃ δύς. τὸν δὲ μέγαν ἐκεῖνον τὸν βασιλέα τὸν αἰχμάλωτον πέμπει Κωνσταντίῳ τῷ αὐτοῦ συμφορῶν μηνυτήν· οἰόμενον δεῖν αὐτὸν μὲν πονεῖν, τῶν δὲ τοιούτων ἄθλων ἐκείνῳ ἀπαχωρεῖν, Ἀχιλλεὺς Ἀγαμέμνονι τὰς λείας ἀφιστάμενος. ὁ δὲ ἦγέ τε ἐπ' αὐτῷ πομπήν, καὶ ἠβρύνετο, καὶ ἐν λαμπρεῖς ἀπὸ τῶν ἑτέρων κινδύνων. ἐπεὶ καὶ τὸν τῷδε μὲν συμβιβάντα δυνάσθαι, ἀπρακτοῦντα δὲ μὴ μάχεσθαι, φοβήσας τοῖς γιγνομένοις, εἰς τὰς Κωνσταντίου χεῖρας φεύγοντα ἐνέβαλε. καὶ ἐν ἀμφοῖν ἀρὰ τοῦτο βασιλέοιν διαφορὰς, ὃ μὲν αὐτὸν δόντος, ὃ δὲ ἀλόντος.

id tribuens ne capitis ſupplicio afficerentur. Magnum autem illum Regem qvem ceperat, ad Conſtantium miſit, ut eorum qvæ ſibi obtigerant ipſemet apud eum eſſet nuntius: decere ſe arbitratus, ut ipſe labores exantlaret ſtrenue, illi vero iſtiusmodi laborum præmiis cederet. Alter nimirum Achilles Agamemnonem prædam ſuam paſſus occupare. Conſtantius igitur de eo triumphabat, ſeqve ipſum efferebat magnifice, alterius periculis ſplendide ornatus. Poſt hæc Julianus Principem qvoq;, qvi una cum Rege iſto Rhenum trajecerat, atq; ne ad manus rem pateretur redire illum, monuerat, iis qvæ geſta fuerant metum ei injiciens, in Conſtantii manus pervenire adegit. Atq; adeo utriusq; Regis idem prælium Dominum eum fecit, altero ſeipſum dedente, altero vero capto.

XXXI. Ἀλλ', ἐπαινέσομαι γὰρ, ὅτι μὴ ταυτὸν τοῖς νικῶσιν ἔπαθε πάθος, ὡς ἐπὶ πολὺ ἀφιᾶσι καὶ ῥαθυμίας αἱ νίκαι. ἀλλ' ἐπειδὴ τῇ γῇ σφῶν πεπλωκότας παρέδωκεν, οὐκ ἐπέτρεψε τοῖς στρατιώταις, καὶ μάλα βουλομένοις, καταθέσθαι τὰ ὅπλα. ἀλλ'

XXXI. Atenim vero, redeo enim eo unde digreſſa hactenus fuit oratio, non idem ille, qvod alii ubi vicerunt, paſſus eſt, utpote qvi à victoriis ad oblectationes & otium ſolent diſcedere. Sed poſtqvam cæſorum humo mandaſſet cadavera, neutiqvam militibus, ejus rei vel maxime licet cupidis arma deponere permiſit. Verum

id qvod patratum fuerat, hominum esse existimans, à terris suis hostium injurias depellentium: bonos vero etiam viros (terrarum istarum incolas) ulciscendos ob ea qvæ passi fuerant esse censens, contrà hostes cum iis profectus est: passim inculcans qvam exiguus ipsis extantlandus supersit labor: qvamqve lusus potius qvam labor esse videatur: qvam item similes Barbari sint feræ qvæ telum jam corpore admiserit, novumqve aliqvod vulnus semper expectet. Nec certe qvicqvam à veritate locutus est alienum. Rheno enim à nostris superato, illi ex Barbaris qvi adultam ætatem attigerant, uxoribus liberisq; in sylvis absconditis, fuga saluti suæ consulendum esse duxerunt. Cæsar vero igne vicos eorum evastavit, omnesq; ab illis absconditos protraxit, neqvicqvam obstante sylvarum densitate. Mox itaq; coram eo comparebant Legati, submissa verba, & præsenti Barbarorum calamitati opportuna ferentes. Eorum autem summa erat, ut subsistere ibi Cæsar, fineq; evastationibus atqve ruinis imposito, amicorum loco deinceps eos habere velit. Initur itaq; fœdus, solaqve hyems tempus fuit fœderi præfixum, qva etiam sine fœderibus inducias aliqvis forte consequatur.

ἡγέμων· τὸ μὲν πεπραγμένον εἶναι τῇ σφῶν αὐτῶν βοηθούντων ἀνθρώπων· δεῖν δὲ σὺν ἀγαθοῖς καὶ τιμωρίαν ὧν πεπόνθασι λαμβάνειν, ἥγμα ἐπὶ τοὺς πολεμίους, διδάσκων καὶ λέγων ὡς βραχὺ τὸ λειπόμενον, καὶ τρυφὴ μᾶλλον ἢ πόνος· ὡς ἐοίκασιν οἱ βάρβαροι θηρίῳ βεβλημμένῳ καὶ δευτέραν τιθεμένοις πληγήν. Καὶ οὐκ ἐψεύσατο. Διαβάντων γὰρ οἱ μὲν ἐν ἡλικίᾳ γυναῖκας καὶ τέκνα τῆς ὕλης ἀγκαθέμενοι, φεύγοντες ἐσῴζοντο. ὁ δὲ πυρὶ μὲν ἀνήλωσε τὰς κώμας, ἐξῆγε δὲ πᾶν τὸ κεκρυμμένον, καὶ τὰ δένδρα οὐκ ἐκώλυε. καὶ παρῆν αὐτοῖς πρεσβεῖαι, παπεινὰς φθεγγομένη λόγους, καὶ πρέποντας τοῖς παροῦσι κακοῖς. οἱ δὲ ἦσαν αὐτὰ ταῦτα, καὶ λήξασι τοῦ φθείρειν χρῆσθαι τοῖς λοιποῖς φίλοις. ἀνένδεκτα δὴ, καὶ τῶν σπονδῶν χρόνος ὁ χειμὼν μόνος, παρ' ὃ καὶ σπονδῶν ἄνευ τύχοι τις ἂν ἴσως ἀναπαύσεως.

XXXII.

XXXII. Τοῖς μὲν ἦν ἠδημένοις τοσοῦτον ἔδωκεν, αὐτὸς δὲ οὐκ ἠξίωσεν. ἀλλ' ἐν χειμῶνι μέσῳ τοῦτο μὲν φρακτὰς χιλίας, οἷς ταύτην εἰς ἡδονὴν, χιόνα τε καὶ ἄνθη, κώμας τινὰς πορθοῦντας, ὧν ἐν μέσῳ φρούριον ἔρημον περιτοιχισάμενος καὶ κατακλείσας, εἰς τοῦτο, λιμῷ λαβὼν, ἔπεμψε δεδεμένους τῷ μείζονι, πρᾶγμα καινότατον. καὶ γὰρ ἐκείνοις νόμος ἢ νικᾶν ἢ πίπτειν· ἀλλ' ὅμως ἐδέήσατο, ταύτην οἶμαι παθόντες τοῖς ἐν Σφακτηρίᾳ Λάκωσι. Ἐκείνους μὲν οὖν λαβὼν βασιλεὺς δῶρόν τε ὠνόμαζε, καὶ τοῖς αὐτοῦ λόχοις ἀνέμιξε, πύργους τινὰς σφίζειν ἐγκαταμιγνύναι πιστεύων, ὕτως ἀντὶ πολλῶν σωμάτων ἕκαστον αὐτῶν.

XXXII. Tantum itaq; victis ab eo fuit indultum, neutiqvam autem idem ſibi duxit eſſe indulgendum. Sed adulta jam hyeme Franci numero mille, qvibus nives perinde voluptati ac flores ſunt, cum vicos aliqvot evaſtaſſent, qvorum in medio caſtrum erat deſertum, circumſeſſi ab eo & in illud caſtrum incluſi ſunt: qvos cum fame ad deditionem coëgiſſet, ad Auguſtum vinctos ablegavit, rem plane novam atq; inſolitam. Lex enim apud eos eſt aut vincere, aut mortem oppetere. At compedibus tamen conſtricti ſunt, idem uti videtur paſſi qvod apud Sphacteriam Spartani. Eos itaq; acceptos Conſtantius dono ſibi miſſos dixit, ſuisqve Legionibus eos miſcuit, turres qvasdam iis ſeſe admiſcere ratus: adeo multos alios unus ex illis æqviparare exiſtimabatur.

XXXIII. Ἓν μὲν τοίνυν τοῦτο τοσοῦτον ἔργον χειμερινόν· ἕτερον δὲ οὐκ ἔλαττον. ἔθνος γὰρ ὅλον ἐξαίφνης καταθέον τὴν χώραν, ἔθει μὲν αὐτὸς ὡς ἐξελῶν μετὰ τῶν φυλάττειν τεταγμένων τὸ πιεζόμενον. οἱ δὲ αἰσθόμενοι ᾧ δρόμῳ, φθάσαντες αὐτοὶ σὺν πο-

XXXIII. Atq; hoc qvidem unum, at qvantum facinus! ex iis qvæ hyeme patrata ſunt fuit. Eſt vero & aliud illo non minus. Integra nimirum Barbarorum natio ex improviſo excurſionem in Romanas provincias fecerat, ipſemet itaq; advolabat Cæſar, ut cum iis qvi earum præſidia obibant ſuccurreret conculcatis ab hoſte regionibus. At vero illi eum præ-

fligarunt, non paucis ſuorum etiam amiſſis. Ita nimirum Cæſar ſive præſens, ſive adfuturus, pari tamen ſemper modo vincebat.

XXXIV. Atq; iſta omnia geſſit, tum etiam ex mediis libris ad pugnam procedens: Imo potius una cum libris adverſus hoſtes profectus eſt. Semper enim vel libros manibus tenebat, vel arma: bello maximam à litteris utilitatem præſtari, majusq; rebus momentum poſſe Imperantem afferre ſi conſiliis, qvam ſi armis valeat, perſvaſus. Et certe vel duo iſta, nonne & aliis maxime ſunt proficua, & ſummam ejus à qvo proficiſcuntur dexteritatem atq; prudentiam indicant? qvod bonam eorum, voluntatem, qvi ad optima qvæq; enitebantur, honoribus mactaverit, qvos illis ab eo, cujus erat eos largiri, procurabat: & qvod effecerit, ut eorum eſſet, qvi prædas ab hoſtibus agebant, qvicqvid hiſce ablatum ab illis fuiſſet. Videlicet ſimile prorſus hoc, illi ejus fuit conſilio, qvo ei qvi Barbari afferebat caput, certam auri ſummam facinoris mercedem dari decreverat. Cum itaq; fama utramq; ejus virtutem (tam in litteris qvam armis) latiſſime per orbem ſpargeret, amorem omnium conſecutus eſt militum, qvi otii & deſidiæ amantes non eſſent:

λεμίους ἐξέβαλον, ἀποβαλόντες οὐκ ὀλίγους. ἵτως ὁ βασιλεὺς, παρών τε καὶ μέλλων ὁμοίως ἐνίκα.

XXXIV. καὶ ταῦτα ἔπραττεν ἐκ μέσων ἀνιστάμενος καὶ τότε τῶν βιβλίων· μᾶλλον δὲ χωρῶν ἐπὶ τοὺς ἐναντίους μετὰ τούτων ἐχώρει, ἀεὶ γὰρ εἶχεν ἐν χερσὶν ἢ βίβλους ἢ ὅπλα, νομίζων μεγάλα πόλεμον ὠφελεῖσθαι σοφίας. καὶ μείζω γε φέρειν ῥοπὴν βασιλέα βουλεύεσθαι δυνάμενον, ἢ μαχόμενον. Αὐτίκα δύο ταυτὶ πῶς ἂν λυσιτελέστατα μὴ τοῖς ἄλλοις γνώμης δὲ δεξιωτέρας; τὸ τιμᾶις μὴ αὐξήσαι τὴν προθυμίαν τῶν ἀγαθῶν, ἃς αὐτοῖς παρέξένησε παρὰ τοιαῦτα νέμοντος, ποιῆσαι δὲ τοῦτο τῶν πολεμίων λησόμενοντας ὧν κρατήσαιεν διαπύστας; Ἔοικεν γὰρ δὴ τοῦτο ἐκείνῳ σαφῶς, τῷ τὸν κομίσοντα πολεμίου κεφαλὴν χρυσίου δέκα τῆς τάλαντος· τῆς φήμης δὲ ὅτι τὴν οἰκουμένην ἅπαν φερούσης, ἦρε μὲν αὐτὸ πᾶς στρατιώτης, ὅς τε ἔργων ἐραστής.

ἡρων

ηρων δὲ οἱ πρὸ τοῦ λόγους. καὶ τῶν Ἀθήνῃζι διατριβόντων οἱ συνειδότες αὐτοῖς τι καλὸν ὡς ἐκεῖνόν ἦσαν, ὥσπερ πάλαι ποτὲ εἰς Λυδίαν οἱ σοφισταὶ πρὸς τὸν Κροῖσον. ἀλλὰ Σόλωνι μὲν Κροῖσος τοὺς θησαυροὺς τῶν χρημάτων ἐδείκνυεν, ὡς ἂν ἴδοιν τοῦδε κεκτημένῳ πολὺ πολυτελέστερον. ὁ δὲ τοῖς ἀφικνουμένοις τοὺς τῆς ψυχῆς θησαυροὺς ἀνεπετάννυεν, ὡς ἴοιεν τὰ πρὸς τῶν Μουσῶν. καὶ ὁ βασιλεὺς ἤδεν ἔπη, τούτοις τοὺς ἥκοντας κοσμῶν, καὶ νῦν ἔξεστιν ἀναγινώσκειν λαβόντα.

XXXV. Τοιαῦτα τοίνυν συναναβακχεύσας τοῖς Ἑρμοῦ τε καὶ Διὸς παιδοῖς, τῷ καιρῷ τὸ σημεῖον αἴροντος, ὁρμᾷ στρατεύειν. Καὶ πρὸς τὸν ποταμὸν ἀφικόμενος, ἔθνος ὅλον ἔτος ἐξέπληξεν, ὥστε ἠξίουν μετοικεῖν καὶ μέρος εἶναι τῆς αὐτοῦ βασιλείας, τῆς οἰκείας τὸ ζῆν ὑπ' ἐκείνῳ κρίνοντες ἥδιον καὶ γῆν ἄλλην καὶ ἐλάμβανον, καὶ βαρβάροις ἐπὶ βαρβάρους ἐχρῆτο, πολὺ κάλλιον ἡγουμένοις μὴ τοῦτο δρᾶσαι, ἢ μετ' ἐκείνων φεύγειν.

amorem item omnium litteratorum. Iter proinde ad eum instituebant omnes, qvotqvot eorum qvi Athenis versabantur præclaræ cujusdam virtutis sibi essent conscii, pari modo qvo olim ad Crœsum in Lydiam contendebant Viri sapientes. At Crœsus qvidem eos Soloni monstrabat thesauros, qvi opibus absolvuntur, utpote qvibus nihil possideret pretiosius. Noster vero iis qvi ad illum adventabant, animæ patefecit thesauros, qvales erant ii, qvos à Musis acceperat. Carminaqve fundebat Cæsar, adventantes illis excipiens, qvæ nunc etiam cuivis legere est integrum.

XXXV. Talia itaq; inter Mercurii Jovisq; asseclas eo, tanqvam divino aliqvo correpto furore effundente, cum tempus signum sustulisset, ilico exercitum eduxit, & circa flumen instar fulguris prorumpens, integram gentem eo perculit terrore, ut sedibus mutatis, in ejus provinciis habitacula sibi permitti peterent, patriæ suæ ejus imperium præferentes. Agros itaq; petiverunt, qvos & dedit illis, & Barbaris adversus Barbaros auxiliaribus usus est: utpote qvi præclarius esse ducerent ab hujus partibus stantes sese, insequi alios, qvam cum illis fuga semper saluti suæ consulere. Et ista qvidem

dem ſine pugna fuit conſecutus. Cum autem fluvium rurſus trajicere decreviſſet, navibusq; deſtitutus pedites pariter ac eqvites nando illum transmittere coëgisſet, igne alia vaſtans loca, alia vero in poteſtatem ſuam redigens proceſſit. Qvi autem obſiſteret, erat nemo: qvin potius inſeqventi die ſupplices miſeri protendebant manus, id qvod anteqvam igne omnia vaſtarentur, rectius fuiſſent facturi.

τοῦτο μὲν ἀμαχεί. γνοὺς δὲ πάλιν διαβαίνειν, καὶ ἀτάρας ἁλοίων ἵππους τε καὶ ὁπλίτας νεῶν ἀναγκάζας, προῆκε τὰ μὲν δηῶν τὰ δὲ κτώμενος. ἱκάλευε δὲ ὑδείς. αὐτὸς δέ ποτε οἱ δυσχεῖς ἱκέτευον, δίον πρὸ τοῦ πυρός.

XXXVI. Cæſar autem jam tandem diem appetiviſſe ratus reſtituendis Galliarum rebus idoneum, primo qvidem contemtim eos repulit. Cum autem denuo adveniſſent, ſecum adducentes Reges ſuos, ipſos etiam ſupplices, & hi in terram, ſceptrum manu tenentes, vultus dejicerent; maximis in mentem eis revocatis injuriis, cladibusq; innumeris, emere pacem juſſit, vulnerum (qvæ ipſi inflixerant) medelâ: opidis nimirum reſtauratis, hominibus autem (qvos captivos abduxerant) redditis. Qvæ illi & polliciti ſunt, & fidem ſervarunt. Ac materia ferrumq; ad reſtaurationem ædium convehebatur: redireq; juſſi ſunt captivi omnes, blandimentis jam deliniti ab iis qvi virgis eos exceperant antea, ne ſcilicet memores eſſent illatorum ſibi ab illis malorum.

XXXVI. ὁ δὲ ἧκεν τὴν ἡμέραν νομίσας, ἢ τὰ τῶν Γαλατῶν θεραπεύειν ἔμελλε, τὸ μὲν πρῶτον αὐτοὺς ἀτίμως ἀπέπεμψεν. ὡς δ' αὖθις ἦκον αὐτοὺς ἄγοντες ἱκέτας καὶ βασιλεῖς, καὶ τὸ σκῆπτρον ἔχοντες εἰς γῆν ἔκυπτον. ἀναμνήσας τῆς πολλῆς ὕβρεως καὶ τῶν μυρίων παθημάτων, ὠνεῖτο τὴν εἰρήνην ἐκέλευε τῆς ἰάσεως τῶν κακῶν· πόλεις μὲν ἐγείροντας, σώματα δὲ ἄγοντας. οἱ δὲ ἀμελόγουν τε καὶ οὐκ ἐψεύδοντο. καὶ ἐκομίζετο μὲν ξύλα τε καὶ σίδηρος εἰς ἀνάστασιν οἰκιῶν. Ἐλέλυτο δὲ πᾶς εἰς ἐπῳδὸν αἰχμάλωτος, ὑπὸ μαστιγίου πρότερον θωπευόμενος, ὅπως αὖ αὐτῷ μὴ μνησικακήσειεν.

XXXVII.

XXXVII. ὃς δὲ οὐκ ἄγοιεν ὧν εἰλήφεσαν, τεθνεῶτας ἐδείκνυον, τὸ δὲ ἐν τούτοις ἀληθὲς ὑπὸ τῶν ἀφειμένων ἐκείνετο. τοῖς μὲν δὴ Κυρείοις στρατιώταις θάλασσα φανεῖσα τὸ πρῶτον μετὰ τὸ πολὺ θ' τῶν ὀρῶν τε καὶ πόνων, κραυγήν τε ἐκίνησε καὶ δάκρυα σὺν χαρᾷ, καὶ περιέβαλλον ἀλλήλους οἱ κοινωνοὶ τῶν κινδύνων ἐκείνων. οὗτοι δὲ οὐ θάλατταν ἀλλ' ὡς εἶδον ἀλλήλους, ταυτὸν ἔδρων, οἱ μὲν οἰκείους ὁρῶντες ἐκφυγόντας δουλείαν, οἱδ' οἰκείους τε καὶ τὴν οἰκίαν ὑπολαμβάνοντες. συνεδάκρυε δὲ καὶ ὅσον γένους μὲν αὐτοῖς οὐ μετεῖχεν, ἐώρα δὲ τὰς περιπλοκάς, καὶ ἔρρει δάκρυα δακρύων ἀμείνω, ὧν τὰ μὲν ἐν διοικιζομένων πάλαι, τὰ δ' συνιόντων.

XXXVII. Qvotqvot autem eorum, qvi captivi ab eis fuerant abducti, non reddiderunt, eos mortem oppetiisse edocuerunt; cujus rei an idonea iis argumenta suppeterent, judicare, penes relictos eorum fuit cognatos. Et Cyri qvidem milites, cum primum mare, post superata montium juga, multosq; exantlatos labores, conspectui eorum redderetur, in clamorem, lacrymasq; & gaudium effusi sunt, amplexiq; se mutuo sunt qvi socii sibi invicem in istis fuerant periculis. Hi vero non mari sed invicem sese conspectis idē prorsus fecere, alii cognatos suos servituti videntes ereptos, alii vero cognatis domibusq; suis sibi redditis. Imo ac illi qvidem lacrymas tenuerunt, qvi sanguinis propinqvitate istos non attingentes, mutuos eorum viderunt amplexus. Fluxeruntq; adeo nunc lacrymæ lacrymis meliores; hæ enim erant, qvibus olim cum divellerentur, hæ vero qvibus nunc, denuo juncti, manabant.

XXXVIII. Τότε ἄτω Γαλάτας ὁ πόλεμος καὶ διέστασε καὶ συνήγαγεν· ὁ μὲν θελία τῶν ἐφεξῆς, ὁ δὲ ἀνδρείᾳ πλεμηθείς. καὶ βουλευτήρια δὲ ἐπλήρωτο, καὶ δῆμος, καὶ τέχναι, καὶ πόροι χρημάτων ἠνοίγοντο·

XXXVIII. Sic itaq; illo ævo bella & divulsere invicem, & iterum junxere Gallos: Illud qvidem meticulose ab iis qvi exercitibus præerant, hoc vero strenue fortiterq; gestum. Sicq; curiæ iterum impletæ fuerunt, auctiq; sunt decuriones, & opifices, & commercia:

filia-

filiarumq; desponsationes, & nuptiæ juvenum, & peregrinationes, & festa, solennesq; conventus eodem qvo antea apparatu rursum peracta fuerunt. Adeo ut qvisqvis urbium istarum Conditorem virum illum appellaverit, non injuria eum ita appellaverit. Alias enim penitus evastatas resuscitavit, aliis vero incolis pene vacuis cives suos restituit, utq; similia deinceps pericula metuenda illis non essent, effecit.

καὶ θυγατέρων ἐκδόσεις, καὶ γάμοι νέων, καὶ ἀποδημίαι, καὶ ἑορταὶ, καὶ πανηγύρεις εἰς κόσμον τὸν ἔμπροσθεν ἤεσαν. ὥς τις οἰκιστὴν καλοίη τῶν πόλεων ἐκείνων τὸν ἄνδρα τοῦτον, οὐκ ἂν ἁμαρτάνοι. Τὰς μὲν γὰρ ἠγειρεν οἰχομένας, ταῖς δὲ μικρᾷ κεκενωμέναις οὐκ οἰκήτορας ἀπέσωσε, καὶ τὸ μηκέτι τὸν ἴσον φοβεῖσθαι φόβον ἀπέδωκεν.

XXXIX. Nemo itaq; Barbarorum hyeme ingruente, ad consvetas prædas, navibus trajecto fluvio, accurrit. Sed domi sese continentes proprio victu suo fruebantur, non tam fœderum reverentia qvam belli metu eos coërcente; qvandoqvidem & illis qvi nullis obstricti erant fœderibus, impendens periculum qvietem agere persvaserat. Verum qvid interea Cæsari dum pax esset, erat negotii? Maximam earum qvas sol intuetur insulam, qvæ in oceano sita est, animo obivit. Atq; in eam publicorum sumtuum misit curatores, ut pote qvi in milites qvidem dicebantur impendi, reipsa vero ad eos qvi cum imperio militibus præerant redibant.

XXXIX. Ἐκεῖ δὲ ἡδεῖς ἔτι βαρβάρων χειμῶνος ἐπιλθόντος ἐπὶ τὰς εἰωθυίας λῃστείας ἐξέπλευσεν. ἀλλ' οἶκοι μένοντες τὰ αὐτῶν ἤσθιον, οὐκ αἰδοῖ συνθηκῶν μᾶλλον ἢ φόβῳ πολέμου; ἐπεὶ καὶ τοῖς ἄπαν σπονδῶν τετυχηκόσι τὸ συνδοκοῦμενον δεῖος ἡσυχάζειν παρῄνει. Τίνα δὲ τὰ ἐπὶ τῆς ἡσυχίας; τὴν μεγίστην ἁπάντων τὴν ἥλιον νῆσον λαβὼν Ὠκεανὸς ἔχει τοῖς λογισμοῖς ἐώρα. καὶ πέμπει δὴ λογιστὰς τῆς δαπάνης, ἣ τὸ μὲν λαβὼν στρατιωτικὴ, τῷ δὲ ἔργῳ συνόδου τῶν ἡγουμένων.

XL. Et ita qvidem eos qvi hac ex parte offenderant, emendavit:

XL. καὶ οὗτοι μὲν ταῦτα ἀδικοῦντας δικαίους ἐποίησεν. Ἕτε-

ρον

ρον ἢ πολλῷ μεῖζον καὶ μάλιστα Γαλάταις σωτήριον. Τὸ σῖτον γὰρ ἀπὸ τῆς νήσου πάλαι φορτωτὸν μὴ τῷ θαλάττῃ ἀλλὰ τῷ Ῥήνῳ καὶ τῶν βαρβάρων ἀκέρ', ἐπειδήπερ ἴσχυσαν, ἐθιτρεπόντων, ὀλκάδες αἱ πάλαι μὲν ἀνελκυσμέναι κατεσίπησαν. ὀλίγαι δὲ ἔπλεον ὧν ἐν λιμέσι τὸν γόμον ἐξαιρεμένων, ἀμάξας ἐχρῆν ἀντὶ ἐκ ποταμοῦ τῷ σίτῳ χωρεῖν. καὶ τὸ πρᾶγμα λῦπη μεγίστη δαπάνη. τοῦτο ἦν ἀναγκαῖον, καὶ δεινὸν νομίζων εἰ μὴ πρὸς τὰ ἀρχαῖα κατασήσει τὴν ζιτοπομπίαν, ναῦς τε ὀξέως ἔδειξε πλείους ἢ πρότερον, καὶ διεσκοπεῖτο πῶς αὖ αὐτῷ δέξαιτο τὸν σῖτον ὁ ποταμός.

XLI. Ἐν τούτῳ δὲ ὄντος, κλοπῆς ἐδίωξεν ἄρχοντα ἐρχόμενος. Φλωρεντίου δὲ ὁ μὲν ὕπαρχος ἐδίκαζε. ὡς κλέπτην δὲ εἰδὼς, καὶ τότε εἰληφὼς, ὅτι τὸν χρυσάμυνον τὴν ὀργὴν ἤγεν,

at vero aliud qvid multo majus etiam effecit, Gallisqve proficuum maxime & ſalutare. Cum enim ex memorata modo inſula annona olim, mari ſuperato, Rheno fuerit advecta; Barbari vero id, cum integris adhuc eſſent viribus, non amplius fieri permitterent; frumentarias naves olim qvidem ſubductas computreſcere contigerat. Paucæ enim admodum earum ultro citroq; navigare ſinebantur, qvibus in portibus exoneratis, plauſtris frumentum erat imponendum, qvod fluvius antea advehere ſveverat. Iſta vero res maximos exigebat ſumtus. Priſtinum itaq; morem Cæſar revocans, valdeq; exiſtimans eſſe moleſtum, ſi non jam annonæ vecturam priſtino ſtatui reſtituat; exiguo temporis ſpatio & naves fieri curavit plures qvam antea extiterant unqvam, & qva aptiſſime ratione frumentum adveheret fluvius, dispexit.

XLI. In hæc autem dum intentum haberet animum, magiſtratuum qvendam furti poſtulavit ſubditus. Agebatur autem cauſa illa corã Florentio qvi prætorio erat præfectus. Huic autem, licet ſatis compertum ei eſſet, furem illum eſſe, imo licet tum qvoqve facinus ejus manifeſte deprehen-

disset, in eum tamen qvi dicam illi scripserat iram convertit, reum tanqvam ejusdem professionis hominem veritus. Cum vero neminem lateret injustam eum tulisse sententiam, sed essent qvi ea de re sererent sermones, ipsiusq; tandem aures istiusmodi pungerent susurri, Cæsarem illius causæ judicem constituit. Hic vero primo qvidem munus istud refugiebat, suarum id partium haud esse obtendens. Florentius autem consilium istud non datæ sententiæ justitia fretus fuit amplexus, sed qvod Cæsarem, licet iniqvè à se actum fuisse deprehenderet, in sui tamen favorem pronunciaturum confideret. Cum autem plus valere veritatis vim, qvam gratiam, in qva apud eum se esse putabat, deprehenderet, gravissime id tulit, virumq; qvo maxime Cæsar utebatur familiariter, ex familia ejus expellebat, eo usus prætextu, qvod insolentius illum adhuc juvenem sese gerere iste doceret: Virum inqvam, qvem Parentis loco Cæsar venerabatur. Hunc itaq; etiam oratione honoris causa laudavit, qva suum ob ejus discessum declaravit mœrorem, & simul qvidem tum gemitibus indulsit, tum illos qvi ei relinqvebantur familiares tanto arctius amplexus est.

αἰδούμενος τὸν ὁμότεχνον. ὡς δὲ οὐκ ἐλάνθανεν ἀδικῶν, ἀλλ' ἦσαν οἱ πρὸς ἀλλήλους φθεγγόμενοι, καὶ ὁ θρὼξ αὐτῷ τὰ ὦτα ἐκέντει, τὸν βασιλέα δικαστὴν ἐκάθιζεν. ὁ δὲ τὰ πρῶτα ἔφευγε κἀ αὐτῷ τοῦτο δεδόσθαι. ἐπεὶ δὲ φλωρέντιος κατὰ τὸ δίκαια ἐψηφίζετο, τῷ δὲ νομίζειν ἐκεῖνον αὐτῷ θήσεσθαι, καὶ ἀδικεῖν δοκῇ. ὡς δὲ τῆς πρὸς αὐτὸν χάριτος πλέον εἶδεν ἐχηκυῖαν τὴν ἀλήθειαν, ἤλγησέ τε τὴν ψυχὴν, καὶ ἄνδρα, ᾧ μάλιστα ἐχρῆτο, Ἀλαβαλὼν γράμμασιν, ὡς ἐπαίροντα τὸν νέον, ἐξέβαλε τῶν βασιλείων, ὃς ἦν αὐτὶ πατρὸς τῷ βασιλεῖ. πάλιν τοίνυν τοῦτον ἐτίμησε λόγοις, οἷς τὸν ἐπὶ τῷ τότε χωρισμῷ κηρύττοντα λύπην, ἔτι καὶ ἅμα ἦν τῶν ὑπολοίπων εἶχετο.

XLII.

XLII. καὶ οὐκ ἐγένετο χείρων τὸν γνώμην τοσαῦτα ἀδικούμενος, ἀλλ' ἡγήθη δεῖν ὧν ὑπὸ τούτων ἔπαθε παρὰ τῆς Ῥωμαίων ἡγεμονίας δίκην λαβεῖν. ἀλλὰ κατέβαινε μὲν ἐπ' αὐτὸν Ὠκεανὸν, πόλιν δὲ Ἡράκλειαν, Ἡρακλέους ἔργον, ἀνέστη, τὰ πλοῖα δὲ εἰς τὸν Ῥῆνον εἰσῆγε, τῶν προσδοκωμένων κωλύσειν ὀπωπιζομένων μὲν ἐργεῖν δὲ οὐκ ἐχόντων. ὁ δὲ ἐχώρει τὴν τῶν ἑταιρικῶν παρεξιών, ὅπως μὴ δι' αὐτῶν ἐπὶ σφᾶς πολεμίους ἰὼν ἀνάγκη τι βλάψειε. καὶ ἅμα τὰ πλοῖα παρέπλει, καὶ τῶν ἐναντίων ὁ στρατὸς ἀντιπαρῆεσαν, ὡς δὴ κωλύσοντες ζευγνύναι περωμένων.

XLII. Nec certe ob tantas injurias animum ſuum immutavit, neq; ob ea, qvæ ab iſtiusmodi hominibus ferenda ei erant, ultionem à Romano Imperio exiſtimavit eſſe ſumendam. Sed ad ipſum usq; penetravit Oceanum, & Heracleam, ab Hercule olim conditam, reſtauravit: navesq; in Rhenum immiſit, cum iis, qvi illius rei impediendæ cauſa ibi fuerant commorati, ægerrime qvidem id ferrent, ſed nulla tamen ratione impedire valerent. Cæſar itaq; exercitum promovebat, fœderatorum prætergrediens agros, ne per eos adverſus hoſtem ſuos deducens, qvidqvam detrimenti illis afferre cogeretur. Atq; ſimul qvidem in fluvio naves vela faciebant, ab oppoſita autem parte hoſtium copiæ iter faciebant, impedituri ſi navib⁹ fluvium jungere noſtri forſan aggrederentur.

XLIII. ἐνταῦθά μοί τις ἀθρείτω τὸν στρατηγικώτατον, καὶ ὡς οὐδὲν λῷ τῶν ἀμηχάνων ὁ μὴ ῥᾴδιον ἐξήλεγχεν. ὡς γὰρ βαδίζων καὶ περισκοπῶν τὴν ἀντιπέρας ὄχθην κατεῖδεν ἐπίκαιρον τόπον, οἷον καταλαβόντα παρέχειν ἀσφάλειαν τοῖς κατειληφόσι, πλοῖά τινα, ἃ

XLIII. Jam vero ex iis (qvæ nunc exponentur) aliqvem colligere velim, qvam fuerit Imperatoriæ artis peritus, qvamq; nihil adeo fuerit difficile, qvod ſibi facillimum eſſe reipſa non demonſtraret. Nam cum progrediens & adverſam ripam circumſpiciens, locum vidiſſet opportunum, qvi occupatus ſecuritatem eum tenentibus præſtare poſſet: navigiis qvibusdam & militum

exigua manu in valle qvadam ripæ, qvam Romani tenebant, relictis, ipsemet cum exercitu pedem promovit, simulq; hostes qvoqve procedere coëgit. Sub vesperam autem castra metatus, militibus iis, qvos in valle reliqverat, signum dedit, ut trajecto flumine locum occuparent. Atq; illi qvidem imperata facientes locum occuparunt: ipse autem cum suis reversus pontem struxit, qvo ille in qvo ipsi erant locus, cum eo qvem (in valle relicti in altera ripa) occupaverant, jungebatur. Hoc autem ipsum suspicionem Barbaris fecit, complures hujusmodi pontes esse constructos, atq; effecit ut haud postremam calamitatum suarum partem sese ignorare arbitrarentur. Tum vero demum eorum secum laudabant consilium, qvi ad pacis conditiones confugerant, atq; venerunt ut similia ipsi qvoqve iisdem conditionibus sibi indulgeri peterent. Cæsar itaq; eorum qvoq; agris igne ferroq; evastatis, ubi ejus rei eum cepisset satietas, pacem illis dedit. Rursumq; redditi captivi & reliqva omnia, ne ipsis qvidem lacrymis exceptis, eadem qva antea ratione gesta fuerunt.

XLIV. Cum itaqve fortunam invicem Galli Barbariq; illis vicini permutarent, & illorum qvi-

μοῖραν τῆς δυνάμεως μικρὰν ἀφανῶς ἐν κοίλῳ τινὶ τῆς οἰκείας ὄχθης χωρίῳ καταλιπὼν, αὐτός τε ἐπορεύετο, καὶ σὺν ἐχθρὸς ἠναγκάζεν ἴσην πρεῖαν χωρεῖν. ἐπεὶ δὲ στρατοπεδευσάμενοι τοῖς καταλειφθεῖσιν ἐκείνοις σημαίνει διαπαλεύσασι περᾶσαι δι' χωρίου. καὶ οἱ μὲν πειθόμενοι ἐπεράτων, οἱ δὲ ἀναστρέψαντες ἐζεύγνυον, ὁμοιώμενοί τε ἐξ οἰκείων καὶ πλευτῶντες εἰς τὸν κατειλημμένον. Ταῦτα τοῖς βαρβάροις δέξας πλείονων ὑφυρῶν ἐνέβαλλε, καὶ τῶν προεσηκότων αὐσὺν κακῶν σὺν ὀλίγα ἀγνοεῖν ἠγεῖτο. καὶ τότε δὴ σὺν ὅπλοις τὸν εἰρήνην καταφυγόντας ἐπῄνει, καὶ ἦκον τῶν αὐτῶν ὑπὲρ τοῖς αὐτοῖς ἀξιοῦντες τυχεῖν. ὁ δὲ καὶ τὸν τότων αἴθων τε καὶ τίμων, ἐπειδή ποτε ἀνεπλήσθη διαλλάττεται· καὶ πάλιν αἰχμαλώτων λύσεις, καὶ τἄλλα πάντα ἄχρι τῶν δακρύων ἐοικότα τοῖς πρώτοις.

XLIV. ἀντιλαβόντων δὲ τὰς τύχας ἀλλήλων Γαλατῶν τε καὶ τῶν ἐν κύκλῳ βαρβάρων, καὶ τῶν μὲν

μὲν ἀνωθηκότων, τῶν δὲ καταῤῥυηκότων, καὶ τὰ μὲν ἐν θαλίαις τῶν δὲ ἐν στεναγμοῖς κειμένων, καὶ τῶν μὲν ἀπωλολεκότων τὸ κρά-τος, ὃ δὴ τέλος ἔξειν ἐνόμι-ζον, τῶν δὲ ἀπειληφότων τὴν δύναμιν, ἐφ' ᾗς ἔτι ἤλπιζον ἔσεσθαι, καὶ πάσης φωνῆς ταύ-τὸν ᾄδούσης, οὐχ ὅπλων πομπὴ μᾶλλον ἢ τῆς ἐκείνου δικαιοίας, ἦλ-θεν ἐπ' αὐτὸν φθόνος· ὃς δὴ τὸ στεφάνους ὀφείλοντος. καὶ δὴ στρα-τὸν τὸ μὲν ἀκμάζον τε καὶ πρὸς πᾶς χρείας ἕτοιμον ἐκάλει καὶ με-τεπέμπετο· τὸ δὲ παρηβηκός τε καὶ σωτηρίου ἀριθμὸν ἀντ' ἔρ-γων εἶα μένειν. πρόφασις δὲ ὁ Περσικὸς πόλεμος, καὶ τὸ μὴ δεῖσθαι τῶν Γαλατῶν εἰρήνῃ στρα-τιωτῶν. ὥσπερ δὲ ῥᾳδίως ὅρκων πατουμένων ὑπὸ βαρβάρων ἀπι-στίας· ἢ ὡς δέον προσεῖναι τοῖς σπονδαῖς τὸ πρὸς τῶν ὅπλων ἰσχυρόν.

dem res refloreſcere, horum autem marceſcere inciperent: & illi qvidem feſta agerent, hi vero gemitibus indulgerent: hi porro exuti eſſent qvas perpetuas ſibi fore perſvaſerant vires, illi vero priſtinum vigorem, qvem nunqvam reparabilem eſſe credide-rant, reciperent: omniumq; ora canerent, non tam armorum vi, qvam Cæſaris prudentiâ iſta in acceptis eſſe ferenda; in invidiam apud eum inductus eſt qvi coronas meritis ejus debebat. Ille itaq; validiſſimam pugnæqve aptiſſimam exercitus partem avocavit, & ad ſe duci juſſit: ſenes vero & eos qvi ad numerum qvidem augendum aliqvid conferre poterant, at ubi manu opus erat nihil valebant, in Galliis manere permiſit. Ejus autem rei prætextum, Perſicum ei bellum ſuppeditabat, qvodq; pax in Gallia conſtituta tot militibus non haberet opus. Qvaſi vero fœdera proculcare facillime non ſoleat Barbarorum perfidia: vel qvaſi fœderibus armorum robur adjungi nulla poſtulet neceſſitas.

XLV. ἀλλ' οἶμαι στρατιᾶς μὲν μείζονος τῆς αὐτῷ παρούσης ἐπὶ τοὺς Πέρσας οὐκ ἐδεῖτο, μέρος τε δὴ ἐκείνης ἐξῆρκει. καὶ πολλά-

XLV. Enimvero exiſtimo majore exercitu, qvam Conſtantius jam tum habebat, contra Perſas nihil fuiſſe opus, contra eos enim vel partem illius duciſatis fuiſſet. Imo licet etiam exercitum mul-

tis numeris illo majorem conſcripſiſſent, pugnæ tamen nunqvam rem commiſſurus fuiſſet, cui ſemper cunctari prælіumqve vitare erat conſtitutum. Verum alio plane ille reſpiciebat: nimirum Cæſaris facinorum, gloriæq; ejus in majus qvotidie auctæ ſiſtere curſum; imo potius jam partam penitus deſtruere cupiebat: in eum paucosq; & ignavos qvos illi reliqverat milites Barbarorum juventute immiſſa. Optaſſet enim contrarios plane iis qvæ tum ferebantur, utiq; jactari ſermones: nimirum ad anguſtias redactum eſſe & obſideri Cæſarem: hoſtibus vero nullos eſſe victoriarum limites, ſed oppida ab iis expugnari & evaſtari rurſum, atq; in terra Romanorū ſementem eas meſſemq; facere. Id ſcilicet noverat, qvod licet vel maxime omnibus Imperatoris virtutibus ille eſſet inſtructus, idem tamen hac ratione ſit paſſurus qvod gubernator, maximæ navi, ſed nautis deſtitutæ præfectus: ſane enim ut illius ars omnis nautici apparatus vices ſuſtineat, fieri non poteſt. Sic itaq; bonus ille Imperator, invidit, qvam ipſe dederat poteſtatē, ei qvi Barbarorum res fortiter qvaſſaverat!

XLVI. Ad incitas autem redactus fortiſſimus Cæſar, ut pote qvi videret, ſive pareret juſſis, ſive

χις τοιαύτῃ ἀγείρας, ὅπου ἂν ἦλθε μετὰ μάχης, ἐγνωκὼς ἀεὶ μέλλειν. ἀλλ' ἕτερος ἦν ὁ λογισμὸς, ὅτου γὰρ αὐτῷ καὶ τὰ ἔργα καὶ τὴν δόξαν ἤθελεν αὐξομένην, μᾶλλον δὲ καὶ διαφθείρεσθαι τὴν ὑπάρχουσαν, ἐπαγαγὼν αὐτῷ τε καὶ τοῖς ὀλίγοις καὶ ἀπείροις στρατιώτας τὴν τῶν βαρβάρων νεότητα. Ἐπεθύμει γὰρ ἐναντίον τῷ τότε κομισθῆναι πανταχῇ λόγον, ὡς ὁ μὲν κατακέκλεισται καὶ πολιορκεῖται, οὐδὲ πολεμίους δὲ ὑδὲν χωρεῖ ἀλλ' αἱροῦσι πόλεις καὶ κατασκάπτουσι πάλιν, καὶ ἀρᾷ καὶ σπείρουσι τὴν ἀλλοτρίαν. ἤδει γὰρ ὡς εἴγε λίαν στρατηγικὸς ἐκεῖνος, ταὐτὸν ἂν πάθοι κυβερνήτῃ μεγάλης νεὼς ἐρημούσῃ ναυτῶν. ὑδὲ γὰρ ἡ ἐκείνου τέχνη δύναιτ' ἂν ἀνθ' ὅλου πληρώματος γυέσι τῇ νηΐ. ὅτως ὁ βέλτιστος ὁ βασιλεὺς ἧς ἔδωκεν ἀρχῆς ἐφθόνει τῷ διασεσεικότι τὸ βάρβαρον.

XLVI. πεσὼν τοίνυν εἰς ἀπορίαν ὁ γενναῖος ἐκεῖνος, καὶ τῷ πιθέσθαι, καὶ μὴ, τὸν ὅλε-

ἔλεθρον ὁρῶν ἀκολουθοῦντα, (τῷ τε γὰρ γυμνωθῆναι τῆς δυνάμεως τὸν φόβον τῶν ἐναντίων εἶχε σφαγὴν, τῷ τε ἔχειν, τὸν παρὰ τῶν οἰκείων) μᾶλλον εἵλετο λειπόμενός τι παθεῖν, ἢ δοκῶν ἀπειθεῖν, καθοπλίσαι κελεύων τὸν φόβον τῶν πολεμίων πληγὴν, ἧς ἔμελλε πλήξειν ὁ συγγενής. οὕτω δὴ πράττειν ἔδωκεν ἃ βούλοιντο τοῖς τοῦ πρεσβυτέρου κέλαξιν. οἱ δὲ ἀπ' αὐτῶν δεξάμενοι τῶν δορυφόρων, καὶ οἷς μάλιστα ἐπίστευεν ἐκλεγόντες, ἀφ' ὧν πάντων ἦσαν ὅσοι αὐτῷ καταλιπεῖν ὑπολίτας ἔυξαντο μόνον δυναμένους. καὶ ὁ μὲν ἔστεργεν, οὐκ ἀδακρυτὶ μέν, ὅμως δ' ἠξίου φέρειν.

XLVII. Κινουμένων δὲ πανταχόθεν τε διεσπαρμένων λόχων σὶμυγὴ πανταχόθεν ἤρετο πρὸς ὑψηλὸν πενήτων, ὑπόρων, οἰκετῶν, ἐλευθέρων, γεωργῶν, ἀστικῶν, ἀνδρῶν, γυναικῶν, νέων τε πρεσβυτέρων, μέγιον οὐκ εἰσβεβληκέναι τοὺς πολεμίους ἡγουμένων, καὶ τὰ μέλλοντα ἐκτμηθῆναι κακὰ πάλιν ἀ-

minus, certum ſeſe manere exitiũ, (ſi enim copiis nudari ſe pateretur, ab hoſtibus ipſi expectanda cædes erat, ſi vero dimittere eas recuſaret, à ſuis;) maluit exercitu deſtitutus grave aliqvid pati, qvam denegati obſeqvii ſpeciem præbens: facilius ſibi ferendam ratus illatam ab hoſtibus cladem, qvam eam qva à cognato ſuo Conſtantio eſſet afficiendus. Atq; adeo ea qvæ vellent, Conſtantii paraſitis facere permiſit. Illi vero ab ipſis Scutariis facto initio, omnibusq;, in qvibus aliqvid virtutis eſſe putarent, ſegregatis, univerſum percenſuerunt exercitũ, donec ei alios milites relinqverent nullos, niſi eos qvorum ad nullas res qvam ad preces fundendas opera eſſet utilis. Atq; conſenſit qvidem ille, at non ſine lacrymis, ferendumq; tamen id eſſe duxit.

XLVII. Cum autem ex omnibus locis educerentur diſperſæ militum manus, clamor undiqvaqve & gemitus ſublatus ad cœlum fuit, pauperum nimirum pariter ac divitum, ſervorum non minus qvam ingenuorum, agricolarum æqve ac urbes habitantium, virorum & fæminarum, juvenum & ſenum, hoſtes tantum non denuo irruiſſe putantium, jamq; exiſtimantium fore, ut mala vixdum ampu-

amputata iterum refloreſcant. Imprimis vero lamentabantur illæ qvæ liberos ex militibus pepererunt: qvæ & reliqvos fœtus ſuos, & à materno lacte nondum depulſos protendentes, & rami ſupplicis inſtar hinc illinc jactantes, ne à maritis proderentur, eos ſunt obteſtatæ. Qvæ cum Cæſari eſſent nuntiata, iis qvi ex Italia (deducendorum militum cauſa) advenerant autor fuit, ut milites alia ducerent via, qvæ ab urbe in qva ille conſidebat qvam remotiſſima eſſet: veritus ut puto ne facerent ea, qvæ, recte ſane atq; egregie, poſtmodum fecerunt. Cum autem illi monitis ejus animos parum adverterent, & principes militiæ, à qvibus reliqvi toti pendebant, in ipſam urbem admitterent, omnis ſtatim populus eos oravit, ut manere vellent, & deinceps qvoq; tueri, qvæ tot laboribus parta ab ipſis fuerint.

ναβλαςήσειν ἠγωμένων. μάλιστα δ' ἐξ ὧν ἐγεγόνει τέκνα τοῖς στρατιώταις, ἅυτη δεικνύσα παιδία πάντα ἄλλα καὶ τὰ ἐν γάλακτι, καὶ πᾶσι ἀντὶ θαλλῶ σείουσα, μὴ προδοῦναι σφᾶς ἐδέοντο. Ταῦτα ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς παρήνει τοῖς ἐξ Ἰταλίας ἥκουσιν ἑτέραν ἄγειν τοὺς στρατιώτας, πολὺ τῆς πόλεως ἐν ᾗ καθῆστο καὶ διέτριβεν ἀπέχοντας. ἐδεδίει γὰρ οἶμαι μὴ δράσειαν, ὃ καλῶς ποιοῦντες ἔδρασαν. ὡς δὲ ἀπροσείχον ἐκεῖνοι τοῖς λόγοις, ἀλλ' εἰσῆγον τοὺς ἄκρους τῶν λόχων, ὧν ἐξήρτητο τὸ λοιπόν, ὁ μὲν ὄχλος αὐτῶν ἅπας ἐδεῖτο καὶ μένειν καὶ σώζειν ἅπαντα ὑπὲρ ὧν πεπονήκεσαν.

XLVIII. Hos autem & eorum, qvi ne irent orabant, miſericordia, & itineris qvod ingrediendum erat tædium tetigit. Id qvod ſentiens Cæſar, verba ad eos, ex erecto pro more extra urbem ſuggeſto, fecit, qvorum ſumma fuit, deliberationi de iis qvæ Auguſtus decreverit nullum amplius ſupereſſe locum. Illi vero prolixam ſatis orationem ſine interpellatio-

XLVIII. οἱ δὲ ἠλέουν τε τοὺς κελεύοντας, καὶ ἐδυσχέραινον τὴν ὁδόν. αἰσθόμενος δ' ὁ βασιλεὺς εἶπεν αὐτοῖς ἀπὸ βήματος εἰωθότος. περὶ τῆς πόλεως βήματος, ὡς οὐκ εἴη βουλὴ περὶ ὧν ἤδη τῷ κρείττονι δέδοκται. μακρὸν δὲ ἐκεῖνοι σιωπῇ δεξάμενοι λόγον καὶ προσεπίν-

πόντες ᾠδὴν ἐσπέρας ἤδη, μᾶλλον δὲ περὶ μέσας νύκτας ὅπλα ἐνδύντες, περιέντες τὸ βασίλειον ἐβόων, διδόντες τῷ μείζω πάξιν τε καὶ προστηγορίαν. ὁ δὲ ἠγανάκτει μὲν τοῖς γιγνομένοις, ὁρᾶσι δ' οὖν ᾠδὴν ἕτερον τοῦτο ἢ μηδένα τῶν ἔνδον μοχλῶν ἐᾶν ἀπτεσθαι. φανείσης δὲ ἡμέρας ἀναστάσαντες τὰς θύρας καὶ ξίφη δεικνύντες εἵλκον αὐτὸν ἐπὶ ταὐτὸ βῆμα. καὶ μάχη μαχρᾷ λογισμῶν καὶ βοῆς, τῶ μὲν οἷς ἠγεῖτο κωλύσειν διεξιόντες, τῶν δὲ ἀξιούντων τῇ κραυγῇ νικᾶν. φεύγοντος δὲ τὸν παιδίαν τὸν χρυσοῦν, καὶ καταφεύγοντος ἐπὶ τὸν ἀρχαῖον νόμον, ἀνὴρ πρὸς μέγας καὶ τἄλλα βέλτιστος ὄπισθεν αὐτῷ προσστὰς, ὃν εἶχε χρεπτὸν περὶ τῇ ἐκείνου πίθηκι κεφαλῇ, καὶ ἐδίδοτο τὸ μείζω.

XLIX. τῆς τοίνυν ἀνάγκης ἡττηθεὶς, καὶ τοσούτων ὁπλιτῶν ὁρμὴν ζέουσαν ἀνιηθεὶς προκαταπαῦσαι, τῷ φρονήματος ἀθὺς ἀπὸ τῶν πώτα δεδωκότων ἤρξατο.

ne audita, nec postqvam peroratum esset verbo emisso ullo; cum vesperа jam appetiissет, vel potius circa mediam noctem, armis arreptis, Cæsaris cinxere domum, altumqve inclamarunt, Augusti nomen & potestatem ei deferentes. Atq; ille qvidem indignabatur illis qvæ fiebant, facere tamen aliud potuit nihil, qvam ut eorum qvi intus erant neminem pessulos à foribus amovere pateretur. Cum vero dies jam illuxisset, effractis foribus strictis gladiis irruentes, ad eundem eum protraxerunt suggestum. Atq; ibi magna deliberationum atq; clamoris exorta fuit contentio, illo qvidem eos qvibus imperio præerat à facto suo absterrere, his vero clamoribꝰ suis vincere annitentibus. Cumq; aureum abhorreret diadema, & pristinam Cæsaris dignitatem retinere cuperet, vir qvidam corporis proceritate conspicuus, & cetera qvoq; optimus, pone eum adstans torqvem qvem habebat capiti ejus imposuit, sicq; Augustus creatus est.

XLIX. Necessitate itaq; victus, totqve armatorum præfervidum impetam sedare non valens, in eos ipsos statim sublimius imperium exercendi fecit initiū, à qvibus collatum ipsi illud fuerat. Pro

eo enim qvod diſpiceret, qvibusnam rebus gratiam illis poſſet referre, magnisqve donis eos deliniret, voluntatem ſuam pro lege habendam eſſe iis edixit: vellet itaqve ſe, ne à qvoqvam eorum, qvi hactenus geſta improbaverint, pœna exigeretur, ne item gladius in eos diſtringatur, ne torvo obtutu perterreantur, imo ne vel verbo qvisqvem moleſtum ſe illis præbeat: Sed ut ea, qvæ dum ſocii eorum fuerant, ratione, nunc qvoq; poſtqvam adverſi illis fuerant redditi, eis uterentur. Atqvi, qvotus cunq; qvæſo eſt, qvi eos ſegnius hac ex parte ſeſe gerentes, non exſtimulaſſet potius? Verum non ita ſe geſſit ille: noluit enim ut ullo ſangvine ſummo imperio tyrannidis nota adſpergeretur: Et hanc ob cauſam modeſte eos agere juſſit. Qvo facto ſtatim iterum comparebant ii qvi tremore antea fuerant correpti, hilaritatem atq; fiduciem ipſo vultu præferentes: thronumq; ambiebant, gratias agentes qvod morti eos eripuiſſet: cui tamen beneficio parum decentes gratias rependerunt. Non enim, ut in proverbio eſt, pro beneficio in vincula eum conjecerunt, ſed plane voluerunt interimere, ingentibus promiſſis ad audendum iſtud facinus excitato eo, cujus potiſſimæ in cura cubiculi partes erant. Cumqve

ἀντὶ γὰρ ἓν ζητεῖν ὃν τινά σφιζι δόσει μισθὸν, καὶ δώροις μεγάλοις κολακεύειν, ὅτι νόμον ἡγητέον τὸν αὐτὸς γνώμῳ ἐκήρυξε, δεκτὸν τοίνυν αὐτῷ, μηδένα τῶν ἠναστιωμένων τοῖς πεπραγμένοις μηδεμίαν ἀπαιτεῖν δίκην, μηδὲ ξίφος ἐπ' αὐτοὺς ἕλκειν, μηδὲ βλέμματι φοβεῖν, μηδὲ ῥήματι λυπεῖν· ἀλλ' οἷς αὖ ἐχρῶντο πρὸς αὐτοὺς κεκοινωνηκότας, ταῦτα ποιεῖν πρὸς μεμαχημένους. Καίτοι τίς οὐκ ἂν καὶ ῥαθυμοῦντας παρώξυνεν; ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνος. ἤδεϊ γὰρ αἵματι τὸν βασιλείαν ἐβεβλήθη, τυραννίδος ἐγκλήματι μολῦναι. Διὰ ταῦτα ἐπέταξε σωφρονεῖν. καὶ παρῆσαν αὖθις οἱ τρέμοντες φαιδροὶ καὶ τεθαρρηκότες, καὶ περιεστήκεσαν θρόνον τε μὴ τεθειᾶναι χάριν εἰδότες, ὧν τε περισπάσας αἰμοιβὰς ἀπέδωκαν. ἀντὶ γὰρ εὐεργεσίας οὐκ ἔδησαν τε τὸν παροιμίαν, ἀλλ' ἐβεβλήθησαν ἀποκτεῖναι τὸν Εὐτύχιον περὶ τὸν εὐνοῦχον, ἐλπίσιν ἀναπεῤῥώσαντες. ἤδη δὲ ὄντες ἐγγὺς τῆς Φόνης, ῥατιώτης ἐξ Ἀπόλλωνος ἐσείετο, καὶ τὸ γνησιώτατον εἶδε

καὶ

καὶ συνεκάλει τὸν ὄχλον εἰς ἔπικουρίαν. οἱ δὲ ἔθεόν τε καὶ τὸ συμπεσὸν ἀνίχνευον. καὶ τὸ μέγιστον ἦδε ὁ πᾶσι ὑπηρετῶν ἀπεσφάλητο.

adeo jamin eo eſſent ut perpetrarent eadem, militum nonnemo ab Apolline correptus, rem illam agitari cognovit, populumq; ut ſuccurreret convocavit. Accurrerunt autem omnes, atq; id de qvo inter (conjuratos) illos convenerat, fuere rimati. Qvod maxime autem fuit mirandum, ne ille qvidem ad iſtud ſceleris operam ſuam locaverat, ſupremo fuit affectus ſupplicio.

L. ἐρῶν δὲ οὓς τἀκείνων φρονοῦντας ἐγγύθεν ἔπιβουλεύοντας, καί πω καὶ τολμῶντας λέγειν ὡς ἄρα ἄμεινον εἰς τὸ ἑωτέρου καταβῆναι, καὶ τὸ παρόντων ἀποσχῆναι θεοὺς μόνους ἀξιόχρεως ἐν τοῖς τηλικούτοις ἡγησαίμην συμβούλους, ἐρόμην ἤκουσεν ὡς ἐμμενετέον οἷς εἶχε. λαβὼν δὴ ψῆφον τὴν ἐξ ἁπάντων καὶ τὴν κοινὴν τῆς δυνάμεως, ἄρχοντάς τε ἔπὶ τὰς πόλεις ἐξέπεμπεν, ἀντὶ πονηρῶν μὲν ἀγαθοὺς, ἀντὶ δὲ σκαιῶν πεπαιδευμένους· καὶ στρατόπεδον ἀντὶ τῶν λῃστεύειν ἠναγκασμένων συνήγαγεν. οἱ Μαγνεντίῳ συναραίμενοι ἐς κινδύνους, πεάξαντες κακῶς τὰς ὁδοὺς κατειλήφεσαν, ἀδίκοις πεφόμενοι πόροις.

L. Cum vero eos, qvi ab iſtorum hominum partibus alieni non erant, tam prope ſibi intentare inſidias, imo & dicere qvandoqve auſos audiret: præſtare ut ad Cæſaris dignitatem rediens, Auguſti qva jam utebatur appellatione abſtineret; ſolos Deos in tanti momenti rebus idoneos eſſe conſultores arbitratus, iis interrogatis reſponſum tulit, tenenda ea eſſe qvæ haberet. Et cœli itaq; & commune exercitus ſuffragium nactus, magiſtratus ad urbes ablegavit, bonos in malorum, & optimis moribus inſtructos in eorum qvi nullius frugis erant locum: exercitumq; collegit ex iis qvos latrocinia exercere neceſſitas antea adegerat. Illi enim qvi Magnentii calamitate fuerant involuti, ad malas artes animo applicato, vias obſeſſerant, via parum honeſta vitam ſuſtinentes. Iis

itaq; ad arma vocatis, & ſine metu comparendi facta licentia, ipſos qvidem ab illicito vitæ genere revocavit, iter vero facientibus metum omnem abſtulit.

LI. Cum vero ad Rhenum veniſſet, ſeqve Barbaris oſtendiſſet, fœderaq; iteratis firmaſſet ſacramentis, ad illud ſeſe convertit bellum, qvod invitus aggrediebatur: imo vero potius ad ſucceſſionem in imperio, ſine pugna contra cognatum ſuum impetrandam, jam enim à Diis qvæ eventura eſſent acceperat. Verum enimvero aliqvid eorum à me fuit prætermiſſum, qvæ nefas eſſet ſilentio plane involvi. Dicendum itaqve illud nunc erit. Nimirum cum haud pauci ultro citroq; miſſi eſſent legati, qvorum illi qvidem qvi à Juliano mittebantur, orare, ut Auguſti tantum titulo atq; inſignibus illi liceret uti, cetera, eum ut re ipſa nil amplius qvam antea habeat contentum fore: illi vero qvi à Conſtantio adventabant penitus abſtinendum eſſe Auguſti honoribus, atq; per omnia eundem qvem antea Julianum eſſe oportere, urgerent; hoc ipſum autem nihil aliud poſt ſe traheret, qvam exitium & illius, & maximæ exercitus partis, & amicorum atq; familiarium ejus; cædis qvidem ſui ipſius exiguum admodum apud

τύτες ἐφ' ὅπλα καλέζας, καὶ δὲς ἄδεια φανῆναι, τὸν μὲν ἔ σωζομενῆν ἀπήλλαξε, τὸν δὲ ὁδοιπόρες ἔ φόβων.

LI. ἐλθὼν δ' ἐπὶ τὸν Ῥῆνον, καὶ δείξας τοῖς βαρβάροις τὸν κεφαλὸν, καὶ δευτέροις ὅρκοις τὰς ὁμολογίας ἐνδήσας, ἔτρεχεν ἐπὶ τὸν ἀκέσιον ἀγῶνα, μᾶλλον δ' ἐπὶ τὸν, ἄνευ τῆς πρὸς τὸν οἰκεῖον μάχης, ἔ σκήπτρε λαδοχὸν, ἤδει γὰρ παρὰ τῶν θεῶν ἀκῦσαι ὃ συμβήσεται. ἀλλὰ γὰρ ὑπερέβλω τι τῶν ἀξίων εἰρῆσθαι. τῦτο δὴ λεκτέον. πρεσβειῶν γὰρ οὐκ ὀλίγων ἀμφοτέρωθεν ἡκομένων, ὧν οἱ μὲν ἐκεῖθεν ἠξίεν ἐπὶ ἔ σχήματος μένοντα μηδὲν ἔργῳ τελέον ἢ πρόσθεν ἔχειν. οἱ δ' ἐνθένδε πάντως δεῖν ἀφίσασθαι τῆς τιμῆς, καὶ λαὸ πάντων εἶναι τὸν ἕτερον. ἐν τύτῳ δὲ ἰὼ αὐτὸν ὁπλωλείαι, καὶ τὸ στρατοπέδε τὸ τελέον, καὶ συνήθεις καὶ φίλυς. τῷ δὲ τῆς μὲν αὐτὸ σφα-

σφαγῆς βεβχὺς λῶ ὁ λόγος, δεινὸν δὲ ἐδόκει τοῖς ἑταίροις κατασχεῖν τὸ φιλτάτων.

LII. ἐπειδὴ ταῦτα λῶ, πάλιν ἐπὶ ταὐτὸ πάλαισμα Κωνστάντιος ἀφῖκτο καλῶν χάριμασι τοὺς βαρβάρους ὡς πρότερον, καὶ χάριν αἰτῶν καταδυλῶσαι τὴν Ῥωμαίων, ἔπειθεν ἀπορκῶν ἐκ πολλῶν ἕνα. ὁ δὲ ὁμὲ μὲν ἐλῄστευεν, ὁμὲ δὲ ἐν τοῖς ἀγροῖς ὅς εἰλήφει μισθὸν ἐτεύφα, καὶ ὡς αὐ ἀκακός τις συνεδόκευε τοῖς ἐνθένδε στρατηγοῖς· καὶ τὸν μὲν λύσειν τοὺς στοιδὰς ὑπομείναντα πίστιν ἔσχε, λαβὰς δὲ εἰς τὴν ἐκείνου, δίκην ἐπέθηκε τῆς ἀπορκίας ἀμνημόνων. συνομοσάντων δὲ σεισφόβων τῶν τὰ δίκαια πεπεγκότων, καὶ τοῖς ἁμαρτήμασιν ἐκείνων δεινῶς αἰσχυνομένων, καὶ συγκειθέντων ὅρκοις ὅρκους, ἀναβὰς ἐπὶ βῆμα ὑψηλὸν ἐν μέσῃ τῇ βαρβάρῳ, καὶ τοὺς ἐκείνων ἄρχοντας ἄνωθεν ὁρῶν, ἐν ὑπηκόοις πέζοις μὲν τῶν πολλῶν ἑστῶτας, τὰ μὲν ἀναμήσας, τὰ δὲ ἀπειλήσας ἀπῆλθε.

eum fuit momentum, id vero grave videbatur nimis qvod amicissimi ipsi homines (ista ratione) essent prodendi.

LII. Illa itaq; cum rerum esset conditio, ad pristinas artes suas confugit Constantius, litteris Barbaros, ut antea fecerat, evocans, & beneficii loco ab iis poscens, ut Romanas Provincias jugo suo submitterent, ex multis adeo, ut perjurus fieret, unico tantum persvasit. Hic vero simul latrocinia exercebat, & in iis qvos occuparverat agros indulgebat genio, & cum Romani exercitus ducibus tanqvã omni culpa vacaret convivia inibat. Eum itaq; contra fidem datam agere ausum, dum compotationibus indulgeret Julianus cepit, atq; in ejus agros facta irruptione, meritam perjurii pœnam illi inflixit. Cum vero undiqvaqve eorum, qvi servaverant pacta, metu perculsorum, fieret concursus, omnesq; criminum ejus summe puderet, & sacramenta novis sacramentis firmarentur, suggesto in mediis Barbarorum terris conscenso, exillo, in loco qvi subditorũ erat, inferiori consistentes cum reliqva turba despiciens Barbarorum principes, partim qvidem in memoriam ipsis nonnulla revocavit, partim minas interposuit, atq; ita discessit.

Jamq; copiæ ab eo fuerant coactæ, qvarum non multitudo magis qvam animi alacritas delectare aliqvem poſſet. Fœderibus namq;, dextrisq; datis ſeſe invicem obſtrinxerant milites, nihil non ſe facturos, nihil non paſſuros eſſe ut victoria potirentur, nihilq; æqve metuebant qvam expectandam, non ſervatis promiſſis, ignominiam.

LIII. Hoc vero ſacramento per omnes ordines currente, Nebridius qvidam Vir, ſeu potius ſemivir, Præfectus prætorio, qvem honorem à Conſtantio acceperat, arguebat ea qvæ fierent, & ſacramentum vituperabat aſpernaturqve, Barbaros vocans eos qvi juraverant. Ita nimirum Conſtantio placendi ſtudio ſeſe gerebat. Cum igitur omnium iram in ſe concitaſſet, manusq; ei, idq; jure meritoq; eſſet amputata, ſub illius qvi primus eum percutere debuerat paludamento, qvaſi nube tectus, ſervatus eſt. (Et forſan reprehendendam aliqvis iſtam eſſe ducat humanitatem.) Atq; iſta qvidem ad Imperatoris noſtri humanitatem pertinent. Hinc autem fluminis inſtar celerrimo curſu proceſſit, omnibus ſemper feliciter ſuperatis obſtaculis, pontes præoccupans, dormientes opprimens, alio averſis ad-

καὶ ἤδη δύναμις συνέλεκτό τις, ἧς ἕ' τὸ πλῆθος μᾶλλον ἄν τις ἢ τὴν σφοδρίαν ἠγάσθη. Οἱ σωμήκαις τε καὶ δεξιαῖς ἀλλήλους κατελάμβανον, ἢ μὴν πᾶς μᾶλλον πιήσειν, πᾶν δὲ πείσεσθαι ἕως ἂν νίκης, φοβηθῆναι δὲ ἓν μόνον, τὴν ἐκ ἧς μὴ φυλάξαι γνωμέτην αἰσχύνην.

LIII. τὸ δὲ ὅρκον ἀφ' ἁπάντων χωρῶντος, Νεβριδίος τις ἀνὴρ, μᾶλλον δὲ ἀνδρόγυνος, ὕπαρχος ὤν, ὡς δὲ ἕ πρεσβυτέρᾳ τέτο λαβὼν ἐπετίμα τοῖς γιγνομένοις, καὶ τὸν ὅρκον ἐμέμφετό τε καὶ ἔφευγε, βαρβάρους καλῶν οὓς ὀμωμοκότας. ὅτως ἐκολάκευε. πᾶσαν ὀργὴν δὲ ἐφελκυσάμενος, καὶ χεῖρα, καὶ δικαίως αὐ, κατακοπεὶς, ἕως τὴν τὸ πρώτου πλήξαντος εἰκότως ὥσπερ νεφέλη καλυφθεὶς διεσώζετο. καὶ μέμψαιτο μὲν ἄν τις τὴν ἑαυτὸν φιλανθρωπίαν, ἡ δ' ἦν φιλανθρωπία ἕ βασιλέως ἡμῖν τοσαύτη. ἐκεῖθεν τοίνυν ὥσπερ χειμάῤῥους ἐφέρετο, πάντας ἐμποδίσματος κρείττων ἀεὶ γιγνόμενος. γεφύρας συγκα-

πε-

ταλαμβάνων, καθεύδουσιν ἐφιστάμενος· ἄλλοσε μὲν αὐτοῦ ἀναγκάζων βλέπειν, κατόπιν δὲ αὐτοῖς παρόντων, ἐλπίζειν μὲν ἕτερα ποιῶν, πειρᾶσθαι δὲ ἄλλων. ἠπείρῳ μὲν χρώμενος οὐχ ὁρωμένων ποταμῶν, πόλεων δὲ σὺν ὀλίγοις ἡνίκα ἐξῆν. οὗτος μὲν ἐν τοῖς ὅροις ἐῶν καθῆσθαι, τὰς πόλεις δὲ αὐτὰς ἔχων ὧν παρεβέβλητο πείθων, βιαζόμενος, ἐξαπατῶν. οἷον δὴ καὶ κἀκεῖνο, ὧν ἐκράτησε στρατιωτῶν ἔνιοις οὗτος ἑαυτὸν κοσμήσας, ἔπεμπεν ὀπίσω πάλιν εἰς πφρουρημένην. οἱ δ' οἰκείους τε ἡγοῦντο οὗτος παρόντας, καὶ τὰς πύλας ἀνοίξαντες ἐδέχοντο οὗτος ἑαυτοῖς.

LIV. τὸ δὲ πάντων ἥδιστον, ἐπὶ παλαβὼν μὲν Ἰταλίαν τῷ καλλίῳ, παρελαβὼν δ' Ἰλλυρίους οὗτος μαχιμωτάτους, καὶ πόλεις πολλάς τε καὶ ἰσχυράς, καὶ χώραν δεξαμένην εἰς βασιλείαν μεγάλην, ἀδαμοῦ μάχης ἐδέησε καὶ φόνων, ἀλλ' ἀπέχρησεν ἡ φρόνησις, καὶ τὸ ποθεῖσθαι τὸν ἄρχοντα. μεγίστη δὲ συμμαχία τὰ τοῦ δεινοῦ καὶ παρόντα γράμματα πρὸς οὗτος βαρβάρους, ἃ

versæ partis occulis à tergo iis superveniens, semper efficiens ut alia expectarent, alia vero reipsa experirentur. Terrestre faciens iter ubi fluvii comparerent nulli, navigans vero una cum paucis ubicunq; ejus rei copia erat. Præsidia in finibus disposita intacta præteriens, ipsas verò urbes, ante qvas, illarum tuendarum causa erant constituta, persuasionibus, vi, dolis suas faciens. Huc referendum omnino est illud, qvod armis, militibus à se captis detractis suos aliqvando induerit milites, atq; sic ad urbem eos ablegaverit perqvam munitam: qvos incolæ urbis, suarum partium esse existimantes, patefactis portis, hostes improvidi receperunt.

LIV. Id vero maxime jucundum est atq; amabile, qvod pulcherrimam sibi junxerit Italiam, junxerit item Illyrios, bellicosissimam gentem, urbesqve multas, easq; munitissimas, provinciasq; qvæ magno satis Imperio constituendo poterant sufficere; & nusquam tamen prælia cædesq; committere habuerit opus: istis enim efficiendis prudentia ejus, & desiderium qvo principem eum omnes expetebant suffecit. Maximo autem adjumento ei fuerunt tyranni illi? atq; proditoris (Constantii) ad Barbaros litteræ, qvas navi-

navibus pedibuſve iter faciens exercitibus recitabat, recitabat & urbibus, exantlatos à ſe labores cum egregiis illis litteris contendens. Illæ igitur qvemvis audientium adverſus Conſtantium irritabant, contraq; Juliano conciliabant, maxime cum potiſſimam exercitus illius partem in ſua poteſtate iſte haberat. Subito itaq; ad eum deſcivere Macedones, deſcivit item Græcia univerſa, avideq; arripuit tempus, qvod dedum à Diis precibus flagitaverat, in ſilentio tamen & ſine aris, nullæ enim eo ævo erant ſuperſtites.

LV. Patefacta igitur Palladis & reliqvorum Deorum fuere templa, Juliano Auguſto aperiente, donisq; honorante ea, atqve non ipſomet tantum ſacrificia offerente, ſed & ut idem facerent hortante alios. Memor vero ipſos etiam DEos judicium apud Athenienſes ſubiiſſe, ſuorum qvoq; factorum rationem iis reddere dignatus eſt. Suæq; cauſæ Auguſtus Erechthidas conſtituit judices, ſcripta ad eos miſſa geſtorum ſuorum defenſione. Tyranni ſcilicet eſſe exiſtimans judicium fugere, juſto vero & æqvo utentis Imperio ad cauſam dicendam eſſe paratum. Dum autem in itinere illo eſſet, exortam inter Sacerdo-

πολέων τε καὶ πεζεύων ἀνεγίνωσκε μὲν πόλεσιν, ἀνεγίνωσκε δὲ στρατοπέδοις, παρεξετάζων οὐκ αὐτῷ πόνους τοῖς παλαιοῖς Θησείοις. αἱ δὲ τῷ μὲν ἐξεπολέμουν τὸν ἀκούοντα, τῷ δὲ συνεστήσαντο, καὶ ταῦτα πολλοστὸν ἄγοντι μέρος τῆς ἐκείνου στρατιᾶς. ἀλλ' ὅμως ἀφίστατο μὲν Μακεδόνες εὐθέως, ἀφίστατο δ' ἡ ἄλλη, καὶ τὸν καιρὸν ἥρπαζεν ὃν χρόνον οὐκ εἶχεν οὐδὲ τὰ θεῶν σιγή τε καὶ βωμῶν χωρίς, ἃ γὰρ ἦσαν.

LV. ἀνεῴγνυτο δὴ νέως τε ὁ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ ὁ τῶν ἄλλων θεῶν, τοῦ βασιλέως ἀνοίγοντός τε καὶ τιμῶντος ἀναθήμασι, καὶ αὐτός τε θύοντος, καὶ οὐκ ἄλλους προκαλοῦντος. Εἰδὼς δὲ ὡς καὶ θεοὶ παρ' Ἀθηναίοις ἐκρίθησαν, Ἐριχθεΐδας ἠξίωσε δοῦναι τῶν πεπραγμένων. καὶ οὐκ Ἐρεχθεΐδας ὁ βασιλεὺς ἐποίει δικαστὰς, πέμπων ἀπολογίαν ἐν γράμμασι. τυράννου μὲν γὰρ ἔρημον ἡγεῖτο τὸ μὴ κρίνεσθαι, βασιλέως δὲ τὸ περὶ ὧν ἔδρασεν εἰς λόγους καθίστασθαι. ἐνῆν δὲ πάρεργον σάλπιγξ ἐμπε-

ἐμπεπλωκυῖαν ἱερεῖς γένεσι, διῃρεῖτο τρόπόν τινα τὴν πόλιν, ὑπισχνουμένοις ἔπαυσεν. ὡς αὖ ἐν ὁμονοίᾳ καὶ καθ' ἡσυχίαν τὰ πάτρια τελοῖτο τοῖς κρείττοσι. καὶ Ἀθηναῖοι μὲν ἔθυόν τε χρόνιοι, καὶ τοῖς θεοῖς ἠυχοντο ταῦτα, ἃ καὶ μηδενὸς ἀχομένου δώσειν ἔμελλον.

LVI. ὁ δ' ἤλαυνε τρίχα διελὼν τὴν δύναμιν, καὶ ταῦτα τῆς Θρᾴκης ὑπὸ τῶν ἐναντίων κατειλημμένης. ἤλπιζε γὰρ τῶν μὲν ἀθρόους κρατήσειν, ἐλθὼν δὲ ἐπὶ τὸν Βόσπορον τὸν διάπλουν ἕξειν. τῷ δ' ἄρα ἀγγέλους ἐκ Κιλικίας ἔφερον ἵπποι, φράσοντας τὴν ἐπὶ τῆς κρήνης τοῦ προσβυτέρου πλευτήν. ὃν ἀπειλοῦντα μείζω τοῦ Ξέρξου, καὶ ὡς τοῦ τὶ χρήσεται τὸ σῶμα τοῦ πολεμίου σκοπεῖντα, τὸν μὲν ἀντεπόντα ἔχειν ἠγεῖτο πρὶν ἐλεῖν, Ζεὺς, ὁ κῆ Σοφοκλέα μεγάλης γλαύτης κόμποις ὑπερεχθαίρων, νόσῳ παθήσας ἀπήνεγκε. τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις πλάσμα τε ὁ λόγος ἐδόκει καὶ φλήναφος καὶ μηχάνημα, καὶ δεῖν ἀπιστεῖν. ὁ δ' ἐκ κιβω-

tales tribus diſſenſionem, totam urbem in partes qvodammodo ſcindentem, litteris ſuis ſedavit: qvo nimirum unanimiter & tranqville Diis patrii cultus perage-rentur. Atq; Athenienſes qvidem à longo jam tempore ſacra fecerant, atqve iſta à Diis petiverant, qvæ nemine licet petente fuerant daturi.

LVI. Promovit autem exercitum Julianus, in tres partes eo diviſo, ea qvidem ratione motus, qvod Thraciam adverſæ partis milites tenerent. Iſtos enim non adeo longo temporis ſpatio in poteſtatem ſuam redacturum ſeſe ſperabat, ſicqve ad Bosporum directo itinere, transfretandi copiam nacturum. Inter hæc nuntii Juliano adveniunt eqvites ex Cilicia, Conſtantium Auguſtum Crenis vita exceſſiſſe afferentes. Qvem majores minas qvam Xerxes olim ſpargentem, & ſecum jamjam diſpicientem qvibus cruciatibus hoſtis ſui (Juliani) velit enecare corpus, (eum enim priusqvam cepiſſet in poteſtate ſua jam eſſe putabat;) Jupiter, qvi magno elatæ lingvæ jactationem, juxta Sophoclem, odio proſeqvitur, morbo conſtrictum abſtulerat. Plerisqve autem nuntius ille figmentum eſſe videbatur, & im-

poſtura, atq; inventum ad fallendum compoſitum, cui fides proinde habenda eſſet nulla. Ipſe vero Julianus accerſiri juſſo ex arcula qvodam volumine, oracula produxit, multo ante nuntium iſtum tempore edita, ſed qvæ allatis tum novis fuerant confirmata. Illa autem à Deo aliqvo ipſi eſſe miſſa præ ſe ferebant, qvi victoriam nullo ſangvine temeratam ipſi nuntiaret, ſimulqve ut feſtinaret hortaretur, ne eo longius remoto, alius nonnemo Imperium ad ſe rapere auderet.

LVII. Ea itaq; cum recitaſſet, videretq; tam egregium maximiq; faciendum eventum nactum eſſe hoc bellum: mortuumqve eſſe audiret hominem qvi feriſſimi apri inſtar omni impotentis animi impetu ferretur, non ad epulas & compotationes, vel eam qvæ à mimis percipitur voluptatem ſeſe convertit, verum eventum ſortitis oraculis, omnibusq; terra mariq; ipſi ſubjectis, nec obmutire qvoqvam amplius auſo, cunctisq; unius illius omnia eſſe ſatentibus, nec adeo ulla re eum ut qvidqvam ab animi ſententia alienum faceret adigente, ſed omnibus ei Imperatorum patentibus palatiis; luctui ſeſe permittebat, lacrymisq; ob iſta oracula undiqvaq; diſſluebat. Nec cujusqvam

τίς τινὸς βιβλίον μετεπεμψάμενος ἐδείκνυ λόγια πρεσβύτερά τε πολὺ τῆς ἀγγελίας, καὶ τῇ τότε ἀγγελίᾳ βεβαιώματα. καὶ ὡς θεῶν πέμποντος ἥρχοντο, καθαρὸν αἵματος | αὐτῷ τῷ νίκῃ ἐπηγγελμένης, καὶ σπεύδοντος ἐπείγεσθαι δ' μή τινα τολμήσαι μαχεῖν δόντος τῷ βασιλείαν ἁρπάσαι.

LVII. ἀναγινώσκων τοίνυν, καὶ τὸν πόλεμον ὁρῶν ὕπτω καλῶς καὶ πολλοῦ τιμος ἀξίαν λαβόντα κρίσιν· καὶ τελευτῶν ἀκόων αὐθρώπου ζυὸς ἀγρίου θυμὸν ἐπ' αὐτὸν ἔχοντος, οὐκ ὅπλοις θοίνῃ καὶ πότοις, καὶ τοῖς ἀπὸ τῶν μίμων ἡδοναῖς ἐχρέπετο, ἀλλ' ἐκβεβηκότων μὲν τῶν χρησμῶν, γῆς δὲ καὶ θαλάττης ὑπ' αὐτῷ γεγωνημένης· ἀντιβλέποντος δ' οὐδενός· ἑνὸς δὲ εἶναι τὰ πάντα πάντων ὁμολογούντων· οὐδὲν δὲ ἀναγκαζόμενος ὧν οὐκ ἐβούλετο δρᾶσαι· πάντων δ' αὐτῷ βασιλείων ἀνεῳγμένων, εἰς θρῆνον κατενέχθη, καὶ δάκρυα κατὰ τῶν λογίων ἔῤῥει, καὶ οὐδὲν ἰῶ ἰχυρότερον

τερον

τερον τῆς φύσεως, ἀλλ' ἐρώτημα πρῶτον ὁ νεκρὸς, καὶ ποῦ τὸ σῶμα, καὶ εἰ τιμᾶται τὰ εἰκότα. ἕως ἐμοὶ χρηστὸς περὶ τὸν τὰ Κρέοντος οὐ ἐπ' αὐτῷ μιμησάμενον. καὶ οὐκ ἐνταῦθα τὰ περὶ τὸν οἰχόμενον ἔσχε, ἀλλὰ κατέβη μετ' εἰς τὸν λιμένα τῆς μεγάλης πόλεως, πάντα ἀγείρας τὸν ὅμιλον. ἔτι δὲ κομιζομένου ἀπὸ τῆς θαλάττης ἐμώξεν, ἥψατο δὲ τῶν χειρῶν τῆς σοροῦ, πάντα βασιλείας σύμβολα πλὴν τῆς χλαμύδος ἀποῤῥίψας, οὐκ ἀξιῶν ἐγκαλεῖν τῷ σώματι περὶ τῶν τῇ ψυχῇ βεβουλευμένων.

alterius rei major qvem naturæ apud eum vis fuit: ſed primo ſtatim loco de mortuo ſollicitus fuit, ubi corpus eſſet, & an debitis afficererur honoribus, interrogans. Adeo nimirum miti in illum animo erat, qvi ita ſe adverſus eum geſſerat, ut Creontem imitari videretur. Verum ne hic qvidem ejus in defunctum ſubſtitit affectus, ſed ad portum magnæ urbis deſcendit, omnemq; poſt ſe eo traxit populi turbam. Cumq; per mare adhuc ille ferretur, gemitus emiſit, manibusq; ſuis feretrum tetigit, omnibus Auguſti inſigniis præterqvam purpura interea depoſitis: corpus nimirum ob ea accuſandum non eſſe, qvæ ab anima fuerant admiſſa, exiſtimans.

LVIII. τετιμημένου δὲ ἐκείνου ταῖς παρανικούσαις τιμαῖς, ὑπὸ τῶν θεῶν τῆς πόλεως τῆς θεραπείας ἤρχετο. ἀπένδων μὲν ἐν ὀφθαλμοῖς ἁπάντων, χαίρων δὲ τοῖς ἑπομένοις, καταγελῶν δὲ τῶν οὐκ ἀκολουθούντων, καὶ πείθειν μὲν ἐπιχειρῶν, βιάζεσθαι δὲ οὐκ ἀξιῶν. καίτοι φόβος ἐπεκρέματο τοῖς διεφθαρμένοις, καὶ ὡς ἐλπὶς ὡς ἐκκοπήσονται μὲν ὀφθαλμοὺς, ὑποτμήσονται δὲ κεφαλὰς,

LVIII. Juſtis defuncto hac ratione perſolutis, à Diis qvos urbs habebat, medelæ initium fecit. Ipſemet nimirum in omnium conſpectu litans, gaudensq; ob eos qvos ſuum ſeqvi videbat exemplum, & contra eos, qvi illud imitari nolebant, deridens, hisq;, ut idem facerent, perſvadere qvidem, non vero cogere qvenqvam, annitens. Et multum qvidem metuebant ii, qvi corruptam ſeqvebantur religionem, planeq; expectabant fore, ut oculi ipſis eriperentur, capita præſcinderentur, &

ob cædes multiplices ſangvinei exiſterent fluvii: novaq; Dominum novum tormentorum genera credebant inventurum, cum qvibus comparata levia viderentur ferrum & ignis, ſubmerſionesqve & vivorum defoſſiones, mutilationes item & amputationes. Talibus enim in eos ſuppliciis qvi olim imperarunt fuerant uſi, multo autem graviora nunc expectabantur. Julianus tamen ab iis qvi iſta adverſus eos patraverant toto animo diſſenſit, utpote qvi id qvod intendebant conſecuti non fuerint, ipſeq; nihil hujusmodi tormentis utilitatis ineſſe animadvertit. Illi enim qvidem qvi corporis aliqva parte laborant, vinculis (aliisq; violentis remediis) poſſunt ſanari: falſam autem de Diis opinionem urendo & ſecando nunqvam animo ejeceris. Sed licet etiam manus ſacrificet, animus tamen id qvod manus facit reprehendit, corporisq; condemnat imbecillitatem, atq; iisdem qvibus ante adhæret. Eſtq; illa umbra tantum mutationis cujusdam, non vera mentis mutatio. Soletq; contingere ut pacem & veniam tales à ſuis poſtmodum iterum conſeqvantur, qvi mortem vero obire (inter tormenta) fuerint auſi, in ſanctorum numero ab iis coluntur.

πολεμοὶ δὲ αἵματος ῥυήσονται τοῖς φόνοις, ἀνάγκας δὲ καινὰς ὁ καινὸς δεσπότης ἀνεύρήσει, μικρὸν δὲ εἶναι δόξει πῦρ καὶ σίδηρος, καὶ τὸ καταποντίζεσθαι, καὶ τὸ ζῶντας κατορύττεσθαι, καὶ τὸ ἀφανοποιεῖσθαι καὶ τὸ κατατέμνεσθαι, ταῦτα μὲν γὰρ τοῖς πρόσθεν ἐπέπρακτο, πολὺ δὲ τούτων ἠλπίζετο χαλεπώτερα· ὁ δὲ τῶν τε ἐκεῖνα διαπραξαμένων, ὡς δ' ἠσεβηκότων ὁ ζητήσει, κατεγίνωσκεν, αὐτὸς δὲ ἤδειν ὄφελος ἔνεστι τῆς ἐνταῦθα ἀνάγκης. οὐ μὲν γὰρ τὰ σώματα νοσοῦντας δήπουθεν ἔστιν ἰάσασθαι, δίξαι δὲ περὶ θεῶν οὐκ ἀληθῆ, τίμενων καίων οὐκ ἂν ἐκβάλοις· ἀλλὰ κἂν ἡ χεὶρ θύῃ, μέμφεται ἡ γνώμη τὴν χεῖρα, καὶ κατηγορεῖ μὲν τῆς τοῦ σώματος ἀσθενείας, θαυμάζει δὲ ἀπείθει· καί ἐστι σκιαγραφία τις μεταβολῆς, ἡ μετάστασις δόξης. καὶ συμβαίνει δὴ οὖν μὲν τυγχάνειν συγγνώμης ὕστερον, οὐ δὲ ἀποθανόντας μὴ θεῶν τιμᾶσθαι.

LIX.

LIX. ταῦτ' ἂν αἰτιώμθ, καὶ τῆς σφαγῆς ὀρῶν ἠυξημένα τἀκείνων, ἔφυγθ ἃ κατεμέμφετο. καὶ οὐ μὴ δυναμένης γλώττης βελτίως εἰσῆγθ εἰς τἀληθές, οὐ δὲ τὰ χείρω στέργοντας ἠχ' εἵλκεν. ἀ μέν τοι βοῶν ἐπαύετο· ποῖ φέρεσθε ὦ ἄνθρωποι; καὶ ἔ φωτὸς τὸν σκότον ἡγούμενοι φανερώτερον οὐκ αἰσχύνεσθε; ἠδὲ αἰσθάνεσθε τὰ τῶν ἀζεβῶν γιγάντων νοσοῦντες; ὧν τὰ σώματα μὴ ἠδὲν διέφερε τῶν ἄλλων, ὡς' ἀφιέναι τὰ λεγόμενα βέλη, τὸ δ' ὥσπερ ὑμεῖς ἀτιμάζειν τὰ θεῶν ἐποιήσατο τὸν μῦθον. ἤδει γὰρ ὡς ὁ σοὶ ἐπιστήμη τῆσδε θεραπείας ἀπτόμθ, τῆς ψυχῆς πρὸ τῶν ἄλλων φροντιεῖ, καὶ τῶν γε τῆς ψυχῆς ἀγαθῶν τὴς ἀσεβείας πρῶτα. ταυτὸν γὰρ ταυτὸν δύναται τοῦτο ἐν ἀνθρωπίνῳ βίῳ καὶ τρέπιν ἐν νηΐ, θεμέλιον ἐν οἰκίᾳ. Καὶ γὰρ εἰ πάντας μὲν ἀπέφηνεν ὑπερωτέρους Μίδα, μείζω δὲ πόλιν ἑκάστῃ τῆς ποτε Βαβυλῶνος, πόλεως δὲ ἑκάστης τὸ περιβόλῳ περιέπηξε χρυσὸν, τῶν δ' αὖ περὶ τὸ θεῖον ἡμαρτημένων ἐπωνώρθωτο μηδὲν· ἴσον ἂν. ἔπραττεν ἰατρῷ

LIX. His itaq; ſubnixus rationibus, resq; illorum cædibus capere incrementa edoctus, vitavit illa qvæ approbare non poterat. Atq;eos qvidem apud qvos emendationi erat locus, ad veritatem perduxit, nec tamen illis qvibus deteriora placebant vim intulit. Interea tamen clamandi non fecit finem: qvo miſeri mortales proruitis? nonne pudet vos luce tenebras magis eſſe lucidas exiſtimare? nonne eodem qvo olim impii Gigantes morbo vos laborare percipitis? qvorum corpora qvidem nihil ab aliis differebant, ut vibrare ea qvæ dicuntur tela poſſent; verum illud fabulæ dedit occaſionem, qvod non aliter ac vos Deos contemnerent. Noverat ſcilicet, eum qvi de rebus in meliorem ſtatum reſtituendis cogitat, animarum ante omnia curam agere debere. Inter animæ vero bona pietatem eminere præ reliqvis. Hanc enim idem omnino qvod in nave gubernaculum, in domo vero fundamentum poſſe. Sane enim licet omnes ſubditos ſuos Mida reddidiſſet opulentiores, ſingulas vero urbes magę qvam veterem Babylonem amplas, cunctarumq; mœnia auro illeviſſet, nihil autem in iis qvi circa religionem admiſſi fuerant erroribus correxiſſet; idem prorſus facturus fuiſſet qvod medicus, qvi

corpus qvoad ſingulas partes ſuas male affectum nactus, omnibus præterqvam oculis mederetur. Atq; inde eſt, qvod medendi initium ab animis Julianus fecerit: ad cognitionem eorum qvi cœlum revera tenent, aliis viam præmonſtrans, eosqs qvi illa diſciplina eſſent imbuti, vel ipſis ſangvinis jure ſibi junctis magis charos habens, ſibiq; amicum eſſe cenſens qvi Jovi talis eſſet, inimicum vero, qvi illi eſſet inimicus. Imo potius amicum ſibi ducens eum, qvi Jovi amicus eſſet, inimicum vero non qvemvis eorum qvos Jovi inimicoseſſe ſciret. Qvotqvot enim temporis ſucceſſu mutaturos eſſe ſperabat ſententiam, minime repudiavit, ſed verborum delinimentis eos pellexit, atq; abnuentes initio, ut tandem choreas circa aras ducerent, permovit.

LX. Primo itaqve, uti dixi, religionem ex fuga qvaſi retraxit, templis aliis qvidem ædificatis, aliis vero reſtauratis, ſtatuisq; in ea illatis. Sumtus autem ſuppeditarunt ii, qvi domos olim ex templorum ruderibus ſibi excitaverant. Viſæq; ſunt navibus pariter ac plauſtris advehi columnæ, qvæ Diis, qvibus ſacrilego auſu antea fuerant ablatæ, reſtituerenter. Atq; conſpiciebantur ubiq; altaria, ignes, hoſtiarum ſangvis, nidor, fumus, initiationes, & vates ab omni metu immunes. In

ὑπολαμβάνοντι μὲν σῶμα καθ' ἕκαστον τῶν μερῶν γέμον κακῶν, πάντα δ' ἰωμένῳ τολμᾷ ὁμμάτων. Διὰ τοῦτ' ἦλθε πρώτιστα μὲν τὴν ἰάτρευσιν τῶν ψυχῶν, ἡγεμὼν γιγνόμενος. ἔπειτα τὴν γνῶσιν τῶν ὡς ἀληθῶς τὸν ὑπερανὸν ἐχόντων. καὶ νομίζων αὐτῶν συγγενῶν οἰκειοτέρους οὓς παῦτα παιδευομένους, καὶ φίλον μὲν ἄγων τὸν Διὶ φίλον, ἔχθρὸν δὲ τὸν ἐκείνῳ. μᾶλλον δὲ φίλον μὲν τὸ ἐκείνῳ φίλον, ἐχθρὸν δὲ πάντα τὸν ὅπως Διὶ φίλον. ὡς γοῦν ᾤετο τῷ χρόνῳ μεταθήσειν, οὐκ ἀπήλαυνε, κατεπᾴδων δὲ ἐνῆγε, καὶ τοῦτο πρώτιστα τὸ αἰνιττομένους, εἶτα βωμοὺς ὕστερον χορεύοντας ἔδειξε.

LX. πρῶτον μὲν ἦν ὅπερ ἔφην, ὥσπερ φυγάδα τὴν εὐσέβειαν κατήγαγε, νεὼς οὓς μὲν ποιῶν, οὓς δὲ ἐπισκευάζων, εἰς δὲ οὓς εἰσάγων ἔδη. χρήματα δὲ ἐτίλλον οἱ τοῖς ἐκ ἱερῶν λίθοις σφίσιν αὐτοῖς οἰκίας ἐγειράμενοι. καὶ κίονας εἶδεν ἄν τις οὓς μὲν ναυσὶ, οὓς δὲ ἐφ' ἁμαξῶν τοῖς σουλημένοις κομιζομένους θεοῖς. καὶ πανταχοῦ βωμοὶ, καὶ πῦρ, καὶ αἷμα, καὶ κνίσα, καὶ καπνὸς, καὶ τελεταὶ, καὶ μάντεις ἐλεύθεροι φόβου. καὶ ἐν ἱε-

ρεῖν

ρῶν κορυφαῖς αὐλοὶ, καὶ σφάγια, καὶ βοὸς ὁ αὐτὸς ὑποχρῶν θεραπεία τε εἶναι θεῶν, καὶ δεῖπνον ἀνθρώποις. Ἐπεὶ δὲ ὑ ῥᾴδιον μὴ βασιλεῖ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἔξω βασιλείων ἐφ' ἱερὰ βαδίζειν, λυσιτελέστατον δὲ συνεχὴς ὁμιλία θεῶν, ἐν μέσοις τοῖς βασιλείοις ἱερὸν μὲν οἰκοδομεῖται τῷ τὰ ἡμέραν ἄγοντι θεῷ, καὶ μυστηρίων μετέσχε τε καὶ μετέδωκε μυηθεὶς δὲ ἐν μέρει καὶ μύστας. χωρὶς δὲ πᾶσι θεοῖς βωμοὺς ἱδρύσατο. καὶ πρῶτον ἔργον ἐξ ὄρθρου ἀεὶ συγγενέσθαι λαὸν θυσιῶν τοῖς κρείττοσι. καὶ νικήσαι ταύτῃ γε τὸν Νικίαν, ὥστε ἐξέτεινε τῆς περὶ ταῦτα σπουδῆς σὺν ὄρθρῳ, τὰ μὲν ὀπόλωλότα πρὸς ταὐτὸν αὖθις ἄγων, καινὰ δὲ παλαιοῖς προσιθείς.

montium autem acuminibus tibiæ exaudiebantur, & ſupplicationes, idemq; bos & Deorum ſatisfaciebat cultui, & ineundo ab hominibus convivio. Qvoniam autem ſine difficultate qvadam fieri non poterat, ut ex palatio ſuo qvotidie ad ſacra facienda procederet Auguſtus, maximus autem continuæ cum Deis converſationis eſſe videretur uſus; in medio palatio templũ exſtrui curavit, ei qvi diem moderatur Deo, myſteriorumq; ejus & particeps ipſe factus eſt, & alios participes fecit, initiatus pariter & initians. Præterea vero etiam omnib⁹ omnino Diis ſtatuit aras: primũq; ſtatim ej⁹ poſtqvã è lectulo conſurrexiſſet, opus erat, cum Diis per ſacrificia inſtituta converſatio. Atq; hac ex parte ipſum Niciam vincebat, tam amplum ejus in rebus hujusmodi erat ſtudium, dum partim ea qvæ olim fuerant, poſtea vero perierant, reſtituit, partim nova veteribus adjecit.

LXI. ἔπειθε δὲ ταῦτα θαῤῥεῖν τὸ σωφρονεῖν, καὶ σύνεγγυς ἔχειν ἱερῷ τὸ δωμάτιον ἐξὸν τῷ γε κρείττονι ἡδονῶν· ὑδὲν γὰ ἐπεκάθητο τῆς νυκτὸς τῶν τοιούτων γειτόνων ἀνάξιον. ἃ μὲν γὰ ὑπὲ-

LXI. Ut autem iſta facere auderet, caſtiſſimæ qvam ſeqvebatur vitæ genus ipſi faciebat fiduciam, nec qvicqvam erat qvod proximam habere templo habitationem impediret, cum omnibus ſuperior voluptatibus eſſet. Nihil enim omnino noctu patrabat talibus vicinis indignum. Adeo ita-

qve

qve præclare ea, qvæ Diis hominibusq; de Deorum cultu, anteqvam ad eum rerum ſumma perveniret, fuerat pollicitus, ea jam potitus implevit. Qvippe qvi eas urbes qvæ Deorum templa ſervaverant, & intueretur cum voluptate, & maximis beneficiis dignas eas eſſe judicaret: Eas vero à qvibus vel omnia vel pleraq; fuerant everſa, abominabiles eſſe cenſeret, iisqve ea qvidem, qvæ illis tanqvam ſubditis debebantur, commoda indulgeret, non ſine aliqva tamen animi indignatione. Iſta itaq; faciens, & Deos in terras reducens, hisq; illos reconcilians, navis ſimilis fuit architecto, navi cuidam ingenti, temone deſtitutæ, alium reddenti, niſi qvod non alii ſed iidem ſervatores ab hoc orbi Romano fuerint reſtituti.

LXII. Hæc cum de primis maximisq; rebus ille conſtituiſſet, ad Imperatoriam familiam oculos advertens, cum turbam inutilem fruſtra ali videret, coqvos qvidem mille, nec pauciores tonſores, pincernas autem longe plures, ſtructorum numeroſa examina, Evnuchos muſcarum, paſtores verno tempore circumvolitantium numerum ſuperantes, & reliqvorum famulitii generum innumeros ejusmodi fucos, (otioſis enim & nulla alia qvam edendi

σχετο καὶ τοῖς θεοῖς καὶ τοῖς ἀνθρώποις περὶ τῶν θεῶν περὶ τῆς βασιλείας, ἕτω λαμπρῶς ἐπ' αὐτῆς ἀπέδωκεν. ὃς γε καὶ τὰς πόλεων, αἷς μὲν ἦν ἱερὰ μένοντα, καὶ προσορᾶν ἤδετο, καὶ ἅ τι μέγιστα εὖ παθεῖν ἀξίας ἐνόμιζε. τὰς δὲ ἀνεστακυίας ἢ τὰ πάλαι, μιαράς τε ἐνόμιζε, καὶ τῶν ὠφελειῶν μετιδίδου μὲν ὡς ὑπηκόοις, ἃ μὴν ἄνευ τὰ δυσχεραίνειν. ταῦτ' ἂν ποιῶν καὶ σὺν θεοῖς ἐφιστὰς τῇ γῇ, καὶ Ἀλλαλάτῳ, ἐῴκει ναυπηγῷ νηὶ μεγάλῃ σὺν οἴακας ὑποβαλόσῃ προστιθέντι πάλιν ἑτέρας, πάλιν ὅ-ζον ἕτερον σὺν αὐτὰς ἀπεδίδου σωτῆρας.

LXII. τοιαῦτα δὴ περὶ τῶν πρώτων καὶ μεγίστων πεπολιτευμένον, βλίψας εἰς τὴν βασιλικὴν θεραπείαν, καὶ κατιδὼν ὄχλον ἄχρηστον τὰ πάλαι τρεφόμενον, μαγείρους μὲν χιλίους, κρεέας δὲ σὺν ἐλάττους, οἰνοχόους δὲ πάλαι, σμήνη τραπεζοποιῶν, δυσὶν χερσὶ τὰς μυίας φυγὰ τοῖς ποιμέσιν ἐν ἦρι, καὶ τῶν ἄλλων ἐκάστων ἐθνῶν ἀμυθήτους κηφῆνας (μία γὰρ δὴ τοῖς λεγοῖς καὶ

Φα-

Φαγεῖν ἀγαθοῖς καταφυγὴ τῶν, Δημοσίων βασιλέως καὶ κληθῆναι καὶ νομισθῆναι, καὶ ταχὺ τὸ χρυσίον ἐποίει τῷ ἐγγραφῆναι. τοῦτος τοίνυν ὃς μάτην ἔβοσκεν ἡ βασιλικὴ δαπάνη, ζημίαν οὐχ ὑπηρέτας νομίσας ἐξέωσεν εὐθέως.

bibendiq; facultate præſtantibus hominibus, id erat perfugium, ut miniſtri principis vocarentur haberenturq; in qvorum numerum pecunia numerata ſubito adſcribebantur); omnes eos qvos Imperatoris annona fruſtra alebat, damno potius qvam miniſterio eſſe ratus ſtatim expulit.

LXIII. συνεξέωσε δὲ καὶ τὰς πολλὰς ὑπογραφέας, οἳ τέχνην ἔχοντες τὴν τῶν οἰκετῶν, ὑφ' ἑαυτοῖς ἔχειν τοὺς ὑπάρχους ἠξίουν, καὶ οὐκ ἐξῆν αὐτῶν ὑ πλησίον οἰκεῖν, οὐκ ἐντυχόντα προσκυνεῖν. ἀλλ' ἁρπαστῆρες, ἥρπαζον, πωλεῖν ἐπηνάγκαζον, τιμὴν οἱ μὲν οὐκ ἐτίθεσαν, οἱ δ' οὐκ ἀξίαν, οἱ δ' ἀνεβάλλοντο, οἱ δὲ τὸ μὴ ποιῆσαι κακῶς ἀντὶ τῆς τιμῆς ὀρφανοῖς ἐλογίζοντο. καὶ περιήεσαν κοινὰ τῶν καλόν τι κεκτημένων ἐχθροί, οἷον ἵππον, ἢ ἀνδράποδον, ἢ δένδρον, ἢ ἀγρὸν, ἢ κῆπον, αὐτῶν γὰρ μᾶλλον ἢ τῶν ἐχόντων εἶναι ταῦτα ἠξίουν. καὶ ὁ μὲν ἀφισάμενος τοῖς ἰσχύσι τῶν πατρώων βέλτιος, καὶ ὁ μὲν ἀφισάμενος τοῖς ἰσχύσι τῶν πατρώων βέλτιος, καὶ ἀπῄει φέρων ἀντὶ τῆς οὐσίας τὸ ῥῆμα.

LXIII. Una cum illis autem etiam ejecit vaſtiſſimum notariorum numerum, qvi cum ſervilem exercerent operam, ſibi tamen Præfectos prætorio parere volebant, nec prope eos domum habere, nec obvios alloqvi fas erat. Ipſi vero auferebant, rapiebant, venditiones inſtitui cogebant, pretia rebus nulla ſtatuebant, vel qvi id facerent qvam par erat ſtatuebant minora, alii ſolvere differebãt, alii vero pretii loco orphanis, qvod calamitatis nihil iis intuliſſent imputabant. Circuibant autem cõmunes eorum qvi præclaræ cujusdam rei eſſent poſſeſſores hoſtes, eqvi verbi cauſa, aut ſervi, arborisve, aut agri, vel horti, ad ſe enim magis iſti modi res, qvam ad poſſeſſores earum pertinere arbitrabantur. Optimus autem ab iis eſſe ferebatur is, qvi illis poteſtate valentib⁹, patriis bonis cedebat, verboq; pro opibus poſſeſſionibusq; ſuis ſibi ſatisfieri paſſus abibat.

LXIV. Cuicunq; vero grave videretur talia pati, eum tanqvam homicidam, magum, plurimis criminibus ſcatentem, multarum pœnarum reum traducebant. Dum autem alios ex opulentis reddebant egenos, ſeipſos vero ex egenis opulentos, atq; eorum qvi opibus antea abundaverant paupertate diteſcebant, ſuamq; avaritiam inſatiabilem ad orbis usqve Romani extendebant terminos; qvicqvid placebat ad Imperatorem referre ſolebāt, nec eos mendacii licebat arguere. Verum diripiebantur antiqviſſimæ urbes, præſtantiſſimaq; opera, qvæ ipſas temporum vicerant injurias, trans mare fuerunt aſportata, ut extruendis pro fullonum filiis inſervirent domibus, Imperatorum palatia magnificentia ſuperaturis. Cum autem hac ratione ne ipſi qvidem eſſent tolerabiles; ſinguli tamen etiam ſectatores habebant ſuos, catellos, ut in proverbio dicitur, Dominas ſuas imitantes. Nemo enim ex pediſſequis eorum erat qvi in vincula homines conjiciendo, raptando, ſpoliando, verberando, ejiciendo, propellendo elatiſſime ſe non gereret: agros item ſuos coli jubendo, bigis ſe vehi, pro domino, & tanto qvidem qvantus ipſius herus erat, ſeſe haberi volendo. Illis qvippe ſatis non erat affluere

LXIV. ὅτῳ δὲ ἐφαίνετο δεινὸν πᾶσιν πάθεσιν , ἀνδροφόνῳ , γόητι , πλήρης ἀδικημάτων , πολλῶν ἀφειλῶν δίκας. πιόντες δὲ οὗτοι μὲν ἄλλους ἐκ πόρων ἀπόρους , αὐτοὺς δὲ ἐξ ἀπόρων πόρους , καὶ τῇ τῶν πέλας ἀπορίᾳ πλουτοῦντες , καὶ τὸ ἀπληστίαν εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης ἐκτείνοντες , ὅ , τι βούλοιτο φέρειν ἔξεστιν κρατοῦντι ἀπήγγελλον , καὶ οὐκ ἦν ἐλέγξαι. ἀλλὰ ἁρπάζοντο παλαιαὶ πόλεις , καὶ κάλλη νενικηκότα χρόνον ἀφ' θαλάττης ἤγετο , ποιήσοντα πλατύτερα ὑφάσμασιν οἰκίας τῶν βασιλείων φαιδροτέρας. ἦσαν δὲ ὄντων ἐκείνων ἀπὸ φορητῶν , πολλοὶ ζηλωταὶ καθ' ἕκαστον , καὶ κύνες φασὶ τὰς δεσποίνας μιμεῖσθαι. τῶν δ' οἰκετῶν ἑνὸς οὐκ ἦν ὃς οὐχ ὕβριζε θέων , σπαράττων , ἁρπάζων , παίων , ἐκβάλλων , ἐλαύνων , γεωργεῖν ἀξιῶν , ὑπὸ ζεύγους φέρεσθαι , δεσπότης εἶναι , καὶ τεσσάρων γε ὄσον οὐ δεσπότης αὐτῷ. οἷς γε οὐκ ἐξῆρκει πλουτεῖν , ἀλλ' εἰ μὴ καὶ κοσμοῖεν ἀξιώ-

ἀξιώματος ἠγανάκτουν, εἰς τύτυ δὴ κρύψεως τὴν δυλείαν. καὶ ζώνλω ἔχον μετὰ τῶν κεκτημένων φέρειν ἀναγκάζεσαν καὶ στυγνὸν, καὶ φυλακὴν, καὶ πάλιν. τύτυς δὴ τὺς κερβέρυς καὶ πολυκεφάλυς εἰς ἰδιώτας ἐξέβαλε, περσεικὼν κέρδος ἡγεῖσθ τὸ μὴ τεθνάναι τύτυς.

opibus, verum indignabantur si in dignitatis etiam partem non venirent, qvasi ea servilem eorum conditionem fuerit occultura. Atq; fuit illis marsupium, qvod una cum reliqvis opibus metum omnibus incuteret, & plateæ integræ, & præsidia, & oppida. Hosce igitur Cerberos multorumq; capitum monstra, ad privatam sortem redegit, illis insuper dicens in lucro esse ponendum, qvod vita eis relicta fuerit.

LXV. τρίτην μοῖραν κακούργων ὑπηρετῶν κλεπτόντων καὶ λωποδυτούντων, καὶ πᾶν καὶ λεγόντων καὶ ποιούντων ἐπὶ τῷ λαβεῖν, τῶν βασιλείων ὑπερώρισε θυρῶν. οἳ τὰς αὐτῶν πατρίδας τῆς παρ' αὐτῶν ἀπεστερηκότες χρείας, βυλὰς ἀποδράντες, καὶ νόμυς λειτυργιῶν εἰς ἀγγελιαφόρυς τελέσαντες ἐπορεύοντο μὲν πευθῆνες κατασῆναι: καὶ τὸ σχῆμα ἦν φυλάκων, ὅπως μηδὲν ἀγνοῇ βασιλεὺς τῶν ἐπ' αὐτὸν συστρεφομένων· τὸ δὲ ἔργον καπήλων. ὥσπερ γὰρ ἐκεῖνοι τὰς θύρας ἔωθεν ἀνοίγοντες σκοπῦσι περὶ τῆς ἐμπολῆς ὅτως ὅτου κερδῶν ἐμέμνηντο πρὸς τὺς τύτων προσαγωγέας, οἱ τὺς χειροτέχνας

LXV. Sed & tertium malarum artium fabrorum genus, rapinis omnia infestantium, & nihil non lucri causa sive dicentium, sive facientium palatii liminibus ejecit. Qvi nempe patrias suas ministeriis qvæ illis debebant defraudantes, curiis desertis, iisq; qvas in ministeriis publicis ex lege obire debebant partibus, in scholam Agentum in rebus relati enitebantur ut Curiosi fierent: ac specie qvidem ipsa custodes erant, ne qvidqvam eorum qvæ adversus principem ineuntur consilia, ipsum lateret: reipsa autem turpissimum erant institorum genus. Qvemadmodum enim isti, mane patefactis tabernarum valvis, per totam diem lucrum circumspiciunt; ita ibi lucrum nunqvam non commemorabant & pollicebantur iis, qvi istos ad se adducerent; & qvi opifices nihil locutos, tan-

qvam maledicti cujusdam adversus Principem reos virgis & fustibus eorum subjicerent. Qvod non eo faciebant animo ut tales verberibus punirentur, sed ut pecunia illa redimerent. Nec qvisqvam ab eorum telis erat securus, sive civis fuerit, sive advena, sive peregrinus. Sed pereundum erat cuicunqve, perperam licet accusato, nisi pecuniam dedisset: ea vero data vel maxime reus incolumis abire permittebatur.

σκηῶντας ὡς λοιδορήσαντας τὴν βασιλέα ἦγον ὑπὸ ταῖς ἐκείνων μάστιγας· ἀχ' ἵνα ξαίνοντο, ἀλλ' ἵνα τὸ μὴ τοῦτο παθεῖν πρίαντο. καὶ ἦν εἷς ἓν ἔξω βελῶν, ἴν' πολίτης, ἴν' μέτοικος, ἴν' ξένος. ἀλλ' ὁ μὲν μηδὲν ἀδικῶν καὶ συκοφαντούμενος ἀπώλυτο μὴ δοὺς, ὁ δὲ καὶ σφόδρα πονηρευόμενος πριάμενος ἐσώζετο.

LXVI. Maximum autem lucrum in criminibus in majestatem admissis qværebant. Cum enim talium reos, eorum ad qvos illa pertinebat injuria iræ tradere deberent; pecunia accepta, illi, qvi in hujusmodi crimine fuerat deprehensus, non vero delatoribus ejus ferebant suppetias. Præterea iis qvi vel maxime castimoniæ erant studiosi formosos juvenes submittebant, metumqve iis incutiebant infamiæ. Et Magiæ etiam eos, qvi vel longissime ab illo crimine aberant, accersebant. Atqve duas hasce qværendæ pecuniæ vias impense profecuas sibi esse senserunt. Maxime tamen tertiam illam, istarum utraqve magis opulentam. Nimirum concessa illis, qvi pecuniam publicam adulterare audebant, ejus rei faciendæ licentia;

LXVI. ὁ μέγιστος δὲ τῶν πόρων εἶναι τι παρέργημα τοῦ τοῦ βασιλέως. ἀντὶ γὰρ τοῦ παραδῶναι τῇ τῶν ἀδικημένων ὀργῇ τὸν ἁλόντα, ἀντὶ τῶν καταπιστευόντων τοῖς ἐπιβουλεύσασι δίκη τῷ λαβεῖν ἐβοήθουν. ἔτι τούτων τοῖς μὲν σωφρονεῖν ὡσεὶ ἐπαίμοντες νέων, καὶ παιδισάντες εἰς ἀδοξίας φόβον· τοῦ δὲ τῶν γοήτων ἐλέγχους τοῖς πόρρω τῆς αἰτίας ἐποιοῦντο. δύο τούτοις ὑπερβαλλόσας ἐκαρποῦντο πορισμούς· μᾶλλον δὲ τρίτον ἐπῆγον, ἀδροτέρων ἀμφοῖν. διδόντες γὰρ ἐξουσίαν τοῖς τὸ νόμισμα διαφθείρειν τολμῶσι, ἀπὸ τῶν αὐτολεῖων, ὧν οἷς ταῦτα ἐτολμᾶτο, δόκιμον ὑπὲρ τοῦ

δέκα-

ἀθυμήσαι φέροντες ἐπεύφων. ὅλως δὲ τῶν ἀφορμῶν ἡ μὲν ἐν ἀφανεῖ τινι καὶ συχνή. ἡ δ' ἐν φανερῷ τινι καὶ δήλη, χῆμα δὲ ἐμοὶ λαβεῖν καὶ ἀσφόδελα τῆς ἑτέρας ἐλάττων. ὥστε ἔθνους μεμνημένοι· καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν χρημάτων ὀλίγοις προσεπίθεσαν, ὃν ἐπῆρχεν ἐκεῖθεν ἔχειν.

ex antris, in qvibus facinus illud patrabatur, probatam pecuniam propter adulteratam læti reportabant. Illorum autem pecuniæ acqvirendæ modorum, alius in occulto latebat atqve obſcurus erat, alius vero publice omnibus patebat, honeſta tamen aliqua induebatur ſpecies, nec altero minor commodi habebat. Adeo ut ſi in gentis alicujus incidiſſent mentionem, pecuniæ, ſtatim numerum ipſi adjecerint, qvæ ex ea ad illos redierat.

LXVII. Οὗτοι τοίνυν οἱ βασιλέως ὀφθαλμοὶ, καὶ φάσκοντες ἅπαντα εἰς φῶς ἄγειν, καὶ ποιεῖν οὐ πονηρὸς μετρίως τῷ μὴ ἐξεῖναι λανθάνειν, πάσας ἐπίεσαν εἰς πονηρίας ὁδοὺς, καὶ μόνον οὐκ ἐκήρυττον ὡς ἀκινδύνως θράσυζιν. ἀλλ' οἱ κωλυταὶ τῶν ἀδικημάτων αὐτοὶ τοὺς ἀδικοῦντας ἔσωζον, κυσὶν ἐοικότες συμπεφάρτυζι τοῖς λύκοις. Διὸ ταῦτα ἦν ἰδεῖν ἐπὶ θησαυρῷ τινι ἐντυχεῖν, καὶ τούτων μεταχεῖν καὶ μεταλλᾶν. ὁ γὰρ ἥκων ἱερὸν ἐν βραχεῖ χρόνῳ καλλίων. ἀλλ' τοίνυν ἀντλοῦντος ἐπ' ἄλλῳ, καὶ γινομένων τῶν μὲν πόλεων πενεστέρων, τῶν δὲ

LXVII. Hi itaqve qvi Principis erant oculi, ſeqve omnia in lucem producere, & ut modeſte agerent mali, eo qvod latere eis non liceret, efficere jactabant, omnibus improbitatis viis inceſſerunt, & tantum non publice ipſi prædicarunt impune iſta omnia ſe facere. Atqve adeo illi qvi obicem ponere malefactis debebant, ipſimet ſceleratis fuere auxilio, canibus ſimiles qvi cum lupis ſocietatem iniverant. Proptereaqve perinde erat, in theſaurum inopinato incidere, & harum qvaſi arrugiarum compotem fieri. Qvi enim Irus venerat, brevi tempore Callias diſcedebat. Cum itaqve alius alii ſuperveniret pecunias exhauſturus, urbesq; indies redderentur pauperiores florentibus illis qvi talia

nundinabantur opibus; jam olim rerum noſtrarum miſertus Julianus fuerat, finem impoſiturum ſe (rapinis iſtis,) ubi facta ſibi fuerit ejus rei poteſtas, minatus. Finemq; etiam, ſimulac facta illi fuit poteſtas, fecit univerſa illa diſſipata ſodalitate, tituloq; & honoribus illis ablato, qvo abuſi deſtruxerant omnia atq; everterant.

LXVIII. Ipſe autem ſuis (Agentibus in rebus) ad mittendas ultro citroqve litteras utebatur, iis vero talia perpetrandi poteſtatem non faciebat. Hocq; ipſum nil aliud erat qvam perfecta civitates donaſſe libertate. Homine vero, tanta poteſtate inſtructo, ipſis imminente, ne ſpiritum qvidem trahere libere licebat. Verum alius qvidem ruinæ jam ſuccubuerat, alius eum expectabat; atqve eum qvi nihildum paſſus eſſet, futurorum metus in eadem cum eo qvi paſſus fuerat conditione locabat.

LXIX. Mulis porro angariatis præterqvam qvod continuis premerentur laboribus, atqve à modo dictis hominibus fame propemodum enecarentur, qvi ſibi ipſis, alimentis illis detractis, Sybariticas parabant opes, id qvoq; plurimum addidit ærumnæ, & nerves pene eorum ſuccidit, qvod cuicunqve ejus rei

ταῦτα καπηλευόντων ἀδαιμόνων, πάλαι μὲν ὁ βασιλεὺς ἡμῖν ἤχθετο, καὶ παύσειν ἠπείλει διὰ τῆθέ. καὶ δωηθεὶς ἔπαυσεν. ἐδ. λλῳ μὲν ἐκείνῳ ἀμασκευάσας τὴν φερεσιὰν, ἀφελόμενος δὲ καὶ συσσηγελίαν καὶ τάξιν, ἀφ' ἧς πάντα ἐπόρθουν τὰ δ' ἀμύητον.

LXVIII. αὐτὸς δὲ τοῖς αὐτὸ χρώμενος μὲν εἰς χρεμμελίτων πομπὰς, τοῖς δὲ τὰ ταῦτα δρᾶν ἐξουσίαν οὐ μεταδιδούς. τοῦτο δὲ ἦν ἀκεραίως ἐλευθέρας χρέσθαι τὰς πόλεις. ἐφεστηκότος δὲ τὰ ταῦτα ποιεῖν ἔχοντος, οὐκ ἦν ἀναπνεῦσαι καθαρῶς. ἀλλ' ὁ μὲν ἐβάλλετο, ὁ δὲ ἔμελλε, καὶ τῷ μὴ πεισομένῳ τὸ πείσεσθαι προσδοκᾶν, αἰτὶ τοῦ παθεῖν καθίστατο.

LXIX. τῶν τοίνυν ἀγγάρων ἡμιόνων πρὸς τῇ τὰ συνεχείᾳ τῶν πόνων, καὶ τῷ σὺν ἄρτι ῥηθέντας τὰς μὲν λιμοκτονεῖν, αὐτοῖς δὲ τῷ ἐκείνων λιμῷ περιφασκευάζειν Σύβαριν, ἐπέκρουσε πολὺν τὸν πόνον, καὶ τὰ νεῦρα οἷον ἐξέκοψε τῷ βαλομένῳ ῥᾴδιον εἶναι

ζεύ-

ζεύξαντα ζεῦγος ἐλαύνειν, καὶ ταὐτὸν δύναται βασιλέως τε καὶ ταῦτα καὶ πευθῆνος γράμματα. διὸ εἶναι μὴ σὺν ἴλῃ, μηδὲ μικρὸν, μηδὲ ὀπολαῦσαι φάτνης. ἡ πολιτικὴ δὲ ἀσθενήσασα σὺν αἴσῃ πρὸς δρόμων, ἔδει δὲ εἴκοσιν ἢ πλειόνων πρὸς ἕλξιν ὀχήματος. αἱ πολλαὶ δὲ αἱ μὴ ἄρτι λυθεῖσαι πίπτουσιν ἔθνησκον, αἱ δ' ὑπὸ τῷ ζυγῷ πρὶν ἢ λυθῆναι.

cupido, illos curru jungere, atq; ita facere iter liceret: idemqve Principis & Curioſi litteræ hac in re efficere poſſent. Qvamobrem nunqvam illis qvies, ne ad exiguum qvidem tempus, indulgebatur, nec præſepi illis frui concedebatur. Adeo autem perdiderant vires, ut nullis verberibus ad curſum poſſent excitari, & viginti vel pluribus etiam opus fuerit ad unicum trahendum vehiculum. Multiqve eorum vixdum jugo ſoluti exanimes procubuerunt, nonnulli etiam ſub jugo, antequam eo exſolverentur.

LXX. Κατ' ἐκωλύετο μὲν ὑπὸ τοῦ τοιούτου τὸ δείμβμα τάχους. τὴν βλάβλν δὲ πάλιν εἰς χρημάτων λόγον αἱ πόλεις ἐδέχοντο. τοῦ δ' ἀθλίως ταῦτα ἔχειν ἔλεγχος σαφέστερος ὁ χειμὼν, τότε δὴ μάλιστα ἀλλοκοπτομένης πολλαχοῦ τῆς τῶν ὀρῶν ἀλλοδοχῆς. ὡς ὀρεωκόμοι φεύγοντες ἐν ὀρῶν ἦσαν κορυφαῖς, ἡμίονοι δὲ χαμαί. τοῖς δ' ἐπειγομένοις πάλιν βοῆς τε καὶ ξὺν πληγαῖς τὸν μηρὸν ἐδεῖν, καιροὶ δὲ σὺν ὀλίγων πραγμάτων ἐξέφυγον τὰς ἀρχάς, τῆς δ' τοῦτο βραδυτῆτι. καὶ ἐᾶν λέγειν ἵπ-

LXX. Iſta vero res iis poſtmodum erat impedimento, qvæ feſtinatione habebant opus: ejus vero rei noxam pecuniis rurſum urbes luebant. In peſſimo autem ſtatu iſta eſſe clarius hyberno tempore patuit, cum illo vel maxime paſſim interrupta deprehenderetur ſuperandi montes opportunitatis ſucceſſio. Adeo qvidem ut multorū curatores fugientes in montium eſſent verticibus, muli vero ad radices eorum conſiſterent. Illis vero qvi ad curſum eos incitare vellent, continuis clamoribus verberibusqve erat utendum: faciebatq; eorum tarditas, ut maximarum rerum agendarum opportunitas, magiſtratuum manibus elaberetur.

Præ-

Prætermitto dicere de eqvis eadem cum illis, de asinis item, longe graviora passis. Hoc ipso autem plane pessundabantur iis qvi jumenta hujusmodi commodabant. Huic itaqve etiam furori obviam Julianus ivit, non; necessariis itineribus plane jumenta illa adhiberi prohibens, pœnaqve præfinita ei qvi talem vel concederet, vel acciperet gratiam: subditi vero ut vel emerent vel conducerent qvibus opus habebant jumenta sancivit. Qvo facto res statim visa fuit fidem pene superans, muliones nimirum mulos, eqvisones vero eqvos suos exercentes. Qvemadmodum enim antea laboris excessu pedibus capi eos contigerat, ita ne tum ob otii abundantiam fieret idem, periculum erat. Atq; hoc ipso qvidem privata subditorum res aucta fuit.

LXXI. Eadem vero ejus circa Curias urbium, fuit solicitudo. Qvæ olim qvidem & decurionum numero & opibus egregie floruerant, postea autem ad nihilum pene reciderant, omnibus, præterqvam paucos admodum, partim qvidem ad castra, partim ad Consistorium dilapsis, partim aliud qvodcunq; officium nactis. Et hoc qvidem qvotqvot fece-

πως ὁμοια πεπωθότας, καὶ ὄνους πολλὰ δοκότερα. τοῦτο δὲ ἐπὶ τοῦ ταῦτα λειτουργοῦντας δοκιμωλάτην. ἴσχυε δὲ καὶ ταύτῃ Ἰουλιανὸς τῷ μέθῳ, οὐζας οὐκ ἀληθῶς οὖσι, οὐκ ἀναγκαίους δρόμους, καὶ τὰς μὲν τοιαύτας χάριτας βλακωδύνους δοκιφόρους καὶ δοῦναι καὶ λαβεῖν, δεδέξας δὲ τοῦ δεχομένους ὑποζύγια τοῦ μὲν κτᾶσθαι, τοὺς δὲ μισθοῦσθαι. καὶ πρᾶγμα ἀπιστούμενον ἐωρᾶτο, γυμνάζοντες ἡνίοχοι μὲν ἡμιόνους, ἱππικοὶ δὲ ἵππους. ὥσπερ γὰρ πρότερον ἐπεπίδητο τῆς ταλαιπωρίας, ἵνα δίχα τοῦ μὴ καὶ ποτὲ τῷ μήκει τῆς δρομάδος· τυπὶ δὲ τὰς οἴκους τῶν ὑπατικῶν ἀπορωτέρους καθίστη.

LXXI. ἐπεδείξατο δὲ τοῦ αὐτοῦ πρόνοιαν καὶ περὶ τὰς ἐν τῆς πόλεσι βουλὰς, αἳ πάλαι μὲν πολὺ θεσί τι καὶ πολύτοις ἐθαλλον, ἔπειτα ἦσαν ὀλίγων κομιδῇ τινων, τῶν μὲν εἰς τὰ στρατιωτῶν, τῶν δ' εἰς τὸ μέγα συνέδριον, τοὺς δ' ἄλλο ἕτερόν τι δεξόμενον. καὶ οἱ μὲν ἐκάθευ-

καθευδόν τι καὶ ἐκαλίζοντο τῷ σώματι, καὶ τῶν ἐ τὴν αὐτὴν αὐτοῖς ἐληλύθοντων κατεγέλων. τὸ δὲ ὑπολελειμμένον ὀλίγον ὂν ἐβαπτίζετο, καὶ τὸ λειτουργεῖν τοῖς βουλεύουσιν εἰς τὸ πενομυτεῖν ἐτελεύτα. καί τοι τίς οὐκ οἶδεν ὡς ἡ τῆς βουλῆς ἰσχὺς ψυχὴ πόλεως ἐστίν. ἀλλὰ Κωνστάντιος μὲν λόγῳ τὰς ψυχὰς βοηθῶν, ἔργοις δὲ ἐχθροὺς, μετατιθεὶς ἐπέρωζε σὺν ἐκείναις φεύγοντας, καὶ διδοὺς ἀτελείας ἐδημόμας. ἐώκεσαν τὰν ῥυσοῖς γεραιδίοις ἠθημένοις ῥακία, καὶ ὠδύροντο μὲν οἱ σεσυλημένοι βουλευταὶ, δεινὰ δὲ αὐτοῖς ὡμολόγουν πεπονθέναι τε καὶ πάσχειν οἱ δικάζοντες, βοηθεῖν δὲ ὄντες ἕτοιμοι βοηθεῖν οὐκ εἶχον.

rant ſomno indulgebant, corpusqve curabant, ceterum eos ridebant, qvod ſimile vitæ genus non amplectebantur. Eorum autem qvi in curiis relinqvebantur erant perpauci, eosqve miniſteria qvæ populo præſtare tenebantur, ad mendicitatis tandem ſtatum reducebant. At vero qvis neſcit Curiæ vigorem urbis eſſe animam? Conſtantius autem verbis qvidem, hiſce animabus auxilium ferens, reipſa tamen inimicum ſe illis oſtendebat; alio nimirum transferens eos qvi curiis ſeſe ſubducebant, atq; vacationes indulgens, qvas indulgeri leges non permittebant. Similes igitur fuere vetulis rugoſam faciem præferentibus, pannisq; obſitis: atqve qverelis qvidem non pepercerunt Decuriones, ipſiq; judices indigna eos pati faſſi ſunt, verum auxilium iis ferre non potuerunt, utut vel maxime id facere eſſent parati.

LXXII. ἀλλ' ἔδει ποτὲ καὶ ταῦτα τὴν αὐτῶν ῥώμην ἀπολαβεῖν. τὸ γὰρ δὴ πολλῶν ἐπαίνων ἄξιον ἐκεῖνο γράμμα, τὸ δεῖν πάντα ἄνδρα εἰς βουλὴν καλεῖν, καὶ μηδὲν ἔχοντα ἰσχυρὸν εἰς ἄφεσιν, ἐγγράφειν, ἕτω τὸ πρᾶγ-

LXXII. Verum hæc qvoq; priſtinum ſuum vigorem erant recuperatura. Maximis igitur laudibus efferendum edictum illud, qvo ſancitum fuit omnes omnino ad curias eſſe revocandos, & qvi nihil cauſæ ad immunitatem ſuam afferrent, albo inſcribendos eſſe, adeo rem iſtam reſtituit, ut curia-

lium multitudo anguſta nimis loca, in qvibus conveniebant, eſſe argueret. Nullus enim amplius erat Notarius neq; Evnuchus qvi pecunia accepta vacationem indulgeret cuiqvam. Sed hi qvidem prout decet Evnuchos ſervilia obibant miniſteria, ſpiritus ob tunicas neutiqvam ſumentes. Illi vero ea qvæ manum & atramentum calamumq; exigebant, expedientes, cetera modeſte ſeſe gerebant, & à magiſtro ſuo re tenui cum juſtitia conjuncta contenti eſſe diſcebant. Atq; hodienum haud paucos licet invenire, qvi eo qvod cum illo commercium ipſis fuerit, cum qvovis Philoſopho contendant. Imo in ea ego ſum opinione, omnes qvi aliqva tum fungebantur dignitate, honorum præcipue, minime vero lucri fuiſſe cupidos. Ipſi autem meminiſtis qva ratione iis qvi olim (magiſtratum aliqvem gerebant) nobis obviam factis proni in terram procubuerimus, non aliter ac ſi fulmine eſſemus perculſi. Cum his vero (qvos Julianus conſtituit) ab eqvis deſilientibus, dextra eos tenentes, colloqvia miſcemus: atq; illi multo ſibi eſſe ducunt præclarius, qvod ſupra alios ſeſe non efferant, qvam ſi omnibus terrorem incutiant.

μα ἐπηνώρθωσεν, ὡς ἠλέγχετο μικρὰ τῷ πλήθει τῶν εἰσιόντων τὰ χωρία. ἀ γὰρ ἐῶ ὑπουργεῖς ἁδὲ ἀνυχῶν ὁ χρημάτων ἀφήσων. ἀλλ' οἱ μὲν ὡς ἀνυ-χοις πρεσῆκε τὰ δέλων ὑπηρέτων, ἁδεῖν θλὴ τοῖς χιτῶσι φρόνῦντες. οἱ δ' ὅσα χὴρα καὶ μέλαν ἀπαιτεῖ καὶ κάλαμον ἐπλήρων, τἄλλα δὲ ἠπίσαυτο σωφρονεῖν, μαθόντες ὑπὸ ἔ διδασκάλε πενίαν δικαίαν ἀγαπᾶν. ἔστ τοιγαρῦν καὶ νῦν πολλὸς αὖ ἰδρεῖν ἀπ' ἐκείνης τῆς σωσσίας φιλοσόφων βελτίως· οἶμαι δὲ καὶ ὧδ ἄλλς ἅπαντας ὧδ ἐν τοῖς πόξεσι ἤκιστα δὴ τότε κέρδη θαυμάσαντας μάλιστα δόξης ὀπθυμῆσαι. μέμνησθε δὲ, ὡς τῶν πρσθέτερον πρσιόντων πρηνεῖς κατεπίπτομεν ὥσπερ ὑπ' ἀστραπαῖς· τότοις ἐκ τῶν ἵππων ἀποβαίνουσιν ἐμβάλλοντες δεξιὰν ἀσπαζόμεθα, καὶ τὸ μὴ μεῖζον ἔ ἄλλων φρονεῖν ἔ φοβεῖν ἡγούμεθα κάλλιον.

LXXIII Verum leges qvidem ferre res eſt Principibus haud qva-

LXXIII. ἀλλὰ μὴν νόμς βασιλεῦσι θεῖναι μὲν ῥᾴδιον, ἔξε-

ἕξεσι γὰρ, ζυμφέροντας ἢ ῥᾴδιον, φρονήσεως γὰρ ἤδη τοῦτο γε. ὁ δὲ τοιούτους μὲν ἔθηκεν οἷς ἔδρων, ὥστε μεγάλα ἂν τὰ πρὸ τούτων γλυκαίνειν ἐζημιῶσθαι. ἂν δὲ τούτοις μὲν ἐοικότας πάλαι κρατύνοντας, λελυμένους δὲ ἀνθαδείᾳ διωκάσαι, πάλιν κυρίους ἀπέφηνε· τὸ τοῖς ἔδ ἔχουσι συμφέρειν, ἢ μᾶλλον ἢ κειμένων ἐπιλαμβάνεσθαι κάλλιον εἰς φιλοτιμίαν ἡγούμενος.

qvam difficilis, id enim in eorum eſt poteſtate: difficile vero eſt ferre tales qvæ publicæ rei conducant, id enim prudentiæ eſt opus. Julianus autem tales leges ſuæ ætatis hominibus promulgavit, ut magnum paſſi eſſe videantur detrimentum qvi ante eum extiterunt. Earum veto legum qvas antiqviores eo Principes ſanciverant, qvotqvot ſimiles erant ſuis, tyranni vero inſolentia fuerant abolitæ, in uſum revocavit: multo glorioſius eſſe ducens ea qvæ bene ſe habent approbare, qvam temere olim ſancita reprehendere.

LXXIV. Φέρε δὴ καὶ περὶ τῶν ἄλλων διδωκότων σκεψόμεθα. ἑνὸς γὰρ τριῶν ὄντων οἱ σφαγαῖς ἐπαλύτησαν. ὁ μὲν συκοφαντῶν ἐπελῃλύθει τὴν οἰκουμένην, καὶ τῆς ἠπείρους ἀμφοτέρας μυρίους θανάτους ὤφειλεν· ὡς ἤλγουν οἱ τὸν ἄνθρωπον εἰδότες ὅτι μὴ οἷόν τε ἦν τεθνεῶτα κτεῖναι, καὶ τρὶς τοῦτο ποιῆσαι καὶ πολλάκις. ὁ δ' ἄνευ τοῦ τὸν Καισάρειον διδυμῶσαι, δοῦλος· αὐτὸς ὤν, καὶ τὸ τοῦδε δεινότερον, εὐνοῦχος, αἰτιώτατος ἐγεγόνει τῷ Γάλλῳ τῆς ὠμο-

LXXIV. Age autem de iis etiam à qvibus pœnæ ſumtæ fuerunt diſpiciemus. Cum tres itaq; eſſent qvi cædibus rem ſuam familiarem auxerant, unus ex illis per totum orbem Romanum calumniando graſſatus eſt, innumeraq; ſupplicia Orienti pariter ac Occidenti debebat. Adeo ut omnes ii qvi noſſent hominem, dolerent, qvod fieri non poſſet, ut ſemel interemtum denuo interficerent, tertioqve, imo multoties, cædem ejus repeterent. Alter vero præterqvam qvod ſeſe adusq; jubenduma Conſtantio Imperatori extuliſſet, cum tamen ipſe eſſet ſervus, & qvod ſervo magis eſt turpe Evnuchus; præcipuus crudeliſſimæ Galli Cæſaris necis Autor fuerat.

Tertius deniqve militum iracundia ad exitium abreptus eſt, qvod eos Principis largitionibus, ut ipſi qvidem dicebant, fraudaviſſet. Attamen hic poſt fata etiam ſua ſolamen aliqvod nactus eſt, eo qvod Imperator haud exiguam paternarum opum portionem ad filiam ejus pervenire pateretur. Illi vero qvi in ipſum eum crimina admiſerant (erant enim nonnulli qvi ad Imperium ambiendum alios excitaverant, nemini verbis parcentes) pœnas promeritas neutiqvam dederunt. Non itaq; mortis ſupplicio ſunt affecti, ſed in inſulas relegati, ut lingvæ impoſterum imperarent edocti ſunt. Ita nimirum ille ab iis qvi alios offenderant noverat pœnas repoſcere, ea autem qvæ ad ſeipſum ſpectabant, magno animo contemnebat.

τάτης τελευτῆς. ἄγε μὲν τρίτος ὀργῇ μὲν τῆς τραπέζης ἀνηρπάσθη, δώρων βασιλικῶν αὐτὸς, ὡς ἔλεγον, ἀπεστερημένος. ἔτυχε δὲ καὶ μεταστὰς τοιαύτης τινὸς τῇ θυγατρὶ δι' βασιλέως μοῖραν μικρὰν τῶν πατρῴων ἀφέντος. οἵ γε μὲν εἰς αὐτὸν ὑβρικότες, (ἦσαν γὰρ, ἦσαν οἱ παρεκάλεσαν πολλοὶ ὑπὸ τὸ σκῆπτρον, ἐνίοις κατ' ἐνίους φειδόμενοι ῥήματος,) τὴν μὲν ἀξίαν δίκην οὐκ ἔδοσαν, οὐκ ἂν ἀπίθανον, νήσοις δὲ ἐνδιαιτηθέντες, τῆς γλώττης ἐπαιδεύοντο κρατεῖν. ὅτως ἐκεῖνος ἑτέροις μὲν ἠδικημένοις ἠπίστατο τιμωρεῖν καλῶς, ἔν τε τοῖς εἰς αὐτὸν μεγαλόψυχος ἦν.

LXXV. Introibat etiam in curiam, & Senatores circa ſe ſedentes habuit: qvo diu illi caruerant honore. Antea enim in palatium accerſi ſolebant, ut ſtantes pauca qvædam audirent. Ad eos vero nunqvam accedebat Conſtantius, ut conſideret cum illis: ideo enim qvod dicendi facultate inſtructus non eſſet, evitabat locum Oratore opus habentem. Contra Julianus qvi ſine metu perorabat, (qva Homerus de eo qvi dicendo vale-

LXXV. Εἰσῆλθε καὶ εἰς τὸ συνέδριον, καὶ τὸν μεγάλων βεβαλὼν ἔδρᾳ αὐτὸν ἐκάθισε, πολὺν δὴ χρόνον τοιούτης τῆς τιμῆς ἐστερημένων. Εἰς μὲν γὰρ τὸ βασίλειον εἰσεκαλεῖτο πρόπαν ἐρήζοντά τι καὶ μικρὰ ἀκουσόμενον· βασιλεὺς δὲ οὐκ ἦει παρ' αὐτοὺς συγκαθεδούμενος, τῷ γὰρ μὴ δύνασθαι λέγειν, ἔφευγε χωρίον δεόμενον ῥήτορος. ὁ δὲ, ὥσπερ Ὅμηρος ἔφη τὸ δεινὸν λέγειν, ἀσφα-

λῶς

λέως ἀγορεύων, ἐδίωκε σὺν τριάκοντας συλλόγους, διδοὺς μὲν τῷ βουλομένῳ παῤῥησιάσασθαι πρὸς αὐτὸν, διεξιὼν ἢ καὶ αὐτὸς, νυνὶ μὲν παυόμενός τε καὶ λιγέως, νυνὶ δὲ νιφάδεσιν ἐοικότα χειμερίοις· σὺν οἷς ἐκεῖνος δημηγόρους νυνὶ μὲν μιμούμενος, νυνὶ ἢ ἐν οἷς ἑκάτερος ἐδοκίμει, παρελών.

bat utitur phrasi) cœtus hujusmodi omni studio frequentabat: unicuique coram se verba facere audenti licentiam ejus rei concedens. Et ipse quoq; dicens haud raro: modo *pauca quidem sed leniter orans:* modo *imbribus hybernis affinia dicta profundens:* illos nimirum apud Homerum oratores, modo imitatus, modo in iis in quibus maxime excellebant supergressus.

LXXVI. λέγοντος δὲ αὐτοῦ, καὶ τὰ μὲν ἐπαινοῦντος, τὰ δὲ ἐπιτιμῶντος, τὰ δὲ νουθετοῦντος, ἀγγέλλει τις παρεῖναι τὸν διδάσκαλον, ἄνδρα Ἴωνα, φιλόσοφον ἐξ Ἰωνίας κεκλημένον. ὁ δὲ ἐξ μέσων ἀναπηδήσας τῶν γερόντων, ἔθει πρὸς τὰς θύρας, τὸ δὴ Χαιρεφῶντος πρὸς Σωκράτει πεπονθώς. ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν Χαιρεφών τε ὢν, καὶ ἐν τῇ Ταυραίᾳ παλαίστρᾳ. οὗτος δὲ πάντων τε κρατῶν, καὶ ἐν τῷ μεγίστῳ συνεδρίῳ, δεικνὺς ἅπασι καὶ κηρύττων τοῖς ἔργοις, ὅτι σοφία βασιλείας τιμιώτερον, καὶ ὡς ὅπου ἐν αὐτῷ καλὸν ἐνείη, τοῦτο δῶρον φιλοσοφίας περιβαλὼν ἄν καὶ

LXXVI. Cum autem hac ratione in senatu verba faceret, & partim in laudibus, partim in comminationibus, partim in exhortationibus versaretur; nuntiabat nonnemo adesse Magistrum ejus, Jonem, Philosophum, ex Jonia accitum. Ipse igitur ex medio Senatorum exiliens ad vestibulum cucurrit, idem faciens quod Chærephon Socrate adventante. Verum illud quidem qui faciebat Chærephon erat, idq; in Tauræi faciebat palæstra. Hic vero erat is, penes quem rerum summa tum fuit, atque in amplissimo id faciebat Senatu. Omnibus ostendens factoque declarans, Imperio sapientiam esse præferendam, atq; Philosophiæ in acceptis esse ferendum si quid præclari in se conspiciatur. Amplexus itaq; hominem & osculatus, perinde ac privati solent, aut

potius perinde ac inter Principes more receptum eſt, in curiam eum induxit, tametſi in Senatum ille relatus non eſſet: non qvod Viro illi ex loco, ſed qvod loco ex Viro aliqvid ornamenti accedere putaret. Cumq; coram omnibus narraſſet qvalis antea fuerit, & qvalem Philoſophi illius diſciplina eum effecerit, dextra manu ei conceſſa cum eo abivit. Qvid autem hoc ipſo intendebat? Non certe, qvod aliqvis ſuſpicetur, ut gratum ſe ſolummodo pro ejus inſtitutione oſtenderet: ſed ut omnes ubiq; juvenes, imo addiderim & ſenes, ad ſapientiæ ſtudium excitaret: jam enim ipſi etiam ætate provectiores impetum ad litterarum ſtudia cupiebant. Certe enim cuicunq; rei apud Principes nullum ſtat pretium, ea ab omnibus qvoqve aliis negligitur; qvicqvid vero ab iis magni fieri deprehenditur, id omnes certatim exercere nituntur.

ἀπασαίμην· ἢ νέμων τοῖς ἰδιώταις ἀλλήλους, ἢ βασιλεῦσι γε ἀλλήλους εἰσηγήν τ' μετέχοιτα τῆς βυλῆς· κοσμεῖν ἡγήμην τ' τὸν ἄνδρα τῷ τόπῳ, τῷ δὲ ἀνδρὶ τὸν τόπον. καὶ διαλεχθεὶς ἐν ἅπασιν οἷος ἐξ οἵου δι' ἐκεῖνον γένοιτο, τῆς δεξιᾶς ἐχόμην ἀπηλλάγησαν. τί δὴ τοῦτο ποιῶν; οὐκ ἀμοιβὰς, ὡς ἄν τις ὑποληφθείη, μόνον ἐκτίνων τῆς παιδείας; ἀλλὰ καὶ τῇ παντάχῃ νεότητι, σεσοφισμένῳ δ' ἂν καὶ γήρᾳ, τὰς παιδείας ἐπιδεικνύων, ἐπεὶ καὶ γέροντες ἤδη τὰς μαθήσεις ἐκινήθησαν. πᾶν γὰρ ὑπὸ τῶν ἐχόντων ἀτιμαζόμενον μὲν ὑφ' ἁπάντων ἀμελεῖται, τιμώμενον δὲ ἀσκεῖται.

LXXVII. Julianus vero fraterno qvaſi vinculo litteras Deorumqve religionem inter ſe connexa eſſe exiſtimans, hanc autem penitus, illas maximam partem periiſſe deprehendens: ut & illam perfecte reſtauraret, & litteras amare homines denuo occiperent, eos qvidem qvi religionem exacte callebant, honoribus cumulabat,

LXXVII. ὁ δὲ νομίζων ἀδελφὰ λόγους τε καὶ θεῶν ἱερὰ, καὶ τὸ μὲν ὅλως ἀνηρημένον ὁρῶν, τὸ δὲ τὸ πλέον· ὅπως πλέως καὶ τέτων ἔχοι, καὶ πάλιν ἐραθεῖεν ἄνθρωποι λόγων, ἔπραττε τὰ μὲν τῆς τῶν θλιπεμένων τιμαῖς, τὰ

τοῦτο δὲ τῷ λόγῳ αὐτὸς ποιεῖν. δύο γὰρ ἀθρόως τότε ἔδωκεν ἔργα μιᾶς ἡμέρας, μᾶλλον δὲ νυκτὸς ἑκάτερον. ὧν ὁ μὲν ἐπάταξεν ἄνθρωπον νόθον Ἀντισθένους μιμητὴν, ἀλογίστῳ θράσει τὸ πρᾶγμα ὁρμῶμενον· ὁ δὲ πολλά τε καὶ καλὰ λέγει περὶ τῆς Μητρὸς τῶν Θεῶν. τῆς αὐτῆς δὲ διανοίας καὶ τὸ τὰς πόλεις ὑπὸ τοῖς λέγειν πεπαιδευμένοις ποιεῖν, καὶ παῦσαι τοὺς βαρβάρους τῶν ἐθνῶν κυβερνήτας, οἳ, γράφοντες μὲν σὺν τέχνῃ νῦν δὲ οὐκ ἔχοντες, ἀνέτρεπον τὰ σκάφη. ὁ δὲ οὖν πεπληρωμένους ποιητῶν τε καὶ λογοποιῶν, καὶ παρ' ὧν ἂν εἰδέναι τις ἄρχοντα χρὴ, τούτους παρεωσμένους ὁρῶν ἔδωκε τοῖς ἔθνεσι. τοιγαροῦν ἕκαστον αὐτὸν τῆς Συρίας ἐλαύνοντα λόγῳ πρὸς οὗς ὅρους ἐδέχετο, δώρῳ πολὺ βελτίονι συῶν τε, καὶ ἐρίθων, καὶ ἐλάφων, ἃ ζυγῇ τοῖς βασιλεῦσιν ἤγετο. τότε δὲ ἀντὶ τούτων οἱ λόγοι, καὶ

Orationes vero ipſemet concinnabat, atq; ita utrumq; fuit conſecutus. Atq; eo qvidem tempore duo ſubito, unius diei ſpatio, edidit opera; imo potius unius noctis utrumq; erat proventus. Horum alterum hominem qvendam, perverſum Antiſthenis imitatorem, cujus omnis Philoſophia maleſana abſolvebatur audacia, feriebat. Alterum vero multa atq; præclara de Deorum matre celebrat. Ad eandem ejus intentionem id qvoqve referendum eſt, qvod urbibus non alios qvam litteris initiatos præficeret magiſtratus. Barbarosq; gentium deponeret gubernatores, qvi celerrime ſcribendi qvidem inſtructi peritia, ſed bona mente deſtituti, evertebant qvas regere debebant naves. Ipſe vero eos, qvi poëtis oratoribusq; & hiſtoricis pectus impleverant, noverantq; qvibus magiſtratum virtutibus inſtructum eſſe oporteat: hos inqvam, deſpectos eos eſſe videns, populis cum dignitate præfecit. Qvamobrem eum Syriam verſus inſtituentem iter, Oratione Præſidum qvivis circa Provinciæ ſuæ fines excepit; utpote qvod longe præſtantius eſſet donum, qvam apri, aves q; & cervi qvi olim ſine oratione Principibus offerebantur. Tum itaq; horum vices orationes ſuſtinebant, ſibiqve invicem in deducendo eo

ſuc-

succedebant Rectores Provinciarum, Rhetorum artibus exculti. Ex qvibus Ciliciæ Rector, discipulus meus, ei vero charissimus, sacra faciente atqve ad aram consistente Juliano, laudes ejus oratione persecutus est. Qvod dum fieret, plurimo uterqve manabat sudore, huic qvidem oratione, illi vero oratoris amore eum exprimente.

διεδέχοντο τῷ ϖανηγυρικῷ ἄρχοντες ῥήτορες. ἦν ὁ τῆς Κιλικίας, ἐμὸς μὲν ὁμιλητὴς, ἐκείνῳ δὲ φίλτατος, τεθυκότι τε καὶ παρεστηκότι τῷ βωμῷ τὸν ἔπαινον διῆλθε. καὶ ἱδρὼς ἀφ' ἑκατέρᾳ πολὺς ἔρρει, τὸν μὲν ὑπὲρ λέγοντος, ὑπὲρ δὲ τὸν λέγοντα φιλοῦντος.

LXXVIII. Hæc itaq; latissimum sapientiæ studio denuo aperiebant campum, omnisq; honorum spes ad eos qvi litteris erant imbuti transferebatur. Atq; adeo melius Sapientiæ & litterarum doctoribus res suæ procedebant, aliis apud ipsos initium statim discendi facientibus, aliis postliminio qvasi ad eos accedentibus, barbasqve & annulos ad eorum scholas afferentibus. Ita nimirum effecit, ut florerent iterum ea qvæ ad Musas spectant, utq; pro pulcherrimis illa haberentur, qvæ optima revera existunt: utq; ea qvæ servorum sunt plusqvam ingenuorum dotes non valerent efficere. Qvod vero majus qvispiam comminisci facinus posset, qvam qvod Diis, maximoq; Deorum dono, litteris, à summo liberatis contemtu honorem restituerit? dum nimirum per omne illud iter litterarum doctoribus

LXXVIII. ἀπὸ τούτων πολὺς ἀνθεῖ ὁ λειμὼν τῆς σοφίας, καὶ αἱ τῶν πυρῶν ἐλπίδες ἐπὶ τοὺς τῶν λόγων μεθειστήκεσαν κτήσιν. καὶ τοῖς σοφισταῖς τὰ πράγματα βελτίω, τῶν μὲν ἀπ' αὐτῶν τὸ μανθάνειν δεχομένων, τῶν δὲ ὑφὲ παρ' αὐτοὺς μεταχωρούντων, παίγνια ἐκεῖσε φερόντων καὶ τὸ τῶν δακτύλων ἔργον. ἔτως ἀνθεῖ παρεσκεύαζε τὰ τῶν Μουσῶν χλοῆσαι, καὶ τὰ ὡς ἀληθῶς ἄριστα καλλίστε νομισθῆναι, καὶ μὴ τὰ τοῖς δούλοις προσήκοντα τῶν ἐλευθέρων δύναθ' ὑπερβάλλειν. καίτοι τί μεῖζον εἴποι τις ἂν, τοῦ θεὸς τε, καὶ θεῶν δῶρον τὸ μέγιστον τοὺς λόγους, ἐκ τῆς ἐσχάτης ἀτιμίας εἰς τὸ τιμᾶσθαι προσαγαγεῖν, παρέχοντα μὲν αὐτὸν ἅπασης τῆς πορείας σοφι-

φισαῖς, ἐκτρεπόμενον δὲ τῆς ὁδοῦ θείας ὁδὸν κατὰ θέαν ἱερῶν, ἐνέγκοντα δὲ ῥᾳδίως καὶ μηκεῖ ὁδῷ, καὶ χαλεπότητι, καὶ θάλπει. ἃ δὴ καὶ μέγαν τῆς ἀσεβείας τὸν μισθὸν ἠνέγκατο, γνοὺς παρὰ τῶν αὐτόθι δαιμόνων, ὅτι τι ἐπιβουλεύοιτο, καὶ ἥτις ἡ σωτηρία. Διὰ τοῦτο τῆς πορείας τὸν ῥυθμὸν μεθαρμόσας θᾶττον ἢ πρόσθεν ἐχώρει, καὶ διέφευγε τὴν ἔνεδραν.

sui copiam fecit, à recto vero via ad Deorum templa sæpe divertit, non lata ægre vel viæ longitudine, vel difficultate, vel solis æstu. Cujus etiam rei maximam mercedem tulit, certior nimirum à Diis qvi in templis hujusmodi colebantur de insidiis sibi structis, ut & de via qva evitare illas valeat. Qvamobrem mutata itineris ratione, celerius qvam antea processit, insidiasqve feliciter evitavit.

LXXIX. καὶ ἐπιβὰς Συρίαν χρέα πλέσας πᾶσι πόλεσι, καὶ φανεὶς ἐν τιμίοις, καὶ λαλῶν βουλευτικῶς πρὸς ἕδεσιν, ὥρμησε μὲν ἀθὺς ἐπὶ τὴν τῶν Περσῶν τιμωρίαν, καὶ οὐκ ἠξίου μέλλειν, ἀεὶ ἐν τῇ καθέδρᾳ τὸ ὤρεον ἀναλῶν. ὀπλιτῶν δὲ καὶ ἱππέων ἀπειρηκότων, καὶ μικρὸν αἰτούντων ἀναβολὴν, ἄκων μὲν, ὡς ἂν ἐν τῇ ψυχῇ ξ θυμῷ ζέοντος, ἦξε δὲ ὅμως τῆς ἀνάγκης. τοσοῦτον ἐπιφθεγξάμενος, ὡς ἔσαι τις ὁ σκώμμα ἐπ' αὐτὸν ἀφήτων, ὡς ὄντως εἴη πρότερον συγγενής. ἐποιεῖτο δὴ καὶ τῇ καθέδρᾳ τὸν

LXXIX. In Syriam autem postqvam fuisset delatus, simul ac urbibus ea qvæ par erat exsolvisset, & in delubris comparuisset, ac prope Deorum statuas familiariter cum Curialibus fuisset locutus; ad sumendam à Persis pœnam magno impetu statim ferebatur, nec moras trahi voluit, tempusq; expeditioni opportunum cunctando male perdi. Cum vero pedites pariter ac eqvites abnuerent, exiguamq; moram sibi concedi postularent, ægre qvidem, utpote qvi ira intus adversus Persas excanduisset, sed tamen necessitati cessit. Atq; hoc solum dixit non defuturos qvi dicteriis propterea eum sint excepturi, qvasi nimirum verus esset antecessoris sui cognatus. Verum in illa qvoq; mora & otio propius Julianum age contemplabimur, & an illud

qvoq; temp⁹actionib⁹ laudē promeritis insigne fuerit, dispiciem⁹.

LXXX. Adventabant ad eum ex Persia litteræ, qvibus rogabatur ut Legatos admitteret, verbisqve decidi controversias pateretur. Nos itaq; ob eas gaudio exultabamus omnes, utqve oblatam conditionem acciperet clamabamus. Ipse vero contemtim projici litteras jubens, nihil gravius atq; iniqvius esse dixit, qvam prostratis & evastatis urbibus, cum ipsis colloqvia miscere. Litterisq; adeo illis respondit, nihil Legatis esse opus, fore enim ut seipsum propediem cerneret (Persarum tyrannus.) Hanc itaq; ante prælium obtinebat victoriam hocq; ante pugnam erigebat tropæum: id qvod in Gymnicis etiam ludis contingere novimus, in qvibus eum, qvi multum reliqvis præstat, comparuisse solummodo, satis est. Atq; id qvidem, præsente jam Imperatore Juliano, Persæ eveniſſe, non multum videtur esse mirandum: qvamvis admiratione non careat, timere eum qvi alios terrere assvetus erat. Qvod autem Orientalibus hisce regionibus à Constantio armorum robore nudatis, Juliano vero in ejus locum ad Imperium evecto, sed ab hisce oris longis terrarum spatiis remoto, Persarum nemo urbium ullam infestaret, sed nudo ejus nomine

βαζιλέα, καὶ εἰ καιρὸς ἦχε πράξεις ἐγκωμίων ἀξίας.

LXXX. ἦκεν αὐτῷ γράμματα Περζικὰ, δέξασθαι πρεσβείων δεόμενα, καὶ λόγῳ τὰ διάφορα τεμεῖν. οἱ μὲν ἄρα ἄλλοι πάντες ἐπηδῶμεν, ἐκροτοῦμεν, ἐβοῶμεν δέχεσθαι. ὁ δὲ βῆμα κελεύσας ἀτίμως τὴν βιβλίον, πάντων ἔφη δεινότατον εἶναι, κεῖσθαι μὲν πόλεις, αὐτοὺς δὲ διαλέγεσθαι. καὶ ἀντεπίστειλέ γε μηδὲν δεῖν πρεσβέων, αὐτὸς πάχιστα ἐκεῖνον ὀψόμενος. ἐκεῖνο τοῦτο ἦν νίκη πρὸ συμβολῆς, καὶ πρὸ μάχης τρόπαιον. ὃ συμβαίνειν ἴσμεν ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσιν, ὅταν τῷ πολὺ διαφέροντι φανῆναι μόνον δέῃ. καὶ τὸ μὲν ἤδη τῷ βασιλέως παρόντος ἐκεῖνον τοῦτο παθεῖν σφόδρα ἄν τις θαυμάσειε· καίτοι καὶ τοῦτο θαυμαστὸν τρέμειν τὸν εἰωθότα φοβεῖν. τὸ δὲ Κωνσταντίου μὲν γεγυμνωκότος τήνδε τὴν χώραν ὅπλων, Ἰουλιανοῦ δὲ τ'ἀκείνου μὲν λαβόντος, ἔτι δὲ τῶν τῇδε δόντος, ἤδη μηδένα Πέρσῃσι μηδεμίᾳ πόλει πρεσβεύειν, ἀλλ' ἀπὸ ψιλῆς τῆς σφε-

πρεσβηγορίας ἠρεμεῖν, πῶς ἂ πάντα ἀποκρύπτει θαύματα; καὶ παυτὶ μᾶλλον ἔγνω περὶ τῆς πρεσβείας, ὅπλων, ἀ λόγων δεῖσθαι τὰ πεπραγμένα.

contineretur, id qvæſo nonne omne ſuperare videtur miraculum? Atqve iſta qvidem ejus de Legatis ſententia fuit, armis ſcilicet non verbis opus nunc eſſe.

LXXXI. τῶν δ' ἂν στρατιωτῶν ἃς μᾶλλον ἐκέκτητο πρότερον πάντα ἔχειν ἡγεῖτο καλῶς· καὶ γὰρ τὰ σώματα ἔρρωντο. καὶ ταῖς μάχαις ἔχαιρον, καὶ τὰ ὅπλα αὐτοῖς πίχνης ἂ Φάυλης, καὶ θεὰς καλοῦντες ἐμάχοντο. ἃς δ' ἂν προσειλήφει καλὰς μᾶλλον ἐώρα καὶ μεγάλας, καὶ ὅπλα θηρίχρυσα φέροντας, τῷ δὲ πεφευγέναι σὺν πολεμίοις πολλάκις, πάσχοντας περὶ τὴν θέαν τῶν Περσῶν, ὅπερ ἐν ὄρεσιν ἄνθρωπον ἔφη πρὸς δράκοντα, ἢ εἰ βάλοιτο, ὅπερ ἔλαφοι πρὸς κύνας. νομίσας ἂν αὐτοῖς βλάπτεσθαι τὰς ψυχὰς ἂν ἡγεμόνων φαυλότητι μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ θεῶν ἄνευ πολεμεῖν, μῆνας ἐννέα παύτην αὐτοῖς ἐκάθητο προξενῶν ῥοπήν. νομίζων καὶ πλήθει σωμάτων, καὶ σιδήρου κράτει, καὶ ἀσπίδων ἰσχυῖ, καὶ πάνθ' ἁπλῶς φλυαρίαν εἶναι, θεῶν

LXXXI. Milites autem qvos jam antea habuerat, omni ex parte bene ſeſe habere, exiſtimabat. Illi enim & corpore valebant, & præliis lætabantur, armisq; erant inſtructi ſatis affabre factis, Deorumq; ubi pugnandum eſſet auxilium invocabant. Illos vero qvos prioribus jungebat, corporis qvidem vidit præſtare mole, armaq; auro fulgentia ferre; eo autem qvod in fugam ab hoſtibus toties eſſent conjecti, eodem modo Perſa conſpecto eos animadvertit animo affici, qvo in montibus affici hominem dicit Homerus, Dracone ſibi oblato, vel cervi canibus conſpectis afficiuntur. Horum itaq; animas non eorum tantum qvi cum imperio iis præerant culpa, ſed ex eo etiam qvod ſine Deorum auxilio prælia inirent, ægritudinem contraxiſſe ratus, per novem menſes integros operam dedit ut illud qvaſi eis conciliaret momentum. Firmiter ſibi perſvaſum habens, & militum numerum & ferri præſtantiam, & ſcutorum robur, verbo, omnia omnino fruſtra eſſe, ſi Deos à partibus

ſuis aliqvis ſtantes non habeat. Illi itaq;,ut ſibi auxilio eſſent, efficere conatus eſt, dum haſtam tractantes manus adduxit, ut libamina qvoq; & thura attingerent: ut haberent nimirum, qvo telorum irruentibus imbribus, vota, eos avertere valentibus, facere poſſent. Cumq; ut perſvaderi ſibi iſta paterentur, verba non ſufficerent, auro in eam rem uſus eſt. Dumq; exiguum pecuniæ lucrum faceret miles, multo majus aliud una fecit, Deorum nempe favorem, à qvo belli unice fortuna pendet.

LXXXII. Ea enim Imperatoris animum non inſederat ſententia, Scythas in auxilium eſſe vocandos, vel exercitum eſſe cogendum, ipſa multitudine ſua obfuturum, & in plurimas eum conjecturum difficultates; ſed implorandam potentiorem longe Deorum manum eſſe exiſtimavit. Hos enim ſacra facientibus conciliavit auxiliatores, Martem inqvam, Erin, Bellonam, Terrorem, Metum, qvorum vel ſolus nutus in fugam convertere ſolet exercitus. Adeo ut nihil à vero alienum dicturus ſit, qvi eum ad Orontis ripas adhuc conſidentem feriiſſe jam & vulneraſſe Perſas dixerit. Non nego maximam opum vim in iſtas abſumtam fuiſſe. Verum

ὑ συμπολεμούντων. ὅπως ἂν συμπολεμοῖεν ἐποίει, πείθων τὸ αἰχμαλώτῳ δέρατος δεξιὰν ἅπτεσθαι καὶ σπονδῆς καὶ λιβανωτοῦ, ὡς ἔχειν βελῶν φερομένων ἔυχεσθαι τοῖς ταῦτα δυναμένοις κωλύειν. οὐκ ἀρκούντων δὲ τῶν λόγων χρυσὸς καὶ ἄργυρος ἐπείσακτος εἰς πειθὼ. καὶ μικρὸν κέρδος μικρὸν, μεῖζον εἶχε κέρδος ὁ στρατιώτης μετὰ χρυσίου, φιλίαν θεῶν πολέμου κυρίαν.

LXXXII. Ὑ γὰρ ἔστο δεῖν ὁ βασιλεὺς Σκύθας καλεῖν εἰς βοηθείαν, ὐδὲ ὄχλον ἀθροίζειν βλάψοντα τῷ πλήθει, καὶ πολλὰς ἐμποιήσοντα τὰς ἀπορίας, ἀλλὰ τὴν πολὺ βαρυτέραν χεῖρα τὴν τῶν κρειττόνων. τούτους γὰρ ἱδρύσατο τοῖς θύουσι συμμάχους, τὸν Ἄρεα, τὴν Ἔριν, τὴν Ἐνυὼ, τὸν δεῖμον, τὸν φόβον, ὧν τὸ νεύματα ποιεῖ τροπάς· ὡς ἔ τις αὐτὸν φαίη βάλλειν Πέρσας καὶ τιτρώσκειν ἐπ' Ὀρόντῃ διατρίβοντα, μετ' ἀληθείας ἂν λέγοι. ᾧδε πιστὸν τὴν ἀπιθανὸν οὐκ ἀρνοῦμαι πλοῦτον ἀναλωθῆναι μέγαν· καλλίαν

ἂν

δὲ ἄρα ἥδε ἡ δαπάνη τῆς περὶ τὰ θέατρα καὶ σὺ ἡνιόχους, καὶ ὅσοι παραλυόμενοι ἀπαντῶσι θηρίοις, ὧν ἡδὺν ἐπεσπάσατο τὸν ἄνδρα τοῦτον. ὃς γε καθιζάνης αὐτὸν ἀνάγκης ἐν ἱπποδρόμῳ πρὸς ἄλλοις εἶχε τὰ ὄμματα, πρὸς ὁμοῦ τήν τε ἡμέραν καὶ τὰ αὐτοῦ, τῷ μὲν τῷ παρεῖναι, τὰ δὲ τῷ μένειν ἐπ' αὐτῶν. Ἡδεμία γὰρ ἔρις, ἡδὲ ἄμιλλα, ἡδὲ κραυγὴ τῷ γνώμῃ μετέσησεν ἀπὸ τῶν φερομένων. Ἐπεὶ καὶ ἑστιῶν ὄχλον σύμμικτον, κατὰ τὸν νόμον πίνειν ἄλλοις ἐπιτρέπων, αὐτὸς λόγοις ἀνεμίγνυ τῷ πότῳ τοσοῦτον τῆς θοίνης μετέχων, ὅσον μὴ δοκεῖν ἀπεχῆσθαι.

LXXXIII. τίς γὰρ ὕτω ποτὲ γαστρὸς ἐκράτησε τῶν ἐν οἰκήματι μικρῷ φιλοσοφούντων; τίς ὕτως ἄλλοτε ἄλλων ἀπέσχε σιτίων, ἄλλοτε ἄλλου θεραπεύων θεὸν, τὸν Πᾶνα, τὸν Ἑρμῆν, τῷ Ἑκάτῃ, τῷ Ἴσιν, τῶν λοιπῶν ἕκαστον; τίς ὕτω πολλὰς αἰτίσεις μεθ' ἡδονῆς ἤνεγκε θεοῖς σωτῆρι;

præclarior longe erat facta in talia impensa, qvam in theatra, vel agitatores, vel in eos qvi cum fame efferatis bestiis pugnabant, qvarum rerum nulla Julianus delectabatur. Utpote qvi etiam tum, cum in circo eum considere necessitas cogeret, alio semper oculos habebat intentos. Et diei solennitati & curis suis ista ratione satisfaciens: illi qvidem præsentia sua, his vero dum ab iis dimoveri sese non pateretur. Nulla enim contentio, nulla pugna, nullus denique clamor animum ejus à gravioribus, qvibus intentus erat cogitationibus, revocabat. Siqvidem & solenne populo edens convivium, reliqvis ut vulgo fieri solebat bibendi licentiam dedit, ipse vero seria inter potandum & cogitavit & locutus est: atq; tamdiu epulo interfuit, ut eo abstinuisse non videretur.

LXXXIII. Qvis enim unqvam ita ac ille ventrem coercuit, vel inter eos, qvi in exigua casa philosophiæ operam navant? qvis ita ac ipse pro temporum diversitate variis cibis abstinuit ut modo huic modo alii Deo cultum suum præstaret; Pani nimirum, Mercurio, Hecatæ, Isidi, & reliqvorum unicuivis? Qvis tot jejunia cum voluptate, ut cum Diis versari posset, instituit? Id itaq; qvod Poëtæ

fingere ſolent, revera ei obtigit; comamq; ejus eorum aliqvis qvi cœlitus deſcendunt tetigit, & poſtqvam ultro citroqve verba qvædam eſſent permutata abivit. Et reliqvas qvidem ejus cum Diis converſationes commemorare nimis eſſet prolixum: in Caſium vero montem ad Jovem Caſium cum circa ipſam meridiem adſcendiſſet, vidit Deum, eoq; viſo ſeſe erexit, & monitum ab eo accepit, cujus ope denuo ſibi ſtructas inſidias evitavit. Si itaqve fieri poſſet, ut homo cum Diis cœlo communi jure frueretur, cum iis omnino junctus ille jam tum fuiſſet, loci ſibi proprii illis participem eum reddentibus. At vero cum corpus id fieri haudqvaqvam permitteret, ad eum ipſi acceſſerunt, qvid facto opus eſſet, qvidve minus, eum edocentes. Agamemnonis enim Conſiliarius Neſtor erat Pylius, vir canitie venerabilis, ſed homo tamen. Julianus vero nemine Mortalium ad conſilia habebat opus: ipſemet enim omnium mortalium maxime ad conſilia mentis acie valebat, ſed ab iis qvi omnia norunt monitis inſtruebatur. His itaq; ſervatoribus cuſtodia ejus curæ erat, cumq; iis plurimum converſabatur.

ὁ δὲ δὴ τῶν ποιητῶν λόγος ἔργον ἦν τῷ, καὶ τῆς αὐτῆς τῆς κόμης ἥψατο τῶν ἐξ ὑρανοῦ καταβάντων, καὶ εἰπόντι τι καὶ ἀκούσας ἄχετο. καὶ τὰς μὲν ἄλλας συνουσίας μακρὸν ἂν εἴη λέγειν, ἀλλ' εἰς μὲν Κάσιον ὄρος, Διὶ δὲ τῷ Κασίῳ ἀναβὰς, δίαν μεσημβρίαν περιθερὰς, εἶδε τι τὸν θεὸν καὶ ἰδὼν ἀνέστη, καὶ συμβουλὴν ἐδέξατο δι' ἧς πάλιν ἀλαφεύγει λόχον. Εἰ μὲν γὰρ οἷόν τ' ἦν ἄνθρωπον ὑρανοῦ κοινωνῆσαι θεοῖς, μετ' ἐκείνων ἂν ἦν, αὐτῶν τῆς αὐτῶν μεταδιδόντων χώρας. τοῦ σώματος δὲ ταῦτα οὐκ ἐῶντος αὐτοὶ παρ' ἐκείνου ἦσαν, διδάσκαλοι ἅ τί δεῖ ποιεῖν καὶ τί μὴ ποιεῖν γιγνόμενοι. τῷ μὲν γὰρ Ἀγαμέμνονι Νέστωρ σύμβουλος ἦν ὁ Πύλιος, πάνυ μὲν γέρων, ἀνθρωπος δέ γε. τούτῳ δὲ ἀνθρώπων ἀδενὸς πρὸς ταῦτα χρεία, πάντων γὰρ ἦν ἀνθρώπων, ἐν βυλαῖς ὀξύτατος, αὐτὸς δὲ τῶν ἄπαντα εἰδότων ἦσαν αἱ αὐτομαθέσεις. τοιούτοις μὲν σωτῆρσιν ἐφυλάττετο καὶ πολλὰ σώων.

LXXXIV. Semper vero ſobrietati ſtudens, neq; cibis non neceſ-

LXXXIV. νήφων δὲ συνεχῶς καὶ τῷ γαστρὶ ὑ βαρύ-

νων

νων τοῖς πεζικοῖς τέτοις φαρτίοις, ὥσπερ πηνὸς ἀφὲ τῶν πραγμάτων ἤρχετο. πρεσβείαις δὲ παρελαμβάνομεν συχναῖς ἐπὶ μιᾶς ἡμέρας, πόλεσιν ἐπιστέλλων, στρατοπέδων ἄρχουσι, πόλεων ἄρχουσι, φίλοις ἀποδημοῦσι, φίλοις ἐπιδημοῦσιν, ἀκόων ἐπιστολὰς, δοκιμάζων αἰτήσεις, βεβαίας ἀποφαίνων χεῖρας ταχυγραφέων τῷ τάχει τῆς γλώττης. μόνος δὲ ἐκεῖνος τριῶν ἔργων εἰργάσατο σύνοδον ἀκοῆς, λόγου, γραφῆς. τῷ μὲν γὰρ ἀναγινώσκοντι τὰ ὦτα παρεῖχε, τῷ γράφοντι δὲ τὴν φωνὴν, τοῖς δὲ αὐτοῦ ζητοῦσι γράμμασι τὴν δεξιάν, καὶ τὸ μηδὲν ἁμαρτεῖν παντάχοθεν σῶον.

fariis onerans ventrem, volucris cujusdam instar celerrimo volatu per negotia qvasi ferebatur. Complures una eademq; die Legatos audiens, ad civitates litteras scribens, ad Militum item magistros, ad magistratus civiles, ad amicos peregre profectos, ad eos item qvi in loco erant: Epistolas porro audiens, litteras supplices examinans, lingvæ celeritate notariorum manus tanqvam nimis lentas redarguens. Imo solus ille tribus simul vacare operibus poterat, una enim & audiebat qvæ dicebantur, & ipse dicebat, & scribebat. Legenti enim aures, scribenti vero vocem, litteris deniq; qvæ ipsius exigebant operam, manum commodabat: nec unqvam qvidqvam secus in omnibus istis committebatur.

LXXXV. τὸ μὲν οὖν ἀναπαύεσθαι τῶν ὑπηκόων ἑνὶ, ἀφ' ἑνὸς δὲ ἐπ' ἔργον ἐπ' ἔργον μεταπηδᾶν, ὁπότε γὰρ λήξειε τῆς διοικεῖν, δεῖσήσας ὅσον παρεῖχε ζῆν, οὐκ ἐλείπετο τῶν πεδίγων. ἀλλ' ἀφιεὶς αὐτὸν ἐπὶ σοῦ σωρὸς βιβλίων, ἥδεν, ἕως αὐτὸν πάλιν ἐκάλει δείλης ἡ σεμνοία τῶν ὅλων. καὶ τὸ δεῖπνον μᾶλλον τῆς σποδιᾶς τραπέζης κεκολασμένον, καὶ ὕπνος ὃς αὖ ἐκ τοσούτου γένοι-

LXXXV. Qvies igitur ministris qvidem ejus concedebatur, ipse vero ab uno labore desultabat ad alium. Cum enim publicas curas intermisisset, cibumq; qvantus ad vitam tuendam reqvirebatur sumsisset, nihil cicadis cedebat. Sed seipsum ad librorum cumulos ablegavit, atq; tamdiu cecinit, donec vespertino tempore publicæ curæ eum denuo ab illis revocarent. Qvibus cœna succedebat magis adhuc qvam prandium parca, & somnus qvalis illam victus tenuitatem seqvi par fuit. Moxq;

τως-

rursum novi illi aderant notarii, qvi præcedentem diem in lectulis absumserant. Servi enim ejus per vices ministeria obire habebant opus, alternatimq; sibi invicem respirandi spatium faciebant. Ipse vero laborum qvidem mutabat genera, omnes tamen labores ipse solus obibat, plures qvam Proteus in negotiis expediendis assumens figuras. Idem & Sacerdotis, & Autoris librorum, & vatis, & judicis, obibat munia, publicæ istis omnibus saluti inserviens.

LXXXVI. Concusserat Neptunus magnam Thraciæ urdem: allatiq; fuerant nuntii, urbem penitus malo isti esse succubituram, nisi Deum aliqvis placaverit. Qvod cum divinus ille Princeps audiret, in medio constitutus horto, imbribusq; toto corpore patens, reliqvis sub tectis sese continentibus, & qvid ille faceret cum stupore spectantibus, atqve ad seram usqve vesperam in eo statu perdurans, Deum hac ratione placavit, dissipato qvod imminebat periculo. Ejusq; rei indices fuerunt qvi ad urbem illam profecti sunt, qvi rationem diei inverunt qva finem terræ motus fuerat sortitus. At neq; ipsius tamen corpori qvidqvam mali intulerat imber.

τὸ μέτρον σπίαν. καὶ πάλιν ὑπερχαφεὶς ἕτερος τ ἡμέραν ἐπ' ὕπτης ἀνηλωκότες. τοῖς μὲν γὰρ Δημόνους Δημοδοχῆς ἔδει, ἓ παρ' ἀλλήλων ἴχον τὰς ἀναπαύσεις· ὁ δὲ ἅδε μὲν πίνων ἤμειβε, πάντα δὲ ἐπίνε μόνος, τὰς Πρωτέως μετιὼν βολὰς ἐν τοῖς πραττομένοις σχολῶν. ὁ αὐτὸς ἱερεὺς, λογογράφος, μάντις, δικαστὴς, ῥαπτῶν· Δὶ πάντων σωτήρ.

LXXXVI. Ἔστε μὲν ὁ Ποσειδῶν τὸν μέγαλλον ἐν Θρᾴκῃ πόλιν, ἀγγελίαι δὲ ἐφοίτων, ὡς εἰ μή τις διαλλάξει τὸν θεὸν, πεσεῖσαι τῆς πόλεως τὸ κακόν. ὁ δὲ ὡς ἤκουσε ταῦτα ἐν μέσῳ τῷ κήπῳ, καὶ τῷ σώματι δεχόμενος τὸν ὄμβρον, τῶν ἄλλων ὑπὸ τῆς ἐρημίας ὄντων καὶ ἐρώντων καὶ ἐκπληττομένων, Δημαρετερήσας ὁ δαιμόνιος εἰς δείλαιον ἐψίαν τὸν μὲν θεὸν ἐπῳδύνε, τ δὲ κίνδυνον ἔλυσε. καὶ μετ' ἐκείνου ἴσως ἐμήνυον λογιζόμενοι τὸν ἡμέραν ᾗ ἔληξε τὸ κινδύν. καὶ ὑδὲ αὐδ' τῷ σώματι λυπηρὸν ὕδωρ ὁ ὄμβρος ἐνέβαλε.

LXXXVII.

LXXXVII. τῦ χειμῶνος δ' τὰς νυκτὰς ἐκτεινόντος, ἄνευ πολλῶν καὶ καλῶν ἑτέρων λόγων διῆλθε τοῖς βιβλοις, αὖ τὸν ἐκ Παλαιστίνης ἄνθρωπον θεόν τε καὶ θεῦ παῖδα ποιῦσι, μαχῇ τε μακρᾷ καὶ ἐλέγχων ἰσχυῖ γέλωτα ὀποφήνας καὶ φλήναφον τὰ λεγόμενα, σοφώτερος ἐν τοῖς αὐτοῖς δέδεικτο ἢ Τυρίε γέροντος. Ἴλεως δὲ ἔστω ὁ Τύριος εἴη, καὶ δίχοιτό γε ὑμφῶς τὸ ῥηθὲν, ὡς ἂν υἱὸς ἡττώμενος.

LXXXVII. Cum autem hybernum tempus noctes extenderent longius, præter alia complura præclariſſima opera, libros aggreſſus qvi Paleſtinum hominem Deum & Dei filium faciunt, magnaq; disputatione & fortiſſimis argumentis omnia qvæ in iis continentur luſus eſſe & nugas probare anniſus; longe majoris eruditionis atq; prudentiæ apparatu adverſus eos uſus eſſe qvam Tyrius Senex viſus eſt. Pace tamen hoc Tyrii Senis dictum eſto, nec dictis ille indignetur, utpote qvi à filio fuerit ſuperatus.

LXXXVIII. ταυτὶ δ' μήκυς τῶν νυκτῶν ὑπολέλαυκεν ἡμῖν ὁ βασιλεὺς, ἑτέροις δὲ ἐν πᾶς τηλικαύτης τῶν ἀφροδίτης ἐμέλησεν. ὁ δὲ τοσῦτον ἀπέχε τῦ ζητεῖν ἄ τε θυγάτηρ, εἰ γυνὴ καλὴ, ὡς' εἰ μὴ θεσμῷ γάμου ἐζεύχθη ὑπὸ τῆς Ἥρας, ἐτελεύτα ἂν λόγῳ μόνῳ πᾶς ἀνθρώπων ἀπισάμενος μίξεως. τῳ δὲ τῷ μὲ γυναῖκα ἐπέθηκεν, ἑτέρας δὲ ἅτε πρότερον ὕθ' ὕστερον ἥψατο, φύσει τε δυνάμενος σωφρονεῖν, καὶ τῆς ἐν πᾶς μαντείαις ἀφορμῆς συμ-

LXXXVIII. Atq; hac ratione noctibus longioribus uſus Julianus fuit, cum aliis Veneris exercitia curæ iisdem eſſe ſveverint. Contra autem ab illo tantam abfuit ut inqvireret, ſi forte alicubi virgo vel nupta deliteſceret formoſior, ut niſi conjugii vinculis à Junone fuiſſet innexus, de mutuis hominum amplexibus, non alia ratione qvam ex libris ſermonibusq; edoctus, moriturus fuiſſet. Ita vero rebus ſeſe habentibus, legitimam qvidem luxit uxorem, aliam vero nullam ſive antea, ſive poſt, fœminam attigit: tum qvod ea ejus eſſet indoles, qvæ facile ſibi à rebus venereis temperare poſſet, tum qvod id facere ſvaderet continuum ejus cir-

circa vaticinia ſtudium. In his enim verſabatur ita, ut & optimis qvibusqve vatum uteretur, & ipſe illius artis peritia nemini eſſet ſecundus. Adeo ut fallere vatibus neutiqvam liceret, cum ea qvæ afferebantur ſigna ipſe ſemper una oculis luſtraret. Atq; tantum in illa arte profecerat, ut eos qvoq; longiſſime antecelleret, qvi ſolam illam callebant; tam capax tamq; fœcundum ingenium Imperatori Juliano fuit. Et alia qvidem mentis aſſeqvebatur acie, ad alia vero divino qvodam excitabatur inſtinctu. Atq; inde eſt qvod iis qvoq; Provincias regendas permiſerit, qvibus minime permiſſurum eſſe omnes putabant: ex Deorum ſuffragiô & permittens eas & non permittens.

LXXXIX. Qvam ſincero autem affectu Imperium fuerit proſecutus, qvamq; illius commoda propriis ſuis longiſſime antepoſuerit, ſæpe qvidem patuit, clariſſime vero ex his, qvæ nunc dicam, elucreſcet. Nimirum cum de matrimonio ineundo familiares ejus eum compellarent, ut liberos gigneret, Imperii futuros hæredes; hujus ipſius rei metu ſeſe nuptias differre dixit; ne ſcilicet forte malo ingenio præditi, & in Imperio tamen pro more recepto ſibi ſuccedentes, ab iis, aliqvid

τοῦ καλῶς. ἐν αἷς διῆγε, μάντεων τὰ τοῖς ἀρίστοις χρώμενος, αὐτός τε ὢν ἱκανῶς ἐν τῇ τέχνῃ δεύτερος. ὡς δὲ μηδ' ἐξεῖναι τοῖς μάντεσι παραύεσθαι, σαυτῷ ζόντων τὰ δεικνύμενα τῶν ὀφθαλμῶν ἐκείνῳ· καί που καὶ τῶν ἐν τούτῳ πεπαμένων ἀπῆλθε κεραῶν, ὕτως ἀρετά τε καὶ πάμφορος ἡ ψυχὴ τῷ βασιλεῖ. καὶ τὰ μὲν ἔυελπις τῇ φρονήσει, τὰ δὲ τῶν ἐκινεῖτο τοῖς κρείττοσιν. ἐντεῦθεν οἷς τε οὐκ ἐδίκαιε δόσιν ἀρχῆς ἔδωκεν· οἷς δὲ ἐνομίζετο δώσειν οὐκ ἔδωκε, ψήφῳ θεῶν καὶ δοὺς καὶ μὴ δούς.

LXXXIX. ἀλλὰ μὲν ὡς γνήσιος μὲν κηδεμὼν τῆς ἀρχῆς, καὶ ὡς ταὐτείνης ἦγε περὶ τῶν ἑαυτοῦ πολλαχόθεν μὲν δεδήλωται, σαφέστερον δ' ἂν ὧδί γένοιτο. παρακαλούμενος δὲ ἐπὶ γάμον παρὰ τῶν ἐπιτηδείων ἵνα παῖδας φυτεύσειε κληρονόμους τῆς ἀρχῆς, τοῦτ' αὐτὸ δεδιὼς ἔφη μέλλειν μὴ κακοὶ φύντες νόμῳ παραλαβόντες διαφθείρωσι τὰ πράγματα, τὸ τοῦ φασθόντος παθόντες, ὕτω τοὺς

τῷ ἀπαιδίαν τῷ αὐτῷ τῆς εἰς τὰς πόλεις λύμης κυφοτέραν ἔκρινεν.

Phaethonti paſſis ſimile, detrimentum reſpublica acciperet. Ita nimirum orbitatem ſuam clade, à qva urbibus metuebat, tolerabiliorem eſſe judicavit.

XC. Ἀ τοίνυν Ἀ δὲ τὸν πρὸς τὰς δίκας πόνον, ὡς ἂν εἰς τοσαῦτα μέρη τῷ ψυχῷ διανέμων ἔφευγεν. ἀλλὰ καὶ τοῖς δικάσαι δεινοτάτοις καὶ πάντων ἀδωροτάτοις ὑπάρχοις ἔχων ἀφεῖναι τὸν πρὸς ταῦτα μόχθον. ὅμως ἵνα καὶ αὐτὸν τῶν δικαζόντων ἀπέφηνε, καὶ πρὸς τὸν ἆθλον ἀπέδυ, τῷλιῷ δ' τις ἐπιλαμβάνοιτο τοῦ ῥήματος, φάσκων Ἀκ ἆθλον, ἀλλὰ καὶ ῥᾳθύμῳ αὐτῷ καὶ παιδιὰν γνώσῃ τὰς δίκας· ἕτως ἀπεκρύπτετο μὲν δυσερῶς τὰς συνηγόρων τὰς ἀπάτας, τὸ δὲ ἐν ἑκάστῳ δίκαιον τῆς γνώμης ἥρει ἀμυθήτῳ τάχει, λόγοις λόγους κρίνων ἀληθέσι ψευδεῖς, καὶ νόμοις νικῶν σοφίσματα. καὶ Ἀ τοῖς μὲν πλουτοῦσιν ἠναντιοῦτο καὶ δίκαια λέγουσι, μὴ ἧ τῶν πενομένων καὶ ἀναισχυντούντων μᾶλλον, ὡς ἄν τις τοῖς μὲν φθονῶν τῆς τύχης, πρὸς δὲ οὖν ἐλέῳ καιρὸν

XC. Jam vero ne eum qvidem, qvi in judiciis exercendis eſt devorandus, laborem, utpote qvi in tot partes mentem qvaſi divellat, refugit. Sed licet vel maxime judiciis exercendis aptiſſimis, nullisq; donis ſeſe corrumpi unqvam paſſuris Præfectis prætorio moleſtias, qvas illa reqvirunt, poſſet permittere, ipſe tamen inter Judices etiam ſibi locum aliqvem fecit, veſtibusq; qvaſi depoſitis certamini atq; labori ſe paravit. Niſi forte vocem hanc parum aptam eſſe aliqvis judicans, non laborem, ſed animi remiſſionem & luſum judicia ei fuiſſe dixerit. Adeo nimirum apte advocatorum diſſipabat fraudes, incredibiliq; mentis celeritate qvod juſtum in qvaq; re eſſet eligebat, verbis verba, veris nimirum falſa comparans: legibusq; revincens evidentibus, factos ab advocatis fucos. Et opibus qvidem florentibus non ſemper, juſta licet etiam dicerent, contrarius fuit, pauperibus impudenter in foro ſeſe gerentibus patrocinatus: qvod faceret qvi horum invidens fortunæ, intempeſtiva miſericordia adverſum

ſum hoſce utitur. Verum plane abſtracta à partibus mente, ſecundum ipſius rei qvæ agebatur conditionem ſententiam dicebat. Ita ut ſæpe contingeret victorem divitem, victum vero pauperem ab eo diſcedere.

XCI. Et erat qvidem in ejus poteſtate, contra qvam leges ſvaderent agere, neq; enim ideo ipſe in jus vocari, & ad poenam ſuſtinendam adigi potuiſſet. Adeo tamen, magis etiam ſtricte, qvam inferioris ſortis judices, judiciorum ſtatutis inhærendum eſſe exiſtimavit, ut cum aliqvis eorum, qvi ob alias improbitates ipſi erat inviſus, ſuppoſititiis litteris juſtitiæ vim inferret; eum qvidem id non lateret: Cum tamen ille, cui injuria eo ipſo fiebat, nihil haberet qvod contra litteras iſtas exciperet, viciſſe cauſam eum pronunciavit, qvem iniq; agere ipſi manifeſte conſtabat. Addidit tamen, ſe qvidem minime malas ejus artes latere, ſuffragium tamen, legi qvæ ita jubebat parentem, ſeſe illi dare, iniqve utut agenti, cum ille qvi læſus ſit nihil contradicat. Majori itaqve mœrore perculſus qvi vicerat, qvam qvi victus fuerat abivit, hoc qvidem bonorum, illo vero famæ detrimentum patiente. Sicqve viam invenit ille, qva & legem ſervaret immotam, & ſceleris reum pœna afficeret.

ρὸν οὐκ ἔχοντι χρώμενον. ἀλλ' ἀφιεὶς τὸ γνώμῃ τῇ ἀγωνιζομένων, τῇ φύσει τῶν πραγμάτων ἀκόλουθα τὸ κρίζειν. ὡς ἀπῆλθε ποτὲ καὶ παλάζιος νενικηκὼς καὶ πίνης ἡττημένος.

XCI. καὶ εἶχε μὲν ὅπερ ἐβούλετο παραβαίνειν οὓς νόμους, καὶ οὐκ ἔμελλεν εἰς δικαστήριον εἰσαχθεὶς δώσειν δίκην. ὅτω δὲ ἀκριβέστερον τῶν σμικροπόλεων δικαστῶν φέρειν δεῖν τοῖς κειμένοις τὰ τῶν κρίσεων ἐμμένειν, ὥστε τινὸς τῶν ἀλλοτρίων ἀδικίαν ὑπ' αὐτοῦ μισουμένων γράμμασι πεπλασμένοις βιαζομένην τὸ δίκαιον, ἔδοτο μὲν. τὸν δὲ ἀδικούμενον γράφειν τὸ γράμμα οὐκ ἔχοντα, ἔκρινε τὸν ἀδικοῦντα νικᾶν. ἐπειπὼν ὡς οὐκ ἀγνοήσειε μὲν τὸ πανοῦργον, ἡσυχάζοντος δὲ τοῦ βεβλαμμένου τῷ νόμῳ δουλεύων δίδοίη τιὰ ψῆφον τῷ κεκακουργηκότι. ὥστε μὴ μείζονα πρὸς λύπης ὁ νενικηκὼς ἢ νενικημένου, ὁ μὲν εἰς κτῆσιν, ὁ δὲ εἰς δόξαν ζημιωθείς. ἵνα εὕρῃ μήτε τὸν νόμον κινῆσαι, καὶ τὸν ἀδικοῦντα κολάσαι.

XCII.

XCII. ἀνεωγμένης δὲ τῆς βασιλέως δικαστηρίου, καὶ πάλιν ἔσης ἐξουσίας ἱκέσαι καταφυγεῖν, πάντες ὅσοι δι' ἰσχύος ἀδίκως τὰ τῶν ἀσθενεστέρων εἶχον, οἱ μὲν αὐθαδῶς ἁρπάσαντες, οἱ δὲ ἐν πράσεως σχήματι, οἱ μὲν ἐγκαλοῦσιν, οἱ δὲ καὶ σιωπᾷζιν, ἀποδώσοντες προσέτησαν, φθάνοντες τὰς κρίσεις τῷ φόβῳ, καὶ δικαστὴς ἦν αὐτὸς αὐτῷ τῶν ἠδικηκότων ἕκαστος. ὥσθ' ὅπερ ἐφ' Ἡρακλέους γυίοις φασὶ τοῦ ἐπειδὴ γῆς ἢ θαλάττης πάσχοντας κακῶς, ἐκεῖνον καὶ ἀπόντα καλεῖν, καὶ τοὔνομα πρὸς βοηθείαν δέχειν, τοῦτο καὶ τοῦ τοῦδε προσηγορίαν διδομένου ἴσμεν. καὶ πόλεις καὶ κῶμαι, καὶ ἀγοραὶ, καὶ οἰκίαι, καὶ ἤπειροι καὶ νῆσοι, καὶ νέοι καὶ γέροντες, καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες τῷ τὸν δεῖνα βασιλεύειν λέγειν τοῦ λυποῦντας ἀπεωθοῦντο, καὶ χεῖρα πρὸς πληγὴν ἕτοιμον τὸ ῥῆμα τοῦτο συνέσχεν πολλάκις.

XCII. Cum autem Imperatoris aperiretur tribunal, omnibusq; ad illud confugiendi concederetur facultas; omnes ii qvi violente erepta imbecillioribus tenebant bona: (qvæ alii qvidem ad ſe impudenter rapuerant, alii emtionis ſpecie ademerant, partim qvidem contradicentibus & litem moventibus, partim ſilentio id ferentibus poſſeſſoribus) reddituri ea accedebant ad illos. Metu enim impulſi judicum ſententiam prævertebant, ſibiq; ipſi eorum qvivis ob malefacta erat judex. Atqve adeo idem qvod de Hercule ferunt, qvod ſcilicet ubiq; terrarum mariumq; male afflicti abſentem etiam invocaverint, ejusq; ſolum nomen ſubſidio iis fuerit, hujus qvoq; nomen præſtitiſſe novimus. Urbesq; pariter ac vici, plateæ cum domibus, continens terra & inſulæ, ſenes & juvenes, viri & fœminæ, ſimulac Julianum rerum ſumma potiri dicerent, omnes à ſe qvi ægre illis facerent repellebant: Solumq; iſtud verbū manum, ad plagam inferendam jam paratam, ſæpiſſime cohibuit.

XCIII. ἐδέξατο δὴ τὸ δικαστήριον ἐκεῖνο καὶ πόλεως ὑπὲρ πρωτείων ἀμφισβητήσας, αἳ τῶν ἐν Συρίᾳ μετὰ τὴν ἡμετέραν μέγιστα. καλὸν δὲ θατέρᾳ πλέον, ἅτε

XCIII. In illo tribunali urbium qvoq; acta cauſa fuit, qvæ de primatu inter ſeſe certabant, univerſæ Syriæ poſt noſtram ampliſſimarum. Superabat autem elegantia alteram ex illis altera, utpote qvæ

mari vicino etiam gauderet. Cum vero multi ea de re inſtituti eſſent ſermones, atqve ii qvi hujus cauſam agebant, tum alia complura, ad elegantiam maxime ejus ſpectantia, tum imprimis civis cujusdam ſui ſapientiam allegaſſent: ii vero qvi mediterraneæ urbi patrocinabantur, hospitis pariter & civis (celebraſſent virtutem), qvorum ille urbem hanc ſibi delegerit ut Philoſophiæ in ea vacaret, hic vero eum una cum diſcipulis omni humanitatis genere proſeqveretur; Julianus, eo qvi ex lapidibus conſurgit ſplendore utramqve ſibi habere juſſo, viros vero inter ſe contendens, illi ex urbibus iſtis potiores honores detulit, qvæ hac ex parte alteram vincebat. Talem autem ſententiam ferens, nonne ad virtutis ſtudium efficaciſſime incitabat urbes, nullum ſcilicet ei qvæ ex rebus inanimatis naſcitur præſtantiæ pretium ſtatuens, ac ſi nihil ea apud idoneum judicem prærogativæ ſibi vindicare poſſet.

XCIV. Cum autem paulo ante qvam popularis fuerit in templis meminerim, alia qvædam nunc dicere habeo, iſtis haud paulo majora. Qvod nimirum tum qvoq; cum judicia exercebat, maximæ eam erga Oratores, qvam ergo eos pro qvibus illi laborabant fuerit

κὴ τὸν θάλατταν καρπωμένην. λέγων δὲ μακρῶν εἰρημένων, κὴ τῶν μὲν ἄλλατε διεξελθόντων ἃ τῆς ὥρας ἦν, κὴ πολίτης τινὸς σοφίαν, τῶν δὲ ἐν μεσογείᾳ ξένον τι κὴ πολίτην, τὸν μὲν ταύτῃ προκρίναντος ἐμφιλοσοφῆσαι τὸν δὲ ἑκάτερον δὲ κὴ σὺν αὐτοῖς ἀπολαβόντας ἐκείνῃ παντοχόθεν ἀσμένως δεξαμένην, τὸν μὲν τῶν λίθων αὐγὴν χαίρειν ἀμφοτέροις ἀφεὶς, ἄνδρας δὲ ἀλλήλοις ἀθροίσας, σοφίαν ἐποίησε τῇ τιμῇ τὸν τούτοις κρατῆσαι. ταυτὶ δὲ ψηφισάμενος ἆρ' οὐ πρὸς ἀρετὴν παρεκάλει τὰς πόλεις, ἀμελήσας τὸν τῶν ἀψύχων κάλλους, ὡς οὐ δυναμένην φέρειν τοῖς κρίνῃ ἀναδαίῳ πλεονεξίαν;

XCIV. ἄρτι μὲν οὖν τῆς ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐμεμνήμην κοινότητος, νῦν δὲ ἔχω τι μεῖζον εἰπεῖν. ὅτι κὴ δικάζων πλείστῳ τούτῳ πρός τε σὲ ῥήτορας, κὴ πρὸς ἐκείνους ἦν οἱ ῥήτορες πεφύκαμεν, ἐχρῆ-

τὸ

τὸ διδὸς ἐξουσίαν καὶ βοῆς ἀμετρίᾳ καὶ χειρὸς ἀναστάσει, καὶ πᾶσι σχήμασι, καὶ τοῖς εἰς ἀλλήλους σκώμμασι, καὶ οἷς ἔλως ἑκάτεροι κρατήσειν ἐπίστευον. καὶ πολὺ πρὸς ἑκάτερον ὦ ἐπῆρε. τὸ μὲν καὶ πρὸς ἅπαντας, ὃ μόνον οὐ ῥητορας. νῦν δὲ πρῶτον λεχομένοις ὑπὸ τοῦ κρατοῦντος δοθὲν ῥῆμα, ἴυγγος δυνατώτερον εἰς ἔνοιαν. ὃ γὰρ οὐ φόβος καὶ τὰς ζιγὰς, καὶ τὸ εἶσω τῆς χειρὸς ἔχειν, καὶ τὸ κύπτειν εἰς γῆν, καὶ τὸ βλέπειν εἰς τὸ ὑπόδημα μᾶλλον ἢ τὸ πρόσωπον, καὶ ἧττον ἀντ' ἐλευθέρων ἐραστὰς καὶ τοῖς λεγομένοις καὶ τοῖς πραττομένοις, ὅτῳπερ ἡγεῖτο τῆς βασιλείας αὔξειν, ἀλλὰ τὸ μηδένα τῶν ἐκείνῳ συγγινομένων ἢ αὐτὸν ἔχειν μᾶλλον τὰ ἐκείνου φρονοῦσιν. Ἐπεὶ καὶ τῆς ἀληθοῦς χλαμύδα φέρων, ἣν οὐκ ἐν βασιλεύουσα μὴ φορεῖν, ὡς ὑδὲν τῶν ἄλλων διαφέρουσαν. ἔφερεν.

popularis. Licentiam faciens & exclamandi vehementius, & manus jactandi, omnesq; adhibendi corporis motus, imo & dicteriis adversus se invicem utendi, nihil deniq; non faciendi, qvo vincere, sese causam posse confiderent. Sæpe præterea amici erga utrumqve utebatur compellatione: atqve eam qvidem non erga Oratores tantum, sed erga qvemcunqve etiam alium adhibebat: verbum, tum demum ab Imperante de subditis usurpatum, magis qvam ullæ aliæ illecebræ ad amorem conciliandum idoneum. Non enim à terroribus, atqs silentiis, defixis item in terram oculis, calceosq; potius qvam faciem intuentibus, vel ab eo qvod servi magis qvam ingenui, & dictis & factis, homines viderentur, non inqvam ab his aliqvod majestati accedere incrementum existimabat. Sed inde potius, si nemo eorum qvi ad ipsum accedebant, majorem causam inveniret ista, qvam ipsum eum suspiciendi. Qvandoqvidem purpuram qvoqve gestans, qvem vestitum Augusto deponere nefas erat, ita tamen eam gestavit, ac si nihil aliis vestimentis excellentius in illa esset.

XCV. οὐκ ἂν αὐτὸν πρεπόντως φορῶν, οὐδὲ ἐβασάνιζε βαφῇ, οὐδὲ βελτίω λαβὼν, ἢ-

XCV. Non itaq; ea indutus seipsum inspiciebat freqventius, nec colorem examinabat curiosius; nec meliorem se propterea esse

esse putabat, si ille melior esset, nec optimum si ille esset optimus: neq; coloris vivacitate imperii felicitatem metiebatur, sed illam rem tinctorum sartorumq; penitus permittebat arbitrio. Ipse vero Imperii magnificentiam, in mentis inclinatione, nataq; inde urbium felicitate collocabat, atq; his ipsis suum qvoq; incrementa capere censebat splendorem. Aureum qvoq; qvod caput circumdat retinuit diadema, Diis ita volentibus. Etenim id qvoq; Deorum esse puto, ut norint qvam ille vice plus una de auro à capite suo amovendo cogitaverit: verum superior aliqva id prohibebat potestas.

γᾶτο γεγονέναι βελτίων, ὑδὲ τλὺ ἀρίστλω ἄριστ@·, ὑδὲ τῇ τῆς χρόας ὑπερβολῇ τῆς δοχῆς τλὺ εὐδαιμονίαν ἐμέτρει, ἀλλ' ἐκεῖνο μὲν ἠφίει βαφεῦσι καὶ ὑφάνταις, ὅ, τι βούλοιντο ἐρεῖν. αὐτὸς δὲ ἐν τῇ τῆς φρονήσεως φορᾷ, καὶ τῇ τῶν πόλεων ἐκεῖθεν ὠφελείᾳ ὑψηλήν τι ἥετο τλὺ βασιλείαν, καὶ ἀφ' τούτων εἶναι λαμπροτέρ@·. ἔμενε δὲ καὶ ὁ χρυσὸς ἐπὶ τῇ κεφαλῇ θεῶν ὕτω γιόντων, διὸ θεᾶν εἶμαι, καὶ τῦτο εἰδέναι, ὡς ἐκεῖν@·. σὺκ ὀλιγάκις ὤρμησε ἄχρυσον ποιῆσαι τλὺ κεφαλλὼ, ἀλλ' ἰὼ ἀμύνων ὁ κωλύων.

XCVI. Istud autem aurum coronas aureas mihi in mentem revocat, qvas per Legatos qvosdam mittere urbes solebant, qvæ invicem pondere illarum certabant, adeo ut mille aliæ stateras, bis mille aliæ, plus etiam ab aliis missæ coronæ pondere suo æqvarent. Qvem ille excessum improbans, satis gnarus tantam summam sine difficultate corrogari non posse, legem tulit, ne missarum coronarum ulla septuaginta stateras superaret pondere, præcipientem: honorem esse censens eundem, qvodcunq; fuerit coronarum pondus: amari autem esse

XCVI. ὁ χρυσὸς δὲ ὗτ@· ἀνέμνησέ με χρυσῶν στεφάνων, ὃς καὶ μὲν πόλεις ἔπεμπον ἀφ' πρεσβέων, ἀλλήλας ὑπερβάλλεσθαι τῷ σταθμῷ, χιλίων ὑτι@· σατήρων, διχιλίων δὲ ἐκεῖν@·, τῦτων ὁ παρ' ἑτέρων ἔλκων πλεῖον. ὁ δὲ ἀτιμήσας τῷ μεγέθει, σαφῶς εἰδὼς, ὡς σὺκ ἄνευ πόνυ τὸ τοιῦτο συλλέγοιτο, νομοθετεῖ τὸν στέφανον μὴτ' σατήρων ἑβδομήκοντα φοιτᾶν, τλὺ μὲν τιμὴν ἴσλω νομίζων ἑκάτερα δύνα-

σθαι

ἀδὺ, φιλοχρημάτως δὲ ἄνευ κέρδη ζητῶν ἐν τιμῶν χρήμασι, καὶ τούτους οἱ κομίζοντες οὐ νόμους καὶ πολλὰ ἕτερα χράμματα, τὰ μὲν ἀναγκαῖα, τὰ δὲ καὶ βελτίω, πρᾶττον ἀπεῖχον ἢ μισθὸν ἤδη τοιούτοις αἰτεῖν, ὥσθ' ἑκόντων διδόντων ἀναγκάζοντο. τοσαύτῃ ἐπῆν κίνδυνος τοῖς ἀναλοῖς λήμμασι. καὶ δὴ δῆλον ὡς πληφόρει λαθεῖν οὐκ ἔσαι, καὶ δίκαι δίκας ἀνάγκη. ὅτως ἀγαθοῦ βασιλέως ἀναχώρητο δόξα τῇ τῶν ὑπηρετούντων κακίᾳ.

exiſtimans, honorum prætextu lucrum venari. Tales autem leges, imo & alia edicta vel non minus vel etiam longe magis proficua qvicunq; ad civitates perferebant, adeo mercedem navatæ in perferendo operæ non exigebant, ut ultro etiam oblatam non admiſerint. Tantum eos qvi dona cum aliqva turpitudinis ſpecie conjuncta, ſumebant, manebat periculum: omnibusq; conſtabat, qvod ſumſiſſent haud fore occultum, nec pœnas qvas ſumendo meruiſſent, ſeſe effugere ulla ratione poſſe. Sic igitur optimi Imperatoris gloria ſervorum malitia non fuit obſcurata.

XCVII. Καὶ ὁ μὲν ἐν τούτοις ἦν, βοὴ δ' ἐξαίφνης ἱπποδρόμῳ δήμου πεινῶντος, ὡς τῆς μὲν γῆς ὑπὸ τῶν ἄστρων ἠδικημένης, τῆς πόλεως δὲ ὑπὸ τῶν πλουσίων, ἃ φερόντων εἰς μέσον χορηγίᾳ συλλογῆς θησαυρὰς, ἀλλὰ ἢ σίτου τὰς τιμὰς σωιζόντων. συγκαλέσας δὲ γεωργὰς, καὶ χειροτέχνας, καὶ καπήλους, καὶ πάντων ἁπλῶς τιμητὰς ὠνίων, ἀναγκάζας νόμῳ σωφρονεῖν. καὶ πρῶτος αὐτὸς ἀκολουθήσας τῷ νόμῳ οὗ αὐτοῦ πυρὰς εἰς ἀγορὰν ἐνεγ-

XCVII. Atq; iſtiusmodi qvidem rebus ille occupabatur, cum ſubitus exoriretur in circo clamor, ob famem qva populus premebatur: terra nimirum cœli, urbe vero opulentiorum injuriis afflicta, utpote qvi, qvos longo tempore in horrea congeſſerant theſauros, proferre nollent, ſed annonæ caritatem inducerent. Convocavit itaq; ille & agricolas & opifices, & dardanarios, verbo, omnes eos in qvorum manibus erat pretia rebus ſtatuere, legemq; iis tulit qva moderate ea exigere jubebantur. Ipſeq; legis obſervandæ faciens initium, ſuas fruges in forum advehi (ptetioq; ſtatuto

vendi) juſſit. Cum tamen nihilominus adverſari legi ſuæ Curiam atq; ejus qvidem frugibus uti, proprias vero ſuas abſcondere animadverteret; eorum forte aliqvis, qvi qvid geſtum tum fuerit ignorat, de haſtis gladiisq; igneqve & mari ſeſe auditurum putabit, (qvibus ad puniendum hoc facinus ille fuerit uſus.) Sane enim talia meruiſſe videntur qvi bellum Principi indicunt. Bellum autem, utut ſine armis geſtum, omnino erat, in iis qvæ factu non erant difficilia, obniti, & diſſentire in iis in qvibus conſenſum præſtare eſſet expeditum, & qvæ ille ſummo ſtudio ſancire fuiſſet anniſus, omni adhibita arte irrita reddere.

καὶ· ἐπειδὴ τῷ νόμῳ μαχομένων ἤθετο. τὴν βουλὴν ἡ καὶ τοῖς μὲν αὐτῶν χρωμένην, τὰ δὲ αὐτῆς κατακρύπτουσαν· ἴσειμί τις ἀκούσας τῶν οὐκ ὀπτομένων τὰ τότε δόρυ, καὶ ξίφος, ἢ πῦρ, ἢ θάλατταν. ταῦτα γὰρ ὀφείλειν δοκεῖν οἱ τῶν ὑπηκόων πολεμοῦντες τῷ βασιλεῖ· καὶ γὰρ ὅτος ἄνευ ὅπλων πόλεμος, ἐξεπίτηδες ἀπειθεῖν, καὶ πολὺν σοφίσεσθαι διαφωνεῖν, καὶ ἃ κυρῶν ἐκείνῳ ἐναντίαν, πίστιν τῇ τέχνῃ ποιεῖν ἄκυρα.

XCVIII. Atq; adeo omnino illas, illisq; etiam graviores, id qvod in imperio obtinet jus, ſancivit pœnas: aliusq; Princeps haud dubie fulminis inſtar in eos, qvi hac ex parte offenderant, irruiſſet. Julianus vero qvi & alias nunqvam fræna iræ laxabat, & tunc conſpicuam imprimis in hunc affectum reportabat victoriam, promeritas iis pœnas condonavit, carcerisq; nomine potius qvam vinculis eos punivit. Domi itaq; ſuæ Curialium nemo eſſe permiſſus eſt, (atqve hæc omnis fuit qvam infligi illis juſſit pœna,) verùm & huic tã exiguæ tamq; levi pœnæ ne noctẽ qvidem ſupervenire paſſus eſt, ſed

XCVIII. τὸ μὲν οὖν τῆς ἀρχῆς δίκαιον καὶ ταῦτα εἰσηγεῖτο, καὶ τούτων κολαστήρια. καὶ πάντως ἂν ἄλλῳ σκηπτὸν δίκην ὀλίγου δεῖν ὑβρικότας ἠνέχθη. ὁ δὲ παντάχῃ τὸν θυμὸν ἀνέχων, καὶ τότε δὴ διαφερόντως νενικηκὼς, τὰς μὲν ἐσοσηκυίας τιμωρίας ἀφῆκε, δεσμωτηρίῳ δὲ ὀνόματι μᾶλλον ἢ δεσμῷ τὴν δίκην ἐπράξατο. ἐκεῖν εἴσω θυρῶν ἐγένετο τῶν πολιτευομένων οὐδείς· ἀλλ' οὐδὲ νὺξ ἐπηγέσετο τῷ βραχεῖ τούτῳ καὶ κούφῳ, ἀλλ' ὀλίγον τὸ μέσον ἑκατέρων τῶν δικῶν οἱ μὲν ἦγον ἑκά-

ἔτεσι, οἱ δὲ ἀπηλλαττον. καὶ οἱ μὲν ἐδείπνων τε καὶ κάθευδον, ὁ δὲ ἑτέρου. οἱ μὲν γὰρ οὐκ ἀπεπόθεσαν ἔχαιρον, ὁ δὲ εἰς ἀπεπόθεσαν ἤλγει. καὶ τοῦτο ἔφη μέγιστον ἠδικῆσθαι παρὰ τῆς πόλεως, τὸ τοιαύτην δίκην ἀναγκασθῆναι λαβεῖν. ἔτω τοῦτο, καίτοι σμικρότατον ὂν, ὡς μέγιστόν τε ἡγεῖτο, καὶ οὐδὲ αὐτὸ πρόπους ἐκβαίνον, καὶ οὐκ ἀνέμεινε τῶν φίλων τινὰ μέμψασθαι τὸ πεπραγμένον, ἀλλ' αὐτὸς ἠτιᾶτο τὸ ἔργον, οὐχ ὡς εἰς ἀναμαρτήτους εἰμαι γεγυμνασμένον, ἀλλ' ὡς αὐτῷ ἀσχοσῆκον μηδ' ἐπ' ἀδικήμασιν οὕς γε βαλλὼ τῶν τριάτων τι ποιεῖν.

XCIX. μικρὸν γοῦν ὕστερον ἑτέρων τῇ πόλει μειζόνων πτολεμηθέντων, καὶ γὰρ εἰ ἔστι πατρίδι νοὶ λόγοι τῆς γε ἀληθείας ἥδιον πρεσβύτερον, ἢ τὰς τῶν δεδραστευότων τιμωρίας ὑστερβὰς, ὅμως τοῦτο ῥήτορι ἦκε. καὶ παρὸν τύπτειν καὶ δεσποτεῖναι λόγῳ τὴν πόλιν ἀμύητον, ταύτην οἴμην

perqvam exiguum temporis ſpatium inter eos, qui iſthuc illos deduxerant, & eos qvi liberos iterum illos dimittebant, miniſtros interceſſit. Atq; Curiales qvidem & cibum ſumſerunt & ſomno indulſerunt, qvorum neutrum fecit Julianus. Illi enim qvod graviora non eſſent paſſi gaudebant, hic vero qvod vel hæc paſſa eſſent dolebat. Atq; eam maximam urbis adverſum ſe eſſe dixit offenſionem, qvod talem pœnam exigere ab ea fuerit coactus. Adeo nimirum hoc qvoqve, tam licet exiguum, magnum tamen eſſe putavit, & à moribus ſuis alienum. Nec expectavit donec amicorum nonnemo illud factum ſuum reprehenderet, ſed ipſe illud improbavit, non ideo, ut ego qvidem arbitror, qvod in inſontes eos id fuerit admiſſum, ſed qvod decere ſe arbitraretur in curiam ne ob crimina qvidem tale aliqvid ſtatuere.

XCIX. Cum itaq; paulo poſt majus etiam facinus auſa urbs noſtra eſſet, (de patria enim licet mihi ſit ſermo, nihil tamen veritate antiqvius habendum duco,) nulla proceribus illata pœna, Rhetorem tantum punivit. Cumq; tormentis & cædibus ipſi liceret agere, oratione tantum ultus eſt urbem. Eundem ſcilicet antea qvq-

qve in Romanum civem ſe geſſerat, ſimile qvippiam facere auſum, ob qvod, ſi aliud nihil, bonorum ſuorum ſaltem meruiſſet jacturam: qvem tamen Julianus bonis ſuis non exuit, ſed epiſtolarum ſuarum telis qvaſi confecit. Verum adeo licet ad cædes tardum, denuo tamen obtruncare milites decem iniverunt conſilium, idq; ut exeqverentur, diem expectarunt, qvo milites in campo erant exercendi. Ebrietas vero opportune interveniens, ante tempus totam illam rem manifeſtam fecit, & cantilenis proditum fuit, qvod hactenus latuerat. Forte itaqve mirabitur aliqvis, qvomodo factum ſit, qvod ille mitis adeo & placidus, & pœnas modo nullas omnino, modo criminibus inferiores exigens, ſemper qvosdam inter ſubditos infenſos ſibi habuerit. At hujus rei cauſam tum ego exponam, ubi ad luctuoſiſſimæ cædis ejus commemorationem pervenero. Jam vero nonnihil etiam de ejus familiaribus erit dicendum.

καὶ πρῶτον ἀπορήσας πρὸς ἄνδρα Ῥωμαῖον θρασυνόμενόν τι τοιοῦτον, ἐφ' ᾧ δικαίως ἂν, εἰ καὶ μηδὲν ἕτερον, ἐζέπιζε τῶν ὄντων· ὁ δὲ τῆς μὲν οὐσίας οὐκ ἀπεστέρησε, βέλεσι δὲ αὐτὸν ἔβαλεν ἐπιστολῶν· ἀλλ' ὅμως τὸν ἄνδρα βραχὺν εἰς φόνον, πάλιν ἐβούλευσαν ἑπτὰ δέκα κτεῖναι, καὶ μελέτης τῶν τακτικῶν ἀνάμεσον ἡμέραν. μέθη δὲ ἐν ποιᾷ συλλαβοῦσα τὸν καιρὸν πάντα ἐξήλεγξε, καὶ τὸ τέως λανθάνον ἤδετο. Θαυμάζοι τις ἂν ἴσως, εἰ πρᾶος καὶ ἥμερος, καὶ δίκας τοῖς μὲν οὐ λαμβάνων, τοῖς δὲ ἐλαττόνας τῶν τεταγμένων, εἶχεν ἀεί τινας ἐν τοῖς δεχομένοις δυσμενεῖς. Ἐγὼ δὲ τότε τὸν αἴτιον ἐν τῇ μνήμῃ τῆς ἐδωκρᾶς ἐμοὶ τελευτῆς φράσω. νῦν δ' ἄξιον εἰπεῖν περὶ τῶν συνήθων τοῦ ἐκείνου τοσοῦτον.

C. Nimirum eorum qvibus utebatur familiariter, alii Viri boni erant, alii tales eſſe videbantur, ſed non erant. Atq; illos qvidem nihil omnino unqvam mutavit, hos vero tempus qvales eſſent arguit. Poſtqvam enim ad eum ſo-

C. ὅτι τῶν ἐκείνῳ χρωμένων συνήθων οἱ μὲν ἦσαν τῷ ὄντι ἀγαθοὶ, οἱ δὲ ἐδόκουν μόνον, ἦσαν δὲ οὐ τοιοῦτοι. Καὶ τοὺς μὲν τῶν πάντων οὐδὲν μετέβαλε, τοὺς δὲ ὁ χρόνος ἐξήλεγξεν, οἷς γὰρ ἐλάβετο

βετο τῆς βασιλείας καθαρῶς, καὶ κύκλῳ κατίσχη τῶν τε θησαυρῶν, καὶ τῶν ἄλλων ὅσα τὸν πλεῖστον ποιεῖ τὸν βασιλέως· οἱ μὲν προῖκά τι αὐτῷ σωθῆσαι, καὶ οὐκ ἔπόθουν τὰ αὐτῶν μείζω ταῖς παρ' ἐκείνου εἰσόδοις, ἀλλ' ἱκανὸν ἡγοῦντο κέρδος φιλεῖν τε καὶ φιλεῖσθαι, καὶ τὸν αὐτῶν ἐρώμενον ἐρᾶν, ἄρχοντά τε τῷ τηλικαύτῳ ἀρχῇ, καὶ σοὶ ἕπεσθαι. καὶ πολλάκις γε αὐτὸς κελεύοντος λαμβάνειν, καὶ νὴ Δία γε καὶ δεομένου, γῆν, ἵππους, οἰκίαν, ἀργύριον, χρυσίον, ἀπορεῖν λέγοντες ἐλέφευγον τὰς δόσεις. οἱ βέλτιστοι μὲν ἅτως. οἱ δὲ χρημάτων πάλαι μὲν ἐπιθυμοῦντες, ἀπορώτατοι δὲ καταφρονεῖν, καιρὸν δὲ ἀναμένοντες, ἐχρῶντο φανέντι. καὶ ᾔτουν, καὶ λαμβάνοντες ᾔτουν πάλιν, καὶ λαβόντες οὐκ ἔληγον, ἀεὶ δ' ἐλλεῖ τι αὐτοῖς ἴσχειν τῷ ἀπληστίαν.

lum rerum ſumma pervenit, ipſe, qve theſauris, aliisq; rebus, qvæ Principis opes abſolvunt, eſſet potitus: illi qvidem gratis eum ſectabantur, neq; ejus reditibus rem ſuam augebant. Verùm eo contenti, qvod & amarent, & viciſſim amarentur, qvodq; ille eorum amicus, eos diligeret, dum tanti imperii, & tanta qvidem cum prudentia, gubernacula moderaretur. Cumq; ille ſæpius eis dona offerret, imo per Jovem ut acciperе vellent etiam oraret, agros inqvam, eqvos, domos, argentum, aurum, abundare ſeſe opibus dicentes, ſemper iſta refugiebant. Atq; ita qvidem ſeſe gerebant illi familiarium ejus qvi Viri boni erant. Reliqvi vero à longo tempore opibus inhiantes, magnos ut ut ſeſe earum ſimularent eſſe contemtores, tempusq; (iis acqvirendis idoneum) captantes, eo ubi adveniſſet ſtrenue uſi ſunt. Atq; adeo ſemper qvod flagitabant, & hoc qvoq; accepto flagitandi tamen non faciebant finem, nec qvicqvam erat qvod inſatiabilem eorum cupiditatem impleret.

CI. ὁ δὲ μεγαλοψυχίᾳ μὲν ἐπεποίητο, χρηστὸς δὲ οὐκέτ' ἐνόμιζεν· ἀλλ' ἠπατημένος μὲν ἤλγει, τὸν χρόνον δὲ αἰσχυνόμενος ἠνείχετο. καὶ τὸ δοκεῖν

CI. Atq; ille qvidem in magnanimitate liberalitateqve ſua pergebat, bonos tamen viros iſtos eſſe non autumabat amplius. Et deceptum qvidem ſe eſſe dolebat, ne tamen temporarius amicus vi-

deretur, veritus, eos toleravit. Seq; in amando constantem videri maluit, qvam eos, talibus instructos moribus, à se repellere. Adeoq; neminis qvidem illorum qvi cum ipso conversabantur indolem ignorabat: gaudens autem bonis, secusq; animo affectos inter calamitates qvas ferri oporteat reponens, illos qvidem firmiter retinuit, hos vero non ejecit. Imo & dicendi artis magistrum, præstantioribus qvam professio polliceretur moribus insignem, impense coluit. Philosophum contra vitam ab habitu disparem viventem ludibrio habuit atqve contemtui. Eo autem qvod antiqvas Imperii Romani consvetudines contemnere nollet videri, nihil fere non toleravit.

CII. Verum ingenti omnes vos suspensos video, postrema ejus eaqve maxima facinora audiendi desiderio: qvæ nimirum suscepta adversus Persas eorumqve regiones expeditione patraverit. Nec mirum sane est, huic orationis meæ parti hiante ore vos qvasi iminere, cum summam qvidem rerum gestarum, vincentemq; Julianum cecidisse noveritis, magis vero specialia partim plane non, partim aliter ac gesta fuerunt hactenus audiveritis. Magis vero ad ista accipienda vos cupidos reddit, opum qvibus Persæ valent consideratio, vi-

εἶναι βέβαιον· οἷς φιλίαν, ἢ τοιούτων ὄντων ἀπηλλάχθαι κρεῖττον ἡγεῖτο. ὡς ἠγνόει μὲν ὁδοὺς τῶν πλησιαζόντων τῇ φύσει, χαίρων δ' αὐτῶν τοῖς ἀγαθοῖς, καὶ συμφορᾶν οὓς ἐπέρας κειμένων, ἢ μὲν ἔσχετο, οὓς ἦ οὐκ ἀπήλαυνεν. ἀλλὰ καὶ Σοφιστὴν κρείττω τῆς σοφιστείας παρεχόμενον τὸν τρόπον ἐθαύμαζε, καὶ φιλόσοφον χείρω τοῦ σχήματος ἐλεγχόμενον ἐπέπιζε. τὸ δὲ μὴ δοκεῖν ἐν τῇ βασιλείᾳ παλαιὰς ἀτιμάζειν συνηθείας, πάντα ἔπειθε φέρειν.

CII. ἀλλὰ γὰρ ἐπιθυμεῖν μοι δοκεῖτε τῆς ἐπ τελευταίων ἐπ μεγίστων ἀκοῆς, ἃ Πέρσας καὶ τὴν ἐκείνων γῆν ἐπεστράτευσας διέθηκε. καὶ θαυμαστὸν ἴσως οὐδὲν εἰ πᾶλαι πρὸς πάντα τὰ μεγίστα κεχήνατε, τὸ μὲν κεφάλαιον εἰδότες ὡς νικῶν ἔπεσε, τὰ δὲ ἐν μέρει τὰ μὲν ἐξ ἀκοῆς ἔχετε, τὰ δ' οὐχ ὡς ἔχει. ποιεῖ δὲ ὑμᾶς ἀρμοδίως πρὸς τὴν ἀκρόασιν λογισμὸς τῆς Περσῶν ἰσχύος,

ἰσχύος, καὶ ὅσων ἄλλων ἰσίκων τῇ Κωνσταντίου δυνάμει, καὶ ἐφ' ὅσον φρόνημα καὶ θάρσους ἔτοσὶ χωρῶν σὺν ἔθεσι.

ctoriarumqve qvos à tantis Conſtantii reportarunt exercitibus: intrepidi item Juliani animi memoria, cum contra hoſtes ſuperbos adeo atq; feroces exercitum duceret.

CIII. Κωνστάντιος μὲν χωρὶς τῶν ἄλλων νήσων καὶ τῶν ἐν τῷ Ὠκεανῷ κειμένων, τῇ ἐξ αὐτῶν ἠϊόνων γῆ μέχρι τῶν Εὐφράτου ῥευμάτων ἐκέκτητο, τά τε ἄλλα φέρουσαν πάντα πολλά, καὶ σωμάτων μεγέθη, καὶ ψυχῶν ἀνδρείας, ἀφ' ὧν αὖ γένοιτο στρατόπεδον ἀῤῥαγές. ἀλλ' ὅμως ἔτος ὁ μέγας τῆς θεοσεβείας, ὁ τὰς μυρίας πόλεις καὶ λαμπρὰς ἔχων, ὁ σὺν πολλῇ δεχόμενος φόρους, ὁ τὴν πολὺν χρυσὸν ἐκ τῶν μετάλλων ἐξαγαγών, ὁ καλύψας ἱππείων σιδήρῳ σώματα Περσῶν ἀκεμβέστερον, ὁ καὶ σὺν ἵπποις ὅπλοις ῥυόμενος τραυμάτων, ἔτος πόλεμον θεῖον ἐκ πατρὸς ἐκδεξάμενος, θάρσους δεόμενον βασιλέως, καὶ ψυχῆς ὑπεσταμένης ἀνδρικῶς χρῆσθαι καλῶς· ὡς συμπολεμήσειν τοῖς ἑαυτοῦ ὁμωμοκὼς, ὅπως μὴ λήψεται τἀκείνων, ἢ μήτι τῶν

CIII. Conſtantius enim, qvi præter inſulas, tum alias complures, tum eas qvas Oceani undæ circumfluunt, omnem qvæ ab ipſis ejus littoribus ad Euphratis usq; fluenta protenditur terram, poſſidebat: terram inqvam, tum aliarum rerum qvam plurimarum, tum imprimis corporum mole conſpicuorum, fortiumq; animarum feracem, ex qvibus inſuperabilem exercitum liceat componere: Hic tamen ipſe Conſtantius, maximo apparatu inſtructus, innumeris maximisq; urbibus imperans, qvamplurimis vectigalibus abundans, maximam ex metallis auri vim hauriens, ferro eqvitum corpora magis qvam ipſi etiam Perſæ ſolicite tegens, qvin & eqvis armatura à vulneribus præſtans ſecuritatem: hic inqvam Conſtantius hæreditario qvaſi jure à Patre accepto bello, magno Principis animo opus habente, ingenioqve qvod exercitu recte uti noſſet; non aliter ac ſi juramento ad ferendum hoſtibus auxilium ſeſe obſtrinxiſſet, nihil omnino operam dedit, ut vel qvæ hoſtium eſſent

eſſent iis eriperet, vel ne ſuorum qvidqvam ab iis ſubjugaretur impediret. Verùm exercitum qvotannis autumno ineunte educens, cum integrum veris tempus in urbibus oppugnandis hoſtes jam transegiſſent, Euphrate ſuperato atqve prope eum poſitis caſtris, nihilqve aliud mente verſans, qvam qva ratione, hoſtibus apparentibus, fugam arriperet, oppugnatorumqve tantum non audiens miſtos gemitibus clamores; optime Imperatoris ſeſe partes impleviſſe arbitratus eſt, ſi ſigna nunqvam contulerit, nec peſſumeuntibus ſuis auxilio eſſe conatus fuerit.

CIV. Qvinam igitur otii illius fructus? Hoſtis qvatiebat muros, urbes evertebat, abductisq; una cum opibus hominibus ad ſuos revertebatur. Ille vero nuntios mittebat, qvi editas ab hoc ſtrages ſpecularentur, fortunæq; ſuæ agebat gratias, qvod graviora patrata non fuerint. Atq; per urbes incedebat elatus, gratulationes victoriæ debitas qvotidie à Curiis admittebat. Hæcq; ſingulis annis eodem modo procedebant, irruebat Perſa, Conſtantius vero moras adhuc nectebat: operib⁹ urbes ille cingebat, hic educendi exercitus faciebat initium: in eo jam erat ille ut eas expugnaret, ejusq; rei

αὐτῷ γένοιτο ὑπ' ἐκείνοις οὐκ ἰσχύσασι. πράπυμα δὲ ἄγαν καθ' ἕκαστον ἔτος ἐχομένης θέρους, ἅμα ἦλε τειχομαχήσαντα, Λαβᾶς ὑφεστὼς καὶ πρὸς αὐτῷ πεπιστὼν πρᾶπιν καθίσας, καὶ λογισάμενος, εἰ φανεῖεν οἱ πλέμιοι, φεύγων, ἢ πλιορκημένων μόνον οὐκ ἀκόων τὰς οἰμωγὰς, κρατηγικώτερον ἡγεῖτο τὸ μὴ μάχεσθαι, μηδὲ τοῖς οἰκείοις ὀπλλυμένοις ἀμύνειν.

CIV. τίς γὰρ ὁ τῆς καθέδρας καρπός; ὁ μὲν κατίσχυε τείχη καὶ κατίσκαπτε πόλεις, καὶ χρήματα καὶ σώματα ἄγων ἀνέστρεφεν. ὁ δὲ οὐδ' ἰώμενος τὸν ἐρημίαν ἔπεμπε, καὶ εἴ μὴ πλέον τι πεπυθέναι χάριν ἤδει τῇ τύχῃ· καὶ λαὸς ἦν πόλεων ἐπαινῶν μεθ' ἡμέραν τὰς ὑπὲρ νίκης νενομισμένας φωνὰς ὑπὸ τῶν δήμων δεχόμενος. καὶ τοῦτο μὲν ἔργον ἔτους ἑκάστου, διέβαινεν ὁ Πέρσης, ὁ δὲ ἔμελλε· περισέβαλλε προβόλοις, ὁ δὲ ἐπινεῦτο· ἐγγὺς μὲν ἐλθὼν, ὁ δὲ ταῦτα ἐπιω-

ἐπιωθούμενος, τῷ δὲ ἤρκει μὴ μεμαχῆσθαι. ὁ μὲν αἰχμαλώτων ἡβρύνετο πλήθεσιν, ὁ δὲ ἵππων ἀμίλλαις· τὸν μὲν ἐστεφάνουν αἱ πόλεις, ὁ δὲ σοῦ ἠνίχου. ἆρ' οὐκ εἰκότως συνεσείρηται· Περσῶν ὕστερον σύμμαχον; τὸ γὰρ παρὸν κωλύειν ὑπερέπειν, ἐγγὺς αὖ εἶναι καὶ ταῖς χερσὶ συντελεῖν.

nuntius ad hunc afferebatur, at contentus hic erat si manus non essent conserendæ: Ille captivorum multitudine sese oblectabat, hic eqvorum certaminibus: Illum urbes, hic agitatores coronabat. Nonne itaq; Persarum confœderatus & socius dictus merito fuit? Sane enim ut aliqvid fiat permittere, cum impedire maxime valeas, non multum differt à lato ipsis manibus tuis auxilio.

C V. Καὶ μή μοι οἰέσθω τις ἀγνοεῖν μήτε τὴν νυκτομαχίαν ἐν ᾗ δρασάντες τι καὶ παθόντες διεκρίθησαν, μήτε τὴν ἐν ἠπείρῳ ναυμαχίαν, ἐν ᾗ μόλις τὴν πολλὰ πεπονθυῖαν πόλιν ἔσωσαν. αὐτὸ γὰρ ἤδη τοῦτο καὶ τὸ χεῖρον ἐστιν, ὅτι ψυχὰς ἀθρόας πολεμίους φοβεῖν, φοβεῖσθαι συνεθίσε, καὶ πονηρὰν μελέτην γυναίας φύσεις ἐξέλυσεν. ὅση δὲ ἡ τῆς μελέτης ἰσχὺς ἐν ἅπασι πράγμασι δηλοῦσι μὲν οἱ σοφοί, δηλοῖ δὲ καὶ ὁ μῦθος. αὔτη καὶ τὸν βελτίω καὶ τὸν χείρω τοὺς τἀναντία ἂν μεταστήσαι, τῷ μὲν χεῖρον τῆς φύσεως, τῷ δὲ δοθεῖσα βελτίον. αὔτη καὶ γυναῖκας ἐφ' ἵππους ἀνεβίβασε, καὶ κρείττους ἀνδρῶν ἐν ὅπλοις ἐποίησε. κἂν

C V. Nec vero qvisqvam ignorare me putet commissam aliqvando noctu pugnam, ex qva æqvo fere marte discessum est: nec commissum in terra navale prælium, qvo ægre admodum gravissime conccussa urbs servata fuit. Illud ipsum enim auget culpam ejus, cum nimirum animas nactus, qvæ possent hostibus terrorem incutere, timiditati eas assvefecerit, indolemq; earum generosam male eam excolendo infirmam reddiderit. Qvanta enim culturæ atq; exercitii in omnibus rebus vis sit, & Sapientum dicta, & Poëtarum fabulæ docent. Hæc bonos pariter ac malos ad contrarium statum perducere valet, illis qvidem deteriora, his vero meliora qvam à natura acceperant largiens. Hæc fœminas qvoq; eqvos conscendere, Virosqve armis antecellere docuit. Contra si vel

eum qvi natus qvaſi ad virtutem eſſe videtur, conviviis & compotationibus ætatem terere cogas, deſeret eum virtus, ipſeq; hiſce aſſvefactus, eorum loco qvæ à virtute ſunt bonorum iſta amat, contraq; priora illa averſatur, conſvetudine ipſam expellente naturam. Talé igitur qvippiam Conſtantii qvoq; milites, culpa ipſius paſſos eſſe dico: cum arma nimirum capeſſerent qvidem, ſed pugnam inire prohiberentur: & ſub tentoriis ſtertere docerentur, dum concivibus ſuis eſſet pereundum: nec ignominiam vereri, contraq; autem mortem exhorreſcere diſcerent. Qvæ omnia primo qvidem indignationem ipſis, prout decet Viros fortes moverunt: minus tamen paulo poſt: mox lubenti animo ea admiſerunt: tandem laudibus qvoq; approbarunt.

CVI. Indeqve ſi forte pulvis è longinqvo obſervaretur concitatus, qvalem eqvi movere ſolent; non ad pugnam illos excitavit, ſed in fugam ſtatim convertit. Etenim eqvitum turma qvadam iis oblata, licet perexigua eſſet, terram tamen ſibi ſtatim dehiſcere precati ſunt, omnia potius ferre parati qvam Perſam intueri propius. Cumqve adeo maſcula virtus iis eſſet ademta, τὴν ἀρετῆς φύσει μετειληφότα ζῆν ἐν κώμοις καὶ μέθαις ἀναγκάσῃς; ἡ μὲν αὐτὸν ἀπολείπει, μαθὼν δὲ ταῦτα, ἀντὶ τῶν ἐκείνης καλῶν ζῇ τούτοις ἡδόμενος, ἔχθρᾳ δὲ αὐτῷ τὰ πρότερα, καὶ ἡ συνήθεια τῷ φύζιν ἐξέκρυσε. τοιοῦτόν τί φημι καὶ σοὶ ἐκείνους στρατιώτας ὑπ' ἐκείνου πεπονθέναι, τὰ μὲν ἄπαλα λαμβάνοντας, συμπίπτειν δὲ κωλυομένους, καὶ διὰ δάσκομένους ὑπὸ σκηναῖς καθεύδειν συγχυῶν ἀλισκομένων, καὶ μὴ φοβεῖσθαι τὸν αἰχμητὴν, καὶ δεδοικέναι τὸν πλοῦτον. ἃ τὸ μὲν πρῶτον δυσχέραινον, ὡς εἰκὸς ἀνθρώπους. ἔπειθ' ἥδιον, εἶτα προσίεντο· εἶτα ἐπῄνουν.

CVI. Διὰ ταῦτα πόρρωθεν κονιορτὸς ὀφθεὶς, οἷος ἐξ ἵππων αὐτῶν γένοιτο, οὐκ αὐτοὺς ἐποίησε συμβαλεῖν, ἀλλ' ἔτρεψεν εἰς φυγήν. Ἴλης μὲν γὰρ ἐπιφανείσης ἱππέων, ἀσθενοῦς μεγάλης, χαρεῖν αὐτοῖς ἠυχοντο τὴν γῆν, πᾶν παθεῖν αἱρούμενοι μᾶλλον, ἢ Πέρσην ἐγγύθεν προσιδεῖν. ἐξηρημένης

μένης δὲ ἐνθένδε τῆς ἀνδρείας ἐπαφίετο καὶ ἡ παῤῥησία, καὶ ἅτε ἀνωμολόγητο τὸ δέος, ἀφ' ὅτου παρ' οἷς κατηλθοιεν ὑπὸ τούτων ἠξίουν θεραπεύεσθαι, τέχνημα τῶν Περσῶν ἔπαινον ἐπιχλίοντας. καὶ πᾶς ἂν εἶπεν ἐπισκώπτων ὅτι Πέρσης ἐκεῖνος ἔρχεται, οἱ δ' ἀφ' ἡρυθρίων μὲν καὶ ἀπιππήδων. ἐπὶ μὲν γὰρ τοὺς ὁμοφύλους ἀγόμενοι καὶ τιτρώσκειν ἤδεσαν καὶ τιτρώσκεσθαι. Περσικὸς δὲ αὐτοῖς ἔτω πολὺς ἐνίδρυτο φόβος, ἐν πολλοῖς ἔτεσι συλλεγείς, ὡς ἔφη τις καὶ αὐτὸς καὶ οὗτος ἐν ταῖς χαφαῖς πεφρικέναι.

CVII. τούτους δὴ οὕτω διεφθαρμένους ἔτος ὁ θαυμάσιος ἐπὶ Πέρσας ἦγε. οἱ δὲ ἠκολούθουν κατὰ μικρὸν ἀναμιμνησκόμενοι τῆς ἀνδρείας λοιπὸν εἶχον, καὶ πιστεύοντες διὰ πυρὸς ἰέναι καὶ ἀπαθεῖς τῆς ἐκείνου βουλῆς. τίνες γὰρ αὐτοῖς; μειράκιον ἔσαν ἰδιῶται ἐν ὀπορρήτοις ῥοπὴν, (ὃ γὰρ ἥδειν ἀνήσειν καὶ σεσιωπηθὲν, μᾶλλον καὶ ὠφελήσειν κρυφθὲν,) οὐκ εἰσόδου χρόνον, οὐκ εἰσβολῆς ὁδὸν, ἢ μηχανημάτων τρόπον, ἥδειν οὐκ ἔτρεφεν ἡ τῆς ψυχῆς, ἐξήνανimi qvoqve una illis periit libertas. Atqve ita apud omnes nota fuit eorum timiditas, ut si qvando ab iis, ad qvos divertebant, ministeria confidentius poscerent, solo Persarum nomine ut modestius agerent fuerint adacti. Et qvisqvis falsè illis illudere cuperet, Persam adventare dicebat, qvo audito in ruborem illi conjecti discedere solebant. Certè qvidem contra cives suos educti vulnera & inferre & accipere noverant: Persarum autem tantus eos insederat metus, per qvamplurimos annos in iis auctus, ut diceret nonnemo pictos qvoq; eos Persas metuere.

CVII. Hos itaq; adeo corruptos egregius Imperator Julianus contra Persas educebat milites. Illi vero ita eum seqvebantur, ut paulatim recordari pristinæ suæ virtutis inciperent, & per medias flammas, si ipsi visum fuisset, sine noxa viam sibi patere arbitrarentur. Qvid vero deniq; visum illi fuit? Cum nosset magnum in eo esse momentum, ut secreta essent qvæ qvis moliatur, (ea enim qvæ nihil prosunt si antea innotescant, plurimum conducere videas si occulte fieri possint) neq; tempus irruptionis, nec viam qva ad invasionem erat prorupturus, nec qvibus usurus erat belli artes, nec

qvicqvam aliud eorum qvæ pectore versabat, cuiqvam enuntiavit. Probe scilicet gnarus, omnia qvæ ore proferrentur ad exploratorum statim pervenire aures. Verum Præfecto Prætorio ut navibus Euphratem, naves vero commeatu impleret, edixit.

CVIII. Ante hyemis autem exitum, præter omnium opinionem fluvio celerrime superato, non ad vicinam urbem magnam, & incolarum numero abundantem, cui Samosata nomen est, iter inflexit, ut spectaretur pariter atqve spectaret, iisqve qvibus solent Principes honoribus afficeretur. Sed celeritate illo tempore opus esse persvasus, ad urbem delatus est amplissimo & antiqvissimo Jovis templo insignem. Qvod cum stupore postqvam esset contemplatus, Deumq; ut copiam sibi affligendi Persarum res faceret, orasset; viginti millia armatorum copiis suis detracta Tigridem versus abire jussit, ut & præsidio isti essent tractui, si qvæ adversa vis ibi forsan erumperet, & sibi vocanti tempore opportuno auxilium ferrent. Convenerat autem, ut simile qvid Armenus qvoq; faceret: ut scilicet cum (ferro &) igne, ut par est facere hostem, opulentissimas hostium regiones pervagatus, cum Juliano copias jungeret: qvo adeo viri-

νεγκεν. εἰδὼς ὅτι πᾶν ὑπεκπεφθὲν ἀθὺς ἐστιν ἐν οἷς κατασκέπτων, ἀλλὰ πλοίων ἐμπλήσας τὸν Εὐφράτην, καὶ τροφῆς τὰ πλοῖα σώσας τὸν ὕπαρχον ἔφητο.

CVIII. πρὶν δὲ τὸν χειμῶνα ἐξήκειν, ὑπερβὰς τὰς ἀπίστους ἐλπίδας, καὶ οὐ πόλιν μεγάλην διαβὰς τὸν ποταμὸν, οὐκ ἐπὶ τὴν πλησίον, μεγάλην τε καὶ πολυάνθρωπον πόλιν, Σαμόσατα καλουμένην, ἦλθεν, ὠφελῆσαί τε καὶ ὀφθείη, ἐς τὸ εὐωθότα τοῖς βασιλεῦσι τιμηθείη. ἀλλ' ἐξύπτιος δείσας τὸν καιρὸν εἰδὼς ἦκε μὴ εἰς πόλιν ἔχουσαν μέγα Διὸς ἱερὸν δέχαιον. θαυμάσας δὲ καὶ ὠξάμενος δύναιτο οἱ κακῶσαι τὰ Περσῶν, ἀποσχίσας τῆς δυνάμεως μυριάδας ὁπλιτῶν δύο, τούτους μὲν ἐπὶ τὸν Τίγρητα πέμπει, φυλάξοντας τε τὴν γῆν εἴ τι ταύτῃ ἐπέσοιτο δεινὸν, καὶ παρεσομένους ἐς καιρὸν καλοῦντι. χρῆν δὲ ἅμα καὶ τὸν Ἀρμένιον ὡσαύτως πολήσειν τι τοιοῦτον, ἅμα δὲ τῆς ἐκείνου γῆς τῆς ἐρίπης ἐλθόντα μὴ πυρὶς, ὥσπερ εἰκὸς τὸν ἐχθρὸν, συμμίξαι τῷ βασιλεῖ, καὶ χωμένους ἀθρόους

ἢ ἐκβαλεῖν τῶν ὅρων σὺν ἀναστάσει φεύγοντας, ἢ καταπατησομένους.

CIX. τούτων δὲ παρηγγελμένων αὐτὸς ἐχόμενος Εὐφράτου, πιεῖν τι παρέχοντος, καὶ ὁδοιπόροντος τῷ ἐν τοῖς πλοίοις τροφῷ, ἐχώρει. πλῆθος δὲ καμήλων θεώμενος, κάμηλον ἑξηρτημένην καμήλῳ, φορτίοις βαρυνομένων· τὰ δὲ ἦν οἴνός τε ἡδὺς ἄλλος ἐξ ἄλλης γῆς, καὶ ὅσα εἰς ἡδὺν πόσιν οἶνον τοῖς ἀνθρώποις μεμηχάνηται, τί φέροιντο ἐρόμενος, ἐπειδὴ ἐπύθετο, μένειν κελεύει τὰς πηγὰς τῶν ἡδονῶν. πρέπειν γὰρ στρατιώτας ἀγαθοῖς πίνειν οἶνον ἐν αὐτοῖς κτᾶσθαι τὸ δόρυ, στρατιώτην δὲ ἕνα καὶ αὐτὸν εἶναι, καὶ πεσσόκειν αὐτῷ τοῖς πολλοῖς ἰσοδίαιτον εἶναι. ὕστερον δὲ τὰ τροφῷ ἔχοντα πάντα ἀποκόψας, ὧν μάλιστα καὶ μόνων ἐδεῖτο τὰ παρόντα ταῦτα ἔχων ἐπορεύετο, τῆς γῆς αὐτῷ τὰ ὑπαζύγια βοσκούσης πάσχειν· τὸ γὰρ ἔαρ ὑπὲρ ἐκείνης ἤδη τῆς χώρας εἰσῆκει.

bus in unum collectis, vel exturbarent finibus ſuis hoſtes fugientes; vel ſi cedere loco noluerint, proſternerent & conculcarent.

CIX. Hiſce itaq; conſtitutis ipſemet ad Euphratis ripam cum ſuis proceſſit, utpote qvi & potum ei ſuppeditaret, & naves veheret commeatu onuſtas. Cum autem camelorum gregem (exercitum ſeqvi) cerneret, qvorum unus ab altero continuo nexu trahebatur, mercibus onuſtorum: (iſtæ autem erant varia ſvaviſſimi vini genera, qvorum in alia regione nata erant alia, una cum variis rebus qvæ ut ſvaviorem redderent vini potum humana adinvenit ſolertia) atq; qvid illi geſtarent interrogans, certior ea de re factus eſſet; ne iſti voluptatum fontes ulterius pergerent juſſit. Bonos enim milites decere ajebat, ne alio uterentur vino qvam eo, qvod armis ſuis ſibi paraſſent; pro militum autem uno ſe qvoq; haberi velle, fasq; adeo eſſe, ut communi cum aliis ipſe etiam victu fruatur. Sic igitur omnibus qvæ ad voluptatem faciunt rejectis, ea ſolum qvibus carere non poterat ad manum habens, proceſſit; jumenta ejus ſalutaribus herbis terra illa paſcente, jam enim vernum tempus in regionibus iſtis initium ceperat.

CX. Cumqve aliqvantum cum exercitu longius promoviſſet, munimentum ſe iis obtulit, in peninſula qvam fluvius efficiebat ſitum, qvod primum fuit & viſum & captum, non armis ſed eorum qvi tenebant metu. Cum enim ſitos è regione tumulos exercitum penitus obtexiſſe cernerent, armorum ſplendorem non ferentes portas aperuerunt, factaq; deditione, in noſtras terras ſedes ſibi qvæſituri delati ſunt. Fuere autem rebus omnibus neceſſariis abundanter inſtructi, multorumq; dierum victus unicuiq; ex iis ſuppetebat, adeo ut per contiguum deſertum facientes iter, non minus laute qvam in urbibus alii vixerint.

CXI. Aliud munimentum occurrebat in inſula, qvæ littora habebat non ſenſim adſcendentia ſed præcipitia plane, muroq; undiqvaq; erat cincta, qvi ne minimam qvidem inſulæ partem extra ambitum ſuum reliqverat, ne tantillam qvidem, qvæ pedi locum permitteret. Ejus itaq; incolas ob loci naturam felices eſſe ajens, cetera ſatis gnarus, gratiſſimam hoſtibus rem ſeſe eſſe facturum, ſi impoſſibilia hujusmodi facere aggrediatur: ejusdemq; furoris eſſe perſvaſus, ea qvæ expugnare difficile non ſit præterire, & oppugna-

CX. καὶ προϊόντες φρούριον εἶδον ἐν χερρονήσῳ τῷ ποταμῷ κείμενον· πρῶτον καὶ φανὲν καὶ ληφθὲν ὑφ' ὅπλοις ἀλλὰ φόβῳ. ὡς γὰρ οἶδον τοὺς ἀπαντικρὺ λόφους ὑπὸ τῆς στρατιᾶς κεκαλυμμένους, οὐκ ἐνεγκόντες τὰς μαρμαρυγὰς τῶν ὅπλων ἀνέῳξάν τε τὰς πύλας, καὶ δόντες αὐτοὺς, ἦλθον τῷ ἡμετέρῳ οἰκήσοντες. τὸ δὲ τῶν Ἀπιηδείων πλῆθος καὶ πολλῶν ἡμερῶν ἑῷ ἑκάστῳ τροφὴ, ὥστε δι' ἐρήμου τῆς ἐχομένης ἰόντες, ὅσωπερ ἐν ἄστει δοπολαύειν εἶχον.

CXI. Φρούριον ἕτερον ἑῷ ἐν νήσῳ περιεξεσμένῃ, καὶ τεῖχος περὶ πᾶσαν ἐλήλασμένον, μηδὲν ἔξω καταλελοιπὸς αὐτῆς, μηδ' ὅσον δοῦναι χώραν ποδί. μαχαιρίσας δὴ τοὺς οἰκοῦντας τῆς ἐκ τόπου φύσεως, καὶ γνοὺς ὡς, εἰ τοῖς ἀηθεστέροις ἀπιχειροίη, χαλεπὸν ἂν τοῖς πολεμίοις. καὶ ὅπη τῆς ἴσης ἀρχαίας παρείναι τε καὶ λαβεῖν ἔνι, καὶ προσπαλαίειν τούτοις καὶ λαβεῖν ὑφ' οἵῳ τε παχέως ἐπ' αὐτοῦ ἥξειν εἰπὼν, καὶ δίς-

δέος σφίζιν ἔ μικρὸν ἐγκατοικίσας, ἐτάραξε τὴν γνώμην τοῖς ῥήμασι.

re ea qvæ ſuperari nulla ratione poſſint: mox ad eos ſeſe rediturum dicens, terroremq; non exiguum eis injiciens, verbis animos eorum concuſſit.

CXII. πάλιν δ' ἐρήμου πορευθεὶς ἄπωτω τῆς Ἀσσυρίων γῆς, ἣ ποιεῖ σὺν οἰκήτορας εὐδαίμονας τοῦτο μὲν τελήθει καὶ κάλλει καρπῶν ἀπ' ὀλίγης σπέρματος, ἔστι δὲ ἀμπέλων τε καὶ φοινίκων τόκῳ, καὶ τοῖς ἄλλοις ἀγαθοῖς, ἃ δῶρα γῆς ἀγαθῆς. ταῦτα βλέποντες, καὶ τούτων μετέχοντες οἱ στρατιῶται, πολλῶν ὄντων ἐν ἑκάστῃ κώμῃ· (πολλαὶ δὲ αἱ κῶμαι καὶ μεγάλαι, καὶ πόλεσιν ἔ σφόδρα μεγάλαις αἱ πολλαὶ παρεισέμβασαι, διὰ πάσης τῆς Ἀσσυρίας φκισμέναι·) τούτοις ἂν εὐτυχὼν ὁ στρατὸς οὐκ ἐμέμψατο τῇ πρὸς τὴν περσίαν παλαιπωρίᾳ. τὸ γὰρ ἄθλον ἄξιον ἦν ἢ πεπονημένων διὰ τῆς ἐρήμου τὴν ἥμερον ἔχειν. ἐνταῦθα φοίνικας ἐξέτεμον, ἀμπέλους ἀνέσπων, ἐκύρσων ταμιεῖα, κατέσκαπτον μετ' ὀργῆς, ἤθιζον ἔπινον, ἔ μὴν μέχρι μέθης· ἔ γὰρ ἦσαν ἔ διὰ μέθην δρέπανοι δυσφαγεῖς ὁ φόβος· ἀλλὰ τὴν μὲν δύναμιν ἐσωφρόνουν ἢ καὶ

CXII. Cum autem novum ſuperaſſet deſertum, Aſſyriorum Regiones tandem attigit, qvæ incolas ſuos partim fructuum multitudine pulchritudineq;, ab exigua ſeminis copia prodeuntium, partim vitium atq; palmarum ubere proventu aliisq; bonis qvæ terra pingvis ſuppeditat, beare ſolet. Iſta videntes, talibusqve fruentes milites, utpote qvæ magna copia ſinguli vici ſuppeditabant (vici autem erant & multi & ſatis ampli, urbibusq; non nimis magnis haud pauci eorum erant ſimiles, qvi per totam late incolebantur Aſſyriam) his inqvam milites fruentes minime habuere qvod de itineris qvererentur moleſtiis. Satis enim præclarum proexantlatis in deſerto laboribus præmium, cultior illa terra iis obtigerat. Hic palmas exſciderunt, vites everterunt, penuarias cellas perqviſiverunt, imo & iræ indulgentes everterunt, comederunt, biberunt, citra ebrietatem tamen: neq; enim inebriari ſinebat cædes illius qvi ob vinolentiam fuerat jugulatus. Verum ſeipſos cohibuerunt, utqve ſobrii eſſent,

curæ

curæ illis fuit. Miseri autem Assyrii in montibus è longinquo suarum calamitatum erant spectatores. At fugientes illi, camposqve deserentes ab hostibus obsessos, fluvio in auxilium suum advocato abierunt.

CXIII. Qvomodo igitur ille ipsis qvidem auxilio, Romanis vero copiis adversus fuit? Cum magnus admodum fluvius sit Euphrates, & copiosior qvam alii multi simul sumti, nunqvam qvidem admodum est exilis, seipsum tamen tum qvasi superat longissime, cum procidentes verno tempore imbres Armeniæ nivem, hyberno tempore coacervatam, in aqvam convertunt. Qvi itaqve eum accolunt agricolæ, canalibus hinc inde ductis, in eosdem, in qvos Ægyptii Nilum, usus fluvium convertunt. Estq; utrumqve in eorum potestate, & admittere nimirum aqvas & avertere. Cum itaq; adventasset exercitus, omnibus fluvio patefactis accessibus, & canales, & eorum opere reliqvam terram universam aqvis impleverunt. Atq; illa perexiguo labore res ita constat. Cum itaq;, ubicunqve etiam stagnarent fluvii aqvæ, perqvam molestæ militibus essent, illæ vero qvæ in canalibus erant ad pect⁹ usq; adscenderent, imo & penitus obruerent non-

ὅπως νήφουσιν ἐσκώπτων. οἱ δὲ δυσχεῖς Ἀσσύριοι πόρρωθεν ἀπὸ τῶν ὀρῶν ἐώρων τὰ σφῶν αὐτῶν κακά. Φεύγοντες μέντοι καὶ τὸ πεδίον ἐκλιπόντες πολέμιον σφίσι σύμμαχον ἀντισήσαντες τὸν ποταμὸν, ὕστως ἀπῆλθον.

CXIII. πῶς ἂν τοῖς μὲν ἐπεκέρα, τοῖς δ' ἐμάχετο; πολὺς ὢν ὁ ποταμὸς Εὐφράτης, καὶ πολλῶν ποταμῶν ἀντίῤῥοπος, μικρὸς μὲν ἀδέποτε, μέγις δὲ αὐτὸς αὑτοῦ γίνεται τῶν ἠρινῶν ὄμβρων λυόντων εἰς ὕδωρ τὰ ἐν Ἀρμενίᾳ χιόνα, τὸ χειμῶνος οἰκοδομηθέντων. οἱ δὲ περὶ αὐτὸν γεωργοὶ διώρυχας ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἀνατέμνοντες, ὁπόσα Αἰγύπτιοι τῷ Νείλῳ, χρῶνται καὶ ἔστι ἀμφοῖν ὁ γεωργὸς κύριος ἐσβαλεῖν τε τὸ ὕδωρ καὶ μή. τὸ σρατὸ τοίνυν πλιόντος ἅπαντες πάσας εἰσόδους τῷ ῥεύματι, πάς τε διώρυχας ἔπλησαν, καὶ δι' ἐκείνων τὰ ἄλλα γλῶ. ὕτος μόχθων ἐκείνοις ὐ χαλεπώτατος. παντὸς μὲν τὸ λιμνάζοντος λυπῶντος, τὸ δὲ ἐν ταῖς διώρυξι τοῖς μὲν εἰς ςέρνον ἀναβαίνοντος, τοῖς δὲ εἰς στόμαχον,

ἔτι

ἔτι δὲ ὡς καὶ ὑπεραίροντος, ἀγωνίαν ἴσχατος αὐτόν τε σῶσαι, καὶ ὅπλα, καὶ τροφὴν, καὶ ὑποζύγια. καὶ τοῖς μὲν ἐπιστημένοις νεῖν βοηθὸς ἦν ἡ τύχη, τοῖς δ' ἀπειροπίροις μείζων ὁ πόνος. ὥσθ' οἱ μὲν ἐγεφύρων, οἱ δ' αὐτὶ τοῦ μέλλειν ἐτόλμων. καὶ τοῖς μὲν δι' ὄχθης ὑψηλῆς καὶ στενῆς ἐλαύνουσι τὸ μὴ βεβρέχθαι ὑπῆρχε, σφαλερὸν δὲ ἡ στενότης. οἱ δ' ἐκεῖνο φεύγοντες ἐς τοῖς ὕδασιν ἐχέοντο. καὶ δεσπότης τε δοῦλος χεῖρα ὤρεγε, καὶ δοῦλον ὁ δεσπότης ἀντέσπα.

CXIV. καὶ μὲν τοσούτων γε περιεσόμενοι τῶν δεινῶν οὐκ ἐμέμψαντο τῷ στρατίᾳ, οὐ ῥῆμα ἀπερρίψαν πικρὸν, οὐ πρὸς αὐτὸν ἐνενόησαν· ἀλλ' ὥσπερ μὲν ἐν Ἀλκινόου κήποις ἰόντες ὕπως ἥδοντο τοῖς παροῦσιν. ἐλπίδος τε οἴμαι βελτίονος ὑπούσης, καὶ ἅμα ἐς βασιλέως ταὐτὰ τοῖς πολλοῖς ἐνόντος παλαιπωρεῖντος. οὐ γὰρ τῆς τῶν στρατιωτῶν ἀπειρίας κεφαλαῖς

nullos, multum omnibus erat laborandum, ut & se ipsos, & arma sua, & commeatum, & jumenta non perderent. Atq; nandi quidem peritos ars sua aliquantum juvabat, hanc vero qui non callebant in majori adhuc periculo versabantur. Ideoq; alii pontes sibi struebant; alii audendo potius quam cunctando evadere voluerunt: atq; sic ii quidem per excelsos tumulos, qui ab utroq; canalis latere eminebant, delati, ne madefierent quidem evitarunt, sed tumulorum illorum angustia periculo non carebat: qui vero id facere nollent, aquis perfundebantur, porrigebatq; servus Domino, & vicissim Dominus servo manus.

CXIV. Atq; tam graves licet ipsis molestiæ fuerint superandæ, nemo tamen gemitum emisit, nemo profudit lacrymas, nemo expeditioni indignatus est, nullum durius protulerunt verbum; imo nihil tale vel in mentem iis venit: sed ita rebus præsentibus fuere contenti, ac si per Alcinoi hortos facerent iter. Cujus rei causam tum eam fuisse existimo, quod meliora deinceps expectarent; tum eam, quod ipse Imperator lubenti animo eadem cum ipsis perferret. Non enim per constrata asseribus militum capi-

ta, ut alius qvidam fecit, ſine difficultate ſolus, inter reliqvos graviſſimis difficultatibus exercitos evaſit. Sed primus exſiſtens eorum qvi lutum limumq; & aqvas corpore ſuo perrumpebat, hac ratione aliis qvoqve, non verbis ſed factis animum addidit: madente militibus pariter ac iis qvi ſarcinas geſtabant oſtenſa purpura.

GXV. Et putaverant qvidem, qvi iſtam aqvarum copiam immiſerant, Aſſyrii, fore ut iſta arte ſua vel abire cogeretur exercitus; vel penitus ſuffocaretur. At contra illi non aliter ac ſi alis eſſent inſtructi, vel aqvas Neptunus in gratiam eorum diſſiparet, parvo poſtqvam ex iis emerſiſſent tempore non munimenta amplius exigua obſēderunt: verum (qvam obſidebant) urbs erat Aſſyriorum ampliſſima, regnanti tum Perſarum Regi cognominis, murosqve habens poſt primos adhuc alios, adeo ut urbs in urbe exiſteret, in majore nempe minor, non aliter ac dolia qvæ ſibi invicem inſeruntur. Cum autem impetus in eam fieret, intra muros arctiores, utpote qvi firmiores eſſe crederentur, incolas metus compulit. Romani vero milites alterum murum jam tenentes, alterum oppugnantes, à ſagittariis qvidem in loco ſupe-

GXV. καὶ οἱ μὲν τῷ λίμνῃ εἰργασμένοι τῷ πολλῷ Ἀσσυρίοι, τὸ σόφισμα ἤλπιζον ἢ ἀποστρέψειν τὸν στρατὸν ἢ ἀποπνίγειν. οἱ δὲ ὥσπερ ὑποπτέροι πάντες, ἢ ἐκ Ποσειδῶνος αὐτοῖς διεσάντος τὸ ὕδωρ, ἅτε διαφυγόντες μετ' ὀλίγον ἐνεσείβαλλον ἤδη φρουρίοις· ἀλλ' ἦν πόλις Ἀσσυρίων μεγάλη, ἐκ μὲν τότε βασιλεύοντος ἐπώνυμος, τεῖχος δὲ ἔσω ἐκ τείχους ἔχουσα δεύτερον, ὥστε εἶναι πόλιν ἐν πόλει, βραχυτέρων ἐν μείζονι, καὶ οἴκους οἴκοις ἐν ἀλλήλοις κειμένους, γιγνομένης δὲ τῆς ἐφόδου σωτῆρας οἴκους οἰκήτορας ὁ φόβος εἰς τὸ βραχύτερον τεῖχος, ὡς αὖ ἰσχυρότερον, οἱ δὲ τὸ μὲν ἔχοντες τῷ δὲ πολεμοῦντες, βάλλοντες μὲν ὑπὸ τῶν ἄνωθεν

πε-

τοξοτῶν, καὶ ἀπέθανόν τινες. χώματα δὲ αἴροντες ὑπὲρ τὸ τεῖχος παρεσήσαντο σὺν συνειλεγμένης ὁμολογίᾳ, ἣ δὲ ἦν μηδὲ ἐν ἀσυνδαίᾳ ποτὲ ἐκείνους ἀποδόναι Πέρσαις, ἤδεσαν γὰρ τὰς παρ' ἐκείνοις δορὰς· ὃ καὶ σημεῖον ἦν μὴ βλακεύοντας, παντὶ δὲ σθένει μαχομένης εἰληφθαι. ὅτω πάντα ἦν βασιλέως ἤπιά καὶ ἑδὲν τὸν ἄνδρα ἔφερεν. ἀλλ' ἦν χαλεπὸς μὲν πολεμίοις, χαλεπός τι τῶν οἰκείων τοῖς σὺν εἰδόσι κρατεῖν ἢ πίπτειν.

riori conſtitutis vulnerabantur; atq; mortem aliqvammulti ex iis oppetebant. Cum tamen opera admoviſſent, ipſos muros altitudine ſuperantia, eos qvi compulſi intra eos fuerant adegerunt ut paciſcerentur. Fuere autem deditionis conditiones, ne pace etiam conſtituta Perſis eos Romani redderent: notæ enim his erant familiares Perſis excoriationes: qvod ipſum etiam argumento eſt, non molliter eos rem gerentes, ſed omnibus ad pugnam viribus collatis expugnatos eſſe. Ita nimirum omnia Juliano cedebant, nihilq; ei reſiſtere poterat. At vero gravis erat hoſtibus, gravis etiam ſuis qvi aut vincere aut mortem oppetere nollent.

CXVI. τῶν τοίνυν προβεβλημένων τῆς στρατιᾶς ἱππέων κακῶς ἠγωνισμένων, ὥστε αὐτοῖς καὶ τὸν ἵππαρχον ἀποθανεῖν, σὺν αἰχμὴ τιμᾶσθαι πρὸ τῶν πολλῶν τοῖς ἀποκτενοῦσι παρέδωκεν, σὺκ ἀπὸ τῆς σκηνῆς ἐκπέμπων τὴν τιμωρίαν, ἀλλ' εἰς μέσους ἀναστρέφοντας εἰσελθὼν, καταβιβάζων ὠπλισμένους πολλοὺς, αὐτὸς ἔχων δορυφόρους ὀλίγους τινάς. ὅτως ἦν πεπαιδευκὼς ἄρχεσθαι σὺν στρα-

CXVI. Cum itaq; eqvites, qvi frumentatum euntibus præſidii loco additi fuerant, rem male geſſiſſent, ita ut Tribunum etiam amiſerint, eos qvi primas inter eos tenebant interfici juſſit. Non ex tabernaculo ablegans qvi ſupplicium ab iis expoſcerent, ſed ipſemet mediis iis dum reverterentur ſeſe inferens, atq; tot numero armatos exauctorans, cum ipſe vix tres circa ſe ſtipatores haberet. Ita nimirum milites docuerat obſeqvi, omniaq; ferre qvæ Imperatori viſa fuiſſent. Cum igitur hac ratione obviam proceſiſſet eqvi-

tibus magno cum clamore Tribunum amissum requirentibus, meritaq; pœna, eo qvod ulti illum non essent, eos affecisset, reliqvosqve omnes isto edocuisset exemplo, qvæ maneant tandem segnius rem gerentes; in castra rediit multo qvam antea redditus venerabilior. Eo autem, qvod qvantum fieri poterat terræ hostilis cuperet evastare, castra freqventius figebat, qvo nimirum parte exercitus intra vallum retenta, reliqvi levioris armaturæ magisqve expediti milites terram possent rimari, in varios dispersi locos. Qvi etiam subterraneas latebras pervestigarunt, atq; Assyriorum liberos una cum matribus trahentes reversi sunt, adeo ut major captivorum qvam eorum qvi eos cepissent numerus esset.

CXVII. Attamen ne sic qvidem commeatus penuria laborabant. Hinc vero ad paulo ante toleratos, qvorum canales causa erant, redibant labores, imo potius ad longe qvam antea graviores. Plures enim multo sese offerebant fossæ, majorq; aqvarum copia in locis depressioribus rursum subsidebat. Hic vero universi exercitus servati Julianus manifeste causa fuit. Cum enim liam viam ceteri commenda-

τιώτας, καὶ πᾶν τὸ δοκὲν τῷ κρατοῦντι δέχεσθαι. τοῖς δ' ἐν ἀπιστίαις ἀπαυτήσας, σὺν βοῇ τὸν δυσπολέμητα ζητοῦσι, καὶ δείξας τοῖς ἄλλοις ἄπασιν οἷα μένει τὸς διαῤῥαθυμοῦντας, εἰσῆλθεν εἰς τὸν σκηνὸν ἀνιμασότερος γεγονώς. βαλόμενος δὲ ὡς πλείστην τῆς πολεμίας κακουργεῖας, πυκνὰς ἐποιεῖτο τὰς ἀναπαύλας, ὅπως τὸ μὲν ἄλλο στρατόπεδον ἐν χαρακώματι μένοι, τοῖς δὲ κούφοις τε καὶ ὀρεσσίοις εἴη διερευνᾶσθαι τὸν γῆν, ἄλλοις ἄλλοσε σκεδαννυμένοις. οἱ καταγαίους τε οἰκήσεις ἀνεῦρον, καὶ ἦκον ἄγοντες Ἀσσυρίων τέκνα μετὰ μητέρων, ὥστε τὸν τῶν αἰχμαλώτων ἀριθμὸν πλείω τῶν κτησαμένων εἶναι.

CXVII. αὐτάνις δὲ τροφῆς ἦν. δὲ ἔτως. ἐντεῦθεν τοίνυν ἐχώρουν ἐπὶ τὸν αὐτὸν ἄθλον τὰς διώρυχας, μᾶλλον δὲ ἐπ' αὐτὸ τὸ ἄθλιε τὸ χαλεπώτατον. πλείας γὰρ αἱ τομαὶ τῆς γῆς, κἂν τὸ βάθος πάλιν τὸ πλέον. ἃ δὴ καὶ συμφέρεται σωτὴρ ἐγένετο τῆς στρατιᾶς πάσης. ἐπιγινομένης γὰρ ὑφ' ἑτέροις ἑτέρας ὁδοῦ, μικροτέρας μὲν

μὴ τῶν δὲ ὑδάτων ἔχω, τῆτ' αὐτὸ τῆς ὁδοῦ μάλιστα φύζας δεδοικέναι, τὸ διψᾶν τε ὁμοῦ, καὶ παντὸς ἄδους ὑδάτων ἐστερῆσθαι. καὶ ἀφροντίς ὡς ἐν τούτῳ μὲν οὐ πόνου, ἐν ἐκείνῳ δὲ ὄλεθρος· καὶ πολὺ βέλτιον παρ' ὑδάτων ἀνοχλήτους βαδίζειν, ἢ ζητοῦντας ὕδωρ οὐκ ἔχειν· καὶ μηνθεὶς δή που παλαιᾶ Ῥωμαίων στρατηγῶ, ἀφ' τοιαύτης ἀβουλίας αὐτόν τε καὶ τὴν ἧγμὼν ἀπολέσαντα, καὶ δόξας ἀθὺς ἐκ βιβλίων τὴν παραλυθρίαν. τοιαῦτα λέγων τοὺς μὲν ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος αἰσχυνθῆναι καταναγκάσας. τοὺς δὲ ἄπρακτον ἀπῆσαι μηδέν. καὶ αὐτίκα πλοίοις μὲν ὀλίγοις γῆς οἱ Φοίνικες, συχναὶ δὲ ἀπὸ τούτων αἱ γέφυραι, ῥᾳδίως δὲ ὑπερβῆναι τοῖς πλοίοις. Εἶχε δὲ πολλὴν φιλοτιμίαν ἐς τὸ φθάσαι τὰ ἀφ' τῆς γεφύρας ἐρχόμενον ἐμβάντας αὐτὸν εἰς τὸ ὕδωρ. καὶ τὸ μὲν ἰσχυρὸν τῶν πολεμίων ὕστερος ἐξήλεγκτο, καὶ τὸ ὕδωρ ἐνίκητο, πόνου δὲ νικήσεν ἐλπιοθέν.

rent, magis qvidem anguſtam, ſed ab aqvis prorſus immunem; hujus ipſius rei cauſa ſe vel maxime viam iſtam metuere inqviens, qvod ſcilicet ſimul ſitiendum, omnisq; generis aqvis carendum eſſet: atq; inſuper addens in hac qvidem via in qva tum erant labores, in altera vero exitium iis eſſe ſubeundum, longeq; præſtare ab aqva nonnihil pati incommodi, qvam eam anxie reqvirentes invenire non poſſe: Et veteris cujusdam Romanórum Imperatoris exemplum allegans, qvi ſimili imprudentia univerſum una ſecum exercitum perdiderat, illamq; cladem producta librorum autoritate confirmans: Hæc inqvam prudenter verbis perſecutus, ut puderet eos qvi parum utilia ſvaſerant conſilii effecit, reliqvis vero ne frangi paterentur qvem ceperant impetum, animos addidit. Et confeſtim palmæ plurimæ ſeſe offerebant, ex qvibus multi pontes facti ſunt, plerisqve expeditum facientes tranſitum. Multa autem etiam qvorundam erat contentio, qvi per aqvas ſeſe proripientes prævertere eos conabantur, qvi per pontus greſſum promovebant. Atq; ſic irritum factum ſit fortiſſimum hoſtium tutamen, victaqve & ſuperata aqva fuit, qvam ſuperiorem fore certiſſime illi ſibi perſvaſerant.

CXVIII. At futurum erat ut aliud qvoq; eorum tutamen non multo post infirmum esse ostenderetur. Erat enim munitissimum qvoddam castellum, & illud qvidem in Insula situm, válli atqve murorum mensura ad mediam aëris altitudinem consurgens, tanta utriusq; erat celsitudo. Horum autem pars humo vicinior omnis, perexiguo qvodam excepto spatio, densissimis circumdabatur arundinibus, ita ut pone eas (sub mœnibus) aqvantes securi delitescerent. Qvibus per scalas, qvæ eorum, qvi extra mœnia erant, latebat oculos demissis, sub arundinum coma plurima utendi fluvio copia dabatur. Murus autem ita comparatus erat ut nihil contra eum ea qvibus urbes oppugnantur valerent opera, partim qvod insulæ esset superstructus, qvam totam ambitu suo complectebatur, partim qvod tanta ejus esset altitudo. Qvibus accedebat, qvod ex coctis lateribus bitumine sibi invicem junctis totus constaret. Castelli itaq; hujus obsidionem disvadebat, qvod tam munitum illud esset. Contra vero facta à collocato ibi præsidio in procursatores exercitus eruptio, qvodq; ipse propemodum Imperator vulneratus ab eis fuisset, iram eorum, qvibus graves illi fuerant, ad obsidionem accendit.

CXVIII. Ἐμελλε δὲ ἄρα καὶ ἕτερον ἰσχυρὸν οὐκ εἰς μακρὰν ἀσθενὲς ἀποδειχθήσεσθαι. ἦν γάρ τι φρούριον καρτερὸν, καὶ τοῦτο ἐν νήσῳ, ὄχθαι τε καὶ τείχους μέτρῳ πρὸς ἀέρα μέσον ἀνεσηκὸς, ποσοῦτον ἦν ἑκατέρου τὸ ὕψος. τὸ μὲν γὰρ κάτω πᾶν ὀλίγου κομιδῇ πλὴν μικροῦ περιέζωστο δονάκων πυκνότητι κρυπτούσῃ τοὺς ὑδρευομένους, οἳ μέχρι καταβάσεως ἀδήλοις τοῖς ἔξω κατὰ πολλὴν ἐξουσίαν ὑπὸ τὰς τῶν δονάκων κόμας ἐχρῶντο τῷ ποταμῷ. τὸ τεῖχος δὲ κρεῖττον ἦν μηχανημάτων, τοῦτο μὲν ὅτι νήσου πεπιημένου, ὥν ἐσω πᾶσαν εἶχεν αὐτὸ, τοῦτο δὲ ἐφ' ὅσον ὑψηλὸς. καὶ συμπᾶν τὸ πλίνθου ὀπλὴ συνὸς ἑαυτῇ ἀσφάλτῳ δεδόσθαι. ἡ μὲν οὖν ἰσχὺς τοῦ φρουρίου συνεβούλευε μὴ πειρᾶσθαι. τὸ δὲ ἐκδραμόντας τινὰς τοῖς πρώτοις τῆς στρατιᾶς ἐπιπεσεῖν, καὶ μικροῦ δεῖν καὶ τὸν βασιλέα τρῶσαι, θυμῷ τοὺς πολιορκίαν τοῖς πεπονθόσιν ἦγε.

CXIX.

CXIX. καὶ οἱ μὲν προσεκάθηντο τῷ Πέρσῃ· οἱ δὲ ἀνδρῶν ἐχέλων τε καὶ ἐπωθίζων καὶ ὑβριζόντων, καὶ τόξευον καὶ ἐτύγχανον, ἴσον αὐτοῖς ἡγοῦντο ποιεῖν, ὡσπερεὶ καὶ οἱ τὸν οὐρανὸν ἐπιχειρεῖν ἔλαθον. ὁ δὲ πρῶτον μὲν καὶ αὐτὸς πέτρας καὶ βέλεσι τῶν ἔνδοθεν ἐτόξευε, καί τις φέρων τὸ βέλος ἐν τῷ σώματι κατέπηξεν. ἔπειτα γεφύρᾳ τὴν νῆσον πρὸς τὴν ἤπειρον συνῆψεν, οἱ δὲ ἐργαζόμενοι φυλακὴν εἶχον τὴν σκύτινα τῶν πλοίων. τούτων γὰρ τὰ κάτω κοιλήναντες, καὶ δύντες ἐν αὐτοῖς, καὶ τὰ βάθρα τῶν πλοίων αὐτοῖς ὀροφῆς παρεμβόλου. οἱ μὲν ἔσω τῶν τοίχων τὸ αὐτὸ ἔρρεζον. Πέρσαις δὲ ἐς ταῦτα καὶ πῦρ καὶ πᾶν βέλος ἔδοξε τοῦτο μαντεύσασθαι, ἄμαχα τὰ ξύλα εἰκῇ βαλεῖν, ἢ λίθοις ἀραίψαι, ἢ καῦσαι φλογί. ἢ μὴν οὐδὲ τοῦτο ἐθορύβησε. ἀλλ' εἰδότες μὲν ἐρύσασθαι σὺν πολεμίοις, εἰδότες δὲ πᾶν τεχνωμένους, νύκτα καὶ ἡμέραν ἐκώμαζον, ὡς ἂν ἀπράκτους ποιήσωσιν.

CXIX. Atq; illi qvidem caſtra ad urbem admoverunt, Perſæ autem in muris conſtituti riſu eos excipiebant, dicteris inceſſabant, ludibrio eos habebant, telis petebant, imo & feriebant, idem prorſus eos facere cenſebant, ac ſi cœlum expugnare aggrederentur. Julianus vero cum ſuis initio qvidem ipſe qvoq; ſaxa & tela in eos qvi muros tenebant conjecit, prociditqve nonnemo telum in corpore geſtans. Poſtea inſulam terræ ponte qvodam junxit, illi autem qvi ei ſtruendo operam navabant, coriaceis navibus ſeſe tutabantur. Eas enim invertebant, atq; in concavitatibus earum ſeſe abſcondebant, eratq; ipſis fundus navicularum fornicis loco: qvod & ii faciebant qvi intra muros continebantur. Fruſtra autem Perſæ in naves haſce & ignem & omne telorum conjiciebant genus, utpote qvæ & telorum imperviæ eſſent cuſpidibus, nec lapidibus comminui, nec igne abſumi poſſent. Nihil tamen hoc ipſo terrebantur: verum qvamvis & noſſent cuniculos agere hoſtes, imo nihil non intentatum eos relinqvere, noctes tamen diesqve commeſſationibus terebant, labores illos plane irritos ſuſcipere arbitrati.

CXX. οἱ δὲ ἐπέκειντό τε καὶ οὐκ ἔκαμνον, καὶ πρὸς τὸ ἄνω

CXX. Hi vero ſtrenue operi inſtabant, nec abſterreri ſe patiebantur

bantur, viamq; parabant, versus superiora semper enitentes: erat autem cuniculi non major amplitudo qvam qvæ uni capiendo homini posset sufficere. Qvi autem primus nocte concubia evolabat, in mediam turrem qvandam nemine id advertente evasit. Eum autem insecutus est alter, & illum tertius, omnesq; in eorum qvi isthac evaderent numero esse voluerunt. Postqvam vero unicam, qvam ibi cum infante jacentem invenerant, vetulam, illos adscendere sentientem, minis ad silentiũ adegissent, turriumq; occupassent fores, signum itẽ illis qvi in inferiori loco consistebant ad clamorem ciendum edidissent; ingenti edito clamore, & præsidiariis præ terrore ex lectulis exsilientibus, nihil aliud faciendum supererat, qvam ut omnes qvi resistere ausi fuissent obtruncarent: pars enim eorum longe maxima ex muris ipsos sese dedere præcipites. Maximum vero in pervestigandis iis qvi ad latebras confugerant studium collocabatur: nec qvisqvam tam captivandi eos qvam interimendi animo id faciebat. Dum autem desuper illi sese projicerent, eorum qvi infra consistebant eis occurrebant lanceæ, partim adhuc viventibus, partim semi exanimatis, partim jam mortuis. Sola enim vel præcipitatio ad necem satis erat.

χωρῦντες ὠδοποίουν, τῇ ἐρυθρομένῃ τὸ ἄρρεν λῶ ἀνθρώπῳ. πρῶτος δὲ πρῶτος ἀναβρίχόμβος ἐς μέσας νυξὶν, εἰς μέσον πύργον τινὸς ἀγαθὸς ἔλαθε. τῷ δὲ ἵππιν δεύτερος, καὶ τρίτος ἐκείνῳ, καὶ πᾶς ἐβούλετο τῶν ἀναβεβηκότων εἶναι. χρῶν δ' ἀντὸ μόνῳ σὺν παιδίῳ κατακειμένῳ, ἐπειδὴ ἤσθετο, σιγᾷν ἀναγκάσαντες, τὰς θύρας τῶν πύργων καταλαβόντες, σύνθημα τοῖς κάτω πρὸς βοὴν δείξαντες, ῥαγείσης πολλῆς ἐκείνης, καὶ τῶν φυλάκων σὺν ἐκπλήξει τῶν ἀνῶν ἐκπηδώντων, ἅμα ἔδει ἢ δοῦ πίπτοντας. σφίσι φονεύειν ἅπαντας· οἱ γὰρ δὴ πλείους αὐτοῦ ἀπώλυσαν τῆς δοτὲ ἐς τείχους ῥίψεσι. θήρα δὲ λῶ πολλὴ τῶν φευγομένων λαθεῖν, καὶ ἁδεὶς αἰχμάλωτον ἐβούλετο μᾶλλον ἢ ἀλαφθείρειν, ὡς ἀφίεντο ἄνωθεν, αἱ δὲ αἰχμαὶ κάτωθεν ἀπήντων τοῖς ζῶσι, τοῖς ἡμιθνῆσι, τοῖς τεθνεῶσιν· ἦρκει γὰρ ἡ φορὰ πρὸς θάνατον.

CXXI.

CXXI. ταῦτα μὲν οὖν νυκτὶ τοῖς πολεμικοῖς δαίμοσι, ἕωθεν δὲ ἀνίσχοντι τῷ θεῷ. καὶ τοῦτο μόνον ἠπείθησαν τῷ βασιλεῖ. ὁ μὲν γὰρ ἐκέλευε ζωγρεῖν, καὶ τὸν εἰλημμένον ἐλεεῖν. οἱ δὲ μεμνημένοι τῶν βελῶν, καὶ οὓς βεβλημένους εἰδότες, καὶ τῆς ὀργῆς κινούσης τὴν δεξιὰν, παρεμυθοῦντο τὴν τοῖς πόνοις λύπλω τῷ φόνῳ, καὶ ἐδόκουν συγγνώμην ἔχειν εἰ δρῶσι πεπονθότες. ἀπαλωλόσι δὴ τοῖς ἀνθρώποις ἐπαπώλυτο τὸ φρούριον, μάλιστα δὴ τῶν ἐκεῖ φρουρίων ἐκτριβὲν, ὅσῳ γὰρ κατασκευὴ τῶν ἄλλων διέφερε, τοσούτῳ τὴν παντελῶς ἀφανίζεσθαι ἐπαπάσασθο ψῆφον. ἀνέχοθεν γὰρ ἡ βλάβη Πέρσαις ἀντικαθιζάνει. καὶ μὴ τὸ φρούριον οὕτω δὴ λαμπρὸν, καὶ μείζον ἀνθρωπείας φύσεως τὸ πεπραγμένον, ὥσθ' οἱ μὲν ἱερεῖς ἤδη ἔτ' αὐτοὺς ἐνόμιζον οἴσειν, τῶν δ' ἐναντίων συγκατεπήνεκτο τὸ φρόνημα τῷ τείχει, καὶ ᾤοντο δὴ σφίσι πάντα εἶναι σαθρά.

CXXI. Atq; ista qvidem nocte illa Diis bellorum præsidibus celebrarunt tripudia, istud Deo (h. e. Soli) exorienti præbuere spectaculum. Hocq; solo obsequium non præstitere Imperatori. Captivos enim eos abduci; & misericordia captos prosequi ille jusserat. At vero isti telorum memores, atq; eos à qvibus emissa illa fuerant cognoscentes, ira dextras eorum movente, cædibus solabantur, qvas tanti labores iis fecerant, molestias: veniamq; omnino merebantur facientes ea qvæ passi ipsi antea fuerant. Hominibus itaq; omnibus interemtis, castellum qvoq; solo æqvatum fuit, qvod ex omnibus isthic terrarum obviis monumentis potissimum exscindebatur: qvanto enim longius apparatu reliqva superabat, tanto magis devastationem decernentia suffragia provocavit. Geminum vero inde hostibus Persis natum fuit damnum: Qvod scilicet & præclaro adeo munimento eis deinceps esset carendum: & qvod humanas vires facinus istud superaret. Adeo ut nostri, qvi expugnaverant illud, nihil amplius esse sibi persvaderent, qvod eorum impetum ferre valeret, hostium vero una cum muris ejus concciderent animi, infausta omnia sibi obventura esse ominantium.

CXXII. Et ipſe etiam Imperator, ſemper licet in magnis rebus occupatus, & tanqvam exigua omnia deſpiciens, hoc tamen pro maximo non habere non potuit. Atqve adeo verba emiſit antea ex eo non audita: Syro ſcilicet Orationis argumentum facinus iſtud eſſe daturum, me ſcilicet per Syrum intelligens. Verum chariſſime Princeps, dicendi qvidem ſatis egregium eſt argumentum, at enimvero qvid in hac vita mihi eſſe poſſit jucundum, te non amplius habenti?

CXXII. καὶ βασιλεὺς αὖ μὲν ἐργαζόμενος μεγάλα, μικρὰ δὲ πάντα ἡγούμενος, οὐκ ἔχει ὅ-πῃ μὴ νομίσαι παμμέγα. ἐ-φθέγξατο γὰρ ὅπερ ἐκ πρόθεσ-ως εἴη τῷ Σύρῳ διδοὺς ἀφορμὴν εἰς λόγον, ἐμὲ δὴ λέγων. ἀλλ' ἡ μὲν ἀφορμὴ θαυμαστὴ πάντων ἐμοὶ φίλτατε, σὲ δὲ οὐκ ἔχοντα τίς ἡδονὴ ζῆν βίου;

CXXIII. Verum iſthuc unde digreſſus ſum redeo. Caſtellum itaq; ita ut dixi habitum, fama ſua vaſtum ſatis viarum ſpatium, ab iis qvi reſiſtere noſtris cuperent, plane deſertum redidit. Adeo ut lixæ qvoq; atq; calones vicos ingrederentur, ſumerentq; ea qvæ incolæ fugientes poſt ſe reliqverant: imo potius partem eorum ſecum aſportabant, reliqva vero, qvæ ferre non poſſent, aqva vel igne perdebant. Qvemadmodum utiq; regio etiam fecere palatio, prope fluvium exſtructo, pulchritudine & omni apparatu plane Perſico, ſive ædium ſtructuram ſpectes, ſive plantarum in hortis pulchritudinem, ſvavesq; florum odores. Tractus autem è regione ejus ſitus aprorum alebat greges,

CXXIII. ἀλλ' ἐκεῖσε ἐπανέρχομαι. ὅπερ τὸ φρούριον παθὼν οὐ διεξῆλθον, τῇ φήμῃ δὲ πε-ρεγγμένον πολλῷ δή τινι πλείονα τῆς ὁδοῦ τῶν ἐναπωσομένων ἐρη-μίαν ἐποίησεν. ὥστε καὶ τὰς κώ-μας ἐπῄεσαν οἱ σκευοφόροι, λαμ-βάνοντες, οὐ μὴ λαβόντες οἱ κατοικοῦντες ᾤχοντο· μᾶλλον δὲ τὰ μὲν ἐλάμβανον, οὐ δὲ φέρειν οὐκ ἰσχύοντα τὰ μὲν ἐδίδοσαν τῷ πατα-μῷ, τὰ δὲ τῷ πυρί. ὥσπερ ἐ-μέλει καὶ βασίλεια δὴ Πέρσαι, κείμενα μὲν ἐπὶ τῷ ποταμῷ, κάλλει καὶ ἅπασι ἔχοντα Περσι-κῷ, ὅσον τι ἐν οἰκοδομήσεσι, καὶ ὅσον ἐν κήποις τι καὶ φυ-τῶν ὥραις καὶ ὀσμαῖς ἀνθέων. συῶν δὲ ἀγέλαι ἀγρίων ἔτρεφεν

ἀπ'

ἀπ' ἀντικρὺ χωρίον, ἐν οἷς αὐτὸν ἐγύμναζεν ὁ Πέρσης. τότε δὴ Ῥωμαίους διώχνυ ἅπαντας, ταῦτα δὲ ἐπερρήθη τὰ βασίλεια, τῶν ἐν Σούσοις ὑδὲν, ὡς φασὶν, ἀτιμώτερα. καὶ δεύτερα δὴ τούτοις, καὶ τρίτα, δὴ καλλει μὲν ἐκείνων λειπόμενα, κάλλους δ' οὐκ ἄμοιρα.

qvorum venatione ſeſe Perſarum Rex exercebat. At illi lautiſſimum omnibus Romanis tum præbuere epulum. Palatium vero igne vaſtatum fuit; eo qvod Suſis habetur, ut fama eſt, nullo ex parte inferius. Imo aliud qvoq; præterea, qvin & tertium palatium eadem fata expertum fuit; qvorum utrumq; cum priori illo pulchritudine contendere qvidem non poterat, ipſa tamen etiam ornamentis ſuis non deſtituebantur.

CXXIV. τοιαῦτα δρῶντες δὴ τὰς πάλαι ποθεμένας ἀφικνοῦνται πόλεις, αἱ τὴν Βαβυλωνίαν γῆν ἀντὶ Βαβυλῶνος κοσμοῦσι. ῥεῖ δ' αὐτῶν μέσος Τίγρης ὁ ποταμὸς, καὶ παραμείψας ὀλίγον μικρὸν δέχεται τὸν Εὐφράτην. ἐντεῦθεν οὐκ ἔτι εὐρεῖν ἦν ποιητόν, εἴτε γὰρ παρέπλεον οἱ στρατιῶται τοῖς πλοίοις, οὐκ ἐᾶν προσελθεῖν τῇς πόλεως. εἶτ' ἐπ' ἐκείνας ἴοιεν, ἀποπλεῖν αὖ αὐτοῖς αἱ νῆες. εἶτ' ἀναπλέουσι δι' ὅλου Τίγρητος, μέχρι τε μέσας, καὶ μέσην τὴν πόλιν ἐγίγνοντ' ἄν. τίς γὰρ ἔλυσε τὴν ἀπορίαν; ἢ Κάλχας ὑδὲ

CXXIV. Talia autem patrantes noſtri, ad eas tandem, qvarum dudum eos tenuerat deſiderium, delati fuerunt urbes: eas videlicet qvæ veteris Babylonis loco Babyloniam terram noſtro ævo exornant. Per medias autem duas Tigris labitur amnis, qvi paululum inde digreſſus cum Euphrate, inſigni fluvio, jungitur. Huc autem delatis nullum erat qvod ſeqverentur conſilium. Sive enim præter naves milites facerent iter; hac ratione ad urbes propius accedere non licebat: ſive ipſi (à navibus diſcedentes) verſus urbes greſſum promoverent; naves erant amiſſuri: ſive navibus impoſiti, per Trigridem vellent ad urbes deferri; &

labore maximo ad eam rem erat opus, & per medias urbes erat transeundum. Qvis itaq; hæsitationi isti finem tandem fecit? Non Calchas sane aut Tiresias, aut alius qvicunq; ex vatum genere. Sed captis qvibusdam ex iis qvi in vicinia habitabant, ex illis de fossa navigabili Julianus sciscitabatur, cujus ex libris ad eum notitia pervenerat, qvæ ab Imperatore qvodam olim facta, Euphratem Tigri conjungeret, paulo supra duo oppida. Horum autem captivorum alter, eo qvod admodum adhuc esset juvenis, nihil de illa fossa noverat; alter vero, jam senex, necessitate compulsus omnia prodebat. Videbat enim Imperatorem accurate adeo de locis istis verba facere, ac sinatus in illa regione esset: ita nimirum, absens licet, ex libris dudum regionum illarum conditionem perspexerat. Omnia itaq; senex iste exposuit, tum locum ubi fossa esset, tum qva ratione obstructa sit; parte ejus, orificio proxima, sementi faciendæ inserviente.

CXXV. Imperatoris itaq; nutu omnia remota fuerunt obstacula, moxqve fluviorum aqvis nudatus apparuit fundus, aqva vero fossæ immissa ad Tigridem naves provexit, sub exercitus conspectu atq; præsidio navigantes. Cumq; ad eos qvi in urbibus erant majore

τηρεσίας, ὑδ' ἄλλου ἀδείας τῶν μυστῶν. λαβὼν δὲ αἰχμαλώτους τῶν αὐτῆ πλησίον οἰκούντων, ἐζήτει διώρυχα ναυσίπορον, καὶ παύτην ἐκ βίβλων, ἔχον μὲν παλαιᾶ βασιλέως, ἄγνοιαν δὲ τὸν Εὐφράτην ὅτι τὸν Τίγρητα τῶν δυοῖν ἀνωτέρω πόλεων. τῶν δὲ αἰχμαλώτων ὁ μὲν τῆς νεότητος ἀδὲν ἐπισταμένης, τὰδ' ἐν γήρᾳ πάντα ὑπ' ἀνάγκης εἰπόντος. καὶ δὴ ἐώρα τὸν βασιλέα περὶ τῶν τόπων ὅτου ἀκριβῶς τοῖς λόγοις χρώμενον, ὥσπερ τινα τῶν ἐπιχωρίων, ὅτως ἐν τοῖς γράμμασιν ἀπὼν ἑωράκει πάλαι τὴν χώραν. φράζει τοίνυν ὁ πρεσβύτης ἃ τέ ἐστι, καὶ ὡς ἀπεχωθεῖσα τὸ πρὸς τῷ στόματι συνέρρει το.

CXXV. Νενύστος δὲ ὁ κρατῶν ἅπαν τὸ κώλυμα ἐξήρητο, καὶ τοῦ ῥεύθρου τὸ μὲν ξηρὸν ἑωρᾶτο, τὸ δὲ ὑγρὸν ὑπὸ τῶν Τίγρητα πλοῖα πρόσω πλέοντα τῷ στρατῷ. καὶ τοῖς ἐν ταῖς πόλεσι μει-

μείζων ἐπελθὼν ὁ Τίγρης, ἅτε συναλλαβὼν τῷ Εὐφράτῃ, φόβον ἐπήνεγκε μέχρι τοῦ, ὡς ἂν φανερὸν μὴ τεῖχος. ἐκφαίνεται δὴ τῶν Περσῶν τὸ δοκιμώτατον, καὶ κατεῖχον τὴν ὄχθην αἀστίζι τε λαμπρύσαις, καὶ ἵπποις χρεμετίζουσι, καὶ τάξεσι ἠσκημένοις, καὶ μεγέθεσιν ἐλεφάντων, οἷς ἴσον ἔργον ἦν διὰ στενῶν ἐλθεῖν καὶ φάλαγγος. ἔστι μὲν ἦν ἦσαν ἀντιμέτωποι, ποταμὸς δὲ ἔνθεν καὶ ἔνθεν, ὁ μὲν ἐγγὺς, ὁ δὲ βεβιασμένος, ὁ δέ τις ἀπωτέρω, καὶ στρατὸς Περσῶν ἑτέρος. τὰ δὲ ὄπισθεν ὠμῶς πεπορθημένα, καὶ οὐδὲ δοθέντα τὴν αὐτὴν πάλιν ἐλθεῖν.

aqvarum vi Tigris irrueret, utpote qvi cum Euphrate hac ratione fuisset conjunctus; magnum eis ille incussit terrorem, qvod muris eorum parsurus neutiqvam videretur. Delecti posthac Persarum in conspectum sese dedere milites, qvi ripas occupaverant clypeis fulgentibus, & eqvis hinnientib⁹, & arcub⁹ exercitatissimis; & elephantorum mole, qvibus perinde erat tenues aristas & densas militum phalanges pervadere. Hi itaqve nostris adversi considebant, atq; ab utroq; latere fluvius erat: alter propior, atq; ille qvidem erat is qvi vi postmodum fuit superatus: alter vero remotior, prope qvem alius itidem Persarum consistebat exercitus. Qvæ autem à tergo nostrorum erant regiones, pessime erant evastatæ nec eadem reditum illis concedebant.

CXXVI. ἐδόκει δὴ τόλμης ὑπερφυὲς ὁ καιρὸς τοῖς ἀμέλλουσιν ἀπολεῖσθαι λιμῷ, καὶ πάντες παρεσκευάζοντο ὡς ἕνα βλέπειν. ὁ δὲ πρῶτον μὲν ἃ τῶν ἐνθυμουμένων ἐστὶν ἐποίησεν, ἱπποδρόμου τε λεάνας, καὶ ἱππάσιας ἐπ' ἀγῶνα καλέσας, καὶ ἆθλα κέλησι θείς.

CXXVI. Istud itaq; tempus extraordinarium plane aliqvod facinus eos audere jubebat, nisi fame perire vellent: omnesq; propterea externati in unum Principem oculos directos habebant. Ille autem primo qvidem ea fecit, qvæ solent illi qvibus prospere res suæ procedunt, hippodromum complanare jubens, & ad certamen eqvites invitans, præmiumqve desultoribus proponens. Horum

rum autem Spectatores præter ipſius milites hoſtes, qvoq; erant. Qvorum illi in campo circumpoſita hippodromo loca occupaverant: iſti vero in murorum pinnaculis conſtituti, Juliani, lætitiæ ſigna, qvæ ſolent victores, edentis, prædicabant felicitatem, ſeipſos contra, qvi impedire ejus feſtivitates non poſſent acerbiſſime deplorantes. Dum vero eqvorum curſibus ita delectaretur exercitus, juſſu ejus exoneratæ fuerant naves. Eo qvidem prætextu ut diſpiceretur, an forte commeatus aliqva ex parte abſumtus deficeret: re ipſa vero ideo, qvod nihil tale cogitantes milites iis eximproviſo vellet imponere. Poſt cibum itaqve ſumtum Ducibus convocatis, poſtqvam iis demonſtraſſet unicam ad ſalutem viam ſupereſſe, ut nimirum Tigridem fluvium trajicerent, qvo facto terra undiqvaqve patente eſſent fruituri, reliqvi qvidem omnes ſilentium tenuere, ille vero cujus maxima erat in exercitu poteſtas aperte conſilium improbavit, à qvo eum tam prærupti littoris altitudine, qvam hoſtium ripas tenentium multitudine deterrere conabatur.

CXXVII. Julianus vero & loci & militum ſuorum licet vel diutiſſime cunctentur eandem ſemper fore naturam, hoſtium vero

θεατὴ δὲ τῶν θρωμένων ἦτον πρὸς τοῖς οἰκείοις ἦσαν οἱ πολέμιοι. οἱ μὲν κάτω περικαθήμενοι τὰς ἀμίλλας, οἱ δὲ ἄνω τῆ ἐκάλξεων τὰ μὲν μακαρίζοντες, ὡς αὐτὸ ἐν τοῖς ἀφροσύναις τῶν νενικηκότων ὄντα, σφᾶς δὲ αὐτοὺς, ὡς αὐ τὸν ἔχοντας ταῦτα κωλύειν θρηνοῦντες. ἐν ᾧ δὲ τοῖς θρόμοις τῶν ἵππων ὁ στρατὸς ἐψυχαγωγεῖτο, νῆαι τῶν φορτίων ἐκ παραγγέλσεως ἦσαν αἱ νῆες. τῷ λόγῳ μὲν ὅπως ὀφθείη τὸ ζητούμενον εἴ πῃ παραλλαττοι, τὸ δὲ ἔργον ἵν' ἀπροσδόκητος ἐξαίφνης ἐμβιβάσῃ τοὺς στρατιώτας ἐβούλετο. δεδεπνηκότας τοίνυν αὐτοὺς ἐν πόλει, καὶ δείξας ὡς μία λέλειπται μόνη πρὸς σωτηρίαν ὁδὸς (τὸ ζητεῖν διαβάντας γῆς ἀκροαῖν πάλιν ὅπλα ἔχειν)· τοὺς μὲν ἄλλους εἶχε σιγῶντας, ὑφ' ᾧ δὲ ἦν τῆς δυνάμεως τὸ πλέον, ἀντέλεγε τῷ τῇ ὕψει τῆς κρημνοῦ, καὶ τῷ πλήθει τῶν πολεμίων φοβῶν.

CXXVII. ὁ δὲ τὸν μὲν τῆς τόπου φύσιν καὶ διαμελλόντων τὸν αὐτὸν εἶπὼν ἔσεσθαι, τοὺς πολεμίους

μίας δὲ πλείονας. ἕτερον ἄνδρα ἐκέλευε, ἃ προεῖπεν, ὡς κρατήσει μὲν ἔτος, οὐκ ἄνευ δὲ τραύματος. τοῦτο δὲ αὐτὸν τῇ χειρὶ δέξασθαι, καὶ ἐς τὴν χεῖρα προσέθηκε· καὶ τοῦτο πάλιν τὸ μικρὸν δεήσειν φαρμάκου. καὶ αἱ μὲν νῆες εἶχον ἤδη σὺν μαχομένοις· ὁ δ' εἰσήκει βλέπων εἰς οὐρανὸν, ὡς δὲ ἔλαβεν ἐκεῖθεν τὸ σύνθημα, δίδωσιν αὐτὸ τοῖς ταξιάρχοις, οἱ δὲ τοῖς ἄλλοις, ὡς οἷόν τε μάλιστα δι' ἡσυχίας. οἱ δὲ ἐπλεόν τε καὶ ἐξέβαινον, αἰσθησίν τε ἤδη τοῖς ἐγγὺς παρέχοντες καὶ βαλλόμενοι. ἀλλ' ὅμως οὖν οὐκ ἂν ἐν εἰρήνῃ τει καὶ μηδενὸς ἐργοντος μεθ' ἡμέραν εὐζωνοι κρημνὸν ἐθάρρησαν, ἀλλὰ νυκτὸς ὁπλίται, οὐ πολεμίους ὑπὲρ κεφαλῆς ἔχοντες ἀναβεβήκεσαν. ὅπως, δ' αὖ νῦν ἔχει μὲν ἐρωτηθέντες εἰπεῖν· ἔτως οὐκ ἀνθρώπων μᾶλλον ἦν τὸ ἔργον, ἢ θεοῦ τινος τῆς αὐτὸ χερσὶ μετεωρίζοντος ἕκαστον.

numerum incrementa (si moras nectere pergant) acqvisiturum esse respondit. Qvo facto alium qvendam sententiam dicere jussit, qvi ei prædixit, fore qvidem penes illum victoriam, non sine vulnere tamen. Illud vero manu ipsi esse infligendum addidit, eo qvoq; cujus manu infligi deberet nominato: imo & id adjecit, perexigua opus illud esse habiturum medela. Jamq; navibus milites fuerant imposiți: ipse vero in cœlum erectis constitit oculis, cumq; tesseram inde accepisset, tribunis, qvam maxime fieri poterat secreto, & per hos reliqvis eam reddidit. Atq; ita navigabant illi, navibusq; exscendebant, jamq; proximi ex hostibus eos adventare percipiebant, qvi tela etiam in eos conjecerunt. Verum nihilominus ripam præruptam, qvam pacis tempore, nemine obsistente, media luce, vestibusq; & armis non impediti, tentare vix ausi fuissent; nocturno tempore vix ausi fuissent; nocturno tempore, & qvidem armati, hostibus capiti imminentibus conscenderunt. Qvod qva ratione fuerint executi, ne nunc qvidem interrogatis nobis dicere est expeditum, adeo non hominum istud erat opus, sed Dei cujusdam, manibus suis qvemlibet militum sublevantis.

CXXVIII.

CXXVIII. Ripa vero confensa cædes statim miscentes, eos qvidem qvi surrexerant obtruncarunt, alios vero, malorum somniorum eis facti autores, dormientes interemerunt. Nullaqve alia re vigilantium conditio melior erat conditione dormientium, qvam qvod illi qvæ patiebantur distincte perciperent: siqvidem nostros irruentes repellere ne illi qvidem potuerint. Cum autem noctu & in tenebris ista gererentur, multi qvidem in homines multi in arbores qvoq; gladii vibrabantur. Harum autem percussarum sonitus qvem edebant signum erat: hominum vero qvi vel accepissent jamjam, vel acciperent, vel accepturi vulnus essent, morientium itidem & supplicantium, undiqvaq; exaudiebatur clamor. Nostri vero cædes edentes gressum promovebant: tantumq; terræ obtectum occisorum cadaveribus fuit, qvantum mortuorum millia sex obtegere valeant. Et nisi prædæ inhiantes defunctorum inhæsissent cadaveribus, sed ad urbis portas procedentes eas vel aperuissent vel effregissent; occupata certe Ctesiphon, urbs tantum ubiqve celebrata ab eis esset. Verum aliter facientes aurum tantum atq; argentum, & eqvos prostratorum sibi comparaverunt: posteraqve illucescente die

CXXVIII. τῇ δ' ὑν ἀναβάσει τὸν φόνον συμψάντες, οὓς μὲν ἀνισταμένους κατήνεγκαν, τοὺς μὲν ἀνεστραμένους κατήνεγκαν, πᾶς δὲ κακὸν ὄπτεύοντες ὄναρ ἔπι καθεύδοντας ἔκτεινον. οἱ δὲ ἀφυπνωθέντες τοσοῦτον εἶχον τῶν πασχόντων πλέον, ὅσον ἰδόντας ἀμύνασθαι· ἐπεὶ ἀμύνασθαί γε οὐδ' ὑπεκφεύγειν ὑδὲ τοῦτο ἐξῆν. εἶτα δὲ ἐν νυκτὶ καὶ σκότῳ πολλὰ μὲν ἐφέρετο καὶ τῶν σωμάτων ξίφη, πολλὰ δὲ καὶ τῶν δένδρων· ἠδήλου δὲ ταῦτα ὁ κτύπος, ἀμυγὴ δὲ ἠκούετο τιτρωσκομένων, πιπτόντων, ὑποπλημμένων, ἱκετευόντων. οἱ δὲ προϊόντες σφάττοντες, καὶ τῆς γῆς τοσοῦτον ἐκέκρυπτο τοῖς τῶν πεπτωκότων σώμασι, ὅσον ἂν καλύψαιεν ἑξακισχίλιοι νεκροί. εἰ δὲ μὴ σκύλων ἐπιθυμίᾳ ἐπὶ τοῖς τεθνεῶσιν ἐτράπησαν, ἀλλ' ἐπὶ τὰς πύλας εἶξαντες ἢ ἀνέῳγον, ἢ κατέχεον, εἶχον ἂν Κτησιφῶντα τὸ πολυύμνητον. νῦν δὲ χρυσὸν μὲν, καὶ ἄργυρον, καὶ ἵππους τῶν ὀιχομένων, ἐκτῶντο, ἅμα δὲ ἡμέρᾳ πρὸς ἵππους

πίας ἠναγκάζοντο μάχεσθαι. οἱ τὸ μὲν πρῶτον ἐλύπησαν, ἔπειτα ὑφ' ἑνὸς ἐξ αἰφνιδίας ἀναδραμόντος στρατιώτου κυκηθέντες ἔφυγον. διαβαίνει δὲ τὸ λοιπὸν στράτευμα, καὶ τούτων πανταχοῦ σὺν ὀφθαλμοῖς φερόντων μὴ θαύματος, οἱ κτείναντες ἐνεπίμπλων αὐτοὺς τῷ πάθει. καὶ ὁ Περσὼν Τίγρης τῷ Περσῶν αἵματι ῥεῦθεὶς ἔρρει.

CXXIX. Λογιζέσθω δή τις τὰς ἐκείνων εἰς τὴν ἡμετέραν εἰσβολὰς καὶ τὸ καθέκαστον ἔργον· καὶ παραβαλλέτω τούτῳ τὴν μίαν τῆς συνηθείας ἐκείνας. ἐμοὶ μὲν γὰρ λαμπρὰ μὲν ἐκεῖνα, πολὺ δὲ μείζω ταῦτα· καὶ τὰ μὲν ἑνὸς ἅπασιν ἀντιστάντος πεπραγμένα, τὰ δὲ ὄντων τῶν μαχομένων πολλαπλάσια. ὡς εἴ τις εἴρετο Πέρσας, εἰ βούλονται ἂν μήτε ἃ διεπράξαντο δεδρακέναι, μήτε ἃ πεπόνθασι πεπονθέναι, πάντας ἂν εἰπεῖν ἀπὸ βασιλέως ἀρξαμένους, ὡς πολλῷ πρὸ τοῦ ἐνίκων. γνοίη δ' ἄν τις καὶκεῖθεν· Κωνσάντιος γὰρ ἐν ὀλίγαις τῶν εἰσβολῶν εἰς αὖθις ἀνάγκην ἀπέστησε πολέμων. ὁ δὲ ὧν ἔφλων πεπραγμένων ἔτεμε-

cum equitatu hostium manus conferre coacti sunt. Qui primo quidem impetu gravis admodum nostris fuit: mox tamen ab aliquo militum nostrorum ex sepe procurrente perturbatus fugam arripuit. Reliquus igitur etiam fluvium trajecit exercitus, cumque oculos isti quacunque versus cum stupore circumferrent; in fluvio se lavabant stragis illius autores. Fluxitq; Persarum fluvius Tigris, Persarum sanguine infectus.

CXXIX. Jam igitur quæso aliquis Persarum in nostras terras invasiones, patrataq; singulis facinora secum expendat: cumq; illis tam frequentibus unicum hancce comparet. Moxque eum deprehensurum puto, præclara quidem illa esse, sed ab istis tamen longissime superari. Illa namq; resistente nemine, hæc vero multis occurrentibus, ut pugnarent, fuere patrata. Adeo ut si quis rogaret ex Persis, an non ea quæ fecerüt non fecisse, neq;, ea quæ tulerunt, passos sese esse malint? omnes facto à Rege initio fassuri sint, multum ab his quæ Julianus gessit, ea quæ illi fecerunt vinci. Ejusdem autem rei hoc quoq; habeo argumentum. Nunquam eo Persarum irruptiones Constantium adegerunt ut pacem posceret. At vero Persarum Rex, cum ista quæ

hactenus expositi patrata essent, aliqvem misit, qvi peteret ut bello jam finis fieret, & simul polliceretur amicum victori fore regnum suum, si ulterius progredi nollet.

CXXX. Ille autem qvi ejus rei gratia venerat, vir natalium nobilitate conspicuus, ad fratrem ejus à qvo missus fuerat ingressus, (iste enim cum nostris expeditionem illam contra Persam susceperat,) genua ejus tetigit, & ut cum Imperatore colloqvendi copiam sibi faceret rogavit. Hic itaq; statim cum gaudio ad eum, & tanqvam acceptissimum nuntium afferret subridens, accessit, remq; omnem exposuit, evangelia sese acceptarum existimans. Julianus vero tacere eum, racentemqve Legatum dimittere jussit, qvin & ut cognationem, (cum Persarum Rege sibi intercedentem,) conversationis cum illo causam fuisse fingeret, præcepit. Componere enim bellum nullo modo volebat; pacis vero mentionem militum impetum retundere putabat. Illi enim, uti arbitror, ubi pugna supersedere se posse norunt, male inea ferunt si committere illam adigantur. Atqve propterea intrantes conclusum retineri svave pacis nomen mandavit. At qvis qvæso alius, monstraturus suis

ψε τὸν ἐσηγόμενον ἐνταῦθ' οἱ ἔγνω τὸν πόλεμον, καὶ τὸν νενικηκότα τ πλείονα. ὑποχόμενον φίλον ἕξειν καὶ σύμμαχον τῆς ἀυτῆ δεχῆς.

CXXX. καὶ ὁ μὲν ὅτι τούτου ἕνεκα ἦλθε τ' ἀδελφοῦ γενησόμενον, εἰσελθὼν εἰς τὸν ἀδελφὸν τ πέμψαντ@, μετ' ἐμῶν ἐν ἐκείνοις ὄντα, γονάτων ἁπτόμεν@, ἐδέετο κοινωνῆσαι βασιλεῖ τὸν λόγον. ὁ δὲ χεῖρά τε ἀυχένα τε καὶ μετ' ἐρρωνῆς, ὡς δὴ χαρεὶς τ μηνύσαντι, ἦλθε μειδιῶν, καὶ ἀσπάζετο, καὶ δῶρα προσεδέχετο τῶν λόγων. ὁ δὲ αὐτὸν τε ζυγᾶς ἐκέλευε, καὶ τὴν ἧκουσαν ἀποπέμψειν σπεύδων, καὶ συγχύσειαν τὴν περὶ αὐτὸν ἐκείνῃ πλάνῃ τῆς σπουδῆς προφάζει, ἅτε δὴ καταθέσθαι τὸν πόλεμον ἠξίει, τότε τῆς εἰρήνης ὄνομα δεινὸν ἐνόμιζεν ἀμβλύνειν φαντάσιν. ὁ γὰρ οἶμαι πεισθεὶς ὡς ἔξεστι μὴ μάχεσθαι, ναυκῶς ἀναγκαζόμεν@ μάχεται. Διὰ τοῦτο εἶσω τῶν ὀδόντων προσίστασε μένον τὸ γλυκὺ τῶν σπονδῶν ὄνομα. Καί τοι τίς οὐκ ἂν ἐνδοκνύμεν@

κυύμῳ τῆς ἑαυτῆ πόσου τι δεδύνηται στρατηγῶν, ἤγαγε σύλλογον ἐπ' ἀκροάσει τῶν ῥημάτων;

CXXXI. ἀλλ' ὅτι γε δὴ παθήκας καλούμενος, τῷ τείχει προσελθών, ἅτε μάχιμα ἔνδον τειχήρεις ἐκάλει. γυναικῶν μὲν εἶναι λέγων ὃ πράττουσιν, ἀνδρῶν δὲ τὸ φεύγειν. τῶν δὲ, οἵπερ ἦσαν δεῖν τὸν βασιλέα ζητεῖν, καὶ κείνῳ δεικνύειν αὐτὸν, ἐπεθύμησε μὲν Ἀρβήλα καὶ ἰδεῖν, καὶ διελθεῖν, ἢ ἄνευ μάχης, ἢ καὶ μαχεσάμενος, ὥστε μὴ τῆς Ἀλεξάνδρου νίκης τῆς αὐτόθι καὶ ταύτην ὑμνεῖσθαι. καὶ γοῦν ἔφη ἔχειν ἐπιβῆναι πάσης ὅση Πέρσαις ὀρίζει τὸ κράτος, μᾶλλον δὲ καὶ τῆς ὁμόρου. καίτοι μηδετέρας αὐτῷ μοίρας ἐλθούσης, μήτε τῆς οἰκείας μήτε τῆς συμμάχου, τῆς μὲν ἀδικίᾳ τοῦ ἔθνους ἔχοντος· ἣ δὲ, ὡς φασι κατ' ἀρχὰς ὀλίγοις τοξευθέντων πινῶν ἐν τῷ Τίγρητι λουομένων, μεῖζον αὐτῆς ἡγήσατο τὸ μάχεσθαι πρὸς αὐτούς· καὶ ἅμα ἦπ ἡγεμόνων φιλονεικία ῥαθυμεῖν τοὺς ἀρχομένους ἐπέτρεπεν. οὐπω γὰρ ἄτερος κινῆ, μένων ἄτερος πε-

quantum auſpiciis ſuis valuerit, ad concionem exercitum non advocaſſet, ut de rebus iſtis ad eos qvoqve notitia perveniret?

CXXXI. Verum Julianus ad pacem provocatus, mœniis appropinqvas ad pugnam, collocatos in iis milites, provocavit, mulierum id eſſe ajens qvod faciebant, id cõtra qvod refugiebant virorum. Camqve illi reſponderent, ut Regem qværeret, oportere, atq; illi ſeſe oſtenderet; Arbelam videndi atq; per eam tranſeundi eum deſiderium inceſſit; qvo ſcilicet poſt reportatam ab Alexandro victoriam, hoc qvoq; qvam ipſe reportaturum ſe ibi ſperabat celebraretur. Imo in animo habebat, omnem terram qva Perſarum continetur potentia, qvin & vicinas illi regiones pervadere. At licet auxiliorum (qvæ expectaverat) neutra, neqve ſuorum neq; Socii (Armenii) adventarent: (cum nempe iſta Regis illius gentis perfidia, illa vero hoc fuerit remoratum, qvod, uti ajunt, ſub initium ſtatim nonnullis in Tigride ſeſe lavantibus hoſtium telis confectis, pugnam cum eis committere auſi non fuerint: qvodq; Ducum & tribunorum inter ſe contentiones otium militibus fecerint: uno enim promoveri exercitum volente, alter

eum ubi erat ſubſiſtere ſvadens, eo qvod gratiora ſvaderet prævaluit) non tamen id Imperatoris fregit animum. Verum abſentes parum qvidem probavit, eadem tamen, ac ſi præſentes eſſent, facere ſuſtinuit, ipſumqve Hyrcania, atq; Indorum flumina, animo ejus jamjam obverſabantur.

CXXXII. Cumqve jam eo univerſus ſpectaret exercitus, jamqve iter alii eſſent ingreſſi, alii vero ad illud ingrediendum ſeſe accingerent; Deorum aliqvis eum ab illo avertit, reditus, ut in proverbio eſt, meminiſſe jubens. Naves autem qvicqvid contra optimates ſtatuerent igni permiſit, illi enim potius qvam hoſtibus erant permittendæ. Optimo autem conſilio factum id fuit, eo qvidem cujus potiſſima in exercitu erat autoritas repugnante, Juliano vero ut fieri id permitteret tandem obtinente. Celerrimo enim maximoq; impetu Tigris in proras navium irruens, efficiebat, ut complurium manibus opus illæ haberent, oporteretq; plusqvam dimidium exercitus iis protrahendis adhiberi. Hac ipſa vero ratione qvo minus pugnare poſſent milites impediebantur, imo & cum iis reliqvo exercitui à pugnis erat abſtinendum. Præterea ignis illa mollius ſeſe gerendi incita-

ρειῶν, χαλεπὸς ὢν ἐπιθεῖν. ἐμοὶ μὲν χάριν γε ταῦτα ἐποίει τὸν βασιλέα. ἀλλ' οὐκ ἐπῄνει μὲν ἀπόντας, πράττειν δὲ ἔσπευδε αὐτὸ εἰ παρῆσαν ἡξίου, καὶ πρὸς τὴν Ὑρκανίαν ἔτεινε τὸν λογισμὸν καὶ τοῦ Ἰνδῶν ποταμούς.

CXXXII. ἤδη δὲ τῆς στρατιᾶς ὅλης ταῦτα ἠρεμηκυίης, καὶ τῶν μὲν πορευομένων, τῶν δὲ συσκευαζομένων, θεῶν τις ἐμὲ μὲν ἀφίστησι, νέους τε καὶ τὶ ἔπος παρὼν μεμνῆσθαι. τὰ πλοῖα δὲ πρὸς τὴν πρόσθεν βουλὴν ἀφεῖτο πυρί, κάλλιον δὲ εἰ μὴ τοῖς πολεμίοις. ταυτὶ δὲ εἰκότως ἐδρᾶτο, καὶ ἐν πρόσθεν μὲν ἐβουλευόντων, τὰ δὲ ἐπαινέσαι νικώντων. ὀξὺς γὰρ καὶ πολὺς ὁ Τίγρης ἐμπίπτων τῇ πρῴρᾳ, πολλῶν ἠνάγκαζε δεῖσθαι χειρῶν τὰ πλοῖα, καὶ ἔδει τοῦ ἀνέλκοντας ὑπὲρ ἥμισυ τῆς στρατιᾶς γενέσθαι. τοῦτο δὲ ἦν κρατεῖσθαι μὲν τοῦ μαχομένους, ἔχεσθαι δὲ ἀμαχεὶ μετ' ἐκείνους τὰ ἄλλα. πρὸς δὲ τούτοις καὶ τὸν εἰς

γ'

τὸ μαλακίζεσθαι παραιρήσεσθαι, ἀνηρήκει τὸ πῦρ. ὁ γὰρ μηδὲν ποιεῖν ἐθέλων, ἀρρωστεῖν σκηπτόμενος ἔκειτο καθεύδων ἐν πλοίῳ. πλοίων δὲ οὐκ ὄντων ἅπασι λῶ ἐν ὅπλοις.

mentum militibus abſtulit. Qvisqvis enim nihil facere ſecum ſtatuiſſet, ægrum ſe eſſe ſimulans, in nave ſomno jacebat indulgens. Naves vero cum nullæ amplius eſſent, nemo non erat in armis.

CXXXIII. ὡς τοίνυν ἅδε σφόδρα βουλομένοις λῶ ἔχειν ναῦς τοσαύτας, ἔδειξε τὸ μηδὲ πᾶς ὑπολειφθείσας, αἱ δὲ ἦσαν πεντεκαίδεκα γεφυρῶν εἵνεκα πεφυλαγμέναι, μηδὲ ταύτας ἀρκέσαι σῶσαι. βιαιότερος γὰρ ἂν ἦν ναυτῶν πίεσις, καὶ τῆς ἄλλης πολυχειρίας ὁ πόρος, αὐτάς τε καὶ σὺν ἐμπλέοντας εἰς πᾶς τῶν πολεμίων χεῖρας ἐξέβαλεν. ὥς εἰ δεῖ κατηγορεῖν ἐκείνῳ γε πυρὸς σὺν ἐζημιωμένους, ὁ Πέρσης ἂν εἰκότως ὁ μεμφόμενος εἴη, καὶ πολλάκις γε, ὡς φασιν ἐμέμψατο.

CXXXIII. Imo vero non licuiſſe iis tot retinere naves, licet vel maxime voluiſſent, inde patuit, qvod ne illas qvidem qvas ſuperſtites reliqvis manere juſſerat, qvindecim inqvam iſtas, qvæ ut pontibus ſtruendis inſervirent, fuerant ſervatæ, ſalvas præſtare potuerint. Cum enim vehementior fluminis eſſet impetus, qvam ut vel nautarum arte vel tot trahentium manibus vinci poſſet, & naves & impoſitos eis vectores in hoſtium manus conjecit. Adeo ut ſi eos, qvorum jactura fuit, iſtum ignem reprehendere oporteat, Perſis omnino illud ſit faciendum, qvi etiam ut fama eſt ſæpe de eo fuere conqveſti.

CXXXIV. οὕτω μὲν ὑπὸ Τίγρητος πίνοντες ἐχώρουν κατ' ἀριστερὰν χεῖρα τὸν ποταμὸν ἔχοντες. καὶ διὰ χώρας ἦσαν τῆς πρότερας ἀμείνονος, ὥστε οἷς εἶχον αἰχμαλώτοις θαῤῥοῦντας προσπίθεσθαι. ἐπεὶ δὲ τῆς μὲν πεφυτευμένης ἦν πόλει, τῆς δὲ ψιλῆς τε

CXXXIV. Sic itaq; Tigride potum ſuppeditante proceſſit exercitus, ad ſiniſtram manum fluvium habens. Fecitqve iter per Regionem multo qvam prior erat præſtantiorem, qvamobrem captivos (qvos nactus fuerat viæ ductores) cum omni fiducia & ſecuritate ſecutus eſt. Cum autem finibus plantis & arboribus conſitæ regionis jam ſuperatis, in me-

dio esset regionis istis qvidem destitutæ, cetera nihil illa deterioris; edixit exercitui Julianus, ut de viginti dierum commeatu sibi prospiceret. Tantum enim aberant ab optima urbe, in nostrarum Regionum finibus posita. Tunc itaqve primum Persarum acies in conspectum se dedit, & militum numero satis apte disposito, & auro in armis refulgente qvamplurimo conspicua. Cumq; excursatorum nostrorum nonnemo ab iis fuisset prostratus, eoq; facto omnis exercitus ad manus veniret; neq; eqvites neq; pedites scutorum nostrorum ferre potuere conspectum, sed inclinata acie fugam statim arripuerunt, in sola illa militaris scientiæ parte maxime exercitati.

CXXXV. Post hæc autem nulla amplius fuit instructa acies, sed insidiæ tantum, & ignobiles paucorum eqvitum proruptiones, nostri scilicet exercitus postrema ex fossis qvibusdam assilientium, & tum qvoq; cædi potius qvam cædere solitorum. Nostri enim pedites, eqvitum Persarum lanceas corpore inclinato subeuntes, gladio confossis eqvis, utrumqve & eqvitem & eqvum prostratum in terra tenebant, & illum qvidem ad vuln⁹ accipiendum qvam maxime opportunum, utpote ferrei

καὶ ὑδὲν φαυλοτέρας ἦσαν ἐν μέσῳ, καιρίαν ἐπὶ τὸν φόβον τῶν φρατὸν ἡμερῶν ἑκάστοις, τοσαύτην γὰρ ὁδὸς ἀπὸ τῆς ἀρίστης τε πόλεως, καὶ ἅμα τῆς ἡμετέρας ὅρων. τότε δὴ πρῶτον ἐφάνη Περσικὴ παράταξις, πολὺς ὁπλίτης ἐν τάξει καὶ ἄτακτος, χρυσῶν πολὺς ἐν τοῖς ὅπλοις. πεσόντος δὲ ἡμετέρου τινὸς προμάχου ἐκ συμπεσόντων ἀκόντων, ἀφ' ἵππου ἀφ' ὁπλίτης ἤειρε τὸν παρ' ἡμῶν ἀσπίδας, ἀλλ' ὀλίγοι ἐκκλίναντες ἔφευγον, ἐν τούτῳ ἠσκημένοι καὶ πολέμῳ τὸ μέγα.

CXXXV. καὶ ἡ λοιπὴ παράταξις μὲν ὑδαμοῦ, κλοπαὶ δὲ καὶ ἀγενεῖς ὀλίγων ἱππέων ἔφοδοι, τοῖς ἐκ τάφρων ἐκπηδῶσι, ὑδὲ τότε κτεινόντων μᾶλλον ἢ θνῃσκόντων. ἡ γὰρ ἱππέως ὑπαὶ ὁπλίτης τὸ δόρυ ξίφει τὸν ἵππον ἀναῤῥηγνὺς ἀμφοτέρους εἶχεν ἐπὶ γῆς, καὶ ἑτοιμόν γε εἰς πλαγιὸν τὸν ἐν τῷ χιτῶνι τῷ σιδηρῷ. οἱ μὲν ὑπ' ἐσπεσόντες ταῦτα ἔπασχον· οἱ δὲ πόῤῥωθεν ἰσχύοντες οἱ τοξότης τὸ βέλος

βέλη ἀφιέντες ὀπὶ γυμνὰ ϛ κρατιώτου τὸ δεξιὰ, ὡς αὐτὸς τε βλέπειν ἠναγκάζον, καὶ χολῇ ἐμπίεσθαι. προήεσαν μέντοι, καὶ τὸ νέφος οὐκ ἐκώλυε τῶν βελῶν εἰς ἅπαν. ἐλαύνων δὲ πανταχοῦ τὸν ἵππον ὁ βασιλεὺς ἐπεκούρει τῷ πιεζομένῳ, λόχους τε ἀπὸ τ ἐν ἀδείᾳ τοῖς στομίοις ἄγων, καὶ οὗ αἰεί τις ϛ κρατηγῶν ὀπὶ ἡσσῶν πέμπων μέχρι μὲν τινων τούτων, ἐκεῖνός τε νικῶν ἐχώρει, καὶ ἐμοὶ λέγειν ἡδύ.

thoracis onere ſuppreſſum. Sagittarii autem eminus noxam inferre valentes, dum tela in milites à dextro latere frequentia committebant, eosut & intentos ad illos haberent oculos, & procederent tardius adegerunt. Perrexere tamen in itinere, neq; in eo telorum nube ſeſe impediri paſſi ſunt. Imperator enim equites qvacunq; opus eſſet adducens, parti exercitus afflictæ ſubſidio ſemper erat, turmasq; ab iis apud qvos tuta omnia erant, ad eos abducebat qvi opus illis haberent. Ducum vero optimos qvosq; ad tuenda exercit? poſtrema ablegabat. Huc usq; itaq; victor ſemper Julianus proceſſit, ego vero cum voluptate orationem protraxi.

CXXXVI. τὸ δὲ ἑπεῖθεν ὦ θεοὶ, καὶ μεταβολαὶ τύχης, ἐφ' οἷον ἄγομαι λόγον. βούλεσθε σιγήσω τὰ λοιπὰ, καὶ σήσω τὸν λόγον ἐν τοῖς ἐυφημοτέροις ϛ πολλὰ ἡμῖν, ὦ παρόντες, ἀντὶ τῆς οἰμωγῆς ἀγαθὰ γένοιτο. τί γὰρ δὴ δοκεῖ; κλείσωμεν ἢ λέγωμεν ϛ ἔοικατε τῷ μὲν ἔργῳ παλήσεσθαι, τὸν δὲ λόγον ἀπαιτεῖν. ῥητέον δὴ, καὶ δόξαι οὐκ ἀληθῆ. ὡδὶ τῆς τελευτῆς πειστέον.

CXXXVI. At vero qvæ ſeqvuntur o Dii! qvæ fortunæ viciſſitudines! qvi mihi ſermo deinceps inſtituendus! An ut ſilentio premam reliqva jubetis, finemq; faciam orationi lætioribus? Multa vobis, o Auditores, ob emiſſos nunc gemitus obveniant bona. At qvid vobis deniq; faciendum videtur? an finiri orationem an continuari placet? Eqvidem videmini re enarranda externari omnes, ut loqvi tamen pergam à me exigere. Loqvendum itaq; & ut faceſſat tandem falſa de exitu Juliani opinio efficiendum.

CXXXVII.

CXXXVII. Nimirum cum de rebus ſuis Perſa jam deſperaret, omnibusq; manifeſtum eſſet debellatum jam cum eo eſſe, ipſeq; timeret ne optimis Regionib⁹ ſuis occupatis, noſtri in iis hybernarent: jamq; deſignaſſet Legatos, & dona paraſſet, in qvorum numero corona etiam erat; atq; adeo in eo eſſet, ut inſeqventi die cum ſupplicibus verbis ea mitteret, pacisq; conditiones à Juliano acciperet: Dum per univerſum exercitum alii qvidem hoſtes eos appetentes depellendo, alii vero qvibus graves ei non erant iter faciendo eſſent occupati: vehemens autem derepente procella pulverem excitaret, cœlum nubibus obduceret, atq; iis qvi facinus aliqvod machinarentur ad illud perficendum qvaſi ſuppetias ferret; Imperator perruptas exercitus partes rurſum ſibi invicem juncturus, cum unico ſatellite ſeſe proripuit. Haſta vero eqveſtris in eum inermem illata, præ nimia enim, ut ego qvidem arbitror, confidentia ne thoracem qvidem induerat, per brachium in latus irrepſit. Sicq; in terram devolutus fortiſſimus Princeps, cum ſanguinem cerneret profluentem, id qvod evenerat ſibi, occultare cupiens, eqvo rurſum conſcenſo, cum vulnus ei illatum ſangvis proderet, ſemper iis qvibus pro-

CXXXVII. ἀπηρκότος δὲ ἤδη τοῦ Πέρσου, καὶ σαφῶς καταπεπολεμένου, καὶ δεδιότος μὴ τοῖς κρατίστοις τῆς αὐτοῦ γῆς κατασχόντες ὀπτιχειμάσωσι, ἐς πρέσβεις ἐλομένου, καὶ δῶρα δεξιθμοῦντος, ἐν οἷς λῶ καὶ στέφανος· καὶ μέλλοντος δὴ τῇ τῆς ἡμέρας σὺν ἱκετηρίᾳ πέμπειν, καὶ πεισὸν ἐκεῖνον τῶν σωθησῶν ὁρκίων· ἅμα πάσης μέντοι τῆς τάξεως, τὸ μὲν σὺν πρεσβεύοντας ἀμυνομένων, τῶν δὲ τοῦτο οὐκ αἰσθανομένων πρεσβύντων, αἰγίδος δὲ ἐξαίφνης λαμπρᾶς κόνιν τε ἐπεγειρούσης καὶ νέφη συναγούσης, καὶ τοῖς βουλομένοις τι κακουργεῖν συναιρομένης, ὁ μὲν βασιλεὺς ὡς σωθήσων τὸ ἁμάρτημα ἐαυτοῦ σὺν ἑνὶ θεράποντι δόρυ δὲ ἵππου ἐπ' αὐτὸν ἐνεχθὲν ἄοπλον, τῷ γὰρ οἴμαι σφόδρα κρατεῖν ἐδὲ ἐφοβήθη, ἅμα δὲ βραχίονος δραμὸν εἰς τὸ πλευρὸν εἰσέδυ, καὶ πεσὼν ἐπὶ γῆς ὁ γυναικῶν, τὸ αἷμα ῥοῦν καταῤῥέον, κρύπτειν ἐθέλων τὸ ξυμβὰν, ἐπὶ τὸν ἵππον αὖθις ἀναβὰς, ἐπειδὴ τὸ αἷμα τὸν πλησίον ἤλεγχεν, ἐβόα καθ'

ὃς

ὡς αἰεὶ γίγνοιτο μὴ δεδιέναι τὸ τραῦμα, μηδὲ γὰρ θάνατον ἔχειν.

pior erat occlamabat; ne ad vulnus ſuum exhorreſcerent, utpote qvod letale nihil habeat.

CXXXVIII. ἔλεγε μὲν ταῦτα, ἔδετο δὲ ἡττᾶτο, καὶ κομίζεται πρὸς τὸν σκηνὸν, καὶ τὴν μαλακὴν ὑπὸν, τὴν λεοντῆν, καὶ τὴν Φορυτὸν, πανὶ γὰρ ἡ ἐκείνου στρωμνή. τῶν ἰατρῶν δὲ μὴ εἶναι σωτηρίαν λεγόντων, δεξαμένη δὲ θανάτου τὸν λόγον ἡ στρατιὰ, πάντες μὲν ὠλοφύροντο, πάντες δὲ ἐκόπτοντο, καὶ γὰρ πάντων δὲ ἡ γῆ δάκρυσιν ἐβρέχετο, τὰ ὅπλα δὲ τὰς χεῖρας ἐκφυγόντα ἔρριπτο, ᾤοντο δὲ μηδ' ἄγγελον ἐκεῖθεν ἀναστρέψειν οἴκαδε.

CXXXVIII. Et iſta qvidem dicebat, veruntamem malo vincebatur tandem, & ad tentorium ſuum deducebatur, mollemq; lectulum ſuum: pellem nimirum leoninam & ſtoream: hoc enim ſtratum erat illius. Cum vero Medici inſanabile vulnus ejus eſſe pronunciarēt, & ad exercitum fama ejus rei emanaret; ingentem omnes ſuſtulere ejulatum, pectora manibus tudere omnes, lacrymis humum humectavere, arma manibus elapſa projecerunt, ne nuntium qvidem (cladis ſuæ) domum eſſe reverſurum opinantes.

CXXXIX. ὁ δὲ δὴ Πέρσης δῶρα μὲν ἃ τύτῳ πέμπειν ἔδει, θεοῖς σωτῆρσιν ἀνέθηκεν, αὐτὸς δὲ τὴν εἰωθυῖαν παρέθετο τράπεζαν, πρότερον τὸ δαφνῶν ἀντ' ἐκείνης ποιήμενος, ἐκόσμησέ τε τὸν κόμην καὶ τὸν νόμον κατερραθυμημένην πάντα τὸν τῶν κινδύνων χρόνον. ἃ δὲ χάσματι γῆς ἀφανισθέντων παντὶ τῶν ἐναντίων ἔπραξεν αὐ, τύτοις ἑνὸς ἐκείνου τελευτῶντος ἐχρῆτο. ἀμφότεροι τοίνυν ἔθεντο ψῆφον, εἰς τὴν ἐκείνου γνώμην τὰ πράγματα ἀνακεῖσθαι Ῥωμαίοις, οἱ μὲν οἷς ἐπέυθοντο, οἱ δὲ οἷς ἀρχέτο. καὶ οἱ

CXXXIX. Perſa vero qvæ Juliano deſtinaverat dono, Diis ſervatoribus conſecravit, & conſvetam ſibi rurſus apponi menſam juſſit, cum in ſolo antea cœnam ſumſiſſet, imo & comam rurſus compoſuit, qvam omni tanti periculi tempore neglexerat. Imo earum, qvæ hoſtibus ſuis ad unum omnibus terræ hiatu abſorptis feciſſet, unico hoc interemto nihil non ab eo patratum fuit. Utriq; itaqve (tam noſtri nimirum qvam hoſtes) ejus conſiliis Romanam rem unice inniti, unanimi ſuffragio declararunt. Illi qvidem dum

gaudio & exultationibus tantopere indulgerent: illi dum periisse, hi dum vicisse se penitus opinarentur.

CXL. Virtutis autem ejus verba qvoq; extrema suppeditant argumentum. Cum enim circumstantes in fletum universi effunderentur, neq; ipsi Philosophi sibi possent temperare; cunctos increpabat, hosce tamen omnium maxime: qvod cum rebus à se per omnem vitam gestis aditum sibi ad Deorum sedes aperuisset, ipsum haud secus ac si tartaro dignam vitam transegissent lugerent. Plane autem tabernaculum ejus Socratis carcerem; circumstantes vero, eos qvi illi sub vitæ finem aderant, vulnus porro cicutam, verba item verba, & non emissas à solo Socrate lacrymas, lacrymæ à Juliano qvoq; solo cohibitæ referebant. Cumq; amici precibus ab eo contenderent, ut imperii designaret hæredem, neminem sui similem prope se esse videns, militum suffragiis rem permisit: qvibus etiam ut omni modo de salute sua cogitarent in mandatis dedit: seipsum enim etiam omne istud tempus in illa procuranda ajebat collocasse.

CXLI. Qvis itaq; cædem ejus pátraverit, nosse aliqvis desiderat? Nomen eqvidem ejus prodere

μὲν οἷς ἠγῶντο ἀποθνήσκειν, οἱ δ' οἷς ἠγῶντο κεκρατηκέναι.

CXL. Ἴδοι δ' ἄν τις αὐτοῦ τὸν ἀγῶνα καὶ τῶν τελευταίων ῥημάτων. ἁπάντων γὰρ τῶν περιεστηκότων εἰς θρῆνον πεπλωκότων, καὶ αὐδὲ τῶν φιλοσοφούντων δυναμένων κατασχεῖν, ἐπιτίμα τοῖς τε ἄλλοις, καὶ οὐχ ἥκιστα δὲ τούτοις, οἱ τῶν βεβιωμένων αὐτὸν εἰς μακάρων νήσους ἀγόντων, οἵδε ὡς ἀξίως ταρτάρου βεβιωκότα δακρύουσιν. Ἔοικε δὲ ἡ σκηνὴ μὲν τῷ δεξαμένῳ δεσμωτηρίῳ τὸν Σωκράτην, οἱ παρόντες δὲ τοῖς ἐκείνῳ παροῦσιν, ἡ πληγὴ δὲ φαρμάκῳ, τὰ ῥήματα δὲ τοῖς ῥήμασι, τὰ δὲ μὴ δακρύσαι τὸν Σωκράτην μόνον, τὸ μηδὲ τοῦτον, δεομένων δὲ τῶν φίλων ἀποφῆναι τῆς ἀρχῆς κληρονόμον, αὐδένα αὐτοῦ προσηκόντως ἐγγὺς ὁρῶν, ἀφῆκε τῇ γνώμῃ τὴν ψῆφον, οἷς δὴ καὶ ἐπιστέλλει πάντα τρόπον σώζειν αὐτόν, καὶ γὰρ αὐτὸν ἐκείνους σώζοντας πᾶσιν ἀνατλῆναι χρόνον.

CXLI. Τίς ἦν ὁ κτείνας, πυθοῦ τις ἀκόσμως; τοῦνομα μὲν οὐκ οἶδα. τοῦ δὲ μὴ πολέμιον εἶναι

ναι τὸν κτείναντα, σημεῖον ἐναργὲς, τὸ μηδένα πολέμιον ὅτι τῇ πληγῇ πεπιῆσθαι. καίτοι ἀφ' ἡρώκων ὁ Πέρσης ὅτι γέρας ἐκάλει τὸν ἀπεκτονότα, καὶ μεγάλων ὑπῆρχε τῷ φανέντι τυχεῖν· ἀλλ' ὅμως ἑκὼν ἑκὼν ἔρωτι τῶν γερῶν ἠλαζονεύσατο. καὶ πολλήγε τοῖς πολεμίοις χάρις ὅτι ὧν οὐκ ἔδρασαν ἑαυτοὺς ἐπεσείθεντο τιμὴν δόξαν, ἀλλ' ἔδοσαν ἡμῖν παρ' ἡμῖν αὐτοῖς τὴν σφαγέα ζητεῖν. οἷς γὲ οὐκ ἐλυσιτέλει ζῶν, ἔτοι δὲ ἦσαν οἱ ζῶντες ἐν τῷ τοῦ νόμους, πάλαι ἐπεβούλευον, καὶ τότε δωρηθέντες εἰρχάσαντο· τῆς τε ἄλλης ἀδικίας αὐτοῦ ἀναγκαζούσης· οὐκ ἐχούσης ὅπῃ τῆς ἐκείνου βασιλείας ἐξουσίαν, καὶ μάλιστά γε ἣν τιμᾶσθαι τοῦ θεοὺς, ἃ γὲ ἐναντίον ἐζήτουν.

ego non poſſum. Qvod vero ex hoſtibus non fuerit percuſſor, vel id argumento eſt, qvod nemini hoſtium ob cædem illam præmium datum fuerit. Atqvi per præcones ad præmium ejus Autorem invitavit Perſa, & potuiſſet ille ſi ſemetipſum prodidiſſet maximarum rerum fieri compos. Nihilominus tamen nemo, ne præmiorum qvidem amore, ut à ſe admiſſum facinus illud eſſe gloriaretur, inductus eſt. Et multæ omnino hoſtibus à nobis gratiæ debentur, qvod ſibi arrogare, qvæ non fecerant, noluerint, nobisqve adeo copiam fecerint inter nos ipſos parricidam qværendi. Scilicet ii, è qvorum re non erat ut viveret ille, (at iſti erant qvi ſecundum leges vitam inſtituere nollent,) dudum ei fuerant inſidiati, atq; tum nacti opportunitatem, conſilia ſunt executi. Ad qvod facinus tum alia eorum ſcelera, qvibus ſub ejus imperio locus non erat, tum maxime reſtitutus qvem ferre nolebant Deorum cultus eos incitavit.

CXLII. ἃ δ' ὑπὲρ Περικλέους ὁ Θουκυδίδης φησὶν, ὅτι τῇ τελευτῇ λαμπρότερον ἔδειξεν, ὅσῳ ἦν αὐτὸς τῶν πραγμάτων. ταῦτ' ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν καὶ περὶ τοῦδε. τῶν γὲ ἄλλων ἁπάντων

CXLII. Qvæ vero de Pericle Thucydides memoriæ prodidit, qvod ſcilicet ipſa morte maxime declaraverit, qvantus in rebus agendis extiterit, ea de Juliano merito etiam aliqvis dicat. Cum enim reliqva omnia eadem (poſt

ejus mortem) ac antea essent: Milites inqvam, arma, eqvi, Duces, acies, captivi, opes, commeatus; unica tamen qvæ facta est circa Imperatorem mutatio, reliqva omnia prostrata qvasi contrivit. Primo enim ne conspectum qvidem eorum tulere amplius, qvos in fugam prius vertebant. Deinde pacis nomine inescati easdem enim denuo hostes artes adhibebant, omnes clamarunt accipiendam esse atq; amplectendam pacem, primusq; in eam sententiam novus Imperator pertractus est. Medus autem ad pacem eos nactus proclives, detinuit, moras traxit, interrogando, respondendo, differendo, pluribusqve missis legatis ut commeatus magis magisq; decresceret efficiendo. Cumqve jam annona aliæq; res necessariæ rarescere inciperent, ipsi etiam pacem petivere, utq; omnia hostibus concedere eos oporteret, necessitas eos adegit.

τῶν αὐτῶν ὥσπερ καὶ πρόσθεν ὄντων· τῶν ἀνδρῶν, τῶν ὅπλων, τῶν ἵππων, καὶ ταξιαρχῶν, καὶ στρατηγμάτων, τῶν αἰχμαλώτων, τῶν χρημάτων, τῆς τροφῆς. ἐν μιᾷ τῇ περὶ τὸν βασιλεύοντα μεταβολῇ τὰ πάντα συνετρίβη. Πρῶτον μὲν γὰρ οὐκ ἠνέγκαν ὡς πρόσθεν ἥλαιωον. ἔπειτα δελεασθέντες εἰρήνης ὀνόματι, τὰ γὰρ αὐτὰ προσήνεγκαν οἱ πολέμιοι μηχάνημα, πάντες ἐβόων δέχεσθαι. καὶ στέργειν, καὶ πρῶτος ὁ βασιλεὺς εἵλκετο. λαβὼν δὲ αὐτοὺς πρὸς τὴν ἡσυχίαν ὠρμηκότας ὁ Μῆδος, διῆγε, διέτριβεν, ἐρωτῶν ἀποκρινόμενος, ἀναβαλλόμενος, ἐν πολλῇ θεραπείᾳ ἀναλίσκων αὐτοῖς τὴν τροφήν. ἄσε σίτου τε καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων ἐπαύριζον καὶ ἔτυν, καὶ δεῖν ἤδη συγχωρεῖν ἀνάγκη προσῆκεν.

CXLIII. Tunc itaq; Persa levissimam pacis mercedem urbes, regionesqve, & gentes, qvæ murorum instar Romanos tuebantur, poposcit. Annuit tamen novus Imperator, omnibusq; istis Barbaris cessit, & nulla dura nimis ipsi visa fuit pacis conditio. Adeo ut sæpius ego miratus Medum fuerim, qvi cum plura tum sume-

CXLIII. τότε δὴ τὸν κυφότατον ἤτει μισθὸν πόλεις, καὶ χώρας, καὶ ἔθνη, τὰ τείχη τῆς Ῥωμαίων ἀσφαλείας. ὁ δὲ ἐπένευέ τε, καὶ παιτὸς ἀφίστατο, καὶ δεινὸν ἠδὲν ἐδόκει. ὡς ἔγωγε πολλάκις ἐθαύμασα Μῆδον, ὡς πο-

πεῤῥὼν πλείω λαβεῖν οὐκ ἠθέλησε. τίς γὰρ ἂν ἀντεῖπεν ἢ τὸν Εὐφράτην συναύξοντι τὴν ἡδυμίαν, τίς δ' ἂν ἢ Ὀρόντην; τίς δ' ἂν ἐπὶ τὸν Κύδνον; τίς δ' ἂν ἐπὶ τὸν Σαγγάριον; τίς δ' ἂν ἐπὶ τὸν βόσπορον αὐτόν; ἦν γὰρ ὁ διδάξων τὸν Ῥωμαῖον πλησίον, ὡς δεκτέσι καὶ τὸ λοιπὸν εἰς δεξιὰν, καὶ τρυφὴν, καὶ μέθην, καὶ λαγνείαν. ὥς ἔ τις χαίρει τούτων ἀπεραγμένων, Πέρσαις ἴσα τὴν χάριν, εἰ πλεῖστον μέρος ὧν ἔξῆν ἔχειν ἀπήγγειλαν. ὡς ὅτοι γε τὰ ὅπλα ῥίψαντες ἐκείνοις ἔχειν, ὥσπερ ἐκ ναυαγίας γυμνοὶ, συνεστῶτες οἱ πλείους, ἐπανῆκον. ὁ δὲ ἀσπίδος ἥμισυ φέρων, ἢ δόρατος τρίτον, ἢ τὸ ἡμιτόδων τὴν ἑτέραν ἐπ' ὤμων (καλλίμαχος ἦν ὅτος). ἀπολογία δὲ μία πᾶσι τοῖς ἀχημονοῦσιν, ἡ τελευτὴ δ' πᾶσι ἀνατρέψαντος εἰς σοῦ ἐναντίους.

re potuiſſet, id tamen facere noluit. Qvis enim abnuiſſet ſi vel ad Euphratem usq; limites ſuos protendi voluiſſet? Qvis ſi ad Orontem? qvis ſi ad Cydnum? Qvis ſi ad Sangarium? qvis ſi ad ipſum usqve Thracium Boſporum? Sane enim aderat tum, qvi Romanos doceret, vel ſic etiam id qvod eis relinqvebatur ad imperium, ad luxum & delicias, ad potationes largiores, ad veneris exercitia ſatis fore. Adeo ut ſi qvis factum id non eſſe lætatur, Perſis ejus rei gratiam referre debeat, qvi multo maximæ eorum qvæ accipere poterant parti ſponte renuntiaverunt. Noſtri proinde arma abjicientes, hoſtibus eis ut colligerent relictis, tanqvam ex naufragio nudi, & ad mendicitatem magnam partem redacti ad nos redierunt. Atq; alius qvidem dimidium ſcuti fragmentum, alius tertiam haſtæ partem, aliꝰ ocrearum alteram humeris ſuis apportabant. Omnibus autem ita deformatis eadem erat excuſatio, ejus nimirum qvi in adverſarios iſta erat averſurus, exceſſus.

CXLIV. Διὰ τί ἦν ὦ θεοὶ καὶ δαίμονες, μὴ ταῦτα ἐκυρώσατε; διὰ τί μὴ τὸ μὲν ὑμᾶς ἐπισάμενον γένος εὐδαίμον, τόνδε τούτοις εὐδαιμονίας αἴτιον κατεστήσατε; τί μεμψά-

CXLIV. Cur itaq; o Dii omnes omnesq; Genii illud ejus propoſitum ratum non eſſe juſſiſtis? Cur eorum qvi vos agnoſcunt & venerantur mortalium genus non beatum, hunc vero beatitudinis iſtis autorem effeciſtis? An qvic-

qvam in ejus voluntate reprehendentes? an aliqvid ab eo geſtum non approbantes? Nonne ille aras vobis reſtituit? nonne templa exſtruxit? nonne magnifico cultu Deos, Heroas, ætherem, cœlum, terram, mare, fontes, fluvios fuit proſecutus? Nonne adverſus fuit iis qvi vobis adverſi erant? Nonne Hippolyto magis erat caſtus? Rhadamantum juſtitia æqvabat? prudentia ſuperabat Themiſtoclem? fortitudine Braſidam? Nonne univerſum orbem Romanum, animi qvaſi deliqvium paſſum ſanavit? nonne omne oderat malum? nonne juſtitiæ cultoribus mitis? nonne protervis inimicus? nonne modeſtis amore addictus erat? O ſtupendam expeditionem! o terrarum urbiumq; evaſtationes plurimas! o tropæa innumera! o eventus Spe & cogitatione noſtra indignos.

μθνοι τῆς γνώμης; τί δὲ οὐκ ἐπαινοῦντες τῶν πεπραγμένων; ὃς βωμοὺς ἀνέστησεν; ὃς νεὼς ἐποίησεν; οὐκ ἐθεράπευσε μεγαλοπρεπῶς θεοὺς, Ἥρωας, αἰθέρα, οὐρανὸν, γῆν, θάλατταν, πηγὰς, ποταμούς; οὐκ ἐπολέμησε τοῖς ὑμῖν πεπολεμηκόσιν; ὃς σωφρονέστερος μθν Ἱππολύτου, δίκαιος δὲ κῆ τὸν Ῥαδάμανθυν, συνετώτερος δὲ Θεμιστοκλέους, ἀνδρειότερος δὲ Βρασίδου; ὃς τὴν οἰκουμένην ὥσπερ λειποψυχοῦσαν ἔῤῥωσεν; ὃς μισοπόνηρος; ὃς πρᾶος δικαίοις; οὐκ ἀκολάστοις ἐχθρός; φιλικοῖς φίλος; ὦ σφαγῆς μεγάλης, ὦ πολλῶν κατασκαφῶν, ὦ πολλῶν τροπαίων, ὦ τῆς ἀμυήτου ἀναξίου.

CXLV. Nos qvidem ſperaveramus Regnum Perſarum omne Romani Imperii fore provinciam, legibus noſtris gubernandam, noſtris adminiſtrandam magiſtratibus, vectigalia nobis allaturam, vernaculam lingvam Romana mutaturam, pro Perſica ſtola Romana veſte uſuram, comas (noſtro more) tonſuram, foreq; ut Suſis Rhetoricæ artis magiſtri à Perſis, diſciplina iſta excultis, plauſibus exciperentur. Noſtra

CXLV. ἡμεῖς μθν ἠόμεθα τὴν Περσῶν ἅπασαν μέρος τῆς Ῥωμαίων ἔσεσθαι, καὶ νόμοις τοῖς ἡμετέροις οἰκήσεσθαι, καὶ ἀρχὰς τὰς ἐνθένδε δέξασθαι, καὶ φόρους εἴσειν, καὶ γλῶτταν ἀμείψειν, καὶ στολὴν μετακοσμήσειν, καὶ κειρᾶν κόμας; καὶ Σοφιστὰς ἐν Σούσοις Περσῶν παῖδας ἐκπροτήσειν ῥητορας. ἱερὰ δὲ τὰ

περὶ

παρ' ἡμῖν τοῖς ἐκεῖθεν κοσμηθέντα λαφύροις, διδάξειν σοῦ ἐπιγιγνομένους τὸ τῆς νίκης μέγεθος· τὸν δὲ ταῦτα εἰργασμένον ἀγωνοθετήσειν τοῖς ἐγκωμιάζεσι τὰ πεπραγμένα, σοῦ μὲν χαιρούσης, σοῦ δὲ σὸν ἐκβάλλοντα, καὶ τοῖς μὲν ἡδίμβουν, τοῖς δὲ σὸν ἀχθόμβουν. λόγους δὲ ἔπειρ ποτε ἔσεσθαι ἡδίους. καὶ τοῖς ἱεροῖς ὑποχωρήσειν σοῦ τάφους, πάντων ἐχόντων ἤδη σοῦ βωμοὺς τρεχόντων, καὶ τὸ πρότερον ἀνατρεπόντων, αὐτῶν ἱδρυομένων, καὶ τὸ αἷμα φευγόντων αὐτῶν θυόντων. σοῦ δὲ ἰδίους ἑκάστων οἴκους εἰς ἀπορίαν ἥκειν ἀφορμαῖς μυρίαις, καὶ σμικρότητι τῶν εἰσφορῶν. καὶ γὰρ ἂν καὶ ὅτε λέγεται τοῖς θεοῖς ἐν μέσοις ἔυξασθαι τοῖς κινδύνοις, ὅτω λυθῆναι τὸν πόλεμον, ὡς αὐτῷ χρήσασθαι τὴν εἰσφορὰν εἰς τ' ἀρχαῖα πάλιν ἐπανενεγκεῖν.

CXLVI. ταῦτα καὶ ἔτι πλείω προσδοκώμενον χορὸς φθονερῶν ἀφείλετο δαιμόνων, καὶ τὸν ἀθλητὴν ἐγγὺς ὄντα καὶ στέφανον κεκρυμμένον ἡμῖν ἐν σορῷ κεκόμικεν. Εἰκότως ἄρα Διὸς πάσης γῆς καὶ θαλάττης ὁ θρῆνος ἦλθεν· εἰκό-

vero templa ſpoliis eorum exornata poſteros edoctura qvanta illa fuerit victoria. Atq; horum omnium Autorem præmia laudes ſuas oratione perſeqventibus propoſiturum, admirantem alios, alios vero non repudiantem, atq; illis qvidem delectatum, his vero non indignatum. Et ſic qvidem litteras magis qvam unqvam omnibus fore jucundas. Templis vero ceſſura tandem eſſe ſepulchra, omnibus eorum qvi ad aras accurrerent copia refertis: atq; illis ipſis altaria ſtatuentibus à qvibus everſa antea fuerant, & ſangvine litantibus, qvi ſangvinem olim vel maxime fugerant. Privatas vero ſingulorum res egregia incrementa capturas, tum ob alias innumeras eas augendi opportunitates, tum ob vectigalium imprimis paucitatem. Hoc enim inter alia Deos, dum periculis undiqvaq; erat circumſeptus, oraſſe dicitur, ut eum ſibi belli largirentur exitum, qvi copiam vectigalia ad priſtinam rationem revocandi ſibi faceret.

CXLVI. Hæc & longe plura cum ab eo expectarentur, invidorum Dæmonum chorus eum nobis abſtulit, fortiſſimumq; athletam, cum in eo jam eſſet ut coronam acciperet, in loculo conditum ad nos advexit. Merito itaq; omnem terram, omneq; mare luctus

ctus pervaſit: Merito alii poſt ejus fata mortem lubentiſſimo animo oppetiere, alii qvod mori ipſis haud fuerit datum graviſſime ferunt. Tum qvod anteceſſit tum qvod ſecutum ejus imperium fuit tempus pro atra nocte reputantes: ſolum vero illud qvo imperavit ſpatium, tanqvam puriſſimo ſolis radio colluſtratum ſuſpiciunt. O urbes qvas tu condidiſti! O triſtem atq; imbecillum rerum ſtatum à te emendatum! O litteras qvibus pretium & dignitatem reddidiſti! O reliqvas virtutes qvibus valebas! O Juſtitiam, qvæ ex cœlo in terram rurſum deſcenderat, ſed inde in cœlum iterum redjit! O mutationem ſubitam! O publicam felicitatem ſimul & initium & finem ſortitam!

τως οἱ μὲν ὡς ἥδιστα μετ' ἐκεῖνον ἐτελεύτησαν, οἱ δ' ἀλγοῦσι τῷ μὴ τεθνάναι, νύκτα μὲν συνεχῆ τὰ ἐκείνου, νύκτα δὲ τὰ μετ' ἐκεῖνον νομίζοντες· τὴν δὲ τῆς ἐκείνου βασιλείας χρόνον, ἀκτῖνα ὡς ἀληθῶς καθαρόν. ὦ πόλεων ἃς ἐποίησας αὖ· ὦ τῶν σωθρῶν ἃς ἐπηνώρθωσας αὖ· ὦ λόγων ἧς ἦρας αὖ νίκης ἀξίωμα· ὦ τῆς ἄλλης ἀρετῆς ὅσον ἴσχυσας αὖ· ὦ Δίκης ἡ κατίβη μὲν ἐξ οὐρανοῦ, πάλιν εὐθέως εἰς οὐρανόν. ὦ μεταβολῆς ἀγχιτρόφου. ὦ κοινῆς εὐδαιμονίας δεξαμένης τε ὁμοῦ καὶ πταυμένης.

CXLVII. Idem certe propemodum nobis evenit, ac ſi aliqvo vehementiſſima ſiti afflicto, gelidæq; & limpidiſſimæ aqvæ phialam ori admovente, cum vix eum deguſtare cœpiſſet, aliqvis eam ſubito rapiens illi auferat. At vero nobis qvidem, ſi tum ſubito ille erat eripiendus, magis fuiſſet expetendum ne datus nobis omnino fuiſſet, qvam ut datus, anteqvam deſiderium noſtrum exſatiaſſet, auferretur. Jam vero qvaſi non ideo, ut frueremur, ſed propterea tantum, ut eorum qvibus frui non detur, gnari, ingemiſca-

CXLVII. Παραπλήσιον γάρ τι πεπόνθαμεν, οἷον εἴ τις αὐδρὸς διψῶντος, καὶ προσάγοντος τοῖς χείλεσι φιάλην ψυχρόν τε καὶ διαφανὲς ὕδατος, γευσαμένου τὸ πρῶτον ἁρπάσας οἴχοιτο. ἡμᾶς δὲ ὅπερ ἐχρῆν ὡθεῖν σπεύδοντας, ἐχρῆν μὴ δὲ μεταλαβεῖν τοῦ δέχεσθαι, ἢ τοῦ ἅπαξ κύρσαι στερηθῆναι. νῦν δ' ὑπὲρ ἵνα ἀπολαύσωμεν, εἰδότες, στένομεν,

μὴν, γεύσασιν ἀφείλετο. ὥσπερ ἂν εἰ τοῖς ἀνθρώποις δείξας τὸν ἥλιον ὁ Ζεὺς ἐπέσχε παρ' ἑαυτῷ, μηκέτι ποιῶν ἡμέραν.

mus, datus fuerit, vix deguſtantibus nobis fuit ademtus. Non aliter ſane ac ſi oſtenſo hominibus ſole, apud ſe tamen eum detineret Jupiter, diem illuceſcere non paſſus.

CXLVIII. Καί τοι καὶ ὅδ' ἡλίου ταὐτὰ μὲν ἔτι δρῶντος, τλεῶ αὐτλεῶ δὲ ἰόντος, ἀχ' ὁμοία τοῖς βελτίστοις ἡ χάρις· ἡ γὰρ ἐπὶ τῷδε λύπη βαπτίζουσα μὲν τὴν ψυχὴν, συνθολοῦσα δὲ τὸν γνώμονα, ἀχλύν τινα καὶ τοῖς ὄμμασιν ἐπιφέρει, καὶ μικρόν τι ἀφαιρεῖται τῶν ζώντων νῦν ἐσμὲν σκότῳ. οἷα γὰρ αὖθις ἐπεισῆλθε τῇ τοῦ βασιλέως σφαγῇ; σεμνοὶ μὲν οἱ κατὰ τῶν θεῶν δημηγορεῖντες, ἱερεῖς δὲ ἐν Ἀθήναις ἀδικημένοις, (οἷς δ' ἐθεραπεύθη τὸ δαιμόνιον ἱερεῖς.) καὶ ἃ τὸ πῦρ ἔλαβε, τούτων ἡ τιμὴ τίθεται· μᾶλλον δὲ ὁ μὲν ἀπορῶν οἴκοθεν ἔθηκεν, ὁ δ' οὐκ ἀπορῶν δεθεὶς τίθηκε. νέων δὲ οἱ μὲν κατεσκάφησαν, οἱ δ' ἡμιτέλεσοι γέλως ἐσμὲν χριστιανοῖς τοῖς μιαροῖς. φιλοσόφων δὲ ἀνδρῶν αἰκίζεται σώματα, καὶ τὸ ἐληφέναι τι βασιλέως δεδόντος ὄφλημα γέγονε, καὶ πεῖσιν φεύγει κλοπῆς. καὶ δὴ γεγυμνασ-

CXLVIII. Et qvidem certe ſole licet eadem qvæ antea faciente, eademq; procedente via, non eandem tamen nunc à nobis Dii gratiam referunt. Ea enim, qvam ob Julianum ſentimus, triſtitia, animam ſubmergens, mentemq; obfuſcans, tenebras qvasdam oculis qvoq; offundit, nec multum ab iis qvi in tenebris nunc verſantur diſtamus. Qvæ enim poſt Imperatoris cædem denuo fuere invecta? In veneratione rurſum ſunt qvi contra Deos pro concione verba faciunt: Sacerdotes vero, qvi Deis ſacra fecerunt, injuſta judicia ſubeunt. Atq; iis qvæ igne abſumta ſunt ſtatuitur pretium: imo potius cui facultates ſuppetunt, ex iis qvæ habet pretium ſolvit, cui vero non ſuppetunt, carcere & vinculis ſolvit. Templorum autem alia everſa ſunt, alia ſemiperfecta ſtant, ludibrio impurorum Chriſtianorum expoſita. Philoſophorum porro excruciantur corpora, & crimen in illis eſt, ſi qvid ab Imperatore ſibi donatum acceperunt, furtiq; dica propterea illis ſcribitur. Et

æstate adulta meridiano tempore nudatus, solisq; radiis misere excruciatus, præter ea qvæ accepit, ea qvoqve qvæ nec accepisse eum, nec dare posse est evidens, dare tamen (Philosophus) cogitur. Non sane ut det, qvomodo enim id faciat qvod factu est impossibile? sed ut eo qvod non possit excruciatus atq; exustus misere pereat.

μέσῳ μέσαι θέρεις, ἐν μεσημβρίᾳ τῆς ἀκτῖσι πιεζόμενος, πρὸς οἷς εἴληφεν, ἃ μήτε φαίνεται λαβὼν μήτε δύνασθαι δοῦναι, διδόναι καταναγκάζεται, ἐχὶ ἵνα δῷ (πῶς γὰρ ἃ μὴ δυνατὸν;) ἀλλ' ἵνα τῷ μὴ δύνασθαι, τριβλεμμένος καὶ φλεγόμενος κατακτείνηται.

CXLIX. Dicendi autem artis magistri qvi cum Magistratibus antea assidue versabantur, non aliter ac si homicidæ essent à foribus depelluntur. Juvenumq; qvi olim eos cingebant catervæ, talia videntes, à litteris, in qvibus parum præsidii esse vident, aversi, alia qværunt, in qvibus plus roboris esse putant. Curiales vero justissimum qvod patriæ qvisq; suæ debent refugientes ministerium, immunitatem plane injustam affectant: nec est qvi hac ex parte peccantem retineat. Sectorum item omnia plena sunt, regiones in continenti terra sitæ, insulæ, vici, oppida, fora, portus, angiportus. Vendunturq; domus, mancipia, nutritor, nutrix, pædagogus, imo ipsæ progenitorum sepulturæ. Præterea ubiqve paupertas, mendicitas, lacrymæ: præstareq; existimant agricolæ ut mendicos agant, qvam ut ruri colendo ope-

CXLIX. Ῥητορικῆς δὲ διδάσκαλοι συζῶντες πρόπερον τοῖς ἀρχαῖς ἔχουσιν, ἀπελαύνονται τῶν θυρῶν ὥσπερ ἀνδροφόνοι· καλήθη δὲ νέων, τὰ περὶ αὐτοὺς πρότερον, ταῦτα ὁρῶντες, φυγόντες ὡς ἀσθενεῖς τοὺς λόγους, ἄλλων ἰσχὺν ζητοῦσι. βελτίστῃ δὲ τιμᾷ δικαιοτάτῳ θεραπείαν ὑπὲρ πατρίδων ἀποδεχόντες, τιμὰ ἄδικον ἐλευθερίαν ἐδιώξαν. ὁ δὲ πλησχήσων τὸν πλημμελοῦντα οὐκ ἔστι. πάντα δὲ μεστὰ πρακτήρων, ἤπειροι, νῆσοι, κῶμαι, πόλεις, ἀγοραὶ, λιμένες, στενωποί. πωλεῖται δὲ οἰκία καὶ ἀνδράποδα, καὶ τροφεῖς, καὶ τροφὸς, καὶ παιδαγωγὸς, καὶ προγόνων τάφοι. πανταχοῦ δὲ πενία, καὶ πλωχεία, καὶ δάκρυα, καὶ τοῖς γεωργοῖς ἄμεινον εἶναι δοκεῖ πρόσοικον ἢ γεωργεῖν·

γῆν· ὁ δὲ τήμερον δῦναι δυνάμενος, ἄνεμον χρήζει ἢ δύσοντος.

CL. Σκύθαι δὲ, καὶ Σαυρομάται, καὶ Κελτοὶ καὶ πᾶν ὅσον βάρβαρων ἠγάπησε ζῆν ἐν σπονδαῖς, αὖθις τὰ ξίφη θήξαντες ὑπερατεύουσι, πολεμίοις ἀπειλοῦσι, δρῶσιν. διώκοντες αἴρουσι, διωκόμενοι κρατοῦσιν, ὥσπερ οἰκέται πονηροὶ, δεσπότου πεπλευτηκότος, ὀρφανοῖς ἐπανιστάμενοι. ὅτι τούτοις τίς οὐκ ἂν, νοῦν ἔχων, ἐκτείνας ἑαυτὸν ἐπὶ γῆς, καὶ καταχεάμενος πίφεως, καὶ πίλων νέος μὲν ἴκλον, γέρων δὲ πολιὰς, αὐτόν τε καὶ τὸν οἰκεμένην, εἰ δεῖ δὴ τοῦτ' ἔτι προσειπεῖν αὐτῷ, πενθήσειεν; ἡ μέν γε γῆ καλῶς τε ἤθετο ὑπὸ πάθους, ὡς προσηκόσης κηρὸς τὸν ἄνδρα ἐτίμησεν, ἀποσεισαμένη, καθάπερ ἵππος ἀναβάτην, πόλεις πόσας καὶ πόσας. Ἐν Παλαιστίνῃ πολλὰς, τὰς Λιβύων ἁπάσας. κεῖνται μὲν αἱ μέγισται Σικελίας, κεῖνται δ' Ἑλλήνων πόλεις μιᾶς αἱ πᾶσαι, κεῖται δὲ ἡ καλὴ Νικαία. σείεται δὲ ἡ κάλλει μεγίστη, καὶ θαῤῥεῖν ποιεῖ δ' μέλλοντος οὐκ ἔχουσα.

ram navent: & ille cui hodie qvæ dare valeat ſuppetunt, cras ipſemet aliqvo à qvo accipiat habet opus.

CL. Scythæ autem cum Sauromatis Celtisq; omnesq; omnino Barbari, qvi hactenus fœderum obſervantes vixere, gladios iterum ſtringentes bellum nobis faciunt, navibus adverſum nos advolant, minas ſpargunt, facinora edunt, noſtros perſeqventes cædunt, ſiq; ipſos perſeqvantur noſtri, ſuperiores diſcedunt: non aliter nimirum ac prava mancipia, qvi Domino fatis abrepto, orphanis relictis inſultant. Ob iſta qvæſo qvis ſana mente præditus corpore in terram proſtrato, cineribus ſeipſum obruens, & ſi juvenis lanuginem, ſi vero ſenex ſit canos vellens, & ſeipſum & orbem habitabilem, ſi tamen iſtud adhuc meretur nomen, non lugeat? Ipſa certe terra qvantum pateretur damnum probe perſenſit, atq; decente luctu tantum virum proſecuta eſt, non aliter ac eqvitem eqvus, tot tantasq; urbes excutiens. Palæſtinæ nimirum qvamplurimas, omnes vero Libyæ urbes. Jacent maxima Siciliæ, jacent Græciæ, unico excepto opida omnia, jacet & pulcherrima illa Nicæa. Imo & cõcutitur urbs omnes alias pulcritudine ſuperans, de futuris fatis ſuis plane hærens incerta.

CLI. Et hæc qvidem à terra, vel si mavis, à Neptuno Juliano justa persoluta fuere. Ab Horis vero pestes & fames, homines pecudesqve perdentes, fuerunt immissæ: qvasi nimirum nefas esset eo ablato firmum orbem terrarum statum obtinere. Qvid mirum itaqs, cum ita ista se habeant, si qvis, ut ego facio, mortuum se non esse, in damno reputet. Certe ego, non isto præmio summum illum virum ut afficerent, à Diis precibus meis contenderam: sed ut liberos gignere, summam senectutem pertingere, Imperio qvam diutissime præesse eum sinerent. Atqvi, O Jupiter, Lydorum Regum, qvi Gygis fuere progenies, hominis pollutas habentis manus, alius qvidem undeqvadraginta: Ipse vero impius ille satelles duodeqvadraginta annos implevit. Juliano vero tertium solummodo in summo imperio annum attingere dedisti, cui plus, aut saltem non minus temporis qvam magno illi Cyro concedi debuisset, utpote qvi non minus ac iste paterno in subditos animo esset affectus.

CLI. ταῦτα αὐτῇ μὲν ἡ γῆς, ἢ εἰ βέλει γε Ποσειδῶνος. ἡμῖν δὲ ἂν τῶν ὡρῶν λοιμοὶ καὶ λιμοὶ, φθείροντες ἀμοίρους ἀνθρώπους τε καὶ βοσκήματα· ὡς οὐκ ἂν θέμις εἰκῆ μεθεῖναι τὸ σῶζειν τὴν γῆν. τί γὰρ θαυμαστὸν εἴ τις τούτων ὄντων τοιούτων, ὥσπερ ἐγὼ, ζημίαν ἡγεῖται τὸ μὴ τεθνάναι· καίτοι ἔγωγε οὐ θεοὺς ἠξίουν ἐν ταύτῃ γεραίρειν τὸν θαυμαστὸν ἐκεῖνον, ἀλλὰ παίδων γένεσιν καὶ γήρᾳ βαθεῖ, καὶ μήκει βασιλείας. ἀλλὰ Λυδῶν μὲν βασιλεῖς, ὦ Ζεῦ, σπέρμα Γύγεω τοῦ χεῖρα ἐν καθαρᾷ, ὁ μὲν εἰς ἔτη ἐνεπλήθη ἑνὸς καὶ τριάκοντα, ὁ δὲ εἰς ἑπτὰ καὶ πεντήκοντα. καὶ αὐτὸς δὲ ἐκεῖνος ὁ δυσσεβὴς δορυφόρος εἰς δυοῖν δέοντα πεπλήρωκεν. τούτῳ δὲ τρίτον ἐπιτρέψαι μόνον ἐπὶ ἔλαττον μείζονος ἀρχὴν δέδωκας, ὃν ἔδει τελείου, εἰ δὲ μή, μή τοι γε ἐλαττόνου. ἢ Κῦρον τὸν μέγαν ἀξιοῦσαι χρόνου, τὰ πατρῴων καὶ αὐτὸν ἐπὶς οὐ δεχομένους πεπρηκότα.

CLII. Verum enimvero, dum mihi in mentem revoco reprehensionem Juliani, qva in eos qvi in tentorio ejus lacrymis indulgebant animadvertit; non dubito,

CLII. ἀλλὰ γὰ ἐνοήσας, τοῦ ἐπιτιμῆσαι, ἢ τῶν ἐν τῇ σκηνῇ δακρυόντων καθήψατο, καὶ νῦν αὐτὸν ἡγοῦμαι τοῦ ἐν τῇ θερι-

θρήνῳ μερίδα τῆ λόγῳ μέμψασθε. καί μοι δοκῶ ἂν δεῦρο εἰσελθὼν, ἅπερ ἐνθάδε, τοιούτοις ἂν ὑμᾶς χρήσασθαι λόγοις. Τί ὅτι τὸν ἐμὸν ὑμεῖς ὀδυρόμενοι πλημμελῶ, καὶ τὸν ἐν τῇ νεότητι θάνατον; εἰ μὲν τὸ σωθῆναι θεοῖς χεῖρον ἡγεῖσθε ἢ τοῖς ἀνθρώποις, οὐκ ὀρθρεύετε. εἰ δ' οὐκ οἴεσθέ μοι πώτης μεταδεδόσθαι τῆς χώρας, πάντ' ἂν μόνον ἀγνοεῖτε, καὶ πρᾶγμα πιθάνοτατον, τοῦτον ἥκιστα εἰδότες, οὐ σφόδρα εἰδέναι πέπεισθε. Ἔτι τοίνυν μηδὲ τὸ ἐν πολέμῳ καὶ δι' σιδήρου δεινὸν ὑμῖν δοκείτω. ὅτως ἀπῆλθε Λεωνίδας, ὅτω Σαρπηδών, ὅτως Ἐπαμινώνδας, ὅτω Μέμνων οἱ τῶν θεῶν. Εἰ δ' ὁ χρόνος τῇ βραχύτητι λυπεῖ, φερέτω τὴν ἐμὴν εὐθυμίαν ὑμῖν Ἀλέξανδρος ὁ Διός.

nunc qvoqve, eam Orationis meæ partem, qvæ in luctu versata est, eum plane esse improbaturum. Et certe mihi videtur, modo ejus rei ipsi daretur facultas, ad nos accedens, talibus adversum nos usurus fuisse sermonibus. Qvid qvæso est qvod meum plangitis vulnus, mortemq; in ipso juventutis flore mihi obvenientem? Si qvidem in deteriore conditione esse eos, qvi cum Diis, qvam illos qvi cum hominibus versantur censetis, parum sano vos uti judicio dixerim. Si vero me beata eorum habitatione factum esse participem non putatis, non tantum toto erratis cœlo, sed & rem plane absurdam admittitis, minime omnium cognoscentes eum, qvem vel maxime nosse estis persvasi. At ne hoc qvidem grave vobis videri debet, qvod in bello, ferroq; occubuerim. Eodem modo excessit Leonidas, eodem Sarpedon, eodem Epaminondas, eodem Memnon, qvi in Deorum numero censentur. Si vero ob nimiam brevitatem tempus vobis molestum esse videtur, solamen vobis afferat Jovis Filius Alexander.

CLIII. ταυτὶ μὲν ἐκεῖνος ἂν ἐγὼ δὲ τούτοις ἔχοιμ' ἂν τινα προσθεῖναι, εἰ μὲν πρῶτον καὶ

CLIII. Hæc qvidem ille. Mihi autem si qvædam istis adjicere liceat, hoc primum, idq; longe maximum

ximum addam: immutabilem esse fatorum ordinem: Fatum vero Romanum orbem simile forte premit cum eo qvod olim Ægyptum. Et qvoniam infausta illi obtingere oportuit, felicitatis Autor deterrimo huic seculo sese subduxit, ne feliciter iis res suæ procederent, qvos misere vivere merito oportebat. Secundo reputare nobiscum debemus, qvod licet in Juventutis flore ablatus Julianus fuerit, omnem tamen Imperatorum ætatem gestorum magnitudine superaverit. Qvis enim Scriptorum tam multa, tamqve præclara, ullius eorum commemoravit facinora, licet vel triplo amplius qvam ipse vitæ spatium impleverint. Hoc itaq;, gloriam ejus loco ipsius tenentibus est ferendum: Nec fatis ejus magis indolendum, qvam ob ea qvæ anteceſſerunt illa, lætandum est. Hic est qvi extra Romanum orbem versatus, simul tamen imperio suo eum complectebatur: & corpus qvidem in hostium terra, terram vero propriam suam sub imperio suo habebat: idemq; omnino ad omnes in officio continendos, sive absens esset, sive præsens, valebat. Neq; enim Barbarus qvisqvam fœdere rupto arma arripuit, nec ullus inteſtinus motus fuit tumultus, qvales complures, præsentibus qvoq; Imperato-

μέγιστον ὅτι τὰ μὲν τῶν μοιρῶν ἀνίκητα. μοῖρα δὲ ἴσως ἐπέχει τὴν Ῥωμαίων, ὁποία ποτὲ τὴν Αἰγυπτίων. καὶ ἐπειδὴ κακῶς μὲν ἔδει ταύτῃ χθιζός, εὐδαιμονίαν εἰσιόντων ὑπεχώρησε τῇ φορᾷ τῇ χειρόνων, ὅπως μὴ δι' ἃ πράξειεν, ὡς ἐχρῆν κακῶς, δεύτερον ἕτερον, λογιζώμεθα πρὸς ἡμᾶς αὐτούς, ὡς οὐ καὶ νέῳ ἀπῆλθεν, ἀλλὰ πᾶν γῆρας βασιλέων νικήσας τοῖς πρόσθεσι. τί γὰρ οὕτω πολλὰ καὶ μεγάλα μνημονεύεται, τριπλάσιον βεβιωκότος χρόνου; δεῖ τοίνυν ἀντ' ἐκείνης τὴν ἐκείνου δόξαν ἔχοντας φέρειν. καὶ μὴ λίαν τὸν τελευτὴν μᾶλλον ἀλγεῖν, ἢ λίαν τὸν περὶ πάντης μᾶλλον εὐφραίνεσθαι. οὗτός ἐστιν ὁ τῆς Ῥωμαίων γῆς ἔξω τε ὢν ἐμοῦ καὶ κρατῶν. καὶ τὸ μὲν σῶμα ἔχων ἐν τῇ πολεμίᾳ, τὴν δ' οἰκείαν ὑπὸ τῇ βασιλείᾳ· καὶ ταύτην δυνηθεὶς πρός γε τὸ πάντα ἡσυχάζειν, εἰπών τι ὁμοίως καὶ πεσών. ὅτε γὰρ βάρβαρος ὅπλων ἥψατο κατὰ τὰς συνθήκας, ὅτ' ἔνδοθεν αἰσθήσει θόρυβος· καὶ ἐς, οἷα πολλά, καὶ βασιλέων ἐφε-

ἐφεσηκότων ἐπολμήθη πολλάκις. Καὶ τοι τοῦτο εἴτε φίλτρον, εἴτε φόβος ἐποίησεν· φόβος μὲν ἐπέσχε σοῦ βαρβάρους, φίλτρον δὲ σοῦ ὑπηκόους. πῶς οὐκ ἄξιον ἑκάτερον θαυμάσαι, καὶ τὸ τοῖς ἐναντίοις δέος ἐμβαλεῖν, καὶ τὸ τοῖς οἰκείοις εὔνοιαν ἐνθεῖναι, ἢ εἰ βέλει με, ἀμφοτέροις ἀμφότερα.

CLIV. Ἀκὴν καὶ ἔστι τῆς λύπης ἀφαιρεῖτω, καὶ ἔστι γ' ἐκεῖνο, τὸ μηδένα τῶν ἐχομένων ἔχειν ποτὲ ἔστις αὐτὸν εἰπεῖν, ὡς ἄρα οὐχὶ σοῦ κρείττονος ἄρχοιτο. τίς γὰρ ἐκείνου δικαιότερος βασιλεύειν, (εἰ τὸν καὶ τῷ φρονεῖν καὶ τῷ δύνασθαι λέγειν, καὶ τοῖς ἄλλοις ἀρετοῖς διαφέροντα καὶ ἄλλων τοῖς ἥττοσιν ἀγαθοῖς ἡγήσασθαι τὸ ἄξιον); αὐτὸν μὲν οὐκ ἂν ἔγωμεν, σοῦ δὲ ἐκείνου λόγους ἔστιν ἰδεῖν σοῦ πολλούς, καὶ πάντας σοῦ τέχνῃ. Καὶ τοι τῶν ἐν τῷ γράφειν καταγεγηρακότων οἱ πολλοὶ πολλοὺς ἔφυγον λόγων ὁδούς, ἢ ὅσας ἐλθεῖν ἐθάρρησαν· ὥστε μὴ εἶναι πολλῷ φιλοτιμίαν αὐτοῖς ἐκ τῶν πεποιημένων, ἢ ψόγον ἐκ τῶν μὴ γεγραμμένων. ὁ δὲ πολεμῶν τε ὁμοῦ καὶ παλαίων λόγους, πάσας μορφὰς καταλέλοιπεν, ἀ-

ribus, excitati haud raro fuerunt; Idq; ipsum partim amor, partim metus effecit. Metus enim Barbaras gentes, subditos vero amor continuit. Qvis vero admiratione dignum non censeat, qvod & hostibus metum injecerit, & amorem immiserit suis, vel si mavis ambo utrisqve.

CLIV. Hoc itaq; etiam luctum nobis imminuat: & præter hoc illud qvoqve, qvod nemo omnino inter subditos ejus inveniatur, qvi dicere de eo potuerit, qvod melior seipso non sit, qvem Dominum agnoscebat. Qvem enim magis fuisset æqvum, qvam ipsum rerum summæ præesse, si qvidem eum qvi prudentia & dicendi facultate, aliisq; virtutibus ceteros antecellit, iis qvi eo sunt istis omnibus inferiores imperare fas est? Ipsum qvidem non videmus amplius: Scripta tamen ejus complura cernere licet, maxima arte omnia concinnata. Enimvero ipsi illi qvi in scribendis libris consenuere, plures scribendi vias evitarunt, qvam ausi sunt usurpare: adeo ut non majorem laudem iis qvæ scripsere, qvam reprehensionem ob ea qvæ non scripsere meruerint. Julianus vero bellis simul gerendis scriptisqve concinnandis vacans, in omni dicendi genere aliqvid reliqvit, omnibus

omnes

omnes vincens generibus, in epistolis autem scribendis seipso qvoqve superior. Has ego in manus sumens solatium nanciscor. Hi fœtus ejus, ut facilius feratis dolorem, efficere poterunt. Hos ille immortales liberos reliqvit, qvos nunqvam tempus una cum illitis asseribus coloribus poterit abolere.

πάσης μὲν ἄπειρος πεῖσαι, τῇ δ' αὐτῇ τῇ τῶν Πηγυλλῶν. ταύτας ἐγὼ λαμβάνων παραμυθίαν πορίζομαι. Διὰ τούτων ὑμᾶς ἐγγείων τῷ τάφῳ οἴσει. παῖδας τούτους ἐκεῖνος ἀθανάτους καταλέλοιπεν, οὓς οὐκ ἂν ὁ χρόνος δύναιτο μὴ τῶν ἐκ πολλῆς σαύρας ἐξαλεῖψαι χρωμάτων.

CLV. Verum qvoniam imaginum mentionem injeci, (istud ea occasione referam): Multæ urbes Deorum eum specie repræsentantes haud secus ac ipsos Deos colunt. Qvin & nonnemo bona qvædem precibus ab eo efflagitavit, nec irritæ preces fuerunt. Adeo nimirum certum est ad eos illum abiisse, & ab ipsis potestatis Deorum redditum esse participem. Ideoq; rectissime omnino fecere, qvi primum de morte ejus nuntium lapidibus propemodum necarunt, utpote qvi mendacium contra eum, Deum qvippe, proferret. Solantur autem deniq; me ipsi etiam Persæ, picturis expeditionem ejus repræsentantes. Dicuntur enim eo cum fulminis igne comparato, fulmen pingentes, nomen ejus apposuisse. Ostendentes scilicet, majora, qvam ab humana potentia proficisci qveant, mala, ab eo sibi illata fuisse.

CLV. ἐπεὶ δὲ εἰκόνων ἐμνήσθην, πολλαὶ πόλεις ἐκεῖνον τοῖς τῶν θεῶν ἐοικόσιν ἄγαλμα σέβουσιν, ὡς καὶ θεοὺς τιμῶσι. καί τις ἤδη καὶ παρ' ἐκείνου ἤτησε δι' ἀρχῆς τῶν ἀγαθῶν καὶ οὐκ ἀτύχησεν. ἵκετις ἀπιχνεῖται παρ' ἐκείνους τε ἀναβέβηκε, καὶ κρατήσεων δυνάμεως παρ' αὐτῶν ἐκείνων μετείληφε. βέλτιστοι δὴ ἄρα ἦσαν, οἱ καὶ τὸν πρῶτον ἄγγελον τῆς τελευτῆς μικρὰ καταλεύσαντες, ὡς θεὸν καταψευδόμενον. παραμυθοῦνται δέ με καὶ Πέρσαι γραφαῖς αὐτὰ δηλοῦντες τὰ συμβάντα. λέγονται γὰρ αὐτὸν εἰκάσαντες πεζαυτὰ πυρὶ, γράψαντες πεζαυτὸν συμγράψαι τέκμαρ. δεικνύντες ὡς μείζω φύσεως ἀνθρωπίνης ἀφῆκεν εἰς αὐτὸν κακά.

CLVI.

CLV. τοῦτον ἐδέξατο μὲν τὸ πρὸ Ταρσῶν τῆς Κιλικίας χωρίον, εἶχε δ' αὖ δικαιότερον τὸ τῆς Ἀκαδημίας πλησίον Πλάτωνος· ὡς αὐτῷ καὶ τῶν αἰὲν νέων τε καὶ διδασκάλων, ἃ καὶ τῷ Πλάτωνι τελοῦσι. τούτῳ ποιεῖν σκόλια, τούτῳ πᾶν εἶδος ἐγκωμίων, τοῦτον συμμαχον ἐπὶ βαρβάρους, ἐρχομένους πολέμων, καλεῖν. ὃς ἔχων τὸ μέλλον ἅπαν ἐκ μαντικῆς εἰδεῖν, τὸ μὲν εἰ κακώσει Πέρσας ᾠήθη δεῖν προμαθεῖν, τόδ' εἴ πως ἐπαύσειεν οὐκ ἠξίωσεν, ἔργῳ δείξας ὅτι δόξης ἕνεκα καὶ ζωῆς ἐπιθυμητής. Βασιλεύοντος μὲν γὰρ τοιαύτης ἀρετῆς πάντων ἀδαιμονέστατον. Ἐξερημένους δὲ φάρμακον δεῖ ποιεῖσθαι τῆς λύπης τὸ κείνου κλέος· ὃν καὶ μὴ θεῶν ὀμνύναι ἔξεστιν ἀποδόντας μάλ' εὔλογον, ἢ τισὶ τῶν βαρβάρων οὐχὶ παρ' αὐτοῖς δικαιοπάτας. ὦ δαιμόνων μὲν τρόφιμε, δαιμόνων δὲ μαθητά, δαιμόνων δὲ παρέδρε· ὦ μικρὸν μὲν τῆς γῆς μέρος κατέχων λοιπὸν ἅπασαν, πᾶσιν δὲ τῷ θαύματι

CLVI. Atq; eum qvidem Tarſi in Cilicia cepit ſuburbanum, at multo majori jure in Academiæ qvodam loco, Platonis ſepulchro proximo, tumulatꝰ fuiſſet: adeo ut eadē qvæ Platoni, juvenes pariter & eorum magiſtri perſolverent, huic ſcholia, huic Pæanes, huic omne encomiorum genus conficerent: hunc ut contra Barbaros ſibi adſit, bella ordientes invocarent. In cujus poteſtate cum eſſet futura omnia vaticinandi artis anxilio prænoſcere; de eo qvidem ſciſcitandum duxit, an Perſarum res concutere atq; affligere ſit valiturus, non vero de eo an ſalvus ipſemet ſit rediturus, reipſa oſtendens non vitæ ſed gloriæ cupidum ſeſe eſſe. Summæ itaq; omnino felicitatis eſt Imperio ſubeſſe tanta virtute adminiſtrato. At vero illo nobis erepto ex gloria ejus noſtro luctui medela qværenda eſt. Per qvem etiam buſto ejus impoſita manu una cum reliqvis Diis jurare, multo magis rationi eſt conſentaneum, qvam qvod Barbari qvidam faciunt per eos qvi juſtiſſimi apud illos reputantur. O Deorum Alumne, Deorum vero etiam diſcipule, imo & Deorum adſeſſor! O tu qvi exiguam qvidem terræ partem corporis exuviis, univerſum autem orbem admiratione tui adimples!

O hoſtium armorũ pugnarumqve virtute, civium autem tuorum ſine præliis Victor! o Parentib⁹ magis qvàm liberi, liberis qvàm Parentes magis, fratribus magis qvã fratres deſiderabilis! o maxima auſe, majora vero adhuc auſure! o Deorum auxiliator, Deorumq; diſcipule! O omnium voluptatum, præterqvam earum qvæ ex litteris & eloqventia naſcuntur, contemtor, hæc tibi à noſtra habeto eloqventia, perqvam exigua qvidem, ſed qvæ tamen magna tibi (dum viveres) videbatur.

τὸν εἰκυμένιον. ὦ νενικηκὼς μάχας μὲν οὐκ ἀλλοφύλους, ἀμαχεὶ δὲ οὐκ ὁμοφύλους· ὦ πατρᾴζι μὲν παίδων, παισὶ δὲ πατέρων, ἀδελφοῖς δὲ ἀδελφῶν ποθεινότερε· ὦ μεγάλα μὲν ὀφέλησας, μείζω δὲ μέλλων· ὦ θεῶν μὲν βοήθεια, θεῶν δὲ ὁμιλητά· ὦ πάσας μὲν ἡδονὰς καταπατήσας τὰλλὰ ὅσαι λόγων, τυτί σοι καὶ τῶν ἡμετέρων λόγων τῶν μικρῶν, ὡς αὐτὸς ἦν μεγάλως.

CAPUT X.

De LIBANIO Sophiſta, ejusqve ſcriptis.

Libanii vita. 1. *Scripta qua Tomo utroque editionis Morelliana continentur.* 2. *Alia edita qua in illa editione deſiderantur.* 3. *Scripta Libanii inedita.* 4. *Index eorum ad quos Libanii Epiſtolæ.* 5. *Editio Operum ejus Romæ promiſſa, & de quibusdam illius ſcriptis deperditis.* 6.

I.

LIBANIUS natus eſt A. C. 314. a) Antiochiæ, familia antiqva & nobili: patrem *Phaſganium* appellat Svidas b), ſed hocce avunculo c) Libanii alteri, (alter

a) Papebroch. Act. Sanctor. T. 2. Junii p. 821. 942. Jac. Gothofredus ad Codicem Theodoſ. T. 1. p. 353. Tillemont. Hiſtor. Imperatorum T. IV. in vita Juliani cap. 26. not. 13.

b) Svidas in Λιβάνιος, qvem ſeqvitur Jo. Gvil. Bergerus V.C. diſſ. primâ ex illis ſex qvas de Libanio juvenis edidit Witebergæ A. 1696. ſeq.

c) Libanius de vita ſua (qvam ſexagenarium ſcripſiſſe ſe p. 19. teſtatur) T. 2 p. 6. & 40. & Orat. XXIV. p. 534. Qvinqvageſimi anni tempora Jovianum attingentis p. 46. & qvinqvageſimi ſeptimi ſub Valente, p. 48. meminit.

(alter major natu *Panolbius* appellabatur) homen fuit. Proavus divinandi arte insignis * latine d) etiam nonnulla vulgaverat, unde Italus qvibusdam, sed falso visus est. Avus maternus paternusqve dignitate & eloqventia insignes, paternus cum Brasida fratre peremtus ferro e) jussu Diocletiani A. C. 303. post Eugenii Tyranni tumultum. Libanius è tribus filiis Parentis sui medius natu, qvinto decimo ætatis anno totum se literis tradere cupiens in εἴδωλα Σοφιστῶν f) *umbras* qvasdam *Sophistarum* incidisse se qveritur. Hinc ab idoneo magistro *† adjutus, privata industria veteres scriptores versari Antiochiæ cœpit, atq; inde cum *Jasione* Cappadoce petiit Athenas, ibiqve commoratus ultra qvadriennium, usus est familiari *Crispino* Heracleota, à qvo deinde Nicomediæ libris locupletatum se ** celebrat, & *Diophanti* scholas g) licet rarius adiit. CPoli insinuavit se in amicitiam Nicoclis Lacedæmonii (Grammatici qvo Magistro Julianus Imp. usus est) & Bemarchii Sophistæ. h) Reverso Athenas ac munus Professoris ambienti, qvod jam ante ei XXV. nato annos i) Proconsul destinaverat, Cappadocem qvendam k) præferri contigit. Sed à Dionysio Siculo Syriæ pridem præfecto excitatus, editis CPoli eloqventiæ specimini-bus brevi in ore omnium ac laudibus fuit, ut octoginta amplius auditores colligeret, duobus Sophistis l) qvi tunc thronum ibi obtinebant, incassum frendentibus & Bemarchio frustra orationibus æmulis m) cum eo contendente, & qvum non vinceret confugiente

* Supra p. 183. d) Liban. T. 2. p. 2.

e) ibid. & Orat. XII. p. 399. XIII. p. 410. 411.

f) de vita sua pag. 4.

*† Hic videtur qvem ab Imp. Constantii ira liberavit Libanius, ut refert p. 34.

** id. p. 20. g) Eunapius in Libanii vita, Svid. in Λιβάνιος.

h) Libanius T. 2. pag. 12. 13. i) id. p. 10.

k) id. p. 14. suspicetur aliqvis Julianum Cappadocem intelligi, de qvo Eunapius, sed obstare videtur qvod Julianus iste Magister fuit Diophanti, adeoqve debeat jam diu ante docuisse. Forte Eustathius de qvo Eunap.

l) Hos p. 15. Libanius ita describit: Τὸν μὲν Σοφιστὴν κακῶς ἐπενθεῖτην, ὁ μὲν οὐδὲ ἀνθήσας ἀρχήν, ὁ δὲ ἀπηνθηκώς.

m) p. 16. seq.

ad frigidam de Magia n) calumniam. Deniqve circa A. 346. Limenii præfecti ope expulſus urbe ab æmulis, Nicæam ac mox Nicomediam o) Athenas Bithyniæ ſe contulit, ubi bene dicendi laude magis magisqve probari omnibus, pulchriusq; inclareſcere & Julianum * ſi non auditorem at orationum ſuarum lectorem & admiratorem habere cœpit. In eadem urbe Ariſtæneti p) unius amicitiam teſtatur ſibi jucundiſſimam fuiſſe, & qvinqve qvos in illâ exegit annos, q) totius vitæ ſuæ ver, aut ſi qvid vere cogitari poteſt jucundius, appellat. Tractus inde iterum CPolin r) & Nicomedia ſubinde reviſa etiam CPoleos pertæſus, in qva Phœnicem † ac Zenobium †† Sophiſtas æmulos reperit, licet Strategio *† præfecto Orientis in Domitiani locum conſtituto patrono utebatur, nec Athenienſem qvi ei patebat thronum ob invidiam æmulorum s) auſus amplecti, à Gallo Cæſare impetravit veniam ad qvatuor menſes Antiochiam patriam t) reviſendi, in qva deinc poſt Gallum A. 354. interfectum per totam vitam hæſit ac ſubſtitit, plurimosqve eloqventiæ ſacris initiavit, Juliano u) Imperatori valde dilectus, qvi eum & audivit libenter dicentem, & benigne excepit, & in ſcriptis ſuis eſt imitatus. x) Ab eodem Qvæſtoris ornatus munere, & non paucis Epiſtolis, qvarum poſtrema per noviſſimam adverſus Perſas expeditionem ab Imp. ſcripta y) adhuc exſtat,

n) p. 17. Etiam alterius calumniæ περὶ τὰ μειράκια meminit Eunapius pag. 132. qvam Libanius T. 2 pag. 5. à ſe declinat, ſuam ἐν ὥρᾳ σωφροσύνην celebrans. Λέγω γὰρ, inqvit, σωφροσύνης πέρι θαῤῥοῦντος, ζώντων ἔτι μοι μαρτύρων, οἱ βλομένων ὑμῶν ἀναξάντες μαρτυρήσουσιν. Calumnia περὶ γοητείας repetita Nicomediæ p. 26. & CPoli iterum p. 34. ſeq. illa enim duo capita mulierum eo in loco ad Magiam pertinent.

o) id. p. 19 ſeq. * Socrates III. 1.

p) id. p. 21. Hunc Ariſtænetum terræ natu Nicomediæ A. C. 358. oppreſſum luget p. 40. & Epiſt. 50. 152. Vide & Epiſt. 99.

q) p. 19. adde p. 28. ubi narrat qvo deſiderio Bithyniæ, CPolin reverſus flagraverit.

r) id. p. 27. ſeq. † p. 32 ſeq. & 39. †† p. 35. *† p. 37.

s) p. 30. ſeq. t) p. 31. u) p. 40. ſeq.

x) Libanius T. 2 p. 152. 184. & 264. & Epiſt. VIII. ad Celſum, & XLIII. ad Julianum inter Wolfianas. Vide & Svidam in Λιβάνιος.

y) Epiſtola Juliani XXVII. eſt ad Libanium Sophiſtam & Qvæſtorem. Exſtant etiam plures Libanii ad Julianum Epiſtolæ. Et legatio ad Julianum ac Panegyricus Juliano dictus, de qvibus infra.

ſtat, decoratus, tanto magis necem ejus doluit z) in flore ætatis extincti, à qvo & idolorum cultui & ſtudiis ſuis certum ac diuturnum præſidium ſibi promiſerat. Per alectryomantiam inde cum Jamblicho juniore Procli magiſtro de ſucceſſore Valentis ſciscitatum eſſe Libanium a) rumor fuit, unde ejus crudelitatem vix effugit, b) Irenæo de innocentia Libanii teſtante. Similiter ex altera calumnia feliciter expeditus beneficio Lupicini Ducis, cum à Fideli ſive Fiduſtio inimico delatus fuiſſet vèlut qvi Procopii Tyranni c) ſcripſiſſet Encomium. Neqve tamen gratia Valentis omnino caruit, qvem & Oratione d) celebravit, & confirmationem Legis e) de naturalibus liberis à paternorum bonorum ſucceſſione non penitus excludendis impetravit, qvam privata ex cauſa haud dubie ab Imperatore expetiverat, nam ut Eunapius f) auctor eſt, concubina uſus, legitimam uxorem nunqvam duxit. Cæteram vitam inter varias moleſtias æmulorumqve injurias & temporum Antiochiæ ut dixi ad ſeram usq; ætatem exegit, qvod ipſe in Vita ſua prolixe commemorat, licet morum illius Urbis pertæſus de alio domicilio annis jam provectior cogitare ſe ſcribit Epiſtola X. ad Euſebium. Perduravit ibi tamen, & variis occaſionibus præclare meritus de urbe illa eſt, ſive tumultus ſedando, animosq; civium ægros demulcendo, aut Impp. Julianum & Theodoſium urbi reconciliando. Arcadii etiam tempora attigiſſe, hoc eſt annum ætatis ſeptuageſimum ſuperaſſe colligunt viri docti ex Oratione Libanii in Lucianum, & Cedreni teſtimonio. Eiqve ſententiæ aſſentitur, cui Orationes hujus Sophiſtæ qvas præſenti capiti Græce & Latine præmiſi, in lucem vindicatas & erudita verſione illuſtratas debes, Vír neſcio ſacrarum & humaniorum literarum exqviſita ſcientia, an

z) Vide Libanii Ἐπιτάφιον in Julianum & orationem de vindicanda ejus cæde nec non Epiſtolam 7. ad Ariſtophanem in centuria editarum à Clariſſ collega meo J. C. Wolfio. in qva p. 16. pro τεαφόμενον è MS. legendum γεαφόμενον, ipſe alibi monuit.

a) Zonaras Annal p. 744. Cedrenus p. 257.

b) Libanius T. 2. p. 56. adde p. 556. Ex ſiderum motu conjectari futura poſſe non negat Libanius lib. 1. Epiſt 14. ad Euſtolium. Onirocriticæ qvoqve operam tribuiſſe colligas ex T. 2. p. 74.

c) Libanius T. 2. p. 54. d) id. p. 48.

e) Vide Jac. Gothofredum ad Codicis Theodoſ. lib. 4. tit. 6. T. 1. p. 353.

f) Eunapius in Libanio: γάμῳ δὲ κοὐ ξυτὸν ἐμέλησε, πλὴν ὅσα γε αὐτῷ γυνή τις ξωὴν, οὐκ ἀπὸ ὁμοίας τῆς ἀξιώσεως. Hujus mortem luget, ſiliiqve ex ea ſuscepti meminit Libanius in vita T. 2. p. 82.

judicio & probitate venerabilior D. Gotfridus Olearius in prælectionibus MSS. * qvibus vitam hujus Sophiſtæ, cum utramq; Lingvam in patria Academia profiteretur, expoſuit. De Chriſtianiſmo Libanii fabulam ſi lubet cognoſcere, en qvæ de illo Vincentius Bellovacenſis in ſpeculo Hiſtoriali XIV. 44. *Omni populo* (Cæſareæ, præſente S. Baſilio) *feſtivitatem agente usque ad finem quatuor dierum, omnibusque in Eccleſia congregatis, ecce Libanius Juliani Quæſtor fuga uſus* (ex conflictu cum Perſis) *venit in civitatem, & audiens congregationem populi in Eccleſia, eo advenit, annuncians impiam mortem Tyranni,* (Juliani) *& dicens quia cum ſecum Euphratem fluvium eſſet, & relicta nocte ſeptem excubia militum cuſtodiebant eum, venit quidam ignotus miles cum armis ſuis & lancea, qui valido & terribili impetu perfodit eum. Et ſubito aſcendens nusquam comparuit. Ille vero miſerrimus diram atque horribilem miſerationem emittens, cum blaſphemo clamore exſpiravit. Narravit etiam & per ordinem viſionem* (de Juliano per S. Mercurium interficiendo, de qva cap. 43. ſupra p. 149.) *quam & ipſe* (præter S. Baſilium) *in jam dicta nocte viderat, procidensque genibus Baſilii, poſtulabat baptizari, quod conſecutus, contectalis factus eſt Baſilii.* Sed miſſo fabuloſo ſcriptore Vincentio ad Libanii ſcripta recenſenda pergamus.

II. Plurima Libanius ſcripſit, & tum in demonſtrativo tum in deliberatio genere orationes varias compoſuit habuitq;, nec minus fictas declamationes ac controverſias, ut ipſe non diffitetur in Antiochico Tom. 2. pag. 332. ἐμοὶ γὰ εἰ πλεῖτα δὴ τῶν νῦν ὄντων συγγράμματα πεποιηκώς, καὶ τὰς μὲν ἐπαινέσας, τοῖς δὲ συμβελεύσας ἐκ ὀλίγα δὲ ἠγωνισμένος ἐν πλάσμασιν. Ex his non pauca, qvæ potuit reperire, duobus Tomis Græcæ & Latine edidit *Federicus Morellus.* † *Priore Tomo* Pariſ. 1606. fol. continentur Progymnaſmatum exempla & declamationes.

I. Μῦ-

* In his inter alia præclare obſervat in Libanii Orat. de vita ſua T. 2. p. 18. per urbem Bacchi ſive τὴν Διονύσε intelligi Nicæam, cujus conditor Διόνυσος ſive Bacchus, paſſim in numis & apud Dionem Chryſoſtomum Orat. 29. de concordia Nicæenſium p. 485. Per urbem Cereris autem ſive τὴν Δήμητρος apud eundem Libanium pag. 19. ſignificari Nicomediam, cujus Dea πολιοῦχος Ceres apud Harduinum in numis Urbium illuſtratis p 282.

† A multis viris doctis jam notata eſt latina verſio Morelli tanqvam obſcura ſæpe & à ſenſu Libanii innumeris in locis abhorrens. Itaqve qvi novam hujus ſcriptoris editionem adornare voluerit, ei verſio erit in bene multis, Tomo præſertim ſecundo

Progymnaſmatum exempla qvidem ſunt:

I. Μῦθοι *fabulæ tres* 1. de lupis ab ovibus pacem petentibus, 2. de teſtudine curſu cum eqvo contendente & 3. de monedula cæterisqve avibus formâ cum Jove contendentibus.

II. Διηγήσεις *narrationes tres* 1. de Hercule pro Dejanira cum Acheloo luctante, 2. de flore Hyacintho & 3. de Alpheo & Arethuſa.

III. Χρεῖαι *Chriæ tres* 1. de Alexandro Rege qvi rogatus de theſauris ſuis amicos demonſtravit. 2. de facto Diogenis qvi adoleſcentem videns petulantem, pædagogo verbera inflixit. 3. de Iſocratis dicto, radices diſciplinarum amaræ, fructus vero dulces.

IV. Γνώμη, duplex elaboratio *Sententiæ* Homeri Iliad. β. 24. ὃ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα. *Dedecus eſt totam conſultum ſternere noctem.*

V. Ἀνασκευή *Confutatio*, non eſſe veriſimile Chryſen perveniſſe ad navale Græcorum.

VI. Κατασκευή *Confirmatio*, Veriſimilia eſſe qvæ traduntur, 1. de armis Achillis 2. de ejus ira.

VII. Κοινοὶ τόποι *Loci Communes* 1. contra homicidam. 2. contra proditorem, 3. in Medicum veneficum, 4. contra tyrannum, 5. pro tyrannicida.

VIII. Ἐγκώμια *Laudationes* 1. Ulyſſis, 2. Achillis, 3. Diomedis, 4. Therſitæ, 5. Demoſthenis, 6. Agriculturæ, 7. Juſtitiæ, & 8. bovis, συγγραφικῷ χαρακτῆρι, hiſtorico non Oratorio ſtylo.

IX. Ψόγοι *Vituperationes* 1. Achillis, 2. Hectoris, 3. Philippi, 4. Æſchinis, 5. Opulentiæ. 6. Inopiæ, 7. Iræ & 8. Vitis.

X. Συγκρίσεις, *Comparationes* 1. Navigationis ſive mercaturæ nauticæ & agriculturæ, 2. Achillis & Diomedis, 3. Ajacis & Achillis, 4. Demoſthenis & Æſchinis, 5. Ruris & Urbis.

XI.

eundo retexenda. Narrant tamen Morellum tanta intentione animi interpretando huic ſcriptori operam dediſſe, ut nec nuncio de uxore ſua in agone mortis conſtituta ab eo abſterreri ſe fuerit paſſus, ſi credimus Iſ. Voſſio apud Coloneſium pag. 99. Opuſc. *J'ay appris de Mr. Voſſius, que Federic Morel travaillant ſur Libanius, quelcun luy vint dire que ſa femme eſtoit fort malade; à quoy il répondit:* je n'ay plus que deux ou trois periodes à traduire, aprés cela je l'iray voir. *Quelcun retournant luy dire qu'elle s'en alloit*, je n'ay plus qve deux mots, *dit il*, je ſeray auſſi toſt qve vous. *Enfin comme on luy vint annoncer, que ſa femme eſtoit morte*, j'en ſvis bien marry, *répondit il froidement*, c'eſtoit une bonne femme.

XI. Ἠθοποιΐαι *Ethopœiæ* 1. Medeæ ſuos mactaturæ filios, 2. Andromaches ad jacentem ante ſe Hectorem, 3. Chironis Achillem inter virgines verſari audientis. 4. & 5. Niobes poſt amiſſos liberos. 6. pictoris Apollinem in tabula laurea pingentis & ligno colores non admittente. 7. hominis bellum in ædibus ſuis pictum videntis. 8. Menelai cognito Agamemnonis interitu. 9. Achillis ſuper Patroclo. 10. 11. Ejusdem amantis poſt cædem Pentheſileæ. 12. Ulyſſis in Cyclopis ſpelunca deprehenſi. 13. Ulyſſis ad Cyclopem à qvo vidit ſocios ſuos devorari. 14. Ulyſſis poſt procos interfectos. 15. Medeæ Jaſone aliam uxorem ducente. 16. Achillis erepta ſibi Briſeide. 17. Achillis Græcis devictis à Trojanis. 18. Polyxenæ a Græcis juſſæ recedere, qvi ſponſam futuram Achillis affirmabant. 19. Ajacis, armis Achillis fraudati. 20. Ajacis ſeipſum jugulare parantis. 21. Ejusdem poſt inſaniam. 22. Bellerophontis pugnaturi cum chimæra. 23. timidi avari, aureo invento gladio. 24 Meretricis reſipiſcentis. 25. Menœci anteqvam ſe jugularet pro victoria Patriæ.

XII. Ἐκφράσεις *Deſcriptiones* 1. prælii peditum ſive belli, 2. picturæ in Curia, 3. ebrietatis qvæ vidit lucem ſeparatim Græce & Lat. Pariſ. 1574. 8. 4. Veris, ſtylo συγγραφικῷ 5. Calendarum, 6. curriculi Heroum. 7. alterius in Curia picturæ.

XIII. Θέσις *Propoſitio deliberativa*, an matrimonium contrahendum ſit.

Progymnaſmatum hæc exempla cum Theonis progymnaſmatis veluti ejusdem auctoris ediderat Græce, ſubjecta ad calcem ſua verſione *Joachimus Camerarius* Baſil. 1541. 8. Camerarii verſionem pauciſſimis mutatis Morellus retinuit. Cæterum in Camerarii editione deſiderantur Loci communes 3. 4. 5. & laudationes vituperationesqve omnes præter unum Achillis Encomium & ejusdem vituperationem. Ex comparationibus deſunt 3. 4. 5. Atqve Ethopœiæ omnes præter 2. & 3. nec non Deſcriptiones præter 1. 2. & 3. Illa primus cum latina verſione ſua edidit Morellus. Ex Ethopœiis 1. & 2. vertit latine Eraſmus Baſil. 1522. 4. & Tomo primo Operum Eraſmi. Elogium Ulyſſis & agriculturæ cum verſione Latina & Gallica ediderat Morellus Paris 1603. 8. Laudem Juſtitiæ & alia 1605. 8.

Hiſce

Hiſce Progymnaſmatis addenda qvædam ad calcem Tomi ſecundi Morellus vulgavit, ſub Libanii nomine, licet qvædam eorum in Codice Barocciano 131. leguntur ſub nomine *Nicolai* * *Sophiſtæ*, inter qvadraginta qvæ codex ille exhibet hujus Nicolai progymnaſmata. Qvæ autem in Morelli editione eſſe dixi, hæc ſunt:

Ecphraſis 1. Leuctrici belli T. 2. p. 706. 2. Herculis ſtantis in procinctu cum Leonis exuvio pag. 707. 3. Herculis geſtantis aprum Erymanthium pag. 708. 4. pulchræ virginis pag. 709. 5. pavonis pag. 713. Ecphraſis venationis p. 673.

Encomium palmæ & pomi pag. 714. qvod utrumqve ſeparatim à Morello Græce & Latine editum fuerat Pariſ. 1613. 8.

Ecphraſis 1. horti pag. 716. 2. portus pag. 717. 3. pugnæ navalis pag. 719. 4. leonis cervum opprimentis pag. 720. 5. 6. Ecphraſis duplex certaminis Herculis & Antæi pag. 721. 722. 7. Junonis pronubæ pag. 724. 8. Polyxenes mactatæ à Neoptolemo pag. 726. 9. Medeæ qviritantis pag. 728. 10. 11. Trojæ everſæ deſcriptio duplex pag. 729. 730. 12. Chimæræ pag. 732. Ex his pleræq; ſeorſim antea à Morello in 8. vulgatæ lucem viderant.

Ethopœia 1. Evnuchi amantis pag. 733. 2. pictoris, imaginis qvam pinxerat amore capti pag. 734.

Seqvuntur Tomo primo *μελέται* ſive *Declamationes* XLIV. † (*πλασματικὰς & γυμναστικὰς λόγους* appellat Photius Cod. 90.) cum Fed. Morelli verſione, qvi in Græcis ſecutus eſt veterem editionem Romanam.

I. *Πρεσβευτικὸς.* Ad Trojanos Oratio Menelai, pro reddenda Helena Tom. 1. pag. 189. Italice verſa prodiit Venet. 1543. 8. Latina Eraſmi interpretatio Baſil. 1522. 4. & Tomo Primo Operum Eraſmi, Baſileæ & non ita pridem Amſtelodami editorum.

II. Ulyſſis ad eosdem Trojanos de eodem argumento pag. 200 Utriq; brevis *προθεωρία* præmittitur.

III. Achillis Oratio qva reſpondet Ulyſſi ab Agamenone ad ſe ablegato pag. 228. Argumentum petitum ex Homeri *λιταῖς* ſive

* Videtur hic eſſe Nicolaus Procli & Lacharis diſcipulus, de qvo Svidas in Νικόλαος & Λαχάρης & Marinus in vita Procli c. 10.

† Declamationes ſuas à multis poſſideri, legi & imitatione dignas cenſeri ſcribit Libanius Epiſtola ad Archelaum (lib. 1. Epiſt. 44.) qvi earum nonnullas ex invidia flammis mandaverat. Aliqvas Proclo muneri mittit lib. 3. Epiſt. 92. Vide & vitam Libanii T. 1. p. 51. ubi deſcribendis ſuis vix ait ſuffeciſſe *βιβλιογράφων δεξιάς*.

Iliad. ι. 225. ſeq. Orationem ſub Ulyſſis nomine ſcripſerat *Ariſtides* qvæ etiamnum exſtat ut dixi lib. IV. cap. 30. num. 53. & cum contraria hac Libanii Oratione prodiit Hagenoæ 1535. 8. edente qvi Latinam verſionem addidit, Joach. Camerario.

IV. Patrocli ad Achillem, ut Græcis iratus eſſe deſinat. pag. 256. præmiſſo argumento & προθεωρία.

V. Oreſtis recriminatio adverſus matrem, cujus cædis reus peragebatur poſt excidium Trojæ & Agamemnonis interitum pag. 279. præfixa προθεωρία.

VI. Moroſi ſe accuſantis, qvod uxorem loqvaculam duxerat, Δυσκόλου γήμαντος λάλον γυναῖκα. pag. 300. Iſte, moroſus licet non adeo parcus verborum à Libanio fingitur. Hanc orationem ſeparatim editam à Morellio Græce & Latine Pariſ. 1597. 8. reſpicit S. Baſilius in Epiſtola ad Libanium: αὐτὸν γὰρ ἰδόντα ἐρρῶν ἐν τῷ λόγῳ τὸν λάλον συνόντα γυναίῳ.

VII. Paraſiti ob cœnam occiſam ſe ipſum deferentis, pag. 315. Fingitur fraudaſſe ſe cœna, qvod citius adfuturus eqvum è circo acceperat eoqve vectus veniſſet ad ædes ejus qvi vocaverat. At eqvus conſpecta ante fores ara, metam eſſe ratus, iter flexit correptumqve inſeſſorem ſecum abduxit. Hæc declamatio ſeparatim à Morello Græce & Latine vulgata prodierat Pariſ. 1601. 4.

VIII. Invidi cicutam poſcentis & fortunam ſuam criminantis vicino repente locuplete facto pag. 323.

IX. Timonis miſanthropi ſe qvod Alcibiadem amet accuſantis. pag. 343. cum brevi protheoria.

X. Avari invento qvingentarum drachmarum theſauro, mille drachmas ex lege theſauri inventoribus poſita pendere ærario juſſi, & cicutam poſcentis. pag. 361.

XI. Paraſiti poſcentis cicutam, nutritore ſuo à luxu ad Philoſophiæ ſtudium converſo pag. 377.

XII. Oratoris mori è lege poſcentis, cum civitas eum tradere nollet hoſti, qvi pro facultatibus qvib⁹ pollebat, volebat, ſi inimicus ſibi traderetur, caritatem annonæ, qva laborabant cives, levare. pag. 386.

XIII. Demoſthenis mori poſtulantis, dum Athenienſes Chæronenſi pugna victi Philippo poſcenti eum tradere per qvinqve dies conſultant. pag. 397.

XIV. De-

XIV. Demosthenis ab ara misericordiæ abstracti ab Athenienſibus Philippoqve dediti, ſed iterum ab eo dimiſſi, actio ut aram illam, utpote Numinis Miſericordiæ contemtores dejiciant. p 411.

XV. Demosthenis dedi Philippo cupientis, cum is mille captivos pro eo Athenienſibus dimiſſurum recepiſſet. pag. 423.

XVI. Demosthenis apologia adverſus Athenienſes, qvi eum accuſaverant qvod dimiſſus à Philippo, ad Remp. non iterum acceſſiſſet. pag. 435.

XVII. Hyperidis contra Demadem pro Demosthene, ne peregrinitatis convictus Philippo venderetur, ſed in fide populi Athenienſis eſſet. pag. 468.

XVIII. Cimonis petentis ut pro patre Miltiade in vincula conjiciatur pag. 479.

XIX. Corinthiorum invectiva in Athenienſes velut impios, qvod Potideam obſidendo ad ſummam famem cives compulerant ut carnibus humanis veſcerentur. pag. 489.

XX. Neoclis qvi filium Themiſtoclem pridem abdicaverat, & nunc poſt victoriam ejus Salaminiam, geſtit recipere. pag. 511.

XXI. Themiſtoclis recipi à patre abnuentis. pag. 526.

XXII. Neptuni adverſus Martem Halirrhothii * interfectorem. pag. 530.

XXIII. Martis adverſus Neptunum Apologia. pag. 548.

XXIV. Archidami Apologia, qvi triginta annis minor concione habita Lacedæmoniis perſvaſit bellum adverſus Thebanos ſuſcipere p. 558. præmiſſa προθεωρία.

XXV. De Laide meretrice Corinthum non reducenda, pluribus licet in illa urbe mœchis pœnam adulterii incurrentibus. pag. 569. præmiſſa προθεωρία.

XXVI. Callæſchri petentis Critiam filium ſuum, qvem ipſe Tyrannum interfecerat, ſepeliri pag. 585.

XXVII. Apologia Patris qvi filium petenti Tyranno & urbem ideo obſidenti occiſum de muro objecerat. pag. 597.

* Halirrhothius Neptuni filius, captus amore Alcippes, Martis filiæ.

XXVIII. Apologia Ducis qvi tyranni conſcius arguebatur, qvod peregrinum in concione animadverſum ex lege interfecit, nec arcanum qvod is ſe indicaturum ferebat exaudivit p. 614.

XXIX. Apologia Socratis Philoſophi. pag. 635.

XXX. Damnati exilium petentis, qvod tribus ſuffragiis illi dictatum erat, duobus mortem, aliisqve duobus honoris privationem decernentibus. pag. 689. præmiſſa προθεωρία.

XXXI. Oratoris qvi hoſti ut obſidionem ſolveret perſvaſerat petentis præmium qvod lex τῷ κατορθώσαντι πόλεμον (ei qvi in bello bene rem geſſiſſet) propoſuit. pag. 700. Præmiſſa προθεωρία.

XXXII. Apologia Divitis affectatæ Tyrannidis accuſati, qvod res ter bene geſta exules revocari, infames in integrum reſtitui & carceres aperiri poſtularent. pag. 727.

XXXIII. Divitis adulteri accuſatio. pag. 740.

XXXIV. Actio filii contra adulterum patrem. pag. 755.

XXXV. Apologia Patris qvi filiam adulteram generumqve dotem, identidem pro adulterio conjugis ex lege poſcentem interfecerat. pag. 767. præmiſſa προθεωρία.

XXXVI. Moroſi Patris oratio filium abdicantis qvod prolapſo patre riſiſſet pag. 792.

XXXVII. Patris avari abdicantis filium, qvi re ſtrenue geſta nullum aliud præmium qvam oleaginam coronam ſibi popoſcit. p. 801.

XXXVIII Apologia filii à Patre abdicati, qvod uxorem ex illius voluntate ducere nollet, poſt amiſſam naufragio priorem qvæ redemtura ipſum à latronibus captum navi ſe commiſerat, patre redimere recuſante. pag. 820. præmiſſa προθεωρία.

XXXIX. Avari Patris poſt valetudinem reſtitutam abdicantis filium qvod Patre ægrotante talentum Æſculapio voverat ſi Pater reconvaluiſſet p. 833. præmiſſa προθεωρία.

XL. Apologia fratris φιλαδέλφου, qvi non ſe ſolum ut Pater ægrotus præceperat, ſed fratrem etiam ſimul, Patri exoſum hæredem ſcripſit, & ideo abdicatus à reſtituto ſanitati Patre eſt. p. 840.

XLI. Fratris poſt rem ſtrenue geſtam petentis pro præmio fratrem abdicatum à Patre recipi, aut ſe etiam abdicari. pag. 862.

XLII.

XLII. Apologia pro Oratore paupere, tumultus reo, qvod ipso flente populus lapidibus obruisset divitem cujus odio lingva excisa Oratori fuerat. p. 883.

XLIII. Magi accusatio pestem compescere polliciti, si à filio, qvem sors mactandum obtulerat, abstinere civitas velit. p. 898.

XLIV. Cœci de parricidio suspecti contra novercam Apologia. p. 915. præmissa προθεωρία.

Ex λόγοις ἠθικοῖς sive *dissertationibus Moralibus* in eodem Tomo I. Morellianæ editionis leguntur hæ tres:

1. ὅτι τὸ πλουτεῖν ἀδίκως, τῷ πένεσθαι ἀθλιώτερον, qvod injuste divitem fieri miserabilius sit qvam pauperem esse. p. 939.

2. περὶ Φίλων, amicos optimas pulcherrimasq; esse divitias. p. 942.

3. περὶ ἀπληστίας de inexplebili cupiditate p. 945.

Tomo secundo Paris. 1627. fol. edito *Orationes* longiores & serii pleræqve argumenti succedunt hoc ordine cum Morelli versione:

I. Vita Libanii, sive liber de sua fortuna, λόγος περὶ τῆς ἑαυτοῦ τύχης. Scriptus anno ætatis sexagesimo, a) eodem qvo orationem b) adversus eos qvi molestum eum appellabant, habuit. Tom. 2. pag. 1. Ferrariensem editionem Græcam A. 1517. 4. cum Codd. MSS. Romano & Palatino se contulisse Morellus testatur.

II. Πρὸς Ἀντιοχεῖς ὑπὲρ τῶν Ῥητόρων. Ad Antiochenses pro stipendio Rhetoribus persolvendo. p. 58. ex edit. Ferrariensi, in qva λόγοι & ἐκφράσεις Libanianæ undeqvadraginta.

III. Βασιλικὸς, Panegyricus in Constantium & Constantem, præmissis laudibus Constantini Magni. p. 100. E MSS. Vaticanæ & Palatinæ Bibliothecæ. Hoc est qvod Svidas memorat Libanii εἰς Κωνσάντιον τὸν βασιλέα ἐγκώμιον. Separatim ediderat Morellus. Paris. 1614. 8.

IV. Πρεσβευτικὸς Legatio ad Julianum Imp. Antiochiensium nomine

a) Liban. T. 2. p. 19. b) Supra p. 180.

mine A. C. 363. ſcripta ut eum urbi reconciliaret iratum c) ob neglectum de annonæ pretio levando edictum & ſcommata in ipſum conjecta. pag. 151. ex edit. Ferrarienſi. Ediderat Morellus ſeparatim Pariſ. 1614. 8. Græce & Latine. Meminit Socrates III. 17. qvi ſcriptam illam orationem, non habitam à Libanio teſtatur: & Libanius ipſe tum alibi, tum in Oratione ad Antiochenſes qvam dedi ſupra p. 207.

V. Προσφωνητικὸς allocutio Panegyrica ad Julianum Antiochiæ verſantem, dicta cum Perſas ultimo bello peteret. Ex edit. Ferrarienſi. Jucundam fuiſſe hanc orationem Imperatori, narrat Libanius Epiſtola VIII. ad Celſum p. 22. Centuriæ Wolfianæ, atq; in alia ad Julianum ipſum, qvam ex verſione Franciſci Zambicarii ad ſcribam; *Librum* d) *qui de rebus glorioſe abs Te geſtis nonnihil continet, non laude ſolum ſed admiratione proſequi ſoles. Et quum in doctiſſimorum hominum cœtu tibi eſſe contingit, ut mihi renunciatum eſt, neque Demoſthenem vehementius, neque jucundius Socratem, neque Platonem copioſius de rebus tuis potuiſſe ſcribere magna cum aſſeveratione contendis. Majorem præterea gloriam ex ſcriptis meis te conſecuturum prædicas, quàm ex rerum geſtarum felicitate. Ego vero longe aliter ſentio, nam etſi ſummo ſtudio atque elaboratiſſimo conatu nomen tuum efferre contendi, tamen quum vires meæ tanto ponderi non ſufficerent, quod datum eſt, magna cum voluptate effeci. Cæterum tam ſplendida ſunt tua laudes, ut rudia quoque ingenia materiæ dignitate illuſtria ſatis videri poſſint. Quare Orationi meæ res à Te geſtæ ampliſſimo ornamento fuerunt. Quumque res Tuas illuſtrare contenderim, quæ ſuapte natura ſplendidiſſimæ erant, ego potius meipſum illuſtravi. Non eſt ergo cur Tu mihi gratias agas, aut debere Te mihi exiſtimes. Cæterum ut hujusmodi ſplendorem ex rebus Tuis commemorandis conſequi poſſim, quicquid in poſterum feliciter geſſeris, per Epiſtolam mihi ſignificari cures.*

VI. Μονῳδία Lamentatio ad Antiochenſes ſuper Daphnæi Apollinis fano in ſuburbio Antiocheno flammis A. C. 361. exuſto. pag. 185. ſqq. Ex edit. Ferrarienſi. Conferendus S. Chryſoſtomus 2. in Baby-

a) T. 2. p 42. ſeq. 155. ſeq. 259. 430. Confer Sozomenum V. 19. & qvæ ſupra p. 82. ubi de Juliani Miſopogone.

d) In Græco λόγον, qvod reddendum eſt *Orationem*, ut infra etiam recte facit ipſe Zambicarius.

Babylam Martyrem, qvi plura ex hac Monodia refert ac perſtringit T. 5. edit. Savil. p. 464. ſeq. De Daphne etiam Libanius in Antiochico pag. 349. ſeq. & 380. De incendio illo Sozomenus Hiſt. Eccleſ. V. 25.

VII. Πρὸς τὸν βασιλέα, κατὰ τῶν πρεσβευόντων πρὸς ἀρχοντα. Ad Imperatorem (Julianum Morellus intelligit, *Jacobus Gothofredus* qvi cum nova verſione A. 1631. 4. Genevæ recudi curavit, rectius Theodoſium M.) adverſus commercia multorum familiaria cum Magiſtratibus & Judicibus p. 191. ex edit. Ferrarienſi.

VIII. Μονῳδία ἐπὶ Νικομηδείᾳ σεισμῷ ἀφανισθείσῃ, Lamentatio ſuper Nicodemia A. C. 358. terræ motu ſubverſa p. 202. Ferrarienſem editionem Græcam cum Codd. MSS. Morellus contulit.

IX. ὑπὲρ Ἀριστοφάνους pro Ariſtophane Corinthio Menandri F. præfecto Ægypti verberibus & tormentis objecto propter conſultos * Aſtrologos, ad Julianum Imp. p. 210. Ex edit. Ferrarienſi.

X. Εἰς Ἰουλιανὸν αὐτοκράτορα ὕπατον, Panegyricus dictus Juliano Imp. Conſuli, pag. 227. Ex edit. Ferrarienſi. Primus Juliani qvem ἐν μοναρχίᾳ (p. 249.) geſſit, conſulatus cum Collega Salluſtio incidit in A. C. 363. Meminit Libanius in vita ſua T. 1. p. 43.

XI. Μονῳδία Lamentatio ſuper Juliano cæſo pag. 251. E MS. Codice Ægidii Noallii.

XII. Ἰουλιανὸς †, ἤτοι Ἐπιτάφιος ἐπὶ Ἰουλιανῷ, Parentatio in Julianum p. 260. Hanc inſignem orationem qvam ex eodem Noalliano Codice minus integram Morellus vulgaverat, emendatam liberatamq; trajectionibus atqve ex MS. ſuppletam dedi ſupra una cum meliore verſione præſtantiſſimi doctrina probitate atqve ingenio Viri Godfridi Olearii. Lacunam qvæ p. 300. edit. Morellianæ occurrit, è Codice Barocciano Græce ſuppleverat alter amicus noſter & Collega Clariſſimus Jo. Chriſtoph. Wolfius ad calcem centuriæ Epiſtolarum Libanianarum pag. 301-310. Lipſiæ 1711. 8. Eandem à MS. Codice Joannis Altini ſuppleviſſe ſe teſtatur Valeſius ad Socratem p. 44.

XIII. Ἀντιοχικός, Laus Antiochiæ ad Orontem, Libanii Patriæ. p. 332. E Codice Bibl. Vaticanæ. Qvamvis vero copioſa hæc ac diſerta ſit

* vide p. 214.

† Hunc titulum fuiſſe illius Orationis teſtatur Socrates III. 22. Hiſt. Λόγους ἐπιταφίους ſcripſiſſe ſe in Julianum teſtatur Libanius T. 2. p. 46.

ſit Oratio, ait tamen Libanius ſe tantum pauca ex multis & leviter perſtringere, cætera & accuratius omnia tradita ex ſcriptoribus qvi res hujus Urbis ex inſtituto ſunt perſecuti, petere jubet. τὴν μὲν ἓν ἀκρίβειαν αἱ συγγεγραφαὶ φυλάξουσιν, inqvit p. 340. Hinc emendandus & explicandus locus p. 352. qvem ut alia multa interpres haud cepit: πρὸς ἢ τῶν ἰσχυρισαμένων ὡς ἀ χείρω εἰσὶ τῶν εἰρημένων, κελεύσας τὰς ἀκροωμένας ἐν ταῖς συγγεγράφαις δοκιμάζειν μετὰ τὸν λόγον. *De his vero* (qvæ taceo) *ſi qui contendant haud deteriora eſſe iis qua memoravi, jubeo auditores recurrere ad ſcripta, atque inde de oratione mea ſecundam ferre ſententiam.* In hanc Orationem qvadrat qvod cecinit neſcio qvis **

Λείβει λιβάδας λιβάνιος· τὰς τῶν λόγων
Κύδην διεδεῖς, τὴν πόλιν καίζων ἰήν.

XIV. Περὶ τῆς στάσεως *de ſeditione Antiochena* †† & dejectis Imperatoris & Placillæ imaginibus A. C. 387. ad *Theodoſium* Magnum p. 389. Hæc primum prodierat in editione Græca (ita legendum in Elencho Morellianæ edit. T. 2. pro Germanica) Orationum Ariſtidis, Florent. A. 1517. fol. pag. 165. Exſtat etiam Græce in Chryſoſtomo Savilii. Etonæ 1612. fol. T. 8. p. 125. Sed & Græce & Latine cum notis ediderat Morellus Pariſ. 1608. 8. Conferendæ S. Chryſoſtomi de ſtatuis Homiliæ, ejusdem ſeditionis occaſione habitæ & Libanii Oratio XXIII. p. 525. ſqq.

XV. Πρὸς Θεοδόσιον τὸν βασιλέα ὅτι ταῖς διαλλαγαῖς, *ad* eundem *Theodoſium Antiochenis reconciliatum*, Euchariſtica p. 406. Etiam hæc in Chryſoſtomo Savilii exſtat Græce Tom. 8. p. 131. & cum priore Oratione Pariſ. 1608. 8. à Morello Græce & Latine cum notis edita eſt. In utraqve emendanda uſum ſe teſtatur Codicibus MSS. Romanis.

XVI. Κατὰ Φλωρεντίου contra *Florentium* ὕπαρχον ſive præfectum prætorio injuſtum & truculentum, accuſatio ad Julianum Imp. pag. 421. Ex Codd. MSS. Vaticanæ Bibl. & Palatino. Confer de hoc Florentio Orationem Epitaphion in Julianum c. 41. ſupra

** Tom. 2. Morell. p. 537.

†† Meminit illius ſeditionis Libanius in Vita ſua pag. 75. E recentionibus ſcriptoribus adeundus præ cæteris Tillemontius in memoriis Hiſtoriæ Imperatorum T. V. in vita Theodoſii M. c. 30. ſeq.

pra pag. 266. & Ammianum XXII. 3. ubi abſentem à Juliano damnatum capitis crimine refert.

XVII. Κατὰ Λυκιανοῦ. Contra *Lucianum* ſub Arcadio Imp. Comitem Orientis, Florentii F. p. 433. Ex editione Ferrarienſi collata cum MS. Romano.

XVIII. Κατὰ Τισαμένου ἀρχοντος. Contra *Tiſamenum* Præfectum p. 442. ex editione Ferrarienſi, extrema parte, ut videtur mutila.

XIX. Πρὸς Ἰκάριον, ὑποθητικός. Ad *Icarium* Præfectum Antiochiæ, Procli ſucceſſorem ſvaſoria. p. 455. E MSS. Rom. & Bavarico. Clauſulam hujus Orationis habes p. 513.

XX. Κατὰ Ἰκαρίου. Adverſus eundem Icarium invectiva. p. 460. ex iisdem MSS. Forte in vita Libanii T. 2. p 56. pro Ἰκαρίου legendum Ἰκαρίου.

XXI. Ὑπὲρ τῶν ὀρχηστῶν, *pro ſaltatoribus* adverſus *Ariſtidis* Rhetoris ſvaſoriam (deperditam) de ſaltatoribus Lacedæmone pellendis. p. 474. Ex iisdem MSS.

XXII. Εἰς Καισάριον Μάγιστρον adverſus Magiſtrum officiorum *Caſarium* ſub Theodoſio Magno p. 515. Ex iisdem MSS.

XXIII. Εἰς Ἐλλέβιχον, In *Ellebichum* miſſum ad Antiochenſes poſt ſeditionem (de qva ſupra num. XIV. XV.), anno Theodoſii Magni decimo, Arcadii qvinto. pag. 525. Ex editione Ferrarienſi.

XXIV. Περὶ τῶν ἐν τοῖς Ὀλυμπίοις ἱεροῖς κλήσεων, de vocationibus ad Olympiorum feſta & convivia, epulasqve. p. 538. In hac Oratione magna lacuna pag. 543. Orationis in Olympiis Antiochenis habitæ meminit Libanius in vita ſua T. 2. pag. 59. atqve alterius qvam elaboravit qvidem ſed non habuit, p. 68.

XXV. Πρὸς Εὐσταθίου περὶ τῶν τιμῶν. Ad Euſtathium Cappadocem Sophiſtam. Hunc opinor Euſtathium reſpicit Libanius qvando in vita ſua pag. 46. ἀνὴρ δέ τις Καππαδόκης ἀγαθὸς, συμφοιτητὴς ἐμός. Oratio hæc eſt de honoribus, qvos in Magiſtratu conſtitutus ille Libanio perexiguos contra jactatam fidem exhibuerit. pag. 546. Videntur initio plura deeſſe.

XXVI. Περὶ τῦ λόγυ πρὸς τὸς νέυς, ad juvenes de oratione, sive cur per aliqvod tempus rarius orationes habuerit, exercitationesqve oratorias non freqventaverit, Apologia in qva de discipulorum ignavia, socordia & non remunerantium lævitate qveritur. pag. 568.

XXVII. Πρὸς τὸς νέυς περὶ τ πάππ@. pag. 577. Reprehensio juvenum Antiochenorum, eorumqve lasciviæ & insolentiæ in pædagogos de qvorum munere præclare disserit pag. 579. seq; præcipue autem p. 582. sq. perstringit facinus qvorundam qvi tapete per solum extenso incedentes illos in sublime rapuerunt, delapsosqve iterum projecere atqve ita in terram relapsos cachinno exceperunt.

XXVIII. Πρὸς τὸς εἰς τὴν παιδείαν αὐτὸν ἀντοπαίψαντας p. 589. In eos qvi doctrinæ & institutioni ipsius obtrectabant, dicebantqve qvod λόγυς μὲν ποιῆν ἀγαθὸς τε, καὶ τῶν πολλῶν ἀμείνων, διδάσκαλ@ δ᾽ ὐ παραπλήσι@. *Oratorem quidem esse bonum, nec unum è multis, sed doctorem non item.* Non obstantibus tamen pluribus, præcipue à Christianorum qvod pag. 591. seq. & 603. perstringit imperio, injectis Eloqventiæ studio remoris, omnes teras Oratoribus se compleviſse ait p. 596. seq.

XXIX. Περὶ τ συνθηκῶν pag. 610. Svasoria de pactis inter Doctores Eloqventiæ ineundis, ne liceat auditoribus ab uno ad alium transcurrere.

XXX. Πρὸς τὴν βυλήν. p. 618. Ad Senatum Antiochenum adversus Severum & Antiochum pro Malcho crudeliter ab illis habito.

XXXI. Πρὸς τὸν ὐ λέγοντας. pag. 633. In eos qvi in Consilio sententiam dicere nolunt vel non audent. Extremâ parte mutila est hæc Oratio.

XXXII. Πρὸς τὰς τ παιδαγωγῦ βλασφημίας p. 637. adversus pædagogi calumniam qvi ad discipulos Libanii, eum otii trimestris ac negligentiæ accusaverat. Confer infra XXXVI. Alius λόγ@ κ᾽ παιδαγωγῶν cujus meminit Socrates III. 1. de qvo infra inter scripta deperdita.

XXXIII.

XXXIII. Περὶ δουλείας pag. 642. De ſervitute, neminem eſſe mortalium qvi ſervituti aliqvomodo non ſit obnoxius, graviſſimam autem ſervire ſervitutem qvi vitiis ac libidinibus obſeqvuntur.

XXXIV. Ἄρτεμις pag. 661. Dianæ laus ac celebratio à qva ex periculoſiſſimo morbo levatum ſe & ἐξ αὐτῶν & θανάτου πυλῶν ereptum prædicat.

XXXV. Θήρας ὑφήσεις pag. 675. venationis deſcriptio, referenda ad Tomum priorem, ubi plures ejusmodi ecphraſes leguntur.

XXXVI. Ἀπολογητικὸς πρὸς παιδαγωγὸν Φίλογον. p. 675. Apologeticæ ad pædagogi convitia (ſupra XXXII.) corollarium.

XXXVII. Τοῦ ἐν Δημοσθένους ὀνόματι κατ' Αἰσχίνου * πυλαγόρου pag. 684-706. Oratio, Demoſthenis nomine adverſus Æſchinem, qvi ſolus ab Athenienſibus miſſus ad Amphictyonium judicium Philippo Regi non contradixit, atqve inde criminis in Remp. arguitur.

III. *Libanii ſcripta edita, quæ in duobus Tomis editionis Morelliana deſiderantur.*

Orationes 1. Περὶ τῶν προστασιῶν de patrociniis.

2. Ὑπὲρ τῶν γεωργῶν πρὸς τοὺς ἀγγαρείους pro agricolis de angariis.

3. Πρὸς τὸν Βασιλέα περὶ τῶν δεσμωτῶν, ad Imp. Theodoſium M. de vinctis ſive carcere incluſis.

4. Κατὰ τῶν εἰσιόντων εἰς τὰς τῶν ἐχόντων καταγωγὰς, πρὸς τὸν Βασιλέα, εἰσφορὰ νόμου. Svaſio † Legis ad eundem Imp. Theodoſium M. adverſus eos qvi familiariter ingrediuntur in

* Amphictyonum Conſilium ad Thermopylas conventus ſuos celebrare ſolebat, indeqve πυλαία dicta σύνοδος Amphictyonum, & qvi à Civitatibus Græciæ illuc ablegabantur, πυλαγόροι. Vide Harpocrationem & Heſychium atqve è recentioribus Humfredum Prideaux ad Chronicon marmoreum Arundel p. 122. ſeq. Jo. Henricum Boeclerum diſſ. de Synedrio Amphictyonico, & Antonium van Dalen diſſ. VI. Antiqvitat.

† Hujus legis meminit Libanius T. 2. p. 562. Vide & ſupra p. 391. num. VII.

prætoria & domos judicum. Haſce qvatuor Orationes primus cum verſione & notis vulgavit *Jac. Gothofredus.* Genev. 1631. 4.

5. Ὑπὲρ τῶν ἱερῶν, pro Templis Gentilium non exſcindendis, ad Theodoſium Magnum. Edidit idem *Gothofredus* (qvi circa A. C. 390. habitam cenſet à Libanio plus qvam ſeptuagenario) Genev. 1634. 4.

6. Ὑπὲρ τῆς Ἰουλιανοῦ τιμωρίας, de ulciſcenda Juliani Imp. nece ad eundem Theodoſium M. recens creatum Imperatorem A. C. 379. Hanc primus Græce vulgavit è Codice Bodlejano Rev. ac doctiſſimus Vir *Godfridus Olearius* Lipſiæ, 1701. 8. Deinde pro ſua in me benevolentia communicavit mecum & roganti mihi conceſſit verſionem ſuam eruditasqve notas, qvibus illuſtratam hanc Orationem exhibui ſupra p. 145. Græcis recenſitis ad alterum apographum, cujus è Langbæniano deſcriptio copiam mihi fecit Collega meus honoratiſſimus Jo. Chriſtophorus Wolfius. Laudat hanc Orationem Valeſius ad Ammiani XXXI. 13. & ad Sozomeni VI. 1. pag. 137. Langbænius ad Longinum p. 61. edit. Tollii.

7. Πρὸς οὓς βαρὺν αὐτὸν καλέσαντας, ad eos qvi moleſtum eum appellabant. Hanc anno ætatis ſuæ ſexageſimo, ſeptimo menſe habuit Libanius, ut ipſe teſtatur c. 2. Eam antea ineditam cum laudati Olearii verſione dedi ſupra p. 179.

8. Πρὸς Ἀντιοχεῖς περὶ τῆς τοῦ Βασιλέως ὀργῆς. Ad Antiochenos de placanda Imperatoris Juliani ira. Hanc qvoqve in lucem protuli primus, ejusdem præclari Viri beneficio, cum cujus verſione eam habes ſupra p. 207. in capita à me perinde ut eam qvæ procedit, diviſam. Meminit hujus Orationis Socrates III. 17. atq; editurum ſe receperat Valeſius ad Ammiani XXIII. 2.

9. *Argumenta Orationum Demoſthenis*, una cum ejus vita atqve Encomio primum edita Græce Venetiis apud Aldum 1504. fol. atqve inde in Græcis & Græcolatinis Demoſthenis editionibus utraqve lingva ſæpius recuſæ, ut dixi lib. 2. cap. 26.

10. Ἐπιστολικοὶ τύποι ad Proclum veluti auctorem ab aliis, ab aliis relati ad Theonem, de qvibus vide ſi placet lib. 2. c. 10. §. 13.

11. *Epiſtolarum* Libanii etiam earum qvæ MStæ adhuc exſtant, necdimidia pars lucem Latine hactenus vidit, Græce ne decima qvidem.

dem. Editæ ſunt decem Epiſtolæ ad Baſilium, qvæ inter * Græcorum Epiſtolas utraqve lingvâ ſæpius lucem viderunt: tum totidem ad Ariſtænetum, qvas cum una ad Eutrechium & ad Acacium una Græce dedit Lambecius, Tom. VI. p. 244. ſeq. atqve Jenæ A. 1707. B. C. Richardus recudi curavit cum latina verſione, ſed in qva conatum potius qvam ſucceſſum aliqvis merito laudaverit. Ultra qvadringentas vertit Franciſcus Zambicarius Bononienſis, qvæ latine cum argumentis Johannis Sommerfeldii prodiere Cracoviæ 1504. 4. Hæ diviſæ ſunt in libros tres, è qvibus primus Epiſtolas LXXXIX, ſecundus XXXV. & tertius CCCXXIII. complectitur, ſed præter alios verſionis nævos nomina propria paſſim ita inemendate excuſa, ut agnoſci vix poſſint. Hanc editionem nactus ſum è Bibliotheca C. V. Laurentii Normanni, doleoq; non itidem eſſe ad manus alterâ in Bibl. Gudiana viſam pridem mihi paucis conſtantem foliis, & in duos libros diviſam, Græceq; editam Pariſiis 1576. 4. cum latina verſione Antonii Pichonii Chartenſis. Singulæ modo qvædam Libanii Epiſtolæ editæ à Fed. Morello ante tomum 1. Operum Libanii qvidem, duæ ad Baſilium cum totidem mutuis Baſilii: tum ad Andronicum una T. 2. p. 575. & ad Olympianum pag. 576. Epiſtolam ad Marcellinum Henr. Valeſius vulgavit præf. ad Ammianum: duas ad Baſilium Cotelerius T. 2. monument. Eccleſiæ Græcæ p. 96. Unam ad Jamblichum dedi ſupra lib. 4. cap. 28. §. 2. Inprimis laudanda ſollers induſtria Collegæ mei conjunctiſſimi Jo. Chriſtophori Wolfii, qvi centuriam Epiſtolarum Libanii è Codice Bodlejano deſcriptam vulgavit cum verſione ſua & notii, Lipſiæ 1712. 8. Ex his tres & viginti latine exſtant in Zambicarii verſione, ſed minus feliciter aliqvando expreſſæ. Placet & hoc loco qvasdam ad Imp. Julianum Libanii Epiſtolas, necdum qvod ſciam in lucem editas, cum verſione mea ſubjungere.

Ἰυλιανῷ.	*Juliano.*
Ἀλλά σοι τὸ μὲν σῶμα ὡς ἐμφαίνεις ἀλατίλυς ἔχοι. τῇ λύπῃ δὲ φάρμακον ἔλθοι παρὰ θεοῦ.	Tibi vero corpus ut ſignificas incolume perenni robore valeat: Luctui medelam afferat DEus.

* Vide ſupra lib. 2. c. 10. § 3.

Aut potius luctus Deo ex parte indiget, partem ipsimet vos levare valetis. Civitatem enim restaurare in promtu Vobis est, modo volueritis: at doloris super extinctis, veniat voveo de cœlo solatium. Itaqve beatam prædico Nicomediam etiam jacentem, qvas lacrymæ tuæ in integrum restituent. Nec minores hæ sunt planctibus qvos super Achille Musæ feruntur edidisse, aut cruentis guttis qvas super Sarpedone morituro carissimum filium honoraturus emisit Jupiter. Ut igitur qvæ nuper urbs erat, urbis recipiat conditionem, Vobis curæ erit. Elpidius vero etiam pridem vir bonus, nunc in moribus profecit mirum in modum. Qvippe non valet modo Sophocleũ illud:

Das sapere Regi turba sapientũ comes.

Sed & Imperatoris sapientia iis qvi eum freqventant, viam præit ad virtutem, ut huic etiam homini Tu profuisti, qvi non magis inopiæ ejus succurristi, qvam meliorem illum reddidisti. Nam etsi junior Elpidio, tamen honestissimarum rerum seniori illi exstitisti auctor, æqvitatis, alacritatis benefaciendi amicis, comiter eos qvos non noveris excipiendi, exceptos retinendi. Qvotqvot enim ad eum accesserunt allocutiqve illum sunt, tantum virum mirati statim deinceps dilexere, vel po-

μᾶλλον δὲ τὸ μὲν τι τῆς λύπης δεῖται θεῦ. τὸ δὲ ἡμῖν ὑμῖν αὐτοῖς πᾶν ἔστιν. τὸ μὲν γὰρ ἀναστῆσαι τὴν πόλιν ἕτοιμον, εἰ βουληθείητε. τῆς δὲ ἐπὶ τοῖς παθήμασιν ἀθυμίας ἐξ ὑψηλῆ πόθεν ἔλθοι παραμυθία, μακαρίζω δὲ ἔγωγε τὴν Νικομήδειαν κἂν κειμένην, ὅσον μὲν γὰρ ἐπὶ σοὶ δάκρυσι σαῖς. τοῦτο δὲ ἴσως μεῖζον ἔστι τῶν θρήνων ἃς ἐπ' Ἀχιλλεῖ Μοῦσαι ἀγεῖραι λέγονται, ἢ τῆς ἡμαγμένης ψεκάδος ἣν ἐπὶ Σαρπηδόνι μέλλοντι τελευτήσειν ἀφῆκεν ὁ Ζεὺς, φίλτατον παῖδα τιμῶν. τῷ μὲν τὴν τὴν πάλαι πόλιν ἀνθις χρυσῆν πόλιν, ὑμῖν μελήσει. Ἐλπίδιον δὲ καὶ μὲν κἀγὼ πρέσβυν ἀγαθὸς, νῦν δὲ ἡ τῶν τρόπων ἐπίδοσις ἀξία θαυμάσαι. οὐκ ἄρα μόνον τὸ ξ Σοφοκλέους, σοφὸς τύραννος τῇ σοφῶν πειθοῖ. ἀλλὰ καὶ βασιλέως σοφίαν τοῖς φαύλοις αὐτὸς εἰς ἀρετὴν ἤγαγεν, εἶτα καὶ σὺ τοῦτον τὸν ἄνθρωπον ὤνησας. ὃ μᾶλλον ὑπερφύεσον ἢ βελτίω ἀπέφηνας. καὶ γὰρ οἱ πρότερον Ἐλπιδίῳ ξὺν γόνασι, τῶν καλῶν τούτων Ἐλπιδίῳ διδάσκαλος τῷ πρεσβυτέρῳ, τῆς ἐπιεικείας, τῆς εὐθυμίας, ξ ποιεῖν ἃ σοὶ φίλα, ξ πρᾶσσειν τοῖς ἀγαθοῖς ὑπηγκάνου, ξ τὸν ἐντυγχάνοντα κατέχειν. ὅσοι γὰρ αὐτῷ προσελθόντες προσέπεσον,

ευσεβ-

τοσοῦτον τὸ ἄνδρα ἐγνώμασαν, ἔτα ἀθυς ἐφίλησαν. καὶ μᾶλλον δὴ τὴν σὴν κατεθάρσαντο γνώμην ἐν τοῖς ὑπὸ σοῦ πεπιστευμένοις. Ἐμοὶ δὲ καὶ τούτῳ πυκνοὶ μὲν οἱ περὶ ἀλλήλους λόγοι. πάντες δὲ γίνονται σοῦ τε καὶ τῆς γνώμης ἐμοὶ ἔχεις, καὶ τῶν πραγμάτων ἐν οἷς εἶ περὶ αὐτὰ καὶ ὅπως ἐγγὺς ἂν πράττοις, ἐπὶ τῆς διηγήσεως ἐμοὶ, ὥστε σε μικρὸν διελεγόμην ὡς αὐ παρόντα. Καλλίστου δὲ ὡς ἦκουσε τὸ ἐλαύνειν τε εἰς τοὺς βαρβάρους καὶ τὰς νίκας εἰς συγγραφὰς ἄγειν. καὶ τὸν αὐτὸν ὄντως ῥήτορά τε εἶναι καὶ στρατηγόν. Ἀχιλλεῖ μὲν γὰρ Ὁμήρου ἔδει, τροπαῖα δὲ τὰ σὰ μνήμης τεύξεται τῇ σῇ γήσεται φωνῇ. τοσοῦτον ἄφθη τοῦ σοφισοῦ, ὡς τὰ ἔργα μόνον πόνον αὐτοῖς προθεὶς ἀλλὰ καὶ τὸν περὶ τοῦ λόγους ὡς ἐπὶ τοῖς ἔργοις ἐποίησας ἅμιλλαν. πρόθις δὲ τοῖς τροπαίοις, καὶ τὸν Πομπηϊανὸν τὰ δικαίων τυχεῖν. καὶ νόμισον καὶ τοῦτον ὡς Φαύλλου τὴν ἀθλοθέτην. ὁ δὲ αἰνῶ ἔτος. ἱκανὸς ἐστιν ὃν ποτε ἐνθάδε πρεσβεύοντα ἡδέως εἶδες ἐν Βιθυνίᾳ. καὶ μαθὼν ἂν ἀπεστέρητο, κατίσησας εἰς ἐλπίδας ὡς ἄρα κομιεῖται τὰ αὐτοῦ. τούτων μοι μέμνησο τῶν ὑποσχέσεων, ὦ Βασιλεῦ.

tius tuum in illo agnovere animum in omnib⁹ iis qvæ à te commendata fidei ejus fuerunt. Huic mecum crebri invicem miſcentur ſermones, omnesqve ſunt de genere tuo animoqve qvo es præditus, & de negotiis qvibusdam, qvalem te in illis præbeas, qvid agas qvando propior nobis verſaris. Narrabam⁹ hæc ita, ut propemodum præſente Tecum viderer colloqvi. Pulcherrimũ mihi fuit inprimis cum audivi te barbaros profligare, victoriasq; in cõmentarios referre, eundemqve vere Rhetoris & Ducis fungi partibus. Achilli qvidem Homerus opus fuit: at tua tropæa vox Tua qvi illa ipſa ſtatuit, memoriæ poſterorum commendabit. Tantum Tibi viſum, Sophiſtis non modo res geſtas in qvibus elaborent, ſed etiam orationum, qvas de geſtis Tuis componis, certamen proponere. Tropæis autem ipſis antiqvius Tibi ſit Pompejanum adipiſci jus ſuum, neqve hanc indignam dimicationem ducito. Hic enim eſt vir ille qvem hinc legatum agentem in Bithynia vidiſti libenter, edoctusqve qvibus ſpoliari eum contigiſſet, hanc in ſpem adduxiſti, fore utiqve ut ſua reciperet. Hujus mihi promiſſi memor qvæſo ſis Imperator Auguſte.

Julia-

Juliano Imperatori.

Ego qvidem Ariſtophani qvæ debui rependi, Tu vero vicem mihi reddidiſti ſplendidi ac vehementis amoris, qvem nec Dii nec homines deinceps poſſunt ignorare. Ita nunc tantum non ſublimi ferio ſidera vertice, ab Epiſtola Tua elatus qvæ & ſpem mihi injiçit, & Orationem meam ornavit laudibus, ut jam omnia alia parvi mihi videantur, Midæ opes, Nerei formæ pulchritudo, Criſonis velocitas, Polydamantis robur, gladius Pelei. Ac ſi nectare ipſo frui detur Deorum, non majore videar mihi qvam nunc poſſe voluptate affici, qvando is mihi Rex atqve Imperator, qvalem Plato olim qværebat ac vix tandem reperit, & ſententiam meam laudavit, & Orationem miratus eſt, & pollicitatione honoravit, dare ſe, & qvod majoris etiam qvam dare honoris eſt, mecum animum intendere velle. Capræ cœleſtis ortum obſervaturi non ſemper id qvod volunt conſeqvuntur. At mihi hoc non agenti maxima exoptatiſſimaqve obtigerunt. Atq; ſi qvo bono indigeo, Imperator pronus eſt ad gratiam, Deumqvi in cœlis eſt imitatus. Epiſtola itaq; tua Orationi meæ præfigetur, omnes edoctura Græcos non irritum à nobis telum emiſſum eſſe, nam & decreto Tuo effe-

Ἰουλιανῷ Βασιλεῖ.

Ἐγὼ μὲν Λεσχοφάνει τὰς ἀμοιβὰς, σὺ δὲ ἐπίδωκας ἐμοὶ ἔρωτος φίλτρου λαμπροῦ τινα καὶ σφοδροῦ, καὶ ἔστε θεὸς ἔστε ἀνθρώπους λανθάνοντος. ὡς νῦν γε μικρὸν πίτομαι πρὸς τὸ ὕψος ἀρθεὶς ὑπὸ τῆς Ἐπιστολῆς, ἐλπίδας τε ἐνεγκούσης, καὶ τὸν λόγον μοι κοσμούσης, καὶ μικρὰ μοι πάντα ἤδη φαίνεται, Μίδου τε πλοῦτος καλὸς Νηρέως, Κελσῶνος τάχος, Πολυδάμαντος ῥώμη, μάχαιρα Πηλέως. δοκῶ δ' ἄν μοι μᾶλλον ἢ νῦν ὅτε μοι βασιλεὺς ὢν παλαι Πλάτων ζητῶν, οὐ πρὸς ἄρα, τήνικα γοργίλλου ἐπήνεσε, τόν τε λόγον ἐθαύμασε, καὶ τιμῶν τῇ δόσει ὑπεροχίσει, τῷ μετ' ἐμοῦ σκοπεῖν ἐθέλειν, ὃ δοῦναι τιμὴ μειζόνως. οὐκ ἄρα ὁ τῷ αἰγὶ τῷ Ἀφρογενείαν Ἀπατήλιον θηρατήρων πάντως ἂν τύχοι, ὅπερ γ' ἐμοὶ τοῦτ' ἀπαδάσαντι, τὰ μέγιστα γένοιτο. κἂν δεηθῶ δὲ καλῶς ὁ βασιλεὺς ἕτοιμος εἰς τὸν χάριν, θεὸν τὸν ἐν Ἀφρογενῇ μιμούμενος. ἡ μὲν οὖν Ἐπιστολή σε, προκείσεται τῷ λόγῳ, μηνύσει πᾶσιν Ἕλλησιν ὡς οὐ μάταιον ἐξεπέμφθη τὸ βέλος, καὶ φιλοτιμήσεται τοῖς μὲν

μὴν ὑπὸ σοῦ γεγραμμένους Ἀριστοφάνης. τοῖς δ' ὑπό σου ἐγκαλουμένοις, τοῖς τε δοθησομένοις, μᾶλλον δ' ἀμφοτέροις τοῖς ἐπεγκαλουμένοις, τοῖς τε δοθησομένοις, σεμνότεροι μὲν ἀμφοτέροις ἀμφότεροι. δεῖ δέ σε τὸν Φόβον Ἀριστοφάνους μαθεῖν, ὅπως αὖ καὶ γελάσεις. τῶν τις εἰσιόντων ἥδη σε δείλης εἰωθότων ἥκων ἐπὶ θύρας, εἶτα κωλυθεὶς ὡς σοῦ τινα ποιοῦντος λόγον, ἤγγειλεν ἡμῖν. καὶ Φόβος δύθυς μὴ παλαίσας πρόμολός πρὸς τὸν λόγον, καταβαλὼν μὲν τὸν διδάσκαλον. Ἀριστοφάνει δὲ τὸ Νείλῳ προσῆψας κακόν. δρόμος ἦν ἥδη τὸν καλὸν Ἐλπίδιον, ὁ δὲ μαθὼν ἐφ' ᾧ δεδοίκαμεν ἀνεκάγχασεν. Εἶθ' οὕτως ἀνεπνεύσαμεν, καὶ μικρὸν ὕστερον δεχόμεθα τὴν καλὴν Ἐπιστολήν.

Tu ret ſe Ariſtophanes, & Epiſtola Tua ego gloriabor, ſive utrisqve, utriqve potius, & Epiſtola ad me Tua & illis qvæ Ariſtophani tribuentur, utrisqve enim ambo honoramur. Non neſcire Te tamen oportet Ariſtophanis timorem, ut habeas qvod rideas. Accedens ad fores Tuas aliqvis eorum qvi ſub veſperam Te adire ſolent, nec intromiſſus, qvod Orationem qvandam componeres, id nobis nunciavit. Hinc metus ſubito, ne forte cum Oratione mea contendere inſtitueres, Præceptoremqve vinceres, & Ariſtophani idem qvod Nilo injungeres malum. Ad præclarum itaqve Elpidium accurritur, qvi comperto metu noſtro in cachinnos eſt ſolutus. Hinc ita reſpiravimus: & non multo poſt reddita nobis eſt pulcherrima Epiſtola Tua.

Ἰουλιανῷ.

Ἆρ' ἡμῶν ἐπελέλησαι. ἡμᾶς μὲν οὐκ ἐᾷ τοῦτο παθεῖν ἡ Φοινίκη, τὸν σὸν ἀρχὸν ὕμνοις ἀθανάτοις τιμῶσα. ῥᾳ δὲ καὶ ἀπὸ τῆς ἡμετέρας Ἀσίας τῶν ἔργων ὁ λόγος βεβαιῶν τὰς προσδοκίας. ἁδὲν γὰρ οὕτω μέγα τῶν ἀγγελλομένων, ὄντων ἁπάντων μεγάλων, ὡς εἶναι κρεῖττον ἐλπίδος. Ἡμᾶς δὲ ἀφέ τι τὸν συγγένειαν, τὸν πρὸς σοῦ Ἴωνας χαίρομεν. καὶ ὅτι σε

Juliano.

Noſtri itaqve es oblitus? at nos obliviſci Tui non patitur Phœnice, imperium Tuum immortalibus hymnis concelebrans. Sed & à noſtra Aſia manat de reb⁹ geſtis Tuis oratio fidemqve facit qvanta ſint adhuc exſpectanda. Nihil enim tam magnum eſt, licet omnia qvæ nunciantur maxima ſint, qvod ſpem de Te conceptam ſuperet. Nos vero & ob generis qvo Jones attingimus conjunctionem

nem gaudemus, & felici via procedere Te confidimus tum illis ipſis tum nobis cum majore auctoritate imperitantem. Atqve hæc qvidem DEO curæ erunt. Cæterum Andragathius iſte qvi literas haſce perferendas à me rogavit, non tam petiit qvam mihi exhibuit beneficium, neqve enim illi dulcius erit Tua Majeſtate frui, qvam ego lætor qvod Te mihi alloqvi conceditur. Tria autem hunc Tibi juvenem commendabunt, dicendi vis qvam coram præfectis demonſtravit: tum mores probi ac modeſti, ſinceriqve, deniq; ut probe novit, hæc qvam perfert mea Epiſtola.

εἰκὸς ἐδῷ χωρεῖσθαι, αὐτῶν τε ἐκείνων, καὶ τῶν τῇδε μὴ μείζονα ἄρουζαι δ' κήκιστα. τούτων μοὶ ἔν θεῷ μελήσει. χάριν δέ με οὐκ ἤτησε μᾶλλον ἢ δέδωκεν Ἀνδραγάθιος. οὗτος ὁ δεηθεὶς λαβεῖν ἐπιστολὴν, κ' γὰρ μᾶλλον ἐκεῖνος. ἡδίων ἔσται τῆς σῆς ὁμιλίας ῥοπῆς, ἢ αὐτὸς ὅτι σε προσεῖπεῖν εἶχον ἡδονήν. Τρία δή σοι τὸν νεανίσκον συνίστησιν. Ἥτε δ' λέγειν δύναμις, ἣν ἐν τοῖς ὑπάρχοις ἔδειξεν· ἥτε ἐπιείκεια τῶν τρόπων, ἣν οὐκ ἔφθη τις συμμίξας. κ' ἔγνω, κ' ἐπιστολὴ ἐμή.

Nomina eorum ad qvos exſtant Libanii EPISTOLÆ, ſive editæ ſive MSS.

Numeri majores denotant libros in verſione Zambicarii. W. numero minori præmiſſum centuriam Epiſtolarum editarum à Clariſſ. Viro, J. C. Wolfio.

Ἀβλαβίῳ

Ἀβυρκίῳ W. 87. ubi eloqventiam ejus celebrat.

Τῇ ἐν Ἀγκύρᾳ βουλῇ

Ἀγαπήτῳ III. 57. 58.

Ἀγροικίῳ καὶ Εὐσεβίῳ

Ἀδαμαντίῳ I. 1. II. 8.

Ἀδελφίῳ

Ἀδελφοῖς III. 114. qva Epiſtola ſolatur fratres de obitu parentis ſui, qvem vere ſibi chariſſimum & ſummo ingenio ſummaqve doctrina virum appellat.

Athenio III. 312. 313.

Ἀετίῳ

Ἀετῷ

Ἀθανασίῳ

Αἰμιλιανῷ III. 31. 32. Hujus diſcipuli ſui, qvem novum Demoſthenem vocat, Orationem in Julianum celebrat.

Ἀκακιανῷ

Ἀκακίῳ II. 23. III. 249. 288. W. 29.

29. 50. 58. 69. Lambec. VI. p. 252. Hujus Acacii Cæsarienſis (de qvo Eunapi⁹ & Svidas) orationes in Phœnicia, Antiochiæ & in Palæſtina habitas laudat Libanius III. 249. Mentio Acacii etiam in III, 99. W. 23. 34. 59. 69. &c.

Accilio III. 226. forte Ἀκύλᾳ.

Acribio III. 231.

Ἀκύλᾳ

Ἀλβανίῳ

Ἀλβιανῷ leg. forte Ἀλβανίῳ.

Ἀλεξάνδρῳ I. 23. II. 22. 31. III 266. 315. W. 30. 99.

Ἀλκαίῳ III. 146.

Ἀλκίμῳ

Almecio III. 141.

Alridanio III. 232. 233.

Ἀλυπίῳ

Ἀμβιανῷ

Ἀμβροσίῳ I. 15. 45. III. 52.

Ἀμμιανῷ

Ἀμμωνίῳ

Ἀμπελίῳ

Ἀμφιλοχίῳ

Analmo III. 118.

Ἀνατολίῳ II. 1. 2. III. 115. 258. 259. 261. W. 42. 60. 65. 74.

Anaximacho III. 167.

Ἀνδρίῳ III. 263.

Ἀνδροκλείῳ

Ἀνθεονίκῳ I. 79. II. 5. 17. (MS. Ἀλεξάνδρῳ) 33. III. 165. 166. 268. 278. 293. 309. Una in edit. Morelli Libanii T. 2. pag. 575. qvæ incipit: ἀλλ' ἐγώ σοι ὀφείλω ὃ Δημοσθένης.

Anonymæ Epiſtolæ III. 1. 21. 228. W. 1. 2. 3. &c.

Ἀνθηρίῳ

Ἀνθεμαίχῳ III. 183. 184. 185.

Ἀνθίοχῳ I. 38. ubi male, Aſtiocho

Ἀντιοχιανῷ

Ἀντιπάτρῳ.

Ἀντιφίλῳ, (Sebaſtiani parenti) III. 53. 54.

Ἀνυσίῳ

Ἀπελλίωνι (Apelli) III. 105. Laudat immortalitatem animorum ab eo demonſtratam.

Ἀπολιναρίῳ καὶ Γεμέλλῳ

Ἀπολλοδώρῳ III. 76.

Ἀπολλωνίδῃ

Ἀρχιγγίῳ (Judici) I. 67. III. 96.

Ἀρεξίῳ

Ἀργείῳ

Ἀρείοις

Ἀρειοῖς

Ἀρεσανέτῳ III. 227. 264. 313. & aliæ decem à Lambecio editæ.

Ariſtagoræ III. 85.

Ariſtarcho I. 63.

Ariſtippo III. 4. 5. 6. 8.

Ariſtobulo III. 196.

Ἀριστομένει III. 89.

Ariſtometo III. 264. niſi Ariſtæneto legendum. Filium ſibi extinctum luget.

Ἀριστοτίκῳ III. 65. 66. retractat Epiſtolam qvam conviciis plenam ad eum ſcripſerat.

Ἀεισοφάνει I. 55. W. 7. Aristophani Corsuchio III. 310.
Arontio (forte Acontio) III. 240.
Ἀβραβίῳ
Ἀγοσνίῳ
Ἀρτεμίῳ
Ἀχελάῳ I. 44.
Ἀσκληπίῳ I. 5. 51. III. 205.
Astioni III. 153. 154.
Ἀσυκάλῳ I. 19.
Ἀσυγκρίτῳ
Ἀταρβίῳ. W. 66.
Ἀτρεῖ I. 13.
Avidio III. 110.
Ἀυσονίῳ
Ἀυξεντίῳ
Ἀφθονίῳ
Ἀφεικανῷ
Ἀχιλλεῖ III. 14. 15. 16.
Βαχχείῳ III 10. (ubi male Baccho) 251. (ubi male Barchio) & 252.
Βαρβατίωνι. W. 32.
Βασιλείδῃ.
Βασιλίῳ. Edidit inter Græcorum Epistolas Aldus, & Morellus post præf. T. 1. Operum Libanii, Aliam Cotelerius T. 2. monument. Eccles. Græcæ p. 96. seq.
Βασσιανῷ II. 18. III. 202.
Βάσῳ II. 32. III. 256.
Beano III. 210.
Βηλαίῳ (Callisthenis jam defuncti calumniatori) I. 54. III. 272. 276. W. 70. 77.
Βικεντίῳ Vincentio.
Bithiæ III. 137. 140.
Βιτωλίῳ I. 49. W. 90.
Βόσῳ
Βοσπόρῳ
Βρασίδᾳ
Βρογχίνῳ III. 69.
Γαϊανῷ III. 17. 97. patria & eloquentia Atticum vocat III. 135.
Γαΐῳ
Γεμέλλῳ (Ἀπολιναρίῳ καὶ Γεμέλλῳ) I. 26. III. 113. 318.
Γενεσίῳ III. 121. 229. 294.
Γερμανῷ
Γεροντίῳ I. 71.
Γεσσίῳ
Γυμνασίῳ
Δαμαγήτῳ
Damacho III. 215. 216. 217.
Δαμονίκῳ
Δεκεντίῳ W. 66.
Δεκιανῷ III. 265. 284. 290.
Δημητρίῳ I. 11. 57. II. 7. III. 147. 267. W. 34. 52. 57. 96.
Δημοφίλῳ
Διανίῳ III. 236.
Διογένει (Philosophiam Athenis professo) I. 46. II. 11. 19.
Διοδότῳ
Διομήδει
Διονυσίῳ I. 33. III. 30.
Διοφάντῳ
Διφίλῳ III. 2. 67. 68.
Δίωνι I. 53.
Δοβιανῷ
Δομετιανῷ W. 38.
Δομιτίῳ
Δομνίνῳ III. 277. W. 93.
Δομνίωνι W. 35.
Δοσιθέῳ III. 27.
Δυλκιτίῳ
Dyatejo III. 275.
Δωροθέῳ III. 275. Ἐκδι-

Ἐκδικίῳ
Ἐλεβίκῳ III. 134. ubi Eledicho excusum.
Ἐλευσινίῳ
Ἑλλαδίῳ
Ἐλπιδίῳ I. 28.
Elpidii Sociis III. 320.
Enopio III. 163. 164.
Euſtolio I. 14. forte Evſtochio.
Ἐυτεχίῳ I. 50. leg. Ἐυτεκίῳ. Alia qvam edidit Lambecius.
Ἑορτίῳ
Epinegini (forte Epigeni) III. 93.
Ἐτιφανίῳ
Ἑρμίππῳ III. 70. 71. 73. 75.
Ἑρμογένει III. 12.
Ἐρωτι
Ἐυαγόρᾳ III. 90. 91.
Ἐυαγείῳ. Κόσμᾳ τῷ Ἐυαγείῳ
Ἐυγλυίῳ
Evgloſſio III. 218.
Ἐυγνωμονίῳ Medico I. 3. III. 96.
Ἐυδαίμονι
Ἐυδοξίῳ
Ἐυθαλίᾳ
Ἐυθηρίῳ
Ἐυθυδήμῳ III. 81.
Ἐυιππίῳ
Eulicio III. 243.
Ἐυμαθίῳ
Eumedio III. 237. 238.
Ἐυμολπίῳ
Ἐυμορφίῳ I. 24. III. 321. W. 80.
Ἐυνίκῳ I. 74.
Ἐυπατρίῳ III. 13.
Ἐυπρεπίῳ I. 62.
Ἐυρυκόμᾳ I. 9. 18.
Ἐυσεβίῳ I. 58. III. 111. W. 10.
Ἐυσταθίῳ. Ad hunc Epiſtola edita à Fed. Morello, præf. ad 1. Tomum. Alia W. 101.
Ἐυσοχίῳ III. 42. 43. ſupra, Euſtolio.
Ἐυτοκίῳ
Ἐυτυχίῳ
Ἐυτυχιανῷ
Ἐυφημίῳ I. 64. (male Aphemio) II. 27.
Ἐυχαιρείῳ III. 20. (male Encherio)
Ἐυχαριστίῳ
Ἐυψυχίῳ
Ἐφόρῳ III. 81. 82.
Ζηνοδότῳ
Ζήνωνι III. 28.
Hebrichio III. 207. legendum Hyperechio.
Ἡλιοδώρῳ.
Hemo III. 221.
Ἡρακλιανῷ III. 143.
Herculi III. 19.
Ἡρακλείτῳ
Ἡρακλείῳ III. 222. ubi male Eurachio.
Ἡρωδιανῷ III. 203.
Ἡσιόδῳ I. 6.
Ἡσυχίῳ I. 48. (ubi male Meſichio) W. 76.
Θαδδαίῳ
Θαλασσίῳ
Θεμιστίῳ III. 211. 213. 214. 298. 303. 314. W. 5. 98.

Θεογνήτῳ III. 246.
Θεοδότῳ Ciliciæ præfecto III. 242. ubi male Theodoxo.
Θεοδώρῳ II. 35.
Θεοκρίτῳ III. 47. 49.
Θεοπόμπῳ I. 20.
Θεοφίλῳ II. 9. 24.
Θεοφόρῳ III. 241.
Θεοφράστῳ III. 123.
Jamblicho W. 16. Aliam dedi supra lib. 4. c. 28.
Ἰασίῳ
Ἱεροκλεῖ W. 61.
Ἱεροφάντῃ W. 81.
Ἱερακίῳ
Ἱλαρίῳ III. 201.
Hilocromo III. 35. 36. 37.
Ἰοβίνῳ καὶ Ὀλυμπίῳ
Ἰουλιανῷ II. 3. 14. III. 280. 286. W. 9. 43. 45. 46. Supra pag. 397. seq.
Ἰούλῳ
Hipperemo III. 102. leg. Hyperechio & ita in Epist. ipsa pro Heperethio.
Ἰταλικιανῷ II. 12.
Iphiarcho III. 245.
Ἰφικράτει III. 46. 48. 50.
Καισαρίῳ
Καλλιοπίῳ III. 9. W. 33. 89.
Καλλισίωνι I. 12. 31.
Καλλοφίλῳ III. 198.
Καλυκίῳ W. 59.
Καπιτωλίνῳ W. 47.
Καρουίλλῳ III. 11.
Κασσάνδρῳ III. 10.
Καταφρονίῳ
Κελσίνῳ I. 7. W. 79.
Κέλσῳ I. 41. III. 99. 284. 319.
Κλεανδρῳ I. 32. 65. III. 152.
Κλεάρχῳ I. 40. 86. 87. III. 133. 148. W. 12.
Clebisto III. 199.
Κλεομάχῳ II. 26.
Κλεονίκῃ I. 61.
Κλημαπίῳ I. 43. 76. III. 283. W. 15.
Κλήμωνι
Clismonio III. 171. 172. 173.
Κόσμα καὶ Εὐφρίῳ
Κρατίνῳ
Κρισπείνῳ
Κρισπίνῳ
Cylodio III. 230.
Κυρίλλῳ I. 72.
Κωνσαντίῳ
Lamphenio I. 47.
Λαυρακίῳ
Λεοντίῳ I. 17. 56. (ubi eloqventiam ejus laudat) III. 112. 194. 274. W. 17. 72.
Λημματίῳ
Λητοΐῳ III. 257. W. 18.
Λικιανῷ III. 41. 43. 45. 132.
Λυκαίῳ III. 95.
Λυσάνδρῳ I. 39.
Λυσία III. 104.
Λύσιδι III. 18.
Λυσιμάχῳ III. 22.
Λυσίππῳ I. 59.
Μάγνῳ I. 88. 89.
Μαγνησίῳ III. 120.

Μαίῳ

Μαίῳ
Μακεδονίῳ
Μαντθέῳ
Μαξεντίῳ III. 33. (ubi male Micentio) W. 73.
Μαξίμῳ I. 83. II. 14. III. 138. 139. 271. 305.
Μάεστι Medico III. 29.
Μαρδονίῳ
Μαεριανῇ
Μαείῳ
Μαείνῳ
Μαρκέλλῳ
Μαρκελλίνῳ III. 295. H. Valesius præf. ad Marcellin. W. 48.
Μαρτινιανῷ
Μαγιθίῳ
Μελεάγρῳ I. 27.
Meledomo III. 168. 169. 170.
Μελετίῳ
Μελιτινιανῷ
Μεμοείῳ
Μενάνδρῳ
Μενελάῳ III. 116.
Μητροδώρῳ καὶ Ἀλκίμῳ
Μητροδώρῳ
Micentio III. 33. lege Maxentio.
Μοδεράτῳ
Μοδέστῳ III. 101. Consuli 103. 260. 262. 302. W. 4. 13. 19. 20. 21. 23. 31. 51. 67. 95.
Μυσωνίῳ Duci II. 28. W. 64.
Μυγδονίῳ II. 10.
Μυσικιανῷ
Neocio III. 178. 179.
Neothymo I. 69.
Νέστορι I. 78. III. 39. 176. 177.
Νηλέῳ III. 180.
Νήϊ̣ῳ III. 107.
Νικεντίῳ I. 10. W. 39. 92.
Νικοδήμῳ I. 85.
Νικοκλεῖ W. 40.
Νικοφηγίῳ I. 36.
Ξάνθῳ III. 94.
Ξενοδόχῳ III. 117.
Ὀβοδιανῷ
Ὀδυσσεῖ I. 25. II. 6. III. 144.
Ὀλιοφίλῳ III. 38.
Olino III. 130. 135.
Ὀλυμπίῳ καὶ Ἰοβίνῳ
Ὀλυμπιανῷ Libanius Morelli T. 2. p. 576.
Ὀνορατῷ III. 269.
Ὀπλάτῳ
Ὀπτίμῳ
Oreo III. 124.
Ὀρέστῃ III. 106. 136. Orestilio.
Ὀρφεῖ I. 75.
Ὀρχανίῳ I. 70.
Verciano III. 301.
Ὀυλπιανῷ W. 41.
Ὀυρσιανῷ I. 16.
Ὀυρβανῷ I. 2. III. 175. 279.
Ὀυρσῳ
Παγκρατίῳ

παν-

Παιανίῳ
Παιωνίῳ W. 71.
Παχιανῷ
Πηχυείῳ
Παλλαδίῳ III. 316. W. 11. 84. 86.
Πανελληνίῳ
Παηγυείῳ
Πανυχίῳ
Παστειχίῳ
Panthraco III. 51.
Πάππῳ III. 300.
Παρθενίῳ III. 155. 156. 157.
Παρθενοπαίῳ
Παρνασίῳ III. 305.
Πατριάρχῃ.
Πατρωίνῳ
Παυλίνῳ III. 211. ubi male Paculino.
Πάυλῳ
Πέλοπι I. 84.
Περιάνδρῳ III. 86. 142.
Περικλεῖ III. 56.
Permiſtio III. 160. 161.
Πέτρῳ
Pilanio III. 63. 64.
Πολεμίῳ I. 60. II. 21. III. 272.
Πολυδύνῃ I. 38.
Πολυδώρῳ I. 77. II. 24. 25.
Πολυχρονίῳ III. 299. W. 23.
Πομπηιανῷ III. 62.
Πορφυείῳ
Ποσειδιανῷ
Ποσειδωνίῳ
Περισκευῇ
Περισκευτίῳ
Πρισκιανῷ I. 8. III. 270. 292. W. 83.
Περισκίωνι W. 94.
Πρίσκῳ Anatolii Patri II. 34.
Πρόκλῳ III. 92. 135.
Προκοπίῳ III. 127.
Προμόθῳ
Προσδοκίῳ
Rheſo III. 108.
Ῥητορείῳ
Richoro II. 16. (forte Rhetorio an Richomeri.)
Rhinotheo III. 239.
Ῥιχομήρει I. 21. W. 82.
Ῥυφίνῳ III. 235.
Σαβίνῳ II. 13.
Σαλλυστίῳ I. 66. III. 297. 323. W. 24. 36.
Salonico III. 192. 193.
Σαπώρῃ
Σαρδονίῳ
Σαρπήδονι
Σατορνίνῳ
Σιβαστιανῷ I. 73. III. 55. 98.
Σιλευκίῳ
Σιλβίνῳ I. 29. III. 282. W. 14.
Σιυηριανῷ W. 49.
Σιυηρίνῳ W. 78.

Σιυή-

Σευήρῳ
Seuphelio *III.* 24.
Σιβυρίῳ
Σιδηρίῳ
Σιδονίῳ *I.* 80.
Σιλανῷ
Singlicio *III.* 195.
Σκυλακίῳ
Σπεκτάτῳ *I.* 4. *III.* 253. 254. 255. W. 25. 55.
Στηλιχόρῳ *II.* 30.
Στρατηγίῳ *II.* 20. *III.* 307. 308.
Στρατονίκῳ
Στρατωνιανῷ
Sydenio *III.* 210.
Συμμάχῳ *I.* 82. W. 75.
Σωπάτρῳ *I.* 22. W. 100.
Σωπόλιδι.
Σωσικράτει *III.* 77. 78.
Σωφρονίῳ
Tarthio *III.* 250.
Τατιανῷ W. 85.
Τίτκρῳ *I.* 37.
Τηλεμάχῳ *III.* 181. 182.
Telino *III.* 186. 187.
Τιμωνάκτῃ *I.* 30.
Τυαννυχίῳ
Tymolio *III.* 189.
Hyasio *III.* 188.
Τυχικῷ *III.* 100. 291. W. 26. 27.
Τυπτίῳ *III.* 287. W. 28.
Ὑπερεχίῳ *III.* 59. W. 68.
Φαίδρῳ *III.* 61. 126. 206. Phædronio.
Φακτινιανῷ
Φαυστιλιανῷ
Pherano *III.* 219.
Pherecrio *III.* 158. 159.
Φερεκύδει *III.* 72. 74.
Φερονίῳ *I.* 42.
Φιλαργίῳ *III.* 3. (Philargyro) W. 53.
Philarcho *III.* 40.
Φίληκι *III.* 289.
Phileno *III.* 129.
Φιλίππῳ I. 81. *III.* 60. 122. 221. 248. W. 62.
Φιλοθέῳ *I.* 68. *III.* 25. 26.
Φιλομόρφῳ *III.* 128.
Φιλοτίκῳ *II.* 15. *III.* 83. 84.
Φιλοφάνει *III.* 204.
Φιλοτίμῳ *III.* 7.
Φιρμίῳ W. 97.
Φλαβιανῷ
Φλωρεντίῳ *III.* 304. W. 54. 56.
Φοινικίῳ *III.* 234.
Phrenilio *III.* 125.
Φουρτουνατιανῷ W. 37.
Phocaico *III.* 88.
Φωτίῳ
Chilodemo *III.* 34.

Chironeo *III.* 149. *III.* 151. 151.
Choroebo *III.* 109. 245. ubi ad eloqventiæ ſtudium hortatur, in qvo Pater ejus primas tulerit.
Chremylo *III.* 224.
Chroneo *III.* 190. 191.
Χρωματίῳ
Χρύσῃ
Χρυσίππῳ *III.* 145.
Ὡρίωνι *III.* 223.

12. Deniqve in Leonis Allatii excerptis Rhetorum Rom. 1641. 8. Græce & Latine editis p. 47-83. exſtant cum Allatii verſione Libanii *διηγήματα* ſive narrationes XXXIX. 1) de Vulcano, 2) Acalanthide, 3) Capaneo, 4) Adraſtea, 5) Polycrate, 6) Calliſtone, 7) Simonide, 8) Neoptolemo, 9) Alceſtide.) 10) Candaule, 11) Daphne, 12. 13.) Progne & Philomela, 14.) Marſya & tibiis. 15. 16.) de Paſiphaë. 17. 18) Hercule, 19) Latona, 20) Gallo, 21) Paridis raptu, 22) Danao & Ægypto, 23) Icario, 24) Arione, 25) Hyacintho, 26. 27.) Alpheo, 28. 29) Dejanira, 30. 31.) Pity in pinum mutata, 32. 33.) Atalanta, 34. 35) de Cepheo & Perſeo. 36) Rheno. 37) Aloidis & abiete. 38) Enipeo & 39) Danaë.

Hinc p. 84-115. Ἐκφράσεις ſive *Deſcriptiones ſeptem*, 1) *παννυχίδος* dici feſti, 2) *τύχαις* templi Fortunæ, 3) Palladis, 4) Promethei, 5) Eteoclis & Polynicis, 6) Alexandri & *κτίσεως* qvi urbem Alexandriam condidit. 7) Calendarum.

Deniq; p. 342-397. Progymnaſmata ſeptem. 1) Chria in dictum Theophraſti qvi interrogatus qvid eſſet amor, reſpondit *πάθος ψυχῆς σχολαζούσης animi otiantis perturbatio.* 2) Sententia: *δεῖ δὴ χρημάτων*, pecuniis opus eſt, neqve ſine iis qvicqvam, qvod facto opus eſt, perfici poteſt. 3) Refutatio, non eſſe veroſimilia qvæ de Ajace Locro dicuntur. 4) Confirmatio, veriſimilia eſſe. 5) Θέσις, an muris ſint urbes cingendæ. 6) an navi ſe committere homines debeant. 7) Κατηγορία expoſtulatio in Legem, jubentem fratrum uxores in matrimonium ducere.

Scrip-

Scripta Libanii inedita.

1) *Epiſtolarum* multæ centuriæ * in variis Bibliothecis (ut lib. 2. c. 10. n. 3. dixi) adhuc deliteſcentes, atqve vel à C. V. Joanne Boivino, vel ex illuſtris Viri Friderici Roſtgaardi Bibliotheca vel in nova qvam Romæ parant Libanii editione vulgandæ. Atqve in Epiſtolis inprimis probatum Libanium fuiſſe, etiam veterum teſtimonio Eunapii & Cod. 90. Photii conſtat, idqve ipſa earum lectio perito lectori facile perſvadebit, ſunt enim plenæ Attici ſalis ac leporis, atqve acuta brevitate non minus qvam eruditis pulchrisqve ſententiis ubiqve ſe commendantes.

2) *Orationes* complures, ut in Codice Bibl. Barberinæ optimæ notæ in charta bombycina & correctiſſime ſcripto, ex qvo fere omnia Libanii etiam edita dari poſſe caſtigatiora atqve integriora Allatius ** teſtatus eſt,

Περὶ τῶν Φαρμάκων. Incipit: ἡ μὲν μεγίστη μοι λύπη.

Τπὲρ ἑαυτῦ, πρὸς τὸν περὶ Ἀντιόχου συνηγορίαν. Incipit: οἱ μὲν βέλτιστοι οἱ ἐν τῇ πόλει.

Πρὸς Αὐξέντιον. Incipit: Ὁρᾶν σε χρὴ τὸ ξ πατρὸς, ὦ φίλτατε.

Πρὸς τὸν βουλήν. Incipit: Ὅσοις μὲν πρὸς ὅσους ἐχρησάμην ὑπὲρ ἡμῶν.

* *Epiſtolam Libanii DCCCXLI. ad Severum* allegant Benedictini notis ad Ambroſium T. 2. p. 64. Valeſius ad Ammian. XXIX. 1. *Epiſtolam ad Hieroclem CCLXXXIV. libri II.* In Bibl. Vindobonenſi teſte Lambecio VI. p. 255. Codex membranaceus Epiſtolarum CCCCXVIII. & alius Chartaceus Epiſtolarum CCLXXXIX. Ex delectu Georgii Lecapeni à qvo CCLXIV. Libanii Epiſtolas ſelectas habuit Allatius, prima ad Clearchum incipit: Ἔμελλον γράφων παύσεσθαι. Codicem MS. Cardinalis Caſanatæ memorat Schurzfleiſchius ὁ μαχαίτης T. 2. Epiſt. arcan. 69. p. 102. Doctiſſimus Jo. Boivinus Libanii Epiſtolas edere, multasqve jam vertiſſe ſe pridem teſtatus eſt præf. ad Nicephorum Gregoram. Et illuſtrem Roſtgaardum eadem de cauſa omnes Italiæ Bibliothecas luſtraſſe accuratius, notavit Montfauconus in Diario Italico p. 25. Habeo & ipſe ultra ducentas adhuc ineditas beneficio Rev. D. Godfridi Olearii, qvi ex Codice Bodlejano illas deſcripſit.

** Allatius præf. ad excerpta Rhetorum Græcorum.

Ὑπὲρ Ὀλυμπίου. Incipit: Οὐκ ἂν ἔτι δικαίως ἐνεγκεῖν σοῦ γ' δυναμένους.

Κατὰ Σιλβανοῦ. Incipit: ἐδόκουν ϑαυμαστὸν Σιλβανὸν τὸν Γαυδεντίου κακῶς με λέγειν.

Κατὰ Ἰκαρίου, δύπερ. Incipit: Πάλαι μὲν ἴσως ἔδει καὶ ἐμὲ κατηγορεῖν. Prior adversus Icarium invectiva exstat Tom. 2. edit. Morellianæ p. 460.

Περὶ δ μὴ ληρεῖν. Incipit: Πολλάκις ἐν τῷ τῶδε δικαστηρίῳ λῆρον ὑπ' αὐτοῦ κεκλημένον.

Πρὸς τὸν βασιλέα. Incipit: Τὸ μὲν σὸν, ὦ βασιλεῦ, μέρος καὶ δ μὴ σὺ τοῖς ἄλλοις.

Ὑπὲρ Θαλασσίου. Incipit: Ὑβριωθέντι φίλῳ, καὶ κωλυθέντι τυχεῖν, ὧν εἰκότως ἄν.

Πρὸς Εὐσεβίου τὸν Καῖσαρ. Incipit: Ὑπισχόμην ἐπαρέσεσθαι τὸν χθὲς καὶ λεγόμενα. Adversus hunc Eustathium forte, non Cappadocem est Oratio edita T. 2. edit. Morellianæ p. 546.

Atqve in alio Codice Bibl. Vaticanæ περὶ Θεμιστοκλέους. Incipit: Καλῶς ἐποίησας, ὦ Νικόκλεις, ἀπιστήσας τοῖς κατ' ἐμοῦ.

Πρὸς Πολυκλέα. Incipit: Ὅτι μὲν εἶναι τι δεῖ τὸ τῶν σωφρόνων ἀγελόν.

Πρὸς Εὐμόλπιον. Incipit: Εἶναι μέν σοι φίλος, καὶ πολὺν ἤδη χρόνον Εὐμόλπιε.

Πρὸς Τιμοκράτην. Incipit: Ἀφῖξαι μὲν ἡμῖν δὴ καὶ δ θεάτρου Τιμόκρατες.

Κατὰ τῶν πεφευγότων. Incipit: Τὰ μὲν ἀγγελλόμενα πάντες ἀκούομεν.

Κατὰ Σευήρου. Incipit: Πάρεισι μὲν οἱ δικάσοντες ἡμῖν, ὑπήκουσαν.

Περὶ τοῦ πλήθους. Incipit: Ἐπειδὴ πολλοὺς ὁρῶ χάριν εἰδότας Πρόκλῳ τῆς προθήκης.

Ἀντιόχου ϑεμιστοκλειακός. Incipit: Ἡγοῦμαι προσήκειν ἐν τοῖς πινθοῦσι μόνον.

3) *Declamationes* variæ sive μελέται, ut in eodem Barberino Codice:

Κωλύσαι Σωκράτην ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ἁλῶναι, καὶ ἀπολέσαι τις. Incipit: χαλεπὸν μὲν εἰπεῖν τι καὶ δ πάνυ δικαίων.

Φιλάρ-

Φιλάργυρος ἐρασθεὶς ἑταίρας καὶ μισθὸν ἀπαιτήσας ἑαυτὸν ἀποδαγχάλλει. Incipit: Εἰ μὴ καὶ ὑμεῖς λέγοιεν, ὦ βουλή, ὅτι καινά μ' εἰσπεσόντα ἤδη ἂν μηδὲν διδάξω.

Ἐγράψατό τις τὸν ἑαυτοῦ παῖδα βουλεύσεως, ὁ πατὴρ ἄκλητος ἀποθανεῖν ἀξιοῖ καὶ τὸν περὶ τῶν ἀκρίτων νόμον. Incipit: Τὸ μὲν ἓν, ὦ πολῖται, μὴ πρὶν εἶναί μοι καιρόν.

Et in Bibl. Vaticana: Μετὰ τὰ ἐν χαιρωνείᾳ Φίλιππος ἐζήτησε τὸν Δημοσθένην, ὁ δῆμος ἤτησε πίνειν ἡμέρας εἰς Αἰγόσπολιν, ἐν ταύταις ὁ Δημοσθένης ἀποθανεῖν ἀξιοῖ. Incipit: Οὐ μὰ ἐβουλόμην, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τρόπον ἀποθανεῖν.

Νόμος. Ἰών, μὴ ᾖ τυραννὶς καὶ σοῦ παῖδας ἀποσφάττειν. Ἕτερος νόμος, τὸν τυραννοκτόνον ὅ, τι βούλοιτο αἰτεῖν. Γυνὴ γῆμας τὸν ἑαυτῆς ἄνδρα τυραννοῦντα ἀποσφάξασα, εἰς δωρεὰν αἰτεῖ σοῦ παῖδας. Μελετῶμεν τὸν ὑπὲρ τῆς τυραννοκτόνου λέγοντα. Post protheoriam incipit: Ἔδει μέν, ὦ ἄνδρες, ἢ ἄτου λαβεῖν σοῦ νόμους ἀποδιδόντος.

Plures uti Epistolas Libanii ita Orationes qvoqve & declamationes exstare MSS. in Bibl. Cæsarea Nesselius annotavit, testatus etiam Scholia Græca subinde in margine adspersa esse.

Scripta Libanii deperdita.

Qvanqvam tot & tam multa, ut jam retuli, Sophistæ hujus scripta servata sunt, non dubium tamen, plures ejus uti Epistolas sic orationes qvoqve periisse, ex qvibus hæ paucæ modo à me commemorabuntur:

Λόγος καὶ τῶν παιδαγωγῶν, scriptus Nicomediæ adversus calumnias pædagogorum. Socrates III. 1. Hist. Eccles.

Oratio de laudibus Imp. Valentis. Meminit Libanius ipse in vita sua T. 2. Opp. pag. 48.

In mortem Eusebii (Viri Consularis, fratrisqve Hypatii) id. pag. 60.

In laudem Richomeris Ducis. id. p. 69. 70.

Ad Antiochenos, tempore caritatis annonæ. id. p. 67.

Oratio triduo composita in Lynochi laudes Bithyniæ præfecti memora-

moratur à Libanio libro tertio Epiſtolarum à Zambicario Latine verſarum, Epiſtola 247. ad Anatolium.

In laudes Clearchi. lib. 1. Epiſt. 40. ad Clearchum.

Laus Philarchi. id. III. 40. Epiſtola ad Philarchum.

Laus Spectati. id. III. 258. Epiſt. ad Anatolium.

De ratione cum laude imperandi, ſcripturum ſe promittit Libanius III. 87. Epiſt. ad Hyſabium.

Dialogum ad Gorgiæ Palatonici imitationem compoſitum memorat lib. 1. Epiſt. 64. ad Aphemium.

Fuere etiam qvi ad Imp. Valentem deferrent ſcripſiſſe eum laudes Procopii Tyranni, id tamen factum à ſe negat in vita p. 54.

Variæ συμβουλαὶ ad Imp. Theodoſium habitæ, qvarum meminit Libanius in Oratione pro Ethnicorum templis, ſub init.

Nova editio Operum Libanii, Romæ promiſſa.

Jam Anno MDCCXII. * ſpes facta eſt novæ operum Libanii editionis, ſex Voluminibus in fol. parandæ ab Abbate Adami, atqve meliore verſione & longe pluribus Orationibus declamationibus & Epiſtolis hactenus ineditis ex Vaticana & aliis Italiæ Germaniæqve Bibliothecis locupletandæ. Qvanqvam vero primus tomus eodem anno proditurus promittebatur, nec dum tamen qvod ſciam hoc qvo iſta ſcribo anno MDCCXV. præla evaſit. Qvandocunqve autem abſolvere opus hoc erudito editori feliciter dabitur; jucundiſſimum haud dubie omnibus Atticæ Eloqventiæ & eruditæ Antiqvitatis ſtudioſis munus offeretur.

CAPUT XI.

De S. EPIPHANIO & aliis Græcis ſcriptoribus, qvi Hæreticorum hiſtoriam tradidere.

S. Epiphanius Conſtantiæ Cypri Epiſcopus. 1. *Alii Epiphanii circiter viginti.* 2. *Epiphanii Conſtantienſis operum editiones & Codices MSS.* 3. *Scripta*

* Vide Acta Eruditorum A. 1712. pag. 431. & Memorias literarias Trevoltinas illius anni menſe Auguſto p. 1473.

Isaiæ librum de XII. gemmis rationalis summi Sacerdotis Hebræorum, nec non eius. Commentar. in Cantic. Cantic. Cod. mss. Bibliothe. Vatic. Edit. Petr. Franc. Foggini T. 9. n. 92.

pta genuina edita. 4. perdita. 5. dubia vel ad juniorem Epiphanium referenda. 6. inedita. 7. Alii Graci de hæresibus scriptores uberiores Irenæus, Theodoritus, Leontius, Euthymius Zigabenus, Nicetas Choniates. 8. Alii breviores, ut Josephus Hypomnestici scriptor, Anastasius Sinaita, Sophronius, Timotheus presbyter, Jo. Damascenus, Jo. Zonaras, Matthæus Blastares &c.

I.

S. EPIPHANIUS Palæstinus Eleutheropolitanus linguarum a) Hebraicæ, Syriacæ, Ægyptiacæ, Græcæ & ex parte Latinæ peritus, factus est Episcopus Constantiæ (qvæ antea Salamis) in Insula Cypro ab A. C. 367. ubi tanta sanctitatis laude vixit, ut ante A. C. 647. Epiphanii nomine templum jam à Cypriis consecratum fuisse constet ex Anastasii Sinaitæ qvæst. 94. qvod à Sabino ejus discipulo suscitatum & universæ Evangelicæ Historiæ picturis decoratum narrat Theodorus Studita * in Antirrhetico secundo pag. 130, T. 5. Opp. Sirmondi, & Synodus VII. Act. 6. Obiit in itinere, b) proximus vel etiam major centenario A. C. 403. Vita qvæ sub *Joannis* & *Polybii*, discipulorum Epiphanii nomine fertur ex Sim. Metaphraste, (Latine apud Lipomannum T. 6. pag. 35. & Surium ad 12. Maji) Græce & Latine T. 2. Epiphanii edit. Petav. pag. 318. 353-383. exiguam fidem

a) Hieron. contra Rufin. p. 151. b. 153. c. edit. Francof. adde Petav. ad Epiphan. pag. 8.

* Verba Theodori sunt: Ἐπιφάνιον ἴσμεν καὶ ἅγιον καὶ μέγιστον ἐν θαυματεργίαις ἔ νεὼν ἤγειρε μετὰ πότμον Σαβῖνος ὁ ἐκεῖνος (interpres vertit *domesticus* qvasi legerit οἰκεῖος) αὐτῷ μαθητὴς διαγεγραμμένον ἐκ πάσης εὐαγγελικῆς ἱστορίας. Ibidem meminit Orationis qvam in laudem Epiphanii habuit Leontius Neapoleos in Cypro Episcopus: ἀλλὰ γὰρ καὶ Λεόντιος ὁ τῶ λόγων ἔ θείᾳ Ἐπιφανίᾳ ἐξηγητὴς ἐν αὐτῇ τῇ Κύπρῳ τῆς Ἐκκλησίας Νεαπόλεως ἀρχιερατεύσας, περὶ τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἐποίος ἦν ἀκριβάντος, ὁ περὶ αὐτὸν λόγος διδάσκει τρανώτατα, μηδὲν περὶ τῇ θείᾳ Ἐπιφανίᾳ ἀπηχὲς φθεγξάμενος. Synodus VII. sive Nicæna secunda T. 3. Binii pag. 514. καὶ γὰρ ναὸν ἀνεδείμαντο ἐν τῇ Κυπρίων νήσῳ οἱ αὐτῷ μαθηταὶ ὀνομάσαντες αὐτὸν τῷ αὐτῷ Πατρὸς (Ἐπιφανίᾳ) καὶ μετὰ πολλῶν εἰκονικῶν ἐγκολγραφιῶν καὶ αὐτῷ εἰκόνα ἐν τῷ ναῷ ἀνέθηκαν.

b) Socrates VI. 14. Sozom. VIII. 15. Niceph. XIII. 13. Hist.

fidem meretur & longe juniorem ſcriptorem arguit, ut agnoſcunt viri docti, & jam pridem Baronius ad A. C. 372. n. 110. profeſſus eſt *auctorem eſſe mendacem, multaque finxiſſe.* Confer Dan. Papebrochii reſponſionem ad exhibitionem errorum Sebaſtiani à S. Paulo, Artic. XII. §. 9. & in Actis Sanctor. T. 3. Maji XII. p. 36. ſeq. Videndus etiam de Epiphanio Julius Bartoloccius T. 1. Bibliothecæ Rabbinicæ p. 424. ſq. & D. Spizelius Academia Vet. JEſu-CHriſti p. 105. ſeq. Ineditum Græcum ſcriptorem Vitæ Epiphanii noſtri laudat & ex eo aliqvid profert Cangius in *δὶς δὶς* & alibi.

II. *Alii Epiphanii.*

Ab hoc diſtingvendi 1) Epiphanius Patriarcha CPol. ab A. C. 520-535. de qvo multa in Vita S. Andreæ *τοῦ σαλοῦ* apud Papebrochium T. 6. Maji. Illius & Hormiſdæ Pontificis Epiſtolæ mutuæ leguntur latine in Conciliorum collectione Biniana Tom. 2. & Labbeana T. 4. Ejus decretum contra Severum & Petrum legitur in Synodo V. Tom. 2. Binii p. 755. Ad hunc Epiphanium Novellæ Juſtiniani Imp.

2) Epiphanius Scholaſticus, c) circa eadem tempora clarus verſione latina Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ tripartitæ, qvam in compendium Caſſiodorus d) miſit, & Codicis Encyclii e) Epiſtolarum Synodalium pro defenſione Concilii Chalcedonenſ. ad Leonem Imp. qvi in Labbei & Baluzii Conciliis editus eſt. Videtur & idem elaboraſſe in transferendis Caſſiodori ſvaſu Antiqvitatum Judaicarum libris Flavii Joſephi, & Clementis Alex. in Epiſtolas Canonicas adumbrationibus, de qvibus alibi dixi. Commentarium Didymi in Proverbia & Epiphanii Antiſtitis Cyprii volumen breve in Canticum Canticorum ab amico ſuo viro diſertiſſimo Epiphanio transferri ſe feciſſe teſtatur Caſſiodorus cap. V. Divinar. lect. Ejusdem Didymi expoſitionem VII. Epiſtolarum Canonicarum, id. cap. VIII. Sed hæ tres verſiones editæ non ſunt qvod ſciam.

3) Epiphanius Diaconus Catanenſis in Sicilia, qvi interfuit Synodo Nicænæ II. A. C. 787.

4) Epi-

c) Sigebert de ſcript. Eccleſ. cap. 12. Voſſ. de Hiſt. lat. p. 237.

d) Caſſiodor. divin. lect cap. 17. & præf. ad Hiſt. tripartit.

e) Idem Caſſiodor. cap. 11.

4) Epiphanius Cypri ArchiEpiſcopus junior, cujus nomine A. C. 680. in Synodo ſexta actione 18. ſubſcripſit Theodorus Trimethuntis Epiſcopus, ut Petavium Sirmondus monuit.

5) Epiphanius Cypri ArchiEpiſcopus tertius hoc nomine de de qvo Caveus ad A.C. 870. Ejus Epiſtola ad Ignatium Patriarcham CPol. T. 3. Concil. Binii edit. 1618. parte 2. p. 731.

6) Epiphanius Monachus ac Presbyter, ex cujus libello de vita B. Mariæ Virginis nonnulla affert Allatius ad Euſtathii Hexaëmeron p. 285. & de Simeonum ſcriptis p. 106. ex qvo poſteriore loco patet diu poſt Andream Cretenſem & Joannem Theſſalonicenſem ſcripſiſſe, qvos ſanctis Patribus annumerat. Ejusdem περὶ βίου & πράξεων & πίστεως & ἁγίων Ἀποστόλων Ἀνδρέου memorat Allatius de Simeonibus p. 90. atqve accepi exſtare in Bibl. Regis Galliæ Codice 2951. fol. 233. Neſcio an ab hoc diverſus ſtatuendus ſit Epiphanius Monachus Hagiopolita ſive Hieroſolymitanus de cujus periegeſi Syriæ & urbis ſanctæ dixi lib. IV. cap 2. §. 18.

7) Epiphanius cui ſcriptum de miraculo Evchariſtiæ tribuit Theophilus Raynaudus T. 6. Opp. p. 389. Vide infra inter ſcripta S. Epiphanii num. 17.

8) Epiphanius Diaconus ad qvem S. Iſidori Peluſiotæ Epiſtolæ.

9) Epiphanius Pergæ Epiſcopus, qvi ſubſcripſit Concilio Chalcedonenſi. Alius Epiſcopus Heracleanus, & alius item Tyriorum: alius cujus Epiſtola ad Synodum V. T. 2. Binii p. 736.

10) Epiphanius Epiſcopus Afer de qvo Martyrologia 7. April.

11) Flavius Annius Eucharius Epiphanius ſub Honorio & Theodoſio Præfectus Urbis, A. C. 414. de qvo Jac. Gothofredus ad Cod. Theodoſ. lib. 5. de domeſt. & protector. & Gruteri Inſcript. pag. CLXX. 5.

12) Epiphanius Monachus ad qvem Epiſtolæ S. Nili. Videndumqve an diverſus ab hoc Epiphanius Lector ad qvem idem Nilus ſcribit.

13) S. Epiphanius Ticinenſis ſive Papienſis Epiſcopus, circa A.C. 490. cujus vitam ſcripſit ſucceſſor Ennodius, vide Surium & Bollandum ad $\frac{22}{21}$ Januar. & Sirmondi Ennodium T. 1. Opp. Sirmondi p. 1647. ſeq. Tillemont. T. 16. memor. Hiſt. Eccleſ.

14) Epiphanius chartarius sive chartularius Comitis Patrimonii cujus meminit Ennodius VII. 1. & 10. Epist.

15) Epiphanius Petræus, Syrus Juliani & Ulpiani Rhetorum discipulus, qvi & in Patria & apud Athenienses docuit. De illo Eunapius & Svidas qvi scripta etiam recenset, περὶ κοινωνίας καὶ διαφορᾶς τῶν σχέσεων. Προγυμνάσματα. Μελέτας. Δημαρχικὸν. Πολεμαρχικὸν. Λόγους ἐπιδεικτικοὺς & σύμμικτα θεωρήματα. Ejus hymnus in Bacchum. Sozom. VI. 25. Ad hunc Epiphanium Libanii Epistolæ.

16) Epiphanius Mileti Episcopus, qvi interfuit Synodo septimæ, sive Nicænæ secundæ, una cum Epiphanio Episcopo Elevthernæ & altero Λάμπης sive Lampæ, & Epiphanio Hegumeno sive Archimandrita Paranandi, & Epiphanio Diacono Catanensi Episcopi Sardiniæ vicario qvi sermonem Panegyricum finita illa habuit, qvi latine exstat Tom. 3. Binii pag. 708.

17) Epiphanius Selybriæ in Thracia Episcopus, qvem Svidas narrat scripsisse λόγον ἀντιρρητικὸν adversus Iconocavtas sive eos qvi imagines cremabant.

18) Epiphanius Patriarcha de origine dissidii inter Græcos & Latinos, ex qvo profert nonnulla Allatius contra Creygthonum. pag 377. 571.

19) Epiphanius Alexandrinus sacrorum Osiridis & Dei Αἰῶνος sive Ævi interpres, de qvo Damascius apud Svidam.

III. *Editiones S. Epiphanii.*

Græce primùm Ancoratum, Panarium, Anacephalæosin & librum de mensuris ac ponderibus edidit Jo. Oporinus ex Codice qvem Melanchthon & Joach Camerarius à Jo. Lango Erfurdiensi acceperant. Basileæ Jo. Hervagii sumtu & typis A. 1544. fol. Hæc editio manu Josephi Scaligeri & Dan. Heinsii passim notata fuit in Bibl. Nic. Heinsii.

Latine eadem qvatuor Epiphanii scripta ex *Jani Cornarii* versione prodierunt primum Basileæ A. 1543. fol. edente eodem Oporino. Nam editiones Basil. Anni 1533. & 1540. qvas Clarissimi Viri Elias du Pin & Gvil. Caveus post Possevinum memorant, nusqvam exstant, ut recte observat Casp. Sagittarius in introductione ad

ad Hiſt. Eccleſ. p. 794. Et apud Geſnerum male excuſum 1533. pro 1543. Cæterum in editionibus Baſil. A. 1560. 1578. fol. acceſſit libellus de vita Prophetarum ex verſione *Albani Torini*, & Epiſtola ad Joannem Hieroſolymitanum Epiſcopum, S. Hieronymo interprete. Et in edit. Pariſ 1566. fol. Theodoritus de hæreticis fabulis. Hinc Seb. Cramoiſius in ſua editione Pariſ. 1612. fol. non modo Cornarii f) verſionem ex Obſervationibus Jac. Billii lib. 1. cap. 18. & lib. 2. cap 13. variis in locis emendari curavit, ſed etiam adjunxit Græce & Latine Phyſiologum & ſermonem in feſtum Palmarum cum verſione & notis *D. Conſali Ponce de Leon*, Hiſpalenſis, & Homiliam de ſepultura CHRISTI cum verſione *Stanislai Phœnicii*.

Editiones *Græcolatinæ*, 1) Pariſienſis, ſectionibus ſive capitibus diſtincta cum verſione & eruditis notis Dionyſii Petavii S. I qvi præter edit. Baſileenſem uſus eſt Codice Regis Galliæ & Variis Lect. Cod. Vaticani, qvas Andreas Schottus cum illo communicaverat. 1622. fol. duobus Voluminibus, qvæ editio à Labbeo recenſetur. Qvod porro Salmaſius ait *nullam paginam verſionis Petaviana inſignibus aliquot erratis vacare*, iniqvius dictum videri poſſit, niſi majore etiam iniqvitate Petavius Cornarii verſionem conculcaſſet ut *barbaram inſulſamque*, qvo niſi præeunte, dubito an unqvam Epiphanii verſionem auſus fuiſſet, vel abſolviſſet. Plura loca à Petavio minus recte intellecta illuſtrant Salmaſius ad Solinum, qvi fœneum interpretem p. 432. vocat, & de transſubſtantiatione pag. 55. 540. & de Coma pag. 92. inprimis ſub Franciſci Franci nomine contra Cercoëtium ſive Petavium pag. 73. ſeq. &c. Gatakerus capite 36. Adverſar. Miſcell. & ad M. Antoninum pag. 48. 135. 155. &c. Rich. Montacutius in Apparatu ad Origines Eccleſiaſticas pag. 191. 206. & in Originibus Tom. 2. pag. 11. ſeq. Jo. Crojus in ſpecimine conjecturarum ad qvædam loca Origenis, Tertulliani, Irenæi & Epiphanii Pariſ 1632. 8. & in Obſervatt. ſacris p. 147. 156. 160. Pearſonius prælect. ad Acta Apoſt. p. 51. Dodvvellus de ſucceſſione Pontificum p. 298. ſeq. Cotelerius p. 220. ad Chryſoſt. in Dan. 6. &

f) Plura etiam loca in verſione Cornarii caſtigat Latinus Latinius Bibliothecâ ſacro-profana pag. 112.

ad Damaſceni hæreſes, atqve in aliis ſcriptis, Acta Sanctor. Junii T. 1. pag. 19. Cangius in συμψέλλιον &c. Omitto Jacobi de Ardenna Decani Ceſtrienſis caſtigationes in Epiphanium & Petavium de Sacra Evchariſtia, de cœlibatu Sacerdotum & de Orationibus pro defunctis, Lond. 1683. 4. Albaſpinæum narrat Rich. Simon Tom. 1. Epiſt. ſelect. pag. 12. minatum fuiſſe ſe effecturum ut qvædam in notis Petavii publica cenſura condemnarentur, qvod tamen non effecit.

2) Lipſienſis A. 1682. fol. qvæ Coloniæ nomen præfixum gerit, & ad verbum Pariſienſem exprimit, additis qvæ in illa deſiderantur Henrici Valeſii Oratione in obitum Petavii & elogio ejus atqve ſcriptorum elencho ex Nathanaëlis Sotvelli Bibl. Jeſuitica: & Petavii elencho diſpunctiuncularū Maturini Simonii de pœnitentiæ ritu veteri in Eccleſia, ſive appendice ad Epiphanianas animadverſiones edita primum Pariſ. 1624. 8. & Gabr. Albaſpinæo inſcripta, atqve Capitibus Miſcellanearum Exercitationum Salmaſio oppoſitis, & ad calcem Operum Juliani Pariſ. 1641. 4. pridem vulgatis. Memini me ex B. Ittigio audire Jacobum Thomaſium prolegomena nova huic Epiphanii editioni præmiſſurum multa ad illum facientia collegiſſe, ſed illa deinde neſcio qvā ob cauſam prætermiſſa. Etiam in Actis Erud. A. 1682. pag. 94. legas editorem addere voluiſſe qvæ Salmaſio ſub Antonii Kerkoëtii nomine Petavius reſpondit, ſed id facere veritum, qvod Petavius ipſe nomen ſuum illis præſcribere noluiſſet.

Editiones promiſſæ & Codices MSS.

Pranſos paratos in Epiphanium commentarios habere ſe & novam illius ſcriptoris editionem curaturum profeſſus eſt *Petrus Lanſſelius* in præfat. diſpunctionis calumniarum qvas vocat Caſauboni ad qvædam S. Juſtini Martyris loca.

Multis locis emaculavit Epiphanium *Joannes Crojus*, multa correxit *Joannes Pearſonus* Ceſtrienſis Epiſcopus teſte Caveo, qvæ forte aliqvando in lucem proferentur. Commentarium ſuum in Epiphanii Panarium memorat Vir doctiſſimus *Eduardus Bernhardus* notis ad Joſephum pag. 323.

Epi-

Epiphanii Panarium elegantiſſimis characteribus MStum ſe eſſe nactum ſcribit Caſpar Barthius notis ad Claudianum Poëtam pag. 243. editionis Hanov. 1612. 8. qvam juvenis admodum edidit. Codicem MS. in Bibl. publica Jenenſi, laudat W. Erneſtus Tentzelius in Dialogis menſtruis Germanice editis A. 1692. pag. 883.

IV. *Scripta genuina qvæ exſtant.*

1. *Ancoratus*, Tom. 2. pag. 1. ἀγκυρωτὸς veluti ancora qvædam fidei, ἀγκύρας δίκλω τὸν περὶ τῆς ζωῆς καὶ σωτηρίας ἐρανώντα νῦν ἄγουσα, *Expoſitio fidei Catholicæ adverſus octoginta hæreſes breviter aſſerta*, ſcriptaqve ad Tarſinum, Matidium, Numerium, aliosq; Presbyteros & Monachos Svedris Pamphiliæ degentes, & ad Palladium ac Severinum Magiſtratus anno Diocletiani XC. Valentis decimo, Gratiani ſexto ut diſerte traditur Tom. 2. pag. 1. & 123. hoc eſt A. C. 373. Hic liber ab Epiphanio dictatus & ab Anatolio qvodam qvi pag. 125. nomen ſuum non diſſimulat, calamo exceptus, memoratusqve Sozomeno VIII. 15. Græce & Latine cum verſione & notis *Viti Amerbachii*, & qvibusdam Joh. Chryſoſtomi Homiliis prodiit Auguſtæ Vindel. 1548. 8. Photius Ancorati meminit, vocatqve ſummam Πανα-ρίων, Cod. 123. qvæ deſcriptio rectius convenit ἀνακεφαλαιώσει, de qva inferius num. 3. Ex capite 12. & 16. Ancorati excerpta ſunt qvæ MSta memorat Lambecius III. pag. 163. 164.

2. Πανάριον *arcula* ſive *caniſtrum* plenum remediis adverſus venena hæreſium LXXX. αὐτὸ τοῦτο Πανάριον εἴτ' οὖν κιβώτιον ἰατρικὸν καὶ θηριοδηκτικὸν, ὅπερ ἐστὶ λοιπὸν βιβλίων τριῶν αἱρέσεις ὀγδοήκοντα, αἵτινές εἰσι θηρίων εἴτ' οὖν ἑρπετῶν αἰνίγματα (f. δήγματα.) Sic Epiphanius ipſe titulum Operis ſui explicans in anacephalæoſi & in Epiſtola ad Acacium & Paulum presbyteros & Archimandritas in regione Carchedonenſis & Berœæ Cœles Syriæ, à qvibus ad confutandos hæreticos invitatus eſt Anno Diocletiani XCII. Valentiniani & Valentis duodecimo Gratiani octavo, * hoc eſt A. C. 375. per Epiſtolam qvam pertulit Marcellus qvidam, & qvæ cum Epiphanii re-

* Anno Gratiani nono Valentis decimo tertio, Valentiniani junioris primo ſcribere ſe ait hæreſ. LXVI. 20. T. 1. p. 638.

ſponſione panario totum prius Volumen in edit. Petav. implenti præmittitur. Παναρίαν vocant Anaſtaſius Sinaita, Photius Cod. 124. Svidas: Arethas in Apocalypſ. 3. & 6. Παναρίων βίβλον. Mich. Glyças Epiſt. ad Nilum Monachum apud Allat. pag. 29. de purgatorio. Πανάριον Epiphanii Codices & Oecumenius in Epiſt. Judæ pag. 346. Laudant præterea hoc adverſus hæreſes opus pleriqve veteres, ut Hieronymus & qvi ἱερὰν βίβλον vocat Theodorus Studita lib. 1. Epiſt. 40. Ex Epiphanio librum ſuum de hæreſibus excerpſit Jo. Damaſcenus. Igitur & in Codice MS. Vindobonenſi apud Lambecium VIII. pag. 426. Damaſceni liber inſcribitur τῦ μακαρίυ Ἐπιφανίυ Ἐπισκόπυ Κύπρυ δήλωσις σύντομος τῶν ἐκτεθειμένων αἱρέσεων πασῶν ἤτοι δογμάτων. Secutus & Epiphanium Philaſtrius eſt licet non laudat de nomine, uti nec Theodoretus de qvo vide ſi placet Garnerium in auctario Operum Theodoreti p. 245. 489. 491. Auguſtinus vero non videtur Panarium Epiphanii legiſſe neqve ἀνακεφαλαίωσιν qvam habemus ſed tertium aliqvod de hæreſibus opus in ſex breves tributum libellos, ut narrat in præf. & hæreſi 57. ut adeo de hæreſibus illis octoginta in pluribus ſcriptis ſuis diſſeruerit, niſi ἀνακεφαλαίωσιν in ſex libellos olim tributam fuiſſe dicamus, uti Panarium ipſum dividitur in libros tres, & libri ſinguli iterum in tomos, primus in tres, cæteri duo in binos, ut ſeptem libri prodeant. Auditorem alloqvitur Epiphanius hæreſi LXIV. 5. ὅπως γνῷς ὦ φιλόκαλε ἀκροατά, perinde ut in libro de menſuris ac ponderibus c. 2. ἐπίσευσον τῦτο ὦ ἀκροατά. Sic auctor redargutionis ſchiſmatis Anglicani ab Hodio editus pag. 30. ὠφελήσει δὲ καὶ οὐ πάλιν ὁ ἀκροατής. Qvanqvam vero Epiphanius neq; in deſcribendis hæreſibus g) ſemper ſatis accuratus eſt, ut qvi levibus auditiunculis qvandoqve fidem h) habuit atqve adverſarios gravat nam raro ſententiis vel conſecutionibus de qvibus fortaſſis nunqvam cogitarant, neqve in con-

g) Melanchthon IV. Epiſt. 89. ad Camerar. A. 1529. *Attuli à Lango hunc Epiphanii Graecos libros περὶ αἱρέσεων qui mihi valde placent. Propemodum Hiſtoriam veteris Eccleſiæ continent. Ex his decrevi excerpere ἐπιτομήν* & Epiſt. 90. *ἰσχυρὰ in illo libro ſunt multa, & indicantur magis quidem quam exponuntur earum, quæ alibi non extant. Diſputatio autem hujus auctoris περὶ δογμάτων & languidior eſt, & illa etiam narrationes non ubique diſertæ ſunt, & alicubi negligenter perſcripta.*

h) B. D. Chriſtianus Kortholtus notis ad Juſtinum Martyrem p. 41. Dallæus de uſu Patrum pag. 272.

confutandis erroribus ſemper æqve felix eſt nec ſolidis urbiqve argumentis militat, i) tamen propter qvamplurima notata egregie, & multa ex fide dignis hauſta monumentis & antiqvioribus ſcriptoribus teſtimonia atqve obſervationes, merito à viris doctiſſimis k) habitus eſt qvidam Antiqvitatis Eccleſiaſticæ theſaurus, dignus utiqve in qvo exponendo eruditus aliqvis & judicio pollens vir etiam poſt Petavium diligentem operam ſtudiumqve collocet. De incomta & ſalebroſa oratione multum Petavius & Dallæus l) conqveritur, & jam Photius notavit τῶν ῥημάτων καὶ τῆς συνθέσεως τὸ ἰδιωμα in illo minus probari. Et tamen Hieronymus c. 114. Catalogi & ex eo Svidas ſcripſerunt Epiphanii volumina *ab eruditis propter res, à ſimplicioribus propter verba, lectitari.* In Chronologia fere ſemper inſiſtere eum veſtigiis Euſebii, monet Petavius in notis p. 16. non raro tamen turbare & hallucinari, idem non uno in loco obſervat. Ad hæreſin LI. conferenda Ægidii Bucherii diſſ. de paſchali Judæorum Cyclo. Locum Hæreſ. LXXVIII. pag. 1039. aliter legi in MS. Vindonenſi notavit Lambecius III. pag. 196.

3. Ἀνακεφαλαίωσις, Panarii *Epitome* ad eosdem presbyteros Acacium & Paulum T. 2. pag. 126. Videndum diverſus ne ſit λόγος συντομος τῶν αἱρέσεων qvi MS. fuit apud Clariſſ. Galeum, teſte Caveo. Ancoratum & Anacephalæoſin hanc Græce & Latine recudi curavit Joſephus Maria Thomaſius, Congregationis Clericor. Regular. antea presbyter, hodie R. E. Cardinalis Rom. 1712. 8. tomo tertio collectionis qva Inſtitutiones Theologicas antiqvorum Patrum in gratiam ſtudioſorum ſacrarum literarum complexus eſt. Græca Epiphanii hic in Romana editione multis locis emendatiora leguntur.

4) Περὶ μέτρων καὶ ςαθμῶν *liber de ponderibus & menſuris*, T. 2. pag. 158. qvem Epiphanii eſſe genuinum fœtum haud dubito, licet levia & inepta multa in eo deprehendere ſibi viſus eſt Latinus Latinius Tom. 2. Epiſt. pag. 144. Partem poſteriorem à cap. 21. Græce & Latine vulgavit *Stephanus le Moyne* in Variis ſacris Tom. 1. pag. 470. ſub-

i) Photius Cod. 122. ἀσθενὴς δὲ ἐν τῷ ἐπὶ πλεῖσον ἐν ταῖς κατὰ τῶν δυσσεβῶν αἱρέσεων συμπλοκαῖς.

k) Scaliger ad Euſeb. & in Scaligeranis, & elench. trihæreſ. c. 15. Is. Caſaubonus &c.

l) Dallæus de uſu Patrum p. 138.

ſubjuncta pag. 490. antiqva verſione latina ante inedita. Ad locum cap. 1. hujus libri qvo notas Biblicas exponit Epiphanius, conjecturas meas aliqvando propoſui B. D. Mayero, qvi eas probari ſibi teſtatus eſt in Hiſtoria verſionis Germanicæ Bibliorum D. Lutheri p. 210. Locus cap. 4. ubi ἀρὼν exponitur ἡ τῆς ἀληθήκης κιβωτὸς, illuſtrat verba Anaſtaſii Sinaitæ lib. XII. anagogicarum contemplationum in Hexaëmeron, pag. 26. qvem intelligere ſe negat eruditus interpres. De operibus illis viginti duobus qvæ cap. 21. ſeq. à DEo condita ſcribit Epiphanius, qvæqve reſpondere vult totidem libris Veteris Teſt. literisqve Alphabeti, confer Lambecium lib. III. pag. 40. 101. & 196.

5) *Epiſtolam ad Johannem Hieroſolymitanum* (male *CPolitanum* habet Poſſevin.) Epiſcopum, cui arrogantiam & Origenis defenſionem exprobrat, latine tantum ex Hieronymi qvi illius in Epiſt. 101. ad Pammach. meminit, verſione, Tom. 2. Epiphan. pag. 312. & inter Hieronymi Opera Epiſt. 60. Tom. 2. Pro extrema parte hujus Epiſtolæ laudata in libris Carolinis IV. 25. & Synodo Pariſ. p. 335. de imaginibus cap. 7. & à Tubingenſibus ad Patriarcham Jeremiam qva uſus imaginum in Eccleſia improbatur, confer qvæ diſſerunt Natalis Alex. Sec. IV. cap. 6. artic. 28. Elias du Pin T. 2. Bibl. Eccleſ. p. 297. ac præcipue Jo. Dallæus de imaginibus lib. II. cap. 4.

6) *Epiſtola* brevis *ad Hieronymum*, qva ejus & Theophili Alex. Zelum adverſus Origenem probat. Hæc latine legitur inter Epiſtolas Hieronymi 73. Tom. 2. & Theophili libris (ſive Epiſtolis potius) Paſchalibus præfigitur in Hæreſiologia Heroldi p. 613. & in Bibliothecis Patrum: at à Petavio omiſſa eſt. Apud eundem Hieronymum extat & Epiſtola (66) Theophili Alex. ad Epiphanium.

7) Περὶ τῶν δώδεκα λίθων *de gemmis* in veſte Aaronis. Præter rem optimus Caveus librum de lapidibus inter inedita Epiphanii refert. Nec minus falluntur qvi librum hunc Epiphanio abjudicant. Prodiit cum verſione *Jolæ Hieronis* Tarentini atqve in Petavii edit. T. 2. pag. 225. tum in Matthiæ Hilleri pereruditi viri libro de duodecim gemmis in pectorali ſummi Pontificis, Tubing. 1698. 4. & in ſyntagmatis ejus Hermenevticis 1711. 4. qvi obſervationes ſuas & Salmaſii (ex Plinianis ejus Exercitatt. ad Solinum) addidit. Et p. 110. notat

notat de gemmis ante Epiphanium ſcripſiſſe Theophraſtum Ereſium, Dioclem, Jubam Mauritaniæ Regem, Xenocratem Epheſium, Sudinem, Metrodorum Scepſium, Satyrum, Ajacem Pliſtonicem, Demoſtratum, Zenothemin, Sotacum, Calliſtratum, Iſmeniam Olympicum, Archelaum qvi in Cappadocia regnavit, Horum, Democritum, Zoroaſtrem, Zachariam Babylonium & alterum Xenocratem. Conferendus etiam Ed. Bernhardus notis ad Joſephum pag. 180. ſeq. & Jo. Braunius lib. 2. de veſtitu Sacerdotum, Hebr. cap. 8. ſeq. In omnibus his editionibus omiſſa eſt Epiphanii Epiſtola ad Diodorum Tarſenſem, cui librum conſecravit, qvæ latine exſtat apud Facundum lib. IV. c. 3. T. 2. Opp. Sirmondi p. 517. Hieronymus Epiſt. 128. de veſtitu ſacerdotum ad Fabiolam T. 3. p. 42. *Suffeciat quod & ſanctus Papa Epiphanius egregium ſuper hoc* (de gemmis duodecim qvid unaqvæqve valeat & qvomodo virtutibus ſingulæ comparentur) *volumen edidit, quod ſi legere volueris, pleniſſimam ſcientiam conſequeris.* Arethas ad Apocalypſ. IV. 3. de lapide ſardio: λέγει δὲ ὁ μέγας Ἐπιφάνιος ἰατρεύειν ὀιδήματα &c. Epitomen ediderat *Conradus Geſnerus* in collectione ſcriptorum qvi de rebus foſſilibus egerunt, Tiguri 1566. 8. atqve ex alio Codice MS. cum *Franciſci Turriani* verſione Petavius T. 2. p. 233. Illa ipſa Epitome ſub Epiphanii nomine tota legitur in Anaſtaſii Sinaitæ qvæſtionibus, qvæſtione XL.

V. *Scripta perdita.*

8) *Epiſtola* * qvamplurimæ ut qvas Hieronymus Apolog. 2. in Rufinum p. 165. ait ſe Epiphanio ad ſugillationem Rufini dictaſſe, & una brevis in laudem *S. Hilarionis* Eremitæ, de qva idem Hieronymus in prologo vitæ Hilarionis: *Quanquam S. Epiphanius Salaminæ Cypri Epiſcopus qui cum Hilarione plurimum verſatus eſt, laudem ejus brevi Epiſtola ſcripſerit, qua vulgo legitur, tamen aliud eſt locis communibus laudare defunctum, aliud defuncti proprias narrare virtutes.*

* Præter Epiſtolam Panario præmiſſam ad Paulum & Acacium, extat etiam Epiphanii Epiſtola qvam in Arabiam miſit adverſus Antidicomarianitas hæreſi LXXVIII. 2. ſeqq. & hæc eſt qvam reſpicit LXXIX. 1. Sic Hæreſi XLII. 11. ſeqq. inſeruit librum ſuum corruptionibus Marcionis in Luca & Apoſtolo oppoſitum, qvem Sixtus Senenſis perperam exiſtimavit ab auctore inſcriptum fuiſſe *novimentum*, cum Epiphanius T. 1. p. 310. tantum dicat ex pluribus ſuis adverſus Marcionem obſervationibus ἐδάφιόν τι συντάξεως ſe collegiſſe.

9) *In Canticum Canticorum.* Cassiodorus cap. V. divinar. lect. *Post Origenem & Victorinum Epiphanius Antistes Cyprius totum librum Graco sermone uno volumine sub brevitate complexus est. Hunc nos, ut alios, in latinam linguam per amicum nostrum virum disertissimum Epiphanium fecimus Domino juvante transferri.*

10) Λόγος εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. Andreas Cæsar. in Apocalyps. I. pag. 7. Videtur enim diversum utique notare sermonem, ab iis quæ ex Ancorato Epiphanii Hæresi 74. contra Pneumatomachos differuntur, quoniam quæ Andreas ex illo λόγῳ de hymno Seraphico affert, ibi non invenio.

11) Κατὰ τῶν εἰκόνων σύγγραμμα, *Scriptum adversus imagines*, quod memorat sed tanquam Epiphanio suppositum rejicit Theodorus Studites in antirrhetico secundo Tom. 5. Opp. Sirmondi pag. 130. licet dubitare possis, num singulare scriptum Epiphanii ibi innuat Theodorus, & non locum quo imagines improbat in panario, hæresi LXXIX. disputans adversus Collyridianos, quem Epiphanio insertum & adulterinum esse contendit Jo. Damascenus Orat. 2. de imaginibus & Jeremias Patriarcha ad Tubingenses pag. 246. confutatus à Tubingensibus pag. 335. Vel locum alterum à Patribus quarti Concilii CPol. allatum ex *Epistola ad Theodosium Imp.* qui exstat in septima Synodo sive Nicæna secunda Act. 6. sectione V. & quem itidem suppositum esse clamarunt Nicæni Tom. 3. Binii pag. 653. 654. quos refellit Dallæus de imaginibus pag. 212. sq. Eodem Synodi septimæ loco λόγοι εἰς τῶν εἰκόνων & βίβλοι Epiphanio suppositæ memorantur, quæ mox λογίδια & ψευδήγορα τῶν σεπτῶν εἰκόνων συγγράμματα appellant, & pauciſſima eorum exemplaria exstare testantur, cum cætera Epiphanii scripta per universum orbem terrarum celebratissima sint εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην Δαβεβόητα. Multa certe scripsisse Epiphanium & in extrema senectute etiam varia cudisse opera testis in Catalogo cap. 114. Hieronymus.

VI. *Dubia, vel quæ juniori cuidam Epiphanio tribuenda videntur.*

12) Περὶ τῶν προφητῶν πῶς ἐκοιμήθησαν καὶ πῦ κεῖνται T. 2. pag. 235. *De Prophetis eorumque obitu & sepultura* liber plenus incertis & pa-

& parum credibilibus narrationibus. Incipit à Nathane, & desinit in Joanne Baptista. Ediderat cum versione *Albanus Torinus* Basil. 1529. 4. apud Cratandrum, cum Hieronymo & Sophronio & Gennadio de scriptoribus Eccles. Hinc cum commentario *Joach. Zehnerus* Schleusing. 1612. 4. vir indignus qvi ob unam notatam alteramve hallucinatiunculam tam putido & acerbo Petavii fastu præf. ad T. 2. Epiphanii exciperetur. Petavius è MSS. Regiis emendavit & capita qvædam insigniter discrepantia Græce adjecit ex Codice Augustano, plurimum enim in hoc scripto invicem abeunt libri manu exarati, ut de Vindobonensibus notavit Lambecius III. pag. 197. seq. V. pag. 280. Non dubitant viri docti esse Epiphanio suppositum, ac pleraqve similia leguntur in Pseudo *Dorotheo*, (qvem nuper Græce & Latine recudi feci Hamb. 1714. 8.) & in Chronico Paschali qvod Alexandrinum vulgo vocant. Confer Papebrochium Tom 3. Maji pag. 49. Huetium Demonstrat. Evangel. propos. IV. ubi de Prophetis disputat, & Cangium ad Chronicon Paschale pag. 504. 505. Cotelerium ad Constitutt. Apostol. IV. 6. ubi ex MS. Regio edidit breve scholion Epiphanii *de LXXII. Prophetis & decem Prophetissis.*

13) Φυσιόλογος, διεξιὼν περὶ τῆς ἑκάστου φύσεως τῶν θηρίων καὶ τῶν πετεινῶν, Physiologus de natura ferarum & volucrum, Tom. 2. pag. 189. cum notis & versione *D. Consali Ponce de Leon* Hispalensis, qvi ediderat Rom. 1587. 4. recusum Antvverp. 1588. 8. cum sermone in festum Palmarum: Et minore forma Rom. 1601. Habuit eundem libellum MS. Gesnerus, sed ampliorem, capitibus 39. distinctum, cum in vulgatis tantum sint capita 25. Vide ejus præf. ad librum Epiphanii de gemmis. Allegat etiam in opere de animalibus passim, ut de qvadruped. pag. 955. *Rhinocephalus cervicem habet equinam, cum universo corpore, flammas ore eructat quibus homines pereunt. Physiologus auctor obscurus.* Consalus ipse tribus MSS. usus uno Sirleti, altero Franciscí Turriani & tertio Panormitano testatur se undecim capita omisisse *ob insanabiles depravationes.* Videtur auctor hujus libri antiqvior esse Epiphanio, nam allegatur ab Origine Homil. 17. in Genes. XLIX. & Rufino de benedict. Patriarch. In decreto Gelasiano de libris Apocryphis §. 65. memoratur *liber Physiologus qui ab hæreticis conscriptus est & B. Ambrosii nomine præsignatus, Apocryphus.* Forte auctor decreti vidit veterem libri illius versionem latinam Ambrosii nomine prænotatam.

14) Λόγοι *Sermones* ſive *Homiliæ* VIII.

α. εἰς τὰ Βαΐα *in ramos palmarum*. Tom. 2. pag. 251. cum verſione & ſcholiis *D. Conſalii Poncii* qui cum Phyſiologo ediderat è Codice Bibl. Antonii Caraffæ. Rom. 1587. 4. Antvv. 1588. 8. Incipit χαῖρε σφόδρα θύγατερ Σιών.

β. εἰς τὸ θεῖον σῶμα, *In divini corporis ſepulturam, & Joſephum ab Arimathæa & Domini ad inferna deſcenſum* T. 2. p. 259 cum verſione *Stanislai Phanicii*, ex editione qvæ viderat lucem Samoſcii 1604. 4. auſpiciis Simonis Simonidis, Regni Poloniæ Cancellarii, cum notulis Dominici Neapolitani, Ord. Minorum. Recitatur hæc homilia magno ſabbato in Eccleſiis Græcorum, Ruſſorumqve.

γ. εἰς τὴν ἁγίαν & Χριστοῦ ἀνάστασιν, *in ſanctam CHRISTI Reſurrectionem*. T. 2. p. 276. Incipit: τῆς δυναστείας τριήμερος ἥλιος.

δ. εἰς τὴν ἀνάληψιν & Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. *De aſſumtione D. N. JEſu CHriſti*. T. 2. p. 285. cum verſione *Theodori Peltani*, qui vulgaverat inter homilias XVII. Theologorum, Ingolſtad. 1579. 8.

ε. ἐγκώμιον εἰς τὴν ἁγίαν Θεοτόκον. *De laudibus S. Mariæ Deiparæ*. T. 2. p. 291. cum verſione *Joannis Pici* Canonici B. Mariæ Pariſ. exedit. Pariſ. 1565. 8. ad calcem Epiſtolarum S. Ignatii. Hæc homilia Græcè occurrit etiam MS. in Bibl. Bodlejana Cod. Baroce. CLXXIV. Latine legitur in Bibliothecis Patrum Pariſ. 1575. 1589. & apud Surium 8. Dec. Incipit: πῶς ἐκλαμπρύσας μαρμαρυγάς.

ϛ. περὶ Βαΐων, *de feſto Palmarum*, fragmentum. Incipit: ὁ ὑπ' ἀγγέλων ἀσιγήτως ἀνυμνούμενος. T. 2. p. 301.

ζ. περὶ πίστεως, καὶ τῆς ἁγίας Τριάδος, *de fide, S. Trinitate, & myſteriis numerorum ternarii, ſenarii & ſeptenarii*. T. 2. p. 304.

η. *In Sanctam CHRISTI reſurrectionem* T. 2. p. 310. Latine tantum, ex verſione *Gerardi Voſſii* Tungrenſis, qui edidit Rom. 1585. 12. Incipit: *Nunc mortuorum luctus exulavit.*

Has

Has homilias viri docti ad juniorem qvendam Epiphanium Cyprium referendas esse existimant, licet Combefisius in Bibliotheca Concionatoria contendit qvasdam illarum, ut tertiam in S. resurrectionem, antiqvi illius Constantiensis ætati non male congruere.

15) *Fragmentum* breve Epiphanii εἰς τὸ κατ' Ἰωάννην, ex Catena Mazariniana ad Exod. XVI. 20. Græce vulgavit idem Combefisius Auctar. novissim. Tom. 1. pag. 300.

16) *Apophthegmata* septendecim Græce & Latine edita à Cotelerio inter Apophthegmata Patrum pag. 426-430.

17) *Miraculum S. Eucharistiæ* è Codice Bibl. Palatinæ versum à *Petro de Monte* Episcopo Bressensi sive Brixiensi, & sub Epiphanii nostri nomine latine editum Rom. 1523. Cæterum *Theophilus Raynaudus* S. I. qvi recudi curavit A. 1640 cum copiosis suis animadversionibus in diss. de apparitionibus in Evchariſtiæ sacramento, recusa A. 1665. Tom. 6. Opp. pag. 382. & longe junioris esse Epiphanii ostendit pag. 389. seq. inter alia etiam ex eo qvod Paulus secundus refertur mulctasse corpus suum flagellis: *qua imbonitas*, inqvit, *ante ævum Petri Damiani, qui sæculo undecimo claruit, in nullis Anachoretarum vel Monachorum asperrima quaque consectantium gestis notata à me est.*

VII. *Inedita.*

18) *Expositio in Nahum Prophetam* Græcè MS. in Bibl. Regis Christianiss. teste Labbeo pag. 79. Bibl. novæ MSS.

19) *In Psalmos* qvædam, & περὶ διαφόρους Ψαλμῶν MS. habuit Theophilus Galeus teste Caveo.

20) περὶ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων πῶς ἕκαστος ἐκήρυξε, *de SS. Apostolis* ubi qvisqve eorum prædicavit, mortuus & sepultus est, uti varia exstant sub nominibus Dorotheï, Hippolyti, Sophronii, Athanasii, ita etiam sub Epiphanii nomine fertur in Codice Regis Galliarum 2951 pag. 233 unde profert nonnulla Cotelerius ad Constitutt. Apostol. VII. 46. vocans indiculum ἀνέκδοτον PseudoEpiphanii de Apostolis.

21) *Liber de ortu divino*, Hebedieſu catalogo librorum Chaldæorum n. 42.

Epiphanii *librum de Hebraicis nominibus* allegat Scotus Erigena libro V. de diviſione Naturæ pag. 225.

VII. Poſt Epiphanium de aliis, qvi Hæreticorum hiſtoriam tradiderunt, diſſerere non erit ab inſtituto meo alienum. Ac de S. IRENÆI qvidem libris V. adverſus Hæreſes, qvorum latina verſio tantummodo cum paucis Græcis fragmentis ſupereſt, nec non de ſcriptis perditis *Juſtini Martyris*, *Hippolyti* Portuenſis, *Origenis* & *Didymi* Alex. adverſus hæreſes jam dixi ſupra c. 1. Volum. V. Ex illis vero qvi exſtant & Hæreticorum plurium notitiam Græce paullo fuſius tradiderunt, antiqviſſimus poſt Epiphanium dicendus venit

THEODORETUS a) ſive Θεοδώρητος, h. e. *à DEo donatus*, illo enim nomine eum appellavit mater, qvod poſt ſterile tredecim annorum conjugium precibus eum à DEo impetraſſet Deoqve iterum conſecraſſet, ut ipſe narrat in Hiſtoria religioſa c. 13. Hic piis & opulentis parentibus natus Antiochiæ circa A. C. 393. (Garnerio placet 386.) poſt primæ inſtitutionis exordia, ab octavo ætatis anno vitam deinceps in monaſterio Euprepii non procul Antiochia duxit usq; ad Epiſcopatum, Lector licet ordinatus, à Porphyrio & Diaconus presbyterqve ab Alexandro Epiſcopis Antiochenis, & ſacrarum literarum doctrina imbutus à Theodoro Mopſveſteno ac Johanne Chryſoſtomo. * Epiſcopus Cyri (qvod opidum eſt Syriæ in provincia Auguſto Euphrateſia) ſive τῆς Κυρεστῶν Ἐκκλησίας (ut Niceph. XIV. 53.) ordinatus eſt invitus à Theodoto Epiſc. Antiocheno circa A. C. 423. ut cum Baronio ſibi perſvadet Tillemontius, licet Garnerius malit annum 420. Epiſcopatum impigre pacateqve geſſit, ab avaritia alienus, & ornandæ dioeceſi ſuæ intentus. Hanc qva-

a) De Theodoreti vita videndus poſt Victorinum Strigelium & Annalium ſcriptores Sirmondus in prolegom. & Tom. 2. Opp. pag. 638 ſeq. Jo. Garnerius in auctario Operum Theodoreti, & Tillemontius memoriar. Eccleſiaſt. Tomo XV. Conſulenda etiam Acta Synodorum Epheſinæ, Chalcedonenſis & qvintæ CPolitanæ.

* Chryſoſtomum præ cæteris fuit ſectatus eumqve in exemplum ſibi etiam in ſcriptis & dictione propoſuit, ut notat Nicephorus XIV. 54.

qvadragies mille paſſus porrectam & Eccleſias continentem octingentas cum variis hæreſibus infectam accepiſſet, vicos octo & in his decem Marcionitarum millia ad Eccleſiam reduxit, vicum alium Eunomianis, aliam Arianis, Macedonianis & Apollinariſtis refertum liberavit erroribus, ita ut in tota Cyreſtica regione doctrina Catholica ubiqve perſonaret. A. C. 431. in Synodo Epheſina cum hortante Johanne Epiſcopo Antiocheno adverſus Cyrilli Alex. capitula XII. anathematiſmorum Neſtorio oppoſita ſcripſiſſet, multorum opinionem incucurrit, ac ſi cum Neſtorio, familiari qvondam ſuo faceret, præcipue ſcriptis poſtea qvinq; libris adverſus Synodum Epheſinam. Sed hæreſin Neſtorii non defendit, & poſtea ſubſcripſit formulæ reunionis à Cyrillo compoſitæ. Poſt qvem A. C. 444. defunctum ſucceſſor hujus in ſede Alexandrina Dioſcorus Eutychianæ hæreſeos promachus Theodoretum tanqvam Neſtorianum detulit, qvi per Imperatorem Theodoſium juniorem prohibitus diœceſi ſua excedere, abſens damnatus fuit in Synodo λῃςρικῇ Epheſina A. C. 449. b) Sed in Chalcedonenſi Synodo iterum deinde poſt damnatum qvod ægre fecit Neſtorium abſolutus & ſedi ſuæ reſtitutus eſt A. C. 451. damnata tamen Theodoriti adverſus Cyrillum ſcripta, ob qvæ ipſe paſſim à Græcis accenſetur hæreticis cum Origene & qvem in calce Hiſtoriæ laudat Theodoro Mopſveſteno &c. damnatusq; eſt in tribus Capitulis & Synodo V. CPol. A. C. 553. Habetur etiam à multis Theodoretus poſt Theodorum Mopſveſtenum fons erroris qvo Eccleſia Græca à Latinis ſciſſa eſt de Spiritu S. à Patre ſolo c) procedente. Nam Epiphanius, Cyrillus & alii haud obſcure etiam à Filio eundem procedere docuerunt, qvorum teſtimonia collegit Johannes Beccus. d) Poſt Concilium Chalcedonenſe vixiſſe adhuc annos circiter decem, ex Gennadio & Chronico Marcellini Labbeus colligit. Sed non ultra annum 457. vitam produxiſſe, Tillemontio aſſentior.

Ope-

b) Confer Petrum de Marca VII. 8. de Concordia Sacerdotii & Imperii, & Henricum Noris diſſ. de Synodo V. cap. XI.

c) Garnerius auctario Theodoriti pag. 194. Jo. Pearſonius ad Symbolum Apoſtolicum pag. 571. ſeq. edit. Latinæ. Jo. Forbeſius Inſtruct. Hiſtorico Theolog. lib. V. cap. 6. Allatius in Vindiciis Synodi Epheſinæ & Cyrilli de proceſſione Spiritus S. ex Patre & Filio.

d) Beccus de proceſſione Spiritus S. in Allatii Græcia Orthodoxa.

Operum Theodoreti, edit. Græcolatinæ Sirmondianæ e) Tomus I.

1. Εἰς τὰ ἀπορα τῆς θείας γραφῆς κατ' ἐκλογήν. *Quæstiones in Pentateuchum, Josuaque librum & Judicum*, scriptæ circa A. C. 453. precibus Hypatii, qvem φίλτατον καὶ ἐρασμιώτατον παίδων appellat. Græce edidit *Jo. Picus* classium inqvisitoriarum Senatus Parisiensis Præses, ex uno mendoso Asulani Codice, in qvo primam & postremam qvæstionem ait se è Catena Oecumenii suppleviſſe. Paris. 1558. 4. Latine eodem Pico interprete, ibid. 1563. qvæ versio exstat & in Latinis operum Theodoreti editionibus & à Sirmondo servata est, qvi è Codice Regio longe meliori plura restituit, & præfationem antea ineditam primus cum versione sua præmisit.

2. *Tres quæstiones in librum Judicum & unam in libellum Ruth* à Pico prætermissam primus è Codice Bavarico Græce vulgavit *David Hæschelius* ad Photii Bibliothecam pag. 952. seq. Hisce suam versionem Sirmondus adjecit.

3. *Quæstiones in libros Samuelis, Regum, Paralipomenon*, Græce primum editi à Sirmondo è Codice Regio, addita *Gentiani Herveti* versione, qvæ in latinis Theodoreti editionibus sæpius prodiit. Qvæstione VI. in 1. Samuel. habetur fragmentum præfixo nomine Διοδώρου. Sic qvæstione XX. in Genesin Origenis & Diodori & Theodori Mopsvesteni de anima sententiæ afferuntur, ut appareat hæc ab aliis addita fortasse è Catenis. Nam in Codice Regio illa teste Sirmondo non exstant. Memorat & Photius laudatqve merito Cod. CCIV. Theodoreti ἐξήγησιν εἰς τὰ ἀπορα τῆς ὀκταteύχου, εἰς τὰ τῶν βασιλειῶν (notum est libros Samuelis & Regum pariter sub hoc titulo comprehendi) καὶ εἰς τὰ παραλειπόμενα. Meminit & Nicephorus XIV. 54.

4. *In omnes Psalmos Commentarius* inter annos 433. & 445. absolutus, & Chrysostomi vestigiis freqventer insistens, inter cujus opera etiam

e) Jac. Sirmondus S. I. annorum LXXXIII. senex, Frontonis etiam Ducæi adjutus laboribus insignem operum Theodoriti editionem dedit Paris. 1642. fol. qvatuor Volum. Vide Sarravii Epistolas pag. 54 edit. primæ, & Epistolas ad calcem Epistolæ S. Clementis Romani editas à Colomesio pag. 254.

etiam expoſitiones qvorundam Pſalmorum qvæ Theodoreti ſunt leguntur. Meminit hujus operis præter Nicephorum Theodoritus ipſe Epiſt. 82. Latine vertit *Antonius Caraffa* Patav. 1164 4. Græce primus Sirmondus cum Caraffæ interpretatione exhibuit. Alia è Catenis collecta à Garnerio, ut dicam infra, ubi Auctarium ejus recenſebo.

5. *Commentarius in Canticum Canticorum* ad Johannem Epiſcopum Antioch., circa A. 425. ſcriptus. Hunc præter Gabium Rom. 1563. fol. latine vertit *Franciſcus Zinus* Rom. 1563. Venet. 1574. 4. ex Codice MS. Maximi, Nili & Pſelli notationes interſperſas habente. Græca primus Sirmondus cum Zini verſione in lucem edidit. In Canticum ſcripſiſſe ſe Theodoritus præf. in Pſalmos teſtatur, & ex hoc commentario, Theodoreti laudato nomine affert qvædam Pelagius II. ſive Gregorius Magnus, & ad ea qvæ Garnerius & Caveus huic ſcripto objiciunt ut alterius illud demonſtrent auctoris eſſe, reſpondit Elias du Pin Tom. 4. Bibl. ſcriptorum Eccleſ. pag. 91.

Tomus II.

6. *Commentariorum in Eſaiam*, qvorum in præfatione ad Pſalmos Theodoritus meminit, & qvi nusqvam reperiuntur, *jacturam*, inqvit Sirmondus, *aliqua ex parte ut reſarciremus, ex Catenis delibavimus quæ quidem cum medullam haud dubie omnium quæ in Eſaiam ſcripſerat, ſuccumque complectantur, ſubſidio interim erunt, dum integrum opus emergat. Quanquam hujus potiundi ſpes jamdudum ni fallor apud Græcos ipſos interiit: quippe qui ad jacturæ ſolatium excerpta quoque iſtiusmodi aggreſſi ſint, quorum exemplaria & Romæ & Pariſiis videre nos meminimus, ſed quæ ultra XV. Eſaiæ caput non procedebant.* Hæc è Catenis excerpta cum verſione ſua Sirmondus exhibet, in qvibus nonnulla Theodori Mopſveſteni eſſe, cujus nomen cum Theodoreto ſubinde confunditur, non abſurde Caveus conjicit.

7. *Commentarius in Jeremiam, Baruch, & Threnos* latine verſus à Johanne Pico Pariſ. 1564. & cum ejus interpretatione Græce primum à Sirmondo vulgatus.

8 *Commentarius in Ezechielem*, Græce primum editus à Sirmondo cum verſione *Jo. Baptiſtæ Gabii* Veronenſis, qvæ primum prodierat Romæ 1563. fol.

9. *In Danielem Prophetam.* Meminit Theodoretus ipſe præf. in Pſalmos & Epiſtola 82. & Photius Cod. CCIII. Nicephorus qvoqve XIV. 54. in ſedecim Prophetas ſcripſiſſe noſtrum teſtatus. Qvod vero ad tempus attinet, in Danielem prius Theodoretus ſcripſit; circa A. C. 426. hinc in Ezechielem, poſtea in duodecim Prophetas, inde in Eſaiam, deniqve in Jeremiam Baruchum ac Threnos. Commentarium in Danielem vertit idem *Gabius* Rom. 1563. fol. Græca Sirmondus primus addidit.

10. *In XII. Prophetas.* Meminit Photius Cod. CCV. & Nicephorus ac Theodoritus ipſe locis jam laudatis. Primus Græce edidit Sirmondus cum verſione *Petri Gillii* Albienſis, qvæ primum lucem viderat Pariſ. apud Henr. Stephanum avum, & Lugduni apud Gryphium 1533. 8.

Tomus III.

11. *Commentarii in XIV. Epiſtolas Pauli,* in qvibus Chryſoſtomum freqventer ſeqvitur & ſenſum pariter connexionemqve ſententiarum exqvirit. Poſt Concilium Epheſinum nec ante A. C. 432. ſcripti videntur. Latine vertit *Gentianus Hervetus*, Florent. 1552. 8. Græca primus in lucem protulit Sirmondus. Commentariorum in Apoſtolum meminit Nicephorus XIV. 54. & Theodoritus ipſe Epiſt. 82. & 113.

12. *Hiſtoria Eccleſiaſtica libri V.* ab A. C. 325. ſive vicennalibus Conſtantini M. usqve ad A. C. 429. abſoluti circa A. 450. de qvibus non repetam qvæ dixi lib. V. cap. 4. p. 124. ſeq. & 838.

13. Φιλόθεος ἱστορία * ſive ἀσκητικὴ πολιτεία. *Hiſtoria religioſa* Aſcetarum atqve Eremitarum, virorum fœminarumqve triginta atqve in his decem adhuc tunc cum hunc librum ſcriberet ſuperſtitum vitas & eiogia continens, ſcripta circa A. C. 444. Opus haud dubie genuinum, cum & Theodoritus ipſe ad illud lectorem in Hiſt. Eccleſiaſtica remittat, & memoretur à Theodoro Lectore lib. 1. pag 553. Nicephoro IV. 54. &c. Tamen magis vulgi ſermonibus qvam accuratiori relationi in hoc libro Theodoritum ſtuduiſſe, atqve inde multas in eo narrationes ſuſpectas haberi merito, notavit Wilh. Erneſtus Tentzelius in diſſ. ſelectis pag. 237. Latine vertit *Joach.*

* Vide Sirmondi edit. pag. 763.

Joach. Camerarius Basil. 1539. fol. *Gentianus Hervetus* Paris. 1556. 4. Exstat etiam in Historia Christiana Laurentii de la Barre Paris. 1583. fol. & in Heriberti Rosvveydi Vitis Patrum Antvv. 1628. fol. Græce ante Sirmondi editionem non prodierat. Interpreti Herveto inscribitur Θεοφιλής, eodem qvo Φιλόθεος sensu, hic enim Theodoreti ipsius & aliorum veterum testimonio, titulus operis, qvod etiam MSti Codices confirmant, ut Vindobonensis, de qvo Lambecius VIII. p. 314. sq. qvi etiam p. 317. notat additamentum de Simeone Stylite (qvod sub Theodoreti nomine laudatur in Synodo secunda Nicæna T. 3. Binii p. 567.) ab alio auctore subjectum esse.

14. *Epistola CXLVII.* ab Episcopo scriptæ, & à Sirmondo primum Græce & Latine editæ. Nicephorus qvidem ultra qvingentas Theodoreti Epistolas legisse se testatur XIV. 54. λέξεως καὶ τῦ λόγου ἕλληνα συγκειμένας, sed cæteræ interierunt, exceptis qvas in Garnerii auctario præterea exstare paullo post infra notaturus sum: Epistolâ LXXXII. ad Eusebium Ancyranum circa A.C. 448. exarata & Latine etiam apud Baronium ad A. 443. n. 12. obvia de scriptis suis Theodoritus mentionem facit. Nec non Epistola CXIII. ad Leonem Papam, CXVI. ad Renatum presb. & CXLV. ad Monachos CPol. Nonnullas Epistolas Theodoreti Baronius Latine Tomo V. & VI. Annalibus suis inseruit ex versione Federici Metii, Thermularum Episcopi, testatus ad A. C. 430. n. 48. in Codice Vaticano exstare Epistolas CLVII. (forte CXLVII. legendum) qvas Metius ille transtulerit. Hisce non est accensenda Epistola à Nestorianis supposita ad Johannem Episcopum Antiochenum de obitu Cyrilli Alex. septem annis post Johannem illum defuncti, qvæ incipit: *Sero tandem & vix malus homo defunctus est:* legiturqve in Synodo V. Generali CPol. Actione V. & Latine apud Baronium ad A.C. 444. n. 13. sq. Alias Theodoriti & Nestorii mutuas Epistolas, qvibus se invicem recipiunt, ab hæreticis suppositas notavit jampridem Leontius de sectis p. 454. Adde Allatium in Vindiciis Synodi Ephesinæ p. 130. sq.

Tomus IV.

15. Ἔρανιστὴς ἢ πολύμορφος five *Dialogi tres* inter Ἔρανιστὴν & Orthodoxum, Photio Cod. 46. memorati, qvibus probatur unionem naturæ Divinæ cum humana in CHristo esse 1. ἄτρεπτον immutabilem, 2. ἀσύγχυτον inconfusam, & 3. ἀπαθῆ impatibilem, subjuncta eorundem dogma-

tum demonſtrationeper ſyllogiſmos. Hi ſunt λόγοι τρεῖς περὶ θείων δογμάτων διαλογικῶς συνταχθέντες, qvos memorat Nicephorus IV. 54. Prodiere primum Græce cum libris Hæreticarum fabularum Romæ per Stephanum Nicolinum Sabienſem 1547. 4. Edidit etiam Græce typis nitidis *Victorinus Strigelius* Lipſiæ 1568. 8. qvi ſub idem tempus Latinam ſuam verſionem cum præmiſſa Theodoriti vita ſeparatim vulgavit. Hinc Græce & Latine cum Strigelii verſione & *Marci Beumleri* analyſi ac notis, excuſi ſunt Tiguri 1593. 1606. 8. Analyſin horum Dialogorum à *Laurentio Ludovici*, Leobergenſi Sileſio concinnatam cum Oratione de Laur. Ludovici vita & obitu, edidit Abrahamus Scultetus, Neuſtadii 1604. 8. In Latinis Theodoreti operum editionibus exſtat latina *Gentiani Hervetii* interpretatio Venet. 1548. 8. ſeparatim excuſa, qvam ſervavit etiam in Græcolatina ſua ἔκδοσει Sirmondus. Exſtat præterea verſio horum dialogorum Germanica *Martini Molleri* Baſil. 1575. typis exſcripta. Hoc opus circa A. C. 446. ſcriptum & gemino inde Theodoſii Imp. edicto A. 347. & 349. flammis addictum, jam monuere viri docti. Notatu digna in hoc opere loca & fragmenta complura qvæ Theodoretus laudat, *Ambroſii*, *Amphilochii*, *Antiochi Ptolemaidis Epiſc.* *Apollinaris*, *Athanaſii*, *Attici* CPol. *Baſilii* Cæſar. *Cyrilli* Hieroſol. & Alex. *Damaſi* Epiſcopi Rom. *Diodori* Tarſenſis, *Euſebii* Emeſeni, *Euſtathii* & *Flaviani* Antiochenorum, *Gelaſii* Cæſareæ Palæſtinæ, *Gregoriorum* Naz. & Nyſſeni, *Hilarii*, *Hippolyti*, *Ignatii*, *Joannis Chryſoſtomi*, *Irenæi*, *Methodii*, *Severiani* Gabalorum Epiſcopi, *Theodori* Mopſveſteni, & *Theophili* Alexandrini pro qvo male in edit. Rom. & Lipſ. excuſum Θεοφυλάκτου.

16. Κατὰ πασῶν τῶν αἱρέσεων, ἢ ψεύδους * καὶ ἀληθείας διάγνωσις. *Hæreticarum fabularum libri qvatuor*, iisqve oppoſita in *libro qvinto* ἡ θείων δογμάτων ἐπιτομή, *Epitome Divinorum dogmatum* ad Sporacium, Domeſticorum Comitem qvi A. C. 453. Conſul fuit. Hoc opus circa A. C. 452. à Theodoreto ſcriptum, Græce cum dialogis, de qvibus jam dictum eſt, prodiit edente Camillo Peruſco, auſpiciis Ardingelli Cardinalis Rom. 1547. 4. typis Stephani Nicolini. Latine vertit *Gentianus Hervetus* Baſil. 1549. cujus interpretatio ad calcem Epiphanii Pariſ. 1566. fol. & in Latinis & Græcolatina Theodoreti editio-

* Hic operis titulus apud Nicephorum XIV. 54. Theodoretus ipſe qvæſt. 1. in Levit. τὸ πρὸς αἱρέσεις vocat. Photius Cod. 56. κατὰ τῶν αἱρέσεων.

editione legitur. Qvam enim Johannes à Fuchte præf. ad Philaſtrium promiſit Græcolatina editio, lucem nunqvam vidit. Falluntur de cætero viri docti Garnerius & Caveus qvibus libri IV. caput 12. de Neſtorio †† ſpurium ac ſubdititium fuit viſum, nam & hoc eidem auctori tribuitur à Leontio p. 456. de ſectis, Theodoro Abbate in argumento Synodi Epheſinæ & Photio Cod. 46. Vide Eliam du Pin Bibliothec. ſcriptor. Eccleſ. Tom. 4. pag. 103-105. & Doctorem meum B. Tho. Ittigium diſſ. de hæreſiarchis Apoſtolicæ ætatis p. 13. qvi etiam rejicit parum veriſimilem ejusdem Garnerii opinionem in vita Theodoreti cap. 12. & de ſcriptis Theodoreti cap 6. ſuspicantis Sporacium ideo hos libros à Theodoreto efflagitaſſe & Theodoretum ſcribendos in ſe ſuscepiſſe, ut conſenſione cum hæreticis oneraret Cyrillum Alex., Neſtorium abſolveret. Græcæ Romanæ editioni ſubjectæ ſunt Variæ Lectiones ex MS. Codice Cardinalis de Salviatis.

17. Περὶ προνοίας, *De Providentia homilia decem.* Nam homilias eſſe ex pag. 357. & aliis locis patet. Antiochiæ circa A. C. 430. habitas Gernerius colligit, Du Pinius A. 333. Prodierunt è Bibl. Vaticana Græce *Nicolao Majorano* editore Rom. 1545. 8. & Tiguri 1546. 8. Latine vertit *Rudolphus Gualtherus* ibid. atqve inde *Victorinus Strigelius*, Lipſiæ 1566. 8. Græce cum Gvaltheri verſione notisq; Pariſ. 1623. 8. atq; ſine notis in Theodoreto Sirmondi. Gallice vertit poſt Ludovicum Regium Simon Goulartius.

18. Θεραπευτικὴ Ἑλληνικῶν παθῶν, *Curatio Græcarum affectionum* ſive adverſus Ethnicos libri XII. qvos A. C. 427. ſcriptos & Juliano Imp. ſingillatim oppoſitos, Garnerius annotavit. Latine ex verſione *Zenobii Acciajoli* Florentini prodiere Pariſ. apud Henr. Stephanum avum A. 1519. fol. Græce cum Acciajoli verſione primus edidit Frid. Sylburgius, qvi notas ſuas & caſtigationes indicesqve addidit. Heidelbergæ apud Commelin. 1592. fol. Cum eadem Acciajoli interpretatione recudi etiam fecit Sirmondus, Varias Lect. è MSS.

†† Idem dicendum de Epiſtola ad Sporacium, qvam Theodoreto ſuppoſitam contendit Garnerius, eumqve ſecutus Antonius Pagi ad A. C. 428. n. XXI. ſeq. ſed non minus hæc qvam caput illud de Neſtorio ſcribi à Theodorito poſt Synodum Chalcedonenſem potuit.

Bibl. Vaticanæ & Fulvii Urſiniex alio Codice caſtigationes dedit in Auctario Garnerius p. 393. ſeq. Gallice non ita pridem verſos hoc libros vulgavit *Michaël Mourgues*, S. I. in Tomo ſecundo Operis cui titulus *plan Theologique du Paganiſme*. Toloſæ 1712. 8. Nullo modo audiendi qvi opus hoc pulcherrimum Theodoreto abjudicatum ivere Rob. Cocus & Andreas Rivetus, nam & Theodoriti eruditione digniſſimum eſt, & ipſe τῶν περὶ Ἕλληνας γεγραμμένων meminit qvæſt. 1. in Leviticum & Epiſt. 112. 116. Meminere etiam alii, ut Jo. Tzetzes Chiliad. IX. Hiſt. 291.

Ὁ δέ τι Θεοδώρητος βίβλῳ τῇ ἰδίᾳ
Ἣν Θεραπείαν ἔγραψεν Ἑλληνικῶν παθῶνδε
Δύο ἐτῶν ἐν ᾧ χρησμῷ, δοκῶ μοι, μνημονένει.

Cocum etiam refellit civis ejus Gatakerus p. 419. Adverſariorum.

In Appendice Tomi IV.

19. Περὶ τῆς θείας ἀγάπης Diſſertatio *de Divina charitate*, cujus vi ſancti viri & Aſcetæ tot & tanta fortiter ſuſtitnuerunt. Eſt hoc ultimum caput & clauſula Hiſtoriæ de qva ſupra n. 13. dictum Religioſæ, cui in verſione *Gentiani Herveti* & in MSS. Codicibus ut Vindobonenſi de qvo Lambecius VIII. p. 320. recte ſubjicitur, in Sirmondi autem editione male eſt divulſa. Seperatim cum verſione notis & variis Lectionibus vulgavit *Gerhardus Voſſius* Tungrenſis Rom. 1580. 4.

20. Κατὰ Νεστόριον πρὸς Σποράκιον, *ad Sporacium* Epiſtola adverſus Neſtorium, in multis eadem cum libri IV. hæreticarum fabularum capite 12. Incipit: ἐπειδὴ δὲ ᾧ κόσμῳ πάντες καὶ μικρὸν ἐπωρρίσοντος. Vide qvæ paullo ante num. 16. dixi.

21. Epiſtola CXLVII. ad Johannem Germaniciæ (Γερμανικείας) Epiſcopum, ſcripta aliqvo tempore poſt Synodum λῃστικήν.

22. Argumenta librorum XXVII. πρὸς διαφόρους θέσεις *adverſus varias propoſitiones* Eutychianas, ex Photii Bibliothecæ Codice 46. Ex his primores ſex qvemadmodum & Eraniſtem ſive Polymorphum qvem hiſce λόγοις ſubjectum fuiſſe Photius teſtatur, & de qvo num. 15. dictum eſt, Theodoreti fuiſſe nemo ambigit, ſed illi *interciderunt: Cæteri vero à VII. ad XXVI. exſtant inter *Athanaſii* ſcripta plus ſemel editi Græce & Latine. Theodoreto inde ex Photii teſtimonio vindicavit Jo. Dallæus, Combefiſius Maximo: At ex teſtimonio Marii Mercatoris Jo. Garnerius ea tribuit *Eutherio* Cyrilli adverſa-

* Vide infra, num. 33.

verſario Neſtorianæ partis Epiſcopo Tyanenſi, ediditqve Græce & Latine ad calcem Auctarii ſcriptorum Theodoreti.

23. Ἀναγεροπὴ τῶν δώδεκα κεφαλαίων ἢ ἀναθεματισμῶν Κυρίλλου, *reprehenſio duodecim capitulorum* ſive anathematiſmorum *Cyrilli* Alex. Neſtorio oppoſitorum, præmiſſa Epiſtola ad Johannem Antiochenum Epiſcopum, qvo ſvadente Cyrillum Theodoretus * anteqvam Epheſi Synodus A. 431. celebraretur, oppugnavit, etſi Theodorus Lector lib. 2. Hiſt. Eccleſ. pag. 565. ſcribit, μετὰ τὴν πρὸς τοὺς ἀνατολικοὺς συμβίβασιν *poſt reconciliationem cum Orientalibus* adverſus Cyrilli capitula ſcripſiſſe. Cyrilli reſponſio poſt Acta Synodi Epheſinæ & Tomo VI. operum Cyrilli Alex. & T. 2. Operum Marii Mercatoris pag. 178. legitur.

24. Claudit editionem Sirmondianam Epiſtola Leonis I. Epiſcopi Romani poſt Synodum Chalcedonenſem ſcripta A. C. 453. qva Theodoreto gratulatur qvod tam Neſtorianæ impietatis qvam Eutychianæ veſaniæ victor exſtiterit. Eſt illa nonageſima tertia inter Epiſtolas Leonis in editione Qveſnelliana, in aliis LXIII. Theodoreti Epiſtola adhunc Leonem legitur in Sirmondi editione CXIII.

Auctarium Operum Theodoreti à Jo. Garnerio S. I. *collectum, editumque poſt ejus fata* † *Pariſ.* 1684. *fol.* à Jo. Harduino ejusdem Societatis presbytero.

25. *Proœmium & Fragmenta Commentariorum in Pſalmos* p. 1-20. è Codice Vaticano 752. cum Latina verſione. Hæc Theodoreti eſſe negat V. C. Elias du Pin ** Tom. 4. Bibl. ſcriptorum Eccleſiaſticorum pag. 90.

26. *Fragmentum* breve deſcriptum ex catena in Lucam, atq; ut Garnerius ſuſpicatur ſumtum *ex libro ſecundo Pentalogii* Theodoretiani, in qvo S. Scripturæ teſtimoniis ille uſus fuit. Ser-

* Theodoretus hoc ipſe teſtatur apud Marium Mercatorem T. 2. p. 267.

† Obiit Jo Garnerius Bononiæ in itinere Romam ſuſcepto A. 1681. 26. Octobr. ætatis 70. Harduinus opus inſcripſit Franciſco Harley Archiepiſcopo Pariſ. vitamqve & elogium Garnerii præmiſit.

** Verba Eliæ du Pin hæc ſunt: *il eſt viſible que la preface n'eſt point de Theodoret, puiſque l'Auteur y avance des choſes qui ne s'accordent point avec ce que Theodoret dit dans ſon ouvrage indubitable. Il en eſt de même des fragmens du commentaire ſur les pſeaumes, qui ſont de quelque Auteur plus nouveau, qui rapporte les paroles du commentaire de Theodoret, & y ajoute les ſentimens d'autres auteurs, ou les ſiens propres.*

27. *Sermo in nativitatem Johannis Baptiſtæ.* Incipit : Ἐμὲ μὲν ὁ τῆς λόγου κήρυξ καὶ πεῖσμα τῶν κάτω λόγων. Hunc non Theodoreti ſed Theodori Daphnopatæ eſſe notavit ex Codice ſuo Leo Allatius.

28. Ex Theodoreti *ſermonibus in S. Chryſoſtomum*, qvorum *quinq;* modo vidiſſe ſe Photius teſtatur, ex ejusdem Bibliothecæ Codice CCLXXIII. excerpta. Secundi initium hoc fuit : πάλιν ἡμῖν Ἰωάννης ὁ μυημόσυνον. Tertii : Πολυχρόμου τοῦ παρέσαν ἐπισθίσθαι σάλπιγγος διεμεινεν. Qvinti : Ἐπειδὰν δεῖ καιρὸς πρὸς ὁρμὴν παρεικὴν ἀναχρήσασθαι μέλος.

29. *Fragmenta allocutionum* in Synodo Chalcedonenſi adverſus Cyrillum ex actis qvintæ Synodi Latine cum notis.

30. *Homilia* Chalcedone habita, Latine ex Actis Epheſinæ & qvintæ Synodi. Incipit : *CHriſtus nobis Dux ſit ſermonis.*

(Johannis Antiocheni Epiſcopi Homilia Chalcedone dicta poſt homiliam Theodoreti, ut ſuos animaret. Ex Actis illius Concilii, & Epiſtolis Epheſinis à Chriſtiano Lupo editis, Latine. Incipit : *Sancta lex eſt ut Patribus accepta ferantur.*)

31. *Fragmentum ex ſermone* qvem Theodoretus Antiochiæ habuit coram Antiocheno Epiſcopo poſt Cyrilli mortem. Latinè ex Mario Mercatore & Actis qvintæ Synodi, qvorum auctoritate genuinum hunc Theodoreti fœtum eſſe pugnat Garnerius adverſus Gallicum Hiſtoriæ Theodoreti Eccleſiaſticæ interpretem.

32. *Fragmentum* breve ex *allocutione*, incertum qvando habita.

33. *Fragmenta* Πενταλογίας ἀνθρωπήσεως, ſive *quinq; librorum de incarnatione* qvos adverſus Concilium Epheſinum ac Cyrillum, diabolo (ut ait ** Marius Mercator) inſtigante Theodoretus conſcripſit, Græce & Latine ex Cod. Vaticano 469. His addenda fragmenta alia qvæ ex iisdem libris Marius Mercator Latine vertit, qvæqve cum notis Garnerii exſtant inter Mercatoris Opera Tom. 2. pag. 267 - 271. Pariſ. 1673. fol. Pulchre hic Garnerius obſervat libros ſex primores ex illis XXVII. qvos Photius Cod. 46. memorat non diverſos fuiſſe ab hoc Pentalogio, ita tamen ut ſecundum ex his qvinqve, Photius in duos diſtractum legerit, qvorum priore teſtimonia Novi, poſteriore Veteris Teſtamenti expoſuerat Theodoretus.

34.

** Marius Mercator Tom. 2. edit. Garnerii p. 265.

(Ὑπομνηστικὸν Commonitorium * S. Cyrilli Alex. datum Poſſidonio cum Romam propter Neſtorii negotium mitteretur, Græce & Latine, cum notis pag. 51. Incipit: ἡ Νεστορίου πίστις.)

34. Johannis Epiſcopi Antiocheni *ad Neſtorium Epiſtola*, qvam à Theodoreto Johannis nomine ſcriptam Garnerius opinatur. Incipit: τὸν ἐμαυτῆς σκοπόν pag. 54. Græce & Latine, cum notis.

35. Theodoreti variæ Epiſtolæ, pleræqve Latine tantum ex Actis Conciliorum.

(Relationes Orientalium ad Imperatorem, Reginas & Senatum, Clerum, Populumqve CPol. & ad Præfectum & Magiſtrum, Præpoſitum & Scholaſticum.

Johannis Antiocheni cæterorumqve Orientalium relatio ad Imp. Theodoſium, miſſa per Palladium Magiſtrianum. p. 77.

Epiſtolæ legatorum Chalcedone miſſæ ad Imp. p. 81-85. Latine.

Cyrilli ad Johannem Antiochenum, contra Theodoretum p. 97.)

Jo. Garnerii Hiſtoria Theodoreti Cyrenſis Epiſcopi p. 109-171.

Ejusd. diſſertatio de libris Theodoreti. p. 173-258.

Ejusd. diſſertatio *de Dialogis VII. adverſus Arianos, Macedonianos & Apollinariſtas*, inter S. Athanaſii opera ſæpius editis, & à Combefiſio inter opera S. Maximi Confeſſoris relatis, qvos Garnerius Theodoreto vindicat. p. 259-272.

35. Dialogi illi ipſi Græce & Latine. 1. & 2. de S. Trinitate adverſus Anomoeos, 3. 4. 5. adverſus Macedonianos, deniq; 6. & 7. adverſus Apollinariſtas p. 373-406.

Fulvii Urſini emendationes in libros Theodoreti de curandis Græcorum affectionibus: ex antiqvis libris & conjecturis, cum collationibus Scriptorum qvi à Theodoreto citantur. p. 393-455.

Jo. Garnerii diſſertatio de fide Theodoreti Cyrenſis Epiſcopi. p. 457-492.

Ejusdem diſſ. Critica de Synodo V. Generali, in qva Theodoretus A. C. 553. cum tribus Capitulis ** damnatus eſt. p. 493-548.

* Idem Commonitorium ex Sirmondi ſchedis vulgavit Baluzius T. 1. collectionis novæ Concilior.

** Tria illa capitula qvæ à Synodo veluti Neſtorio ſuffragantia damnata ſunt, fuere 1) Excerpta ex Theodori Mopſveſteni ſcriptis. 2) Theodoreti adverſus Cyrillum, & 3) Epiſtola Ibæ Edeſſeni ad Marim Perſam. Cæterum Garnerium Theodoreti cauſæ paullo iniqviorem, alii jam notarunt.

Qvæ deniqve pag. 549-681. inſcribitur diſſertatio de Theodoreti & Orientalium cauſa, nihil aliud eſt qvam nova & emendatior editio veeſionis antiqvæ Epiſtolarum ad Concilium Epheſinum *** qvas è MS. Caſſinenſis Monaſterii cum prolixis notis indiligentius ediderat Lovanii 1682. 4. *Chriſtianus Lupus*, atqve hinc *Stephanus Baluzius* Pariſ. 1683. fol. in Tomo I. novæ collectionis Conciliorum ſub titulo Synodici adverſus tragœdiam Irenæi recenſuerat illuſtraveratqve, conqveſtus uſum illius Codicis MSti Romæ à Monachis Caſſinenſibus nulla ſe ratione, nullis precibus impetrare † potuiſſe. Idem exiſtimat auctorem hujus Epiſtolarum collectionis & qvi illas è Græco Latine vertit eſſe qvendam Afrum non Neſtorianum qvidem, trium tamen capitulorum defenſorem, qvi hoc Irenæi Neſtoriani Tragœdiæ oppoſuit omnemqve movet lapidem, ut à Theodoreto omnem Neſtorianæ labis ſuſpicionem amoliatur. Notas Garnerium & plures & prolixiores additurum fuiſſe ſcribit Harduinus, niſi fato præreptus fuiſſet. Inter illas Epiſtolas pag. 553. occurrit Epiſtola Johannis Antiocheni ad Firmum Cæſareæ Cappadociæ Epiſcopum, qvi idem eſt FIRMUS, A. C. 439. teſte Socrate VII. ult. defunctus, cujus Epiſtolas XLV. primus ex Ambroſianæ Bibl. Codice MS. Græce edidit cum verſione ſua notisqve V. C Lud. Antonius Muratorius in Anecdotis Græcis, Patav. 1709. 4. pag. 277-325. Nomina eorum ad qvos ſcribit Firmus hæc ſunt:

Acacius Epiſcopus 19. 35.
Achilles 1.
Alvpius Chorepiſcopus 5.
Anthimus Epiſcopus 14.
Armenius Archiater 8.
Atticus Epiſcopus 13.
Auſonius presbyter 11.
Chilo Epiſcopus 24.
Coloſſianus 18.
Cynegius Comes 4.
Cyrillus Epiſcopus (Alex.) 37.
Cytherius Sophiſta 2.
Daniel Epiſcopus 42.
Didnius 7.
Dometianus 33.

Ecdius

*** Vide Acta Erud. A. 1683. p. 345. & A. 1684. p. 354. A. 1685. p. 55.

† Elias du Pin T. 4. Bibl. ſcriptor. Eccleſ. T. IV. pag. 112. *Quoy que nous n'ayons ces lettres que ſur la foi de cet auteur, & dans un ſeul Manuſcrit, que les Romains ont même pris le ſoin de cacher, depuis que le Pere Lupus s'en eſt ſervi, peut être parce qu'il contenoit quelques pieces qui n'etoient pas favorables aux pretentions de la Cour de Rome, on ne peut pas neanmoins douter qu'elles ne ſoient anciennes.* addit pag. 118, 248. ſeq.

Ecdicius 32.
Evandrius Episcopus 15. 34.
Eleusinius 31.
Eupnius 40.
Eustrathius 39. Comes 3.
Eutherius 23.
Florentius 29.
Gerontius Presbyter 10.
Gessius Scholasticus 6.
Helio 28.
Helladius 12. 26. Episcopus 41.
Inachius 43. & 44. nisi posterior potius responsoria sit ad priorem, itaqve ab Inachio ad Firmum non à Frmum ad Inachium scripta.
Isidorus 30. Hunc non diversum suspicor à Peluſiota.
Lausus 9. 20.
Leontius Episcopus 36.
Olympius 27. hujus prudentiam eloqventiamqve qva Themistoclem ac Periclem superet, laudat Epistola 13. ad Atticum Episc.
Pergamus Chorepiscopus 45.
Pliethas πλιήθας 21.
Soterichus 17.
Thalassius 16.
Theodotus Episcopus 22.
Valerius Episcopus 38.
Volusianus 25.

INDEX eorum ad qvos Epistolas scripsit Theodoretus.

Numeri minores, respiciunt Epistolas in tomo tertio Sirmondi, A. præmissum, paginas Auctarii Garneriani.

ABrahamæ Oeconomo (Ἀβραάμῃ) 106.
Abundio Comensi Episcopo. A. p. 106. Latinè.
Acacio presbytero 108.
Ad Acacium Beroeæ Episcopum, A. pag. 585. Theodoreti & aliorum Orientalium Epistola A. p. 564. Latine.
Agapio presbytero 51.
Aërio Sophistæ 30. 66.
Alexandræ 14. 100.
Alexandro Hierapolitano Episcopo & Euphratesiæ provinciæ Metropolitano. A. p. 85. & 574. 587. 590. 596. 631. 632. 634. 642. 645. Latine.
Anatolio Patricio 45. 79. 92. 111. 119. 121. 139.
Andiberi 114.
Andreæ Episcopo Samosateno. 24. aliæ Latine A. p. 80. 97. 565. 585.
Andreæ monacho CPol. 144. alia Latine A. p 96.
Anonymo 1. 2. 9.
Antiocho præfecto 95.
Apellæ 115.

Apellioni 29.
Aphthonio Zeugmatenſi 126.
Apollonio 73. Comiti 103.
Aqvilino Diacono & Archimandritæ 27.
Archibio presbytero 61.
Archidiacono Romæ 118.
Aërobindæ Patricio 23.
Aſpari Conſuli & Patricio 140.
Ad Auguſtas (Pulcheriam & Marinam Theodoſii ſorores) Epiſtola nomine Alexandri, Theodoreti. Abbibi, Heliadis, Maræ, Davidis, Aqvilini, Euphrateſiæ provinciæ Epiſcoporum. A. p. 625. Latine.
Baſilio Epiſcopo 85. 102.
Baſilio presbytero 19.
Berrhoënſibus Clericis 75.
Candido presbytero & Archimandritæ 123.
Candidiano Comiti Domeſticorum. A. p. 573. Latine.
Caſſianæ (Κασιανῇ) Diaconæ 17.
Celerinæ Diaconæ 101.
Ciliciæ Epiſcopis 84.
Claudiano 41. 59. ἀντιγραφεῖ 99.
Conſtantinopolitanis Monachis. 146. Confer de hac Epiſtola A. p. 237. & 572.
Conſtantinopolitano populo. A. p. 570. 576. 627. Latine.
Conſtantio Præfecto 42.
Cyrillo Adanenſi Epiſcopo. A. p. 639. Latine.
Cyro 13. μαγιστριανῷ 137.
Damiano Epiſcopo Sidonis 49.
Dioſcoro Epiſcopo Alexandriæ. 60. & 83. qvæ auctior emendatiorqve è Vaticano codice. A. pag. 101.
Domno Epiſcopo Antiochiæ. 31. 110. 112. alia A. p. 98 Latine.
Domno Epiſcopo Apameæ 87.
Dorotheo Mœſiæ Metropolitæ. A. p. 627. Latine.
Eliæ Scholaſtico 10.
Epiphanio 68.
Epiſcopis Epheſi congregatis Epiſtola ſcripta nomine Johannis, Himerii, Pauli, Macarii, Apringii, Theodoreti. A. p. 81. Latine.
Epiſcopis Syriæ & Ciliciæ primæ & ſecundæ, & ſecundæ Cappadociæ, Epiſtola ſcripta nomine Alexandri, Theodoreti, Heliadæ, Abbibi, Maræ, Davidis & Aqvilini. A. p. 621. Latine.
Eugraphiæ 8. 69.
Eulalio Epiſcopo Perſicæ Armeniæ 77.
Eulogio Oeconomo 105.
Euſebio Epiſcopo Ancyræ 82. 109.
Euſebio Epiſcopo Perſicæ Armeniæ 78.
Euſebio Scholaſtico 21.
Euſtathio Epiſcopo Beryti 48.
Euſtathio Epiſcopo Ægenſi 70.
Eutrechio præfecto 57. 80. 91.

Fla-

Flaviano Episcopo CPolitano. 11. 86 104.
Florentio Episcopo 117.
Florentio Patricio 89.
Gerontio Archimandritæ. 50.
Hellanico Tarsi Episcopo, Epistolæ Theodoreti A.p.589.610.638. Ejusd. & Alexandri & Andreæ Episcoporum A.p 578. Latine.
Heortasticæ sive festales Epistolæ. 4. 5. 6. 25. 26.38.39.54.55.56. 63.64.
Hermesigeni Assessori 72.
Himerio Nicomediæ Episcopo. A. p. 96. 97. 589. Latine.
Jacobo presbytero & Monacho. 28.
Ibæ Episcopo Edessæ 52. 133.
Joanni Archimandritæ 138.
Johanni Episcopo Antiocheno. A p.60. Latine. Alia cum de pace Ecclesiarum ageretur. A. p. 598. 605. ubi duæ, & 649. Latine. Alia pag. 603. qvæ p.93. Gr. L. incipit : ὁ πάντα σοφῶς πρυτανεύων θεὸς, eadem è Codice Vaticano edita ab Allatio qvi pro supposita habet in Vindiciis Synodi Ephesinæ & Cyrilli, Rom. 1661. 8 p.137 & ex alio Codice Cotelerius Tom.1. monumentor Ecclesiæ Græcæ p. 48. Paris. 1677. 4.
JoanniEpiscopoGermaniciæ 134. & 147. in appendice Tomi IV.
Joanni Oeconomo 147.
Joanni Presbytero 62.
Joanni Zeugmatensi 126.
Jobio presbytero & Archimandritæ 128.
Irenæo Episcopo 3. 12. 16. 35. Hic est Irenæus Comes, cui data perferenda relatio Orientalium ad Imp. Theodos. A. pag. 73. Idem postea factus Tyri in Phœnicia Episcopus & qvod Nestorium damnare nollet, depositus scripsit Tragœdiam h. e. opus pluribus constans libris de Actis in Synodo Ephesina ac deinceps per XX. minus annos in Oriente, in causa Nestorii. Adde qvæ dixi supra p 442.
Leoni Episcopo Romæ 113.
Longino Archimandritæ Doliches 132.
Lupicino Magistro 90. 120.
Magistro militum. A. pag. 623. Latine.
Magno Antonino Presbytero & Archimandritæ 130.
Maronæ 67. Scholastico 124.
Marcello Archimandritæ Acœmetarum 141. 143.
Martyrio presbytero 20.
Meletio Neocæsareæ Episcopo. A. p.621. Latine.
Militibus 145.
Mocimo Oeconomo Hierapolitanæ Ecclesiæ. A. p. 639. Latine.

Ad Monaſteria, contra S. Cyrillum. A. p. 62. Latine.
Neoptolemo 18.
Neſtorio Epiſcopo. A. p. 74. 95. 646. Latine.
Nomo Conſuli. 58. 81. Patricio 96.
Nonno Magiſtratui Zeugmatenſi (πολιτευομένῳ Ζευγματ@.) 126.
Panchario 98.
Patricio Comiti 34.
Petro Scholaſtico 46.
Pompejano Epiſcopo Emeſæ 36.
Proclo Epiſcopo CPolitano 47.
Protogeni Præfecto 94.
Pulcheriæ Auguſtæ 43.
Renato presbytero 116.
Archidiacono Romæ 118.
Romulo Epiſcopo 136.
Rufo Epiſcopo, Epiſtola Johannis, Himerii, Theodoreti & aliorum, Epiſcoporum ſcripta nomine A. p. 87.
Sabiniano Epiſcopo 127.
Salluſtio Præſidi 37.
Scylacio Zeugmatenſi 126.
Senatori (Σωάτωρι) Patricio. 44. 93.
Silvano Primati (πρωτίστῃ) 15.
Sophronio Epiſcopo Conſtantinæ 53.
Sporacio Comiti 97. Huic Sporacio etiam inſcripſit Theodoretus libros Hæreticarum fabularum, ut omittam Epiſtolam ad Sporacium qvam T. 4. Sirmondus edidit.
Staſimo Comiti & Primati 33.
Tauro Patricio 88.
Theoctiſto Epiſcopo 32. Berrhœæ 135.
Theodoreto Zeugmatenſi 126.
Theodoro Vicario 40.
Theodoto presbytero 107.
Theonillæ 7.
Theoſebio Epiſcopo. A. pag. 599, Latine.
Timotheo Epiſcopo 131.
Vincomalo Magiſtro 141.
Ulpiano Comiti 22.
Uranio Epiſcopo Emeſæ 122. 123.
Uranio Præſidi Cypri 76.
Urbano 74.
Zenoni Magiſtro militum. 63. & Conſuli 71.
Zeugmatenſibus 116.

Totum volumen auctarii Garneriani claudunt *Eutherii* Neſtoriani, Epiſcopi Metropolitani ſecundæ Cappadociæ, Tyanenſis Civitatis libelli XVIII. qvos inter *Athanaſii* Opera ſæpius Græce & Latine editos, ſub *Theodoreti* nomine olim legit Photius Cod. 46. verùm ex Marii Mercatoris * teſtimonio Garnerius vindicavit Eutherio, atqve

* Marius Mercator T. 2. edit. Garnerianæ pag. 277. 278. Locus qvem Mercator Latine vertit exſtat in auctario Theodoreti pag. 701. ſeq.

atqve de eo ſingularem diſſertationem promiſit, ſed qvæ poſt mortem ejus reperta non eſt. Inter Epiſtolas Epheſinas exſtant Latine in hoc ipſo Auctario *Epiſtolæ* ejusdem Eutherii 1) *ad Johannem Antiochiæ Archiepiſcopum* pag 591. 2) *ad Sixtum Epiſcopum Romæ* pag. 613. & 3) *ad Alexandrum Hierapolitanum* pag. 663. Sermones porro XVIII. qvi Græce hîc cum Abr. Sculteti verſione Latina leguntur, hi ſunt:

1. Ἐπιστολὴ, —παραινετικὴν δύναμιν ἔχουσα, καὶ τραγῳδίαν τῆς τῶν Ἐκκλησιῶν ταραχῆς. *Epiſtola ad Euſtathium, præfationis loco ſcripta, in qua motuum Eccleſiaſticorum tragœdia.*

2. Πρὸς τοὺς πλήθει μόνῳ κρίνοντας τὴν ἀλήθειαν, *adverſus eos qui in veritate dijudicanda ſolius judicio multitudinis feruntur.*

3. Πρὸς τοὺς κελεύοντας μὴ δεῖν ἀπὸ γραφῶν ζητεῖν ἢ λαλεῖν, δεχομένους τὴ παρ' αὐτοῖς πίστει. *Adverſus eos qui nec quærendum nec loquendum ex Scriptura præcipiunt, ſed in ſua fide acquieſcendum.*

4. Πρὸς τοὺς βασκαλλομένους κακοήθως, τὸ, ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο. *Adverſus eos qui maligne nobis objiciunt illud:* Verbum caro factum eſt.

5. Πρὸς τοὺς λέγοντας μίαν Φύσιν ἐπὶ Χριστοῦ. *Adverſus eos qui unam in CHriſto naturam eſſe contendunt.*

6. Πρὸς τοὺς λέγοντας ὅτι τὸ, ὁμολογεῖν Φύσιν τῷ σάρκα, τετράδα εἰσὶν αὖτι Τριάδος κηρύττειν. *Adverſus eos qui Naturæ Carnis Confeſſores, loco Trinitatis Quaternitatem dicunt docere.*

7. Πρὸς τοὺς λέγοντας, ὅτι κατ' ἄνθρωπον γινώσκειν τὸν Δεσπότην Χριστὸν, εἰς ἄνθρωπόν ἐστι τὰς ἐλπίδας ἔχειν. *Adverſus eos qui Humanæ in CHriſto Domino Naturæ Confeſſores ſpem ſuam in homine defigere dicunt.*

8. Πρὸς τοὺς λέγοντας, ἔπαθεν ἀπαθὴς θεὸς Λόγος. *Adverſus eos qui DEum Verbum impatibiliter paſſum dicunt.*

9. Πρὸς τοὺς λέγοντας, ἔπαθεν ὁ Θεὸς ὡς ἠθέλησε. *Adverſus eos qui dicunt, paſſus eſt DEus ut voluit.*

10. Πρὸς τοὺς λέγοντας, ὅτι χρὴ δέχεσθαι τὰς φωνὰς, καὶ δι' αὐτῶν σημαινόμενα, ὡς ἅπαντας ὑπερβαίνοντα. *Adverſus eos qui dicunt ſimpliciter eſſe ſacrarum literarum locutiones accipiendas, nec quid illæ ſignificent conſiderandum, cum omnium hominum captum excedant.* Hanc diſſertationem, qvemadmodum qvæ ſeqvitur decimam ſeptimam, qvo-

qvoqve *Jo. Dallæus* ſub Theodoreti nomine Græce & Latine vulgavit ad calcem libri ſui de fidei ex Scripturis demonſtratione. Genev. 1660. 8.

11. Πρὸς οὓς λέγοντας ἔπαθεν ὁ Θεὸς Λόγος σαρκί. *Adverſus eos qui dicunt, paſſus eſt DEus Sermo Carne.*

12. πρὸς οὓς λέγοντας ποίαν δώσουσιν Ἰουδαῖοι δίκην, εἰ μὴ Θεὸν ἀπέκτειναν. *Adverſus eos qui quærunt qualem pœnam Judæi daturi ſint, ſi non occiderunt DEum.*

13. Πρὸς οὓς λέγοντας Ἰουδαῖός ἐστιν ὁ μὴ ὁμολογῶν Θεὸν ἐσταυρῶσθαι. *Adverſus eos qui dicunt Judæus eſt qui non confitetur DEum crucifixum.*

14. Πρὸς τοὺς λέγοντας, ὅτι καὶ ἄγγελοι σὺν τῷ Ἀβραὰμ ἐσθίοντες ὅλως πάντως σαρκὸς ἐπέφερον φύσιν. *Adverſus eos qui dicunt nec Angelos cum Abrahamo edentes carnes naturam omnino induiſſe.*

15. Πρὸς τοὺς σμικρύνοντας ἕκαστον θαῦμα, τῇ ἀρνήσει τοῦ σώματος. *Adverſus eos qui nullum non miraculum imminuunt eo quod carnem negant.*

16. Πρὸς τοὺς ζημιοῦντας ἡμῶν τὸ γένος, τῷ μὴ λέγειν ἐκ τῆς φύσεως ἡμῶν εἰληφέναι τὸν ἀπαρχὴν τὸν Σωτῆρα. *Adverſus eos qui damno afficiunt genus noſtrum, eo quod negant Servatorem ex Natura noſtra ſumpſiſſe primitias.*

17. Πρὸς τοὺς κελεύοντας ἁπλῶς πιστεύειν τοῖς λεγομένοις, καὶ μὴ καταναοεῖν τὸ πρέπον ἢ τὸ ἀπρεπές. *Adverſus eos qui volunt ſimpliciter iis quæ dicta ſunt credendum, nec conſiderandum quid conveniat & quid non conveniat.* Hanc diſſ. à Dallæo ſub Theodoreti editam nomine jam dixi.

18. Πρὸς τοὺς ἀναιροῦντας τὴν τῶν Φύσεων διαφορὰν μετὰ τὸ πάθος καὶ τὴν ἀνάληψιν. *Adverſus eos qui duarum Naturarum diſcrimen poſt paſſionem & aſcenſionem tollunt.*

Alia Theodoreti ſcripta inedita, ſuppoſititia vel deperdita.

Collectio Canonum MS. allegatur à Salmaſio de primatu Papæ pag. 235. & alibi. *Habebo Theodoritum in Canones Apoſtolorum*, inqvit Joſ. Scaliger Scaligeranis ſecundis pag. 239.

Apologia pro Diodoro Tarſenſi & Theodoro Mopſveſteno, qvam Hebed JEſu vocat *Apologiam Patrum*, fragmenta occurrunt in Actis Concilii V.

Per

Per *Opus adverſus Origenem* qvod apud Syros exſtare idem Hebed Jeſu ſcribit, *libros adverſus hæreſes* intelligendos eſſe monet Rich. Simon III. 19. Epiſtolar. ſelectar. pag. 110. Idem notat per *librum de Politia* qvem Theodoreto tribuit Abraham Ecchellenſis, *homilias de Providentia* intelligi, de qvibus ſupra, num. 17.

Bina Theodoreti fragmenta *adverſus Sabellium*, *de Trinitate* Latine edidit Stephanus Baluzius Tom. IV. Miſcell. Emendat Cotelerius III. monumentor. Eccleſiæ Græcæ p. 561.

Ex opere adverſus Eutychetem & Dioſcorum Alexandriæ Epiſc. de incarnatione fragmenta in Nicetæ Catena ad Lucam à Corderio edita & in Bibl. Concionatoria Combefiſii, è MS. Mazariniano. Idem opus Theodoreti laudans Gennadius cap. 89. *ſcripta fortia* appellat.

Epiſtola ad Monachos Euphrateſiæ, Oſroënæ, Syriæ, Phœnices & Ciliciæ MS. in Bibl. Vindobonenſi teſte Lambecio III. pag. 96. incipit: ὁρῶν τινὲς ἐν τῷ παρόντι καιρῷ τῆς Ἐκκλησίας ταραττομένην. Ibidem memoratur MS. Theodoreti ſcriptum ὅτι καὶ μετὰ τὴν ἐναν θρώπησιν ἕνας ἐστὶν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. *Quod CHriſtus etiam poſt aſſumtionem humanæ Naturæ unus ſit Filius.* Incipit: Οἱ τὰς καθ' ἡμᾶς συνοφανίας συντιθέντες.

Contra Marcionem ſcripſiſſe ſe teſtatur Epiſt. 82. ad Euſebium Ancyranum, & 116. ad Renatum presbyterum & 145. ad Monachos CPol. Vide etiam qvæ in religioſa Hiſtoria Tom. 3. pag. 860.

Contra Judæos, qvod de CHriſto ſint edita vaticinia Prophetarum. Epiſt. 113. 116. & 145.

Ad quæſita Magorum in Perſide librum memorat Epiſt. 82. & 113. & lib. V. Hiſt. Eccleſ. cap. 39.

Myſticum librum ſive *de Myſteriorum fidei expoſitione libros XII.* Epiſt. 82. & lib. 5. de hæreticis fabulis.

Alii duo Theodoreti.

Theodoretus Zeugmatenſis, ad qvem eſt noſtri Epiſtola 126.

Theodoretus Alindorum in Caria Episcopus, qvi Concilio CPol. sub Menna A. C. 536. interfuit, & cui Garnerius tribuit libros qvinqve posteriores qvos libris Historiæ Ecclesiasticæ Theodoreti de rebus ab A. C. 427. ad imperium Leonis senioris sive ad A. 457. subjunctos narrat Gennadius de scriptoribus Eccles. cap. 89.

In Scaligeranis legas: *le meilleur de tous les anciens est Theodoritus, quem male Theodoretum vocant, car cela signifie le participe, & Theodoritus le nom, il n'y a point d'allegorie.* Qvanqvam vero nolim cum qvoqvam contendere qvi Theodoritum vocaverit, ut ipse sæpe feci, & à viris doctis passim video fieri, tamen id potius ex eo cœpisse primum existimo, qvod η tanqvam ι pronunciaverint multi, qvam qvod minus recte Theodoretus dicatur. Cur enim Agapetum dicimus? cur in Epicteto & aliis nominibus propriis consimilibus η in ι non mutamus?

Theodoreti Operum editiones Latinæ.

Romana Pauli Manutii. 1556.

Colonienſis ex officina Jo. Birckmanni A. 1567. & 1573. qvam posteriorem recensetBellarminus de S. E. & Possevinus in Apparatu.

Parisiensis 1603. apud Antonium Hierat.

Colonienſis 1617. fol.

Claudam hoc de B. Theodoreto caput versibus Johannis Eychaitensium Metropolitæ p. 36. præclarissimis Ecclesiæ Doctoribus, non obstante ejus cum S. Cyrillo controversia eum accensentis:

Ἀνιχνεύσας σὺν σοφὲς διδασκάλοις
Καὶ τὸν Θεοδώρητον αὐτοῖς συγγράφω
ὡς ἄνδρα θεῖον, ὡς διδάσκαλον μέγαν,
ὡς ἀκεραίδαντον ὀρθοδοξίας φύλον.
Εἰ δ' ἐκλονήθη μικρὸν ἐκ τινος τύχης,
Ἄνθρωπος ἦν, ἄνθρωπε, μὴ κατακρίνης.
Οὐ γὰρ τοσοῦτον δυσσεβὴς ἦν ὁ κλέων,
Ὅσον μετεῖχε τῆς ἐρεσικῆς βίας.
Τί γὰρ Κύριλλον πανταχοῦ νικᾶν ἔδει,
Καὶ δογματιστὴν ὄντα καὶ λογογράφον;
Ὅμως δὲ τοῦτο καὶ διορθωτὴ πάλιν.
Τὰ δ' ἄλλα πάντα τῶν μεγίστων ποιμένων
Βλέπων τὸν ἄνδρα μηδενὸς λελειμμένον,
Ἐντεῦθα τούτου εἰκότως συνεγγράφω.

LEO-

LEONTIUS Byzantinus, *Scholaſticus* * poſt Jo. Philoponi Tritheitæ ** mortem atqve adeo non ante A. C. 610. ſcripſit librum *de ſectis* in decem πραξεις ſive lectiones diſtributum exceptumqve ex ore *Theodori* Abbatis cujus adhuc nonnulla MSS. in Bibl. Vindob. teſte Lambecio Tom. 3. pag. 63. reperiuntur. Prodiit liber ille ex *Jo. Sambuci* Bibliotheca, Græce & Latine *Jo. Leunclavio* interprete, una cum Imp. Manuelis Comneni legatione ad Armenios, Leonis M. Epiſtola de fide, Jo. Damaſceni dialogo contra Manichæos, Conſtantino Harmenopulo de ſectis, & ejusdem Harmenopuli, S. Auguſtini & S. Hilarii de fide. Baſil. 1578 8. & in auctario Bibliothecæ Patrum Pariſ. 1624. Tom. 1. ſive edit. Morellianæ Tomo XI. pag. 493. Exſtat & Latine ex Leunclavii verſione Tomo IX. edit. Lugd. pag. 661. præmiſſa Leontii vita ſcripta à Caniſio, in qva Leontium hunc cum Origeniſta, qvi noſtrum ætate anteceſſit, confundit. Codicem MS. editis auctiorem fuiſſe apud Iſaacum Voſſium notat Clariſſemus Caveus.

Cum hoc non confundendus LEONTIUS *Byzantinus* junior, Chronographus, qvi creditur Conſtantini Porphyrogenetæ juſſu circa Anno CHriſti 920. *libris qvatuor* mandaſſe memoriæ *Chronicon* de vitis totidem Imperatorum CPolitanorum, Leonis Armenii, Michaëlis Balbi, Theophili Michaëlis F. & Michaëlis Theophili F. qvi præfuerunt ab Anno CHriſti 813. ad 867. Prodierunt ſine auctoris nomine Græce & Latine cum verſione po-

* Alius & antiqvior eſt Leontius *Scholaſticus*, cujus Epigrammata qvædam Græca non inelegantia leguntur in Anthologia in Gabrielem ſub Juſtiniano Imp. præfectum, cui libros ſuos Jo. Laurentius Philadelphienſis Lydus inſcripſit de qvo dixi lib. 3. c. 20. Leontius is forte *Referendarius* Procopio in arcana hiſtoria & lib. 3. de bello Gothico memoratur. Ex Scholaſticis enim erant Referendarii ut monet Nic. Alemannus ad Procopium pag. 84. edit. Rom. Vide & Gretſerum de Cruce pag. 1483. & Bandurium pag. 837. ad Antiqvitates CPol. qvi hunc Leontium ad Opus Digeſtorum ſive Pandectarum Juris à Juſtiniano cum aliis JCtis adhibitum obſervat.

** Vide πραξιν qvinta pag. 467. Cæterum *liber triginta capitum* qvem *adverſus Philoponum* ſcripſiſſe Leontius Monachus à Nicephoro XVIII. 48. traditur, intercidit. Ibidem Nicephorus Leontii illius φιλοχριστιν licet annis aliqvanto juniorem fuiſſe ait Georgium Piſidem qvi circa A. C. 630. ſcripſit. Ex Leontii Byzantii *triginta capitibus adverſus Severum* vide qvæ affert Euthymius parte 2. panopliæ, T. 19. Bibl. Patrum Lugd. p. 185. ſeq.

ſtuma Franciſci Combefii, inter ſcriptores Hiſtoriæ Byz. qvi Theophanis Chronicon continuarunt Pariſ. 1685. fol. Subjicitur cum ejusdem Combefiſii verſione *vita Baſilii Macedonis*, qvam eidem Leontio viri docti tribuunt, licet in Allatii ſymmictis refertur ad Conſtantinum Porphyrogenitum, ſub cujus nomine illam cum Allatii verſione edidit Bartoldus Nihuſius A. 1653. 8.

In Catalogo MSS. Bibl. Palatinæ pag. 102. memorantur Leontii (*Hieroſolymitanum* codex appellat, & certe ante Byzantinum ſcripſiſſe videtur in fine ſæculi V. aut ſexti initio qvia poſtremam omnium Synodum laudat Chalcedonenſem) diſputationes VIII. adverſus Eutychianos ſive Severianos & Neſtorianos, I. *adverſus eos qui dicunt unam eſſe in CHRISTO naturam compoſitam*, LXIII. θεωρίαι, *cum annexis multis veterum* * *teſtimoniis, etiam Latinorum.* II. & III. *Contra eos qui duas perſonas in CHRISTO ſtatuunt, nec compoſitionem ullam admittunt.* IV. *Adverſus tertiam eorum impietatem, qui duos Filios, in incarnationis Myſterio videri volunt.* V. *Quarta illorum impietatis confutatio, qui S. Virginem Deiparam appellare recuſant.* VI. *Quinta impietatis eorum demonſtratio, qui naturalem CHRISTI Deitatem negare non erubeſcunt.* VII. *Sexta eorum impietatis demonſtratio, qui CHRISTUM hominem* Θεοφόρον, *& non Deum* ἀνθρωποπάθητα *contendunt.* VII. *Septima impietatis eorum confutio, dum illos reprehendunt, qui unam S. Trinitatis perſonam carne paſſam dicunt.* Idem opus MS. in Bavarica Bibl. num. 117. exſtare teſtatur & ab erudito aliqvo viro edi optat Henr. Caniſius, à qvo habemus alia Leontii Byzantini ſcripta *Franciſco Turriano* S. I. interprete, edita Latine Tomo IV. Antiqvar. lection. recuſaqve Tom. IX. Bibl. Patrum Lugd. pag. 674, & in nova lectionum Caniſii editione qvam Roterodami

* Qvi in iſto opere à Leontio citantur, ut in eodem Catalogo MSS. Bibl. Palatinæ notatum legitur, hi ſunt: Athanaſius, Baſilius, Gregorius Theol. Gregorius Nyſſenus, Gregorius Thavmaturgus, Cyrillus Alex. (cujus laudantur cum alii libri tum κεφαλαίων ἑρμηνεία, τὰ γλαφυρὰ, liber ad Theodoſium Imp. liber adverſus Neſtorium. Epiſtolæ ad Hebræos expoſitio. Scholia, Χρήσεις ſive dicta è Patribus mutuata. Objectionum ſolutio. Epiſtolæ tum aliæ tum ad Succenſum.) Chryſoſtomus, Juſtinus, Ephraim Syrus, Iſidorus Peluſiota, Paulus Emeſenus, Theodorus Antiochenus, Cyrillus Hieroſol. Petrus Alexandrinus, Severianus Gabalenſis, Proclus CPol. Hippolytus, Amphilochius Iconienſis, Amphilochius Sidenſis, Flavianus Antiochenus, Euſtathius Antiochenus, item *Latini*: Julius & Silveſter Epiſcopi Romani, Ambroſius, Auguſtinus, Hilarius Pictavienſis. Nec non *Hæretici* Mixophyſitæ, & Timotheus Ælurus Monophyſita.

dami parat V. C. Jacobus Baſnage, propediem ut ſpero emendatius iterum vulganda illuſtrandaqve, ſunt autem hæc: I. *Contra Eunomio-docetas*, ſive Neſtorii & Eutychetis contraria commenta, ſubjunctis teſtimoniis Baſilii, Gregorii Theologi, Procli CPol. Iſidori (Peluſiotæ) S. Juſtini Philoſophi & Martyris ex libro tertio de Trinitate, S. Irenæi, S. Hippolyti Epiſcopi & Martyris ex benedictionibus Balaam, Petri Epiſcopi Alex. S. Cyriaci Epiſcopi Paphi & Confeſſoris, S. Athanaſii, Gregorii Nyſſeni, S. Julii Epiſcopi Rom. Hilarii, Ambroſii, S. Amphilochii, S. Gelaſii Epiſc. Cæſareæ Palæſtinæ & confeſſoris, Auguſtini, Johannis CPol. S. Ephraim, Cyrilli Epiſcopi Hieroſol. ex qvarta Catecheſi, S. Flaviani, Antiochi Epiſcopi Ptolemaidis, S. Pauli Epiſcopi Emeſeni & Cyrilli Alex. II. *contra Aphthartodocetas*, ſubjunctis teſtimoniis Dionyſii Areopag. Juſtini ** ex orat. contra gentes, Athanaſii, Baſilii, Gregorii Naz. & Nyſſeni, S. Ambroſii, Johannis CPol. S. Ephraim, & Cyrilli Alex. III. *De Neſtorianorum impietate ſecreto tradita & de ejus parentibus Theodoro Mopſveſteno & Paulo Samoſateno triumphus.* Confer Jo. Garnerii diſſertatt. ad Marium Mercatorem Tom. 2. pag. 319. ſeq. IV. *Liber in eos qui proferunt nobis quædam Apollinarii* & Apollinariſtarum *falſo inſcripta nomine Sanctorum Patrum* Gregorii Thavmaturgi, aut Athanaſii aut Julii. V. *Solutiones argumentationum Severi.* VI. *Dubitationes hypotheticæ & definientes contra eos qui negant eſſe in CHRISTO poſt unionem duas veras naturas.*

Leontii Epiſcopi * *Neapoleos* ſive Hagiopoleos in *Cypro* inſulæ, ſeculi ſeptimi initio, Mauricio imperante clari *ſermo in Simeonem* qvando is Dominum in ulnas ſuas excepit. Græce ex codice Segvieriano cum latina *Combefiſii* verſione Tom. 1. auctarii novi Bibl. Patrum Pariſ. 1648. pag. 681.

In diem feſtum Mediæ Pentecoſtes. Græce & Latine ibid p. 701.

In idem feſtum & in cæcum à Nativitate, nec non in illud: nolite judicare ſecundum faciem. Græce & Latine, cum Combefiſii verſione & notis, ibid. p. 719. Latine etiam in Bibliotheca Combefiſii Concionatoria & Tom. 9. Bibl. Patrum Lugd. p. 718.

** Locum Juſtini ex Codice Leontii qvi MS. exſtat in Bibl. Bodlejana, Græce produxit V. C. Jo. Erneſtus Grabe T. 2. ſpicilegii Patrum p. 172.

* Apud Simlerum male, *Nicopoleos.* Et apud Baron. Ad A. 594. 3. *Conſtantia Cypri.*

In Synodo VII. Act. 4. Leontius Cypri Episcopus traditur scripsisse πολλὰ ἐγκώμια καὶ πανηγυρικοὺς λόγους, & sermonem εἰς τὴν μετεμόρφωσιν τ̃ Σωτῆρος ἡμῶν. In indice Allatiano ad Leontium refertur *laudatio S. Jobi*, (duplex sub Leontii sed CPol. presbyteri nomine homilia in Jobum MS. in Bibl. Vindob. vide Lambecium Tom. 4. pag. 68. 69.)

In magnam paraſcevem & in paſſionem CHRISTI. (Lambec. ibid. pag. 69. ſeq.)

In Petrum.

In proditionem CHRISTI & uxorem Jobi. (Lambec. p. 69.)

In Domini reſurrectionem

Εἰς τὰ προφητίσματα, εἰς τὰ βαΐα καὶ εἰς τὸν ἔγερσιν τ̃ Λαζάρου. Hæc eſt qvæ inter S. Chryſoſtomi homilias legitur Tom. 7. edit. Savil. pag. 334. Incipit: ἤδη τῆς πνευματικῆς πανηγύρεως.

In eadem Synodo VII. Tom. 3. Binii pag. 560. Leontius Cypri Episcopus affirmatur ſcripſiſſe *vitam Johannis Eleemoſynarii*, ArchiEpiſcopi Alexandrini defuncti Anno CHriſti 616. (Vide Pagium ad Anno CHriſti 620.) qvæ Græcè MS. in Bibl. Cæſarea teſte Neſſelio parte V. pag. 16. & in Codice Colbertino 505. qvem Cangius evolvit. Allegatur ab Allatio lib. de purgatorio pag. 732. interpolata & Latine tantum extat apud Roſvveidum lib. 1. de vitis Patrum, Suriumqve ac Bollandum 23. Januar. & *vitam Simeonis* τ̃ σαλ̃ ſive *ſimplicis*, qvæ Græce itidem obvia in Bibl. Cæſarea teſte eodem Neſſelio parte V. pag. 43. Latine apud Surium 1. Julii. At *vitæ S. Gregorii* Agrigentini Epiſcopi, auctorem habet Leontium presbyterum & Abbatem monaſterii S. Sabæ, Λεοντίου πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου τ̃ μονῆς τ̃ ἁγίου Σάβα τ̃ Ῥωμαίων πόλεως εἰς βίον καὶ θαύματα τ̃ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τ̃ Ἀκραγαντίνου. Extat Græce in codice Colbertino 1677. & latinè atqve interpolata ſine auctoris nomine habetur apud eundem Surium 22. Nov.

Affertur & in jam dicta Synodo VII. fragmentum ex Leontii Cyprii πέμπτῳ τῶ κ̃ Ἰουδαίων λόγῳ ὑπὲρ τ̃ Χριστιανῶν Ἀπολογίας Græce & Latine Tom. 7. Concilior. edit. Labbei pag. 236. Tom. 3. Binii pag. 556. Idem fragmentum in MS. Codice Bibl. Cæſareæ exſtat Græce teſte Lambecio Tom. 5. p. 137. Habes & in Horto cruceis Jacobi Gretſeri. Aliud Latine habetur in limine tomi ſecundi ſupplement. Bibl. Patrum Morellianæ Pariſ. 1639. ex Antiqvis lect.

Cani-

Caniſii Tom. 5. part. 1. pag. 200-202. Meminit illius Leontiani adverſus Judæos ſcripti etiam Jo. Damaſcenus Orat. de imagg.

Leontii hujus Cyprii συναγωγῶν ſive *Locorum Communium Theologicorum libri duo*, alter τῶν θείων alter τῶν ἀνθρωπίνων nondum in lucem prodierunt, etſi alter τῶν ἀνθρωπίνων fuit apud Franciſcum Turrianum, ut teſtatur ipſe lib. I. de Hierarchicis ordinationibus Miniſtrorum Eccleſiæ c. 12. & lib. V. defenſionis Epiſtolarum Pontificum cap. 20. qvod obſervatum doctiſſimo Colomeſio in paralipomenis de Scriptor. Eccleſ. qvi putat etiam his Leontii locis communibus uſum *Johannem Damaſcenum* in ſuis parallelis, qvæ in lucem nuper protraxit C. V. Michael le Qvien in præclara ſua qvam publicavit Damaſceni editione. Leontium in locis communibus de origine animarum laudat Sirmondus Tom. 2. Opp. pag. 456. Præter Leontium & Damaſcenum locos communes è S. Scriptura & antiqvis Eccleſiæ Doctoribus decerptos ſcripſere S. *Maximus* & *Antonius* inde dictus *Meliſſa*. Inter latinos *Beda* (T. VII. p. 370-458. & Angloſax. in Bibl. Bodlej.) ac *Defenſor* qvidam in *ſcintillis* in Urſini nutritoris ſui gratiam ſcriptis excuſisqve Antvverpiæ 1550. Venet. 1552. atqve inde Coloniæ. Tum *Joannes* Abbas qvem ex Codice Bibl. montis Caſſini deſcripſiſſe ſe refert Jo. Mabillonius in Muſeo Italico p. 123. Omitto Thomam Hibernicum, aliosq; recentiores.

Leontii *Commentarios MSS. in Johannem* memorat Maldonatus ad Johannis VII. ubi refert in illo Codice fuiſſe Hiſtoriam adulteræ, ſed obelo notatam.

Oratio in laudem S. Epiphanii memoratur à Theodoro Studita in Antirrhetico ſecundo p. 130. T. 5. Opp. Sirmondi.

LEONTII VARII.

Leontius *Aglaionis* F. de qvo meminit Plato IV. de Rep. p. 411.

Leontius Epiſcopus *Ancyræ* in Galatia, ad qvem Epiſtola S. Chryſoſtomi memoratur Theodorito V. 31. Hiſt. Eccleſ.

Plures itidem Iſidori Peluſiotæ ad Leontium Epiſcopum (neſcio qvem) exſtant: & aliæ ad Leontium Diaconum. Inter Epiſtolas Chryſoſtomi octogeſima tertia eſt ad Leontium, ſed diverſi ab illa qvam Theodoretus legerat argumenti.

Leon-

Leontius *Antiochenus* hæreticus, adverſus qvem Photius Svidæ teſte ſcripſit.

Leontius Phryx, Luciani Antiocheni * diſcipulus, Epiſcopus *Antiochenus*, ὁ Δογματικός, ſive ἐκτομίας αὐτίχειρ & Arianis favens, ac circa A. C. 358. denatus, cujus fragmentum ex *oratione in S. Babylam* exſtat in Chronico Paſchali pag 270. & editionis Raderianæ p. 630. In eodem Chronico pag. 672. Leontius iſte qvod mireris vocatur μακάριος Λεόντιος, ἀνὴρ κῦρ πίστεως πιστὸς τῷ κυρίῳ ὁλαβὴς καὶ ζηλωτὴς ὑπάρχων τῆς ἀληθοῦς πίστεως.

Leontii, *Arabiſſi* in Cappadocia Epiſcopi εἰς τὸν κτίζειν λόγον καὶ εἰς τὸν Λάζαρον lectus Photio, qvi ex eo excerpta exhibet Codice 272. Atqve ex Photio accepit qvæ ex hoc Leontii ſermone affert Allatius ad Euſtathii Hexaëm. pag. 52. etſi & ipſe habuit Leontii ſermonem MS. de Lazaro cujus initium : ἰδὼν εἰς ἔοικε τῆς ἀγάπης ἐστὶν ἰσχυρότερον.

Leontius *Arelatenſis* Epiſcopus qvi Concilio Arelatenſi A. C. 475. præfuit. Confer Henricum Noris lib. 2. Hiſt. Pelagianæ cap. 15. Huic Leontio profeſſionem fidei inſcripſit Fauſtus Rhegienſis. Meminit & Sidonius VII. 6. Epiſt. *Epiſtolam ipſius ad Hilarum* edidit Lucas Dacherius Tomo V. ſpicilegii.

Leontius Philoſophus *Athenienſis*, Athenaidis ſive Eudociæ Pater qvæ Theodoſio juniori Imp. nubſit. Vide Socratem VII. 21. Jo. Malalam in Chron. Tom. 2. pag. 52. Zonaram, Cedrenum aliosqve. Neqve audiendus Chronici Paſchalis auctor qvi Philoſophum illum Heraclitum appellat.

Pontius Leontius *Burdegalenſis* qvem primum Aqvitanorum vocat Sidonius VIII. 12. Epiſt. Vide & Epiſt. 11. ejusdem libri & carmen 22. Ab hoc diverſus Leontius *Epiſcopus Burdegalenſis* Venantio Fortunato lib. 1. celebratus, ſui enim matrem *Liviam* vocat Sidonius lib. VIII. Epiſt. 11. Fortunatus lib. 1. Carmine 17. & lib. 4. carmine 10. *Placidinam*. Sed fuit & alter Leontius Burdegalenſis Epiſcopus anterior ſive ætate prior, cujus Epitaphium exſtat apud eundem Fortunatum lib. 4. carmine 9. Qvod vero Gabriel Lurbeus in Chronico rerum Burdegalenſium hunc Leontium refert ad A. C. 485. alterum ad 555. non magis certum eſt, qvam qvod Vinc-

tus

tus ad Epiſtolam 19. Auſonii, nomen integrum Paulini ad qvem Auſonius ſcribit, putat fuiſſe *Pontium Paulinum Leontium*.

Leontius *Byzantinus* Origeniſtarum fautor circa A. C. 540. de qvo Cyrillus Scythopolitanus in vita Sabæ ap. Coteler. T. 3. monument. & Simeon Metaphraſtes in vita Cyriaci Anachoretæ in tomo Analector. qvem A. 1692. edidere Monachi Benedictini. De aliis duobus Byzantinis Leontiis ſupra p. 451. dictum.

Leontius *Cæſareenſis* in Cappadocia Epiſcopus, qvi Conciliis Ancyrano A. C. 314. Neocæſareenſi A. 315. & Nicæno A. 325. interfuit. Atqve ad hunc referenda *diſputatio contra Philoſophum Arianum*, qvam in Bibl. Vindobonenſi MS. haberi ſcripſit ex Poſſevino Labbeus. Eſt autem nihil aliud qvam locus ex Gelaſii Cyziceni Actis Concilii Nicæni, in qvo Leontii cum Philoſopho concertationes referuntur. Vide Neſſelii Catalogum MSS. Bibl. Vindob. parte V. pag 176. Leontium hunc inter eos qvorum ſcripta nihil ſuſpecti minusqve ſinceri continent, laudat S. Athanaſius λόγῳ 1. contra Arianos. Plura de illo Bollandus, 13. Januarii pag. 781. ſeq. T. 1. & Poſſinus ad S. Nili laudationem Albiani pag. 186. ſeq. Combefiſius ad Amphilochium p. 266. Vide & Lambecium VIII. p. 371.

Domitius Leontius qvi cum Salluſtio *Conſul* fuit A. C. 344.

Leontius ad qvem Julianus Imp. Epiſt. 22. num is qvi Conſularis Palæſtinæ circa A. C. 372. ad qvem Libanii Epiſtolæ, vide Jac. Gothofredum in Proſopographia Codicis Theodoſ. p. 369.

Leontius Comes Orientis A. C. 349.

Leontius Cyzici præfectus ſub Dioeletiano, ſi fides Actis SS. Philetæri & Eubioti apud Papebrochium 19. Maji Tom. IV.

Leontius ὁ Δαβεραχάζης apud Agathiam IV. p. 127.

Leontius qvi Evchologium Græcorum recenſuit, de qvo Allatius pag. 19. de libris Eccleſ. Græcorum.

Leontius Euſtratius Cyprius, à qvo Chryſoſtomum contra Judæos ex patria Auguſtam Vindel. allatum accepiſſe ſe teſtatus fuit David Hœſchelius.

Leontius, latinus *ſcriptor fabularum*, cujus meminit Jo. Alexander Braſſicanus notis ad Petronium p. 572. editionis V. C. Petri Burmanni: *Marti gramen ſacrum quod ex humano cruore procreatur. Meminit & L. Apulejus de herbis, & Leontius Mythographus, auctor minime malus, ſuperioribus*

rioribus annis à nobis tantum non ab inferis excitatus, & aliquando cum Philologis communicandus. Geſnerus in Bibl. *Leontii cujusdam librum in quo aliquot fabulæ Poëtarum enarrantur, exſtare, videor mihi alicubi legiſſe.* Neſcio idemne ſit *Leontius Grammaticus* cognomento *laſcivus*, de qvo Auſonius in profeſſoribus Burdegalenſibus Epigramm. 7.

Leontius Epiſcopus *Forojulienſis* circa A. C. 433. defunctus, cui Caſſianus decem priores ſuas collationes dedicavit. Vide Henricum Noris lib. 2. Hiſt. Pelagianæ cap. 3. & 15. Vincentium Barralis in Chronologia ſanctor. Abbatum Lerinenſium p. 126. ſeq.

Leontius presbyter *Hieroſolymitanus*; qvi Allatio notante auctor eſt homiliæ de illo qvi deſcendens in Jericho incidit in latrones T. 7. Chryſoſt. edit. Savilianæ p. 506. Vide & ſupra p. 452.

Leontius *juriſperitus* CPoli, imperante Theodoſio juniore, circa A. C. 425. cui Comitiva ordinis primi conceſſa in codice Theodoſiano lib. 6. tit. 21. lege unica de Profeſſoribus. Idem forte (ut ſuſpicatur vir doctiſſ. Jacobus Gothofredus) qvi deinde præfectus urbis CPol. fuit.

Leontius ad qvem leges qvædam leguntur in Codice Theodoſiano ſcriptæ Conſtantino M. imperante circa A. 317-332. Vide Jac. Gothofredi proſopographiam Codicis Theodoſ. p. 369.

Leontius *Lampſacenus* Epicuri diſcipulus, ab aliis Leo ſive Leonteus dicitur, ut notatum à me lib. 3. cap. ult. ubi etiam memoravi Leontium fœminam Epicuro & Metrodoro adamatam qvæ contra Theophraſtum ſcripſit. Leontia hæc dicitur apud Petrum Bleſenſem Epiſt. 79. minus recte.

Leontius Lydiæ Epiſcopus. Infra in Tripolitano.

Leontius *Magiſtrianus* ad qvem Iſidori Peluſiotæ Epiſtola lib. III. 229. 360.

Leontius *Magneſianus* ſive Magneſiæ in Aſia Epiſcopus, qvi interfuit concilio Epheſino latrocinali Anno CHriſti 449. & Chalcedonenſi A. 451.

Leontii Martyres 19. Mart. 24. April. 18. Jun. 10. Jul. 1. Aug. 12. & 27. Sept. &c.

Leontius *Mechanicus*, cujus de Aratea ſphæra breve ſcriptum Græce exſtat. Dixi de eo lib. 3. cap. 18. ubi notavi eum vixiſſe videri temporibus Mauritii Imp. qvi A. C. 602. jubente Phocâ ſecuri percuſſus eſt.

Leon-

Leontius *Monachus*, ſub Zenone Imp. (qvem A. C. 491. obiiſſe conſtat) de illo Svidas in Λεόντιος.

Leontius *Monachus Monembaſiotes* A. C. 1128. defunctus. Vide Bernardi de Montfaucon Palæographiam Græcam p. 60.

Leontius magiſter militum, ex præfectis prætorio, Conſularis atqve *Patricius*, qvem Juſtinianus Imperator ad jus civile ordinandum & novum Codicem faciendum una cum Triboniano & aliis allegit A. C. 529. Videndum, idemne ſit cum Leontio Scholaſtico & referendario, de qvo ſuo loco. Ad Theodebertum Francorum Regem legatus eſt ab eodem Juſtiniano, ut memorat Procopius lib. 3. de bello Gothico.

Leontius Neapolitanus Cypri Epiſc. de qvo dixi p. 453.

Leontius *Phoronei* Argivorum Regis frater, apud Petrum Bleſenſem Epiſt. 79. ut alios antiqviores teſtes jam præteream.

Leontius *Præfectus* Illyrici ſub Theodoſio juniore circa A. C. 412.

Leontius *præfectus* Urbis A. C. 355. laudatus Ammiano XV. 7. antea *Quæſtor*. id. XIV. 11.

Leontius *presbyter & Abbas Monaſterii S. Sabæ* in urbe Roma (nova i. e. CPoli) qvi ſcripſit vitam S. Gregori Agrigentini, de qva ſupra pag. 454. in ſcriptis Leontii, Epiſcopi Neapolitani.

Leontius Referendarius. Supra p. 451.

Leontius *Rhinotmetus* Imperator, qvi ut Juſtinianum II. naſo mutilatum relegaverat, ita pœnam talionis Abſimaro dedit A. C. 698. ut præter alios refert auctor Hiſt. miſcellæ XX. 3.

Leontius *Santonenſis* in Gallia Epiſcopus & Confeſſor ſæculo VI. de qvo Acta Sanctor. T. 3. ad 19. Martii p. 33. 34.

Leontius Scholaſticus. Supra p. 451.

Leontius à ſecretis in Synodo Nicæna ſecunda.

Leontius Soſtrati *ſervus* apud Pſeudo Abdiam in S. Andreæ Apoſtoli vita III. 31.

Leontius *Siculus* qvi ſcripſit vitam S. Gregorii Agrigentini qvam ex codice Mediceo deſcripſiſſe ſe & ad 30. Sept. editurum promiſit Papebrochius Tom. 2. Maji pag. 506. Vide paulo ante in Leontio presbytero.

Leontius *Sophiſta* qvem invitum commendatione ſua ad Θεῖον σοφιστικὸν Athenis evectum eſſe teſtatur Olympiodorus Hiſtoricus apud Photium Cod. 80. pag. 110. Claruit Olympiodorus ille circa A. C. 410.

Leontius *Tripolitanus* in Lydia Episcopus, natione Mysus, tempore Constantii Imp. de qvo ex Philostorgio Svidas in Ἀετίου. Aëtio faviſſe docet idem Philostorgius VII. 6. Hic est Leontius, Lydiæ Episcopus qvi fidei Seleucienſi ſubſcripſit apud Epiphan. LXXIII. 26.

Leontius qvi contra Zenonem Imp. *tyrannidem* Antiochiæ arripuit A. C. 482. inde captus in Papyrio Isauriæ castello & una cum Illo criminis socio decollatus A. C. 488. ut narrant Marcellinus Comes, Theophanes alliqve.

Apud Plinium XXIV. 8. Codices qvidam inter statuarios celebres Leontium referunt, sed legendum Leontinus, ut Pythagoras Leontinis Siciliæ opido oriundus intelligatur, qvemadmodum ex Pausania notarunt Jo. Jonsius diſſ. de spartis pag. 222. Franciscus Junius in Catalogo artificum, & ad Plinii locum T. V. pag. 115. 164. Jo. Harduinus.

Ex Leontio nescio qvo plura leguntur excerpta in Geoponicis Græcis, licet in Codicibus qvibusdam pro Leontio Leontinus legitur. Photius Cod. 163. vocat Leontem, testaturqve ejus sententiam præferri, si qva alios de re rustica scriptores in diversa ab eo abire contingat.

EUTHYMIUS ZIGABENUS, sive ut in qvibusdam Codd. ZIGADENUS, Monachus Græcus in monasterio Deiparæ τῆς φιλανθρώπου CPoli, clarus temporibus Alexii Comneni, apud qvem gratiosus fuit, & ei A. C. 1118. defuncto adhuc superstes. De eo videnda Comnena libro XV. Alexiados, & ex recentioribus Allatius II. 10. 5. de consensu utriusqve Ecclesiæ.

Scripta ejus hæc sunt: 1. *Panoplia dogmatica Orthodoxæ fidei*, adversus omnis generis hæreticos, Παντοπλία δογματικὴ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ἤτοι συλλογὴ δογμάτων, jussu Alexii Comneni ex Patrum scriptis contexta divisaqve in titulos XXVIII. Laudatur ab Anna Comnena in Alexiade lib. XV. pag. 490. & qvi multa ex eo repetiit Niceta Choniata in thesauro Orthodoxæ fidei. Latine * vertit *Petrus Franciscus Zinus*, Veronensis ** Venet. 1555. fol. Lugd. 1556. 8. Paris. 1580. 8. & Tomo XIX. Bibliothecæ Patrum Lugd. 1677. fol. Loca Græce produxit Petavius dogm.

* Non Græce, ut legas in Vossii II. 27. de Hist. Græcis.

** In Cavei Hist. literaria perperam memoratur editio Venet. 1575. & Paris. 1556. 8.

dogm. Theol. Tom. 1. pag. 125. 170. 172. 174. 175. 261. 293. 301. 368. 372. &c. edit. Paris. Cotelerius notis ad Tom. 1. monumentor. Ecclesiæ Græcæ, Cangius in Glossario Græco, &c. Existat opus Græce MS. in Bodlejana, Florentina & aliis Bibliothecis, ut in Cæsarea Vindobonensi aliqvoties, è qvibus unum Codicem ipsa Euthymii ætate scriptum putat Lambecius V. pag. 51. seq. de altero excerpta tantum continente vide III. pag. 168. de tertio & qvarto V. p. 520. Codicem Regium Parisiensem 2390. laudat Rich. Simon Tom. 1. Bibl. selectæ pag. 49. & in multis à Zini versione differre testatur, propiusqve huic convenire Codicem alterum recentiorem in Collegio Jesuitarum Paris. Euthymium in concinnanda Panoplia à *Johanne Furno* adjutum tradit scriptor Græcus apud Allatium de consensu utriusqve Ecclesiæ pag. 643. qvi illi Græculo fidem habendam esse pernegat.

Vir Clariss. Mich. Eneman, Svecus ex Oriente redux nec diu post eheu superiore Anno 1714. in patria, ut audio, defunctus inter alia secum attulit & mecum communicavit qvod à Patriarcha Hierosol. Chrysantho (qvi Dositheo ut Dositheus Nectario successit) dono acceperat Volumen typis impressum hoc titulo: Πανοπλία δογματικὴ Ἀλεξίου Βασιλέως ἔ. Κομνηνοῦ, συνεῖχυσα ἐν σοφίᾳ τὰ τοῖς μακαρείοις καὶ Θεοφόροις Πατράσι συγγραφέντα, εἰς πάξιν δὲ καὶ διασκεμμένῳ ἀρμονίαν ὑφὸ ΕΥΘΥΜΙΟΥ Μοναχοῦ ἔ ζυγαβηνοῦ (ita semper non ζηγαβ.) πλέκτα, ἐπὶ ἀναιρέσει καὶ παραφθορᾷ τῶν δυσσεβεστάτων δογμάτων τε καὶ διδαγμάτων τῶν αἱρεσιαρχῶν, τῶν καινῶς καθ' ἡμᾶς ἐκ τῆς ἱερᾶς αὐτῶν Θεολογίας λυμηναμένων, ἀφιερωθεῖσα δὴ ἔ ὁσιοβεστάτῳ, ὑψηλοτάτῳ καὶ θεοστέπτῳ αὐθέντῃ καὶ ἡγεμόνι πάσης Οὐγγροβλαχίας Κυρίῳ Κυρίῳ Ἰωάννῃ Κωνσταντίνῳ Μπασσαραβίᾳ, Βοεβόδᾳ ἔ Μπεσσηκοβάνῳ, Τῷ λαμπροτάτῳ καὶ σοφωτάτῳ ἐμῷ αὐθέντῃ Κυρίῳ Κυρίῳ Στεφάνῳ Βοεβόδᾳ τῷ Μπεσσηκοβάνῳ, παρὰ ἔ πανιερωτάτου καὶ λογιωτάτου Μητροπολίτου Δρύστρας Κυρίου Κυρίου ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ, ἐ ἐ τοῖς ἀναλώμασι νῦν πρώτῳ τετυπωμένη ὑφὸ τῷ πανιερωτάτῳ, λογιωτάτῳ καὶ Θεοσεβεστάτῳ Μητροπολίτῃ Οὐγγροβλαχίας Κυρίῳ Κυρίῳ Ἀνθίμῳ τῷ ἐξ Ἰβηρίας. Ἐπιμελείᾳ καὶ διορθώσει Μητροφάνους ἱερομονάχου Γρηγορᾶ ἔ ἐκ Δωδώνης. Ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ μητροπόλει τῆς ἐν τῷ ὄρει Οὐγγροβλαχίας Περγουβίστης, ἐν ἔτει ἀπὸ θεογονίας χιλιοστῷ ἑπτακοσιοστῷ δεκάτῳ. Κεκτημένου Μάνου. in fol. 1710. foliorum. Praefatio Athanasii ad Stephanum dedicatoria praemittitur.

Chryſanthus Patriarcha Hieroſol. è MS. Viennenſi ſupplevit qvæ in MStis Orientalibus deficiebant, ut

στίχοι Ἰαμβικοὶ πρὸς βασιλέα Ἀλέξιον
προλογος μετ' ἐγκωμίων.

Obſervavit contra in MS. Viennenſi titulum & caput totum. ὑγ. Φωτίου Πατριάρχου καὶ τῶν τῆς παλαιᾶς Ῥώμης, deſiderari, qvod in omnibus Codicibus Orientalibus exſtat.

Idem Chryſanthus Athanaſio auctor fuit ut hanc panopliam ederet, omiſit vero præ metu Turcarum non modo caput contra Saracenos, ſed & de SS. Trinitate qvædam in primis ſtatim titulis: Veritus ſcilicet ne eſſent qvi anſam inde arriperent accuſandi Græcos, ut in cauſa Cyrilli Lucaris fecere.

Poſt στίχους jambicos in Alexium Comnenum ſeqvitur prologus cui hi verſus præmittuntur:

Ἐνθυμίου πόνημα καὶ μονοτρόπου
Τῆς Ζιγαδηνῆς δογμάτων παιδοτριβίας
Ἀλεξίῳ τυχθεῖσα Κομνηνῶν γένους
Ἄνακτι πιστῷ τῶν ἀπίστων εἰς πάλην.

Τίτλος α'. συλλογιστικὴ ἀπόδειξις ὅτι εἷς ἐστὶ Θεὸς, καὶ ὅτι καὶ λόγον ἔχει ὁμοούσιον ἑαυτῷ, καὶ πνεῦμα ὁμοίως, ἅπερ εἰσὶν ὁ Υἱὸς καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἐκ τῆς κατηχητικῆς λόγου τοῦ Νύσσης.

β' περὶ Πατρὸς καὶ Υἱοῦ καὶ ἁγίου Πνεύματος. Διδασκαλεμένη ἅμα καὶ ἐναμέση Θεολογία.

γ' περὶ Θεοῦ, κοινῶς. Δῆλον δὲ ὅτι ὁ Θεὸν εἰπὼν, ἢ Θεότητα, ἢ τὸ Θεῖον ἁπλῶς καὶ ἀσυγχύτως, τὰς τρεῖς ὑποστάσεις τῆς μιᾶς Θεότητος ἐνέφηνε τῇ καθολικῇ τούτων προσηγορίᾳ.

δ' περὶ τοῦ ἀκαταλήπτον εἶναι τὴν Θείαν Φύσιν.

ε' περὶ Θεωνυμίας.

ς' περὶ τῆς Θείας δημιουργίας.

ζ' περὶ τῆς Θείας ἐνανθρωπήσεως.

η' Κατὰ Ἑβραίων, ἐκ τῆς λεγομένης εἶναι τοῦ Νύσσης βίβλου, τῆς προσαγορευομένης Θεολογικῆς.

θ' Κατὰ Σίμωνος τοῦ Σαμαρίτου, καὶ Μαρκίωνος τοῦ Ποντικοῦ, καὶ τοῦ Πέρσου Μάνητος ἢ τῶν Μανιχαίων. ι' Κα-

ί Κατὰ Σαβελλιανῶν, ☧ ἁγίου Κυρίλλου.

ια Κατὰ Ἀρειανῶν, ☧ μεγάλου Ἀθανασίου.

ιβ Κατὰ Πνευματομάχων. In Codice Collegii Jesuitar. Paris. & in latina Zini versione hic titulus inscribitur: περὶ ☧ ἁγίου Πνεύματος ☧ μεγάλου Ἀθανασίου, ἐκ τοῦ λόγου τοῦ περὶ τῆς ἐναρξίας τῆς Θεοφανείας τοῦ Χριστοῦ.

ιγ Φωτίου Πατριάρχου κῆ ☧ τῆς παλαιᾶς Ῥώμης, ὅτι ἐκ Πατρὸς μόνου ἐκπορεύεται τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ. Exstat etiam in variis MSS. Europæ ut Cod. Barocc. 85. & 101. & in Codice Regis Galliæ * & Collegii Jesuitar. Paris. licet in latina versione Zini hoc caput est omissum. Locum Græce producit Usserius de Symbolis pag. 25. ex Codice è Græcia allato, alia Petavius in dogm. Theol.

ιδ Κατὰ Ἀπολιναρίου.

ιε Κατὰ Νεστοριανῶν.

ις Κατὰ Μονοφυζιτῶν, ὧν αἱρεσιάρχης ὁ Δεχιμανδρίτης.

ιζ Κατὰ Ἀφθαρτοδοκητῶν.

ιη Κατὰ τῶν λεγόντων, ἔπαθεν ὁ Θεὸς Λόγος ἀπαθῶς.

κα Κατὰ Σεργίου καὶ Πύρρου καὶ Παύλου Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως, δογματιζόντων ἐπὶ Χριστοῦ μίαν θέλησιν καὶ ἐνέργειαν, οἱ καὶ Μονοθελῖται λέγονται.

κβ Κατὰ Εἰκονομάχων.

κγ Κατὰ Ἀρμενίων.

κδ Κατὰ ☧ λεγομένων Παυλικιανῶν. Photii libri IV. contra Paulicianos è qvibus Euthymius hoc caput concinnavit, exstant MSti Græce in Bibl. Johannea hujus Urbis Hamburgensis.

κε Περὶ τοῦ Σταυροῦ, περὶ τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος, καὶ περὶ τῆς μεταλήψεως τοῦ θειοτικοῦ σώματος καὶ αἵματος.

κς Κατὰ Μασσαλιανῶν. Capita hæreseos Massalianorum ad qvæ hoc titulo respexit Euthymius, Græce & Latine edita sunt à Cotelerio Tom. 1. monumentor. Græc. pag. 302-307. & à Mich. le Qvien Tomo 1. Operum Jo. Damasceni pag. 94. seq. Confer varias Lectiones Codicis

* Vide Rich. Simonis Bibl. selectam, Tom. 1. p. 51.

cis Barocciani in honoratiſſimi Collegæ mei Jo. Chriſtoph. Wolfii Hiſtoria Bogomilorum pag. 12. ſeq.

κζ' Κατὰ Βογομίλων. Hoc caput ſeparatim ex Apographo Bodlejanæ Bibliothecæ, qvod Jo. Fellus Oxonienſis Epiſcopus ex antiqviore Codice deſcribendum curavèrat, edidit eruditisqve animadverſionibus illuſtravit laudatus Wolfius, in Hiſtoria Bogomilorum Witeb. 1712. 4.

Παρεπίτιτλος. Φωτίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ἐκ τῆς πρὸς Μιχαὴλ τὸν ἄρχοντα Βουλγαρίας Ἐπιστολῆς, περὶ τῶν ἐπιόντων ἀκυμβιτικῶν πωόδων.

Titulus XXVIII. contra Saracenos Græce ex codice Palatino, cum verſione Jo. Jacobi Beureri Prof. Friburgenſis & Frid. Sylburgii notis prodiit in Saracenicis Sylburgii, Heidelberg. apud Commelium 1595. 8. Exſtat etiam idem titulus Græce & Lat. in Auctario Bibl. Patrum Ducæano Tom. 2. pag. 292. Pariſ. 1624. fol. & in Bibl. Patrum Pariſ. 1654. Tomo 12.

Index Scriptorum è quibus Euthymii Panoplia concinnata eſt, & qui in illa memorantur, compoſitus à me ad paginas Tom. XIX. Bibl. Patrum Lugd. collata Græca Tergobyſtenſi editione.

ADelphius Maſſalianus 217. H.
Ambroſius Epiſcopus Mediol. ἐκ τῆ κατ' Ἀπολιναρίου λογῳ. 187. D. πρὸς Γρατιανὸν τὸν Βασιλέα. id.
Amphilochii Iconii Epiſcopi ἐκ τῆς πρὸς Σελεύκιον Ἐπιστολῆς 187. C.
Anaſtaſii Monachi Sinaitæ ἐκ τῆς βίβλου τῆς καλουμένης Ὁδηγοῦ. 166. C. 190. C.
Anaſtaſii. Ἐκ τῶν σχολίων Ἀναστάσεως. 161. H.
Aphtartodocetæ. 188. F.
Apollinaris hæreticus 152. G. 175. A. 188. E. infra in Timotheo.
Archimedis & Palamedis μηχανήματα. 6. B.
Ariſtoteles 47. C. 153. H.
Arithmetici 7.
Arius 60. F. Ariani 61. G. ſqq.

Arme-

Armenii 202. E. titulus adverſus Armenios in capita diviſus erat, nam caput XIV. citatur 224. C. ſed in editis capitum diſtinctio neglecta.

Aſterius 188. E.

Athanaſii locus 11. A. (in Græca Euthymii edit. omiſſus) alius 57. D. contra Valentinum 57. G.

ἐκ τῆς πρὸς Ἀρειανῶν πεμπτης λόγου 61. G.

Athanaſius tradit feſtum annunciationis celebratum VIII. Cal. April. 203. A.

Athanaſii * ἐκ τῆς Ἐπιστολῆς τῆς περὶ τῶν γνωμένων ἐν τῇ Ἀριμήνῳ τῆς Ἰταλίας, καὶ ἐν Σελευκείᾳ τῆς Ἰσαυρίας Συνόδων. 83. D.

κατὰ Ἀρειανῶν ἀπολογία ὑπὲρ Διονυσίου Ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας 88. H.

περὶ τῆς ἐνσάρκου ἐπιφανείας τοῦ Χριστοῦ 122. C.

Ἐπιστολὴ πρὸς Σεραπίωνα Ἐπίσκοπον Θεμιστοκλέους περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος 122. E.

ἐκ τῆς πρὸς Μακεδονιανὸν Ἀπολογητικῆς Διαλέξεως 152. G. Epiſtola ad Jovianum Imp. ſuppoſita ab Apollinario 161. H.

ἐκ τοῦ περὶ πίστεως λόγου 187. B.

κατὰ τῶν λεγόντων μίαν σύνθετον φύσιν γεγονέναι τὸν Χριστόν. 175. A. hæc latine tantum exſtant in nova editione Athanaſii Tom. 1. p. 1275. ſeq.

εἰς τὸ, ἡ ψυχή μου περίλυπος 188. G. πρὸς τοὺς λέγοντας ὅτι ἔπαθεν ἀπαθῶς 190. F. ὅτι ἔπαθεν ὁ Θεὸς ὡς ἠθέλησεν 191. A. ὅτι ἔπαθεν ὁ Θεὸς λόγῳ σαρκί 191. C.

Baſilius 49. A. 217. F. ex Epiſtola ad Gregorium Nyſſenum 12. C.

ἐκ τοῦ περὶ πίστεως λόγου 11. F. (in Græca Euthymii edit. omiſſum)

Ἀντικεφαλαίωσις δεκάτη πρὸς Ἀμφιλόχιον 12. F. ἕκτη 100. C.

λόγος β' εἰς Ἑξαήμερον 58. A.

ἐκ τοῦ α' λόγου τῶν πρὸς Εὐνόμιον ἀντιῤῥητικῶν 90. B. β. 91. H. δ. 95. H. 127. G. γ. 141. G.

ἐκ τῆς πρὸς Μάξιμον τὸν Φιλόσοφον Ἐπιστολῆς 99. E.

ἐκ τῆς πρὸς Κανονικὰς Ἐπιστολῆς 99. F.

ἐκ τῆς πρὸς Εὐσέβιον τὸν Ἀριμίνιον Ἐπιστολῆς κατὰ τινων ὑποπτευομένων Ἀρειανίζειν 100. A. 141. E. πρὸς οὓς λέγοντας ὅτι

* Nota ex hoc Euthymii opere poſſe nonnulla emendari, alia reſtitui qvæ Græce deſiderantur in editis Athanaſii editionibus, etiam præclara Montfauconiana.

πολλάκις γέγραπται περὶ Τιῦ καὶ Πατρὸς, περὶ ᾧ τῦ Πνεύματος ἐν τῷ βαπτίσματι μόνον 130. B. ἐκ τῶν πρὸς Ἀμφιλόχιον τριάκοντα κεφαλαίων 213. H. κεφάλαιον ϑ'. 130. G. ι'. 131. B. ιβ'. 132. A. ιγ. 132. C. ιδ. 132. E. ις' 133. C. ιϑ'. 134. F. κ'. 135. D. κε. 137. C. κα. 135. G. κβ 136. C. κγ. κδ. 136. F. κς. 138. a. κζ. 139. A. κή. 139. H.

ἐκ τῆς πρὸς Σωζοπολίτας Ἐπιστολῆς 187. C.

Basilius Medicus Bogomilorum auctor 220. F.

Bogomili 220. seq.

Carpocrates 67. A.

Chrysostomus tradit festum Annunciationis celebratum VIII. Cal. April. 203. 8.

Chrysostomi ἐκ τῆς πρὸς Ἀκάκιον Ἐπιστολῆς 187. D.

ἐκ τῦ εἰς τὴν ληστὴν λόγυ 187. E.

ἐκ τῆς βίβλυ τῆς ἐπιγεγραμμένης τῦ περὶ ἀκαταλήπτυ λόγυς. 34. A.

εἰς τὸ, ποιήσωμεν ἄνθρωπον 109. A.

ἐκ τῆς βίβλυ τῆς ἐπιγεγραμμένης τῦ κατὰ τῶν Ἰουδαίων λόγυς. 52. C.

ἐξήγησις εἰς τὴν βίβλον τῆς Γενέσεως 56. D.

ἐκ τῦ εἰς τὸ Πάτερ, εἰ δυνατὸν, παρελθέτω 59. E.

ἐκ τῆς εἰς τὸ μυστικὸν δεῖπνον ἑρμηνείας 59. F.

εἰς τὸν μάγυς 59. F.

εἰς τὸ. ἐν ἀρχῇ ἐπίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν 59. G.

εἰς τὸν πάντε ἄρτυς 60. B.

εἰς τὸ· πᾶσα φυτεία ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ Πατήρ μυ 60. C.

εἰς τὸ, ἔλαβε Κύριος ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον ἐν ἐπλασεν 109. A.

εἰς τὸ, ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος 109. B.

εἰς τὸ, πάντα δι' αὐτῦ ἐγένετο 110. E.

εἰς τὸ, ὁ ὢν ἐν τοῖς κόλποις τῦ Πατρός 110. G.

Cyrillus Alex. 188. H. 193. E. Nestorio repugnans 47. E. 190. D.

Ejus ἔκθεσις πίστεως 18. A.

ἐκ τῦ πρὸς τὰς Διατόνους προσφωνητικῦ 160. D. 165. G. 171. G.

ἐκ τῦ πρὸς τὸν Βασιλέα Θεοδόσιον προσφωνητικῦ 60. F. 158. H.

ἐκ

ἐκ τῆς εἰς τὸ κατ᾽ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον ἑρμηνείας 61. C. 110. H. 115. D. 118. G.
ἐκ τοῦ περὶ τριάδος λόγου 111. H. 116. E.
ἐκ τῶν περὶ ἐνώσεως σχολίων 169. E.
ἐκ τοῦ β′ τοῦ θησαυροῦ 112. D. 118. F. Ex Thesauro Cyrilli de Divinitate Spiritus S. στιχηδὸν κατ᾽ ἐπιλογὴν collecta 149. C. ex eodem thesauro contra Nestorium 162. seq.
ἐκ τοῦ α′. 115. G. 117. C. ἐκ τῆς ἰδ′ κεφαλαίας τοῦ α′ βιβλίου τοῦ θησαυροῦ.
—— —— ε′ 117. C. ς′. 117. F. θ. 118. H. ια′. 121. E.
ἐκ τοῦ περὶ ἐνανθρωπήσεως λόγου 158. A. 160. G. 171. E.
ἐκ τοῦ κατὰ πίνζιν καὶ ἀποκλεισμὸν λόγου 166. F.
ἐκ τοῦ πρὸς Ἀλεξανδρῆς πρωτοφωνητικοῦ λόγου 187. F. 189. E.
ἐκ τῆς β′ πρὸς Σύκωνον ἐπιστολῆς 187. E.
ἐκ τοῦ πρὸς Ἀλεξανδρῆς ὁμιλίας 189. E.
ἐκ τοῦ περὶ ἐνὸς τῶν ὁμιλίας 170. B.
ἀναθεματισμὸς ς′, ζ′. 170. D.
ἐκ τοῦ πρὸς Νεστόριον ἐπιστολῆς 170. E.
—— Εὐλόγιον —— 170. H.
—— Ἀκάκιον —— 171. A. 189. G. περὶ τῆς οἰκονομίας.
—— Ἰωάννην τὸν Ἀντιοχέα 171. F.
ἐκ τῆς πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους καὶ Διακόνους λόγου 172. C.
ἐκ τοῦ ἑρμηνείας εἰς τὸ πρὸς Ἑβραίους 187. F.
ἐκ τοῦ ἑρμηνείας τῆς ἁγίας συμβόλης 162. A.
Diodorus 188. E.
Dionysius Areopagita 24. B. 193. D. περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας 40. A. περὶ τῆς οὐρανίου ἱεραρχίας 40. B.
ἐκ τοῦ περὶ ἠνωμένης καὶ διακεκριμένης θεολογίας 10. B. D. 39. F.
ἐκ τοῦ περὶ θείων ὀνομάτων 10. B. 36. C. 39. E. ἐκ τῆς πρώτης 64. H. δευτέρα. 67. G. τρίτη 75. A. πέμπτη 63. A.
ἐκ τοῦ περὶ τελείας καὶ ἐνὸς, κεφαλαίου ιγ′. 10. C.
ἐκ τοῦ περὶ μυστικῆς θεολογίας 10. D.
ἐκ τοῦ πρὸς Γαΐου θεραπευτὴν ἐπιστολῆς 39. G.
ἐκ τῶν θεολογικῶν στοιχειώσεων 40. A.

Dioscorus 175. A. 176. H.
Echarius Armenius, Mandacunes 202. E.
Epicurus, Epicurei 7.
Eunomius 60. F. 90 B.
Evodius Monachus adversus Saracenos 229. E.
Οἱ περὶ Εὐστάθιον Ἀρειομανῖται 64. E.
Eutyches 175 A. 176. H.
Flavianus Antiochiæ Episc. 217. H.
Geometræ 7.
Germanus CPol. 200. G.
Gregorius Antiochiæ Episc. 190. D.
Gregorius magnæ Armeniæ Episc. 204. B.
Gregorii Thavmaturgi ἐκ τῆ κζ μέρε πίστεως 187 B.
Gregorius Theologus 6. G. 47. A. C. 188. G. 190. D. E. 200. F. 219. C.
ὁ ἐν θεολογίᾳ μέγας 6. H.
ἐκ τῦ β' περὶ θεολογίας λόγυ 7. C. 8. A.
ἐκ τῦ εἰς τὰ ἅγια φῶτα λόγυ 7. G. 8. A. 14. F. H. 38. B. 40. F. 147. A.
ἐκ τῦ περὶ Τιμῦ λόγυ α' 13. A. 100. D. β'. 36. E. 40. G. 103. E. 187. C.
ἐκ τῦ λόγυ τῦ περὶ δόγματος καὶ κατασάσεως Ἐπισκόπων 13. C. 106. D.
ἐκ τῦ λογυ ζ εἰς Ἡρωνα τὸν Φιλόσοφον 13. F.
ἐκ τῦ εἰρηνικῦ λόγυ β'. 14. C. 107. A.
εἰς τὰ γενέθλια τῦ Χριςῦ 14. F. 30. B. 37. F. 38. B. 40. C. G.
ἐκ τῦ ἀντιρρητικῦ εἰς τὸ βάπτισμα 15. A. C. 40. H. 214. C.
εἰς τὸν κατάπλυν τῶν Αἰγυπτίων Ἐπισκόπων 15. D.
ἐκ τῦ πρὸς Ἀρειανὸς καὶ εἰς ἑαυτόν 16. D.
εἰς τὸν μ' Ἐπισκόπων παρουσίαν 16. F.
ἐκ τῆς πρὸς Κληδόνιον 187. C. πρώτης λογοσεδῦς Ἐπιστολῆς 40. G. 154. A. δευτέρας 148. A. 155. E.
ἐκ τῆς πρὸς Νεκτάριον 156. A.
ἐκ τῦ εἰς τὸ Πάσχα β' λόγυ 40. G. 107. D.
περὶ τῦ ἁγίυ Πνεύματος 17. C. 143. B. εἰς τ' Πεντηκοσήν 147. A.

περὶ

περὶ τῆς ἐν τῇς Ἀμαλέξεσιν ἀταξίας 33. D.
ἐκ τῦ μεγάλυ διαλογισικῦ 33. E.
in laudatione Cæsarii fratris 193. G.

Gregorius Nyssenus
ἐκ τῆς βίβλυ τῦ λεγομένης Θεολογικῆς 7. F. 49. A.
ἐκ τῦ λεγομένυ εἶναι τὸ Νύσσης, καὶ καλυμένης Θεολογικῆς 58. D.
ἐκ τῦ κατηχητικῦ λόγυ 8. B. 38. D. 40. H. 215. H.
ἐκ τῦ πρὸς Ἀβλάβιον λόγυ 17. E.
πρὸς Ἑυνόμιον Μοναχὸν, περὶ Θεότητος 17. G.
ἐκ τῦ β' λόγυ τῦ πρὸς Σιμωνίδιον περὶ Υἱῦ 107. G. 148. A.
ἐκ τῦ λόγυ τῦ περὶ Θεότητος Υἱῦ καὶ Πνεύματος 108. E. 148. D.
ἐκ τῦ περὶ ψυχῆς καὶ ἀναστάσεως λόγυ 148. F.
περὶ βαπτίσματος 148. G.
ἐκ τῦ πρὸς Ἐυσέβιον καὶ τὸς Πνευματομάχυς 149. A.
ἐκ τῦ λόγυ πρὸς Θεόφιλον τὸν Ἀλεξανδρείας 156. B.
ἐκ τῦ πρὸς Ἀπολινάριον ἀντιῤῥητικῦ λόγυ 156. C. 187. D.
Damascenus 74. F. 189. B.
Gajanus sive Cajanus Alexandrinus 188. F. Cajanistæ ibid.
Iconomachi 200. G.
Joannis Damasceni locus 10. D. 216. E. συλλογιστικὴ ἀπόδειξις quod sit DEUS. 9. D. ἀποδεικτικὴ ἀπόδειξις 10. A.
περὶ φαντῦ 213. C. ἐκ τῦ ιβ' λόγυ 22. E.
κεφάλαιον α' 35. E. β. 35. H. ιε'. 29. C. ιγ'. 29. F. κε. 201. H. κθ'. 60. H. ξγ'. 44. F. 181. D. ξδ'. 44. H. ξθ'. 182. H. ο' 45. C. οα'. 45. H. οβ'. 182. E. ογ'. 183. A. οδ'. 183. B. οϛ. 46. C. 184. C. οε'. 174. A. οζ'. 198. B. οη'. 198. C. οθ'. 199. A. π'. 183. F. πα'. 199. B. πβ'. 181. E. 199. D. πγ'. 199. F. πδ'. 46. D. πι. 121 H. (latin. XCV.) πε'. 174. F. ϕ. 184. D. ϕβ. 189. B. ϕε. 182. H. ϕζ 40. F. ϕη 174. G. ϕθ'. 184. A.
de Sabbato locus 55. F. 214. H. de circumcisione 57. A.

Contra Judæos diſſeritur p. 49. ſeq.
Julianus Halicarnaſſeus 188. F. Julianiſtæ. ibid.
Julius Romæ Epiſc. 190. D. Epiſtola ad Dionyſium ab Apolinario ſuppoſita 161. H.
Juſtinus Philoſophus & Martyr ἐκ τῦ περὶ πίστεως λόγυ 187. B.
Leontius Epiſcopus Cypri. Locus ejus contra Judæos 54. H.
Leontii Byz. ἐκ τῶν λ' κεφαλαίων τ̃ χ̃ Σεβήρυ 185. B. ὅτι βλασφημεῖ Σεβῆρον καὶ οἱ κατ' αὐτὸν Μονοφυσῖται καὶ ὁ ἐν χαλκηδόνι συνόδυ 187. G.
Manes Perſa 57. C.
Manichæi 57. C. 59. F. G. 80. H.
Marcion Ponticus 57. C. 59. F. G.
Maſſaliani 217. G.
S. Maximi loca 19. C. 38. G. 175. A.
ἐκ τ̃ ἑρμηνείας τ̃ Πάτερ ἡμῶν 19. H.
ἐκ τῆς ἐκθέσεως τὸ περὶ τῆς ὀρθῆς ὁμολογίας λόγυ 43. F.
κατὰ Εὐτυχῆ καὶ Διοσκόρυ 176. H.
ἐκ τ̃ λόγυ τ̃ ὅτι ὁ ἀριθμὸς ἐ διαίρεζιν εἰσάγει καὶ τὸν ἴδιον ὅρυ Φιλέρηται 177. D.
περὶ τῆς ῥήσεως τ̃ ἁγίυ Κυρίλλυ τῆς πρὸς Σύκενσον κεκμένης Ἐπιστολῆς 177. G.
ἐκ τῆς πρὸς Θαλάζιον ξβ' ἀποκρίσεως 179. C.
ὅτι βλάσφημον τὸ λέγειν τὸν Χριστὸν μίαν ἁπλῶς φύζιν 180. A.
περὶ τ̃ δύο τ̃ Χριστ̃ Φύσεων 179. F.
περὶ τῆς ἐν δύο φύσεζι Φωνῆς 180. E.
περὶ συνθέτυ ὑποστάσεως 180. F.
λύσις τῆς ἀπορίας Σεβήρυ 181. A.
ἐκ τ̃ ὅτι οὐκ εἶπον οἱ Πατέρες μὴ Χριστ̃ ποσόν γραμικῶν θελημάτων, ἀλλὰ Φυσικῶν 191. H.
ἐκ τ̃ ἴσυ τῆς πρὸς Νικάνδρον (Ἐπίσκοπον 179.) Ἐπιστολῆς 129. G.
ἐκ τῆς πρὸς Νικάνδρον τὸν Κύπριον, καὶ οὓς κ̃ Σικελίαι ἡγεμόνας ἐ μονάζοντας 193. H.

περὶ

περὶ τῶν δύο θελημάτων τῦ ἑνὸς Χριστῦ 194. E.
εἰς τὸ, Πάτερ εἰ δυνατόν 196. B.
ἐκ τῆς πρὸς Πύῤῥον τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως Διάλεξις. 196. E.
πρὸς τοῦτο λέγοντας ὅτι μίαν τῦ Χριστῦ χρὴ λέγειν τὴν ἐνέργειαν κατ' ὀπτασίαν 197. H.
πρὸς τοῦτο λέγοντας, ὥσπερ ὀργάνου καὶ τῦ κινῦντος μία ἐνέργεια, ὅτω καὶ ἀνθρωπότητος 198. A.
Melitonis Sardenſium Epiſcopi locus, ὁ Θεὸς πέπεισθαι ὑπὸ δεξιᾶς Ἰσραηλίτιδος. 190. D.
Monophyſitæ 175. A. 202. F.
Monothelitæ 191. H.
Neſtorius 47. E. 188. E. Neſtoriani 162.
Nicephorus CPol. 200. G.
Origenes 203. E.
ἐκ Διαφόρων Πατέρων 22. F. 46. F. 55. E. 184. E. 200. B. incertus contra Aphtartodocetas 189. D.
Paulus CPol. Monothelita 191. H.
Paulus Samoſatenſis 59. F. 71. B.
Pauliciani Manichæi 204. F.
Petri Fullonis additio ad Triſagium 203. D.
Photinus 188. E.
Photius CPol. contra Manichæos ſive Paulicianos 204. F. Ejusdem de VII. Conciliis Oecumenicis, ex Epiſtola ad Michaëlem Bulgariæ Principem 232. E. contra Latinos de proceſſione Spiritus S. τίτ. ιγ'. in Græco, nam latinus interpres hoc caput prætermiſit.
Phyſici 7.
Polemo Apolinarii diſcipulus. infra in Timotheus.
Pyrrhus Monothelita 191. H.
Saraceni 228. ſeq.
Sabellius 61. C. Sabelliana hæreſis 217. H.
Saraceni 228. ſeq.
Sergius Monothelita 191. H. Armenius, 204. B. C.

Seve-

Severus Eutychianus 187. F.
Simon Magus 57. C.
Synchytici 176. H.
Synodus 1. Oecumenica ἀπὸ τῆς ἐκθέσεως τῆς Παύλου τοῦ Σαμοσατέως, 187. B. Chalcedonenſis 188. B. 202. E. Synodus Septima pro imaginibus 200. G.
Theodorus 188. E.
Theopaſchitæ 189. E. 190. E. 201. H.
οἱ τὰ συζαγορευόμενα τακτικὰ συντάξαντες 6. E.
Theodorus Studita 200. G.
Τιμόθεος ὁ μαθητὴς Πολέμωνος μαθητοῦ Ἀπολιναρίου, ὁ τὸν πίνακα τῶν λόγων Ἀπολιναρίου συντάξας 161. H.
Valentinus Hæreticus 57. G. 59. F. G. 67. A.

II. Κατὰ τῶν παλαιᾶς Ῥώμης ἤτοι Ἰταλῶν κεφάλαια ιβ, δεικνύντα εἰς ἐκ τοῦ υἱοῦ οὐκ ἐκπορεύεσθαι τὸ ἅγιον πνεῦμα. *Adverſus veteris Romæ aſſeclas ſive Italos capita XII, demonſtrantia non ex Filio procedere Spiritum S.* MSS. in Bibl. Regia Pariſ. Vide Allatium de Conſenſu pag. 642. Nicolium ſive Arnaldum in perpetuitate fidei Eccleſ. Catholicæ de S. Evchariſtia Tom. 1. cap. 12. pag. 167. Sed & Rich. Simonem Tom. 3. Bibl. Criticæ pag. 98. ſeq. qvi hoc ſcriptum in Cod. Reg. 2995. negat differre ab iis, qvæ in Panopliæ Codicibus Græcis titulo XIII. de hoc argumento Euthymius diſſerit.

III. Ἔλεγχος καὶ θρίαμβος τῆς βλασφήμου καὶ πολυποδώδους αἱρέσεως τῶν ἀθέων Μασσαλιανῶν, τῶν καὶ Φρυδαΐτων καὶ Βογομίλων καλουμένων καὶ Εὐχιτῶν καὶ ἐνθουσιαστῶν ἤτοι Ἐγκρατητῶν ἢ Μαρκιωνιστῶν. *Victoria & Triumphus de impia & multiplici exſecrabilium Maſſalianorum ſecta, qui & Phundaita & Bogomili, nec non Evchitæ, Enthuſiaſtæ, Encratitæ & Marcionitæ appellantur*, una cum XIV. *Anathematiſmis* hæreſi eorum oppoſitis. Ex codice Vindobonenſi, in qvo velut appendix Panopliæ legitur, edidit Græce, verſionemqve ac notas addidit *Jacobus Tollius* in inſignibus itineris Italici, Trajecti ad Rhenum 1696. 4. pag. 106-125. Primos tres anathematiſmos Græce vulgaverat Lambecius III. pag. 171.

IV. Epi-

IV. *Epiſtola* variæ qvæ MSS. ſuperſunt, ut adverſus *Phundaitas* (al. *Phundagingitas*) ſive Bogomilos, CPoli miſſa in patriam ſuam, Lambec. V. pag. 38. & 134. Incipit: Βέλομαι ἡμᾶς, ἀδελφοί μου, & altera ſtelelevtica contra *Armenios Theopaſchitas*, id. V. p. 127. Incipit: Ἐπειδήπερ Εὐτυχὴς καὶ Διόσκορος.

V. Διάλεξις Εὐθυμίου μοναχοῦ καὶ Σαρακηνοῦ φιλοσόφου περὶ πίστεως, γενομένη ἐν τῇ πόλει Μελιτηνῇ. *Diſputatio cum Saraceno Philoſopho, de fide*, habita in Urbe Cappadociæ Melitene. MS. Lambec. IV. pag. 206. Incipit: Πῶς ὁμολογεῖτε πλυθείαν.

VI. Μονῳδία ἐπὶ τῷ πάφῳ ᾧ ἀγιωτάτου Θεσσαλονίκης, κυρίου Εὐσταθίου, μετὰ πινας ἡμέρας τῆς αὐτοῦ τελευτῆς. *Oratio* elegans ac diſerta *in obitum Euſtathii Theſſalonicenſis Archi Epiſcopi*, dicta paucis ab ejus obitu diebus. Hæc MS. exſtat cum Monodia Michaëlis Choniatæ in eundem Euſtathium in Biliotheca Bodlejana, teſtaturqve in illa Euthymius ſe tenere multos faſces Epiſtolarum manu Euſtathii ſcriptarum plenarumqve rebus pulcherrimis, & vitia atqve errores caſtigantium, φακέλλους πολλοὺς τῶν Ἐπιστολῶν σοφίαστε πλεῖω ἐμπεφορτισμένους, καὶ κακίαν ἅπασαν ςηλιτένοντας.

VII. *Commentarius in omnes Pſalmos Davidis, & in X. ſacra Scripturæ Cantica*, Græce nondum prodiit, licet hoc legas apud Caveum, Crovæum aliosqve. MS. exſtat in Bibl. Bodlejana Cod. Barocc. 122. in Regia Pariſienſi aliqvoties, in Vaticana qvoqve. Fuit & in Bigotiana, & in Bibl. Iſaaci Voſſii ex cujus Codice præfationem in Pſalmos lectu dignam Græce & Latine vulgavit Stephanus le Moyne in Variis ſacris pag. 150-210. ſed hinc inde hiantem lacunis, qvas ex MSS. Codicibus Patricii Junii & Chriſtiani Ravii ſuppleviſſe ſe omnes unica excepta ſcribit paralipomenis ad Caveum Colomeſius. Idem ex MS. Regio Pariſ. 2400. feciſſe ſe teſtatur Rich. Simon Tom. 2. Bibl. ſelectæ pag. 48. Locum Græce ex Euthymii in Pſalmos Commentario producit Pearſonius ad Symbolum Apoſtolicum pag 420. edit. latinæ. Verſio Latina *Philippi Sauli* Brugnatenſis Epiſcopi, poſt auctoris mortem à Paulino Turchio Ord Prædicatorum vulgata dicataqve Clementi VII. Pontifici, primum prodiit Veronæ 1530. fol. falliturqve Geſnerus qvi ſcribit Euthymium ſolum in ſeptem Pſalmos Veronæ excuſum eſſe, cum in omnes Pſalmos & Cantica Bibliorum lu-

lucem illo anno Veronæ viderit. Recuſa inde ſæpius eſt Pariſiis 1543. 1547. 1560. 8. Venet. 1568. 8. Lugd. 1573. 8. & in Bibliotheca Patrum edit. Lugd. Tomo XIX.

VIII. *Commentarius in quatuor Evangelia*, ex Chryſoſtomo & aliis priſcis Patribus non ſine judicio delectus. Hoc qvoqve eximium opus necdum Græce lucem vidit, licet id affirmant viri docti Caveus, Elias du Pin, atqve alii. Latinè è præclaro Codice Bibl. Cœnobii Deiparæ Virginis Gvadalupenſis Ord. D. Hieronymi in regno Caſtellæ, transtulit *Jo. Hentenius*, accuratior Zino, Sauloqve interpres, cujus verſio prodiit primum Lovanii 1544. fol. recuſa Pariſ. 1547. 1560 1602. 8. & in Bibliotheca Patrum Tom. XIX. edit. Lugd Duos Codices MStos Græcos hujus Commentarii ſimilibus qvalia Hentenius in ſuo reperit ſcholiis inſtructos in Bibl. Regia Pariſienſi evolviſſe ſe teſtatur Rich. Simon lib. 3. Hiſtoriæ Criticæ Novi Teſt. cap. 29. in qvorum altero Mazariniano, ſed recentioris manus ſcripturâ *Niceta* tribuitur, qvod non magis credibile qvam eorum conjectura qvi vel *Oecumenio* vel *Ammonio* neſcio cui vel *Theophylacto* adſcriberere voluerunt. Plura loca Græce ex hoc commentario producit Simonius, tum hoc capite tum lib. 1. p. 120. 145. & lib. 3. pag. 84. & magni eum facit inprimis, aſſentiturqve Maldonato, qvi ad Matth. XVII. 8. Euthymium in verborum proprietatibus obſervandis diligentiſſimum eſſe obſervavit. Inter ſcriptores è qvibus aurea Thomæ Aqvinatis Catena in Evangelia collecta eſt, Euthymii nomen in recentioribus qvibusdam editionibus additum, in antiqvioribus & in Romana Anni 1670. deſideratur. Vide Simonis Hiſt. Criticam Novi Teſt. lib. 3. p. 409. & 473.

IX. *Commentarius in Epiſtolas Pauli*, itidem ex Chryſoſtomo & aliis Patribus ſtudioſe collectus, qvem Romæ MS. Græcè ſervari pridem Geſnerus ſcripſit. Ex commentario Euthymii in Epiſt. ad Timotheum nonnulla affert Allatius pag 196. de interſtitiis ordinum apud Græcos. In Codice MS. Vindobonenſi libri primi panopliæ Euthymianæ ſeqvitur Hypotheſis Epiſtolæ ad Romanos, forte qvam Euthymius ſuis in Paulum commentariis præmiſerat.

X. *Commentarius in Epiſtolas Catholicas*, qvem Græce MS. in Bibl. Joannis Sambuci exſtitiſſe ex Simlero Caveus annotavit.

Alii

Alii Euthymii.

Euthymius *Monachus* Origeniſta, cujus meminit Hieronymus Epiſt. 43. ad Cteſiphontem contra Pelagianos.

Euthymius *Abbas* 20. Jan. A. C. 473. defunctus, cujus vitam ab Anonymo ſcriptam Græce & Latine edidit Cotelerius Tom. 2. monument. Aliam ſcriptam à Cyrillo Scythopolitano vulgavere Benedictini in Analectis Græcis. Compendium latine exſtat apud Bollandum 20. Januar. Ab hoc Euthymio dicta Εὐθυμιακὴ Ἱστορία tribus libris, qvorum primus vitam Euthymii, ſecundus S. Sabæ, tertius S. Joannis Silentiarii complectitur. Vide Mich. le Qvien ad Damaſcenum T. 2. pag. 879. & Lambecium VIII. pag. 306.

Euthymius presbyter, ad qvem S. Chryſoſtomi Epiſtolæ.

Euthymius Theodori Studitæ frater ſæculo VIII.

Euthymius *Epiſcopus* Madytenſis, *Taumaturgus*, cujus vitam Georgius Cyprius ſcripſit. De hoc Acta Sanctor. XVIII. Aprilis Tom. 2. pag. 583.

Euthymius *Monachus*, Simeone Metaphraſte antiqvior cujus ſermo in dedicationem templi S. Virginis in Chalcopratis memoriæ zonæ Mariæ & faſciarum Domini dicati exſtat latine verſa a Surium ad 31. Auguſti.

Euthymius *Syngelus*, *Patriarcha CPol.* ab A. C. 906. ad 911. Euthymii hujus Monachi Syngeli Canon pœnitentiæ exſtat in Evchologio Goari pag. 871.

Euthymius ſecundus *Patriarcha CPol.* ab A. C. 1410. ad 1416. Epitaphium ejus vide apud Cangium gloſſario Græco in ποιεῖν.

Euthymius *Mercator*, cujus mentio in Procopi Gazæi Epiſtola IX. Idem forte cujus Æneas Gazæus Epiſtola prima meminit.

Joannes Livenejus qvi *Andronici Comneni* dialogum adverſus Judæos vertit, refert ſe à Sirleto Cardinale, cujus MSto Codice Græco uſus fuerat, accepiſſe, illum dialogum non ſcriptum ab ipſo Comneno, ſed ejus juſſu ab Euthymio fuiſſe elaboratum. Hinc credibile eſt Menagium in eam veniſſe ſententiam, ut in Hiſtoria Mulierum Philoſopharum pag. 42. Euthymium Zigabenum

num referret ad initia decimi qvarti à nato CHristo sæculi, hoc enim tempore Andronicus iste Comnenus vixit. Sed Euthymium Zigabenum constat æqvalem fuisse temporum non Andronici Comneni sed Alexii Comneni, qvos duos Sirletus videtur inter se confudisse, atqve adeo illud totum tanqvam verisimile de Euthymio fuisse suspicatus. Certe si non mera illa fuit Sirleti suspicio, sed idoneo teste hoc ejus pronunciatum nititur, necesse est juniorem fuisse Euthymium qvi Andronici Comneni nomine dialogum illum scripsit.

De NICETA CHONIATE, qvi in Thesauro Orthodoxæ Fidei non modo Euthymii exemplo, qvem etiam in multis est secutus, Hæreticos impugnavit, sed etiam ad historiam illorum spectantia ex Epiphanio aliisqve plura retulit, dixi in volumine superiore sexto cap. 5. pag. 418. seq.

Ex illis qvi brevius tantùm Hæresium veterum memoriam attigerunt, primo loco memorare licet JOSEPHUM scriptorem Χαρμωνικὸν, in cujus capite CXXXIX. ad qvæstionem, πόσαι αἱρέσεις κ) τῆς Ἐκκλησιαστικῆς πίστεως ἐπανέστησαν; memorantur Ἡρωδιανοί, Θευδιανοὶ Αἰγυπτίων μάγοι τινός. Σιμωνιανοί. Ἐβιωναῖοι (καὶ ἔστι κ) τ' Ἀποστόλων χρόνοις γεγόνασι, πτωχοὶ ἑρμηνευόμενοι διὰ τὸ περὶ τὴν πίστιν πτωχεύειν, τὰ δὲ σωματικὰ νόμιμα Μωϋσέως ὅπιπλεῖν ἔτι βέλοντες οὐ πιστεύς. Εἰσὶ καὶ ἄλλοι Ἐβιωναῖοι, οἱ καὶ Ναζωραῖοι καλούμενοι, τὰ αὐτὰ μὲν περὶ τὰ Μωϋσέως νόμιμα τοῖς ἄλλοις διαφέροντες, ὁ μὴν τὸν Κύριον ἡμῶν τὸν Χριστὸν Θεοῦ Λόγον προϋπάρχοντα εἶναι Θεὸν καὶ Θεοῦ υἱὸν δοξάζοντες, ἀλλὰ ἄνθρωπον τιμῆς ἧς Θεοῦ ἠξιωμένον.) Μενανδριανοὶ, Σατορνιλιανοὶ, Βασιλειδιανοί, Νικολαΐται. Γνωστικοί. Ὀφῖται. Καϊανοί. Σηθῖται. Καρποκρατιανοί. Κηρινθιανοί. Οὐαλεντινιανοί. Πτολεμαΐοι, (ἀπὸ Οὐαλεντίνου Πτολεμαῖος τις διαφορὰς, συζυγίας αἰώνων τινῶν λ' τῇ Οὐαλεντίνου αἱρέσει προσήκαν.) Σεκουνδιανοί. Ἡρακλέονες. Μαρκίζιοι. Κολωβαρσιάδες. Κερδωνιανοί. Μαρκιωνισταί. Λυκιανισταί. Ἀπελλιανοί. Τατιανοί. Φρύγες. Πεπυζιανοί. Τεσσαρεσκαιδεκατῖται. Ἄλογοι. Θεοδοτιανοί. Ἀρτεμωνανοί. Μελχισεδεκιανοί. Ναυάτοι. Σευηριανοί. Βαρδεσανῖται. Ἐλκεσαϊανοί. Βηρυλλιανοί. Οὐαλέσιοι. Σαβέλλιοι. Ὠριγένειοι. (αἱρετικοῖς, καὶ τὴν σωφροσύνην ὁ τιμῶσιν, ὅπερ χρώμενοι τῇ ζωῇ. ἀλλ' οὐκ εἰσὶν ἔτοι Ἀλεξανδρέως Ὠριγένης ὃ καὶ Ἀδαμαντίου.) Ὠριγενιανισταί. (ἔτός ἐστιν ὁ καὶ Ἀδαμάντιος, σωμάτων ἀνάστασιν ἀθετεῖ, εἰς ἀλληγορίας ἀπάσας τὰς γραφὰς ἔτρεψεν, ὅπερ τῆς Ἑλλήνων φιλοσοφίας ἐλθών, τὸν τῆ Ἑλληνισμὸν

μὲν οὐκ ἀποπίπτουσας, τρισκαίδεκα αἱρέσεις τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐπεισήγαγε.) Παυλιανοὶ. Μανιχαῖοι, Ἱερακῖται, Μελετιανοί. Ἀδαμιανοί, Μαρκελλιανοὶ, Ἀρειανοὶ, Ἡμιάρειοι, Φωτεινιανοὶ, Ἀπιανοὶ. Ἀεριανοὶ, Μακεδονιανοὶ, Ἀνθρωπομορφῖται.

Caput CXL. Ποῖαι αἱρέσεις ἔσχον Ἰουδαίοις γενόμεναι;

Φαρισαῖοι ἑρμηνευόμενοι κεχωρισμένοι ἢ ἀφωρισμένοι, ἐν τοῖς φυλακτηρίοις καὶ καθαρμοῖς καὶ βαπτισμοῖς ξυλίνων καὶ πινάκων ἀχολούμενοι.

Σαδδουκαῖοι ἑρμηνευόμενοι δίκαιοι, νεκρῶν ἀνάστασιν ἀρνοῦνται, Ἀγγέλους εἶναι ἀλέγουσιν, οὐδὲ Πνεῦμα ἅγιον, ὃ πνεύματα ἁγίων ἢ ὅλως ἀνθρώπων, μὴ τὴν ἀπὸ σώματος ἔξοδον ὑπὸ κρίσιν τῶν πεπραγμένων ἀνθρώποις.

Ἐσσηνοί, ἀκριβεῖς ἐν τοῖς νόμιμα, χάριν ἀπέχονται ἐκ παιδοποίας, καὶ συναλλαγμάτων καὶ ἐμπορίων τῆς ἀνοήτου εὐτυχίας.

Ἔστι δὲ ἄλλο τάγμα Ἐσσηνῶν, τὰ μὲν νόμιμα ὁμοίως τοῖς ἄλλοις ἀκριβοῦντες, χάριν δὲ καὶ παιδοποιΐαν οὐκ ἀρνούμενοι, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων καταγινώσκοντες, ὅτι τὴν ἐξ γένους διαδοχὴν ἀποτίμυσιν.

Εἰσήχθη δὲ καὶ πέμπτη παρ' αὐτοῖς Ἰούδα ἐκ Γαλιλαίας αἵρεσις, ἀνθρώπων μηδένα Κύριον ἢ Δεσπότην καλεῖν ἀναπείθουσα, ἢ καὶ τὴν ἀποφυγὴν ἐπὶ Κυρίνου γενομένην κωλύσαι καταδέξασθαι.

Caput CXLI. Τίνες αἱρέσεις ἔσχον Σαμαρεῖται γενόμεναι;

Οἱ πρῶτοι Σαμαρῖται Περσῶν ἄποικοι γενόμενοι εἰς τὴν τούτων γῆν μετοικισθέντες ὑπὸ Σαλμανασάρου ἐκ Βαβυλωνίων βασιλέως. Τὰ Μωϋσέως νόμιμα καὶ περιτομὴν ἐκ ἐκ Πενταπύλου παρειληφότες, ἐπιμένοντες δὲ καὶ τῷ σεβασμίῳ τῶν πατρῴων καὶ Περσικῶν Θεῶν. Γεγόνασι δὲ καὶ ἄλλαι τέσσαρες αἱρέσεις παρ' αὐτοῖς, Γορθηνῶν, Σεβυαίων, Ἐσσηνῶν, Δοσιθεανῶν. Γορθηνοὶ μὲν γὰρ κατὰ τὰς ἑορτὰς τῶν ἄλλων οὐ συμφωνοῦσι, τὰς ἡμέρας αὐτῶν ἐναλλάξαντες, καὶ ἔξω δὲ τῆς Σαμαρείας ἐν ταῖς βρώσεις διαφορᾶς. Σεβυαῖοι δὲ διαφέρονται μὲν οὐδὲν ἐν Γορθηνοῖς διὰ τὴν τῶν ἑορτῶν ἐναλλαγήν, τῆς δὲ Σαμαρείας οὐκ ἐξιᾶσι, ἀκαθάρτους ἡγούμενοι ἐν ἀπὸ τῆς Σαμαρείας ἀποδημοῦντας. Οἱ δὲ Ἐσσηνοὶ οὐδὲν διαφέρονται, ἀλλὰ καὶ συσσίτια καὶ συναυλίαν τοῖς ἔξωθεν ὡς πρὸς αὐτοὺς ἀποδημοῦσι. Δοσιθεανοὶ δὲ ἀκριβέστεροι τῶν ἄλλων δοκοῦσιν εἶναι. Καὶ γὰρ ἐγκρατεύονται, καὶ παρθενίαν ἐπιτηδεύουσι, καὶ ἀνάστασιν νομίσαντες πιστεύουσι.

Caput CXLII. Τίνες αἱρέσεις παρ' Ἕλλησιν γεγόνασιν;

Ἡ περὶ τὴν φυσικήν. Ἡ περὶ θεολογίας. Ἡ περὶ τὴν ἐπὶ σοφῶν. Ἡ Σωκρατική. Ἡ Κυρηναϊκή. Ἡ Κωϊκή. Ἡ Ἠλειακή. Ἡ Ἐρετρική. Μεγαρική. Πυθαγόρειοι. Ἐμπεδόκλειοι. Ἡρακλείτειοι. Ἐλεατική. Δημοκρίτειοι. Πρωταγόρειοι. Πυρρωνεία. Ἀκαδημαϊκή. Περιπατητική. Στωϊκή. Ἐπικούρειος. Ταύτας τὰς εἴκοσι αἱρέσεις Ἡρακλείδης ὁ Πυθαγορικὸς διῆλθεν ἐν τῷ περὶ τῆς ἐν φιλοσόφοις αἱρέσεως πραγματείας αὐτοῦ βιβλίῳ. De hoc Joſephi Chriſtiani Hypomneſtico non repetam qvæ Caveus ad A. C. 420. & qvæ dixi lib. IV. cap. 6. §. ult. tantum addo falli Lambecium III. pag. 32. qvi memorans MStam μίθεδον Ἰωσήπου ἐκ τῶν ὑπομνηστικῶν αὐτοῦ καὶ χρονικῶν συναγμάτων, πῶς σωίεσι τὸ Ψαλτήριον, Flavium Joſephum, Judæum intelligit, & pro ὑπομνηστικῶν legit ὑπομνημάτων.

STEPHANUS Diaconus Eccleſiæ CPolitanæ, qvi A. C. 808. ſcripſit vitam Stephani Junioris A. 766. ſub Conſtantino Copronymo occiſi qvamq; Græce & Latine Pariſ. 1692. 4. edidere Monachi Benedictini celebratiſſimi Bernhardus de Montfaucon & Jacobus Loppinus (A. 1693. 29. Dec. denatus) p. 441. texit Catalogum hæreticorum, qvem utpote brevem hoc loco ſubjungere juvat.

Primi qvidem Judæi adverſus Salvatoris noſtri gregem bellum conflarunt, ſed propriis armis debellati ſunt. Nam cruce, qvam illi qvidem fixerunt, tanqvam clavâ uſus bonus paſtor, eos qvaſi lupos, paſtoris more, ab ovibus abegit. Hos ſecuti ſunt idolorum cultores, qvi à veritatis defenſoribus confuſi ſunt, accum illis Simon, ejusqve diſcipuli Menander & Cerdonas, deinde Marcion & Valentinus, poſtea Cerinthus & Saturninus, Baſilides & Carpocrates, Marcus & Tatianus, Montanus & Bardiſanes, Artemon & Navatus, Sabellius & Ne-

πρῶτοι μὲν Ἰουδαῖοι τῇ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ἐπιλέμησαν πίμιῃ, καὶ τῷ οἰκείῳ καπλώθησαν ὅπλῳ· τῇ γὰρ ὑπ' αὐτῶν παγήσῃ σανρῷ, οἷόν τι ῥοπάλῳ, χρησάμενος ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς, ποιμνικὰς αὐτοὺς ὡς λύκους τῶν προβάτων ἀπήλασεν. μεθ' οὓς, οἱ τῶν εἰδώλων θρησκευταὶ, οἵ τινες ὑπὸ τοῦ τῆς ἀληθείας ὑπασπιστῶν κατηχήθησαν· καὶ μετ' αὐτοὺς Σίμων καὶ οἱ ὑπ' αὐτὸν φοιτηταὶ Μένανδρος καὶ Κερδωνᾶς· εἶτα Μαρκίων καὶ Βαλεντῖνος· ἔνθεν ἦσαν ἀπ' αὐτῶν Κήρινθος καὶ Σατορνῖνος, Βασιλίδης καὶ Καρποκράτης, Μάρκος καὶ Ταπαιὸς, Μοντανὸς καὶ Βαρδησάνης, Ἀρτέμων καὶ Ναύατος, Σαβελλιος

καὶ

καὶ a) Νέπως, Παῦλος ὁ Μανιχαῖος, Φωτεινὸς καὶ Μάρκελλος, καὶ οἱ ἀπ' ἐκείνων· Ἄρειος, Ἀέτιος, Εὐνόμιος, Μακεδόνιος, Μάξιμος, Νεσόριος, ἡ πολυκέφαλος ὕδρα Εὐτυχὴς καὶ Διόσκορος· Ζώσιμος, Ἀπολινάριος, Ὠριγένης, Πέτρος ὁ δείλαιος, Θεοδόσιος, Ἰάκωβος, Ἰουλιανὸς, Ζήνων, Σέργιος, Πύρρος, Κῦρος, Μάκαριος, Ὀνόριος, καὶ ὁ δυσσεβὴς Μάμεθ· καὶ εἴ τις μοι ἄλλος ἔλαθεν ἀνθρωπίνως. Παλείψει γάρ με ἀπαριθμουμένῳ ἡ ἡμέρα τοὺς τῆς ἀσεβείας ὑποστηριγμοὺς καὶ δεχηγοὺς τὰ ὀνόματα, ὧν καὶ τὴν μνήμην αὐτὴν καλῶς ὁ χρόνος ἠφάνισεν. ἔστω δὴ πάντες καὶ ταὐτὸν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τοῖς ἀποστολικοῖς κηρύγμασιν πολεμήσαντες τῆς θεοῦ μνήμης καὶ τῆς ἐκκλησίας εἰκότως ἀποκεκρίθησαν.

pos, Paulus & Manichæus, Photinus & Marcellus: qviqve ab illis profecti ſunt, Arius, Aëtius, Eunomius, Macedonius, Maximus, Neſtorius, hydra multiceps Eutyches & Dioſcorus, Zoſimus, Apolinarius, Origenes, Petrus miſer, Theodoſius, Jacobus, Julianus, Zeno, Sergius, Pyrrhus, Cyrus, Macarius, Honorius & impius Mahomet, & ſiqvis alius mihi, utpote homini, latuit. Qvippe me dies deficeret, ſi impietatis defenſorum & auctorum nomina enumerare aggrederer, qvorum ipſam memoriam rectè tempus abolevit. Iſti ergo omnes, uno animo, ut ita loqvar, adverſus Apoſtolicas prædicationes ſuſcepto bello, è Dei memoria & ab Eccleſia meritò rejecti ſunt.

ANASTASII Sinaitæ, ab A. C. 561. Patriarchæ Antiocheni, (de cujus ſcriptis alibi ex inſtituto dictum) narratio compendiaria περὶ τῶν ἐξ ἀρχῆς αἱρέσεων καὶ τῶν Συνόδων γενομένων κατ' αὐτῶν MS. exſtat in Bibl. Vindobonenſi teſte Lambecio VIII. p. 443. Qvantum autem ex his qvæ Lambecius ibi affert colligere licet, diverſa illa narratio eſt ab iis qvæ in Hodego Anaſtaſius, de eodem argumento tradit, nam illius caput qvartum continet ἐξήγησιν κατ' ἐπιτομὴν περὶ τῶν αἱρέσεων ἐξ ἀρχῆς ἕως Νεσορίου καὶ Εὐτυχοῦς, caput qvintum vero eſt περὶ τῶν ἁγίων συνόδων, atqve in Synodo qvinta deſinit. Qvæ porro de hæreſibus ibi leguntur, hæc pauca tantummodo ſunt pag. 80. ſeq.

Pri-

a) Νέπως. Non alium hicqvam Nepotem Ægyptiacæ urbis Epiſcopum ab Autore indicari exiſtimo, qvi à Theodor. Hæretic. Fabul. lib. 3. Νέπως dicitur, ab aliis, ut in Concil. Ill. Conſt. act. 11. Νέπος. *Hæc Loppinus, qui vitam Stephani junioris Latine vertit.*

Primus Simon Magus Samaritanus Gittharum vico editus, Romanis, qvi Petro Apoſtolorum Principi crediderant, dicebat, CHriſtum JEſum, qvi veniſſet, mendacem, & impoſtorem fuiſſe: ſe vero, verum eſſe CHriſtum. Poſt eum exorti, Cerinthus, Nicolaus, Marcion Simoni conſentanea, parſaq; fingebant. Sed mox tum iſtos, tum eorum dogmata divina ſententia ſuſtulit. At neq; ita malignus draco Eccleſiam impugnare ceſſavit: ſtatimq; gentilium, & iniqvorum perſeqvutiones in eam concivit. Verum his CHriſti potentia ſublatis, verſipellis ſerpens, tertium aliqvem fallaciæ modum excogitat. Cum audiſſet enim in Evangeliis oraculum illud, à Domino editum; * *quoniam ſi abiero ad Patrem, rogabo ipſum, & alium paracletum mittam vobis*, Magis qvibusdam, & incantatoribus hominibus ſubjecit, ut dicerent, qvod ipſe eſſet Paracletus, qvem miſſurum ſe mundo CHriſtus promiſerat. In qvibus Manes erat, Manichæorum anteſignanus, & Montanus, ex Ardabau vico natus, & alii nonnulli. Qvibus & ipſis ſpe ſua fruſtratis, cum inimicus videret in dies CHriſti augeſcere, dilatariq; præconium, nec jam ultra ſe hominum genus ad idolorum cultum poſſe detorqvere, de cætero varia in orbem

* Johan. 14. 16.

πρῶτος Σίμων ὁ μάγος, ὁ Σαμαρείτης, ὁ ἀπὸ Γιτθῶν τῆς κώμης, ἔφασκε τοῖς ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ Πέτρου τοῦ κορυφαίου ὅτι ψεύστης καὶ πλάνος ἦν ὁ ἐλθὼν Ἰησοῦς, ἐγὼ δὲ εἰμι ὁ ἀληθὴς χριστός. εἶτα μετὰ τοῦτον ἀναφανεὶς Κήρινθος, καὶ Νικόλαος, καὶ Μαρκίων, τὰ ὅμοια τῷ Σίμωνι ἐφαντάζοντο. ἀλλ' ἄωθις ἡ τοῦ Θεοῦ ψῆφος ὤλεσε τούτους, καὶ τὰς αὐτῶν διδαχάς. ἀλλ' ὑδ' ὕτως ὁ πονηρὸς δράκων τοῦ πολεμοῦ τὴν ἐκκλησίαν ἐπαύσατο. θᾶττον γὰρ διωγμοὺς ὑπὸ Ἑλλήνων καὶ ἀνόμων κατ' αὐτῆς διήγειρεν. ἀλλ' ἐκ μέσου τῇ δυνάμει τοῦ Χριστοῦ γεγονότων, ἐπινοεῖ καὶ τρίτον τινὰ ἀπάτης τρόπον ὁ πολύμορφος ὄφις. ἀκούσας γὰρ τοῦ ἐν εὐαγγελίοις ῥητοῦ τοῦ Κυρίου λέγοντος, ὅτι ἐὰν ἀπέλθω πρὸς τὸν Πατέρα, ἐρωτήσω αὐτὸν, καὶ ἄλλον Παράκλητον πέμψει ὑμῖν, ὑπέσπειρέ τισιν ἀνθρώποις μάγοις τε καὶ γόησι λέγειν ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ Παράκλητος ὃν ὑπέσχετο Χριστὸς ἀποστέλλειν τῷ κόσμῳ. ἐξ ὧν ἦν Μάνης, ὁ Μανιχαίων ἀρχηγὸς, καὶ Μοντανὸς, ὁ ἀπὸ Ἀρδαβαῦ τῆς κώμης, καὶ ἕτεροί τινες. ὧν τινων καὶ αὐτῶν ἀσθενησάντων, ὡς εἶδεν ὁ ἐχθρὸς ὅτι ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ πλατύνεται, καὶ αὔξει τὸ τοῦ Χριστοῦ κήρυγμα, καὶ ἔτι ἰσχύει πρὸς τὴν εἰδωλολατρείαν ἀποκλίναι τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, τὰ διάφορα λοιπὸν ζιζάνια κατέσπειρε τῷ κόσμῳ

μῳ, ὅπως τὴν μάχην καὶ διάστασιν, ἣν ἐν τῇ εἰδωλολατρείᾳ ἐπέκτησαν, ταύτην ἐν τῇ θεοσεβείᾳ οἱ ἄνθρωποι ἔχωσιν.

profevitzizania; ut pugnam, & diſſenſionem, qvam in idolorum cultura tenuerant, eandem in Dei cultu mortales tenerent.

Ἐκ τούτου δὴ μετὰ χρόνους τινὰς Μάνεντός τε καὶ Μοντανοῦ καὶ Νουάτου καὶ Ἀρειανὴν ἐκείνην θυμελικὴν ὀρχήσεραν ὁ ταύτης μεσόχορος δαίμων συνεστήσατο, καὶ τοὺς ταύτης μιμολόγους, Ἀπολιναρίου, φάσκοντας ἄψυχον καὶ ἄνουν καὶ ἀτελῆ ἄνθρωπον ἀνειληφέναι τὸν Χριστὸν, καὶ Εὐνόμιον, καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ, κτίσμα λέγοντας τὸν τοῦ Θεοῦ λόγον, καὶ μίαν φύσιν, καὶ θέλησιν, καὶ ἐνέργειαν τῆς θεότητος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος αὐτοῦ δογματίζοντας. αὖθις δὴ πάλιν μὴ ἀρκούμενος ἐν τούτοις ὁ μισόκαλος, ὁπλίζεται, καὶ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ παναγίου διὰ Μακεδονίου τοῦ Πνευματομάχου. ἀλλ' ἡ ἐξ ὕψους δύναμις πάντας ἐκείνους τοὺς πονηροὺς καὶ θεομάχους θῆρας ἀπώλεσε, καὶ ἀδαμοῦ σήμερον Ἀρειανῶν, ἢ Μακεδονιανῶν, ἢ Εὐνομιανῶν μνήμη ἐν κόσμῳ, τῶν τῇ θεότητι πολεμούντων. καὶ ὥσπερ δράκων καιρίαν τινὰ πληγὴν λαβὼν ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ διὰ τῆς ὀδύνης ἀσθενέστερος γίνεται, οὕτω καὶ ὁ διάβολος, διὰ Χριστοῦ τοῦ ἐκ τοῦ Θεοῦ κατὰ πρόσβασιν τοῦ

Enimvero ex eo jam aliqvot poſt intervalla Manentis, Montani; Novati etiam Arianam illam orcheſtram ſcenicam, chori hujus qvaſi intermedius qvidam, dæmon conſtituit; hujuſce ſectæ imitatores, Apollinarium, qvi CHriſtum, hominem inanimem, & ſine mente, atq; imperfectum ſuſcepiſſe diceret; & Evnomium, cum ſuis ſectatoribus, qvi Dei Verbum creaturam dicerent, atqve unam Divinitatis, & humanitatis ejus naturam, voluntatem, & actionem cenſerent. Neq; vero his ofor ille honeſti contentus, per Spiritus ſancti oppugnatorem Macedonium, in ſanctiſſimum armatur ſpiritum. Verum ſuperna illa, & divina vis, & poteſtas, omnes iſtas malignas, & infeſtas Deo feras diſperdidit; neq; ulla hodie Arianorum, aut Macedonianorum, aut Evnomianorum, qvi Deum oppugnent, per orbem memoria ſupereſt. Ac, velut draco, lethali accepto vulnere qvotidie ex dolore impotentior redditur: ſic & diabolus, à CHriſto Dei filio qvaſi circa tempora percuſſus, ſucceſſu temporis emortuus apparuit. Nam ecce voluit in pri-

mis rectà CHristi adventum dissipare, nec potuit. Tum autem voluit persequutionib⁹ motis præconium CHristi abolere, sed frustratus est. Voluit pro Spiritu sancto præstigiatores adorari, & scopo excidit. Impetivit CHristi divinitatẽ & pudefactus est. Cæterum cum divinitatem tum oppugnare neqviret, in CHristi humanitatem bellum convertit, post Arianam orchestram, separationis charybde adaperta; cum inqvam CHristi carnem à divinitate dividens, in duo unum CHristum secuisset. Ejus vero divisionis principes fuere Theodorus Antiochiæ, ac Diodorus Tarsi Episcopi.

Ex qvibus velut radix qvædam hellebori Chaldæus porcus, Assyrius Nestorius prodiit, qvi hodieqve sibi addictos suopte cœno aspergit. Nam Constantinopoli submotus, atq; in Mesopotamiam evadens, venenum suum, ac lutum indidem consevit; unde velut è canali qvodam, Orientem omnem maximè infecit, conspurcavitqve. Contra qvem prolixè opus conscripsimus, palamq; hominis fallaciam fecimus, qvo studiosos remittimus. Sanè sciendum est, nullam hodie Nestorii hæresi maliginorem extare, qvæ ægrius venenum suum prodat. Siqvidem fœdi qvæstus, ac gloriæ

† ἐπιδημήσας

χρόνε καταχθέντα ἀπεδείχθη. ὅμως γὰρ, ἠθέλησεν ἐν πρώτοις ἐνθέσις διασπεδάσαι τὴν ἐπιδημίαν τῦ Χριςῦ, καὶ ὐκ ἴσχυσεν. εἶτα ἠθέλησε διὰ διωγμῶν τὸ κήρυγμα καταργῆσαι, καὶ ἡσύχησεν. ἠθέλησεν ἀντὶ Πνεύματος ἁγίε γόητας ἄνδρας προσκυνεῖσθαι, καὶ τῦ σκοπῦ ἐξέπεσε. προσέκρουσε τῇ θεότητι τῦ Χριςῦ, καὶ κατησχύνθη. τότε δὴ λοιπὸν ἀδυνατῶν θεότητι πολεμεῖν, ἐπὶ τὴν σάρκα τῦ Χριςῦ τὸν πόλεμον ἔτρεψε, μετὰ τὴν Ἀρειανικὴν ὀρχήσεαν τὴν τῆς διαιρέσεως χάραβδιν διορύξας. λέγω δὴ τὴν σάρκα τῦ Χριςῦ μερίζων ἀπὸ τῆς θεότητος, καὶ εἰς δύο τὸν ἕνα κατατέμνων Χριςόν. ταύτης δὲ τῆς διαιρέσεως ἀρχηγοὶ γεγόνασι Θεόδωρος ὁ Ἀντιοχείας, καὶ Διόδωρος ὁ Ταρσῦ.

Ἐξ ὧν ὥσπερ τις ῥίζα ἐλλεβόρε ἐβλάστησεν ὁ Χαλδαῖος χοῖρος ὁ ἀσσύριος Νεςόριος, μέχρι καὶ νῦν τὸν ἴδιον βόρβορον τοῖς αὐτῷ πειθομένοις καταῤῥαίνων. καθαιρεθεὶς γὰρ ἀπὸ Κωνσταντινουπόλε, καὶ ἐπὶ τὰ τῆς Μεσοποταμίας † ἐνδημήσας κλίματα, ἐκεῖσε τὸν ἴδιον ἰὸν καὶ τὸν βόρβορον κατέσπειρε, κἀκεῖθεν ὡς ἐκ καναλίσκε τινὸς πᾶσαν μάλιςα τὴν ἀνατολὴν κατεμίανε. καθ' ἃ διὰ πλάτες συντάγματα πεποιήκαμεν, τὸν δόλον, καὶ τὴν πανουργίαν αὐτῦ ἐλεγχεύσαντες, κἀκεῖ τὸς φιλοπόνως παραπέμπομεν. εἰδέναι μέντοι χρεὼν ὡς ὐκ ἔςι σήμερον κακοηθέςερα τῆς Νεσορίε αἱρέσεως, δυσχερῶς τὸν ἴδιον ἰὸν φανερῶσα. καὶ γὰρ αἰσχρῶ κέρδες

καὶ

καὶ δέξης χάριν παλαίας ἐν ὑποκρίσει καὶ θεὸν λέγωσι τὸν Χριστὸν, καὶ θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον, καὶ ἀναθεματίζωσι Νεστόριον, καὶ ἀποβάλλονται τὸν λέγοντα δύο πρόσωπα ἐν Χριστῷ· ὁ μέν τοι τὸν δόλον αὐτῶν ἐλέγξαι βουλόμενος, τὸν μιαιφόνον Κύριλλον, καὶ τὴν κατ' αὐτὸν συνοδον τὴν κατὰ Νεστορίου προσενέγκαι αὐτοῖς. καὶ ἐὰν ταῦτα εἰλικρινῶς δέξωνται, ἐν τούτοις τὸ ἀπόδεκτον ἔχωσι. τοσαῦτα μὲν ἦν ἐπὶ τῷ παρόντι περὶ Νεστορίου τοῦ δυσσεβοῦς Ἰουδαϊόφρονος, καὶ Χαλδαίου ἀσυρίου χοίρου. τοῦτον γὰρ ἀποβάλλεται ἡ ἁγία ἐκκλησία διὰ τὴν τῶν ἐν Χριστῷ Φύσεων διαίρεσιν, ὥσπερ καὶ Σαβῆριον, καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ διὰ τὴν τῶν Φύσεων σύγχυσιν.

vanæ causa per simulationem sæpe, & Deum appellant CHristum, & Deiparam sanctam Virginem; ac Nestorium duas in CHristo personas dicentem execrantur, & rèpudiant. Qvanqvam, qvi eorum fraudes coarguere velit, B. Cyrillum, initumq; ejus memoria Concilium contra Nestorium iis proferat. qvæ, si syncerè accipiant, in his habent, cur approbentur. Atqve hæc hactenus in præsens de Nestorio, impio illo, ac Judaicis opinionibus imbuto, & Chaldæo Assyrio porco. Hunc enim sancta Ecclesia ob naturarum in CHristo divisionem, separationemve, ut Severum cum suis, ob earundem confusionem rejicit.

SOPHRONIUS ArchiEpiscopus Hierosolymitanus * A. C. 638. defunctus in Synodica ** prolixa ad Sergium Patriarcham CPol. qvæ inserta est integra Actioni XI. Synodi sextæ *** in Trullo habitæ A. C. 680. Hæreses atqvè Hæresiarchas refert longe plures, anathematiqve subjicit.

Καὶ πρὸς πληροφορίαν ὑμῶν ἀπαρέλειπτον αὐτὰ διαρθρῶμαι τὰ πρόσωπα, ἅπερ ἀναθεματίζω καὶ ποιοῦμαι κατάκριτα οὐ γλώττῃ μόνον καὶ στόματι, ἀλλὰ καὶ καρδίᾳ καὶ πνεύματι ὡς

Et ut nihil desit ad vestram satisfactionem, ipsas qvoq; personas exprimo, qvas anathematizo & condemno, non lingva tantum & ore, sed corde & spiritu, utpote

* Vide Papebrochium ad XI. Martii Tom. 2. pag. 65. seq.

** Hic est libellus Sophronii de fide, qvem memorat Eutychius Tom. 2. Annal. p. 271. Ejusdem Synodicæ meminere Theophanes, Cedrenus, Zonaras, & alii. Utrum ad Honorium simul missa sit, an ad Johannem qvi post Honorium & Severianum Episcopus Romæ fuit, disqvirit Combefisius in Historia hæreseos Monothelitarum pag. 31.

*** edit. Binianæ Tomo III. Labbeanæ VI.

qvæ ſanctæ Catholicæ noſtræ fidei omnino inſidiantes deprehenſæ ſunt. Anathema itaq; in perpetuum & catathema à ſancta & conſubſtantiali adoranda Trinitate, Patre & Filio & Spiritu ſancto ſint, primum qvidem Simon Magus, qvi primus peſſimis hæreſibus peſſimus principiavit; poſt qvem Cleobius, Menander, Philetus, Hermogenes, Alexander ærarius, Doſitheus, Gortheus, Saturninus, Masbotheus, Adrianus, Baſilides, Iſidorus ejus filius & furore ſuperior Ebion, Carpocrates, Epiphanes, Prodicus, Cerinthusqve & Merinthus, ** Valentinus, Florinus, Blaſtus, Artemon, Secundus, Caſſianus, Theodotus, Heracleon, Ptolemæus, Marcus, Colorbaſus, Ademis Caryſtienſis, Theodotus coriarius, Theodotus alter, Euphrates *** transmarinus, Monoimus Arabs, Hermogenes, Tatianus Syrus, Severus, Aſclepiodotus, Bardeſanes, Armonius ejus filius, & errore conſimilis: Hermophilus, Cerdon acerdon, Marcion Ponticus, Apelles, Apollonides, Potitus, Prepon, Python, Synerus Theodotus trapezita, Montanus, Priſcillaqve, & Maximilla hujus furioſæ diſcipulæ, Nepos, Helceſeus, Origenes, alter Origenes, qvi & Adamantius, Sabellius Libycus, Novatus, Pau-

τῆς ἁγίας καθολικῆς ἡμῶν πίστεως ὀφθέντας διὰ πάντων ἐπίβουλα. Ἀνάθεμα τοίνυν εἰς ἀεὶ καὶ κατάθεμα ἀπὸ τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου καὶ προσκυνητῆς Τριάδος Πατρὸς καὶ Υἱοῦ καὶ ἁγίου Πνεύματος ἔφασαν πρῶτον μὲν Σίμων ὁ Μάγος, ὁ πασῶν πρῶτος κακίστων κακίστως ἄρξας αἱρέσεων. μεθ' ὃν καὶ Κλεόβιος, Μένανδρος, Φίλητος, Ἑρμογένης, Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς, Δοσίθεος, * Γόρθαιος, Σατορνῖνος, Μασβόθεος, Ἀδριανὸς, Βασιλείδης, Ισίδωρος ὁ τούτου υἱὸς καὶ τὴν μανίαν ὑπέρτερος, Ἔβιων, Καρποκράτης, Ἐπιφανὴς, Πρόδικος, Κήρινθός τε καὶ Μήρινθος, Οὐαλεντῖνος, Φλωρῖνος, Βλάστος, Ἀρτέμων, Σεκοῦνδος, Κασσιανὸς, Θεόδοτος, Ἡρακλέων, Πτολεμαῖος, Μάρκος, Κολορβάσος, Ἀδέμις ὁ Καρύστιος, Θεόδοτος ὁ σκυτεὺς, Θεόδοτος ἕτερος, Εὐφράτης ὁ Περσικὸς, Μονόϊμος ὁ Ἄραψ, Ἑρμογένης, Τατιανὸς ὁ Σύρος, Σεβῆρος, Ἀσκληπιόδοτος, Βαρδησάνης, Ἀρμόνιος ὁ τούτου υἱὸς καὶ τὴν πλάνην ἰσόρροπος, Ἑρμόφιλος, Κέρδων ἀκέρδων, Μαρκίων ὁ Ποντικός, Ἀπελλῆς, Ἀπολλωνίδης, Πότιτος, Πρέπων, Πύθων, Συνερὸς, Θεόδοτος ὁ τραπεζίτης, Μοντανὸς, Πρίσκιλλά τε καὶ Μαξίμιλλα αἱ τούτου μανιώδεις μαθήτριαι, Νέπως, Ἑλκεσαῖος, Ὠριγένης, Ὠριγένης ἕτερος ὁ καὶ Ἀδαμάντιος, Σαβέλλιος ὁ Λίβυς, Νοβάτος, Παῦλος ὁ

* Γορθαῖος. ** laqvens. *** Perſicus.

ἓν Σαμοσάτων, Ἐπίγενος, Κλεομένης, Νόητος ὁ Σμυρναῖος, Μάνης ὁ τῆς ἀθέου μανίας ἐπώνυμος, Σαββάτιος, Ἄρειος, Μελέτιος, Ἀέτιος, Εὐνόμιος, Ἀστέριος, Εὐδόξιος, Δονάτος, Μακεδόνιος ὁ τῷ ἁγίῳ μαχεσάμενος Πνεύματι, καὶ πνευματομάχου προσηγορίαν ἀξίαν δεξάμενος· Ἀπολινάριος ὁ λαοδικεὺς, καὶ ὁ τούτου υἱὸς Ἀπολινάριος, Μάγνος, Πολέμων· Κελέστιος, Πελάγιος, Ἰουλιανὸς οἱ τῆς αὐτῆς μανίας ὑπέρμαχοι. Θεόδωρος ὁ Μοψουεστίας, καὶ Νεστόριος οἱ τῆς μιαρᾶς ἀνθρωπολατρείας μιαρώτατοι κήρυκες. Κῦρος τε καὶ Ἰωάννης οἱ Κίλικες, οἱ τῆς αὐτῆς ἀθεΐας ἀθεώτατοι πρόβολοι. Εὐτυχὴς, Διόσκορος ὁ Εὐτυχέως ὑπερασπιστὴς καὶ συνήγορος. Βαρσουμᾶς, Ζωόρας, Τιμόθεος ὁ λεγόμενος αἴλουρος· Πέτρος ὁ μογγὸς, καὶ Ἀκάκιος οἱ τὸ κενωτικὸν † τεκτηνάμενοι Ζήνωνος· Λαμπέτιος ὁ τῆς δυσωνύμου τῶν Μαρκιωνιστῶν αἱρέσεως ἔξαρχος. Δίδυμος καὶ Εὐάγριος οἱ τῆς ὠριγενιανῆς τερθρείας μυσηριάρχαι παμμίαροι. Πέτρος ὁ γναφεὺς ὁ τῷ τρισαγίῳ ὕμνῳ προσαρμόσαι σαυρὸν θρασυνόμενος. Πέτρος ἕτερος τὸ Ἰβηρικὸν καὶ φρενοβάρβαρον μίασμα. Ἡσαΐας ὁ τοῦ παρόντος Πέτρου συνόμιλος, οἱ ἄλλην ἀκέφαλον ἐν Ἀκεφάλοις καταδείξαντες αἵρεσιν, μεθ' ὧν ἁπάντων καὶ πρὸ πάντων, καὶ μετὰ πάντας ἔξω καὶ

lus Samosatenus, Epigenus, Cleomenes, Noetus Smyrnensis, Manes, cui impii furoris cognomen, Sabbatius, & Arius, Meletius, Aëtius, Evnomius, Asterius, Eudoxius, Donatus, Macedonius, qvi sancto reluctatus est Spiritui, & Pnevmatomachi appellationem dignam accepit, Apollinarius Laodicensis, & ejus filius Apollinarius, Magnus, Polemon, Pelagius, Cœlestius, Julianus, ejusdem furoris defensores, Theodorus Mopsvestenus, & Nestorius fœdæ anthropolatriæ fœdissimi prædicatores, Cyrus & Joannes Cilices, ejusdem impietatis impii productores. Eutyches, Dioscorus Eutychetis defensor & advocatus, Barsumas, Zooras, Timotheus qvi dicitur Aelurus, Petrus Mongus, id est Balbus; & Acacius, qvi cenoticum, id est, vanitatem Zenonis machinati sunt, Lampetius author nec nominandæ Marcioniſtarum hæreseos, Didymus, & Evagrius Origenianæ vanitatis primi secretales fœdissimi. Petrus Fullo, qvi ad hymnum trisagii crucem ausus est coaptare. Petrus alter, Ibericum, & barbaræ mentis contagium. Esaias hujus Petri collega, qvi aliam Acephalorum inter Acephalos hæresim propagaverunt. Cum qvibus omnibus, & præ omnibus, & post omnes, & secundum omnes, & super omnes sit, & Severus

† Sic per convitium vocat pro ἑνωτικὸν.

rus anathema, horũ furioſiſſimus diſcipulus, qvi præ omnibus Acephalis tam novis qvam veteribus, demonſtratus eſt crudeliſſimus tyrannus, & ſanctæ Eccleſiæ Catholicæ immaniſſimus inimicus, ſanctiſſimæq; Antiochenæ Eccleſiæ adulter iniqviſſimus, & corruptor execrabilis. Theodoſius qvoqve Alexandrinus, Anthimꝰ Trapezuntius, Jacobus Syrus, Julianus Halicarnaſſeus, Feliciſſimus, Gajanus Alexandrinus, à qvibus Gajanitarum ſive Julianiſtarum ſuperinventa eſt hæreſis. Dorotheus ejusdem impiæ hæreſis propugnator, Paulus, qvi Fuſcus non ſolum appellatione, ſed & ſecundum veritatem. Joannes Grammaticus, cognomento Philoponus, id eſt, ſtudioſus, immo Mataeoponus, id eſt, irritus laborator, Conon qvoqve, & Eugenius: hi tres, tritheias (id eſt, triplicis Deitatis) ter maledicti propugnatores. Themiſtius, qvi fuit ignorantiæ pater, genitor, atqve ſeminator nefandiſſimus, qvi CHriſtum verum Deum noſtrum diem judicii neſciſſe delirabat, neſciens qvæ ipſe, jam à Deo projectus, aſſereret, & non recognoſcens, qvæ ignorando loqvebatur. Niſi enim ignoraſſet verborum ſuorum virtutem, non utiq; lethiferam ignorantiam peperiſſet, & ignorantiæ fœditatem feruenter defenderet, ignorare

Σεβῆρος ἀνάθεμα, ὁ τούτων μαθητὴς ἐκμανέσατος, καὶ πάντων χειμαστὴς Ἀκεφάλων τῶν νέων καὶ τῶν παλαιῶν ἀμόστατος τύραννος, καὶ τῆς ἁγίας καθολικῆς Ἐκκλησίας ἐχθρὸς δυσμενέσατος καὶ τῆς Ἀντιοχέων ἁγιωτάτης ἐκκλησίας μοιχὸς ἀνομώτατος, καὶ φθορεὺς βδελυρώτατος, Θεοδόσιός τε ὁ Ἀλεξανδρεὺς, ὁ Τραπεζοῦντος Ἄνθιμος, Ἰάκωβος ὁ Σύρος, Ἰουλιανὸς ὁ Ἁλικαρνασεὺς, Φελικίσσιμος, Γαϊανὸς ὁ Ἀλεξανδρεὺς, ἀφ' ὧν ἡ τῶν Γαϊανιτῶν, ἤγουν Ἰουλιανιστῶν ἐπεγένετο αἵρεσις. Δωρόθεος ὁ τῆς αὐτῆς ἀθέου ὑπερμαχήσας αἱρέσεως· Παῦλος ὁ μελανὸς, ὁ μόνον δὲ λεγόμενος, ἀλλὰ καὶ γενόμενος κατὰ ἀλήθειαν. Ἰωάννης ὁ γραμματικὸς ὁ τὴν ἐπωνυμίαν Φιλόπονος, μᾶλλον δὲ ματαιόπονος, Κόνων τε καὶ Εὐγένιος, οἱ τρεῖς τὰς τριθείας τρισκατάρατοι πρόμαχοι. Θεμίστιος ὁ τῆς ἀγνοίας πατὴρ καὶ γενέτης καὶ σπορεὺς ἀθεμίτατος, ὃς ἀγνοῶν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν ἡμῶν τὴν ἡμέραν ἐφλυάφει τῆς κρίσεως, ἀγνοῶν ἅπερ αὐτὸς ὁ θεήλατος ἔφασκε, καὶ μὴ εἰδὼς ἅπερ ἀμφιγνοῶν ἀνεφθέγγετο. εἰ μὴ γὰρ ἠγνόει τῶν οἰκείων λόγων τὴν δύναμιν, οὐκ ἂν τὴν ὀλέθριον ἄγνοιαν τέτοκε, καὶ τῷ τῆς ἀγνοίας ἄγχει θερμῶς ὑπερήσπιζεν,

ἀγνοῶν

ἀγνοεῖν τὸν Χριστὸν, ὅ καθὸ θεὸς ὑπῆρχεν ἀΐδιος, ἀλλὰ καθὸ γέγονε κατὰ ἀλήθειαν ἄνθρωπος, τὴν ἡμέραν τῆς σωτηρίας καὶ κρίσεως ἐξ ἀφρόνων φρενῶν ἐρευγόμενος, καὶ ψιλὸν αὐτὸν ἐργαζόμενος ἄνθρωπον· καὶ ταῦτα τερατείαν ἐπιφημίζων ἑαυτῷ τὴν ἀκέφαλον, καὶ φύσιν μίαν αὐτῆς τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ φανταζόμενος συνθετον. ἔστω δὲ σὺν αὐτῷ καὶ Πέτρος ὁ Σύρος ἀνάθεμα καὶ Σέργιος ὁ Ἀρμένιος, οἱ τῆς μικρᾶς τριθείας ἡγούμενοι, καὶ μηδὲ ἕτω πρὸς ἑαυτοὺς συμφωνήσαντες, μηδὲ τὰ αὐτὰ παραπλησίως ἀλλήλοις δοξάσαντες. Δαμιανὸς, ὁ τούτων μὲν ὑπερβαλόντως ἀντίπαλος, νέος δὲ φανεὶς ἐν ἡμετέροις χρόνοις Σαβέλλιος. μεθ' ὧν καὶ οἱ αὐτῶν τῆς ἀσεβείας διάδοχοι ἀνάθεμα ἔστωσαν καὶ κατάθεμα, Ἀθανάσιός τε ὁ Σύρος, καὶ ὁ ἀποζυγάριος Ἀνασάσιος, καὶ οἱ τὴν τούτων ἀσύμβατον σύμβασιν ἀσυμβάτως τε καὶ ἀμαθῶς προσιέμενοι, καὶ ἀλογίσων δίκην κτηνῶν ὑπ' αὐτῶν βουκολούμενοι. καὶ ἀλλήλοις μέν φησι φιλικῶς συμφερόμενοι, ὑπ' ἀλλήλων δὲ τοῖς ἀναθεματισμοῖς ἐχθρωδῶς τιτρωσκόμενοι. ἐνδύεσθωσαν δὲ σὺν αὐτοῖς, καὶ περιβαλέσθωσαν τὸ ἀνάθεμα καὶ κατάθεμα καὶ Βενιαμὶν ὁ Ἀλεξανδρεὺς, καὶ Ἰωάννης, καὶ Σέργιος, καὶ Θωμᾶς, καὶ Σεβῆρος οἱ Σύροι, οἱ ἔτι ζῶντες ζωὴν τὴν

Christum non secundum id, qvod Deus erat sempiternus, sed secundum qvod veraciter homo factus, diem consummationis, atq; judicii ex insipientia mentis eructans, & purum eum efficiens hominem, & hoc monstruositatem sibi defamans Acephalam, & naturam unam ejusdem Christi Salvatoris nostri compositam imaginatus. Sit autem, & cum eo Petrus Syrus anathema, & Sergius Armenius tritheiæ minoris doctores, & nec sic ad invicem consonantes, neqve eadem similiter cum alteutro opinati. Damianus horum qvidem excellenter adversarius, novus autem demonstratus temporibus nostris Sabellius, cum qvibus, & eorum impietatis successores anathema sint & catathema Athanasius qvoq; Syrus, & Apozygarius * Anastasius, & qvi eorum inconvenientiâ inconvenienter, & indocte suscipiunt, & irrationabiliter tanqvam jumenta ab eis seducuntur. Et cum invicem qvidem qvasi amicabiliter conjungantur, invicem vero inimicis anathematibus sauciantur. Induantur autem cum eis, & amiciantur anathema, & catathema, & Benjamin Alexandrinus, & Joannes & Sergius Thomasqve, & Severus Syri, qvi adhuc vitam vivunt extrabilem, & crudeliter pie-

* velut jugalis ejus ac socius.

pietatem expugnant. Participetur etiam cum eis his anathematibus, & Menas Alexandrinus, Gaianitarum propugnator, atqve defensor hæreseos, & in aperto expugnans veritatis prædicationem, & omnes cum eis consortes, atqve contribules, & impietate consentanei. Submittantur autem eisdem anathematibus, & omnes hæreses, qvæ post CHristum adoleverunt, & CHristi Ecclesiam ausæ sunt expugnare, id est, Nicolaitarum, Evchitarum, Cainorum, Adamianorum, Marbiliotarum, Borborianorum, Nasenorum, Stratioticorum, Aphonitarum, Sethianorum, Sophianorum, Ophitarum, Antitactitarum, Peraticorum, Hydroparastatarum, Encratitarum, Marcionistarum, Phrygũ, Pepuzianorum, Artotyritarum, a) Abrodicorum, Tessarescædecatitarum, Nazaræorum, Melchisedecianorum, Antidicomarianitarum, Tatherianorum, b) Spatirianorum, Marcianorum, Dulianorum, Anthropomorphitarum, Hieracitarum, Messalianorum, Eutychitarum, Acephalorum, Barsunuphitarum, Esaianorum, Agnoitarum, Jacobitarum, Tritheitarum, & qvæq; alia pravitas extiterit impia, & à Deo projecta hæresis universa. Igitur superius nominatos hæresium principes, &

ἐκράτων, καὶ πολεμοῦντες ἐμμανῶς τὴν εὐσέβειαν. κοινωνείτω δὲ αὐτοῖς τῆς τῶν παρόντων ἀναθεματισμῶν καταιρέσεως καὶ Μηνᾶς ὁ Ἀλεξανδρεὺς, ὁ τῆς τῶν Γαϊανιτῶν προμαχῶν καὶ προασπίζων αἱρέσεως, καὶ πολεμῶν ἐμφανῶς τῆς ἀληθείας τὸ κήρυγμα· καὶ πάντες σὺν αὐτοῖς οἱ τούτῳ κοινωνοὶ καὶ ὁμόφυλοι, καὶ τῆς ἀσεβείαν σύσοιχοι. βαλλέσθωσαν δὲ τοῖς ἴσοις αὐτοῖς ἀναθέμασι καὶ πᾶσαι αἱ αἱρέσεις αἱ μετὰ τὴν Χριστοῦ παρουσίαν ἀνεφάσασαι, καὶ Χριστοῦ τὴν ἐκκλησίαν πολεμῶν θρασυνόμεναι τυτέστιν ἡ Νικολαϊτῶν, ἡ Ἐυχιτῶν, ἡ Καϊανῶν, ἡ Ἀδαμιανῶν, ἡ Μαρβιλιωτῶν, ἡ Βορβοριανῶν, ἡ Νασηνῶν, ἡ Στρατιωτικῶν, ἡ Ἀφονιτῶν, ἡ Σηθιανῶν, ἡ Σοφιανῶν, ἡ Ὀφιτῶν, ἡ Ἀντιτακτιτῶν, ἡ Περατικῶν, ἡ Ὑδροπαραστατῶν, ἡ Ἐγκρατιτῶν, ἡ Μαρκιωνιστῶν, ἡ Φρυγῶν, ἡ Πεπυζιανῶν, ἡ Ἀρτοτυριτῶν, ἡ Ταϊκοδρύγων, ἡ Τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν, ἡ Ναζωραίων, ἡ Μελχισεδεκιτῶν, ἡ Ἀντιδικομαριανιτῶν, ἡ Ταθηριανῶν, ἡ Μαρτιανῶν, ἡ Δυλιανῶν, ἡ Ἀνθρωπομορφητῶν, ἡ Ἱερακιτῶν, ἡ Μασσαλιανῶν, ἡ Εὐτυχητῶν, ἡ Ἀκεφάλων, ἡ Θυεηοσουηφητῶν, ἡ Ἡσαϊανῶν, ἡ Ἀγνοητῶν, ἡ Ἰακωβιτῶν, ἡ Τριθειτῶν, καὶ εἴτις ἑτέρα παρ' αὐτὰς καθέστηκε δυσσεβὴς καὶ θεήλατος αἵρεσις. Ἁπαντας τοίνυν τοὺς προαναφερομένους αἱρεσιάρχας, καὶ τὰς μετὰ

a) Tascodrugorum. b) forte Sphæroniſtarum.

μετὰ τούτους ὀνομασθείσας δυσσεβεσάτας αἱρέσεις καὶ σχίσματα ἀναθεματίζω καὶ καταθεματίζω ψυχῇ καὶ καρδίᾳ καὶ στόματι, ἐννοίᾳ τε καὶ λόγοις καὶ ῥήμασι, καὶ πάντα ἕτερον αἱρεσιάρχην ὀλέθριον, καὶ πᾶσαν ἑτέραν παμβέβηλον αἵρεσιν καὶ πᾶν ἕτερον σχίσμα θεήλατον, ὅσους περ ἡ ἁγία καὶ καθολικὴ ἡμῶν ἐκκλησία ἀναθεματίζει. Ἀναθεματίζω δὲ καὶ καταθεματίζω καὶ πάντας αὐτῶν τοὺς ὁμόφρονας, τοὺς τὰς αὐτὰς αὐτοῖς ἀσεβείας ζηλώσαντας, καὶ ἀμετανοήτους ἐν αὐταῖς τελευτέσαντας, καὶ τοὺς ἔτι καὶ νῦν ἐν αὐταῖς διαμένοντας, καὶ πολεμοῦντας τὸ καθολικῆς ἡμῶν ἐκκλησίας τὸ κήρυγμα, πίστιν ἡμῶν τὴν ὀρθὴν καὶ ἀμώμητον βάλλοντας. καὶ ἀναθεματίζω πάλιν παραπλησίως καὶ πάντα αὐτῶν τὰ θεομάχα συγγράμματα, ἃ κατὰ τῆς ἁγιωτάτης ἡμῶν καθολικῆς ἐκκλησίας συνέταξαν, καὶ κατὰ τῆς ὀρθῆς ἡμῶν καὶ ἀμωμήτου συνεγράψαντο πίστεως. ἀναθεματίζω τε σὺν αὐταῖς ταῖς βεβήλοις αἱρέσεσι καὶ πᾶσαν ἑτέραν θεοσυγῆ καὶ κακόδοξον αἵρεσιν, ἣν ἡ ἁγία καθολικὴ ἡμῶν ἐκκλησία ἀναθεματίζειν καὶ κατακρίνειν συνείθισαι, ᾗ τοὺς ἐξάρχους αὐτῶν ᾗ γεννήτορας, ᾗ τὰ αὐτῶν μυσαρὰ ᾗ παμμίαρα λογίδρια τε ᾗ βιβλίδια. μόνα τιμῶν ᾗ κρατῶν καὶ φρονῶν καὶ σεβόμενος τῆς ἁγίας καθο-

qvæ poſt eos anathematizatæ ſunt impiiſſimæ hæreſes, & ſchiſmata, anathematizo, & catathematizo anima, corde, & ore, mente qvoqve, & verbis, atq; ſermonibus. Et omnem alium hæreſis authorem perditum, & omnem aliam profaniſſimam hæreſim, & omne aliud ſchiſma à Deo dejectum, qvotqvot noſtra ſancta Catholica Eccleſia anathematizat. Anathematizo autem, & catathematizo etiam omnes eorum conſentaneos, qvi easdem cum eis impietates æmulantes, ſine pœnitudine in eis ſunt mortui, & qviqvi usq; nunc in eisdem perſeverant, & oppugnant Catholicæ noſtræ Eccleſiæ prædicationem, & fidem noſtram rectam, & immaculatam jaciunt. Et anathematizo iterum ſimiliter omnia eorum Deo repugnantia ſcripta, qvæ contra noſtram ſanctiſſiam catholicam Eccleſiam compoſuerunt, & adverſus fidem noſtram rectam, atq; immaculatam conſcripſerunt. Anathematizo autem cum eisdem profanis hæreſibus, & omnem aliam Deo odibilem & maledicam hæreſim, qvam ſancta noſtra Catholica Eccleſia anathematizare, atq; condemnare conſveta eſt, eorumqve authores, & genitores, & eorum probroſas, atq; fœdiſſimas loqvelulas, atq; codicillos, ſola honorans, & tenens, ſentiensq; & ve-

nerans ſancta noſtræ Eccleſiæ Catholicæ, & Apoſtolicæ dogmata, qvæ particulatim vobis, & breviter edidi, propter ſynodicarum literarum (ut dixi) compendium. Cum qvibus hinc etiam migrare deprecor, qvando hoc Deus præceperit.

λικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἡμῶν ἐκκλησίας τὰ δόγματα, ἅπερ μερικῶς ὑμῖν καὶ διὰ βραχέων ἐκτέθειμαι διὰ τὸ τῶν συνοδικῶν γραμμάτων, ὡς εἶπον, ἐπίτομον· μεθ' ὧν καὶ ἀπαίρειν τῶν ἐντεῦθεν προσεύχομαι, ὅτε Θεὸς τοῦτο γενέσθαι προστάξειεν.

TIMOTHEUS Presbyter magnæ Eccleſiæ CPol. & Scevophylax templi S. Mariæ in Chalcopratis, qvem ante ortam Monotheletarum, hæreſin atqve adeo ante A. C. 622. ſcripſiſſe, qvod ejus non meminerit, incerta conjectura Cotelerius * notat, ſcripſit libellum περὶ τῶν προσερχομένων τῇ ἁγίᾳ Ἐκκλησίᾳ, *de iis qui ad Eccleſiam ab hæreticis accedunt*, qvem cum apoſpaſmatio περὶ τῶν δύο φύσεων ἐν Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ *de duabus in CHriſto Domino noſtro Naturis* primus Græce vulgavit Jo. Meurſius in Variis Divinis Lugd. B. 1619. 4. Tria autem genera ponit Hæreticorum, unum qvi rebaptizandi ſunt, ut Ταυροδρύγοι, Ἀκκαυφόροι, Μανιχαῖοι, Μελκοσαῖοι, Ἐλκεσαΐται, Νεστοριανοὶ, Πελαγιανοὶ, Κελεσιανοὶ, Μελχισεδεκιανοὶ, Σιμωνιανοὶ, Μενανδριανοὶ, Βασιλειδιανοὶ, Νικολαΐται, Μαρκιωνισταί. Alterum qvi tantum unguntur non rebaptizantur qvando accedunt ad Eccleſiam, Σαββατιανοὶ ſive *Quartadecimani*, *Novatiani*, *Macedoniani* & *Apollinariſtæ*. Tertium deniqve, qvos ſufficit errores priſtinos ejurare atqve anathemate deteſtari, ut *Meletiani*, *Neſtoriani*, *Eutychianiſtæ*, *Dioſcoriani*, *Jacobitæ* & reliqvi ** *Acephali*. Plura deinde Διακεκριμένων Schiſmaticorum de naturarum in CHriſto diſtinctione hæſitantium genera facit, 1) Ἀκεφάλους, 2) Διοσκορίτας, 3) Κονδοβαυδίτας, 4) Ἀγγελίτας, 5) Παυλιανιστάς, 6) Πετρίτας, 7) Κονωνίτας 8) Ἡσυχαστίτας, 9) Νιοβίτας, 10) Μαρωνίτας, 11) Τριθείτας. Ex Meurſii

* Tom. 3. monument. Eccleſiæ Græcæ pag. 626. Sed Monotheletarum nomen excidiſſe videtur inter Διακεκριμένων genera qvæ duodecim facit Timotheus, & deinde undecim tantum recenſet. Eruut autem duodecim, ſi Μονοθελῆται inſerantur pag. 124. edit. Meurſii, ante verba: οἱ μίαν θέλησιν καὶ μίαν ἐνέργειαν ἐπὶ τῷ Χριστῷ πρεσβεύοντες. Ex hoc ipſo libello palam qvoq; eſt alienum fuiſſe Timotheum ab hæreſi Eutychiana, cujus eum Magiſter ſacri Palatii arguit.

** Contra Marcianiſtas ſive Acephalos Timothei Presbyteri ῥῆσις ex hoc opuſculo producitur in Nicephori CPol. ἀντιῤῥητικοῖς MSS.

ſii editione hunc libellum Græce & Latine cum notis ſuis edidit Franciſcus Combefiſius in auctarii novi Tomo II. ſive Hiſtoria Monotheletarum Pariſ. 1648. fol. pag. 449. Aliam in nonnullis differentem ex Jac. Gretſeri codice vertit Franciſcus Turrianus qvam Latine ex Turriani interpretatione exhibet Antonius Poſſevinus in Apparatus Sacri Tomo II. ubi de Timotheo diſſerit. Longe brevior exſtat Latine ex Gentiani Herveti verſione ad calcem Canonum Eccleſiaſticorum cum Theodori Balſamonis ſcholiis editorum Latine Pariſ. 1561. fol. in Appendice pag. 88. atqve inde in Bibliothecis Patrum Pariſ. A. 1589. 1609. 1624. 1654. Tomo VI. nam in Colonienſi & Lugdunenſi deſideratur. Idem autem eſt qvod ex Niconis Pandecte MS. Cod. Regis Galliæ 2423. edidit Græce & Latine Jo. Baptiſta Cotelerius Tom. III. monument. pag. 420. qvi idem pag. 377. ſeqq. ex ejusdem Regiæ Bibliothecæ Codice 2336. longe locupletiorem libelli Timotheani editionem dedit verſione ſua & notis eruditis illuſtratam, monens diverſitatem exemplarium hujus ſcripti inde manaſſe, qvod cum partem Ritualis conſtitueret, pro uſu variarum Eccleſiarum diverſimode augeretur, minueretur, interpolaretur. Nam & MSta Cæſarea ab editis plurimum differre teſtatur Lambecius V. pag. 122. ſeq. & VIII. pag 428. qvi pag. 424. etiam memorat Anonymi Epiſtolam ad Martyrium Epiſcopum Antiochenum περὶ τοῦ ὅπως χρὴ δέχεσθαι τοὺς αἱρετικούς. Adde V. p. 119. ſeq.

De cæteris Scriptoribus Græcis, qvi Hæreticorum notitiam breviter tradiderunt, ut JO. DAMASCENO, JO. ZONARA, CONSTANTINO HARMENOPULO & MATTHÆO BLASTARE, alibi ex inſtituto dixi, de qvibus interim Doctoris mei Thomæ Ittigii Ἔκθεσις μακαρίτου diſſertationem libro de Hæreſiarchis Apoſtolicæ & Apoſtolis proximæ ætatis præmiſſam evolvere licebit.

CAPUT XII.

De MACARIIS atq; AMPHILOCHIO.

Macarius Alex. ſenior, ejusque ſcripta. 1. *Macarius junior.* 2. *Alii hoc nomine ultra quinquaginta.* 3. *Amphilochius Iconienſis.* 4.

I.

MACARIUS Magnus, *Ægyptius* Monachus & presbyter, S. Antonii discipulus magister Evagrii Pontici obiit in deserto Scithi, in qvo ab A. C. 331. versatus est, nonagenarius circa A. C. 391. de qvo Socrates IV. 23. Palladius Lausiac cap. 19. Johannes Hagiopolita in laudatione Macarii Ægyptii Menæis Græcorum inserta 15. Januar. qvæ incipit μικρὸς Μακάριος διέφυγε ὁ Αἰγύπτιος. E recentioribus præter interpretes & editores Jo. Bollandus 15. Januar. Tom. 1. pag. 1005. seq. Tillemontius T. VIII. memor. Eccles.

Exstant sub ejus nomine * *Homiliæ quinquaginta* piæ ac lectu dignæ de integritate qvæ decet Christianos, prodierunt *Græce* ex Bibl. Regia Paris. apud Gvil. Morellium 1559. 8. typis nitidis, & eodem anno separatim *latine* 8. ex versione *Joannis Pici*, classium Inqvisitoriarum in Senatu Paris. Præsidis. Eadem versio ibidem 1562. & in Bibliothecis Patrum sæpius lucem vidit, Parisiis, Coloniæ, Lugduni. *Græce & Latine* cum versione Zach. Palthenii Friedbergensis, Francof. 1594. 1621. 8. Atqve iterum cum Pici versione, adjunctæ operibus Gregorii Thavmaturgi, & Basilii Seleuciensis, Zonaraqve in Epistolas Canonicas. Paris. 1622. fol. Deniqve sectionibus distinctæ ex recensione Rev. *D. Jo. Georgii Pritii*, Senioris hodie Francofurtensis, cum versione Palthenii ab ipso castigata, Lips. 1698. 8. *Germanice*, *Godfrido Arnoldo* interprete Lips. 1696. 8. Goslar. 1702. 8. *Belgice* Antvverp. 1580 8. interprete *Cornelio Kiel.* In nova editione Græcolatina, qvam singulari studio in Anglia jam adornat Vir Clarissimus Thomas Hearne, ex Codice Bodlejanæ Bibl. accedent duæ Homiliæ hactenus ineditæ. Exstant etiam MSS. Macarii Ægyptii Homiliæ in aliis Bibliothecis, ut Leidensi & ex Is. Vossii supellectile, & Venetiis inter libros Julii Justiniani, Procuratoris S. Mar-

* Petrus Possinus contendit homilias istas, & septem qvæ primus ipse vulgavit opuscula auctorem agnoscere antiqviorem qvendam Macarium, Antonii itidem discipulum (ex qvo Coptice loqvente pleraqve Græco stylo exceperit) ejusqve ab A. C. 341. indivulsum cum Amatha comitem & A. 356. obitus testem. Sed non opus esse diversum hunc ab altero illo statuere Ægyptio, docent doctissimi Viri Gvil. Caveus in Historiæ litterariæ scriptorum Eccles. parte altera & Jo. Georgius Pritius sua ad Macarium præfatione.

S. Marci, ſed qvos eo defuncto in manus ignotas deveniſſe teſtatur Montfauconus in Diario Italico pag. 433.

Opuſcula ſeptem Aſcetica I. περὶ Φυλακῆς καρδίας, *de cuſtodia cordis*, II. περὶ τελειότητος ἐν πνεύματι, *de perfectione in ſpiritu*: III. *de Oratione* περὶ προσευχῆς. IV. περὶ ὑπομονῆς καὶ μακροθυμίας *de patientia & diſcretione*: V. περὶ ὑψώσεως τοῦ νοός *de elevatione mentis*. VI. περὶ ἀγάπης, *de charitate*. & VII. περὶ ἐλευθερίας νοός *de libertate mentis*. Hæcuna cum *Apophthegmatis* qvibusdam Macarii pag. 243. ex codice *Franciſci Turriani* primus edidit & latinam verſionem ſuam addidit *Petrus Poſſinus* S. I. in theſauro Aſcetico ** Pariſ. 1684. 4. Deinde Græce & Latine una cum Macarii Homiliis recudi curavit, aliaqve Apophthegmata à *Jo. Baptiſta Cotelerio* *** pridem vulgata, & qvæ de Macario Hieronymus, Palladius & Caſſianus, ſubjunxit laudatus *D. Jo. Georgius Pritius* Lipſ. 1698. 8. Germanice vertit Pfſioniana. Opuſcula & Apophthegmata & Homiliis Macarii ſubjunxit *Gotfridus Arnoldus* additiqʒ Gregorii Naz. orationem 1. ſive Apologeticum de fuga ſua, Zenonis Veronenſis ſermonem de fide, S. Ephræmi ſermones qvatuor, S. Nili librum Aſceticum, & Capita paræneticа 229. Sextiqve ſententias 430. Emanuelis Phile Hymnum ad Spiritum S. & CHRISTI dicta qvæ in Evangeliſtis non reperiuntur.

Nonnulla Macarii *fragmenta* ex *Catenis Patrum*, ut Corderiana in Matthæum &c. Et Orationes nonnullas latine *Franciſcus Combefiſius* Bibliothecæ ſuæ Concionatoriæ inſeruit, qvi *de his diſputare*, inqvit, *& an vere Macarii ſenioris illa Homilia ſint, nihilque Pelagiani furfuris inſperſum habeant, nec ejus quicquam laboret ἀπάθεια*, (& qvod angelos animosqve corporeæ naturæ eſſe homil. 3. & libro de charitate ſtatuit) *alterius otii fit, fereque occupavit Braſichellani diligentia in Romano indice expurgatorio, emendati quandoque à Labbeo non male, plerisque locis modeſte laudati, quicquid in Labbeum invehatur Raynaudus.*

Capita Aſcetica CLXX. metaphraſi illuſtrata à *Simeone Logotheta*, exſtant MSS. in Bibl. Cæſarea teſte Lambecio lib. V. pag. 101. Evol-

 viſſe

** Alia qvæ in theſauro illo Aſcetico continentur, refert D. Thomas Ittigius ὁ μακαρίτης libro de Bibliothecis & Catenis Patrum p. 360. ſeq. Vide & Acta Eruditorum Anni 1685. p. 488 ſeq.

*** T. 1. monument. Eccleſ. Græcæ Pariſ. 1677. 4. p. 124. ſeqq.

viſſe etiam illa ſe teſtatur Allatius de Simeonum ſcriptis pag. 132. Incertum qvalis liber Macarii inter alia Aſcetarum ſcripta commendetur à Johanne Antiocheno apud Cotelerium Tom. 1. monument. Eccleſiæ Græcæ pag. 167.

II. MACARIUS junior, *Alexandrinus*, diſcipulus & ipſe magni Antonii, Monachus, Presbyter & Abbas Nitrienſis, qvi circa A. C. 404. centenarius obiit. De eo Jo. Bollandus 2. Januar. T. 1. pag 84. ſeq. & Tillemontius Tom. VII. Memor. Hiſt. Eccleſ. Palladius cap. 20. Lauſiac. πολιτικὸν dictum fuiſſe teſtatur ab urbe nempe Alexandria ut notat H. Dodvvellus ad fragmentum Philippi Sidetæ pag. 512. à qvo inter διδασκάλους ſive Catechetas Alexandrinos loco undecimo nominatur Μακάριος ὁ πολιτικός. Exſtat ſub ejus nomine *Regula Monaſtica* † triginta capitulis comprehenſa, qvam ex Codice MS. Beccenſi primus latine edidit illuſtravitqve *Petrus Roverus*, S. I. in Hiſtoria Monaſterii Reomaenſiſis in tractu Lingonenſi Pariſ. 1637. 4. pag. 24. & poſt Roverium *Lucas Holſtenius* in Codice Regularum * Rom. 1631. 4.

Alia *regula* Serapionis, Macarii, Paphnutii, junioris Macarii & aliorum 34. ex Codice Affligemenenſi primum edita ab *Henrico Cuicquio*, Epiſcopo poſtea Ruremondenſi, ad calcem Caſſiani, Antvverp. 1578. 8. & deinde in Codice Regularum Holſteniano recuſa.

Λόγος περὶ ἐξόδου ψυχῆς δικαίων καὶ ἁμαρτωλῶν τὸ πῶς χωρίζονται ἐκ τοῦ σώματος καὶ πᾶς εἰσιν, *ſermo de exitu animæ juſtorum & peccatorum, quomodo ſeparantur à corpore & in quo ſtatu manent*, ſub hujus Macarii nomine editus eſt ex Codice MS. Bibl. Paulinæ Lipſienſis à C. V. *Guilelmo Caveo* ** cum interpretatione *Henrici Warthoni*. Poſtea

† Hanc Regulam videtur intelligere Gennadius cap. 10. de S. E. eamqve tribuere Macario ſeniori Ægyptio ſignis & virtutibus claro, qvem ait *unam tantum ad juniores profeſſionis ſuæ ſcripſiſſe Epiſtolam in qua docet illum perfecte poſſe ſervire DEO qui conditionem creationis ſuæ cognoſcens ad omnes ſemetipſum inclinaverit labores, & luctando atque DEI auxilium adverſus omne quod in hac vita ſuave eſt implorando, ad naturalem quoque perveniens puritatem, continentiam veluti naturalem debitum munus obtinuerit.*

* Alia in Codice Regularum Holſteniano contenta vide in laudato B. Ittigio libro pag 652. ſeq.

** In Hiſt. literaria ſcriptor. Eccleſiaſticor. ad A. C. 373. Lond. 1688. fol. Genev. 1694. 1705. fol.

ſtea veluti ineditum ex eodem Lipſienſi & duobus Viennenſibus Codicibus cum verſione ſua vulgavit *Jacobus Tollius* *** in inſignibus itineris Italici pag. 192. Ultraject. 1696. 4. In alio MS. qvod memorat Lambecius lib. VI. pag. 303. tribuitur *Alexandro Aſceta*, Macarii ſcilicet diſcipulo. Nam in alio qvem Tollius etiam inſpexit, præmittuntur verba: Ἐξ ἁγίου Μακαρίου Ἐξ Ἀλεξανδρέως ὁ μαθητὴς διηγήσατο, ὅτι ποτὲ &c. Confer ſimilem, licet breviorem διήγησιν Ἐξ μακαρίου Ἀντωνίου apud Palladium in Lauſiaca Hiſtoria p. 69. edit. Meurſii.

Fragmentum ἐκ τῶν ἐρωτήσεων πρὸς τὸν μέγαν Εὐσέβιον Ἀλεξανδρείας exſtat in MStis Anonymi locis Communibus Aſceticis, de qvibus Lambecius lib. V. p. 154. ſeq.

III. *Alii Macarii ultra quinquaginta.*

Macareus ſive Macarius Æoli filius natu minor Cononis frater. Vide Ovidii Heroid. Epiſt. XI. Plutarchi parallela f. 312. & Antiphanis verſus apud Athenæum X. pag. 444. Idem ſocer Lesbi *Lesbiorum Rex*, Megaclonis Pater, de qvo meminit Clemens in protreptico, & ex illo Arnobius IV. contra gentes. Confer Theodorum Canterum Var. lect. libro & capite primo. Ab hoc Lesbus Macaria dicta teſte Diodoro Siculo V. 82. qvo nomine venit etiam Cyprus, Cypriqve opidum Ptolemæo memoratum & Rhodus & Arcadiæ civitas Pauſaniæ laudata, & πηγὴ μακαρία in Marathone, ut inſulam Macariam ſive Fortunatam in ſinu Arabico & Macariam inter Æones Valentiniani omittam. Prætereo qvoqve Macariam Herculis filiam qvæ ſe pro Athenienſibus devovit, qvæqve loqvens inducitur ab Euripide in Heraclidis, & Macariam unam ex qvinqvaginta filiabus Danai, & Gabiniam Macariam in Veteri Inſcript. ap. Gruterum p. 872. II. Macariam item Martyrem de qva Martyrologia VIII. April.

Macar ſive Macarius à qvo μακάρων inſulæ. Mela II. 7.

Macareus Lycaonis filius. Apollodor. III. 8. conditor urbis cognominis in Arcadia. Vide Natalem Comitem IX. 9. Mythol.

Maca-

*** Alia qvæ in illo Tollii volumine occurrunt, vide recenſita ab Ittigio p. 710. ſeq. & in Actis Erud. A. 1696. p. 297.

Macarius qvi cum Felice & Vero ſcripſit Acta Martyrum SS. Tharaci Probi & Andronici qvæ Græce & Latine edidit Emericus Bigotius. Latine exſtant apud Baronium ad A. C. 290.

Macarius qvi cum Maximo & aliis ſcripſit Epiſtolas ad S. Cyprianum.

Macarius ad qvem in fide Chriſtiana confirmandum S. Athanaſius miſit libros duos adverſus Gentes veluti στοιχείωσιν καὶ κεφαλαίωσιν τῆς τοῦ Χριστοῦ πίστεως.

Macarius ad qvem Paulinus Nolanus Epiſt. 36. (al. 49.)

Macarius ſive Macareus cujus κωϊκῶν ſ. commentariorum de rebus Coorum librum tertium allegat Athenæus VI. pag. 262. & XIV. pag. 639.

Macarius Abbas, de qvo Caſſianus Collat. VII. 27.

Macarius *Æni* Epiſcopus, qvi interfuit Concilio Chalcedonenſi damnavitqve Dioſcorum.

Macarius *Alexandrinus presbyter*, qvi cum Athanaſio fecit. Vide Socratem I. 27. ſeq.

Macarii duo *Diaconi Alexandrini* qvi ſubſcripſere depoſitioni Arii in Concilio Nicæno.

Macarius Metropolita *Ancyranus* ſæculi XV. ſcriptor, de cujus opere non contemnendo MS. τῆς τῶν Λατίνων καθοδείας καὶ τοῦ Βαρλαὰμ καὶ Ἀκινδύνου vide Allatium de conſenſu utriusqve Eccleſiæ pag. 866. pag. 3. 14. 159. 215. 266. ſeq. 296. 297. 316. 456 ſeq. Lambec. V. pag. 223. Exſtant & Mathuſalæ Monachi ex illo Macarii opere eclogæ MSS. Vide Neſſel. IV. p. 123.

Macarius Epiſcopus *Antiochenus*, Monotheleta, in CPolitano Concilio A. C. 681. ſede pulſus, cujus expoſitio de fide & fragmenta ex libro ad Lucam Monachum ac presbyterum Africæ, & ἀποσφωνητικῷ ad Conſtantinum Pogonatum Imp. leguntur in Actis dictæ Synodi Tom. VI. Concil. edit. Labbei p. 743. 906. &c. Confer Combefiſii hiſtoriam Monotheletarum. Hic eſt qvi inter Monotheletarum anteſignanos cum Honorio Papa, Sergio & aliis nominatur in Epiſtola Synodica trium Patriarcharum ad Theophilum Imp. de imaginibus, inter Opera Johannis Damaſceni, T. 1. edit. novæ p. 633.

Maca-

Macarius Armenius, ArchiEpiſcopus *Antiochiæ* Piſidiæ, A. C. 1012. defunctus, cujus vitæ Acta apud Surium 10. April. Hujus Macarii reliqviæ Gandavi. Papebroch. Tom. 1. April. p. 873. ſq. Pagi ad A. C. 1012. n. 7.

Macarius presbyter *Antiochenus* qvi cum Eugenio fortiter reſtitit Juliano Imp. ut ex Actis Artemii Martyris notat Baronius ad A. C. 362. n. 90.

Macarius presbyter *Arianis* favens contra Athanaſium & ab Euſebianis miſſus ad Julium Epiſcopum Romæ A. C. 338. Meminit Julius Epiſtola ad Antiochenos, qvam Athanaſius Apologiæ ſuæ ad Conſtantium Imp. inſeruit.

Macarius Ἀρκάδων Epiſcopus qvi interfuit Concilio ſecundo Nicæno: qvemadmodum & Μάκαρις ſive Macarius Archimandrita Bardæ, Βαρδά.

Macarius *Armenius*. Supra in Antiocheno.

Macarius *Chryſocephalus* Philadelphiæ Metropolita, Sec. XIV. clarus, de qvo infra capite XVII.

Macarius Patriarcha *CPol.* ab A. 1375.

Macarius Patriarcha *CPol.* ſecundus ab A. 1573.

Macarius *CPol. confeſſor* ſub Leone Armeno. Infra *Pelecetes*.

Macarius ὁ Κερκυρᾶς, Hieromonachus & præpoſitus Monaſterii τῶν Μαγγάνων CPoli, legatus ab Imp. Johanne Palæologo ad Martinum V. Papam. Vide Sylveſtrum Sguropulum in Hiſt. Concilii Florentini ſect. 2. cap. 16. pag. 12.

Macarius *Edeſſenus*, qvem audivit Lucianus Antiochenus presbyter & Martyr, Sec. III.

Macarius (aliis perperam Comarius) *Epiſcopus* in Ægyptò, ad qvem ſcribit Cyrillus Alex. Idem ab Alexandrina Synodo miſſus ad Neſtorium A. C. 430. Vide Garnerium prolegom. ad Tomum 2. Marii Mercatoris.

Macarius *hæreticus* à ſexta Synodo in exilium miſſus. T. 3. Concil. Binii pag. 492. Act. 1. Synodi ſecundæ Nicænæ, Vide ſupra in Antiocheno.

Macarius *Heraclea* in Thracia Metropolita ac deinde Monachus, cujus mentio in descriptione montis Atho apud Bernardum de Montfaucon Palæographiæ Græcæ libro VII. p. 480.

Macarius ad qvem Constantini M. Epistola apud Theodoritum lib. 1. Hist. cap. 17. Episcopus *Hierosol.* ab A.C. 314. qvi Concilio Nicæno interfuit, & A. C. 331. est defunctus. Vide Martyrologia & 10. Martii. Papebrochium T. 2. p. 34. Sozom. II. 20.

Macarius II. Episcopus *Hierosol.* ab A. C. 556. ad 570. Vide Papebrochii tractatum præliminar. ad Tom. 3. Act. Sanctor. Maji pag. XXIX.

Macarius ex Homicida monachus Scetensis κελλίου presbyter. Sozom. VI. 29. Palladius Lausiac. c. 6. Niceph. XI. 36.

Macarius Episcopus *Laodicea*, qvi interfuit Synodo Orientalium, post Concilium Ephesinum.

Johannes Macarius Grevelinganus Flander, Aërienſis in Artesia Canonicus, Pauli Leopardi discipulus & eruditæ antiqvitatis strenuus scrutator A. 1604. denatus de cujus ineditis scriptis videndus Valerius Andreas in Bibl. Belgica p. 505. & Franciscus Svveertius in Athenis Belgicis pag. 445. Ex ejus Hagioglyptis nondum editis locum producit Jo. Chifletius de linteis CHRISTI sepulchralibus pag 173. Idem Chifletius Macarii hujus Abraxan sive diss. de gemmis Basilidianis edidit Antvverp. 1657. 4.

Macarius *Luciferianus* cujus mentio in libello precum Faustini & Marcellini.

Macarius *Lugdunensis* sive *Laudunensis*, Episcopus Confessor cum S. Martino Turonensi versatus de qvo Papebrochius ad IV. Maji T. 1. p. 492. seq.

Macarius *Macer* sive *Macres* montis Atho Hieromonachus, inde CPol. protosyncellus A. C. 1431. defunctus. De ejus libro MS. adversus Latinos in qvo Processionem Spiritus S. à Filio impugnat, vide Allat. de Consensu lib. 22. 18. §. 11. p. 861. seq.

Macarius *Magnes* sive Magnesiæ ut qvidam volunt Episcopus, cujus fragmenta exstant in Nicephori CPol. Antirrheticis MSS. Dixi de illo lib. V. cap. 1. p. 276.

Macarii *Martyres*, ut Afer, Melitenus, Nicænus, Syrus &c. de qvibus Baron. ad Martyrolog.

Ma-

Macarius *Monothelita.* Supra in Antiocheno.

Macarius Mutius, Camers, cujus Epiſtola ad Angelum Politianum, lib. 7. Epiſtolarum Politiani exſtat, & libellus de recta poëſeos ratione cum carmine de triumpho CHRISTI, Venet. 1567. & apud Poſſevinum, Bibl. ſelectæ XVII. 30-32.

Macarius ſive Macareus *Mytilenæus* ſacrificulus Bacchi, de qvo Ælianus XIII. 2. Var. Hiſt.

Macarius *Nicomedienſis* Epiſcopus, qvi Epiſtolæ CPol. Eccleſiæ ad Bohemos Seculo XV. ſubſcripſit apud Allatium de conſenſu III. 4. §. 2.

Macarius *Origenianus.* Vide infra in Romano.

Macarius *Pelecetes* Monaſterii Hegumenus CPoli ſub Leone Armeno Confeſſor imaginum, de qvo Papebrochius ad 1. April. Tom. 1. pag. 30. 31.

Macarius Arius, *Petræ* in Palæſtina Epiſcopus ab Arianis in Africam relegatus. Vide Baronium ad A. C. 348.

Macarius *Philadelphiæ* Metropolita, cognomento Chryſocephalus, de qvo infra cap. XVII.

Macarius *Pinnatenſis* in Arragonia Monachus, qvi Latine ſcripſit Vitas SS. Voti & Felicis Eremitarum qvæ exſtat T. 7. Act. Sanctor. 29. Maji, pag. 61.

Macarius ὁ πολιτικὸς Eremita, de qvo in Cotelerii monumentis III. p. 162.

Macarius *Prymneſiæ* Epiſcopus, qvi interfuit Synodo V.

Macarius *Romanus*, monachus, cui Rufinus verſionem libri Origenis περὶ ἀρχῶν & Apologiam ſuam pro Origene inſcripſit, qvemq; invectiva prima in Hieron. teſtatur *opuſcula adverſus fatum & Matheſin* ſcripſiſſe. Librum adverſus Mathematicos memorat etiam Gennadius cap. 28. de Script. Eccleſ. *in quo*, inqvit, *labore orientalium quæſivit ſolatia ſcripturarum.* Pro *ſolatia* forte legendum *ſolutiones.* At per orientales ſcripturas intelligere videtur Gennadius ſcripta Rufini, qvi tum in oriente verſabatur. Unde Hieronymus Apologia 2. in Rufin. de hoc Macario loqvens: *Ergo niſi de oriente veniſſes, eruditiſſimus vir hæreret adhuc inter Mathematicos.* Hic eſt Hieronymo Epiſt. 16. memoratus Rufini diſcipulus ὁλοσχερής. Confer Baron. ad Martyrolog. 2. Januar.

Alius Macarius *Romanus* de qvo Palladius cap. 36. extremo: Græci Me-

nolog. 23. Octobr. & in Vitis Patrum Theophilus qvidam, ſed qvi minus, ut ait Baronius, probetur.

Diverſus ni fallor ab his duobus Macarius *Romanus* qvi nudus & villoſus pingitur in Ephemeridibus Græco Ruthenis 19. Januar. una cum Macario Ægyptio, qvi male ibi dicitur Epiſcopus. Vide ante Tom. I. Act. Sanctor. Maji pag. XII. ſeq.

Alius Macarius *Diaconus Romanus*, legatus miſſus à Gelaſio Epiſcopo Rom. ad Epiſcopos Dardaniæ & Illyrici. Vide Gelaſii Epiſt. 8.

Macarius *Sardicenſis* Epiſcopus, qvi cum aliis Syriæ Epiſcopis Neſtorium monuit, ut ab Eccleſia turbanda deſiſteret, in Epiſtola qvæ legitur in Actis Synodi Epheſinæ lib. 1. cap. 31.

Macarius *Scotus* Abbas primus Herbipolitanus in Franconia circa A. C. 1139. qvi ſcripſit de laude Martyrum, ut ex Eiſengrinio notat Poſſevinus.

Q. *Trebellius* Macareus in veteri Inſcriptione apud Gruterum p. 955. 9.

Macarius à Conſtante Imp. in Africam miſſus ad *vniendos* cum Catholicis Donatiſtas, de qvo multa viri docti ad Optatum. Ab eodem Macario dicta tempora Macariana, & Macariani pro Catholicis Chriſtianis.

Aliorum præterea Macariorum qvorundam meminit Rev. Urbanus Gotfrid Siberus, Eccleſiaſtes Lipſienſis in Epiſtola * A. 1710. edita ad D. Gleichenium, in qva præterea occurrent tibi Macarius Conſul Rom. fictitius, Macarius presbyter à Clariſſ. Mabillonio confictus, Macarius Novato Sabbatianus, & Macarius Monachus apud Balſamonem.

IV. AMPHILOCHIUS Cappadox, Baſilio M. & Gregorio Naz. familiaris ac vehementer laudatus, è Monacho Epiſcopus Iconii Lycaoniæ Metropolis, Arianorum ſtrenuus adverſarius, atq; Theodoſio Magno a) dum filium ejus inſalutatū præterit & qvomodo ſimiliter DEUS

* Unſchuldige Nachrichten A. 1710. p. 316.

a) Qvanqvam Sozomenus VII. 6. Amphilochium illum ignobilis opidi Epiſcopum & in rerum uſu parum exercitatum vocat, qvæ Valeſius putat Amphilochio noſtro male convenire: tamen ad Iconienſem Epiſcopum hoc diſerte refert non modo Nicephorus XII. 9. Metaphraſtes, Menæa aliiqve juniores, ſed etiam Theodoretus V. 16. Hiſt.

DEUS Pater honore CHristo denegato offendatur demonstrat, auctor fuit ut edictum b) adversus cœtus Arianorum promulgaret, qvod A. C. 381. datum exstat in Codice Theodosiano lib. XVI. tit. 1. qvi est de fide Catholica lege 3. T. 6. p. 9. Eodem anno interfuit Concilio CPol. qvo Macedonius damnatus est. Præfuit deinde Synodo Sidensi adversus Messalianos (qvi etiam Enthusiastæ, Evchitæ & Adelphiani) teste Photio Cod. 52. Eos scripto etiam omnium optime (sed qvod intercidit) confutasse narrat Theodoritus IV. cap. antepenultimo Hæreticarum fabularum. Denique interfuit Synodo CPolitanæ c) A. C. 394. in qva Bagadius in Episcopatu Bostrensi confirmatus est, qvi in jure GræcoRomano pag. 247. male Ραβάδιος. Proximo anno diem obiisse viri docti suspicantur. Ad summam senectutem provectum referunt Martyrologia & Menologiæ, qvæ ejus memoriam celebrant die XXIII. Novembr. Vita Amphilochii qvam ex Regis Galliæ Cod. 92. sub Metaphrastæ nomine vulgavit d). Græce & Latine cum notis Combefisius, qvæ incipit ἡ τῆς μοναχῆς ἀνὴρ, est scriptoris Metaphraste antiqvioris, ut ipse Combefisius deinde in Bibl. Concionatoria agnovit, testatus se Amphilochii vitam cultiore oratione compositam nactum, qvæ incipit: καὶ τί τῶν καλῶν ἔρως τῆς. Memorat Allatius etiam aliam incerti Scriptoris qvæ incipit: ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις.

Plurima & egregia cum scripserit Amphilochius, tantum non omnia interciderunt. Certe præstantissima ut de Spiritu S. Deo adorando, & adversus Massalianos, Arianos & Commentarii in Esaiam, aliaqve multa desiderantur, qvæ a præstantissimo Caveo satis diligenter enarrata non repetam, tantum addam qvod Facundus XI. 3. præter alia Theodoreto similiter citata laudat etiam Amphilochium in illud Joh. XX. 17. *adscendo ad Patrem meum & ad Patrem vestrum.* Qvæ vero exstant sub Amphilochii nomine in editione

b) Meminit illius edicti præter alios Facundus XI. 3. cujus locus addendus testimoniis qvæ Amphilochio suo præmisit Combefisius.

c) De illa Synodo Lambec. VIII. p. 406. 441. Concilia Labbei T. 2. p. 1151. Canones Concilior. cum notis Zonaræ p. 521. Balsamonis p. 761.

d) Latine sed majore verborum fluxu apud Lipomannum Tomo V. Ajunt etiam exstare apud Surium 23. Nov. Sed in edit. A. 1581. qvæ mihi jam ad manus est, desideratur.

Franciſci Combefiſii, qvam cum Methodii Patarenſis & Andreæ Cretenſis ſcriptis Græce & Latine vulgavit Pariſ. 1644. fol. hæc ſunt, exceptis Homiliis qvibusdam magnam partem ſuſpecta, & junioris ut videntur ſcriptoris;

1. Εἰς τὰ Γενέθλια *in Natalitia CHriſti.* pag. 1. incipit: ὁ μὲν πνευματικὸς ὄχος. Occurrit etiam perinde ut cæteræ qvas deinceps memorabo Amphilochii Homiliæ Latine in Bibl. Patrum Lugdunenſ. Tomo V. & in Bibl. Concionatoria Combefiſii, qvi eam ait ſe accepiſſe à *Johanne Auberto* qvi Amphilochii editionem pridem meditatus è Regio Codice eum ſermonem deſcripſerat.

2. Εἰς τὴν ὀκταήμερον περιτομὴν, *in Circumciſionem, ac brevis S. Baſilii laudatio*, pag. 10. Incipit; σκιὰν μὲν τῶν μελλόντων ἀγαθῶν. Non Amphilochii ſed incerti auctoris videri, Combefiſius ipſe in Bibl Concionatoria agnoſcit.

3. Εἰς τὴν ὑπαπαντήν, *De occurſu D. N. JEſu CHriſti, deq; Deipara & de Anna ac Simeone.* pag. 23. Incipit: Πολλοὶ τῶν μεγάλων ἀνθρώπων. Prodierat ad calcem Theophylacti in Acta, e) cum *Laur. Sifanii* interpretatione Colon. 1568. fol. & in Auctario Bibl. Patrum Pariſ. 1624. & Tomo XIII. edit. 1654. Latine etiam in Bibl. Patrum Colonienſi T. IV. atqve ex alia interpretatione in Tomo V. Aloyſii Lipomanni, & apud Surium, 2. Februar.

4. Εἰς ἁγίαν Θεοτόκον *in S. Deiparam & Simeonem* p. 36. Incipit: Προφητικὸς ἡμᾶς καὶ τύπος. Hanc ex Sirmondi apographo ſub Amphilochii nomine edidit, ſed deinde *Theodoto* Ancyrano vindicat poſt Allatium Combefiſius ipſe auctoritate Nicephori CPol. atqvé ex emendatiore Codice Mazariniano nova donatam verſione exhibet in Bibl. Concionatoria. Nominetenus pag. 45. auctor meminit ὑποφήτου Νεσορίου καὶ τῶν ὁμοιοτρόπων αὐτῷ.

5. Εἰς τὸν τετραήμερον Λάζαρον, *in Lazarum quatriduanum* p. 57. Incipit: Φέρε πάλιν εἰς μέσον τὸν Εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην. Hanc qvoqve à Jo. Auberto ex Regio Codice deſcriptam Combefiſius accepit.

6. Εἰς τὴν γυναῖκα τὴν ἁμαρτωλὸν *in mulierem peccatricem quam uxit Dominum, & in Phariſæum*, habita in magna qvarta feria, pag. 64. Incipit: ἱκανῶς ἡμᾶς πρώην. Ex apographo Sirmondi.

7. Εἰς

e) Confer B. Ittigium de Bibliothecis Patrum p. 773.

7. Εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἁγίου Σαββάτου. *in diem magni Sabbati.* p. 86. Incipit: Πανήφιον ἑορτὴν τοῦ Σωτῆρος. Primus Græce ex MS. Thuanæ Bibl. cum verſione ſua vulgaverat *Petrus Pantinus* Tiletanus, Decanus Bruxellenſis Antvverp. 1598. 8. additam tribus homiliis SS. Methodii, Athanaſii, & Chryſoſtomi. Exſtat & ex Pantini verſione in Bibliothecæ Patrum Colonienſi Tomo 4. & in ſupplemento Pariſienſio A. 1639. Tom. 1. pag. 626. ne de Lugdunenſi dicam in qva & cæteræ Homiliæ ex Combefiſii editione Latine exſtant T. V. Combefiſius cum Regio Codice contulit. Verterat & *Achilles Statius* Lovan. 1551.

8. Περὶ μετανοίας, καὶ ὅτι οὐ χρὴ ἀπογινώσκειν τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν. *De Pœnitentia, & quod de ſua ipſius ſalute non ſit deſperandum.* p. 91. Incipit: Τί ὅτι ἐστάνθα θλιβόμενοι ὑπὸ τῶν ἀληθείας. Stylo humiliore nimisqve abhorrente ſcripta, judice Combefiſio in Bibl. Concionatoria. Epiſcopum auctor ſe profitetur p. 99. verum Amphilochius ille haud fuerit, ſed aliqvis qvi ſcripſit poſt Controverſiam motam de cultu imaginum, ad qvam adſtruendam qvædam narratiunculæ inſeruntur pag. 103. ſeq. & pag. 92. diſerte: ἄλλως περὶ τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἐκήρυξε ὁ καθαίρεσις. In verſione Combefiſii viſa ſunt legenti mihi ac conferenti cum Græcis emendanda qvædam, ut pag. 99. εἰ δὲ καὶ ἁμαρτωλοὶ ἡμεῖς οἱ ἀρχιερεῖς χρηματίζομεν, ἀλλὰ φανερωτάτως τὴν κλῆσιν ἐδείξατε εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν τὸν ταπεινὸν ἐνέβαλε Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, perperam φανερωτάτως redditur *latiſſime*, pro perſpicue ac manifeſto, ut p. 100. Διαπρέψαντες φανερότατα *qui clariſſime enituerunt.* Verba pag 101. Ηνίκα δὲ ἔδει φοβερὰς ποιῆσαι τὰς συνθήκας, reddenda erant: *Cum vero tremendum hoc pactum debuiſſet ſervare*, non ut Combefiſius: *poſtquam autem tremenda pacta feciſſet.* Pag. 107. ubi ἀπὸ τῆς βίβλου τῶν Πατέρων narratiuncula ingeritur, verba ὥστε μετρίαζειν μὴ ἀκαθάρτα πνεύματα, innuit ſenem illum de qvo ibi ſermo eſt *haud moveri ſolitum immundorum ſpirituum conſpectu*, qvalis ibi memoratur unus nomine Ζερέβερ, efformato ut ſuſpicor ab appellatione *Cerberi*, canis decantati Poëtarum fabellis. Conferendum cum hac Homilia ſcriptum à Poſſino editum de non deſperando, de qvo infra num. 13.

9. *Iambi ad Seleucum*, * præcepta Morum & Doctrinæ, atqve librorum ſacræ Scripturæ enumerationem complexi, pag. 117. cum Meta-

* Hujus Seleuci matertera Olympias, ad qvam exſtat Greg. Nazianzeni paræneticus, Tom. 2. pag. 138.

Metaphrasi latina Jambica *Joachimi Zehneri*, Superintendentis Schleusingensis qvem Combefisius Zechnerum & in notis pag. 250. *novæ Ecclesiæ alumnum* appellat. Ediderat autem Zehnerus sub Amphilochii nomine Schleusingæ 1609. 8. Sunt versus CCCXXXIII. qvos ipse in calce adnumerat, atqve per tres hecatontades, decadesqve totidem ac monades ad S. Trinitatem respexisse se innuit. *Jac. Billius* Nazianzeno vindicare mavult in Observationibus sacris, atqve inter Nazianzeni Opera donavit nova Metaphrasi ediditqve, qvemadmodum occurrit qvoqve in editione Græcolatina Nazianzeni Tom. 2. pag. 190. Nimirum reperit in MS. Codice vetus scholion: καὶ ταῦτα δοκεῖ μοι ὁ Θεολόγος τυγχάνειν φράζων, ὡς φησὶ Ἀμφιλοχίῳ γράφων, qvasi sub Amphilochii persona hoc composuerit carmen Nazianzenus, perinde ut ad Nicobulum scripsit ex persona Nicobuli filii. *Sunt nihilominus*, inqvit Combefisius, *hæc leviora, quam ut fidem Codicum vendicantium Amphilochio elevent. Primum enim minus quadrant hic posita de libris Canonicis, cum iis qua habet de iis Theologus, carmine de iisdem p. 98. edit. Paris. ubi absolute pronunciat de Pauli Epistolis & septem Catholicis, nulla mentione libri Esther aut Apocalypsi. Tum quia videntur hi Jambi non ita accedere ad cothurnum Gregorianum, potiusque referre facilem Amphilochii venam, ac nonnihil licentius decurrere, & stylo orationi soluta propinquiori, - - - & quid vetat ut Theologo aqualis isque ipse omni scientiarum genere excultus ac plane vir λογιμώτατος, etiam metro Seleucum instituerit, adquem prosa semel & iterum scripsisse probant qua ejus producimus fragmenta. Nec est simile in aliis allatis, in quibus statim palam est assumta persona. Etiam Balsamon habet ut Amphilochii, p. 1080. edit. Paris. passimque Damascenus in elementis in Codice eminentiss. Rupifucaldii.* Conradi Rittershusii notas, à qvo illustratos Amphilochii jambos ad Seleucum refert Hendreichius, haud vidi.

10. Ῥήσεις καὶ ἐκλογαὶ *sententiæ & fragmenta Amphilochii* collecta à Combefisio ex scripto *ad Seleucum, Trajani prætoris nepotem* pag. 136. 144. seq. & 153.

Ex sermone in illud: Marc. XIII. 32. *de die illa & hora*, in qvem locum duo ἀνεκδοτα composuisse p. 138. traditur.

In illud: JEsus autem proficiebat sapientia *Luc. II. 52. p. 139.* & in loca *Joh. II. 19.* solvite templum hoc, & *Joh. XVI. 14.* de meo accipiet. Hæc fragmenta petita ex collectione Barlaami MS. in Regio Codice,

ex

Ex libro περὶ τῆς καθ' ὑπόστασεως. pag. 143. ſervata fragmenta in Actis Concilii Epheſini & Chalcedonenſis.

Ex ſermonibus in Joh. XIV. 28. *Pater major me eſt.* & V. 19. *Non poteſt Filius facere ex ſe quicquam.* & V. 25. *Amen dico vobis* & Matth. XXVI. 36. *Pater, ſi poſſibile eſt.* p. 145. ſqq. fragmenta qvæ ſervavit Theodoretus in dialogis.

Ex libro contra Arianos, & λόγῳ *de Filio* p. 150. idem Theodoretus. Alia fragmenta ex Catena in Joh. & Anaſtaſii Hodego c. 10.

In illud Prov. VIII. Dominus creavit me p. 152. Damaſcenus in elementis MSS.

Ex Epiſtola ad Svadrenſes, περὶς τοῦ ἐν Σύεδρα περὶ τῆς ἁγίας Τελάδος pag. 154. id.

In Eſaiam. id. p. 154. id.

Ex Epiſtola dogmatica ad Pancharium Diaconum Sidenſem. p. 153. b.

Ex Amphilochio περὶ τῶν ψευδεπιγράφων τῶν πρὸς Ἀρειανικοὺς p. 154. b. ſervatum fragmentum in VII. Synodo, actione V.

11. Εἰς τὸν βίον καὶ τὰ θαύματα καὶ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου. *Vita & miracula S. Baſilii, Caſarienſis Archi-Epiſcopi* pag. 155-225. Incipit: Ἀγαπητοὶ, οὐκ ἦν ἀπεικός. Auctor non Amphilochius ſed alius longe junior. Hæc vita Sigeberto Gemblacenſi memorata legitur Latine ex verſione Combefiſii etiam in Actis Sanctorum T. 2. Junii p. 936. ſeqq. cum Franciſci Baërtii animadverſionibus qvibus ſuppoſitam eam eſſe Amphilochio, oſtenditur, qvod agnovere etiam Baronius, Bellarminus, Poſſevinus, Tillemontius, Lambecius, Elias du Pin, aliiqve. Ante Combefiſium latine verterat *Urſus* * Romanæ Eccleſiæ Subdiaconus ſæculo nono ad finem vergente, Anaſtaſii Bibliothecarii temporibus clarus, de qvo eadem Acta Sanctorum conſuli poſſunt pag. 937. Illa Urſi verſio cum præmiſſa interpretis præfatione exſtat in Heriberti Roſvveidi Vitis Patrum pag. 116. ſeq. Dubitavit de γνησιότητι hujus ſcripti jampridem Michaël Glycas pag. 80. Annal. aliqvid referens ἐκ τῆς ἁγίας Βασιλείου θαυμάτων, ἅπερ ὁ μέγας Ἀμφιλόχιος γραφῇ παραδέδωκε λέγεται. Caput XIII. hujus Vitæ eſt *Comparatio Baſilii M. & Ephræmi Syri*, qvæ ſub Amphilochii nomine Latine legitur ex Gerh. Voſſii verſione ante Ephræmi opera: & Caput XV. qvæ ex ejusdem Voſſii interpretatione exſtat Latine in

* Combefiſius præter illam Urſi etiam aliam antiqvam verſionem ſemibarbaram memorat pag. 256.

ſupplemento Bibl. Patrum Pariſ. 1639. T. 1. p. 625. Narratio *de muliere quæ peccata ſua in charta conſcripſerat, & pro venia ſuorum peccatorum ad S. Baſilium & Ephram recurrebat.*

12. *De Humana Natura CHriſti, num propter unionem cum Divina, ubique ſit præſens?* Ex Photii CPol. Ἀμφιλοχείοις, ſive qvæſtionibus & reſponſionibus centum ad Amphilochium Cyzici Metropolitam de diverſis S. Scripturæ locis, qvæ in Variis Bibliothecis integræ exſtant MStæ. Fallitur Combefiſius qvi caput iſtud pro genuino fragmento Amphilochii Iconienſis habuit.

Scripta quæ in Amphilochio Combefiſii non exſtant.

13. *De non deſperando*, Ὅτι ὐ χρὴ ἀπογινώσκειν τῆς ἑαυτῦ σωτηρίας, Hanc tractationem Græce primus edidit & Latina verſione donavit *Petrus Poſſinus* in theſauro Aſcetico Pariſ. 1684. 4. pag. 255. & Amphilochio noſtro audacter tribuit, qvia multa eadem leguntur in Homilia, de qva ſupra, n. 8. Sed argumentis non inficiandis & hanc & illam Amphilochio ſuppoſitam eſſe demonſtravit Clariſſ. Caveus parte altera Hiſtoriæ literariæ ſcriptorum Eccleſiaſticorum.

14. *Vita S. Ephremi Syri*, cujus latina verſio à Gerh. Voſſio Tungrenſi Epiſcopo edita eſt ante Ephrami opera & ante comparationem è Baſilii vita excerptam. Adjunctum qvidem reperit Voſſi⁹ ſcholion, in qvo illa Amphilochio incerta prorſus conjectura adſcribitur. Περὶ ὃ Κυρῦ Ἐφραὶμ, ἴσως ὃ Ἀμφιλοχίῦ Ἐπισκόπῦ. Incipit: *Sanctus hic pater noſter.* Sed haud dubie ſcriptoris eſt ab Ephræmi ætate longe qvam fuit Amphilochius Iconienſis remotioris.

15. *Epiſtola Synodica*, qva reſpondet Synodicæ Epiſcoporum alterius provinciæ, qvi circa Macedonii hæreſin de Spiritu S. fluctuabant & diſſentiebant. In MS. inſcribitur Ἀμφιλοχίῳ Βασιλείῳ. Sed propter ea qvæ de Baſilio in hac Epiſtola leguntur, Baſilii eſſe non poteſt, itaqve ſub Amphilochii nomine Græce & Latine edita eſt à Cotelerio Tom. 2. monument. Eccleſiæ Græcæ pag. 99-104.

Qvæ Holſtenium habuiſſe Græce MSta refert Caveus, *Cohortatio ad Virtutes*, Homilia *de lacrymis & regno DEI*, & Homilia, *in arbores frugiferas*, nondum in lucem prodiere. Neqve Homilia qvæ in Cæſa-

rea

rea Bibl. exſtat περὶ ἀρετῆς καὶ περὶ πονηρῶν ἀνδρῶν καὶ Διαβόλων, atqve incipit : Καλὸς ὁ βίος τῶν ἀριστων πάντοτε καθέστηκεν, τιμητὴ ἡ τῶν ἀγωνιζομένων κατάστασις. Neſſel. V. p. 126.

Alii Amphilochii.

Amphilochius *Sidæ* Epiſcopus, qvi Concilio Epheſino adverſus Neſtorium interfuit, cui forte tribuendas eſſe homilias qvasdam qvæ ſub Iconienſis nomine leguntur, conjicit Labbeus Tom. 1. de Script. Eccleſ. pag. 61.

Amphilochius *Cyzici* Metropolita, ad qvem leguntur Photii Epiſtolæ, & ad cujus qvæſita exſtant reſponſiones MSS. ejusdem Photii, Patriarchæ CPol. De his plura dicendi locus erit in capite qvod Photii ſcriptis deſtinavi.

Omitto Amphilochum vatis Amphiarai F. de qvo præter Homerum & alios meminit Scymnus Chius verſu 466. & de cujus celebri oraculo Origenes 3. contra Celſum p. 131. Theodoretus X. Θεραπευτ. aliiqve. Amphilochum item Athenienſem inter ſcriptores de agricultura Vanoni laudatum & Columellæ, nec non Plinio, qvi ejus de avena & cytiſo volumen memorat lib. XVIII.

CAPUT XIII.

De S. GREGORIO Nazianzeno, Ejusq; Fratre CÆSARIO.

Gregorii Nazianzeni Vita, & de eo Scriptores. 1. *Editiones variæ & promiſſa nova Benedictinorum.* 2. *Monumentorum in editione Græcolatina comprehenſorum recenſio cum variis obſervationibus* 3. *Index eorum ad quos Nazianzeni & Baſilii Cæſarienſis Epiſtolæ.* 4. *Scripta quæ in Græcolatina editione non continentur.* 5. *Index Poëmatum Nazianzeni hactenus editorum Alphabeticus* 6. *De Maximo, Nonno, Baſilio, Elia Cretenſi, Niceta, Pſello, Nicolao Doxopatri, &c. qui Nazianzeni quædam ſcholiis illuſtrarunt.* 7. *De Cæſario Nazianzeni fratre.* 8.

I.

GREGORIUS a) Nazianzenus in Palæſtinæ ſcholis Rhetoricam * didicit, atqve Athenis † & alitus & eruditus innotuit etiam Juliano poſtea Imp. ** Gregorii ex *Hypſiſtariorum* b) errore ad Eccleſiam converſi, & per qvadraginta ac qvinq; annos c) Nazianzi in Cappadocia Epiſcopi filius, cujus jam decrepiti vicibus d) per aliqvod temporis functus eſt: Saſimorum vero, alterius in Cappadocia opidi Epiſcopatum à Baſilio ægre e) ſibi paſſus eſt imponi, & cum Conſtantinopolitanæ ſedi à Theodoſio M. præfectus eſſet f) poſt egregia in illam Eccleſiam à perſecutionibus Juliani & Valentis vix reſpirantem merita: eodem anno, * in Concilio CPol. A. C. 381. abdicavit ſe ſponte ** privatamq; vitam prætulit, ac multis ſcriptis egregiis proſa & ligato ſermone elucubratis oppugnatisq; Arianis, Eunomianis & Macedonianis *Theologi* g) nomen meruit. Defunctus A. C. 391. h) ætatis nonageſimo primo. Fratrem Cæſarium ante ſe defunctum laudat

a) Errore typographi *Georgius* male excuſum eſt in Hiſt. litteraria Clariſſ. Cavei. Sed frequens eſt & prona nominis utriusqve confuſio, ut multis exemplis oſtendit Allatius de Georgiis pag. 359. Cæterum Nazianzenum vocari miratur Caſaubonus in Caſaubonianis pag. 145. Non enim Nazianzus fuit ejus patria, ſed Arianzus: nec Epiſcopum ibi egit, at à Patre illius civitatis Epiſcopo ibi educatus eſt & Patris per aliqvod temporis vices obiit.

* Naz. Orat. X p. 163. † Rufin. præfat. Apologet. ** Naz. Orat. X p. 168. & IV. 121.

b) Heſychius: ὑψιςάριος, αἵρεσίς φασι τῶν τὸν ὕψιςον σεβομένων. Vide Nazianzeni Orat. XIX. in Patrem pag. 289. ibiqve Eliam Cretenſem & Billium p. 702. & Orat. X. p. 161. ubi etiam de Matre.

c) id. p 313. ubi Patrem propemodum centenarium fuiſſe teſtatur qvando diem obiit. Vide & qvæ de Gregorio patre, & matre ſua Nonna Orat. XI. p 178 ſeq. Synodo Tyanenſi adverſus Arianos Valente Imp. interfuiſſe narrat Theophanes pag. 49. Chronographiæ.

d) Vide Orationem Nazianzeni VIII. & carmen de Vita ſua. Sozomenum VI. 17.

e) id. Orat. V. VI. VII. Confer Beveregium ad Synodicum M. p. 82.

f) Naz. Carmine de Vita ſua. Baronius ad A. C. 380. n. 12. ſeq.

* Vide Orationem XXXII. pag 517. ſeq. 525.

** Vide eandem Orationem XXXII. p. 523. 526. ſeq. & Blondellum de Epiſcopis p. 64. Nazianzeno in eodem Concilio CPol. ſucceſſor datus eſt Nectarius.

g) ὁ τὴν Θεολογίαν προσηγορίαν δεξάμενος. Anaſtaſius in Meurſii Variis Divinis editus p. 31. Confer Cotelerii monumenta Græca T. III. p. 571. T. IV. p. 415. Rufini prologum ad Orationes Nazianzeni Latine à ſe verſas.

h) Acta Sanctor. Maji T. VII. p. 657. ſeq. Pagi ad A. C. 354. n. 11. & 389. 4.

dat Orat. X, & qvidem annis adhuc florentem ut ex pag. 162. colligitur. τελευταῖον πρῶτον juniorem priore loco elatum pag. 176. Sororem Gorgoniam Oratione XI. Patrem Orat. XIX. ſummus amicus Baſilii Cæſar, (qvem & ipſum Orat. XX. pro funere laudavit) ejusqve fratris Gregorii Nyſſeni : Præceptor S. Hieronymi, * is enim & eo doctore ſacras literas didiciſſe ſe profitetur, & catechiſtam ac Præceptorem ſuum vocat, & illo Magiſtro gloriari ſe ait & exultare. Latine ſe callere negat Nazianzenus Epiſt. 71. ad Poſtumianum. Memoriam ejus celebrat Eccleſia Latina in breviario Romano 30. Sept. Græca 9. Maji. Vitam ſuam ipſe verſibus Jambicis deſcripſit, qvæ in limine tomi poſterioris exſtat. Aliam proſa compoſitam à *Gregorio Presbytero* i) Græce habes præfixam Tomo priori Operum Nazianzeni cum latina verſione *Jacobi Billii*, & aliis veterum de Nazianzeno elogiis per eundem Billium collectis. *Nicetæ Paphlagonis* laudationem in Nazianzenum è Codice Mazariniano vertit, & Tom. VI. Bibl. Concionatoriæ p. 615-632. Latine vulgavit Combefiſius. Laudationem Gregorii Naz. ſcriptam à *Thoma Magiſtro*, Græce & Latine una cum aliis ejusdem Thomæ Orationibus & Epiſtolis vir præſtantiſſimus Laur. Normannus utraq; lingva vulgavit Upſalæ 1693. 4. *Philothei* CPol. *Joannis* Evchaitenſis, *Nicolai Cabaſilæ*, *Theodori Metochitæ*, *Matthæi Camariotæ* & *Theodori Prodromi* in tres Hierarchas Baſilium, Nazianzenum & Chryſoſtomum memoravi infra c. 15. p. 558. Ex recentioribus præter Annales conſulendus *Cæſaris Baronii* liber de vita Nazianzeni ad Gregorium XIII. qvi antea ineditus, occurrit cum notis Papebrochii in Actis Sanctorum T. 2. ad diem IX. Maji p. 373. *Gregorius Polidorus* in Gregoriano, ſive libro de XIV. Pontificibus, XIII. Epiſcopis Gregoriis & Gregorio Presbytero, Florent. 1598. *Godfridus Hermantius* in vita Nazianzeni accurato ſtudio deſcripta Gallice Pariſ. 1674. 4. & *Joh. Clericus* Bibliothecæ univerſalis itidem Gallico vulgatæ idiomate T. XVIII.

II. *Editiones Gregorii Nazianzeni.*

Latinæ

Orationes decem *Rufino* interprete 1. 11. 15. 17. 28. 33. 38. 39. 44.

* Baron. ad A. C. 379. n. 17.

i) Gregorius iſte presbyter è MS. Ducis Sabaudiæ recenſitus exſtat etiam Græce & Lat. T. II. Act Sanctor. Maji p. 766. MS. Lambec. III. p. 182. 190. Latine apud Surium IX. Maj.

44. & 50. cum ejus præfatione ad Apronianum. Argentorat. per Johannem Knoblauch 1508. 4.

Orationes VII. interprete *Jo. Oecolampadio.* Auguſtæ Vindel. 4. ſparſim vulgatæ.

Gregorii Nazianzeni Opera latine, variis interpretibus, Lipſiæ 1512. 8. edita & in Catalogo Bultellianæ Bibliothecæ p. 32. memorata.

Orationes XXXVIII. translatæ à *Bilibaldo Pirckheimero*, Baſil. 2531. fol. cum præf. Eraſmi. Hanc editionem recenſet Conradus Geſnerus in Bibl. De Pirckheimero Eraſmus XXVI. 33. Epiſt.

Nazianzeni Opera Baſileæ, A. 1550. apud Hervagium fol. cum *Wolfg. Muſculi* præfatione, ex cujus verſione etiam exhibentur Oratio I. & XLI. XLV. XLVII. uti Orationes qvinqve de Theologia ex *Petri Moſellani:* cæteræ omnes ex Pirckheimeri. Chriſtus patiens ex verſione *Sebaſtiani Guldebeccii* Tigurini, & alia Poëmata ex interpretatione *Aldi Manutii.*

Pariſ. & Coloniæ 1570. fol. *Jac. Billio* Prunæo interprete. Hanc editionem recenſet Bellarminus de Script. Eccleſ.

Baſil. 1571. fol. per *Jo. Leunclavium*, qvæ editio recenſetur à Simlero in Bibl.

Orationes tres ex *Julii Gabrielii* verſione Antvv. 1573. apud Plantin. additis Variis Lect. ex Codicibus Vaticanis.

Nazianzeni Opera Pariſ. 1583. fol. apud Sebaſt. Nivellium, ex ſecunda *Billii* recognitione. De hac videndus in Apparatu ſacro Antonius Poſſevinus.

Græca.

Venet. 1516. apud Aldum, 8. ſedecim orationes, & aliæ novem 1536. 8.

Pariſ. 1544. apud Wechel.

Baſileæ A. 1550. fol. apud Hervagium, cujus editionem in Epiſtolis qvod MSS. Codicibus deſtitueretur ex Græco Frobenii Baſilio paſſim emendaſſe ſe teſtatur Jac. Billius.

Opuſcula qvædam, Etonæ 1610. 4. Vide infra inter Orationes num. III.

Carmina ſelecta ab Hieron. Brunello S. I. edita cum Georgio Piſide & Syneſii ac Clementis Alex. Hymnis. Rom. 1590. 8.

Poëmata qvædam edita à Dav. Hœſchelio. Lugd. Bat. 1591. 8.

Sen-

Sententiæ & Regulæ Vitæ ex Nazianzeni ſcriptis collectæ, cum poëmatis Jambicis qvibusdam è Bibl. Joannis Sambuci. Antvverp. 1568. 8.

Græcolatinæ.

Poëmata Nazianzeni cum proſaria verſioni Aldi Manuti. Venet. ex ejus officina 1504. 4.

Opuſcula qvædam cum Metaphraſi Jac. Billii, & commentariis Cyri Dadybrenſis (hoc eſt Nicetæ) non Græce ſed Latine tantum additis. Pariſ. 1575. 8.

Opera omnia Pariſ. 1609. fol. 2. Vol. qvam editionem perſequitur Labbeus.

Pariſ. 1630. fol. 2. Vol. qvam editionem mox diligentius recenſebo.

Hæc minus emendate recuſa Lipſiæ (licet titulus Coloniæ nomen præ ſe fert) 1690. fol. 2. Vol.

Poëmata qvædam antea inedita in *Jacobi Tollii* * inſignibus itinerarii Italici Traject. 1696. 4. & in V. C. *Lud. Antonii Muratorii* ** Anecdotis Græcis Patav. 1709. 4.

Orationes Greg. Nazianzeni *Gallice* eleganter verſæ cum notis. Pariſ. 1693. 8. duobus Vol. Novam Gallicum Operum Nazianzeni edit. parat Epiſcopus Conſeranorum. Vide Memorias Trevoltinas A. 1708. pag. 2137. ſeq.

Jacobo Friſchio † Benedictino adornandæ novæ Græcolatinæ Nazianzeni operum editioni immortuo, partes illas in ſe ſuscepit ejusdem Ordinis Monachus *Franciſcus Louvard*, qvi Conſpectum Operum Nazianzeni †† Pariſiis A. 1708. edidit, teſtatusq; eſt plus ſibi negotii

* In Langleti de Freſnoy Methodo Hiſtoriæ T. 2. edit. Lipſ. pag. 327. hæc inſignia itinerarii Italici, qvibus nihil aliud qvam veterum Græcorum ſcriptorum Eccleſiaſticorum monumenta, in itinere Italico ex Bibliothecis per Tollium eruta & laudatiſſimo ſtudio publicata docteqve illuſtrata continentur, refertur inter Hiſtoricos rerum Italicarum, addito non minus iniqvo qvam cœco judicio: *ce livre eſt peu conſiderable.*

** Conferendæ emendationes illorum Nazianzeni poëmatiorum à Clariſſ. Muratorio vulgatorum, qvas ex Codicibus Bodlejanis annotavit Clariſſ. Collega noſter Jo. Chriſtophorus Wolfius in Ephemeridibus literariis Germanice editis Lipſiæ Neuer Bücherſaal / ſectione XII. p. 27.

† Monatl. Auszug aus neuen Büchern A. 1701. Dec. p. 79. Nouvell. de la Rep. des lettres 1704. II. p. 382.

†† Mem. de Trevoux 1708. p. 2133. Acta Erud 1709. p. 94.

negotii fuiſſe in ſeligendis qvam inveniendis ſcriptorum Gregorii Codicibus MSS. qvorum ſola Lutetia ducentos amplius ipſi ſuppeditavit. Eliæ tamen Cretenſis commentariorum, qvos latine Leunclavius vertit ediditq;, negat ſe Græcum exemplar nanciſci potuiſſe. Sed age pleniorem illius promiſſæ præclaræ editionis notitiam ex Memoriis literariis Trevoltinis integram ſubjungamus: *Lepine commencera dans peu l'Impreſſion de la nouvelle Edition de Saint Gregoire de Naziance. Le P. Dom Louvart Benedictin de la Congregation de Saint Maur, qui a preparé cette nouvelle Edition, vient d'en communiquer le plan aux Sçavans, dont il demande les avis. Il a déja rendu compte au Public des raiſons qui le portérent à ſe défier de l'Edition vantée du celebre Abbé de Billy, dont l'Exemplaire ſur lequel elle a été imprimée, tombé entre les mains de Dom Louvart, convaincra les Curieux, de la fraude des Libraires de Paris, de l'imperfection de cette Edition, & de la néceſſité d'en donner une nouvelle. Le premier ſoin du Docte Benedictin qui l'entreprend, a été de conſulter les Manuſcrits. Paris ſeul lui en a fourni plus de deux cens. Il a donc eû plus de peine à choiſir les Manuſcrits dont il ſe ſerviroit, qu'à en déterrer dont il pût ſe ſervir. Il s'eſt arrêté à un excellent Manuſcrit de la Bibliotheque Royale, qui a appartenu à l'Empereur Baſile le Macedonien, & qui eſt par conſequent du neuviéme ſiecle, ou même un peu plus ancien. Il a conſulté encore avec plus de ſoin divers Manuſcrits de la même Bibliotheque, de la Bibliotheque Colbert, de celles du College des Jeſuites, & des Peres de l'Oratoire, dont aucun n'a été entre les mains de Billy, ou des autres anciens Editeurs de Saint Gregoire de Nazianze, Gabrieli, Lewenklau, Montaigu, ſur la foi deſquels il cite les Manuſcrits dont ils ſe ſont ſervis. Il n'a negligé aucune Edition des Ouvrages du Saint Docteur; & il ſe flate qu'aucun Imprimé ne lui a échapé; & qu'ainſi il donne le texte de ſon Auteur auſſi correct qu'il ſe puiſſe. Il n'a mis à la marge que les diverſes leçons les plus importantes, & rejetté les autres à la fin de l'Ouvrage. Il en a uſé de la même maniere pour les Notes. Il a mis à la marge les plus courtes: & les plus longues pour accompagner les Commentaires de divers Auteurs Grecs ſur Saint Gregoire de Nazianze. Il a diſpoſé les Oraiſons ſelon l'ordre des temps. Il les a diviſées en chapitres. Il en a compoſé les Sommaires. Il en fait la critique dans un Avertiſſement qu'on trouvera au commencement de chacune. Il a éclairci les Poëſies & les Lettres par de ſemblables travaux, avec cette difference, qu'un avertiſſement general ſur les Poëſies, contient tout ce qui les regarde, & que tout ce qui concerne les Lettres eſt auſſi renfermé dans un avertiſſement general.*

Le

Le ſçavant Editeur a joint aux Poëſies de ſon Saint Auteur des Scholies Grecques, dont la plus grande partie n'avoit pas encore vû le jour.

Loin d'augmenter le nombre des Oraiſons, il l'a diminué par le retranchement de quatre Oraiſons ſuppoſées, qu'il rejette dans l'addition où il place ces ſortes d'Ouvrages, & de quatre Lettres qu'on avoit mal à propos fourrées parmi le Oraiſons.

Les Lettres ſont augmentées des quatre prétenduës Oraiſons, d'une échapée aux autres Editeurs, de deux qui paſſérent pour être de St. Baſile, à qui on en reſtituë trois. Ce nombre cependant des Lettres n'eſt augmenté que de deux; car dans l'Edition de Paris on en avoit réimprimé deux fois deux: preuve de l'exactitude de ceux qui conduiſoint cette Edition. Toutes les Poëſies que Tollius & Mr. Muratori ont découvertes & fait imprimer depuis quelques années, ſont à leur place parmi les Ouvrages de même genre: on joindra le Teſtament du Saint à ſes Oraiſons ou à ſes Lettres; & la Liturgie qui porte ſon nom paroîtra pour la premiere fois en Grec tirée d'un Manuſcrit du Roi, & peut être en Arabe.

Le R. P. Dom Louvart demande aux Sçavans, s'il eſt à propos d'imprimer les Philocalies ou les recüeils des endroits choiſis d'Origene, auxquels Saint Gregoire de Nazianze a eu autant de part que Saint Baſile, & les Commentaires de Saint Maxime ſur Saint Gregoire de Nazianze.

Les autres Commentaires anciens ſur le Saint Docteur ſeront beaucoup plus amples dans la nouvelle Edition; enſorte qu'il n'y aura plus d'Oraiſon ſans Commentaire. On ne donne que la verſion de Lewenklau des Commentaires d'Elie de Crete ſur dix-neuf Oraiſons; parce que l'Editeur n'a pas trouvé à Paris le Grec de ce Commentaire. Il faut eſperer que quelque Curieux le lui envoyera avant l'Impreſſion. Plus heureux à l'égard de Nicetas, il donne le Grec de ſon Commentaire ſur ſeize Oraiſons differentes de celles qu'Elie a commentées. Un autre Commentateur nommé Baſile, que le docte Benedictin prouve être un Auteur du dixiéme ſiecle, ſuit Elie, & précede Nicetas. Le Commentateur imprimé par Montaigu, & les Scolies ſans nom d'Auteur, que l'Evêque Anglois a publié le premier, Nonnus beaucoup augmenté, n'ont pas été oubliez, non plus que les notes des autres Editeurs, leurs Prefaces, leurs Epîtres dedicatoires; enſorte que la nouvelle Edition renferme exactement toutes les autres.

Le nouvel Editeur a retenu la verſion entiere de Billy par reſpect pour ce grand Homme; & il s'eſt contenté d'encorriger les défauts par des notes miſes à la marge & au bas des pages. Il a remis à côté des Vers ſa verſion en Proſe, & rejetté ſa

verſion en Vers, qui ne répond pas aſſez exactement au texte. Il n'a pas eu les mêmes égards pour les autres Interpretes de ſon Auteur. Sa traduction de l'Apologetique du Saint qu'il donne, fera conoître ou non, s'il eſt poſſible de réüſſir mieux que Billy. Il balance s'il imprimera l'ancienne verſion de dix Oraiſons qu'on croit être de Ruſin, & quelques traductions très-élegantes de Gabius & de Zino. Il prie les Savans de décider ce point.

Après une Preface generale & des diſſertations ſur la vie & ſur la doctrine du Saint, ſuivront trois Vies des cet éloquent Pere de l'Egliſe; la premiere par le Prêtre Gregoire; la ſeconde qui paroît en Grec pour la premiere fois eſt de Nicetas le Paphlagonien: la troiſiéme eſt tirée des Ouvrages même du Saint. Huit grandes planches gravées ſur les figures d'un Manuſcrit du Roi, ne contribueront pas peu à l'ornement de cette Edition, diviſée en trois tomes in folio.

Le R. P. Dom Louvart prend à la fin de cette explication de ſon deſſein, de modeſtes engagemens d'une parfaite docilité à l'égard des Critiques, qui voudront bien l'aider de leurs conſeils. L'eſperance qu'il donne d'une traduction Françoiſe des Ouvrages qu'il imprime par Mr. l'Evêque de Conſerans, nous a été d'autant plus ſenſible, que nous connoiſſons mieux tout le merite de ce Prelat plein de l'eſprit du Saint Docteur qu'il a traduit.

III. Scripta S. Nazianzeni in primo Tomo editionis Græcolatinæ occurrentia hæc ſunt:

I. *Apologeticus de fuga ſua* * & officio Epiſcopi, qvem μεγάλην ἀπολογητικὴν titulo laudat Damaſcenus in parallelis ſacris. Hunc præter Rufinum, Wolfg. Muſculum ac Jac. Billium latine vertit *Julius Gabrielius* additis ſcholiis, Antvverp. 1573. 8. Gallice *Joannes de Lavardin*, ac poſtea *Collinus* Pariſ. 1640. 12. Italicè *Annibal Caro*, Venet. 1569. 4. Germanice ad S. Macarii calcem *Godfridus Arnoldus*. Exſtat & Græce ac Latine ſubjectus hic Apologeticus S. Chryſoſtomi libris VI. de ſacerdotio, ſeparatim excuſis Cantabrig. 1712. 8.

II. Ad Nazianzi incolas, qvi ſe *cum factus eſſet presbyter* acciverant, nec freqventes ad ipſum accedebant. Tom. 1. pag. 46. Latine vertit Pirkeimerus & Billius, Leunclaviusqve, illuſtravit *Elias* Cretenſis.

III.

* Nazianzenus presbyter factus miro vitæ ſolitariæ (qvam p. 4. laudat) amore & ſacri muneris difficultate (deqva p. 5. ſq.) & periculis (p. 25 ſeq.) permotus in Ponti rem eremum confugerat (p. 36.) unde parentum ætate confectorum deſiderio & Jonæ exemplo monitus revertit Nazianzum (p. 40.) illamqve ibi feceſſus ſui apologiam publice dixit.

III. & IV. *In Julianum* Apoſtatam invectivæ duæ. T. 1. p. 49. & 109. Poſt Apoſtatæ mortem † ſcriptæ, ut patet ex p. 68. 76. 86. 93. ſeq. 102. 113. ſeq. & clariſſime 122. 130. 132. & p. 116. ſeq. ubi de nece Juliani variæ ſententiæ exponuntur, & pag. 120. ſepulturæ Tarſi factæ & Joviniani ſucceſſoris mentio, pacisqve à Perſis cum illo duriſſimis conditionibus initæ p. 118. Cur *ſtelevtikas* inſcripſerit docet p. 91. ut nempe *ϛηλιτευθῇ τοῖς μετέπειτα velut columna* ** *inſculpta poſteris traderetur* Juliani truculentia & impietas. Atqve hanc *ϛηλογραφίαν* ſuam columnis Herculis clariorem à ſeſtatui affirmat p. 134. ſimiliter *ϛήλας* pro monumentis ponit X. p. 164. Græce cum ſcholiis Græcis & *Nonni* collectione Hiſtoriarum notisqve ſuis edidit ſeparatim *Rich. Montacutius*, Etonæ 1610. 4. additis Oratione in Martyres εἰς τοὺς Μάρτυρας, & altera contra Arianos, καὶ Ἀρειανούς, nec non Teſtamento Nazianzeni & Epiſtolis decem antea ineditis, atq; in Opera Nazianzeni Variis lectionibus ex Codd. MSS. Savil. Prior invectiva Græce etiam lucem vidit Pariſ. 1531. 4. apud Wechelum. Latine verterunt Pirckeimerus & Billius.

V. *Ad Patrem & Baſilium M.* cum ab hoc Epiſcopus Saſimorum unctus eſſet T. 1. p. 134. Vertit Pirkeimerus, Leunclavius & Billius. illuſtravit *Elias* Cretenſis.

VI. Oratio in feſto martyrum dicta *præſente Gregorio Nyſſeno* Baſilii M. fratre, qvi acceſſerat poſtridie unctionis Nazianzeni in Epiſcopum. T. 1. p. 136. vertit Pirkeimerus & Billius.

VII. Apologeticus minor, ad Patrem & Baſilium, de ſuscepto ægre Epiſcopi munere, in qvo rogat ſe illorum conſilio & precibus juvari. T. 1. p. 142. vertit Pirkeimerus, Leunclavius & Billius, illuſtravit *Elias* Cretenſis.

VIII. Ad patrem, cum Nazianzenæ Eccleſiæ curam filio ætate confectus commiſiſſet. Tom. 1. pag. 145. Vertit Pirkeimerus & Billius, Leunclaviusqve. Illuſtravit *Elias* Cretenſis.

† Vir doctiſſimus Petrus Cunæus perperam ſcripſit Nazianzenum his orationibus perſtrinxiſſe Julianum adhuc vivum ac ſpirantem, unde reprehenditur à Petro Bælio in Lexico Hiſtorico, vocabulo Nazianze.

** Confer Andreæ Dounæi notas ad Chryſoſt. T. 8. p. 348.

IX. *De cœleſtibus conſectandis* cohortatio *in Martyrum feſto* dicta ad eos qvi ſermones Nazianzeni flagitabant, ſilentio ejus & ſolitudinis ſtudio accenſi & ad Julianum ἐξισωτὴν ** ſive tributorum peræqvatorem, (ad qvem etiam T. 2. p. 111. carmen XLVIII.) T. 1. p. 149.

X. Oratio funebris in laudem *Cæſarii*, junioris natu fratris ſuperſtitibus adhuc Parentibus dicta A. C. 368. T. 1. p. 160. ἄυπνος, inqvit p. 167. τῶν ἐμῶν λόγων αἱ ἀπαρχαί. Latine verterunt Pirckeimerus & Billius. Prodiit & cum proxima ſeqvente Colon. 1589. 8.

XI. In defunctam (poſt fratrem p. 190.) ſororem *Gorgoniam*. T. 1. p. 176. matrimonio junctam & filiorum nepotumqve aviam ac matrem p. 180. 183. Epiſcopum alloqvitur p. 186. ὦ ποιμένων ἄριστε καὶ τελειότατε, ὃν ἱερεῖ προσβάτῃ ἐπέστης ποιμήν. & pag. 188. 189. ὦ σὺ πάτερ ἐκείνης πνευματικέ. Dicta oratio matre adhuc ſuperſtite pag. 188. Latine verterunt Pirkeimerus & Billius.

XII. XIII. XIV. *Irenicæ* ſive *de pace Orationes* prima, ſecunda & ad Amphilochium tertia, poſt reconciliationem cum Monachis. T. 1. p. 190. 205. 213. Non de doctrina ſed tantum de diſciplina diſſidium fuiſſe teſtatur pag. 206. ſeq. Dictæ ſunt hæ orationes à Nazianzeno præſente Patre, cum per aliqvod tempus à concionando abſtinuiſſet. Latine verterunt Rufinus, Pirkeimerus Leunclavius & Billius: illuſtravit *Elias* Cretenſis.

XV. *De plaga grandinis & ſterilitate.* ad Patrem docere in Eccleſia omittentem. T. 1. p. 224. Latine verterunt Rufinus, Pirkeimerus & Billius.

XVI. Περὶ Φιλοπτωχίας *de pauperibus charitate complectendis* egregia cohortatio T. 1. p. 239. Hanc *latine* verterunt præter Pirkeimerum & Billium Julius Gabrielius, Antvverp. 1573. 8. Jo. Oecolampadius Lipſ. 1521. 4. & Auguſtæ Vindel. 4. Petrus Franciſcus Zinus Pariſ. 1550. & Venet. 1574. 8. cum Greg. Nyſſeni duobus ejusdem argumenti ſermonibus: *Italice* Annibal Carus Venet. 1569. 4.

Gal-

** Vide de hac voce præter Cangium in gloſſario, Goarum ad Cedreni paginam 591. Valeſium ad Euſebii lib. 4 de Vita Conſtantini c. 3. Lucianus Philopatride T. 2. p. 774. ἀλλὰ νόμιμα τοῦτον, τὸν ἐξισωτὴν γὰρ εἰρήκαμεν. pag. 775. ὅτῳ τὰς τῶν ἐξισωτῶν καταλείπει ἐλεημοσύνας. A Conſtantino M. primum inſtitutos ἐξισωτὰς neqve dicit Euſebius, neqve aliunde certo conſtat, ut non ſit neceſſe ob hanc vocem auctorem Philopatridis ſub Juliano ſcripſiſſe, licet hoc variis argumentis docte & ingenioſe pugnat Vir clariſſimus Jo. Matthias Geſnerus.

Gallice Joannes de Lavardin, teſte Franciſco à Cruce Bibliothec. Gallicæ p. 236. *Belgicè* non ita pridem vir diſertiſſimus Petrus Francius.

XVII. *Ad Nazianzenos* timore trepidantes & *Præfectum iraſcentem* Tom. 1. pag. 265. vertit præter Rufinum, Billium & Leunclavium Pirkeimerus, qvi ἄρχοντα male reddit non præfectum ſed Imperatorem. Illuſtravit *Elias* Cretenſis.

XVIII. *In Cyprianum Martyrem*, cum poſtridie feſti ejus in urbem ex agro rediiſſet. Tom. 1. pag. 274. Vertit præter Pirkaimerum & Billium Jo. Oecolampadius. Illuſtravit è Græcis *Nicetas* è qvo pleraqve delibavit Billius in notis ſuis.

XIX. *Oratio funebris in Patrem* dicta præſente Baſilio Archiepiſcopo Cæſar. atqve *Matri Nonnæ* ſolandæ comparata T. 1. pag. 286. Vertit poſt Pirckaimerum Billius, ex cujus verſione legitur etiam in Actis Sanctorum Tom. 1. Januarii pag. 21.

XX. *In funere Baſilii*, Cæſareenſis Archiepiſcopi A. C. 379. defuncti T. 1. p. 316. Græce A. 1516. ediderat Aldus: Latine vertit Pirkaimerus, & (ex cujus verſione ſed interpolatâ legitur etiam in Bibliotheca Concionatoria * Combefiſii) Billius.

XXI. *In laudem Magni Athanaſii*, extincti A.C. 373. T. 1. p. 373. Græce hanc qvoq; Aldus A. 1516. ediderat. Verterat ante Billium Pirckaimerus. Cum Billii verſione etiam Athanaſii Operibus adjuncta legitur T. 2. edit. Lipſ. poſt p. 704. & in limine Tomi primi editionis noviſſimæ Montfauconianæ.

XXII. *In Maccabæos.* Tom. 1. pag. 397. Præter Pirckaimerum, Billiumqve vertit Jo. Oecolampadius. Lipſ. 1521. 4.

XXIII. *In laudem Maximi Cynici* (qvem *Heronis* Alexandrini Philoſophi nomine celebrat) ob fidem Catholicam in exilium ** miſſi ab Arianis A. C. 372. & poſt qvinqvennium A. C. 378. Alexandriam reverſi T. 1. p. 409. Vertit Pirkaimerus ac Billius. Meminit hujus Orationis præter alios Marcus Epheſius Epiſtola ad Scholarium apud Allatium p. 89. contra Creyghtonum. Καί τοι ἔγωγε τὸ ἐγκώμιόν σοι πλέκειν ἤδη διενοούμην, ὃ τὸν μέγαν Γρηγόριον ἐποίει τὸν τῆς Θεολο-

* In eadem Bibl. Concionatoria T. 6. p. 581. ſeq. Combefiſius etiam exhibet interpolatam à ſe Billii latinam verſionem illarum Orationum qvibus Nazianzenus res ſuas exponit & vitæ ſuæ tangit Hiſtoriam.

** Vide Blondellum de Epiſcopis ac presbyteris pag. 337. ſeq. Antonium Pagi ad A. C. 379. n. 10.

Θεολογίας ἐπώνυμον, Ἡρωά τινα Φιλόσοφον ἐπαρῦσαι τῇ Γ' Ἀρειανῶν εὐσεβείᾳ δόξῃ, ὅτι, φησὶ, δορυαλίζει τὸ καλὸν σῶμα κατακεντούμενος παρεπέμφθη.

XXIV. *Ad Ægyptios*, qvos laudat & adveniſſe gaudet, ſummamqve doctrinæ Chriſtianæ illis exponit, aſſerendam adverſus errores atqve offucias hæreticorum. T. 2. pag. 424. Vertit Pirckaimerus & Billius.

XXV. *Ad Arianos* de multitudine gloriantes, & Catholicorum perſecutores, atqve pro ſe ac rebus ſuis Apologia T. 1. pag. 431. Vertit præter *Billium* ac *Pirkaimerum Jo. Leunclavius*. Commentario illuſtravit *Elias Cretenſis*. *Niceta Acominati* tetraſtichon in Leunclavii editione præmittitur.

XXVI. *De moderatione in diſputationibus ſervanda.* T. 1. p. 442. Vertit præter *Pirkhaimerum* & *Billium Jo. Oecolampadius*, Auguſtæ Vindel. poſtea *Jo. Leunclavius* qvoqve. Illuſtravit commentario *Elias Cretenſis*.

XXVII. Altera de ſe ipſo & ad eos qvi dicebant Epiſcopatum CPol. à Nazianzeno affectari. T. 1. p. 464. Vertit præter *Pirkaimerum* & *Billium*, *Leunclavius*, in cujus editione *Niceta Acominati* verſus præmittuntur. Commentario illuſtravit *Elias Cretenſis*.

XXVIII. *Poſt reditum in urbem CPol. & ea qvæ à Maximo Cynico throno CPol. invadente perpetrata fuerant.* T. 1. pag. 472. Verterunt *Ruſinus*, *Pirkaimerus*, *Billius*, *Leunclavius*. Illuſtravit *Elias Cretenſis*.

XXIX. *De dogmate & officio Epiſcoporum.* Tom. 1. pag. 486. Verterunt Latine *Pirkaimerus*, *Leunclavius*, *Billius*. Illuſtravit *Elias Cretenſis*, qvi inter Orationes Nazianzeni de Theologia repoſuit.

XXX. *In electione Eulalii, Doarenſium in Cappadocia Epiſcopi.* T. 1. p. 494. Etiam hanc Orationem *Elias Cretenſis* illuſtravit. Verterunt *Pirkaimerus*, *Billius*, *Leunclavius*.

XXXI. In Matth. XIX. 1. *Cum conſummaſſet JEſus hos ſermones.* Unica earum qvæ exſtat Nazianzeni Orationum qva dictum S. Scripturæ exponendum ſibi ſumſit. T. 1. p. 496. Vertit ante *Billium*, *Pirkaimerus*.

XXXII.

XXXII. Συνταξιωτικὸς * ſive Valedictoria in præſentia CL. Epiſcoporum in Synodo CPol. A. C. 381. qva ut Sedis CPol. curæ ſeſe abdicare liceret impetravit. Tom. 1. pag. 510. Vertit præter *Billium*, *Pirkaimerus*. Græce & Latine legitur etiam in Tomis Conciliorum ante Synodum CPol. Illuſtravit *Nicetas*. Allegatur hæc Oratio à Scholiaſte Hermogenis p. 401.

XXXIII. - XXXVII. Λόγοι Θεολογικοὶ *De Theologia Orationes V.* contra Eunomianos & Macedonianos T. 1. p. 529. Græce ediderat Aldus A. 1516. 8. Latine vertit *Rufinus*, & *Petrus Moſellanus* Protegenſis Baſil. 1523. Inde *Jo. Leunclavius*, *Billiusque*. Commentario illuſtravit *Elias Cretenſis*.

XXXVIII. *In* Θεοφάνια *ſive CHriſti Nativitatem* Oratio Panegyrica dicta CPoli. T. 1. p. 613. Ediderat A. 1516. Græce Aldus. Exſtat & Græce una cum Nazianzeni Oratione *IX. X. XXI.* & *XXII.* in tomo qvarto ſive ultimo Collectionis qvæ ſub titulo Ἐγκυκλοπαιδείας φιλολογικῆς prodiit Græce Venet. apud Nicolaum Sarum 1710 8. Vertit præter *Rufinum Billium* ac *Pirckaimerum*, *Petrus Moſellanus* Lipſiæ A. 1522. *Julius Gabrielius* Antvverp. 1573. Edidit etiam Græce & Latine cum Billii verſione Chriſtianus Daumius ὁ μακαρίτης inter Varias Græcorum Latinorumqve Patrum in idem Feſtum Homilias, Cygneæ A. 1670. 8. Latine Combefiſius hanc & alias in Feſtorum Panegyres, in Bibliotheca Concionatoria. Commentario illuſtravit *Nicetas*.

XXXIX. Εἰς τὰ ἅγια φῶτα, *in ſacra Lumina*, ſive in Feſtum Baptiſmi CHriſti. T. 1. p. 624. Græce A. 1526. ediderat Aldus. Latine verterunt *Rufinus*, *Pirkaimerus*, *Billiusque*. Commentario *Nicetas* illuſtravit.

XL. *In ſanctum Baptiſma*, atqve differendum illud non eſſe. Tom. 1. pag. 637. Etiam hanc Orationem Aldus ediderat Græce A. 1516. 8. Verterunt iidem *Pirkaimerus* ac *Billius*, atqve illuſtravit Commentario *Nicetas*.

XLI. *In S. Paſcha & de ignoſcenda obſequendi tarditate* qvod Eccleſiæ Nazianzi curam recipere fuiſſet cunctatus. Tom. 1. p. 673. Vertit præter *Billium*, *Wolfgangus Muſculus*. Illuſtravit *Nicetas*.

XLIII.

* Vide notas poſteriores ad paginam 316. Cedreni in edit. Paſiſ.

XLII. Oratio *secunda in Paschatos festum*, Arianzi diu post priorem edita. T. 1. pag 676. Ediderat Græce Aldus A. 1516. & Verterunt *Pirkaimerus*, *Billiusque*. Illustrarunt *Nicetas* atqve *Pselus*.

XLIII. *In novam Dominicam* sive octavam Paschatos, atqve in *Mamantem* Martyrem. T. 1. p. 697. Græce Aldus A. 1516. ediderat. Verterunt iidem *Pirkaimerus* atqve *Billius*, illustravit *Nicetas*.

XLIV. *In sanctam Pentecosten*. T. 1. p. 705. Etiam hanc ediderat A. 1516. Aldus: Et separatim cum versione & scholiis *Matthæus Dresserus* Lipsi. 1582. Verterunt præterea *Pirkaimerus* ac *Billius*.

XLV. *Epistola* * (non Oratio) *ad Evagrium Monachum* T. 1. pag 717. In qvibusdam MSS. & in Euthymii Panoplia tribuitur *Gregorio Nysseno*. Vide Cotelerium III. monumentor. Ecclesiæ Græcæ p. 550. Latine verterunt *Pirkaimerus*, *Billiusque*.

XLVI. *Epistola ad Nectarium Episcopum CPol.* Tom. 1. pag. 721. Epistolam vocant Sozomenus VI. 27. Theodoretus dialogo 3. aliiqve. Latine verterunt iidem *Pirkaimerus* atqve Billius.

XLVII. *Annotatio de quatuor apud Ezechielem animalibus*. Tom. 1. pag. 723. Vertit ante *Billium*, *Wolfgangus Musculus*. Ex Catena qvadam in Prophetam Ezechielem depromta esse videtur. Confer Villalpandum in caput 1. Ezech.

XLVIII. *In laudem Martyrum & adversus Arianos*. Tom. 1. pag 725. Latine ex *Billii* versione A. 1583. edita: Græce in Appendice Tomi I. Græcolat., (ex editione Montacutii Etonensi 1610. 4.) Prior verterat *Leunclavius* A. 1571. ex Codice, manu Nicetæ Acominati Historici exarato. Viderit Nicolaus Faber, qvibus argumentis hanc orationem excerptum ex aliqva Chrysostomi Homilia esse existimavit.

XLIX. *De fide* tractatus T. 1. p. 727. Latine tantum editus ex antiqva ut ajunt *Rufini* versione, sub cujus nomine prodiit pridem Argentorat. 1508. Lipsiæ 1522. &c. Integer fere occurrit inter

* Hinc familiaris sermo non obstat qvo minus Nazianzeni esse possit, licet Petavius 2. de DEO, c. 6. *ob pedestrem*, ut ait, *& plebejum sermonem*, Nazianzeni elegantia putat minus dignam esse.

ter S. Ambroſii ſcripta ſub titulo de fide Orthodoxa contra Arianos Græce, inqvit Simlerus, dicitur exſtare in Vaticana. Latini ſcriptoris eſſe, Vigilii Tapſenſis vel Gregorii Bætici ſentiunt eruditi. Sed Auguſtinus Epiſt. CXLVIII. (veteris edit. CXI.) ad Fortunatianum, hocce ſcriptum allegans, auctorem *Gregorium ſanctum, Epiſcopum Orientalem* appellat.

L. *De fide Nicæna*, breve ſuperioris ſcripti veluti compendium. Tom. 1. pag. 736. Etiam hoc velut *Ruſino* interprete Latine tantum legitur, atqve inter Ambroſii opera pridem editum ſub titulo: *de fidei Divinitate & conſubſtantialitate contra Arianos.*

LI. LII. *Epiſtolæ duæ ad Cledonium Presbyterum*, adverſus Apollinarium Tom. 1. p. 737. Vertit ante *Billium*, *Pirckeimerus*. Illuſtravit *Elias Cretenſis*.

LIII. *Paraphraſis in Eccleſiaſten Salomonis*. Tom. 1. pag. 749. Hanc Gregorii non Nazianzeni ſed Neocæſarienſis Thavmaturgi eſſe omnes ſentiunt eruditi. Nihilominus in antiqviſſimis Codicibus ut in illo qvi Imp. Baſilii Macedonis fuit at deſcribitur à Clariſſ. Montfaucono palæographiæ Græcæ pag. 250. ſeq. inter Nazianzeni ſcripta germana legitur. *Id quod tanti*, inqvit Billius, *apud me momenti eſt, ut quanquam reclamante ſtylo, vix tamen hanc lucubrationem inter ψευδεπιγραφα numerare auderem, niſi Hieronymus omnem dubitationis anſam nobis eximeret, atque hunc fœtum veroſuo parenti aſſereret.* Illis qvæ Volumine ſexto pag. 249. à me de hac in Eccleſiaſten Paraphraſi obſervata ſunt, adde qvod ex verſione *Wolfgangi Muſculi* legitur in editione Nazianzeni Latina Hagenoënſi A. 1550. fol. p. 333.

Epiſtolæ CCXLV. Ex qvibus *CCXXXII.* prodierant pridem Græce ex Bilibaldi Pirckeimeri Codice, cum Epiſtolis Baſilii, Hagenoæ 1528. 8. edente Vincentio Obſopœo, atqve inde in Græca Baſilii editione Frobeniana 1532. fol. & Nazianzeni Hervagiana 1550. fol. Baſileæ. Latine vertit ordinemq; mutavit pro temporis qvatenus aſſeqvi id potuit ratione Jacobus Billius nullo MSto Codice uſus. In editione Græcolatina numeri 17. 18. 19. Epiſtolarum bis computantur. Alio ordine & in qvatuor diviſæ libros cum Billi verſione

sione prodiere seperatim Ingolstadii, habeoqve qvartam jam editionem excusam A. 1619. 12. Decem Epistolas primus Græce edidit Montacutius Etonæ 1610. 4. qvas Latine vertit Fed. Morellus & Appendici Tomi primi inseruit. Post octogesimam tres exstant ad Nazianzenum Epistolæ S. Basilii Cæsariensis. Ex Gregorii Patris persona scriptæ vigesima secunda, tertiaqve.

Index eorum ad quos Gregorii Naz. Epistolæ.

Ἀβλαβίῳ 138.
Ἀβεργίῳ 242.
Ἀδαμαντίῳ 199.
Ἀδελφίῳ 128. 129. 130. 223.
Ἀετίῳ καὶ Ἀλυπίῳ 80.
Ἀλυπίῳ 148-152.
Ἀμαζονίῳ 73.
Ἀνυσίῳ 144.
Ἀνωνύμῳ 119-121. (Theodoro Tyanensi Episcopo) 81-90.
Ἀμφιλοχίῳ 12. 13. 159. 160. 161. 162. 163. 240. 241.
Ἀστερίῳ 47. 48. 125. 126. 127.
Ἀφεκανῷ 46.
Βασιλείῳ 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 19. b. 21. 24. 25. 26. 27. 31. 32. 33.
Βίκτορι 133. 134.
Βιταλιανῷ 145.
Βοσπορίῳ Κολωνίας (Episcopo) 14. 15. 141.
Γεωργίῳ 182.
Γιγαντίῳ 239.
Γλυκερίῳ 207.
Γρηγορίῳ ἀρχοντι 44.
Γρηγορίῳ 205. 206. Ἐπισκόπῳ 142. Νύσσης 34. 35. 36. 37. 42. 43. 95.
Διοκλεῖ 193.
Ἐκβολίῳ 45.
Ἑλλαδίῳ 53. 54. 216. 217. 218. 234.
Ἑλλεβίχῳ 123.
Ἐπιφανίῳ 104.
Πρὸς Ἐπισκόπους, οἷς ἐκ πρεσβύτου ἑαυτὸν πατρὸς 23.
Εὐαγρίῳ 153. alia ad Evagrium Monachum T. 1. p. 717.
Εὐδοκίῳ 224. 235. 236.
Εὐδοξίῳ Ῥήτορι 39. 63. 115. 116. 117.
Εὐλαλίῳ 99-102. 232.
Εὐλογικίῳ 210.
Πρὸς Εὐσέβιον Ἐπίσκοπον Καισαρείας 20. 169. 170.
Εὐσεβίῳ φίλῳ 121.
Πρὸς Εὐσέβιον Ἐπίσκοπον Σαμοσατέων (ἐν ἐξορίᾳ ὄντα. 18.) 29. 30. 204.
Εὐσοχίῳ σοφιστῇ 61. 62. 111.

Εὐ-

Εὐτροπίῳ 137. 138. 164.
Ἡρακλειανῷ 156.
Θέκλῃ 200. 201. 202.
Θεμιστίῳ 139. 141.
Θεοδοσίῳ ἢ Θεοδώρῳ 81-90. 144. 219-222. Ἐπισκόπῳ Τυάνων. 225.
Θεοτίκνῳ 198.
Ἰακώβῳ 146. 147.
Ἰουλιανῷ 166. 167. 168.
Πρὸς σὺν ἐν Καισαρείᾳ, εἰς ἐκ φεσσώπης ἐξ ἰαυτῆ Πατρός 22.
Καισαρείῳ τῷ ἰδίῳ ἀδελφῷ 19. 17. b. 105. 106.
Καινδιανῷ 194.
Κάσσει 93. 94.
Κελευσίῳ 71. 72. ἄρχοντι, ἡνίκα ἐν Ἰλαμίδι (Cotelerius ad lib. X. recognitt. Clementis sect. XXVII. legit ex Epist. 99. τῇ Λαμίδι) 1.
Κληδονίῳ 96. 97. 98. aliæ duæ ad Cledonium presbyterum T. 1. p. 737. 745.
Κυελακῷ 233.
Λεοντίῳ 103.
Λιβανίῳ σοφιστῇ 203.
Λολλιανῷ 195.
Μακεδονίῳ 124.
Μελετίῳ 143.
Μοδεστίῳ στρατηλάτῃ περὶ εἰρήνης τῶν Ἐκκλησιῶν 135. 136.
Νεκταρίῳ 51. 52. 226. 227. alia T. 1. p. 721. Alia apud Cotelerium notis ad S. Barnabam sect. XI.
Νεμεσίῳ 79. 183-185.
Νικοβούλῳ 2. 3. * 154. 208. 209.
Ὀνωλειπιανῷ 196.
Ὀλυμπιανῷ 165.
Ὀλυμπίῳ 49. 50. 76. 77. 78. 172-179. 211.
Ὁμοφρονίῳ 237. 238.
Ὀυιεανῷ 181.
Ὀυρσῳ 122.
Παλλαδίῳ 228. 229. 230. 231.
Πανσοφίῳ 112. 113.
Πίτῃ 186.
Πρὸς σὺν πολιτευομένους 197.
Ποσειμιανῷ, περὶ εἰρήνης 71.
Προκοπίῳ 55. 56. 57. 58. 157. 158.
Σακερδῶτι 212. 213. 214. 215.
Μονάζουσι καὶ παρθένοις ἡγιασμένοις ἐν ἀδελφότητι τῇ κατ' Σανναβαδάην ἐξ μακαρίᾳ Λευκαδίᾳ 180.
Σατυρίνῳ 132. περὶ Ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης 72.
Συμπλικίᾳ τῇ αἱρετικῇ 38.
Στάγειρίῳ 188.
Στεφανίῳ 92.
Σωφρονίῳ ὑπάρχῳ 18. b. 59. 60. 107. 108. 109. 110.
Τιμοθέῳ 187. 189. 190. 191.
Ὑπατίῳ 192.
Φιλαγρίῳ 40. 41. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70.
Φωτίῳ 91. 118.

* Ex hac Epist. 154. constat Nicobulo nubsisse Alypianam filiam Gorgoniæ, Nazianzeni sororis.

Appendicem Tomi primi claudunt Criticæ Fed. Morelli in illum notæ, præmiſſum qve his Nazianzeni *Teſtamentum*, qvod Græce primus è membranis protulit atqve inter plures veterum teſtamentorum formulas vulgavit *Barnabas Briſſonius* in præclaro opere de formulis & ſollennibus populi Romani verbis libro VIII. * p.680. Hinc ex Codice Palatino deſcriptum cum *Jo. Leunclavii* verſione exſtat in jure Græco Romano qvod Marqv. Freherus Francof. 1596. fol. edidit, Tom. 2. pag. 203. *Richardus* etiam *Montacutius* Orationibus Nazianzeni in Julianum Græce à ſe editis Etonæ 1610. 4. teſtamentum ſubjunxit. Deniqve cum *Jacobi Sirmondi* verſione, qvam adjunctis pluribus pro illuſtrando & vindicando illo monumento obſervationibus ediderat *Baronius* ad A.C. 389. num. 24. teſtatus Sirmondum cum Briſſonii editione duos Græcos Codices ** Vaticanæ Bibl. contuliſſe, idem Pariſienſibus & Lipſienſi Nazianzeni editioni acceſſit. Scriptum eſt Flavio Eucherio COSS. hoc eſt A. C. 381. Subſcripſere *Amphilochius* Iconienſis, *Optimus* Antiochenus, *Theodoſius* Idæ, *Theodulus* Apameenſis, *Hilarius* Iſauriæ & *Themiſtius* Hadrianopolis Epiſcopi & *Cledonius* presbyter Iconienſis. Deſcripſit *Johannes* Eccleſiæ Nazianzi Lector & Notarius.

In Tomo ſecundo exſtant pulcherrima Nazianzeni *poëmata*, illo ordine qvo apud Labbeum recenſita poſſunt videri. Qvoniam autem plurima ſeparatim variis in locis prodierunt, nonnulla etiam adhuc deliteſcunt inedita in Bibliothecis, qvo facilius poſſint agnoſci, lubet ea recenſere ordine Alphabetico adſcriptis primis ſingulorum verbis. In Aldina editione in medio qvaternionum miro & inſolenti conſilio ſparſim inſerta ſunt prima Evangelii Johannis capita Græce & Latine usqve ad Capitis VI. verſum 58.

Ἄγγελοι αἰγλήεντες. Triſtichon morientis. Edidit Jac. Tollius pag. 104. itiner. Ital.

Ἄγνενε παῖ. Ad virginem, ſenarii jambici XVI. T. 2. p. 182. Ediderat Billius, Pariſ. 1575. 8. pag. 399. & Hœſchelius Lugd. Bat. 1591. 8. pag. 88.

28. Αἱ αἱ τῶν παθέων. Threnus, elegis XVIII. Tom. 2. p. 97. Ediderat Aldus G. VIIII. 52.

* Edit Wechel. 1592. 4. qvæ expreſſa ex Pariſienſi 1582. fol. ſed emendatior eſt.

** Exſtat & MS in Bibl. Cæſarea. Vide Lambecium VI. pag. 8. qvi & Georgii Michaëlis Lingelsheimii editionem memorat.

52. Αἰματος ἐξ ἀγαθῦ. In divitem male moratum verſus elegi XL. Tom. 2. pag. 126. Ediderat Aldus K. IX. & Hieron. Brunellus Rom. 1595. 8. pag. 40.

25. Ἀλλήλας μὲν ἐγώ. Dodecaſtichon elegiacum in vitæ vanitatem. T. 2. p. 95. Ediderat Aldus G. 5.

Ἄλλοι μὲν ἀπολύζι. In ſeceſſionem à mundo, verſus Jambici XXII. Tom. 2. pag. 181. Ediderat Billius Pariſ. 1575. 8. pag. 369. Hœſchelius pag 97.

Ἄπελθε, ἄπελθε. Ad Diabolum Heptaſtichon Jambicum Tom. 2. pag. 178. Ediderat Billius Pariſ. 1575. 8. pag. 380. Priores qvatuor verſus Hœſchelius pag. 99. Lugd. Bat. 1595. 8.

Ἄπορον βίε τὸ πέρμα. Anacreontici L, Pauli cujusdam Epitaphium. Tom. 2. pag. 179. Ediderat Billius Pariſ. 1575. 8. p. 387.

Ἀρετὴ πᾶζα δικαίοις. Decaſtichon Anacreonticum de Caſtitate. T. 2. p. 252. Ediderat Hœſchelius pag. 91. Lugd Bat. 1591. 8.

Ἄρτασον, ἄρπασον, in Diabolum. Edidit Jac. Tollius pag. 100. inſignium Itinerarii Italici.

Ἀρχὴν ἁπάντων. Monoſticha Jambica, ordine literarum XXIV. T. 2. pag. 186.

Ἀρχῆς καλῆς κάλλιςον. Gnomæ diſtichis jambicis LXXII. comprehenſæ Tom. 2. p. 153. Ediderat Aldus N. VIIII.

Ἀρχομαι ἐκ βιότοιο. Vide infra, ἔρχομαι.

Αὐτη ξένε. In templum Eliæ dictum χηρεῖον. Tom. 2. p. 195. Carmen Jambicum IV. Ediderat Joach. Zehnerus ad Epiphanium de Vitis Prophetar. pag. 28. ſeq.

7. Γαῖα φίλη καὶ πόντε. Threnus verſibus Epicis *XXXI.* Tom. 2. pag. 76. ſeq. Ediderat Aldus E. VII.

Γέρων μέν εἰμι. Carmen I. Jambicum Acroſtichin referens Γρηγορίε ἱερῆος &c. Tom. 2. pag. 187.

62. Γυμνὸς ὁλῶ βιότοιο. Sententiæ diſtichis *XXXI.* comprehenſæ, & Acroſtichin hanc referentes: Γνῶμαι Γρηγορίε δίςιχοι Εὐεπίη, καλὸν ἄθυρμα νέοις, καὶ χάρις ἐξοδίη. Tom. 2. pag. 146. Ediderat ante Hœſchelium p. 72. Lugd. Bat 1595 8. Aldus M. VIIII. ſed ad calcem plures adtexuit verſus alio pertinentes, Heroicos & elegos ita ut pro *LXII.* ſint *CXXIV.*

45. Δείδω μὴ βιότοιο. de parabolis apud qvatuor Evangeliſtas. T. 2. pag. 103. Verſus Heroici CVI. Ediderat Aldus H. III.

Δεινὸν πάθος πᾶς. Pentaſtichon jambicum de deſiderio. T. 2. p. 181. Ediderat Billius 1575. 8. pag. 398.

Δεινὸν τὸ λυπεῖν & Δεινὸν τὸ πάσχειν. De malis amicis, Hexaſtichon & Pentaſtichon jambicum Tom. 2. pag 182. Ediderat Billius 1575. 8. pag. 399.

47. Δίζημαι μὴ ἐμῶν μύθων. Tom. 2. pag. 106. ad Hellenium de Monachis protrepticum ſive admonitorium carmen elegiacum verſibus CCCLXVII. Edidit Aldus H. VI.

Δικάζομαί σοι κόσμε. Dialogus cum Mundo Tom. 2. p. 179. Dodecaſtichon Jambicum. Ediderat Billius Pariſ. 1575. 8. p. 384.

Δίκη, δικασαὶ. Ad invidos Carmen jambicum verſuum *XXXIII.* Ediderat Hœſchelius Lugd. Bat. 1595. 8. pag. 87.

Δὶς οἶδα. Dodecaſtichon Jambicum. Edidit Jac. Tollius p. 92. itineris Italici. Latine ſolùm exſtat T. 2. p. 197.

Δέξαι Θεῷ τῷ Πατρὶ. Confeſſio & Gratiarum actio, Dodecaſticho Elegiaco. id. p. 95.

Δὸς τὸν ἄφθιτον Μοναρχίαν. Vide infra, Σὲ τὸν ἄφθιτον.

4. Δύσμορος οἷα πάθον. De animæ ſuæ calamitatibus, Carmen Elegiacum verſibus CCCL. Tom. 2. pag. 68-73. Ediderat Aldus D. VIIII. & Hieron. Brunellus Rom. 1595. 8. p. 13.

36. 37. Δώδεκα δ' ἐξ Ἰακώβ. T. 2. pag. 99. de *XII.* Patriarchis & Apoſtolis. verſus Heroici decem. Ediderat Aldus G. *XIII.*

31. Ἐγγὺς ἀγὼν βιότοιο. Carmen pœnitentiale elegis *XII.* Tom. 2. pag 98. Ediderat Aldus G. 10.

Ἐγὼ τραπέζης μυστικῆς. Carmen Jambicum *X.* T. 2. p. 197. pars Carminis qvod incipit ἄλλοι μὲν Ἀπολοῦσι, uno tamen verſu poſtremo auctior.

40. Εἰ δ' ἄγε καὶ σκοπίων. De CHriſti parabolis apud Matthæum. T. 2. p. 102. Verſibus elegis *XVIII.* Ediderat Aldus HH. II.

Ἐζημίωμαι, Χριστὲ. Triſtichon Jambicum, precatio matutina. T. 2. pag. 177. Ediderat Billius Pariſ. 1575. 8. pag. 376, duobus verſibus auctiorem Hœſchelius pag. 94.

Εἰκὼν κενῆται. Octaſtichon Jambicum ad CHriſtum. T. 2. p. 177. Ediderat Billius Pariſ. 1575. 8. p. 379. Minus integrum recurrit Tom. 2. pag. 198.

Εἰ

46. Ἐι μὴ δὴ πολέμοιτιν. Tom. 2. pag. 105. ad Monachos in Cœnobio degentes. Verſus Heroici *XV*. Ediderat Aldus H. VI.

Ἐι μοι πονήρως. Threnus Heptaſticho Jambico. T. 2. p. 177. Ediderat Billius Pariſ. 1575. 8. pag. 378.

Ἐι σοι πίθηκον. In nobilem male moratum. Tom. 2. p. 251. Ediderat Hœſchelius Lugd. Bat. 1591. 8. p. 85. Carmen Jambicum verſibus *XXXIV*.

Ἐμπεῖσα, μαινάς. ad brutam animæ ſuæ partem. Carmen Jambicum T. 2. p. 196. Ediderat Hœſchelius Lugd. Bat. 1595. 8. p. 82.

Ἐξηπάτημαι χρισὲ. Carmen jambicum *XII*. T. 2. p. 191.

Ἐξηπίρημαι. Triſtichon editum ab Hœſchelio Lugd. Bat. 1591. 8. pag 98. Græce.

Ἐξ ὧ θεῷ προσῆλθον. De ſe ipſo Dodecaſtichon Jambicum. Græce edidit Hœſchelius Lugd. Bat. 1595. 8. pag 87.

Ἐν σοὶ μὲν ἡρεμοῦμι. Iter facientis. Verſus Jambici XXIV. Edidit Jac. Tollius p. 98. Itineris Italici.

Ἐπεί με βάλλεις. Dodecaſtichon jambicum de patientia. Tom. 2. pag. 180. Ediderat Billius Pariſ 1575. 8. p. 392.

Ἐπεί σε κευθμὼν. In ſepulchrorum effoſſores carmina Jambica *XVI*. Tom. 2. p. 202-204. Ex his decem Græce ediderat Hœſchelius Lugd. Bat. 1591. 8. p. 101.

Ἐπιζάτω, κλύδων με. Ad CHriſtum, Decaſtichon Jambicum T. 2. p. 176. Ediderat Billius Pariſ. 1575. 8. pag. 374. Hœſchelius p. 95. tantum triſtichon; Ita ut novum incipiat à verſu τολμῶ φράσαι τι.

Ἔργον ἔχεις ψυχὴ. Tom. 2. pag. 176. Ad animam ſuam, Pentametri qvatuor interpoſiti duodecim Jambicis Senariis. Ediderat Billius Pariſ. 1575. 8. pag. 371. Hœſchelius pag 81. Lugd. Bat. 1591. 8.

Ἐῤῥοιεν οἱ τὸ θεῖον. Carmen Jambicum de Providentia T. 2. p. 188.

57. Ἔρχομαι ἐκ βιότοιο. De ſeipſo, poſt reditum ex urbe CPol. T. 2. pag. 124. Verſus elegi LII. Ediderat Aldus L. VII. ubi male legitur ἄρχομαι pro ἔρχομαι.

9. Εὗδον δὴ γλυκὺν ὕπνον. Somnium de Anaſtaſiæ templo CPoli. Tom. 2. pag. 38. ſeq. Carmen Elegiacum verſibus CIV. Ediderat Aldus E. VIIII.

Ἔφησέ τις πω. Tetraſtichon Jambicum de Fortuna & prudentia Tom. 2. p. 156.

Ἔψευ-

Ἐψευσάμην σε. Heptaſtichon Jambicum, Lamentatio veſpertina ad CHriſtum. T. 2. p. 176. Ediderat Billius Pariſ. 1575. p. 375. Hœſchelius p. 94.

Ζῶ καὶ πέθηκα. Triſtichon jambicum Tom. 2. p. 252. Ediderat Hœſchelius p. 96. Lugd. Bat. 1591. 8.

10. Ζωγράφος ἐσιν ἄριστος. De diverſis Vitæ generibus & adverſus falſos Epiſcopus. Tom. 2. pag. 79-81. Carmen Elegiacum verſibus CVIII. Ediderat Aldus E. XII.

6. Ἠθιλον ἐκ πίλεια ταινύπλερον. De vanitate vitæ. Verſus Heroici *LX.* Tom. 2. p. 75. ſeq. Ediderat Aldus EE. IIII.

Ἦλθες μὲν ἦλθες. Verſus Jambici *XIV.* ad Diabolum. T. 2. p. 178. Ediderat Billius Pariſ. 1575. 8. p. 380.

60. Ἤλυθες ἀνθις ἔμοιγε. Ad Diabolum, in morbo. T. 2. p. 138. Elegi verſus *CXVIII.* Ediderat Aldus, L. XIIII. Hieron. Brunellus Rom. 1595. 8. pag. 42.

19. Ἤλυθες ὦ κακέργε. ad Diabolum. T. 2. p. 93. verſus Epici *XX.* Ediderat Aldus G. IIII.

Ἦν, ἦν ὅτ' ἦν θεὸς. in morbum triſticha *XV.* Edidit Jac. Tollius p. 100.

Ἦν ὅτε Χριστὸς. De CHriſto tempeſtatem componente, Hexaſtichon Heroicum T. 2. p. 178. Ediderat Billius Pariſ. 1575. 8. p. 387.

Ἡ πολλὰ πολλὰ γίνεται. De ſeipſo. Carmen Jambicum XXIII. Tom. 2. pag. 243. Ediderat Hieron. Brunellus p. 52.

33. Θείοις ἐν λογισίζιν. De libris S. Scripturæ. verſus Heroici *XXXIX.* Tom. 2. pag 98. Ediderat Aldus G. II.

Θεὸν βοᾷς, τί τοῦτο; Heptaſtichon Jambicum ad Diabolum. T. 2. p. 177. Ediderat Billius Pariſ. 1575. 8. pag. 377. Hœſchelius p. 99.

Θεὸς μέν ἐσιν. Definitiones, verſibus Jambicis T. 2. p. 198-202.

Θεὸς τὸ πάντων αἴτιον. De virtute Carmen Jambicum qvod Græce edidit Jo. Sambucus Antvverp. 1568. 8. p. 82. Latine Billius Pariſ 1575. 8. p. 293. Hoc Carmen verſibus *CLXXXIII.* à capite auctius exſtat T. 2. p. 204. atqve incipit: πολλῶν ἀκούω.

Vos qui thronos ornatos conſequimini. Latine T. 2. p. 308.

Θυμὲ βλέψον ἄνω. Ad animum ſuum, hexaſtichon elegiacum T. 2. p. 95. Ediderat Aldus G. 5.

Θυμῷ πολεμεῖται τῷ σωτικῷ δαίμονι. in iram, carmen Jambicum *XXI.* T. 2. p. 229-237.

54.

Ἡχεο γλῶσσα φίλη. T. 2. p. 128. de silentio, qvod jejunii tempore coluit. Versus elegi CCVIII. Ediderat Aldus K. XII.

Ἰσως μὲν ἐχρῆν. De seipso & adversus Episcopos. Carmen jambicum versuum 836. qvod *Jo. Leunclavio* interprete ex libro Cygneorum Nazianzeni Carminum editorum Basil. 1571. Latine tantum exstat T. 2. p. 301. sed Græce ac Latine cum notis vulgavit *Jac. Tollius* in insignibus itinerarii Italici, Traject. 1696. 4. Ex Codice Viennensi.

Καινὸν καινόν τί τῦτο; Heptastichon Jambicum ad CHristum Tom. 2. p. 177. Ediderat Billius Paris. 1575. 8. p. 379.

Καὶ τῦτο τῆς σῆς. Heptastichon Jambicum in Diabolum. T. 2. p. 177. Ediderat Billius Paris. 1575. 8. pag. 377. & Hœschelius p. 99. Lugd. Bat. 1595. 8.

Καλὸν γάμῳ δεδέσθαι. T. 2. pag. 175. De pudicitia. Ediderat ante Hœschelium Lugd. Bat. 1595. 8. p. 89. Billius Paris. 1575. 8. pag. 367. Versus Jambici LXV.

Κλῦθι πάτερ χρεισῦ. Invocatio, versus Heroicis XIII. Edidit Jac. Tollius pag. 92.

24. Κόσμε φίλ' ὦ φίλε πάντα. De naturæ humanæ fragilitate, dodecastichon elegiacum T. 2. p. 95. Ediderat Aldus, G. 5.

Κόσμου πέρι. Heptastichon Jambicum paræneticum T. 2. p. 180. Ediderat Billius Paris. 1575. 8. pag. 392. Hœschelius pag. 97. Qvatuor versibus auctiores recurrunt T. 2. p. 191.

Κρίνατε ἀν ἡμῖν. Comparatio vitarum. Carmen Jambicum XIX. Tom. 2. p. 220-224. Græce ediderat Jo. Sambucus Antvv. 1568. 8. p. 73.

Λέγυζιν οἱ μισῦντες. De seipso. Carmen jambicum versuum CIV. ex Codice Viennensi & duobus Mediceis cum versione sua & notis Jacobus Tollius p. 74.

42. Λευκᾶν δ' ἄλλα δὶς ἑπτά. De miraculis CHristi secundum Lucam T. 2. p. 102. Versus elegi XX. Ediderat Aldus H. II.

44. Μάρκος δ' Ἀυσονίοισι. De CHristi miraculis secundum Marcum. T. 2. p. 103. Versus Heroici *XVII.* Ediderat Aldus HH. III.

34. Μάστιγας Αἰγύπτιοιο. T. 2. p. 99. de plagis Ægypti. Versus elegi *XII.* Ediderat Aldus G. *XII.*

38. Ματθαίῳ πόθεν ἦτε. T. 2. p. 99. de CHristi genealogia. Versibus Heroicis 102. Ediderat Aldus G. *XIII.*

Ματθαίης βίβλοιο τὰ θαύματα T. 2. p. 101. De miraculis CHristi secundum Matthæum. Versibus elegis *XXXVIII.* Ediderat Aldus, H.

Μίμνησο σαυτοῦ. Ad seipsum, Hexastichon Jambicum T. 2. p. 177. Ediderat Billius, Paris. 1575. 8. pag. 376.

Μετῆλθον, ἦλθον, ἔρχομαι. Dodecastichon Jambicum. Edidit Jac. Tollius pag. 88.

Μὴ κεφαλὰς πυργοῦ. In mulieres ambitiose se ornantes, cum Metaphrasi Fed. Morelli T. 2. p. 147. Sunt versus elegi *CCCXXXIIII.* Ediderat Aldus N.

Μή σε λαθοίμην. Ad CHristum, Heptastichon Jambicum T. 2. p. 176. Ediderat Billius Paris. 1575. 8. p. 373. & duobus versibus mancum Hœschelius pag. 95.

Μῆτερ ἐμὴ τί μ' ἔτικτες. De DEI desiderio, disticha elegiaca *XII.* T. 2. p. 95. seq. Ediderat Aldus G. VII.

Μὴ χρυσῷ χιτῶνα. Edidit Aldus M. XII.

Νίκη μοι δὴ σεῖο. Præcepta ad Virgines. Versus Heroici DCLXXXIV. T. 2. p. 55-68. Ediderat Aldus CC. IIII.

Νοσῶ νοσῶ μοι. Precatio ægroti. T. 2. p. 178. Dodecasticho Jambico. Ediderat Billius Paris. 1575. 8. p. 382.

Νῦν τὸν μέγιστον. Jambici *LXXIX.* de incarnatione adversus Apollinarium, cum Fed. Morelli Metaphrasi T. 2. pag. 247. Primus Græcè ediderat Dav. Hœschelius Lugd. Bat. 1591. 8. p. 62.

Οἶδα μοι ὡς κεδίησι. Arcana sive de Capitibus fidei Christianæ capita VIII. versibus Heroicis *DCCXXX.* T. 2. p. 161. Cum Latina Metaphrasi sua & Commentariorum Nicetæ versione latina edidit Jac. Billius Paris. 1575. 8. Postea ex MS. Bibl. Augustanæ sed prima tantum VI. capita sive versus *CCCCLXXXII.* cum paraphrasi veteri Græca prosaria Dav. Hœschelius Lugd. Bat. 1591. 8.

Οἰ μοι, κάκμηκα. Carmen Jambicum *XIII.* T. 2. p. 191. Ediderat Hœschelius Lugd. Bat. 1591. 8. p. 84.

Οἰ μοι πεσσῆλθε. Threnus ad CHristum. Octastichon Jambicum. T. 2. p. 176. Ediderat Billius Paris. 1575. 8. p. 373. & Hœschelius pag. 95.

Οἰ

Δίμοι σενάμαι T. 2. p. 178. Threni duo ad CHriſtum, Heptaſtichis jambicis. Ediderat Billius Pariſ. 1575. 8. p. 382. & Hœſchelius p. 98. Lugd. Bat. 1591. 8.

Οἱ σωθύται. Ad non amicos T. 2. p 251. Heptaſtichon Jambicum. Ediderat Hœſchelius p. 71. Lugd Bat. 1591. 8.

Οἱ τοῦ ἀραχνῶν ἐκμιμούμενοι μίτους. Octaſtichon Jambicum editum ab Hœſchelio p. 101. qvod Latine tantum habes T. 2. pag 308. *Qui aranearum fila imitantur.*

Ὀλβιος ὅστις ἄσαρκον. Dodecaſticon Elegiacum de pugna carnis & Spiritus. T. 2. p. 180. Ediderat Billius Pariſ. 1575 8. p. 394.

6. Ὀλβιος ὅστις ἔρημον ἔχει βίον T 2. p. 91. Beatitudines & ſpiritalis Vitæ regulæ, diſtichis elegiacis *XXXIII.* Ediderat Aldus G. II.

48. Ὀμβρῳ διψάδα γαῖαν. Ad Julianum ἐξισωτὴν T. 2. p. 111. Verſus elegi *XXX.* Ediderat Aldus I. *III.*

61. Ὄμμα δίκης μύθων π. Ad Nemeſium JCtum, ut deſinat idola colere T. 2. p. 140. Verſus Heroici *CCCXXX.* Ediderat Aldus MM. II.

Ὄρκῳ τί χεῖρον; Carmen Jambicum *XX.* in πολυόρκους ſive freqventer jurantes T. 2. p. 224-229.

Ὅταν τιν' ἴδῃς. De patientia Heptaſtichon jambicum T. 2. p. 181. Ediderat Billius 1575. 8. p. 397. duobus verſibus auctius habes in Anecdotis Græcis Clariſſimi Muratorii p. 172.

Ὀρθρῳ δίδωμι. Precatio matutina T. 2. pag. 176. Ediderat Billius Pariſ. 1575. 8. p. 374. Hœſchelius p. 94. Heptaſtichon Jambicum.

Οὐ μ' ἀθ' ἁμαρτὰς ἑλεῖν. Dodecaſtichon Jambicum. Edidit Jac. Tollius p. 86.

Ὁ χὲς ὁ πηλός. De vita humana, verſus Jambici *XVI.* T. 2. p. 179. Ediderat Billius Pariſ. 1575. 8. p. 386.

Πάλιν προσῆλθεν. Triſtichon Jambicum ad CHriſtum T. 2. p. 177. Ediderat Billius Pariſ. 1575. 8. p. 376. & Hœſchelius pag. 99. Lugd. Bat. 1591. 8. Aliud Heptaſtichon, qvod eodem verſiculo incipit T. 2. p. 252.

Παρῆλθεν ἀνθη. In vitæ exitum. Dodecaſtichon Jambicum T. 2. p. 179. Ediderat Billius Pariſ. 1575. 8. p. 385.

43. Παροιμιῶν ἤ Λευκᾶς. De parabolis ſecundum Lucam T. 2. p. 103. Verſus Jambici *XXII.* Ediderat Aldus HH. III.

Παρθένε νύμφη Χριστῷ δόξαζέ σε τὸν νυμφίον. Ad virgines exhortatio, numeris metro ſolutis imitatione Syracuſii Poëtæ ſcripta, cum Fed. Morelli Metaphraſi T. 2. p. 299. 300.

2. Παρθενίην στεφάνοις. Laus Virginitatis. Verſibus Heroicis *DCCXI.* T. 2. p. 42-55. Ediderat Aldus. B.

41. Πᾶνυ δ' ἰωάννᾳ. T. 2. pag. 102. de Miraculis CHriſti apud Johannem. Verſus Heroici *XI.* Ediderat Aldus H. II.

Πέπονθα δεινὰ πολλάκις. Carmen Jambicum ad CHriſtum T. 2. p. 178. & tribus verſibus auctius p. *195.* Ediderat ſine hac acceſſione Billius Pariſ. 1585. 8. p. 383.

Πῇ θυμὲ βαίνεις; Ad animum ſuum Heptaſtichon jambicum T. 2. p. 177. Ediderat Billius Pariſ. 1575. 8. p. 378.

Πῆξον με Χριστέ. Ægroti triſtichon Jambicum ad CHriſtum Tom. 2. p. 180. Ediderat Billius Pariſ. 1575. 8. p. 393.

20. Πῇ σε Φέρων Χριστοῖο adhortatio, ut mentem ad DEum convertat. Verſus Epici *XVI.* T. 2. p. 94. Ediderat Aldus G. IIII.

Πικρὸν πάθος πᾶς. Tetraſtichon jambicum de charorum morte T. 2. p. 181. Ediderat Billius 1575. 8. p. 398.

Ποθῶ πάλιν ζῆναι. Tetraſtichon jambicum ægroti T. 2. p. 180. Ediderat Billius Pariſ. 1575. 8. p. 393.

Ποθῶ, ποθῶ σε. Dodecaſtichon Jambicum. Edidit Jac. Tollius p. 90.

5. Πολλάκι Χριστὸν ἄναξα. Qverela de ſuis calamitatibus. Verſibus Heroicis *CIV.* T. 2. p. 73. Ediderat Aldus, E. III.

27. Πολλάκις ἱμερόεντα. Lamentatio pro anima ſua T. 2. p. 96. verſibus Epicis *XXVI.* Ediderat Aldus G. *VIII.*

Πολλὰς ὁρῶν χαίροντας. In ſuos verſus, Carmen Jambicum, verſibus CIII. T. 2. p 248. cum Metaphraſi Fred. Morelli. Græce ediderat Hœſchelius Lugd. Bat. 1591. 8. p. 65.

Πολλῶν ἀκέω. De virtute, modeſtia & temperantia. Carmen Jambicum *XVIII.* T. 2. p. 204-220. Vide ſupra, Θεὸς τὸ πάντων.

8. Πῶς δὴ λόγοι πειρόεντες; Ad ſeipſum per qvæſtiones & reſponſiones. Verſibus Heroicis *XXXI.* T. 2. p. 77. ſq. Ediderat Aldus E, *VIII.*

πρὸ-

Παράξιν παροιμίησεως. Gnomologia tetraſtichis *LIX.* qvibus ut numerus ſexageſimus compleatur addendum tetraſtichon qvod proxime præcedit T. 2. p. 156. Ediderat Aldus OO. Et Billius Pariſ. 1575. 8. p. 210. addito Latine Commentario Nicetæ.

Πρώην τὶς με τρυφᾷ. in Monaſticam vitam ſimulantes T. 2. p. 138. Verſus elegi qvinqvaginta. Edidit Aldus L. *XII.*

18. Σαρξ ὁλοὴ, βελίζο. adverſus Carnem. diſticha Elegiaca *XXI.* T. 2. pag. 93. Ediderat Aldus G. III. & Hieron. Brunellus Rom. 1590. 8. p. 6.

Σὲ πρὸ νὺν ὑλογέω. Hymnus veſpertinus. Edidit Græce Brunellus p. 51. utraqve lingva Jac. Tollius p. 96.

Σὲ τὸν ἄφθιτον Μοναρχὸν. Hymnus ad CHriſtum, verſibus Anacreonticis LI. T. 2. p. 185. Ediderat Hœſchelius Lugd. Bat. 1591. 8. pag. 92. & Brunellus Rom. 1590. 8. pag. 49. qvi legit: Δὸς τὸν ἄφθιτον.

Σιὼν ἐδοὶ πενθίζει. Dodecaſtichon Jambicum. Edidit Jac. Tollius p. 90.

Σκίναζε σαυτόν. Tetraſtichon jambicum T. 2. pag. 252. Ediderat Hœſchelius p. 98. Lugd. Bat. 1595. 8.

Σοὶ χάρις ὦ πάντων. Precatio duplex verſibus Heroicis una *XI.* altera *XXX.* Edidit Jac. Tollius p. 94.

64. Σῶμα δίχα ψυχῆς. Epitaphia duodecim in M. Baſilium cum Metaphraſi Fed. Morelli, tanqvam unum continuum carmen leguntur T. 2. p. 152. atqve ita etiam Aldus ediderat N. VII. & Hieron. Brunellus Rom. 1595. 8. p. 46. Sed diſtincta exhibet Lambecius VIII. p. 366-371. una cum proſaria expoſitione Anonymi Græci ſcriptoris, ex MS. Codice, in qvo ſubjecta illa reperit vitæ Baſilii qvam ſub Amphilochii nomine editam p. 505. dixi.

Τείχη, πυλῶνες. Dodecaſtichon Jambicum. Edidit Jac. Tollius p. 88.

Τέθηκα τῷδε. Precatio ad CHriſtum, verſibus *XVI* jambicis, T. 2. p. 181. Ediderat Billius 1575. 8. p. 395. Verſu ſeptimo deſinit apud Hœſchelium p. 96. ut novum incipiendum ſit à verſu τολμῶ τι λέξαι.

Τίκτον ἐμὸν, μύθος. nomine Nicobuli Patris ad filium T. 2. pag. 115. Carmen Heroicum, verſus Heroici *CCLXXXIII.* Ediderat Aldus I. *VIII.* ubi male Νικόκλε pro Νικοβόλε.

56. Τέκνον ἐμόν, τὸ δέ τοι. Paræneticum ad Olympiadem virginem. T. 2. p. 134. Verſus Heroici *CXI.* Ediderat Aldus LL. *III.*

58. Τὴν ἀρετὴν ποθέω μὲν T. 2. p. 135. De virtute humana, ad ſe ipſum. Verſus Heroici *CXVII.* Ediderat Aldus L. *VIII.*

14. Τίς ῥυόμην; τίς δ' οἰμί. De externi hominis vilitate T. 2. p. 88-90. Carmen Elegiacum verſibus *CLXIV.* Ediderat Aldus F. *VIIII.* Hieron. Brunellus Rom. 1595. 8. p. 30.

Τίς ἡ τυραννίς; ad CHriſtum, carmen Jambicum V. T. 2. p. 195.

15. Τίς, πόθεν εἰς βίον ἦλθον; de vitæ itineribus T. 2. p. 91. ſeq. diſtichа elegiaca *XX.* Ediderat Aldus, G.

Τί σοι θέλεις γενέσθαι. Anacreontici *CLXXXI.* ad Animam ſuam T. 2. pag. 182. Ediderat Hieron. Brunellus Rom. 1590. 8. pag. 53. Hœſchelius p. 75. Lugd. Bat. 1591. 8.

Τί ταῦτα; τολμᾷς καὶ σύ. In Maximum Cynicum. Verſus jambici *LXV.* cum Metaphraſi Fed. Morelli T. 2. p. 249. Græce ediderat Hœſchelius Lugd. Bat. 1591. 8. p. 69.

Τολμᾷ τι λέξαι. Vide ſupra, Τέθνηκα τῷδε.

Τολμῷ φράσαι τι. Vide ſupra, Ἐπιστάτα.

Τοσαῦτα θαύματ' Ἠλίου. Carmen Jambicum *XVII.* de Eliæ miraculis T. 2. pag. 204. Græce ediderat Hœſchelius p. 100. Lugd. Bat. 1595. 8.

Τὸ ἐξ λόγων βίβλημα, de Vita ſua. Verſibus Jambicis ultra MDCCC. T. 2. p. 1-31.

35. Τάδε νόμος ἐχάραξε T. 2. p. 99. Moſis Decalogus, verſibus heroicis decem. Ediderat Aldus G. *XII.*

Τέλας σύν με Dodecaſtichon Jambicum. Edidit Jacobus Tollius p. 84.

Τρόχος τίς ἐσσι. Jambi *IX.* in vitam humanam T. 2. p. 155.

21. Φεῦ γ' ἀπ' ἐμῆς κεφαλῆς. Deteſtatio Diaboli & preces ad CHriſtum, diſtichis elegiacis XII. T. 2. p. 94. Ediderat Aldus GG. IIII. Hieron. Brunellus Rom. 1595. 8. p. 8.

32. Φεῦγ' ἀπὸ πᾶς γραμμάς. Ad Diabolum, T. 2. pag. 98. Tetraſtichon qvod ediderat Aldus G. II.

Φεῦ ἡμέρας μοι τῆς κακῆς. Octaſtichon Jambicum ad CHriſtum T. 2. pag. 252. Græce ediderat Hœſchelius p. 96. poſt tetraſtichon qvod

qvod incipit παρῆλθεν ἀνθη, & cui connexum Tom. 2. pag 96. legitur.

Φεῦ καὶ κείζιν δέδοικα. Edidit Hœschelius p. 98. tetrastichon.

Φεῦ, Φεῦ, ὅιων γάμυζιν. adversus opum amantes, Carmen Jambicum XXII. T. 2. p. 237-243.

Φίλοι πλῖται. Threnus tristicho jambico. T. 2. pag. 178. Ediderat Billius Paris. 1575. 8. p. 384.

Φθέγγοισθ' ἅπαντες. Dodecastichon jambicum. Edidit Jac. Tollius p. 84.

Χαίρει κελεύων. ad Seleucum, Carmen Jambicum III. T. 2. p. 190-195.

Χαίρεις τυφῶν. De Philosophica paupertate, Carmen Jambicum VIII. T. 2. p. 191.

Χαίρων μὲν ἦλθον T. 2. p. 180. Enneastichon jambicum in Sigantium Eremitam. Ediderat Billius Paris. 1575. 8. p. 391.

13. Χθιζὸς ἐμοῖς ἀχέεσι. de humana Natura T. 2. p. 86-88. Carmen Elegiacum. Versibus CXXXII. Ediderat Aldus. F. IIII. Hieron. Brunellus Rom. 1590. 8.

1. Χριστὲ ἄναξ ὃς ἀγαίς. de rebus suis & vitæ vanitate. Versibus Heroicis DCXX. T. 2. p. 31-42. Ediderat Aldus A. 1.

53. Χριστὲ ἄναξ ὃς πάντα πέλεις. Profecturi precatio ad CHristum. T. 2. p. 127. versus Heroici XXXIII. Ediderat Aldus K. X.

35. Χριστὲ ἄναξ σὲ πρῶτον T. 2. pag. 131. Hymnus ad CHristum in Paschate, post silentium jejunii. Versus Elegi LII. Ediderat Aldus L. III.

30. Χριστὲ ἄναξ, τί με σαρκὸς. Epitaphium & Epitome Vitæ Nazianzeni T. 2. p. 97. Dodecastichon. Ediderat Aldus G. 10.

29. Χριστὲ Φαος μερόπων. Carmen supplex versibus Heroicis XXIV. T. 2. p. 97. Ediderat Aldus G. VIIII.

11. Ὦ θυσίας πίμποντες ἀναιμάκτους ἱερῆς, ἃ ψυχῶν πομπαί. Ad Episcopos. Carmen Heroicum versibus CCXXVII. T. 2. p 81-85. Ediderat Aldus FF.

12. Ὦ θυσίας πίμποντες ἀναιμάκτους ἱερῆς καὶ μεγάλης Μανάδος. Ad CPolitanos Sacerdotes & ipsam Urbem. Carmen Elegiacum versibus XXVI. T. 2. p. 85. Ediderat Aldus FF. III.

22. Ὦ μοι ἐγὼν, ὅπη δὴ. Threnus, octaſtichon elegiacum T. 2. p. 95. Ediderat Aldus G. 5. & Hieron. Brunellus Rom. 1595. 8. p. 9.

17. Ὅμοσσα τὸν λόγον αὐτὸν. Jusjurandum, diſtichis elegiacis XV. T. 2. p. 92. Ediderat Aldus G. *III.*

Ὦ πάντων ἐπίκεινα. Hymnus ad DEum, jambicis XV. T. 2. p. 252.

49. Ὦ πάτερ, οἱ μ' ἔφυσας T. 2. p. 112. ad Nicobulum Patrem, Nicobuli filii nomine, carmen Heroicum. Verſus Heroici CCVII. Ediderat Aldus, II. *III.*

51. Ὦ πάτερ, ὅνπερ ἔμοιγε. Ad Vitalianum, filiorum nomine, T. 2. p. 120. Verſus Heroici CCCLII. Ediderat Aldus, K.

Initia Epigrammatum CCXXVIII. qvæ Græce ex Bibl. Ambroſiana, Regia Pariſ. & Medicea, cum verſione ſua atq; eruditis notis vulgavit V. C. Lud. Antonius Muratorius, Patavii 1709. 4.

Ἄγγελος ἀιγλήεις 113. ἄγγελος ἦν 214. ἄγγελε πᾶζι 210. ἄζομαι 180. Αἰ αἰ κὴ Λιβίαν 19. Αἰ αἰ κὴ σὺ 2. αἰ αἰ Ἐ πίφρη 180. αἰ αἰ ὦ 146. αἰεί σοι 47. αἵματ☉ ὀγκυί☉ 134. αἱ χάεντες 27. αἰὼν κὴ 153. ἄλλη μὲν 89. ἄλλοι μὲν 136. ἄλλος μὲν Βαβυλῶνος 225. ἄλλ☉ μὲν Νόννης 93. ἄλλ☉ τύμβον 182. Ἀμφίλοχ☉ 31. ἅρματι 116. ἄρσενα 211. ἀρχαῖα 226. ἀσμέν☉ 30. ἀστάζιει 118. αὐτὸς νηόν 74. Βάστε 43. Βάστε 43. Γαῖα φίλη 182. γείτονες 66. γῆρας ἐμὸν 56. Γηγόεις 53. Γηγόεσσα βοόωσα 87. Γηγόεσσον μήτρως 133. Γηγόεσσος Νόννα τε 101. Γηγόεσσος ποιμὴν 77. Γηγόεις τ' δὲ θαῦμα 78. Γηγοερὶς Νόννης θεοδέος 62. Γηγοερὶς Νόννης τε φίλον 68. diſtichon & 123. tetraſtichon. δαίμονας 182. δαίμοζιν ἱλαπίναζον 220. δαίμοζιν ἱερὰ 226. δακρύετε 116. δέρκεο 38. δήποτε 173. δῶκε θεῷ 110. εἴη ζοι βίος 117. εἰκοστὴς 22. εἰ λίην 182. εἰ μὴ γλῶσσαν 193. εἰ μή σοι 197. εἰ σ' ἀνέλησε 180. εἷς δόμ☉ 17. εἰ σεί τι 216. εἴ ζοι χρυσὸν 157. εἴ τινα 64. εἴ τις ἐὼν 195. εἴ τις ὄρνις 73. εἴ τις Τάνταλος 3. εἰ τόζον ἔργον 178. εἰ φίλον 218. εἰ χρυσῆ 182. ἔκ με βρέφος 125. ἔκ με θεὸς 116. ἐκ τηῦ 116. ἔκ με τικρῆς 72. Ἑλλὰς 122. Ἐμμέλιον 130. Ἐμπεδόκλεις 85. ἐνθάδε 116. ἔνθ' ἑκατονταέτης 71. ἔνθα ποτ' ἀχομένη Νόννη 105. ἔνθα ποτ' ἀχομένη πεινῆς 116. ἔνθα ποτ' ἀχομένης τόσσον 103. ἔνθα ποτ' ἀχομένης ψυ-

ψυχὴ 96. ἂν ζοι μὴ 194. ἐξέφαγεν 198. ἐξ ἰατρῶν 223. ἐπὶ βίοιο 140. ἔργον ἁλιτρὸν 143. ἔρως 26. ἔστιν Ἐπικτήτοιο 196. ἔχω τις 200. Εὐσέβιος 46. Ἰχαὶ 91. Ἰχῆς 116. Ἰχομένη 94. ἤδε τράπεζα 116. ἤδη ἐ νεκύεσσιν 182. ἤδη μοι πλιαὶ † 201. ἤθεον 45. ἦλυθε κ' Ἀμφιλόχοιο 29. ἦλυθεν εἰς αἴδην 177. ἦν δυὰς 20. ἠίκα Μαντινέης 5. ἠίκα τὸν ϖβίβωτον 164. Ἦν ὅτε ἦν 141. Ἡρακλῆς 86. ἦ ῥά σε 161. ἠέλιον 35. Ἥρπαζας 41. ἡ Τελὰς 111. ἰχθυβόλον 127. Καισαρείᾳ 63. καὶ σύ γε 132. καὶ σὺ Γεώργιε 50. καὶ σὺ πάλαι 159. καλαῖς 222. κάλλιμον 60. κἂν ϛῇς 182 Καππαδόκων 12. κλῦθι Ἀλεξάνδρεια 67. 199. κρῆναι 28. κτείνετε 167. κτῆζιν ἐὴν 70. Λᾶας 119. λευκᾷ καὶ μέλαινος 204. λήθη 182. λήξατε 161. λίαγομαι 172. Μαρτιναῖ 15. μάρτυρες 219. μαρτύρομ' ὐδὲν ἔχω 175. Μαυσώλῳ 147. μὴ δείξῃς 182. μηκέτι Κεκροπίη 1. μηκέτι πηκτὸν 139. μὴ πόλεμον 8. μήτ' Ἀπολοῦζι 215. μὴ ψεύδεσθ' 221. μικρὸν ἔτι 116. μικρὸν ἰδὼ 49. Μυσοπίλον 7. μῦθος παρταρος 183. Ναυκράτιος πολεκτοῖο 129. Ναυκράτιος ϛροφάλιγγι 128. Νεκρῶν νεκρὸ 149. νεκρῶν καὶ παῖδε 161. νηὸς ὅδ' ὐ 114. νήπιος ὅστις 224. cum Græca paraphraſi. Νόνναν 90. Νονν' ἀπαντεμένη 116. Νόννα, σοὶ Φωνὴ 98. Νόννα Φίλης 116. Νόνν' ἱερὴ 100. Νόννη Φιλτατίῳ 115. Νόννης ἠρῷον 116. Νόννης ἀζόμενος ibid. οἱ Μοναχοὶ 211. οἱ τύμβοι 176. οἴχεσθε 36. οἱ Χριστὸν 6. ὄλβιος Ἀγήρως Ὕπνος 76. ὄλβιος Ἀγήρως ἄνοζος 10. ὄμμαζιν ὄμματα μίσγε, 208. verſu qvinto, ubi novum Epigramma incipit. ὀμνυμὶ 13. ὃς κακὸς 174. ὃς πυρὶ 186. ὁσαάπιον 144. ὅστις ἐμὸν 151. ὅταν τις Ὕρης 190. ὑ γαίη 160. ὑδ' ἔθανεν 99. ὑδὲ μὴ ἐν 184. ὑδὲν Γοργόνιον 69. οὐκ ἄγαμαι 57. οὐκ ἐς' ὑδὲ 185. οὐκ οἶς 75. ὑ νόσος 109. ὕ ποτ' 16. ὕπνε 112. ὕραν ίη 206. ὕρεά σοι 4. ὕρεα καὶ 182. ὅτος ἐμὸς 180. ὅτος ἔπιρσεν 168. ὐχ ἅλις 182. ὑ χρυσῷ 182. παῖδες χριστιανὸν 138. πάϛεις 217. πάλλετ' ἐμοὶ 135. πάντα κασ. 59. πάντα λιπὼν 155. παντ' ἔθανεν 171. παντ' ἔχετε 182. παντός σοι μύθοιο 82. παρθένε, παρθένῳ ἴωδι 208. παρθένε, Χριστὸς 202. παρθένον αἰγλήεσσαν 131. πᾶσιν ὅση 58. πατρὸς ἐγὼ 126. πείθομαι 212. verſu qvinto, ubi novum Epigramma incipit. πέμψατε 116. πῇ με λιπὼν 39. πίστις Ἐνὼχ 108. πλάϛιος 182. ποιμφίην 80. πολλάκις 97. πολλὰ λέγεις 187. 188. 189. πολλὰ τράπεζα 102. πρῶτα Θεὸν 155. πρῶτα 121. πρῶτον * 205. πρῶτος 120. πῦρ ἐγγὺς 203. πῶς ἐλύθη 83. πῶς ϛάσ-

† Epigramma 188. 202. 203 204. 206. 211. 224. ediderat Aldus A. 1504. 4. M. XII.

* In hoc Epigr. pro χ' ὦ legendum Χριϛῷ. Sic Χριϛὸν ἀτίζει Epigr. 201.

νει 95. ῥητῆρες 34. ῥήτωρ 21. ῥιζης 107. Ῥωμη 14. Σαῤῥα σοφὴ 84. Σαῤῥα Φίλη 106. σεσμῶν 61. σήματα 165. σῆθι πύλας 152. σῆλαι καὶ πλακόεντες 163. σῆλαι καὶ τύμβοι 162. σῆλη σοι 116. σεμνὸς μέγ' ἀνθρώποις 24. σημεῖον ἐν οἷς 81. σκέπτλιος 52. σκῆπτρος 116. τεῖχος ἔνι 148. τίκτον ἐμῆς 88. τίμνετε 182. τμῆσαι 154. τὸ σκαπάνιον 180. τίπτε μ' ἀνοχλίζεις κενεὸν 180. τίπτε μ' ἀνοχλίζεις νεκύων 182. τίπτε τάφον 182. τί σ' ἀνέηκεν 161. τίς θήνει; 104. τίς με τὸν 182. τίς τίνος; Ἀμφιλόχιε 25. τίς τίνος; ἢ κενεή 150. τίς τὸν ἐμὸν 169. τί φῆς; 213. τοῖς ἀγαπητοῖς; 209. τολμῶ τι λέξαι 192. τόνδε λίθον 55. τὸν νεκρὸν 48. τὸ ῥητραν 33. τὸ τύμβον 145. τοσα 227. τοὺς ζῶντας 158. τὸ τύμβοιο 142. Τρωὰς λαλείτω 191. τριθυρίδες 137. τύμβοι 166. τύμβος ἐγὼ κλέος 182. τύμβος ἐγὼ σκοπιὴ 180. τύμβος ἐγὼ τύμβων 181. τύμβος ἔην. 180. τυτθὴ 79. τυτθὸν ἔτι 124. τυτθὸν μὴ 32. ὑβρισὴς 182. ὑμετέροις 182. ὕστατον 38. χάζεο 11. χεὶρ παῖδι 65. χρυσείης 23. χρυσὸς 179. χώρης 51. ψυχὴ 92. ὦ θέμι 9. ὤμοζε 182. ὦ ξωλῶν 42. ὦ πηγαὶ 40. ὦρροι 54. ὡς Ἀβραὰμ 44. ὡς χαλεπὸν 207. ὦφελες 18. ὦ χρυσῆ 170.

Tragœdia, Χριστὸς πάσχων *CHriſtus patiens*, qvam contra MSS. fidem * Apollinari Laodiceno viri qvidam docti tribuere maluerunt, cum Metaphraſi qvam verſibus Latinis Jambicis compoſuit *Claudius Roilletus*, Belnenſis, exſtat T. 2. p. 253. Proſa latina vertit *Sebaſtianus Guldenbeckius*, Tigurinus, in editione Hervagiana A. 1550. Græce poſt editionem Romanam 1542. 8. excuderat Wechelius Pariſ. Anno 1544. 8.

Scholiaſtæ Græci in varia Greg. Nazianzeni ſcripta.

NONNUS (diverſus ** ut videtur à Panopolita) cujus expoſitiones Hiſtoriarum, qvarum Nazianzenus utraq; in Julianum invectiva meminit, Græe editæ ſunt à Rich. Montacutio Etonæ 1710. 4. Latine tantum ex Jac. Billii verſione leguntur in editione Nazianzeni utraqve Pariſ. & Lipſienſi T. 2. p. 499. Idem Billius etiam Latine edidit ſcholia qvædam *Nonni Monachi* in Orationem 20

S. MAXIMUS monachus & Abbas Confeſſor medio ſæculo ſeptimo clarus, in ambigua ſive locos difficiles plurium Nazianzeni Ora-

* Vide Lambecium IV. p. 22. ſeq. ubi memorat Codices MSS. cum ſcholiis Græcis inéditis Anonymi. In uno eorum inſcribitur: Τὸ κοσμοσωτήριον πάθος τῆς ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίε Ἀρχιεπισκόπε Κωνσταντινουπόλεως τῆ Θεολόγῳ δράμα κατ' Εὐριπίδην. ** Vide infra p. 690.

Orationum ac qvorundam Carminum fusiorem explanationem scripsit, ad Johannem ArchiEpiscopum Cyzicenum, memoratam Jo. Tzetzæ Chil. IX. versu 866. & magnam partem latine olim versam à Jo. Scoto Eringena. Prodiit cum jam dicti Scoti Græcarum literarum non adeo periti versione jussu Regis Caroli Calvi composita, & ejusdem Scoti libris qvinq; de divisione Naturæ, varia eruditione refertis Oxoniæ 1681. fol. Operæ pretium esset hanc explanationem recudi in nova Nazianzeni editione, nam & Oxonienſis hæc non ubiqve obvia est, & in Maximi operibus à Combefisio junctim vulgatis explanatio in Nazianzeni ambigua desideratur, qvamvis idem in Bibl. Concionatoria memorat ejus Codicem Græcum Regium collatum cum altero Abbatis Gerasini Blachi Venetiis submisso, tertiumq; scriptum pulcherrime & manu erudita collatum Raphaëlis du Fresne, & versionem Scoti ex Bibliotheca Cluniacensi, ad qvos Codices editio Oxonienſis recenseri poterit.

ELIAS CRETENSIS Metropolita, qvi Concilio Nicæno II. A.C. 787. interfuit, Commentariis illustravit Orationes Nazianzeni 1. 3. 4. 10. 11. 19. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 33. 34. 35. 36. 37. 51. 52. Latine tantum edidit Billius, partim versa à se partim excerpta. Græcus Codex exstat MS. Basileæ in Bibliotheca publica in Codice eximio de qvo Carolus Patinus in Epistolis de itinere suo Amst. 1696. 12. p. 132. *Les Oeuvres de Gregoire de Nazianze y sont écrites en caracteres rouges, & les Commentaires d'* Elias Cretensis *en caracteres noirs, qui n'ont encore été imprimez qu'en Latin. Ce Manuscrit Grec est parfaitement net, & enrichi même aux chapitres, de fort belles miniatures. On y voit souvent S. Gregoire en chaire, qui preche & qui semble disputer contre les Heretiques, qui sont en bas à sa gauche, ayant à sa droite les Orthodoxes principalement en son sermon in* Ἐυσταθιανὸν ἐπροδόξως.

NICETAS ex Serrarum Macedoniæ Episcopo Heracleensis in Thracia Metropolitanus sæculo XI. ad finem vergente clarus, scripsit Commentarium in sedecim Nazianzeni Orationes 6. 9. 15. 16. 18. 20. 21. 22. 32. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. qvæ latine exstant à Billio editæ, Græce MStæ superſunt in pluribus Codicibus Cæsareæ Bibliothecæ, ne de Regia Paris. aliisqve in præsenti dicam. Idem Billius Paris. 1575. 8. Nicetæ Scholia Latine vulgavit in qvædam Nazianzeni carmina sub nomine *Cyri Dadybrensis* (in Paphlagonia) Episcopi. *Cyrus* Κύρος non nomen sed honoris titulus est pro Κύριος. Vide Barthii

thii Adverſaria pag. 1393. Qvæ autem Nicetæ Paphlagoni in illo Codice & aliis qvibusdam tribuuntur, forte & ipſa ſunt Nicetæ Heracleenſis. Vide Allatium de Pſellis cap. 13.

PSELLI in loca qvædam Orationis 41. & 42., leguntur Latine in editionibus Pariſienſibus A. 1609. & 1630. atqve Lipſienſi Tomo ſecundo, commentariis Nicetæ inſerta. At Jo. Leunclavius in editione Baſil. 1571. edidit ibidem latine tantum Pſelli Philoſophi Chriſtiani in difficiles locos ſex Orationum Nazianzeni, nimirum 20. 39. 40 42. 44. & in unum alterumqve locum Apologetici. Idem præmittit *Johannis Pſelli* in imaginem Gregorii Nazianzeni tetraſtichon.

BASILII Cæſareenſis * junioris, qvi ſæculo decimo ſcripſit præclaræ luceq; dignæ ἐξηγήσεις & ὑπομνηματισμοὺς in Orationes XLV. Nazianzeni, † exſtant MSS. in Bibliotheca Cæſarea, Regis Galliæ, Auguſtana & Iſ. Voſſii qvæ nunc acceſſit Academicæ publicæ Lugduni Batavorum.

Cum THEODORI BALSAMONIS ſcholio Carmen Nazianzeni de libris Biblicis exſtat in Synodico magno Gvil. Beveregii Tom. 2. pag. 178.

GREGORII ſive GENNADII in qvædam Nazianzeni, evolvit MSta atqve in nova fortaſſis Theologi editione promet V. C. Franciſcus Louvard.

LEONTII Byz. ſcholia ex ore THEODORI Abbatis & Philoſophi ad Excerpta è Nazianzeno de SS. Trinitate MSta in Bibl. Cæſarea. Vide Lambecium III. p. 63.

NICEPHORI BLEMMIDÆ Encomium in Nazianzenum & expoſitio ejus carminum memoratur à Labbeo in Bibl. nova MSS. p. 111. pro *Nicephori Paphlagonis* autem ſcholiis ibidem legendum puto *Nicetæ*.

GEORGII ACROPOLITÆ in qvasdam Nazianzeni ſententias laudat Allatius diatriba de Georgiis p. 357.

EUMOLPI PHILE expoſitio in qvatuor orationes S. Gregorii Naz. Labbe p. 107. Bibl. novæ MSS. Ejusdem hypotheſes ſive

* Magni Baſilii κοινωνὸν καὶ ὀνόματος καὶ θρόνου ſe appellat. Vide Sebenum ad Jul. Pollucem p. 99.

† Vide Lambec. III. p. 104. ſeq. & Novellas Reip. literariæ A. 1704 menſe Octobri p. 383. ubi habes Clariſſ. Louvardi Epiſtolam datam 13. Mart. A. 1704. de nova qvam parat Nazianzeni editione.

ve argumenta verſibus Jambicis in Orationes, MSS. in Bibl. Cæſarea. Vide Lambecium III. p. 184.

ANONYMI unius pluriumve ſcholia atqve paraphraſes in varia Nazianzeni Carmina partim jam viderunt lucem, partim adhuc in Bibliothecis inedita deliteſcunt. Paraphraſin in Ἐπίγραμμα Græce vulgavit Hœſchelius Lugd. Bat. 1591. 8. Ἑρμηνείαν in Epigrammata memoriæ S. Baſilii conſecrata Lambecius VIII. p. 368. Anonymi ſcholia in Orationes ſedecim & alio Codice in orationes XXIV., nec non alia Scholia in Steleuticas adverſus Julianum, diverſa ab editis Nonni Monachi Scholiis: alio item in Nazianzeni CHriſtum Patientem, iterumqve alio in pleraqve Carmina exſtant MSta in Bibl. Cæſarea. Σημεῖον Criticorum marginibus Codicum MStorum Nazianzeni appoſitorum expoſitionem edidit Lambecius III. p. 174. ſq.

NICOLAI DOXOPATRI (Ὁ Δόξα πατρί) notarii Patriarchalis magnæ Eccleſiæ CPol. & protoproedri Syncellorum ac Nomophylacis ἐξήγησις ſive ſcholia Græca MSS. in Nazianzeni carmina Jambica, aliaqve. Incipit: Διπλῆς ὔσης ἀληθοῦς φιλοσοφίας Lambec. VIII. p. 457.

Scripta quæ in Operum Nazianzeni editionibus hactenus editis non exſtant.

VIII. In operibus Nazianzeni junctim editis præter *Carmina* qvæ *Tollii* ac *Muratorii* ſollertia eruit, deſiderantur 1) *Philocalia* è ſcriptis Origenis, utraqve lingva ſæpius jam vulgata, atqve novæ operum Origenis ἐκδόσεως qvam Pariſiis parat Benedictinus eruditiſſimus Carolus de la Rue, oportunius inſerenda, ut recudere eam in nova Nazianzeni editione non ſit neceſſe. Dixi de hoc opere, volumine qvinto p. 220.

2) *Liturgia* Latine ex Arabico Joſephi Scaligeri Codice verſa editaqve à Victorio Scialagh, Maronita. Auguſtæ Vindel. 1604. 4. Vide Marci Velſeri Epiſtolas ad Scaligerum 17. 30. & 35. & Joſephi Scaligeri 159. 170. 171. Græce & fortaſſis Arabice vulgaturum ſe recepit Clariſſimus Louvardus. Alia Miſſa qvæ ex Latino Gregorii I. Papæ Græce verſa eſt à Georgio Codino, editaqve Græce & Latine à Fed. Morello Pariſ. 1595. 5. Alia item Miſſa præſanctificatorum, in Jac. Goari Evchologio Græcorum pag. 192. qvam idem in notis

p. 210. ab aliis Basilio, ab aliis Gregorio I. vel II. Papæ, ab aliis deniqve Germano Patriarchæ CPol. tribui testatur, & qvam cum Greg. Nazianzeni Liturgia confundi à Ludovico Jacobo à S. Carolo in Bibl. Pontificia pag 86. & 88. notatum B. Doctori meo Thomæ Ittigio, in prælectionibus ad Hist. Ecclesiasticam Sæculi IV.

3) *Sententiæ & regulæ vitæ* capitibus XXIV. distinctæ atqve ex Nazianzeni scriptis olim incerto auctore collectæ, & Græce à Jo. Sambuco editæ. Antvverp. 1568. 8. ἀναγωγὴ χρήσιμοι &c.

IX. *Johannes Leunclavius* operibus Nazianzeni à se magnam partem versis & Basil. 1571. fol. editis Latine subjunxit CÆSARII *Quæstiones & Responsiones CXCV.* Idem fecit Leunclavium secutus, & servata ejus versione *Jac. Billius* in Latina Nazianzeni editione Paris. 1583. fol. Hic Cæsarius, germanus Nazianzeni frater & domus Augustæ Archiater ac Qvæstor Bithyniæ * post terræ motum qvem feliciter evasit, obiit cœlebs & baptismo paucis ante mortem diebus demum suscepto ** A. C. 369. 25. Febr. atqve à fratre Nazianzeno Oratione X. funebri celebratus est. Licet vero Medicam artem professus fuerit, tamen qvæst. 78. extrema ait se accuratiorem de partibus corporis tractationem relinqvere Medicis, ὃν τὸν λόγον καταλείψω τοῖς περὶ ἰατρικὴν ἐχολακεύσι. Et qvamvis Philosophiæ ac Mathematicis disciplinis *** dederit operam, unde frater de eo Orat. X. p. 163. ποῖον μὲν ἐκόσμει σὲ οὐκ ἐπῆλθε παιδεύσεως; μᾶλλον δὲ ποῖον οὐ μόνον ἔτερος; tamen naturalium rerum & Astronomiæ perexiguam notitiam prodit qvæst. 36. seq. & 44. Qvæ vero qvæst. 47. seq. adversus fatum Astrologicum disputat, valde similia sunt iis qvæ ex Bardesane habet Eusebius VI. 10. præparationis Evangelicæ, & qvæ in Clementis recognitionibus IX. 19. leguntur. Neqve ad aliud opus respicere puto Svidam, qvando Cæsarium κατ' Ἑλλήνων scripsisse refert, qvod non uno loco fit in hisce qvæstionibus qvas laudat etiam Michaël Glycas, pag. 80. & 143. & Photius Cod. 210. qvi κεφάλαια Ἐκκλησιαστικὰ appellat, numeratqve ducenta ac viginti. Atqve totidem exstare etiam in Codice MS. Monasterii Insulæ Pathmi in mari Ægæo, testatus est Possevinus ad calcem Apparatus sacri. Titulus est: πύσεις προσαχθεῖσαι παρὰ Καισαρίου, θεολογίαι, Ἀναφορὰ Γρηγο-

* Vide Lambecium IV. p. 38. & Acta Sanctor T. 3. Februar. p. 497. seq.

** Lambec. IV. p 46. *** Confer Clariss. Muratorii Anecdota Græca p. 54.

Γρηγορίῳ, Δόμνῳ, Ἰσιδώρῳ, Ἀσυντίῳ, ἅπερ σεμνείῳ (familiariter) Καισαρίῳ τῷ ἀδελφῷ δ' ἁγίῳ Γρηγορίῳ, Ἐπισκόπῳ Ναζιανζοῦ, ὁπηνίκα ἐκρατήθη ὑπ' Κωνσταντινουπόλεως, διδάσκων ἔτη ἑπτὰ (sive ut Lambecius IV. pag. 47. legit, ἔτη ἕξ.) Sed in latinis Leunclavii, Billiiqve & in Græcolatina *Erantonis Ducæi* editione in Auctario Bibl. Patrum Pariſ. 1624. exſtant qvæſtiones CXCV. diſtributæ in *Dialogos IV.* dies I. usqve ad qvæſt. 38. II. ad qvæſt. 52. &c. Cæterum *Elias Ehingerus* qvi qvæſtiones Theologicas & Philoſophicas Cæſarii Græce ex Codicibus MSS. Bavarico & Auguſtano vulgavit Auguſtæ Vindel. 1626. 4. addita Leunclavii verſione, tantum exhibet qvæſtiones LXXVIII. licet plures & ipſe in Codice Bavarico inveniſſet, ſed qvas ex Nyſſeni libro de opificio hominis, Maximo & aliis Græcis ſcriptoribus aſſutas exiſtimat, unde totum opus Cæſario abjudicarunt viri docti, maxime Jac Billius præf ad Orat. X. Nazianzeni. Vindicatur tamen Cæſario & Photii & Glycæ teſtimoniis & auctoritate MStorum Codicum, etiam Cæſarei de qvo Lambecius IV. pag. 31. qvi ad Billii argumenta prolixe reſpondet, & refellit qvoqve hallucinationem eorum, qvi ex Photii verbis male intellectis exiſtimarunt Nazianzenum ſub Cæſarii fratris ſui nomine qvæſtiones haſce ſcripſiſſe.

Alius Cæſarius † præfectus Urbis CPol. & Magiſter Officiorum in Aula Theodoſii M. qvem cum Nazianzeni fratre confundit Nicephorus XII. 44.

† Lambec. IV. p. 48 ſeq.

CAPUT XIV.

De S. CYRILLO Hieroſolymitano.

Cyrilli Hieroſol. Vita & ætas. 1. *Catecheſes baptizandorum & ad baptizatos, atq; Epiſtola ad Conſtantium Imp.* 2. *Editiones* 3. *Alia ejus ſcripta, & promiſſa editio nova V. C. Auguſtini Touttée.* 4. *De Nemeſio.* 5. *& Johanne Caſſiano.* 6.

I.

CYRILLUS Epiſcopus ab A. C. 349. Hieroſolymitanus Acacii aliorumqve Semi-Arianorum jam amicitia male audiens (licet ipſe cum Catholicis a) ſentiret) jam ini-

a) Vide Petavium lib. 1. dogm. Theol. de Trinitate c. 13. §. 10. ſeq.

inimicitiis & litibus qvæ de jure Metropolitico cum eodem Acacio Cæſareenſi Epiſcopo ipſi intercedebant afflictus, atqve ſemel iterumqve, imo tertium b) qvoqve depoſitus, tandem certia qvoqve vice in Synodo CPol. generali A. C. 381. reſtitutus ſub Theodoſio inconcuſſum deinceps tenuit Epiſcopatum, donec diem obiit A. C. 386. Memoriam ejus Menæa & Martyrologia celebrant die XVIII. Martii.

Scripta ejus qvæ Κυριλλεια ab Eccleſia dicta teſtatur Nicephorus IX. Hiſt. cap. 46. ſunt 1. *Catecheſes XVIII.* Φωτιζομένων, *ad Competentes* ſive baptiſmi circa Paſchatos feſtum percipiendi Candidatos de præcipuis doctrinæ Chriſtianæ capitibus αὐτοσχεδίως *ex tempore dictæ*, Hieroſolymis qvadrageſimæ tempore A. C. 352. & à notariis exceptæ, ut ex hac nota Codicis Auguſtani obſervat Clariſſ. Milleſius: πολλαὶ μὲν ἐρρέθησαν καὶ ἄλλαι κατηχήσεις κατ' ἰδιαυτὸν ἕκαστον ἐκ τοῦ ἅγ βαπτίσματος καὶ μὴ ἅγ βαπτισθῆναι τοὺς προφωτίσας, τίνας ἢ μόνας ἐν τῷ λέγεσθαι τῶν ἀποδείξεων τινὲς ἐκλαβόντες ἔγραψαν ἐν τῷ τοῦ β ἔτει τῆς ἅγ Κυρίλλου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ παρουσίας. Ita jam Epiſcopus fuerit Cyrillus cum Catecheſes illas haberet: At Jo. Grodecius ſimilis annotationis, qvam vetuſtiſſimam vocat, faciens mentionem, pro A. C. 352. habet 333. qvem numerum probat etiam Henſchenius T. 3. Act. Sanctor. Martii pag. 632. ſed ita ut notet à Græcis annos CHriſti numerari non tantum ab ortu ſed etiam ab aſſumtione illius, qvo pacto numerus ille 333. coincideret cum noſtro 364, qvod tamen nimis longe abeſſet à ſententia Hieronymi, in Catalogo de Script. Eccleſ. cap. 112. teſtantis Catecheſes ab Cyrillo in adoleſcentia compoſitas fuiſſe. Præterea anno 352. pulchre convenit, qvod Cyrillus ſeptuageſimum c) à Manetis hæreſi ſub Probo Imp. exortæ annum computat VI. 12. & Perſici ſub Conſtantio belli meminit XV. 3.

2. *Cate-*

b) Fallitur itaqve Epiphanius qvi ex uno Cyrillo duos facit LXVI. 20. Cæterum uberius de Cyrillo ejusqve vita ac fatis Godfrid. Henſchenius in Actis Sanctor. T. 2. ad 18. Martii p. 625. ſeq. Cvil. Caveus in vitis Patrum, Tomo II. Tillemontius memor. Eccleſ. Tomo VIII. & Tho. Milles in iis qvæ præclaræ ſuæ Cyrilli editioni præmiſit. His adde Papebrochium ante T. 3. Act. Sanctorum Maji in ſerie Chronologica Epiſcoporum Hieroſolymitanorum & T. 1. Martii p. 870. & T. 2. p. 615. ſeq. Valeſium ad Sozomeni IV. 30. Qvæ Jo. Grodecius de Cyrilli vita collegit, leguntur etiam apud Surium, 18. Martii.

c) Confer Petavium lib. XII. de incarnatione p. 255. edit. Pariſ. & Voſſium de tribus ſymbolis diſſ. 1. ſect. 51.

2. *Catecheſes Myſtagogicæ V.* ad jam recens baptizatos, de baptiſmate officiisqve baptizatorum, chriſmate & ſacra Cœna. Dictio in his contractior preſſiorqve, qvare non unius auctoris eſſe Myſtagogicas cum prioribus ſuſpicatur Combefiſius in Bibl. Concionatoria. Et Joanni Hieroſolymitano Cyrilli ſucceſſori iſtas poſteriores tribui in Indice Antonii Eparchi Corcyræi, multi jam obſervarunt. Sed idem etiam ex alio Codice Auguſtano notatur de prioribusqvæ qvidem diſerte Cyrillo tribuuntur à Joanne Cypariſſiota in initiaria expoſitione divinorum Nominum VI. 4. T. 21. Bibl. Patrum Lugd. Photio in collectaneis in Synodi VII. ſive Nicænæ ſecundæ Actione V. T. 3. Binii p. 600. à Theophane in Chronographia, Joanne Damaſceno Orat. 3. de Imagg. & Theodorito, Dialogo qvi ἐρανίζων inſcribitur: atq; illas ab Hieronymo etiam innui veriſimile eſt: Myſtagogicas autem qvi laudet vel Cyrillo Hieroſol. tribuat, neminem veterum novi. Qvæ vero Cyrilli ἐκ τῆς κατηχήσεως allegantur in Anaſtaſii Sinaitæ an Nicæni qvæſtione I. in neutris legi monet Milleſius: ſunt autem hæc: οὐδὲν ἡμῖν ὄφελος τοῦ τῶν χριστιανῶν κεκλῆσθαι προσηγορίαν, μὴ καὶ ἔργων ἐπακολουθούντων· γέγραπται γάρ· εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραὰμ ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε ἄν. *Nihil nobis proderit, Chriſtianorum appellari nomine, niſi etiam ipſa ſubſequantur opera. Etenim ſcriptum eſt* (Joh. VIII. 39.) *Si filii Abraam eſſetis, opera Abraam faceretis.* Sub ſimplici Cyrilli nomine idem locus auctior exſtat in Philippi ſolitarii dioptra lib. 1. p. 8.

Non diffiteor inſignia has utrasqve Catecheſes eſſe monumenta de ritibus Veteris Eccleſiæ, & qvarti ſæculi doctrina, neqve indigna puto ſcriptore illorum temporum inclyto, qvalis fuit Cyrillus, videoqve illi tribui in antiqvis Codicibus MSS. qvibus editores uſi ſunt, & qvi ſervantur in Bibliothecis, ut Vindobonenſi de qvibus Lambecius lib. 1. p. 143. ſeq. & lib. 3. p. 76. tum haud difficulter poſſe reſponderi ad ea qvibus Catecheſes priores plane ſpurias, poſteriores ſaltim interpolatas vel corruptas eſſe diſputarunt Viri præſtantiſſimi, B. Dorsheus in VIII. Religions-Scrupel p. 144. D. Jo. Hulſemannus in Patrologia p. 1036. & in Gewiſſenswurm pag. 960-978. Andreas Rivetus Critici S. III. 8. & 10. Edmundus Albertinus de Evchariſtia p. 422. Rob. Cocus in cenſura ſcriptorum p. 238. Hottingerus in elencho Scriptorum ſuppoſitorum pag. 78. &c. Ad pleraſqve

rasqve etiam objectiones reſponderunt Tillemontius, Caveus, Henſchenius, præcipue Natalis Alexander Sec. IV. cap. 6. artic. 12. & qvi noviſſime Cyrillum illuſtravit Tho. Milleſius. Ac jampridem genuinæ illæ Catecheſes agnoſcuntur à Whitakero, Bullo, Voſſio & aliis eruditis etiam Proteſtantibus.

Προκατήχησις ſive prologus prioribus Catecheſibus præmiſſus, in antiqvis membranis Bibl. Regis Chriſtianiſſimi Cod. 1260. & 2403; exſtat ſub nomine *Baſilii*, teſte Cotelerio ad Patres Apoſtolicos T. 1. p. 531. Criticus tamen Græcus in ora poſterioris Codicis annotavit ex ſtylo eſſe manifeſtum qvod alius ſit auctor qvam Baſilius. Σαφῶς ἡμῖν δείκνυσι ὁ χαρακτὴρ ὃ προκειμένου λόγου, ὅτι οὐκ ἔστιν ὃ ἁγίου Βασιλείου. Atqve eundem προκατηχήσεως & Catecheſeon priorum auctorem eſſe probat Milleſius in notis pag. 69. Exſtat & Catecheſis Chryſoſtomi πρὸς τοὺς μέλλοντας φωτίζεσθαι ad illuminandos T. VI. edit. Frontonis Ducæi pag. 703. qvam cum Cyrilliana conferent ſtudioſi.

3. *Epiſtola ad Conſtantium Imp.* de Cruce in Cœlo viſa Hieroſolymis, menſe Majo A. C. 351. Hanc Epiſtolam Cyrillo ſine magna cauſſa abjudicat Rivetus III. 11. Critici ſacri, tribuunt ei diſerte Sozomenus IV. 5. Theophanes, Simeon Metaphraſtes, Mich. Glycas & Nicephorus. Occurrit etiam Græce & Latine apud Jac. Gretſerum Tom. 2. de Cruce p. 512. & ſeparatim edita eſt Pariſiis apud Federicum Morellum una cum ejus interpretatione. Latine apud Surium 7. Maji.

Catecheſes utrasqve primus Tridenti A. 1563. *latine* vertit *Joannes Grodecius* Polonus, Decanus Glogovienſis è MS. Græco Stanislai Hoſii † Cardinalis, contulitqve cum *Polonica* earum verſione qvam è veteri *Slavonica* adornavit Jacobus Uchansky, Gneſnenſis Archiepiſcopus, ex Bulgaria & Macedonia iſtam adeptus. Verſio Grodecii latina utrarumq; Catecheſeon cum ſubjecta ad Conſtantiū Epiſtola prodiit Antvverp. ex Chriſtophori Plantini officina 1564. 8.

Recuſa in Bibliothecis Patrum Pariſ. 1589. Tomo II. Colon. 1618. T. IV. Lugd. 1677. Tomo IV.

Gra-

† Pro Hoſio male Perronum Cardinalem vocat, & in ejus domo multa Cyrillo aſſuta eſſe, præter rem ſcribit Jo. Chriſtophorus Meelfuhrerus in Corona centum Patrum p. 83.

Græce primus Gvil. Morellus edidit Catecheſes φωτιζομένων IV. VI. IX. X. XI. & XVIII. & Myſtagogicas qvinqve. Pariſ. 1564. 8. hinc Catecheſes utrasq; univerſas & Epiſtolam ad Conſtantium Græce è MSS. Vaticanis in lucem protulit *Joannes Prevotius* Burdigalenſis & cum Grodecii verſione vulgavit Pariſ. 1608. 4. A Petavio editum Cyrillum Hieroſol. ſcribit Clariſſ. Caveus in Hiſt. literaria, qvoniam poſt editionem *Græcolatinam* Pariſienſem 1622. fol. cum Petavii Syneſio ibidem recuſus eſt 1631. 1640. fol.

Viennenſem editionem Græcolatinam cum Grodecii verſione qvæ in Catalogo Bibl. Barbarinæ memoratur, haud vidi, & certe in numero errorem eſſe oportet, qvia A. 1560. 8. prodiiſſe traditur, cum Grodecius A. 1563. demum verſionem ſuam abſolverit. Nunqvam etiam incidi in editionem Græcolatinam Colonienſem Anni 1564. cujus meminit Clariſſimus Caveus.

Gallica verſio Catecheſeon Pariſ. 1564. 12. fuit in Bibliotheca Bigotiana.

In editione Græcolatina luculenta Oxon. 1703. fol. V. C. *Tho. Milleſii* qvi ad emendanda Græca uſus eſt Codicibus Bodlejanis, & Variis Lectionibus notatis ab Iſaaco Caſaubono, latinamqve Grodecii Verſionem ad Græca recognovit, & notas utiles atqve eruditas adjunxit, præter tria hæc jam memorata Cyrilli monumenta in capita & ſectiones diſtincta, porro exſtant

4. *Fragmentum Homiliæ in Paralyticum* Joh. V. qvam cum verſione ſua primus edidit Milleſius è MS. Codice Bodlejano pag. 311-317. A presbytero dictam illam Homiliam colligas è pag. 317. v. 43. & 44.

5. *Fragmentum Homiliæ in Evangelium, ubi CHriſtus aquam in vinum convertit* Joh. II. ex Actione V. Concilii Lateranenſis A. 649. T. 6. Concil. pag. 305. 306 Habetur in Milleſii editione ante Catecheſes, ſtatim poſt veterum teſtimonia de Cyrillo, diligenter ab editore collecta.

6. Εἰς ὑπαπάντιν de *Occurſu Domini*, & *de Simeone* Θεοδόχῳ *Homilia* pag. 318-324. Hanc primus ediderat *Laurentius Sifanius* Co-

lon. 1568. cum Homiliis Nyſſeni, Amphilochii, Chryſoſtomi & Timothei presb. Hieroſolymitani in idem feſtum Purificationis Mariæ. Ab eo tempore poſt *Jacobum Pontanum* itidem uno Codice nec ſatis emendato inſtructum, recenſuit *Fronto Ducæus* T. 2. Auctarii Bibl. Patrum Pariſ. 1624. pag. 849. Deniqve ex pluribus Codicibus emendavit & cum nova verſione ſua vulgavit *Franciſcus Combefiſius* T. 1. auctarii novi Pariſ. 1648. pag. 621. cujus editionem Milleſius eſt ſecutus. Ex Combefiſii verſione exſtat etiam hæc Homilia in Bibl. ejus Concionatoria Tomo VI. In MS. qvodam Mazariniano refertur ad Cyrillum non Hieroſolymitanum ſed Alexandrinum. Milleſio tamen genuinus Hieroſolymitani fœtus eſſe videtur.

7. Ἱεροφία ſive Θεωρία ἐκκλησιαστικὴ καὶ μυσταγωγική, *Allegorica expoſitio rituum quorundam Eccleſiæ ſive Liturgiæ Græcæ* pag. 325-332. qvæ non magis Cyrilli eſt qvam cui in Codice Oxon. Collegii Magdalen. & in altero cujus Rich. Simonius ** ad Gabrielem Philadelphienſem pag 287. meminit, tribuitur, *Baſilii*. Recte eam vero auctori ſuo *S. Germano* juniori Patriarchæ CPolitano circa A. C. 1255. defuncto reſtituit Fronto Ducæus, atqve ſub ejus nomine Græce & Latine vulgavit in auctario Bibl. Patrum Pariſ. 1624. Tom 2. p. 131. Qvemadmodum etiam ſub illo nomine prodiit Græce ad calcem Liturgiarum Jacobi, Baſilii & Chryſoſtomi, Pariſ. 1560. fol. & Latine in Patrum Bibliothecis Pariſ. 1575. Tom. IV. & 1589. Tom. VI. & 1644. Tom. XII. Colon. 1618. Tom. VIII. Lugd. 1677. T. XIII. Venetiis etiam Græce & Latine lucem vidiſſe Simonius teſtatur.

8. *Epiſtola ad Auguſtinum de Miraculis Hieronymi*, p. 333-355. Latine, ut inter Auguſtini & Hieronymi opera ſæpe edita eſt, fœtus recentiorum temporum atqve à Coco & aliis rectiſſime exploſus.

In

** Rich. Simonis verba hæc ſunt: *Germani Patriarchæ CPol. Theoriæ dudum Græce & Latine editæ eſt Pariſiis & Venetiis, ſed interpolata, ut nihil in ea priſcæ facies appareat, vixque dignoſci poſſit quid à Germano & quid ab interpolatoribus profectum fuerit. Illam in locis plurimis priori forma reddidi ex Codice MS. qui erat ad calcem Catenæ Nicetæ Heracleenſis in Joannem, quæ MS. aſſervatur in Bibl. Patrum Congregationis Oratorii Pariſienſis prope Luparam. Caterum non Germani nomen præfert ſed Baſilii in meo Codice, & ita inſcribitur:* τῷ ἐν ἁγίοις Πατρὶ ἡμῶν Βασιλείῳ Ἱεροφία Ἐκκλησιαστική. *Iſtud exemplar penes me retinui, ut illud publici juris facerem.* In Codice Oxonienſi Baſilius iſte vocatur Cæſareæ Cappadociæ Archi-Epiſcopus, ne de alio forte cogites.

In B. Thomæ Aqvinatis opuſculo contra Græcorum errores legas inter alia : *Item Cyrillus Hieroſolymitanus Patriarcha dicit ex Perſona CHriſti loquens : Tu cum fine , & ego ſine fine cum omnibus quos loco tui ponam, plene & perfecte , ſacramento & auctoritate cum eis ero , ſicut ſum & tecum.* Hæc in Cyrilli ſcriptis genuinis qvæ exſtant nusqvam leguntur , & nunqvam ab eo ſcripta eſſe haud dubitat Jo. Launojus cujus vide lib. 1. Epiſt. 3. ubi plura teſtimonia in illo Thomæ opuſculo adducta expendit.

Rufini Hiſtoriam Eccleſiaſticam à Cyrillo Hieroſol. & Gelaſio Cæſareenſi verſam è Latino Græcè teſtatur Photius Cod. 89.

Commentarios Cyrilli Hieroſol. *in Marcum*, & *Epiſtolas ad Olympium* Monachum memorat Anaſtaſius Sinaita ſive Nicænus in qvæſtionibus, Hieroſolymitanum forte confundens cum Alexandrino, qvæ laudati Milleſii conjectura eſt.

Novam Cyrilli Hieroſol. editionem luculentam Pariſiis proxime exſpectamus à Monacho Benedictino erudito *Auguſtino Touttée.*

VI. NEMESIUS * Emeſenus in Phœnicia Epiſcopus, non confundendus cum Nemeſio qvi antea à CHRISTO alienus Cappadociæ præfectum egit, (ad qvem Gregorii Nazianzeni Epiſtolæ 79. 183. 184. 185. & carmen LXI. Tom. 2. pag. 140. ubi eum tanqvam legum peritum celebrat, atqve ut deſinat idola colere hortatur) tamen ſub idem tempus, ** anteqvam adhuc Pelagii, Neſtorii & Eutychis hæreſes Eccleſiam turbarent, ſcripſiſſe videtur

* Alii Nemeſii duo vel tres ad qvos Iſidori Peluſiotæ Epiſtolæ. Nemeſii etiam legum periti mentio apud Æneam Gazæum Epiſtola 20. Fuit & Nemeſius presbyter Alexandrinus qvi depoſitioni Arii ſubſcripſit. Nemeſius Ægyptius Martyr, qvem memorant Martyrologia 19. Nov. in Euſebii codicibus VI. 41. Hiſt. p. 240. eſt Nemeſion.

** Confer eruditam præfationem editioni Nemeſii Oxonienſi præmiſſam. Pamelium qvi ad Tertull. de anima cap. 5. Nyſſeno hunc librum tribuere mavult (qvo inclinare etiam videtur Mich. le Qvien ad Damaſcenum Tom. 1. pag. 196.) refellit Theophilus Raynaudus eroterematibus de bonis & malis libris p. 150. Vide & Hieron. Mercurialem IV. 4. Var. lect. Rob. Coci cenſuram Vet. ſcriptorum pag. 150. Caſp. Barthium ad Claudian. pag. 859. & ad Zach. Mytilenæum pag. 257. 270.

detur *librum* qvi exſtat certe inſignem & præclarum *de natura hominis*, περὶ φύσεως ἀνθρώπου. Nemeſio eum Epiſcopo Emeſeno tribuunt Codices plures MSS. Anaſtaſius item Nicænus qvæſtionibus in S. Scripturam & Moſes Barcepha cap. 20. libri de paradiſo. Multa ex illo ad verbum, licet haud mominato, Julianus Pomerius, Jo. Damaſcenus, Elias Cretenſis, Meletius Monachus, Adamantius ſive Adamantion in λόγῳ κεφαλαιώδῃ MS. & Jo. Grammaticus ad Ariſtot. de anima. Turrianus in ſcholiis ad Jo. Cypariſſiotæ decad. V. cap. 9. citat *Nemeſium Adamantium* lib. 2. de homine. Et ſub Adamantii Nemeſii nomine exſtat MS. in Bibl. Bodlejana Cod. 82. Barocc. *Gregorio Nyſſeno* à nonnullis adſcribi contigit, qvod Nyſſenus etiam librum hujus argumenti compoſuiſſet. Hinc viciſſim Gregorius pro *Nyſſeno* qvibusdam *Emeſenus*. Feruntur etiam inter Nyſſeni ſcripta in editionibus antiqvis *libri octo de Philoſophia*, qvos poſt *Burgundionem* Piſanum † qvi A. C. 1194. obiit, latine interpretatus eſt Baſileæ A. 1512. Beato Rhenano hortante *Johannes Cono* Norimbergenſis. Neqve hi octo libri tantum modo idem cum Nemeſii ſcripto opus ſunt, ſed etiam λόγοι ſive *libelli duo de animo* qvos cum *Federici Morelli* verſione exhibent Græcolatinæ Nyſſeni editiones, nihil ſunt aliud qvam caput 2. & 3. libri Nemeſiani. Qvam peritus Phyſices & anatomes fuerit Nemeſius, ſatis hoc libro prodit, qvo de uſu bilis, †† de ſplene, renibus, glandulis, & de admirando ſangvinis periodo ac circuitu, ††† ea etiam tra-

† De hoc Burgundione qvi Chryſoſtomi etiam nonnulla & Damaſcenum de fide Orthodoxa latine vertit, dixi infra p. 647.

†† cap. 28. ἡ δὲ ξανθὴ χολὴ &c. *Flava bilis & propter ſe & propter aliud conſtituta eſt, nam ad concoctionem confert, & depulſionem excrementorum movet: ideoque fit quodammodo una de partibus nutrientibus, quinimo & calorem quendam præbet corpori, ut vitalis facultas. Ac his quidem de cauſis propter ſe videtur extitiſſe, ſed quia ſanguinem purgat, ſanguinis cauſſa quodammodo videtur eſſe facta.* Addé ſi placet qvæ ibi ſeqvuntur.

††† capite 24. Confer Clariſſ. Almelooveenii inventa novantiqva §. XXVIII. unde patet minus æqvum fuiſſe, ingenioſum licet illum antiqvæ ætatis detractorem, qvo judice, anteqvam Guil. Harvei oriretur ingenium

- - on ignoroit juſqv' aux routes certaines
Du Maandre vivant qui coule dans les veines.

tradit, in qvibus veluti eximiis inventis placuerunt ſibi recentium temporum ingenia.

Editiones Nemeſii.

Latine, *Georgio Valla* interprete apud Seb. Gryphium 1538. 4. Ellebodio judice Valla ὃ μᾶλλον ἡρμήνευσεν ἢ σωέχειν καὶ κατήχυνε τὸν φιλόσοφον, καθ' ἑκάστην σχεδὸν περίοδον τῆς ξ Νεμεσίου διανοίας ἀποπίπτων.

Ex *Nicaſii Ellebodii* Casletani meliore verſione ſæpius prodiit in Bibliothecis Patrum, ut in noviſſima Lugdunenſi Tom. VIII. pag. 619.

Græce primus edidit è duobus MSS. & ad calcem voluminis *latinam* verſionem ſuam adjunxit Nicaſius Ellebodius. Antvverp. apud Chriſtoph. Plantin. 1565. 8.

Inde *Græce & Latine* prodiit in auctario Ducæano Bibliothecæ Patrum. Pariſ. 1624. Tom. 2. pag. 466. & in Bibliotheca Patrum Morelliana A. 1654. Tom. 12. p. 748.

Deniqve cum eadem Ellebodii verſione, ad duos MSS. caſtigatus & docta præfatione notisqve auctior nitide recuſus eſt Oxonii è theatro Sheldoniano 1671. 8. curante ni fallor *Jo. Fello*, Oxonienſi deinde Epiſcopo. Confer Martini Kempii Bibl. Theologicam Anglor. pag. 514. In notis illis Nemeſius ſubinde defenditur ut pag. 42. adverſus Pelagianiſmi & p. 20. Origeniani de animarum προϋπάρξεως erroris criminationem. Jo. Launojus de varia Ariſtotelis fortuna pag. 24. *Videtur Nemeſius Origeniana de animarum ortu ſententia nonnihil favere. Quicquid eſt, nævus in candidiſſimo pectore non multum deformitatis importat.*

Ex Nemeſii Emeſeni Epiſcopi *ſermone de providentia* vide qvæ affert Anaſtaſius Sinaita qvæſt. 18.

VII. Claudam hoc caput brevi de JOANNE CASSIANO * obſervatione. Hic non Græce qvidem ſcripſit, ut Trithemio viſum,

* Obiit A. C. 444. ætatis 97. de qvo Henr. Noris lib. 2. Hiſt. Pelag. & diſſ. de V. Synodo pag. 110. ſeq. Tillemontius T. 14. memor. Eccleſ. &c.

viſum, qvi venuſtatem eloqvii etiam apud interpretem conſpici ſcribit, at ex ejus *quatuor libris* ad Caſtorem *de inſtitutis Cœnobiorum & libris octo de totidem capitalibus vitiis* Epitomen jam olim Græce verſam legit Photius laudatqve Cod. 197. Ex his prior exſtat MS. in Bibl. Cæſarea teſte Lambecio IV. 167. & V. 276. atqve inter ſcripta *Athanaſio* ſuppoſita prodiit Græce & Latine in editione Athanaſii Montfauconiana T. 3. p. 366. In eadem Cæſarea Bibl. ut Lambecius IV. p. 166. refert, habetur etiam Epitome Græca lecta & ipſa Photio ex ſeptem Caſſiani Leontio dicatis *Collationibus* prioribus *Patrum*, ſive Anachoretarum ἐν τῇ ἐρήμῳ Σκήτεως in *Sceti*, Ægypti eremo, unde qvidam male *Scythium* effinxere, atqve Caſſianum genere † Scytham eſſe voluerunt. Græcam Caſſiani Epitomen vel verſionem videtur legiſſe Jo. Climacus qvi laudat gradu IV. Incertum vero num illa Epitome adornata à Græco ſcriptore ſit ex ipſis Caſſiani ſcriptis, an ex latina *Eucherii* Lugdunenſis translata. Nam Gennadius c. 63. de Script. Eccleſ. teſtatur Eucherium *Caſſiani quadam opuſcula lato tenſa ſermone, anguſto verbi reſolventem tramite, in unum coëgiſſe Volumen.* De Caſſiano ipſo Proſper (qvi ſingulari ſcripto Collationem XIII. qvæ eſt de protectione DEI, oppugnavit) in Chronico ad Annum VI. Theodoſii jun. *Caſſianus compertas in Ægypto vitas Patrum, doctrinasque & regulas libris ad plurimos datis exprimit.* Prodierunt Caſſiani Opera Latine, qva lingva auctor illa compoſuit, Baſileæ primum A. 1485. fol. Lugd. 1516. 8. 1497. 4. inde cum Jo. Damaſceno Baſil. 1575. fol. Atqve cum *Henrici Cryceqii* notis Antverp. 1578. & ex *Petri Ciacconii* * caſtigatione Rom. 1588. 1611. 8. & cum notis *Alardi Gazæi* Vedaſtini, Ord. S. Benedicti, Duaci 1616. 8. duobus Vol. atqve cum ejusdem Gazæi & aliorum notis, Atrebati 1628. fol. Pariſ. 1642. fol. *Libri VII. de incarnatione CHriſti*, (multis adhuc locis, Voſſio judice medicam manum deſiderantes) primum viderunt lucem Baſil. 1534. 8. Paraphraſtica enarratio librorum de inſtitutis Cœnobiorum & Collationum Patrum compoſita à *Dionyſio Carthuſiano*, Colon. 1540.

CAPUT

† Vide Anton. Pagium ad A. C. 404. n. XXII. ſeq.

* Laudat Voſſius Epiſt. 404.

CAPUT XV.

DE S. JOHANNE CHRYSOSTOMO.

Jo. Chryſoſtomus. 1. Ejus Vitæ & encomiorum ſcriptores Græci, & Latini, Veteres ac recentes. 2. Index Homiliarum ſingularum editarum Chryſoſtomi tractatuumq;, adſcriptis primis verbis Græcis, obſervationibusque variis & editionum Saviliane & Duceane paginis. 3. Index ſimilis Epiſtolarum, & eorum ad quos Chryſoſtomus ſcripſit. 4. Recenſio ſcriptorum potiorum ejusdem, cum variis obſervationibus. 5. Editiones operum Latine, Græce, Græcolatine, & nova quæ Lutetiæ jam excudi cœpit, curante C. V. Bernardo de Montfaucon. 6.

DE JOHANNE patria *Antiocheno*, qvi ab eloqventia μελιτάγης, a) ὁ τὴν γλῶτταν χρυσοῦς b) χρυσορρήμων & CHRYSOSTOMUS c) dictus eſt, & de ejus ſcriptis tam multa in literas relata & à tam multis ſunt, ut actum agere videar, qui de eo commentari poſt tot viros doctos velim. Quod ſolum igitur reſtat mihi, fungar vice indicis, & poſt ſumma

Aaaa

a) Auctor vitæ Stephani junioris in Cotelerii T. 4. monument. p. 410.

b) Philotheus CPol. in tres Hierarchas, & alii paſſim.

c) Hæc quidem Chryſoſtomi appellatio, aliquot ſæculis ipſo recentior eſt, ut notat Savilius in limine notar. ad Chryſoſtomum, itaque & Sozomeni Codicibus VIII. 2. à juniore aliquo adjecta & à Valeſio omiſſa: Tamen à tempore ſextæ Synodi A. C. 680. CPoli celebratæ communiter obtinuit. Nicephorus XIII. 3. τὸ δέγε πλῆθος διὰ τὸ τῆς διδασκαλίας ἄφθονον, καὶ τὴν ἐκεῖθεν πηγάζουσαν ὄνησιν σφόδρα ἐξείχετο ἔ ἀνδρὸς, ὑπερφυῶς ἐρῶντες τῆς γλώττης, ὡς καὶ χρυσόστομον αὐτὸν προσειπεῖν. Svidas in Ἰωάννης. Atque Moſcis etiam lingua ſua *Zloto uſti* hoc eſt *aurei oris* appellari, notavit Colomeſius p. 100. Obſervationum ſacrar. Βίβλος χρυσοστομική apud Theophylactum Epiſt. 21. Præter hunc noſtrum mactati ſunt etiam alii hoc elogio, & cognomen Chryſoſtomi tulere, ut *Severianus* Gabalorum in Syria Epiſcopus & *Antiochus* Epiſcopus Ptolemaidis in Phœnicia: ambo laudum ejus æmuli. Vide Sozom. VIII. 10. Nicephorum XIII. 9. ut Ethnicum taceam ſcriptorem Dionem Chryſoſtomum, de quo dixi lib. IV. c. 10.

ſumma de vita ejus capita breviter perſtricta, ſcriptores de ejus rebus veteres ac recentes recensebo, deinde monumenta Chryſoſtomi, editiones atque interpretes quantum potero, accurate ac diſtincte perſeqvar. Natus eſt diſertiſſimus ille nec minus doctus & acutus ſacrarum literarum interpres ingenio, Zeloque admirabilis & morum formator unice commendandus iis qui populum Chriſtianum docere inſtituunt, Antiochiæ clariſſima Cœloſyriæ urbe A. C. 354. parentibus honeſtis & opulentis ſed Ethnicis, Patre non diu poſt defuncto. * Mater deinde una cum filio tres & viginti annos nato baptizata eſt à Meletio Epiſcopo Antiocheno. In eloqventia Libanium doctorem habuit; cui vehementer ſe probavit d): in Philoſophia Andragathum e) in ſacris literis eundem Meletium, & in Monaſtica diſciplina Evagrium, Carteriumque & Tarſi poſtea Epiſcopum Diodorum, qvem encomio f) etiam celebravit. Ab eodem Meletio Lector & deinde circa A. 381. (ætatis 27.) Diaconus, ac denique presbyter Antiochenus à Flaviano ** A. C. 386. (ætatis 32.) ordinatus eſt. In Epiſcopatu deinde CPolitano ſucceſſit Nectario A. C. 398. (ætatis 44.) 26. Febr. Invidia Theophili Alex. & aliorum æmulorum ſemel in Synodo ad Quercum à XLV. Epiſcopis, deinde A. C. 402. (ætatis 48.) iterumque in Synodo altera CPol. A. C. 404.

* Chryſoſtomus ipſe lib. 1. de ſacerdotio.

d) Sozom. VIII. 2. ubi Libanii morituri dictum, ſe neminem ſucceſſorem ſibi magis peroptare quam Johannem, *εἰ μὴ χριστιανοὶ τοῦτον ἐσύλησαν, niſi Chriſtiani eum ſurripuiſſent.* Apud Iſidorum Peluſiotam lib. 2. Epiſt. 42. ad Ophelium Grammaticum exſtat ejusdem Libanii Epiſtola ad Chryſoſtomum, qua Orationem ejus in laudem Imperatoris Theodoſii M. & liberorum impenſe laudat. De Chryſoſtomi vi dicendi conſer Nic. Cauſſinum lib. XVI. de eloquentia c. 20. ſeqq.

e) Socrates VI. 3. Cui adde, quod etiam *Euſebium* Emeſenum ſectatus legitur apud Hieronymum de S. E. c. 129. Ille Euſebius Svidæ in *Ἰωάννης* vocatur Philoſophus.

f) Incipit: *ὁ σοφὸς ἅπαξ καὶ γενναῖος.*

** Ita rectius Palladius & alii, Chryſoſtomo ipſo, qui Meletianas partes ſecutus ſemper eſt, ſuffragante: licet Socrates ab Evagrio Paulini ſucceſſore factum hoc affirmat. Idem ſcribit Lectorem ordinatum à Zenone, Gazæ ſive Majumæ Epiſcopo Hieroſolymis revertente, quod itidem aliorum teſtimoniis refellitur. De depoſitione ac reſtitutione Chryſoſtomi conſer præter alios Petrum de Marca lib. VII. de concordia Sacerdotii & Imperii cap. 9.

C. 404. 20. Junii (ætatis 50.) ſuffragante Eudoxia Anguſta depoſitus relegatusq; in exilio obiit A. C. 407. 14. Sept. (ætatis 53.) Condiſcipuli & familiares Chryſoſtomi fuere Baſilius, Cæſareenſis poſtea Epiſcopus diverſus à Baſilio Magno & junior: Theodorus qui poſtea Mopſveſtiæ in Cilicia, & Maximus qvi Seleuciæ in Iſauria Epiſcopatum geſſit. Heſychius Syrus, Chryſoſtomi in monaſterio ſocius, aliique innumeri. Oſſa defuncti A. C. 408. Proclo Patriarchâ relata Cpolin, & tumulata religioſe in baſilica SS. Apoſtolorum. Nomen diptychis ſacris reſtitutum g) ab Alexandro Antiocheno primum, deinde ab Attico CPolitano, ipſoque Cyrillo Alexandrino &c.

II. *Scriptores Veteres de S. Chryſoſtomo Graci.*

Palladii Epiſcopi Helenopolitani Aſponam deinde translati, & Theodori Eccleſiæ Rom. Diaconi de Vita Chryſoſtomi Dialogus apologeticus, qui Romæ per plures dies habitus fingitur. Legerunt pridem Photius Cod. 96. Georgius Alexandrinus & Anonymus Savilianus & Theodorus Trimithuntis. Latine vertit & Eugenio IV. dicatum edidit Ambroſius Camaldulenſis, Venet. 1533. 8. ex qua editione recuſus eſt T. 2. Aloyſii Lipomanni, & in latinis Chryſoſtomi editionibus. Græce laudatur à Valeſio ad Sozom. Primus è Codice Mediceo 600. animorum in lucem protulit, & cum nova latina ſua verſione aliisque monumentis antiquis vulgavit *Emericus Bigotius*, vir eruditiſſimus. Pariſ. 1680. 4. De ſcriptore ipſo, atque utrum Palladio Helenopolitano, recte hic dialogus tribuatur, infra dicam in Palladio, nunc Chriſtophori Sandii ſatis ſit notare hallucinationem, qui p. 280. nuclei Hiſt. Eccleſiaſticæ ſcribit in Bibl. Ambroſiana Mediolani extare MS. ineditum Chryſoſtomi de vita Palladii.

Socrates Lib. VI. *Sozomenus* lib. VIII. & *Theodoritus* lib. V. c. 27. ſeqq. Chryſoſtomi res narrant in Hiſtoria Eccleſiaſtica.

De *Theodoriti λόγοις* quinque in Chryſoſtomum videndus Photius Cod. 273. Jo. Garnerii auctarium Operum Theodoriti p. 30. ſeq. De *Actis Synodi ad Quercum* in qua Chryſoſtomum condemnatum conſtat, idem Photius Cod. 59.

Procli CPol. Homilia in Chryſoſtomum latinè ſolum exſtat.

g) Vide Sirmondum ad Facundi librum IV. T. 2. Opp. p. 505.

Incipit : *Certe gratias DEo fratres.* Prodiit inter ejus opuſcula p. 164. edit. Elmenhorſtianæ, & in Combefiſii Auctario novo, T. 1. p. 466. & in Proclo Vincentii Riccardi.

Cyrilli Alexandrini de Chryſoſtomi vita commentarius, quo uſus Georgius Alexandrinus, intercidit. Vide T. 8. Savil. p. 293.

Iſidorus Peluſiota multus eſt in Chryſoſtomi doctoris ſui laudibus lib. 2. Epiſt. 42. & alibi, atque inde forte ab Anonymo Savilliano inter eos qui de Chryſoſtomo ſcripſere, refertur.

Georgius Alexandrinus Photio Cod. 96. memoratus, & à fabulis non abhorrens vitæ Chryſoſtomi ſcriptor, ex quo hauſerunt pleraque Leo Imperator, Anonymus Savilianus, Metaphraſtes, Zonaras, Glycas, Nicephorus, Cedrenus & alii. Incipit : Πάντες οἱ παλαιοὶ ἱστοριογράφοι. Græce primum edidit Savilius T. 8. p. 157—265. è duobus MSS. Palatino & Bavarico. Latine vertit Godfridus Tilmannus Pariſ. A. 1557. & in fronte latinarum editionum Chryſoſtomi Pariſ. 1581. 1588. De MS. Vindobonenſi vide Lambecium VIII. p. 272. Alia memorat Aliatius p. 317. de Georgiis. Falluntur qui hunc Georgium putant fuiſſe Patriarcham Alexandrinum, cum nullus inter Patriarchas Alexandrinos Georgius usquam memoretur.

Sophronius Patriarcha Hieroſolymitanus inter ſcriptores de Vita Chryſoſtomi ab Anonymo Saviliano laudatur non aliam opinor ob rationem, qvam quod Græce vertit Catalogum Hieronymi de Scriptoribus Eccleſiaſticis, in quo de Jo. Chryſoſtomo ſermo eſt capite. 129.

Coſma Veſtitoris, εἰς τὴν ἐπάνοδον τοῦ λειψάνου τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ χρυσοστόμου. Incipit : Ἤκουσα πάντως ὑμῶν, ὦ φιλόχριστοι πανήγυρις. Uſus eſt Anonymus Savilianus. Habuit etiam Savilius, ut teſtatur in notis T. 8. p. 944. ſed editione putavit indignum.

Martyrius Patriarcha Antiochenus inter ſcriptores de vita Chryſoſtomi ab Anonymo laudatur, cujus nihil quod ſciam hujus argumenti exſtat, uti nec *Nili* nec aliorum quos memorat *Evagrii Aſceta*, nec *Niceta* ſcevophylacis, alteriusve *Niceta* Paphlagonis, aut *Euſtathii* περὶμι, vel *Baſilii* quem πρωτόθρονον appellat, & encomium ſcripſiſſe Chryſoſtomi refert.

Simeo-

Simeonis Metaphraſtæ de vita Chryſoſtomi, ex duobus MSS. Regiis Græce prodiit T. 8. Savilii p. 373--428. De MS. Cæſareo vide Lambecium VIII. p. 297. Latine vertit Gentianus Hervetus ex cujus interpretatione hanc vitam dedere Lipomannus Tom. V. ad 13. Nov. & Surius T. 1. ad 27. Januarii. Incipit: Καὶ πάντων μὲν τῶν κατὰ θεὸν πολιτευσαμένων. Laudat Nicephorus XIII. 2. Hiſt. p. 949.

Ejusdem de transportatione reliquiarum S. Chryſoſtomi. ἀλλὰ πῶς ἄν τις ἡμᾶς ἀπαλλάξει αἰτίας καὶ μώμων. Meminit Allatius de Simeonum ſcriptis p. 124.

Conſtantini Porphyrogeniti de translatione earundem reliquiarum. Incipit: τί τερπνότερον τῆ νῦν ὀρωμένῃ θεάματος. MS. in Bibliothecis Romanis, Savilio teſte. Habuit etiam Allatius. Vide quæ dixi lib. V. cap. 5. p. 490.

Anonymi de earundem reliquiarum translatione. Incipit: ἦκεν ἡμῖν ἡ λαμπρὰ καὶ χαριέσσυος καὶ ποθεμένη πανήγυρις. Meminit Allatius de Simeonibus p. 121.

Anonymus Savilianus de vita Chryſoſtomi, quem è MS. Mich. Sophiani primus Savilis edidit Græce T. 8. p. 293--371. De illo MS. Codice qui hodie eſt in Bibl. Cæſarea, vide Lambecium VIII. p. 301. Scripſit poſt Conſtantinum Porphyrogenitum, quem commemorat inter ſcriptores quibus uſum ſe profitetur.

Anonymi epitome brevis vitæ Chryſoſtomi, Latine ab Herveto verſa editaque à Lipomanno T. V. ad 13. Nov. & à Surio T. 1. ad 27. Januar. Incipit: *Hic ſanctus erat quidem genere Antiochenus.*

Suidas in Ἰωάννης.

Chronicorum ſcriptores Theophanes, Cedrenus, Zonaras, Manaſſes, Glycas &c.

Nicephorus Hiſtoriæ Eccleſ. libro XIII. 2. ſeqq.

Leonis Sapientis Imperatoris Oratio Encomiaſtica, incipit: ἀρετὴν ἀνδρὸς ἐπαινεῖν κελεύομεν. Græce dedit Savilius T. 8. p. 267--290. notans ex Georgio fere collectam eſſe, nec bono judicio. Latinè ex Herveti verſione dedere Lipomannus T. V. ad Nov. 13. & Surius T. 1. ad 27. Januar. ex qua ſuppletis lacunam in edit. Græca p. 274.

Ioannis Damaſceni Encomium Ioannis Chryſoſtomi. Incipit: Ἔδει μὲν, ἔδει ὦ Ἰωάννη πάγχρυσε. Habuit Savilius, ſed editione indig-

num duxit. Cæterum è MS. Telleriano nuper Græce & Latine dedit V. C. Mich. le Quien, T. 2. Operum Damaſceni p. 886.

Theodori, Trimithuntis in Cypro Epiſcopi de vita exilio & calamitatibus S. Chryſoſtomi. Incipit : ἀγαπητὲ, ἀψευδὴς ὁ θεός. Meminit Allatius de Simeonum ſcriptis p. 81. & quædam ex eo profert Bigotius præf. ad Palladium.

Joannis Evchaitorum Metropolitæ Oratio in tres Hierarchas, Baſilium Magnum, Gregorium Theologum & Jo. Chryſoſtomum. Incipit : Πάλιν Ἰωάννης ὁ τὴν γλῶτταν χρυσᾶς, καὶ πάλιν ἡμῖν παρέφανης ὁρτή. Habuit Savilius, ſed non operæ pretium exiſtimavit edere.

Alia ejusdem quam vidit Allatius. Incipit: τρεῖς με πρὸς τεμένυμον παροτρύνουσι κίνησιν.

Philothei Patriarchæ CPol. λόγος ἐγκωμιαστικὸς in eosdem tres Hierarchas. Incipit : τὰς διδασκάλους ἡμῶν ἐπαινέσωμεν. Edidit Græce & latine Jacobus Pontanus ad calcem Dioptræ Philippi Solitarii, Ingolſtad. 1604. 4. atque inde prodiit in auctario Bibliothecæ Patrum Ducæano Pariſ. 1624. T. 2. p. 313. & Latine T. 26. Bibl. Patrum edit. Lugd. p. 217.

Nicolai Cabaſilæ in eosdem. Incipit : ὅμαιγε τῶν ἐπομαστάτων καὶ δικαιοτάτων εἶναι. MS. in Bibl. Cæſarea.

Theodori Metochitæ in eosdem.

Matthæi Camariotæ in eandem SS. Doctorum trigam. Incipit : Ἔστιν ἄλλο τι τοῖς ἁγίοις λόγοις θεσπεσιωτάτοις καὶ λόγοις ἐγκωμίοις πρεσήκει. Habuit Savilius, ſed edere non duxit tanti.

Theodori Prodromi de vita eorundem trium Hierarcharum tetraſticha, una cum aliis illius carminibus edita, ut dixi lib. V. cap. 6. p. 817.

Latini Veteres.

Innocentius I. Papa in Epiſtolis ad Chryſoſtomum & pro Chryſoſtomo ſcriptis.

Hieronymus de S. E. cap. 129.

Tripartita Hiſtoria libro X.

Marcellinus Comes in Chronico, (gravis auctor & diligens judice Valeſio ad Sozom. VII. 21.)

Anaſtaſius Bibliothecarius in Hiſtoria Eccleſiaſtica.

Vincentius Bellovacenſis ſpeculo Hiſt. lib. XVIII.

Recen-

Recentiores.

Eraſmus lib. XXVIII. Epiſt. 4. & 23. 24. XXIX. 83. ſeq. *Sixtus Senenſis* libro IV. Bibl. & *Tillemontius* T. XI. memor. Hiſt. Eccleſ. aliique qui de Scriptoribus Eccleſiaſticis agunt, nec minus Auctores Annalium & editores Operum Chryſoſtomi.

Henricus Savilii (præter ea quæ in ſua Chryſoſtomi editione) in admonitione de ſcriptoribus rerum Chryſoſtomi, & præſertim Georgio cæterisque βιογράφοις caute legendis, quam poſt *Jacobi Uſſerii* de Chryſoſtomi editionibus, antiquis interpretibus, & vitæ ſcriptoribus obſervationes in Hiſtoria literaria ſcriptorum Eccleſiaſticorum vulgavit celeberrimus *Gail. Caveus*, qui & ipſe videndus tum in eodem opere, tum in vitis Patrum Sæculi IV. Anglice atque inde Germanice itemque Belgice editis.

Georgius Garnefelt in vita Chryſoſtomi, edita Colon. 1621. 8. cum elucidationibus in imagines antiquorum Eremitarum.

Ioannes Vincartius S. I. qui vitam Io. Chryſoſtomi documentis moralibus illuſtratam vulgavit Tornaci 1639. 12.

Allegatur à quibusdam *Hugo Menardus* in Vita Chryſoſtomi Gallice edita. At non Menardus ſed *Godfridus Hermannius* auctor, qui Tillemontii (tum necdum editis) memoriis uſus illam edidit Gallice Pariſ. 1664. 4. recuſam ibid. 1669. 8. & Lugd. 1683. 8. 2. Vol. quo opere, ne idem argumentum ſusciperet, deterritum ſe profitetur Emericus Bigotius præfat. ad Palladium. *Interea*, inquit, *prodiit in lucem eximium opus de Chryſoſtomi geſtis ab eruditiſſimo & de Hiſtoria Eccleſiaſtica optime merito* Godfrido Hermanno, *Gallice conſcriptum, in quo quicquid animo conceperam, ille erudite atque eleganter occupavit, itaque nihil mihi amplius reliquum foret quàm actum agere, quod à meis moribus ſemper fuit alienum.*

Gaudentii ab Alta'mps. Romani, Vita Chryſoſtomi ſermone Italico ſcripta laudataque Proſpero Mandoſio in Bibliotheca Romana.

Theophilus Spizelius in Academia JEſu Chriſti p. 140. ſeq.

Nicolaus Caussinus. lib. XVI. de eloquent. & in Aula ſancta.

Balthaſar Kœpkenius qui nomine ſuo præterito edidit Vitam Chryſoſtomi ex Palladio, Hiſtoria Tripartita & aliis fide dignis auctoribus una cum ſpecimine Doctrinæ e ſcriptis ejus collectam, Halæ Sax. 1702. 8.

Georgii

Georgii Heidelbergeri S. I. Chryſoſtomus Catholicus.

D. *Io. Friderii Mayeri* ὃ μακαρίτου Chryſoſtomus Lutheranus. Ien. 1680. 4.

Io. Franciſci Hackii, S. I. Chryſoſtomus á Lutheraniſmo vindicatus. In Monaſterio Olivenſi, 1683. 4.

B. D. *Io. Frid. Mayeri* apologeticus pro Lutheraniſmo Chryſoſtomi. Witteb. 1686. 4.

Chriſtianus Guil. Vollandus, Mulhuſinus diſſertationibus tribus de vita, elogio & ſcriptis Jo. Chryſoſtomi, & quarta de veteribus ac fide dignis vitæ Chryſoſtomi ſcriptoribus. Witteb. 1711. 4.

III. Index Homiliarum & tractatuum Joannis Chryſoſtomi.

Aſteriſcus numeris additus tomos editionis Ducaeanæ in Novum Teſtamentum indicat.

Edit. Savil.	*Ed. Gr. Lat. Ducæi.*	
T. VII. p. 934.	deeſt	Ἀγαπᾶν τὸν θεόν. Ecloga è Chryſoſtomo, quid faciens Chriſtianus vitam æternem conſequatur.
III. 818.	* V. 951.	Ἀγάπην ζητεῖ παρ' ἡμῶν. Homil. 11. in Epiſt. ad Epheſios.
VII. 299.	deeſt	Ἀγάπην τὴν ἐρανοκλίμακα. Laus charitatis. Non videtur eſſe Chryſoſtomi.
VI. 968.	deeſt	Ἀγαπητοὶ ὅσοι ὃ βίῳ μάταιοι. De animæ ſalute. Dubium an Chryſoſtomi.
VII. 528.	deeſt	Ἀγαπητοὶ ὥσπερ μήτηρ φιλότεκνος. in Lazarum quatriduanum. Non eſt Chryſoſtomi.
V. 997.	deeſt	Ἀγγέλους ἐγκωμιάσαι χρή. in SS. Archangelos. Dubium an Chryſoſtomi, licet ſub ejus nomine occurrit in MSS. ut apud Lambec. VIII. p. 237.

	Savil.	Ducæi.
Ἀεὶ μὲν, ἀδελφοὶ, τὴν τοῦ θεοῦ φιλανθρωπίαν. In parabolam de filio prodigo. Vertit Fronto Ducæus.	VII. 539.	VI. 308.
Ἀεὶ μὲν, μάλιστα δὲ νῦν ἄνακμον ἐστὶν. In Eutropium Evnuchum ad altare Ecclesiæ confugientem, cui jus asyli abrogare conatus fuerat. Vertit Sigismundus Gelenius. De hac Oratione vide Nicephorum XIII. 4.	VIII. 67.	IV. 481.
Ἀεὶ μὲν, μάλιστα δὲ ὅταν τῶν ἁγίων. 28. in Epist. ad Hebræos.	IV. 570.	*VI. 931.
Ἀεὶ μὲν μνημονεύειν θεοῦ. homilia de pœnitentia. Dubium an Chrysostomi.	VI. 905.	deest.
Αἱ ἀθυμίαι καὶ αἱ φροντίδες. 10. in Epist. ad Philipp.	IV. 58.	*VI. 95.
Αἱ εὐπραγίαι τοὺς ἀπροσέκτους. 84. in Johannem.	II. 912.	*II. 542.
Αἱ τῶν μαρτύρων ἑορταὶ. In martyres. vertit Fronto Ducæus.	V. 618.	V. 696.
Αἱ τῶν νηπίων φιλότεκνοι. in illud Matth. X. 34. *ignem veni mittere in terram.* Non est Chrysostomi.	VII. 478.	deest.
Αἱ τῶν ὑδάτων πηγαὶ. de jejunio. Dubium an Chrysostomi.	VI. 935.	deest.
Ἀκούσατε ἀδελφοί. Manifeste spuria & ideo à Savilio omissa, cujus vide notas T. 8. p. 857. Inscribitur : εἰς τὸ γερόντιον τοῦ ἁγίου Μακαρίου.	deest.	deest.
Ἄκουσον ὦ ἡγεμὼν μετ' ἀκριβείας. MS. in Bibl. Palatina, sed itidem spurium atque ideo à Savilio prætermissum. Inscribitur : ἐκ τῶν δεήσεων τοῦ προφήτου Δανιὴλ, καὶ περὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ περὶ τῆς συντελείας τοῦ κόσμου, καὶ περὶ Ἀντιχρίστου.	deest.	deest.
Ἀλλὰ νῦν πολλοὶ καὶ δυσχεραίνουσι. In 121. Psalmum.	I. 788.	III. 375.

Savil.	Ducai.	
I. 815.	III. 414.	Ἀλλαχῆ μὲν ἀντὶ τῆς μνήμης τῶν προγόνων. in Psalm. 131.
IV. 770.	*III. 254.	Ἅμα χειροτονηθέντες ἐξῆλθον. 28. in Acta.
VI. 754.	I. 743.	Ἀμφοτέρων ἕνεκα προσήκει. 1. de precatione. Vertit Pomponius Brunellus. Libri ambo de orando DEum prodierunt separatim Græce Antwerp. 1579. 8. ex officina Plantiniana.
VII. 275.	VI. 523.	Ἀναγκαῖον ἐν τῷ παρόντι καιρῷ. De negatione Petri, & de Cruce, & Josepho figura Christi. Vertit Fronto Ducæus.
III. 416.	*V. 289.	Ἀναγκαῖον καὶ ἓ παρόντος ἐγκλήματος 27. in 1. ad Corinth.
III. 364.	*V. 202.	Ἀναγκαῖον πρῶτον εἰπεῖν τί βέλεται. 20. in 1. ad Corinth.
II. 781.	*II. 344.	Ἀναίσχυντον ἡ καρία. 54. in Johannem.
IV. 506.	*VI. 829.	Ἀναμίγνυσι τὰ ταπεινὰ. 14. in Epist. ad Hebræos.
VII. 657.	deest.	Ἄνδρες φιλόξενοι καὶ φιλόξενοι. in SS. Theophania. Gregorii Thavmaturgi est.
III. 810.	*V. 938.	Ἀνεδείχθη τῆς ἁλύσεως ἓ Παύλου ἡ ἰσχύς. 9. in Epist. ad Ephesios.
VII. 364.	deest	Ἀνέστη τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ. In resurrectionem CHristi. Non est auctor Chrysostomus sed Eusebius Alexandrinus.
VII. 465.	deest	Ἀνέτηλεν ἡμῖν σήμερον. In caput jejunii. Non est Chrysostomi.
II. 590.	*II. 60.	Ἂν τῶν προτέρων ἀμνημονεύητε νοημάτων. 8. in Johannem.
I. 893.	III. 527.	Ἀνωτέρω ἐν μὲν τῷ τεσσαρακοστῷ τετάρτῳ καὶ ἑκατοστῷ. in Psalm. 146.
IV. 730.	*III. 195.	Ἄξιον ἐνταῦθα διαπορῆσαι 21. in Acta.
III. 541.	*V. 495.	Ἄξιον ζητῆσαι πρότερον. 1. in 2. ad Corinth.
IV. 374.	*VI. 609.	Ἄξιον ζητῆσαι πῶς καλεῖ Τιμόθεον. 10. in 2. ad Timoth.

Ἄξιον

	Savil.	Ducai.
Ἄξιον θαυμάσαι τὸν μαθητάς. 46. in Matthæum.	II. 293.	*I. 506.
Ἅπαλαι πατελάμπει μὲν ὤδινον. In Natalem JEsu Christi. Vertit Petrus Pantinus Tiletanus, Decanus Bruxellensis. Antw. 1601. 8.	V. 511.	V. 418.
Ἀπωλίας μὲν ἂν ἐγκωμιάσαι. In Maccabæos. Vertit Fronto Ducæus.	V. 637.	I. 549.
Ἀπαντας μὲν φιλῶ ἓς ἀγάπῃ. in illud 1. Cor. XI. 1. utinam tolerassetis paululum insipientiæ meæ. Vertit incertus.	V. 391.	V. 332.
Ἀπαντες μὲν ἄνθρωποι. De Spe. Non est Chrysostomi.	VII. 293.	deest.
Ἀπαρτίσας τὴν προτέρων ἐντολήν. 17. in Matthæum.	II. 118.	*I. 209.
Ἀπαρτίσας τὸν περὶ ἐλεημοσύνης λόγον. 21. in ad Corinth.	III. 657.	*V. 690.
Ἀπαρτίσας τὸν περὶ δογμάτων λόγον. 43. in 1. ad Corinth.	III. 529.	*V. 475.
Ἀπαρτίσας τὸν περὶ τῶν εἰδωλοθύτων. 26. in 1. ad Corinth.	III. 407.	*V. 272.
Ἀπαρτίσας τὸν περὶ τῶν οἰκείων ἐγκωμίων. 27. in 2. ad Corinth.	III. 688.	*V. 743.
Ἀπαρτίσας τὸν περὶ τῶν πνευματικῶν. 38. in 1. ad Corinth.	III. 494.	*V. 417.
Ἅπας μὲν καιρός. in Pharisæum & meretricem. Non est Chrysostomi.	VII. 357.	deest.
Ἀπεδείχθη τῆς ἀλύσεως. 9. in Epist. ad Ephesios.	III. 810.	*V. 938.
Ἀπεθέμεθα τῆς πηγείας τὸ φορτίον. De resurrectione Christi. Vertit Fronto Ducæus. Ingolstad. 1595.	V. 581.	V. 467.
Ἀποικίζει ὁ θεὸς. in Abraamum & Isaacum. Non est Chrysostomi.	VII. 394.	deest.
Ἀπολογεῖται λοιπὸν ὑπὲρ τῆς ἐπιστολῆς. 15. in 2. ad Corinth.	III. 629.	*V. 643.

Savil.	*Ducæi.*	
deeſt.	deeſt.	Ἀποστολικὴν ὑμῖν σήμερον βούλομαι παραθεῖναι τράπεζαν. De Melchiſedecho homilia primum edita ab V. C. Erico Benzelio ex MS. Barocciano, Gr. Lat. cum notis in ſupplemento homiliarum Chryſoſtomi Upſal. 1708. 4. p. 86--96.
V. 375.	V. 308.	Ἀποστολικὴς ὑμῖν ἐξηγήσεως χρέος. in illud 1. Cor. IV. 13. Habentes autem eundem ſpiritum Fidei. Vertit Sigismundus Gelenius.
I. 433.	II. 606.	Ἀπὸ τῆς ἀγάπης Ἐ. Ἰακώβ. 55. in Geneſin.
VI. 546.	I. 147.	Ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς καὶ τῶν αὐτῶν προοιμίων. Homilia 13. ad Antiochenos.
VI. 595.	I. 222.	Ἀπὸ τῆς ῥήσεως ἀφ' ἧς ἀεί. 20. ad Antiochenos.
III. 352.	*V. 182.	Ἀπὸ Ἐ πεπορνευκότος ὅτι τὸν πλέον. 18. in 1. ad Corinth.
VI. 443.	IV. 834.	Ἄρα ἀληθῆ τὰ συμβάντα. Prima concio, habita à Chryſoſtomo, cum presbyter Antiochiæ eſſet deſignatus. Vertit incertus.
VI. 763.	I. 630.	Ἄρα ἐμέμνησθε ἡμῶν. De pœnitentia, cum rure ipſe rediiſſet. Vertit incertus.
II. 8.	*I. 14.	Ἄρα ἐμέμνησθε τῆς εὐαγγελίας. 2. in Matthæum.
V. 321.	V. 226.	Ἄρα ἐπαιδεύθητε μηδὲν εἶναι. In illud Rom. XVI. 3. ſalutate Priſcillam. Vertit Sigismundus Gelenius.
VI. 346.	I. 452.	Ἄρα κέρδος ἐλάβετε. V. adverſus Judæos.
V. 6.	II. 734.	Ἄρα μέμνησθε τῶν ζητημάτων. Cur de aliis creaturis DEUS dixit *fiat*, de homine *faciamus*. Vertit Fronto Ducæus.
II. 603.	*II. 81.	Ἄρα μὴ εἰς κενὸν τρέχομεν. 12. in Johann.
VI. 792.	I. 621.	Ἄρα οἶδατε πόθεν. De eleemoſyna & in decem virgines. Vertit incertus.

Ἄρα

	Savil.	Ducæi.
Ἆρα ἐ μεγάλα τινὰ καὶ ὑπερφυῆ. 16. in Epist. ad Rom.	III. 133.	*III. 224.
Ἆρα ταῦτα φρενητά; ἆρα ταῦτα ἀνεκτά; de Pauli conversione. Vertit Fronto Ducæus.	VIII. 60.	V. 564.
Ἆρα τί γένοιτ' ἂν ἀνοητότερον; 44. in Matthæum.	II. 280.	*I. 485.
Ἀρτίως ἠκούσαντες ἔ ὑμνογράφου. In Psalmum 50. primus edidit Cotelerius ex Codice Scorialensi cum versione F. Gabrielis à S. Hieronymo, Monachi Paris. 1661. 4. p. 41. -51. Lacuna p. 42. supplenda his verbis: ἀπάλλαξόν με τῆς ἀῤῥωστίας, *libera me ab infirmitate mea.* Ita Clariss. Benzelius è Codice Barocciano.	deest.	deest.
Ἀσαφῶς σφόδρα εἰρηται. 28. in 2. ad Corinth.	III. 693.	*V. 750.
Ἆσμα καινὸν ἄσωμεν, λαοί. in adorationem Crucis. Non est Chrysostomi, Edidit velut incerti Græce & Latine Gretserus T. 2. de Cruce p. 190.	VII. 493.	deest
Αὗται αἱ ὠδῖναι τῆ πρωτέρα. 79. in Matthæum.	II. 487.	*I. 826.
Ἀχλύς τις παχεῖα. 11. in 1. ad Thessalon.	IV. 215.	*VI. 351.
Βαβαὶ πόση πήρωσις ἔ προδότου. 83. in Matthæum.	II. 509.	*I. 865.
Βαθεῖαν τομὴν τοῖς ἀρπάζουσι. In illud, Pater, si possibile est Matth. XXVI. 39. Vertit Fronto Ducæus.	V. 213.	V. 114.
Βασιλέως μὴ ἔ ἐπιγάμου. de pœnitentia & eleemosyna. Incertum an Chrysostomi.	VI. 917.	deest
Βασιλικῶν μυστηρίων ἑορτήν. In salutationem Mariæ ab Angelo factam. Non est Chrysostomi.	VII. 249.	deest
Βέλτιον μαθεῖν ὅσῳ κόσμῳ. De jejunio & temperantia. Vertit Balthasar Etzelius.	VII. 810.	VI. 591.

Savil.	*Ducæi.*	
VII. 814.	VI. 696.	Βούλει μαθεῖν πόσον τὸ ὀργίζεσθαι κακόν. De ira & furore. Vertit idem Etzelius.
VII. 720.	VI. 650.	Βούλεσθε ἴδωμεν τίνα ἡδονήν. De ingluvie & ebrietate. Vertit Balthasar Etzelius.
I. 489.	II. 683.	Βούλεσθε καὶ σήμερον τὴν κατὰ τὸν Ἰωσὴφ ἱστορίαν. 64. in Genesin.
deest	VI. 710.	Βούλεσθε προθῶμεν ὑμῖν. De Patientia Jobi. Vertit Lælius Tifernas & Balthasar Etzelius.
I. 398.	II. 555.	Βούλεσθε σήμερον τὰ λείψανα. 50. in Genesin.
VIII. 53.	V. 545.	Βούλεσθε τήμερον, ἀγαπητοὶ, παρέντες μεγάλα πάνυ. Homilia sexta de laudibus Pauli Apostoli. Vertit Anianus.
I. 97.	II. 136.	Βούλομαι σήμερον, ἀγαπητοὶ, θησαυρὸν ὑμῖν πνευματικὸν ὑπανοῖξαι. 16. in Genesin.
I. 30.	II. 43.	Βούλομαι τῆς συνήθους ἅψασθαι διδασκαλίας, καὶ ἀναδύομαι 6. in Genesin.
V. 175.	V. 126.	Βούλομαι τῆς συνήθους ἅψασθαι πάλιν διδασκαλίας, καὶ τὴν πνευματικὴν ὑμῖν τράπεζαν παρατεθεῖναι. Ad eos qui ad ludos Circenses proficiscuntur, & in illud Matthæi. VII. 13. intrate per angustam portam. Vertit Fronto Ducæus.
IV. 495.	*VI. 812.	Βυλόμεθα ὁ Παῦλος τὸ Πρὸς Ἑβραίους. 12. in Epist. ad Hebr.
VII. 665.	VI. 557.	Βυλόμεθα φιλάνθρωπος. de Dilectione. Vertit Balthasar Etzelius.
VII. 682.	VI. 674.	Βυλόμεθα τὸν πεφυσιωμένον. De superbia & inani gloria. Vertit Balthasar Etzelius.
V. 123.	III. 705.	Βραχὺς ὁ καιρὸς ἵνα καλῶς ἱερηκότες. in Psal. XLVIII. 16. Vertit Fronto Ducæus.
II. 837.	*II. 429.	Γλυκὺς ὁ παρὼν βίος. 66. in Johannem.
II. 870. & VII. 694.	*II. 480.	Δειλὴν καὶ ἄνανδρον τὴν ψυχὴν ἡ ἁμαθία ποιεῖ. 76. in Johannem.
II. 706.	*II. 232.	Δεινὸν ἡ ἁμαρτία, δεινὸν, καὶ ψυχῆς λύμη. 37. in Johannem.

Δεινὸν

	Savil.	Ducai.
Δεινὸν ἡ βασκανία, ἀγαπητὲ, δεινὸν. 15. in Johannem.	II. 616.	*II. 96.
Δεινὸν ὁ τῆς δόξης ἔρως. 29. in Johannem.	II. 673.	*II. 183.
Δείξας ὅσον τὸ ἐπαθλον. 14. in Epist. ad Rom.	III. 112.	*IV. 189.
Δείξας ὅτι πολὺ χρήσιμον τὸ συγκαλαβ. 23. in 1. ad Corinth.	III. 387.	*V. 240.
Δείξας τῆς ἀγάπης τὴν ὑπεροχήν. 34. in 1. ad Corinth.	III. 465.	*V. 371.
Δείξας τὸ Διάφορον. 19. in Epist. ad Hebr.	IV. 530.	*VI. 866.
Δέομαι καὶ ἀνὶβολῶ. De liberorum educatione. Vertit Balthasar Etzelius.	VII. 823.	VI. 788.
Δεῦτε πάντες, ἀδελφοί, de precatione. Non est Chrysostomi.	VII. 476.	deest
Δεῦτε φίλοι σήμερον. in JESU transfigurationem. Non est Chrysostomi sed Procli CPol. inter cujus Homilias sæpius edita ab Elmenhorstio, Riccardo, Combefisio.	VII. 332.	deest
Διαγράψωμεν, ἀγαπητοὶ, τὰ τῆς μετανοίας. de pœnitentia. Dubium an Chrysostomi.	VI. 924.	deest
Διαλεγόμενος περὶ ἐπισκόπων. 11. in 1. ad Timoth.	IV. 289.	*VI. 470.
Διαλεχθεὶς περὶ ἐλπίδος. 6. in Epist. ad Hebræos.	IV. 462.	*VI. 749.
Διαλεχθεὶς περὶ ἐπισκόπων, περὶ Διακόνων. 16. in 1. ad Timoth.	IV. 316.	*VI. 516.
Διαλεχθεὶς περὶ τῆς θεῦ λόγου. 5. in Johannem.	II. 583.	*II. 49.
Διανασῶμεν, παρακαλῶ, καὶ συντείνωμεν. In 109. Psalmum.	I. 721.	III. 277.
Διὰ τί λέγεται εὐαγγέλιον; Libellus quæstionum in Matthæum, Græce ineditus, latine ab interprete Christophoro Serrarigio vulgatus Venet. 1554. qui Tito Bostrensi tribuit.	deest.	deest.

Διὰ

Savil.	*Ducai.*	
II. 170.	*I. 300.	Διὰ τί μὴ εἶπεν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα. 25. in Matthæum.
IV. 140.	*VI. 229.	Διὰ τί μὴ παραταχῇ καὶ ἐν πάσαις. 10. in Epist. ad Colossi.
VII. 354.	deest	Διὰ τί ἐβαπτίσθη πάντας. in Jordanem fluvium. Non est Chrysostomi.
II. 525.	*I. 887.	Διὰ τί ταῦτα ἐποίουν, ἀναιρεῖν μέλλοντας. 86. in Matthæum.
IV. 96.	*VI. 159.	Διὰ τοῦτο, ποῖον. 2. in Epist. ad Colossi.
VII. 796.	VI. 583.	Διὰ τοῦτο συνεχῶς. De pœnitentia. Vertit Balthasar Etzelius.
II. 549.	*I. 926.	Διὰ τούτους τοὺς τελώνας. 91. in Matthæum.
II. 584.	*II. 52.	Διὰ τοῦτο, ὦ πολυπάθητα τέκνα. 6. in Iohannem.
V. 274.	V. 151.	Διὰ χρόνου πρὸς τὴν μητέρα ἡμῶν. In inscriptionem Actorum Apostolicorum. Vertit Fronto Ducæus.
III. 184.	*IV. 307.	Διδάξας αὐτοὺς πῶς πρὸς ἀλλήλους. 22. in Epist. ad Rom.
III. 799.	*V. 920.	Διδασκάλων ἐστὶν ἀρετή. 8. in Epist. ad Ephes.
III. 620.	*V. 628.	Διηγησάμθ. ὅτι περὶ τῶν ἐκεῖθεν πεφασμένων. 13. in 2. ad Corinth.
deest.	deest.	Διηγήσατο ἡμῖν τις γέρων πάνυ ἐναρέτ. Spuria & ideo à Savilio omissa. Inscribitur περὶ τῶν ἀπολιμπανόντων ἐν ταῖς θείαις συνάξεσι.
V. 540.	III. 712.	Διηνύσαμθ. τῆς νηστείας τὴν πλεῖν. In magnam hebdomadem. Vertit Petrus Nannius.
III. 357.	*V. 191.	Διορθώσας τὰ χαλεπώτατα ἐγκλήματα. 19. in 1. ad Corinth.
I. 937.	deest	Δοκεῖ μὲν ὁ ψαλμὸς ἑτ. in Psalmum CII. non est Chrysostomi.
I. 604.	III. 134.	Δύσκολον μὲν ἀρετὴ καὶ δυσκατόρθωτον. In Psalmum undecimum.

ἐβδο-

	Savil.	Ducai.
Ἐβουλόμην, ἀγαπητοί, τῆς κατὰ τὸν Παλαμάχην. In Iudæ proditionem. Multa eadem ſunt in Homilia quæ incipit Ἀλλὰ ἀνώγεω σήμερον, quam cum hac junctim columnis ex adverſo poſitis excudi Savilius curavit.	V. 547.	deeſt.
Ἐβουλόμην εἰς τὸν ἅγιον διανίψαι. In proditionem & pedilavium. Dubium an Chryſoſt.	V. 893.	deeſt.
Ἐβουλόμην παρεῖναι τῇ ἑβδόμῃ. In Pſalmum quadrageſimum quartum.	I. 631.	III. 178.
Ἐβουλόμην ὑμῖν ἀποδοῦναι τὰ λειψανα. primus ex λόγοις ſex adverſus Judæos, editis cum verſione & notis à Dav. Hoeſchelio, Auguſtæ Vindel. 1602. 8.	VI. 366.	I. 383.
Ἐγείρει τὸν ὁπλίτην εἰς πόλεμον. In Pſal. XCV. 1. Lacunas hujus homiliæ ex MS. Barocciano ſupplet V. C. Ericus Benzelius in ſupplemento Homiliarum Chryſoſtomi, Upſal. 1708. 4. p. 97. ſeq. & jam ſuppleverat Græceque & Latine integram ediderat Cotelerius Pariſ. 1661. 4. p. 51. ſeq. è Codice Scorialenſi.	VII. 561.	deeſt.
Ἔγνωτε πρώην. Homilia 8. ad Antiochenos.	VI. 518.	I. 100.
Ἐγὼ μὲν ἐβουλόμην ἀποδοῦναι τὸ χρέος. In S. Martyrem Babylam. Vertit Fronto Ducæus.	V. 438.	I. 639.
Ἐγὼ μὲν ἤλπιζον. Adverſus eos qui ajunt à dæmonibus gubernari mundum. Vertit Fronto Ducæus.	VI. 680.	V. 699.
Ἐγὼ μὲν καὶ σήμερον πρὸς τὰ τῶν αἱρετικῶν. De B. Philogonio. Vertit Eraſmus.	V. 505.	I. 349.
Ἐγώ σε ὁρῶν ὦ μακάριε Δημήτριε. Liber 1. de compunctione cordis ad Demetrium Monachum. Vertit incertus.	VI. 138.	IV. 98.
Ἔδει καὶ τήμερον καὶ τῇ προτέρᾳ ταῦτα. Homilia 15. ad Antiochenos.	VI. 560.	I. 168.

Savil.	*Ducæi.*	
II. 1.	*I. 1.	Ἔδει μὲν ἡμᾶς μηδὲ δεῖσθαι. Prima in Matthæum Homilia, præmissa etiam Græce Novo Testamento quod vulgavit Rob. Stephanus 1550. fol.
deest.	V. 879.	Ἔδει μὲν ἡμᾶς τοσαύτης λόγων πηγῆς. In memoriam S. Bassi, Martyris. Vertit Fronto Ducæus qui edidit è Codice Cardinalis Perronii.
VI. 84.	IV. 138.	Ἔδει μὲν ἡμᾶς, ὦ φίλτατε πάντων ἐμοὶ Σταγείρι. Ad Stagirium ascetam dæmonio agitatum, consolatorius, de providentia. Vertit incertus.
I. 554.	III. 58.	Ἔδει μὲν ἅπαντας ἀκριβῶς τῶν γραφῶν. In Psalmum septimum.
IV. 511.	*VI. 837.	Ἔδειξεν ἀπὸ τῆς ἱερείας. 15. in Epist. ad Hebræos.
IV. 848.	*III. 377.	Ἔδει πολλῆς τῆς ἀκριβείας. 43. in Acta.
VII. 565.	VI. 26.	Ἐθαύμασα μεθ' ὑμῶν ὦ φιλόχριστοι. In Abrahami dictum Gen. XXIV. 2. Pone manum tuam sub femur meum. Vertit Io. Iac. Beurerus.
V. 234.	V. 42.	Ἐθαύμασα τὴν ἀγάπην ὑμῶν: secunda de Lazaro. Vertit Erasmus.
III. 212.	*IV. 355.	Ἐθαύμασα αἰεὶ τῷ Παύλῳ εἰς εὐχάς. 27. in Epist. ad Rom.
I. 900.	III. 539.	Ἐθαύμασα τοιοῦτον τοῖς ἁγίοις. in Psalm. 148.
VII. 872.	deest. 1.	Εἰ βούλεσθε, προθῶμεν. De patientia, ecloga.
VI. 893.	deest.	Εἰ βουλοίμεθα νήφειν. Quod animæ curam curæ corporis præferre debemus.
VI. 55.	IV. 584.	Εἰ δάκρυα καὶ στεναγμός. ad Theodorum lapsum, paræneſis* in Savilii edit. prima: rectius in Ducæi secunda. Vertit incertus.
deest.	deest.	Εἰ δὲ καὶ ἦν πρὸς τοῖς ἄλλοις. In cœcum à nativitate. Manifeste spuria, atque ideo à Savilio omissa.

Ἐδεῖς

* Vide Valesium ad Sozom. VIII. 2.

	Savil.	Ducai.
Εἰδὲς καὶ ἐν τῇ πρωτέρᾳ καὶ ἐν ταύτῃ. 70. in Matthæum.	II. 436.	*I. 743.
Εἰδὲς ἅπαντα εἰς ἔλεγχον γινόμενα. 7. in Matth.	II. 43.	*I. 77.
Εἰδὲς δὲ Παῦλος τὴν σύνεσιν. 30. in Acta.	IV. 779.	*III. 269.
Εἰδεπε, ἀγαπητοὶ, πῶς ἐδεῖν ἐρῶν. 39. in Geneſin.	I. 316.	II. 441.
Εἰδεπε ἐκ τῶν χθὲς ἡμῖν εἰρημένων, δὲ Ἰωσήφ. 65. in Geneſin.	I. 500.	II. 697.
Εἰδεπε ἐν τοῖς ἤδη ῥηθεῖσιν. 23. in Geneſin.	I. 163.	II. 227.
Εἰδεπε θεὸς δύναμιν, εἴδετε θεὸς φιλανθρωπίαν. in terræ motum & in divitem ac Lazarum. Primus edidit cum verſione Fronto Ducæus, Burdigalæ 1605. Lacuna ingens è Codice Barocciano ſuppleta ab Erico Benzelio V. C. in ſupplemento Homiliarum Chryſoſtomi Græce & Lat. edito Upſal. 1708. 4. pag. 26–35.	VI. 670.	V. 87.
Εἰδεπε πολιὰν σφενδόνησαν (ἀκέφαλος) In Abrahamum Patriarcham. Vertit Fronto Ducæus.	V. 653	I. 797.
Εἰδετε τῇ πρωτέρᾳ χειμαπῇ. De pœnitentia Regis Ahab. Vertit Fronto Ducæus. Lambec. VIII. p. 232.	VI. 779.	V. 897.
Εἰδεπε χθὲς, ἀγαπητοὶ, δὲ παρεμάρχει τὴν ἀνδρείαν 48. in Geneſin.	I. 385.	II. 538.
Εἰδετε χθὲς δικαιοῦ φιλανθρωπίαν. 18. in Geneſin.	I. 118.	II. 165.
Εἰδετε χθὲς καὶ δὲ καινῶν τῶν ἀπάντων. 59. in Geneſin.	I. 458.	II. 640.
Εἰδετε χθὲς καὶ δὲ τελώνου τὴν πολλὴν εὐγνωμοσύνην. 54. in Geneſin.	I. 419.	II. 586.
Εἰδετε χθὲς λῃσοῦ εὐγνωμοσύνην. In ſepulturam & reſurrectionem CHriſti. Dubium an auctor Chryſoſtomus.	V. 912.	deeſt
Εἰδετε χθὲς δὲ φιλανθρώπου δεσπότου. 27. in Geneſin.	I. 204.	II. 284.

Savil.	Ducæi.	
V. 621.	I. 533.	Εἰ ἐν τῇ γῇ ταῦται. In S. Julianum Martyrem. Vertit Fronto Ducæus.
VI. 55.	IV. 584.	Εἰ καὶ δάκρυα καὶ στεναγμὸς ἦν. ad Theodorum lapsum.
V. 771.	deest.	Εἰ καὶ ἐθόλωσεν ἡμᾶς. In Cananeam. Dubium an Chrysostomi.
VI. 784.	IV. 487.	Εἰ καὶ χθὲς, ὑμῶν ἀπελείφθην. De pœnitentia. Vertit Godfridus Tilmannus.
IV. 517.	*VI. 845.	Εἰκὸς ἦν πολλοὺς τῶν ἀσθενεστέρων. 16. in Epist. ad Hebræos.
V. 995.	VI. 268.	Εἰκότως καὶ τήμερον. In SS. duodecim Apostolos. Vertit Gerh. Vossius. Rom. 1580.
III. 482.	*V. 397.	Εἰκότως μὴ τὴν πολλὴν κατασκευήν. 36. in 1. ad Corinth.
V. 31.	II. 773.	Εἰ μὴ ἦν δυνατόν. De Abraami & Nohæ nominum mutatione. Vertit Fronto Ducæus.
II. 559.	*II. 9.	Εἰ μὴ ἰωάννης ἡμῖν ἔμελλε διαλέγεσθαι. Hom. 1. in Iohannem.
IV. 500.	*VI. 819.	Εἰ μὴ ἦν τελείωσις. 13. in Epist. ad Hebræos.
V. 66.	II. 810.	Εἰ μὴ δοκῶ προσκοπὴς τισιν. De Anna & de Samuelis educatione. Vertit Erasmus.
III. 584.	*V. 568.	Εἶπεν ὅτι λίθιναι αἱ πλάκες. 7. in 2. ad Corinth.
III. 162.	*IV. 272.	Εἶπεν ὅτι οὐκ ἀπώσατο ὁ θεός. 19. in Epist. ad Rom.
IV. 50.	*VI. 83.	Εἶπεν ὅτι τὰ καθ' ἐμὲ εἰς προκοπήν. 9. in Epist. ad Philipp.
III. 267.	*V. 41.	Εἶπεν ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ. 5. in 1. ad Corinth.
I. 831.	III. 439.	Εἰπὼν ἄνω ὧθι τῆς εὐεργεσίας. in Psalm. 135.
II. 133.	*I. 405.	Εἰπὼν ἐκεῖνα τὰ φοβερὰ καὶ φεικώδη. 35. in Matthæum.
IV. 221.	*VI. 361.	Εἰπὼν ἐν τῇ πρωτέρᾳ ἐπιστολῇ. 1. in 2. ad Thessalon.
III. 548.	*V. 507.	Εἰπὼν μίαν καὶ πρώτην. 2. in 2. ad Corinth.
III. 401.	*V. 263.	Εἰπὼν, ὅτι ἀδύνατον ποτήριον. 25. in 1. ad Corinth.

	Savil.	Ducæi.
Εἰπὼν ὅτι ἐφ' ὅσον ἐμοὶ ἐθνῶν ἀπόστολος. 29. in Epist. ad Rom.	III. 220.	*IV. 368.
Εἰπὼν ὅτι οὐδὲν λείπει τῷ Ἕλληνι. 6. in Epist. ad Rom.	III. 36.	*IV. 60.
Εἰπὼν ὅτι ὑπόδικος ἐγένετο ὁ κόσμος. 8. in Epist. ad Rom.	III. 54.	*IV. 91.
Εἰπὼν περὶ τῆς ἀναγκαίας τροφῆς. 23. in Matthæum.	II. 154.	*I. 271.
Εἰπὼν περὶ τῆς τοῦ θεοῦ φιλανθρωπίας. 6. in Epist. ad Titum.	IV. 406.	*IV. 662.
Εἰπὼν περὶ τῶν κακῶν τῶν τὴν πόλιν καταληψομένων. 77. in Matthæum.	II. 473.	*I. 804.
Εἰπὼν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον. 14. in Epist. ad Ephes.	III. 834.	*V. 979.
Εἰπὼν ὧν ἐτύχομεν. 4. in Epist. ad Colos.	IV. 113.	* VI. 187.
Εἰρηται ἡμῖν τὰ περὶ τῶν αἱρετικῶν. 7. in Epist. ad Philipp.	IV. 38.	*VI. 62.
Εἰς θάνατος ἡ ἁμαρτία. Spuria & ideo à Savilio omissa. Inscribitur: ὅτι δεῖ τὸν χριστιανὸν φοβεῖσθαι τὸν θάνατον, καὶ περὶ μετανοίας καὶ ἐξομολογήσεως.	deest.	deest.
Εἰς Ἱεροσόλυμα οὐκ ἀθρόον ἀναβάνει. 66. in Matthæum.	II. 411.	*I. 701.
Εἰσὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων. 3. in 2. ad Thessalon.	IV. 230.	*VI. 375.
Εἰσί τινες τῶν ἐντεῦθεν. De virtute & vitio. Vertit Balthasar Etzelius.	VII. 700.	VI. 775.
Εἰς καιρὸν ἡ δ' Πνεύματος ἠχονόμησε χάρις. in 1. Tim. V. 9. Vidua eligatur &c. Vertit Fronto Ducæus.	V. 425.	V. 387.
Εἰς καιρὸν ὑπεψάλαμβε ἅπαντες. Homilia 17. ad Antiochenos.	VI. 574.	I. 190.
Εἰς τρεῖς διείλε μερίδας. 4. in Matthæum.	II. 19.	*I. 24.
Εἰ τις ἐπὶ τοῖς αἱρετικοῖς ἀχθέλοι. 8. in 2. ad Timoth.	IV. 364.	*VI. 592.

Savil.	*Ducæi.*	
V. 916.	deest.	Εἰ τις εὐσεβὴς καὶ φιλόθεος. Catecheticus sermo brevis in Pascha. Dubium an Chrysostomi.
VII. 806.	VI. 685.	Εἰ τις θυμὸ ἔχει πλησίον. De odio & inimicitiis. Vertit Balthasar Etzelius.
II. 720.	*II. 254.	Εἰ τις χώραν μεταλλικὴν ἀνορύττειν. 39. in Johannem.
VII. 905.	deest.	Εἰ τοῖς οἰκέταις ὁ Παῦλος. de imitando servorum obsequio ut similiter Deo obediamus, ecloga.
IV. 275.	*VI. 445.	Εἰ τὰς κοινὰς βάλεται λύεσθαι. 7. in 1. ad Timoth.
VII. 405.	deest	Ἑκατοντάρχῃ τινὸς δοῦλος. In Centurionem. Non est Chrysostomi.
V. 882.	deest	Ἐκ θαυμάτων ἐπὶ θάυματα. In ramos palmarum. Incertum an Chrysostomi.
V. 206.	I. 372.	Ἐκ πολέμου χθὲς ἐπανήλθομεν, de petitione filiorum Zebedæi. Vertit Fronto Ducæus.
VII. 256.	deest.	Ἐκ τῶν δεῖται ὡς. In Psal. XCII. 3. Dubium an Chrysostomi.
I. 56.	II. 79.	Ἐλάττων ἡμῖν ὁ σύλλογος σήμερον. 10. in Genesin.
VII. 530.	deest.	Ἔλυσε τὸν Λάζαρον τὸ φῶς. In Lazarum quatriduanum. Non est Chrysostomi.
I. 338.	II. 473.	Ἐμάθομεν ἐκ τῶν χθὲς ἀνεγνωσμένων. 42. in Genesin.
VII. 307.	deest.	Ἐμνήσθην τοῦ θεοῦ. In CHristi incarnationem. Dubium an Chrysostomi.
IV. 618.	* III. 177.	Ἐμοὶ δοκεῖ ταῦτα ὧν ἐν Σαμαρείᾳ. 19. in Acta.
IV. 1.	IV. 1.	Ἐμοὶ πολλοὶ μὲν ἐγένοντο φίλοι. Liber 1. de sacerdotio. Germani Brixii Altissiodorensis versionem emendavit Fronto Ducæus.
V. 282.	V. 164.	Ἐνεκάλεσαν ἡμῖν τινες. Ad eos qui reprehenderunt procœmiorum prolixitatem. Vertit incertus.

Ἐντυ-

	Savil.	Ducæi.
Ἐνεπάγησαν ἔθνη ἐν διαφθορᾷ. 64. in Iohannem.	II. 830.	*II. 417.
Ἔνθα κατέλυσεν, ἐντεῦθεν ἄρχεται. in Pſal. 145.	I. 890.	III. 525.
Ἐν Ἰουδαίοις οἱ τύποι. in Paſcha. Dubium an Chryſoſtomi.	V. 927.	deeſt.
Ἐν μὲν τοῖς ἔμπροσθεν ἔδειξεν. 18. in Epiſt. ad Hebr.	IV. 526.	*VI. 860.
Ἐνόμιζον μεγάλα τινὰ καὶ ὑπερφυῆ. ad Rom. XIV. 10. & in ſecundum CHriſti adventum. Vertit Fronto Ducæus.	V. 782.	VI. 543.
Ἐνόμισε μέγα τι λέγειν ὁ Πέτρος. 62. in Matthæum.	II. 388.	*I. 662.
Ἐν παντὶ καιρῷ. Manifeſte ſpuria, & ideo à Savilio omiſſa: Inſcribitur εἰς τὴν πόρνην.	deeſt.	deeſt.
Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐν αἷς ἐνηστεύομεν ἅπαντες. in Heliam & in viduam. Vertit Fronto Ducæus.	VIII. 26.	V. 646.
Ἐντεῦθα ἅπτ πρὸς ὁμοτίμους. 1. in Epiſt. ad Philippenſes. Primus Græce edidit vertitque Eraſmus Baſileæ.	IV. 5.	*VI. 6
Ἐντεῦθα κατέλυσε τὰς ᾠδὰς ἀναβαθμῶν ψαλμούς. in Pſal. 133.	I. 820.	III. 422.
Ἐντεῦθα λοιπὸν δείκνυσιν. 4. in Epiſt. ad Coloſſ.	IV. 108.	*VI. 179.
Ἐντεῦθά μοι δοκεῖ πρὸς τοὺς ἐν κινδύνοις. 15. in Epiſt. ad Rom.	III. 126.	*III. 212.
Ἐντεῦθα πάλιν καὶ ἑτέραν. Homil. 3. in 2. ad Cor.	III. 557.	*V. 523.
Ἐντεῦθεν λοιπὸν εἰς γαστρίμαργίαν. 74. in Matthæum.	II. 456.	*I. 777.
Ἐν τῇ πρωτέρᾳ ἐπιστολῇ ἔλεγεν. 7. in 2. ad Timoth.	IV. 359.	*VI. 584.
Ἐν τοῖς ἔξωθεν σαθροῖς. Ad Catechumenos. Incertum an Chryſoſtomi.	VI. 971.	deeſt.
Ἐν τούτῳ τῷ ψαλμῷ τὰς ἁμαρτίας. in Pſalm. CV. Non eſt Chryſoſtomi.	I. 960.	deeſt.
Ἐν τῷ πρὸ τούτου ψαλμῷ. In Pſalmum octavum.	I. 574.	III. 88.

Savil.	*Ducæi.*	
V. 614.	I. 790.	Ἐξ ὧν τὴν ἱερὰν πανήγυριν. In omnes Martyres. Vertit Fronto Ducæus.
VII. 888.	VI. 619.	Εἰκασιν οἱ ἔργοις κομῶντες. De anima. Vertit Balthasar Etzelius.
VII. 552.	VI. 322.	Εἰκασιν οἱ τῆς ἐκκλησίας φίλταλοι παῖδες. In illud: collegerunt Iudæi concilium. Vertit Fronto Ducæus.
VII. 398.	deest.	Ἑορτάσαι θέλω, ἀγαπητοί. In sacra Theophania. Incertum an Chrysostomi.
V. 567.	V. 438.	Ἑορτὴν ἄγομεν. De Cruce & latrone. Vertit Iac. Gretserus lib. 2. de Cruce. Ingolst. 1602. 4.
V. 789.	deest.	Ἐπαινῶ μὲν ὑμῶν τὸν πόθον. In locum Rom. VII. 19. *non quod volo facio.* Incertum an Chrysostomi.
V. 816.	VI. 447.	Ἐπάλληλον σημεῖον. In principium indictionis novi anni. Vertit Fronto Ducæus.
III. 502.	*V. 431.	Ἐπάρας τὰς Ἀποστόλους. 39. in 1. ad Corinth.
VII. 686.	VI. 748.	Ἐπεδήμησέ τις ἐξ ὑμῶν. De peccato & confessione. Vertit Balthasar Etzelius.
VI. 532.	I. 126.	Ἐπειδὰν ἐννοήσω τὸν παρελθόντα. Homilia XI. ad Antiochenos.
VI. 416.	I. 336.	Ἐπειδὰν μέλλῃ τις μακροτέρας. 5. de incomprehensibili DEI natura.
V. 50.	II. 784.	Ἐπειδὰν ξένον τινὰ καταχθέντα. De Anna Samuelis Matre. Vertit Fronto Ducæus.
II. 516.	*I. 872.	Ἐπειδὴ ἀδιαστάτως αὐτὸν εἶχον. 84. in Matthæum.
III. 458.	*V. 358.	Ἐπειδὴ γὰρ ἀπεφήνατο. 33. in 1. ad Corinth.
II. 245.	*I. 426.	Ἐπειδὴ (γὰρ) αὐτὸς ἔπεμψεν, ὑπεξήγαγε. 37. in Matth.
IV. 467.	*I. 794.	Ἐπειδὴ γὰρ εἶπεν, ὅτι ἀφίεται ὁ οἰκέτης. 76. in Matthæum.
III. 613.	*V. 617.	Ἐπειδὴ γὰρ εἶπεν, ὅτι ὁ Θεὸς παρακαλεῖ. 12. in 2. ad Corinth.
III. 340.	*V. 162.	Ἐπειδὴ γὰρ εἶπεν, οὐχὶ μᾶλλον ἐπαθε. 16. in 1. ad Corinth.

Ἐπειδὴ

	Savil.	*Ducæi.*
Ἐπειδὴ γὰρ ἐφόβησεν αὐτὸς ἱκανῶς. 24. in 1. ad Corinth.	III. 395.	*V. 253.
Ἐπειδὴ γὰρ μετὰ ἀκριβείας. 35. in 1. ad Corinth.	III. 473.	*V. 384.
Ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι εὐθέως ἐξ τὸν. 78. in Matthæum.	II. 480.	*I. 814.
Ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι μεγάλα γέγονε κακά 13. in Epiſt. ad Rom.	III. 99.	*IV. 166.
Ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι τόπον ἀκέλη ἔχω. 30. in Epiſt ad Rom.	III. 226.	*IV. 379.
Ἐπειδὴ εἰπὼν ὅτι ἐὰν βρῶμα. 21. in 1. ad Corinth.	III. 372.	*V. 214.
Ἐπειδὴ ἐμνήσθημεν. Ne indigni ad SS. Myſteria accedamus. Ecloga.	VII. 931.	deeſt.
Ἐπειδὴ μεγάλα ἐφθέγξατο. 8. in 2. ad Corinth.	III. 593.	*V. 583.
Ἐπειδὴ μεγάλη τις ἐξ ἀρχῆς. Contra avaritiam, ecloga.	VII. 912.	deeſt.
Ἐπειδὴ πάντα ἄπερ ἐχρῆν ἐτέταξεν. 24. in Epiſt. ad Rom.	III. 195.	*IV. 326.
Ἐπειδὴ περὶ τῆς ἀναγκαίας ἐτύπησε. 34. in Matthæum.	II. 225.	*I. 391.
Ἐπειδὴ πολλὰ περὶ κινδύνων διελέχθη. 57. in Matthæum.	II. 356.	*I. 611.
Ἐπειδὴ πολλὴν ἀπῄτησεν ἀκρίβειαν. 12. in Epiſt. ad Rom.	III. 88.	*IV. 147.
Ἐπειδὴ πολλὰ τῶν ἀνθρώπων. Adverſus Judæos & Gentiles demonſtratio quod Chriſtus ſit Deus. Vertit incertus.	VI. 622.	V. 735.
Ἐπειδὴ σφοδρὸν κατέτεινε λόγον. 61. in Matthæum.	II. 384.	*I. 657.
Ἐπειδὴ ψυχικὸν εἶπε πρῶτον. 42. in 1. ad Corinth.	III. 525.	*V. 469.
Ἔπαινος τῆς δεσποτικῆς ἀναλήψεως. In adſcenſionem Chriſti. Auctor incertum an Chryſoſtomus.	V. 973.	deeſt.
Ἐπεφοίτησεν ἡ τὸ Πνεύματος χάρις. In ſacram Pentecoſten. Dubium an Chryſoſtomi.	V. 980.	deeſt.

Savil.	*Ducæi.*	
VI. 930.	deeſt.	Ἐπὶ θεραπείαν τήμερον. In Jejunium. Incertum an Chryſoſtomi.
VI. 214.	IV. 247.	Ἐπὶ μὲν τῶν προγόνων τῶν ἡμετέρων. Adverſus eos qui συνεισάκτους cohabitant. Vertit incertus.
I. 522. & VIII. 1.	III. 3.	Ἐπινικίκιος μὲν ἀνδριάντας. In Pſ. 3. Vertit Gentianus Hervetus.
V. 292.	V. 180.	Ἐπίπονον μὲν γηπόνῳ τὸ ζεῦξαι βόας. In dictum Rom. V. 3. de gloria in tribulationibus. Vertit Fronto Ducæus.
IV. 795.	*III. 293.	Ἐπίσκοπος ἦν τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις. 33. in Acta.
II. 865.	* II. 471.	Ἔργων ἡμῖν δεῖ καὶ πράξεων. 74. in Johannem.
III. 780.	* V. 889.	Ἔστι μὲν νέκρωσις σωματικὴ, ἔστι δὲ καὶ ψυχική. Hom. 4. in Epiſt. ad Epheſios.
I. 869.	III. 494.	Ἔστι μὲν προσευχὴ καὶ ἡ διὰ ῥημάτων. In Pſ. 142.
IV. 395.	*VI. 644.	Ἔστιν ἃ καὶ τὸ γῆρας ἐλαττώματα. 4. in Epiſt. ad Titum.
IV. 579.	*VI. 946.	Ἔστιν εἴδη παρακλήσεως δύο. 29. in Epiſt. ad Hebr.
III. 513.	* V. 450.	Ἑτέρῳ πάλιν ἐπιχειρεῖ κεφαλαίῳ. 40. in 1. ad Corinth.
III. 597.	*V. 590.	Ἔτι μένει δεικνύς. 9. in 2. ad Corinth.
VII. 466.	deeſt.	Ἔτι μοι κατὰ ψυχὴν ἀριθμοῦντι. In adſcenſionem CHriſti. Auctor an ſit Chryſoſtomus haud conſtat.
III. 855.	*V. 1023.	Ἔτι τὴν τῆς πτωχείας ἐκκαθαίρει. 19. in Epiſt. ad Epheſ.
V. 587.	VI. 535.	Εὐκαιρον σήμερον ἅπαντας ἡμᾶς ἀναβεῆναι. In reſurrectionem CHriſti. Vertit Theodorus Peltanus.
VII. 389.	deeſt.	Εὐκαιρος ἡμέρα ἑορτῆς. In nativitatem Johannis Baptiſtæ. Incertum an Chryſoſtomi.
deeſt	VI. 378.	Εὐλογητὸς ὁ Θεός, εὔκαιρον σήμερον ἅπαντας ἡμᾶς

	Savil.	*Ducei.*
μᾶς ἀναβοῆσαι. In adſcenſione CHriſti. Vertit Gerh. Voſſius.		
Ἐυλογητὸς ὁ θεὸς ἥκω τὸ χρέος. In S. Apoſtolum Thomam.	V. 837.	deeſt.
Benedictus DEus, Ecce enim rebus ipſis oſtenſa ſunt ſalutationes Iohannis. In Jo. Baptiſtam. Latine apud Surium, 24. Maji.	deeſt.	deeſt.
Ἐυλογητὸς ὁ θεὸς καθ' ἑκάστην σύναξιν. In paralyticum qui annos XXXVIII. decubuerat. Vertit Flaminius Nobilius.	V. 264.	V. 102.
Ἐυλογητὸς ὁ θεὸς, καὶ γυναῖκες. In Pelagiam Martyrem Antiochenam.	V. 482.	I. 490.
Ἐυλογητὸς ὁ θεὸς καὶ ἐξ Αἰγύπτου μάρτυρες. Laudatio Martyrum Ægyptiorum. Vertit Fronto Ducæus.	V. 519.	I. 768.
Ἐυλογητὸς ὁ θεὸς καὶ ἐπὶ γενεᾶς τῆς ἡμετέρας. homil. 3. in Eſ. VI. 1. vertit Eraſmus.	V. 138.	III. 741.
Ἐυλογητὸς ὁ θεὸς ὁ παρακαλέσας. Homilia 4. ad Antiochenos.	VI. 483.	I. 54.
Ἐυλογητὸς ὁ θεὸς ὁ χαρισάμενος. In Mediam jejunii hebdomadem. Incertum an auctor Chryſoſtomus.	V. 876.	deeſt.
Ἐυφώρατον ἡ πλάνη. 67. in Johannem.	II. 841.	*II. 434.
Ἔχει μέν τινα πόνον τὸ λέγειν. 21. in Johannem.	II. 641.	*II. 136.
Ἕως μὲν αὐτῶν τῶν φορτικῶν. 12. in 1. ad Corinth.	III. 312.	*V. 116.
Ζήτημα πρόκειται τήμερον. 4. in 1. ad Theſſal.	IV. 179.	*VI. 292.
Ζητήσειεν ἄν τις πρῶτον εἰκότως. 4. in 2. ad Theſſalon.	IV. 235.	*VI. 383.
Ἠβουλόμην γνῶναι σαφῶς. 4. in Epiſt. ad Hebr.	IV. 449.	*VI. 727.
Ἡ γυνὴ αὕτη δοκεῖ μὲν εἶναι μία. 81. in Matthæum.	II. 498.	*I. 843.
Ἡδὴ τῆς πνευματικῆς (al. δεσποτικῆς) In ramos palmarum. Incertum an Chryſoſtomi.	VII. 334.	deeſt.

Savil.	*Ducæi.*	
V. 113.	III. 689.	Ἡδὺ μὲν γηπόνῳ τὸ ἄροτρον. Ad Pſalm. XLVIII. 10. *Noli timere cum dives factus fuerit homo.* Vertit Godfridus Tilmannus.
V. 10.	III. 666.	Ἡδὺ μὲν λειμὼν καὶ παράδεισος. Ad Pſal. XLIV. 10 cum Eutropius Eccleſiam incaſſum affligere conatus fuiſſet. Vertit Godfridus Tilmannus.
V. 1.	II. 725.	Ἡδὺ μὲν ναύταις τὸ ἔαρ. In Geneſeos initium & de jejunio ac Hieroſolyma. Vertit incertus.
III. 763.	*V. 864.	Ἡ Ἔφεσός ἐστι μὲν τῆς Ἀσίας μητρόπολις. Proœmium in Epiſt. ad Epheſios.
VI. 903.	deeſt.	Ἡ θεία φωνὴ τοῦ Κυρίου. Bonum Chriſti diſcipulum benignum eſſe nec cito iraſci. Edidit Fed. Morellus 1594. Vertit FrontoDucæus. Incertum an ſitChryſoſtomi.
VII. 318.	deeſt.	Ἤθελον μὲν ἀεὶ καὶ πάντοτε. In Herodem. Dubium an ſit Chryſoſtomi.
I. 358.	II. 499.	Ἡ κατὰ τὴν Σαμαρεῖτιν ὑπόθεσις. 44. in Geneſin.
VII. 469.	deeſt.	Ἥκει καιρὸς παντὶ πράγματι. In Dominicam V. jejunii. Dubium an ſit Chryſoſtomi.
VI. 940.	deeſt.	Ἧκε καὶ σήμερον Ἱερεμίας. De jejunio ſerm. V. Dubium an Chryſoſtomi.
V. 877.	VI. 511.	Ἦκεν ἡμῖν ἐνιαύσιος ἡμέρα. De adoratione Crucis, media jejuniorum. Vertit Joachimus Perionius, exſtat etiam Græce & Latine edita à Jac. Gretſero.
V. 949.	VI. 67.	Ἦκεν ἡμῖν ἐνιαύσιος σήμερον ὁ τῆς εἰκυμένης ἀθλητής. De juſto & beato Jobo. Vertit Lælius Tifernas.
V. 703.	VI. 121.	Ἤκομεν ὑμῖν εὐγνώμονες. In Suſannam. Vertit Fronto Ducæus
II. 243.	*V. 1.	Ἡ Κόρινθός ἐστι μὲν τῶν πόλις. Hom. 1. in 1. ad Corinth.

	Savil.	*Ducai.*
Ἠκμες δ δεσπότυ. In CHristi transfiguratio-nem. Dubium an Chryſoſtomi, licet ad eum refertur in plurimis MSS. etiam apud Lambecium IV. p. 134. VIII. p. 117.	VII. 339.	deeſt.
Ἠκούσαμεν, ἀδελφοί, ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. In parabolam de eo qui in latrones inciderat. Dubium an Chryſoſtomi.	VII. 506.	deeſt.
Ἠκούσατε ὅτα Ἑβραίοις ἐνεκάλεσεν. 9. in Epiſt. ad Hebræos.	IV. 480.	*VI. 787.
Ἠκούσατε τῆς Ἀποστολικῆς φωνῆς. Homilia 1. ad Antiochenos. Verſionem Bernardi Brixiami recognovit Fronto Ducæus.	VI. 447.	I. 1.
Ἠκούσατε χθὲς πῶς μὲν ἐπόιησε. De tribus ſervitutis modis per peccatum inductis. Vertit Fronto Ducæus.	V. 11.	II. 740.
Ἠκω τὸ περιλαφθὲν ὄφλημα. In novam Dominicam & in S. Apoſtolum Thomam. Dubium an Chryſoſtomi.	VII. 575.	deeſt.
Ἡλιος ἀνίσχων. In CHriſti transfigurationem. Dubium an Chryſoſtomi.	VII. 345.	deeſt.
Ἡλιος μὲν ὑπὲρ γῆς παρακύψας. In illud Matth. IV. 6. ſi filius DEi es, dejice teipſum. Dubium an Chryſoſtomi.	VII. 301.	deeſt.
Ἡμεῖς μὲν πρὸ τῆς χθές. Contra ignaviam, & quod nec DEus, nec Diabolus, nec hominis natura, ſed voluntas & προαίρεσις ſit peccati cauſa. Vertit Jo Jacobus Beurerus.	VI. 844.	II. 880.
Ἡ μὲν παράνομος καὶ ἀκάθαρτος. Ad eos qui cum Judæis jejunant. Vertit Fronto Ducæus.	VI. 385.	V. 640.
Ἡ μὲν ῥῆσις δ ψαλμῷ. In 117. Pſalmum.	I. 772.	III. 352.
Ἡ μὲν τῶν νεφῶν συνδρομή. De lege data Adamo. Vertit Fronto Ducæus.	V. 29.	II. 770.
Ἡμέρας τέσσαρας ἀνηλώσαμεν. In illud 1.	V. 418.	V. 377.

Savil.	*Ducai.*	
		Theſſ. IV. 13. de dormientibus nolo vos ignorare fratres. Vertit Jacobus Goupylus. A. 1570.
III. 519.	*V. 459.	Ἡμερος ὢν σφόδρα καὶ ταπεινός. 41. in 1. ad Corinth.
VII. 802	deeſt.	Ἡ μετάνοια δεινὴ καὶ φοβερά. De pœnitentia, ecloga ex Chryſoſtomianis.
IV. 591.	*VI. 966.	Ἦν μὲν τὰ κατὰ τ̃ ναὸν θαυμαστά. 32. in Epiſt. ad Hebræos.
VII. 409.	deeſt.	Ἡ παρθένος ἄρουρα. In illud Luc. VIII. 5. exiit ſeminans ut ſeminaret ſemen ſuum. Dubium an Chryſoſtomi.
VII. 725.	deeſt.	Ἡ πασῶν τῶν ἑορτῶν. Ecloga è Chryſoſtomo in CHriſti nativitatem.
I. 908.	III. 551.	Ἡ περὶ ℣ λαῦ ἐντὰυθα. In Pſalm. 150.
VII. 350.	VI. 213.	Ἡ πηγὴ τῶν Ἐυαγγελικῶν διδαγμάτων. In ſancta Theophania. Vertit Achilles Statius, Luſitanus.
IV. 551.	*900. b.	Ἡ πρώτη ἀρετὴ καὶ ἡ πᾶσα ἀρετή. 24. in Epiſt. ad Hebr.
VI. 409.	I. 325.	Ἦρκει μὲν ℣ πρώην δείξαντα. 4. de incomprehenſibili DEi natura.
III. 704.	*V. 769.	Ἠθετο αὐτὸ σφοδρότερον διαλεχθέντ℘. 30. in 2. ad Corinth.
III. 850.	*V. 1015.	Ἦσαν, ὡς ἔοικέ, τινες καὶ ἐπὶ τῶν προγόνων. 18. in Epiſt. ad Epheſ.
I. 943.	deeſt.	Ἡ ℣ παναγία Πνεύματ℘ χάρις. In Pſalm. CIII. Non eſt Chryſoſtomi.
VII. 264.	VI. 104.	Ἡ τρυγὼν ἡ φιλέρημος, in Pſal. LXXXIII. 4. & turtur nidum, ſive de Eccleſia. Vertit incertus.
VII. 347.	deeſt	Θαυμάζω τί δήποτε. In illud Pſal. CXXXIX. 1. Eripe me ab homine malo. Dubium an Chryſoſtomi.
V. 815.	deeſt.	Θαυμασταὶ τῶν ὀρθοδόξων αἱ παννυχίδες. In auſpicium

	Savil.	Ducai.
ſpicium novi anni εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἰνδίκτου Calendis Sept. Dubium an Chryſoſtomi.		
Θαυμαστὸν ἡ μακροθυμία. 83. in Iohanem.	II. 908.	*II. 536.
Θεία ἡ θεῖα τὴν οἰκονομίαν. 24. in Acta.	IV. 748.	*III. 222.
Θέλει δεῖξαι λοιπὸν ὁ μακάριος. 8. in Epiſt. ad Hebr.	IV. 473.	VII. 760.
Θησαυρῷ τινι προσέοικεν ἡ τὴν δικαίων ἀρετή. 36. in Geneſin.	I. 290.	II. 405.
Θησαυρῷ τινι προσέοικεν ἡ τῶν θείων γραφῶν ἀνάγνωσις. 3. in Geneſin.	I. 10.	II. 15.
Ἰατρῷ ἔοικεν ὁ τῆς ἐκκλησίας. De fide. Dubium an Chryſoſtomi.	VII. 288.	deeſt.
Ἰατρῶν μὲν παῖδες. De providentia DEI adverſus eos qui ſcandalizati ſunt ob adverſitates que piis contigerunt. Vertit Fronto Ducæus.	VII. 1.	V. 766.
Ἴδετε τῇ προτέρᾳ κυριακῇ. De pœnitentia & caſtitate, in inſcriptionem Pſalmi 51. Primus edidit Cotelerius cum verſione F. Gabrielis de ſancto Hieronymo Monachi è Codice Scorialenſi. Pariſ. 1661. 4. p. 22---41.	deeſt.	deeſt.
Ἰδίαν αὐτοῦ πόλιν ἐντᾶυθα. 30. in Matthæum.	II. 200.	*I. 351.
Ἰδὲ πρὸς τὸ τέλος ἐφθάσαμεν λοιπὸν τῆς. 30. in Geneſin.	I. 235.	II. 328.
Ἰδὲ τρίτη διάλεξις. 30. in Matthæum.	II. 14.	*I. 24.
Ἰδέ τὸ, διὰ, τῷ Πατρὶ δέδωκε. Hom. 1. in Epiſt. ad Epheſ.	III. 764.	*V. 865.
Ἱερὰ μὲν ἤδη φωτὸς ὑπεραυγάσει. In Paſcha. Dubium an Chryſoſtomi.	V. 930.	deeſt.
Ἱκανὰ μὲν ἔν κῇ τὰ εἰρημένα σβέσαι. Liber 3. ad ſtagirium de triſtitia animi fugienda.	VI. 120.	IV. 197.
Ἱκανὰ μὲν ἔν κῇ ταῦτα ἔκπαγλον ἐργάζεσθαι. Liber 2. contra contemtores vitæ Monaſticæ.	VI. 170.	IV. 371.

Ἱκανῶς

Savil.	*Ducai.*	
IV. 843.	*III. 368.	Ἱκανῶς ἐνδιατρίψας τῇ πόλει. 42. in Acta.
VI. 714.	V. 615.	Ἱκανῶς ἐν ταῖς ἔμπροσθεν ἐπαινηγυρίσαμεν. De precibus CHristi. Vertit Fronto Ducæus.
VII. 376.	deest.	Ἱκανῶς ἡμᾶς πρώην ἐψυχαγώγησεν ὁ χρυσός. In mulierem peccatricem. Non videtur Chrysostomi.
I. 476.	II. 664.	Ἱκανῶς ἡμᾶς πρώην ἡ κατὰ τὸν Ἰωσήφ. 62. in Genesin.
I. 427.	II. 596.	Ἱκανῶς ἡμᾶς χθὲς τὰ προοίμια. 54. in Genesin.
V. 362.	V. 274.	Ἱκανῶς πρώην ἡμῖν διεθερμάνθη. In 1. Cor. XI. 19. oportet hæreses esse. Vertit incertus.
I. 105.	II. 147.	Ἱκανῶς (ὑμῖν) ὄϊμαι κατὰ δύναμιν τὴν ἡμετέραν. 17. in Genesin.
VIII. 93.	V. 684.	Ἱκανῶς ὑμῖν ὄϊμαι καθηψάμεθα πρώην. Non esse ad gratiam concionandum. Vertit Fronto Ducæus.
I. 38.	II. 53.	Ἱκανῶς χθὲς καθηψάμεθα τῶν εἰς. 7. in Genesin.
VII. 470.	deest.	Ἱλασμῶν ὁ καιρός. De jejunio. Non videtur Chrysostomi.
II. 370.	*I. 632.	Ἵνα γὰρ μὴ λέγωσιν, τίνος ἕνεκεν. 59. in Matthæum.
III. 448.	*V. 342.	Ἵνα γὰρ μή τις λέγῃ. 32. in 1. ad Corinth.
III. 27.	*IV. 45.	Ἵνα μὴ δόξῃ αὐτοὺς ἀνιτᾶσθαι. 5. in Epist. ad Romanos.
deest.	deest.	Ἴσθι ὅτι ἄλλος εὐαγγελιστὰς ἐξ αὐτῶν ἀρχομένους ἔστιν ἰδεῖν τῶν πραγμάτων. Enarratio in Lucam quam Tito Bostrensi tribuunt Codices Florentini & Paris. sub cujus etiam nomine Græce & Latine prodiit, sed juniorem auctorem esse oportet.
deest.	VI. 503.	Ἰωάννης ἐν Ἐφέσῳ τῆς Ἀσίας. De S. Johanne Theologo. Vertit Fronto Ducæus.

Ἰωάνης

	Savil.	*Ducæi.*
Ἰωάννης σήμερον ὁ Εὐαγγελιστής. Homilia aperte ſpuria in eundem, Ioannem Theologum, atque ideo à Savilio omiſſa MS. in Bibliothecis Orientalibus.	deeſt.	deeſt.
Ἰωάννᾳ & βαπτίσματι πανήγυριν ἄγομεν. In ſancta Theophania & Iohannem Baptiſtam. Vertit Fronto Ducæus.	VII. 533.	VI. 302.
Καθάπερ, ἀδελφοὶ, νεφῶν συνδρομή. In publicanum & Phariſæum. Pars Homiliæ quartæ de incomprehenſibili, quæ incipit: ἐπειδὰν μέλλητις. Lambec. IV. p. 93. V. p. 26. VIII. p. 230.	V. 261.	deeſt.
Καθάπερ βασιλέα τινὰ δορυφόρον. 50. in Acta.	IV. 884.	*III. 430.
Καθάπερ ἐν τοῖς μετάλλοις & χρυσίου. 35. in Iohannem.	II. 699.	*II. 223.
Καθάπερ λειμῶνά τις ἐυανθῆ. 43. in Geneſin.	I. 348.	II. 486.
Καθάπερ μύρον ἐυῶδες. 2. in 1. ad Theſſalon.	IV. 166.	*VI. 270.
Καθάπερ δὲ τῶν Ἰατρῶν ἄριστοι. 10. in Epiſt. ad Rom.	III. 71.	*IV. 119.
Καθάπερ ὁ υἱὸς & Θεοῦ. 23. in Epiſt. ad Hebr.	IV. 546.	*VI. 902.
Καθάπερ τὰ ἀνίατα τῶν τραυμάτων. 19. in Geneſin.	I. 128.	II. 178.
Καθάπερ τις σῶμα πλάττων. 21. in Epiſt. ad Epheſ.	III. 872.	*V. 1051.
Καθάπερ χορὸς τὸν Κορυφαῖον. In eos qui novilunia obſervant. Vertit Io. Checus, Cantrabgienſis.	V. 355.	I. 262.
Καθαψάμενος (γενναίως) τῶν Ἑβραίων. 11. in Epiſt. ad Hebr.	IV. 490.	*VI. 804.
Καθελὼν τὴν Φιλοσοφίαν τὴν ἔξωθεν. 8. in 1. ad Corinth.	III. 290.	*V. 78.
Καθολικὸν ἡμῖν καὶ ἀ μερικόν. De jejunio & Davide. Dubium an Chryſoſtomi.	VII. 510.	deeſt.
Καὶ ἀλλαχοῦ φησιν ὁ αὐτὸς ὁ Θεός. In 49. Pſalmum.	I. 678.	III. 248.

Savil.	*Ducæi.*	
II. 337.	*I. 579.	Καὶ ἀνωτέρω τὸ σημεῖον ἦτο μέλλων. 54. in Matthæum.
IV. 152.	*VI. 248.	Καὶ ἀρχόμενος τῆς Ἐπιστολῆς. 12. in Epist. ad Coloss.
II. 376.	*I. 642.	Καὶ εἰ ἀνάγκη ἐστὶν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα. 60. in Matthæum.
deest	deest.	Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς. In Danielem ἑρμηνεία, edita primum à Cotelerio Græce & Latine cum notis, Paris. 1661. 4. p. 65--203. ex Codice Scorialensi, cum versione F. Gabrielis à sancto Hieronymo Monachi.
I. 658.	III. 219.	Καὶ ἐνταῦθα ἀπαλλαγὴν πολέμων. In 47. Psalmum.
II. 271.	*I. 470.	Καὶ ἤδη τοῦτο κατηγόρησαν. 42. in Matthæum.
II. 175.	*I. 309.	Καὶ μὴν ἀκόλουθον ἦν ἀλγεῖν. 26. in Matthæum.
II. 55.	*I. 98.	Καὶ μὴν οὐκ ἐχρῆν θυμωθῆναι. 9. in Matth.
V. 698.	VI. 126.	Καινὸν ὡς ἀληθῶς καὶ μέγιστον. De tribus pueris & fornace Babylonica. Vertit Fronto Ducæus. Burdigal. 1601. 8.
V. 595.	V. 477.	Καὶ ὅτι σταυρῷ μνείαν ἐπεπλέμων. In ascensionem CHristi. Vertit Gerh. Vossius.
I. 808.	III. 404.	Καὶ ἔστιν ἕτερος πρὸ αὐτοῦ ὁ ψαλμός. In Psal. 128.
I. 975.	deest.	Καὶ ἔστιν ὡσαύτως ὁ ψαλμός. In Psalm. CVII. Non est Chrysostomi.
VI. 519.	I. 106.	Καὶ πρώην πρὸς ὑμᾶς. Homilia 9. ad Antiochenos.
VI. 151.	IV. 121.	Καὶ πῶς ἔνι γενέσθαι ἦτο ὁ ἐπίταξας. Liber 2. de compunctione cordis ad Stelechium. Vertit incertus.
VII. 481.	deest.	Καιρός σε λοιπὸν ἀνανῆψαι. Adhortationes spiritales. Dubium an Chrysostomi.
VI. 44.	IV. 79.	Καὶ τὰ μὲν ἐνταῦθα τοιαῦτα. Liber sextus de sacerdotio.
I. 762.	III. 338.	Καὶ τίς οὐκ ἀγαπᾷ ἀκούοντος. In 114. Psalmum.

Καὶ

	Savil.	Ducæi.
Καὶ τοῖς μάρτυσιν ἐρῶν. In Maccabæos. Vertit Fronto Ducæus.	V. 640.	I. 554.
Καὶ χθὲς εἶπον, εὐλογητὸς ὁ Θεός. Homilia 12. ad Antiochenos.	VI. 538.	I. 136.
Κακὸν μὲν ἡ ἀναρχία. 34. in Epist ad Hebræos.	IV. 601.	*VI. 981.
Καλὰς ἡμῖν ἡ τῶ Πνεύματος χάρις. In S. Theclam Apostolam. Vertit Fronto Ducæus.	V. 835.	I. 780.
Καλὴ ἡ νηστία. De jejunio & eleemosyna. Vertit Fronto Ducæus.	VI. 883.	VI. 531.
Καλοὶ τῆς εὐσεβείας οἱ λειμῶνες. In Gen. 1. vidit DEus cuncta quæ fecerat. Vertit Fronto Ducæus.	V. 642.	VI. 16.
Καλοὶ τῆς ὑπομονῆς οἱ πόνοι. Quomodo animam acceperit Adamus, & de passione CHristi. Dubium an Chrysostomi.	V. 648.	deest.
Καλὸν ἐντᾦθα στῆσαι μέγα καὶ ὑμνῆσαι. 21. in Matthæum.	II. 143.	*I. 252.
Καλὸν ἡμῖν ὡς ἀληθῶς. In Psalm. 95. Vertit Erasmus.	I. 916.	III. 891.
Καλῶς εἶπεν ὁ Κύριος ὅτι. De charitate. Dubium an Chrysostomi. Homilia, postremâ parte manca.	VII. 522.	deest.
Καλῶς ἡμῖν καὶ σοφῶς ἡ σταυρ. In sanctam crucem. Dubium an Chrysostomi.	V. 898.	deest.
Καλῶς ἔστο καὶ συμφερόντως ποιῶ. 55. in Acta.	IV. 915.	*III. 475.
Κάμνυσαν ἡμῖν τὴν φωνήν. 4. Severiani Gabalorum Episcopi in κοσμοποΐαν.	VII. 607.	deest.
Κατὰ μὲν ἀναγωγὴν. In Psalm. 149.	I. 906:	III. 548.
Καταφείλας τῶν ἐλαττόνων. 31. in 1. ad Corinth.	III. 443.	*V. 332.
Κατ' εἰκόνα Θεῦ καὶ ὁμοίωσιν. De imagine DEI. Vertit Fronto Ducæus.	V. 645.	VI. 21.
Κατέλαβε δὲ λόγως τὸ ἔργον. 32. in Matthæum.	II. 210.	*367.
Κατεμάθετε χθὲς, ἀγαπητοὶ, ὃ Πατριάρχης. 34. in Genesin.	I. 272.	II. 379.

Savil.	*Ducæi.*	
Vl. 588.	l. 210.	Κατειρυφήσατε τῶν ἁγίων μαρτύρων. Homilia 19. ad Antiochenos.
lll. 44.	*lV. 72.	Κατηγόρησεν Ἑλλήνων. 7. in Epiſt. ad Rom.
Vl. 1005	deeſt.	Κύριε Ἰησοῦ χριστέ. Precatio brevis Chryſoſtomo tributa.
Vl. 983.	lV. 522.	Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἐξαπόστειλον. Miſſa. Vertiſſe traditur Eraſmus in gratiam Joannis Epiſcopi Roſſenſis.
Vl. 1005.	deeſt.	Κύριε ὁ Θεός μου, ὁ μέγας καὶ φοβερός. Precatio altera, longior.
V. 826.	l. 773.	Λαμπρὰ γέγονεν ἡμῖν χθές. In Martyrem Phocam. Vertit Fronto Ducæus.
V. 144.	lll. 750.	Λαμπρὸν ἡμῖν τήμερον τὸ θέατρον. Hom. 4. in Eſ. VI. 1. Vertit Eraſmus.
Vll. 435.	deeſt.	Λαμπρὸς ὁ βίος. De patientia & conſummatione. Dubium an Chryſoſtomi.
Vll 864.	deeſt.	Λόγος ἁπλῶς προσενεχθείς. De ſilentio eclo-ga ex Chryſoſtomi Oratt. in ſtatuas.
Vll. 295	deeſt.	Λόγος περὶ ἀδείας. De charitate. Dubium an Chryſoſtomi.
Vl. 695.	V. 672.	Μακαρίζω τῆς σπουδῆς ὑμᾶς. De peccatis fratrum non evulgandis, & non devovendis inimicis. Vertit Fronto Ducæus.
lV. 78.	*Vl. 128.	Μακάριοι οἱ πενθοῦντες, καὶ ἀεὶ τοῖς γελῶσι. 14. in Epiſt. ad Philipp.
l. 585.	lll. 106.	Μακρὸς ἔτος ὁ ψαλμὸς, καὶ τοῦτο δὲ τῆς σοφίας τοῦ πνεύματος. In Pſalmum nonum.
lll. 653.	*V. 685.	Μάλιστα ἄν τις ἐκ τούτου θαυμάσειε. 20. in 2. ad Corinth.
Vlll. 8. V. 78.	ll. 830.	Μάτην ὡς ἔοικε. V. de Anna. Vertit Sigismundus Gelenius, & partem poſteriorem Bernhardus Brixianus.
l. 280.	ll. 391.	Μέγα ἀγαθὸν, ἀγαπητοὶ, τῶν θείων γραφῶν. 35. in Geneſin.

Μέγα

	Savil.	*Ducæi.*
Μέγα ἀγαθὸν ἡ ἐυχή. De Oratione. Vertit Balthasar Etzelius.	VII. 767.	VI. 570.
Μέγα ἀγαθὸν παῤῥησία καὶ τὸ ἐλευθεροστομεῖν. 16. in Johannem.	II. 620.	*II. 103.
Μέγα ἀγαθὸν φιλοσοφία. 62. in Johannem. Sub Basilii Seleucienſis etiam nomine prodiit cum verſione Theodori Peltani. Homilia 41.	II. 820.	*II. 403.
Μέγα ἀγάπη, καὶ πυρὸς. 72. in Johannem.	II. 858.	*II. 461.
Μέγα, ἀγαπητοὶ, μέγα, ἐκκλησίας προστασία. 59. in Johannem.	II. 803.	*II. 376.
Μέγα ἐφρόνουν οἱ Ἰεδαῖοι. 17. in Epiſt. ad Hebr.	IV. 520.	*VI. 851.
Μέγα θησαύρισμα. In primam φάσιν Pſalmi 118. Non eſt Chryſoſtomi.	I. 978.	deeſt.
Μεγάλα, ἀγαπητὰ, καὶ πάντα λόγον. De ſancta Pentecoſte. Vertit Fronto Ducæus.	V. 610.	V. 502.
Μεγάλα ἴνα καὶ ἀπόῤῥητα μέλλει. In 48. Pſalmum. Extrema parte multa deſunt.	I. 663.	III. 226.
Μεγάλη καὶ ἄφατος ἐν τοῖς πρόσφατον. 26. in Geneſin.	I. 194.	II. 270.
Μεγάλην ἐντεῦθα τοῦ Θεοῦ πραότητα. In 113. Pſalmum.	I. 754.	III. 326.
Μεγάλη ὄντως ἡ πίστις τοῦ Ἀβραάμ. 25. in Epiſt. ad Hebræos.	IV. 555.	*VI. 907.
Μεγάλης βυλῆς Ἄγγελος λέγεται. 80. in Iohannem.	II. 893.	*II. 515.
Μεγάλη τῆς ἀθυμίας ἡ τυραννίς. 77. in Iohannem.	II. 879.	*II. 493.
Μεγάλη τῆς ἐπὶ τὸν Κύριον ἐλπίδος ἡ δύναμις. In Pſalmum Decimum.	I. 600.	III. 128.
Μεγάλη τῆς θείας γραφῆς ἡ δύναμις. 37. in Geneſin.	I. 298.	II. 417.
Μεγάλη τῆς περὶ τὰς θλίψεις. 71. in Iohannem.	II. 853.	*II. 453.
Μεγάλων ἡμᾶς μυστηρίων κατηξίωσεν. 25. in Iohannem.	II. 657.	*II. 160.

Savil.	Ducai.	
IV. 468.	*VI. 758.	Μέγα μὲν ἡ πίστις καὶ σωτήριον. 7. in Epist. ad Hebræos.
V. 689.	VI. 134.	Μέγα τῆς ψυχῆς ἐφόδιον. De sigillis librorum &c. Vertit Io. Iac. Beurerus.
IV. 250.	*VI. 404.	Μέγα τὸ ζ' Ἀποστόλε ἀξίωμα ἦν. 1. in 1. ad Timoth.
II. 702.	*II. 227.	Μέγα τῶν θείων γραφῶν τὸ κέρδος. 36. in Iohannem.
V. 728.	VI. 472.	Μέγιστόν ἐστι διδασκάλιον. De Lazaro & Divite. Vertit Fronto Ducæus.
IV. 676.	*III. 112.	Μέλλει διηγεῖσθαι τὰ κατὰ Ἀνανίαν. 12. in Acta.
III. 147.	*IV. 246.	Μέλλει πάλιν αὐτῶν καθάπτεσθαι. 17. in Epist. ad Rom.
V. 715.	VI. 421.	Μέλλοντος ἀγαπητοὶ ἐξελθεῖν σωτῆρος. In illud: exiit edictum à Cæsare. Vertit Fronto Ducæus.
III. 665.	*V. 705.	Μέλλων ἐμβαίνειν εἰς τὰς οἰκείας. 23. in 2. ad Corinth.
IV. 285. deest	*VI. 463. deest.	Μέλλων κατιέναι εἰς τὸν. 10. in 1. ad Timoth. Μέλλων ὁ ἱερεὺς τὴν θείαν ἐπιτελεῖν λειτουργίαν. Liturgia Chrysostomi nomine edita Græce & Latine Venet. 1687. 4. Et in Evchologio Goari p. 58. cum ejusnotis. Alia supra quæ incipit Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν.
I. 884.	III. 515.	Μετὰ ἀκριβείας τούτου μάλιστα. in Psalm. 144.
VII. 412.	deest.	Μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου. In secundum Christi adventum. Dubium an Chrysostomi.
IV. 742.	*III. 213.	Μετὰ τὸ ξενίσαι τοὺς ἄνδρας. 23. in Acta.
III. 306.	*V. 105.	Μετὰ τῶν ἄλλων κακῶν. Hom. 11. in 1. ad Corinth.
II. 76.	*I. 136.	Μετὰ τῶν δούλων ὁ δεσπότης. 12. in Matthæum.
IV. 485.	*VI. 796.	Μετὰ φόβου τῶν λογίων ἀκούωμεν. 10. in Epist. ad Hebr.
VII. 907.	deest.	Μηδεὶς ὁρῶν πονηροὺς εὐπραγοῦντας. Ne turbemur cum videmus pios rebus adversis uti. Ecloga ex homil. 3. in Epist. ad Hebr.
VII. 924.	deest.	Μὴ πενθῶμεν πικρῶς, ne defunctos nimis acerbe

	Savil.	Ducai.
be defleamus. Ecloga ex hom. 41. in Epist. ad Corinth.		
Μήτης ἀταξίας. De Cain & Abel, Dubium an Chrysostomi.	VII. 458.	deest.
Μὴ τῆς κατὰ ψυχὴν ἀρετῆς. De juramentis. Vertit Balth. Etzelius.	VII. 818.	VI. 798.
Μίαν ἔχουσα ἡ πηγή. In illud: quæcunque ligaveritis Matth. XVIII. 18. Dubium an Chrysostomi.	VII. 268.	deest.
Μίαν ὑμᾶς ἅπαντας αἰτῆσαι βούλομαι. 10. in Johannem.	II. 597.	*II. 71.
Μίαν ὑμῖν διελέχθην ἡμέραν. Adversus Anomœos.	VI. 434.	I. 696.
Μίαν ὑμῶν ἀπελείφθην ἡμέραν. In Galat. II. 11. in faciem Petri restiti. Homilia habita Antiochiæ. Vertit Fronto Ducæus.	V. 398.	V. 715.
Μιμηταί μου γίνεσθε, φησὶν ὁ Παῦλος. 69. in Johannem.	II. 846.	*II. 443.
Μόλις ποτὲ τὸ κατὰ τὴν ὀψίαν. In Seraphim. Vertit Fronto Ducæus.	V. 155.	III. 768.
Μυστήριον ξένον καὶ παράδοξον. In Nativitatem CHristi.	V. 846.	VI. 413.
Μώυσῆς μὲν ἀρχόμενος τῆς ἱστορίας. 9. in Johannem.	II. 577.	*II 41.
Μώυσῆς μὲν πέντε βιβλία. Homil. 1. in Epist. ad Rom.	III. 5.	*IV. 7.
Μώυσῆς ὁ μέγας. In conceptionem S. Johannis Baptistæ. Vertit Fronto Ducæus.	V. 831.	VI. 432.
Ὀγδόην φησὶν ἡ γραφὴ ἑβδόμην τε παύοντος αἰῶνος. In Psalmum sextum de octava. Edidit primum Cotelerius Græce & Latine è Codice Scorialensi, in quo etiam F. Gabrielis à sancto Hieronymo Monachi versio. Paris. 1661. 4. p. 1–22.	deest.	deest.

Savil.	*Ducai.*	
II.262.	*I.455.	ὁ δὲ Λουκᾶς, φησιν,' ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ. 40. in Matthæum.
II.189.	II.*332.	ὁ δὲ Μάρκος, καὶ εὐθέως, φησὶν. 28. in Matthæum.
II.301.	*I.519.	ὁ δὲ Μάρκος φησὶν, ὅτι καθὼς ἠδύναντο. 48. in Matthæum.
II.331.	*I.569.	ὁ δὲ Μάρκος φησὶν, ὅτι ἐκ ἠδυνήθη. 53. in Matthæum.
VII.211.	VI.396.	Ὀδυνηρὸς ὁ λόγος. De Pseudoprophetis. Vertit Gerhardus Vossius, inter opera Ephræmi Syri.
VII.509.	deest.	ὁ ἔχων προσευχήν. De jejunio. Incertum an Chrysostomi.
II.630.	*II.119.	ὁ Θεὸς παρὰ τ ἀρχὴν ποιήσας. 18. in Johanem.
VII.531.	VI.161.	Οἱ ἀνθηρότατοι λειμῶνες. In Johannem Baptistam. Vertit Petrus Pantinus. Antwerp.1601.8.
VII.735.	deest.	Οἱ γυναῖκας ἄγεσθαι μέλλοντες. De mulieribus & pulchritudine. Ecloga ex variis Chrysostomianis.
VII.36.	IV.498.	Οἶδα μὲν ὅτι τοῖς παχυτέροις. Quod nemo læditur nisi à seipso. Vertit incertus.
I.64.	II.91.	Οἶδα ὅτι κατέτεινα ὑμῶν τὸν λογισμόν. XI. in Genesin.
I.452.	II.631.	Οἶδα ὅτι κεκμήκασι χθὲς εἰς πολὺ τὸ μῆκος. 58. in Genesin.
III.200.	IV.334.	Οἶδα ὅτι πολλοῖς ἄπορον τὸ εἰρημένον. 25. in Epist. ad Rom.
IV.129.	*VI.212.	Οἶδα πολλὰς ἀπεχθανομένας. 8. in Epist. ad Coloss.
VI.869.	I.723.	Οἶδα προῶην περὶ εἱμαρμένης. 3. de fato & providentia. Vertit Jo. Checus.
II.798.	*II.368.	Οἱ διὰ τ ἀλήθειαν. 58. in Johannem.

stitate.

	Savil.	*Ducæi.*
Οἱ διψῶντες ὑδατόρεα. De patientia. Dubium an Chryſoſtomi.	VI. 949.	deeſt.
Οἱ ἐκ πελάγους μεγάλου. De Ioſepho & caſtitate. Vertit Fronto Ducæus. Burdigal. 1601. 8.	V. 566.	VI. 115.
Οἱ ζωγράφοι μιμῆται. In Pſalmum 50. Vertit. Jac. Billius.	I. 692.	III. 846.
Οἱ θησαυρὸν ἀνορύτ]οντες. Pars poſterior homiliæ de Anna, quam Latine vertit Bernhardus Brixianus.	V. 78.	II. 832.
Οἱ κατὰ τῆς ἁγίας καὶ ὁμουσίου Τριάδος. De SS. Trinitate. Vertit incertus.	VI. 955.	VI. 160.
Οἱ λειμῶνες ἔχουσι. De eleemoſyna. Dubium an Chryſoſtomi.	VI. 926.	deeſt.
Οἱμαι πάντας ὑμᾶς ἐπίστασθαι σαφῶς. De manſvetudine. Vertit incertus.	VI. 750.	V. 558.
Οἱ μὲν ἔξωθεν στέφανοι. In S. Stephanum. Non videtur Chryſoſtomi.	VII. 581.	deeſt.
Οἱ μὲν ἓξ κόσμου. In illud Pſal. LXXV. 12. orate & reddite Domino DEo noſtro. Non videtur Chryſoſtomi.	VII. 260.	deeſt.
Οἱ μοι, ψυχή, οἱ μοι, μὴ γὰρ ἓξ προφήτου. Quod αἱ κανονικαὶ viris cohabitare non debeant. Vertit incertus.	VI. 230.	IV. 125.
Οἱ πάντα ἓτο μάλιστα φιλῶσι. In 1. Cor. X. 1. nolo vos ignorare quod Patres noſtri omnes ſub nube fuerunt.	V. 343.	V. 260.
Οἱ νεοτ]οὶ τῶν χειλιόνων. Contra Judæos, Gentiles & hæreticos. Vertit incertus.	VII. 284.	VI. 217.
Ὁ Ἰούδας, ἀγαπητοὶ, υἱός, quod ſtantem non ſuperbire, & lapſum non deſperare oporteat. Pars homiliæ 27. in Matthæum.	V. 351.	deeſt.
Οἱ πλείους τῶν ἀνθρώπων. 2. in 2. ad Theſſal.	IV. 224.	*VI. 366.
Οἱ πειμένες τὰ πρόβατα. De pœnitentia & oratione, 1. Vertit incertus.	VI. 798.	I. 586.

Savil.	*Ducæi.*	
VII. 763.	VI. 596.	Ὁι πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων. De prosperitate & adversitate. Vertit Balth. Etzelius.
V. 498.	I. 496.	Ὁι πολυτελεῖς καὶ φιλότιμοι, in S. Ignatium Martyrem Antiochenum.
VII. 233.	VI. 476.	Ὁι πόρρωθεν τὰς λαμπάνας. In publicanum & Pharisæum. Vertit Fronto Ducæus.
IV. 198. & VI. 858.	*VI. 323.	Ὁι προφῆται μὴν τὸ ἀξιόπιστον. Homilia εἰς τὰς κοιμηθέντας, eadem cum homilia VIII. in 1. ad Thessalon.
VII. 486.	VI. 438.	Ὁι σοφοὶ καὶ ἐπιστήμονες. In illud: attendite ne eleemosynam faciatis coram hominibus. Vertit Fronto Ducæus.
V. 368.	V. 296.	Ὁι σοφώτατοι τῶν ἰατρῶν. In 2. Cor. IV. 13. Habentes eundem spiritum fidei. Vertit Sigismundus Gelenius.
IV. 583.	*VI. 933.	Ὁι τὰ φάρμακα πίνοντες τὰ πικρά. 30. in Epist. ad Hebræos.
II. 555.	*II. 1.	Ὁι τῶν ἀγώνων τῶν ἔξωθεν θεαταί. Proœmium in Johannem.
IV. 537.	*VI. 878.	Ὁι τῶν ἰατρῶν ἄριστοι. 21. in Epist. ad Hebræos.
VII. 403.	deest.	Ὁι τῶν καλῶν ἐρῶντες. In Zacchæum & publicanum. Incertum an Chrysostomi, licet ei tribuitur etiam apud Lambec. IV. p. 92. 93. 107. VIII. p. 230.
IV. 1.	*VI. 1.	Ὁι φιλιππήσιοι ἀπὸ πόλεώς εἰσι. Argumentum in Epistolam ad Philippenses. Græce primus edidit vertitque Erasmus
VI. 402.	I. 314.	Ὁι φιλόπονοι τῶν γεωργῶν. 3. de incomprehensibili DEI natura.
I. 51.	II. 71.	Ὁι φιλόπονοι τῶν γηπόνων ἐποιδὰν ἴδωσι. 9. in Genesin.
deest.	V. 885.	Ὁι φιλόπονοι τῶν ποιμένων. In sanctam martyrem Drosidem. Vertit Fronto Ducæus.
VI. 866.	I. 718.	Ὁ κακολογῶν τὸ πατέρα. 2. de providentia & fato. Vertit Jo. Checus, Cantabrigiensis.

Ὁκτὼ

	Savil.	Ducæi.
Ὀκνῶν καὶ ἀναδύομαι σήμερον. 43. in Geneſin.	I. 329.	II. 459.
Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς χριστὸς μέλλων πρὸς τὸ πάθ. De S. Babyla & adverſus Julianum & Gentiles. Vertit Germanus Brixius, Altiſſiodorenſis, Canonicus Pariſ.	V. 442.	I. 645.
Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς χριστὸς πρὸς τὰ μεγάλα προτρέπων. 6. in Epiſt. ad Philippenſes.	IV. 31.	*VI. 50.
Ὁλα τὰ πάθη ἐλεεινά. In filium Viduæ. Non videtur eſſe Chryſoſtomi.	VII. 439.	deeſt.
Ὀλίγα ἀνάγκη σήμερον. In proditionem Judæ. Vertit incertus. Ediderat Auguſtæ Vindel. Hœſchelius. A. 1587.	V. 547.	V. 406.
Ὀλίγα μὲν τὰ εἰρημένα. In Eſ. XLV. 7. Vertit Fronto Ducæus.	V. 160.	III. 776.
Ὀλίγα ἡμῖν σήμερον ὀι παραγενόμενοι. In Petrum Apoſtolum & Eliam Prophetam. Vertit incertus.	VIII. 18.	I. 756.
Ὀλίγοι ἡμῖν σήμερον. Ecloga ex variis Chryſoſtomi Homiliis, de non contemnenda Eccleſia DEI & ſanctis Myſteriis. Vertit Cromerus Baſil. 1552.	VII. 890.	VI. 623.
Ὁ μακάριος Ἀπόστολος Παῦλος ὁ τῶν ἐθνῶν διδάσκαλος. De pœnitentia & continentia & virginitate. In quibusdam Codd. Joanni Neſtevtæ adſcribitur.	VII. 641.	I. 807.
Ὁ μακάριος Βαβύλας. In SS. Martyres Iuventinum & Maximinum. Vertit incertus.	V. 533.	I. 483.
Ὁ μακάριος λέγεται Κωνσταντῖνος. De Imperio & poteſtate. Vertit Balthaſar Etzelius.	VII. 713.	VI. 702.
Ὁ μαμάριος Παῦλος ὁ τήμερον ἡμᾶς συναγαγών. 4. de laudibus Pauli. Vertit Anianus.	VIII. 42.	V. 528.

Savil.	*Ducai.*	
VIII. 40.	V. 523.	ὁ μακάριος Παῦλος τῆς ἀνθρωπίνης. 3. de laudibus Pauli. Vertit Anianus.
III. 661.	*V. 698.	ὃ μάλιστα ἄν τις θαυμάσειε Παύλου. 22. in 2. ad Corinth.
VI. 690.	I. 283.	ὁ μὲν Ἰσαὰκ ἐπιθυμήσας. De diabolo tentatore. Vertit Fronto Ducæus.
IV. 441.	*VI. 715.	ὁ μὲν Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς χριστὸς τῇ παρουσίᾳ. 3. in Epist. ad Hebr.
II. 180.	*I. 317.	ὁ μὲν λεπρὸς καταβάντι ἀπὸ τοῦ ὄρους. 27. in Matthæum.
II. 194.	*I. 340.	ὁ μὲν ὃν Λευκᾶς ἀπαλλάττων. 29. in Matthæum.
III. 862.	*II. 467.	ὁ μὲν Προφήτης ἔλεγεν Ἰουδαίους. 73. in Iohannem.
VII. 600.	deest.	ὁ μὲν τοῦ κόσμου τεχνίτης. 3. Severiani Gabalorum Episcopi in κοσμοποιΐαν.
I. 911.	III. 883.	ὁ μὲν τριακοστὸς καὶ τρίτος ψαλμός. In Psal. 51. Vertit Iac. Billius.
V. 851.	deest.	Οὕτως ἐπεφάνη. In nativitatem CHristi, & quod unicuique climati Angeli praesunt. Dubium an Chrysostomi.
VII. 387.	deest.	Οὕτως κατὰ τὸν θεῖον Ἀπόστολον. In eum qui in latrones incidit. Dubium an Chrysostomi.
IV. 431.	*VI. 699.	Οὕτως ὅπου ἐπλεόνασεν. 1. in Epist. ad Hebræos.
III. 253.	*V. 18.	Ὅπερ ἀεὶ ἔλεγον. Hom. 3. in 1. ad Corinth.
IV. 596.	*VI. 973.	Ὅπερ ἀλλαχοῦ φησι, τὰ γὰρ βλεπόμενα. 33. in Epist. ad Hebræos.
III. 579.	*V. 560.	Ὅπερ ἔμελεν αὐτῷ παρ' ἑτέρων ἀνθυποφέρεσθαι. 6. in 2. ad Corinth.
IV. 858.	*III. 391.	Ὅπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων ποιεῖ, τοῦτο καὶ συμβουλεύων. 45. in Acta.
III. 301.	*V. 97.	Ὅπερ ἔφθην εἰπών, καὶ πρὸ τοῦ προσήκοντος. 10. in 1. ad Corinth.
III. 79.	*IV. 132.	Ὅπερ καὶ ἔμπροσθεν ἔφθην εἰπών. Homil. 11. in Epist. ad Rom.

	Savil.	*Ducai.*
Ὅπερ ὁ χρυσὸς πρὸς τὰς μαθητάς. 11. in Epist. ad Colosſ.	IV. 146.	* VI. 239.
Ὅπερ πρώην ἔλεγον, ὅτι ἀρετῆς ἀπύστης. 45. in Matthæum.	II. 287.	*I. 496.
Ὅπερ χθὲς ἐδεδοίκειν In S. Lucianum Martyrem. Vertit Fronto Ducæus.	V. 529.	I. 528.
Ὁ ποιήσας καὶ διδάξας φησίν. 79. in Iohannem.	II. 889.	*II. 509.
Ὁ πολλάκις εἶπον, τοῦτο καὶ νῦν ἐρῶ, ὅτι ὁ χριστὸς. 68. in Iohannem. Sub Baſilii Seleucienſis nomine etiam prodiit cum verſione Theodori Peltani. Homilia 42. Sed utique Chryſoſtomi eſſe videtur non Baſilii.	II. 825.	*II. 409.
Ὁ πολλάκις εἶπον, τοῦτο καὶ νῦν ἐρῶ καὶ οὐ παύσομαι λέγων. 26. Iohannem.	II. 261.	*II. 165.
Ὁ πολλάκις εἶπον, τοῦτο καὶ νῦν λέγω In 123. Pſalmum.	I. 793.	III. 382.
Ὁπόταν ἐκ χειμῶνος κρυεροῦ. In Natalem JEſu CHriſti. Dubium an Chryſoſtomi.	VII. 400.	deeſt.
Ὁπόταν τὸ ἔαρ ἐπέλθῃ. In eundem Natalem JESU. MStam habuit Savilius, ſed aperte ſpuriam noluit edere. Ioanni Epiſcopo Eubœenſi tribuitur in MS. Codice quem inſpexit Allatius.	deeſt.	deeſt.
Ὅταν δ' ἐν ὁ δεσπότης. In mediam Pentecoſtem. Dubium an Chryſoſtomi.	VII. 372.	deeſt.
Ὁ προφήτης Δαβὶδ ἐν πείρᾳ γεγονώς (ſecunda ςάσις Pſalmi 118.) Dubium an Chryſoſtomi.	I. 995.	deeſt.
Ὅρα αὐτὸν ἐντεῦθεν ἀρχόμενον. In Pſal. 127.	I 803.	III. 395.
Ὅρα αὐτὸν καὶ ἐπιγόμενον παραπλῆσαι. 44. in Acta.	IV. 853.	*III. 383.
Ὅρα αὐτὸν μείζως ἔχοντα πειρασμός. 38. in Acta.	IV. 819.	*III. 331.

Savil.	*Ducæi.*	
IV. 869.	*III. 407.	Ὅρα αὐτὸν ὅταν πρὸς τὰς ἔξω διαλέγεται. 47. in Acta.
II. 257.	*I. 447.	Ὅρα διὰ πόσων αὐτὰς ἀνάγει. 39. in Matthæum.
IV. 896.	*III. 449.	Ὅρα οἷον συλλέγεται ἀκροατήριον. 52. in Acta.
III. 678.	*V. 726.	Ὅρα πάλιν αὐτὸν ἀναδυόμενον. 25. in 2. ad Corinth.
IV. 800.	*III. 301.	Ὅρα πάλιν αὖ τὸ ταπεινόν. 34. in Acta.
IV. 806.	*III. 311.	Ὅρα πάλιν Ἰουδαΐζοντα τὸν Παῦλον. 35. in Acta.
III. 639.	*V. 661.	Ὅρα πάλιν μεῖ' ἐγκωμίων. 17. in 2. ad Corinth.
III. 635.	*V. 654.	Ὅρα πάλιν πῶς ἐπαίρει. 16. in 2. ad Corinth.
IV. 785.	*III. 278.	Ὅρα πάντα μὴ σφοδρότητα. 31. in Acta.
II. 313.	*I. 538.	Ὅρα πανταχοῦ αὐτὸν ἀναχωροῦντα. 50. in Matthæum.
IV. 836.	*III. 357.	Ὅρα πανταχοῦ ἑαυτὸν εἰσωθοῦντα. 41. in Acta.
IV. 791.	*III. 287.	Ὅρα πανταχοῦ τῆς εἰς τὰ ἔθνη. 32. in Acta.
II. 418.	*I. 712.	Ὅρα πόθεν παρῆλθεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. 67. in Matthæum.
IV. 890.	*III. 439.	Ὅρα πόση γίνεται βάσανος. 51. in Acta.
VI. 699.	*III. 148.	Ὅρα πρὸ πόσων ἐτῶν. 16. in Acta.
IV. 874.	*III. 415.	Ὅρα πῶς ἑαυτὸν εἰσωθεῖ. 48. in Acta.
III. 245.	*I. 241.	Ὅρα πῶς εὐθέως ἐκ προοιμίων. 20. in Matth.
IV. 693.	*III. 138.	Ὅρα πῶς καὶ ἐν τοῖς ἔπεσι ἦν ἃς πρόκειται. 15. in Acta.
IV. 904.	*III. 954.	Ὅρα πῶς καὶ πάλιν ὑπὲρ αὐτοῦ ψηφίζονται. 53. in Acta.
IV. 831.	*III. 349.	Ὅρα πῶς ὁ νόμος καταλέλυται. 40 in Acta.
IV. 646.	*III. 65.	Ὁρᾷς ὅσον ἐστὶν ἐπιείκεια. 7. in Acta.
II. 126.	*I. 223.	Ὁρᾷς ὅτι ὁ περὶ ὀφθαλμοῦ. 18. in Matthæum.
II. 530.	*I. 895.	Ὁρᾷς ὅτι πρῶτον ἐξετάζεται ὁ μάλιστα. 87. in Matthæum.
I. 791.	III. 380.	Ὁρᾷς πανταχοῦ τῆς αἰχμαλωσίας. In Psalmum.
II. 150.	I. 262.	Ὁρᾷς πῶς κατὰ μικρὸν τῶν ὄντων ἀφίστησι. 22. in Matthæum.
I. 866.	III. 490.	Ὁρᾷς πῶς πανταχοῦ ἕστι ποιεῖ. In Psalm. 141.

Ὅρα

	Savil.	Ducæi.
Ὅρα τὴν Παύλου σύνεσιν. 3. in Epist. ad Rom.	III. 18.	*IV. 30.
Ὅρα τὸ ἀφιλότιμον καὶ ἀπόμπασον. 15. in Matthæum.	II. 92.	*I. 264.
Ὅρα τὸν Βαρνάβαν παραχωροῦντα. 29. in Acta.	IV. 773.	*III. 260.
Ὅρα ψυχὴν ἀπορουμένην. In 120. Psalmum.	I. 785.	III. 371.
Ὁρῶν ἐγὼ τὰς πολλὰς τῶν ἀνθρώπων. Comparatio Regis & Monachi. Dubium an auctor Chrysostomus.	VII. 230.	deest.
Ὁρῶν τὴν ποίμνην τῶν εὐσεβῶν. In Matth. XX. 1. Vertit Fronto Ducæus.	V. 708.	VI. 451.
Ὁρῶν ὑμῶν, ἀγαπητοὶ, τὴν μὴ προθυμίας. 4. in Genesin.	I. 17.	II. 24.
Ὁρῶν ὑμῶν σήμερον τὴν μὴ προθυμίας. 33. in Genesin.	I. 265.	II. 370.
Ὁρῶν ὑμῶν τὸν πόθον τὸν ἀκόρεστον. 13. in Genesin.	I. 77.	II. 110.
Ὅσης μὲν ἐμπειρίας τῷ διδασκάλῳ δεῖ. Liber quintus de Sacerdotio.	VI. 40.	IV. 71.
Ὅσαι τῆς δεσποτικῆς ἀναστάσεως. In Martham, Mariam, Lazarum & Eliam Prophetam. Dubium an Chrysostomi.	VII. 320.	deest.
Ὅσοι τὰ τοῦ βίου μάταια. In Vanitatem Vitæ & mortuos. Lambec. IV. p. 94. VIII. p. 230.	deest.	deest.
Ὅσοι τοῦ Ἡλίου μαθηταί. In Matth. XII. 14. egressi Pharisæi consilium ceperunt. Dubium an Chrysostomi.	VII. 326.	deest.
Ὁ σοφὸς ἑτῶν καὶ γεραιῶν διδάσκαλος. Laudatio in Diodorum Tarsensem Episcopum, qui prior concionatus Chrysostomum laudaverat. Meminit Eacundus Hermianensis lib. 4. Græce & Latine edidit Emericus Bigotius ad calcem Palladii de vita Chrysostomi, Paris. 1680. 4. p. 229.	deest.	deest.
Ὅταν ἀκούσῃς θυμὸν καὶ ὀργήν. In Psalmum sextum	I. 547.	III. 46.

Ὅταν

Savil.	*Ducæi.*	
VII. 869.	VI. 613.	Ὅταν ἁμαρτία συμβεβλημένη. De humilitate animi. Vertit Balth. Etzelius.
deeſt.	deeſt.	Ὅταν ἄρξωμαι. De conſummatione ſeculi. Savilius ut aperte ſpuriam edere noluit. MS. Lambec. IV. p. 94. VIII. p. 230.
VII. 709.	VI. 657.	Ὅταν ἀῤῥωστίᾳ περιπέσῃς. De adverſa valetudine & Medicis. Vertit Balth. Etzelius.
VIII. 102.	V. 588.	Ὅταν εἰς τὴν ὀλιγότητα ἀπίδω. In 1. Cor. 1, 1. Paulus vocatus Apoſtolus. Vertit Fronto Ducæus.
VI. 472.	I. 38.	Ὅταν εἰς τὸν θρόνον ἀπίδω. Homila 3. ad Antiochenos.
II. 896.	*II. 520.	Ὅταν ἐναίρετοι γενόμενοι διωκώμεθα. 81. in Johannem.
III. 814.	*V. 945.	Ὅταν ἐπί τι μεῖζον παρακαλῇ. 10. in Epiſt. ad Eheſios.
VII. 852.	VI. 639.	Ὅταν ἴδῃς πλουτοῦντα. De divitiis & paupertate. Vertit Balth. Etzelius.
VIII. 111.	V. 602.	Ὅταν μὴ εἰς τὴν πτωχείαν τῆς διανοίας. De utilitate lectionis Scripturarum ſacrarum. Vertit Fronto Ducæus.
VIII. 57.	V. 552.	Ὅταν οἱ τὰ σημεῖα βαστάζοντες. 7. in laudem S. Pauli Apoſtoli. Vertit Anianus.
II. 748.	*II. 295.	Ὅταν περὶ πνευματικῶν διαλεγώμεθα. 46. in Johannem.
IV. 279.	*VI. 452.	Ὅταν προσεύχηθέ, φησιν ὁ χρυσός. 8. in 1. ad Timoth.
IV. 185.	*VI. 302.	Ὅταν πρὸς τὰ κατεπείγοντα ᾖς. 5. in 1. ad Theſſalon.
IV. 610.	*III. 17.	Ὅταν ἁ μέλλωσιν ἐρωτᾶν. 2. in Acta.
VII. 554.	VI. 325.	Ὅταν τὸ εὐδαπάνητον τῆς ζωῆς. In Decem virgines. Vertit Fronto Ducæus.
VIII. 10.	II. 839.	Ὅταν χρονία ἰῶς καὶ σκληρὰ φλεγμονή. De Davide & Saule. Vertit Eraſmus.
III. 333.	*V. 150.	Ὅτε μὴ ᾠδὴ δι' ἐσπάσθαι. 15. in 1. ad Corinth.

Ὅτε

	Savil.	Ducai.
Ὅτε τὴν Σάῤῥαν ἀπὸ τοῦ Ἀβραὰμ ἥρπασεν ὁ Φαραώ. Post reditum à priori exilio. Hanc homiliam ſervavit Georgius Alex. in Chryſoſtomi vita. Vertit Godfridus Tilmannus.	VIII. 262.	IV. 848.
Ὅτι τὰ ἐν ἱεροσυλύμοις νεῶν. 1. adverſus vituperatores vitæ Monaſticæ. Vertit Ambroſius Camaldulenſis.	VI. 161.	IV. 355.
Ὅτι τὸ παναρμόνιον. In illud, ſufficit tibi Gratia mea. Prodiit Græce Rom. 1581. Vertit Jo. Jacobus Beurerus.	V. 799.	VI. 284.
Ὁ τῆς δικαιοσύνης ἥλιος. In Nativitatem CHriſti. Dubium an Chryſoſtomi.	VII. 367.	deeſt.
Ὁ τὴς ἐλεημοσύνης λόγος. De eleemoſyna. Vertit Balthaſar Etzelius.	VII. 751.	VI. 729.
Ὅτι μὴ ἔστι νῦν ἐπὶ καλῷ. Liber 2. de ſacerdotio.	VI. 7.	IV. 13.
Ὅτι μὴ πάντως ἀναθόν. 2. de precatione. Vertit Pomponius Brunellus.	VI. 758.	I. 749.
Ὅτι μὴ παρελήφθην ὑμῶν τῇ παρελθούσῃ συνάξει. Laus Maximi, & quales ducendæ uxores. Vertit Sigismundus Gelenius.	VIII. 80.	V. 355.
Ὅτι μὴ χαλεπὴν ἔλαβες τὴν πληγήν. Ad viduam juniorem. Vertit Flaminius Nobilius 1575.	VI. 296.	IV. 456.
Ὁ τοῖς ἄλλοις παραινῶν λόγος. Hom. 2. in 1. ad Corinth.	III. 249.	*V. 11.
Ὁ τοῦ θεοῦ λόγος. Contra Judæos. Dubium an Chryſoſtomi.	VII. 448.	deeſt.
Οὐδὲν ἄμεινον, οὐδὲν φιλοτεκνότερον. 5. in Epiſt. ad Philipp.	IV. 27.	*VI. 43.
Οὐδὲν ἀπεοίκασιν. In illud Matth. XXVI. 39. Pater ſi fieri poteſt. Dubium an Chryſoſtomi.	VII. 383.	deeſt.

Savil.	*Ducæi.*	
II. 761.	*II. 314.	Οὐδὲν ἁπλῶς ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς. 49. in Johannem.
V. 59.	II. 797.	Οὐδὲν ἄρα ἴσον ἐυχῆς. 2. de Anna, Samuelis matre. Vertit Eraſmus.
II. 738.	*II. 280.	Οὐδὲν γαστρὸς ἀργείας χεῖρον. 44. in Johannem.
VI. 876.	I. 733.	Οὐδέν ἐστιν ὄντως δόγμα. V. de fato & providentia. Vertit Jo. Checus.
III. 774.	*V. 880.	Οὐδὲν ἦν ἴσον τῶν σπλάγχνων. Hom. 3. in Epiſt. ad Epheſ.
IV. 681.	*III. 119.	Οὐδὲν ἰταμώτερον καχίας. 13. in Acta.
II. 587.	*II. 56.	Οὐδὲν κωλύει καὶ τήμερον. 7. in Johannem.
IV. 69.	*VI. 113.	Οὐδὲν ὕτω κενοῖ κατορθώματα. 12. in Epiſt. ad Philipp.
IV. 255.	*VI. 412.	Οὐδὲν ὕτω λυμαίνεται τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος. 2. in 1. ad Timoth.
VII. 884.	VI. 680.	Οὐδὲν ὕτω μειζόνων καὶ διασπᾷ. De invidia. Vertit Balthaſar Etzelius.
IV. 421.	*VI. 687.	Οὐδὲν ὕτω πρᾶγμα παρεσκεῦν. 3. in Epiſt. ad Philemonem.
IV. 73.	*VI. 120.	Οὐδὲν ὕτως ἀνάρμοστον καὶ ἀλλότριον. 13. in Epiſt. ad Philipp.
IV. 203.	*VI. 332.	Οὐδὲν ὕτως, ὡς ἔοικε, πειράζον. 9. in 1. ad Theſſalon.
II 769.	*II. 325.	Οὐδὲν τῆς ἀληθείας σαφέστερον, οὐδὲν ἁπλούστερον. 55. in Iohannem.
II. 668.	*II. 177.	Οὐδὲν τῆς ἀληθείας φανερώτερον. 28. in Iohannem.
deeſt.	deeſt.	Οὐδὲν τῆς ἀληθείας φαιδρότερον. Spuria & ideo à Savilio omiſſa. Inſcribitur περὶ ὀργῆς καὶ κενοδοξίας, καὶ περὶ μετανοίας καὶ ἐλεημοσύνης.
IV. 21.	*VI. 34.	Οὐδὲν τῆς Παύλου ψυχῆς μακαριώτερον. 4. in Epiſt. ad Philippenſes.
III. 274.	*V. 52.	Οὐδὲν τῆς ψυχῆς ἀγωνιστικώτερον. 6. in 1. ad Corinth.

Οὐδὲν

	Savil.	*Ducæi.*
Οὐδὲν ταῖς δεσποτικοῖς. In Zachariam & Elisabeth. Vertit Fronto Ducæus.	VII. 340.	VI. 429.
Οὐδὲν τῶν ἐπιτυγχανόντων. Quid aliorum salutem promovere, & in nos peccantibus remittere debeamus. Ecloga ex Chrysostomianis collecta.	VII. 900.	deest.
Οὐδὲν φθόνε κὴ βασκανίας χεῖρον. 34. in Iohannem.	II. 695.	*II. 216.
Οὐδὲν φθόνε χεῖρον κὴ βασκανίας ἔστως ὁ θανάτ☉. 47. in Iohannem.	II. 754.	*II. 303.
Οὐδὲν χεῖρον ἢ ὅταν τις. 2. in 2. ad Corinth.	IV. 334.	*VI. 548.
Οὐδὲν, ὡς ἔοικεν, ὠφελήσαμεν. In eos qui ad synaxin non venerunt, & ad Rom. XII. 20. Si esurierit inimicus. Vertit Fronto Ducæus.	V. 304.	V. 199.
Οὐ διὰ γραμμάτων μόνον τὰ πρακτέα. 3. in 2. ad Timoth.	IV. 339.	*VI. 552.
Οὐ, δι' ἑτέρων, φησὶν, ἔπεμψεν. 6. in Epist. ad Ephesios.	III. 789.	*V. 904.
Οὐκ ἀθρόον ἀναβαίνει εἰς Ἱεροσόλυμα. 66. in Matthæum.	II. 411.	*I. 701.
Οὐκ ἄν τις ἁμάρτοι λειμῶνα. 1. de laudibus S. Pauli Apostoli. Vertit Anianus.	VIII. 33.	V. 512.
Οὐκ ἄρα ἀπὸ τῶν γραφῶν ἔστο. 57. in Matth.	III. 363.	*I. 622.
Οὐκ ἀρκεῖ κακίας ἀπαλλαγῆναι. 16. in Epist. ad Ephes.	III. 843.	*V. 1003.
Οὐκ αὐθεντίας δεῖ τῷ διδασκάλῳ. 17. in 1. ad Timoth.	IV. 320.	*VI. 521.
Οὐκ ἔστι κολακεύειν τὸ ῥῆμα. 6. in Acta.	VI. 640.	*III. 57.
Οὐκ εὐθέως ἐκ προοιμίων. 2. in Epist. ad Philemonem.	IV. 416.	*VI. 678.
Οὐκ οἶδα ποίοις χρήσομαι λόγοις. De Anna, Samuelis matre. Vertit Sigismundus Gelenius. Basil. 1545.	V. 72.	II. 818.

Savil.	*Ducæi.*	
III. 296.	*V. 88.	Οὐ μικρὸν ἡμῖν ἔστι τὸ προκείμενον. 9. in I. ad Corinth.
I. 608.	III. 140.	Οὐ μικρὸν καὶ ἔστι ἀγαθόν. In Psalmum duodecimum.
IV. 754.	*III. 231.	Οὐ μικρὸν ὁ διωγμός. 25. in Acta.
V. 872.	VI. 207.	Οὐ μόνον φορεῖ σάρκα. In festum Occursus Domini. Vertit Fronto Ducæus.
III. 828.	*V. 970.	Οὐ πρὸς Ἐφεσίους ταῦτα εἴρηται μόνον. 13. in Epist. ad Ephes.
I. 895.	III. 531.	Οὐ πρὸς τὴν πόλιν. In Psalm. 147.
V. 473.	I. 555.	Οὔπω εἴκοσι ἡμέρας. In SS. Martyres Bernicen & Prosdocen virgines. Vertit Fronto Ducæus.
IV. 664.	*III. 94.	Οὔπω τῶν προτέρων ἀναπνεύσαντες. 10. in Acta.
V. 976.	VI. 192.	Οὐρανὸς ἡμῖν γέγονε σήμερον ἡ γῆ. In Pentecostem. Vertit incertus.
V. 992.	VI. 263.	Οὐρανῶ καὶ γῆς ἁμίλλαν. In Principes Apostolorum Petrum & Paulum. Vertit Gerh. Vossius. Rom. 1580.
IV. 635.	*III. 48.	Οὗς ξένους εἶπεν ἀνωτέρω. Hom. 5. in Acta.
V. 242.	V. 54.	Οὐ τὰ τυχόντα ἡμᾶς ὤνησεν. 3. de Lazaro. Vertit Erasmus.
I. 172.	II. 240.	Οὐ τὰ τυχόντα ἡμᾶς ὠφέλησε χθές. 24. in Genesin.
IV. 240.	*VI. 392.	Οὔτε τὸ πᾶν ταῖς εὐχαῖς. 5. in 2. ad Thessalon.
IV. 864.	*III. 400.	Οὗτος ἀδελφὸς ἦν ἡμῶν Κυρίου. 46. in Acta.
IV. 687.	*III. 128.	Οὗτος ὁ Γαμαλιὴλ, Παύλου διδάσκαλος. 14. in Acta.
IV. 736.	*III. 205.	Οὗτος οὐκ ἔστιν Ἰουδαῖος. 22. in Acta.
I. 801.	III. 394.	Οὗτος ὁ ψαλμὸς εἰς τὴν κατάβασιν (κατάσασιν.) In 126. Psalmum.
VI. 889.	deest.	Οὐ ἔστι μόνον ἐστὶ τὸ ζητούμενον. De jejunio ἀπάνθισμα tertium.
V. 263.	*VI. 426.	Οὕτω μεγάλαι εἰσὶν αἱ ἐνεργεσίαι. 4. in I. ad Timoth.

	Savil.	*Ducai.*
Οὐχ ἑαυτῷ μόνον ἀρκεῖν. De jejunio, ſecundum ἀπάνθισμα.	VI. 886.	deeſt.
Οὐχ ὅσα ἁπλῶς μάθωμεν. In Pſalmum quartum.	I. 522.	III. 8.
Ὀφθαλμὸς μὲν ἐρῶν. In ficum arefactam. Dubium an Chryſoſtomi.	VII. 252.	deeſt.
Ὁ φιλάνθρωπος θεὸς. Quod gratiam ſcientiæ habens debet impertire indigentibus. Dubium an Chryſoſtomi.	VII. 421.	deeſt.
Οὐχὶ παρὼν τοῖς μαθηταῖς ὁ χριστὸς σωματικῶς. 42. in Johannem.	II. 733.	*II. 273.
Οὐχὶ φιλοτιμίας ἕνεκεν. Hom. II. in Acta.	IV. 671.	*III. 104.
Οὐχ ὅτι οἰκοδομοῦσιν, ἀλλ' ὅτι ἐγκαλοῦσιν. 75. in Matthæum.	II. 461.	*I. 785.
Οὐχ ὡς ἀπιστοῦμεν. 2. in Epiſt. ad Philippenſes.	IV. 10.	*VI. 15.
Οὐχ ὡς ἔτυχε τὴν πόλιν ἡμῶν. Homilia 14. ad Antiochenos.	VI. 552.	I. 156.
Ὀφθαλμὸς ἐρῶν ἢ δένδρον. In Parabolam de ficu. Vertit Fronto Ducæus.	deeſt.	VI. 463.
Παλαίσεται μὲν σώμασιν. In S. Romanum, Martyrem. Vertit Fronto Ducæus.	V. 840.	I. 544.
Πάλιν ἀναγκάζομαι, ἀγαπητοί. Quod multas dedit DEus vias, ut à peccatis ſi velimus abſtineamus. Ecloga ex Chryſoſtomianis collecta.	VII. 896.	deeſt.
	IV. 879.	*III. 422.
Πάλιν ἀνθρωπίνως διαλέγεται. 49. in Acta.		
Πάλιν ἀναιρεῖ τὴν συγγνώμην αὐτῶν. 18. in Epiſt. ad Rom.	III. 153.	*IV. 257.
Πάλιν αὐτὸς τῇ οἰκείᾳ προκατελαμβάνει. 6. in Epiſt. ad Coloſſ.	IV. 118.	*VI. 195.
Πάλιν, εἰ βούλεσθε, καὶ σήμερον τῆς ἀκολουθίας. 14. in Geneſin.	I. 83.	II. 117.
Πάλιν ἐν σαββάτῳ θεραπεύει. 41. in Matthæum.	II. 266.	*I. 461.
Πάλιν ἐκ τῆς ἀκολουθίας τῶν πρώην εἰρημένων. 51. in Geneſin.	I. 401.	II. 559.

Savil.	*Ducai.*	
V. 602.	V. 488.	Πάλιν ἑορτὴ, καὶ πάλιν πανήγυρις. In ſacram Pentecoſtem. Vertit Fronto Ducæus.
III. 644.	*V. 669.	Πάλιν ἐπαινεῖ τὸν Πέτρον, 18. in 2. ad Corinth.
I. 822.	III. 424.	Πάλιν ἐπὶ τὴν θυσίαν ταύτην. In Pſalm. 134.
I. 469.	II. 655.	Πάλιν ἐπὶ τὴν συνήθη τράπεζαν. 61. in Geneſin.
II. 276.	*I. 478.	Πάλιν ἑτέρως αὐτὸς καταισχύνει. 43. in Matthæum.
VI. 932.	deeſt.	Πάλιν ἡμᾶς ἡ ἁγία νηστεία. De jejunio 2. Incertum an Chryſoſtomi.
I. 925.	III. 906.	Πάλιν ἡμῖν, ἀγαπητοὶ, πνευματικῶς ἄδει. In Pſalm. 100. Vertit Jac. Billius.
V. 680.	deeſt.	Πάλιν ἡμῖν ἡ τοῦ μακαρίου Δαβὶδ. In Pſalm. XCII. 1. Dominus regnat, exultet terra. Incertum an Chryſoſtomi.
VI. 811.	deeſt.	Πάλιν ἡμῖν παρὰ τοῦ Κυρίου. 1. de Eleemoſyna.
VII. 545.	VI. 235.	Πάλιν Ἡρωδιὰς μαίνεται. In Iohannis Baptiſtæ decollationem. Vertit incertus.
VI. 425.	I. 358.	Πάλιν ἱπποδρομίαν, καὶ πάλιν ὁ σύλλογος. De conſubſtantiali. Vertit Fronto Ducæus. Citatur à Theodorito dialogo 2. & 3. & in Actis concilii CPol. A. C. 680.
V. 488.	I. 506.	Πάλιν μαρτύρων μνήμη, καὶ πάλιν πανήγυρις. In Martyrem Romanum.
V. 984.	VI. 224.	Πάλιν μαρτύρων μνήμη, πάλιν εὐσεβῶν ἑορτή. In memoriam Martyrum. Vertit Io. Iacobus Beurerus.
VI. 938.	deeſt.	Πάλιν νηστείας καιρός. De jejunio 6. Incertum an Chryſoſtomi.
VII. 344.	deeſt.	Πάλιν ὁ ἡμέτερος Ἰωάννης. In S. Iohannem Theologum. Non videtur Chryſoſtomi.
VI. 312.	I. 399.	Πάλιν οἱ δείλαιοι, καὶ πάντων ἀνθρώπων. 2. adverſus Iudæos.
VII. 418.	deeſt.	Πάλιν οἱ κόλποι χεισῶν. De drachma & ho-

Πάλιν

	Savil.	Ducai.
mine duos habente filios, in Luc XV. 8. 12. Dubium an Chryſoſtomi.		
Πάλιν παραίνεσις πρὸς ἐυχήν. 32. in Epiſt. ad Rom.	III. 238.	*IV. 398.
Πάλιν περὶ τῆς τοῦ χριστοῦ πολιτείας. 28. in Epiſt ad Rom.	III. 217.	*IV. 362.
Πάλιν τὰ σήμερον ἀναγνωσθέντα. 38. in Geneſin.	I. 366.	H. 428.
Πάλιν τὰς μὲν μικρὰς παρατρέχουσι. 37. in Acta.	IV. 815.	*III. 324.
Πάλιν τὰ φορτικώτερα τίθησι. 36. in Matth.	II. 238.	*I. 414.
Πάλιν τὴν αἰτίαν τίθησιν ὁ Εὐαγγελιστής. 72. in Matthæum.	II. 447.	*I. 762.
Πάλιν τῇ παῤῥησίᾳ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Contra Hæreticos & de ſancta Deipara. Dubium an Chryſoſtomi.	V. 889.	deeſt.
Πάλιν τὴν προθυμίαν αὐτῶν διεγείρει. 10. in 2. ad Corinth.	III. 602;	*V. 599.
Πάλιν τὸ Θεὸν μαρτύρεται. 18. in 1. ad Timoth.	IV. 325.	*VI. 529.
Πάλιν τὸ περὶ ἀγάπης καὶ λόγου. 14. in 2. ad Corinth.	III. 625.	*V. 637.
Πάλιν τῷ αὐτῷ ὑποδείγματι κέχρηται. 21. in Epiſt. ad Rom.	III. 178.	*IV. 297.
Πάλιν ὑμᾶς ἐπὶ τὴν συνήθη τράπεζαν. 49. in Geneſin.	I. 394.	II. 550.
Πάλιν ὑψοῦται σταυρός. In exaltationem Crucis. Eſt Pantaleonis Presbyteri CPol.	VII. 661.	deeſt.
Πάλιν χαρᾶς εὐαγγέλια. In annunciationem Mariæ. Vertit Fronto Ducæus. Prodiit Græce Auguſtæ Vindel. 1587.	VII. 537.	VI. 298.
Πάλιν χρεία τις ἀναγκαία πρὸς κατανύγησα. In eos qui Paſcha jejunant. Vertit Fronto Ducæus.	VI. 377.	V. 628.
Πάλιν χρὴ μεταχειρίσασθαι. De fugienda ſimulatione. Vertit Fronto Ducæus.	VII. 297.	VI. 443.
Πανάγιαι αἱ παραινέσεις. Religioſum facetiis uti non debere. Vertit Fronto Ducæus.	VI. 963.	VI. 469.

Πάντα

Savil.	*Ducai.*	
III. 23.	*IV. 38.	πάντα μὲν ἓν ἄλυμα τὰ πάθη. 4. in Epiſt. ad Rom.
II. 843.	*II. 438.	πάντα μὲν φεύγειν ὁμοίως. 68. in Johannem.
II. 874.	*II. 485.	πάντα τὰ ἀγαθὰ τότε ἔχει. 76. in Johannem.
II. 545.	*I. 917.	πανταχοῦ ἡ πλάνη ἑαυτῇ ἀντίκειται (ἑαυτὴν ἀντιτείνει) 90. in Matthæum.
IV. 435.	*VI. 706.	πανταχοῦ μὲν εὐλαβοῦς. 2. in Epiſt. ad Hebræos.
V. 963.	VI. 89.	πανταχοῦ μὲν καὶ ἐπὶ πάντων. In Jobum quarta homilia. Vertit Lælius Tifernas.
II. 687.	*II. 204.	πανταχοῦ πίστεως ἡμῖν δεῖ. 32. in Johannem.
III. 769.	* V. 872.	πανταχοῦ τὴν ἄφατον τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν. Hom. 2. in Epiſt. ad Epheſ.
V. 537.	I. 521.	πανταχοῦ τῆς ἱερᾶς ταύτης ἀγέλης. In S. Meletium Archiep. Antiochenum.
IV. 651.	* III. 74.	πανταχοῦ φάινονται ὄντοι. 8. in Acta.
V. 871.	deeſt.	πάντες μὲν οἱ τῶν μαρτύρων. In S. Stephanum. Dubium an Chryſoſtomi.
V. 523.	I. 273.	πάντες ὑμεῖς ἐν εὐθυμίᾳ σήμερον. De baptiſmo CHriſti. Vertit Fronto Ducæus.
I. 772.	III. 352.	παντί που δῆλον, ὅτι προφητεία. In 114.
II. 634.	*II. 114.	παντὶ τῷ μεμνῆσθαι. 19. in Johannem.
VI. 769.	I. 594.	πάντοτε μὲν ὁ θεῖος Ἀπόστολος. De pœnitentia & contritione. Vertit incertus.
VII. 490.	VI. 331.	πάντοτε μὲν ὁ θεὸς ὡς φιλάνθρωπος. In meretricem & Phariſæum. Vertit Fronto Ducæus.
IV. 136.	*VI. 223.	παρακιέσας εὐχαρίστους εἶναι. 9. in Epiſt. ad Coloſſ.
VII. 917.	deeſt.	παρακαλῶ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, μὴ μόνον. De compunctione, patientia & deſiderio futurorum bonorum, & ſecundo CHriſti adventu. Ecloga ex Chryſoſtomianis collecta.
III. 436.	*V. 322.	παρακινθησάμενος ἐπὶ τῷ χαρίσματι. 30. in 1. ad Corinth.

παρὰ-

		Savil.	Ducai.
παρῆλθεν ἡ πρεσία τῶν Ἰουδαίων.	VI. adversus Iudæos.	VI. 354.	I. 465.
πᾶσα γραφὴ Θεόπνευστος.	De fide & Lege Naturæ & Spiritu S. Vertit incertus.	VI. 837.	VI. 149.
πᾶσα εὐσεβείας ὑπόθεσις.	Non Chrysostomi sed Severiani Gabalorum Episcopi, homilia I. in Cosmopœiam.	VII. 587.	deest.
πάσαις μὲν ἁγίαις αἱ Ἐπιστολαὶ Παύλου.	I. in Epist. ad Colost.	IV. 89.	*VI. 147.
πᾶσαι μὲν ἁγίαι αἱ θεῖαι γραφαί.	Protheoria in Psalmos. Incertum an Chrysostomi.	V. 676.	deest.
πάσαις μὲν αἱ μαρτυρικαὶ πανηγύρεις.	In S. Deiparam. Incertum an Chrysostomi.	V. 887.	deest.
πᾶσα μὲν ἀρετὴ καλόν.	60. in Iohannem.	II. 810.	*II. 387.
πᾶσα μὲν ἐν Θεῷ διδασκαλία.	I. in Lazarum quatriduanum. Non videtur esse Chrysostomi.	VII. 524.	deest.
πᾶσα μὲν ἡ ἀπὸ χειρόνων.	In exaltationem crucis. Incertum an Chrysostomi.	V. 823.	deest.
πᾶσα μὲν ἡμέρα φαιδρά.	In S. Pentecostem. Incertum an Chrysostomi.	VII. 582.	deest.
πᾶσα τελεία ἀγαθή.	De perfecta charitate, ecloga ex Chrysostomianis.	VI. 742.	deest.
πάσης μὲν θεοπνεύστου γραφῆς.	De instituenda secundum DEUM Vita, & in Matth. VII. 14. angusta est porta, & Dominicæ Orationis explicatio. Vertit Achilles Statius, Lusitanus.	V. 183.	V. 137.
πάσχα μὲν γήινον ἑορτάζουσιν.	In Pascha. Dubium an Chrysostomi.	V. 917.	deest.
πάσχα μὲν ἑορτάζουσιν Ἰουδαῖοι.	In Pascha. Dubium an Chrysostomi.	V. 925.	deest.
πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. πατέρα λέγεις, ἄνθρωπε.	In Orationem Dominicam. Dubium an Chrysostomi.	V. 707.	deest.

Savil.	*Ducæi.*	
V. 906.	VI. 336.	περὶ πεπληρῶται ἡμῖν λοιπόν. In magna Paraſceve. Vertit Fronto Ducæus.
V. 937.	V. 251.	περὶ γάμου πρώην ἡμῖν. In 1. Cor. 7. mulier alligata eſt legi. Vertit incertus.
VI. 703.	V. 450.	περὶ δογμάτων ὑμῖν ἐμπροσθεν. De reſurrectione mortuorum. Vertit incertus.
III. 887.	*V. 1075.	περιζωσάμενοί, φησι, τὴν ὀσφύν. 24. in Epiſt. ad Epheſ.
III. 489.	*V. 410.	περικόψας τὸν θόρυβον τ ἀπὸ τῶν γλωσσῶν. 37. in 1. ad Corinth.
II. 918.	*II. 552.	περιπαθές πως τὸ γυναικεῖον γένος. 85. in Iohannem.
deeſt.	V. 824.	περιτυχόντες πρώην τῷ παραλυτικῷ. De paralytico per tectum immiſſo. Vertit Fronto Ducæus.
II. 583.	*II. 49.	περὶ ℣ Θεοῦ λόγου διαλεχθείς. 5. in Iohannem.
deeſt.	deeſt.	περὶ τῶν Γαλιλαίων ὧν ὁ Πιλάτος τὸ αἷμα. MS. in Bibliothecis Italiæ & Oxonienſi. Aperte ſuria, & ideo à Savilio omiſſa.
V. 761.	VI. 355.	πηγὴ φωτὸς ὁ ℣ Θεοῦ λόγος. De cœco à nativitate. Vertit Fronto Ducæus.
IV. 546.	*VI. 902.	πίστει, φησὶ, χρηματισθεὶς Νῶε. 23. in Epiſt. ad Hebræos.
IV. 656.	*III. 81.	πλεῖόν ἄυτη γέμει παῤῥησίας ἡ δημηγορία. 9. in Acta.
VI. 320.	I. 412.	πόθεν ἄρα ἡμῖν πλεῖων ὁ σύλλογος. 3. adverſus Iudæos.
II. 62.	*I. 109.	ποίαις ἡμέραις ἐκείναις. 10. in Matthæum.
II. 404.	*I. 690.	ποῖα πάντα, ὦ μακάριε Πέτρε. 65. in Matth.
II. 203.	*I. 356.	ποιήσας τὸ θαῦμα, οὐκ ἔμεμψεν, ἵνα. 31. in Matthæum.
IV. 760.	*III. 239.	ποῖον ἐκεῖνον λέγει καιρόν. 26. in Acta.
II. 430.	*I. 733.	πολλὰ δεῖ τῆς παραβολῆς αἰνίττεται. 69. in Matthæum.

πολλὰ

	Savil.	Ducai.
πολλὰ δείκνυσι ἓ Θεῦ τὴν εἰς ἡμᾶς φιλανθρωπίαν. 5. in Epiſt. ad Epheſios.	III. 785.	*V. 897.
πολλὰ ἐντᾶυθά ἐστι τὰ ζητούμενα. 3. in Epiſt. ad Titum.	IV. 391.	*VI. 636.
πολλαὶ καὶ διάφοροι. De cœco & Zachæo. Vertit Fronto Ducæus.	V. 731.	VI. 482.
πολλὰ καὶ θαυμαστά. In S. Stephanum 3. Non videtur Chryſoſtomi.	VII. 581.	deeſt.
πολλὰ καὶ μεγάλα περὶ ἓ Ἀβραάμ. 9. in Epiſt. ad Rom.	III. 65.	*IV. 108.
πολλάκις ἀπεδείξαμεν ὅτι σκιά. In Pſalmum CVI.	I. 967.	deeſt.
πολλάκις ἐζήτησα περὶ ἑμαυτόν. De cœmeterii appellatione, & in ſanctam Crucem. Vertit Iac. Gretſerus.	V. 563.	V. 431.
πολλάκις εἶπον ὅτι ἡ ἐλεημοσύνη. 15. in Epiſt. ad Philipp.	IV. 82.	*VI. 134.
πολλάκις ὑμῖν εἶπον. In œconomum injuſtum. Homilia, extrema parte mutila. Incertum an Chryſoſtomi.	VII. 423.	deeſt.
πολλάκις ὑμῖν περὶ ἓτου διελέχθημεν. In Pſalmum 137.	I. 838.	III. 449.
πολλὰ μὲν ἐπείγεται. De Morte. Vertit Balthaſar Etzelius.	VII. 775.	VI. 834.
πολλὰ μὲν ἐστι καὶ ἕτερα τὰ δυνάμενα. 87. in Iohannem.	II. 927.	*II. 566.
πολλὰ μὲν ἐστι τὰ χαρακτηρίζοντα τ̃ χειστιανισμόν. 31. in Epiſt. ad Hebr.	IV. 587.	*VI. 959.
πολλὰ μὲν καὶ μεγάλα τὰ παρὰ ἓ φιλανθρώπου Θεῦ. V. Severiani Gabalorum Epiſcopi in κοσμοποιίαν.	VII. 618.	deeſt.
πολλὰ μὲν καὶ περὶ πολλῶν. Homilia 2. ad Antiochenos.	VI. 510.	I. 93.
πολλὰ μεταξὺ κατασκευάζων ὁ Παῦλος. 27. in Epiſt. ad Hebr.	IV. 565.	*VI. 923.

Savil.	*Ducæi.*	
V. 22.	II. 758.	πολλὰ παρεκάλεσα χθές. De ligno scientiæ boni & mali. Vertit Fronto Ducæus.
III. 173.	*IV. 288.	πολλὰ περὶ τῆς εἰς Θεὸν φιλανθρωπίας. 20. in Epist. ad Rom.
IV. 210.	*VI. 343.	πολλὰς ἀνάγκη τὰ ἄρχοντα. 10. in 1. ad Thess.
VI. 501.	I. 80.	πολλὰς μὲν ἀνηλώσαμεν ἡμέρας. Homilia 6. ad Antiochenos.
I. 90.	II. 128.	πολλὰς ὑμῖν ἔχω χάριτας, ὅτι μὴ πολλῆς. 15. in Genesin.
VIII. 75.	V. 664.	πολλὰς ὑμῖν ἔχω χάριτας, ὅτι μὴ προθυμίας τὰς περὶ τῆς ψυχῆς, Non esse desperandum. Vertit Fronto Ducæus.
I. 244.	II. 340.	πολλὰς ὑμῖν ἔχω χάριτας, ὅτι μὴ ἡδονῆς. 31. in Genesin.
VIII. 259. & Latine VII. 941.	IV. 842.	πολλὰ τὰ κύματα, καὶ χαλεπὸν τὸ κλυδώνιον. Cum de Chrysostomo expellendo ageretur. Hanc orationem servavit Georgius Alexandrinus in Chrysostomi vita. Vertit Godfridus Tilmannus.
IV. 194.	*VI. 317.	πολλὰ τῶν πραγμάτων ἐξ ἀγνοίας. 7. in 1. ad Thessalon.
I. 819.	III. 420.	πολλὰ τῶν πραγμάτων ἐστὶ μὲν καλά. In Psalm. 132.
III. 697.	*V. 758.	πολλαχόθεν μὲν καὶ ἄλλοθεν. 29. in 2. ad Corinth.
IV. 282.	*VI. 457.	πολλὴν ἀπαιτεῖ τὴν αἰδῶ. 9. in 1. ad Timoth.
V. 127.	III. 723.	πολλὴν ὁρῶ τὴν σωφροσύνην. Homilia 1. in Es. VI. 1. Vertit Erasmus.
IV. 370.	*VI. 602.	πολλὴν παρεκάλεσιν. 9 in 2. ad Timoth.
IV. 400.	*VI. 652.	πολλὴν ποιοῦ τῶν οἰκετῶν. 5. in Epist. ad Titum.
III. 381.	*V. 230.	πολλὴν ποιεῖται τὴν σκυθρωπήν. 22. in 1. ad Corinth.
III. 321.	*V. 131.	πολλῆς βαρύτητος τὸν λόγον ἐμπλήσας. 13. in 1. ad Corinth.
VI. 863.	I. 714.	πολλῆς γέμει ταραχῆς. Homilia 1. de providentia. Vertit Jo. Checus Cantabrigensis.

πολλῆς

	Savil.	Ducai.
πολλῆς ἐνταῦθα συνέσεως ἡμῖν χρεία. In 108. Psalmum.	I. 716.	III. 269.
πολλῆς ἡμῖν, ἀγαπητοὶ, δεῖ τῆς μελίμνης. 20. in Johannem.	II. 637.	*II. 129.
πολλῆς ἡμῖν δεῖ τῆς ἀγρυπνίας. 6. in Matthæum.	II. 35.	*I. 63.
πολλῆς ἡμῖν δεῖ τῆς σπουδῆς ἐν ἅπασιν. 38. in Johannem.	II. 702.	*II. 242.
πολλῆς ἡμῖν θερμότητος δεῖ. 33. in Johannem.	II. 691.	*II. 210.
πολλῆς σήμερον πληρώμας τῆς ἡδονῆς. 2. in Geneſin.	I. 5.	II. 7.
πολλῆς ὑπομονῆς δεῖται τὰ ἡμέτερα. 53. in Johannem.	II. 776.	*II. 337.
πολλοὶ διαπορῶσι πῶς. 27. in Acta.	IV. 764.	*III. 248.
πολλοὶ νομίζουσιν ἀρκεῖν ἑαυτοῖς. 14. in 1. ad Timoth.	IV. 304.	*VI. 495.
πολλοῖς τυτὶ τὸ βιβλίον. Hom. 1. in Acta.	IV. 607.	*III. 1.
πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ὅταν ἴδωσι. 61. in Iohannem. Sub Baſilii Seleucienſis nomine etiam prodiit cum verſione Theodori Peltani. Homilia 40.	II. 815.	*II. 395.
πολλοὶ τῶν ἀσθενεσθέρων. 5. in 2. ad Timoth.	IV. 349.	* VI. 568.
πολλοὶ τῶν πόρναις προσεχόντων. Pars Homiliæ à Martino Cromero verſæ Baſil. 1552. de pulchritudine & uxore.	deeſt.	VI. 664.
πολλοὶ τῶν παρ' ἡμῖν ἀνθρώπων. De futuro judicio. Vertit Balth. Etzelius.	VII. 787.	VI. 762.
πολλοὶ τῶν βαθυμοτέρων. 27. in Iohannem.	II. 664.	*II. 171.
πολλοί, φησι, προφῆται καὶ δίκαιοι. 26. in Epiſt. adHebræos.	IV. 560.	*VI. 915.
πολλὰς εἶδον χαίρουσας. Homilia 18. ad Antiochenos.	VI. 581.	I. 200.
πολλὰς καὶ τῶν σφόδρα δοκούντων. 31. in Epiſt. ad Rom.	III. 231.	*IV. 387.
πολλὰς οἴμαι τῶν πρώην καταλαβόντων. 3. de Davide & Saule. Vertit Eraſmus.	V. 89. & 39.	II. 862.

Savil.	*Ducai.*	
IV. 353.	*Vl. 575.	πολλὰς τῶν ἀνθρώπων θορυβεῖ. 6. in 2. ad Timoth.
V. 314.	V. 216.	πολλὰς ὑμῶν οἶμαι θαυμάζειν. In Rom. XVI. 3. ſalutate Priſcillam & Aquilam. Vertit Fronto Ducæus.
III. 709.	*V. 776.	πολλῆ τὸ προοίμιον γέμει θυμοῦ. In Epiſt. ad Galatas commentarius.
II. 30.	*I. 54.	πολλῶν ἀκούω λεγόντων, ὅλα παρόντες. 5. in Matthæum.
Latine Græce & Lat. VII. 936.	V. 905.	πολὺν ἐσίγησα χρόνον· Cum Saturninus & Aurelianus acti eſſent in exilium. Vertit incertus,
II. 725.	*II. 261.	πολὺν ποιώμεθα τῶν πνευματικῶν, ἀγαπητοὶ, λέγον. 40. in Johannem.
III. 189.	*IV. 315.	πολὺν δ' πράγματ@ τύτε ποιεῖται. 23. in Epiſt. ad Rom.
IV. 310.	*Vl. 506.	πολὺν ὑπὲρ τῶν χηρῶν. 15. in 1. ad Timoth.
I. 750.	III. 319.	πολὺς ἐν ταῖς γραφαῖς τῶν αἰνων τύτων. In 112. Pſalmum-
I. 143.	II. 200.	πολὺς καὶ ἄφατ@ ὁ θησαυρός. 21. in Geneſin.
II. 645.	*II. 142.	πολὺς ὁ διάβολ@ ἔγκειται. 22. in Johannem.
I. 253.	II. 352.	πολὺς ὁ θησαυρὸς καὶ ἄφατ@. 32. in Geneſin.
I. 836.	III. 445.	πολὺς ὁ πόθ@ τοῖς ἀνδράσι τῆς πόλεως. In Pſalm. 136.
V. 188.	*Vl. 248.	πολὺς ὁ χειμὼν, ἀλλὰ τῇ προθυμίᾳ. In dimiſſionem Chananææ. Habita poſt reditum ab exilio. Vertit incertus.
II. 676.	*II. 188.	πολὺ τῆς συγκαταβάσεως τὸ κέρδ@. 30. in Johannem.
I. 379.	II. 530.	πολὺ τῶν σήμερον ἡμῖν ἀναγνωσθέντων. 47. in Geneſiin.
I. 848.	III. 463.	πῆ νῦν εἰσιν οἱ λέγοντες. In Pſalm. 139.
VIII. 49.	V. 538.	πῆ νῦν εἰσιν οἱ τ θάνατον. 5. de laudibus S. Pauli Apoſtoli. Vertit Anianus.
III. 10.	*IV. 16.	πρέπον τῇ μακαρίᾳ ψυχῇ. 2. in Epiſt. ad Rom.

πρεσβεύω

	Savil.	Ducæi.
πρεσβείαν τινὰ δικαίαν. De eleemosyna & collatione in sanctos. Vertit incertus.	VI. 816.	V. 283.
πρὸ ἓξ ἡμερῶν τῶν βαΐων. In Festum Palmarum. Ecloga ex Chrysostomianis.	VII. 718.	deest.
πρόκειται ἡμῖν, ἀγαπητοὶ, πνευματικὴ τράπεζα. In ejectionem Adami è Paradiso. Dubium an Chrysostomi.	VII. 237.	deest.
πρόρρησιν μὲν ὁ ψαλμός. In Psalmum CI. non est Chrysostomi, sed ex Theodorito & aliis.	I. 932.	deest.
προσοχῆς μὲν ἕνεκεν τῆς περὶ τὰ ἀκρόασιν. 2. in Johannem.	II. 565.	* II. 20.
πρὸς τὰς τῶν μέλιτος πηγάς. In 1. Cor. VII. 2. propter fornicationem, habeat &c. Vertit Fronto Ducæus.	V. 330.	V. 240.
πρὸς τὸ τέλος ἡμῖν τῆς νηστείας. De simultate & ira deponenda. Vertit Petrus Nannius.	VI. 611.	I. 246.
πρὸς τὸ τέλος λοιπὸν ἐφθάσαμεν. 29. in Genesiin.	I. 223.	II. 311.
πρότερον ἐπιτιμήσας τῷ κρίνοντι. 26. in Epist. ad Rom.	III. 207.	*IV. 346.
πρότερον, ἴδωμεν τίς ἡ κληρονομία. In Psalmum quintum.	I. 538.	III. 34.
πρότερον μὲν τῶν Ἰουδαίων. In Eliam. Vertit incertus.	V. 672.	VI. 109.
προτρέπεται καὶ κόλπος βύθιος ἁλιέα. In Ps. XXXVIII. 7. frustra conturbatur omnis homo vivens. Vertit ediditque Parisiis Jac. Perionius.	VII. 558.	VI. 98.
προφητικὴν σήμερον ὑμῖν. Homilia de Prophetiarum obscuritate. Vertit Fronto Ducæus.	VI. 649.	III. 799.
πρώην ἐλέγομεν ὅτι Ἰωάννης. 13. in Johannem.	II. 608.	* II. 84.

Savil.	*Ducæi.*	
VI. 933.	deeſt.	πρώην ἐξ ὧν ἀκηκόατε 3. de jejunio. Dubium an Chryſoſtomi.
I. 512.	II. 714.	πρώην ἐπαγγελάμενος τέλος ἐπιθεῖναι 67. ſive ultima Homilia in Geneſin.
V. 720.	deeſt.	πρώην ἡμῖν ἡ μεγάλη. In filium prodigum, & de pœnitentia. Dubium an Chryſoſtomi.
VII 743.	VI. 600.	πρώην μὲν ἐνεκαλεῖμεν. De doctrina & correptione. Vertit Balth. Etzelius.
VI. 439.	I. 801.	πρώην μὲν περὶ ἀκαταλήπτου. Quod neque vivi neque mortui anathemate plectendi. Vertit incertus.
II. 503.	*I. 851.	πρώτῃ τῶν ἀζύμων πρὸ τῶν ἀζύμων. 82. in Matthæum.
IV. 123.	*VI. 201.	πρῶτον αἰνιγματωδῶς λέγων βλέπετε. 7. in Epiſt. ad Coloſſ.
IV. 411.	*VI. 670.	πρῶτον ἀναγκαῖον τὴν ὑπόθεσιν. Argumentum Epiſtolæ ad Philemonem.
IV. 611.	*III. 166.	πῶς οὐκ ἔλαβεν ἐκ τῶν εἰρημένων. 18. in Acta.
II. 50.	*I. 89.	πῶς οὖν φησιν ὁ Λουκᾶς. 8. in Matthæum.
II. 681.	*I. 122.	πῶς οὖν φησιν ὁ χειροτόνος ὅτι οὐκ ἐπίστευσαν. 11. in Matthæum.
IV. 910.	*III. 468.	πῶς παρεῖχον τὴν φιλανθρωπίαν. 54. in Acta.
II. 625.	*II. 111.	Ῥάθυμέν πως ἡ ἀνθρωπίνη φύσις. 17. in Johannem.
VII. 369.	deeſt.	Ῥοπὴ καὶ μᾶλλον. In mediam Pentecoſten. Incertum an Chryſoſtomi.
IV. 427.	*VI. 694.	Ῥωμαίοις γράφων ὁ μακάριος. Argumentum in Epiſt. ad Hebræos.
VII. 428.	deeſt.	Σάλπιγγος ὑψηλοτέρα. De jejunio. Dubium an Chryſoſtomi.
VII. 579.	deeſt.	Σεμνύνει μὲν τοὺς εὐδοκίμους. In S. Stephanum Dubium an Chryſoſtomi.
VI. 936.	deeſt.	Σήμερον, ἀγαπητοὶ, τὸν ἰατρὸν προσκαλούμεθα. 5. de jejunio. Dubium an Chryſoſtomi.

Σήμερον

	Savil.	*Ducæi.*
Σήμερον ἐκ νεκρῶν ἐγειρόμενος ὁ Λάζαρος. In quatriduanum Lazarum. Vertit Fronto Ducæus.	V. 271.	V. 146.
Σήμερον ἡμῖν ὁ χριστὸς τὴς ἄθλας. In Samaritanam. Vertit Fronto Ducæus edidit-que Burdigalæ. 1604. 8. Dubium an Chryſoſtomi.	VII. 442.	VI. 342.
Σήμερον ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησῦς. In magnam Paraſceven. Vide ſupra, ἑορτὴν ἄγομεν σήμερον.	V. 567.	deeſt.
Σήμερον ἡ φαρισαῖος. In meretricem & Phariſæum. Dubium an Chryſoſtomi.	VII. 329.	deeſt.
Σκέπτοι μοι καὶ ταῦτα (al. κἀντεῦθεν) τὴν γενναίαν. 14. in 1. ad Corinth.	III. 327.	V. 141.
Σοφός τις ἀνὴρ ἐν τάξει μακαρισμῶν. 20. in Epiſt. ad Epheſ.	III. 861.	*V. 1033.
Σοφός τις ἀνὴρ καὶ φιλοσοφεῖν εἰδώς. In Euſtathium Antiochenum. Vertit Fronto Ducæus.	V. 628.	I. 569.
Στάδιον ἡμῖν σήμερον πνευματικόν. De circo. Cum verſione Jul. Cæſaris Bulengeri. Pariſ. 1598. 8.	VI. 974.	VI. 409.
Σταυρῷ προκειται σήμερον ἑορτή. In venerandam Crucem. Dubium an Chryſoſtomi. Allatius refert ad Joſephum Archi Ep. Theſſalonicenſem.	V. 819.	deeſt.
Στεφάνῳ χρυσοκόμοις. De pœnitentia. Dubium an Chryſoſtomi.	VII. 282.	deeſt.
Στέφανον ἄνθεσιν ἐγκωμίων. In Stephanum Protomartyrem. Vertit Fronto Ducæus. Burdigalæ 1601.	V. 864.	VI. 274.
Στυγνὴν τὴν ἐκκλησιάν. In Iudæ proditionem. Dubium an Chryſoſtomi.	VII. 306.	deeſt.
Συνεκάλεσεν ἡμᾶς, ἀγαπητοί, ἐπὶ τὸ αὐτό. Encomium	VII. 342.	deeſt.

Savil.	*Ducai.*	
		comium Iohannis Theologi. Dubium an auctor Chryſoſtomus.
V. 493.	I. 783.	Συνεκάλεσεν ἡμᾶς εἰς τὸν. In Barlaamum Martyrem. Vertit Fronto Ducæus.
III. 1.	*IV. 1.	Συνεχῶς ἀκούων. Proœmium in Epiſt. ad Romanos.
II. 394.	*I. 672.	Συνεχῶς τὸν Ἰουδαίαν ἀφεὶς. 63. in Matthæum.
I. 1007.	deeſt.	Σύνηθές ἐστιν, ἀδελφοὶ, τῷ μακαρίῳ (στάσις 3. Pſalmi 118.) Non eſt Chryſoſtomi, ſed ex Theodorito & aliis collectus commentarius.
III. 883.	*V. 1069.	Συντάξας τὸ στρατόπεδον ἅγιο. 23. in Epiſt. ad Epheſ.
I. 742.	III. 308.	Σφόδρα μοι δοκεῖ τῷ τέλει. In CXI. Pſalmum.
VII. 500.	deeſt.	Σφόδρα μοι καὶ νῦν. In reſurrectionem CHriſti, & mulieres ungventa offerentes. Dubium an Chryſoſtomi.
IV. 705.	*III. 157.	Σφόδρα ἅγιο καταλληλον. 17. in Acta.
II. 784.	*II. 349.	Σφόδρα φιλάνθρωπον ὢν καὶ τῆς ἡμετέρας. 55. in Johannem.
VIII. 71.	V. 657.	Σφοδρὸν τὸ κῦμα, καὶ βαρὺς ὁ αὐχμός. De futuræ Vitæ deliciis. Vertit Fronto Ducæus.
II. 757.	*II. 308.	Τὰ ἀνθρωπίνως ὑπὸ ἅγ χειρὸς οἰκονομούμενα. 48. in Johannem.
VI. 872.	I. 726.	Τὰ αὐτὰ λέγειν ἐμοὶ μοὺ. 4. de fato & providentia. Vertit Jo. Checus.
VI. 336.	I. 438.	Τὰ θηρία ἕως μοὺ ἂν τὰς ὕλας νέμεται. 4. adverſus Judæos.
I. 441.	II. 616.	Τὰ λειπόμενα τῶν χθὲς ἱερημένων. 57. in Geneſin.
I. 702.	III. 862.	Τὰ λείψανα τῆς χθεσινῆς τραπέζης ἀποδῦναι. In Pſalm. 50. Vertit Jac. Billius.
I. 153.	II. 213.	Τὰ λείψανα τῆς χθεσινῆς τραπέζης ὑμῖν ἅγ θεῖναι. 22. in Geneſin.

	Savil.	Ducæi.
Τὰ λείψανα τῶν χθὲς ὑμῖν εἰρημένων ἀναγκαῖον ἀποδῦναι. 52. in Geneſin.	I. 406.	II. 567.
Τὰ λείψανα τῶν χθὲς ἡμῖν εἰρημένων βουλόμεθα σήμερον ἀποδῦναι. 63 in Geneſin.	I. 483.	II. 674.
Τὰ μεγάλα τῶν πραγμάτων. 2. in Jobum. Vertit Lælius Tifernas.	V. 953.	VI. 74.
Τὰ παιδία τὰ μικρά. 24. in Johannem.	II. 653.	*II. 154.
Τὰ παρελθόντα τῶν μελλόντων. 17. in Epiſt. ad Epheſ.	III. 846.	*V. 1009.
Τὰς γλώσσας σήμερον. In Pentecoſtem. Dubium an Chryſoſtomi.	V. 982.	deeſt.
Τὰς γραφὰς οὐχ ἁπλῶς οὐδὲ παρέργως. 57. in Johannem.	II. 792.	*II. 360.
Τὰς παρουσίσεις μὴ ἐγκωμίων. 8. in Epiſt. ad Philipp.	IV. 45.	*VI. 74.
Ταῦτα δοκεῖ μοὶ ἀνάξια εἶναι Παύλου. 2. in 5. ad Corinth.	III. 573.	*V. 551.
Ταῦτα μοὶ ἡμῖν ὑπὲρ τῆς τοῦ Θεοῦ προνοίας. Liber 2. ad Stagirium, quod triſtitia dæmone ipſo ſit gravior. Vertit incertus.	VI. 102.	IV. 167.
Ταῦτα ὁ βασιλικὸς ἀκούσας καὶ μικρὰ ἐπισχών. Liber 4. de ſacerdotio.	VI. 30.	IV. 53.
Ταῦτα οὖν εἰδότες, φησὶ, τὸ δικαστήριον. Hom. 11. in 2. ad Corinth.	III. 607.	V. 607.
Ταύτης μνηθεὶς τῆς ῥήσεως καὶ ὁ μακάριος Παῦλος. In 115. Pſalmum.	I. 766.	III. 342.
Τάχα πέρα τοῦ δέοντος. Hom. 11. in Johannem.	II. 599.	*II. 75.
Τάχα τις ἡγεῖται ἀνάξιον. 44. in 1. ad Corinth.	III. 534.	*V. 483.
Τήμερον ἀποδῦναι ἀναγκαῖον. 3. in Epiſt. ad Coloſſ.	IV. 103.	*VI. 170.
Τὴν ἀθυμίαν ἐνέθηκεν. De triſtitia & mœrore. Vertit Balth. Etzelius.	VII. 784.	VI. 692.
Τὴν εὐλογίαν εἰς τὸ μέσον παραθέντες. 28 in Geneſin.	I. 215.	II. 300.

Savil.	*Ducæi.*	
IV. 16.	*VI. 25.	Τὴν μεγάλην καὶ Φιλόσοφον ψυχήν. 3. in Epist. ad Philipp.
V. 923.	deest.	Τὴν μὴν ἁγιωτάτην χριστέ. In Pascha. Dubium an Chrysostomi.
II. 884.	*II. 501.	Τὴν ὀδυνωμένην ψυχήν. 78. in Iohannem.
IV. 456.	*VI. 739.	Τὴν πολλὴν τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν. 5. in Epist. ad Hebræos.
IV. 259.	*VI. 419.	Τὴν ταπεινοφροσύνην πολὺ μᾶλλον ἐχέσαν. 3. in 1. ad Timoth.
V. 220.	V. 18.	Τὴν χθὲς ἡμέραν ἑορτὴν οὖσαν διαβολικὴν. (al. Σατανικήν.) 1. de Lazaro, postridie Calendas, Antiochiæ habita. Vertit Erasmus.
VII. 715.	deest.	Τῇ πρεσβείᾳ Κυριακῇ. In Annunciationem Deiparæ, & contra Arium. Dubium an Chrysostomi.
V. 382.	V. 319.	Τῇ πρεσβείᾳ συνάξει. In 2. Cor. IV. 13. habentes spiritum fidei. Vertit Sigismundus Gelenius.
I. 651.	III. 208.	Τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως καὶ ἕτερος ὁ ψαλμός. In Psalmum quadragesimum sextum.
VII. 829.	VI. 817.	Τῆς μὲν ἐπιγραφῆς. Theodori Magistri homilia de laudibus Pauli Apostoli, ex variis Oratt. Chrysostomi. Vertit Balthasar Etzelius.
VI 14.	IV. 25.	Τῆς μὲν οὖν ὕβρεως ἕνεκεν. Liber 3. de sacerdotio.
V. 168.	III. 789.	Τῆς ὁδοῦ ταύτης τῆς ἀοιδίμου. In Jerem. X. 23. *Domine non est in homine via ejus.* Vertit Fronto Ducæus.
deest.	deest.	Τῆς παρούσης τιμίας καὶ βασιλικῆς. Spuria & ideo à Savilio omissa. Inscribitur: εἰς τὸ εὐαγγελισμόν.
II. 492.	*I. 834.	Τῆς παλαιοπαθοῦς ταύτης τῆς ἡδονῆς. 80. in Matthæum.

Τῆς

	Savil.	*Ducæi.*
Τῆς ἓ Λαζάρυ παραβολῆς. 4. de divite & Lazaro. Vertit Erasmus.	V. 253.	V. 73.
Τῇ συνήθει κέχρηται φιλοσοφίᾳ In Psalmum quadragesimum quintum.	I. 648.	III. 203.
Τῆς ὑποθέσεως βάλομαι πάλιν ἅψασθαι. 25. in Genesin.	I. 183.	II. 255.
Τῆς φιλαργυρίας. In publicanum & Pharisæum. Dubium an Chrysostomi.	VII. 462.	deest.
Τῆς χθὲς ὑποθέσεως. In magnam paraskeven. Dubium an Chrysostomi.	VII. 459.	deest.
Τῆς χειρὸς βασιλείας τὸ Εὐαγγέλιον. Unum esse legislatorem utriusque Test. Vertit Jo. Jacobus Beurerus. Genuinum esse probat Pearsonius Vindic. Ignatii part. I. cap. 9.	VI. 640.	VI. 1.
Τί βάλεται ταῦτα τὰ ῥήματα. 28. in 1. ad Corinth.	III. 423.	*V. 301.
Τί βάλεται ἓ Σιὼν ἡ προθήκη. In 124. Psalmum.	I. 796.	III. 387.
Τί δὲ κὰι ὑμῖν ἄθλιοι κὰι ταλαίπωροι. Ad corruptores Virginum CHristi. Dubium an Chrysostomi.	VI. 976.	deest.
Τίδήποτε Ἐφεσίους μὲν ἐπιστέλλων. 1. in 1. ad Thessalon.	IV. 161.	* VI. 262.
Τί δήποτε κὰι δευτέραν ἐπιστέλλει τῷ Τιμοθέῳ. 1. in 2. ad Timoth.	IV. 329.	*VI. 535.
Τί δήποτε ἑδένα τῶν κορυφαίων. 20. in Acta.	IV. 725.	*III. 187.
Τί δήποτε παρέλκει. 33. in Matthæum.	II. 216.	*I. 376.
Τί δήποτε πείσαντες ἕτως αὐτὸ. 39. in Acta.	IV. 826.	*III. 341.
Τί δήποτε περὶ σωφροσύνης. 6. in 1. ad Thess.	IV. 190.	* VI. 309.
Τί εἶπω, εἰ τί λαλήσω; δακρύων ὁ παρὼν καιρός. Homilia 2. ad Antiocheno.s	VI. 461.	I. 22.
Τί εἶπω, εἰ τί λαλήσω; εὐλογητὸς ὁ Θεός. Post reditum à prio re exilio. Vertit incertus.	deest.	V. 911.
Τί εἶπω, εἰ τί λαλήσω; ἢ τίνας ὑμᾶς καλέσω	VII. 502.	VI. 241.

Savil.	*Ducai.*	
		σω, In venerabilem Crucem. Vertit incertus. Edidit Gretserus T. 2. de Cruce p. 472.
I. 810.	III. 406.	Τί ἐστιν, ὁκ βαθέων; in Psalm. 129.
I. 733.	III. 294.	Τί ἐστιν ὁν ὅλῃ. In 110. Psalmum.
I. 841.	III. 453.	Τί λέγεις μὴ δοκιμάσαι. In Psalm. 138.
III. 673.	*V. 718.	Τί λέγεις; εἰ χεῖρον κηρύττοντες. 24. in 2. ad Corinth.
I. 878.	III. 506.	Τί λέγεις; πολέμων διδάσκαλος. In Psal. 143.
VII. 673.	VI. 805.	Τίνα ἀν ἕτερον. De mansvetudine & injuriarum deponenda memoria. Vertit Balthasar Etzelius.
deest.	deest.	Τινὲς εἰς τ̀ μαχαίριον Ἱερεμίαν ἐλαβον τ̀ ψαλμόν. In Psal. 39. Chrysostomo in Latinis Codd. tribuitur, sed est Theodoriti.
II. 400.	*I 682.	Τινὲς μὲν ἂν διαβάλλωσι τ̀ νεανίσκον. 64. in Matthæum.
deest.	deest.	Τινὲς μὲν τῶν Δαβὶδ ἀνέθεσαν, τινὲς δὲ τῷ Ἐζεκία. In Psalm. 40. Chrysostomo in Latinis Codicibus tribuitur, sed est Theodoriti.
deest.	deest.	Τινὲς τῶν ἀγαπητῶν. Spuria & ideo à Savilio omissa. Inscribitur: περὶ ἀκτημοσύνης.
deest.	deest.	Τινὲς τῶν συγγραφέων τῷ Ἰδιθὰμ ἀνέθεσαν. In Psal. 38. Chrysostomo in Latinis Codd. tribuitur, sed est Theodoriti. Vide notas Savilii T. 8. p. 107. seqq.
II. 88.	*I. 156.	Τίνος ἕνεκεν ἀνεχώρησεν πάλιν. 14. in Matthæum.
deest.	deest.	Τίνος ἕνεκα πάντα τἄλλα ὠφέλιμα. Liber ineditus quæstionum in Johannem, forte Titi Bostrensis, certe non Chrysostomi, ex quo pleraque tamen collecta. Vide notas Savilii T. 8. p. 215.

Τίνος

	Savil.	*Ducæi.*
Τίνος ἕνεκεν ἀπὸ πλεονεξίας. De avaritia. Vertit Martinus Cromerus. Basil. 1552.	VII. 847.	VI. 666.
Τίνος ἕνεκεν εἶπε, ταῦτας. 49. in Matthæum.	II. 305.	* I. 526.
Τίνος ἕνεκεν εἰς τὸ ὄρος ἀναβαίνει. 51. in Matthæum.	III. 319.	*I. 547.
Τίνος ἕνεκεν ὁ τὸν ἐξ ἀρχῆς ἀπατήσαντα. De providentia. Vertit Balth. Etzelius.	VII. 859.	VI. 632.
Τίνος ἕνεκεν τὸν οἰκισμὸν τῆς πόλεως. 55. in Matthæum.	II. 343.	*I. 588.
Τί ἐστιν; ὁ χρὴ τοὺς ἁμαρτάνουσιν ἐγκαλεῖν; 24. in Matthæum.	II. 160.	*I. 283.
Τί ποτε ἄρα χρὴ ἡμᾶς ποιῆσαι. In eos qui longiora exordia reprehendebant, & de nominum mutatione. Vertit Fronto Ducæus.	deest.	V. 860.
Τί ποτέ ἐστιν ἄνθρωπος. 2. de laudibus Pauli Apostoli. Vertit Anianus.	VIII. 37.	V. 518.
Τί ποτε καὶ δευτέραν ἐπιστέλλει. 1. in posteriorem ad Timoth.	IV. 329.	*VI. 535
Τίς γὰρ ἦτο ὁ σκώπτευσεν; 16. in Matthæum.	II. 105.	* I. 186.
Τίς δώσει τῇ κεφαλῇ μου ὕδωρ, καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς μου πηγὴν δακρύων; ἐπιδαψιλευέτω. In magno æstu & ariditate.	VII. 352.	deest.
Τίς δώσει τῇ κεφαλῇ μου ὕδωρ, καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς μου πηγὴν δακρύων; εὔκαιρον καὶ ἡμῖν νῦν εἰπεῖν. Ad Theodorum lapsum, de pœnitentia paræneſis, & de venia non desperanda. Vertit incertus. Valesius ad Sozom. VIII. 2. negat Chrysostomi esse.	VI. 60.	IV. 545.
Τίς ἐστιν αὕτη ἡ πεντηκοστή. 4. in Acta.	IV. 629.	*III. 39.
Τίς ἦν ὁ εἷς ὅτος ὁ τὸ ὠτίον κόψας. 85. in Matthæum.	II. 520.	*I. 877.
Τί τὸ μέσον ταύτης καὶ τῆς προτέρας. 47. in Matthæum.	II. 296.	*I. 511.

Τί

Savil.	*Ducai.*	
I. 813.	III. 411.	Τί ἔτο ; ὁ Παῦλος· καὶ ἀνάγκης ὄσης. In Psalmum 130.
VI. 389.	I. 292.	Τί ἔτο ; ὁ ποιμὴν ὁ πάρεσι. De incomprehensibili DEI natura, contra Anomœos, Homilia 1. Vertit Theodorus Gaza.
VI. 722.	V. 576.	Τί ἔτο ; ὅσον πρόσκαιρον ἡμῖν αἱ ἑορταί. In inscriptionem altaris Actor. XVII. 21. ignoto DEO. Vertit Fronto Ducæus.
III. 682.	*V. 732.	Τί ἔτο ; ὁ τοσαῦτα εἰπών. 26. in 2. ad Corinth.
IV. 810.	*III. 317.	Τί τάτων ἴσον, γένοιτ' ἂν τῶν ψυχῶν. 36. in Acta.
III. 566.	*V. 538.	Τί φῄς, ὦ μακάριε Παῦλε. 4. in 2. ad Corinth.
II. 372.	*II. 32.	Τοῖς ἄρτι τῶν παίδων εἰσαγομένοις. 3. in Johannem.
II. 728.	*II. 266.	Τοῖς δεινοῖς ἀνδράσι μὴ ὀμόσε χωρῶμεν. 41. in Iohannem.
III. 260.	*V. 29.	Τοῖς κάμνουσι καὶ ψυχορραγοῦσι. 4. in 1. ad Corinth.
IV. 386.	*VI. 628.	Τοῖς μὲν παλαιοῖς ἀνδράσιν· 2. in Epist. ad Titum.
IV. 63.	*VI. 104.	Τοῖς πρὸς τὰς αἱρετικὰς ἀγῶσιν. 11. in Epist. ad Philipp.
II. 250.	*I. 434.	Τὸ μὲν κατὰ τὰς μαθητὰς Ἰωάννου. 38. in Matthæum.
VI. 304.	IV. 469.	Τί μὲν τὰς ἀπείρους ὁμιλίας. De non iterando conjugio, ad viduam juniorem. Vertit Flaminius Nobilius.
deest.	V. 842.	Τὸ μὲν πλέον ὃ χρέος. Quod tacere non sit sine periculo; & quare Acta Apostolor. legantur in Pentecoste. Vertit Fronto Ducæus.
VI. 567.	I. 178.	Τὸν ἄρχοντα μὲν ἐπήνεσα τῆς κηδεμονίας. Homilia 16. ad Antiochenos.
IV. 172.	*VI. 279.	Τὸν διδάσκαλον ὐδὲν ἐπαχθές. 3. in 1. ad Thess.
III. 825.	*V. 964.	Τὸν διδάσκαλον ὁ μόνον συμβουλέυοντα. 11. in Epist. ad Ephes.

Τὸ

	Savil.	*Ducæi.*
Τὸν μὲν χρόνον καθ' ὃν προεφήτευσεν ὁ μακάριος Ἱερεμίας. Expositio inedita in Jeremiam, indignum luce, nedum Chrysostomo opusculum, judice Henr. Savilio T. 8. in notis p. 136.	deest.	deest.
Τὸν ψαλμὸν ἕνα λέγει μόνον ὁ προφήτης. In Psalmum quadragesimum tertium.	I. 618.	III. 160.
Τὸ πνευματικὸν ἡμῖν σήμερον. In principium jejunii. Dubium an auctor Chrysostomus.	VII. 484.	deest.
Τὸ προσηνὲς καὶ λεῖον. 43. in Johannem.	II. 736.	*II. 277.
Τοσαῦτα περὶ αὐτῆς εἰπών. 19. in 2. ad Corinth.	III. 648.	*V. 676.
Τὸ σκότος καὶ φῶτος. 7. in 1. ad Corinth.	III. 299.	*V. 69.
Τότε, πότε; ἐπὶ τοῦ Πνεύματος καθόδου. 13. in Matthæum.	II. 81.	*I. 144.
Τότε, πότε; ὅτε μάλιστα καταυγῆναι ἔδει. 71. in Matthæum.	II. 442.	*I. 753.
Τότε, πότε; ὅτε ὁ Πέτρος εἶπεν. 36. in Matthæum.	II. 349.	*I. 599.
Τότε, πότε; ὅτε τὰ μυστήρια. 52. in	II. 324.	*I. 557.
Τότε, πότε; ὅτε ταῦτα εἶπεν, ὅτε ἐπεσόμενα. 70. in Matthæum.	II. 452.	*I. 769.
Τότε, φησὶν, ὑπέστρεψαν. τότε; πότε; 3. in Acta.	IV. 622.	*III. 27.
Τὸ τῆς ἀϊχμαλωσίας ἄνυμα. In 125. Psalmum.	I. 799.	III. 391.
Τὸ τῆς ἁμαρτίας κατὰ τῆς ἁμαρτίας. In assumtionem JEsu CHristi. Dubium an auctor Chrysostomus.	VII. 330.	deest.
Τὸ τῆς διδασκαλίας. 5. in 1. ad Timoth.	IV. 268.	*VI. 434.
Τὸ τῆς παρθενίας καλόν. De Virginitate Liber. Vertit Jo. Livinejus, Gandensis A. 1575.	VI. 244.	IV. 275.
Τὸ τῆς πίστεως γενναῖας καὶ νεανικῆς. 22. in Epist. ad Hebræos.	IV. 541.	*VI. 885.
Τὸ τυραννικώτερον πάντων λοιπὸν ἐξελεῖν. 19. in Matthæum.	II. 133.	*I. 235.

Savil.	*Ducai.*	
V. 920.	deeſt.	Τὲ τῶν νομικῶν τύπων. In Paſcha. Dubium an Chryſoſtomi.
II. 682.	*II. 198.	Τῷ πνεύματι τῷ χάριν. 31. in Johannem.
I. 1016.	III. 554.	Τῷ Προφήτῃ ἕτο τὸ ἐξαίρετον. In priora VIII. capita Prophetæ Eſaiæ. Vertit Godfridus Tilmannus è Codice Regiæ Fontis Eblaudi Bibliothecæ.
III. 794.	*V. 912.	Τὰς εἰς ἰατρεῖον ἐρχομένους. 7. in Epiſt. ad Epheſ.
III. 347.	*V. 174.	Τὰς λαμπάργας ἐντεῦθα αἰνίτ]εται. 17. in 1. ad Corinth.
II. 789.	*II. 355.	Τὰς μέλλοντάς ἢ φωτὸς τῶν ἀναγινωσκομένων. 56. in Johannem.
II. 765.	*II. 320.	Τὰς προσιόντας τῷ θείῳ κηρύγματι. 50. in Johannem.
VII. 839.	deeſt.	Τὰς τῶν ἁγίων βίας. Encomium S. Pauli Apoſtoli. Dubium an auctor Chryſoſtomus.
III. 429.	*V. 309.	Τοῦτο ἅπαν τὸ χωρίον. 29. in 1. ad Corinth.
VII. 864.	VI. 518.	Τοῦτο ἔστιν ἀδελφοί μου τὸ σημεῖον. De gloriando in Cruce Domini. Vertit Ioach. Perionius.
II. 539.	*I. 909.	Τοῦτο ἔστι τὸ σημεῖον, ὅπερ ἔμπροσθεν αὐτοῖς. 89. in Matthæum.
II. 424.	*I. 719.	Τοῦτο καὶ Ἰωάννης φησὶν, ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν. 68. in Matthæum.
I. 854.	III. 471.	Τότε ἔ ψαλμῷ τὰ ῥήματα. In Pſalm. 140.
V. 410.	V. 343.	Τῷ Φαρισαίῳ καὶ ἔ τελώνῃ. De profectu Evangelii, ſive in abutentes dicto Philipp. I. 18. ſive prætextu, ſive veritate CHriſtus prædicatur, & de humilitate. Vertit incertus.
deeſt.	VI. 375.	Τρία παράδοξα θαύματα. In aſſumtionem CHriſti. Vertit Gerh. Voſſius.
V. 486.	VI. 271.	Τῷ μὲν νόμῳ τῆς ἐκκλησίας. In S. Thomam. Vertit Fronto Ducæus.

Τῶν

	Savil.	Ducæi.
Τῶν ἀνθρώπων, ἀγαπητοί. Ecloga de ſalute per agnitionem peccatorum.	VII.928.	deeſt.
Τῶν ἀνθρώπων τῶν τότε. 23. in Iohannem.	II.649.	*II.148.
Τῶν δένδρων ὅσα περ ἂν φυτευθέντα. 20. in Epiſt. ad Hebr.	IV.533. & V.807.	*VI.871.
Τῶν μὲν ἄλλων ψαλμῶν. In 119. Pſalmum.	I.781.	III.365.
Τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν ῥημάτων. 14. in Ioh.	II.612.	*II.30.
Τῶν Παύλῳ συνόντων δόκιμος. 1. in Epiſt. ad Titum.	IV.381.	*VI.619.
Τῶν πραγμάτων τὰ μὲν διδασκαλίας. 13. in 1. ad Timoth.	IV.298.	*VI.449.
Τῶν πρώην εἰρημένων. 21. ad Antiochenos.	VI.604.	I.233.
Τῶν τελῶν παίδων καὶ τῆς καμίνου. Homilia V. ad Antiochenos.	VI.490.	I.64.
Τῶν ἁγίων Ἀποστόλων μαθητῶν εἷς καὶ ὁ Τιμόθεος. Argumentum Epiſtolæ 1. ad Timotheum.	IV.249.	*VI.402.
Ὑμεῖς μὲν ἡμᾶς ἐθαυμάζετε πρώην. In Pſalmum quadrageſimum primum. Non Chryſoſtomo ſed *Antiocho* Ptolemaidis in Phœnicia Epiſcopo, illius æmulo, qui & ipſe Chryſoſtomus dictus eſt, hanc homiliam tribuit Thomas Bruno de Therapevtis Philonis p. 201.	I.609.	III.145.
Ὑμεῖς μὲν ἴσως νομίζετε, quod non propter Adamum punimur. Vertit Fronto Ducæus.	V.15.	II.747.
Ὑμεῖς μὲν πρώην ἐπηνέσατε. 2. de Davide & Saule. Vertit Eraſmus.	V.83.	II.852.
Ὑμνεῖν μὲν ἔστω ὁ ψαλμός. In Pſalmum CIV. Non eſt Chryſoſtomi.	I.952.	deeſt.
Ὑπὲρ οἰκέτου πρὸς δεσπότην. 1. in Epiſt. ad Philemonem.	IV.413.	*VI.673.
Φάγωμεν καὶ πίωμεν. 6. de fato, contra ingluviem. Vertit Io. Checus.	VI.879.	I.738.
Φαιδρὰ σήμερον ἡμῖν ἡ πανήγυρις, in Iordam,	VI.824.	I.577.

Savil.	*Ducæi.*	
		Danielem & tres pueros. Vertit Lælius Tifernas.
V. 970.	VI. 386.	Φαιδρὰ μὲν πᾶσα ἑορτή. In aſcenſionem CHriſti. Vertit Gerardus Voſſius.
VII. 426.	VI. 383.	Φαιδρόν μοι τὸ τῆς ἐκκλησίας. In aſcenſionem CHriſti, Vertit Gerh. Voſſius.
deeſt.	deeſt.	Φασί τινες ἐκ μέρους καὶ λέοντος. In illud: nemo poteſt duobus Dominis ſervire. MS. in Bibl. Cæſarea, Vaticana & Veneta. Habuit & Savilius, ſed manifeſte ſpuriam noluit edere. Vide notas T. 8. p. 857.
I. 45.	II. 63.	Φέρε δὴ καὶ σήμερον ἐπειδὴ μὴ πολλῆς προθυμίας. 8. in Geneſin.
deeſt.	deeſt.	Φέρε δὴ καὶ σήμερον ἵνα πρὸς κατανύξεως αἰψώμεθα λόγου. MS. in Bibl. Regia Pariſ. Inſcribitur: πρὸς τὸ μὴ προσηλῶσθαι τοῖς βιωτικοῖς. Savilius ἀπάνθισμα hoc varie mutilatum ac ſpurium omiſit.
VI. 804.	deeſt.	Φέρε δὴ καὶ τῶν ἡμετέρων κρότων. De pœnitentia & Herode ac Ioanne Baptiſta. Hanc homiliam integriorem, lacunis è Cod. Barocciano ſuppletis, cum latina verſione & notis edidit V. C. Ericus Benzelius in ſupplemento homiliarum Chryſoſtomi. Upſal. 1708. 4. p. 45--75.
VI. 184.	IV. 396.	Φέρε δὴ λοιπὸν καὶ τὸν πιστὸν. Ad patrem fidelem, pro vita Monaſtica, adverſus ejus contemtores, Liber tertius. Vertit incertus.
VI. 395.	I. 302.	Φέρε δὴ πάλιν πρὸς τοὺς ἀπίστους Ἀνομοίους. 2. de incomprehenſibili DEI natura.
V. 740.	deeſt.	Φέρε δὴ περὶ τῆς τῶν Εὐαγγελιστῶν. In mulieres unguenta ferentes, & quod nulla diſſonantia ſit inter Evangeliſtas reſurrectionem

	Savil.	Ducæi.
nem CHristi narrantes. Dubium an Chryſoſtomi.		
Φέρε δὴ σήμερον, πληρώσωμεν. 12. in Geneſin.	I. 71.	II. 100.
Φέρε δὴ σήμερον πρὸς τὰς ἀπίστους. 2. de incomprehenſibili DEI natura.	VI. 395.	I. 302.
Φέρε μὴ ἐν θαλάσσῃ πολὺ τὸ θάρσος. 4. in 2. ad Timoth.	IV. 343.	* VI. 559.
Φέρε καὶ ἡμεῖς αἰψώμεθα. 3. in Jobum. Vertit Lælius Tifernas.	V. 956.	VI. 79.
Φέρε καὶ σήμερον, ἀγαπητοὶ, τὴν ἀκολυθίαν. 46. in Geneſin.	I. 374.	II. 522.
Φέρε καὶ σήμερον, εἰ βούλεσθε, τὴν ἀκολυθίαν. 60. in Geneſin.	I. 464.	II. 648.
Φέρε καὶ σήμερον, εἰ δοκεῖ, τὸ ἑξῆς τῶν χθές. 53. in Geneſin.	I. 412.	II. 576.
Φέρε καὶ σήμερον ἐκ τῶν ἓξ μακαρίας Μωυσέως. V. in Geneſin.	I. 24.	II. 35.
Φέρε καὶ σήμερον, ἐπειδὴ μὴ πολλῆς τῆς προθυμίας. 8. in Geneſin.	I. 45.	II. 63.
Φέρε καὶ σήμερον τὸ τέλος ἐπιθῶμεν. 66. in Geneſin.	I. 507.	II. 707.
Φέρε πάλιν τῆς ἀκολυθίας. 10. in Geneſin.	I. 135.	II. 189.
Φέρε πάλιν τῆς εὐαγγελίας αἰψώμεθα. 6. Severiani Gabalorum Epiſcopi in κοσμοποιίαν.	VII. 628.	deeſt.
Φέρε πάλιν τῶν εὐαγγελικῶν. In Joh. VII. 15. & Matth. XXIV. 36. Incertum an Chryſoſtomi.	V. 752.	deeſt.
Φέρε σήμερον μάλιστα τῶν προτέρων. De patientia & non acerbe lugendis defunctis. Dubium an Chryſoſtomi.	VI. 943.	deeſt.
Φέρε τὰ λείψανα τῆς χθεσινῆς τραπέζης. 40. in Geneſin.	I. 323.	II. 451.
Φέρε τήμερον τοῖς κατὰ τὴν ὄζιαν. Hom. 5. in Eſ. VI. 1. Vertit Eraſmus.	V. 151.	III. 762.

Savil.	*Ducæi.*	
VII. 374.	deeſt.	Φέρε τοίνυν σήμερον, ἀγαπητοὶ; καθῶς. In Samaritanum. Incertum an Chryſoſtomi.
VII. 520.	deeſt.	Φησὶν ἡ θεία γραφή. De eleemoſyna. Dubium an Chryſoſtomi.
VII. 225.	deeſt.	Φησὶν ὁ θεῖος Ἀπόστολος. Ad Monachos. Incertum an Chryſoſtomi.
II. 593.	*II. 65.	Φιλάνθρωπος ὢν ὁ θεός. 9. in Johannem.
V. 19.	II 754.	Φιλῶ μὲν τὴν νηφάλιαν, ὅλη μήτηρ. De ligno cognitionis boni & mali. Vertit Fronto Ducæus.
II. 901.	*II. 526.	Φεικτὸν ὁ θάνατος, καὶ φόβητρον. 82. in Joh.
VI. 658.	III. 813.	Χαίρει μὲν βυκόλος. Homilia de Vet. Teſtamenti obſcuritate. Vertit Fronto Ducæus.
V. 592.	VI. 370.	Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε. In Paſcha. Primus edidit cum verſione ſua Petrus Pantinus, Tiletanus. Antwerp. 1598. 8. cum homiliis ſingulis Methodii, Athanaſii & Amphilochii. Vertit etiam Fronto Ducæus.
I. 1.	II. 1.	Χαίρω καὶ εὐφραίνομαι, ὁρῶν. Homilia prima in Geneſin.
VI. 525.	I. 116.	Χαίρω καὶ συγχαίρω πᾶσιν ὑμῖν. Homilia 10. ad Antiochenos.
I. 366.	II. 511.	Χαίρω ὁρῶν ὑμᾶς συντρέχοντας. 45. in Geneſin.
V. 134.	III. 735.	Χαίρω συντρέχοντας ὑμᾶς ὁρῶν. Homil. 2. in Eſ. VI. 2. Vertit Eraſmus.
II. 850.	*II. 448.	Χαλεπὸν, ἀγαπητοί, χαλεπόν. 70. in Joh.
V. 747.	VI. 199.	Χθὲς ἡμῖν ὁ λόγος εἰς τὸ Ἐν μεγάλῃ ἀεί. In illud: Joh. I. 1. In principio erat verbum, & in 2. Cor. III. 18. Spiritus ſcrutatur profunda DEI, contra Arianos & Pneumatomachos. Vertit Io. Iac. Beurerus.
V. 659.	VI. 44.	Χθὲς ἡμῖν ὁ λόγος περί τε τὴν αἱρετικὴν πόλιν. De ſerpente Moſis. Vertit Io. Iac. Beurerus. Rom. 1581.

Χθὲς

	Savil.	*Ducæi.*
χθὲς ἡμῖν, ὦ φιλόχριστοι. De Spiritu Sancto. Vertit incertus.	Vl. 729.	Vl. 173.
χθὲς μαρτύρων ἡμέρα, ἀλλὰ. In Martyres. Vertit Fronto Ducæus, qui Antiochiæ habitam conjicit.	deeſt.	V. 870.
χθὲς μὲν, ἀδελφοὶ, περὶ τῆς προθεσμίας. In Paſcha. Dubium an Chryſoſtomi.	V. 940.	deeſt.
Χορευτὰς τῆς εὐσεβείας; Adverſus hæreticos. Dubium an Chryſoſtomi.	Vl. 979.	deeſt.
Ψυχῆς πόθον ἐγείρει. Secunda Severiani Gabalorum Epiſcopi in κοσμοποιΐαν.	Vll. 594.	deeſt.
Ὡμοιώθη ἡ ζωὴ ἡμῶν. Homilia aperte ſpuria atque ideo à Savilio omiſſa. MS. exſtat in Bibl. Cæſarea & Orientalibus. Inſcribitur: περὶ τῆς ψυχικῆς ὠφελείας. In aliis, περὶ ὄφεως διαβολικός.	deeſt.	deeſt.
Ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία, καὶ ἡ δόξα. 45. in Johannem.	ll. 744.	*ll. 288.
Ὦ πόση δύναμις τῆς ἡμετ. In latronem, & in proditionem CHriſti. Dubium an auctor Chryſoſtomus.	V. 910.	deeſt.
Ὡς διὰ μακρὸν δὲ χρόνου πρὸς ὑμᾶς. In Rom. VIII. 28. Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum. Vertit Fronto Ducæus.	V. 299.	V. 191.
Ὡς ἐκ μακρᾶς ἀποδημίας. In parabolam 1000. talentorum Matth. XVIII. Vertit Petrus Nannius, Alcmarianus. A. 1524.	V. 196.	V. 1.
Ὥσπερ εἰς σκεῦος ἀκάθαρτον. 15. in Ep. ad Epheſ.	lll. 838.	*V. 986.
Ὥσπερ ἐκ λίνου συνθήματος. 88. in Matthæum.	ll. 555.	*l. 902.
Ὥσπερ ἐν γραπτοπέδῃ, quod non fas ignominia afficere ſacerdotes. Dubium an Chryſoſt.	Vl. 896.	deeſt.
Ὥσπερ ἡ φασφόρος σελήνη, in blaſphemiam Iudæorum Ioh. VII. 20. dæmonium habes, Dubium an auctor Chryſoſtomus.	Vll. 272. & 414.	deeſt.
Ὥσπερ κοινός τις ἐστι πατὴρ. 6. in 1. ad Timoth.	IV. 272.	*Vl. 439.
Ὥσπερ ὁ ἡλιακὸς ὅτου πόλου. Manifeſte ſpu-	deeſt.	deeſt.

ria,

Savil.	*Ducai.*	
		ria, & ideo à Savilio omissa. Inscribitur: εἰς τ̃ ἡρῳόδην καὶ τὰ ῥήματα.
IV. 293.	*Vl. 476.	Ὥσπερ οἱ τῆς πίστεως ἐχόμενοι. 12. in 1. ad Timoth.
Vll. 316.	deest.	Ὥσπερ οἱ τὰς ἡδίστας καρπὰς, in Rahelem & liberos. Dubium an Chrysostomi.
Il. 833.	*Il. 423.	Ὥσπερ ὁ πλοῦτος τὰς προσέχοντας. 65. in Ioh.
Vll. 431.	deest.	Ὥσπερ ὁ τῇ ποικιλίᾳ. In Psalm. IV. 1. in tribulatione dilatasti mihi. Dubium an Chrysostomi.
Vll. 280.	Vl. 469.	Ὥσπερ πατὴρ φιλότεκνος. De Pharisæo. Vertit Fronto Ducæus.
Vll. 549.	Vl. 317.	Ὥσπερ τις αὐτὴν φιλέρημος. In decollationem Io. Baptistæ. Vertit Fronto Ducæus.
Il. 923.	*Il. 559.	Ὥσπερ τὸ ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε. 86. in Iohannem.
Vl. 790.	V. 508.	Ὥσπερ τοῖς σπείρουσιν ὄφελος. De pœnitentia & de Eucharistia in encæniis. Vertit incertus.
V. 8.	Il. 736.	Ὥσπερ τῶν σπειρόντων ὄφελος ἐστὶν, ὅταν φῶς τὴν ὁδὸν. De dominio hominum in feras. Vertit Fronto Ducæus.
deest.	III. 833.	Ὥσπερ ὑβριζομένης δεσπότης. In Psal. XIII. *dixit insipiens.* Vertit Gentianus Hervetus.
Vl. 851.	I. 703.	Ὡς ποθεινὸς καὶ ἐπέρασος. Catechesis ad illuminandos. Vertit incertus.
III. 877.	*V. 1059.	Ὥστε οὐκ ἀνὴρ μόνον, ἀλλὰ γυνή. 22. in Ep. ad Ephes.
Vl. 830.	I. 610.	Ὡς τερπνὰ τῆς πνευματικῆς. De pœnitentia & jejunio. Vertit incertus.
V. 633.	I. 514.	Ὡς φαιδρὰ καὶ εἰκαίης. In septem Maccabæos. Vertit incertus.
Il. 773.	*Il. 332.	Ὦ τῆς ἀνοίας τῆς Ἰουδαϊκῆς.
deest.	deest.	Ὦ τῆς βίας, ὦ τῆς τυραννίδος. In Ioh. V. 19. primus Græce & Latine edidit V. C. Ericus Benzelius in supplemento Homiliarum Chrysostomi. Upsal. 1708. 4.

III. Epistolæ

III. Epiſtolarum Chryſoſtomi & eorum ad quos ille ſcripſit, elenchus.

Numeri majores, ſunt Epiſtolarum in Tomo ſeptimo edit. Saviliana, minores, in Tomo IV. Duceana editionis, ubi adjuncta legitur ad priores CLXXIII. verſio Iacobi Billii Prunæi, ad cæteras Ducæi. Græci numeri reſpiciunt Codicem membranaceum Epiſtolarum Chryſoſtomi, quadringentorum amplius annorum, qui eſt apud me, initio quidem ſineque mutilus, & ex librarii oſcitantia plures Epiſtolas bis complexus.

A Cacio Presbytero. ὁ ἄτω θερμὸς ἡμῶν ἐραστής. XI. 208.
Adoliæ. Τῇ Κυρίᾳ μου κοσμιωτάτῃ καὶ εὐλαβεστάτῃ.
Ἡμεῖς καὶ αὐτὴ σπανιάκις ἐπιστέλλεις. VI. 57. ρλή.
Καὶ ταύτῃ σε τῶν ἀγάπην ἐδείξας. IX. 93. ριή.
Ὅλα μὲν ἠρώτησας ἔγνωμεν. V. 52. ρλγ΄.
Πολλάκις μὲν ἐπεστάλκαμέν σε πρὸς τὴν εὐλάβειαν. VIII. 231. ρς΄.
Τί λέγεις; πάλιν ἐπιβουλαὶ ὀδύρῃ. VII. 133.
Τὸ μὲν θορυβεῖσθαι ἴσως ἐργάσεται. IV. 179. ριά.
Aëtio. Ἡμεῖς σε τῆς ἀγάπης ἐδέξατο. X. 196.
Agapeto. Εἰ καὶ πολὺς μεταξὺ χρόνος. III. 73. οέ.
Οἶδά σε τὴν ἀγάπην τὴν γνησίαν. II. 20. ριγ΄.
Πολλὰς καὶ συνεχεῖς ἴδρωσεν ἱδρῶτας. I. 175. ρή.
Alexandro Epiſcopo Corinthi. διὰ τὴν ἀγάπην. XII. 164.
Alphio. Ἐγὼ μὲν ἐβουλόμην συνεχέστερον. XV. 49. ρλ.
Ἡμεῖς εἰ καὶ πόρρω σε καθήμεθα. XVI. 72.
Μακαρίου καὶ τελσμακαρίου εἶ. XIV. 21. οά.
Ὁ Θεός σοι τιμισθὸν δῴη καὶ ἐπὶ τῷ παρόντι. XVII. 35.
Alypio. Αὐτὸς μὲν ἔδεισας μὴ τῷ πρότερον. XIII. 186.
Ampruclæ. (Ἀμπρόκλῃ) Diaconiſſæ, καὶ ταῖς σὺν αὐτῇ.
Eidem, καὶ ταῖς σὺν αὐτῇ (vel ἐν αὐτῇ, ſcil. συνοδίᾳ.)
Ἐδεξάμην προτέραν ἣν ἔφης. XVIII. 191.
Μακρῶ μὲν διώκισμαι τῷ μήκει τῆς ὁδοῦ. XIX. 103.
Τὰ κύματα ταῖς πέτραις προσρηγνύμενα. XX. 96.

Anatolio Episcopo (Ἀδάνης) Adanensi. Ἐγὼ μὲν καὶ συγγενέσθαι ἐπεθύμουν. XXII. 111.
Anatolio (ἐπαρχικῷ) Expræfecto. Ὀψὲ μὲν ἐπιστέλλω καὶ βραδέως. XXI. 205.
Anthemio Consuli ac Præfecto. Ἄλλοι μὲν σε τῇ θαυμασιώτητι. XXIII. 147. ρξθ'.
Antiocheno Episcopo (πρὸς τ' Ἀντιοχείας,) Ἔδει μὲν τῷ ὑμετέραν ἐυλάβειαν. XXIV. 233.
Antiocho. Ποτὲ γὰρ ἐπιλαθέσθαι δυνάμεθα. XXV. 189.
Hunc Antiochum commendat Epist. ad Artemidorum.
Anysio Episcopo Thessalonicensi. Ὀψὲ μὲν καὶ βραδέως. XXVI. 162.
Anysio, Numerio, Theodosio, Eutropio, Eustathio, Marcello, Asterio, Maximiano, Eusebio, Eugenio, Gerontio, & Thyrso, & omnibus orthodoxis per Macedoniam Episcopis. Πολλὴ μὲν ὑμῶν τῆς ἀγάπης. XXVII. 163.
Aphthonio, Theodoto, Chæreæ Presbyteris & Monachis, καὶ πᾶσι τοῖς συνοδίας αὐτῶν.
Ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς παραγενομένους ὑμᾶς. XXXVIII. 70. v'δ.
Φέρει μὲν ἡ πλέον εἰς παμυθίας. XXXIX. 93.
Arabio. Οἶδά σε τὸν ἀγάπην. XXVIII. 48. μά. ρκθ'. &ν'.
Τὴν μὲν κάμινον τῆς ἀθυμίας. XXIX. 121.
Artemidoro. Πολλὴς ἐνόμισεν ἀπολάυσεσθαι εὐνοίας ὁ Κύριός μου Ἀντιόχθ. XXXI. 177.
Asello Episcopo. Οἶδα μὲν ὅτι ἐδὲν ὑμῖν δεῖ γραμμάτων. XXXII. 151.
Asterio. Vide supra in Anysio.
Asyncritæ (Ἀσυγκριτίαι) Asyncriti presbyteri mentio Epist. ad Elpidium.
Ἐμοὶ μὲν πεισπάδασον. XXXIV. 99.
Καὶ ἔμπροσθεν ἐπέσαλκά σε τῇ τιμιότητι. XXXV. 77.
Οἶδα ὅτι ἐν πολλῇ θλίψει. XXXIII. 40. ρκγ'.
Σφόδρα ἠλγήσαμεν καὶ ἡμεῖς. CLXXII. 192.
Asyncritæ καὶ τοῖς σὺν αὐτῇ ipsiusque sodalibus. Οἶδα τὸν ἀγάπην ὑμῶν. 106.
Vide & infra in Chalcidia.
Aurelio Episcopo Carthaginiensi. Βαβαὶ ἡλίκον ἐστὶ γενναία ψυχή XXXVII. 149.
Basilio presbytero. Εἰ καὶ τῆς καθ' ὕψιν σε συντυχίας. XXXIX. 28.

Bassianæ. Αὐτὴ μὲν γὰρ μακρὸν ἐσίγησας χρόνον. XLIV. 43. ρκέ.
Basso Episcopo. Τί ἔστο; ὁ τοσαύτην περὶ ἡμᾶς ἀγάπην. XLV. 110.
Brysoni. Τί ἔστο; αὐτοῦ τε μενόντων ἡμῶν. XLVII. 190.
Byzo Monacho. Vide infra in Romulo.
Cæsario Monacho. Latine tantum prodiit, cum paucis Græcis fragmentis, nec Chrysostomi operibus hactenus inserta est Chrysostomi ad Cæsarium Epistola quæ incipit: *Inspeximus literas tuæ Reverentiæ.* Dixi de hac Epistola lib. 2. cap. 10. §. 43.
Callistrato Isauriæ Episcopo. Ἐγὼ μέν σε τὴν εὐλάβειαν. CXXVII. 200.
Candidiano. Πολὺ τῆς ὁδοῦ τὸ μέσον τὸ διεῖργον ἡμᾶς. CXXVIII. 42. μη'.
Carteriæ. Εἰ σαφῶς ἤδεις ὅσην ἡμῖν δίδως χάριν καὶ γεγήθυσα. CXXXII. 232. ρζ'.
Καὶ ἔστο τῆς ἀγάπης τῆς σῆς. CXXX. 34. ριθ'.
Κἂν πολλάκις, κἂν ὀλιγάκις. CXXIX. 18. ριδ'.
Τί φῂς; αἱ συνεχεῖς ἀρρωστίαι. CXXXI. 227. ρέ.
Carterio Præsidi. Ἐρημότατον μὲν χωρίον μεθ' ὑστερβολῆς. CXXXIX. 236.
Casto presbytero. Πῶς διαλάμπει σαφῶς. In edit. Savil. T. 7. p. 208. & in editione Ducæi Epistola 240.
Casto Valerio, Diophanto, Cyriaco presbyteris Antiochenis.
Καὶ τὸ γεάψαι, καὶ τὸ προτέρους. CXXXVIII. 222. μέ & ρά.
Οὐ θαυμάζω ὅτι τὴν μακρὰν ἡμῶν ἐπιστολήν. CXXXIV. 22. ριθ'.
Ὃ συμβαίνει τῷ χρυσίῳ βασανιζομένῳ. CXXXIX. 107. ξέ.
Ὅτι μὲν ἡμᾶς ἀπέλιπεν ὁ Κύριος μὴ ὁ πρεσβύτερος Κωνσάντιος. CXXXVI. 62.
Ῥαγδαῖόν τι χρῆμα καὶ βίαιον. CXXXV. 130.
Τῇ γλώττῃ μὲν ὀλιγάκις ὑμῶν. CXXXVII. 66.
Chæreæ presbytero & Monacho. Supra in Aphtonio. Vide etiam in Theodoto.
Chalcidiæ & Asyncritiæ.
Μηδὲν ὑμᾶς ταραττέτω τῶν συμβαινόντων CCXXII. 29.
Οἶδα ὅτι σφόδρα ὑμᾶς διετάραξε CCXVII. 60. ρμά.
Οὐδὲν ὑμῖν ἀπολογίας δεῖ. CCXXI. 242. ρί.
Chalcidiæ. Ἐγὼ μὲν σφόδρα ἐπιθυμῶ σὺν ὑμῖν εἶναι ἢ δεσπότην μὴ ἢ τιμιώτατον πρεσβύτερον. CCXVIII. 76.
Οἶδα τὴν ἀγάπην ἣν ἔσχες περὶ ἡμᾶς 39. ρκβ.

ὁ Θεός σοι τ̃ μισθὸν δώη κὴ ἐνταῦθα. CCXX. 105.
Οὐχὼς ἐτυχεν ἠλγήσαμεν. CCXIX. 98.

Chromatio Aquilejenſi Epiſcopo. Ἤχησε κὴ μέχρις ἡμῶν ἡ μεγαλόφωνός. CCXXIII. 155.
Τῆς θερμῆς σε κὴ γνησίας ἀγάπης. CCXXIV.

Claudiano. Τί ἔστο; ὁ θερμὸς ἡμῶν ἑρμείης. CXL. 195.

Conſtantio presbytero.
Ἐθαύμασα πῶς ἔτω σφοδρὸς ἡμῶν ὢν ἑρμείης. CXLVI. 225.
Τῇ τετάρτῃ ἔ παυέμε. μηνὸς μέλλων ἀπὸ τῆς Νικαίας ἐξορμᾶν. CXLV 221.

Cyriaco, Demetrio, Palladio, Evlyſſio Epiſcopis. μακάριοι κὴ τρισμακάριοι κὴ πολλάκις. LXXXIV. 148. π'.

Cyriaco Epiſcopo.
Ὁ δεσπότης με Σώπατρός ὁ τῆς Ἀρμενίας ἄρχων. CXLII. 64.
Ταῦτα ἀνεκτὰ, ταῦτα φορητὰ οἶει. CXLIV. 202. πα'.

Cyriaco Epiſcopo exuli, miſſa ab exule. Φέρε δὴ πάλιν ἀπαντλήσω σε. CXLIII. 125. à Photio pro genuina agnoſcitur.

Cyriaco, presbytero Antiocheno. Supra, Caſto.

Cyriaco presbytero. Καὶ ἐν ἔτω ἐθαύμασά σε. edit. Savil. T. p. 209. & in edit Ducæi Epiſtola 241.

Cytherio. Ἡ μὴ συνηγσία ἡμῶν ἡ αὐτόθι. CXLI. 82.

Danieli presbytero. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ πολλῷ μείζονα. LVI. 199. μδ'.

Diogeni. Ἔρημον μὴ ἡ κωμηγσὸς χωρίον. LX. 144. ρξς'.
Μετὰ τὸ γράψαι τὴν πρστέραν ἐπιστολήν. LVIII. 51. ρλβ'.
Πολλᾷ ἂν ἐπελάμην ἰδεῖν σε τὴν ἐμμέλειαν. LIX. 134.
Τὸ γνήσιόν σε τῆς ἀγάπης τῆς πρὸς ἡμᾶς. LVII. 50. ρλά.

Diophanto, presbytero Antiocheno. Vide & Valerio, Caſto.

Domno Epiſcopo. Καὶ ἔ πέμψαι τ̃ τιμιώτατον πρεσβύτερον. LXI. 27. ρις'.

Elpidio Epiſcopo (eidem quem presbyterum Agapeto per literas commendat,)
Γλώτ̃η μὴ ὀλιγάκις. LXV. 142. ρμ'δ'.
Ἡμεῖς μὴ ἐβυλόμεθα συνεχῶς. LXIII. 25. ριέ.
Ἡμεῖς ἔτε ὑπερορῶντες ἔτι ὀλιγωροῦντες. LXVII. νγ'.
Καὶ ἔτο σὸν, ἔτο νήφοντος. LXVI. 114 ξδ'.
Οἶδα ὅτι ὀλιγάκις ἐπέσταλκα τῇ τιμιότητί σε. LXIV. 138.

Πολλὰς

Πολλὰς ἔχω χάριτας τῷ Κυρίῳ μου τῷ θεοσεβεστάτῳ (ἀδελφῷ) Λιβανίῳ. LXVIII. 230.
Episcopis. Βοᾷ μὲν πανταχοῦ καὶ αὐτή. LXXIV. 156.
Ἡμεῖς ὅτε ὑπερορῶντες, ὅτε ὀλιγωροῦντες. 131.
Ἡμεῖς μὲν ἐποθοῦμεν καὶ ταῖς ἁγίαις σωματικῶς. LXXIII. 154.
Καὶ ἡ καταλαβοῦσα τὰς ἐκκλησίας. LXX. 181.
Καὶ ἰδίᾳ ἑκάστῳ καὶ κοινῇ. LXXI. 152.
Οὐ διαλιμπάνομεν χάριν ὑμῖν. LXXII. 153.
Episcopis & presbyteris in carcere inclusis. Δεσμωτήριον οἰκεῖτε καὶ ἄλυσιν. LXXXII. 118.
Episcopis presbyteris & Diaconis inclusis. Μακάριοι οἱ δεσμωτήριον. LXXXV. νζ'.
Episcopis & Diaconis inclusis Chalcedone. Μακάριοι καὶ τῶν δεσμῶν ὑμεῖς. LXXXIII. 174. λθ'.
Episcopis qui ab occidente venerant. Ἐθαυμάσαμεν ὑμῶν καὶ πῶς ἔμπροσθεν. LXXIX. 165.
Καὶ ἔμπροσθεν μὲν ἐξεπλητόμεθα. LXXV. 157.
Καὶ τὰ ἔμπροσθεν ὡδὶ τῆς τιμιότητος ὑμῶν. LXXX. 166.
Μακάριοι καὶ τρισμακάριοι καὶ πολλάκις. LXXXIV. 148. π'
Οὐ μικρὰν ἔχομεν ὠδαμυθίαν. LXXVII. 159.
Οὐ μικρὰν καὶ ὑμῖν αὐτοῖς σοφάνων. LXXVI. 158.
Χάριν ὑμῖν ἴσμεν πολλήν. LXXXI. 167.
Episcopo qui ab Occidente venerat. Ὅταν ἐννοήσω τ' ἰδρῶτα ὃν ἱδρῶσας. LXXVIII. 160.
Evethio Episcopo. Εἰ καὶ τῷ σώματι ἐχωρίσμεθά σου τῆς εὐγενείας. LXXXVII. 173.
Eugenio. Vide supra in Anysio.
Eulogio Episcopo. Ἡμεῖς κἂν πρὸς αὐτὰς ἀφικώμεθα. XCI. 87. ρή.
Eustathio. Vide supra in Anysio.
Euthaliæ. Κἂν ἐλάττως δέχωμαι ἐπιστολάς. LXXXVIII. 32. ριζ'.
Σφόδρα γνησίας καὶ θερμῆς ἀγάπης. LXXXIX. 107. ρο. & ubi Εὐθαλίῳ inscribitur.
Euthymio presbytero. Μηδὲν ὑμᾶς λυπείτω τὸ τῆς σχολῆς ἐξεῦσθαι. XC. 218. υιϛ'.
Eutropio. Vide supra in Anysio.
Faustino. Ἀφικόμεθα εἰς πῶν κακκσόν. CCXIII. 84.

Firmino. (al. Φιρμίῳ, al. Φερμίνῳ) Εἰς μὲν τὴν συνουσίαν σε. CCXV. 80.
Γαλβίωνι. Vide Salvioni. Γαλβίωνι bis diſerte legitur in meo MS. ubi eadem Epiſtola bis occurit ξς'. & πϑ'.
Gaudentio Brixienſi Epiſcopo. Οὐδὲν ἡμᾶς ἐλαϑε τῶν σῶν L. 184.
Gemello. Ἄλλοι μὲν τῇ ϑαυμασιότητί σε συνήδονται τῆς ἀρχῆς. LIV. 124. ξϑ'.
Βαβαὶ, ἡλίκον ἐστὶ γενναία καὶ νεανικὴ ψυχή. LI. 132. νέ.
Ἔρημον μὲν οἰκεῖμεν χωρίον τὴν Κουκουσόν. LIII. 194.
Τί ἔστο; ὅτε ἡ τοσαύτη καὶ τηλικαύτη πόλις. LII. 79.
Gerontio presbytero. Καὶ ἤδη μὲν ἐπέσταλκά σε πρὸς τὴν εὐλάβειαν, νομίσας σε ἐν Φοινίκῃ εἶναι. LV. 54. ρλέ.
Gothis Monachis. Infra, Monachis.
Harmatio. (Ἁρματίῳ) τί ἔστο; ἵνα μὲν μὴ ἀδείας. XXX. 75.
Helladio. Ὀλίγα μέν σοι συνεγενόμεϑα. LXII. 171.
Heortio. Ἑορτίῳ Epiſcopo. Ἐγὼ μὲν ἐπεϑύμουν καὶ γεγράμματα δέξασϑαι τῆς σῆς τιμιότητος. LXIX. 30.
Herculio, Ἡρακλίῳ. Μὴ κάμνε ζητῶν ἀπολογίαν. 201.
Heſychio Epiſcopo Salonitano.
Αὐτὸς μὲν συγγνώμης ἀξιοῖς. XCIII. 24. οϐ'.
Ἐγὼ μὲν ἐπεϑύμουν XCVII. 223.
Ἐγὼ μέν σε καὶ ἰδεῖν ἐπεϑύμουν. XCIV. 74.
Εἰ καὶ πολλῷ διειργόμεϑα τῷ τῆς ὁδοῦ μήκει. XCV. 183.
Ἡμεῖς ἐπιϑυμοῦμεν καὶ παρόντα σε ϑεάσασϑαι. XCII. 176.
Τί ἔστο; ἄρτως ἡμῶν σφόδρα ἐρῶν. XCVI. 198.
Hymnetio (al. Ὑμητίῳ) Archiatro. Εἰ καὶ μὴ συνεχῶς ἐπεστάλκαμεν. CCXI. 38. ρκά.
Οὐ παυσόμεϑά σε ὧδε πᾶσι ϑαυμάζοντες. CCX. 81.
Hypatio presbytero. Οἶδας καὶ αὐτὸς, Κύριέ μου τιμιώτατε. CCXII. 97.
Οὐ πάυομαι μακαρίζων σε τὴν τιμιότητα. CCIX. 180.
Innocentio Epiſcopo Rom. Καὶ πρὸ τῶν γεγραμμάτων εἶμαι τῶν ἡμετέρων. edit. Savil. T. 7. p. 154. & edit. Ducæi T. 4. p. 593. εϐ.
Τὸ μὲν σῶμα ἡμῶν ἐν εἰ ἱδρυται χωρίῳ. Savil. T. 7. p. 158. & Ducæi T. 4. p. 598. οϑ'. Memorantur hæ ad Innocentium Epiſtolæ, quibus fata ſua exponit Chryſoſtomus, apud Photium Cod. 86.
Joanni Epiſcopo Hieroſol. Ἀπωκίσϑημεν εἰς τὸν Κουκουσόν. CXXVI. 88. νϑ.

Italicæ

Italicæ. Ἐπὶ μὲν τῶν ἔξωθεν πεπραγμάτων. CXXIV. 170.
Julianæ καὶ ταῖς σὺν αὐτῇ. Ὅσῳ καλεπώτερον τὸ κρίμα. CXXV. 169.
Leontio Ancyræ Episcopo (ad quem alia Chrysostomi Epistola memoratur Theodorito V. 31. Hist.) Τῆς μὲν πάλεως ὑμῶν ἀπηλάθημεν. CXLVII. 83.
Lucio Episcopo.
Εἰ καὶ πολλῷ τῷ μέσῳ τῆς ὁδὸς διεστήκαμεν. CXLVIII. 85.
Magno Episcopo. Εἰ καὶ αὐτὸς ἡμῖν οὐκ ἐπέσταλκας. CXLIX. 26.
Malcho. Μήτε ἀθύμει, μήτε ἁμαρτίας λογίζου. CL. 71.
Marcellino.
Εἰς μὲν αὐτὸ τὸ πάντων ἐρημότατον. CLV. 188.
Μακρὰν μὲν ἐσιγήσαμεν. CLIV. 31.
Marciano * & Marcellino.
Ἀρκοῦσαν ἔχετε τὴν ἀθυμίαν τῆς ἀθυμίας. CLVII. 65.
Ἐβουλόμεθα μὲν ὑμᾶς σφοδρῶς. CLVI. 19.
Ἐλύσατε ἡμῖν τὸ ἄινιγμα. CLX. 226. ργ'.
Τί ἔστο; οὕτως ἡμῶν ἐρῶντες. CLIX. 224. ρβ'.
Τοῦτο καὶ ἡμῖν τῆς μακρᾶς σιγῆς αἴτιον. CLXI. 100.
Ὡς καλὴ ὑμῶν ἡ ξυνωρίς. CLVIII. 129. μς'.
Marciano (al. Μαρκίῳ) Μακαρίῳ εἰ καὶ τελσμακαρίῳ καὶ πολλάκις. CLXII. 122. ξζ'. & υἱδ.
Mari (Μάρῃ, al. Μαρίῳ) Episcopo. Καὶ ἡνίκα προοίμοια εἶχεν. CLII. 86. Vide & infra, in Symeone.
Mariano. Τοῖς μὲν ἄλλοις ἅπασιν ἀνθρώποις ἡδὺ τὸ ἔαρ. CLIII. 128.
Maroni (al. Romano) presbytero & Monacho. Ἡμεῖς τῇ μὲν ἀγάπῃ συνδεδέμεθά σοι. CXCIV. 36. μζ'.
Ad Matrem suam. Τοῦτο μήτηρ φιλόσοργον καὶ φιλόπαις. In editione Saviliana T. 7. p. 205. & in edit. Ducæi Epistola 237.
Maximo Episcopo. Ὅταν ἐννοήσωτας πόνους ὑμῶν. CLI. 150.
Monachis Gothis τοῖς ἐν τῇ Προμώτῃ. Ἔγνων καὶ πρὸ τῶν γεγραμμάτων. CLXIII. 207. μγ'.
Montio (Μοντίῳ) Πέρᾳ μέν σε καθήμεθα. CLXIV. 171.
Moysi Episcopo. Ὤιμαι μὲν μηδὲ γεγραμμάτων σε δεῖσθαι. CLXVI. 90. ξά.

Moysi

* Martianus tribunus memoratur Epistola ad Timotheum presbyterum.

Moysi presbytero & Monacho. Ἡ μὲν ὑπερβολὴ τῶν ἐγκλημάτων. CLXVII. 90.

Musonio. Καὶ ἤδη ἐπεσάλκαμέν σε τῇ εὐγενείᾳ, δέσποτά μου ζηλωτὰ καὶ εὐλαβέστατε. CLXV. 216.

Namææ (Ναμαίᾳ, al. Ναμέᾳ) Τί παθεῖν ἔχῃ ἀπολογίαν ζητοῦσα. CLXVIII. 47. ρκή.

Nicolao presbytero. Ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς καὶ σφόδρα. CLXXI. 145. ρξζ'.
Καὶ ἔστο τῆς γνησίας σου καὶ θεραπῆς. CLXX. 69.
Σφόδρα ἡμᾶς ἀνεπτέρωσας. CLXIX. 53. ρλδ'.

Olympiadi Diaconissæ, ad quam scriptas Chrysostomi Epistolas XVII. legit Photius Cod. 86. & præ cæteris diligenter scriptas notat. Vide & Nicephonum XIII. 37. & 24.
Ἀλλὰ καὶ ἔστο σοι λελύσθω τὸ δέον. IX. 10.
Ἀμφότερα τῆς ἀφάτου τοῦ Θεοῦ. XV. 16.
Ἀπ' αὐτῶν ἀναβὰς τῶν τοῦ θανάτου πυλῶν. V. 6.
Ἐπετάθη τὰ τῆς θλίψεως. IV. 5.
Ἤρκει μὲν καὶ ἡ πρώτη Ἐπιστολή. II. 2. ρογ'.
Καὶ τὰ σώματα τὰ σφοδροῖς. III. 3.
Μόλις ποτὲ ἀνεπνεύσαμεν. XII. 13.
Ὅσῳ τὰ τῶν πειρασμῶν ἐπιτείνεται. X. 11.
Οὐδὲν ἀνάξιον (al. οὐδὲ ξένον) ἀπεικός. XVII. 17.
Ὅταν ἴδω δήμους ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. VIII. 9.
Οὐκ ἔμελον ἄρα, οὐδὲ τῆς πόλεως. VII. 8.
Σὺ δέ μοι προσεδόκησας; XIV. 15.
Τὴν ἀῤῥωστίαν διαφυγών. XI. 12.
Τῆς σφοδρότητος ἕνεκα τοῦ χειμῶνος. XVI. 4.
Τί θρηνεῖς; τί κόπτεις σαυτήν; XIII. 14.
Τί φῂς; οὐκ ἔσησας τρέπαιον; VI. 7.
Φέρε δὴ ἀπαντλήσω σου τῆς ἀθυμίας. I. 1. ρόβ.

Onesicraæ (Ὀνησικρατίᾳ forte Ἀσυγκρατίᾳ) σφόδρα ἠλγήσαμεν καὶ ἡμεῖς. CLXXII. 192.

Pæanio. Χαλεπὰ τὰ γεγενημένα, ἀλλ' οὐχ. CLXXV. 95.
Ἀνεπνεύσαμεν, ἐσκιρτήσαμεν. CLXXVII. 220. υιθ'.
Ὅταν ἐννοήσῃς, δέσποτά μου θαυμασιώτατε. CLXXVI. 204. πέ.
Σφόδρα με ἀνεπτέρωσας καὶ σκιρτᾶν. CLXXII. 193.

Palladio Episcopo. Περὶ μὲν τῶν καθ' ἡμᾶς αὐτούς. CLXXVIII. 113. ξγ'.

Pelagio

Pelagio presbytero. Οἶδά σε τὸ πρᾶον; τὸ ἐπιεικές. CLXXIX. 215.
Pentadiæ Diaconissæ. Ἐγώ σε τὴν ἀγάπην, ἣν περὶ ἡμᾶς. CLXXX. 94.
Μακρὰν ἐσίγησας σιγὴν, καίτοι πολλῶν. CLXXXI. 185.
Τῶν μὲν στεφάνων σε μακαρίζω. CLXXXII. 104.
Philippo presbytero. Ἐθαύμασα πῶς ἐν ἄτῳ χρόνῳ μακρὰ CCXIV. 213. ιδ'.
Phœniciæ presbyteris & Monachis Ethnicos catechizantibus. Οἱ κυβερνῆται ἐπαιδεύθησαν CLXXXVI. 123. ιζ'.
Polybio. Ἄλλο μὲν ἄν τις τὸ ἀφόρητον κεκμηκὸν τὸ ἐντεῦθεν. CLXXXIII. 127. ρμέ. & νς'.
Τῷ μὲν ἐδάφους καὶ τῶν τοίχων τῆς πόλεως ἐκβεβλήμεθα. CLXXXIV. 143. ξβ'.
Porphyrio Episcopo Ῥωσῷ sive Rosensi. Οἶδας τῆς ἀγάπης τὸ στερρόν. CLXXXV. 235.
Probæ ingenuæ Romanæ. Εἰ καὶ πολλῷ διηκόμεθα. CLXXXVIII. 168.
Procopio. Ὀλίγα μὲν σοι συνεγενόμεθα. CLXXXIX. 187.
Romanis Presbyteris qui venerant, cum Occidentis Episcopis ad Concilium. Πολὺν ὑπομεμενήκατε πόνον. CLXXXVII. 161.
Romano (al. Maroni) Presbytero & Monacho. Ἡμεῖς τῇ μὲν ἀγάπῃ συνδεδέμεθά σοι. CXCIV. 36.
Καὶ ἔστω σὸν καὶ τῆς μεγάλης σου. CXCVI. 91.
Οὐ μέχρι τῆς Ἀρμενίων μόνον. CXCV. 78.
Romano presbytero. Οἶδα καὶ αὐτὸς, Κύριέ μου τιμιώτατε καὶ εὐλαβέστατε. CXCIII. 23.
Romulæ. Vide Severinæ.
Romulo & Byzo Monachis. Ἐγὼ μὲν ἐβυλόμην. CXCVII. 56. ρλζ'. & νέ.
Rufino. Ἐβυλόμην μὲν συνεχέστερον. CXC. 46. ρκζ'.
Rufino Episcopo Ῥώσῳ. Οἶδά σε τῆς ἀγάπης τὸ στερρόν. CXCII. 109.
Rufino presbytero. Ἦλθεν εἰς ἡμᾶς ὅλη πάλιν ἀνήφθη τὰ ἐν Φοινίκῃ κακά. CXCI. 126. ρὸδ.
Salvioni. Ὅλη μὲν ἡμᾶς ἀγαπᾷς, καὶν γεμίῃς καὶν σιγᾷς, οἶδα σαφῶς. XLIX. 209.
Sallustio Presbytero. Οὐχ ὡς ἔτυχεν ἤλγησα ἀκούσας. CXCVIII. 204. πὸδ. Mentio hujus Sallustii, Epistolis ad Theodorum & Theophilum presb.

Sebaſtiano presbytero. Εἰ καὶ τῷ σώματι κεχωρίσμεθά σου τῇ τῦ μιότητος. CXCIX. 214.
Vide & infra in Valentino.
Severæ. Ἐγὼ μὲν σε τὴν εὐγένειαν. CCI. 229.
Severinæ & Romulæ. Εἰ μὴ σφόδρα τὴν γνησίαν. CC. 219. ιή.
Severo presbytero. Ἡμεῖς μὲν κἀιτοι χωρίον. CCII. 101.
Ad ſororem ſuam. συνάγει μὲν ἡμᾶς εἰς ἀγάπην καὶ φύσεως νόμος. In edit. Savil. T. 7. p. 206. & in editione Ducæi Epiſtola 238.
Studio, præfecto Urbis. Οἶδα μὲν ὅτι συνετὸς ὤν. CCIII. 197.
Symeoni & Mari presbyteris Monachisque in regione Apameenſi. Εἰ καὶ πολλῷ διεργόμεθα. CCIV. 55. ρλς'.
Symmacho presbytero. Οὐδὲν καινὸν ὑδὲ ἀπεικὸς. CCV. 45.
Theodoræ. Ἀνηλώθημεν, ἐδαπανήθημεν. CXIV. 120. πγ'.
Γράφω μὲν ὀλιγάκις τῇ κοσμιότητί σου. CXV. 117. ρ'.
Theodoro. Ἐθαύμασα πῶς παρ' ἑτέρων ἔμαθον τὴν ῥᾳθυμίαν Σαβιναΐου τοῦ πρεσβυτέρου. CXVII. 210. ή.
Theodoro Epiſcopo. Εἰ μὲν οἷόν τε ἦν καὶ ἐλθεῖν. CXII. 112.
Theodoro Conſulari Syriæ. Αὐτὸς μὲν ἔφης σημεῖον. CXVI. 139.
Theodoro Medico. Αὐτὸς μὲν εἰς τὴν τῶν πραγμάτων ἀσχολίαν. CXVIII. 228.
Theodoſio Epiſcopo Scythopolitano. Τῷ μὲν τόπῳ μακρὰν ὑμῶν διεστήκαμεν. XCIX. 89. ξ'.
Theodoſio ex Ducibus (ἀπὸ Δυκῶν) πολλοῦ δεῖ μέλιτος τὴν ἐπιστολήν. XCVIII. 58. ρλθ'. & σγ'.
Theodoto Diacono. Αὐτὸς μὲν κύριέ μου τιμιώτατε. CIII. 67.
Καὶ ξένος σου ὁ θερμότατος καὶ σφόδρα ἡμῶν ἐραστής. CIV. 68.
Οἶδα καὶ αὐτὸς ὅτι ἐκ ἂν ἡμῖν διὰ γραμμάτων. C. 44. ρκς'.
Οὐδὲ αὐτὸς ἀγνοῶ ὅτι πάλαι. CX. 135. οε'.
Οὐ μικρὰν εἰχόμην ὀδυνηρίαν. CVII. 140.
Πᾶσαι κατηγορῶν ἡμῶν βραδύτητα. CVI. 137.
Ταχέως ἡμῶν ἐπελάθου τῷ χωρισμῷ σου. CI. 59. ρμ'.
Theodoto Epiſcopo. Εἰ μὲν οἷόντε. CXII.
Theodoto ex Conſularibus. Πολλά σοι τὰ ἀγαθὰ γένοιτο. CVIII. 141.
Τοῦτο πατρὸς, τὸ μὴ μόνον μὴ δυσχεραίνειν. CII. 61. ρμβ'.
Theodoto Lectori. Τί φῂς; πλείονά σοι. CXI. 102.
Μὴ κάμνε ζητῶν ἀπολογίαν. CV. 136. ρζ'.

Theo-

Theodoto, Nicolao, Chæreæ presbyteris & Monachis. ὑμῶν μὲν τῶν ἰδιάνεκεν. CIX. 146. ρξή.

Theodulo Diacono. Εἰ καὶ χαλεπὸς ὁ χειμών. CXIII. 206. πῆ.

Theophilo * presbytero. Καὶ ἔστι τῆς σῆς εὐγνωμοσύνης. CXX. 115. πς'.

Οὐκοῦν ἐπειδή σοι θύεται. CXIX. 119. πβ.

Σφόδρα ἤλγησα ἀκούσας ὅτι καὶ σὺ καὶ Σαλλύστιος. CXXI. 212. πβ.

Timotheo presbytero. Ἡμεῖς μὲν σὺ καὶ ψυχὴν ἐπεσάλπαμεν. CCVI. 211. υμέ.

Tranquillino Episcopo. Τὰ μὲν ἄλλα πάντα ἔοικε τῷ χρόνῳ. CCVIII. 63. ἐδ.

Τὸν Κύριόν μου τὸν τιμιώτατον Ἐπίσκοπον Σέλευκον. CCVII. 37. ρκέ.

Valentino. Οἶδά σου τὸν φιλότιμον ψυχήν. XLII. 217. In MS. ξή. hoc inscribitur Sebastiano presbytero. Sed υς'. Βαλεντίνῳ.

Τί ἔστι; εἰδὼς ὅπως σε χαίρομεν. XLI. 116. πζ'.

Τρίτην ταύτην πέμπω ἐπιστολήν. XL. 41. ρκέ.

Valerio & Diophanto presbyteris. Μέλισσα μὲν καὶ μὴ γεράψαντι γεράψαι ἔχειν. In edit. Savil. T. 7. p. 208. & in editione Ducæi Epistola 239.

Vide & supra, Casto.

Venerio Mediolanensi Episcopo. Τὴν ἀνδρείαν ὑμῶν. XLVI. 182.

Viduæ juveni. Εἰς νεωτέραν χηρεύσασαν. Ὅτι μὲν χαλεπήν. T. 6. Savil. p. 296. & T. 4. Ducæi p. 456.

Ad eandem περὶ μονανδρείας. Τὸ μὲν τὰς ἀπείρους & T. IV. Ducæi p. 469. MS. ροά. T. 6. Savil. p. 304.

Urbicio Episcopo. Εἰ καὶ πολὺν ἔχω χρόνον. CXXIII. 108.

IV. Recensio potiorum S. Chrysostomi scriptorum cum variis Observationibus.

Super mille λόγους ipsius evolvisse se testatur Nicephorus XIII. 2. unice ejus scriptis delectatus ab adolescentia, atque aliis etiam ut hunc sibi unum cæteris omnibus relictis familiarem facerent, auctor svasorque.

Commentarii in libros S. Scripturæ.

TOtam S. Scripturam à Chrysostomo fuisse explicatam, ex Cassiodori & Svidæ testimonio, ac non pauca ejus σχεδιάσματα τῶν ἐξηγήσεων

* Theopili presbyteri mentio Epist. Theodorum.

γήσεων τῆς θείας γραφῆς in palatio Thomaite CPoli ſub Conſtantino Chazaride & Irene conflagraſſe ex Jo. Zonara jam notarunt viri docti.

In Geneſin habitas CPoli homilias LXI. memorat Photius Cod. 172. Exſtant T. 1. Savil. Græce LXVII. & alio quam Photius refert ordine. Exceptæ à ταχυγράφοις, notante anonymo in vita Chryſoſtomi c. 36. Verſionem vulgatam Anonymi emendavit ſupplevitque Ducæus T. 2. edit. Pariſ. Videntur habitæ A. C. 399. & 401.

In varia Geneſeos loca Sermones IX. ex quibus primus Antiochiæ habitus eſt. Primus & ultimus cum Anonymi, cæteri cum Ducæi verſione exſtant Tomo ſecundo edit. Græco Latinæ.

Expoſitionis *in Jobum* ampla fragmenta in Catena à Patricio Junio Græce ac Latine vulgata.

In Pſalmos laudant Photius, Svidas, Georgius Alexandrinus in Vita c. 17. ſed ne dimidia quidem pars exſtat Græce T. 1. Savil. & T. 3. Ducæi cum Gentiani Herveti & aliorum verſione à Ducæo ſuppleta. Præterea Homiliæ quator à Cotelerio editæ Pariſ. 1661. 4. Antiochiæ Pſalmos expoſuit adhuc presbyter. Herveti verſio prodierat Pariſ. 1545. 8.

In Pſalmum XLI. ἑρμηνείας Chryſoſtomianæ fragmentum ſervavit Theodoritus dialogo 2.

Homilias in Pſal. LXXVII--CVII. quæ Græce MSS. ſunt in Bibl. Bodlejana, & quarum apographum habeo, non Chryſoſtomi eſſe ſed Heſychii Hieroſol. notavit Clariſſ. Langbænius.

In Eſaiæ, quem itidem Antiochiæ adhuc presbyter illuſtravit, capita octo primora ἑρμηνεία, Græce T. 1. Savil. & cum Godfridi Tilmanni verſione T. 3. Ducæi.

Expoſito *in Jeremiam* inedita quæ incipit: Τὸν μὲν χρόνον, Chryſoſtomo indigna. Sed ampla fragmenta Commentarii genuini, Græce & Latine à Mich. Ghilslerio edita cum Catena & Commentario in Ieremiam. Lugd. 1623. fol. 2. Vol.

Argumentum in Ieremiam & Threnos cum fragmento de Suſanna Græce vulgavit Hœſchelius Auguſtæ Vindel. 1602. 4.

In *Danielem* ἑρμηνεία à Cotelerio edita Græce & Latine Pariſ. 1661. 4. incipit καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς.

Johan-

Iohannes ὁ σοφὸς ἑρμηνέυων τ προφήτην ζαχαρίαν laudatur ab Ephræmo apud Photum Cod. 229. p. 430.

Synopſin veteris Teſtamenti ſub Chryſoſtomi nomine habuit Iſ. Voſſius & allegat p. 197. contra Simonium, ſed genuinam non eſſe ipſe Clariſſ. Caveo eſt confeſſus.

In Matthæum Homiliæ XCI. cum verſione veteri *Anieni** per Gregorium Trapezuntium ſuppleta, à Commelino & Ducæo exhibentur. Idem opus A. C. 1151. latine tranſtulerat *Burgundio* Piſanus juſſu Papæ Eugenii III. quam verſionem Florentiæ in Bibl. S. Crucis Minorum conventualium MS. invenit Jo. Mabillonius Itinere Italico p. 164. Homilia LXXXIII. quæ incipit βαβαὶ πόση πήρωσις, primum Græce edita è Codice Mediceo A. 1591. 4. in uſum Academiæ Muſſipontinæ. Gallice haſce Homilias (quarum partem certe, perinde ut Homilias in Johannem, Antiochiæ** habuiſ-

* Anianum hunc eundem eſſe cum celebri Pelagiano hujus nominis, Hieronymi adverſario, Diacono Celedenſi, & *Traduciani* nomine Auguſtinum perſtringere, cujus temporibus ſuppar adeoque neo à Chryſoſtomi ætate valde remotus fuit, jam notarunt viri doctiſſimi. Vide Henricum Notis lib. 1. Hiſt. Pelagianæ c. 19. & Io. Garnerium ad Marium Mercatorem. In præſenti autem monere juvat quod Anianus non modo primas octo homilias Chryſoſtomi in Matthæum vertit, ſed etiam cæteras usque ad XXVI. quæ à Gregorio Trapezuntio translatæ dicuntur, cum is tantum harum fuerit interpolator, editorque cæterasque deinde addiderit ut ex MS. Codice Regis Galliæ obſervat Rich. Simon T. 1. Epiſtolarum ſelectarum p. 81. 84. cui adde Mabillonii Muſeum Italicum p. 164. Verſioni præmiſit Anianus Epiſtolam ad Oruntium ſive Horutium Epiſcopum ob hæreſim Pelagianam ejectum Italia & deinde in Synodo Ephelina damnatum. Vertit idem Anianus etiam ſeptem Chryſoſtomi homilias de laudibus Pauli, easque Evangelo Presbytero Pelagiano dicavit. Epiſtola ad Evangelum integrior exſtat Tomo VI. Operum Bedæ, & inter Epiſtolas ſelectas quas Colomeſius ad calcem Epiſtolæ Clementis Romani recudi curavit p. 364. Denique vertit etiam Anianus Chryſoſtomi Epiſtolam ad Neophytos. Lapſum gravem in limine ſtatim Verſionis homiliarum in Matthæum deprehendere ſibi viſus eſt Eraſmus XXVI. 59. Epiſt. Sed Rich. Simonius putat ipſum Græco Codice uſum in quo locus ille aliter legebatur. Huic Aniano Garnerius tribuit Epiſtolam ad Demetriadem, quæ inter Auguſtini & Hieronymi opera legitur. Alius Anianus qui Leges Theodoſii M. in compendium miſit, de quo dixi in Bibl. Latina.

** Vide Nicephorum XIII. 2. ubi Commentarios in Evangelia à presbytero ſcriptos teſtatur.

ſe] Chryſoſtomus videtur) vertit Paulus Antonius de Marſilly, Pariſ. 1665. 4. Germanice Caſpar Hedio. Homiliæ aliquot hujus operis ſervantur in perantiquo Codice literis uncialibus exarato MS. Helmſtadii in Bibliotheca Academica, ex quo Codice Varias Lectiones vulgarunt Jo. Saubertus ὁ μαχαίτης ad calcem Variarum Lectionum textus Græci Evangelii S. Matthæi, Helmſt. 1672. 4. & Rev. D. Jo. Andreas Schmidius in diſſ. de Lectionario Jo. Chryſoſtomi, Helmſt. 1703. 4.

Thomas Aquinas traditur tanti feciſſe Chryſtomum in Matthæum, ut tota civitate Pariſienſi permutare illum noluerit, ut narrat Tho. Bartholinus diſſ. V. de legendis libris p. 148. Similis vox Dionyſiii Carthuſiani IV. 11. de noviſſimis, *Mallem habere opus imperfectum Iohannis Chryſoſtomi ſuper Matthæum perfectum, quam eſſe Dominus Civitatis Pariſienſis.* Sed opus hoc imperfectum diverſum plane eſſe conſtat ab illis in Matthæum Homiliis, & licet dignum lectu atque eruditum, tamen alterius ſcriptoris, atque ut videtur, Latini.

Opus imperfectum in Matthæum, Latine in Latinis Chryſoſtomi & Græcolatinis editionibus ſæpius editum & in Antwerpienſi Ao. 1537. * variis locis, à Mahuſio Franciſcano editore truncatum procedit ab initio Evangelii ad cap. XIII. verſ. 14. & à cap. XIX. ad finem capitis XXV. Guilelmus quidem Whiſtonus (eſſay on the Apoſtolical Conſtitutions p. 662.) Auctorem refert ad Sæculi decimi initia, quod homilia ſecunda ſcribat ſe ætatem hominis antediluviani à CHriſti Nativitate abeſſe. Sed dicere hoc potuit, etiamſi ſexcenteſimo vel quingenteſimo poſt CHriſtum natum ſcripſiſſet anno. Homilia prima etiam promittit expoſitionem in Lucam p. 13. C. edit. Pariſ.

Libellum quoque Græce hactenus *ineditum quæſtionum in Matthæum* habuit Savilius, ſed quem interpres Chriſtophorus Serrarigius Latine vulgavit ſub nomine veriore Titi Boſtrenſis. Incipit: Διὰ τί λέγεται Εὐαγγέλιον.

In Marci loca Homilias XIV., Latinæ editiones exhibent ex Godfridi Tilmanni recognitione, ſed Chryſoſtomo idignas.

In varia *Lucæ* Evangeliſtæ loca, Homiliæ VI. una cum Homiliis

* Vide B. D. Ittigii præf. ad librum de collectionibus Patrum p. CXVIII.

liis de Lazaro, in Latinis Chryſoſtomi editionibus. Vide Montacutium T. 1. Origg. p. 41.

Gerhardus Voſſius Tungrenſis habuit ἐξηγήσεις σύντομον Chryſoſtomo tributam *in Johannem & Lucam*, quam Latine vertere voluit, ſed in primum tantum caput Johannis abſolvit, quæ legitur in Stevartii auctario veterum ſcriptorum, Ingolſtad. 1616. 4. p. 518. ſeq. Etiam librum quæſtionum ineditum in Johannem habere ſe ſcripſit Savilius incipientem his verbis: Τίνος ἕνεκα πάντα ἄλλα. Sed Chryſoſtomi eſſe (licet ex Chryſoſtomi ſcriptis collectas) negat. Enarratio autem in Lucam Græce & Latine plus ſimplici vice prodiit vero auctori ſuo vindicata, Titi Boſtrenſi. Incipit: Ἴσως ὅτι ἄλλους.

In *Johannem* Homiliæ CXXVII. Græce T. 2. Savil. & cum verſione à Ducæo recognita T. 8. editionis Pariſ. Ex his LXII. LXIII. & LXIV. perperam inter Baſilii Seleucienſis Homilias ejusque nomine vulgatæ ſunt. Primus Chryſoſtomum in Johannem latine vertit *Burgundio*, * judex & civis Piſanus, de quo Robertus abbas Montis in continuatione Chronici Sigeberti ad A. C. 1180. Ad concilium Romæ 1180. *inter alios venit quidam civis Piſanus nomine* Burgundio, *peritus tam Græce quam Latie eloquentiæ. Hic attulit Evangelium* S. Johannis, *translatum ab ipſo de Græco in Latinum, quod* Johannes Chryſoſtomus *ſermone homiliatico expoſuerat. Hic etiam fatebatur magnam partem libri* Geneſeos *à ſe jam translatam. Dicit etiam quod Johannes Chryſoſtomus* totum vetus & novum Teſtamentum *expoſuit.* Verſio illa a Franciſco Aretino recognita primum vidit lucem Rom. 1470. fol. Colon. 1486. fol. unde Aretinus ipſe pro auctore habetur in edit. Antverp. 1542. 8. atque aliis. Germanice vertit Caſpar Hedio.

Commentarios Chryſoſtomi in Evangeliſtas *Arabicè* verſos teſtatur Chriſtianus Ravius obteſtatione ad Europam, exſtant etiam nonnulla MSS in Bibliotheca publica Academiæ Leidenſis. Translatos etiam nonnullos in *Armenicam* linguam, refert Richardus Simon lib. 2. Hiſt. Criticæ Vet. Teſt. cap. 16.

In

* De hoc Burgundione qui A. C. 1194. Piſæ obiit, videndus Laur. Pignorius in Symbolis Epiſtolicis, Epiſt. 39. Vertiſſe dicitur etiam quæ in Pandectis Græce leguntur, & Geoponicon quædam, & Nemeſium de Natura hominis, & Jo. Damaſcenum de fide Orthodoxa, & Chryſoſtomi in Matthæum.

In Acta Apoſtolorum Homiliæ LV. Græce T. 4. Savil. ex quibus quatuor primas vertit Eraſmus, plures noluit transfere, quod opus putaret Chryſoſtomo indignum. *Nihil*, inquit, *unquam legi indoctius. Ebrius & ſtertens ſcriberem meliora. Habet frigidos & ineptos ſenſiculos, nec eos ipſos commode poteſt explicare.* p. 1478. Epiſt edit. Lond. Alii tamen Viri doctι longe aliter de hiſce commentariis ſentiunt, atque id judicium in Eraſmo tanto viro vehementer mirantur. Vide Theoph. Raynaudum de bonis & malis libris p. 24. Rich. Simonem T. 3. Hiſt. Criticæ N. T. p. 161. ſeq. Petri Bælii Lexicon T. 2. edit. ſecundæ p. 1159. Cæteras à quinta Homilias quis Latine verterit, annotatum non reperi. Prodiit Chryſoſtomus in Acta Latine ſeparatim Pariſ. 1548. 8. Meminit hujus operis Nicephorus XIII. 2. & CPoli compoſitum à Chryſoſtomo teſtatur.

In Epiſtolam ad Romanos Homiliæ XXXII. Laudat hoc opus Iſidorus Peluſiota V. 32. Epiſt. Homilias priores ſedecim vertit Germanus Brixius Antiſſiodorenſis, Canonicus Pariſienſ. qui Janum Laſcarem in Græcis præceptorem ſuum laudat, & præter Veronenſem editionem Græcam, Codice MS. Eraſmi eſt uſus. Baſil. 1533. 4. Cæteras Wolfgangus Muſculus interpretatus eſt. Utriusque verſionem Philippus Montanus ſupplevit & caſtigavit. Has Homilias & illas in priorem ad Corinthios, & ad Galatas atque ad Titum Antiochiæ à Chryſoſtomo habitas, CPoli cæteras Savilius conjicit, licet Nicephorus XIII. 2. ſcribit univerſas in Apoſtolum in CPolitana urbe compoſuiſſe. B D. Ittigius præf. ad librum de Catenis Patrum p. CXXIV. memorat has in Epiſtolam ad Romanos verſas à Luciano Mantuano, Brixiæ 1588. quam ego interpretationem non vidi.

In priorem ad Corinthios Homiliæ XLIV. in quibus vertendis elaborarunt Franciſcus Aretinus priorum XXIX. interpres, & Simon Grynæus: hunc enim abſolviſſe quæ deerant teſtatur Eraſmus lib. XXVI. Epiſt. 14. quem vide ſis etiam Epiſt. 59. & 60. illius libri. Ab illo tempore transtulit hoc opus Gentianus Hervetus, cujus verſionem Commelinus & Ducæus prætulere.

In poſteriorem ad Corinthios Homiliæ XXX. Ex his non plures quam primores ſeptem Eraſmus Latine convertit, præter rem opus hoc

hoc quoque non Chryſoſtomi ſed ſimii cujusdam arbitratus, Cæteras Wolfgangus Muſculus ſubjunxit. Sed in Commeliniana & Pariſienſi alia Græcis adjuncta eſt verſio, Gentiani ni fallor Herveti, nullum enim nomen eſt adſcriptum.

In Epiſtolam ad Galatas Commentarius, ab eodem Eraſmo verſus cujus interpretatio in editionibus Chryſoſtomi Latinis & Græco-Latinis, & Tomo VIII. Operum Eraſmi legitur. Prodierat etiam Latine ſeparatim, Baſil. 1527. 8.

In Epiſtolam ad Epheſios Homiliæ XXIV quas vertit Godfridus Tilmannus. Sed in Græcolatinis editionibus eſt adjuncta Græcis interpretatio Herveti.

In Epiſt. ad Philippenſes Homiliæ XV. Verſioni Eraſmi & Muſculi, in Græcolatinis editionibus præfertur Flaminii Nobilii interpretatio, quæ primum vidit lucem Rom. 1578. 4.

In Epiſtolam ad Coloſſenſes Homilias XII. *In priorem ad Theſſalonicenſes*, Homilias XI. & *in poſteriorem*, Homilias V. Wolfgangus Muſculus vertit, cujus in Latinis, & Gentianus Hervetus, cujus in Græcolatinis editionibus verſio legitur.

In priorem ad Timotheum Homilias XVIII. & *in poſteriorem* Homilias X. vertit incertus, cujus interpretationem etiam in Græcolatinis editionibus ſervarunt Commelinus & Pariſienſes. Ambroſii Camaldulenſis verſionem Chryſoſtomi in 1. ad Timotheum Florentiæ apud Canonicum Strozzam invenit MS. Jo. Mabillonius in itinere Italico pag. 194.

In Epiſtolam ad Titum Homiliæ VI. ab Ambroſio Camaldulenſi verſæ in Latinis editionibus exſtant, atque eadem verſio etiam in Græcolatinis occurit.

In Epiſtolam ad Philemonem Homiliæ III. translatæ ab eodem Ambroſio in Græcolatinis non minus quam Latinis Chryſoſtomi editionibus legitur. Sed ſeparatim has Homilias cum nova accuratiore verſione ſua, ut guſtum aliquem ſacræ eloquentiæ Chryſoſtomianæ juvenibus daret, excudi curavit doctiſſimus vir *Georgius Raphelius* Paſtor hodie Luneburgenſis Eccleſiæ, & obſervationibus Xenophonteis Polybianisque atque Arianeis in ſacros Novi Teſtamenti libros celebratiſſimus. Lauenburgi 1712. 4. Utile hoc eſt inſtitutum, ex vaſta illa ac ſumtuoſa voluminum Chryſoſtomi mole ſeligere quædam &

juventuti minoribus facileque parabilibus libellis legenda commendare, quod Tubingæ etiam non ita pridem ſelectis quibusdam Homiliis Chryſoſtomi Græce & Latine prælo ſubjectis fecere viri docti.

In Epiſtolam ad Hebræos † Homiliæ XXXIV. à *Mutiano* * Scholaſtico quidem translatæ Caſſiodori Senatoris auſpiciis & rogatu, ut hic ipſe cap. 8. Divinarum Lectionum teſtatur. Hæc verſio viri, ut ab eodem Caſſiodoro appellatur diſertiſſimi, doctique Savilio judice ac diligentis interpretis, etiamnum exſtat excuſa Coloniæ 1530. 8. apud Jo. Gymnicum, atque inde Latinis Chryſoſtomi editionibus inſerta ex Wolfgangi Muſculi & Philippi Montani recognitione, ubi quandoque perperam Mutius pro Muciano appellatur, quemadmodum etiam in Huetii libro de claris interpretibus. Editiones Græcolatinæ aliam verſionem, quam nempe Gentianus Hervetus adornavit, adjunctam habent.

Scripta alia Chryſoſtomi.

D*E ſacerdotio*, περὶ ἱερωσύνης libri VI. Græcè Lovanii 1529. 4. & T. VI. Savil. & cum Jac. Ceratini per duos primores libros: Germanique Brixii

† Titulus operis eſt: ἑρμηνεία ἐκτεθεῖσα ἀπὸ σημείων μὲν τῶν κείμενον αὐτῷ παρὰ Κωνσταντίνου πρεσβυτέρου Ἀντιοχείας. Verba ἀπὸ σημείων vertunt: *ex annotationibus & commentariis ipſius*, ſed reddendum eſt; *ex notis ſiglisque*, quibus nempe Homilias Chryſoſtomi concionantis ὀξυγράφοι ac notarii exceperunt, ut teſtatur Socrates IV. 4. Hiſt. Notas certe ejusmodi Græci σημεῖα appellant, & ταχυγράφοι qui illis utuntur σημειογράφοι, ſive ut Philoſtratus in vita Alexandri Sophiſtæ c. 3. σημείων γραφίας. Ad Conſtantinum iſtum presbyterum exſtant Chryſoſtomi Epiſtolæ, & ſub ipſius nomine aliæ quinque T. 7. Savil. p. 205. quæ & ipſæ Chryſoſtomi ſunt.

* Hic Mucianus, cujus magna eſt auctoritas apud auctorem diſſ. de judiciis Criticorum & nuperi interpretis Gallici ſuper loco Chryſoſtomi Homil. 3. in Epiſt. ad Hebræos Pariſ. 1691. 4. medio Seculo ſexto vixit, & Gaudentium etiam Muſicum olim verterat, ut teſtatur Caſſiodorus de Muſica. Neſcio autem unde hauſerit Sirmondus ad Facundum, eumque ſecutus Colomeſius Obſervatt ſacr. p. 227. quod ſcribit vertiſſe etiam Chryſoſtomum in Epiſtolam ad Philemonem. Facundi liber contra hunc Mutianum ſive ut ſubinde appellat Mocianum Scholaſticum cauſæ Occidentalium Epiſcoporum cum impugnatoribus Concilii Chalcedonenſis communicare nolentium adverſum exſtat T. 2. Operum Sirmondi P. 825.

Brixii per cæteros verſione & Dav. Hocſchelii notis, Auguſtæ Vindel. 1599. 8. hinc in Græcolatinis editt. Chryſoſtomi T. IV. Ducæano. Pariſ. 1614. fol. Et præmiſſis Johannis Hughes diſſertationibus de dignitate ſacerdotali, Cantabrigiæ 1710. & 1712. 8. cui poſteriori editioni S. Thirlby Apologeticum Nazianzeni pro fuga ſua ſubjunxit. Gallice vertit Rich. le Blanc Pariſ. 1553. & centum fere annis interjectis Lamius Pariſ. 1650. 12. Baſilium quocum in his libris Chryſoſtomus colloquitur, Cæſareenſem alii, alii Seleucienſem, alii Epiſcopum Rhaphaneæ vel Bybli intelligunt: Vir doctus in Actis Eruditor. T. 5. ſupplementi p. 306. Baſilii nomen fictum putat, ſub eoque latere Evagrium Epiſcopum Antiochenum. De MSto Græco Codice qui exſtat in Cæſarea Bibliotheca, vide Lambecium II. p. 787. Vertit hos libros etiam Janus Cornarius Baſil. 1544.

De Providentia DEI ad Stagirium Monachum, quem πάντων φίλτατον vocat, libri III. Latine incerto interprete, prodiere Aloſti in Flandria 1487. una cum ſermone de humanæ originis dignitate, quæ verſio ſervata in Latinis & Græcolatinis Chryſoſtomi editionibus. Gallice vertit Godfridus Hermantius. Incipit: ἔδει μὲν ἡμᾶς,

De virginitate Liber primum Græce editus eſt à Jo. Livenejo, Canonico Gandenſi, qui verſionem etiam & breves notas adjunxit. Antwerp. 1575. 4. Incipit: Τὸ τῆς παρθενίας.

Adverſus vitæ Monaſticæ vituperatores libri tres, latine verſi ſunt ab Ambroſio Camaldulenſi. Incipit opus: Ὅτι τὴν ἐν ἱεροσολύμοις νεών.

Comparationem Regis & Monachi Eraſmus Græce addidit Homiliis duabus in Epiſtolam ad Philippenſes, utraque lingua vulgatis Baſil. 1526. quam editionem Savilius contulit cum MS. Palatino. Vertit Latine Polydorus Virgilius, & cujus verſionem Ducæo ſervare placuit, Germanus Brixius. Incipit: ὁρῶν ἐγὼ τὰς πολλὰς τῶν ἀνθρώπων.

Liber de educandis liberis à Franciſco Combeſis Græce & Latine editus Pariſ. 1656. 8. una cum Severiani Gabalorum Epiſcopi de Cruce, Baſilii Seleucienſis de S. Stephano ejusque reliquiis, Zachariæ Epiſcopi Hieroſoſol. Epiſtola ad ſuæ plebis reliquias è Perſide, & incerti de eadem captivitate, urbisque excidio.

Liturgiæ Chryſoſtomo tributæ Codices & editiones * mirum in

* Præter editiones ſeparatim factas Liturgia Chryſoſtomi excuſa prodiit Græce & ſeparato volumine Latine inter alias Liturgias Pariſ. 1560. fol. Typis Regiis apud Guil.

modum inter ſe differunt. Itaque Jacobus Goarus in Evchologio Græcorum p. 58–86. Græce cum verſione ſua exhibuit exemplum illius hoc quo frequentius inter celebrandum hodie utuntur Græci, & quod cum Romana editione Demetrii Ducæ Romæ ac Venetiis aliquoties recuſa maximam partem conſpirat. In notis prolixe confert quæ in aliis Codicibus ſive impreſſis ſive MSS. aut adjecta aut aliter expoſita leguntur. Incipit: Μέλλων δὲ ὁ ἱερεὺς. Tradunt Græci Baſilium ex Liturgia quam tribuunt Jacobo Apoſtolo, & Chryſoſtomum è Liturgia Baſilii, ne prolixitate moleſta eſſet, quædam ſubtraxiſſe, brevioremque eam feciſſe, ut notavit Allatius de libris Eccleſiaſticis Græcorum, p. 17. ſeq. Codicem Græcum Wagenſeilianum Liturgiæ Chryſoſtomi, breviorem editis, & ante aliquot Sæcula in Oriente manu exaratum laudat W. E. Tentzelius in dialogis menſtruis Germanice editis A. 1698 p. 441. Latina verſio *Leonis Tuſci* qui circa A. C. 1180. cortra errores Græcorum ſcripſit, in lucem prolata eſt à Beato Rhenano, & ſæpius deinde recuſa.

Apud Arabes ſub Joh. Chryſoſt. nomine lingua illorum circumferri *Chronicon*, narrat Humfredus Hody prolegomenis ad Johannem Malalam.

Solet etiam Chryſoſtomus à quibusdam venditari auctor *verſionis Armenicæ Bibliorum*, ſed quam non minus quam Slavonicam Hieronymo tributam chimæris accenſere licebit.

Homiliæ variæ Chryſoſtomi.

AD *populum Antiochenum* Homiliæ XXI. *de ſtatuis* * Theodoſii Imp. & Placillæ in ſeditione Antiochena everſis A C. 387. Ordinem Chronologicum quo habitæ ſingulæ ſunt, ita definit Tillemontius in Hiſtoria Imperatorum T. V. p. 989. ut *prima* dicta ſit paullo ante ſeditionem: *ſecunda* octavo poſt ſeditionem die. *Tertia* paucis poſt ſecundam diebus, primâ Jejunii Dominica, 7. Martii. *Quarta* primo Lunæ die in jejunio. *Quinta* die Martii. *Sexta* die Mercurii, *ſeptima* die

Morellum. Deinde cum Gentiani Herveti interpretatione in Tomo ſecundo auctarii Ducæani Bibliothecæ Patrum, Pariſ. 1624. fol. Leonis Tuſci verſio exſtat in Liturgiis Claudii de Sainctes Aatvverp. 1562. 8. pag. 49. cum Leonis præfatione ad Rainaldum de monte Catano. Quæ in editionibus Chryſoſtomi Saviliana VI. p. 983. & in Ducæana IV. p. 522. cum verſione Eraſmo tributa exſtat, nonulla omittit, ſtatimque incipit à verbis Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν.

* Vide Theodoritum V. 10. Hiſt. & Sozom. VII. 25. Supra p. 392.

die Jovis, *Octava* die Veneris. *Nona* ſecundo Lunæ die in Jejunio, ſive 15. Martii: *Decima* aliquot diebus interjectis. *Decima quinta* ſecundo jejunii Sabbato. *Decima ſexta*, die Dominica Jejunii tertia, ſive 21. Martii. *Undecima*, die quarta Lunæ in jejunio, ſive 29. Martii. *Duodecima* die Martis, *decima tertia* die Mercurii proximo. *Decima ſeptima* non diu poſt, & *duodevigeſima*, die quinta Jejunii Dominica, ſive 5. Aprilis. *Decima quarta* paucis diebus interjectis. *Undevigeſima* 11. April. *Vigeſima ſecunda* decimo ante Paſcha die. *Vigeſima prima* non diupoſt, & *vigeſima* feſto ipſo Paſchatos, ſive 25. April. Latine has Homilias vertit Bernardus Brixianus, Gallice Franciſcus Maucroix, Pariſ. 1689. 8. Septima quæ incipit πολλὰ μὲν καὶ περὶ πολλῶν, Græce edita ex MS. Codice Mediceo, Muſſiponti. 1591. 4.

Homiliæ *contra Gentiles* ex Germani Brixii verſione contra Oecolampadii verſionem prodiere Baſil. 1529. 4. Eraſmus lib. XXVI. Epiſt. 59. A. 1530. *Egi cum eruditis aliquot, ut quadam verterent ab Oecolampadio verſa, Brixius vertit Babylam, nunc etiam Monachum, ſed reperio ſegnes omnes. Illud curatum eſt, ut partim Oecolampadius ipſe, partim alii docti corrigant ab eo verſa. Scholia illius, annotationes marginaria rejicientur, ne nomen quidem illius addetur. Ipſe ſua cum Græcis, ut ait, contulit, quod idem à me factum eſt in meis. Quod attinet ad fidem bene redendi Græca, magis peccatum eſt ab Aniano, Aretino ac cæteris quam ab Oecolampadio, qui magis peccat feſtinatione quam imperitia.*

De fato & providentia Homilias VI. vertit Jo. Checus, in cujus interpretationem, quam Ducæus etiam retinuit, hoc tetraſtichon compoſuit amicus ejus Haddonius quod in vita Checi à Jo. Strypio * ſcripta, refertur:

Dives Johannes Chryſoſtomus aurea Græca
Fundere quod poſſet, nomen ſuscepit ab auro.
Noſter Iohannes ſit nomine Checus eodem,
Aurea qui Græcis verbis dat verba Latina.

Homiliæ VI. cum verſione Jacobi Perionii. Pariſ. 1554. 8.
Homiliæ VI. à Jo. Harmaro editæ Græcè. Oxon. 1586. 8.
Homiliæ variæ Græce editæ à Dav. Hœſchelio ** 1587. Aliæ

* Vide Acta Erud. A. 1707. pag. 90.

** Fronto Ducæus de Hœſchelio in notis ad Homilias Chryſoſtomi p. 83. *Licet noſtra Communionis non ſit, bona tamen fide textum exhibuit.*

1594. Auguſtæ Vindel. 8. & homiliæ VI. *contra Iudæos* cum verſione vel emendata vel nova, & notis. ibid. 1602. 8.

Decem Homiliæ, Græce primum editæ à Jac. Sirleto Cardinali Rom. 1581. 4. & cum verſione Jo. Jac. Beureri recuſæ Friburg. 1585. 8.

Homiliæ IX. Græce editæ Rom. 1585. 8. per Hieron. Brunellum. Aliæ 1594. 12.

Homiliæ variæ à Federico Morello Pariſ. 1593. 1595. 8. & à Frontone Ducæo ſparſim editæ & verſione illuſtratæ. Ingolſtad. 1593. 8. Burdigalæ 1601. 1604. &c. 8.

Sex Homiliæ cum verſione editæ à Franciſco Combefis, Pariſ. 1645. 8. quæ in editionibus Chryſoſtomi deſiderantur, quemadmodum & Homilia quæ incipit: *Φέρε δὴ καὶ τῶν ἡμετέρων κρέττων* valde lacunoſa mutilaque exſtat T. 6. Savil. p. 804. à Combefiſio autem è Codice 270. Regis Chriſtianiſſimi integritati ſuæ reſtituta & cum verſione vulgata eſt Pariſ. 1645. 4. ſubtitulo: *Homilia de morali politia* &c.

Homililiæ duæ *in Pſalmum VI.* una *in L.* & una *in locum Pſalmi XCIV.* vulgatæ à Jo. Baptiſta Cotelerio, addita Chryſoſtomi *ἐξηγήσει* in Danielem. Pariſ. 1661. 4. Græce & Latine, cum notis. His accedit homilia in illud Matth. XXI. 23. *In qua poteſtate hæc facis* T. 3. monumentor. Eccleſiæ Græcæ p. 121--157. Incipit: *ἀρχὴ σωτηρίας ἀνθρώπων ὁ τοῦ Θεοῦ φόβος.*

Oratio in Diodorum Tarſenſem, quæ incipit: *ὁ σοφὸς ἀεὶ καὶ γενναῖος*, ab Emerico Bigotio, Pariſ. 1680. 4. cum Palladio de Chryſoſtomi vita.

Homiliæ ſeptem ex pridem jam vulgatis ſelectæ, in uſum juventutis Græce & Latine vulgatæ Tubing. 1702. 8.

Supplementa Homiliarum S. Chryſoſtomi è Codd. MSS. Bibl. Bodlejanæ vulgata à V. C. Erico Benzelio. Upſal. 1708. 4. cum verſione, & notis. Homilias ſingulas recenſui ſupra in indice Alphabetico.

Ἀπανθίσματα, Flores ſive Excerpta XXXI ex Chryſoſtomi Homiliis Græce è MS. Moguntino cum Balth. Etzelii S. I. verſione, Mogunt. 1603. 4. Novem ex hiſce prodierant Baſileæ apud Oporinum 1522. 8. cum verſione Viti Amerbachii & Martini Cromeri. Ducæus laudat etiam veterem interpretem Latinum Tifernatem. Græce exſtant hæc *ἀπανθίσματα* T. 7. Savil. & cum Etzelii verſione T. 6. Ducæi.

Editio-

Editiones Operum S. Chryſoſtomi.

Latinæ.

A. 1503. fol. Venetiis 2. Voluminibus, apud Aldum. Hac editione uſus Eduardus Leus, ut notat Eraſmus ad annot. XV. Lei T. 9. Opp. p. 120- *Unde nactus igitur Leus quod citat ex Chryſoſtomo? Erat Leo codex ex officina Aldina* &c. Ibidem negat ſe illa reperire potuiſſe in duabus Baſileenſibus editionibus A. 1517. & 1522.

1504. fol. Baſileæ ex officina Jacobi de Pfortzen, Venetam referens. Baſileenſem hanc pro omnium antiquiſſima perperam habuere Fronto Ducæus, Elias du Pin & Rich. Simon.

1517. fol. ibidem, tribus tomis, quæ editio fuit in Bibliotheca B doctoris mei, Thomæ Ittigii.

1522. fol. Baſileæ apud Andream Cratandrum, quinque Vol.

1524. fol. Petro Gromorſo excudente, apud inclutam Galliæ Pariſeam.

1530. 1533. fol. Baſileæ, apud Frobenium, ex Eraſmi * recenſione tomis quinque. Hæc editio recenſetur à Geſnero in Bibliotheca.

1543. Pariſ. quinque Vol. ex officina Carolæ Guillard.

1546. Pariſ. fol. ex caſtiatione *Io. Eucherii* Vernolienſis.

1547. fol. Baſileæ apud Frobenium ex recenſione *Sigismundi Gelenii*.

1556. Pariſ. fol. quinque Volum. recenſente *Philippo Montano*.

1558. Baſil. fol. Geleniana repetita.

1570. fol. Pariſ. apud Guil. Morlin, ex iterata recognitione *Philippi Montani*, qui Græcis collatis innumera loca reſtituiſſe ſe profitetur.

1574. fol. Venetiis, quinque Vol. curante *Gentiano Herveto*, quam editionem recenſet Bellarminus de ſcriptoribus Eccleſiaſticis.

1583. Venetiis 4to, cum *Flaminii Nobilii* criticis notationibus: quinque volum. Hic Nobilius novam editionem Græcam Operum Chryſoſtomi cum Sirleto Cardinali meditatus, obiit citius quam illud conſilium exequi potuit.

1581. 1588. Pariſ. fol. editio nitida apud Sebaſtianum Nivellium, quinque

* Vide Eraſmi Epiſtolas edit. Lond. lib. XXVIII. Epiſt. 4. & de Chryſoſtomi ſcriptis variis per minora volumina ſeparatim ab eo editis Epiſt. 23. 24. & 83. ſeqq.

que Volum. caſtigatis verſionibus à *Lac. Billio*, *Gentiano Hervetо*, *Flaminio Nobilio*, * *Franciſco Zino*.

1613. Pariſ. cura Frontonis Ducæi, quam prioribus longe præfert Labbeus.

1614. Antwerp. quinque Volum. ex Ducæana.

1687. Lugduni, ſex Voluminibus, quæ melior pleniorque, etiam præter vitæ Chryſoſtomi ſcriptores notasque virorum doctorum, Nobilii, Ducæi & aliorum continet Sixti Senenſis obſervationes, & ſimilia atque adagia ab Alardo Amſtelodamo & Claudio Eſpencæo è Chryſoſtomo collecta: Epitomen Florum collectore Johanne Champaigne, Ferd. Velloſilli advertentias. Gerh. Voſſii notas in Chryſoſtomi homilias in Petrum & Paulum ac XII. Apoſtolos: Columbani Vranc malleum Calviniſtarum &c.

Græce.

A. 1529. *Veronæ* typis Stephani & fratrum à Sabio, fol. quatuor Volum. charta & typis nitidis prodiere Commentarii ſive Homiliæ Chryſoſtomi in Epiſtolas Pauli, ex unico lacero Codice auſpiciis *Giberti* Epiſcopi Veronenſis, cum præfat *Maximi Donati* Veronenſis ad Clementem VII. Pontificem. Quamquam vero emendatiores paſſim hoſce commentarios poſtea edidere Commelinus, Savilius, Ducæus: tamen locis nonnullis etiam male mutaſſe quædam illos, & à genuina lectione, quæ in hac editione eſt, receſſiſſe notat Rich. Simon in Epiſtolis ſelectis T. I. p. 72.

A. 1612. *Etonæ* in Anglia typis Johannis Norton, Regii Typographi, caſtigatiſſima, pleniſſima omnium Chryſoſtomi operum editio lucem vidit octo volumnibus in fol. cura & impenſis maximis** *Henrici Savilis* viri præclariſſimi & hoc nomine immortaliter meriti de Eccleſia & literis. Tomo *primo* extant Homiliæ in Geneſin & Pſalmos. *Secundo* in Matthæum & Johannem, *tertio* & *quarto* in

* Nobilii obſervationes Criticæ in Chryſoſtomum tomo quarto edit. Nivell. recuſæ, prodiere primum Romæ 1578. 4. cum ejus verſione Homiliarum in Epiſt. ad Philippenſes, Gregorio XIII. dicata.

** Viginti Florenorum millia in hanc editionem impendiſſe Savilium ſcribit Abrahamus Scultetus in vita ſua p. 62.

in Epiſtolas Pauli, *quinto* Homiliæ omnis generis, etiam dubiæ quædam fidei. *Sexto* tractatus varii & Homiliæ, quemadmodum & *ſeptimo* ſed in hoc plures quæ Chryſoſtomi non ſunt vel certè dubia fide ad eum referuntur. Epiſtol. quoq; ſeptimo Tomo occurrunt. *Octavo* denique, poſt ſcripta quædam & Homilias ſuperioribus Tomis omiſſas & ſupplementa, ſcriptoresque de Chryſoſt. vita, notæ virorum doctorum in tomos ſingulos, H. Savilis potiſſimum, tum *Andreæ Dounæi*, *Io. Boiſii*, & obſervationibus paſſim inſperſis *Philippi Montani*, *If. Caſauboni*, *Rich. Montacutii*, *Tho. Alleni*, *Iohannis Haleſii*.

Græco-Latinæ.

A. 1591--1603 fol. Heidelbergæ apud Commelin. prodiere Chryſoſtomi Commentarii in Novum Teſtamentum, quatuor Voluminibus. Quamquam vero Commelinus profitetur Commentarios in Epiſtolas Pauli ex Codicibus Palatinis & Auguſtanis cum editione Veronenſi collatis emendatos eſſe, tamen Savilius T. 8. p. 226. teſtatur ſtudium illud caſtigandi non obſervari ultra tredecim primas in Epiſtolam ad Romanos Homilias, in cæteris editionem Commelinianam minus etiam quam Veronenſem eſſe caſtigatam. Quibusdam exemplis hujus Commelianæ, etiam poſteriores annos præfixos videas ut 1613. 1617. &c.

A. 1609. Pariſiis apud Fed. Morellum Opera Chryſoſtomi excudi cœpere ex verſione *Frontonis Ducæi* S. I. & poſt duos tomos primos illo annos editos ſecundus, tertius & quartus prodiit A. 1614. tum quintus A. 1616. & ſextus A. 1624. Solo primo & ſexto tomo Ducæi notæ ſubjunctæ ſunt.

A. 1633. Carolus Morellus hiſce poſteriores ſex ſubjunxit, recuſos ex editione Commeliniana, *ita ut totum opus conſtet Voluminibus duodecim. Quæ in ſingulis contineantur, diligenter percenſentur à Labbeo diſſ. de Scriptoribus Eccleſiaſticis T. 1. p. 527. ſpq. Recenſuit etiam eadem præſtantiſſimus Cavetus, collata Saviliana editione.

A. 1636. Pariſiis apud Carolum Morellum & Seb. Cramoiſium re-

* Pariſienſes Typographi & Bibliopolæ falſo ex Ducæi recognitione cuncta ſe Chryſoſtomi edere profitentur, cum ligneat in eis plura ſordere ad quæ ſe illius diligentia non extendit. *Franciſcus Combefiſius T. 1. Bibl. Concionatoriæ p. 22.*

cuſi ſunt Tomi primores ſex, quos Frontone Ducæo curante, vulgatos jam dixi. Sed hanc editionem, quod minus emendata eſt, non tanti ac priorem facere ſolere accurationes Bibliothecarios, jam notarunt viri docti.

A. 1698. duodecim Volumina Pariſienſia ſervatis paginarum numeris (ſed ita ut ſingulæ binas exprimant) emendatius recuſa ſunt Francofurti apud Balthaſarem Chriſtophorum Wuſtium. Cæterum Tomus ſupplementi, cujus ſpem fecit W. E. Tentzelius in Dialogis menſtruis Anni 1698. p. 440. non vidit lucem.

Denique Vir clariſſ. *Bernhardus de Montfaucon* Monachus Benedictinus novam editionem Operum Chryſoſtomi, cujus pridem ſpem fecerat T. 3. Athanaſii p. 410. jam tum ſubjicere prælo cœpit Pariſiis, de qua jure ſibi promittunt eruditi, quod omnibus hactenus commemoratis futura ſit non uberior modo ſed longe accuratior quoque, caſtigataque ad Codices MSS. & neceſſariis notis, criticisque cenſuris illuſtrata.

CAPUT XVI.

De APOLLINARI, NONNO & aliis quibusdam Poëtis Græcis Chriſtianis.

Apollinares duo Laodiceni, 1. Alii hoc nomine. Ibid. Scripta Apollinaris utriusque deperdita. 2. Metaphraſis Pſalmorum quæ exſtat. 3. Ejus editiones. 4. Alii Metaphraſtæ Pſalmorum Davidicorum Græci. 5. Latini 6. aliisque linguis. 7. Utrum Apollinaris auctor Tragœdiæ quæ CHriſtus patiens inſcribitur. 8. Epiſtolæ duæ ad Baſilium M. Liber de ætatibus hominum. ibid. Nonni Panopolita ætas. 9. Alii hoc nomine. Dionyſiaca 10. Alii Dionyſiacorum ſive Baſſaricorum ſcriptores. Ibid. editiones Dianyſiacorum Nonni. 11. Metaphraſis Evangelii S. Johannis. 12. Ejus editiones & interpretes, cenſores & Hyperaſpiſtæ. 13. Johannes Gazæus Nonni imitator. 14. Expoſito Hiſtoriarum in ſteleuticas Nazianzeni, ad alium forte Nonnum referenda. 15. Georgius Piſides. 16. Emanuel Phile. 17. Jo. Geometra. 18. Alii quidam 19.

II. APOL-

I.

APOLLINARIS Alexandrinus, Beryti primum, hinc Laodiceæ Grammaticam docuit, a) Laodicenæ denique in Syria Eccleſiæ presbyter. Hujus filius APOLLINARIS, Laodiceæ natus, non Grammaticus modo b) & poëta eximius, ſed multo magis in Philoſophia exercitatus & Rhetor ἀμφιδέξιος ſive dexterrimus, qui docuit etiam Rhetoricam & ex Eccleſiæ illius Lectore tandem poſt Theodotum & Georgium Epiſcopus c) Laodicenus, auctorque tandem hæreſeos Apollinariſtarum, qui Damaſceno & aliis Ἀπολλιναρεῖοι, ſive Ἀπολλιναριανοί. Pater & Filius ambo, Libanii d) & Epiphanii e) Ethnicorum Sophiſtarum amici, ambo Chriſtianæ religionis adverſus Ethnicos egregii aſſertores, [& cum Julianus Imp. Ethnicorum Poëtas, Oratores, Philoſophos, in Chriſtianorum Scholis legi prohibuiſſet, f) Apollinaris pater ſacris poëmatis hymnisque, g) filius dialogis more Platonico compoſitis, aliisque ſcriptis conati ſunt efficere, ut Ethnicis Scriptis ſine magna jactura carere Chriſtiana juventus poſſet. Filius etiam inſigne illud [adverſus Porphyrium opus pro Chriſtiana veritate compoſuit. Hunc Antiochiæ ſe frequenter audiiſſe Hieronymus h) teſtatur. [Idem antequam in hæreſin

a) Socrates II. 46. Tripartita V. 44.

b) Suidas in Ἀπολινάριος. Grammaticis magis operam in juventute dediſſe ſcribit etiam Hieronymus c. 104. Catalogi S. E.

c) Philoſtorg. VIII. 15. Nemeſius c. 1. de natura hominis. Sam. Baſnage ad A. C. 364. num. XI. Jac. Baſnage de hæreſi Apollinaris, Trajecti ad Rhenum 1687. 8. pag. 40.

d) Svid. in Ἀπολινάριος.

e) Socrates II. 46. Svid. in Ἀπολ. Supra cap. XI. ubi etiam de hujus Epiphanii Hymno in Bacchum, in cujus exordio cum Sophiſta profanos exeſſe juſſiſſet, Apollinaris tamen uterque & qui [cum eis fuere Chriſtiani exire auditorio noluerunt, quare illi duo, utpote Clerici à Theodoto Epiſcopo Eccleſia ad tempus ejecti ſunt, ut narrat Sozomenus VI. 25.

f) Vide Scriptores laudatos ſupra p. 77.

g) Socrates III. 16. Sozomenus V. 18. & VI. 25. Nicephi. X. 25.

h) Hieron. c. 104. de S. E. & Epiſt. 65. ad Pammach.

reſin incideret, amicus Baſilii, i) Georgii Nazianzeni, k) Athanaſii, Epiphanii l) & omnium Catholicorum Epiſcoporum. Hæreſis damnata in Concilio Rom A. C. 378.* & CPolitano A. 381. Apollinaris non diu poſt in provecta ætate defunctus, primis annis m) Theodoſii M.

Alii Apollinares.

APollinaris quem Epiſcopum *Ravennæ* fuiſſe & ſub Veſpaſiano martyrium ſubiiſſe ferunt. Vide Baronium ad Martyrolog. Romanum 23. Jul. qui etiam de aliis tribus Martyribus hujus nominis conſulendus.

Claudius Apollinaris, Hieropolitanus Epiſcopus circa A. C. 171. de cujus ſcriptis dixi hoc libro V. cap. 1. p. 189.

Apollinaris *Medicus*, qui Latine ſcripſit, & cum Plinio, Apulejo, Celſo & Deſignatiano laudatur à Marcello Empirico in præf.

Apollinaris *Mathematicus*, qui ſcripſit Græce περὶ ἐκλείψεων ἡλίου καὶ τὰ ἑπτὰ κλίματα, laudatus Achilli Tatio in Aratum, & Paulo Alexandrino in præf. atque Porphyrio Iſagoge in Ptolemæi tetrabiblum.

Apollinaris, cujus *Epigramma* unum alterumque exſtat in Anthologia. Niſi illa à Laodiceno filio vel patre ejus ſcripta fuerunt, à quorum altero etiam non diverſum duxerim adquem Libanii Epiſt.

Aurelius Apollinaris jamborum latinorum ſcriptor, qui Cari Imp. geſta in literas retulit, teſte Vopiſco in Numeriano ſub init.

Abbas Apollinaris qui prophetas Græce deſcripſit ex Hexaplis, & Tetraplis ab ipſo Origene, Euſebio & Pamphilo emendatis, cujus libri apographum eſt vetuſtus codex Græcus Prophetarum Marchallianus qui exſtat Pariſiis in Bibl. Claromentana Societatis Jeſu. Vide

i) Vide Baſilii & Apollinaris Epiſtolas apud Cotelerium T. 2. monument. Eccleſiæ Græce p. 84. ſeq. Et Baſilii Epiſt. LXXXII. T. Opp. p. 909.

k) Syidas in Ἀπολινάριος.

l) Epiphanius XXXVII. 2.

* Latine decretum Synodi Romanæ edidit è Bibl. Barberina Holſtenius in Collectione Romana 1662. 8. p. 165. Græce ſervavit Sozomenus VI. 16. Theodoritus II. 2. Nicephorus XI. 31. De CPolitana vide Beveregirum ad Synodicum Magnum pap. 215.

m) Colligas hoc vel ex Hieronymo qui catalogum ſuum anno XIV. Theodoſii ſcripſit, & Apollinarem ſub Theodoſio defunctum teſtatus plures adhuc poſt illum ſcriptores commemorat.

de Henr. Valeſii Epiſtolam ad Uſſerium, in calce notarum ad Hiſtoriam Euſebii p. 313. Idem forte Apollinaris intelligitur in Scholio MSti Bibl. Regis Galliæ ad Hiſtoriam adulteræ obelo notatam Joh. VIII. apud Rich. Simonem lib. 1. Hiſt. Criticæ N. T. p. 146. τὰ ὠβελισμένα ἐν τισιν ἀνεγεγράφοις ἃ κεῖται, ἀδὲ Ἀπολιναρίῳ. Ἐν δὲ τοῖς ἀρχαίοις ὅλα κεῖται.

Apollinaris Epiſcopus *Alexandrinus*, cujus apud Evagrium lib. IV. c. 38. mentio: idem ni fallor, cujus *libellus de fide Chalcedonenſi* memoratur in Chroncio Orientali p. 121.

Sidonius Apollinaris Aruernorum Epiſcopus A. C. 482. defunctus, de quo in Biblitheca Latina.

Apollinaris Epiſcopus *Valentiæ* in Gallia ad Rhodanum circa A. C. 494. de quo Vincentius Barralis in Chronologia Sanctorum Lerinenſium p. 377. ſeq. Labbe T. 1. Bibl. nova MSS. fol. 689. ſeq.

Apollinaris, *Monachus Lerinenſis* de quo idem Barralis Tom. 2. pag. 194.

Omitto P. Cœlium Apollinarem qui cum Q. Soſio Priſco Romæ Conſul fuit A. C. 169.

II. Apollinaris utriusque, Laodiceni & Patris ejus Scripta deperdita.

PAtri Socrates III. 16. diſerte tribuit 1) *Moyſis libros cæterosque Vet. Teſt. Hiſtoricos usque ad Saulem deſcriptos verſibus Heroicis.* Τάτε Μωϋσέως βιβλία διὰ Ἡρωϊκῆ λεγομένη μέτρῳ μετέβαλε, καὶ ὅσα κατὰ τὴν παλαιὰν Διαθήκην ἐν ἱστορίας τύπῳ συγγέγραπται. Hoc opus XXIV. libris imitatione Homeri ſecundum numerum Græci Alphabeti digeſſerat, & Ἑβραϊκὴν ἀρχαιολογίαν inſcripſerat, teſte Sozomeno V. 18. ex quo Io. Sarisberienſis VIII. 21. policratici: *Scripſit Apollinaris vir doctus & ingenioſus, heroicis verſibus pro Homeri poëmate Hebraicam antiquitatem.*

2) Cæteros ſacros libros, argumentatque ſacra illuſtrata vario Carminis & ſcriptionis genere. Socrates loco laudato: Καὶ ἔστι μὲν τῷ δακτυλικῷ μέτρῳ συνέταξε, ἔστι δὲ καὶ τῷ τῆς Τραγῳδίας τύπῳ δραματικῶς ἐξειργάζετο. Καὶ παντὶ μέτρῳ ῥυθμικῷ ἐχρῆτο, ὅπως ἂν μηδεὶς τρόπος τῆς ἑλληνικῆς γλώττης τοῖς χριστιανοῖς ἀνήκοος ᾖ. Ac

paullo diſertius Sozomenus V. 18. ſed qui ad juniorem Apollinarem omnia referre videtur: Ἐπεραγματεύσατο δὲ καὶ τοῖς Μενάνδρου δράμασιν εἰκασμένας Κωμῳδίας. Καὶ τῷ Εὐριπίδῃ Τραγῳδίαν καὶ τῷ Πινδάρου λύραν ἐμιμήσατο. Καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν, ἐκ τῶν θείων γραφῶν τὰς ὑποθέσεις λαβὼν, τῶν ἐγκυκλίων καλουμένων μαθημάτων ἐν ὀλίγῳ ἐπενόησεν ἰσαρίθμους καὶ ἰσοδυνάμους πραγματείας, ἔθει τε καὶ φράσει καὶ χαρακτῆρι καὶ οἰκονομίᾳ ὁμοίᾳ τοῖς παρ' Ἕλλησιν ἐν τούτοις εὐδοκιμήσασιν. Sarisberienſis loco laudato: *Et in alio opere imitatus eſt Comedias Menandri, fabuloſitate deducta. Euripidis quoque Tragœdias & Lyram Pindari ſecutus eſt, & abſolute dicendum, quia ex Divinis Scripturis argumenta ſumens, omnes encyclicas lectiones tempore parvo compoſuit, numero, virtute, moribus, conſcriptione, charactere, & diſpoſitione Græcorum valde pares.* De juniore Apollinari loquens S. Nilus eum πολλὰ μετρῆσαι καὶ ἐποποιῆσαι ſcribit lib. 2. Epiſtola 49.

Juniori Apollinari Laodiceno ab eodem | Sozomeno tribuntur 3) *Hymni* ſive ἔμμετρα μελῴδεα quæ in cœtibus ſuis loco ἐναρμισμένων ἱερῶν ᾠδῶν decantare ſoliti Apollinariſtæ. Sozomen. VI. 25.

4) *Evangelia & Apoſtolorum ſcripta ad formam dialogorum expoſita.* Socrates III. 16. de Apollinari filio: ὁ δὲ νεώτερος Ἀπολινάριος ἐν πρὸς τὸ λέγειν παρεσκευασμένος τὰ Εὐαγγέλια καὶ τὰ Ἀποστολικὰ δόγματα ἐν τύπῳ διαλόγων ἐξέθετο, κατὰ καὶ Πλάτων (τὰ ἑαυτοῦ) παρ' Ἕλλησιν. Eadem Nicephorus X. 26.

5) Λόγος πρὸς βασιλέα τὸν Ἰουλιανόν, ἤτοι τοὺς παρ' Ἕλλησι φιλοσόφους λόγος ὃν ὑπὲρ ἀληθείας ἐπήγαγεν, ἐν ᾧ καὶ δίκα τῆς τῶν ἱερῶν λόγων μαρτυρίας ἔδειξεν αὐτοὺς ἀποβουκοληθέντας ὑπὸ δαίμονος θεοῦ φρονεῖν. Sozom. V. 18. Sarisberienſis loco laudato: *Fecit & librum nobilem ad ipſum Imperatorem, ſive contra Philoſophos, in quo tacitis ſacræ Scripturæ teſtimoniis illos irrefragabili ratione deſipere probavit, & ſe vera ſentire de DEO. Quæ legens Imperator (Iulianus) claris tunc ſcripſit Epiſcopis*: agnovi, legi, & reprehendi. Ἔγνων, ἀνέγνων, κατέγνων. *Cui Epiſcopi reſcripſerunt*: Etſi legiſti, non agnoviſti. Si enim agnoviſſes, nequaquam reprehendiſſes, κἂν ἀνέγνως, οὐκ ἔγνως. Ἐὰν γὰρ ἔγνως, οὐ κατέγνως. Hanc reſponſionem Baſilio M. non Apollinari plerosque tribuiſſe Sozomenus narrat. Videtur autem inde Apollinaris permotus eſſe, ut poſt brevem iſtum libellum editum, juſto deinde opere libros, quorum maxima erat apud Ethnicos auctoritas, Tyrii Philoſophi Porphyrii adverſus Chriſtianos confutaret. Ægre enim aſſentior viris

doctis, qui libros XXX. contra Porphyrium cum hoc λόγῳ confundunt. Poſt Porphyrium à pluribus Chriſtianis confutatum, videtur Iulianus ipſe deinde cauſæ labantis Ethniciſmi voluiſſe conſulere novo adverſus Chriſtianos opere, de quo ſupra p. 89.

6) *Adverſus Porphyrium libri XXX.* Svidas in Ἀπολλινάριος. Vincentius Commonitorio p. 392. ubi hæreſin ejus deteſtatur: *Sed forſitan ejusmodi ille vir erat, qui dignus eſſet facile contemni. Imo vero tantus ac talis, cui nimium cito in plurimis crederetur. Nam quid illo præſtantius, acumine, exercitatione, doctrina? Quam multas ille hæreſes multis voluminibus oppreſſerit, quot inimicos fidei confutaverit errores, indicio eſt opus illud* triginta non minus librorum *nobiliſſimum ac maximum, quo inſanas* Porphyrii *calumnias magna probationum mole confundit. Longum eſt univerſa ipſius opera commemorare, quibus profecto ſummis adificatoribus Eccleſiæ par eſſe potuiſſet, niſi profana illa hæretica curioſitatis libidine nomen neſcio quod adinveniſſet* &c. Philoſtorgius VIII. 14. ait Apollinarem ἐπὶ πολὺ κρατεῖν multum præſtare iis quæ adverſus Porphyrium ſcripſere Euſebius ac Methodius. Laudat & Hieron. c. 104. de S. E. *Exſtant Apollinarii adverſus Porphyrium triginta libri, qui inter cætera ejus opera vel maxime probantur.* Meminit idem 2. in Rufin. & Epiſtola ad Magnum, itemque ad Pammachium, & in alia ad Pammachium atque Oceanum fortiſſimos libros appellat.

7) *Adverſus Manichæos.* Meminit Epiphanius LXVI. 21.

8) *Adverſus Eunomium Apologia*, Philoſtorg. VIII. 12. Sed plures hæreſes ſcriptis confutaſſe, jam Vincentii Lirinenſis teſtimonio cognovimus. Unde magnus ἀγωνιστὴς ὑπὲρ τῆς ὀρθῆς πίστεως vocatur ab Acacio Epiſt ad Cyrillum, quæ in Actis Concilii Epheſini occurrit.

9) *Commentarii* ſi non in omnes, *in plerosque* certe *S. Scripturæ libros.* In omnibus fere Catenis Patrum ad ſacros libros utriusque fœderis, fragmenta Apollinaris occurrunt, ut infra capite, quo Catenas recenſebo, apparebit. Nonnulla ex illis refert etiam latine Combefiſius in Bibliotheca Concionatoria. In Pſalmos atque in Epiſtolam ad Galatas vel certe ad locum ejus de Petri reprehenſione ſcripſiſſe docet Hieronymus Epiſt. 74. ad Auguſtinum. Quales vero fuerint Apollinaris commentarii, docet idem Hieronymus præf. expoſitionis ſuæ in Eſaiam: *Apollinaris more ſuo ſic exponit omnia, ut univerſa tranſcurrat, & punctis quibusdam atque intervallis, immo compendiis,*

gran-

grandis via ſpacia pratervolet, ut non tam commentarios, quam indices capitulorum nos legere credamus. Nimis multa ſcripſiſſe, atque inde in multiloquio peccatum non effugiſſe ait S. Baſilius Epiſt. 74. Δεύτερος μετ' αὐτὸν (Εὐσάθιον τὸν Σαβαστηνόν) ἐστιν Ἀπολινάριος, ὑμεροὺς καὶ αὐτὸς τὰς Ἐκκλησίας ἀθορύβους. Τῇ γὰρ τῶν γραφέων ἐυκολίᾳ πρὸς πᾶσαν ὑπόθεσιν ἔχων ἀφικέσθαι αὐτῷ τὴν γλῶτταν, ἐνέπλησε μὲν τῶν ἑαυτοῦ συνταγμάτων τὴν οἰκουμένην, ἀθορύβησας δὲ Ἐκκλησίας οὐ λέγεται, οὐδὲ φύλαξαι ποιήσαι βιβλία πολλά. Ἐν δὲ τῷ πλήθει δηλονότι πολλὰ καὶ ἁμάρτηται. Πῶς γὰρ δυνατὸν ἐκ πολυλογίας ἐκφυγεῖν ἁμαρτίαν;

10) *Verſio Græca librorum Veteris Teſt.* contexta ex variis interpretationibus, præcipue Symmachi. Hieronymus adverſus Rufin. lib. 2. *Prætermitto Apollinarium, qui bono quidem ſtudio ſed non ſecundum ſcientiam de omnium translationibus in unum veſtimentum pannos aſſuere conatus eſt, & conſequentiam Scripturæ, non ex regula veritatis ſed ex ſuo judicio texere.* Idem in Eccleſiaſtæ XII. *Symmachi interpretationem Laodicenus ſecutus nec Judæis placere poteſt nec Chriſtianis, dum & ab Hebraïs procul eſt, & ſequi ſeptuaginta interpretes dedignatur.* Confer Rich. Simonis Hiſtoriam Criticam Vet. Teſt. lib. 2. cap. 10.

11) Alia multa Theologici argumenti ſcripſiſſe, atque in his librum *de reſurrectione* quo Judaiſmum reſtituendum in illa ſtatuit, teſtatur S. Baſilius Epiſtola 74. ἔστι μὲν οὖν αὐτοῦ καὶ τὰ τῆς Θεολογίας οὐκ ἐκ γραφικῶν ἀποδείξεων, ἀλλ' ἐξ ἀνθρωπίνων ἀφορμῶν τὴν κατασκευὴν ἔχοντα. Ἔστι δὲ αὐτῷ καὶ τὰ περὶ Ἀναστάσεως, μυθικῶς συγγεγραμμένα, μᾶλλον δὲ Ἰουδαϊκῶς, ἐν οἷς φησιν πάλιν ἡμᾶς πρὸς τὴν νομικὴν ὑποτάξαι λατρείαν, καὶ πάλιν ἡμᾶς περιτμηθήσεσθαι, καὶ σαββατίζειν, καὶ βρωμάτων ἀπέχεσθαι, καὶ θυσίας προσφέρειν Θεῷ, καὶ προσκυνεῖσθαι ἐν Ἱεροσολύμοις ὅπου ὁ ναὸς, καὶ ὅλως ὀπὸ χριστιανῶν Ἰουδαίους γενέσθαι.

12) Ἀπόδειξις περὶ τῆς θείας σαρκώσεως τῆς καθ' ἡμᾶς ἀνθρώπου. Hoc eſt opus cujus Baſilius etiam loco laudato meminit, & in quo hæreſin * ſuam, quæ tantas in Eccleſia turbas dedit, propoſuit.

Λόγος

* Apolliniſtarum hæreſin adhuc ſupereſſe dubitabat jam Auguſtinus in Pſalm. 29. Idem lib. de bono perſeverantiæ c. 67. tres eorum partes varias diverſasque fuiſſe docet, unam qui animum humanam negarent CHriſtum habere, alteram qui mentem in anima rationalem ei eriperent, & tertiam denique qui carnem ipſi tribuerent non de fœmina ſumtam, ſed factam de Verbo in carnem converſo atque mutato. Apollinaris diſcipuli tres celebriores Timotheus, Vitalis, Polemius. Vide Sir-

Λόγος περὶ σαρκώσεως vocat Theodoritus Dialogo 2. & Eulogius apud Photium Cod. 230. p. 447. Adverſus hanc ἀπόδειξιν exſtat Gregorii Nyſſeni antirrheticus, non ita pridem Græce & Latine editus à Laurentio Zaccagnio in collectaneis monumentorum veterum Rom. 1698. 4. p. 123--287. Ejusdem antirrhetici epitome occurrit in Euthymii Zigabeni panoplia, tit. 13.

13) Τὸ περὶ σαρκώσεως λογίδιον Theodoritus dialogo 3. p. 322.

14) Ἐκ τῶν κατὰ κεφάλαιον βιβλίων ſive ex compendiario Apollinaris libro quædam affert Theodoritus dialogo 2. p. 210. ſeq. ubi cum ait πρῶτον τῶν φύσεων τὴν κρᾶσιν εἰσηξεν *primum confuſionem naturarum in CHriſto induxiſſe.* Eodem ſpectat, quod veteres Eutychianam hæreſim ex amariſſimo Apollinaris fonte derivant, ut verbis utar Vigilii Tapſenſis lib. 1. contra Eutychem p. 522. Alia loca ἐκ τῶν αὐτοῦ κατὰ κεφάλαιον βιβλίων Theodoritus dialog. 1. p. 81. & dial 3. p. 320.

15) Περὶ πίστεως λογίδιον. Theodoritus dialogo 3. p. 322.

Non omittendum denique Apollinariſtas ſcripta quædam Apollinaris venditaſſe ſub nominibus Gregorii Thaumaturgi, Athanaſii & Julii Epiſcopi Romani. Leontius Byz. libro adverſus Apollinariſtarum fraudes T. IX. Bibl. Patrum Lugd. p. 706. *Cum vellent ſuam hæreſin confirmare, quasdam orationes* (λόγους) *Apollinarii* Gregorio Thaumaturgo, *aut* Athanaſio *aut* Julio *inſcripſerunt, ut ſimpliciores fallerent, quod quidem perfecerunt. Auctoritate enim hujusmodi perſonarum fide digna multos Eccleſiæ Catholicæ capere potuerunt. Et apud multos ex rectè credentibus reperire poteris librum Apollinarii, cui titulus ἡ κατὰ μέρος πίστις, inſcriptum* * Gregorio, *& quasdam ejus Epiſtolas inſcriptas* Julio, *& alias ejus de Incarnatione Orationes vel expoſitiones* Athanaſio *inſcriptas. Cujusmodi eſt quæ inſcripta eſt* : Expoſitio conſentiens cum expoſitione CCCXVIII, *neque ſolum hæc, ſed alias hujusmodi.* Quod de Julio Pontifice Rom. ait, confirmat & illuſtrat idem Leontius libro de ſectis p. 526. teſtatus & Epiſtolam ad Dionyſium Corinthi Epiſcopum quæ incipit Θαυμάζω πυνθανόμενος περί τινων & alias ſeptem ſub Julii no-

mondum T. 2. p. 512. Utrum de SS. Trinitate cum Catholica Eccleſia ſenſerint Apollinariſtæ, conſulendæ Benedictinorum notæ ad S. Ambroſium T. 2. pag. 706.

* Vide quæ dixi cap. 1. hujus libri V. p. 251. ſeq. & V. C. Michaelem le Quien, diſſertatione 2. Damaſcenica.

mine jactatas, non Julii ſed Apollinaris eſſe. Illam ad Dionyſium ex Bibl. Ambroſiana Epiſtolam Græce & Latine primus vulgavit Clariſſimus Vir Lud. Antonius Muratorius in Anecdotis Græcis, Patav. 1709. 4. pag. 341–346. cum erudita diſſertatione qua Iulii non eſſe illam, poſt Leontium & Eulogium evincit. Vide & Sirmondi Opera T. 2. p. 428. ſeq. notis ad Facundum. Sed & Apollinaris ipſius libros ab Apollinariſtis in diverſas factiones ſciſſis depravatos & interpolatos eſſe idem Leontius libro contra eorum fraudes p. 709. obſervavit, de quo Bartholomæus Germon S. J. libro de veteribus hæreticis Eccleſiaſticorum Codicum corruptoribus Pariſ. 1713. 8. p. 375. ſeq.

III. Tam multis Apollinaris, ſcriptis deperditis, ſola ex tam grandi naufragio nobis relicta eſt tabula, *Pſalmorum* ſcilicet *Davidicorum Metaphraſis, Heroicis verſibus contexta*: "quæ judice Jacobo Duporto * ut "ut fortaſſe haud usquequaque adeo elegans nec concinna ſit, nollem "tamen eam tam ſevere & acriter virgula cenſoria caſtigaſſet H. Ste- "*phanus*, & poſt eum *Petavius*: Quandoquidem, ut reliquas ejus lau- "des & virtutes omittam, quæ ſane nec paucæ ſunt, nec obſcuræ, qui- "bus tanquam tot ſtellulis fulget, eſt certe præterea vel ipſa antiqui- "tate veneranda; ſaltem ſi Titulus non mentitur Autorem, & veteris "illius *Apollinaris* verus ac genuinus hic fœtus eſt, quod nemo hactenus "(quem ſciam) in dubium unquam vocavit, nedum inficias ivit. A- "lioquin, ut ingenue fatear, & dicam quod ſentio, niſi communis a- "deo & paſſivitas recepta apud omnes hæc opinio eſſet, & tam altas "ubique egiſſet radices, ut eam convellere, aut vel leviter concutere "velle, nimiam forte pervicaciam & αὐθάδειαν argueret, & faſtuoſi ac "præſidentis animi indicium haberetur, putarem ego non extra omnem "prorſus controverſiæ aleam poſitam hanc rem eſſe, quin adhuc disqui- "rendi locus relinquatur; & appareat aliqua ſaltem dubitandi ratio, "annon ſpurius & ὑποβολιμαῖος hic partus, & alii cuipiam potius "quam ei, cujus nomen præ ſe fert, adſcribendus ſit. Et illud inpri- "mis ſcrupulum mihi injiceret, quod non tam terſus & teres, non "tam politus & elegans, ** & (ut verbo dicam) non tam *Homericus* eſ- ſe

* Jac. Duportus præf. ad ſuam Pſalmorum Metaphraſin.

** Non deeſt ſane ſua elegantia Metaphraſi Apollinaris, ut præter Caſaubonum, cujus judicium infra adſcripſi, Duportus ipſe alibi agnoſcit. Si vero non perinde

ſe videatur hujuſce Metaphraſtæ ſtylus, quam illius fuiſſe par & credi-„
bile eſt, qui omnium conſenſu Græcarum literarum, Græcæ inprimis„
Poëſeos peritiſſimus, *Homeri* præſertim ſtudioſus adeo atque æmulus„
fuit, ut Poëmata Sacra haud pauca ad illius imitationem ſcripſerit, uti„
ex *Sozomeno* refert *Lilius Gyraldus*, de *Poëtarum Hiſtoria*, *Dialogo* quinto.„
Porro autem multa eum ſcripſiſſe teſtatur idem ille Græcus Hiſtori-„
cus, idque adeo ἤθη τε, καὶ φρόνημα, καὶ χαρακτῆρα, καὶ οἰκονομίαν ὁμοῦ „
τῶν παρ' Ἕλλησιν ἐν τούτοις εὐδοκιμησάντων, ut niſi nimium fortaſſe„
φιλάρχαιοι homines eſſent, *Apollinarem* certe cum præclariſſimis qui-„
busque in ſuo genere Scriptoribus antiquis non immerito comparan-„
dum cenſerent. An vero tam inſigni elogio dignus ſit hujuſce„
Metaphraſeos Autor, penes eruditos judicium eſto. Quid quod„
cum & Veteribus non pauci *Apollinaris* Operum meminerint, *Hiero-*„
nymus, *Socrates*, *Sozomenus*, *Philoſtorgius*, *Suidas*, alii, eorum tamen„
nemo * iſtius Metaphraſeos mentionem facit. Imo & *Gyraldus* lo-„
co jam laudato, quamquam multa eum metrice ſcripſiſſe affirmat.„
Ejus tamen, inquit, *quod ſciam, verſus haudquaquam ſuperſunt.* Hæc ferme„
ſunt, quæ forte virum me conſtantiorem fluctuare, & aliquantulum„
ſubdubitare facerent, annon ψευδεπίγραφον hoc Opus ſit. Verum„
ego non is ſum, qui velim contra torrentem niti, aut refragante to-„
to fere Criticorum ſenatu iſtam *Pſalmorum* Metaphraſin huic Autori„
abjudicare. Sit igitur hujuſce fœtus parens, per me licet, is cui„
vulgo tribuitur, verus ſcilicet & vetus ille, de quo hactenus egimus,„
Apollinaris.„

IV. Primus *Metaphraſin Pſalmorum CLI.* ex duobus Bibl. Regis Chriſtianiſſimi Codicibus Græce typis Regiis perquam nitide vulgavit, (non Rob. Stephanus, ut ab Hendreichio in pandectis Brandenburgenſibus traditur) ſed *Hadrianus Turnebus*, ſubjunctis ad calcem Variis Lectionibus. Pariſ. 1552. 8. (non 1562. uti ex Simlero idem Pan-

ubique elaborata eſſe videatur, cogitandum, univerſos totius Vet. Teſt. libros expreſſos ab eodem ſcriptore, & tot alia inſuper opera deproperata, quo nomine Apollinarem jam olim reprehendit S. Baſilius.

* Imo memorant manifeſte, dum totum Vetus & Novum Teſt. ſive Metaphraſi ab Apollinari expreſſum, ſive alio ſcriptionis genere illuſtratum teſtantur. Itaque à Codicum MSS. teſtimonio, qui Pſalmos ad Apollinarem referunt, neutiquam recedendum.

dectarum ſcriptor. Operæ pretium eſſet hanc editionem conferri cum Codice Barocciano XXV. licet μεσίῳ ac deſinente in verſu 12. Pſalmi 148. in Bibliotheca Bodlejana. In illius limine Auctor ut videtur opus ſuum Mariano* cuidam dedicat. Poſt Metaphraſin primi Pſalmi ſequitur *Ammiani* cujuspiam Metaphraſis ejusdem Pſalmi ad exemplum Apollinarii. Etiam alia ἀνεπίγραφος, ab utraque præcedenti multum diverſa: ſicut ſequentium quoque aliquot Pſalmorum ſæpiuscule variat ab editis. Latina verſio proſaria neſcio quo auctore ſæpius in Bibliothecis Patrum prodiit. Græce & Latine cum indice locuplete vocum Græcarum Pariſ. 1580. & 1613. 8. Atque cum verſione per Frid. Sylburgium caſtigata, ſed ſine vocum indice, Heidelbergæ apud Commelinum 1596. 8. Exſtat & Græce ac Latine in Bibliotheca Patrum Pariſ. 1654. Tomo XIV. Commelinianæ editioni paucæ quædam Dav. Hœſchelii notæ ſubjunctæ ſunt, ad quem ſcribens A. 1609. Iſaacus Caſaubonus † ita de Apollinaris Pſalterio ſenſit: *Indico de eo non aliter quam ut tibi quoque placere video, Opus eſſe plane haud indignum, quod juventuti Φιλέλλην propoñatur. Nam & Græca eſt Oratio, & ſatis poëtica, imo interdum περιττικωτάτη. Illud, credo, non negabis, cum veritate Hebraica ſæpe illi parum convenire: ſæpe etiam Græcæ poëſeos genium in eo deſiderari: neque enim neſcis, aliud eſſe verſus facere, aliud poëtam agere; quod cum in vertendo ſit difficile, non deſunt tamen è recentioribus, quos anteponam Apollinari, quo in numero ſunt Florens Chriſtianus, Zanutius, & qui omnia omnium ſeculorum ingenia obſcuravit, Ioſephus Scaliger ὁ νῦν μακάρτατος μακαρίτης.* Idem Caſaubonus alibi, Apollinarem à Nonno longe à tergo relinqui ſcripſit. Veneti Codicis MS. quem apud Arnoldum Arlenium viderit, meminit Geſnerus.

V. Metaphraſes Pſalmorum Poëticæ, variis Linguis concinnatæ, a) Græcæ.

PRæter Apollinarem, Metaphraſtas Græcos Pſalmorum ** Davidis alios reperio. Hi ſunt:

Coſmas

* Auctor Catalogi MS. Bibl. Bodlejanæ ait hunc forte eſſe Marianum Oratorem cujus apud Ammianum lib. 30. mentio. Sed Ammianus XXX. 4. Marianum ponit pro nomine cujuscunque celebris Oratoris.

† Epiſt. DCXLII. edit. novæ à Clariſſ. Almeloveenio curatæ.

** In B. D. Jo. Georgii Neumanni diſſ. de Metaphraſtis Novi Teſt. Witeberg. 1686.

Cosmas cujus ἑκφρασις Iambica Psalmorum Davidis bis exstat MS. in Bibl. Vindobonesi, teste Lambecio quem vide Lib. 3. Commentar. de Bibliotheca Vindob. p. 103 & lib. 4. pag. 116. seq. Hic est celebris ille inter Melodos Græcæ Ecclesiæ Cosmas Hierosolymitanus Monachus, Johannis Damasceni præceptor, Majumensis in Palæstina Episcopus, de quo Menologia 14. Nov. Suidas in Ἰωάννης Δαμασκηνὸς, Allatius de libris Ecclesiasticis Græcorum p. 73. seq. & de Georgiis p. 418. 419. 420. Combefisius ad Vitam S. Theodori Grapti, & Cangius in τετραῴδιον. Ex vita Cosmæ hujus Melodi profert nonnihil Allatius p. 740. de purgatorio.

Græcis versibus elegiacis Psalmos Davidis redidit *Paulus Dolscius*, Basil. 1555. 8. Idem cujus Siracides Græcis elegis expressus prodiit Lipsiæ 1571. 8.

Græco carmine heroico *Æmilius Portus*, Basil. 1581. 8.

Itidem heroico carmine *Dionysius Petavius*, S. I. Paris. 1637. 8.

Jacobi Duporti, Cantabrigiensis, Homerci imitatoris felicissimi Metaphrasis libri Psalmorum græcis versibus Heroicis contexta prodiit Lond. 1674. 8. cum insigni præfatione, in qua inter alia judicium fert * de Apollinaris, & aliorum ante se vulgatis Metaphrasibus.

§. 20. *Petrus Edissenus* Psalmos Davidis in Græcum metrum redegisse traditur. Sed Petrus Edessenæ in Syria Ecclesiæ presbyter ab Gennadio c. 74. de Script. Eccles. atque inde ab Honorio Augustodunensi scribitur hymnos composuisse lingua Syriaca exemplo Ephræmi Syri, non Psalmos Davidis metro Græco inclusisse. Ita enim intelligenda Gennadii verba: *Petrus Edessena Ecclesiæ presbyter, declamator insignis, scripsit variarum causarum tractatus, & more sancti Ephræm Diaconi Psalmos metro composuit.* Nunquam certe Ephraim Syrus Psalmos Davidis metro, nedum metro Græco complexus, sed ipse hymnos condidisse legitur.

* Jac. Duportus in Stromatis Poëticis excusis Cantabrig. 1677. 8. & Lond. 1697. 8. pag. 181.

Nuper scurrum ageret cum frater Homericomastix
Derisit Psaltem & carmen Homere tuum.
Nempe Metaphrastes Hopkinsius Homericus audit,
Annon Sternoldus, Petaviusque fuit?
Cum Buchananus sacros quoque verteret hymnos,
Anne paraphrastes hic quoque nanus erat?
Quid mirum, si Momus Homerica carmina videt,
Et sua riserunt secula Maonidem.

Idem Duportus Metaphrasi Græca Heroica perquam elegantî donavit librum Jo-

bus. Recusa etiam Lond. 1674. 8. & typis luculentis, addita Latina prosaria versione Lond. 1666. 4.

Jac. Furnii, & quorum Duportus p. 181. poëticorum stromatum meminit, *Hopkinsi* & *Sternoldi* metaphrases non vidi. Vidi autem

bi Cantabrig. 1653. 8. & tres Salomonis libros ibid. 1646. 8. Utriusque versio latina prosaria ex adverso posita est. De aliis autem Psalmorum Metaphrastis hoc fert judicium post illa quæ de Apollinari jam exhibui, in laudata præfatione: *Proximus huic quantum ego novi, longo sed proximus intervallo*, utpote qui Patrum nostrorum memoria vixit, *Æmilius Portus* est, *Francisci* illius *Cretensis* filius, & ut patria & natione Græcus, ita & Græcis literis non mediocriter instructus. & *Ferrariæ* primum, dein *Aurelia Allobrogum*, Græcæ Linguæ Professor: qui ut in *Dionysio Halicarnassensi*, *Proclo Platonico* aliisque à se Latine versis, suam Græcitatis peritiam ostendit, ita & *Homeri* Interpretatione quacunque palam fecit. quam illius Poëseos studiosus fuerit. Ejus Græcam *Psalmorum* Metaphrasin versibus itidem Heroicis concinnatam primus mihi ostendit non ita pridem, & perhumaniter communicavit Vir Clarissimus, & si quisquam alius de Republ. literaria optime meritus, D. *Bentleius*, Regiæ Scholæ *Westmonasteriensis* per multos jam annos Moderator celeberrimus. Sed, ut verum fatear, *Thesaurus* (quod aiunt) *carbones*. Neo mirum, quandoquidem in Epistola Metaphrasi suæ præfixa testatur Vir doctissimus, ægrotantem se aut vixdum à morbo convalescentem, hoc Opus composuisse: Quod sane quis vel ipso tacente facile conjiciat, adeo languido & inerti & flaccido & elumbi stylo ac filo decurrit: at profecto Poësis præsertim Sacra vividum ac vigens ingenium, animum valentem & erectum postulat, cum contra diutini corporis morbi frangant animi vires, & succidant nervos ingenii, & denique vigorem & acumen mentis retundant. Sed unde unde id fuerit, utique hoc in Scripto talem se gessit *Æmilius*, ut nisi Autorem Libri Titulus præ se ferret, non Græcum Professorem, nedum in *Homero* tantopere versatum, sed alium quempiam infimi subsellii Græculum esse existimes, & *Discipulorum inter jubeas plorare cathedras*. Et si hanc vidissent Metaphrasin, quid de ejus Autore dixissent duo illi Censores: qui *Apollinarem* sic in ordinem cogunt, ut *in multis ejus Versibus ne umbram quidem agnoscant concinnitatis & elegantiæ Poëticæ!* Tertius jam & ultimus, qui Psalmodiam *Davidicam* Græcis versibus expresit, is est, quem dixi, *Dionysius Petavius*, Natione Gallus, ex Societate JEsu Theologus, qui non multis (opinor) abhinc annis diem obiit; Vir sane doctissimus, & cum multifaria eruditione præditus, tum Græcæ inprimis Linguæ scientia non leviter imbutus. Is igitur, inter complura alia egregia tam in Theologicis quam in Philologicis doctrinæ suæ monumenta, etiam Metricam *Psalmorum* Paraphrasin post se reliquit, eruditam certe, & meo quidem judicio, elegantem. Fruatur enim ille, per me licet, laude sua; nemini ego detractum velim. Et quanquam ille, qui antiquissimi Metaphrastæ rigidus adeo, ne dicam iniquus, censor fuerit, nec ipse fortasse ubique scopum attigit, nec Poëtica

tem *Eraſmi Schmidii* metaphraſin ineditam, qui vario carminis genere Pſalmos Græce expreſſit, & quam manu exaratam ſervabat Joach. Hennin-

phraſeos & elegantiæ leges exacte & ad amuſſim ſervaverit, ego tamen par pari non rependam, nec nævos illius, ſi qui ſint, retegere conabor. Hoc interim citra omnem livoris aut malignitatis ſuſpicionem mihi affirmare liceat, vereri me ſcilicet, ne & ipſe eidem culpæ affinis ſit, quam alteri impingit. Id nimirum in *Apollinari* reprehendit, quod ſola Septuaginta Seniorum Interpretatione nixus, Textum Hebræum non conſuluerit nec inſpexerit imo ne intellexerit quidem: quo factum, ut a ſcopo loci, & ſenſu S. Scripturæ haud raro deflexerit, aberraveritque. Ubi illud certe inprimis fatendum, Græcam Verſionem τῶν ὁ maximam ſemper autoritatem in veteri Eccleſia obtinuiſſe: quin & Græcos Patres fere ad unum omnes eam ubique ſecutos, utpote Linguæ Hebrææ penitus ignaros. At vero *Apollinaris, id quod Theologorum Græcorum non paucis defuit, Hebraica Lingua admodum peritus fuit*, inquit Cl. G. *Voſſius*, *de Poëtis Græcis*, cap. 9. Quicquid de peritia ejus ſit, at ſaltem intelleſſe eum hanc Linguam teſtatur *Suidas*, ex *Philoſtorgio*, Hiſtorico *Arriano*, καὶ τῆς Ἑβραΐδος διαλέκτου ἐπαΐειν οἷός τε ἦν. Quanquam ergo Græcam Verſionem, utpote tum temporis maxime inſignitam, & vulgo receptam, in plerisque ſecutus ſit, fieri tamen poteſt, imo haud prorſus inveriſimile mihi videtur, ut etiam ad Textum Originalem nonnunquam oculos & mentem adverterit. Quid autem? an *Petavius* ipſe in ſua Paraphraſi Textui Hebræo tam mordicus adhæret? tantumne ejus autoritati tribuit, ut ne latum unguem ab eo diſcedat? πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Ait quidem ſe in Translatione ſua, tres illas palmarias Bibliorum Editiones, Hebræam, Græcam, & Latinam ob oculos habuiſſe: interim tamen palam & ingenue fatetur, ſe, quando ambas retinere non potuit, *Hebraica relicta, ad Græcam ſolam adhæſiſſe; quandoquidem ea cum Vulgata, qua Eccleſia Catholica utitur, Editione concordat.* Quamobrem nec *Apollinaris* Fontes Hebræos neglexiſſe magis cenſendus eſt, quam ipſe *Petavius*, nec ille Græcæ LXX. virali verſioni propius presſiusque inſtitiſſe, quam hic Veteri vulgatæ Latinæ, (quam & pro Authentica habuit) etiam ubi ab Hebræo Textu diſcedit. Atque hi quidem Tresviri illi Græci ſunt Metrici *Pſalmorum* Interpretes, quorum hodieque extant integræ totius *Pſalterii* Metaphraſes, ſaltem qui ad manus & oculos meos pervenerunt. Jam vero præter hos, ſunt tres alii, qui non integrum (quod ſciam) *Pſalterium*, ſed aliquot duntaxat Pſalmos *Davidis*, Græcis Verſibus tranſtuliere; quorum Editionem curæ atque induſtriæ debemus Doctiſſimi diligentiſſimique *Henrici Stephani*. Ii ſunt *Paulus Dolſcius*, qui *Elegiaco*, & *Joannes Serranus*, qui partim *Heroico*, partim *Lyrico*, & denique ille, quem dixi, *H. Stephanus* qui partim *Heroico*, partim *Sapphico*, partim etiam *Anacreontico* Carmine in ſua Verſione uſus. Et de *Dolſcio* quidem nihil amplius me reperiſſe memini, niſi quod *Conradus Dinnerus* in ſuo Græcorum Poëtarum Catalogo ejus nomen reponit, atque etiam in ſua Græcorum Epithetorum Farragine ejus verſus aliquot Elegiacos, idque (uti illorum mens & ſententia innuere videtur, nec

Henningius ὁ μακαρίτης, unde venit ut audio in manus Rev. D. Jo. Diecmani, Theoliogiruditiſſimi. *Martinus* quoque *Cruſius* XLIV. Pſalmos Græco ſcripſit carmine, idque ingratiis mali Dæmonis, illique ut ægre faceret elaboraſſe, etiamſi typis illos exſcribi non contingeret, ſe dixit, ut refert Melch. Adami in ejus vita.

Pſalmos aliquot Davidis græco carmine Anacreontico & Sapphico donavit *Henr. Stephanus*, forma minori. Sunt item pſalmi quidam græcis verſibus compoſiti per *Antonium Nigrum*, Medicum Brunſvicenſem. Lipſ. 1552. 8. & alii autore *Ioh. Serrano*, cum precationibus Græco-Latinis ſingulos ad Pſalmos accommodatis anno 1575. in 12. ap. Henr. Stephanum. Exſtant & Pſalmi quidam Græcis verſibus redditi à *Florente Chriſtiano*, *Frid. Iamotio* & *H. Stephano* ad calcem Buchanani A. 1572. excuſi, 8. *Martinus* vero *Magerus à Schœnberg* vulgavit Pſalmos pœnitentiales diverſo carminum genere Hebraico, Græco & Latino, Francof. 1624. Noviſſime *Ioſua Barneſius*, ſuperiore anno 1714. cum gravi Græcarum literarum jactura defunctus Pſalmos I. XV. & CXXXIII. Anacreonticis verſibus Græca & Latina Lingua redditos exhibuit in Anacreonte Chriſtiano, Cantabrig. 1705. 12.

Daniel

enim Opus Autoris deſignatur) ex *Pſalmorum* Verſione adducit. Illis autem ex Verſibus, cum Ecloga illa *Stephaniana* comparatis, non male mihi colligere videor, integram *Pſalmorum* Metaphraſin, eodem ſilo (certe non admodum compto illo nec eleganti) ab eo contextam, in Bibliothecis alicubi latere, quamvis eam jamdiu quæſitam nondum mihi invenire contigerit. Poſtquam hæc ſcripſeram, ex *Draudii* Bibliotheca didici, *Paulum Deſcium* tum Sapientiam *Siracida*, tum Pſalterium *Davidis* Græco Carmine vertiſſe. *Serranum* quod ſpectat, *Gallus* utique is *Viennenſis* fuit, Vir ſane pius & doctus, quantum ex Operibus ejus, partim Theologicis, partim etiam Philologicis, conjicere licet. Græcæ porro Linguæ peritiam non vulgarem in eo fuiſſe oſtendit tum nova illa & accurata *Platonis* Editio, haud ita multis abhinc annis ab eo adornata, tum & *Pſalmorum* aliquot *Davidicorum* illa, quam dixi, Translatio. Ex illo enim ſpecimine, ut *expede Herculem*, facile dignoſcas & intelligas, quantus is Vir fuerit, & quam egregius Poëta Græcus, ſive puritatem Sermonis, ſive Carminis nitorem & elegantiam ſpectes; ut ſi totum profecto tranſtuliſſet *Pſalterium*, vix aliorum aut ingenio aut induſtriæ locum reliquiſſet; adeo cæteros omnes, mea quidem ſententia, in hoc genere Metaphraſeos excelluit ac ſuperavit: niſi forte popularem ejus exciplas, *H. Stephanum*, qui & Carmina ejus vulgavit, ac typis impreſſit: Is enim inter omnes literarum Principes ac Heroas, qui ſuperiori ſeculo Helleniſmi ſtudio, Græcaque Linguæ cognitione claruerunt, ut in omni Græca literatura merito primas obtinuit, ita & in Poëſi Græca, inprimis *Homerica* vere φερώνυμος, *Coronam* adeo aliis omnibus laureamque præripuit. *Hæc Duperrus.*

Daniel. Heinſius Metaphraſin Græcam Pſalmorum ut condat, rogatur ab Iſaaco Caſaubono p. 363. Epiſtolar. ſed nunquam eam edidit. Paucos quosdam Pſalmos Græcis verſibus expreſſit etiam *Joach. Camerarius.*

b) Latino Carmine.

Lambertus Alardus, Hamb. 1650. 12. verſibus Lyricis.

Caſp. Barthius vix duodecennis Pſalmos complures vario carminis genere expreſſit Ex his tantum XVII. edidit.

Nonnullos etiam *Card. Barberinus*, qui poſtea *Urbanus VIII.* Pontifex, *Petrusque Bellæus.*

Philippus Bellevaletus Pſalmos 50. primores.

Greg. Berſmannus, totum Pſalterium, Hanov. 1598.

Theodorus Beza, vario carmine, Morgiis A. 1587.

Joh. Bochius, Antwerp. 1607. 8. verſibus heroicis.

Franciſcus Bonadus, Elegis. A. 1513.

Bartholomæus Botta, heroico carmine. Venet. 1581.

Georg. Buchananus, vario carminis genere, quæ elegantiſſima Metaphraſis ſæpius recuſa exſtat etiam cum obſervatt. Nathanis Chytræi.

Caſpar Conradus, Sileſius. A. 1615. Francofurti vario carminis genere.

Valentini Cremeovii cithara Davidica Magdeb. 1621. ex Germanica Pſalmorum Metaphraſi Beckeriana.

Lud. Crucius, Luſitanus, Madrit 1600. vario carmine.

Valentinus Egenolphus, Francof. 1591. vario carminis genere.

Io. Fabricius Bolandus, Carmine Lyrico.

Ægidius Delphus è Sorbona Theologus, laudatus Eraſmo T. 9. Opp. p. 910. edit. Baſil.

M. Anton. Flaminius, vid. infra Spinula.

Joh. Fritſchius 1593. & 1602. centum generibus.

Joh. Chriſt. Fuchs. Smalcald. 1579. 8. vario carminis genere.

Jacob. Furnius, Græco Latino carmine.

Joannes Ganejus, Pariſinus Pſalmos 75. lyrico carmine, Pariſ. 1547. 8.

Theod. Graswinckelius, Hagæ Comit. 1643. 8. verſibus heroicis.

Marc. Haſſanus Lub. 1601. carmine Sapphico. & Lipſ. 1605. Heroico 8.

Eoban. Heſſus. Lipſiæ anno 1557. 8. carmine elegiaco, ad Philippum Magnanimum, Landgravium Haſſiæ recuſa A. 1600. &c.

Henricus liber Baro ab Hevel, elegiaco carmine, Viennæ, 1710. 8.

Ieremias Hœlzlinus Lugd. Bat 1630. 8.

Caſpar Hofmannus.

Sebaſtianus Hornmoldus JCtus Tubing. 1596. puris Jambis, ad Imp. Rudolphum.

Arturus Ionſtonus, Scotus, Medicus Regius. Middelburg. 1642. 16. & Amſt. 1706. 12. Carmine elegiaco haud inſuavi.

Iacobus Latomus junior, elegis Pſalmos centum reddidit A. 1587.

Rudolphus Lehmannus hendecaſyllabis A. 1580.

Fabius Leonida, plures pſalmos Lyrica Metaphraſi donavit. Rom. 1618. 1620.

Georg. Lotbus. Luneb. 1632. 12. Pſalmos univerſos vario carmine.

Ioh. Major. Witeb. 1577. Magd. 1604. carmine heroico.

Franciſcus Macedo. Ludov. Magnetius S. I. Pariſ. 1633. 12.

Ioh. Matthæus, Toſcanus, vario carmine, cum argumentis Jo. Aurati. A. 1576.

Mauritius, Haſſiæ Landgravius, vario carminis genere Pſalterium reddidit anno ætatis duodevigeſimo. Prodiit Smalcaldiæ A. 1590. Confer Nova literaria Hamburgenſia 1707. p. 164.

Paulus Meliſſus aliquot Pſalmos latino metro donavit, ut *Iohannes Lauterbach* & *Vincencius Placcius* noſter ὁ μαχαιρίτης, *Petrus* item *Nannius*, *Lovitaq; Rapitius* & in ſylvis pnēticis ſacris, Sangalii 1582. 8. *Martinus Farnerus* Tigurinus.

Arias Montanus, Antwerp. 1574. apud Plantinum in 4. totum Pſalterium vario metri genere, adſcripto textu Hebraico & Latina Vulgata.

Franciſcus Mourettus elegis Pariſ. 1581. 8.

Ioach. Goetzii ab Olenbuſen Paraphraſis Pſalerii Heroica in ejus Carminibus ſacris Helmſt. 1654. 8.

Balthaſar Palia, Siculus, Bononiæ 1687. verſibus Heroicis.

Georgius Purbachius, jambis puris totum Pſalterium.

Angelus Sanguinus, Abbas Caſinenſis, lyrico carmine.

Io. Saſcerides, Lyrico Carmine ſacrorum libris IX. ap. Oporin 8.

P. Anſelmi Schramb, Benedictini, Mellicenſis Pia deſideria Davi-

Davidica, ſive Pſalterium Davidicum metro elegiaco exceptum in qua tota Metaphraſi ne uni quidem eliſioni locum dedit, Viennæ 1707. 12.

Nic. Selnecerus 1574.

Adamus Siberus Baſil. 1565. 8.

Joh. Spangenbergius, Magdeb. 1544. carmine elegiaco.

Andreas Spethe, Paraphraſis metro rhythmica, ad melodias Gallicas & rhythmos Ambroſii Lobwaſſeri Germanicos. Heidelb. 1596. 12.

Marci Antonii Flaminii & *Petri Franciſci Spinulæ* Paraphraſis, Pariſ. 1546. 8. Baſil. 1548. 8. 1561. 12. vario carminis genere.

Frid. Widebrandus, Argent. 1579. ad Wilhelmum Haſſiæ Landgravium.

c] Germanicæ Pſalmorum metaphraſes.

Anonymi Jeſuitæ, Harfe Davids mit Teutſchen Seiten beſpannet. Auguſtæ Vindel. 1669.

B. D. *Cornelii Beckeri*, cujus metaphraſis & in cantionali Dresdenſi 1679. 4. & alias ſæpius eſt recuſa.

Andreæ Henrici Bucholtz, 1651. Parte I. ejus ſacrorum poëmatum.

Celadon vide infra, *Negelein*.

Iohannis Claus Secretarii Onolsbacenſis 1540. & Heidelb. 1583. recenſente Conrado Lauterbachio juſſu Electoris Palatini Ludovici.

Aiberti Curtii S. I.

Conſtantini Chriſtiani Dedekendi, Jenæ 1669. & Lipſ. 1680. 12.

Iob. Philippi Degenhartii, Nobilis qui A. 1652. 9. Octobr. obiit Königliche Davids Harfe ſive metaphraſis germanica pſalmorum cum præfat. B. D. Speneri prodiit A. 1672.

Rutgeri Edingii.

Wolfgangi Helmbart, Baronis de *Hoberg* Luſt- und Artzeney-Garten Königs Davids 1675. 8.

D. *Ambroſii Lobwaſſeri*, Regiomontani JCti è Gallico Bezæ & Clementis Maroti, A. 1565. primum edita & ſæpiſſime inde recuſa pſalmorum Germanica Metaphraſis, ex quâ Belgica etiam profluxit. Obiit hic Lobwaſſerus A. 1585. 27. Nov. De eo vindendus Melchior Adami in vitis JCtorum, Chriſtophorus Hartknoch in Hiſtoria

Eccleſiaſtica Pruſſiæ Germanice edita & Caſpar Schuſſelburgius in hochwichtigen Theologiſchen Fragen p. 261. ſeq. Nuper admodum Tiguri vidit lucem metaphraſis hujus Lobwaſſeri variis in locis emendata. Der verbeſſerte Lobwaſſer. Confer Nova Literaria Helvetica 1703. p. 18.

Martini Lutheri, qui pſalmos quosdam paucos hymnis germanicis feliciter transferendo, aliis præivit viam.

Ludovici VI. Haſſiæ Darmſtad. Landgravii (A. 1666. defuncti) prodiit Gieſſæ 1658.. Vide Nova literaria Hamb. A. 1707. p. 166.

Pauli Melliſſi Schedii qui Pſalmos quinquaginta Germanicis hymnis reddidit, Lobwaſſerum emendaturus juſſu Electoris Palatini.

Mich. Mulleri, Stutgard. 1702.

Chriſtoph. Adami Negelein (Celadon) Alte Zions Harpfe 1693. Norimb.

Iob. Neucrantzii qui ſelectos Pſalmos metro condidit Germanico.

Notkerus Labeo, Abbas S. Galli (Sec. XI.) MS.

Martini Opitii. Gedani 1638. 12. juſſu Ducum fratrum Lignicenſis & Brigenſis.

Druda ſive *Gertrudis* von *Qualen* A. 1650. MS. apud clariſſimum amicum noſtrum Michaëlem Richey.

Narciſſi Rauneri Davidiſcher JEſus-Pſalter cum præfatione B. D. Speneri. Auguſtæ Vindel. 1670.

Nicolai Selnecceri.

Moſis Stendelii, Judæi Hannoverani, metaphraſis germanica à Jo. Chriſtoph. Wagenſeilio τῷ μακαρίτῃ A. 1705. 8. edita ex veteri editione Cracovienſi 1585.

Chriſtiani von Stœcken. Slesvic. 1656. 12.

Caſp. Ulenbergii 1582.

Philippi Junioris Baronis *del Winnaberg*. Spiræ 1588. 12. è Gallicis Clementis Maroti & Bezæ.

Ioh. Wiſtholtzii, Eccleſiaſtæ Orenbergenſis Lutheriſ. Lobwaſſer 1621.

d) Metaphraſis Hebraica.

In Hebraicum Rhythmum, quali nunc utuntur Judæi, Pſalmos converſos à Rabbi Chaninja Aben Jackar, legas in appendice ad Bibliothecam Rabbinicam Buxtorfii. Sed doctiſſimus Wagenſeilius in præfatione ad Stendelii metaphraſin Pſalmorum Germanicam jam à me memoratam è R. Strimeri libro Siphthe Jeſchenim obſervat commentarium eſſe illum Rabbi Chaninja in Librum Pſalmorum non metaphraſin poëticam.

e) Angli-

e) Anglica Metaphraſi

Pſalmos donarunt Georgius Witther, Thomas Sternholds, Joh. Hopkins & Simon Patrik, ut Jo. Kingium, Smithum, Whittingamum omittum.

f) Belgica.

Philippus Marnixius Dominus de Aldegonde, Camphuyſen, Henr. Bruno, Wilhelm von Hæcht, Johannes von Duißberg / Petrus Dathen. Quibus ex laudati Viri Michaëlis Richey penu accedunt de Boey, de Bruve, Celoſſe, Clerckius, Deutekom, Geldorp, Gyſen, Halma, d'Hubert, Huls, Overbeck, Revius, Roldanus, Six van Chandelier, Trommius, Vlackveld, van Vondel, Weſterbaen.

g) Bohemica.

Georg Streyz.

h) Danica.

Franciſcus Wormordus, M. Thomas Wilhelmus, M. Andreas Chriſtiani Arraboenſis. Laur. Petræus, Joh. Thomæus, & noviſſime Elias Naur, 1699. 8.

i) Gallica.

Primus *Clemens Marotus* quinquaginta Pſalmos Gallico carmine reddidit. Hinc *Joh. Poitevin*, reliquos centum adjunxit A. 1551. vide Colomeſiana p. 245. Idem poſt Poitevinum fecit majore cum applauſu *Theodorus Beza*. Ab eo tempore Pſalmi verſibus Gallicis expoſiti ſunt à *Gilberto*, hinc ab aliis, *Revigliaſio*, *Navereſio* &c.

Blaſius Vigenerius reddidit Gallico metro ſed ἀρύθμῳ.

Des Portes, de quo ita Memoriæ Trevoltinæ A. 1712. p. 485. *Des Portes apporta plus de talent à ſa verſion de tous les Pſeaumes en vers François. Quoi qu'il ait beaucoup vielli, & que dans le tems meme qu'il a écrit on l'ait blamé d'une grande inegalité, ſa traduction eſt - - veritablement poëtique : il a rendu pluſieurs endroits fort heureſement, & fait ſentir quelque fois toute la force de l'original.*

Mr. de Marillac, Garde des Seaux de France travailla peu après ſur le meme ſujet avec plus de piete que de genie.

Lovis de Galaup.

Racan dans ſes Odes ſacrées ſur les Pſeaumes, a ſurpaſſé tous

ceux qu'ont précedé, & pluſieurs de ceux qui l'ont ſvivi, & ſ'il avoit tant de feu que de regularité, autant d'elevation que de douceur, David auroit en lui un digne interprete.

Mr. Godeau (Antonius Godellus) On a eu raiſon de blamer dans ce Poëte une abondance faſtidieuſe, une affectation presque puerile, des inegalitez frequentes : mais on ne devoit pas lui conteſter les eloges que meritent un ſtile ordinairement ingenieux, des tours aſſez variez, une verſification douce.

Le Pere le Breton Jeſvite, ne manque pas de genie, mais il a manqué d'elegance & de force.

Mr. Ranchin, *Mr. Simond*, Paſtor * olim Eccleſiæ Gallicæ in capite bonæ Spei.

Mr. le Noble, Paris 1710, 8-

Præter hos qui integrum Pſalterium verſibus Gallicis reddiderunt, alii in quibusdam Pſalmis metro Gallico condendis cum laude verſati ſunt, ut *Bertaldus* (Bertaut) & *Perronius*, *Malherbiusque*, *Petrus Cornelius*, *Ceriſius*, *Teſtuvius*, *Manevillius*, *Mareſius*, Des marets) *Conrartus*, *Peliſſonius*, *Benſeradeus*, *Fontanus* (la Fontaine) & *Roſſelus* (Mr. Roſſeau) & quæ viris neutiquam cedunt ingenio, *Haja* & *Deshulieria* (Madame le Hay A. 1694. & Madame Deshoulieres.)

k) Hiſpanica.

Alphonſus Carrillus. David Abenatar melo. Johannes de Soto.

l) Ungarica.

Albertus Molnar.

m) Italica.

Franciſcus Perotti, Iulius Cæſar Paſchalis, & qui cæteris præferri ſolet, Iohannes Diodati.

n) Polonicâ.

Kochanoius, Matthias Rubinius Wiſſowatius.

o) Svecicâ, Lapponica, Finnica.

Præter Svecicas Metaphraſes, Abrahami Kempe, Olai Sparmanni &c. Verſibus Lapponicis redditi Pſalmi quidam Davidis occurrunt in Manuali Lapponico Iohannis Tornæi Bothnienſis, Holmiæ 1648.

* Nouvel. Rep. lettr. 1703 II. 599.

1648. 8. Et Finnicis in Michaëlis Agricolæ, Nylandia Finnonis Hymnis Eccleſiaſticis.

p) Wallica.

Wilhelmus Middelton. Lond. 1593. 1603. 4.

Ut ad Apollinarem Laodicenum Oratio noſta recurrat, notum eſt ad eum vel ad Patrem ejus tanquam auctorem referri quoque à viris quibusdam doctis *Tragœdiam* inter Gregorii Nazianzeni Opera ſæpius vulgatam, quæ inſcribitur Χριστὸς πάσχων *CHriſtus patiens*, & proſa à Sebaſt. Guldebeckio Tigurino, verſu Iambico latino, à Claudio Roilleto Belnenſi eſt translata, cujus poſterioris metaphraſis etiam in Latinis & Græcolatinis Nazianzeni editionibus legitur. Sed cum Nazianzenus plurima carmine ſcripſerit, & Codices MSS. illam Tragœdiam Nazianzeno tribuant, nolim horum teſtimonio conjecturas Criticorum præferre, licet hi minorem in illa elegantiam * minusque judicium & acumen quam in aliis Gregorii poëmatis obſervare ſibi videantur.

Epiſtolas duas Apollinaris ad Baſilium M. una cum hujus reſpenſoriis à Cotelerio editas T. 2. monumentor. Eccleſiæ Græcæ p. 84. quarum prima incipit: Πρότερον μέν σοι περὶ τῶν ἐν ταῖς γραφαῖς ἀσαφῶν. altera: Πῶς μὲν ἡμῖν αὐτὸς, δέσποτα, πῶς δὲ ἡ ποθεινοτάτη φωνή, ſimiliter mihi perſvadeo junioris Laodiceni vere eſſe, neque video magnas fuiſſe cauſas viris clariſſimis, qui de illarum γνησιότητι addubitant. Nam ſane quod Baſilio antequam hæreſin ſuam proderet Apollinaris, amicitia cum illo interceſſerit, & quod hunc ob ſtudium Scripturarum magni ille fecerit, ex Epiſtola Baſilii LXXXII. apparet, ubi quoq; ſe ad eum ſcripſiſſe non diffitetur, aitque non modo inimicum non habere, ſed venerari etiam, licet erroresipſius minime in ſe recipiat, verum propter nonnullos ejus libros reprehenſione dignum judicet.

Libellus Apollinaris de ætate hominum, quem Leodici A. 1575 prodiiſſe

* Elias du Pin Bibl. des auteurs Eccleſiaſtiques T. 2. p. 220. *il s' en faut beaucoup, que la tragédie qui porte pour titre JEſus CHriſt le ſouffrant, approche de la beauté, de la juſteſſe & de la gravité des pieces de S. Gregoire de Nazianze, & ce n' eſt pas ſans raiſon, que les Critiques la jugent indigne de lui.*

ſe ſcribit Aubertus Miræus ad Hieronymi Catalogum de S. E. & vidiſſe ſe negant Labbeus & alii viri doctiſſimi, nihil aliud eſt ſi recte memini, quam Apollinaris Metaphraſis Pſalmi XC ſive Hymni Moyſis, *Domine refugium factus eſt nobis*, latinis verſibus expreſſa ab Hannardo Gamerio, Moſæo, editaque una cum aliis quibusdam Leodici 1575. 8. licet à Valerio Andrea & Franciſco Sweertio in Bibliothecis Belgicis, ubi Gamerii ſcripta recenſent, non memoratur.

De Epiſtola Apollinaris Iulio Epiſcopo Romano & de expſitione fidei Gregorio Thaumaturgo per Apollinariſtas ſuppoſita, quæ ambæ etiamnum exſtant, dixi ſupra p. 665.

IX. NONNUS a) Panopolites Ægyptius, diverſus fuiſſe videtur à Nonno Palæſtino b) Origenis ſectato dogmata, cujus mentionem faciunt Cyrillus Scythopolitanus & Simeon Metaphraſtes in vitis SS. Sabæ & Cyriaci, T. 3. & 4. monumentor. Cotelerii. Incertum etiam idemne ſit cum Nonno cujus filium Soſenam c) Syneſius commendat amicis ſuis Anaſtaſio ac Pylæmeni: ætate licet non multum inferio-

a) Conſtat ſane Nonnos Ægyptia lingua dictos patres ſpiritales ac Monachos, perinde ut Nonnæ ac Νονίδες dictæ ſunt Matronæ ac Virgines DEO conſecratæ, harumque præfectæ. Vide ſi placet Meurſii Cangiique gloſſaria & Theophilum Raynaudum de ſacra paternitate T. XI. Opp. p. 178. Sic Hippolytum Portuenſem Epiſcopum etiam Nonnum appellant Petrus Damiani & Martyrologium Hieronymi. Conſer Stephani le Moyne prolegomena ad Varia ſacra p. 31.

b. At præterea nomen proprium etiam Poëtæ eſſe Νόννον diſerte teſtatur Svidas: ἱερέον δὲ ὡς ἔστι καὶ Νόννῳ κύμβαλον, Πανοπολίτης, ὁ καὶ τὴν Παρθένον Θεολόγον μεταφράσας διὰ ἐπῶν. Idem Svidas: Αὐσονίῳ, σοφιστὴς, γεγραφὼς Ἐπιστολὰς καὶ ἄλλα τινὰ πρὸς Νόννον.

b) Eundem putat Triſtanus T. 1. Hiſt. Imperatorum è numis illuſtratæ p. 497. ſeq. Sed præter patriam, inſtitutum vitæ aliaque quæ urgere omitto, videtur repugnare ratio etiam temporis, cum Nonnus Palæſtinus vixerit medio ſæculo poſt Chriſtum natum ſexto, & noſter Nonnus ad quintum ſæculum recte à viris doctis referatur.

c) Σωσηνᾶν, Syneſius Epiſt. 43. ad Anaſtaſ. & 102. ad Pylæmenem, ubi hunc Soſenem διὰ λόγων τεθραμμένα καὶ αὐξηθέντα appellat. Unde permotus Gerh. Falkenburgius putavit parentem hujus Nonnum haud diverſum fuiſſe à noſtro, quod Guil. Caveo etiam & aliis Viris doctis perſvaſum.

ſeriorem Syneſio fuiſſe credibile eſt, quippe qui ab Agathia d) citatur tanquam unus è Poëtis *novis*, hoc eſt, ut interpretor, non æqualibus Agathiæ ſed aliquo tempore non ita multo ante ætatem ipſius claris. Etiam ille alius à noſtro fuit Nonnus, quem Damaſcius in vita Iſidori apud Svidam in Σαλούστιος narrat ſexies totum evolviſſe Demoſthenem, nec tamen os aperire potuiſſe ut orationem aliquam commodam haberet. Equidem non pugnant hæc duo, valere carmine, & dicendi facultate deſtitui, ita ut nihil contra ſit rarius quam bonum poëtam eundem quoque bonum eſſe oratorem, neque temporum ratio valde adverſatur: at enim illum Damaſcii Nonnum alienum à CHRISTI ſacris multa ſvadent, hunc noſtrum Chriſtianum fuiſſe nemo dubitat. Omitto Nonnum longe juniorem Medicum, itidem Chriſtianum, de cujus ἰατρικῶν θεωρημάτων συναγωγῇ ad Imperatorem Conſtantinum Porphyrogenitum infra libro VI. erit dicendi locus. Verum Nonnus Diaconus hoc loco non eſt prætereundus, qui in Concilio Chalcedonenſi A. C. 451. inter notarios commemoratur, tum Nonnus Epiſcopus Edeſſenus cujus apud Nicephorum XIV. 30. Hiſtor. mentio, idem qui in ſynodo Epheſina λῃστικῇ A. C. 449. cooptatus eſt in locum Ibæ Edeſſeni ab Eutychianis exauctorati. Nonno Epiſcopo Heliopolitano & tandem Edeſſeno tribuitur quoque 30000. Saracenorum converſio, quam ad Nonnum noſtrum Panopolitem præter rem refert Nicolaus Abramus.

X. Ex poëmatis ejus (plura enim compoſuiſſe Agathias innuit, cum Dionyſiaca allegans laudat Nonnum ἐν ἄλλοις τῶν εἰκείων ποιημάτων) exſtant carmine Heroico ΔΙΟΝΤΣΙΑΚΩΝ ſive *de rebus Bacchi*, e) libri

d) Agathias lib. IV. Hiſt. p. 128. Ταῦτα γὰρ ὅτι τε πρότερον ποιηταὶ ἄδουσι, καὶ οἱ νέοι ὑποδεξάμενοι συνάδουσιν, ὧν δὴ καὶ Νόννος ὁ ἐκ τῆς Πανὸς τῆς Αἰγυπτίας γεγενημένος ἐν ἄλλοις τῶν οἰκείων ποιημάτων ἅπερ αὐτῷ Διονυσιακὰ ἐπωνόμασται, &c. Profert deinde libri primi verſum 42. & 43. Ex hoc loco colligas longe falli Carolum Paſchalium, qui lib. 1. de coronis cap. 16. p. 50. Nonnum Panopolitanum Ovidio antiquiorem exiſtimavit, unde reprehenditur à Voſſio de arte poëtica p. 57. Certe Ovidium antecedere ætate non potuit, qui S. Johannis Evangelium Metaphraſi donavit.

e) Titulum reprehendit Dan. Heinſius p. 186. diſſ. & negat Διονυσιακὰ recte dici

duodequadraginta quos ab Ethnico adhuc f) ſcriptos eſſe neſcio an affirmare neceſſe ſit, neque adeo in ludibrium & pudorem paganæ Theologiæ compoſitos g) aſſeveraverim, cum potuerit Poëta licet Chriſtianus animi cauſa Ethnicum argumentum ingenio ſuo exornandum ſuſcipere, ut quotidie in theatris noſtris fieri videmus. Dubitant nonnulli idemne ſit hoc Poëma h) cum illo *de Giganteibus*, in quod hi verſiculi leguntur lib. 1. Anthologiæ p. 140.

Νόννος ἐγὼ, Πανὸς μὲν ἐμὴ πόλις. ἀν Φαρίῃ δὲ
Ἔγχεϊ Φοινήεντι γονὰς ἤμησα Γιγάντων.

Sed videtur utique his verbis reſpici pars Dionyſiacôn, ſive ut à quibusdam appellatur *Baſſaricorum* h) quæ libro primo & ſecundo Ty-

licet bene ſua alii inſcripſerint Κυπριακὰ, Τρωϊκὰ & ſimilia, quia πράγματα, quod ſubintelligitur, male adhibeatur cum de uno ſermo eſt, & dicendum ſit non τὰ Διονύσου πάγματα ſed ἀι πράξεις. Verum poſſit etiam ſubintelligi ποιήματα, deinde πράγματα quam πράξεις mallet fortaſſe Nonnus, qui non modo Bacchi ipſius actiones ſed & aliorum facta & res quæ ipſum quovis modo attingunt perſequitur. Hæc ſautem recte Διονυσιακὰ πράγματα dici, nemo opinor negabit.'

f) Ita Triſtanus T. 2. p. 606. & in Hiſtoria literaria ſcriptor. Eccleſ. ad A. C. 410 Guil. Caveus V. C.

g) Hæc Caſparis Barthii ſententia eſt p. 799. ad Claudianum.

h) Sane diſtinguit diſerte Lilius Gyraldus, at Gerardus Falkenburgius in erudita præfatione ad Joh. Sambucum (quam editioni Plantinianæ præmiſſam in Wecheliana Dionyſiacorum editione fruſtra quæres, ſed maximam partem libro ſuo de poëtis Græcis inſeruit Laurentius Craſſus) eum neſcio quo auctore, ſola ut reor conjectura ductus duos illos verſiculos qui in Anthologia leguntur, vel ab ipſo Nonno vel alio ipſius perquam ſtudioſo Dionyſiacis olim præfixos fuiſſe dixiſſet, *Neque enim amplius ſunt audiendi*, inquit, *qui aliam ex illa Nonni* Gigantomachiam *commenti fuerunt, cum ipſe in Dionyſiacis Indos Gigantes appellet.*

h) Idem plane ſonat Baſſarica & Διονυσιακά. Hinc Suidas in Βασσαρικὰ & Σωτήριχος memorat *Soterichi* Oaſitæ poëtæ epici Diocletiano imperante clari Βασσαρικὰ ἤτοι Διονυσιακὰ libris IV. Baſſarica etiam ſcripſit Heroico carmine *Dionyſius Samius* teſte Euſtathio prolegom. ad Dionyſium periegetem & Stephano Byz. qui XVIII. librum laudat in Βώλιγγα. Nimirum Bacchus Orphico hymn. 44. Βάσσαρος atque Horatio lib. 1. Od. 18, *Baſſareus* (He-

Typhoëum ejusque cum Jove pugnam persequitur. Nam licet Bacchi res titulus operis promittat, multa tamen alia satis fuse & copiose describit poëta. *Quare non opus, sed chaos nobis reliquit*, inquit Heinsius. i) *Nam ut Bacchus Indos expugnaret, Jupiter Europam rapit: & in taurum convertitur, Typhoeus cœlum expugnat, Cadmus Harmoniam ambit & exambit, Thebas condit, filias elocat. Actæon à canibus discerpitur, Proserpina à Diis amatur, Zagreus nascitur, mundus diluvio interit. Post hæc omnia Bacchus tandem nascitur. Tanta molis erat DEum orbi terrarum dare qui in ampbora habitaret. Quare ante natum eum cujus gesta describebat, sex aut septem immanium voluminum argumenta dilapidavit & consumsit, quorum nullum ejusdem cum reliquis est argumenti, sed tot fieri opera possint quot sunt ipsa. Primum esset ἡ Εὐρώπης ἁρπαγὴ vel Εὐρώπη, secundum ἡ Τυφωέος μάχη aut Γιγαντιάς. Tertium Κάδμου καὶ Ἁρμονίας Γάμοι. Quartum Καδμεία sive αἱ Κάδμου πράξεις. Quintum Δηοῦς μνηστεία ἢ γάμοι. Sextum Ζαγρέως γοναί. Septimum αἱ Διονύσου γοναί. Sequentia non minus sunt intricata, ita ut tertio & vicesimo Judica aggrediatur, cum in tertio & decimo Catalogum proposuerit. Quare totum opus episodium est & episodiis caret: nihil enim est præcipuum, nulla operis κατάστασις, nihil ἐπάλληλον & quod ita cohæreat, ut eo posito alterum sequi sit necesse. Nihil tale, quo posito aliud à poëta sed tamen conveniens priori extendendi causa operis & exornandi possit addi. Quo decepti veteres quia diversa argumenta non tractavit sed confudit, diversa quoque opera illi adscripserunt. Unde illud cujusdam veteris, quasi* Γιγαντιάδα *scripsisset, aut præcipua ea esset pars operis quæ de Typhoëo agit. Nisi Indos intellexerit, quod Falkenburgio videtur.* Allegat Nonni Dyonysiaca præter Agathiam Eustathius ad Homerum plus simplici vice, & Etymologici Magni auctor in Διόνυσος. Sæpius etiam illius testimoniis antequam typis exscriberetur usus est Politianus cap. II. 12. 28. 80. Misc. & semel Natalis Comes V. 13. Mythol. qui per *Demarchum* videtur Etymologici Magni auctorem denotare. Tumidum ac prope Dithyrambicum scribendi genus, Baccho scilicet congruens, multi in hoc opere notarunt, in vituperatio-

bræis בסר omphax) Etiam βασσάρα denotat pallam talarem Bacchicam teste Polluce VII. 13. & Hesychio, unde Bassarides, ministræ Bacchi, Schol. Persii Sat. I. v. 102. *Bassaridum vates* apud Avienum p. 97. edit. Grotii, & *comæ Bassaricæ* apud Propertium III. 15. 30.

i) pag. 184. diss. in Dionysiaca.

nem plerique, k) pauci in laudem vel ita ut excuſarent: l) Certe ingenium & copiam, eruditionem, epithetorumque m) utut audacium quandoque, ubertatem & affluentiam largiuntur etiam illi qui parenthyrſos & vitia illius atque *ἀκυρολογίαν* acrius reprehendunt.

XI. Editiones ΔΙΟΝΥΣΙΑΚΩΝ.

Cum nec Aldus, cui à Johane Laſcari commendatus fuerant, neque Jo. Oporinus qui ex Italia exemplar eorum acceperat, Dionyſiaca Nonni in lucem ediditſet, primus ea luculentis Chriſtoph. Plantini typis *Graece* cum eruditis caſtigationibus ſuis & indice locupletiſſimo, *Guilelmique Canteri* emendationibus unico tantum conſtantibus folio vulgavit *Gerardus Falkenburgius* Noviomagus Antwerp. 1569. 4. ex MSto Codice *Joannis Sambuci*, Pannonii, qui Arſenii Monembaſiæ Archi Epiſcopi olim fuit & XLV. aureis à Sambuco Tarenti fuit redemtus, hodie vero una cum duobus vel tribus ejusdem operis Codicibus aſſervatur in Bibliotheca Cæſarea Vindobonenſi. Interim Pariſiis Carolus Utenhovius Caroli filius quatuor Codicibus MSS. uſus Dionyſiaca Nonni caſtigare & Latine vertere aggreſſus fuit, & Iohannes Foreſtius in literis ad Eliam Putſchium datis 12. Jul A. 1605. ſcripſit in hanc ſententiam: *Nos quoque, ſi Diis placet, dum γόνυ χλωρὸν eſt, conamur tenues grandia, Nonni Dionyſiaca in latinum ſermonem vertimus, annotatiunculasque quasdam & conjecturas noſtras addemus, ſcatet enim fœdiſſima proluvie mendorum.* Eo ipſo Anno 1605. 8. Opus hoc *Graece & Latine*

k) Joſ. Scaliger Epiſt. CCLXXVI. ſeq. ad Dan. Heinſium & CCXXVII ad Salmaſ. Heinſius in diſſ. de Nonni Dionyſiacis, Petrus Cunæus in Animadverſionibus ad Dionyſiaca. Petrus Rapinus reflex. ſur la poëtique p. 168. 176. Lud. Balſacius diſſ. ad Andream San-Dionyſium p. 85. *Nonnus c' eſtoit un peintre de chimeres & Hippocentaures. Ses penſées je dis les plus ſobres vont bien au delà de l' extravagance ordinaire* &c.

l) Falckenburgius præf. ad Nonnum ubi plura in ejus laudem ac de uſu ex lectione ipſius capiendo: Voſſius III. inſtitution. poëtic. c. 16. §. 6. p. 89. Olaus Borrichius diſſ. de Poëtis p. 18. Caſp. Barthius VII. adverſar. c. 21. *Eruditum & grandiloquum Poëtam* vocat Nonnum Muretus XII. 10. Var. Lect. *Poëtam mirificum* Politianus.

m) Vide Conradi Dinneri præfationem ad Epitheta Græca Hanov. 1605. 8. qui Nonnum *Midam alterum Epitheterum* appellat.

Latine typis Wechelianis apud Claudium Marnium & hæredes Johannis Aubrii, excusum est Hanoviæ cum Latina versione prosaria *Filhardi Lubini*, Falckenburgiique indice & castigationibus, cui editioni A. 1610, novus titulus præfixus & Latini interpretis nomen omissum, *Petrique Cunæi* n) præmissa præfatio, & subjunctus ejusdem Cunæi liber Animadversionum in Nonni Dionysiaca, una cum *Dan. Heinsii* dissertatione & *Josephi Scaligeri* conjectaneis, ex editione Lugd. Bat. 1610. 8. Extant etiam Dionysiaca Nonni cum Lubini versione in Corpore Poëtarum Græcorum Heroici Carminis, quod à se recensitum cum Variis Lect. & notulis in margine vulgavit *Jacobus Lectius* Genev. 1606. fol. In Bibl. Petri Francii V. C. fuere Nonni Dionysiaca cum castigationibus MSS. Jos. Scaligeri, Dan. Heinsii, Claudii Salmasii & Mattæi Sladi.

XII. ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΑΓΙΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ
Metaphrasis Epica Evangelii S. Johannis.

EUndem quidem esse qui Dionysiaca & qui hanc Metaphrasin condidit, Nonnum Panopolitanum, collata inter se Suidæ & Agathiæ testimonia, & idem in utroque opere Poëtæ genius dubitare nos non sinit. Easdem quoque in hac virtutes suspiciunt, vitia eadem reprehendunt viri docti, aliaque insuper notant, quibus placuit acerrimo judicio hunc Poëtam subjicere. Saltem illos audiendos non existimem, qui hæresibus Manichæorum, Origenistarum, Arianorum & nescio quibus non patrocinatum in hac Metaphrasi Nonnum scribunt, cum ad ejuscemodi criminationes cuicumque impingendas clarioribus & manifestioribus argumentis sit opus. Missis igitur illis editiones ejus Metaphraseos Johanneæ potius referre juvat:

XIII. Editiones Græcæ.

Prima Aldi Manutii, Venet. 1501.
Romana 1508., Caveo memorata.
Hagenoënsis apud Johannem Secerium 1527.
Francofurtensis A. 1541. apud Petrum Brubachium. 8.

n) Emendandus Bailletus T. 4. de Poëtis p. 510. ubi Petrus Scriverius in præfatione Dionysiacorum Nonni allegatur.

Pariſienſis A. 1541. apud Iacobum Bogardum.

A. 1556. Pariſienſis altera apud Martinum Juvenem, quibusdam in locis correctior, ſed non paucis etiam, notante Nanſio, magis corrupta.

Colonienſis 1566. apud Maternum Cholinum, ex auctiore Joh. Bordati editione, & 1588. ex editione Martini Juvenis, (omiſſis, usque ad capud XVI., verſibus quos Bordatus addiderat.)

Goslarienſis, majoribus typis cum copioſo indice Græco verborum, Sylburgianæ veſtigiis inſiſtens 1616. forma octava majore.

Editiones Latinæ.

Chriſtophori Hegendorphini proſaria interpretatio (admodum) infelix cum Homilia Chryſoſtomi de Magiſtratibus & poteſtatibus, Hagenoæ ex officina Joh. Secerii 1528. 8. & Pariſ. 1542. apud Jacobum Bogardum.

Erhardi Hedeneccii interpretatio itidem proſaria, in Bibliotheca Patrum Tomo VI. edit. Colon. & edit. noviſſimæ Lugd. Tomo IX. ex interpretatione Johannis Bordati & Hedeneccii à Franciſco Nanſio plurimis in locis emendata.

Græco-Latinæ.

1. Cum proſaria verſione *Iacobi Bordati* Biturigis, qui ex MS. Codice Jacobi Salomonis Interaquæi teſtatur ſe complures verſus antea omiſſos revocaſſe. Pariſ. 1561. 4. ex officina Caroli Perieri additis ad calcem pauculis Variis Lect. Præcipue capite XVI. addidit verſus 38. quos tamen Frid. Sylburgius negat ſe in Palatino MS. reperiſſe, neque ſibi videri Nonni referre ſtylum: etiam Nanſius in curis ſecundis multa in illis ſuſpecta ſibi & Nonni genio non ſatis convenire teſtatus eſt.

2. Cum verſione itidem proſaria *Erhardi Hedenecci*, Baſil. 1571. & 1577. apud Petrum Pernam atque 1588. Sed & Pariſ. 1578. 8. apud *H. Stephanum*, qui verſionem aliquot locis emendavit. Tum apud Commelin. 1596. 8. additis *Friderici Sylburgii* (qui MStum Codicem Palatinum contulit) notis & Græco Indice. Hæc Sylburgii editio recuſa Lipſ. 1629. 8.

3. Cum

3. Cum verſione Bordati & Hedenecii ſed à *Franciſco Nanſio* emendata, & perquam utili inſtituto additis è regione Græcis Johannis Evangeliſtæ verbis, verſiculorumque numeris. Lugd. Bat. 1589. 8. apud Franciſcum Raphelengium. Hic Nanſius præter verſus LXVIII. à Bordato additos ipſe ex ingenio ſuo interſeruit verſus 369. uncis incluſos vel minori charactere expreſſos. Notas etiam eruditas & caſtigationes addidit, atque in his *Hadriani Iunii* pauculas correctiones, quas editioni Hagenoënſi A. 1527. manu ſua ille adſcripſerat. Curas ſecundas in Nonnum Nanſius edidit ſexagenario major A. 1593. 8. In Bibl. Petri Francii V. C. fuit Nanſii editio cum MSS. Sopingii emendationibus.

4. Cum notis *Nicolai Abrami*, S. I. Pariſ. apud Sebaſt. Cramoiſy, 1623. 8.

5. Inter alios Poëtas Chriſtianos, in appendice ad Bibliothecam Patrum Bigneana. Pariſ. 1624. fol.

6. Cum *Danielis Heinſii* Ariſtarcho Sacro, quo Nonni Metaphraſin Cenſuræ, paullo quidem ut mihi videtur acerbiori ſubmiſit. Lugd. Bat. 1627. 8. Ariſtarchus ſacer, omiſſa ipſa Nonni Metaphraſi ſubjectus, etiam legitur exercitationibus Heinſii in Novum fœdus, ibid. 1639. fol. ex officina Elzeviriana. Apologiam Metaphraſeos Nonnianæ adverſus Heinſium ſcripſit ſingulaque ipſi objecta breviter diluere conatus eſt *Caſpar Ursinus* Islebienſis in Nonno redivivo, Hamb. 1667. 8.

IX. Johannem Grammaticum Gazæum in ἐκφράσει * *tabellæ univerſi* inſiſtere Nonni veſtigiis vir doctiſſimus Janus Rutgerſius quii illam Græce edidit obſervat lib. 2. c. 7. Var. Lect. *Quo autem tempore vixerit, nullis argumentis divinare potui, niſi quod Nonno, quem non multo poſt Theodoſium floruiſſe conſtat, poſteriorem fuiſſe vel ipſum carminis exordium evincit. Non enim in eo elocutio tantum, & ea quam Græci vocant ἔννοιαν, tota Nonni eſt, ſed ne à familiaribus quidem ipſius verbis ſibi temperare potuit - - Quin & integros nonnunquam ex eo verſus ſumſit qualis ille:*

Πυκνὸν ἀκοντίζων αὐτόσσυτον ὄμβρον ἐρώτων.

Quam nimis familarem licentiam venuſtiſſimo ἀνακεφαλαιωτῇ Phalereus μετάθεσιν vocat. Nonno tamen caſtigatior ac terſior eſt.

XV. So-

* Conſtat verſibus Heroicis 701.

XV. Solet etiam ad hunc Nonnum velut auctorem referri Commentarius ſive collectio & expoſitio hiſtoriarum fabularumque: ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ *in Gregorii Nazianzeni Orat. ſive Steleteuticas duas adverſus Iulianum* Auguſtum, τ. θεοβάτην jam defunctum. Græce ex Codice Bibl. Vindobonenſis edidit Rich. Montacutius, Etonæ 1610. 4. ut ſupra in Greg. Nazianzeno dictum. Latine tantum ex verſione *Iacobi Billii*, qui Codice Bibl. Remenſi uſus eſt, prodierunt in Latina Pariſ. 1570. fol. & Græcolatinis Operum Nazianzeni editionibus, Pariſ. 1609. & 1630. & Lipſiæ 1690. fol. Ad verbum quædam ex illo licet non nominato ſubinde profert Svidas, ut in μαγεία, μίθρα, & alibi, quod Clariſſimo Neocoro pulchre notatum. Cæterum Vir doctiſſimus Rich. Bentleius judicat commentarium hunc *Patris Nonni* ut Billius edidit, ſive *Nonni Abbatis* ut in Catalogo MSS. Bibl. Scorialenſis exhibet in calce Apparatus Sacri Poſſevinus, ob nonnullas hallucinationes & in rebus quas Nonno Poëtæ perſpectiſſimas fuiſſe docet, lapſus, illo eſſe indignum; præcipue cum in Codice Vindobonenſi, ut ex Montacutii edit. p. 27. & Lambecio T. 3. de Bibl. Vindob. p. 207. apparet, nullum auctoris nomen extet, & commentarius hic ad *Maximum* quendam referri videatur à Johanne Tzetza Ceiliad. IX. v. 865.

Περὶ δ' λέγοντος χρησμὸν τὰς Θετταλὰς τὰς ἵππους
Μέμνηται μὲν καὶ Μάξιμος ἰσορίων τοῖς λόγοις
Ἃς ἰσορίας ἐγεφύρωσε Γρηγόριος ὁ μέγας.
Ἕπος δ' οὐδὲν οὐδὲ βραχὺ τῶν δ' χρησμὸν εἰρήκει.

Vide laudati Bentleii diſſertationem de Epiſtolis Phalaridis editam Anglice Londini A. 1699. p. 24--26. Cæterum in Nonni commentario equarum Theſſalicarum quidem aliquam, at nullam reperio χρησμὸν illius à Tzetza memorati mentionem. Et conſtat, quod præter Nonnum Maximus confeſſor loca difficilia Nazianzeni illuſtrandi ſibi ſumſit, ut fecerunt etiam Elias Cretenſis, Baſilius Cæſareenſis (Magno illo junior) Nicetas Serronius, Mich. Pſellus alique. Prodierunt Maximi Scholia in Nazianzeni locos difficiles cum latina verſione Johannis Scoti Erigenæ, Oxon. 1681. fol. & à Nonni commentariis diverſiſſima ſunt. Cæterum quicunque iſte fuerit Nonnus ſive noſter ille, ſive à Panopolita noſtro, ut doctiſſimo Viro libenter largior, diverſus,

non

non contemnenda quædam nec lectu injucunda ad Nazianzenum illustrandum annotasse æquis æstimatoribus videbitur. Dionem commentatorem ὑπομνηματογράφον allegat historia XXXVII. Aristæneti Rhetoris meminit hist. XXXII. ad Orat. 2. Alexandriæ se fuisse testatur hist. XXXIII.

XVI. Nonno subjungam GEORGIUM *PISIDEM à Patria dictum Magnæ Ecclesiæ CPolitanæ Diaconum Cartophylacem † atque Referendarium, quem nonnulli male confundunt cum Georgio ** qui sub sæculi noni extremum ex Chartophylace CPol. factus est Archi-Episcopus Nicomediensis. Pisides circa A. C. 630. floruit, neque plura ejus edita hactenus sunt quam hæc tria:

1) Ἑξαήμερον ἢ Κοσμουργία, *de Mundi opificio Carmen jambicum versibus 1880.* fine neutiquam mutilum, etsi Svidas testatur ter mille olim constitisse, & Labbeus p. 385. Bibl. novæ MSS. ex catalogo Scipionis Tettii memorat Pisidæ Cosmopœiam versibus ter mille. In MSto autem Vindobonensi cujus meminit Lambecius VI. p. 162. Græcum Scholium ad versum 1815. notat his verbis ad Heraclium Imp. respici, qui rebus præfuit ab A. C. 610--640.

Καὶ δὸς τ' ἐκ σῦ πρεσλαβόντα τὸ κράτος
Τὸν κοσμοκράτορα, τ' διώκτην Περσίδος
Μᾶλλον δὲ τ' σώσαντα καὶ τὴν Περσίδα,
Ὅλον κρατῆσαι τ' ὑφ' ἥλιον τόπον,

* In MSS. nomen diversimode scribitur Πισσίδης, Πισίδης, Πισσίδας, Πισιδᾶς, atque eos qui Pisidiam patriam habebant, Stephanus Byz. quoque tellatur Πισίδας & Πισιδεῖς appellari.

† Referendarium vocat Nicephorus XVIII. 48, & Codex MS. apud Lambec. V. p. 19.

** Hunc errorem suum agnovit Combefisius ipse in Bibl. Concionatoria, in qua sermones Georgii Nicomediensis quos Græce & Latine T. I. Auctarii novi dederat, exhibet Latine plerosque ex interpolata, nonnullos etiam ex nova sua versione. Hujus etiam idiomela tria p. 1135. & 1222. auctarii novi Combefisius utraque lingua vulgavit, unde ei locus inter Græcæ Melodos Ecclesiæ, de quibus Rev. & doctissimi Viri Urbani Godtridi Siberi, Ecclesiastæ & Antiquitatum Eccles. Professoris Lipsiensis dignissimi commentarium avide exspectamus. Vide etiam Allatium de Georgiis p. 339. qui præterea ee Georgio Pisida multa p. 308. seq. interque alia ex Mich. Pselli Epistolis, quod Pisidiam sive minorem Antiochiam patriam habuerit, & in carmine Jambico nemini facile cedat, ita ut essent, qui rogarent: τίς σιχίζει κρεῖττον, ὁ Εὐριπίδης ἢ Πισσίδης;

His vero verſ. 1839. ad Patriarcham CPol. Sergium, qui fuit ab A. 610 -639.

Ὁ Πατελάρχης ταῦτα πράζει καὶ λέγει
Κἂν ἐστιν ἰσχνόφων ἐξ ἀσιτίας &c.

Quod porrò verſu 50. ſeq. in Proclum Philoſophum invehitur, quoniam æternum ſcilicet ille Mundem ſtatuit, hinc nentiquam veriſimile eſt Johannem Philoponum ſub tecto Procli nomine à Piſida argui, ut neſcio quomodo in mentem venit præſtantiſſimo Caveo, cum Philoponus præclaro opere Proclum confutaverit, mundumque æternum non eſſe, adverſus illum evicerit. Habeo Piſidæ opus ſed ſub falſo *Cyrilli* Alex. nomine editum Græce Romæ 1590. 8. una cum Nazianzeni quibusdam carminibus, hymnisque Syneſii hoc titulo: Ἐκ τῶν ἁγίων Πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας περὶ ζώων ἰδιότητος καὶ φυτῶν, διὰ στίχων ἰαμβικῶν. Additur tunc primum in lucem edi ab *Hieronymo Bruſtello*, S. I. qui id à Conſalvo Ponce de Leon acceperat deſcriptum ex Bibliotheca Guil. Sirleti Cardinalis. Sed quamvis Cyrillo etiam tribuitur in Codice Naudæano, cujus meminit Labbeus in Bibl. nova MSS. p. 123. & in alio Regio apudeundem p. 133. tamen non magis eſt Cyrilli, quam tunc primum lucem vidit, nam quinque annis ante jam ſub vero Georgii Piſidæ illud vulgaverat *Federicus Morellus*, Federici F. deſcriptum ex eodem Sirleti codice, & Sirleto etiam dicatum, addita latina Iambica verſione, brevibusque caſtigationibus Pariſ. 1585. 4. Hinc Morelli editio recuſa Heidelbergæ apud Commelinum 1596. 8. Exſtat etiam in Corpore Poëtarum Græcorum Tragicorum, Comicorum, Lyricorum & Epigrammatariorum, quod Græce & Latine prodiit Genevæ 1614. fol. T. 2. p. 241 & in Appendice Bibl. Patrum Bigneana Pariſ. 1624. fol. p. 387.

2) Εἰς τὸ μάταιον βίον *de vanitate vitæ* carmen Jambicum in verſu 261. deſinens, poſteriore poëmatis parte deperditâ. Hoc etiam jambis Latinis reddidit & cum Coſmopœia edidit Morellus, recuſum deinde Heidelbergæ, Genevæ ac Pariſiis.

3) Εἰς τὸν ὂν Βλαχέρναις ναόν, *in Templum* Deiparæ CPoli *in Blachernis* ſitum, jambicum Carmen duplex Græce editum á Cangio notis ad Zonaram p. 65. ſeq. qui de Blachernis & templo illo videndus, in

CPoli

CPoli Chriſtiana lib. IV. p. 83. ſeq. Quoniam vero brevia ſunt, & in omnibus Piſidæ editionibus, cui etiam fragmenta ex Svida atque aliis Morellus ſubjunxit, deſiderantur, ea hoc loca referte placuit cum mea verſione, licet Græce & Latine leguntur etiam in V. C. Anſelmi Bandurii Imperio Orientali lib. VII. p. 177.

Εἰ φοικτὸν ὂν γῆ Θεοῦ ζητεῖς θρόνον
Ἰδὼν τὸν οἶκον θαύμασον τῆς Παρθένου.
Ἡ γὰρ φέρουσα τὸν Θεὸν ταῖς ἀγκάλαις
φέρει τὸν αὐτὸν εἰς τὸ μέγα τόπου σέβας
Ἐνταῦθα τῆς γῆς οἱ κρατεῖν τεταγμένοι
Τὰ σκῆπτρα πιστεύουσι τῆς νίκης ἔχειν.
Ἐνταῦθα πολλὰς κοσμικὰς ῥᾳδιάσεις
Ὁ Πατριάρχης ἀγρυπνῶν ἀνατρέπει.
Οἱ Βάρβαροι δὲ ὑπερβάλλοντες τῇ πόλει
Αὐτὴν στρατηγήσασαν ὡς εἶδον μόνον
Ἐκαμψαν εὐθὺς τοὺς ἀκαμπεῖς αὐχένας.

Quaris tremendum ſi DEI in terris thronum,
Vide atque templum hoc admirare Virginis:
Nam qua DEUM geſtavit amplexu in ſuo
Auguſte eundem fert in hoc Magnum loco.
Hic jura Terra ponere quibus eſt datum
Habere Sceptra ſe putant victricia.
Hic mundiales plurimos caſus procul
Avertit usque Patriarcha pervigil:
*Urbique noſtræ comminantes * Barbari*
Modo hanc viderunt ductitantem exercitus,
Rigidas retro flexere cervices ſtatim.

Α Λ Λ Ω Σ.

Ἔδει γενέσθαι δευτέραν Θεοῦ πύλην
Τῆς παρθένου τὸ οἶκον ὡς κἀκεῖ τόκον.
Κιβωτὸς ὤφθη τῆς πάλαι ἐνθεεστέρα
Οὐ τὰς πλάκας φέρουσα τὰς Θεογράφους
Ἀλλ' αὐτὸν ἔνδον τοῦ Θεὸν δεδεγμένη.
Ἐνταῦθα κρουνοὶ σαρκικῶν καθαρσίων
Καὶ ψυχικαὶ λυτρώσεις ἀγνημάτων.
Ὅσαι γάρ εἰσι προσβολαὶ παθημάτων

DEI potentis porta debuit altera
Ut partus eſſe, ſic quoque ædes Virginis.
Hæc arca vetere apparuit divinior
Qua non tenebat tabulas ſcriptas à DEO
Sed Numen intus ipſum qua receperat.
Hic abluendis carnis fontes ſordibus
Et mentis expiationes criminum,
Quot namq; cui calamitates accidunt,

* Avares à Piſida intelliguntur.

20Βλύζει τεσσάυτων δωρεὰς τῶν θαυμάτων·
Ἔνταῦθα νικήσασα τὰς ἐναντίας
Ἀνεῖλεν αὐτὰς ἀντὶ λόγχης εἰς ὕδωρ.
Τροπῆς γὰρ ἀλλοίωσιν οὐκ ἔχει μόνη
Θεὸν τεκοῦσα καὶ κλονοῦσα βαρβάρους.

20. *Miraculorum tot fœcundit dotibus,*
Hic illa victrix hostium vires domans
Teli loco nudis ipsa eos pessum dedit.
Nec enim vicem fugæ experitur solaque
DEum generavit, & fugavit Barbaros.

Inedita Pisidæ scripta.

4. Εἰς Ἡράκλειον τὸ βασιλέα, *de laudibus Heraclii* libri duo versibus Jambicis. Hos habuit Claudius Maltretus & cum versione sua editurum se promisit præf. ad Procopium. Meminit Svidas.

5. Εἰς τὸν κατὰ Περσῶν πόλεμον de bello Heraclii adversus Persarum Regem Chosroëm ab A. C. 1622--1630. gesto * libri tres itidem Jambicis versibus. Meminit præter Svidam Tzetzes Chiliade III. versu 54. sed versus exinde nullos profert, licet hoc scribit Allatius. Jambi enim quos eodem loco subjungit, Allatiusque pro more illius Poëtæ elegantissimos vocat, Tzetzæ ipsius sunt non Pisidæ. Etiam hoc opus habuit & cum versione edere Maltretus voluit. In hoc bellum profecturum Heraclium Pisides his versibus ominis causa prosecutus est, qui apud Cedrenum leguntur:

Μελαμβαφὲς πέδιλον εἱλήσας ποδὶς
Βάψεις ἐρυθρὸν Περσικῶν ἐξ αἱμάτων.
Qui nigricantem calceum inducis pedi
Cruore tinges rubicundum Persico.

6. Ἀβαρικά, *Avarica* sive de bello Avarico ad muros Urbis CPolitanæ ** A. C. 626. liber unus. Male in editionibus Svidæ prioribus excusum Ἀβαρικὰ καταλογάδην. Nam & Avarica jambis scripta sunt, & vocabulum καταλογάδην ad sequentia apud Svidam referendum, uti doctissimus Kusterus probe observavit. Etiam hunc librum Pisidæ MS. habuit atque edere voluit Maltretus.

7. Ἐγ-

* Vide Nicephori CPol. breviarium p. 44. seq. edit. primæ,

** Vide Chron. Paschale p. 392.

7. Ἐγκώμιον εἰς τὸν Μάρτυρα Ἀναστάσιον *Encomium Martyris Anaſtaſii*, καταλογάδην ſive proſâ. Svid. Hoc MS. fuiſſe in Bibl. Antoni Auguſtini teſtatur Allatius, de Georgiis p. 310. In MS. Pariſienſi Svidæ non εἰς τὸν μάρτυρα Ἀναστάσιον legitur ſed εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον, male, intelligitur enim Anaſtaſius Perſa de quo Surius & Acta ſanctor. 22. Januarii.

Singulare poëma *adverſus Jo. Philoponum* à Piſida ſcriptum non crediderim, ſed ex Nicephoro XVIII. 48. & Niceta Choniate lib. X. theſauri Orthodoxæ Fidei adverſus Monophyſitas nihil aliud colligas, quam eum tribus hiſce verſibus Tritheiſmum Philoponi, & computandi in Divinis temeritatem perſtrinxiſſe:

Ψηφίζεται θᾶτ]ον μίαν τε κἀμίαν.
Ἐι γὰρ μίαντε κἀμίαν λέγῃς μίαν.
Γέλως τὸ λεχθὲν γίγνεται κἀπαιδίοις.
Unam ille protinus & iterum unam computat,
Sed unam & unam ſi modo unam dixeris,
Riſum movere dicto etiam pueris potes.

De Chronico Paſchali quod vulgo Alexandrinum vocant, atque ad Piſidem veluti auctorem ſine cauſa nonnulli retulere, ſatis à me dictum Volumine ſuperiore p. 142. ſeq.

MANUEL PHILES φιλῆς Epheſius, a) ab Eumolpo Phile, b) Johanne Phile c) Theodoro Phile d) & Michaëli Phile e) diſtinguen-

 dus,

a) Epheſium vocat Codex Scorialenſis. Manuelem Codex Regius Pariſ. 2216. aliique. Vide Cotelerium T. 3. monument. Eccleſiæ Græcæ p. 675. In Catalogo MStorum Græcorum Segvierianorum p. 33. memoratur Phile ſapientis Hiſtoria Animalium verſibus jambicis, cum animalium figuris quæ coloribus expreſſæ ſunt, manu Angeli Vergetii ſcriptus.

b) Eumolpi Phile expoſitionem MS. in quatuor Orationes Nazianzeni memorat Labbeus Bibl. nova MSS. p. 107. 385.

c) Johannes Phile memoratur apud Johannem Cantacuzenum lib. IV. Hiſt. cap. 32 p. 839. πρὸς τούτοις δὲ καὶ Φιλῆν τὸν Ἰωάννην, ὄντα τῶν εὐπατριδῶν, δι' ἀρετὴν δὲ καὶ φιλοσοφίαν βίου πάντων ἀπισχόμενον πραγμάτων, καὶ σχολάζοντα τοῖς οἴκοι, καὶ πρόνοιαν πολλὴν ποιούμενον σώφρονος βίου καὶ δικαίου. Huic Johanni Phile tetraſticha MSS. in Pſalterium Davidicum tribuit Lambecius V. p. 336. quorum principium: Ξ ἀδελφοὶ

dus, floruit circa tempora Michaëlis Palæologi junioris A. C. 1321. extincti. Hüic enim dicavit opus ſuum *de animalium proprietate* jambicis verſibus compoſitum, & Græce primum ab Arſenio Monembaſiæ Archi-Epiſcopo vulgatum, dicatumque Carõlo V. Imp. Venetiis 1530. 8. Deinde cum verſione, quam eodem metro condidit & Auguſto Electori Saxoniæ dicavit *Gregorius Berſmannus* f) Annæbergenſis, & Ioach. Camerarii cujus obitum in præf. deplorat auctario Græcis & Latinis verſibus p. 164--189. ſubjuncto editum Lipſiæ 1574. 4. Iuculentis typis, recuſumque Heidelbergæ apud Commelinum 1596. 8. cum nova Berſmanni Epiſtola ad Fridericum IV. Palatinum. In MSS. inſcribitur: Τῦ φιλῆ, Κυρῦ Μανυὴλ στίχοι ἰαμβικοὶ περὶ ζώων ἰδιότητος, εἰς τὸν βασιλέα Κύριον Μιχαὴλ Παλαιόλογον τὸν νέον. Argumentum totum fere ex Æliani Hiſtoria animalium deſumtum eſt, ut jampridem monuit in ſuo de animalibus opere Conradus Geſnerus, atque in præclaris de inſectorum generatione obſervationibus Franciſcus Rhedi. Verſus ſunt non inſvaves, etſi quandoque more recentis Græciæ numeri ſyllabarum potius quam metri rationem obſervatam Berſmannus obſervat: ſed plura capita in editis deſunt, quæ è MS. Bodlejano 364. licebit ſupplere, & plura etiam in editionibus ipſis caſti-

μὴ παρόντος ἐνθάδε. Et VIII. p. 466. tetraſticha in B. Virginem & Johannem Chryſoſtomum, quæ incipiunt: ἀγνὴ κόρη ζῆς. Verum in MSS. nudum tantum φιλῆ nomen occurrit, itaq; etiam illa Manueli potius tribuerim.

d) Theodori Phile mentio apud Acropolitam cap. 46. Confer. Theodori Douſæ notas p. 295. D.

e) Hic Michaël ſacerdos Phile ſub Johanne Comneno vixit A. C. 1124. Vide Montfauconi Palæographiam Græcam p. 303. Eſt & fœminæ nomen Phile quod habet inſcriptio in appendice ad marmora Oxonienſia p. 298. ΦΙΛΗ ΤΙΜΩΛΙΣ ΕΤΕΙΜΗΣΕΝ ΕΚ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ ΤΙΒΕΡΙΟΝ ΚΑΙΣΑΡΑ. Porro de animalibus ante Philem libros quatuor carmine Græco ſed epico ſcripſerat Timotheus Gazæus, Grammaticus, Anaſtaſii Imp. temporibus clarus, περὶ ζώων τετραπόδων καὶ θηρίων τῶν παρ' Ἰνδοῖς καὶ Λεγύπτιοις, καὶ ὅσα τρέφει Λιβύη καὶ περὶ ὀρνέων ξένων τε καὶ ἀλλοκότων καὶ ὄφεων. Svid.

f) In Jo. Dieterici diſſertatione de claris Annæbergenſibus p. 51. male inter Berſmanni ſcripta & ex typographi vitio refertur, *Philo Gracus ſcriptor Latinis verſibus ab eo redditus*, pro *Phile*.

caſtigare, ſi quis hunc ſcriptorem expoliendum in ſe ſuſcipere voluerit.

Nunc ſpeciminis loco hæc pauca duntaxat dare juvat. In capite quod de Vulturibus p. 24. edit. Lipſ. inſcribitur, confuſa ſunt ea quæ de Gryphe, cum iis quæ de Vulturibus Phile tradidit. Totum itaque ita legendum ſupplendumque, ac in duo dividendum, additis viginti amplius quibus editi carent verſiculis:

ΠΕΡΙ ΓΡΥΠΟΣ.

Γρυὴψ ὁ πτερωτὸς, καὶ πολὺς καὶ τετράπους
Ὄνυχας ὀξεῖς τῶν ποδῶν ὑπεκφύει
Καὶ πορφυρᾶς μὲν ἐσι τοῖς ἐμπροσθίοις
Τὰ δ' ἄλλα λευκὸς, τήνγε μὲν δέρριν μέλας
Καὶ πῦρ χέων ἀντικρυς ἐκ τῶν ὀμμάτων
Οὗ τὴν κεφαλήνγε, Βασιλεῦ, καὶ τὸ σόμα
Κἂν μακρόθεν βλέπῃ ἵς, ἀιετὸν λέγει.
Ασπάζεται μὲν τὰς ἐρημαίας τόπους
Δεινὰς ἰδεῖν τε καὶ τραχεῖς ὑπερ φύσιν
Οὗ καὶ χρυσᾶ μέταλλον ἡ γῆ ἐκφύει
Ἐξ ἑαυτῷ καὶ καλιὰς ἐντύνειν
Εν ἠλιβάτοις τῶν ὀρῶνθ' ὑπερτάτοις
Τῷ καὶ λαβεῖν τέλειον ἐκ ἐσὶ γρύπα
Αλλὰ νεοσσοὺς ὄντας ἁρπάζεσθαι ἔτι.
Τοῖς δ' εἰς χρυσᾶ ἄθροισιν Ἰνδοῖς αὐτόθι
Δεινῶς μάχεσθαί φασι τοῖς ἀφιγμένοις
Ὑποψίας γε μὴ ὑπέρ ἓ τὰ βρέφη
Ηκοιεν αὐτῶν συλλαβεῖν ἁμωσγέπως.
Δεδοικότες δὲν τὴν ἄγαν τῶν θηρίων
Αλκὴν μετ' ἦμαρ ἠρεμοῦσιν ἐν λόχμαις
Νύκτωρ δ' ἐπ' αὐτὰ ἓ χρυσᾶ τὰ χωρία
Χωρεῖν μεθ' ὅπλων πλὴν ταραχῆς καὶ ψόφου
Καὶ κεῖσε φειδοῖ κατορύσσοντες τάχος.
Η ἔνγε πως λάθωσι τὰς γρύπας τότε
Ὀλεθρον ὥςε τὸν πρὸς αὐτῶν ἐκφυγεῖν
Καὶ κῆρα τὸν μέλοντα, ἔυγε τῆς τύχης.

ΠΕΡΙ

ΠΕΡΙ ΓΥΠΟΣ.

Ο γὺψ μαχητὴς τοῖς νεκροῖς ὢν ἐυγχάνει
Καὶ γάρ ποτ' αὐτὸς ἦν ἂν εὐκαίρως λάχοι
Τρυφᾷ βεβρωκὼς ὡς βραβευτὴς γεννάδας.
Πλὴν μαντικὴν ἔχουσιν οἱ γύπες φύσιν

Ac cætera, ſicut in editis ſeqvuntur, ita tamen ut in extrem hujus capitis addendi adhuc ſint duo hi verſiculi:

Τούτων γέ φασι τὸ πτερὸν θυμιάσας
Ὄφεις ἐλάσσους χωρίς ἢ ἂν θέλῃς.

Caput de Circis p. 56. edit. Lipſ. in MS. ita inſcribitur: Περὶ τῆς τῶν θρακῶν θήρας τῶν κνωδάλων.

Pag. 76. in extrema pagina poſt caput de rubeta deſunt περὶ ὄρνιθος ἣ καλαμένη δικαίρα.

Γένοιτό φασιν ὀρνέων βραχυτάτων
Εἶναι παρ' Ἰνδοῖς μεῖζον ἢ κἂν τις λέγοι
Πέρδικος ὡς ἢ δ' ἔλαττον αὖ πάλιν
Καὶ οἱ τὸ χρῶμα ὅμοιον σανδαράκῃ
Ἐν τοῖς πάγοις δὲ τοῖς ὑπερτέροις λίαν
Καὶ ταῖς γε πέτραις ἃς καλοῦσι λισσάδας
Φιλεῖν νεοττοῖς τὰς καλιὰς ἐμπλέκειν
Δίκαιρον Ἰνδοὶ αὐτό φασιν καλέειν,
Ἑλληνίας ἂν ὡς ἔγωγ' ἐπυθόμην
Δίκαιον αὐδᾶν τῇ γε εἰκείᾳ φορᾷ
Τοῦτο τὸ ἀφόδευμ' ὅτις ἂν λάβῃ
Ἀπαξ, Βασιλεῦ, ὅσσον ἂν κέγχρου βάρος
Πόσεσσι λυθὲν τεχνίεντε ἢ δέον
Οὐκ εἰς μακρὰν τέθνηκεν αὐτὸς ἡδέως
Τῷ καὶ φιλοῦσι καὶ σέβονται ἐκτόπως
Λυδῶν ἄνακτες εὐγενεῖς καὶ σατράπαι
Περσῶν τε Μήδων θ' ὡς κακῶν ἀνιάτων
Πεφυκὸς ἀντίπαλον εἰκτίσκε βίον
Εἰ γὰρ ἀνάγκη τῷ θανεῖν τοῦτο βίᾳ
Εὐγ' ἀπολύει τοῦ βίου ἄνευ λύπης
Τῷ καί τιν' ἄλλον οὐκ ἔνεστι κατέχειν

Εἰ μὴ βασιλεὺς τῦτον ἐν κειμηλίοις
Ὅπως ὅταν δεῖ ἄν γε βέλωνται ᾄδον
Ταύτης λυθῆναι τῆς βίᾳ συμφωνίας
Ἔχωσιν αὐτὸ ὡς ὑπεργὸν τὸ πάθος.

Similiter ſupplenda reſtant alia paſſim bene multa, quæ hoc loco prætermitto, & tantum adſcribo ejusdem Philes carmen *de Elephante* ad Imperatorem, itidem hactenus ineditum.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ.

Αὐτόκρατορ μέγιστε τῦ γένους λέον
Ὡς θερμὸς, ὡς ἄμαχος, ὡς βρυχητίας
Ὡς σεβρὸς, ὡς ἄγρυπνος, ὡς θηροκτόνος
Ὡς ὀξὺς, ὡς κρατίστος εἰς θῆραν λόγων,
Ὡς φελκτὸς, ὡς εὐτεχνος, ὡς ἀναπτόπτας,
Ὡς ἐκ μόνης ὄνυχος ἀκμῆς μητρίας
Τῶν σῶν ἐφ' ἡμᾶς ἀρχικῶν σπυδασμάτων
Τοῖς εὐσόχως κρίνουσι δεικνὺς τὴν φύσιν
Ἐκ τῆς ὑλακῆς τῶν ἐμῶν ᾠδιδρόμων
Δέχου τὸν Ἐλέφαντα καθάπερ φόρον
Ὃν εἰς λόγων θήρατρον ἐζώγρησά σοι
Κρυπτὴν ἐπελθὼν γνωσικῆς λύχμης τρίβον
Ὡς ἂν ἔχῃς ἥδυσμα τὸν θῆρα ξένον
Τρυφῆς λογικῆς εὔπορον ἄτερ πόνων.
Θέλω γὰρ εἶναι φιλοδέσποτος κύων
Ὁρῶν ἐπ' αὐτὰς τῆς τραπέζης τὰς ψίχας.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΛΕΦΑΝΤΑ.

Ζῶον τὸν ἐλέφαντα τὸν τετράπυν σκόπει
Εὐρὺ, θεναρὸν, ἐμβελθὲς, μέλαν, μέγα,
Κεκυφὸς, ὀξύφωνον, ἀμβλύ τι βλέπον,
Ἰταμὸν, ἀπρόσιτον ἐξ ἐρημίας,
Ἱλαρὸν, εὐάγωγον ἐκ παροικίας
Πολλῶν παρ' Ἰνδοῖς δεκτικὸν μαθημάτων,
Βυβαλίδος μίμημα, χερσαῖον τέρας,
Ἰλύσι καὶ τέλμασι καὶ λόχμαις φίλον

Καὶ τῇ δοκήτει τῆς Φορβᾶς παρειμένον
Τοῦτο προελθὸν μητρικῶν ἐξ ὀργάνων
Εικάζεται μὴ εὐτελεῖ βολοθρίῳ
Καὶ δελφακίζει κλαυθμυρίζον ὀξέως
Τπέρχεται δὲ τῆς λεχοῦς τὰς ὠλένας
Αι τοῦ ἀγωγοῦ τῆς τροφῆς ἔχον μέσως.
Η δ' εὐθὺς ἐξάρασσε τοὺς ἐμπροσθίους
Καὶ μικρὸν ὀκλάσασα τοὺς ὀπισθίους
Οὐ κατὰ τὸν κάμηλον εἰς γόνυ κλίνει,
Πῶς γὰρ ἀνάρθρων τῶν μελῶν εἰργασμένων;
Ει μὴ φυσικῶς ἀντικάμψει τὸ σκέλος
Χαλῶσα λοξῶς εἰς τὰ νῶτα τὴν πλάτην
Εκατέραις ἔθρεψε θηλαῖς τὸ βρέφος.
Φασὶ γὰρ αὐτὴν οἱ σοφοὶ θηροτρόφοι
Παρακρατοῦσαν τῷ γονὴν ὑπεξάγειν
Ετως τοσοῦτο, κἂν δοκῇ τισι ξένον.
Τούτῳ σίφων ἕτοιμος εἰ θέλει θλίβειν
Οὐχ ἡ προβοσκὶς ἐστιν ἀλλὰ τὸ στόμα,
Μή πως τὸ γ' γάλακτος ἀμβλύνῃ ζέον
Η πρὸς τὸν αὐλὸν ἐκδρομὴ τῶν ῥευμάτων,
Μὴ καὶ τὸ πυκνὸν τῆς πνοῆς ἀνίσταται
Λίχνοις ἀνάγκαις πνευστικὸν τὸ σκυμνίον
Τῆς εἰσαγωγῆς ἐμφραγείσης τῶν πόρων
Η τῷ διασήματι τῶν ἔνδον δρόμων
Η τῆς ἀμολγῆς ἐμβραδύνῃ γοργότης.
Εἶργον δὲ τὸν ὄρεξιν ἡ χαίναν μάτην,
Εὐθὺς ἀπαρχῆς δυσφορήσῃ τὸ βρέφος,
Πλὴν ἡ προβοσκὶς ἀντὶ χειρὸς εὑρέθη,
Χεὶρ δὲ βρέφους κίνησιν εὐθὺς οὐκ ἔχει
Πρὸς τὰς μεταξὺ τῆς τροφῆς ὑπουργίας.
Τούτῳ κεφαλὴ καὶ μέτωπα καὶ τρίχες
Καὶ βλέμμα καὶ ῥὶς ἄχρι τῆς προβοσκίδος
Καὶ δέρμα καὶ τραχηλος, ἀλλὰ καὶ στόμα
Σαφῆ μονιὸν ζωγραφοῦσι μακρόθεν.
Οταν ῥευσῶν τῶν τριχῶν ὡς σκνόσυ
Δοκῇ σεσηρὼς τῷ δρακὼν ὥσπερ γέρων,
Πηλῷ κναφευθεὶς ἐμβροχαῖς δυσεκπλύντοις
Χάιτης γε μὴν τὸ βρέχμα καὶ λάχνης ξένον

Ως καὶ τὰ νῶτα μέχρι τῶν ὀπισθίων
διὰ φαλαγρὸν ἐκ πυρὰγρας ἀξύλου
Καὶ κωνοειδὲς εἰς τὸ πᾶν χῆμα βλέπεις
Καὶ ξυντετηκὸς πρὸς φυὰς τοῖς ὀστέοις
Τὰ δ' ὦτα λεπτὰ καὶ κατατεταμένα
Καὶ καθάπερ θώρακες ἐσφαιρωμένα
Καὶ τοῖς ὀρᾶν θέλουσιν ἀνεπτυγμένα.
Καὶ τὰς βάσεις ἔχοντα χονδροσυνθέτους
Καὶ συζολὴν πάχοντα καὶ τεναντίον.
Καὶ πρὸς μάχας βλέποντι σύντονον σάσιν.
Ἆρ' ἦν ἔδει, Κρίτιστε, τῶν ἄλλων μόνον
Ὅπλον εὑρεῖν προσβαλὸν τὸ θηρίον
Οταν ὁ καιρὸς ἀντιτάτῃ πρὸς μάχην
Οὐκ ἔστιν εἰπεῖν. ἡ γὰρ αὐτοκρατὴς φύσις
Λέοντι μὲν δίδωσιν ὡς καὶ παρδάλει
Τὰς ἐξ ὀνύχων δραστικὰς ἀντισπάσεις.
Τοῦτον δὲ τὸν μέγιστον ἐπλίζει ξένως
Κέρασι διτοῖς ὡς τομοῖς ἀκοντίοις
Ἃ καὶ περισφίγγουσι τὴν προβοσκίδα
Κολεροειδῶς ἐν μέσῳ κεχυμένην.
Τούτων τὸ μὲν δίδωσιν ὡς τομὴν ξίφος
Ωθεῖν καὶ ἐχθρῶν ὁ βραβεὺς τὴν γενάδα,
Τὸ δὲ σκαφεύς τίς ἐστι τὸν θῆρα τρέφον
Καὶ ῥιζορύχης καὶ σπαραγμὸς τῶν κλάδων.
Εἴποι τις ἂν πρόρρωθεν εἰς ταῦτα βλέπων
Ὀδόντας ὀξεῖς εὐτυχεῖν τὸ θηρίον
Καμπυλοειδεῖς ἀντικάμψαντας ἐκτάσεις,
Οὐ γὰρ ἐφύη χρόταφος, ἀλλὰ τὸ στόμα
Καὶ θαῦμα ἔστο, πῶς ὁδὸς κέρας μένει,
Οδόντος ἡ κέρατος οὖσ' ἔ ξίφος.
Σκόπει δὲ καὶ τὸ χῆμα τῆς προβοσκίδος,
Αυλός τίς ἐστιν ἐκ δορᾶς καὶ σαρκίων
Καὶ σφαιρομόρφῳ ξυμβαλοῦς εἰργασμένος
Χόνδρον μαλαχθὲν εἰς τομὰς κεκλασμένας
Νεύροι χαλασθὲν εἰς πλοκὰς ἀγχιστρόφους.
Ερπυστικὸς δὲ καὶ τραμάκτης ἐκθέων

Εἰς πᾶσαν ἁπλῶς φυσικὴν ὑπουργίαν
Στενοῖ τὸν ὄλκον καὶ πλατύνει τὸ σῶμα,
Καὶ τῷ ἐδωδὴν ἐμβιβάζει τοῖς γνάθοις,
Καὶ πρὸς τὸ παχὺ τὴν ὀπὴν διευρύνει,
Καὶ πρὸς τὸ λεπτὸν τὴν λαβὴν συνεισάγει,
Καὶ συσολὰς τίθησι καὶ παρεκτάσεις.
Πρὸς τὰς ἐν ὄγκοις καὶ βραχύτησι σχίσεις.
Πόδες δὲ τῷ θᾶυμα καὶ σαφὲς τέρας
Ὡς ὑ καθάπερ ἄλλα τῶν ζώων γένη
Εἰωθε κινῶν ἐξ ἀνάρθρων κλασμάτων,
Καὶ γὰρ στιβαροῖς συντεθείμενος ὀστέοις
Καὶ τῇ πλαδαρᾷ τῶν σφυρῶν καταξάσει
Καὶ τῇ πρὸς ἄρθρα τῶν σκελῶν ὑποκείσει
Νῦν εἰς τόνους ἄγυσι, νῦν εἰς ὑφέσεις
Τὰς παντοδαπὰς ἐκδρομὰς ᾗ θηρίον
Πλὴν ἀλλὰ καθ' ἕκαστον αὐτῶν ἡ φύσις
Ὡς ὑπὸ κυκλωτῆς ὀπτῆς τῷ χωρίῳ
Τριγωνοειδεῖς πέντε δακτύλους φύει
Οἱ μακρὰς ὐκ ἔχυσι τὰς ἀποσάσεις.
Ἢ γὰρ ἂν ἔπλει νηκτικῶς καὶ συνόνως
Ὁ θὴρ ποταμοῖς καὶ βυθοῖς ἐντυγχάνων,
Τέως δὲ τὰς ὄνυχας ἐν τούτοις φέρει
Ὥσπερ λεπίδας ὀρεγακώδεις ἰχθύων.
Βραχυτέρους ὄντας δὲ τῶν ὀπισθίων
Ἀναμφιλέκτως οἶδα τοὺς ἐμπροσθίους.
Τούτοις ἐλέφας ἐπαθεὶς ὥσπερ σύλοις
Ὀρθοσάδην ἀκάματον ὑπνώττων μένει.
Διπλῆς δέ φασιν εὐπορῆσαι καρδίας
Καὶ τῇ μὲν εἶναι θυμικὸν τὸ θηρίον
Εἰς ἀκρατῆ κίνησιν ἠρεθισμένον,
Τῇ δὲ προσηνὲς καὶ θρασύτητος ξένον.
Καὶ πῇ μὲν αὐτῶν ἀκροᾶσθαι τῶν λόγων
Οὓς ἄν τις Ἰνδὸς ἐν τι θαυμάζειν λέγῃ
Πῇ δὲ πρὸς αὐτοὺς τοὺς νομεῖς ἐστιτρέχων
Εἰς τὰς παλαιὰς ἐκτραπεὶν κακουργίας.
Τούτῳ φίλη τραπέζα πᾶς ἔλυς τόπος.

Ενθα κλάδες Φοίνικος ἰσθίειν ἔχει
Καὶ χοινίον ἢ δρῦν ἢ φυτῶν ἄλλων νόμας
Η κιτρὸν ἢ πίταλον ἢ ζᾶσαν χλόην
Η ῥίζαν ἢ λάχανον ἢ βλάστην βάτου.
Αρτι δὲ καὶ σαφίδος ἡμερευμένης
Κεἰθῆς τε χυλὸς καὶ παρὸν χύδην μέλι
Καὶ μῆλα καὶ ῥόμμα καὶ γλυκὺς τέττιξ
Ευωχίας ἔχουσι τῷ κτήνει κρίσιν.
Ὕδωρ δὲ πίνει συγχυθὲν πρὶν ἂν πίνῃ,
Τὸ γὰρ διειδὲς ἀκριβῶς διαπτύει.
Οινον δὲ τὸν τοσοῦτον ἐυφραίνει κύλιξ
Ον ὁ τρυγητὴρ ἐπλεύσε τῶν βοτρύων,
Ορεκτικῶν δὲ καὶ σφαδάζων εἰς μάχην
Τὸ ἀτὸ λωτοῦ καὶ τῶν ἀπὸ Φοινίκων,
Καὶ τῆς ὀρύζης ἐπροφᾶ τῆς ἀγελίας,
Ως ἂν ὁ θυμὸς ἀκρατῶς ἐπεζέων
Αντισατικῶς καρδιώσσειν ὀτρύνῃ.
Καὶ γὰρ τὸ θερμὸν φυσικῶς ἦτλον φέρει
Τῶν ἀκροθέρμων εἰς ροπὰς ἐναντίας
Ο θὴρ ὁ μακρὸν εὐτυχῶν ἴσως ῥίνα.
Καὶ πάλιν ὡς ἂν ἐνδρομῇ πρὸς τὸν νίπτῃρ
Η κέρκος αὐτὸν μασιγοῖ πρὸ τῆς μάχης,
Ως ἰσχίον λέοντος ἀλκαίου πτόνος,
Η δὲ προβοσκὶς καὶ πρὸ τῆς κέρκου θλίβει.
Καὶ σῦς γὰρ ὠκὺς ἂν εἰς τ' ἐχθίστου δράμῃ,
Πρὶν τοὺς ὀδόντας ἐπιθῆξαι τοῖς λίθοις.
Πήχεις δὲ μήκους τοῦτον αὐχεῖν ἐννέα
Λέγουσιν οἱ κρίνοντες ὀρθῶς τὰς φύσεις,
Καὶ πέντε, μετρεῖν ἕπτερ εὖ εὐρος θέλῃς.
Αλλὰ τοσοῦτον εὐρεθὲν τὸ θηρίον
Ερως ὁ δεινὸς ἀκρατῶς ἐπιφλέγει.
Περιῆρε ποιεῖ τοῖς φυτοῖς κερασφόρον,
Καὶ γίνεται πῦρ ἔμψυχον τοῖς ἀψύχοις
Ο πρὶν γαληνὸς ἐξ ἐῶν χειροτρόφων.
Μόνος δὲ τοὺς Φοίνικας αἰδεῖται βλέπων
Φιλεῖ γὰρ ὡς ἔρωτος αὐτοὺς ἐργάτας,

Καὶ δημιουργὸς τῆς τροφῆς τῶν ἀχείδων.
Οὕτω κυελίτλων καὶ σφελυγῶν πρὸς τὸ γάμον,
Κλώνας καθαιρεῖ καὶ πλοκὴν λέχμης λύει,
Καὶ τῷ πεπαχυσμένῳ ἐκζητεῖ δρόσον,
Τὴν ὑποκυμαίνουσαν ὠδίνων ζέσιν.
Καινὸν γὰρ ἔδεν ἐκνικᾶσθαι πρὸς γάμον,
Τὸν ἀπὸ γάμου καὶ σπορᾶς παρηγμένον.
Πῦρ δὲ πτοεῖται καὶ κελὸν κερασφόρον,
Καὶ τῶν μονιῶν τὴν βοὴν τὴν ἀθρόαν.
Ἀσπάζεται δὲ τὴν χλόην τῶν ἀνθέων,
Καὶ θέλγεται μὴ ταῖς λιβάσι τῶν μύρων,
Ὥσπερ ἰὸς ἄβρὸς εἰς τρυφὰς πολυτρόπους.
Λυτρον δὲ ποιεῖ τὴν σκιὰν καὶ τὴν δρόσον,
Ὅταν ἰὸς ἀκτὶς ἐξ ὀπῆς ὑποδραμῇ.
Λυπεῖ γὰρ αὐτὸν ὁ κρυμὸς τῆς ἐσπέρας.
Λυθὶς δὲ ᾧ θάλποντι ἐνσάντι θέρους,
Τὸ σῶμα πηλῷ δαψιλεῖ πεπειχέϊ
Καὶ ψυχαγωγῶν τὴν δερὰν σάινει κρύει,
Τὴν ἡλιακὴν ἀντικλῶν ὕτω φλόγα.
Ἐρᾶν δέ φασιν ἀκρατῶς τὸ θηρίον,
Ὠρᾶν γυναικὸς συμβιῶν ἠθισμένον,
Εὐθὺς γὰρ αὐτὴν μαιροπέυειν τῇ χέσει,
Καὶ καθάπερ λιβάδι τῇ προβοσκίδι
Σοφῶς διασπᾶν ᾧ προσώπῳ τὴν χύσιν,
Καὶ τὰς ῥυτίδας ἀσφαλῶς ἀπζέειν,
Καὶ κάλλει αὐτῇ φυσικὸν μετεγγράφειν,
Ὡς τεχνίτης πάρυφον εἰ θέλει γράφειν.
Διδάσκεται δὲ καὶ γραφὰς ταύτῃ γράφειν,
Ὡς γραμματεύς τις εὐφυὴς τῷ καλάμῳ,
Δεικνύντι Ινδὸς τὰς πλοκὰς τῷ δακτύλῳ,
Ὡς ἂν καταγράφῃ τις ἐκ μελανδόχης.
Αὐλοῖς δὲ καὶ σύριγξι καὶ χειρῶν κρότοις,
Καὶ πᾶσιν ἁπλῶς τῶν μελῶν τοῖς ὀργάνοις,
Ὁ θὴρ κατασὰς εὐμαθὴς χοροσάτης
Ἄτλει πρὸς εἰρμὸν ἐμβολῆς ἀγχιστρόφου,
Καὶ πρὸς τὰς ᾠδὰς ἀντιβάλλει τὰ σκέλη,

205. Καὶ

Καὶ σχηματίζει τὰς ῥοπὰς πρὸς τὰς τόνους,
Ορχησεῖόν λύγισμα δεικνὺς τῷ βάσιν.
Καὶ πῇ μὲν ὁρμᾷ καὶ προβαίνει μετρίως,
Τῇ κιθαρῳδῇ ταῖς λαβαῖς τῶν δακτύλων
Τὸ γοργὸν ἀμβλύνοντα εὐρύθμως μέλος.
Πῇ δ' εὐθὺς ἠχήσαντα ἐκ ξυντόνου,
Σφιγᾷ πρὸς ὀξὺν εὐπετεῖ ῥύμῃ δρόμον.
Καὶ καθάπερ μάστιξιν ἠρεθισμένος,
Οκλαξ ωθικλᾷ καὶ προβάλλει τὰς πόδας,
Καὶ πρὸς τὸ παρὸν ἐνδρομεῖ τῶν ἁσμάτων.
Τῦτο προσηνὲς εὑρηθὲν τὸ θηρίον
Οταν προληφθῇ καὶ μαλαχθῇ σκυμνίον,
Καὶ σωφρονισαῖς ἐκδοθῇ διδασκάλοις,
Καὶ πρὸς τὰς ἁφὰς μετρίαζειν εὖ μάθῃ,
Τῆς ἀντιτέχνου φλεγμονῆς κινουμένης,
Κἂν μαστιγῦν θέλῃ τις, εὐψύχως φέρῃ.
Καὶ γίνεται παῖς σωφρονεῖν πεπεισμένος,
Τῷ μυσαγωγῷ τῷ θυμῷ καὶ τῷ ξύλῳ.
Σόλων μὲν ἂν δίδωσιν ἀνθρώποις νόμους,
Καὶ παιδαγωγῶν εὐγενίζει τ' βίον,
Καὶ ῥυθμὸν ἐντίθησι τῇ Φύσει ξένον,
Οταν δὲ τοῖς γέρουσι πατράσι γράφῃ
Τιμὰς παρ' αὐτῶν καὶ τροφὰς τῶν φιλτάτων,
Πολλοὺς ἀνιῶν ἐς κενὸν κράζει κτύπον.
Μόλις γὰρ ἄν τις τὰς τροφεῖς ἀντιτρέφῃ,
Τὰς τῶν πελαργῶν εὐλαβουμένους νόμους,
Ους ἀγράφῳ τίθησιν ἡ Φύσις χρίσει.
Ο θὴρ δὲ κοινῇ ξ' γένους τὰς πρεσβύτας,
Οιδε πρὸ ξ' Σόλωνος ἀῤῥήτως τρέφειν,
Ἤδη δὲ καὶ καμοντ[ας] ἐν μάχαις βλέπων,
Ἐξὸν παρελθεῖν τὰς διώκτας μακρόθεν,
Τέως μὲν, ὡς δύναμις, ἀναλαμβάνει
Γοργῶς τὰς αὐτῶν ἐκδρομὰς ἀνατρέπων
Καὶ τὰς μετάρσεις τῶν βελῶν καὶ τὰς κύνας
Καὶ τὰς ἐν αὐτοῖς ἀντανείργων σπλίτας.
Οταν δ' ἐπιστῇ τῆς τελευτῆς ὁ χρόνος,

Κοινῇ

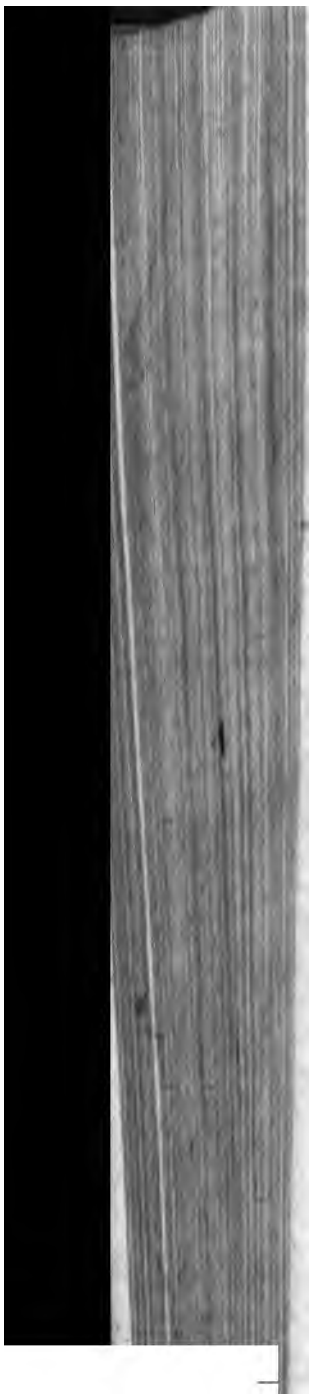

Κοινὸ τέλος ἄμυναν ὁ ξένος φέρει.
Νῦν, ὦ Βασιλεῦ, δεξιῶν ἔργων φύσις
Ξένης μάχης ἄκουσον ὡς ἔχει τρόπον.
Ἔχθιστός ἐστιν ὁ δράκων τῷ θηρίῳ
Δράκων δ' ἂν Ἰνδοῖς θαῦμα, τίς γὰρ ἡ δρα
Ὀξὺς, πονηρὸς, ἐμβελὴς, γλίσχρος, μέ
Φθορεὺς, ἰταμὸς, ἀνθρακῶδες ἐμβλέπω
Ψυχρὸς, πλαδαρὸς, ἐνδακὼς ἐπεγμένο
Ἕρπων, συείτλων, ἐξεμῶν, ἀντιπνέων,
Καὶ τοῖς ἑλιγμοῖς ὡς πτεροῖς ἐπιτρέχων,
Δύσ τ' ἐλέφαντα μακρόθεν βλέπων
Ἐπὶ τρύγην ἥκοντα λεπτῶν ἀκρίδων
Πυκνοῖς καλυφθεὶς ἐξεπίτηδες κλάδοις
Χεῖται κατ' αὐτὸ προσβαλόν τ' ἀθρό
Καὶ τὰς μὲν ὄψεις ἀσφαλῶς ἀποθλί
Ὥσπερ τομὸν τέρετρον ὠθῶν τὸ σῶμα,
Οἰκτρὸν δὲ λοιπὸν εὑρεθέντα τ' μέγαν
Καὶ πρὸς μάχην ἄτολμον ἐξ ἀβλεψια
Σφαιρῶν τ' ὁλκὸν ἐγκρατῶς ἀποπίγει
Τύτυς, Βασιλεῦ, τὰς καλὰς θήρας λόγ
Θεσμοῖς Φυσικοῖς τακτικοῖς ὠθισμένας
Τηρεῖν ἀκοιμήτῳ τῷ Φιλαλλήλων σχέσ
Καὶ γὰρ νέοι γέροντας αἰδοῦνται βλέπο
Καὶ συλλυποῦνται δυσπραγοῦσι τοῖς Φίλ
Εἰς ἀφρόνων ἔλεγχον ἀνθρώπων Φίλω
Τὸ κοινὸν εἰσφέροντες ὡς ἄλως τρύφ
Καὶ τοῖς ἐν ἀκμῇ συμμαχοῦσιν ἀνδρεί
Ἰνδῶν ἐπ' αὐτοὺς δυσμενῶν πεφραγμέν
Σάλπιγξι, πυρσοῖς, φασγάνοις, ἀκοντίο
Καὶ τοῖς μεταξὺ μορμολύττουσι ψόφοις.
Ἐσὶ δ' ὅτε θνήσκουσιν ἀλλήλων χάριν
Καὶ μᾶλλον αὐτῶν τῆς γονῆς τῶν σκυμν
Οταν δὲ τῷ σύριγξιν ὁ χρόνος λύσῃ.
Καὶ τὰς παρ' ἀμφοῖν τῆς κονίσρας ἐνε
Σκοπεῖσι τοὺς καμόντας ἐκ τῶν τραυμ
Καὶ πᾶν μὲν ἐξαίρουσι τῇ προβοσκίδι

Βέλος πεπηγὸς εἰς μυχὸς ἀποκρύφους.
Ὡς ἂν δὲ μηδεὶς φλεγμονῆς ὄγκος πάλιν
Εἰς ὑποθέρμους ἐκτροπὰς ἀντισπάσῃ
Τὴν πικρὰν ἐκχέοντες ἀλόης δρόσον
Παρῆκαν αὐτὸς ἐνδρόμοις ἀκινδύνως.
Τούτοις δὲ πᾶσαν ἡμερωμένοις νόσον
Οἶνος μέλας ἔλυσεν ἀνθ' ἱπποκράτους
Ὦ τίς Γαληνὸς ἢ Γαληνὸς βιβλίον
Τούτους διδάσκει φαρμακεύειν τὰς νόσους;
Πόθεν δὲ θηρσὶν ἡ σοφὴ χειρουργία
Καὶ τὸ κρίνειν δύναμιν ἁπλῆ φαρμάκου;
Τίνας δὲ τέχνας ἀκριβοῦντες εὐστόχως
Αἱμορραγήσας ἐμπεδοῦσι τὰς φλέβας;
Οὗτοι ποταμὸν ἐμπερᾶν ἠπειγμένοι
Πτύοντσι τοῖς κέρασι τὴν προβοσκίδα
Μήπως τὸ ῥεῖθρον εἰσροὴ τοῖς ἐγκάτοις
Καὶ συμποδισθῇ τὸ σφυρήλατον σκάφος
Τυρροῖς χαλασθὲν δυσυχῶς ἐφολκίοις.
Ὑπανέχειν δέ φασιν αὐτῇ τοὺς τόκους,
Ἀγωνιῶντας πρὸς τὸ ῥεῦμα καὶ πόθῳ.
Οταν δὲ λῖς ὄρυγμα βοθρεύσας μέγα
Τούτους νομίζῃ συμπεσόντας ἀσκόπως
Καὶ προστρέβοντας ἐν βραχεῖ συλλαμβάνειν,
Ὑθοῦσι τὸ μέγιστον ἀσπὶν εἰς μέσον,
Καὶ καθάπερ γεφύρας ἐντυχηκότες
Τὸ δυσχερὲς φεύγουσι τῆς ῥύμης βάθος.
Τὸ γὰρ κεχηνὸς καὶ κενὸν πληρούμενον
Ηγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸ τῆς ὄχθης πέραν,
Βάθην πατοῦντας ἐξ ἀνάγκης τὸ φίλον,
Καί τις προτείνας τὸ βαρύσφυρον πόδα
Παρῆκεν αὐτῷ συμβαλεῖν εὖ τὴν ῥίνα
Αλλοι δὲ πλεῖστα συγκομίσαντες ξύλα
Ρίπτουσιν ἀσπῷ δρασικῶς πρὸς τοὺς πόδας
Καὶ κατὰ μικρὸν καὶ βάθους ὠδηκότος
Καὶ τῆς ξένης κλίμακος ἐξειργασμένης
Οχυδρόμως ἔξεισι πρὸς τοὺς ξυννόμους

Σωθεὶς ὁ σωτὴρ ὑπὸ τῶν σεσωσμένων.
Ἄξιον ἦν καὶ ἔστο θαυμάσαντά σε
Μηδὲν παρελθεῖν ἔ προσήκοντ᾽ λόγῳ,
Καὶ γάρ τινος βάλλοντ᾽ αὐτὸν τοξότης
Καὶ τῷ σχασμῷ συγκινοῦντ᾽ τ᾽ τόνου,
Αὐτὸς θεωρῶν τὰς βολὰς ἀντιστέφει
Καὶ πήγνυσι τὸ σῶμα δίκην ἀσπίδ᾽.
Ἐν τῇ συνάρσει τῶν μελῶν ἐσφιγμένον.
Ἀλλ᾽ ὦ δικαστὰ τῶν σοφῶν πάντων λόγων
Καὶ νῦ καθαρὲ τῶν ψυχῶν ἐπιστάτα,
Καὶ τῶν ὑπὸ γῆς δυσμενῶν ἀντιστάτα
Καὶ τῶν παρ᾽ ἡμῖν εἰσφορῶν ζυγοστάτα
Καὶ τῆς Φυσικῆς μυστικῆς χοροστάτα
Καὶ τῆς καθ᾽ ἡμᾶς Φύσεως πρωτοστάτα
Καὶ Φῶς ἐναργῶς ἐξελέγχον τὰς Φύσεις
Καὶ πῦρ δαπανῶν τῆς ψυχῆς μυστὰς πόνους
Ὦ γλυκύτης ἄῤῥητε καὶ θυμηδία
Καὶ τερπνότης ἄφραστε καὶ καταρχία
Νικῶσα καὶ κρύπτουσα πᾶν λόγου θέν᾽
Ὦ πάντα κινῶν εἰς θεῦ δόξαν σόμα
Καὶ γλῶττα λαμπρὰ καὶ θεόφθογγε Φιλέδη
Καὶ σῶμα καινῶν δεκτικὸν χαρισμάτων,
Καὶ πνεῦμα κοινὸν εἰς πνοῆς λειτουργίαν
Ὦ κόσμε τῆς γῆς, τῆς Φυλῆς τῆς ἀξίας
Τῆς πορφυρίδ᾽, τῆς γονῆς, τῆς ἱερίας
Τῆς ἔ στέφους χάρτ᾽, ὡς καὶ ἔ θρόνου
Τῆς ἔ βίου πλάστιγγ᾽ ὡς καὶ ἔ τρόπου,
Τῆς ἔ λόγου σάλπιγγ᾽, ὡς καὶ ἔ κράτους.
Σὲ πάντες ἁπλῶς ἀγνοοῦμεν τῷ Φύσιν
Τὸ γὰρ ἀκατάληπτόν ἐσί σοι Φύσις
Θεοῦτι μικρὸν τῷ κατ᾽ ἄνθρωπον Φύσιν
Πῶς δ᾽ ἂν βλέπειν γένοιτο καινθάρων γένη
Τὸν ἀετὸν, τ᾽ Φελικάδη, τ᾽ μέγαν;
Τί δ᾽ ἂν ψοφεῖν δύναιντο καὶ πιθηκίδες,
Οταν βρυχηθμῶν ἐξερεύγεται κτύπους
Λεὼν ἐπ᾽ αὐτὰς ἐκδραμὼν τῆς παστάδ᾽.

Η μαγ-

Η μαγίδων ὅμιλος εἰ κῆτος βλέποι
Τέμνον τὸ ῥεῦμα τοῖς πτεροῖς τοῖς ἐνδρόσους
Ὁ φιλοπαίσης ψαλμικῶς ἔρπει δρακων.
Σὺ μετεωρίζων εὐμόρως πάντας βλέπεις,
Καὶ γίνεται τὸ βλέμμα τοῖς κακυμένοις
Σαφὴς γλυκασμὸς καὶ θεόβλυστος δρόσος.
Ὅταν δὲ πῶς σὴν χεῖρα κωφῆς ὀξέως
Καὶ τὰς ἐν ἡμῖν συμφορὰς ἀνατρέπῃς
Ἐκ τῆς ἐρυθρᾶς τῶν γραφῶν πανοπλίας
Ἐντεῦθα πολλὰς τὰς δερυκτήτους ἄγεις
Ὡς καὶ πρόδηλόν ἐστι κἂν μηδεὶς λέγῃ,
Κρατεῖ δὲ πάντως εἰ θελήσει καὶ λίθος,
Ὡς σὺ καθαρῶς σκευικὰς πᾶσαν φύσιν
Ἡμεῖς δὲ παταγοῦμεν ὥσπερ ἀγέλαι
Πτηνῶν, Βασιλεῦ, ζῆτο δὴ τῶν ἐμψύχων
Ὅταν ὀρῶμεν ἀπὸ γῆς μετάρσιον
Ταῖς τῶν φρενῶν πτέρυξιν ἐσκιασμένον
Τὸν ἀετόν σε τ' θεόπτην ζ' κράτος.
Ἀλλ' εἶγε φασὶ, Βασιλεῦ, τὸ θηρίον
Κἂν τισιν ἴσως πῶς γλυφὴν τῶν ὀστέων,
Πρὸς θρύψιν ἀβρότητος ἁπλήστου τρόπου,
Εἰς τρεῖς ἑκατὸν συντεθέντας ζῆν χρόνους.
Σὺ παντὸς ἐλέφαντος ὀφθέις πλέον,
Βιοὺς δι' ἡμᾶς τῶν ἐτῶν σου τὸν δρόμον.
Ἐχθρὸς δὲ πᾶς ἡ δῆλος ἢ κεκρυμμένος
Πρὸ τῶν ποδῶν σου χὠς βραχὺς γένοιτό σοι,
Θεοῦ τὸ σεπτὸν εὐγενίζοντος κράτος,
Καὶ τῆς ἀληθοῦς ζ' θεοῦ λοχευτείας,
Ἐφ' ἣν βεβαιοῖς τῆς ψυχῆς τὰς ἐλπίδας,
Αὐτοκράτορ μέγιστε ζ' γενοῦς ΛΕΟΝ.

Habeo etiam aliud eodem Phile auctore poëma jambicum, versibus DCCCCLXXVI. dicatum laudibus magni Domestici, Johannis Cantacuzeni, qui postea Imperator CPol. Inscribitur: ἠθοποϊΐα δραματικὴ, πονηθεῖσα τῷ Φιλῇ, καὶ ἐγκωμίων ὑποθέσιν ἔχουσα τῷ λαμπροτάτῳ μεγάλῳ Δομεστικῷ, τῷ χαριτωνύμῳ Φημὶ Καντακυζηνῷ.

νῶ. Colloquuntur inter ſe Νῦς καὶ φιλῆς, Mens & Philes: in medio dialogo inductis etiam Virtutibus Magnum Domeſticum laudantibus, Prudentia, Fortitudine, Juſtitia & Temperantia: tum Veritate, Memoria, Miſericordia, Clementia, Sagacitate, Rectitudine; Continentia & Modeſtia. Proœmium his verſibus abſolvitur:

Τὸ μὲν παρὸν σπούδασμα τῷ βίῳ πρέπον,
Προκείσεται γὰρ τοῖς ἀγαθοῖς τὴν φύσιν
Θαυμαστὸν ἀρχέτυπον ἀνδρὸς ὀλβίου.
Φιλῆς δὲ μέτρειν ἐθέλει πλάτος θέλων,
Ἆρ' οὐκ ἂν εἰς ἔγκλημα λοιφθείη θέσεως;
Πλὴν εἰ σχέσις πέπεικε τολμηρὸς λόγους,
Σοφὸς δικαστὴς οὐ κελεύει ζῆτο θεσέως.
Præſens opus ad vitam oportunum eſt,
Proponet enim bonis
Admirandum felicis hominis exemplar.
Philes vero cœli latitudinem metiri volens
Nonne merito arguatur audacia?
At ſi argumentum paullo majora audere ſcaſit;
Qui ſapit judex non judicabit hoc temeritatis eſſe.

Exſtant præterea jambi XXXII. ad Imperatorem, quibus ſecuritatem poſtulat cum delatus eſſet propter ea quæ in *Chronographia* ſcripſerat, editi Baſileæ 1536. 8. cum Epigrammatis ſacris aliisque poëmatibus Cyri Theodori Prodromi. Τῷ Φιλῇ πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα, ὅτε ἐπὶ χρονογραφίᾳ μεταβληθεὶς ἀπῃτήθη ὅρμον περὶ ἀσφαλείας. Negat autem quicquam ſcripſiſſe ſe quod Imperatori diſplicere poſſet.

Μαρτύρομαι τὸν ἔντα καὶ πρὸ τῶν χρόνων
Τῷ σῷ κατειπεῖν οὐκ ἐτόλμησα κράτος,
Οὐ μὰ τὸ φῶς ἐκεῖνο τῆς ἀφθαρσίας
Εὐνύξατον δὲ καὶ διάπυρον πόθον,
Ἰὸς οἰκέτης ἄμεμπτος εἰσήνεγκά σοι
Καὶ γλῶσσαν αὐτὴν καὶ γραφὰς ἡμετέρας
Ὡς ἂν παντα χῇ διελθεῖν γῆς ἰσχύσῃς
Ταῖς ζῶσι λόγοις πτέρυξιν τὸν πάντα χρόνον
Καὶ γνῶ τὸ μέλλον ἅπαν ἀνθρώπων γένος
Οἵοιον εἶδεν Αὐσονὰ ἐρχην ἥλιος.

Jam-

Jambi XL. ſepulchrales in *Phacraſem* Logothetam, pluribus in fine deperditis editi Græce ab Allatio contra Creyghtonum p. 702. quo loco plures Phacraſes refert, 1) Georgium Phacraſem, equitum Ducem, cujus meminit Cantacuzenus III. 22. Hiſt., 2) Johannem Phacraſem, ad quem Epiſtolæ Gregorii Cyprii Patriarchæ CPol. 3) Phacraſem Logothetam τῶν ἀγελῶν, ſive Præfectum gregi Dominico ad quem Epiſtolæ Maximi Planudæ, 4) Phacraſem qui interfuit Concilio CPol. contra Medienſem & Ancyranum Epiſcopos, 5) Manuelem Cantacuzenum τὸν Φακρασῆ, cujus mentio apud Sguropulum in Concilio Florentino ſect. 8. c. 3. & denique, 6) Matthæum Phacraſem Serrarum Epiſcopum, ad quem Epiſtola Iſidori Archi-Ep. Theſſalonicenſis in Cod. Vaticano MS. Græco 651. p. 236.

In obitum *Georgii Pachymeris* jambi centum, quos idem Allatius Græce vulgavit diatriba de Georgiis p. 373.

Preces *ad Spiritum S.* quibus Cotelerius clauſit Tomum tertium Monumentorum Eccleſiæ Græcæ, hoc etiam loco libenter repetam:

Τὸ Πνεῦμα τὸ ζῶν, ἡ θεόδροσος χύσις,
Ἡ καινοποιὸς καὶ θεόκλητος χάρις,
Τὸ ζωϊκὸν φῶς, ἡ πνοὴ τῶν ἀγγέλων,
Ἡ τῶν ἀγαθῶν ἄφθονος ἰσχορηγία,
Τὸ δημιουργὸν τῶνδε τῶν ὁρωμένων,
Καὶ συναλλικὸν τῶν ἀφανῶν κτισμάτων,
Ἡ πάνσοφος δύναμις, ἡ καινὴ δόσις,
Τὸ τῶν ἐπιστημῶν τε καὶ τεχνῶν κράτος,
Ἐν ᾧ πνέω, ζῶ, φθέγγομαι, χαίρω, γράφω,
Μένοις μεθ' ἡμῶν πανταχοῦ πάντα χρόνον.

Tetraſtichorum in B. Virginem, in Pſalterium, in Naziazenum & Jo. Chryſoſtomum, quæ MSS. occurunt in Bibl. Vindobonenſi, jam ſupra in notis mentionem me facere memini. Sed quidni & ipſe hoc loco ſubjungo quæ mihi ſunt inedita hactenus Philes Epigrammata?

1. Εἰς τοὺς τρεῖς μεγάλους μάρτυρας, ΘΕΟΔΩΡΟΝ, ΔΗΜΗΤΡΙΟΝ καὶ ΓΕΩΡΓΙΟΝ. In trigam SS. Martyrum, Theodorum, Demetrium & Georgium.

Δεκαντοφόνης, γοργόπους, μυροβλήτης,
Ἐκ τῆς ἑῴας, ὁ γλυκὺς στρατηλάτης.

Τῆς γὰρ νοητῆς τέκνον ἐστὶν ἡμέρας,
Ἐξ εὐχαρίτων ἡ Θεοδώρου χάρις,
Μήτηρ γὰρ ἐυκτῶν τῶν Θεῦ δωρημάτων.

2. Εἰς τὸν θυμὸν ΛΙΚΙΝΙΟΥ. In iram Licinii.

Εἰ χαλδαϊκὴν ἔθυμῷ καὶ εἰ φλόγα
Ὁ Λικίνιος κατὰ ἔρατηλάτης,
Καὶ μύριον πῦρ μαγίγων ἀναφλέγει,
Πλὴν ἀλλ' ἐπῆλθεν ἡ συρίζουσα δρόσος.

3. Εἰς ΛΙΚΙΝΙΟΝ, τοῖς ἁγίοις ἀιδίοις ἐνβλέποντα. In Licinium S. Martyris naturæ illudentem.

Τῆς ἀισχύνης ἦλιε, χωρὶς ἀισχύνης,
Τὴν σὴν βλαξ ἐμβάλλουσιν ὀι τῆς ἀισχύνης,
Τῆς μαρτυρικῆς αἰσχύνης τῷ χιτῶνι.
Καὶ πρὸς τὸ ῥῆμα μὴ ῥαγῆς μοι καρδίαν.

4. Εἰς τὸ ἅγιον ἐπὶ τροχοῦ τεινόμενον. In Sanctum Martyrem ſuper Rota extenſum.

Ἐζεκιὴλ ὁ μὼ προφητῶν ἀκρέμων
Ἀφεὶς θεωρῶν τοὺς τροχοὺς τοὺς ἐμπύρους,
Τὸν μαρτυρικὸν, εἰ δοκεῖ, τροχὸν βλέπε,
Καὶ συγκείνας θαύμαζε τὸ τροχηλάτην.

5. Εἰς τὸν διὰ ξίφους τελείωσιν ΝΕΣΤΟΡΟΣ. In Neſtorem Martyrem gladio ſublatum.

Ὡς βαλλικὰς τὰς ἀμοιβὰς λαμβάνεις,
— — Κύδιστε Νέστορ, τῆς σφαγῆς ἐπ' βαρβάρου.
Τῶν μαρτύρων γὰρ τῷ στρατῷ συνεγκρίθης,
Καὶ συμμερίζῃ τὰ σέβη Δημητρίῳ.

6. Εἰς τὸν μυροβλησίαν. In unguentum ex Demetrii ſtillans tumulo.

Τίνος, μέγιστε Σαλαμῶν, κλῆσιν λέγεις
Μύρον κενωθέν; οἶμαι γὰρ Δημητρίου.

Ἐξ ἧ τὸ μύρον ὤχα σανίζον ῥέει,
Τ' αὐτλῶ μὲν. ὑδὶς ἐκκενώσει τὶῳ χάει.

7. Ἐπιτάφιον εἰς Εἰρήνην Βασιλίδα. Epitaphium Irenes Auguſtæ, conjugis Johannis Cantacuzeni.

Εἴ τις νόμος δίδωσι καὶ νεκροῖς λέγειν,
Ἰδὲ βιὸν πέμψασα κἀγὼ τυμβόθεν,
Τὰ κατ' ἐμαυτὴν ἐκδιδάσκω σε ξένε.
Ἐγὼ προῆλθον εὐτυχῶν προπατέρων,
Ἀρχῆς ἀπάσης δυσμικῆς βασιλέων.
Ἰούλιοι Καίσαρες ἐτρέψαντό με,
Καὶ καλλονῆς χάριτες ἐσέψαντό με.
Ῥώμης δ' Ἄναξ κράτιστος Ἀλεξιάδης
Πορφυρογέννης εὐτυχὴς Ἰωάννης,
Ὀρφὴς Κομνηνῶν, εὐθαλὴς Δυκῶν κλάδος,
Πάσης διώκτης ἐθνικῆς φυλαρχίας,
Εἰς ἔννομον σύζευξιν ἡρμόσατό με.
Ὧι καὶ συνεξάρξασα τῆς γῆς Αυσόνων,
Εἰς φῶς προῆγον τέτταρας μὲν υἱέας,
Τῆς προγονικῆς ἐκφυέντας πορφύρας,
Ἰδεῖν ἀγαθὰς, πῦρ πνέοντας εἰς μάχην,
Καὶ τέτταρας δὲ κοσμίας θυγατέρας.
Ὁρῶ δὲ λαμπρὰ τὰ κράτη ξὺν συζύγοις
Νίκας πρὸς αὐγὴν ἡλίου καὶ πρὸς δύσιν.
Νίκας πρὸς ἄρκτον καὶ νοτὸν θερμὸν κλίμα.
Τέλος λιποῦσα τὸ σέφος, τὶῳ πορφύρᾳ,
Τὸ βύσσινον πόρπημα, τὶῳ ἀλυργίδα,
Τὸ τῶν μοναρχῶν ἐσδιδύσκομαι ῥάκος.
Θνήσκω δ' ἐπ' αὐτῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας,
Ἐξοικος ἐκ γῆς Αυσόνων Βασιλίδος.
Κομίζομαι δὲ ναυσολυμένη πάλιν,
Καὶ τὶῳ ἐμὴν ἐνταῦθα πιστεύω κόμην.
Ἀλλὰ πλάσας με καὶ μεταπλάζων πάλιν,
Ὁ τὶῳ κάτω δὸς κοσμικὴν ἐξουσίαν,
Καὶ τὶῳ ἄνω δὸς ἀρετῶν πληρεχίαν.

8. Εἰς

8. Εις τὰς παῖδας τ̃ ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ καὶ Σεβαστοκράτορος Κυρίου ΙΣΑΑΚΟΥ. In filios Sebastocratoris Isaaci Porphyrogeniti.

Ω ζεῦγος υἱῶν φιλτάτων τέκνων φίλων,
Ἐμαῖς προσαγκάλισμα καλὸν ἀγκάλαις,
Ἐμοῖς ὑπερψέλισμα τερπνὸν ὠτίοις,
Οσον πλύνοις με τῇ ῥοῇ τῶν δακρύων;
Οσον τεφροῖς με τῇ καμίνῳ τῶν πόνων;
Ομῶς προφανὲν καὶ κρυβὲν, λάμψαν, δύναν.
φαντάζομαί σε τ̃ προσώπῳ τῷ χάρμι,
Αλέξιε σπάραγμα πατρὸς καρδίας,
Καὶ νυξὶ ἐμοὶ πᾶν τῆς ἀλγεινοῦ σέλας,
Κλύειν δοκῶ σε τῶν καλῶν ψελισμάτων,
Ιωάννη καῖ σὺ τῶν ἐμῶν πῦρ ἐγκάτων,
Καὶ πλήττομαι τὰ σπλάγχνα πικρῷ τῷ βέλει,
Ως κρεῖττον ἦν σε μὴ προελθεῖν εἰς βίον.
Ω ζεῦγος υἱῶν τ̃ πατρὸς Ισαακίου,
Μὴ γὰρ προελθὸν ἐκ ἀπελθὸν ἠνίας,
Νῦν δ' ἦλθες, ὤφθης εἰς τὸ αὐγὴν ἡλίου,
Καὶ γῆς σε βυθὸς ἀγκαλίζεται πάλιν,
Εξ ἀγκαλῶν, φεῦ, τῶν ἐμῶν ἀναρπάσας.
Αλλ' ὦ δοτὴρ μοι τ̃ κράτους παντοκράτορ,
Ο μυρίων ἄβυσσον εὐτυχημάτων
Ἐμοὶ πηγαζῶν ἐκ βρέφους καὶ σπαργάνων,
Τῆς κειμένης δὸς ἐ[illegible]θέσθαι δυάδος,
Ως ἂν τὸ βάρος κἀφιεῖς τῆς καρδίας,
Τὴν τῶν πόνων ἄκανθαν ἐξανασπάσας.

9. Εις τ̃ Αβραὰμ ξενίζοντα τὸν ἁγίαν Τριάδα. In Abrahamum SS. Trinitatem hospitio excipientem.

Τί ταῦτα ποιεῖς; βαθυτεῖς Αβραὰμ γέρον;
Ουκ, ἀλλὰ δεῖπνον καὶ τράπεζαν ἀρτύω.
Ο δαιτυμόνων τίς, ᾧ τὸ δεῖπνον ἀρτύεις;
Η Τριὰς αὐτὴ, καὶ θεὸς βλὰν ἐσθίει.

[illegible]

Ου γὰρ ἐρευνῶ τὰς ἀποῤῥήτους λόγους,
Ὡς ἐξερευνᾷ πίστεως τῆς σῆς, γέρον,
Ὡς ἐξερευνᾷ σῆ φιλοξένου βίου,
Καρπὸν γὰρ ἀμφοῖν, καρπὸν εὐφρόνης θύεις.

XVIII. Est mihi præterea in manibus volumen, excusum apud Claudium Chapeletum Paris. 1609. 8. hoc titulo: *POETÆ GRÆCI CHRISTIANI una cum Homericis Centonibus ex sanctorum Patrum operibus collecti, & utraque lingua seorsim editi in usum Gymnasiorum Societatis JEsu.* In hoc volumine præter ὁμηρόκεντρα sive Homericos Centones *Eudociæ*, de quibus dixi lib. 2. cap. 7. continentur:

Fragmenta *Ezechielis* Tragici Poëtæ, ex ejus ἐξαγωγῇ sive eductione populi Israëlitici ex Ægypto, de quo itidem dicere me memini lib. 2. cap. 19.

Fragmenta *Theodoti* ex Poëmate Heroico de Judæis, servata ab Eusebio IX. 4. præparationis Evangelicæ.

Johannis Damasceni Carmina Jambica εἰς τὴν Θεογονίαν, εἰς τὰ Θεοφάνια, εἰς τὴν Πεντηκοστήν, & Precatio versibus Anacreonticis quæ incipit Ἀπὸ βυπαρῶν χειλέων. Huic Iohanni Damasceno ejusque Poëmatis cæterisque scriptis proximo Volumine caput singulare à me destinatum est.

JOANNIS GEOMETRÆ Hymni * quatuor elegiaci in S. Virginem,

* Hosce hymnos in Corpore Poëtarum Græcorum Heroicorum & Elegiacorum etiam utraque lingua vulgatos Genev. 1614. fol. p. 746. primus cum Metaphrasi sua Latina vulgavit & Gregorio XIV. Pontifici dicavit Federicus Morellus, Paris. 1591. 8. Ab eodem A. 1595. 8. in lucem Græce & Latine editus est Johannis Geometræ *Paradisus* sive Epigrammata tetrasticha XCIX. moralis argumenti, & dicta factaque SS. Ascetarum, Achillæ, Agathonis, Apollinis, Antonii, Arsenii, Bessarionis, Carinonis, Esaiæ, Eutropii, Heliodori (al. Isidori) Lucii, Matois, Miltiadis, Pioris, Pittaci, Pityrionis, Simonis, Sisois, Theonis & Zenonis referentia. Johannes Geometra sæpius allegatur Catenis Græcis in Lucam, etiam in Catena aurea Thomæ Aquinatis. Combefisio in Bibl. Concionatoria ante annos DC. vel DCC. vixisse videtur. Jambicam Metaphrasin Canticorum S. Scripturæ à Johanne Geometra non infeliciter concinnatam habuit MS. Leo Allatius, ut ipse narrat de libris Ecclesiasticis Græcorum p. 62. Atque Paraphrasin Cantici Deiparæ legi in Codice Colbertino ad Apollinariani Psalterii calcem, Cangius in glossario Græco annotavit. Similiter in Codice Barocciano 26. Bodlejanæ Bibl. Canticum Mosis à Geometra μεταφρασθὲν ad calcem Apollinaris os-

ginem, cum Metaphraſi Federici Morelli, ſubjectis octo verſibus jambicis, quibus auctor ait ſe unius è SS. Trinitate parentem perfecta Decade, trecentis verſibus (tot enim στίχοι complectuntur illi hymni) celebraſſe, Hexametros autem ut perfectiores imperfectioribus pentametris junxiſſe, ut illi Divinam, hi humanam CHriſti naturam denotarent.

Αἱ τρεῖς ἑκατοντάδες σε τῶν τριῶν ἕνα
Τεκοῦσαν ὑμνέουσι, Μῆτερ, παρθένον,
Θεὸν τέλειον καὶ βροτὸν τίκτες, Κόρη,
Δεκὰς τελεία, καὶ μεγίστη σοι χάρις,
Μέτρῳ μιγέντ' κείττον' τῷ χείρονι.
Καλῷ δὲ κρεῖττον ἓξ τόνῳ πλὼ ἑξάδα,
Χεῖρον δὲ τὸν μείζονα ἐν χώραις δυσί.
Θεῷ τὰ κρείττον, ἓξ βροτῷ τὸ δεύτερον.

Incerti hymnus in B. Deiparam Alphabeticus, ita ut ſinguli verſiculi vocabulis ab eadem litera ſecundum ordinem Alphabeti incipientibus conſtent:

Μέλπωμεν Θεόπαιδα, Θεείκελον, ἀφθορόνυμφην,

Ἄσπι-

curſit. Cæterum χαιρετισμοὶ illi, ſive hymni quatuor in B. Mariam quorum ſingula diſticha à vocabulo χαῖρε incipiunt, exſtant etiam MSS. in Bibl. Vaticana & in Cæſarea, ſubjuncto neſcio cujus in Geometræ laudem ἐγκωμίῳ. Exſtant etiam una cum Epigrammatis variis Jambicis MSta in Codice quem Regi Chriſtianiſſimo dono dedit Antonius Eparchus. Vide Bandurii notas ad Antiquitates CPol. p. 877 & 881. qui Geometram peſſimum poëtam appellat, indigno pro ætate inprimis qua vixit elogio. Ejus Homilias ſive ſermones in Paſſionem CHriſti atque in B. Virginem, alterumque ἔξόδιον ſive προπεμπτήριον in dormitionem Deiparæ, & tertium ad eandem προσφωνητικὸν ſive χαριστήριον evolvit memoratque Allatius de Simeonibus p. 94. 95. 114. In altero teſtatur ſe etiam Apocryphas de Maria narrationes, quæ Evangeliſtarum ſcriptis non adverſarentur, adtexuiſſe. συνείλεκται δὲ καὶ ἡμῖν ἃ μόνον ὅσα παρὰ τῶν Εὐαγγελιστῶν τε καὶ Προφητῶν, ἀλλὰ καὶ ὅσα παρ' αὐτῶν τῶν Ἀποκρύφων ἀνελεξάμεθα, σύμφωνα καὶ ταῦτα δηλαδὴ καὶ ἀκόλουθα τοῖς Εὐαγγελισταῖς καὶ Προφήταις, καὶ τοῖς μεγάλοις καὶ Θεολήπτοις Πατράσι καὶ διδασκάλοις. Εἰσεται δὲ πάντως ἔγε δικαίῳ ἀκροατὴς καὶ κριτής.

Ἄσπορον, ἀγνοτάτην, ἄχραντον, ἀναχτοτόκειον,
Βασιλίδα, βασιληγενέα, βασιληγενέτειραν &c.

Clementis Alexandrini Hymnus in CHriſtum, cum latina Fed. Morelli Metaphraſi.

Senarii Jambici incerto auctore in ejusdem *Clementis* Pædagogum.

Simeonis Metaphraſta Jambi XX. ad eos qui ad ſacram menſam accedere volunt.

Hisce Metaphraſtæ jambis illa collectio Poëtarum Græcorum Chriſtianorum clauditur. Adjunxit autem eidem in meo volumine Bibliopegus, quæ & ipſa hoc loco referam, alia aliorum apoſpasmatia, 1) στίχοι ἀδήλου περὶ τῆς ἁγίας Βαρβάρας. Incerti ſcriptoris *Carmen Jambicum* verſibus LXIV. conſtans, extrema parte mutilum in laudem *S. Barbaræ*, Virginis & Martyris, ex Bibl. Regis Chriſtianiſſimi cum Metaphraſi Latina Jambica Fed. Morelli, qui jambos Græcos vetuſti ſcriptoris in *Alexium* Martyrem & ſocios, & M. Antonii Mureti, Jacobiq; Mauſſaci poëmatia latina in Barbaram cum Græca ſua Metaphraſi ſubjunxit Pariſ. 1614. 8. 2) Anonymi veteris, qui teſtem ſe oculatum perhibet ἔκφρασιν περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις Κυριακῶν Θεμάτων, ſive *deſcriptionem ſitus locorum ſacrorum & rerum memorabilium Hieroſolymæ*, verſibus Politicis CC LX. & *Nicephori Xanthopuli* ἅλωσιν Ἱερουσαλὴμ *excidium Hieroſolymitanum* verſibus jambicis CLVIII. utrumque cum Metaphraſi Latina jambica ejusdem Fed. Morelli, qui præterea proſarium ſcriptum Epiphanii Monachi periegeſim terræ ſanctæ cum verſione ſua addidit, totumque volumen inſcripſit: *Expoſitionem thematum Dominicorum & memorabilium quæ Hieroſolymis ſunt.* Pariſ. 1620. 8. Ex his, Nicephori carmen ab eo tempore recuſum non memini, at ἔκφρασιν illam ſub Perdiccæ nomine συμμίκτοις ſuis inſeruit Allatius, in quibus etiam Epiphanii libellus legitur, ut dixi volumine ſexto p. 705.

XIX. Inter Poëtas Græcos Chriſtianos celebratiſſimus eſt GREGORIUS Nazianzenus, de quo peculiari capite dictum, quemadmodum etiam de JOHANNE DAMASCENO. De THEODORI quoque PRODROMI carminibus ſacris tradere me memini volumine ſexto p. 816. ſeq.

Poëtis Chriſtianis elegantioribus etiam accenſendus venit JO-

ANNES MAUROPUS * Monachus, atque inde Metropolita EV CHAITENSIS ſive *Euchaniæ*, (quæ etiam *Theodoripolis* à Theodor Martyre dicta, cui templum Jo. Zimiſces Imp. condidit, urbs H Ioponti provinciæ in Aſia minori) qui ſcripſiſſe ſe teſtatur .tempor bus Conſtantini Monomachi, Zoës ac Theodoræ, h. e. circa A. 1050. Rogat enim p. 43. CHriſtum, ſut quemadmodum in form ce Babylonica olim tribus juvenibus, ſic etiam in Imperio tribus hiſ adſit ope ſua.

Ἓυτ' ϑ· γὰρ ὥσπερ τοῖς τρισι νεανίαις
Συνὴν τέταρτ' ϑ· ἐν μέσῳ φλογὸς πάλαι,
Οὕτω πάλιν τέταρ[τ' ϑ· ἔσω καὶνϑάδε,
Δροσισμὸς ὑμῖν ἐν βασιλείοις μέσοις.
Τὸν ἡλιόν σε πρῶτα σώζων, καὶ νέμων
Ζωὴν ἄλυπον, εὐτυχῆ, νικηφόρον,
Καλοῖς τε τοῖς σύμπασιν εὐϑηνημένην.
Ἔπειτα ταύτην τὴν σελήνην ϑ' κράτυς
Τὴν κοσμολαμπῆ, καὶ διαπρεπεστάτην,
Τὴν ἀδὲν ἄλλο πλὴν ὁ κέκληται μόνον,
Ζωὴ γὰρ ὄντως ἡ ΖΩΗ ϑ' νῦν βίᾳ,
Τελίτην δέ μοι σύνταξε καὶ τὴν δευτέραν
Τὸ φαιδρὸν ἄστρον ϑ' πανολβίᾳ στέφος
Ἡ τὴν ἐκείνης αὐταδέλφην ἀξίαν
Ὁ παντὸς ἄλλυ μεῖζον εἰς ἐνδοξίαν.

Ad eandem Zoën ac Theodoram referendum carmen p. 44. Εἰς δεσποίνας, quo nec Imperatorem celebrare omittit.

Τὸν εὐγενῆ μὲν, εὐτυχῆ δὲ δεσπότην,
Τὸν εὐτυχῆ μὲν εὐσεβῆ δὲ καὶ πλέον
Τῆς γῆς τὸ ϑαῦμα τ' μέγαν MONOMÁXON,
Ὃν ἡ πρόνοια κοσμικῶν κακῶν λύσιν
Ἔδωξεν ἡμῖν, καὶ καλῶν πάντων βρύσιν.

Adde carmen in Conſtanini Monomachi imaginem ἐν Εὐχ τοις apud Euchaitenſes dedicatam, cum particula Crucis CHriſti p. 4 Pl

* Μαυρόπους idem eſt ac Μελανόπους. Confer Lambecium T. I. p. 149.

Plura in Monomachi laudem p. 23. & 51.* atque in Theodoræ p. 52. Sed Imperatoris obitum deflet p. 54. ſeq. Neque illi tantum & Zoæ ac Theodoræ fuit ſuperſtes, ſed etiam Alexii Comneni attigit Imperium, ſiquidem in jure Græco Romano lib. 3. p. 215. inter Metropolitanos qui Nicolao Patriarcæ CPol. menſe Junio Indict 15. (hoc eſt CHriſti 1092. Alexii Comneni 12.) adſederunt, memoratur ὁ Εὐχαϊτείας Ἰωάννης.

In S. Theophylactum quoque, qui & ipſe Alexii Comneni contigit tempora, extat Epigramma p. 47.

Hujus Johannis *Epigrammata jambica, carminaque* in præcipuorum feſtorum Patrumque pictas in tabulis imagines & hiſtorias, ac de aliis varii generis argumentis prodierunt brevi paginarum 73. libello Græce cura *Matthæi Buſti* Etonenſis, qui verſionem nullam ** addidit, ſed paucas nec indoctas notas ad calcem voluminis adjunxit, Etonæ 1610. 4. iisdem typis quibus Savilii Chryſoſtomus ſub idem tempus deinde fuit expreſſus. Ordinem quem in MSto ſuo Codice reperit, ſubinde immutaſſe ſe Buſtus non diffitetur, quanquam cum Buſti Codice conſpirat quoque Vindobonenſis, de quo Lambecius V. p. 29. cui Etonenſis editio fuit ignota.

Ait Euchaitenſis ſe hæc Carmina velut guſtum quendam dare ex plurimis aliis quæ proſa & verſu ſcripſerit.

Ἐγὼ δὲ τούτων ἐξελὼν μικρὸν τοὺς λόγους
Πολλῶν ἀπ' ἄλλων ἐμμέτρων, οὐκ ἐμμέτρων

* Nonnulla cum *Argoli* Latina verſione refert Allatius de libris Eccleſiaſticis Græcorum p. 97. ubi etiam titulus integrior, εἰς τὸ βιβλίον τῆς διακονίας, τῶν τροπαιοφόρων, pro quo Buſtus tantum edidit: Εἰς τὸν τροπαιοφόρον.

** *Ut minori*, inquit Buſtus, *faſtidio poſſint δι μισιχώτεροι adſpicere, Græce ſolummodo excudendum curavi, neque inſtar Virgiliani Mezentii exanguе & putidum Latinæ verſionis cadaver Græco Poëtæ animato & vivido alligare ſuſtinui: quod quidem dum faciunt nonnulli, præſertim in Poëtis, verendum eſt ne ut quidam è veteribus, cum ignem cremandis mortuorum cadaveribus pollui crederet, graviter commotus Prometheum ad opem ferendam advocaſſe perhibetur, ut ignem quem de cœlo clepſerat, pari furto mortalibus (ſi poſſet) ſubduceret: conſimiliter etiam exiſtat aliquis, qui Typographiæ inventorem ſubinde inclamare velit, ut beneficium hoc ſuum ad noſtri indignos traductum repoſcat ſibi, & ſaltem ad tempus retrahat.*

Μόνος φέρων δίδωμι τοῖς λόγων φίλοις,
Ὡς γεῦμα μικρὸν δαψιλὴς ἀνθοσμίᾳ,
Οἷς ἡδονὴ γένοιτο ταῦτα μετρία,
Κόρῳ δ' ἀπέστω, καὶ μέθη, καὶ ναυτία.

Codicum mendis eluendis ac castigandis laboriosam operam se collocasse refert p. 70.

Καλὴν δεδωκὼς ταῖς βίβλοις ὑπουργίαν
Αὐτὸς πονηρὸν ἀντιλαμβάνω χάριν.
Τῶν μὲν γὰρ ἤδη τὰς νόσους ἰασάμην,
Ἐγὼ δὲ συντέτηκα, καὶ κακῶς ἔχω,
Κόπων τὸ σῶμα συντριβεὶς ἀμετρία.
Ἀλλ' οἱ τρυφῶντες ἐν πόνοις ἀλλοτρίοις
Καὶ ταῖς ἐμαῖς πλέοντες εὐδίαν ζάλαις
Πρὸς κύριον μέμνησθε κεκμηκότος.

Singillatim meminit Menæorum à se recensitorum & emendatorum:

Εἰς τὰ δωρηθέντα Μηναῖα εἰς εὐχαίτα.
Ὑμνῶν ἐπελθὼν ἡμερησίων βίβλους,
Πᾶσαν τε τούτων πλὴν γεραφὴν ἐπιξέσας,
Καὶ χεῖρα, καὶ νῦν, ὡς ἐνὴν κατηρτίσας,
Δῶρον φίλῳ δίδωμι καὶ μάλα πρέπον
Τῷ προσατοῦντι τόπου σεφηφόρῳ
Ὃς ἐνδον οἰκεῖ τῆσδε τῆς Ἐκκλησίας,
Δι' ὃν τύχοιμι τῆς ἀκηράτου βίβλου,
Τῇ χειρὶ δ' πλάσαντος ἐγγεγραμμένος.

Chronographiam scripsisse se, sed ubi ad suam ætatem pervenit abrupisse, ne adulatione deturpare Historiam cogeretur, innuit p. 69.

Ὁ συγγεγραφὼς ψευδὴς μὲν οὐκ εἰρηκέτω.
Ψεύσαιτο μὲν γ' ἂν ἔνγε τοῖς λοιποῖς λόγοις,
Οὕτω φιλούντων τῶν κελευόντων τάδε,
Ὧν τοῖς ἐπαίνοις ἐντρυφῶν τὸ βιβλίον
Ὅμως ἔδοξεν ἐνδεέστερον λέγειν,
Ἐξουσία κρότων γὰρ οὐκ οἶδεν κόρον.
Οὐκοῦν ἀφείσθω ταῦτα τοῖς ἐγκωμίοις,
Ἡ συγγεγραφὴ δὲ μὴ προχωρείτω πλέον.

finis

Οὐκ ἐυφυῶς γὰρ πρὸς τὰ ℈ ψεύδης ἔχει,
Νόμ℈ τε τάυτην ἐκτροπῆς ἀποτρέπει.
Ἐνταῦθα τοίνυν τ̃ δρόμου πάυει τέως,
Ἕως κατ' ἐυθὺ δῷ τις αὐτῇ τὸ τρέχειν.

Epiſcopus & Metropolita creatus eſt invitus, cum contentum parvo, ac libris ſtudiisque unice intentum nihil magis juvaret, quam in illis deliteſcere, & juvenibus inſtituendis porro vacare procul invidia periculis ac curis, quas majorum dignitatum ſplendor ſecum afferre conſvevit.

Ἄλλης, inquit p. 59. τρυφῆς ἥκιστα ποιῦμαι λόγον,
Ἀρκεῖ γὰρ αὐτη ψυχαγωγεῖν πλεῖστα,
Βρύουσα πᾶσαν ἡδονήντε καὶ χάριν.
Πλὴν ἀλλ' ἄγοις ὅτω με, καὶ φέροις, λόγε,
Ἄτρεπτον, ἀκλόνητον, ἑδραιωμένον,
Εἴσω μένοντα τῶν τεταγμένων ὅρων,
Οἷς ἄνθεσι μέλισσαν ἐν βίβλοις τρέφων,
Ὡς τέτιγα δρόσῳ με τοῖς λόγοις τρέφων,
Μόνοις τε πείθων τοῖς παροῦσιν ἐμμένειν,
Καὶ μηδὲν αἰτεῖν ἄλλο πλὴν Σωτηρίαν.

Et p. 64. Καλῶς γεωργήσασα πολλὰς τῶν νέων,
Πάντας γὰρ ὡ τίθημι, μὴ καὶ κομπάσω.
Πλὴν ἀλλὰ πλείστας ἦρεν ἐκ μαθημάτων,
Πλείστοις δὲ καὶ πρὸς ἦθ℈ εἰσηνεγκέ τι,
Οὐ μᾶλλον ἡ παίδευσις εὐτυχεστέρα
Τούτων θείοσιν ἐν λόγοις κομιψευμάτων.
Τούτους ἔγωγε τὰς σοφιωθέντας νέους
Κέρδ℈ μεγιστον τῷ ταλάντῳ προσφέρω.

Eodem in loco innuit ſe ætate provectum & viribus jam deficientibus ad dignitatem Epiſcopalem protractum eſſe. Objicienti enim: χρύψεις δέ σε τ̃ λύχνον ἐν τῇ γωνίᾳ; reſpondet:

Τί τοῦτό φης, ἄνθρωπε; πῶς λαλεῖς λύχνον
Τὸν ὐκ ἔχοντα τὸ προσῆκον φῶς λύχνῳ.
Ἦν λύχν℈. οἶδα, καὶ γὰρ ὐκ ἀρνητέον.
Ἀλλ' εἰς τροφὴν ἔλαγον ἀρκοῦν ὐκ ἔχων

Ἐψυγ.

Ἐψυγμένην δείκνυσι τὴν Θρυαλλίδα,
Ἧς τῷ μαρασμῷ καὶ τὸ ξ φωτὸς σέλας
Ἀμυδρὰ φαῖνον οὐκ ἔχει λαμπηδόνα.
Συναθενεῖ γὰρ καὶ λέγω τῷ σαρκίῳ.
Ὥσπερ παθόσῃ μυστικὸν μέλος λύρα.

Hujus Johannis Euchaitenſis non exiguum nomen inter Melodos Græcos, atque in Eccleſiaſticis Græcorum libris ingenii ejus ac pietatis monumenta occurrunt, è quibus *Canones in feſta SS. Baſilii, Nazianzeni ac Chryſoſtomi* cum verſione ſua publicavit Nic. Rayæus S. I. in diſſ. præliminari ad T. 2. Actor. Sanctorum Junii p. 50--59. & *Canonem in Deiparam* p. 49. ſq. Canonis prioris ἀκροστιχὶς eſt: τελετήλιον φῶς τρεῖς ἀνῆψεν ἡλίους. *Canones in S. Nicolaum* allegat Allatius contra Hottingerum p. 183. De hoc Johanne videndus etiam Tomus I. Act. Sanctorum menſis Junii p. 594. ſeq. in quo p. 615--614. exhibetur ſcripta ab eo *Vita* præceptoris ſui *Dorotheiſ junioris*, Trapezuntii Chiliocomenſis, cum verſione Conradi Janningi S. I. Ex vita S. *Euſebiæ* cujus memoria apud Euchaitenſes colebatur, profert nonnulla idem Allatius lib. de purgatorio p. 754. ſeq. Forte in Catena Corderiana Patrum Græcorum *in Pſalmos*, ubi Johannes allegatur, intelligitur non Chryſoſtomus, qui ſemper in illo opere venit Chryſoſtomi nomine, ſed Euchaitenſis noſter, quem expoſitioni Origenis in Pſalmos adjeciſſe quædam Colomeſius ex Antonii Verderii Catalogo MSS. CPolitanorum annotavit.

De Poëtis Chriſtianis ſacris Græcis & Latinis diſſertatio V.C. Andræ Chriſtiani Eſchenbachii A. 1685. Altdorfii edita & inter ejus diſſertationes Academicas Norimbergiæ 1705. 8. recuſa p. 76. recte memorat inter deperditos *Triphyllium* Epiſcopum quem Svidas teſtatur ſcripſiſſe verſibus jambicis vitam præceptoris ſui Spyridonis Thavmaturgi, Trimithuntis in Cypro Epiſcopi, Conſtantino imperante clari, de quo Surius 12. Dec. & Lambecius VIII. p. 310. Sed quod p. 81. vitam Theclæ carmine deſcriptam à *Baſilio* Seleucienſe ait inter illius opera à Claudio Dausqueio A. 1596. 8. & Pariſiis 1621. fol. cum Gregorii Thaumaturgi & Macarii Alex. operibus, Zonaræque in Epiſtolas Canonicas commentario editam haberi, in eo fallitur. Nam in Dausquei editione vita Theclæ omnino nulla comparet. In editione Pariſienſi exſtat vita Theclæ ſed proſario ſermone à Baſilio Seleu-

Seleucienſi deſcripta duobus libris, quam cum verſione ſua primus Petrus Pantinus Antw. 1608. 4. vulgaverat. Equidem Photius Cod. 168. teſtatur Baſilium hunc καὶ μέτροις etiam versibus Theclæ protomartyris ἔργα καὶ ἄθλα καὶ νικητήρια ἐστεῖναι, neque aſſentior Pantino, qui μετρίως apud Photium legendum ſuſpicatur, ſed vita illa verſibus ſcripta hactenus nondum lucem vidit.

De *Amphilochii*, *Syneſii*, *Coſmæ*, *Marci*, *Simeonis*, *Pſelli* & aliorum Chriſtianorum poëmatis Græcis alibi à me dictum eſt, atque in laudati ſupra mihi Urbani Godfridi Siberi opere, quod propediem in lucem edet de Melodis Græcis, abunde diſſeretur. Igitur hoc caput concludere jam licet, ubi prius quatuor collectiones, in quibus poëtæ Græci veteres junctim excuſi exſtant, paucis recenſuero, quibus proxime ut ſpero quintam cæteris omnibus ampliorem accuratioremque adjungere dabitur, quam poſt præclaram Stephanorum Hiſtoriam, atque Corpus Latinorum Poëtarum Londini nuper vulgatum, laudatiſſimo ſtudio parat vir egregius Michaël Maittaire.

I. *Henrici Stephani* POETÆ GRÆCI PRINCIPES Heroici Carminis, Græcè typis lucluentis, & diligenti ſtudio emendati, Pariſ. 1566. fol. In his Chriſtiani nulli, ſed modo *Homerus*, *Heſiodus*, *Orpheus*, *Callimachus*, *Aratus*, *Nicander*, *Theocritus*, *Moſchus*, *Bion*, *Dionyſius Periegetes*, *Coluthus*, *Tryphiodorus*, *Muſæus*, Sententiæque *Theognidis*, *Phocylidæ*, *Pythagoræ*, *Solonis*, *Tyrtæi*, *Rhiani*, *Naumachii*, *Panyaſidæ*, *Euphorionis*, *Antimachi*, *Lini*, *Mimnermi*.

II. CORPUS POëTARUM GRÆCORUM qui Heroico Carmine ſcripſere, appoſita è regione latina interpretatione proſaica, undique collecta, ſed cujus auctor ab editore neſcio quo conſilio ſemper reticetur, notulisque & Variis Lect. margini adſcriptis cura ac ex recenſione *Jacobi Leſſii*. Genevæ apud Petrum de la Roviere 1606. fol. Poſt dedicationem Leſſii ad Mauritium Haſſiæ Landgravium, ſequuntur aliquot ſcripta in laudem Græcarum literarum, ſcriptorumque Græcorum.

Locus ex Baſilii orat. quam juvenes è Græcorum ſcriptis utilitatem percipiant, & Scipionis Carteromachi Piſtorienſis oratio de laudibus literarum Græcarum.

M. Antonii Antimachi oratio ejusdem argumenti, in Ferrarienſi Gymnaſio olim habita.

Excerpta ex Conr. Heresbachii oratione in commendationem Græcarum literarum.

Hinc jam ipſi Poëtæ ſuccedunt, atque in his iterum Chriſtiani nulli.

Homeri Ilias, Odyſſea, Batrachomyomachia & Hymni XXXII.

p. 445. Heſiodi ἔργα καὶ ἡμέραι. Scutum Herculis & Theogonia.

p. 480. Orphei Argonautica, hymni LXXXVII. & de lapidibus.

p. 535. Callimachi Cyrenæi hymni VI.

p. 552. Callimachi coma Berenices à Catullo latinis verſibus reddita.

p. 554. Epigrammata ejusd. Callimachi XXXI. à Nicod. Friſchlino collecta eum ejusd. Poëtica Metaphraſi.

p. 557. Theocriti Syracuſani Idyllia XXX. & Epigrammata XXII.

p. 605. Moſchi Idyllia VIII.

p. 613. Bionis Smyrnæi Idyllia VI. cum minutis aliis quibusdam poëmatis, & ſyringe, item Simmiæ ſecuri, ovo, ara & alis.

p. 619. Phænomena Arati Solenſis.

p. 637. Nicandri Theriaca Græcè. p. 645. eadem latinis verſibus reddita per Jac. Grevinum Medicum & Philoſophum Pariſienſem. Lectius ait nullam ſe verſionem de verbo ad verbum reperire potuiſſe. Hanc tamen, etſi Poëticam, Nicandri menti ita conſonam eſſe, ut ipſi etiam Ligurino Momo ſatisfacere poſſit.

p. 654. ejudem Nicandri Alexipharmaca Græce & Lat. cum ejusd. Grevini Metaphraſi.

p. 664. Dionyſii Afri Periegeſis.

p. 682. Coluthi Lycopolitæ Thebani de raptu Helenæ liber.

p. 688. Tryphiodori Ægyptii, Ilii ἅλωσις.

p. 704. Theognidis Megarenſis ſententiæ Carmine elegiaco.

p. 722. Phocylidis ποίημα νουθετικόν.

p. 726. Pythagoræ aurea carmina.

p. 727. Ex Solonis elegiis fragmenta.

p. 730. Ex Tyrtæo περὶ τῆς πολεμικῆς ἀρετῆς, elegiaco carmine.

p. 732. Fragmentum ex Rhiano.

p. 733. Ex Naumachio.

p. 734. Panyaſidæ fragmenta. Item breve quoddam ex Antimacho & ex Orpheo nonnulla.

p. 736. Ex Lino.

Ibi-

Ibid. ex Mimermo fragmenta Verſibus Elegiacis.
p. 737. Procli Lycii hymni IV.
T. 2. Apollonii Argonauticon libri IV.
p. 87. Oppiani Cynegeticon libri totidem & Halieuticon libri quinque.
p. 137. Coluthi Smyrnæi (Quinti Calabri) paralipomenon ab Homemero libri XIV.
p. 307, Nonni Panopolitæ Dionyſiacon libri XLVIII.

III. CORPUS POETARUM GRÆCORUM Tragicorum, Comicorum, Lyricorum, Gnomicorum, Epigrammatariorum appoſita è regione Latina interpretatione. Genevæ apud eundem Petrum de la Roviere 1614. fol. in quibus pauci quidam Chriſtiani.

Tom. 1. Sophoclis tragœdiæ VII. Ajax flagellifer, Electra, Oedipus Tyrannus, Antigone, Oedipus Coloneus, Trachiniæ, Philoctetes.
p. 175. Euripidis Tragœdiæ XIX. Hecuba, Oreſtes, Phœniſſæ, Medea, Hippolytus, Alceſtis, Andromache, ἱκέτιδες ſive ſupplices, Iphygenia in Aulide, Iphigenia in Tauris. Rheſus, Troades, Bacchæ, Cyclops, Heraculidæ, Jon, Herules furens, Electra & Danaës prologus cum verſione Guil. Canteri.
p. 598. Æſchyli tragœdiæ VII. Prometheus δεσμώτης ſ. vinctus, ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις, Perſæ, Agamennon, χοηφόροι, Eumenides & Supplices.
p. 719. Ariſtophanis Comœdiæ XI. Plutus, Nubes, Ranæ, Equites, Ἀχαρνεῖς, Veſpæ, Aves, Pax, Ἐκκλησιάζουσαι, Θεσμοφοριάζουσαι, Lyſiſtrata, ſingula cum Florentis Chriſtiani Metaphraſi, vel cum verſione Andreæ Divi.
p. 1017. Ezechielis Iſagoges fragmenta.
Lycophronis Alexandra hic non comparet ſed T. 2. p. 138. ſeq.
Tom. 2. Pindari Thebani Olympionicæ, Pythionicæ, Nemeonicæ Iſthmionicæ.
Hinc ſequuntur Lyricorum fragmenta Alcæi p. 94. Sapphus p. 96.
Steſichori p. 99. Ibyci p. 100. Anacreontis ibid. Bacchylidis p. 137.
Fragmenta Simonidis vario carminis genere p. 121. & p. 125. carmen

ejus in mulieres exhibetur cum metaphrasi Poëtica Georgii Buchanani.

Alcmanis p. 130. Archilochi p. 131. Melanippidæ p. 133. Teleſtæ p. 134. Pratini. ibid.

Σκόλιον Ariſtotelis, & ſcoliorum Timocreontis & Hybriæ Cretenſis fragmenta p. 135. Erinnæ Lesbiæ ode in laudem Romæ. ibid. Alphæi Mytilenæi Phalæci p. 136. Juliani, Theocriti & alius auctoris Anacreontica poëmatia ibid. ſeq.

pag. 138. Lycophronis Caſſandra cum argumento & verſione Guil. Canteri.

p. 162. Syneſii hymni X.

p. 185. Gregorii Nazianzeni odæ IV.

p. 189. Joh. Damaſceni hymnus in Theogoniam: crambe bis cocta p. 737. ubi p. 739. ſequitur etiam ejusdem Εἰς τὰ Θεοφάνια & p. 741. Εἰς τὴν πεντηκοστήν item p. 743. precatio verſibus Anacreonticis.

p. 139. MAXIMI MARGUNII, Sec. XVI. Epiſcopi Cytherorum Hymni Anacreontici IX.

p. 209. Orationis Dominicæ & Pſalmi XXIV. Metaphraſes Anacreontico carmine Græco Matthiæ Bergii, & Thomæ Golneri & Latino Conr. Rittershuſii.

p. 210. Philes Jambi de animalium proprietate & p. 237. auctarium Joach. Camerarii.

p. 241. Georgii Piſidæ ἑξαήμερον & de vanitate vitæ cum verſione Fed. Morelli. Fragmenta ex Svida & aliis p. 273.

p. 275. Joh. Tzetzæ XIII. Chiliades Hiſtoriarum verſibus Politicis cum verſione Pauli Laciſii Veronenſis. Ejusdem Tzetzæ quædam p. 486. ſeq.

p. 494. Anthologia Vett. Epigrammatum VII. libris cum verſione proſaica Eilhardi Lubini.

p. 746. Hymni IV. Ioh. Geometræ in Mariam Θεοτόκον.

p. 751. Clementis Alex. hymnus in CHriſtum, cum Fed. Morelli verſione.

p. 773. Simeonis Metaphraſtæ & alius cujusdam jambi.

QUARTA collectio ſolis Poëtis Chriſtianis conſtans occurrit in Appendice Bibliothecæ Patrum per Marinum de la Bigne, Pariſ. A. 1634.

&

& in Tomo XIV. editionis A. 1654. fol. ubi Græce & Latine exſtant *Sibyllinorum Oraculorum* libri VIII. cum præfatione Marci Antimachi & aliis Sibyllinis, aliisque oraculis ex omni antiquitate collectis per Johannem Opſopœum, ex editione Pariſ. 1599. 8. De Sibyllinis eorumque editionibus cæteris, dixi lib. I.

Homerici Centones, *Eudocia* Auguſtæ ſive *Pelagii* Patricii, ex editione Pariſ. 1609. 8.

Ezechielis Tragici fragmenta.

Apollinaris Metaphraſis Pſalterii Davidici, ex editione Johannis Benenati Pariſ. 1580. 8.

Nonni Panopolitæ Metaphraſis Evangelii Johannis, ex editione Ingolſtad. 1614. 8.

Georgii Piſidæ de Mundi Opificio, & de Vanitate Vitæ, ex editione Federici Morelli, Pariſ. 1584. 4.

Jo. Geometræ hymni varii, ex ejusd. Morelli editione, Pariſ. 1595. 8.

CAPUT XVII.

De Catenis Patrum Græcorum in S. Scripturæ Libros.

Catenarum in S. Scriptura ratio & elogium. 1. Catena in Pentateuchum à Franciſco Zephyro latine verſa, Græce MS. in Bibl. Tigurina. 2. Catena in Cantica V. & N. T. ibid. *Catena Aloyſii Lipomanni in Geneſin & Exodum. 3. Procopii Gazæi in Octateuchum & cæteros libros Hiſtoricos V. T. & in Proverbia, Canticum & Eſaiam. 4. Catena quædam MSS. 5. Catena Olympiodori ac Niceta in Jobum, Latine ac Græce & Latine edita. 6. Catena in Pſalmos Dan. Barbari & Aloyſii Lipomanni & quam utraque Lingua vulgavit Balthaſar Corderius. 7. Catena MSS. in Pſalmos & alios libros V. T. 7. Catena in Proverbia edita Latine à Theodoro Peltano. 8. In Canticum à Zino, Meurſioque. 9. Catenæ MSS. in Eſaiam, Jo. Drungarii, Andreæ Presbyteri aliaque. 10. Catena in Matthæum duplex Græce & Latine edita à Corderio. 11. Alia MS. in Matthæum & Lucam Macarii Chryſocephali. 12. De Tito Boſtrenſi ac Victore Antiocheno. 13. Catena in Marcum quam utraque lingua vulgavit Petrus Poſſinus. 13. In Lu-*

cam Latine publicata à Corderio. 14. In Johannem Latine. 15. Catena aurea Thomæ Aquinatis in qu Theophylactus & Euthymius in quatuor Evangeliſ ibid. Oecumenius in Acta, Epiſtolas Pauli & Cat & Andreæ in Apocalypſin. 19. Aliæ quedam Cate les ex recentioribus S. Scripturæ interpretibus Catem aliorum 21.

I.

NEmo eſt paullo humanior, quem fugiat, lis obtinuiſſe morem ad illuſtrandos egregia ſeligere ex præſtantiſſimis vet ribus, non modo illis, qui ex inſtitu expoſuerunt, ſed etiam aliis omnis g ribus ſuis obiter aliquid ad lucem Divinis ſcripti ſperſiſſent. Atque ſi, quod ait Heſiodus, ſapier quod opus ſit, ipſi veniat in mentem: proxime terius bene inventis obtemperat atque utitur: P cum inter interpretes ſacrarum literarum priſcos Chryſoſtomo, Theodoreto paucisque aliis merito ita ut hi præclaris ſacras literas commentariis illum certe aſſignabimus contextoribus de quibus jam narum: hi enim laudata induſtria ex illis excerpſe nenda & in uſum vertenda ſacra oracula inprimis tur. Tantoque magis hi doctis placent ac proba modo ex vaſtis voluminibus commentariorum e rem faciunt, conati ſunt delibare, atque plurium vi ſenſa ſuccincte cognoſcenda & induſtriæ illorum fr capiendum lectoribus offerunt, ſed etiam quod ſcriptis antiquis amiſſis quidem ac deperditis, ex modi ſervatum Catenis, nihil omnino ad noſtra veniſſet. *Catena* autem vocabulo primus ni fallor Latinis Thomas Aquinas eſt, nam Græci quidem vocant Ἐπιτομὰς ἑρμηνειῶν, ut apud Lambecium Il νείαν συνεχγνιωθεῖσαν ſive ἐξήγησιν συλλεγεῖσαν ἐκ δι Non abſurde autem Catenæ vocabulum hiſce S quoniam ut Catena ex pluribus conſtat annulis int

illæ expoſitionem Librorum ſacrorum ex plurimum ſcriptorum cogitatis contextam offerunt. Forte etiam ut apud Dionem Chryſoſtomum, Charidemus vitam humanam confert cum Catena † in qua proſpera ex adverſis & adverſa viciſſim ex proſperis ſuſpenſa connectuntur, ita etiam in hiſce συναγωγαῖς non omnia ſemper æque ſunt ſelecta, ſed præclaris plerisque & obſervatu digniſſimis adduntur interdum trita quædam ac vulgatiora. Ne dicam de deſcriptorum vitiis * editorumve hallucinationibus, qui expoſitiones quasdam ſubinde aliis quam quibus debebant auctoribus adſcripſere, vel in Codices minus accuratos aut integros inciderunt. Ut autem Catenarum quæ exſtant notitia ordine à me tradatur, ſeriem librorum S. Scripturæ quos illa illuſtrandos in ſe ſuſceperunt ſequi inſtitui.

II. *In Pentateuchum*, ſive obſcuriora modo potius Pentateuchi loca Catenam ex antiquis excerptam Græcorum Theologis nescio in qua Bibliotheca Græce reperit *Franciſcus Zephyrus* Florentinus, vertitque latine A. 1546. ſed non integram ut ipſe in præfat. teſtatur. *Si cui ſtudioſo*, inquit *rerum Græcarum, videar in hac mea traductione præteriiſſe nonnulla, ſciat id me conſulto feciſſe, aut quia ſupervacanea viderentur, aut in alios ſenſus diſtorta.* Græce hæc Catena occurrit in Bibl. Reipublicæ Tigurinæ, quo Codice uſus Jo. Caſpar Svicerus in theſauro ſuo Eccleſiaſtico voce προσκυνέω & alibi, atque in Obſervationibus ſacris p. 60. 286. Zephyri latina verſio Franciſco Soderino Clerico Apoſtolico dicata lucem vidit Florent. 1547. recuſa Coloniæ 1572. 8. ſubjunctam habens Catenam alteram *in Cantica & Novi Teſtamenti* ex verſione *Antonii Caraffæ*, Patav. 1564. 4. edita quæ incipit p. 226.

Nomina Scriptorum, qui in Catena ad Pentateuchum & ad Cantica Vet. & Novi Teſtamenti memorantur.

ACacius pag. 7. b. 9. b. 14. b. 41. 69. b. 76. 78. b. 85. b. 136. b. 189. Ægytii Geometræ. 59. b.

Apocryphus liber 225. *Eſt quidem in Apocrypho Myſticoque Codice* (forte ** in parva Geneſi) *legere, ubi de creatis rebus ſubtilius agitur, nubem lucidam, quo tempore mortuus eſt Moſes, locum ſepulchri complexam*

† Dio Chryſoſt. Orat. XXX. p. 303.

* Nonnulla notavit Cotelerius paſſim in notis ad T. 3. monumentor. Eccleſiæ Græcæ.

** Hic locus addendus aliis pluribus quæ retuli in Codice Pſeudepigrapho Veteris Teſt. cap. C. XLII.

Nugas genethliacas Chaldæorum neque Pythagoras, neque
que ipſe etiam Plato nec Stoici admiſerunt. 18. b.
Clemens (Alex.) 146.
Crates. 18. b.
Cyrillus. 25. 75. b. 87. 80. b. 90. b. 91. 98. b. 110. b. 118. b. 120
138. 141. 143. a. b. 146. b. 157. 176. b. 184. b. 186. b. 19
192. b. 195. b. 197. 199. a. b. 203. b. 205. b. 207. 214.
226. b. 233. 251. b. 253. b. 254. a. b. 257. 258. b. 259.
261. 262. 263. b. 264. b. 270. 271. 275. b. 277. 278. b.
Diodorus (Tarſenſis.) 2. 7. 12. 19. 21. 29. b. 36. b. 42. 43. 50.
58. b. 61. b. 64. b. 65. b. 66. 67. 68. b. 71. 74. b. 80. 81. b
90. a. b. 94. 95. b. 102. b. 109. 111. b. 115. b. 117. 119. 1
141. b. 143. b. 144. 157. 171. b. 193. b. 209.
Didymus 59. b. 250. 255. b.
Ephræm. 53.
Epiphanius. 133. 134. b.
Eudoxius Philoſophus. 280. 287. b. 288.
Eunomius. vide Arius.
Euſebius Cæſareenſis. 25. 76. 84. 87. 98. b. 109. b. 122. 184. 2
263. 266. 267. 269. b. 270. b. 271. b. 277. a. b.
Euſtathius (Antiochenus.) 86. b. 92.
Gennadius. 2. b. 6. 10. 12. b. 19. 20. b. 22. 25. b. 42. b. 43. 44.
51. 56. b. 57. b. 61. 70. b. 75. 81. 83. 86. 89. 90. b. 93. b.
103. 106. b. 145. b. 272. b.
Gregorius Nazianzenus. 25. b. 40. 102. b. 154. b. 199.

Hebræi Codices. 67. b. 71. 73. b. 79,
Heſychius Hieroſol. 253. 258. 272. b. 273. b.
Hippolytus Rom. 292.
Joannes Chryſoſtomus. 16. b. 25. 36. 37. b. 70. 121. 200. 211. b. 236. 280.
Joſephus 55. b. 124. b. 133. b. 146. 147. 192. octavo Hiſtoriarum. 80. b. legis morumque patriorum peritiſſimus. 214. b.
Irenæus. 218. b.
Iſidorus (Peluſiota) 32. b. 93. 178. in Epiſt. ad Greg. 116. b.
Iſocrates Demonico præcipiens. 178. b.
Juſtinus Martyr. 177.
Manichæi 10.
Marcion hæreticus. 48.
Nicolaus presbyter 252. b. 254. a. b.
Nilus 215. in MS. quod. in editis Origeni tribuitur.
Origenes 4. b. 59. 73: b. 76. b. 123. 124. 157. b. 162. b. 189. 202. b.
Philo Epiſcopus (Carpathius) 77. 82. b. 83.
Philo 141. 187. b. 196- 205. 206. b. Hebræus. 75. 82. b. 124. b. 142. b. 150. b. de ſynonymis Hebræorum in Hiſtoria ſua ſæpius meminit. 92.
Phyſici. 153. b.
Plato. 6. 18. b.
Porphyrius 38. b.
Proclus in Timæum 9. in Parmenidem. 191.
Pythagoras. 18. b.
Samaritani 119. 219.
Severianus 2. 3. 4. 16. a. b. 17. b. 24. 37. b. 41. 46. b. 57. 143. b. 146. b 183. b. 188. b. 204. b. 207. b. 212. 215. b.
S. S. 34. 45. b.
Severus 291. Antiochenus 245. 249. b. 258. 269. b. contra Grammaticum (Joh. Philoponum) 253.
Severi Epiſtola ad Johannem tribunum. 225. ad Comitem. 269. b. 264. b.
Stephanus 259.
Stoici 18. b.

Symmachus. 59. 49. b. 42. b. 109. 124. b. 133. b. 141. 209. 269. b. 265. b.
Syrus Codex. 75.
Svri & Hebræi non habent Canticum trium puerorum. 287.
Theodoretus I. b. 2. b. & in Pentateuch. ſingulis fere paginis. In Canticum Hannæ 249. b. 251. & in Orationem Eſaiæ 259. b. 261. 262. 263. a. b. 264. 266. a. b. 268. 269. 270. b. 272. in Preces Jonæ 273. b. 274. b. 275. b. Ezechiæ 276. b. 277. b. 278. 79. b.
Theodorus Heracleenſis 35. b. 261. b. 268. 275. b.
Theodotio. 42. b. 124. b. 269. b. 270. 265. b. 259. b.
Theologus. 154. b. Supra Greeorius Naz.
Addita etiam ſunt è *Rabbi Moyſe* (puto ab interprete, ut quæ de Latinis Codicibus habet p. 51. b.) pag. 5. b. 44. 53. 92. b. 138. b. 139. 161.
Rabbi Moſes libro de æquivocis. 60. tertio æquivocorum ex arcanis Zabiorum Chaldæorumque monumentis 73.

III. Veterum ſtudium imitatus, atque antiqua Catena Græca MSta uſus, *Aloyſius Lipomannus*, Epiſcopus Methonenſis, & Coadjutor Veronenſis, editis Sanctorum vitis * celebratiſſimus condidit *Catenam in Geneſin & Exodum*, ex auctoribus Eccleſiaſticis plus minus ſexaginta

* Opus de Vitis ſanctorum ab *Aloyſio Lipomanno*, Veronenſi deinde Epiſcopo curatum, & è Græco verſas Latine exhibens conſtat octo tomis editis Romæ in quarto. Tomus I. A. 1551. prodiit & libris quatuor Vitas 163. complectitur. Tomus II. A. 1553. vulgatus continet vitas 225. Tomus III. qui A. 1554. lucem vidit, tribus conſtat Patribus, exquibus prima habet vitas nonnullas, altera Palladii Hiſtoriam Lauſiacam è Græco verſam, tertia Gregorium de miraculis Martyrum S. Juliani & S. Martini Epiſcopi. Tomus IV. eodem anno 1554. in lucem datus Vitas exhibet 270. Tomus V. A. 1556. Tomus VI. & VII. A. 1558. paullo ante Aloyſii mortem publicati vitas ex Simeonis Metaphraſtæ Codicibus Græcis Bibl. Vaticanæ, Venetæ & Cryptæ Ferratæ latine verſas, continent, tomus quintus quidem menſes Novembrem, Decembrem, Januarium & Februarium verſa à Gentiano Herveto: Tomus ſextus Majum, Junium, Julium, Auguſtum, Septembrem & Octobrem ex interpretatione Guil. Sirleti, & Tomus ſeptimus Martium & Aprilem ex Franciſci Zini & ejusdem Sirleti verſione: ſubjuncto prato Spiritali Joannis Moſchi. Tomum denique octavum A. 1560. Aloyſio jam defuncto vulgavit propinquus ejus Hieronymus Lipomannus. Lipomannum ſecutus *Laur. Surius* eſt, cujus notæ vitæ ſanctorum Orientis & Occiden-

xaginta, iisque partim Græcis partim Latinis connexam. In Geneſin, Pariſ. 1546. in Exodum ibid. 1550. fol. quam utramque editionem præ manibus jam habeo. Utraque recuſa Lugduni 1657. fol.

Scriptores è quibus Catena à Lipomanno in Geneſin excerpta eſt.

ACacius.
Alcuinus qui & *Albinus.*
Ambroſius.
Apollinaris Epiſcopus Hierapol.
Apollinaris alter.
Auguſtinus.
Baſilius.
Beda.
Bernardus.
Cajetanus.
Caſſianus. *
Chryſoſtomus.
Cyrillus Alex.
Didymus.
Diodorus.
Ephræm.
Epiphanius.
Eucherius.
Euſebius Cæſareenſis.
Euſebius Emeſenus.
Euſtathius Antiochenus.
Gennadius.
Gloſſa ſeu ipſius Catenæ auctor.
Gloſſa interlinearis.
Gloſſa Ordinaria.
Gloſſa Græca.
Græcus incertus auctor.
Gratianus.
Gregorius Naz.
Gregorius Nyſſenus.
Gregorius Papa.
Hieronymus.
Hilarius.
HippolytusRomæ.
Hugo de S. Victore.

tis, ſed ut comtiores prodirent paſſim ab ipſo, quod dolendum, interpolatæ. Prima editio A. 1569. fol. Coloniæ ſex Voluminibus, recuſa Venet. 1581. fol. cui in altera Colonienſi ejusdem Anni tomus ſeptimus à Jacobo Moſandro, Carthuſienſi Monacho acceſſit. Sed longe præferenda editio Colonienſis tertia A. 1617. in qua & Moſandri ſupplementum ſuo loco inſertum, & alia plura acceſſerunt. Poſt Surium denique majore induſtria ex *Heriberti Roſweidi* conſilio in Actis Sanctorum colligendis uſi ſunt Jeſuitæ Antvverpienſes *Johannes Bollandus*, *Godfridus Henſchenius*, *Daniel Papebrochius*, *Franciſcus Baërtius*, *Conradus Janningus* & *Franciſcus Rayanus*, à quibus Tomus primus Januarii prodiit A. 1643. tomus quintus Junii (poſtremus ex illis qui hactenus lucem viderunt, & totius operis vigeſimus tertius) A. 1711. Antvverpiæ, fol. De Lipomanno videndus Andreas du Sauſſay in continuatione Bellarmini de Scriptoribus Eccleſiaſticis, Antonius Teiſſerius in elogiis Thuaneis, & Elias du Pin in Bibliotheca Scriptorum Eccleſ. T. XVI. p. 29.

* Caſſianus inter Græcos à Lipomanno refertur, quem licet Latine ſcripſiſſe conſtat, non minus tamen conſtat etiam jam olim verſum Græce, & illa lingua lectum ac laudatum antiquis, ut ſupra cap. 14. demonſtravi.

Johannes Damaſcenus.
Irenæus.
Iſidorus Abbas.
Iſidorus Hiſpalenſis.
Iſidorus Peluſiota.
Junilius.
Leo Papa.
Magiſter ſententiarum.
Melito Epiſc. Sardicenſis.
Nicolaus Papa.
Origenes.
Philo Hebræus.
Philo Epiſcopus.
Proſper Aquitanenſis Epiſcopus.
Rabanus Maurus.
Rupertus.
Serapion.
Severianus Gabalorum Epiſc.
Auguſtinus Steuchus, Chiſimenſis Epiſcopus, Bibliothecarius Vaticanus.
Strabus Fuldenſis.
Theodoretus.
Theodorus Mopſveſtiæ.
Theodorus alter.
Theophilus Epiſcopus Alex.
Thomas Aquinas.
Zeno Epiſcopus Veronenſis.

Teſtatur porro Lipomannus in Epiſtola ad Paulum III. ſe ex Bibliotheca Pontificis vetuſtiſſimos Græcos Codices & nunquam typis excuſſos adhibuiſſe, ex iisque non pauca & recondita in hoc volumen ingeſſiſſe, adjutum Baſilii Zanchii, Pergamenſis, ex Ordine Canonicorum regularium, viri eruditiſſimi opera. Mox præfat. ad Lectorem demonſtrat ſe dicta Græcorum (Baſilio, Origene & Chryſoſtomo duntaxat exceptis) ſi non locum ubi quæque tradantur annotaverit, petiiſſe ex antiquiſſimo Apoſtolicæ Bibliothecæ Græco Codice, in quo literæ caducæ fuerint adeo, ut vix legi poſſent.

Scriptores è quibus collecta Catena Lipomanni in Exodum.

ACacius
Alcuinus.
Ambroſius.
Antonius Abbas.
Athanaſius.
Auguſtinus.
Auctor *MS. Catenæ.
Græcus incertus Auctor.
Baſilius.
Beda.
Bernardus.
Cajetanus.
Collationes Patrum.
Cyprianus.

Cyril-

* *Scias*, inquit Lipomannus, *quod & in Geneſi admonuimus*, *eum ex Græcis quampiam ſacrorum doctorum ſive loci in quo illa dicit aſſignatione in me-*

Cyrillus.
Diodorus.
Dionyſius Areopagita.
Dionyſius alter.
Epiphanius.
Eucherius.
Euſebius Cæſareenſis.
Euſebius Emeſenus.
Euthymius Monachus Zigabonus.
Gilbertus.
Gillebertus de Hollandia.
Gloſſa interlinearis & Ordinaria.
Gregorius Magnus.
Gregorius Nazianzenus.
Gregorius Nyſſenus.
Guerricus Abbas Igniacenſis.
Hieronymus.
Hilarius.
Hugo de S. Victore.
Joannes Abbas Caſemarii.
Joannes Chryſoſtomus.
Joannes Damaſcenus.
Joſephus.
Irenæus Epiſcopus Lugd.
Irenæus Antiochenus.
Iſidorus Hiſpal. Epiſcopus.
Iſidorus Peluſiota.
Iſychius.
Leo Papa.
Maximus Epiſc. Taurinenſis.
Oecumenius.
Origenes.
Philo Epiſcopus.
Philo Judæus.
Proſper Aquitanenſis Epiſcopus.
Rabanus.
Rupertus.
Severianus.
Severus Antiochenus Epiſc.
Severus alter.
Sixtus Papa.
Strabus.
Synodus ſexta.
Theodoretus.
Thomas Aquinas.
Zeno Veronenſis.

IV. Catenis etiam annumeranda alicui viderantur PROCOPII *Gazæi* circa A. C. 520. clari Commentaria in *Octateuchum, libros Regum & Chronicorum, Proverbia, Canticum Canticorum & Eſaiam*: ex quibus ſola in libros Regum & Chronicorum atque in Eſaiam hactenus Græce & Latine, in Octateuchum Latine prodierunt; in Octateuchum vero & Canticum Græce cum nova verſione & notis jamdudum exſpectamus à meritiſſimo ac ſæpe laudato mihi D. *Godfrid. Olearío*, apud quem illa parata ad prælum jam ante hos duodeviginti annos Lipſiæ in communi patria noſtra videre me memini. Vide ſi placet quæ ſuperiore Volumine ſexto dixi de variis diſſerens Procopiis, lib.

dium afferimus, nos ex Græca Catena Latinos factos, ita ut reperimus, adduxiſſe.

V. cap. 5. p. 258. ſeq. Eqvidem non ſunt hæc Procopii commentaria ita ex variis variorum ῥήσεσι contexta adſcriptis ſingularum auctoribus, quemadmodum in aliis fere Catenis fieri conſvevit: tamen non diffitetur Procopius ſe ſcholia ſua ſive ἐξηγητικὰς σχολὰς aut ἐξηγητικῶν ἐκλογῶν ἐπιτομὴν uti Commentarius in Proverbia in Codice Regis Galliæ MS. 2436. inſcribitur, expluribus antiquioribus collegiſſe, unde etiam Commentarius in Eſaiam inſcribitur: ἐπιτομὴν τῶν εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν καταβεβλημένων διαφόρων ἐξηγήσεων.

Inter Catenas MSS. quæ paſſim in Bibliothecis latent, primo loco memorabo Catenam *in Pentateuchum & in libros Joſue, Judicum & Ruth* quam in Codice XI. Sæculi in Bibl. D. Julii Juſtiniani, Procuratoris S. Marci Venetiis deprehendit Clariſſ. Montfauconus p. 433. Diarii Italici, contextam ex *Acacio* Cæſareenſi, *Baſilio*, Joanne *Chryſoſtomo*, *Cyrillo*, *Didymo*, *Diodoro*, *Ephræmo*, *Epiphanio*, *Gennadio* CPol. *Gregorio* Nyſſeno, *Hippolyto* Romano, *Origene*, *Philone* Epiſcopo, *Serapione* Thmuitano, *Theodoreto* & *Theodoro*.

In Bibl. Cæſarea exſtat Catena *in Geneſin*, memorata Lambecio III. p. 17. in quo laudantur *Philo* Hebræus, *Flavius Joſephus*, *Aquila*, *Symmachus*, *Theodotio*, S. *Irenæus*, S. *Hippolytus*, *Origenes*, *Theodorus* Heracleæ Epiſcopus, *Euſtathius* & *Severus* Antiocheni, *Serapio* Thmueos in Ægypto Epiſc. *Euſebius* Emeſenus, *Acacius* Cæſareenſis, *Diodorus* Tarſenſis, *Apollinaris* Laodicenus, S. *Ephræm* Syrus, *Baſilius*, *Gregorius Naz.* & *Nyſſenus*, *Didymus*, *Theophilus* Alex. *Iſidorus* Peluſiota, *Cyrillus* Alex. & ex cujus ἀπόροις τῆς θείας γραφῆς præfatio præmittitur, *Theodoretus*.

Catena *in Jobum* in Codice Sæculi X., Colbertino 2434. ubi ad ſingula rerum nomina res ipſæ delineantur, atque iconibus exprimuntur, ex qua laudatus Montfauconus p. 191. Diarii Italici affert imaginem Sirenis appictam verbis Jobi XXX. 29. ἀδελφὸς δὲ γέγονα Σειρήνων *frater ſirenum factus ſum*, optimeque convenientem deſcriptioni * Sirenum apud veteres ſcriptores, ut Symmachum lib. 1. Epiſt. 47. qui ſirenas *ſemi volucres puellas* appellat. Similis Catena in Jobum iconibus illuſtrata in Codice 1830. Regis Chriſtianiſſimi, ſcripto A. C. 1361.

* Confer Laur. Begeri Ulyſſem Sirenes prætervectum, & notas ad tabulam Iliacam num. LXIX. Ez. Spanhemium de uſu numiſmatum p. 211. edit. Lond. Nicaſii diſſertationem Pariſ. 1691. editam & Janum Broukhuſium ad Tibullum pag. 362.

1362. De Codice illo Colbertino, atque de Catena ſimili *in Pſalmos* Cod. Reg. 1877. decimo ſcripta ſæculo & præcipua David's antequam regnum obtineret geſta ſeptem in folio tabulis depicta exhibente, idem Montfauconus videndus in Palæographia Græca p. 7.

Liber *Jobi*, *Proverbia*, *Eccleſiaſtes*, *Canticum* & *Liber Sapientiæ* cum Catena ſive commentario ſuccinctiore marginali ex variis collecta ſcriptoribus *Olympiodoro*, *Severo* aliisque Ms. in Bibl. Cæſareæ. Lambec. III. p. 19.

Idem III. p. 26. ſeq. & p. 41. & IV. p. 176. memorat plures Codices MSS. Catenarum & expoſitionum Patrum Græcorum in Pſalmos, in eadem Bibliotheca obvios, & Corderio non viſos. Cæterum è ſcriptoribus è quibus contextas illas Lambecius obſervat, nullus eſt qui non in Corderiana Catena ſæpius allegetur, præter *Olympiodorum*, in Codice XV. laudatum, quo continetur Catena in Pſalmos à Johanne Sambuco tributa *Niceæ* Heracleenſi.

V. Catena *in librum Jobi*, edita primum Latine Lugduni eſt apud Iohannem Stratium A. 1585. 4. & recuſa Venet. 1587. 4. cum variis acceſſionibus * interprete *Paulo Comitolo* S. I. qui Antonio Caraffæ Cardinali, cujus auſpiciis hunc vertendi laborem in ſe ſuſceperat, opus inſcripſit. Editionem Lugdunenſem curavit *Laurentius Cum-Deo*, ** qui in Epiſtola præmiſſa ad Comitolum negat auctorem Catenæ eſſe *Olympiodorum* † Diaconum Alex. uti interpreti ex protheoriis & ampliori-bus Symbolis perſuaſum fuerat, ſed uti ipſe potius fide plurium MSS. Codi-

* De illis acceſſionibus videndus B. D. Thomæ Ittigii liber de Bibliothecis Patrum & Catenis p. 658. ſq. ubi pro *Colonia* legendum *Lugduni*, ut ipſe etiam agnovit p. 578. ubi reprehendit Catalogum Heinſianæ Bibliothecæ in quo p. 36. ex duobus *Paulo Comitolo* & *Laurentio Cum Deo* conflatus eſt unus *Paulus Cum Deo*.

** Idem hic eſt *Laurentius Cum-Deo*, Italus, cujus Bibliotheca Homiliarum & ſermonum priſcorum Eccleſiæ Patrum à *Gerardo Meſano*, Germano Dominicano locupletata, perfecta, editaque eſt Lugduni 1588. fol. ex Juntarum officina, quatuor Voluminibus.

† Hunc Olympiodorum Diaconum Alexandrinum jam ab Anaſtaſio ſub extremum libri VI. Anagogicarum Contemplationum in Hexaëmeron allegari adeoque non juniorem videri ſæculo quinto vel ſexto docet J. Erneſtus Grabe T. 2. ſpicilegii Patrum p. 245. De hoc aliisque Olympiodoris infra ubi commentarios Olympiodori in Ariſtotelem recenſeo, quos Monacho Comitolus tribuere non dubitat.

Codicum oſtendit, †† *Niceta, Heraclea* Ponti in Thr
Metropolitam. *Unum*, inquit, *illud me torſit, quo*
nis auctorem eſſe Olympiodorum, quem tu arbitraris, p
potui. Quare, cum Græcum exemplar ſane quam vetu
& nobiliſſimum Virum Johannem à Sancto Andrea, Ecc
cum exſtare audiviſſem, eum per literas rogavi, mihi
meret. Qui, qui eſt humanitate, ſtatim reſpondit,
Heracleenſis Epiſcopi *nomen inſcriptum: quod non ſ*
cum, quod ſtylus ipſe cum cæteris ejus operibus plane co
terum exemplar Regis Gallorum Bibliotheca, & non pa
ſuntur, idem nomen ſummo cum conſenſu præferant. I
tra in diſſertatione adverſus Laurentium, Vene
Comitolus diſputet) confirmat Codex Vindobon
becius V. p. 62. & antiquioris etiam MSti ſuff
Lambecius p. 64. male Franciſcum Patricium appe
qui Comitoli verſionem pluribus ſcatere hallucin
dit, & ipſe Græca ex Codice antiquiſſimo literi
ulla capitum vocumque diſtinctione in membran
xandria CPoli advectum Cyrillus Lucaris, Patriar
gnæ Britanniæ dono miſerat, deſcripſit & cum n
curatiore, edidit Londini 1637. fol. ſubjecto libro
ſione LXX. Senum deſcripto στιχηρῶς, quem ſepara
ſtea Johannes Terentius. Friſius, Franekeræ 1663.
paralipomenis de Scriptoribus Eccleſiaſticis credin
Valentini Pſalmos memorat Origenes in Catena
tolo Latine verſa p. 343. editionis Venetæ. Q
na à Patricio Junio edita inceſſum quæras. Sed hoc
ras in Catena verſa à Comitolo, in cujus editi
verba Iob. XLI. 10. *de ore ejus lampades procedun*
237. Origenem dicentem; *ſi quando ſermonem aur*
ne pietatis ſpecie tectum, ſed Opifici calumniam inferent
cionis, Valentini, Baſilidis *ſententias impias ac nef*
tunc etiam cernes ex ore horum carbones, torresque for
habet editio Patricii Iunii p. 590. niſi quod in
ut credo, culpa pro Marcione Marciani nome

†† De hoc aliisque Nicetis dixi volumine ſuperiore ſexto p.

Εσποτε ἤκουσας λόγῳ προφάσει χειστιανισμοῦ κατηγορῆ τοῦ δημιουργοῦ, φέρε εἰπεῖν πρεσβεύοντος τὰ Μαρκίωνος, τὰ Ουαλεντίνου, τὰ Βασιλείδου, - - ὄψει ὅτι ἐκ τόματος τῶν τοιούτων ἐξέρχονται ἅλοι. Verius eſt Junianam editionem non modo accuratiorem multo ſed & paſſim locupletiorem eſſe verſione Comitoliana.

Index Scriptorum in Catena ad Jobum laudatorum, ad paginas edit. Junianæ.

Apollinaris 36. 66. 70. 71. 77. 92. 126. 554.
Aquila 4. 13. 41. 71. 120. 140. 153. 157. 171. bis. 190. 200. 207. 219. 253. 255. 258. 268. 270. 272. 277. 279. 285. 290. 298. 299. 300. 325. 326. 337. 346. 349. 355. 356. 361. 364. 368. 384. 394. 395. 411. 414. 417. 424. 433. 434. 437. 441 456. 465. 469. 495. 498. 502. 527. 528. 532. 533. 541. 559. bis. 560. 577. 581. 587. 595. 602. 607. librum Jobi ibi finit, ubi textus Hebraicus 611.
Ariani 12.
Athanaſius 11. 26. 104. 149. 577. 588.
Baſilides hæreticus 590.
Baſilius 7. 10. 19. 32. 49. 55. 61. 78. 89. 93. 129. 211. 541. 558. 604. 608.
Jo. Chryſoſtomus procem. & in opere ipſo ſingulis fere paginis.
Clemens Alex. 59–61.
Cyrillus Alex. 502. 593.
Dictum: ἐκ πίστεως ὅλος ὁ κόσμος τῶν χρημάτων, ἐκ δ' ἀπίστως οὐδ' ὀβολός. *Hominis fidelis ſunt cuncta terrarum opes, infidelis vero ne obolus quidem.* 290.
Didymus 11. 14. 17. 28. 31. 34. 35. 36. 37. 38. & paſſim.
Dionyſius 22. 96. 212.
Dionyſius Alex. 390. 430.
Ephræm Syrus 65.
Evagrius 68. 225. 594. 615.
οἱ ἔξωθεν σοφοί 3. 211. 541. 554. Phyſici 413.
Euſebius 576. ex Ariſtæi libro de Judæis 2.
Gregorius Naz. 24. Theologus 85. 101. 300. 411. 413. 416. 431. 436. 553.

553. 574. in Orat.. εἰς τ ἑξιτωτὸν, Salomonem putat libri Jobi auctorem. procem.
Gregorius Nyſſenus.
Hebræus 64. 70. 77. 116. 188. 192. 210. 214. 262. 264. 268. 271. 277. (ubi Aquilæ ut p. 346. Aquilæ & Symmacho contradiſtinguitur ἑβραϊϑ. & τὸ ἑβραϊκόν) 285. 288. 291. 294. 306. 324. 330. 346. 350. 424. 611.
Hermæ Paſtor. 202.
Herodotus 612.
Interpretes S. Scripturæ Græci cæteri 185. 190. 203. 268. 332. 351. 361. 381. 418. 424. 427. 451. 477. 488. 498. 504. 506. 514. 545. 548. 549. 594. 599.
ὁ Ἑλληνικός. 214. 277.
τινὲς τῶν ἑρμηνευτῶν 385.
Iſidorus 133. 168. 435. 442. 450.
Julianus Halicarnaſſ. procem. & p. 37. 45. 66. 93. 170. 178. 228. 230. 273. 437. 465. 480. 505. 539. 547. 613. Moyſem putat libri Job auctorem. procem.
Lectio varia aliorum Codicum Græcorum 110. 130. 134. 252. 322. 355. 379. 404. 488. 525. 531.
Marcion hæreticus 590.
Methodius 418. 429. 538. 547. 570.
Nicetas. procem. & p. 9. 19. 32. 83.
Nilus 53. 144. 200. 476. 558. 585. 588. 590.
Olympiodorus procem. & capitum ſingulorum protheoriis, & ſingulis fere paginis.
Origenes 48. 327. 329. 331. 347. 351. 352. 353. 363. 365. 375. 376. 379. 386. 440. 443. 487. 490. 491. 513. 514. 568. 569. 572. 580. 582. 586. 590. 592. 604.
Polychronius. prooëm. & p. 17. 24. 32. 31. 35. 38. & paſſim.
Severus 108. 116. 159. 274. 275. 301. 445. 473. 493. 546. 550. 553. 586. 593. 613.
Symmachus 4. 13. 72. 116. 120. 121. 123. 134. 139. 145. 146. 149. 154. bis. 157. 166. 171. 185. 188. bis. 190. bis. 200. 207. 208. 214. 219. 238. 255. bis. 256. bis. 258. 270. 277. 279. 281. 284. 285. 286. 288. 290. bis. 291. 293. bis. 294. 297. 299. 300. 302. 303. bis. 304. 305. 320. 325. 329. 331. 333. 336. 337. 342. bis. 346. bis. 349. 352.

352. 353. 354. 356. 360. 361. 362. 363. 364. 368. bis. 369. 370. 371. 375. 377. 381. 382. 384. 385. 387. 388. ter. 389. bis 390. 394. 395. bis. 397. 400. 401. 406. 407. 413. 414. bis 415. bis. 417. 419. 420. 424. 427. 428. 432. bis. 433. 434. ter. 437. 438. 439. 441. 442. 447. 449. 450. 453. 454. ter. 460. 461. 462. 466. 469. bis. 471. 472. ter. 475. bis. 476. 481. 482. bis. 487. 491. bis 492. 495. 498. 499. 502. 503. bis 507. 508. 512. 518. 522. 524. 525. 526. quater. 527. 528. 529. 530. bis. 531. 532. bis. 539. 541. 543. 544. 551. 553. 555. 559. 560. 561. 562. 564. 576. 576. 578. 583. 587. 592. 593. 594. 596. bis. 602. 606. 607. Librum Jobi ibi concludit ubi textus Hebraicus 611.

Theodotio 41. 120. 130. 139. 153. 157. 171. 189. 195. 229. 247. 253. 258. 262. 268. 279. 284. 285. 290. 299. 314. 319. 320. 321. 324. 329. 333. 336. 340. 342. 356. 367. 368. 383. 386. 420. 424. 427. 428. bis. 435. 442. 472. 498. bis 503. 532. 534. 555. 561. 561. 579. 583. 587. 595. 596. bis. 601. 602. 607. librum Jobi claudit ubi LXX. Interpretes. 612. 615.

Theophilus Alexandrinus 547.

Valentinus hæreticus 590.

VI. *In Pſalmos primores quinquaginta* Catenam auream Patrum Græcorum latine ex verſione ſua edidit *Daniel Barbarus*, electus tunc Patriarcha Aquilejenſis, Venet. 1569. fol. pollicitus etiam ſimiliter in reliquos Pſalmos opus hoc quod Græce MStum habuit interpretaturum & latine vulgaturum,* quod poſtremum fieri non potuiſſe ab illo dolendum eſt, cum Catenam hancce Corderiana de qua mox dicturus ſum, in aſſignandis auctoribus è quibus expoſitiones depromtæ ſunt, longe accuratiorem eſſe moneat Clariſſ. Montfauconus notis ad Athanaſium T. 1. p. 1007. quamquam de illa quoque Henricus Savilis notis ad Chryſoſt. T. 8. p. 108. *Latinorum*, inquit, *Codicum Chryſoſtomi fidem ſecutus Daniel Barbarus ea non ſemel attribuit Chryſoſtomo, quæ ejus non ſunt, quæque ipſe in Catenæ ſuæ Codice Græco MS. non reperit, id quod confidentius aſſeveramus, quod illius Catenæ penes nos exem-*

* Poſſevinus in Apparatu ſacro teſtatur reliquas partes ejusdem Catenæ, quas Daniel Barbarus veterat, perveniſſe integras ad Franciſcum Barbarum, Patriarcham itidem Aquilejenſem, *quas*, inquit, *prelo ſubjectum iri ſperamus, id quod & ipſe urgemus.*

plar ſit Græcum MS. pſeudepigraphis hiſce & aduterinis prorſus carens, cum tamen cætera fere conſentiant.

Scriptores qui in hac catena laudantur hi ſunt:

Apollinaris.
Aquila *
Aſterius.
Athanaſius.
Baſilius.
Cyrillus.
Diodorus.
Euſebius.
Euthymius.
Gregorius Nazianzenus.
Heſychius.
Hypatius.
Jo. Chryſoſtomus.
Jo. Damaſcenus.
Juſtinus.
Nicephorus. CPol.
Origenes.
Severus.
Theodoretus.
Theodorus Antiochenus.

In Pſalmos decem primores Catena poſtuma ab *Aloyſio Lipomano* ad veterum exemplum ex auctoribus Eccleſiaſticis plus minus ſeptuaginta, iisque partim Græcis partim Latinis connexa & poſt auctoris fata à fratre ejus Andrea Lipomanno edita lucem vidit Romæ. 1585. fol. Cum vero ejusdem generis ſit quales in Geneſin & Exodum concinnatas ab Aloyſio Catenas ſupra dixi, & ex iisdem fere ſcriptoribus contexta, de illa addere plura ſuperacanenum arbitror. E Patribus Latinis Catenam auream in Pſalmos adornavit Franciſcus Puteanus, ſive è Puteo, Lugdunenſis, Ord. Carthuſianorum Generalis, Pariſ. 1530. Sixto Senenſi, Antonio Poſſevino & Guil. Crovæo laudatus.

Plenius hiſce omnibus ac perfectius opus eſt Catena Græcorum Patrum *in Pſalmos univerſos*, Græce luculentis typis edita cum verſione & notis *Balthaſaris Corderii* S. I. Antwerpiæ ex officina Plantiniana Moreti 1643. fol. tribus Voluminibus, ſingulis ſingulas Pſalmorum quinquagenas complectentibus. Præmittitur procemium ex S. Athanaſii Epiſtola ad Marcellinum, ſubjunctis brevi altero Anonymi, & de diapſalmate, Pſalmorumque auctoribus ac diviſione in quinque partes apopſamatiis Euſebii Cæſarienſis.

Ad ſingulos Pſalmos exhibetur primo argumentum & Paraphraſis inſignis lectuque dignissima Græci *Anonymi* ſcriptoris ex MS. duobus

* Diverſum hunc eſſe ab Aquila Ponticо qui libros V. T. Græce interpretatus eſt, notavit B. Ittigius lib. de Bibliothecis Patrum p. 698.

bus Codicibus Cæſareis, & deinde eximius *Theodori* Heracleæ in Thracia Epiſcopi Conſtantio Principe clari commentrarius Hieronymo c. 90. de Script. Eccleſ. laudatus, (cui paſſim alia ἄλλου neſcio cujus expoſitio adjuncta legitur) ex Codicibus MSS. Cæſareis & Vaticanæ atque Barberinæ Bibl. Hunc ſequitur *Catena* ex variis antiquis Patribus Græcis, quam Corderius ex quinque Codicibus MSS. Bibl. Cæſareæ Vindobonenſis & duobus Electoralis Bavaricæ Monachienſis*, recenſuit. Denique ſuccedunt Corderii in Pſalmos ſingulos notæ. De Codicibus illis Vindobonenſibus videndus Lambecius III. p. 22. ſeq. Tomus primus Ferdinando III. Imperatori, ſecundus Maximiliano Electori Bavariæ, & tertius Leopoldo Guilelmo Archiduci Auſtriæ Ferdinandi III. fratri eſt inſcriptus. Ad tomi tertii calcem p. 853--962. Corderius Græce cum verſione ſua notisque ex iisdem Codicibus MSS. recenſitam ſubjunxit longe locupletiorem Catenam *in Cantica S. Scripturæ*, quam fuit illa ſupra à me commemorata, atque ad calcem Catenæ in Pentateuchum edita Latine ex verſione Antonii Caraffæ.

Index Scriptorum qui in Catena Corderiana ad Pſalmos & Cantica S. Scripturæ allegantur.

AMmonius * T. I. p. 47. 50. 51. 680. T. II. p. 860.
Anaxarchi inuſitato affecti ſupplicio mentio T. III. p. 186.
Anonymorum expoſitiones frequentiſſime adducuntur.
Apollinaris T. I. p. 163. 274. 660. 681. 705. 745. 970. 971. 972. 995. 997. 998. T. II. p. 446. 466. 470. 474. 497. 501. 503. 509. 538. 539. 553. 555. 567. 570. 589. 591. 600. 601. 631. 660. 731. 749. 763. 789. 793. 832. 842. 843. 863. 864. 884. 915. 935. 960. 963. 1024. T. III. p. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 89. 118. 121. 127. 154. 158. 188. 190. 195. 230. 232. 250. 251. 261. 262. 263. 264. 265. 275. 277. 279. 307. 378. 379. 391. 392. 394. 395. 397. 405. 407. 408. 409. 432. 435. 444. 446. 461. 464. 465. 475. 478. 488. 501. 510. 511. 515. 516. 519.
Aquila T. I. p. 13. 16. 29. 125. 137. 172. 174. bis. 179. 189. 200. 287.

* Hunc ſecundum ſive juniorem vocat Lambecius III. p. 26.

291. 326. 333. 337. 351. 354. 391. 394. 399. 400. 403. 425. 440. 466. 467. 470. 481. 493. 507. 526. 528. bis. 531. 534. 562. 564. 567. 571. 574. 602. 606. 625. 629. 630. bis. 637. 639. 648. 651. 672. 683. 706. 719. 721. 741. 749. bis. 751. 763. 767. 768. 779. 780. 793. 807. 851. 852. 854. 873. 891. 894. 928. T. II. p. 21. 26. 33. 38. 48. 50. 55. 60. 63. bis. 68. 86. 87. 92. 107. 108. 114. 115. 131. 171. bis 175. 176. bis. 179. 180. 204. 232. 249. 264. bis. 285. 292. 322. 324. ter. 327. 341. 344. 346. 347. 348. bis. 349. 365. 369. 396. 399. 437. 450. 490. 493. 501. 502. 522. 527. 547. 552. 570. 583. 589. 619. 625. bis. 626. 630. 632. 635. 644. 657. 662. 688. 690. 713. 715. 727. 733. 755. 758. 760. bis. 762. 769. bis 771. 774. bis. 775 779. 782. 783. bis. 786. 789. 810. 813. 814. 817. 819. 827. bis. 829. 830. 837. 844. bis. 858. 861. 874. bis. 878. 882. 894. 917. 929. 957. 958. bis. 965. 966. 967. 1011. T. III. p. 11. 58. 72. 73. 81. 106. 145. 173. 177. 188. 209. 210. 213. 219. 223. 241. 285. 296. 299. 325. 343. 362. 389. bis. 396. 402. 403. bis. 416. 433. 443. 444. 447. 449. 472. 473. bis. 486. 501. 509. 515. 559. 563. 567. 585. 591. bis. 597. 623. 687. 696. 711. 740. 752. 839. 858. 883. 914. 919. 924.

Arius hæreticus T. II. p. 695. Ariani T. II. 887. T. III. p. 238.

Aſterius T. I. p. 8. 9. 112. 113. 132. 214. 260. 293. 294. 325. 326. 327. 355. 357. 369. (641.) 723. T. II. p. 792.

Athanaſius T. I. p. 132. 166. 190. 198. 200. 238. 246. 257. 273. 274. 276. 292. 296. 325. &c. ſingulis fere paginis.

Baſilius T. I. p. 6. 8. 131. 132. 136. 138. 139. 141. & paſſim. 495. T. II. p. 1025. T. III. p. 243. 853. &c.

Clemens Alexandrinus T. III. 850.

Cyrillus Alexandrinus T. I. p. 63. 65. 67. 117. 164. 194. 197. 199. 200. 225. 226. 247. 259. 260. 274. 275. 277. 293. 296. 297. & paſſim, ſæpiſſime.

Didymus T. I. p. 9. 15. 46. 112. 113. 118. 137. 145. 160. 163. 189. 192. 195. 198. 199. 213. 225. 227. 245. 272. 277. 278. 293. 294. 298. 327. 328. &c. paſſim pertotum opus.

Diodorus T. II. p. 720. 730. 735. 746. 749. 758. 763. 773. 774. 776. 786. 791. 792. 795. 818. 819. 821. 824. 832. 835. 836. 837. 839. 840. ſtatim poſt Theodorum velut ab eo diverſus. 843. 859. 860. 877. 878. 880. 883.

883. 885. 886. 887. 897. 903. 905. 918. 931. 933. 935. 937. 946. 949. 962.
Magnus Dionyſius T. III. p. 90. 849. Areopagita T. I. 431.
Dionyſius Alexandrinus.
Πάντες οἱ Ἐκκλησιαστικοί. T. III. p. 249.
Esdras ſive alius qui Pſalmorum librum & alias V. T. Scripturas digeſſit, Pſalmos fortaſſis ordine quo invenit, non quo ſcripti ſunt diſpoſuit. T. II. p. 771.
Eudoxius Philoſophus. T. III. p. 941. 944. 946. 948. 951.
Eunomius hæreticus. T. II. p. 695. T. III. p. 238. 917.
Euſebius Cæſareenſis non modo in Catena frequentiſſime ac ſingulis fere paginis allegatur, ſed etiam loca ejus ſubinde præterea afferuntur in notis Corderii ut T. I. p. 53. 81. 170. 304. 345. 408. 662. T. II. p. 419.
Gennadius (Patriacha CPol.) T. I. p. 13. 14. 69.
Gentilium ἐπῳδαὶ & ἐπικλήσεις. T. I. p. 65.
Georgius Alexandrinus T. I. p. 28. 29.
Græcorum Codicum variæ Lect. T. I. p. 630. 651. 780. 805. T. II. p. 33. 80. 84. 134. 436. 894. T. III. p. 689. 754. 761.
Grammaticus. T. II. p. 141. Γραμματεῖς, νοτάριοι βασιλικοί. T. II. p. 436. γραμματεῖαι 448.
Gregorius Nazianzenus T. I. p. 33. 402. T. II. p. 557.
Gregorius Nyſſenus T. II. p. 132. 862. 931. 1004. T. III. p. 855. 856. 858. 859. 860. 899.
Hæretici Creatorem vindictæ cupidum docentes. T. II. p. 179. οἱ ἑτερόδοξοι. 322. οἱ ἀπὸ αἱρέσεων. T. III. p. 352.
Hebræi Pſalmum XLV. ad Salomonem referunt T. I. p. 831.
Hebræus T. II. p. 786. ὁ Ἑβραῖος ἐν Αἰγύπτῳ πρὸ Μωσέως γενόμενος (τὸν Ἀιθὰμ καὶ Αἰμὰν) αὐτῶν εἶναι τὸν ψαλμόν τε ἕνα καὶ τὸν ἑφεξῆς (Pſal. 88. & 89.) καὶ αὐτὸν ὀνομογραμμένον Ἀδὰμ τῷ Ζαρᾶϊτῃ.
Hebræum idioma. T. I. p. 915. 919. T. II. p. 95. 96. 205. 264. 316. 691 T. III. p. 511. 705. 827. 831.
Λόγος ἐν ἀπορρήτῳ τῶν δεδεδόμενος ὑπό τινος Ἑβραίων. T. III p. 209.
Hebræi Codices. T. p. 24. 28. (ubi de eo quod ſecundum Pſalmum alii ſeparant alii primo jungunt.) 35. 50. 138. 197. 292. 351. 428. 461. 574. 603. 672. 740. 743. 751. 764. 793. 831. 851. 873. 895. 957. 967.

967. T. II. p. 466. 480. 563. 567. 594. 73
910. 914. 944. 953. 970. 975. T. III. p. 58.
273. 304. seq. (ubi Psalmum CXV. cum CX
dicibus cohærere testatur, eosque sequitur
639. 689. 710.
Hesychius Hierosol. T. I. p. 9. 15. 115. 118. 137. 16
237. 238. 259. 273. 275. 276. 295. 296. 297. &
Hexaplum allegatur T. II. p. 84. 288.
Hilarius T. II. p. 900.
Hippolytus Episcopus Rom. T. III. p. 951.
Interpretes Græci alii à LXX. T. I. p. 101. 143. 15
184. 185. ter. 186. 187. 190. 193. 196. 197.
511. 574. 682. 793. 805. 832. 833. bis. 851. 867
920. 922. 957. 963. 967. T. II. p. 563. 743. 858
T. III. p. 81. 112. 116. 142. 275. 404. 432. 456
532. 539. 540. 552. 559. bis. 566. bis. 575. 584. 59
bis. 616. 622. 629. 635. 637. 639. bis. 650. 6
675. 676. 686. 688. 689. 691. 692. 697. 698.
730. 731. quater. 732. bis. 743. 750. 751. 752. bis
Chrysostomus singulis fere paginis.
Johannes T. I p. 856. T. III. p. 856. 873. 941. 643
950. 951. num Geometra?
Josephus XI. Antiquitatum τῆς ἀρχαιολογίας T. II.
Josepho narratur T. II. p. 522. Titum obsedisse
pore Paschatos.
Isidorus T. I. p. 329. 419. Peluſiota. T. II. p. 538.
Judæorum in CHristum blasphemiæ. T. III. p. 2
mum CX. ad Abrahamum referunt, quem aju
DEI. T. III. p. 238. Vide & supra, Hebræi.
Legum κύρβεις, πίνακες, σῆλαι. T. I. 272. σῆλαι a
Liber justorum apud Judæos, ex quo nomina pio
in Ecclesia Christiana. T. II. p. 388. 412.
Maximus (in Dionysium) T. I. p. 431. 686. T. II
Monachi, Eusebii ætate rari. T. II. p. 344.
Nicolaus Presbyter. T. III. 897. 899. 900. 903. 930.
Obelo notata in LXX. T. I. p. 489.

Oracula abolita. T. II. p. 337. 338.
Origenis expoſitiones ſingulis fere paginis occurrunt. Allegatur à Theodoro Heracleota T. III. p. 389.
Pachymeres (in Dionyſium) T. I. p. 431. T. II. 236. T. III. p. 278. οἱ τῶν πατέρων. T. I. p. 923.
Paulus Samoſatenus T. III. p. 238.
Photinus hæreticus T. III. p. 238.
Mich. Pſellus T. I. p. 50. 64. 67. 69. 71. 72. 94. 95. 97. 98. 99. &c.
Pythagoricorum ἀοίδιμον ῥητείδιον, πῇ παρέβην, τί δ' ἐρεῖξα &c. T. I. p. 61. Pythagoræ διάδοχοι πικρῶς αἰκισθέντες T. III. p. 186.
Quinta editio T. I. p. 602. T. II. p. 87. 92. 131. 324. 344. 808. 827. 874. 878. 937. T. III. p. 209. 210. 241. 389. 395. 443. 567. 690.
Sabellius hæreticus T. III. p. 238.
Samaritæ Scripturam interpretantes T. III. p. 446.
Scripturarum calumniatores (Porphyrium perſtringi à Didymo ſuſpicor.) T. II. p. 133.
Severus Antiochenus T. II. p. 598. 1004. 1024. T. III. p. 14. 43. 90. 118. 149. 153. 187. 245. 246. 249. 280. 857. 868. 880. 891. 898. 918. 923. 924. 931. 954. 955. 959.
Sexta editio. T. II. p. 775. 937. T. III. p. 395.
Simonis Magi mentio T. II. p. 127.
Socratis condemnati T. III. p. 186.
Symmachus T. I. p. 5. 16. 29. 125. 126. 137. 172. 173. 174. ter. 177. 179. ter. 182. 186. 188. 189. 200. 235. 287. bis. 288. 291. bis. 292. 309. 319. 322. 323. 324. 326. 333. 337. 351. bis. 355. 356. 373. 374. 377. 380. 391. 394. 399. 400. 440. 442. 456. 464. 465. 466. 481. 493. 509. 510. 511. 526. bis. 529. 531. 534. bis. 546. 548. 549. 562. 571. 602. 625. ter. 627. 628. bis. 629. ter. 630. 637. 638. 652. 656. bis. (662.) 666. 672. 675. bis. 676. 677. 679. 683. 702. 703. 706. 719. 721. ter. 722. 724. 725. 726. 741. ter. 743. 746. 749. bis. 760. bis. 762. bis. 763. 765. 768. 776. 777. 778. 779. bis. 780. 785. 792. 795. 802. 804. 805. bis. 807. bis. 811. 814. 816. 831. 832. 850. 873. 891. 903. 927. 928. ter. 930. 931. 935. 942. 975. 990. 998. T. II. p. 4. 6. 21. 26. 38. 48. 49. bis. 50. bis. 51. ter. 55. 60. bis. 61. 66. 67. 68. 69. bis. 84. 85. 86. 87. bis. 89. 90. 92. 95. bis. 96. bis. (ubi oſtenditur LXX. in-

VIII. *In Proverbia* Catenam Græcorum Patrum nactus Theodorus Peltanus latine vertit, ut ipſe in Paraphraſi poſtuma Proverbiorum Salomonis, Antwerp. 1607. 4. meminit. Poſt ejus mortem * Andreas Schottus impellente Iohanne Pineda, qui & ipſe exemplar Catenæ Græcum Romæ nactum ſe teſtatur, Latine ex Peltani verſione edidit Antwerp. 1614. 8. addita Græce & Latine Greg. Thaumaturgi paraphraſi in Eccleſiaſtem quam Latine tantum Voſſius à ſe verſam vulgaverat: & Franciſci Zini ** Latina interpretatione paraphraſeos Græcæ, qua Canticum Canticorum verſibus Politicis expoſuit Mich. Pſellus ad Imperatorem Nicephorum Botaniatam. In Bibl. Bodlejana Cod. Barocciano 232., & inter Laudanos K. 96. Catenam Græcam duplicem in Proverbia MS. tam exſtare notarunt laudati mihi ſupra Grabius præf. ad Tom. II. ſpicilegii Patrum, ac Wolfius in diſſ. de Catenis MSS. p. 19. in quorum altera inter alios citatur etiam quidam *Apollonius*, in altera aliquoties *Gregorius Nazianzenus*. Exſtat & *Andreæ Presbyteri* Catena in Proverbia, MS. in Bibl. Vindobonenſi. Lambec. III. p. 40.

Scriptores in Catena ad Proverbia à Peltano verſa allegati.

ANonymus pag. 12. 26. 27. 29. 35. 38. 40. 75. 82. &c.
Apollinaris 29. 49.
Aquila 209.
Auctor Catenæ 11. 21. 40. 41. 45. 47. 49. 53. 56. 62. 68. &c.
Baſilius 10. 15. 18. 26. 33. 35. 65. 67. 83. 87. 102. 106. 107. 110. 118. 122. 126. 138. 174. 183. 227. 304.
Chryſoſtomus 23. 34. 36. 77. 101. 106. 107. 109. 115. 121. 150. 173. 183. 184. 185. 187. 188. 189. 190. 191. 195. 215. 233. 240. 242. 246. 248. 249. 265.
Cyrillus Alex. 139.
Didymus 6. 7. 17. 22. 28. 31. 32. 36. 37. 38. 39. 40. 46. 47. 48. 79. 81. 104. 111. 113. 129. 136. 155. 165. 167. 180. 228. 244. 273.
Diodorus 47.
Epiphanius 19. 139.

Evagrius

* Obiit Peltanus Auguſtæ Vindel. A. C. 1604. 11. Maji. De eo conſulendi Bibliothecarum Belgicarum & Jeſuiticarum ſcriptores.

** In primum caput vertit Schottus ipſe, Zini verſionis adhuc ignaras, quas in Theoreti ſcriptis latens cum fugiebat.

Evagrius 44. 51. 52. 82. 86. 152. 172.
οἱ ἔξω. apud profanos ſcriptores πανοῦργος. ſemper in malam partem 28.
Euſebius Cæſarienſis 47. 52.
Euſtachius p. 78. 140. male pro Euſtathio Antiocheno.
Euſtratius Antiochenus 240. legendum Euſtathius.
Georgius 19. 25. 42, 44. 52. 99. 100. 103. 120. 126.
Gregorius Naz. 138.
Hebræo affinior Aquila 209.
Hippolytus 7. 8. 18. 49.
Julianus 30 31.
Editio κοινὴ τῶν ὁ. 14. 54. 153. Varia Lectio vel interpretatio 261. 267. 280. 287. 309. 357.
Ubi nunc ſunt Manichæi? 108. è Chryſoſt.
Olympiodorus p. 5. 9. 11. 17. 25. 41. 43. 45. 50. 68. 79. 86. 90. 97. 99. 103. 126. 135. 142. 159. 187. 191. 200.
Origenes 9. 16. 24. 34. 35. 52. 103. 156. 160.
Patrum Orthodoxorum doctrina, vinum minus potens quam Scriptura ſacra. 315.
Polychronius 30. 34. 36. 48. 51. 55. 63. 80. 98. 99. 102. 105. 107. 111. 112. 117. 120. 125. 129. 130. 136. 141. 151. 174. 185. 204. 227. 242. 245.
Symmachus 36.
Theodotio 29 36.

In Eccleſiaſtem nulla quod ſciam Catena Patrum lucem vidit, triplex autem exſtat MS. Oxoniæ in Bibliotheca Bodlejana, in quibus miror nullas ex Gregorio Thaumaturgo occurrere ſymbolas, ſed tantum ex *Baſilio*, *Didymo*, *Euſtathio* Antiocheno, *Gregorio* Nyſſeno, *Johanne Chryſoſtomo*, *Olympiodoro* & *Polychronio*.

IX. Pro Catena *in Canticum Canticum* merito habendum volumen quod Græcè Lugd. Bat. 1617. 4. ſub titulo expoſitionum *Euſebii* & *Polychronii* vulgavit Johannes Meurſius, ſubjuncta *Pſelli* paraphraſi ad Imp. Nicephorum Botaniatam, qui ab A. C. 1078--1081 præfuit, verſibus ſcriptam politicis, de cujus latina verſione, quam Zino & Andreæ Schotto debemus, paullo ante memini.

Scriptores in Catena ad Canticum à Meurſio édita citati.

AQuila 44. 112.
Athanaſius 18. 32. 39. 51.
Didymus 19.
Euſebius Pamphili. Sub hujus nomine quæ exſtat p. 1—74. ἐξήγησις pauca habet Euſebii, pleraque ex aliis etiam junioribus Euſebiis qui nominetenus laudantur excerpta.
Gregorius Nyſſenus 11. 14.
Origenis Hebraicarum vocum expoſitio 11. 45. ſeq.
Philo Carpathius 13. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 25. 26. 27. 28. 29. 32. 34. 39. 44. 52. 53. 57. 58. 60. 62. 63. 65. 68. 69. 70. 71.
Polychronius * Diaconus. ἐξήγησις διαφόρων εἰς τὸ ᾆσμα τῶν ᾀσμάτων ὑπὸ Πολυχρονίου Διακόνου συναχθεῖσα p. 77—112.

Sym-

* Hujus Polychronii Commentarium MS. *in Eccleſiaſten* & *Johum* exſtare in Bavarica Bibl. notavit olim Meurſius. Fragmenta ſervant Catenæ etiam in eosdem libros & *Proverbia* editæ. Polychronium Diaconum in Eccleſiaſten memorat & Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 179. 177. 386. Miror itaque unde hos commentarios Epiſcopo Apamenſi (Theodori Mopſveſteni fratri, de quo Theodoritus V. ult. Hiſt. Tripartita X. 34. Niceph. XIV. 30.) tribuunt Sixtus Senenſis, Villalpandus, Poſſevinus & præſtantiſſimus Caveus ad A. C. 410. *In Proverbia* fuit in Bibl. Scorialenſi. Polychronium *in Cantica S. Scriptura* laudat idem Labbeus p. 176. Citatur & Polychronius ſubinde in Catena Ghisleriana *in Jeremiam*. Ex Polychronii ἑρμηνείᾳ *in Ezechielem* profert aliquid Damaſcenus 3. de imaginibus T. I. p. 372. quod etiam in Catena reperiſſe ſe teſtatur V. C. Michaël le Quien. Alia ex eadem Catena, ſed Latine tantum Villalpandus in Ezechielem de quo infra. Argumentum in eundem Prophetam Græce una cum Adriani ſagoge in S. Scripturam & Heſychii Hieroſol. aliorumque in Prophetas argumentis edidit David Hœſchelius, recuſa Tomo VIII. Criticorum ſacrorum Londini, Amſtelod. & Francofurti editorum. Ex Catena MS. in *Danielem* fragmenta Polychronii leguntur in Hugonis Broughtoni ad eum Prophetam Commentario Baſil. 1599. 4. edito p. 64. & p. 109—119. Alius Polychronius presbyter de quo Sozomenus IX. 2. & Niceph. XIV. 10. quem neſcio quam ob cauſam Meurſius Arianum appellat. Ad Polychronium presbyterum & Diaconum, incertum an eundem, exſtant S. Nili Epiſtolæ, III. 11. & 142. edit. Allatii. Eodem tempore vixit Iſidorus Peluſiota, cujus itidem ad Polychronium Epiſtola eſt IV. 59. Omitto Polychronium Epiſcopum Hieroſol. Actaque de ſynodali eius accuſatione & purgatione, quæ conficta eſſe arguit Baronius ad A. C. 433. n. 31. ſeq. Polychronium item Presbyterum ac Monachum Monothelitam, de quo Synodus VI. actione 15. & Baronius ad A. C. 681. n. 36.

Symmachus 112.
Theophilus. 37. adde Grabii ſpicileg. T. 2. p. 224.

Memoratur præterea *Neophyti* Monachi Catena in Canticum Canticorum à Jo. Garnerio in auctario operum Theodoriti p. 185. incertum utrum diverſi à Neophyto presbytero & Monacho incluſo cujus Homilias triginta MStas in Bibl. Colberina exſtare narrat Cotelerius II. p. 679. & cujus libellum de calamitatibus Cypri ab Anglis A. C. 1191. captæ vulgavit Græce & Latine p. 457--462. Alias tres Catenas in Canticum MStas in Bibl. Bodlejana evolvit clariſſimus Wolfius p. 20. quorum una ex ſcriptis *Baſilii*, *Evagrii* & *Gregorii Nyſſeni*, altera ex *Chryſoſtomo*, *Evagrio* & *Polychronio*, tertia haud diverſa ab ea quam à Meurſio editam modo recenſui.

X. Prophetam *Eſaiam* præter *Procopium* Gazæum, de quo ſupra mentionem injeci, ſatis ampla ex compluribus Patribus Græcis Catena illuſtravit *Georgius* quidem *Marmorius*, cujus fragmentum aſſervari in Bibliotheca Ambroſiana Mediolani teſtatur Allatius de Georgiis p. 383. *Johannes* præterea *Drungarius*, cujus Catena in Eſaiam in Codice ſæculi X. membranaceo, qui Bibl. Regis Chriſtianiſſimi eſt 1891. & in altero bombycino ejusdem Bibl. MSta exſtat, unde prologum à celeberrimo Montfaucono in præf. ad Euſebium in Eſaiam T. 2. Collectionis novæ Patrum p. 350. & in palæographia Græca p. 316. publicatum hoc loco præterire nefas duxi.

Πρόλογος τοῦ λογιωτάτου καὶ πανευγενεστάτου κυροῦ Ἰωάννου Δρουγγαρίας εἰς τὸν μακάριον Ἡσαΐαν.

Τῆς προφητείας τοῦ θεσπεσίου Ἡσαΐου καὶ μεγαλοφωνοτάτου τῶν Προφητῶν τὴν βίβλον μοι χεῖρας λαβὼν καὶ ταύτης τὴν ἀνάγνωσιν ποιησάμενος, καὶ μὴ ἐφικέσθαι τῆς τῶν γεγραμμένων διανοίας ἐφικεσθαι, πρὸς τοὺς ταύτην ἠρμηνευκότας, ἦγουν ὑπομνηματίσαντας ἀνέδραμον, καὶ τὴν λύσιν τῶν ζητουμένων διαφόρως,

Prologus eruditiſſimi & nobiliſſimi Domini Johannis Drungarii *in beatum Eſaiam.*

PRophetarum *eloquentiſſimi divini Heſaiæ libro prophetiæ præ manibus accepto eoque perlecto, cum ſcriptorum aſſequendæ menti par non eſſem, ad ejus Interpretes, ſeu Commentatores me contuli; ac ubi dubiorum ſolutionem varie allatam animadverti, neceſſarium duxi huic libro manum admovere, ut quæ ibidem obſcura & du-*

ijs

ὡς δέον τε, εὑρὼν, ἀναγκαῖον ἡγησάμενον τῇδε τῇ βίβλῳ ταῦτα θεῖναι, ἵνα τοῖς ἐντυγχάνουσι καταδηλῷ ἡ τῶν ἀπορουμένων σαφήνεια γένηται. μηδεὶς δὲ ὡς ἑτεροδόξων ἑρμηνείας συναγαγόντι ἐγκαλείτω, φημὶ δὴ Ὠριγένους καὶ Εὐσεβίου τοῦ Καισαρείας, καὶ Θεοδώρου Ἡρακλείας, καὶ Εὐσεβίου Ἐμέσης, καὶ Ἀπολιναρίου, καὶ Θεοδωρήτου Κύρου. ἐν οἷς γὰρ μὴ ταῦτα τῶν ἰδίων δογμάτων διαλέγονται, ἔστιν ὅτε καλῶς ἐπιβάλλουσι. καὶ τοῦτο δὲ οὐκ αὐτονόμως πεποίηκα, ἀλλ' ἀκολουθήσας τῷ ἁγιωτάτῳ ἡμῶν πατρὶ τῷ τῆς Ἀλεξάνδρου, Φιλοχρίστου μεγαλουπόλεως ἀρχιεπισκόπῳ Κυρίλλῳ, φήσαντι ἐν τῇ πρὸς Εὐλόγιον ἐπιστολῇ, οὐ πάντα ὅσα λέγουσιν οἱ αἱρετικοὶ φεύγειν καὶ ἀθετεῖσθαι χρή. πολλὰ γὰρ ὁμολογοῦσιν ὧν καὶ ἡμεῖς ὁμολογοῦμεν. καὶ τοῦτο δὲ καταδηλον ποιῶ τοῖς ἐντυγχάνουσιν, ὡς ὁ ἐν ἁγίοις Βασίλειος, μέρος τι τῆς ἐν χερσὶ προφητείας ἡρμήνευσεν, ἥτις ἑρμηνεία ἀθετεῖται παρὰ πολλοῖς ἀμφιβάλλεται, ἀναγκαῖον δὲ ᾠήθη καὶ τοῦτο θεῖναι τῇδε τῷ προοιμίῳ πρὸς φανέρωσιν καὶ σαφήνειαν τοῖς ἐντυγχάνουσιν. ἴσασι γὰρ ὡς οὐ μόνον διαφόρως ἠνέχθησαν ἐν τοῖς νοήμασι τῆς θεοπνεύστου γραφῆς οἱ ταύτῃ ἡρμηνευκότες, ἀλλὰ δὴ καὶ αὐτὰ τὰ ῥήματα τῆς αὐτῆς θείας γραφῆς οὐκ ἴσως διεσείλαντο, καὶ οὕτω τιὼ ἑρμηνείαν ἐπέθηκαν. ὁ μὲν γὰρ πλείους, ὁ δὲ ἥττους σίχους

bia ſententia exſtant, plana legem evaderent. Ne quis vero mihi cr ni vertat, quod heterodoxorum in pretationes collegerim; Origenis Euſebii Cæſarienſis, Theodori H cleotæ, Euſebii Emeſeni, Apolin & Theodoreti Cyri. Nam ii, cum su ſuis dogmatibus verba faciunt, terdum pulchre ratiocinantur. porro non nutu & arbitratu meo ſ ſed obſequutus ſanctiſſimo Patri n Cyrillo, Chriſto addicta & magn lexandrinæ civitatis Archi-Epiſc qui in ſua ad Eulogium epiſtola non omnia hæreticorum dicta gienda & reſpuenda ſunt: m enim confitentur, quæ nos i confitemur. Hoc item monitum ſtorem volui, magnum ſcilicet B um hujus Prophetiæ partem inter tatum eſſe: quæ tamen interpreta an ejus ſit, a multis in dubium v tur. Opera pretium quoque duxi legentibus indicare & notum fa Interpretes & Commentatores, non do quoad divinæ Scripturæ ſenſum telligentiam mutuo diſcrepare; ſe tiam ipſa divinæ Scripturæ verba pari modo diſtinxiſſe in ſuis inter tationibus: nam alii pluribus, alii cioribus adpoſitis verſibus, Expoſit ſuas adornarunt: indeque eſt quod meri capitibus præfixi eos, qui text ipſum legunt, ad ulteriora remi videantur. Opus igitur eſt alterum tiumve caput textus ſanctæ Scrip

πρὸ δὲ μοῦ τῶν ἐξηγησιν ἐποιήσατο. καὶ ἐκ τούτου δοκοῦσιν οἱ ἀριθμοὶ τοῖς κεφαλαίοις ἐπικεῖμενοι, ἀναχαιτίζειν τὸ ἔδαφος ἀναγινώσκοντας εἰς τὸ πρόσω βαίνειν. χρὴ οὖν καὶ δεύτερον καὶ τρίτον κεφάλαιον ἓν ἐδάφους τῆς ἁγίας γραφῆς ἀναγινώσκειν, καὶ οὕτω τὰς ἐγκειμένας ἐμβασίας, ἵν' εὐσταλῶς ἔχῃ τοῖς ἐντυγχάνουσιν τὰ νοήματα.

& , poſtea adpoſitas Interpretationes ; utearum ſenſus lectori facilis obviusque ſit.

Sed & *Andreæ* Presbyteri Catena in Eſaiam tribus diſtincta libris exſtat MS. Oxonii in Bibl. Collegii Novi , de quo Codice laudatus Wolfius p. 38. ſeq. Et in Bibl. Vindobonenſi , in Volumine A. C. 1241. exarato , de quo Lambecius III. p. 40. Procœmium idem quod Drungarii Catenæ jam præmiſſum retuli , præmittitur , ad calcem libri primi autem hæc leguntur :

Εἰς τρεῖς βίβλους τὴν προκειμένην γραφὴν τοῦ θεσπεσίου προφήτου Ησαΐου διελεῖν δοκιμάσας, ἕως τῆς πρώτης δίδωμι πέρας. Ἀνδρέου δὲ τοῦ ἐλεεινοῦ πρεσβυτέρου, τοῦ συναγαγόντος καὶ ὑποδεμένου τὰς ἐκφερομένας τῇ βίβλῳ ταύτῃ ὑποσημειώσεις οἱ ἐντυγχάνοντες ἐπεύξασθε, ἵνα ὁ Θεὸς ἐλευθερώσῃ αὐτὸν πάσης κηλῖδος ἁμαρτημάτων, καὶ δωρήσηται αὐτῷ ἔλεος ἐν τῇ φοβερᾷ καὶ ἀδεκάστῳ τῆς κρίσεως ἡμέρᾳ.

Præſentem Eſaiæ divini Prophetæ Scripturam in tres libros cum diſtinguendam exiſtimaverim , primo hîc finem impono. Vos autem qui in hunc librum inciditis , pro Andreæ miſerando presbytero , qui annotationes & obſervationes in hoc volumine collegit ac digeſſit , orate , ut DEus liberet eum ab omni labe peccatorum , detque ipſi miſericordiam in tremenda illa & incorrupta die judicii.

Scriptores è quibus hæc Catena collecta eſt , præcipui ac frequentiſſime laudantur *Euſebius* Cæſareenſis , *Severus* Antiochenus ac *Theodorus* Heracleenſis. Cæteri ſunt *Athanaſius* , *Baſilius* , *Cyrillus* , *Chryſoſtomus* , *Euſebius* Emeſenus , *Origenes* (nonniſi ſemel) *Severianus* Gabalenſis & *Theodoretus*. Narrat & Montfauconus in Bibl. Regia Catenam in Eſaiam , ab illa Jo. Drungarii longe diverſam exſtare MS. in Codice 2437.

967. T. II. p. 466. 480. 563. 567. 594. 734. 769. 835. 844. 904 910. 914. 944. 953. 970. 975. T. III. p. 58. 61. 63. 81. 112. 261. 273. 304. seq. (ubi Psalmum CXV. cum CXIV. in Hebraicis Codicibus cohærere testatur, eosque sequitur Eusebius) 363. 374 639. 689. 710.

Hesychius Hierosol. T. I. p. 9. 15. 115. 118. 137. 161. 166. 191. 195. 200 237. 238. 259. 273. 275. 276. 295. 296. 297. & passim.

Hexaplum allegatur T. II. p. 84. 288.

Hilarius T. II. p. 900.

Hippolytus Episcopus Rom. T. III. p. 951.

Interpretes Græci alii à LXX. T. I. p. 101. 143. 157. bis. 164. 181. 182. 184. 185. ter. 186. 187. 190. 193. 196. 197. 210. 222. 223. 290. 347. 511. 574. 682. 793. 805. 832. 833. bis. 851. 867. 874. 887. 903. 905 920. 922. 957. 963. 967. T. II. p. 563. 743. 858. 895. 907. 927. 944. T. III. p. 81. 112. 116. 142. 275. 404. 432. 456. 474. 521. 522. 525. 532. 539. 540. 552. 559. bis. 566. bis. 575. 584. 591. 598. 599. 612. 613. bis. 616. 622. 629. 635. 637. 639. bis. 650. 663. 665. 671. 672. 673. 675. 676. 686. 688. 689. 691. 692. 697. 698. 711. 720. 721. 722. 730. 731. quater. 732. bis. 743. 750. 751. 752. bis. 849. 859.

Chrysostomus singulis fere paginis.

Johannes T. I p. 856. T. III. p. 856. 873. 941. 643. 944. 945. 947. 949. 950. 951. num Geometra?

Josephus XI. Antiquitatum τῆς ἀρχαιολογίας T. II. p. 290. Ex eodem Josepho narratur T. II. p. 522. Titum obsedisse Hierosolyma tempore Paschatos.

Isidorus T. I. p. 329. 419. Pelusiota. T. II. p. 538.

Judæorum in CHristum blasphemiæ. T. III. p. 233. 234. Iudæi Psalmum CX. ad Abrahamum referunt, quem ajunt sedere ad dextram DEI. T. III. p. 238. Vide & supra, Hebræi.

Legum κύρβεις, πίνακες, σῆλαι. T. I. 272. σῆλαι athletarum. 271.

Liber justorum apud Judæos, ex quo nomina piorum legebantur, ut in Ecclesia Christiana. T. II. p. 388. 412.

Maximus (in Dionysium) T. I. p. 431. 686. T. III. p. 89.

Monachi, Eusebii ætate rari. T. II. p. 344.

Nicolaus Presbyter. T. III. 897. 899. 900. 903. 930.

Obelo notata in LXX. T. I. p. 489.

Ora-

Oracula abolita. T. II. p. 337. 338.
Origenis expositiones singulis fere paginis occurrunt. Allegatur à Theodoro Heracleota T. III. p. 389.
Pachymeres (in Dionysium) T. I. p. 431. T. II. 236. T. III. p. 278. ὁι τῶν πατέρων. T. I. p. 923.
Paulus Samosatenus T. III. p. 238.
Photinus hæreticus T. III. p. 238.
Mich. Psellus T. I. p. 50. 64. 67. 69. 71. 72. 94. 95. 97. 98. 99. &c.
Pythagoricorum ἀοίδιμον ῥητείδιον, πῆ παρέβην, τί δ' ἔρεξα &c. T. I. p. 61. Pythagoræ διάδοχοι πικρῶς αἰνιττόμενοι T. III. p. 186.
Quinta editio T. I. p. 602. T. II. p. 87. 92. 131. 324. 344. 808. 827. 874. 878. 937. T. III. p. 209. 210. 241. 389. 395. 443. 567. 690.
Sabellius hæreticus T. III. p. 238.
Samaritæ Scripturam interpretantes T. III. p. 446.
Scripturarum calumniatores (Porphyrium perstringi à Didymo suspicor.) T. II. p. 133.
Severus Antiochenus T. II. p. 598. 1004. 1024. T. III. p. 14. 43. 90. 118. 149. 153. 187. 245. 246. 249. 280. 857. 868. 880. 891. 898. 918. 923. 924. 931. 954. 955. 959.
Sexta editio. T. II. p. 775. 937. T. III. p. 395.
Simonis Magi mentio T. II. p. 127.
Socratis condemnati T. III. p. 186.
Symmachus T. I. p. 5. 16. 29. 125. 126. 137. 172. 173. 174. ter. 177. 179. ter. 182. 186. 188. 189. 200. 235. 287. bis. 288. 291. bis. 292. 309. 319. 322. 323. 324. 326. 333. 337. 351. bis. 355. 356. 373. 374. 377. 380. 391. 394. 399. 400. 440. 442. 456. 464. 465. 466. 481. 493. 509. 510. 511. 526. bis. 529. 531. 534. bis. 546. 548. 549. 562. 571. 602. 625. ter. 627. 628. bis. 629. ter. 630. 637. 638. 652. 656. bis. (662.) 666. 672. 675. bis. 676. 677. 679. 683. 702. 703. 706. 719. 721. ter. 722. 724. 725. 726. 741. ter. 743. 746. 749. bis. 760. bis. 762. bis. 763. 765. 768. 776. 777. 778. 779. bis. 780. 785. 792. 795. 802. 804. 805. bis. 807. bis. 811. 814. 816. 831. 832. 850. 873. 891. 903. 927. 928. ter. 930. 931. 935. 942. 975. 990. 998. T. II. p. 4. 6. 11. 26. 38. 48. 49. bis. 50. bis. 51. ter. 55. 60. bis. 61. 66. 67. 68. 69. bis. 84. 85. 86. 87. bis. 89. 90. 92. 95. bis. 96. bis. (ubi offenditur LXX. in-

967. T. II. p. 466. 480. 563. 567. 594. 734. 769. 835. 844. 904. 910. 914. 944. 953. 970. 975. T. III. p. 58. 61. 63. 81. 112. 261. 273. 304. seq. (ubi Psalmum CXV. cum CXIV. in Hebraicis Codicibus cohærere testatur, eosque sequitur Eusebius) 363. 374. 639. 689. 710.

Hesychius Hierosol. T. I. p. 9. 15. 115. 118. 137. 161. 166. 191. 195. 200. 237. 238. 259. 273. 275. 276. 295. 296. 297. & passim.

Hexaplum allegatur T. II. p. 84. 288.

Hilarius T. II. p. 900.

Hippolytus Episcopus Rom. T. III. p. 951.

Interpretes Græci alii à LXX. T. I. p. 101. 143. 157. bis. 164. 181. 182. 184. 185. ter. 186. 187. 190. 193. 196. 197. 210. 222. 223. 290. 347. 511. 574. 682. 793. 805. 832. 833. bis. 851. 867. 874. 887. 903. 905. 920. 922. 957. 963. 967. T. II. p. 563. 743. 858. 895. 907. 927. 944. T. III. p. 81. 112. 116. 142. 275. 404. 432. 456. 474. 521. 522. 525. 532. 539. 540. 552. 559. bis. 566. bis. 575. 584. 591. 598. 599. 612. 613. bis. 616. 622. 629. 635. 637. 639. bis. 650. 663. 665. 671. 672. 673. 675. 676. 686. 688. 689. 691. 692. 697. 698. 711. 720. 721. 722. 730. 731. quater. 732. bis. 743. 750. 751. 752. bis. 849. 859.

Chrysostomus singulis fere paginis.

Johannes T. I p. 856. T. III. p. 856. 873. 941. 643. 944. 945. 947. 949. 950. 951. num Geometra?

Josephus XI. Antiquitatum τῆς ἀρχαιολογίας T. II. p. 290. Ex eodem Josepho narratur T. II. p. 522. Titum obsedisse Hierosolyma tempore Paschatos.

Isidorus T. I. p. 329. 419. Peluſiota. T. II. p. 538.

Judæorum in CHristum blasphemiæ. T. III. p. 233. 234. Judæi Psalmum CX. ad Abrahamum referunt, quem ajunt sedere ad dextram DEI. T. III. p. 238. Vide & supra, Hebræi.

Legum κύρβεις, πίνακες, σῆλαι. T. I. 272. σῆλαι athletarum. 271.

Liber justorum apud Judæos, ex quo nomina piorum legebantur, ut in Ecclesia Christiana. T. II. p. 388. 412.

Maximus (in Dionysium) T. I. p. 431. 686. T. III. p. 89.

Monachi, Eusebii ætate rari. T. II. p. 344.

Nicolaus Presbyter. T. III. 897. 899. 900. 903. 930.

Obelo notata in LXX. T. I. p. 489.

Ora-

Oracula abolita. T. II. p. 337. 338.
Origenis expositiones singulis fere paginis occurrunt. Allegatur à Theodoro Heracleota T. III. p. 389.
Pachymeres (in Dionysium) T. I. p. 431. T. II. 236. T. III. p. 278. οἱ τῶν πατέρων. T. I. p. 923.
Paulus Samosatenus T. III. p. 238.
Photinus hæreticus T. III. p. 238.
Mich. Psellus T. I. p. 50. 64. 67. 69. 71. 72. 94. 95. 97. 98. 99. &c.
Pythagoricorum ἀοίδιμον ῥητείδιον, πῆ παρέβην, τί δ' ἐρέξα &c. T. I. p. 61. Pythagoræ διάδοχοι πικρῶς αἰχιῶντες T. III. p. 186.
Quinta editio T. I. p. 602. T. II. p. 87. 92. 131. 324. 344. 808. 827. 874. 878. 937. T. III. p. 209. 210. 241. 389. 395. 443. 567. 690.
Sabellius hæreticus T. III. p. 238.
Samaritæ Scripturam interpretantes T. III. p. 446.
Scripturarum calumniatores (Porphyrium perstringi à Didymo suspicor.) T. II. p. 133.
Severus Antiochenus T. II. p. 598. 1004. 1024. T. III. p. 14. 43. 90. 118. 149. 153. 187. 245. 246. 249. 280. 857. 868. 889. 891. 898. 918. 923. 924. 931. 954. 955. 959.
Sexta editio. T. II. p. 775. 937. T. III. p. 395.
Simonis Magi mentio T. II. p. 127.
Socratis condemnati T. III. p. 186.
Symmachus T. I. p. 5. 16. 29. 125. 126. 137. 172. 173. 174. ter. 177. 179. ter. 182. 186. 188. 189. 200. 235. 287. bis. 288. 291. bis. 292. 309. 319. 322. 323. 324. 326. 333. 337. 351. bis. 355. 356. 373. 374. 377. 380. 391. 394. 399. 400. 440. 442. 456. 464. 465. 466. 481. 493. 509. 510. 511. 526. bis. 529. 531. 534. bis. 546. 548. 549. 562. 571. 602. 625. ter. 627. 628. bis. 629. ter. 630. 637. 638. 652. 656. bis. (662.) 666. 672. 675. bis. 676. 677. 679. 683. 702. 703. 706. 719. 721. ter. 722. 724. 725. 726. 741. ter. 743. 746. 749. bis. 760. bis. 762. bis. 763. 765. 768. 776. 777. 778. 779. bis. 780. 785. 792. 795. 802. 804. 805. bis. 807. bis. 811. 814. 816. 831. 832. 850. 873. 891. 903. 927. 928. ter. 930. 931. 935. 942. 975. 990. 998. T. II. p. 4. 6. 21. 26. 38. 48. 49. bis. 50. bis. 51. ter. 55. 60. bis. 61. 66. 67. 68. 69. bis. 84. 85. 86. 87. bis. 89. 90. 92. 95. bis. 96. bis. (ubi ostenditur LXX. in-

terpretes * τῆς ἐμφάσεως φροντίσαι μᾶλλον magis ad vim dictionum attendere, Symmachum δ σαφηνέστερα διαμελῆσαι, perspicuitatis majorem habere rationem.) 97. 98. 107. 108. 114. 115. 117. 117. bis. 134. 138 148. 149. 150. ter. 151. 155. 157. 158. 160. 164. 171. 175. 176 177. ter. 179. 186. 190. bis. 197. 200. 204. bis. 232. 233. 247. 249. 250. bis. 260. 261. 264. bis. 270. 271. 284. 284. 285. ter. 287. bis. 290. 291. 292. 293. 323. 324. ter. 325. 327. bis. 331. ter. 333. bis. 341. 344. ter. 348. 349. 350. 361. 362. 363. 366. bis. 368. 369. 390. 391. 392. 396. 397. 400. 403. 405. 436. 437. bis. 445. 447. bis. 450. 470. 490. 491. bis. 492. 494. 495. bis. 498. 502. 503. 505. 507. 508. 509. bis. 518. 522. 523. 527. 531. 532. 534. 538. 544. 549. bis. 552. 553. bis. 557. bis. 564. bis. 566. 570. 571. 582. 583. 585. 586. bis. 587. 589. 590 bis. 593. 594. 598. 612. 619. 622. 625. ter. 630. 632. 638. 642. 644. bis. 657. 662. 668. 673. 681. 688. 690. 691. 692. 695. 703. 713. ter. 733. 750. 755. 758. 759. 760. 770. 771. 772. 774. ter. 775. 779. 782. 783. ter. 784. ter. 786. 789. 790. bis. 791. 792. 808. 811. 812. 813. 814. 815. bis. 816. bis. 817. bis. 819. 827. 829. 831. 836. 837. 844. bis. 854. 856. 860. 864. bis. 865. 866. 874. bis. 875. bis. 878. 879. 882. 885 894. bis. 895 904. bis. 919. 930. 949. 957. 958. bis. 965. 966. 1001. 1006. 1011. T. III. p. 6. 7. 9. 10. 12. 14. 25. 34. 56. bis. 59. 61. 65. 72. 82. 85. 105. 108. 145. 177. bis. 195. 203. 209. 213. 220. 222. 223. 226. 241. 271. 272. 277. 278. 285. 299. 316. 325. 343. bis. 359. 362. 372. 378. 389. bis. 395. 396. 402. 403. 416. 418. 429. 430. 431. bis. 433. 443. 444. bis. 450. 456. 472. 473. 474. 486. 491. 498. 509. bis. 515. 519. 531. 539. 547. 560. 563. 567. 578. 585. bis. 591. 605. bis. 610. 639. 675. 688. bis. 694. 711. 712. 713. 721. bis. 722. bis. 731. 740. 769. 808. bis. 847. 858. 879. 914. 919. 924.

Syrus. T. II. p. 176. 186. 263. T. III. p. 418.

Syris & Hebræis tempus συμφορὰν & calamitatem denotat. T. II. pag. 691.

Theodotio T. I. p. 5. 16. 29. 125. 137. 172. 189. 287. 337. 442. 546. 637. 648. 652. 666. 749. 761. 831. 854. 895. 928. T. II. p. 84. 87. 93. 108. 115. 131. 212. 232. 248. 252. 261. 285. 292. 365. 392. 527. 583. 630. 657. 662. 755. 760. 775. 817. 819. 904. T. III. p. 58. 73. 325. 402. 403. 416. 450. 472. 509. 515. 519. 578. 591. 597. 685. 688. 711.

Theo-

* Idem repetit T. 2. p. 97. & 200.

Theodoriti expositiones singulis fere paginis afferuntur. Ipse ab Anonymo allegatur T. III. 273.
Theodorus T. I. p. 15. 92. 44. 137. 165. 189. 199. 200. 215. 260. 275. 330. 963. T. II. p. 7. 8. 9. 10. 12. 13. 22. 23. 25. 27. 35. 36. 37. 38. 53. 54. 53. 57. 59. 61. 67. 69. 71. 72. 88. 89. &c. sæpissime. Antiochenus T. I. p. 8. 272. 276. 296. 328. 574. 575.
Theodorus Heracleota, cujus est commentarius Catenæ per singula capita præmissus. Vide & T. III. p. 914. 917. 919. 920. 922. 924. 933. 934. 935. 937. 938.
Theologus (S. Johannes Euangelista) T. II. p. 466.
Timoth. T. II. p. 896. 902. 905. 965. 981. 989. T. III. p. 435. 451. 463. 488.
Tituli Psalmorum varie inscripti à diversis. T. II. p. 80. 171. 183.
ζοντες auctores eorum perstringuntur. 484. 685. 871. 910. 953.
Victor Antiochenus T. II. 8. T. III. 953. presbyter 957. 958.
Valentiniani hæretici alium Dominum, alium JEsum, alium Sapientiam esse docentes. T. II. p. 356.

Præter Catenas MSS. in Psalmos, supra p. 737. memoratas, exstant aliæ etiam in aliis Bibliothecis, ut Florentina, ex qua Alex. Morus ad Hebr. X. 5. affert Hippolyti Episcopi Ram. κατὰ τμῆμα ἑρμηνείας εἰς τὰς ψαλμούς. Catenas in Psalmos in Bibliothecis Regis Galliæ, Colbertina, & Mediolanensi Ambrosiana evolvisse se testatur Montfauconius notis ad S. Athanasium T. I. p. 1006. 1007. De Catenis MSS. in Psalmos quas servat Oxonii Bodlejana & Collegii Novi Bibliotheca, videndus Jo. Ernestus Grabius præf. ad Tomum secundum spicilegii Patrum nuper in Anglia recusi, & Clariss. Collega noster Jo. Chrysostomus Wolfius in Exercitatione de Catenis Patrum MSS. edita Witebergæ 1712. pag. 18. seq. & 21. qui à Corderiana non adeo multum eas differre monet. Certe ex Scriptoribus qui in illis allegantur pauci sunt quorum symbolæ in Corderiana non occurrant, ut in Cod. 213. Barocc. *Hypatius*, &c * *Justinus Martyr*. Atque Cod. 235. Barocc. & Cod. Laud. K. 96. *Epiphanius*. Idem notat in Bibl. Bodlejana plures exstare Codices Catenarum MSS. in Jobum, quorum unum eximium membranaceum, quo Patricius Iunius usus est, picturis etiam ad Historiam pertinentibus passim est illustratus, quas tamen Iunius in sua editione neglexit.

* Vide Grabii spicileg. T. 2. p. 174.

VIII. *In Proverbia* Catenam Græcorum Patrum nactus Theodorus Peltanus latine vertit, ut ipſe in Paraphraſi poſtuma Proverbiorum Salomonis, Antwerp. 1607. 4. meminit. Poſt ejus mortem * Andreas Schottus impellente Iohanne Pineda, qui & ipſe exemplar Catenæ Græcum Romæ nactum ſe teſtatur, Latine ex Peltani verſione edidit Antwerp. 1614. 8. additâ Græce & Latine Greg. Thaumaturgi paraphraſi in Eccleſiaſtem quam Latine tantum Voſſius à ſe verſam vulgaverat: & Franciſci Zini ** Latina interpretatione paraphraſeos Græcæ, qua Canticum Canticorum verſibus Politicis expoſuit Mich. Pſellus ad Imperatorem Nicephorum Botaniatam. In Bibl. Bodlejana Cod. Barocciano 232., & inter Laudanos K. 96. Catenam Græcam duplicem in Proverbia MS. tam exſtare notarunt laudati mihi ſupra Grabius præf. ad Tom. II. ſpicilegii Patrum, ac Wolfius in diſſ. de Catenis MSS. p. 19. in quorum altera inter alios citatur etiam quidam *Apollonius*, in altera aliquoties *Gregorius Nazianzenus*. Exſtat & *Andreæ Presbyteri* Catena in Proverbia, MS. in Bibl. Vindobonenſi. Lambec. III. p. 40.

Scriptores in Catena ad Proverbia à Peltano verſa allegati.

ANonymus pag. 12. 26. 27. 29. 35. 38. 40. 75. 82. &c.
Apollinaris 29. 49.
Aquila 209.
Auctor Catenæ 11. 21. 40. 41. 45. 47. 49. 53. 56. 62. 68. &c.
Baſilius 10. 15. 18. 26. 33. 35. 65. 67. 83. 87. 103. 106. 107. 110. 118. 122. 126. 138. 174. 183. 227. 304.
Chryſoſtomus 13. 34. 36. 77. 101. 106. 107. 109. 115. 121. 150. 173. 183. 184. 185. 187. 188. 189. 190. 191. 195. 215. 233. 240. 242. 246. 248. 249. 265.
Cyrillus Alex. 139.
Didymus 6. 7. 17. 22. 28. 31. 32. 36. 37. 38. 39. 40. 46. 47. 48. 79. 81. 104. 111. 113. 129. 136. 155. 165. 167. 180. 228. 244. 273.
Diodorus 47.
Epiphanius 19. 139.

Evagrius

* Obiit Peltanus Auguſtæ Vindel. A. C. 1599. 11. Maji. De eo conſulendi Bibliothecarum Belgicarum & Jeſuiticarum ſcriptores.

** In primum caput vertit Schottus ipſe, Zini verſionis adhuc ignaras, quas in Theodoreti ſcriptis latens cum fugiebat.

Evagrius 44. 51. 52. 82. 86. 152. 172.
οἱ ἔξω. apud profanos ſcriptores πανοῦργος ſemper in malam partem 28.
Euſebius Cæſarienſis 47. 52.
Euſtachius p. 78. 140. male pro Euſtathio Antiocheno.
Euſtratius Antiochenus 240. legendum Euſtathius.
Georgius 19. 25. 42, 44. 52. 99. 100. 103. 120. 126.
Gregorius Naz. 138.
Hebræo affinior Aquila 209.
Hippolytus 7. 8. 18. 49.
Julianus 30 31.
Editio κοινὴ τῶν ὁ. 14. 54. 153. Varia Lectio vel interpretatio 161. 267. 280. 287. 309. 357.
Ubi nunc ſunt Manichæi? 108. è Chryſoſt.
Olympiodorus p. 5. 9. 11. 17. 25. 41. 43. 45. 50. 68. 79. 86. 90. 97. 99. 103. 126. 135. 142. 159. 187. 191. 200.
Origenes 9. 16. 24. 34. 35. 52. 103. 156. 160.
Patrum Orthodoxorum doctrina, vinum minus potens quam Scriptura ſacra. 315.
Polychronius 30. 34. 36. 48. 51. 55. 63. 80. 98. 99. 102. 105. 107. 111. 112. 117. 120. 125. 129. 130. 136. 141. 151. 174. 185. 204. 227. 242. 245.
Symmachus 36.
Theodotio 29 36.

In Eccleſiaſtem nulla quod ſciam Catena Patrum lucem vidit, triplex autem exſtat MS. Oxoniæ in Bibliotheca Bodlejana, in quibus miror nullas ex Gregorio Thaumaturgo occurrere ſymbolas, ſed tantum ex *Baſilio*, *Didymo*, *Euſtathio* Antiocheno, *Gregorio* Nyſſeno, *Johanne Chryſoſtomo*, *Olympiodoro* & *Polychronio*.

IX. Pro Catena *in Canticum Canticum* merito habendum volumen quod Græcè Lugd. Bat. 1617. 4. ſub titulo expoſitionum *Euſebii* & *Polychronii* vulgavit Johannes Meurſius, ſubjuncta *Pſelli* paraphraſi ad Imp. Nicephorum Botaniatam, qui ab A. C. 1078--1081 præfuit, verſibus ſcriptam politicis, de cujus latina verſione, quam Zino & Andreæ Schotto debemus, paullo ante memini.

Scriptores in Catena ad Canticum à Meurſio édita citati.

AQuila 44. 112.
Athanaſius 18. 32. 39. 51.
Didymus 19.
Euſebius Pamphili. Sub hujus nomine quæ exſtat p. 1—74. ἐξήγησις pauca habet Euſebii, pleraque ex aliis etiam junioribus Euſebio qui nominetenus laudantur excerpta.
Gregorius Nyſſenus 11. 14.
Origenis Hebraicarum vocum expoſitio 11. 45. ſeq.
Philo Carpathius 13. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 25. 26. 27. 28. 29. 32. 34. 39. 44. 52. 53. 57. 58. 60. 62. 63. 65. 68. 69. 70. 71.
Polychronius * Diaconus. ἐξήγησις διαφόρων εἰς τὸ ᾆσμα τῶν ᾀσμάτων ὑπὸ Πολυχρονίου Διακόνου συναχθεῖσα p. 77—112.

Sym-

* Hujus Polychronii Commentarium MS. *in Eccleſiaſten* & *Jobum* exſtare in Bavarica Bibl. notavit olim Meurſius. Fragmenta ſervant Catenæ etiam in eosdem libros & *Proverbia* editæ. Polychronium Diaconum in Eccleſiaſten memorat & Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 79. 177. 386. Miror itaque unde hos commentarios Epiſcopo Apameenſi (Theodori Mopſveſteni fratri, de quo Theodoritus V. ult. Hiſt. Tripartita X. 34. Niceph. XIV. 30.) tribuunt Sixtus Senenſis, Villalpandus, Poſſevinus & præſtantiſſimus Caveus ad A. C. 410. *In Proverbia* fuit in Bibl. Scorialenſi. Polychronium *in Cantica S. Scriptura* laudat idem Labbeus p. 176. Citatur & Polychronius ſubinde in Catena Ghisleriana *in Jeremiam*. Ex Polychronii ἑρμηνείᾳ *in Ezechielem* profert aliquid Damaſcenus 3. de imaginibus T. I. p. 372. quod etiam in Catena reperiſſe ſe teſtatur V. C. Michaël le Quien. Alia ex eadem Catena, ſed Latine tantum Villalpandus in Ezechielem de quo infra. Argumentum in eundem Prophetam Græce una cum Adriani ſagoge in S. Scripturam & Heſychii Hieroſol. aliorumque in Prophetas argumentis edidit David Hœſchelius, recuſa Tomo VIII. Criticorum ſacrorum Londini, Amſtelod. & Francofurti editorum. Ex Catena MS. in *Danielem* fragmenta Polychronii leguntur in Hugonis Broughtoni ad eum Prophetam Commentario Baſil. 1590. 4. edito p. 64. & p. 109—119. Alius Polychronius presbyter de quo Sozomenus IX. 2. & Niceph. XIV. 10. quem neſcio quam ob cauſam Meurſius Arianum appellat. Ad Polychronium presbyterum & Diaconum, incertum an eundem, exſtant S. Nili Epiſtolæ, III. 11. & 142. edit. Allatii. Eodem tempore vixit Iſidorus Peluſiota, cujus itidem ad Polychronium Epiſtola eſt IV. 59. Omitto Polychronium Epiſcopum Hieroſol. Actaque de ſynodali eus accuſatione & purgatione, quæ conficta eſſe arguit Baronius ad A. C. 433. n. 31. ſeq. Polychronium item Presbyterum ac Monachum Monothelitam, de quo Synodus VI. actione 15. & Baronius ad A. C. 681. n. 36.

Symmachus 112.
Theophilus. 37. adde Grabii ſpicileg. T. 2. p. 224.

Memoratur præterea *Neophyti* Monachi Catena in Canticum Canticorum à Jo. Garnerio in auctario operum Theodoriti p. 185. incertum utrum diverſi à Neophyto presbytero & Monacho incluſo cujus Homilias triginta MStas in Bibl. Colberina exſtare narrat Cotelerius II. p. 679. & cujus libellum de calamitatibus Cypri ab Anglis A. C. 1191. captæ vulgavit Græce & Latine p. 457--462. Alias tres Catenas in Canticum MStas in Bibl. Bodlejana evolvit clariſſimus Wolfius p. 20. quorum una ex ſcriptis *Baſilii*, *Evagrii* & *Gregorii Nyſſeni*, altera ex *Chryſoſtomo*, *Evagrio* & *Polychronio*, tertia haud diverſa ab ea quam à Meurſio editam modo recenſui.

X. Prophetam *Eſaiam* præter *Procopium* Gazæum, de quo ſupra mentionem injeci, ſatis ampla ex compluribus Patribus Græcis Catena illuſtravit *Georgius* quidem *Marmorius*, cujus fragmentum aſſervari in Bibliotheca Ambroſiana Mediolani teſtatur Allatius de Georgiis p. 383. *Johannes* præterea *Drungarius*, cujus Catena in Eſaiam in Codice ſæculi X. membranaceo, qui Bibl. Regis Chriſtianiſſimi eſt 1891. & in altero bombycino ejusdem Bibl. MSta exſtat, unde prologum à celeberrimo Montfaucono in præf. ad Euſebium in Eſaiam T. 2. Collectionis novæ Patrum p. 350. & in palæographia Græca p. 316. publicatum hoc loco præterire nefas duxi.

Πρόλογος τοῦ λογιωτάτου καὶ πανευγενεστάτου κυροῦ Ἰωάννου Δρουγγαρίας εἰς τὸν μακάριον Ἡσαΐαν.

Τῆς προφητείας τοῦ θεσπεσίου Ἡσαΐου τοῦ μεγαλοφωνοτάτου τῶν Προφητῶν τὸν βίβλον μοι χεῖρας λαβὼν καὶ ταύτης τὴν ἀνάγνωσιν ποιησάμενος, καὶ μὴ ἐφικέσθαι τῆς τῶν γεγραμμένων διανοίας ἐφικτὸν ἔχων, πρὸς τοὺς ταύτην ἠρμηνευκότας, ἤγουν ὑπομνηματίσαντας ἀνέδραμον, καὶ τὴν λύσιν τῶν ζητουμένων διαφόρως,

Prologus eruditiſſimi & nobiliſſimi Domini Johannis Drungarii *in beatum Eſaiam.*

PRophetarum *eloquentiſſimi divini Heſaiæ libro prophetiæ præ manibus accepto eoque perlecto, cum ſcriptorum aſſequendæ menti par non eſſem, ad ejus Interpretes, ſeu Commentatores me contuli; ac ubi dubiorum ſolutionem varie allatam animadverti, neceſſarium duxi huic libro manum admovere, ut quæ ibidem obſcura & du-*

ũs

ὡς οἷόν τε, εὑρὼν, ἀναγκαῖον ἡγησάμην τῇδε τῇ βίβλῳ προσθεῖναι, ἵνα τοῖς ἐντυγχάνουσι καταδηλος ᾖ τῶν ἀπορουμένων σαφήνεια γένηται. μηδεὶς δὲ ὡς ἑτεροδόξων ἑρμηνείας συναγαγόντι ἐγκαλείτω, φημὶ δὴ Ωριγένους καὶ Εὐσεβίου τοῦ Καισαρείας, καὶ Θεοδώρου Ἡρακλείας, καὶ Εὐσεβίου Ἐμέσης, καὶ Ἀπολιναρίου, καὶ Θεοδωρήτου Κύρου. ἐν οἷς γὰρ μὴ πρὸς τῶν ἰδίων δογμάτων διαλέγονται, ἔστιν ὅτε καλῶς προβάλλουσι. καὶ τοῦτο δὲ οὐκ αὐτονόμως πεποίηκα, ἀλλ' ἀκολουθήσας τῷ ἁγιωτάτῳ ἡμῶν πατρὶ τῷ τῆς Ἀλεξάνδρου, φιλοχρίστου μεγαλουπόλεως ἀρχιεπισκόπῳ Κυρίλλῳ, φήσαντι ἐν τῇ πρὸς Εὐλόγιον ἐπιστολῇ, οὐ πάντα ὅσα λέγουσιν οἱ αἱρετικοὶ φεύγειν καὶ προσθεῖναι χρή. πολλὰ γὰρ ὁμολογοῦσιν ἃ καὶ ἡμεῖς ὁμολογοῦμεν. καὶ τοῦτο δὲ καταδηλον ποιῶ τοῖς ἐντυγχάνουσιν, ὡς ὁ ἐν ἁγίοις Βασίλειος, μέρος τι τῆς ἐν χερσὶ προφητείας ἑρμηνεύσειν, ἥτις ἑρμηνεία πολλοῖς ἀμφιβάλλεται, ἀναγκαῖον δὲ φήθη καὶ τοῦτο προσθεῖναι τῷδε τῷ προοιμίῳ πρὸς φανέρωσιν καὶ σαφήνειαν τοῖς ἐντυγχάνουσιν. ἴσασι γὰρ ὡς οὐ μόνον διαφόρως ἠνέχθησαν ἐν τοῖς νοήμασι τῆς θεοπνεύστου γραφῆς οἱ ταύτῃ ἑρμηνευκότες, ἀλλὰ δὴ καὶ αὐτὰ τὰ ῥήματα τῆς αὐτῆς θείας γραφῆς οὐκ ἴσως διεσείλαντο, καὶ οὕτω τῇ ἑρμηνείαν ἐπέθηκαν. ὁ μὲν γὰρ πλείους, ὁ δὲ ἧττους στίχους

bia ſententiæ exſtant, plana legentibus evaderent. Ne quis verò mihi crimini vertat, quod heterodoxorum interpretationes collegerim; Origenis dico, Euſebii Cæſarienſis, Theodori Heracleotæ, Euſebii Emeſeni, Apolinarii & Theodoreti Cyri. Nam ii, cum non de ſuis dogmatibus verba faciunt, interdum pulchre ratiocinantur. Id porro non nutu & arbitratu meo feci, ſed obſequutus ſanctiſſimo Patri noſtro Cyrillo, Chriſto addicta & magnæ Alexandrinæ civitatis Archi-Epiſcopo, qui in ſua ad Eulogium epiſtola ait, non omnia hæreticorum dicta fugienda & reſpuenda ſunt: multa enim confitentur, quæ nos item confitemur. *Hoc item monitum lectorem volui, magnum ſcilicet Baſilium hujus Prophetiæ partem interpretatum eſſe: quæ tamen interpretatio, an ejus ſit, a multis in dubium vocatur. Operæ pretium quoque duxi hoc legentibus indicare & notum facere, Interpretes & Commentatores, non modo quoad divinæ Scripturæ ſenſum & intelligentiam mutuo diſcrepare; ſed etiam ipſa divinæ Scripturæ verba non pari modo diſtinxiſſe in ſuis interpretationibus: nam alii pluribus, alii paucioribus adpoſitis verſibus, Expoſitiones ſuas adornarunt: indeque eſt quod numeri capitibus præfixi eos, qui textum ipſum legunt, ad ulteriora remittere videantur. Opus igitur eſt alterum tertiumve caput textus ſanctæ Scripturæ*

πρα-

προθέμενος, τῷ ἐξήγησιν ἐποιήσατο. καὶ ἐκ τούτων δοκοῦσιν οἱ ἀριθμοὶ τοῖς κεφαλαίοις ἐπικείμενοι, ἀναχαιτίζειν τὸ ἔδαφος ἀναγινώσκοντας εἰς τὸ πρόσω βαίνειν. χρὴ οὖν καὶ δεύτερον καὶ τρίτον κεφάλαιον ἕως ἐδάφους τῆς ἁγίας γραφῆς ἀναγινώσκειν, καὶ οὕτω τὰς ἐγκειμένας ἀμαυρώσεις, ἵν' ἐυσώπητα ἔσῃ τοῖς ἐντυγχάνουσιν τὰ νοήματα.

& , poſtea adpoſitas Interpretationes; utearum ſenſus lectori facilis obviusque ſit.

Sed & *Andreæ* Presbyteri Catena in Eſaiam tribus diſtincta libris exſtat MS. Oxonii in Bibl. Collegii Novi, de quo Codice laudatus Wolfius p. 38. ſeq. Et in Bibl. Vindobonenſi, in Volumine A. C. 1241. exarato, de quo Lambecius III. p. 40. Procœmium idem quod Drungarii Catenæ jam præmiſſum retuli, præmittitur, ad calcem libri primi autem hæc leguntur:

Εἰς τρεῖς βίβλους τὸν προκειμένην γραφὴν ἓν θεσπεσίου προφήτου Ησαΐου διελεῖν δοκιμάσας, ἕστο τῇ πρώτῃ δίδωμι πέρας. Ἀνδρέου δὲ τοῦ ἐλαχίστου πρεσβυτέρου, ἓν συναγαγόντος καὶ ἐκδεθεμένου τὰς ἐκφερομένας τῷ βίβλῳ ταύτῃ ἐκδιγραφὰς οἱ ἐντυγχάνοντες ἐπευξάσθε, ἵνα ὁ θεὸς ἐλευθερώσῃ αὐτὸν πάσης κηλίδος ἁμαρτημάτων, καὶ δωρήσηται αὐτῷ ἔλεος ἐν τῇ φοβερᾷ καὶ ἀδεκάστῳ τῆς κρίσεως ἡμέρᾳ.

Præſentem Eſaiæ divini Prophetæ Scripturam in tres libros cum diſtinguendam exiſtimaverim, primo hîc finem impono. Vos autem qui in hunc librum incidiſtis, pro Andreæ miſerando presbytero, qui annotationes & obſervationes in hoc volumine collegit ac digeſſit, orate, ut DEus liberet eum ab omni labe peccatorum, detque ipſi miſericordiam in tremenda illa & incorrupta die judicii.

Scriptores è quibus hæc Catena collecta eſt, præcipui ac frequentiſſime laudantur *Euſebius* Cæſareenſis, *Severus* Antiochenus ac *Theodorus* Heracleenſis. Cæteri ſunt *Athanaſius*, *Baſilius*, *Cyrillus*, *Chryſoſtomus*, *Euſebius* Emeſenus, *Origenes* (nonniſi ſemel) *Severianus* Gabalenſis & *Theodoretus*. Narrat & Montfauconus in Bibl. Regia Catenam in Eſaiam, ab illa Jo. Drungarii longe diverſam exſtare MS. in Codice 2437.

Jeremiæ Prophetiam & *Threnos* atque *Baruchi* librum *Michaël Ghislerius* Romanus, Clericus Regularis Lugd. 1623. fol. 3. Vol. non modo ipſe Paraphraſi & commentariis copioſis literalibus, Myſticis, Allegoricis, Anagogicis ac Moralibus, & ſubjecta his ſemper verſione Paraphraſeos Chaldaicæ & Catena ex Græcis Latinisque Patribus editis à ſe adornata illuſtravit: ſed etiam per ſingulas ſectiones ſubjunxit Græce Catenam Veterum Patrum, cum Latina verſione *Leonis Allatii* Chii, recognita à *Jo. Matthæo Caryophilo* Cretenſi, Archi-Epiſcopo Iconienſi. Illam Catenam ex Codice antiquo Vaticanæ Bibl. deſcribendam ipſi conceſſit Paulus V. Pontifex, & Ghislerius contulit ac ſupplevit ex altero Codice Bibliothecæ Sfortianæ, aliisque item Vaticanæ duobus & uno Altæmpſianæ, tertioque Vaticano continente Origenis in Jeremiam Homilias. *In Threnos* eandem Catenam Latine ex verſione ſua dederat *Antonius Agellius*, Clericus Regularis & poſtea Epiſcopus Acernenſis, Rom. 1589. 4. Sed Ghislerius Græca edidit ex Vaticano, non ſine auctario ex Sfortiano Codice: & novam Allatii verſionem adjunxit.

Scriptores è quibus Catena in Jeremiam à Ghislerio edita, contexta eſt.

ALii interpretes Græci præter ſeptuaginta. T. I. p. 271. 779. T. II p. 759. 810. 880.

Animalium Hiſtoria T. II. p. 449.

Anonymus T. I. 18. 54. 163. 328. 414. 672. 681. 689. 692. 705. 708. 860. 931. 935. T. II. 58. 91. 346. 440. 457. 487. 488. 491. 506. 535. 545. 601. 606. 668. 669. 685. 720. 725. 731. 737. 751. 753. 756. 757. 770. 802. 810. 811. 813. 815. 816. 819. 822. 846. 847. 854. 861. 862. 864. 895. 897. 900. 914. 915. 920. 921. 925. T. III. p. 7. 21. 72. 216. 220. 221. 227. 230. 231. 232. 233. 238. 239. 243. 245. 246. 247. 250. 251. 253. 254.

Apollinaris T. I. p. 54. 55. 84. 160. 298. 427. T. II. p. 106. 166. 420. 423. 424. 450. 457. 484. 485. 503. 530. 534. 539. 558. 583. 595. 633. 634. 641. 653. 660. 716. 719. 743. 745. 761. 773. 786. 790. 794. 821. 828. T. III. p. 15. 54.

Aquila T. I. p. 216. 218. 384. 414. 719. 911. T. II. p. 111 545. 553. 817. 831. 846. 862. 897. Threnos non vertit. T. III. p. 7.

Atha-

Athanaſius T. III. p. 246.
Baſilius T. II. p. 461. 553. in Eſaiam T. II. p. 835.
Chryſoſtomus frequentiſſime advocatur ad partes, & utramque facit paginam.
S. Cyrillus T. I. p. 327. 328. 438. 454. 572. 656. 728. T. II. 57. 435. 443. 466. 545. 580. 615. 746 791. 799. 821. 861. 904. T. III. p. 235 Commentarii, in Evangel. Johannis T. I. 591. in Eſaiam 591. 620. 728. T. II. p. 704. in Pſalm. XIX. & XXVII. T. I. 591. in Matthæum 599. 600. T. II. p. 122. περὶ τῆς ἐν πνεύματι λατρείας. 461. in Lucam. T. II. p. 886.
Didymus T. I. p. 39. T. II. p. 704. 753.
Euſebius Cæſar. T. I. p. 17. 298. 303. 327. 398. 665. 794. T. II. p. 61. 73. 74. 118. 119. 122. 126. 137. 139. 560. 704. 831. 836. 837. T. III. 6. 20.
Græci T. I. p. 204.
Gregorius Thaumaturgus T. I. p. 788. 796. 831. 839. ubi locus prolixus & 850.
Hebræus Codex T. I. p. 83. 84. 171. 204. 217. 218. 770. 771. 941. T. II. p. 473. 527. 535. 584. 661. 665. 711. 712. 713. 766. 774. 795. 805. 824. 851. 852. 870. 883. 922. 930. 932. 933. 937.
Hebræi traditio. T. II. p. 648.
S. Hippolytus T. II. p. 449.
Hiſtoriarum ſcriptores de Cyro T. II. p. 880.
Jeremiæ capita duo poſtrema ex libris Regum adjuncta T. II. p. 923.
S. Johannes (haud diverſus ut, videtur, à Chryſoſtomo) T. I. p. 860. ut T. II. p. 375 405.
Joſephus δεκάτῃ τῆς ἀρχαιολογίας T. II. p. 552.
Iſidorus Peluſiota T. I. p. 171.
S. Maximus T. II. p. 624. ex ejus quæſtionibus & reſponſionibus.
Militaris rei ſcriptores T. II. p. 664.
Olympiodorus per totum opus ſæpiſſime. Diaconus appellatur T. I. p. 277.
Origenes * T. I. p. 54. 192. 285. 459. 664. 719. 902. 903. 911. T. II. p. 15.

* Origenis Homilia I. exſtat Tom. I. p. 238. II. p. 321. 328. 338. 345. 352. 361. III. p. 448. 454. IV. p. 493. 496. V. Tom. 2. p. 349. 441. VI. 467. 479. 492. 504. VII. p. 207. VIII. Tom 3. p. 262. quæ poſtrema tamen non eſt Origenis Homilia, ſed liber Clementis Alexandrini de divite ſalvando, ut Ghiſlerius ipſe in capite VII. præfationis pulchre agnoſcit.

15. 19. 22. 25. 28. 32. 35. 102. 106. 137 140. 144. 145. 175. 176. 316. 324. 331. 335. 357. 364. 369. 375. 385. 392. 393. 405. 430. 432. 435. 440. 449. 453. 454. 478. 544. 545. 552 570. 575. 580. 581. 588. 639. 641. 647. (ἐκ τῆς πρὸν Ἀφελανὸν Ἐπιστολῆς φθὲ Σασάννης ibid.) 659. 660. 669. 672. 678. 681. 688. 706. 719. 723. 769. 773. 774. 782. 786. 802. 803. 806. 807. 838. 841. 868. 880. 882. 883. 886. 887. 890. 897. 900. 904. 907. 910. 911. 912. T. III. p. 6. 7. 8. 11. 15. 16. 18. 20. 21. 23. 25. 29. 31. 33. 34. 36. 39. 45. 47. 50. 52. 54. 55. 57. 58. 61. 63. 65. 74. 76. 77. 81. 83. 85. 87. 89. 92. 96. 98. 102. 104. 107. 110. 111. 113. 115. 117. 123. 127. 130. 136. 139. 148. 153. 154. 157. 158. 160. 162. 164. 165 168. 170. 172. 173. 176. 177. 180. 183. 184. 186. 188. 189. 190. 192. 193. 194. 195. 197. 198. 200. 201. 202. 203. 208. 210. 211. 424.

Polychronius T. I. p. 217. T. II. p. 306. 357. 392. 423. 424.

Severus T. II. p. 581. 664. 678. T. III. p. 245. ἀπὸ λόγου ιέ. T. I. p. 823. ιζ. T. I. p. 83. T. II. p. 589. ἀπὸ λόγου μζ'. T. II. p. 907. ξβ'. T. I. p. 438. T. II. p. 317. ξγ'. T. II. p. 561. πβ'. T. II. p. 803. ρή. 524. 525. Ἐκ τῆς πρὸς Θεόδωρον ἀρχιεπίσκοπον Ἐπιστολῆς. T. I. p. 83. ἐκ τῆς πρὸς Σέργιον καὶ Μαρίωνα Ἐπισκόπους. 414. πρὸς Σέργιον. T. II. p. 477. πρὸς μονάζοντας. T. III. p. 20. 21. κατὰ τῶν προσθηκῶν Ἰουλιανοῦ συγγράμματος. T. II. p. 759. Antiochenus T. I. p. 160. Episcopus T. II p. 575.

Symmachus T. I p. 216. 384. 414. T. II. p. 545. 553. 560. 665. 817. 831. 838. 846. 854. 861. 862. 875. 897. Threnos etiam vertit. T. III. p. 7. 23. 52. 54. 77. 83. 164. 165. 180. 181 186. 188. 197. 208.

Syrus T. I. p. 204. T. II. p. 111. 665. 817. 846. 869.

Theodoretus frequentissime, Saracenorum meminit T. II. p. 866. & p. 870. Chrysost.

Theodotio T. I. p. 911. Threnos non vertit T. III. p. 7.

Theophilus Patriarcha Alex. T. I. p. 255. 270. 277.

Varia Lectio Codicis Græci T. II. p. 664. 867.

Victor Presbyter, frequentissime per totum opus.

In *Ezechielem* Johannes Baptista Villalpandus S. I. præfatione Commentariorum ad hunc Prophetam editorum tribus Vol. Romæ 1604. fol. Præter Hebraicam Catenam, sive Rabbinorum in Bibliis Bombergianis ad Ezechielem Commentarios, quos Hieronymus Pra-

Pradus latine verti curaverit; & præter Latinos ac Græcos qui Latine converſi circumferuntur, *Græca*, inquit, *pervetuſta ac manuſcripta Catena teſtimonia crebrius uſurpanus: quam ex Bibliotheca Illuſtriſſimi Cardinalis Sfortiæ licuit accipere deſcribendam, eandemque eſſe* * *quæ in Vaticana Bibl. cernitur, compertum eſt. Quamquam Vaticana Catena* in reliquos *etiam* Prophetas *notas & Scholia ejusdem generis variorum Patrum uno Volumine comprehendit. Eamigitur, quam dixi, in Ezechielem Catenam à noſtri Ordinis Patre* Hieronymo Brunello, *Græca Linua & Hebraica Profeſſore Latinitate donatam, Latine ſuis locis, ut apparet, inſerimus: cujus tamen concinnator, quis fuerit, non facile conſtat. Fuit enim Græcis uſitatum, ut & Catenas hujusmodi quamplurimas coagmentarent, & nomen ſuum modeſte reticerent. Scriptores vero qui in ea citantur, præter tres quatuorve, quorum nomina non adſcribuntur, (quos tamen omnes* Scholiaſtis *nomine diſtinguimus) & præter* Origenem *ac* Theodoretum: *ex quo prope omnia quæ jam Latine reddita ac typis excuſa circumferuntur, in hanc ſunt Catenam translata, ut multa item ipſe Theodoretus ex* Polychronio *totidem fere verbis, in ſua ſcripta retulerat: Præter hos, inquam, quam plurima ſunt ex* Apolinario, Polychronioque *deſumta. - - Qui idem Apollinaris non raro citatur in ſcholiis Bibliorum Vaticanæ editionis Septuaginta Interpretum. - - In hac denique Catena* Baſilius, Gregorius Nyſſenus, & Cyrillus Alexrndrinus *nonnunquam citantur illi quidem, ſed rarius.* Allegantur etiam alii, ut ex hoc indice patebit:

Index Scriptorum in Catena ad Ezechielem citatorum.

Acacius Cæſareenſis T. I. Villalpandi p. 25.
Apollinaris T. I. p. 22. 23. 24. 42. 49. 60. 68. 69. 71. 72. 75. 78. 81. 93. 94. 95. 113. 114. 131. 132. 159. 182. 192. 220. 221. 238 244. 248. 249. 251. 252. 254. 278. 284. 308. T. II. p. 6. 12. 18. 42. 44. 63. 68. 69. 72. T. II. parte 2. p. 163.
Aquila T. I. p. 66. 127. 170. 184. 187 195. 198. 199. 212. 246. 251. 255. 263. 276. 321. T. II. p 9 14. 25. 31.
Baſilius T. II. p. 26.
Chryſoſtomus T. II. p 17.

* Diverſa tamen ſcholia quædam brevia è Vaticano Codice ſe delibaſſe non diffitetur Villalpandus T. I. p. 42. 165. &c.

Cyrillus T. I. p 22. 288.
Gregorius Naz. T. I. p. 42. 158.
Gregorius Nyſſenus.
Heſychius T. I. p. 130.
Origenes T. I. p. 23. 42. 61. 64. 65. 71. 72. 77. 78. 79. 106. 109. 111. 114. 115. 120. 122. 127. 128. 132. 134. 141. 143. 154. 155. 156. 158. 162. 163. 165. 169. 170. 177. 178. 179. 180. 182. 188. 189. 200. 204. 209. 211. 212. 224. 225. 231. 237. 241. 249. 277. T. II. p. 42. 44. 50. 69.
Polychronius T. I. p. 19. 21. 24. 42. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 68. 70. 72. 74. 77. 78. 79. 81. 82. 83. 93. 94. 105. 106. 107. 111. 112. 113. 115. 117. 118. 119. 126. 129. 130. 131. 132. 134. 135. 136. 143. 146. 149. 155. 156. 158. 164. 165. 166. 169. 170. 177. 178. 179. 182. 189. 196. 198. 200. 206. 207. 213. 214. 220. 222. 224. 225. 226. 230. 231. 234. 235. 240. 247. 249. 254. 255. 258 262. 263. 264. 269. 270. 271. 275. 282. 283. 284. 285. 286. 288. 302. 303. 304. 305. 306. 315. 316. 319. 326. T. II. p. 3. 5. 10. 13. 16. 18. 19. 21. 22. 23. 25. 26. 32. 33. 42. 47. 50. 55. 56. 58. 62. 63. 66. 67. 68. 69. 73.
Scholiaſtæ Græci Anonymi T. I. p. 21. 23. & deinceps frequentiſſime T. II. parte 2. p. 243.
Severus Antiochenus T. I. p. 22. 24. 130. 198. 207. TII. p. 58.
Symmachus T. I. p. 106. 118. 121. 122. 127. 159. 162. 170. 184. 192. 195. 198. 199. 212. 215. 246. 255. 257. 268. 276. 284. 321. T. II. p. 14. 19. 23. 63.
Syrus T. II. p. 31. T. II. parte 2. p. 243.
Theodoretus, ſæpiſſime.
Teodotio T. I. p. 118. 121. 127. 128. 162. 170. 184. 187. 195. 198. 199. 276. 321. T. II. p. 14.

In *Danielem* Catena Patrum Græcorum fuit apud Hugonem Btughtonum, qui Commentario in hunc Prophetam ſuo fragmenta ex eadem Græce ſubjunxit, *Polychronii* pleraque, tum etiam *Anonymi*, & *Apolinaris* atque *Eudoxii*, *Ammoniique*, & *Hippolyti*. Prodiit Brughtoni Commentarius Anglice Lond. 1597. & 1607. 4 & inter Opera Lond. 1662. fol. atque ex Anglico, Latine per Jo. Boreelum verſus Baſil. 1599. 4.

In Prophetas Majores & Minores Catena MS. Pariſiis in Codice Regio 1892. bombycino XIII. ſæculi. In hujus principio, inquit Clariſſ. Montfauconus p. 316. Palæographia Græcæ, habentur *minores Prophetæ* cum

cum Commentariis *Theodoreti* & *Heſychii*: deinde autem Majores Prophetæ cum Commentariis variorum Patrum, *Euſebii*, *Theodoreti*, *Cyrilli* Alex. *Apollinaris*, *Theodori* Heracleenſis & aliorum. Singulis Prophetis præmittuntur prologi ex diverſis Scriptoribus, ex *Theodoreto* nempe & *Athanaſii* Synopſi, quæ nomine Athanaſii Alexandrini inſignitur. Præterea habentur ibidem Prologi Anonymorum in Prophetarum vitam & Opera. Sub finem leguntur Epiſtolæ Africani ad Origenem & Origenis ad Africanum de Suſanna.

Theophylacti Bulgarorum Archi-Epiſcopi qui circa A. C. 1070. claruit, Comentarios *in XII. Prophetas minores* ex antiquiorum Patrum monumentis decerptos, brevi in lucem edendos ſperamus à C. V. Johanne Henrico Lederlino, Linguarum Orientalium in Academia Argentoratenſi Profeſſore, qui illos ex Græco Codice Bibl. publicæ illius urbis deſcripſit, & utraque lingua vulgaturum recepit. Confer quæ de illis Commentariis dixi Volumine VI. p. 287.

XI. In *Matthæum Evangeliſtam* Catena Græcorum Patrum edita exſtat duplex. Prior collectore Anonymo ex Codice Archi-Ep. Toloſani, Caroli de Montchal deſcripta & latina verſione ac Scholiis illuſtrata eſt à *Petro Poſſino*, S. I. & utraque lingua cum ejusdem Poſſini diallactico libro de Concordia Evangeliſtarum de Genealogia CHriſti prodiit Toloſæ 1646. fol. Altera ſimiliter incerto collectore, licet *Niceta* Serrarum Epiſcopi nomen præfigitur, quoniam Prologus & primæ expoſitiones Nicetam auctorem habent, ex Codice MS. Electoris Bavariæ edita eſt cum latina verſione *Balthaſaris Corderii* S. I. ibid. 1647. fol. Utramque hanc Catenam ex MSS. Codicibus Bibl. Regis Chriſtianiſſimi emendatiorem reddi potuiſſe pluribus in locis, demonſtrat Rich. Simon lib. III. Hiſtoriæ Criticæ N. T. capite 30.

Index Scriptorum in duplici Catena ad Matthæum laudatorum.

ἀ ἐκ τῶν αἱρέσεων. T. I. p. 49. 112.
Ammianus T. II. p. 793. leg. Ammonius.
Ammonius T. II. p. 555. 657. 659. 669. 710. 717. 738. 750. 756. 768. 769. 798. 815.
Anonymi T. I. p. 386. T. II. p. 70. 90. 97. 100. 103. 136. 142. 150. 167. 207. 218.

218. 220. 224. 232. 247 285. 312. 320. 323. 326. 333. 334. 339. 347. 382. 405. 409. 486. 525. 541. 547. 561. 580. 651. 657. 749. 777.
Antiochus Ptolemaïdis Epiſc. T. I. p. 239.
Apollinaris T. I. p. 10. 28. 32. & eadem pag. in verbis Athanaſii (ubi confutatur) 74. 97. 113. 119. 143. 149. 170. 198. 208. 215. 227. 265. 338.
Apollinaris hæreſis T. II. p. 15. 58. 545.
Aſtrologi confutantur T. II. p. 33. ſeq.
Athanaſius T. I. p. 4. 11. 22. 32. 40. 48. 55. 58. 84. 96. 304. T. II. p. 69. 205. 207. 247. 415. 437. 516. 577. 784. 789. 790. 791. 793. 799.
Baſilius T. I. p. 51. 325. T. II. p. 112. 125. 131. 133. 141. 160. 161. 169. 176. 180. 182. 183. 187. 195. 197. 203. 205. 209. 211. 213. 235. 254. 257. 259. 262. 267. 272. 284. 301. 308. 326. 330. 331. 337. 349. 357. 358. 360. 366. 367. 377. 380. 385. 400. 402. 411. 412. 414. 415. 418. 428. 440. 443. 444. 445. 448. 457. 464. 468. 478. 485. 490. 510. 527. 541. 551. 554. 557. 569. 581. 585. 586. 591. 593. 596. 597. 599 619. 622. 623. 624. 625. 636. 645. 653. 676. 686. 689. 696. 714. 718. 720. 721. 722. 729. 737. 742. 761. 762. 786. 792.
Βάτταλος (Βάττος) παρ' Ἕλλησιν ὀνομαζόμενος, ὅτις πλείστας τε καὶ ἀηδεῖς ὕμνους πλέκων προτέρφερε τοῖς ἀκεῖοις θεοῖς. T. I. p. 84. T. II. p. 212.
Chryſoſtomus ſæpiſſime occurrit in volumine utroque, licet T. I. p. 181. & 239. notat Poſſinus quædam illius non videri, quæ ad eum à Catenæ auctore referuntur. Adde p. 224. ubi Chyſoſtomus laudatur in loco qui Chryſoſtomo tribuitur. Multa in Theophylacto eadem ſunt, non quod auctor Catenæ è Theophylacto ſua petierit, ſed quod utrique è Chryſoſtomo alveolos ſuos irrigaverint. Confer Poſſini præf. & T. I. p. 374. T. II. p. 51. 52. 67. 69. 72. 76. 77 &c.
Clemens Alexandrinus T. II. p. 196. 482. 492.
Cyrillus Alexandrinus T. I. p. 4. 24. 25. 26. 33. 39. 44. 47. 60. 66. 67. 71. &c. frequentiſſime T. II. p. 58. 60. 75. 76. 77. 80. &c. citatur à Niceta T. II. p. 206.
Jo. Damaſcenus T. II. p. 419. 560. 562. 569. 755. 761. 763. 781. 793. 797. 798. 817.
Dionyſius T. II. p. 300. 797.

Doro-

Dorotheus T. II. p. 170. 181. 182. 232. 259. 652.
Τινὲς τῶν παρ' Ἑβραίοις σοφῶν T. I. p. 17.
Ἑλλήνων σοφοί T. I. p. 322.
Epiphanius T. II. p. p. 484.
Ephræm T. II. p. 85.
Eunomiani T. II. p. 620.
Eſaias Aſceta T. II. p. 213. 263. 392. 482. 554.
Euſebius Cæſareenſis T. I. p. 8. 10. 14. 35. 145.
Gregorius Nazianzenus ὁ μέγας Θεολόγος T. I. p. 133. 325. T. II. p. 56. 69. 77. 81. 83. 85. 88. 98. 117. 127. 176. 183. 187. 191. 193. 199. 239. 243. 250. 277. 295. 299. 230. 332. 334. 341. 346. 350. 359. 360. 372. 381. 384. 416. 425. 428. 458. 459. 480. 493. 587. 606. 607. 608. 610. 612. 613. 614. 616. 622. 635. 643. 669. 680. 711. 722. 729. 732. 742. 756. 788. (ubi ejus verſus) 802 815.
Gregorius Nyſſenus T. I. p. 58. 61. 90. T. II. p. 54. 91. 106. 110. 114. 118. 121. 126. 127. 129. 131. 134. 176. 186. 218. 220. 221. 223. 224. 225. 227. 229. 239. 240. 298. 311. 315. 337. 360. 378. 384. 386. 403. 404. 412. 433. 450. 454. 473. 491. 524. 562. 590. 592. 620. 664. 686. 690. 729. 742. 743 798. 808. 815. 816.
Gregorius Thaumaturgus T. II. p. 240. 598.
Hemerobaptiſtæ T. II. p. 71. ſeq.
Herodiani Herodem CHriſtum eſſe perſuaſi T. p. 294. De Herodianis & aliis Judæorum Hæreticis locus inſignis T. II. p. 71. ſeq.
Heſychius T. I. p. 325.
Joſephus Hiſtoricus T. I. p. 317. T. II. p. 56. 708.
Irenæus Lugdunenſis T. I. p. 3. 39. 197. T. II. p. 489. 490. 635.
Iſidorus Peluſiota T. I. p. 356. T. II. p. 69. 74. 77. 83. 84. 93. 101. 104. 132. 140. 145 169. 175. 182. 189 191. 205. 262. 268. 273. 280. 294. 296. 300. 310. 330. 349. 353. 363. 366. 367. 369. 376. 386. 387. 395. 396. 397. 451. 461. 469. 475. 478. 480. 481. 484. 489. 492. 493. 498. 500. 504. 522. 531. 545. 547. 571. 582. 585. 589. 592. 611. 614. 627. 641. 657. 681. 683. 691. 696. 712. 713. 717. 725. 729. 738. 752. 754. 770. 786. 789. 790. 801. 806. 809.
Magi Perſæ T. I. p. 21. T. II. p. 34.
Macarius T. II. p. 66. 69. 80. 125. 129. 138. 140. 145. 149. 152. 162. 167. 170. 175. 191. 199. 205. 211. 214. 244. 246. 270. 277. 295. 321. 341

354. 366. 396. 397. 399. 407. 413. 416. 471. 476. 483. 484. 494. 516. 561. 568. 577. 674. 676. 738. 743. 780. 801. Videtur Macarius Chryſocephalus intelligi, de quo infra p. 771. ſeq.
Manichæi T. II. p. 599. ab Aſtris res humanas ſuſpendentes T. I. p. 55. dicentes ex Diabolo eſſe veterem Legem. T. II. p. 147. 159.
Marcionis hæreſis T. II. p. 509.
Marcus Aſceta T. II. p. 393. 551. 606. 624. 714. 780. 815.
Marcus Monachus T. II. p. 483. 485. 488. 628. 631.
Maximus T. II. p. 178. 181. 184. 193. 199. 203. 205. 215. 221. 224. 225. 240. 259. 263. 268. 271. 279. 321. 341. 342. 355. 359. 366. 372. 378. 385. 398. 403. 411. 415. 417. 428. 439. 449. 451. (Monachus 458.) 480. 492. 510. 528. 538. 554. 557. 559. 564. 576. 587. 594. 606. 615. 629. 641. 683. 686. 705. 711. 790. 802. 813. 815. 816.
Montanus hæreticus T. II. p. 87. qui ſe λόγον, νυμφίον, ἀπάγκλητον & παντοκράτορα dixit. T. I. p. 314.
Nazaræi T. II. p. 72.
Nicetas Epiſcopus Serrarum. Ejus prologus Tomo priori præmittitur. In poſteriore frequentiſſime ejus exſtant ſymbolæ, ſingulis fere paginis.
Nilus T. II. p. 349.
Origenes T. I. p. 3. 8. 10. 12. 13. 22. 28. 29. 32. 36. 43. 45. 46. 50. 52. 53. & ſingulis fere paginis Tomi primi.
Oſſæi T. II. p. 71. 72.
Petrus Laodicenus T. I. p. 7. 264.
Phariſæi T. I. p. 37. 67. 168. 213. 307. T. II. p. 71. 72. ſeq.
Photius T. I. p. 5. 14. 15. 16. 17. 29. 38. 41. 48. 56. 62. 65. 66. 68. 69. 77. 80. 83. 88. 90. 92. 98. 101. 102. 106. 124. 126. 150. 153. 155. 156. 160. 166. 174. 182. 191. 193. 202. 203. 215. 225. 230. 236. 241. 243. 245. 251. 252. 255. 302. 305. 310. 321. 341. 363. 376.
φιλοσοφοῦντες τῶν Ἑλλήνων T. II. p. 60. ψαλλίζειν indignum Philoſopho 186.
φιλοσοφία ἠθικὴ, Φυσικὴ, Θεολογικὴ ſive Μυστικὴ T. II. p. 511. 794.
Sabellius hæreticus T. II. p. 87.
Sadducæi T. I. p. 37. 226. T. II. p. 71.
Samaritæ, Babylonii non Judæi licet Judæam incolebant, Prophetas non recipiebant, ſed ſolum Moyſis libros T. I. p. 135. 136.
Scribæ, hæreſis Judæorum T. II. p. 71. 572.
Severus Antiochenus T. I. p. 3. 15. 26. 36. 43. 59. 62. 69. 74. 88. 98. 125.

125. 136. 137. 141. 158. 190. 215. 221. 237. 239. 248. 250. 251. 253. 280. 296. 304. 325. 327. 345. T. II. p. 748.
Simon Samarites, hæreticus T. I. p. 314.
Theodoretus Epiſcopus Cyri T. I. p. 3, 26.
Theodorus Antiochenus T. I. p. 305. Vide infra Theodorum Mopſveſtenum.
Theodorus T. II. p. 91. Heracleota T. I. p. 12. 30. 43. 70. 76. 78. 80. 91. 134. 148. 161. 166. 197. 209. 211. 220. 225. 252. 307. 317. 335. 338. 349. T. II. p. 76. 80.
Theodorus Monachus T. I. p. 35. 63. 215.
Theodorus Mopſveſtiæ T. I. p. 13. 31. 45. 46. 77. 136. 141. 194. 202. 322. 330. 338. 350. Vide Theodorum Antiochenum.
Titus T. II. p. 395. 411. 569. 578. 708. 767.

Catena Græcorum Patrum *in Marcum* à *Petro Poſſino* S. I. collecta eſt è Codice MS. Toloſani Archi-Epiſcopi Caroli de Montchal., variorum Doctorum veterum ſymbolas in illum Evangeliſtam, poſt Photii tempora congeſtas continente, & ex alterius itidem *Anonymi* Chryſoſtomo junioris Ἑρμηνεία εἰς τὸ κατὰ Μάρκον Εὐαγγέλιον, itidem è variis contexta ſcriptoribus, quam è Vaticano Codice Corderius deſcriptam Poſſino donavit: & denique ex *Victore* Antiocheno Presbytero in Marcum, quem Latine tantum *Theodorus Peltanus* * ex verſione ſua ediderat, Codice minus emendato interdum uſus, Corderius vero Græce de-

* Peltanus Victorem in Marcum cum Tito Boſtrenſi in Lucam primum Latine edidit Ingolſtad. 1580. inde recuſus eſt in Bibliothecis Patrum, noviſſime T. 4. edit. Lugd. p. 370. Chryſoſtomi meminit in caput XIII. & XIV. & quoniam neminem ante ſe ait in Marcum ſcripſiſſe hinc Chryſoſtomo ſaltem ſupparem eum voluut viri docti. Sed illa verba Origeni, non Victori, tribuuntur in MS. Regio Pariſ. apud Rich. Simonem lib. 3. Hiſt. Crit. N. T. p. 80. & tam antiquum eſſe illum Victorem merito dubitat Combefeſius in Bibl. Concionatoria, qui etiam in Catenis *ad Lucam* Regia, Mazariniana & Corderiana Victorem presbyterum allegari obſervat, quemadmodum idem laudatur etiam, ſed rarius in Catena Corderiana *ad Pſalmos*. Ejus ſcholia *in Epiſtolas Catholicas* exſtant MSta Baſileæ apud D. Sebaſt. Feſchium JCtum. De Commentario in Marcum videndus idem Rich. Simon lib. 3. Hiſtoriæ Criticæ N. T. p. 427. ſeq. qui in MS. quodam teſtatur tribui Cyrillo Alexandrino: Ἐπληρώθη σὺν Θεῷ ἡ ἑρμηνεία τοῦ κατὰ Μάρκον Εὐαγγελίου διὰ φωνῆς, ἣν τισιν εὗρον Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, ὃν ἄλλοις δὲ Βίκτορος πρεσβυτέρου.

deſcripſerat ex Auguſtana neſcio an ex alia Germaniæ Bibliotheca. Poſſinus non modo ex MSS. recenſuit, digeſſit & Latinam verſionem ſuam addidit, præmiſſo Græce & Latine Jo. Franciſco Albano S. I. interprete *Procopii* Diaconi & Chartophylacis Encomio in S. Apoſtolum & Evangeliſtam Marcum, quod exſtat etiam T. 3. Actor Sanctor. ad 25. April. ſed quoque explanandis LXXV. obſcurioribus Evangeliſtarum dictis ſubnexuit elaboratum à ſe *Spicilegium Evangelicum*, * & Jo. Matthæi Cariophyli Collationes Græci Contextus omnium librorum Novi Teſt. juxta editionem Antwerpienſem Regiam cum Codicibus antiquis MSS. Bibl. Vaticanæ & Barbarinæ, Evangeliorum quidem X. Actuum Apoſt. & Epiſtolarum omnium VIII. & Apocalypſeos IV. Romæ 1673. fol.

Scriptores è quibus Catena ad Marcum concinnata, & qui in illa laudantur.

Ambroſius p. 318.
Anonymus Codicis MS. Toloſani, paſſim per totum opus,
Anonymus Codicis MS. Vaticani, paſſim ſingulis fere paginis.
Apollinaris 71. 279. 306. 355.
Athanaſius 102. 250. 319.
Auguſtinus 319.
Chryſoſtomus 320. infra, Johannes.
Clemens in quadrageſimo quinto ſtromate 13. (numerus corruptus pro *Stromate quinto*, ** reſpicitur enim apud Clementem locus p. 573. edit. Pariſ.)
Cyrillus 20. 42. 95. 123. 249. 320. Ἐν τοῖς πρὸς Ἰουλιανὸν κεφ. ιγ'. 343.
Magnus Dionyſius (Areopagita) 352.
Οἱ Ἑλληνιστάι, Græci. 10.

Epipha-

* Poſſini ſpicilegium Evangelicum, inſertumque illi *Nicolai Smyrnæi*, Græci ſcriptoris libellum περὶ δακτυλικῆς μέτρου ſive de modo ſupputandi per digitos à Fed. Morello primum Pariſ. 1614. 8. editum, & Bedæ qui Nicolai libro uſus eſt ſcriptum ejusdem argumenti recudi curavi Hamb. 1712. 8. una cum Pentecontarcho Laurentii Ramireſii de Prado, & Alex. Mori notis ad Novum Fœdus. Confer ſi placet quæ de illo Bedæ libello & more per digitorum geſtus ſive δακτύλων κάμψεις numerandi notavi in Bibliotheca Latina lib. IV. c. 6. num. 12.

** Coteler. III. monument. p. 324.

Epiphanius 320.
Eſſæi Ἐσσαῖοι, Sadducæi, Phariſæi 263.
Euſebius libro III. Εὐαγγελικῆς ἀποδείξεως. 3. ſeq. κεφαλαίῳ ιγ'. πρὸς Μαρῖνον 343. idem opus citatur iterum 364. 365. Ἐν τῇ Παπυ-μῇ τῶν χρονικῶν 169. Ἐν τῷ χρονικῷ Κανόνι 297. 341.
Herodiani hæretici Herodem CHriſtum eſſe prædicantes, διὰ τὸ ἐπ' αὐτοῦ πέρας ἔχειν τὴν τῶν Ἰουδαϊκῶν βασιλέων διαδοχήν 62. 260. 262.
Joſephus de Herode allegatur 126 de geſtis ante captam Hieroſolymam 279. 288. 289. Ἰώσηπος ἐν βίβλῳ ιή, τίτλῳ ιέ. τῆς ἀρχαιολογίας 127. βίβλῳ β'. 145.
ὁ ἐν ἁγίοις Ἰωάννης ὁ τῆς βασιλίδος Ἐπίσκοπος, Joannes Chryſoſtomus Epiſcopus CPol. 279. 306.
Irenæus 5.
Judas Galilæus ideo interfectus quia docuit μὴ ὑποτάσσειν βασιλεῖ, μηδὲ ἀπογράφεσθαι τὰς οὐσίας 261
Τὸν κοδράντην ἑρμηνέων Ἰουλιανὸς ἐν ις'. βίβλῳ τῶν παρ' αὐτοῦ ἔφη ὀβόλου τυγχάνειν τεταρτημόριον. 270. Puto Iulianum Halicarnaſſenſem intelligi.
οἱ ἀπὸ Μαρκίωνος. Vide infra in Valentino.
Matthæus ἐν τίτλῳ μδ'. 120.
Nazianzenus (ex Orat. XXXVI.) 298. 320. (ὁ ἅγιος Γρηγόριος) 64. 86. ἐν τοῖς πρὸς Κληδόνιον 350.
Origenes 27. 115. 306. 324. ſexto ἐξηγητικῶν in Johannem 7. 100.
Photius 36. 42. 50. 67. 74. 105. 107. 131. 305.
Severus 54. 109, 117.
Theodorus 306. Heracleota 22. 59. 69. 109.
Theodorus Mopſveſtenus 62. 91. 279.
Titus (Boſtrenſis) 279.
οἱ ἀπὸ Οὐαλεντίνου καὶ Μαρκίωνος ad animam referunt quod CHriſtus dixit DEum eſſe DEum Abrahami, Iſaaci & Jacobi 265.
Victor Antiochenus, ſingulis fere paginis.

MACARIUS incertum an ſæculi XIV. ſcriptor, *Philadelphiæ* Metropolita à ſtudio Catenas è ſcriptis SS. Patrum connectendi & χρυσᾶ κεφάλαια ex illis excerpendi colligendique CHRYSOCEPHALUS appellatus, præter Catenam *in Geneſin* quæ neſcio an adhuc ſuperet, niſi forte hæc ſit Catena illa in Geneſin MSta, quam in Bibl. Cæſarea exſtare ſupra p. 736. annotavi, compoſuit Catenam *in Matthæum*, diviſam in To-

mos III. λόγος LX. Ex his Tomus I. λόγος XX. complexus superest in Codice CLXVI. Barocciano exarato A. C. 1345. Inscribitur: ἐξήγησις εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον ἅγιον Εὐαγγέλιον, συλλεγεῖσα καὶ συντεθεῖσα κεφαλαιωδῶς παρὰ Μακαρίου Μητροπλίτου Φιλαδελφείας ὃ χρυσοκεφάλου, ἥτις καὶ χρυσᾶ κεφάλαια ὠνόμασαι, διά τε τὴν τιμίαν καὶ διαλάμπουσαν τῶν ἐν τοῖς κεφαλαίοις θεωρημένων ἔννοιαν, καὶ διὰ τὴν ὃ συγγεγραμμένου ἐπίκλησιν.

Πολλῶν πόνων ἔργον ἠκριβωμένον
Τὰ πάντα δ' ὡς χρὴ καὶ καλῶς ἐσκεμμένα
Οὐδὲν παρεῖδον ὧδε λεῖπον ἐνθάδε
Μακάριος συνῆψε Φιλαδελφείας.

Clariss. Collega noster Jo. Christophorus Wolfius, qui illum Codicem Baroccianum evolvit, & accuratiorem illius notitiam nobis tradidit, testatur scriptores quorum expositiones ac symbolæ in hac Catena afferuntur, præter Macarium ipsum, esse *Africanum*, *Alexandrum*, *Anonymum*, *Basilium*, *Clementem Alex.* *Jo. Climacum*, *Cosmam*, *Cyrillum*, *Chrysostomum*; *Dorotheum*, *Epiphanium*, *Eusebium*, *Gregorium Naz.* & *Nyssenum*, *Johannem Geometram*, *Isidorum*, *Marcum* (Archi-Episcopum forte Alex. Sæculo XIII. imenate, qui etiam in Catena Corderiana ad Lucam allegatur) *Maximum*, *Metaphrastem*, *Nilum*, *Origenem*, *Philochorum*, *Severum*, *Titum Bostrensem* & *Victorem Antiochenum*, *ac binos*, inquit, *alios*, *quorum nomina per literarum compendium insolens nec facile obvium*, *varius expressa erant*. Frequentissime in hoc opere advocantur in partes Chrysostomus, Gregorius uterque & Titus.

Prooemium Macarii Chrysocephali ad Commentarios in Matthæum.

Ἀγάπης δεῖγμα πρὸς τὸ Θεὸν ἡ τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ λόγων οὕτως ἀγάπη ἐτέθη, καί φησιν αὐτὸ τὸ πανάγιον τοῦ δεσπότου στόμα. Ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με. Διὰ τοῦτο ἠγάπησα τὰς ἐντολάς σου, φησὶν ὁ

VErus Verbi Divini amor documentum est amoris in DEum, ut ipsum illud sanctissimum Dominios, * *qui habet*, inquit, *mandata mea*, & *servat ea*, *ille est qui diligit me*. *Ideo*, inquit David, ** *dilexi mandata tua super aurum & topa-*

Δαβὶδ

* Joh. XIV. 21.

** Psal. CXIX. 127.

Δαβὶδ ὑπὲρ χρυσίον καὶ τοπάζιον, διὰ τοῦτο πρὸς πάσας τὰς ἐντολάς σου κατωρθούμην. Εἰ δ' ὁ μέγας ἐκεῖνος καὶ θεοπάτωρ τὰς διὰ Μωσέως ἐντολὰς ἠγάπησε, πόσην ἡμεῖς ὀφείλομεν τῷ ἐκ ψυχῆς χέσιν ἐνδείκνυσθαι πρὸς τὰ παρ' αὐτοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ λαληθέντα, καὶ πνεύματι ἁγίῳ γεγραφέντα. Σκιὰ γὰρ ἦν ἐκεῖ καὶ τύπος τῆς ἀληθείας καὶ γράμμα τὸ ἀποκτεῖνον, καὶ δοῦλος ὑπηρετῶν, καὶ ὅμως ἡ πᾶσα τῶν ἀνθρώπων ἄφεσις ἀπητεῖτο. Καὶ πῶς ἂν δικαιότερον ἔστο τελειοῦσθαι τοῖς κατὰ θεὸν ζῶσιν ἐνταῦθα νῦν, ὅπου πνεῦμα τὸ ζωογονοῦν καὶ δεσπότης ὁ φθεγγόμενος, καὶ χάρις θείας δωρεᾶς δαψιλεστάτη προχεομένη. Οὐκοῦν ἀναγνωστέον μοι τὸ Εὐαγγέλιον μᾶλλον ἢ τὸν ἀέρα ἔστον ἀναπνευστέον, καὶ ζητητέον χαρίτι καὶ σπουδῇ τὸν ἐν τοῖς ἱεροῖς λογίοις ἐγκεκυμμένον νοῦν, ὁ δὴ καὶ ποιήσαι ἐξ αὐτῆς ἀρξάμενος τῆς καὶ φρονεῖν ἀρχομένης ἡλικίας, δεῖν ἐγνωκὼς τὰς τοῖς Πατράσι ποιηθείσας βίβλους φιλοπόνως ἀναγνῶναι, καὶ τῶν θεοῦ λογίων διάνοιαν ἐξ αὐτῶν ἀναλαβεῖν, καὶ ἰδίαν ἐκ τούτων συναρμόσαι βίβλον συντελεσμένως, ὡς οἷόν τε, καὶ κεφαλαιωδῶς τὰς τῶν θείων ἀνδρῶν ἐκείνων ἐξηγήσεις περιέχουσαν. Καὶ γοῦν πρώτῳ τῷ ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου σεβασμίαν βίβλον ἐν βιβλίοις ἑπτὰ καὶ δέκα πέντε συνθέσθαι, ἔχουσαν καθ' ἕκαστον τούτων ἀνὰ τὰς

zion, propterea ad omnia mandata Tua dirigebar. Si itaque magnus ille & Pater DEI David ita dilexit mandata per Mosem tradita, quanto animi amore nos debemus complecti ea quæ Filius ipse unigenitus DEi elocutus est, Spiritus S. literis consignavit. Ibi enim umbra & figura Veritatis, & litera occidens, & ministrans servus, & tamen omnis remissio inde hominibus petebatur. Quanto autem justius id nunc hic perficietur in iis qui secundum DEum vivunt, ubi Spiritus vivificans, & Dominus est qui loquitur, & gratia Divini doni effunditur abundantissime. Itaque magis assidue legendum Evangelium mihi quam respirandus hic aër, dandaque opera est ut gratiâ atque industria mentem in sacris scriptis latenten assequar: quod & ab ipso ætatis quæ sapere incipit initio faciendum esse gnarus, Commentarios Patrum studiose legere, & Divinorum oraculorum mentem ex illis cognoscere, & proprium ex illis concinnare opus aggressus sum, quod succincte & breviter, quantum posset fieri, ac per summa capita divinorum illorum virorum expositiones contineret. Ac primum quidem venerandum Evangelii Matthæi librum *voluminibus* exponere *quin-*

exce-

εἴκοσι λόγους, ὡς ἅμα συμπληρῶσθαι ταύτην εἰς ἑκατὸν λόγους ἅπασαν, κατὰ τὸ εἰς τὴν ἀγαθὴν γῆν πεσόντα σπόρον τοῦ πνεύματος καὶ καρποφορήσαντα τὸ τέλειον ἀριθμόν. Τὰς γε μὴν λόγους αὖθις εἰς κεφάλαια διαιρῶμεν, καὶ ταῦτα οὐκ ἐξ ἀνάγκης ἴσα τοῖς πᾶσι συνθέντες κατάγε ποσὸν ἀριθμήσεως, ἀλλὰ τῇ Εὐαγγελικῇ κατάλληλα διηγήσει, καὶ τῇ πνευματικῇ τῶν πατέρων εἰς ταὐτὸν βολῇ, καὶ θεωρητικῇ προσφόρως ἐξηγήσει ἁρμόζοντα.

que * instituì, quorum singula absolvuntur *tractationibus viginti*, ut universæ *centum* sint, atque ex semine Spiritûs in bonam cadente terram numeri hic perfecti fructus prodeat. *Tractationes* iterum distinxi in *capita*, sed hæc non æqualia semper numero, verum prout Evangelicæ narrationis contextus, & Patrum literales ac Mysticæ in illam expositiones ferebant.

Ut appareat quam diversam ab aliis veterum recentiumque κεφαλαίοις Evangelistæ Matthæi distinctionem secutus Macarius fuerit, Titulos λόγων viginti, non ultra capitis octavi primos quatuor versiculos progredientium, ex Catalogo MSS. Angliæ T. I. n. 156. adscribam:

Λόγος α'. Τὰ προλεγόμενα περιέχει, τὰς τῶν Εὐαγγελίων ἐκθέσεις.
β. Περὶ τῆς γενεαλογίας τοῦ Χριστοῦ.
γ. Τὴν Χριστοῦ γέννησιν, καὶ τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ Ἰωσὴφ περιέχει.
δ. Ἡ τῶν Μάγων προσκύνησις καὶ δωροφορία.
ε. Ὁ χρηματισμὸς τοῦ Ἰωσὴφ, καὶ εἰς Αἴγυπτον φυγὴ τοῦ Χριστοῦ.
ϛ. Ἡρῴδου παιδοκτονία, καὶ ἡ Χριστοῦ ἐξ Αἰγύπτου ἐπάνοδος.
ζ'. Περὶ Ἰωάννου, καὶ τοῦ καθ' αὐτὸν κηρύγματος καὶ βαπτίσματος.
η. Ἡ Χριστοῦ βάπτισις.
θ. Πειρασμὸς Χριστοῦ καὶ νίκη κατὰ τοῦ Διαβόλου.
ι. Ἀναχώρησις εἰς Γαλιλαίαν, καὶ κατοικία εἰς Καπερναούμ.
ια Πρόσκλησις Ἀνδρέου καὶ Πέτρου καὶ τῶν υἱῶν τοῦ Ζεβεδαίου.
ιβ. Οἱ μακαρισμοί.
ιγ. Διδασκαλία ἀποστόλου τῆς νομικῆς πολιτείας.

id. Πέτ

* Necesse est ut hoc loco Macarius tribus Voluminibus in Matthæum duo simul in Genesin annumeret: Nam in procemio ad Lucam, quod mox subjungam, diserte se ait tribus tomis & sexaginta λόγοις Matthæum, duobus vero tomis & quadraginta λόγοις Genesin explicasse.

ιδ. Περὶ ἀοργησίας καὶ εὐφροσύνης, καὶ πῶς δεῖ μηδ' ὅλως ὀμνύειν.
ιε. Περὶ τῆς ἀγαπᾶν τοὺς ἐχθρούς.
ις. Περὶ ἐλεημοσύνης, καὶ προσευχῆς, καὶ νηστείας.
ιζ. Περὶ ἀκτημοσύνης, καὶ τῆς ἐν οὐρανῷ θησαυρίζειν.
ιη. Περὶ τοῦ μὴ κρίνειν, καὶ τοῦ πάντα ἐν τῷ Θεῷ αἰτεῖν μετὰ ἀγάπης καὶ εὐχαριστίας.
ιθ. Περὶ τῶν ψευδοπροφητῶν.
κ'. Ἴασις τοῦ λεπροῦ.

Similis Catena ejusdem Macarii *in Lucam*, ſive in loca Lucæ quibus gemina non habet Matthæus, in XXIV. diviſa libros, atque ideo Magni Alphabeti nomine ab auctore nuncupata exſtat in Codice Barocciano CLXI. Εὐαγγελικῶν διάνοιαν ῥημάτων χρυσοκέφαλος συντέθηκεν ἐνθάδε ταπεινὸς Μακάριος Φιλαδελφείας, ὁ οἰκέτης τῆς μακαρίας Τριάδος. Auctores ex quibus Catena contexta, iidem fere ex quibus illa in Matthæum, præ cæteris frequentes afferuntur ſymbolæ *Antipatri* Boſtrenſis, *Anaſtaſii*, *Baſilii*, *Cyrilli*, *Euſebii*, *Joannis Chryſoſtomi*, *Gregorii Nazianzeni* & *Nyſſeni*, *Severi* Antiocheni, *Titi* Boſtrenſis & *Victoris* Antiocheni. Laudantur etiam *Ambroſius*, *Aſterius*, *Baſilius* Seleuc. *Caſſianus*, *Clemens* Alex. *Climacus*, *Coſmas* Monachus, *Damaſcenus*, *Dionyſius* Areopag. *Dorotheus*, *Elias Cretenſis*, *Ephraim*, *Epiphanius*, *Evagrius*, *Gregorius* Thaumaturgus, *Hippolytus*, *Ignatius*, *Irenæus*, *Juſtinus*, *Leo* Imp. tomo Synodico, *Maximus*, *Nicetas*, *Nilus*, *Origenes*, *Philanthropenus*, *Pſellus*, *Theophylactus*. Et ſemel in limine operis *Manuel Grammaticus*, ubi variæ ſignificationes vocabuli λόγος ex eo afferuntur. Plures Sæculo XIV. fuere Manueles Grammatici, ut Manuel Moſchopulus, & Manuel Chryſoloras, de quibus ſupra capite VII.

Ex procœmio Macarii Chryſocephali ad commentarios in Evangelium S. Lucæ.

Οὕτω δὲ ἐκ βάθους καρδίας ἅπαντα γάθος Θεῷ δεόμενος, καὶ φιλόπονον ἐθέμην σπουδὴν περὶ τῶν ἁγίων διαλαθεῖν συγγράμματα, καὶ ὅσα ἐκεῖνοι ἐκ θειοτέρας ἐμπνευσθέντες τῆς χάριτος διεσάφησαν τῆς Γραφῆς,

HOc pacto ex intimo cordis benignissimum DEum deprecatus, ſtudium & operam meam collocavi, ſanctorum Patrum Commentaria lectitando, & quæcunque illi Divinæ Gratiæ Spiritu af-

ἀναλαβεῖν καὶ συντιθέναι καθ' εἱρμὸν σποράδην τὰ πλεῖστα ἐν τοῖς αὐτῶν θείοις συγγράμμασι εὑρισκόμενα. ἢ γὰρ τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν ἀντεχόμενοι πίστεως, καὶ πρὸς τοὺς πολεμίους αὐτῇ διαμαχόμενοι Ἰουδαίους καὶ Ἕλληνας, καὶ τοὺς ἀνοσίους Αἱρετικοὺς γραφικαῖς ἀποδείξεσιν ἐχρήσαντο πρὸς βοήθειαν, καὶ τῷ τούτων διανοίαν εἰς αἰσχύνην καὶ κατάπληξιν τῶν δυσμενῶν ἐξεφαίνεσαν. Ἢ καὶ ἐθικῶς τῇ Ἐκκλησίαν καταρτίζοντες εἰς μαρτυρίαν τῶν λεγομένων καὶ τὰ ὑπ' Πνεύματος προσελάβοντο, καὶ ταῦτα πάλιν πνευματικῶς διημήνευσαν. Εἰσὶ δὲ οἱ καὶ δι' ἀμφότερα τῇ ἑρμηνείαν αὐτῶν πεποιήκασιν, ὡς ὁ χρυσοῦς τῇ γλώττῃ μέγας Πατὴρ Ἰωάννης, καὶ οἱ καθ' αὐτὸν ἔργον θέμενοι τῇ ἐξήγησιν. Ἐκ τούτων ἁπάντων ἡμεῖς φιλοπονώτερον, ὡς ἔφημεν, τὰ προσφόρως συλλέξαντες, τελείαν συνεθέμεθα εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον ἅγιον Εὐαγγέλιον τῇ ἐξήγησιν ἐν τρισὶν ἀπαρτίσαντες βίβλοις, ἀνὰ εἴκοσι κεφαλαίοις τοὺς λόγους. Εἶτα καὶ τῇ Μώσεως Γενέσεως εἰς δύο τεμόντες μέρη τὸ πρῶτον τῆς συλλογῆς τῶν Πατριαρχῶν λόγων, τὸ μὲν πρῶτον Κοσμογένειαν, τὸ δεύτερον δὲ Πατριάρχας ὠνομάσαμεν. Ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ καθ' Λουκᾶν ἅγιον Εὐαγγέλιον πολλοὶ ὀλίγων τινῶν ὑποθέσεων ἐν ἅπασι σύμφωνόν ἐστι τῷ κατὰ Ματθαῖον, οὐκ ἔδοξε τέως ἡμῖν ὅλον ἀναλαβεῖν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ

flati S. Scripturæ monumenta exposuere, repetendo quæ illi pleraque dispersa in Divinis eorum scriptis tradiderunt. Etenim sive illi inculpatam fidem propugnantes, & illius hostes Judæos, & Gentiles impiosque hæreticos confutantes, in sui favorem ex Scriptura petitas demonstrationes usurparunt, & illius sententiam in opprobrium & confusionem adversariorum dilucidarunt, sive moribus operam dantes, Ecclesiamque instruentes ad sua comprobanda quæ Spiritus erant, in suum usum convertebant, & hæc rursus Spiritui consona dedarabant. Sunt vero etiam qui utriusque causa eandem dilucidationem absolverunt, ut magnus Pater & aurea lingua præditus Joannes, & qui eum secuti ad interpretanda sacra Oracula animum addixerunt. Ex his itaque omnibus nos operosius, ut dictum est, quæ videbantur utiliora, decerptis, absolutam in S. *Matthæi* Evangelium perfectamque concinnavimus elucidationem, tribus Voluminibus comprehensam, quorum quod libet viginti libris conflatur. Postmodum Moysis *Genesin* propter collectorum copiam ex SS. Patrum Scriptis in duos Tomos divisimus, quorum priorem *Cosmogeniam*, secundum *Patriarchas* nominavimus.

πρε-

προθεῖναι ἀς τὴν ἐξήγησιν, ἀλλ' αὐτὰ μόνον θεωρῆσαι, ὧν ὁ Ματθαῖος οὐκ ἐποιήσατο ἐν μνήμῃ. Διό τοι ἔδοξε κἀμοὶ βίβλον ταύτην ἱερὰν συνθέμενοι ἐν εἴκοσι καὶ τέσσαρσι λόγοις τῆς κατὰ χεῖρα οἰκονομίας διαφῦσαν τὸ μυστήριον, ἀρχομένην μὲν ἀπὸ τοῦ Ζ μακαρίου Ἰωάννου καὶ Βαπτιστοῦ καὶ προδρόμου συλλήψεώς τε καὶ γενήσεως, διερχομένης δὲ διὰ πασῶν τῶν Εὐαγγελίων ἑορτῶν, καὶ εἰς αὐτὴν λήγουσαν τὴν παγκόσμιον Πανήγυριν τῆς Πεντηκοστῆς. Καλοῦμεν δὲ τὴν βίβλον ταύτην μεγάλην ἀλφάβητον, ὡς τάγα ζωηρὰ στοιχεῖα καὶ σωτήρια ἔχουσαν, καὶ ὡς κατὰ στοιχεῖον ἔχουσαν τὰς ἀρχὰς τῶν ἰδίων λόγων, καὶ ἀρχομένην μὲν ἀπὸ τοῦ Α, καταλήγουσαν δὲ εἰς τὸ Ω, καὶ ἐντεῦθεν πληροῦσθαι τὸ τοῦ Κυρίου ῥῆμα λέγοντος ἐν τῇ Ἀποκαλύψει πρὸς Ἰωάννην, ἐγώ εἰμι τὸ Ἄλφα καὶ τὸ ὦ μέγα, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος.

Cum vero & ſanctum *Lucæ* Evangelium paucis argumentis exceptis, in aliis omnibus cum Matthæo conveniat, non eſt viſum nobis univerſum ab initio repetere, & modo interpretationis ſubigere, ſed ea tantum examini ſupponere, quorum Matthæus non meminit. Propterea que volumen hoc ſacrum compoſuimus viginti quator libris conſtans, magnum CHriſti incarnationis complectens myſterium, incipiensque à B. Joannis Baptiſtæ & Præcurſoris conceptione & ortu, & percurrens per omnia feſta Evangelica, & tandem finiens in communem totius orbis ſolennitatem Pentecoſtem. Nuncupamus vero Volumen hoc *magnum Alphabetum*, tanquam quod vivifica elementa noſtræque Salutis conſtitutiva continet, & ſinguli libri ſuum ex elementis habent principium, incipiuntque ab A & finiunt in Ω, adeo ut hic quoque complectatur dictum Dominicum, in Apocalypſi ad Joannem: *Ego ſum* A *&* Ω, *principium & finis.*

Hoc magnum in Lucam, Macarii Alphabetum laudat etiam atque uſque ad literam π legiſſe ſe teſtatur Allatius de Pſellis p. 39. & adverſus Creyghtonum p. 682. Incipit: Ἐμοὶ κόσμος καὶ πλοῦτος καὶ πρὸς τούτων ζωὴ καὶ τροφή. Ejus *precatio adverſus Barbarorum incurſus* exſtat Græce & Latine in Græcorum Euchologio p. 817. edit. Goari. *Sermo in exaltationem Crucis* ſed extrema parte mutilus apud Gretſerum de

Cruce p. 1289. Alias ejus tredecim Homilias, quæ MStæ fuere apud Geraſimum Blachum atque Allatium, & in Bibl. Cardinalis Columnæ & Romæ in Collegio Græcorum, recenſet Gvil. Caveus in diſſ. de ſcriptoribus dubiis, qui non audet Macarium Chryſocephalum eundem ſtature cum Macario Philadelphienſi Epiſcopo, qui A. C. 1354. Joanne Cantacuzeno commendatus eſt ad Patriarchatum CPolitanum, quem Philotheus deinde obtinuit. Quamquam vero non plane certum illud ſit, veri tamen eſſe ſimillimum libenter profiteor. Quemadmodum & *Chryſocephalum* nomen eſſe non tam a ſtudio χρυσᾶ κεφάλαια colligendi inditum, quam gentilitium, perſuadet quod *Joannis Chryſocephali* mentio occurrit in Syropuli Hiſtoria Concilii Florentini ſect. 4. c. 29. & *Matthæi Chryſocephali* Carmina Jambica in Orationem ſepulchralem Manuelis (Palæologi) Imp. de Theodoro fratre memorat Allatius contra Creyghtonum p. 684. afferens etiam hos ejusdem verſus binos, quorum ſinguli univerſas Alphabeti Græci literas complectuntur:

Ζευχθεὶς πτεροῖς ἔκλαγξε βωμβώδη ψόφον
Ἀβροχίτων δ' ὁ φύλαξ ἠρεζυγοκαμψιμέτωπος.

XIV. Occurrit præterea in Bibl. Cæſarea teſte Lambecio III. p. 60. *Anonymi* Græci Catena ſive Ἐπιτομὴ ἑρμηνειῶν SS. Patrum aliorumque veterum ſcriptorum Eccleſiaſticorum in Evangelia ſecundum SS. *Matthæum, Lucam & Johannem.* Scriptorum è quibus collecta eſt, hæc ſunt nomina: *Apollinaris* Epiſcopus Laodicenus, S. *Archelaus* Caſcharæ in Meſopotamiâ Epiſcopus, S. *Athanaſius* Alex. *Euſebius* Cæſareenſis, S. *Gregorius Nazianzenus* & *Nyſſenus*, S. *Johannes Chryſoſtomus*, *Iſidorus Peluſiota*, *Origenes*, *Severus* Epiſcopus Antiochenus, *Titus* Boſtrenſis & *Victor* presbyter Antiochenus.

In *Lucam* exſtat Comentarius quem vertit & ſub *Titi Boſtrenſis* nomine primus cum Victore in Marcum edidit Latine *Theodorus Peltanus* Ingolſtad. 1580. Græce deinde atque Latine vulgavit *Fronto Ducæus* Tomo ſecundo Auctarii Bibliothecæ Patrum Pariſ. 1624. fol. Latine inde recuſus in Bibliothecis Patrum, ut Lugdunenſi, Tomo IV. Non autem Titi Boſtrenſis eſt qui medio ſæculo quarto claruit, & de cujus libris adverſus Manichæos dixi lib. V. cap. 1. p. 292. ſeq. Sed eſt Catena ex Titi aliorumque ſcriptis ac commentariis neſcio quo auctore collecta

collecta. Itaque in MS. Codice Bibliothecæ Regiæ Pariſ. quem evolvit Rich. Simon lib. 3. Hiſt. Criticæ N. T. c. 30. inſcribitur: Ἐκ τῶν ἁγίων Πατέρων Ἐπιτομὴ Βόστρων καὶ ἄλλων ἁγίων Πατέρων ἑρμηνεῖαι εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν ἅγιον Εὐαγγέλιον. Citantur etiam in illo nominetenus non modo *Gregorius Nazianzenus* & *Nyſſenus*, ſed etiam Tito juniores *Chryſoſtomus*, *Iſidorus* Peluſiota & *Cyrillus* Alex. Atque ea potiſſimum perſequitur quæ Matthæus in ſuo Evangelio non attigit, nam in cæteris ſemper remittit Lectorem ad ea quæ in illum Evangeliſtam jam dixerat. Henricus Savilis notis ad Chryſoſt. T. VIII. p. 215. *Habeo*, inquit, *in manibus in Evangelia, tria opuſcula Græce Chryſoſtomo inſcripta. Primus eſt libellus Quæſtionum in Matthæum, cujus initium:* Διὰ τί λέγεται Εὐαγγέλιον; Εὐαγγέλιον ἡ παροῦσα βίβλος λέγεται, ὅτι καλάσεως ἀναίρεσιν καὶ ἁμαρτημάτων λύσιν, καὶ δικαιοσύνην, καὶ ἁγιασμὸν, καὶ ἀπολύτρωσιν, καὶ υἱοθεσίαν, καὶ κληρονομίαν τῶν ἀγαθῶν πᾶσιν εὐαγγελίζεται &c. *Quem vertit vulgavitque Venetiis A.* 1554. Chriſtophorus Serrarigus. *Secundus eſt libellus, brevem continens* enarrationem in Lucam, *cujus initium:* Ἴστεον ὅτι τοὺς μὲν ἄλλους Εὐαγγελιστὰς ἐξ αὐτῶν ἀρχομένους ἐσὶν ἰδεῖν τῶν προγεγονότων, τὸν δὲ μακάριον Λουκᾶν καὶ προοιμίοις ἐπιβάλλουσα. *Tertius eſt libellus* Quæſtionum in Johannem, *in notis mihi* ſæpe citatus, cujus initium: Τὴν ἕνεκα πάντα τάλλα ταῦτα δεδραμὼν ἅγιος Εὐαγγελιστὴς, περὶ τῆς ἀϊδίου γεννήσεως εὐθέως διηγεῖται; ἐπειδὴ οἱ ἄλλοι Εὐαγγελισταὶ &c. *Horum ſecundum qui in Lucam eſt* (eundem cum illo quem Peltanus & Ducæus edidere) *tribuunt Codices Florentini & Pariſienſes D. Tito Boſtrorum Epiſcopo: Primum qui eſt in Matthæum, conjectura Serrarigi eidem Tito: Tertium in Johannem ex eadem officina prodiiſſe non eſt dubium.* In Catenis Regiis MSS. in Matthæum & Lucam notante in Bibl. Concionatoria Combefiſio, ſæpius allegantur Titi, editis meliora. Cumque Regia in Lucam ipſe fere ſit ſub compendio Titi commentarius, cui ſimilis quæ exſtat in Codice Raphaëlis du Freſne: quando ex Tito vulgato quædam afferuntur, nunquam ille citatur, ſed quando nova illa, & qualia etiam occurrunt in Matthæi Catena. *Exiſtimem ergo*, inquit Combefiſius, *perditos Commentarios ſenioris Titi eſſe, cui in Catena Regia Sancti nomen ſubinde tribuitur.* Quam vero idem Combefiſius Græce & Latine ſub Titi Boſtrenſis nomine in Auctario novo Bibl. Patrum T. I. p. 631. atque Latine in Bibl. Concionatoria vulgavit *Homiliam in Ramos Palmarum*, alte-

ri juniori Tito tribuunt viri docti, licet nihil in illa video priſco illo indignum. Incipit: ὥσπερ ἡ ἀμέτρητος ἄβυσσος.

Catenam *in Lucam* ex Codice Bibliothecæ Venetæ Beſſariano deſcripſit, aliquoties mihi jam laudatus atque propter ſingulare in hoc genere ſtudium laudatiſſimus Balthaſar Corderius S. I. hoc titulo: Εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν, ἑρμηνευόμενον ἐκ διαφόρων ἑρμηνευτῶν, ἐξ ὧν τετεχνευται ἑρμηνείαν εὐάγωγον ἔνδον. Teſtatusque ſe evolviſſe ejusdem Catenæ exemplar perantiquum in Cæſarea Viennenſi & alterum in Auguſtana, ſed utrumque mutilum, Græce eam atque Latine edere voluit, verum typographo ſumtus Græcis vulgandis ob iniquitatem temporum ſuppeditare detractante, verſionem ſuam tantum in lucem emiſit Antwerpiæ 1617. fol. eique adeo minore typorum Charactere diſtinctam adjunxit Cateniam alteram novo ſtudio à ſe ex Patribus Græcis editis & Latinis contextam atque ita adornatam, ut etiam loca cæterorum Evangeliſtarum quibus prætermiſſa Lucæ ſupplentur, illuſtraverit. Si Græca aliquando in lucem proferri debeant, ea ex Codicibus MSS. Bibl. Regiæ Pariſ. multum poſſe integriora ac meliora dari, monet Rich. Simon libro 2. Hiſtor. Criticæ N. T. c. 30. p. 429.

Index Corderianus Scriptorum è quibus Catena à Balthaſare Corderio verſa in Lucam contexta eſt.

Numeri majores, capitibus Lucæ: minores reſpondent ſectionibus, in quas Corderius Catenam diviſit.

Ambroſius (ex Theodoreto) I. 27.
Amphilochius Iconienſis XXII. 63.
Anaſtaſius Sinaita II. 43. 47. 65. V. 10. XIX. 47.
Ἀνεπίγραφος ſive Anonymus I. 33. 39. 43. II. 40. 80. 81. 82. 83. 85. VI. 8. VIII. 6. 25. 33. IX. 57. X. 36. XI. 50. XII. 20. XIII. 11. 12. XIV. 5. 14. 20. 22. 25. XV. 4. 10. 11. 12. 13. 16. 27. 29. 63. 64. XVI. 5. 9. 27. 38. 54. 58. 64. 66. XVII. 6. 7. 24. 42. XVIII. 75. 78. XIX. 6. 8. 13. 27. 44. XX. 10. 23. 24. XXII. 3. 20. 45. 65. 69. 70. 71. 72. 73 XXIII. 2. 3. 7. 21. 22. 23. XIX. 4 5. 6. 7. 18.

Apol-

Apollinaris Laodicenus XVIII. 83. XIX. 43. XX. 5. 11. 15. 17. XXII. 36. 88.
Aſterius Amaſenus VIII. 42. 48. 54. X. 53. 54. 55. XV. 20. 31. 47. 49. 53. XVIII. 6. 88. 89. XIX. 1. 12.
Athanaſius Alex. I. 11. 31. II. 6. 11. 14. 21. 30. 33. 36. 38. 41. 48. 67. 68. III. 34. 49. IV. 10. 27. V. 9. IX. 21. 64. X. 23. 34. 35. 40. 43. XI. 14. 15. 22. 58. XII. 12. XIII. 3. 6. XVII. 28. 29. XVIII. 53. 63. XIX. 29. XX. 3. XXII. 64. 66. 83. XXIII. 8. 10. 13. 14. 15. 16. 17.
Baſilius Cæſareenſis I. 9. 35. II. 46. 54. 59. 61. III. 5. 18. 24. 28. 30. 51. IV. 17. 21. 24. V. 38. VI. 17. 32. 36. 39. 40. 43. 44. 45. 49. 51. 52. 60. 72. 77. VII. 11. 30. VIII. 8. 15. IX. 10. 13. 16. 37. X. 2. 4. 24. 27. 31. 37. 46. 47. 48. 50. XI. 23. 25. 53. 65. XII. 16. 17. 19. 24. 31. 42. XIII. 5. 10. 31. 37. 54. XIV. 3. 24. 29. 32. 34. 39. XV. 19. 25. 36. 66. XVI. 7. 28. 37. 40. 43. 44. 52. XVII. 30. XVIII. 2. 7. 17. 19. 26. 30. 35. 41. 44. 48. 55. 57. 68. 71. 76. XIX. 14. 16. 34. 38. XX. 5. 6. 7. 9. XXI. 13. 21. 26. XXII. 35. 59. 87.
Clemens Alexandrinus III. 33. X. 38. XIII. 14. XV. 22. XVI. 22. XVII. 16. XXI. 35. 37. 38.
Coſmas II. 16 III. 26. 31. Corderius putat hunc eſſe Coſmam Hieroſolymitanum, inter Melodos Eccleſiæ Græcæ celebratiſſimum. Sed vero propius eſt loca Coſmæ quæ afferuntur auctorem habere Coſmam Indoplevſtem, de cujus Topographia Chriſtiana dixi ſupra lib. 3. cap. 25.
Cyrillus Alexandrinus I. 10. 41. II. 17. 27. 32. 44. 52. 76. III. 5. 17. 25. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. IV. 1. 4. 7. 15. 16. 20. 30. 34. V. 1. 5. 12. 13. 15. 20. 29. 31. 32. 37. 39. VI. 5. 11. 13. 14. 31. 73. VII. 2. 6. 13. 23. 26. VIII. 3. 26. 27. 31. 32. 33. 45. 51. XI. 16. 27. 31. 36. 40. 41. 43. 44. 45. 47. 63. 64. 66. XII. 4. 6. 9. 11. 15. 18. XIII. 8. 23. 47. 48. 50. 51. 57. XIV. 1. 7. 8. 13. 16. 17. 31. 42. XV. 5. 9. 28. 33. 56. XVI. 13. 14. 18. 20. 26. 29. XVII. 1. 3. 4. 5. 20. 21. 25. 31. 33. 35. 36. 42. 45. 47. 49. XVIII. 1. 3. 4. 16. 42. 47. 49. 64. 73. 81. 82. 86. XIX. 3. 18. 22. 36. 37. 49. 52. 55. XX. 1. 4. 13. 20. XXI. 1. 8. 10. 11. 28. XXII. 13. 15. 18. 22. 27. 32. 39. 51. 57. 60. 82. 89. XXIII. 1. 9. 12.
Cyrilli Hieroſolymitani Catecheſes XXIII. 25. 30.
Didymus Alex. VIII. 5.
Dionyſius Alexandrinus XXII. 68. 69. 70. 71. 72. 73.

Dio-

Dionyſius Areopagita XII. 24. 40. XXIII. 27.
Dorotheus Archimandrita VI. 19. XVIII. 5. 29.
Ephraim syrus II. 8. XVIII. 9.
Epiphanius II. 77. III. 43. 50. 52 VI. 2. VII. 18. 29. XXII. 19.
Evagrius X. 57. XIX. 26. non videtur Scholaſticus intelligi ut viſum Corderio, ſed Evagrius Ponticus.
Eunomius XV. 2. Forte Nyſſenus contra Eunomium.
Euſebus Cæſareenſis XI. 3. 5. 32. III. 1. 47. V. 6. VI. 21. VII. 25. VIII. 7. 9. 19. 49. X. 5. 13. XIII. 17. 24. 26. 28. 44. XIV. 11. 18. 19. 21. 28. 36. XVII. 32. 41. 44. 46. 52. XVIII. 43. XIX. 15. 17. 20. 23. XX. 2. 12. XXI. 6. 14. 16. 17. 19. 23. 30. 31. 32. 34. XXII. 12.
Eutyches XXII. 21. 23. 25.
Gregorius (forte Thaumaturgus, licet de Gregorio Corinthi etiam cogitaverit Corderius, cujus tractatum in Johannem exſtare Græce in Vaticana tradit Poſſevinus: vel de Gregorio Metochita Diacono, cujus ſcriptum de proceſſione Spiritus S. ibidem exſtat) I. 32. 36.
Gregorius Nazianzenus I. 2. 3. 24. 42. II. 7. 23. 24. III. 11. 16. 45. 46. 48. IV. 3. 23. 26. V. 2. VI. 34. 56. 67. VIII. 1. X. 7. 10. 22. XI. 61. XII. 1. XIII. 46. 49. XVII. 43. XVIII. 31. 54. 65. XXIII. 6.
Gregorius Nyſſenus I. 18. 19. II. 18. 19. 20. 22. 26 45. 51. 55. 63. 84. 86. III. 7. 16. 42. IV. 12. V. 34. 41. VI. 6. 15. 16. 20. 21. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 33. 37. 48. 59. 61. VII. 5. 32. 34. 36. VIII. 38. IX. 10. 14. 56. X. 25. 30. XI. 54. 55. 56. 70 72. XIII. 10. XIV. 30. XV. 1. 6. 7. 15. 21. 38. 44. 50. 54. 55. 57. XVI. 15. 21. 34. 45. 47. 55. 65. XVII. 26. 27. XVIII. 52. 74. XIX. 29. XXI. 39. XXII. 4. 5. 62. XXIII. 28.
Hippolytus II. 15.
Ignatius III. 35.
Flav. Joſephus III. 1. VI. 7.
Joannes Caſſianus XVIII. 14.
Joannes Chryſoſtomus I. 1. 4. 5. 8. 16. 37. II. 13. 28. 29. 34. 35. 49. 53. 56. 70. 71. 73. III. 3. 6. 10. 12. 13. 14. 20. 21. 22. 23. 36. 38. 39. 40. 44. 65. &c. ſæpiſſime.
Joannes Climacus XVIII. 70.
Joannes Geometra, I. 21. 23. 29. 30. II. 2. 37. 69. 72. 78. 79. III. 2. 4. 8. 11. IV. 6. VI. 66. 76. VII. 39. VIII. 4. 53. IX. 26. 32. 38. 39. 44. 58. 62.

X-

X. 1. 14. 41. 58. 60. XI. 3. 18. 24. 62. 73. XII. 7. XIII. 20. 21. 25. 27 29. 42. 44. 45. XIV. 6. 12. 58. XVI. 8. 23. XVII. 18. XVIII. 61. XIX 45. 48. XX. 18.
Irenæus XIII. 13.
Isaacus Archi-Episcopus V. 27. IX. 17. 18.
Isaias Archi-Episcopus XIV. 25.
Isidorus Peluſiota I. 15. 26. II. 1. 4. 12. 50. III. 2. 37. IV. 2. 8. V. 8. 11. 23. 35. VI. 53. 54. 55. 65. 68. VII. 22. 24. VIII. 2. 12. 23. IX. 15. 25. 48. X. 52. XI. 20. 57. XII. 13. XIII. 15. 16. 19. 55. XIV. 33. XVI. 48. XVII. 48. 51. XVIII. 32. 39. 85. XIX. 28. 32. 56. XX. 19. XXII. 7. 33. 55. 56. 58. 81. XXIII. 11.
Justinus Martyr. V. 5.
Macarius Chryſocephalus V. 4.
Macarius Ægyptius I. 34. II. 10. VIII. 30. 55. X. 2. 56. XIII. 30. XIV. 26. 37. XV. 8. 48. 59. XVII. 40. XVIII. 67. XXII. 14. 46. 49.
Marcus Achi-Epiſcopus VI. 64. IX. 13. 30. XIV. 27. XVI. 6. XVII. 13.
Marcus Eremita IX. 63.
Maximus Monachus I. 12. 17. II. 57. 58. III. 9. IV. 11. V. 17. VI. 10. 41. 42. 47. 50. 57. 62. 71. VII. 8. VIII. 21. 35. IX. 1. X. 28. 29. 49. XI. 12. 26 29. XIII. 43. XIV. 9. XV. 35. 65. XXI. 2. XXII. 42. 67.
Simeon Metaphraſtes, infra in Simeone.
Methodius Patriarcha CPol. XI. 59.
Michaël Pſellus XIII. 22.
Nicetas VIII. 11. 18. David. VI. 58.
Nilus Monachus IV. 25. V. 18. VII. 10. IX. 66. XVIII. 12. XIX. 46. XX. 21.
Oecumenius III. 1.
Origenes I. 14. II. 42. 61. 64. 75. 76. III. 15. 19. 32. IV. 31. V. 19. 21. 22. VIII. 20. IX. 11. 19. 28. 43. XI. 32. 37.
Philo Judæus XVII. 17. XVIII. 56. 58. 62. XIX. 7. XXII. 1.
Photius XVI 57. XXII. 54.
Phoſterius XXIII. 18. 19.
Procopius Gazæus XII. 39.
Servius (an Sergius) VII. 38.
Severus I. 22. 24. 38. III. 41. IX. 9. XI. 33. 35. XII. 10. XIII. 52. 58. XVIII. 15. XIX. 40. XXII. 24. 40. 41. Antiochenus I 19.
Simeon I. 7. 45. VII. 14. 16. Metaphraſtes I. 13. II. 39. 60. 74. 79.

Theodoretus l. 6. 25. V. 14. 16. 21. VI. 4. VIII. 39. XVIII. 51. XX. 25 XXII. 6. 8. 88. XXIV. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16.
Theodorus Mopſveſtenus XI. 60.
Theophanes II. 5. X. 5. XIII. 17. 32. XVIII. 43. XXI. 3.
Theophylactus XII. 21. 22. 23. 27. 29. 30. 33. 37. 41. 44. XXII. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. XXIII. 24. 26. 29. XIV. 1. 2. 3.
Titus Boſtrenſis l. 45. II. 66. III. 29. IV. 14. 28. VI. 30. VII. 1. 9. 20. 28. 37. VIII. 22. IX. 35. 51. 59. X. 8. 9. 12. 15. 17. XI. 1. 5. 9. 10. 38. 46. XV. 14. 17. 23. 24. 32. 34. 39. 41. 42. 45. 46. 51. 52. 62. 67. XVII. 15. 19. 22. 23. XVIII. 50. 59. 60. XIX. 2. 35. 41. 51. 53. XX. 16. 21. 28. XXI. 5. 7. 33. 36. XXII. 16. 34. 53.
Victor Antiochenus l. 50. VIII. 44. X. 59.
Victorius I. 40.

XV. In *Johannis Evangelium*, Anonymi Catena Græce & Latine à Balthaſare Corderio vulgata eſt Antwerpiæ 1630. fol. *Exemplar Græcum*, inquit, *MS. quo uſus ſum, erat antiquiſſimum rotundo ac diſtincto Charactere in membrana eleganter accurateque conſcriptum.* Hoc ex Cardinalis Cuſani Bibliotheca Treviris Antwerpiam attulerat Heribertus Roſweidus & Petus Lanſſelius, Corderius manu ſua deſcripſit, & Latine vertit, atque utraque Lingva edidit, Eſtque hæc Catena judice Rich. Simone T. 3. Hiſtor. Criticæ N. T. c. 30. p. 431. cæteris accuratior. *En effet, cette chaine eſt la plus exacte de toutes, à cauſe de la bonté du MS. Grec.* Procemium multe eadem continet quæ in Andreæ presbyteri Catena in Eſaiam, quam ſupra p. 754. retuli, nec tamen inde certo eundem licet colligere auctorem. Supereſt ut ſcriptores priſcos, è quibus excerpta eſt annumerem.

Index Scriptorum in Catena ad Johannem laudatorum.

Ammonius 13. 14. 15. 17. 19. 20. 21. 22. 23. &c. frequentiſſime.
Amphilochius 96.
Anonymus *procem.* & p. 59. 65. 69. 70. 74. 75. 78. 88. 93. 97. 99. 112. 148. 157. 166. 178. 183. 222. 238. 250. 252. 258. 259. 266. 318. 351. 356. 377. 394. 396. 397. 399. 406. 412. 419. 459. 463. 465.
Antiochus Ptolemaidis, 444.

Apol-

Apollinaris 32. 36. 41. 42. 70. 71. 89. 90. 96. 135. 143. 147. 168. 175. 180. 181. 192. 195. 205. 211. 226. 227. 228. 229. 230. 230. 231. 236. 243. 253. 255. 256. 263. 265. 273. 275. 278. 280. 287. 288. 289. 291. 295. 302. 305. 306. 307. 314. 318. 320. 323. 329. 331. 335. 340. 341. 342. 350. 356. 360. 362. 363. 372. 375. 380. 381. 384. 391. 392. 403. 404. 414. 417. 421. 430. 435. 437. 440. 443. 447. 453. 454. 456. 471. 473.
Apoſtolici 17.
Arius 13. Ariani 9. ἀνόμοιοι ita leg. pro ἄνομοι 149. Coteler. III. p. 619.
Athanaſius 219.
Baſilides hæreticus 13. 17.
Baſilius pag. 1. 2. 13. 14. 295.
Borboriani 17.
Cerinthus hæreticus 17.
Chryſoſtomus *proœm.* & per totum opus frequentiſſime.
Concilium Epheſinum 117.
Cyrillus *proœm.* & p. 5. 14. 15. 16. 18. 20. 22. 23. &c. ſæpius.
Epiſt. ad Eulogium *proœm.*
Didymus 94. 115. 131. 154. 156. 159. 189. 196. 265. 406. 408.
Ἑλληνικῶν λήρων fatalitas temporis 71. Ἕλληνες ἐν φιλοσοφίᾳ ζῶντες 101.
Epiphanius. 462.
Eunomius hæreticus 13.
Euſebius *prœm.* & p. 80. 448. 449. 450. 456. ad Marinum 436.
Eutychis diſcipuli 117.
οἱ ἔξω τοῦ λόγου τῆς ἀληθείας μεγαλοφρονοῦντες ἐπὶ σοφίᾳ κοσμικῇ 2.
Gregorius Nyſſenus 444.
Gregorius Theologus 375.
Hæretici nuptias improbantes 65.
Heracleota 335. infra, Theodorus.
Irenæus. *præm.*
Iſidorus 78. 151. 185. 246. 272. 290. 439. 471. 474.
Julius Epiſcopus 409.
Julius Epiſcopus.
Manichæi 13. 64. 69.
Marcellus hæreticus 14.
Marcion hæreticus 13.

Menander hæreticus 17.
Montanus & Priſcilla 365. ubi male πρισκίλλας pro πρισκίλλης.
Nicolaus hæreticus 17.
Novatus hæreticus 14.
Origenes 6. 22. 26. 27. 34. 35. 37. 39. 42. 45. 46. 47. 48. 50. 52. 57. 60. 62. (64. ubi Manichæi, Origene juniores, oppugnantur) 72. 74. 75. & locis innumens per totum opus.
Papiæ Εὐβιώτῳ ἱεραπολίτῃ diſcipulo Johannes dictavit Evangelium *proœm.*
Paulus Samoſatenus hæreticus 14.
οἱ ἀπὸ τῆς τῶν ἐνομάτων φιλοσοφήσαντες χρήσεως 8.
Photinus hæreticus 14.
Photius 123. 128.
Plato 5. 13. 17. Ejus ſententia de animabus ob peccata detruſis in corpora 246.
Priſcilla, vide Montanus.
Proclus 31.
Sabellius hæreticus 14.
Samaritani 118.
Saturninus hæreticus 17.
Severus 13. 30. 37. 52. 64. 66. 70. 71. 73. 77. 83. 94. 151. 213. 243. 247. 250. 260. 305. (Antiochenus 344.) 408. 433. 436. 437. 441. 445. 446. 451. 454. 455. 459. 461. 463. 465. 468. 474.
Simon Magus 17. ἡ μὲν Σίμωνος πρόφασις τὸν μαχαίρων Πέτρον τῷ ὄντι Ῥώμην ἐλθεῖν ποιήσασθαι παρεσκεύαζεν. *proœm.*
Theod. Heracleota 168. 170. 171. 172. 174. 183. 190. 193. 197. 198. 200. 201. 207. 209. 210. 211. 214. 216. 226. 229. 230. 235. 238. 239. 245. 247. 251. 260. 262. 264. 265. 288. 291. 301. 302. 306. 310. 311. 313. 318. 320. 322. 330. 334. 335. 337. 339. 340. 342. 343. 354. 358. 364. 369. 370. 373. 378. 380. 385. 386. 391. 392. 430. 442. 459. 467. 469. 470. 471. 472.
Theodorus Mopſveſtenus *proœm.* & p. 8. 16. 17. 18. 19. 21. 23. 27. 31. 49. 56. 60. 61. 75. 88. 102. 121. 122. 142. 148. 164. 168. 171. 172. 174. 176. 181. 183. 186. 209. 228. 229. 237. 247. 254. 258. 260. 263. 269. 271. 277. 279. 281. 284. 286. 288. 289. 300. 304. 309. 318. 320. 336. 342.

342. 348. 349. 353. 358 359. 366. 379. 381. 388. 392. 401. 403. 428. 437. 454. 455.

XVI. Hiſce Catenis quas tunc adhuc ineditas laudavit ſubinde in ſuis ad Evangeliſtas commentariis Johannes Maldonatus, accenſendus Commentarius *Euthymii Zigabeni in Evangelia*, de quo, quemadmodum & de ejus Commentario *in Pſalmos* dicere me memini ſupra p. 474. Sane ex pluribus collectum nec titulus diffitetur, atque licet Chryſoſtomum frequentiſſime ſequitur, unde *inſignem Chryſoſtomi defloratorem* vocat Jo. Millius prolegom. in N. T. Sect. 1073. tamen uſus eſt ſcriptis etiam aliorum, laudatque nominatenus, *Baſilium*, *Gregorium*, *Maximum*, *Origenem*, denique ipſe plura ſuo marte addidit. Titulus eſt ἑρμηνεία ἓκ τὰ Ματθαῖον, Μάρκον &c. φιλοπόνως ἐρανισθεῖσα, μάλιστα μὲν ἀπὸ τῆς ἐξηγήσεως ἓ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννε ἓ χρυσοστόμε καὶ ἀπὸ διαφόρων ἄλλων Πατέρων, συνεισενεγκόντ ⊙ τινὰ καὶ ἓ ταῦτα ἐρανισαμένε.

Præter Euthymium non omittendus *Theophylactus*, cujus itidem præclarus *in quatuor Evangeliſtas* non ex ſolo Chryſoſtomo, ſed ex aliis quoque antiquis Doctoribus contractus ac digeſtus Commentarius exſtat, de quo dixi Volumine ſexto ſuperiore p. 287.

XVII. Denique *Thomas Aquinas* Catenam auream * in *quatuor Evangelia*, Latina Lingua quidem at ex Græcis Latinisque Patribus condidit, dicavitque Urbano IV. Papæ. Prodiit ab A. 1474. ſæpius ſeparatim variis in locis, atque inde inter Thomæ opera junctim excuſa Tomo XV. Editiones poſt A. 1566. interpolatas eſſe à recentiore manu, norat Rich. Simon lib. 3. Hiſt. Criticæ N. T. p. 473. Scriptores Græci qui in Catena Thomæ allegantur, hi ſunt: *Anonymus*, *Athanaſius* Alex. *Baſilius*, *Chryſoſtomus*, *Cyrillus* Alex. *Damaſcenus*, *Didymus* Alex. *Dionyſius* Alex. *Dionyſius* Areopagita, *Epiphanius*, *Euſebius* Cæſareenſis, (*Euthymius* Monachus) *Gregorius Nazianz.* & *Nyſſenus*, *Iſidorus* Peluſiota, *Joſephus*, *Julius Africanus*, *Origenes*, *Severianus* Gabalenſis, *Theodoretus*, *Theophilus* Alex. *Theophylactus*, *Titus* Boſtrenſis. Latini ſunt Alcuinus, Ambroſius, Auguſtinus, Beda, Cyprianus, Damaſus, Fulgentius, Gloſſæ diverſorum, Gregorius I. Papa, Hnymo, Hieronymus, Hilarius, Iſidorus

* Ita inſcribitur in recentioribus editionibus. Sed in antiquioribus video *gloſſam Continuam* vocari, inde dubito jam, Thomaſne ipſe Catenæ vocabulo uſus fuerit, uti ab eo factum ſupra innui. Eſt mihi ad manus editio Anni 1476. fol. ſine loci notatione.

Hiſp. Leo I. Papa, Maximus Taurinenſis, Petrus Alfonſus, Rabanus Maurus, Remigius.

XVIII. In *Acta Apoſtolorum* Catenæ vicem exhibet *Oecumenii* incerta ætate ſcriptoris, ſed judicio ac perſpicuitate commendabilis Commentarius qui cum ejusdem Commentariis ſimilibus *in Epiſtolas ſeptem Catholicas, Epiſtolas S. Pauli Apoſtoli*, & cum *Aretha in Apocalypſin* prodiit Græce Veronæ typis luculentis 1532. * fol. Ἐξηγήσεις παλαιαὶ καὶ λίαν ὠφέλιμοι βαθυλογίαν τε καὶ σαφήνειαν ἅμα λόγου ἔχουσαι θαυμαστὴν, ἐκ διαφόρων τῶν ἁγίων Πατέρων συμπεμμάτων ὑπὸ Οἰκουμενίου καὶ Ἀρέθα συλλεχθεῖσαι. *In Acta atque Epiſtolas Catholicas* latine vertit *Jo. Bernardus Felicianus*, cujus interpretatio vidit lucem Baſil. 1552. & Venetis 1556. 8. inſcripta Alexandro Farneſio Cardinali. Auctores è quibus collecta hæc Catena eſt, vel qui in ea laudantur, ſunt *Acacius*, *Andreas* Cæſareenſis Epiſcopus, *Athanaſius*, *Baſilius*, *Clemens*, *Cyrillus*, *Dionyſius* Alex. *Epiphanii* Cyprii Panarium (in Epiſt. Judæ.) *Euſebius*, *Gennadius*, *Gregorius Naz.* & *Nyſſenus*, *Hippolytus*, *Joannes Chryſoſtomus* è quo plura accepta, tum *Joſephus*, *Irenæus* **, *Iſidorus*, *Juſtinus* (in 1. Petr. V.) *Methodius* de reſurrect. *Oecumenius* ipſe, *Origenes*, *Papias*, *Photius*, *Severianus*, *Theodoretus*, & *Titus*, adverſus Manichæos Ad caput XVII. 23. Actorum affertur inſcriptio Atheneniſium Θεοῖς Ἀσίας καὶ Εὐρώπης καὶ Λιβύης θεῷ ἀγνώστῳ καὶ ξένῳ, & XVII. 28. notatur ad *Arati* Poëtæ locum à Paulo reſpici. Gnoſticorum, Naaſenorum qui & Lampetiani & Eucheræ, mentio in 2. Petri III. Heracliti item Epheſii & Empedoclis Ætnæi hoc eſt in monte Ætna extincti ſententia d. mundo igni perituro. Mentio Neſtorii ad 1. Joh. 1.

Commentarium Oecumenii in Acta, † in Epiſtolas Catholicas & *in Epiſtolas Pauli* Græce cum Latina verſione *Johannis Hentenii* Mechlinienſis Antwerpiæ primum A. 1545. atque eodem anno Pariſiis excuſa nitide edidit Federicus Morrellus Pariſ. 1631. fol. 2. Vol. Exſtat & Oecu-

* Hæc editio ad manus mihi eſt, alteram vero Græcam Veronenſem A. 1568. Poſſevino ac Labbeo memoratam nunquam vidi, atque in Caveo pro 1562. legendum 1532. arbiritor.

** Irenæus adverſus ψευδώνυμον γνῶσιν ſive contra Hæreſes in 2. Petr. 2. & Epiſt. Judæ Ejusdem de Sancto & Blandina Martyribus in 1. Petr. 2.

† Quæ Jac. Billius lib. 1. Obſervationum ſacrarum c. 21. in Henteniana verſione Oecumenii ad Acta reprehendit, à Poſſevino inſerta ſunt Apparatui ſacro T. 2. p. 170. ſeq.

Oecumenius in Epiſtolas Pauli ex Latina verſione *Maximi Florentini*, Baſil. 1553. 8. duobus Voluminibus. Obſervatum etiam eſt *Theoduli* Catenam, ſive exegeſin in *Epiſtolam ad Romanos* Baſileæ 1537. 4. editam atque in Orthodoxographis ac Bibliothecis Patrum recuſam, haud diverſam eſſe ab hac Oecumeniana.

Commentarium ejusdem *in VII. Epiſtolas Catholicas* Græce & Latine, cum *Joh. Hentenii* verſione & notis *Bartholomæi Coppen*, Roſtochienſis, & Gnomologia Oecumeniana prodiit Francof. 1610. 4. Hunc Coppenium male auctorem Latinæ verſionis facit Labbeus T. 2. de Scriptoribus Eccleſiaſticis p. 133.

XIX. Quanquam Sixtus Senenſis tradit Oecumenium ſimiliter cæteros Novi Teſt. libros & ex Veteri Teſt. *Octateuchum* illuſtraſſe, nihil tamen horum in lucem hactenus editum eſt. Quin horum etiam ipſorum in Acta * & Epiſtolas commentariorum auctorem Oecumenium eſſe dubitavit Fronto Ducæus, quoniam in Codicibus MSS. quorum alii contractiores alii ampliores editis in Bibl. Regis Galliæ exſtant, Oecumenio diſerte non tribuuntur, ſed tantum vocantur Ἐξηγήσεις ἐκ διαφόρων τῶν ἁγίων πατέρων. Donatus tamen Veronenſis qui illos ex MS. inſigni ac vetuſto, quod Matthæo Giberto Veronenſi Epiſc. Johannes Laſcaris donaverat, Græce edidit ac Clementi VII. inſcripſit, & Hentenius qui Latine vertit, argumentis probabilibus ex verbis Commentar. ad c. ult. ad Coloſſ. & ad c. 4. Epheſ. contendunt Oecumenio jure adſcribi, quorum argumentis aſſentitur Rich. Simonius lib. 3. Hiſt. Criticæ N. T. cap. 32. qui obſervat Auctorum nomina plura in MSS. annotari ex quibus illa Catena collecta eſt. Quamquam non meram collectionem exhibet illud opus, ſed potius Commentarium literalem cum delectu ac judicio ita decerptum ex aliis non Commentariis modo ſed forte etiam Catenis antiquioribus, ut auctor ipſe ſententiam ſuam quam ſæpiſſime expoſuerit: *ce n' eſt pas une ſimple compilation, celui qui a fait ce recueil, s' etant principalement appliqué à donner le ſens literal du texte qu'il expliquoit, à accommodé à ſa maniere les interpretations des Ecrivains qu'il a conſultez, ou plutot les autres chaines qui étoient avant luy, les abregeant ou les étendant, ſelon qu'il le jugeoit à propos.*

Idem Simonius p. 465. teſtatur in Bibliotheca Regia Pariſienſi exſtare Catenam MStam *in Acta Apoſtolorum* exaratam ante 600. annos ſub titulo: Ἐκ Χρυσοστόμου καὶ διαφόρων, in quo alii quam in Oecumenio laudantur

* Conſer Jo. Mariam Svareſium ad S. Nili opuſcula p. 640.

dantur ſcriptores *Ammonius presbyter* quam frequentiſſime, tum *Didymus*, *Euſebius Emeſenus*, *Severus* qui vel vicies *Epiſcopus* vel *Archi-Epiſcopus Antiochenus* appellatur, ut Euthychianus Acephalorum auctor haud dubie innuatur: Theodoru Heracleenſis, Theodorus Monachus ac Presbyter, & *Theodotus Ancyranus*. Longe præſtantiſſimam vero Catenam MS. *in Acta & Epiſtolas Catholicas* ſervat Collegium Novum Oxoniæ Codice LVIII. Jo. Erneſto Grabio præf. T. II. Spicilegii Patrum & Clariſſ. Collegæ meo Jo. Chriſtophoro Wolfio laudatam, in qua exſtant ſymbolæ *Ammonii*, *Anonymi*, *Apollinaris*, *Arſenii*, *Athanaſii*, *Baſilii M.* *Chryſoſtomi*, *Clementis* Alex. *Cyrilli*, *Didymi*, *Dionyſii*, *Ephraimi* Syri, *Epiphanii*, *Evagrii*, *Euſebii* Cæſar. *Euſebii* Emeſeni, *Euthalii*, *Gregorii Naz.* & *Nyſſeni*, *Hermæ* (cujus locum exhibet Grabius T. ſpicileg. p. 303.) *Heſychii* presb. *Joſephi*, *Irenæi*, *Iſidori* Peluſ. *Maximi*, *Nicolai* presb. *Origenis*, *Papiæ* (ἐκ δὲ τῆς ἐξηγήσεως τῶν κυριακῶν λόγων in Act. I. 21.) *Philonis*, *Severiani*, *Severi*, *Theodori* Monachi, *Theodori* Heracleenſis, *Theodoreti*, *Theodori* Ancyrani, & *Theophili* Alex.

In Epiſtolas Pauli Catena MS. occurrit in Bibl. Bodlejana inter libros Thomæ Roë, quæ in multis quidem cum Oecumenio convenit, in aliis tamen habet plura quam Oecumenius, & auctores paullo diſtinctius citatos: in aliis pauciora, nusquam enim citatur Photius, & quæ ex Photio apud Oecumenium citantur, in illa Catena abſunt, quod non contemnendum antiquitatis argumentum Langbænio viſum eſt, quaſi Photiana deinceps demum Oecumenius adſcripſerit. Vide laudati Wolfii diatribam de Catenis MSS. p. 17. & 31. ubi Prædicat, & magnam partem deſcripſiſſe refert Catenam in Codice 208. ejusdem Bibl. Bodlejanæ MStam *in Epiſtolam ad Romanos*, ſed deſinentem in capite VIII. (poſterior pars à capite IX. dicitur ſervari in Bibliotheca Auguſtana) in qua afferuntur ſymbolæ *Acacii*, *Anonymi*, *Apollinaris*, *Chryſoſtomi*, (uno tantum loco memorati) *Cyrilli*, *Didymi*, *Diodori*, *Euſebii*, *Gennadii*, *Iſidori*, *Origenis*, *Photii*, *Severiani*, *Theodori*, *Theodoreti*, *Theophylacti*.

De ἐξηγήσεις *in Epiſtolas Pauli*, quas è Chryſoſtomo collegit *Jo. Damaſcenus*, & in Tomo ſecundo hujus Operum V. C. Mich. le Quien Pariſ. 1712. fol. edidit, nec non de Commentariis, quas in easdem Epiſtolas digeſſit ex Chryſoſtomo & aliis Patribus ſelectos *Theophylactus*, dictum à me eſt alibi, ſcripta illorum Doctorum, quæ plurima exſtant, recenſente.

XX. In

In Apocalypſin deniq; non omittenda *Andreæ* & *Arethæ* commentaria. Sub *Andreæ* qvidem *Cæſareæ* Cappadociæ Epiſcopi nomine Commentarius exſtat Macario cuidam, qvem fratrem ſuum ac συλλειτουργὸν vocat, ab auctore inſcriptus, librumqve dividens in κεφάλαια LXXII. Hunc *Theodorus Peltanus* vertit, ediditq; Latine Ingolſtadii, A. 1574. 4. relatum inde in Bibliothecas Patrum. Sed Græce ac Latine cum ejusdem Peltani verſione legitur ſubjunctus Jo. Chryſoſtomi ad Novum Teſtamentum Commentariis, in editionibus Græcolatinis Commelina Pariſ. & Francofurtenſi. Hic in præfat. teſtatur ſe ſcriptis uſum *Cyrilli* Alex. *Gregorii* Theologi, *Hippolyti*, *Irenæi*, *Methodii* ac *Papiæ*. Citatur & Gregorius Theologus pag. 6. 9. 10. 20. edit. Pariſ. Epiphanius p. 11. Ejus λόγος εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. pag. 7. liber de gemmis 134. Irenæus pag. 11. 73. 101. 124. Ἐν τῷ πέμπτῳ λόγῳ ἔλεγχος τῆς ψευδωνύμου γνώσεως pag. 35. Antipæ martyrium pag. 14. Euſebius Pamphili p. 32. Joſephus Hebræus p. 36. Methodius 30. Ejus ſympoſium pag. 63. 64. 65. 66. Sermo de reſurrectione 124. Papias pag. 67. Antonius eremita pag. 67. 70. Juſtinus Martyr. pag. 68. Hippolytus pag. 70. 75. 101. Baſilius Magnus pag. 84. 126. de Simone Mago mentio pag. 71. 75. Hiſtoriæ de Juliani & Arianorum perſecutionibus pag. 99. Non omittendum qvod in Codice MS. bombycino qvem memorat Clariſſ. Montfauconius in Diario Italico p. 221. Commentarius iſte Andreæ Cretenſi adſcribitur, licet in aliis Codicibus etiam illo cujus idem p. 216. meminit, rectius tribuitur Andreæ Cæſareenſi. Ἀνδρέου τοῦ ἁγιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου τῆς Καππαδοκίας, τοῦ * πρὸς τὸ Ἀργαῖον, ἑρμηνεία εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν. Atq; Cæſareenſi diſerte tribuitur ab Aretha in cujus commentario ad Apocalypſin ſæpius citatur, & pag. 919. dicitur Ἀνδρέας ὁ τῆς κατ' ἐμὲ ** Καισαρείας τῆς Καππαδοκίας ἀξίως τὴν ἐφορείαν λαχών. Videndum diverſusne ab utroq; Cæſareenſi & Cretenſi ſit Andreas presbyter, cujus Catenas plures ſupra memoravi.

Arethas qvi & ipſe poſt Andream Cæſareæ ejusdem in Cappadocia Archi Epiſcopus fuiſſe traditur, forte haud diverſus eſt ab Aretha, qvi adhuc presbyter Cæſareenſis ſcripſit *de translatione Euthymii Patriarchæ CPol.* A. C. 911. defuncti: neqve improbabilis hæc mihi videtur C. V. Caſimiri Oudini conjectura. Idem certe, cujus ſermo de Martyribus Guria, Samona & Abibo legitur T. 3. Lipomanni, & apud Surium 15. Nov. Incipit: *Quomodo veſter animus ſe habet, ſacer grex.* Ejus in-

* πρὸς τῷ Ἀργαίῳ ὄρει. Strabo de hac urbe loqvens lib. 12 pag. 538.
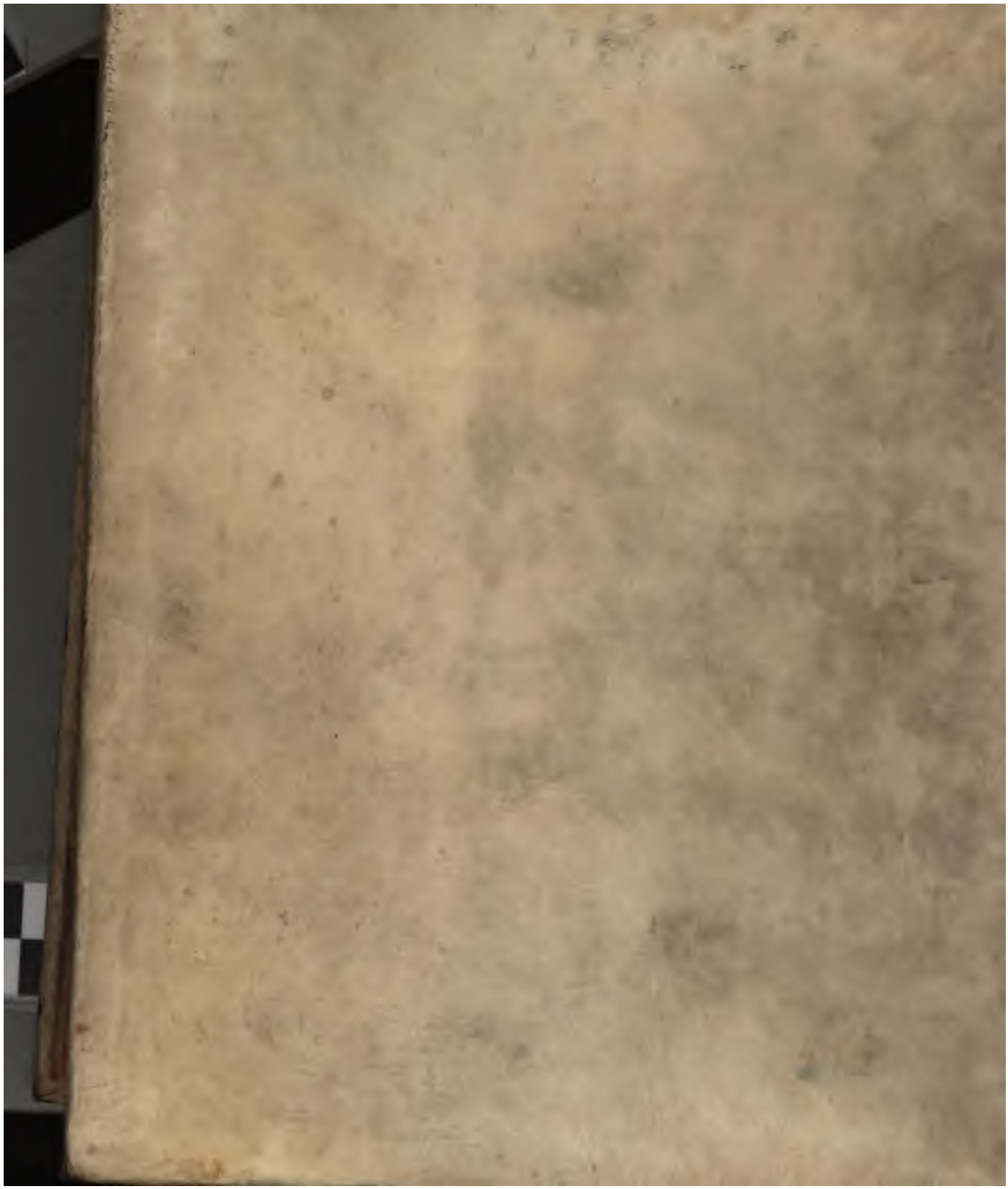
** Interpres *ante me*. Sed; tum dixiſſet ὁ πρὸ ἐμοῦ. Itaqve ſenſus; *Cæſarea mea* i. e. in qva Arethas etiam Epiſcopus fuit.